

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جامع الأحادیث

دعا

جلد ۲

۸۶۲۲ حدیث

۳۰۱۴ سرعنوان (موضوع فرعی)

با ترجمه‌ی فارسی در صفحه‌ی مقابل

علی‌رضا برازش

مؤسسه انتشارات امیرکبیر

تهران، ۱۳۹۲

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۹-۳-۴-۲-۳-۶-۳-بی توجه

﴿۳۹۹۲﴾ از تو درخواست می‌کنم، درخواست کسی که بر اثر آرزوی درازش به کار بیهوده مشغول بوده است.

۱۰-۳-۴-۲-۳-۶-۳-بدکار

﴿۳۹۹۳﴾ از تو می‌خواهم همچون خواستن گناهکار و بدکاری که به کم‌کاری‌هایی که در شب و روز می‌کند، معترف است.

۱۱-۳-۴-۲-۳-۶-۳-آن که خطاهایش او را رسوا کرده

﴿۳۹۹۴﴾ از تو می‌خواهم، خواستن کسی که به گناهان خویش اعتراف می‌کند و خطایش او را در نزد تو رسوا ساخته، و جنایتش او را نزد تو زشت کرده است.

۱۲-۳-۴-۲-۳-۶-۳-ناسزاوار

﴿۳۹۹۵﴾ با درخواست به سویت آمده‌ام و آنچه می‌خواهم به تو ارائه کرده، و دادخواهی‌ام را به تو عرضه می‌کنم، و بدون اینکه شایستگی آن را داشته باشم که سختم را بشنوی و یا دعایم را پاسخ دهی، با دعا کردن و خواندن، از تو پناه می‌خواهم.

﴿۳۹۹۶﴾ از تو همچون کسی که به‌خاطر غفلت عظیمش، خود را شایسته نمی‌داند که دعایش شنیده شود، درخواست می‌کنم.

﴿۳۹۹۷﴾ از تو می‌خواهم برای آنچه که (خودم هم می‌دانم) مستحق آن نمی‌باشم؛ تو را می‌خوانم برای آنچه سزاوار آن نیستم و به پیشگاهت گریه و زاری می‌کنم برای دریافت آنچه که اهلیت آن را ندارم.

﴿۳۹۹۸﴾ خدایا! تو بر من احسان کردی در مورد آنچه از خیر و صلاح من می‌دانستی و حتی آنچه از تو نخواستم و سزاوار دریافت آن نبودم و عدم شایستگی من تو را از اجابت دعایم منع نمی‌کند همان‌طور که عدم شایستگی‌ام تو را از شروع کردن به احسان بازداشت.

۱۳-۳-۴-۲-۳-۶-۳-غرق دریای گناه

﴿۳۹۹۹﴾ خدایا! تو را چون بند کرده شده اسیر می‌خوانم... و غریقی که از فراوانی گناهانش حیران شده و در دریاها عیبش غرق شده است.

۱۴-۳-۴-۲-۳-۶-۳-مورد بازخواست

﴿الإِجَابَةُ، الآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٠٠﴾ الرسول ﷺ: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ...أَلَمَّا خُذِ عَلَى الْغِرَةِ النَّادِمَ عَلَى خَطِيئَتِهِ الْمَسْئُولِ

الْمُحَاسَبِ؛ جمال الأسبوع ص: ١١١

١٥-٣-٢-٤-٣-٦-٣- مَنْ قَدْ غَلَبَ عَلَيْهِ الْأَمَلُ

﴿٤٠١﴾ السَّجَّاد ﷺ: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ قَدْ غَلَبَ عَلَيْهِ الْأَمَلُ؛ الصحيفة السجادية ﷺ الدعاء

١٢

﴿٤٠٢﴾ السَّجَّاد ﷺ: أَذْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ...تَدَانِي فِي الدُّنْيَا أَمَلُهُ؛ البلد الأمين ص: ١٣٢

١٦-٣-٢-٤-٣-٦-٣- مَقْتُونًا

﴿٤٠٣﴾ السَّجَّاد ﷺ: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ قَدْ غَلَبَ عَلَيْهِ الْأَمَلُ، وَفَتَنَهُ الْهَوَى؛ الصحيفة

السجادية ﷺ الدعاء ١٢

﴿٤٠٤﴾ السَّجَّاد ﷺ: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ...قَلْبُهُ مَقْتُونٌ بِكَثْرَةِ النِّعَمِ عَلَيْهِ، وَفِكَرُهُ قَلِيلٌ لِمَا هُوَ

صَائِرٌ إِلَيْهِ؛ الصحيفة السجادية ﷺ الدعاء ١٢

١٧-٣-٢-٤-٣-٦-٣- غَافِلًا

﴿٤٠٥﴾ العسكري ﷺ: أَذْعُوكَ مُتَضَرِّعًا إِلَيْكَ مِسْكِينًا دُعَاءَ مَنْ أَسْلَمَتْهُ الْغَفْلَةُ؛ بحار الأنوار

ج: ٨٧ ص: ٥١

﴿٤٠٦﴾ السَّجَّاد ﷺ: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ...بَدَنُهُ غَافِلٌ لِسُكُونِ غُرُوقِهِ؛ الصحيفة السجادية ﷺ

الدعاء ١٢

﴿٤٠٧﴾ الصادق ﷺ: فَسَأَلْتُكَ مَسْأَلَةً مَنْ لَا يَسْتَوْجِبُ أَنْ تُسَمِعَ لَهُ دَعْوَةَ لِعَظِيمٍ مَا كُنْتُ فِيهِ

مِنَ الْغَفْلَةِ؛ الدعوات ص: ١٧٥

١٨-٣-٢-٤-٣-٦-٣- مُقَرَّطًا

﴿٤٠٨﴾ العسكري ﷺ: أَسْأَلُ سُؤَالَ مُقْتَرِفٍ وَمُعْتَرِفٍ مُسِيءٍ إِلَى نَفْسِهِ مِمَّا فَرَّطَ فِي يَوْمِهِ وَ

أَمْسِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣٤٧

١٩-٣-٢-٤-٣-٦-٣- مُقَصِّرًا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۰۰﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست شخصی که به غفلت دچار شده و از خطای خود پشیمان است، و در روز قیامت مورد بازخواست و حساب قرار خواهد گرفت.

۱۵-۳-۴-۲-۳-۶-۳- آن که آرزوها بر او غالب است.

﴿۴۰۱﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست کسی که آرزو بر او چیره شده است.

﴿۴۰۲﴾ تو را می‌خوانم، خواندن کسی که آرزوهایش او را به دنیا نزدیک کرده است.

۱۶-۳-۴-۲-۳-۶- فریب‌خورده

﴿۴۰۳﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست کسی که آرزو بر او چیره شده، و خواهش نفس گرفتارش کرده است.

﴿۴۰۴﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست کسی که دلش به سبب فراوانی نعمت گرفتار و پیرو هوا و خواهش، و اندیشه‌اش برای آنچه به‌سوی آن بازمی‌گردد (آخرت)، اندک است.

۱۷-۳-۴-۲-۳-۶- بی‌خبر

﴿۴۰۵﴾ گریان و زاری‌کنان تو را می‌خوانم، درحالی که بی‌چیزم؛ و همچون خواندن کسی که غفلت‌هایش او را ضعیف و تسلیم کرده است.

﴿۴۰۶﴾ از تو می‌خواهم همچون درخواست کسی که چون رگ‌هایش ساکنند، بدن او نیز در غفلت به سر می‌برد.

﴿۴۰۷﴾ از تو همچون کسی که به‌خاطر غفلت عظیمش، خود را شایسته نمی‌داند که دعایش شنیده شود، درخواست می‌کنم.

۱۸-۳-۴-۲-۳-۶- مقصر

﴿۴۰۸﴾ از تو می‌خواهم همچون خواستن گناهکار و بدکاری که به کم‌کاری‌هایی که در شب و روز می‌کند، معترف است.

۱۹-۳-۴-۲-۳-۶- مقصر

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٠٩﴾ اللَّهُمَّ وَإِنْ قَصَرَ دُعَائِي عَنْ حَاجَتِي أَوْ كَلَّ عَنْ طَلِبِهَا لِسَانِي فَلَا تُقْصِرْنِي مِنْ جُودِكَ وَلَا مِنْ كَرَمِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ١١٢

٢٠-٣-٤-٢-٣-٦-٣- مقترفاً

﴿٤٠١﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ أَسَاءَ وَاعْتَرَفَ وَظَلَمَ نَفْسَهُ وَاقْتَرَفَ وَنَدِمَ عَلَى مَا سَلَفَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٠٢

﴿٤٠١﴾ الصادق عليه السلام: أَسْأَلُ سُؤَالَ مُقْتَرَفٍ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٤٣

۲۱-۳-۴-۲-۳-۶-۳- مُسْتَكْتَرًا ذُنُوبُهُ

﴿٤٠١٢﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ اسْتَكْتَرَ ذُنُوبَهُ، وَاعْتَرَفَ بِخَطِيئَتِهِ؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ عليه السلام ج: ١ الدَّعَاءُ ١٢

٢٢-٣-٤-٢-٣-٦-٣-ملوماً

﴿٤٠١٣﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): فَمَا بَالُنَا نَدْعُو فَلَا يُجَابُ قَالَ إِنْ قُلُوبُكُمْ خَانَتْ بِثَمَانِ خِصَالٍ... وَ الثَّامِنَةُ أَنَّكُمْ جَعَلْتُمْ غُيُوبَ النَّاسِ نَصَبَ غُيُوبِكُمْ وَ غُيُوبَكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ تَلْمُؤُونَ مَنْ أَنْتُمْ أَحَقُّ بِاللَّوْمِ مِنْهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨

٥-٢-٣-٦-٣- حَزِينًا

١-٥-٢-٣-٦-٣- دُعَاءُ الْحَزِينِ

﴿٤٠١٤﴾ فِيمَا وَعَدَ اللَّهُ بِهِ عِيسَى الْعَلِيَّ: اذْعُنِي دُعَاءَ الْحَزِينِ الْغَرِيقِ الَّذِي لَيْسَ لَهُ مَغِيثٌ؛
بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٤

﴿٤٠١٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): يَا عِيسَى اذْعُنِي دُعَاءَ الْغَرِيقِ الْحَزِينِ الَّذِي لَيْسَ لَهُ مُغِيثٌ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٣٨

﴿٤٠١٦﴾ الكاظم عليه السلام: ادْعُوكَ... دُعَاءَ حَرَقِ حَزِينٍ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٢

﴿٤٠، ١٧﴾ إجابة الدعاء...عند اقشعرار الجلد و غلبة الأحزان؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٤٠١﴾ الرِّسُولُ ﷺ: وَاحْذَرِيَّ أَسْمَاءَ دُعَاءِ عِبَادِ اللَّهِ الَّذِينَ أَنَّهُكُوا الْأَبْدَانَ وَصَاحِبُوا الْأَحْزَانَ؛ التحصين لابن فهد الحلبي ص: ٢١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۰۰۹﴾ خدایا! اگر دعایم از رساندن درخواستم کوتاه و قاصر و یا زبانه از درخواست آن درمانده است، بخشش و بزرگواریات را بر من کوتاه نکن.

۲۰-۳-۴-۲-۳-۶-۳- مرتکب

﴿۴۰۱۰﴾ از تو می‌خواهم خواستن کسی که بدی کرد و به آن اعتراف کرد، به خودش ظلم کرد و گناه کرد و از هرآنچه در گذشته انجام داده، پشیمان است.

﴿۴۰۱۱﴾ از تو می‌خواهم همچون خواستن گناهکار

۲۱-۳-۴-۲-۳-۶-۳- پرگناه

﴿۴۰۱۲﴾ از تو درخواست می‌کنم همچون درخواست کسی که گناهانش را بسیار دانسته، و به خطا و کار بیجای خود اقرار کرده است.

۲۲-۳-۴-۲-۳-۶-۳- شایسته سرزنش

﴿۴۰۱۳﴾ ما را چه شده که دعا می‌کنیم، ولی پاسخ نمی‌گیریم؟ فرمود: قلب‌هایتان هشت نوع خیانت کرده‌اند... و هشتم اینکه: شما عیب‌های مردم را پیش چشم و مورد توجه قرار می‌دهید، ولی عیب‌های خودتان را پشت‌سر می‌گذارید. کسانی را سرزنش می‌کنید، درحالی‌که شما برای سرزنش از او سزاوارترید.

۵-۲-۳-۶-۳- مغموم

۱-۵-۲-۳-۶-۳- دعای با حزن

﴿۴۰۱۴﴾ مرا بخوان، مانند انسان محزون در حال غرق شدن که هیچ فریادری ندارد.

﴿۴۰۱۵﴾ ای عیسی، هنگامی که می‌خواهی مرا دعا کنی، مانند آن شخص غریق و محزون که هیچ پناهی ندارد، یاد کن.

﴿۴۰۱۶﴾ می‌خوانمت چون آتش گرفته‌ای غمگین.

﴿۴۰۱۷﴾ از اوقات استجابت دعا، هنگام لرزش پوست و غالب شدن حزن و اندوه است.

﴿۴۰۱۸﴾ ای اسامه، بترس از نفرین بندگان از خدا، که بدن‌ها را لاغر کردند و با غم‌ها یار شدند.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٠١٩﴾ الرسول ﷺ: فَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْزُونٌ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فَرَّجَ عَنْهُ وَبِهِ تَقْضَى الْحَوَائِجُ وَإِيَّاكَ أَنْ تَدْعُوَ بِهِ عَلَى أَحَدٍ فَإِنَّهُ أَسْرَعَ مِنَ السَّهْمِ النَّافِذِ؛ مهج الدعوات ص: ١٦٩
٢-٥-٣-٣-٦-٣-أسفًا

﴿٤٠٢٠﴾ امير المؤمنين ﷺ: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ أَسَاءَ وَ...أَسِفَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٠٢
٣-٥-٣-٢-٦-٣-مَنْ أَشْتَدَّتْ حَسْرَتُهُ

﴿٤٠٢١﴾ السَّجَّاد ﷺ: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ...عَظُمَتْ لِفَقْرِي طُهُ حَسْرَتُهُ؛ البلد الأمين ص: ١٣٢

﴿٤٠٢٢﴾ أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةً مَنْ...أَشْتَدَّتْ حَسْرَتُهُ وَعَظُمَتْ نَدَامَتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٧٩
٦-٢-٣-٣-٦-٣-تائبًا

١-٦-٢-٣-٣-٦-٣-مُسْتَحْيِيًا

﴿٤٠٢٣﴾ السَّجَّاد ﷺ: أَنَا أَسْتَحْيِي أَنْ أَدْعُوكَ وَأَنَا مُصِرٌّ عَلَى الذُّنُوبِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

﴿٤٠٢٤﴾ السَّجَّاد ﷺ: كَيْفَ أَدْعُوكَ وَأَتَمَنَّى الْجَنَّةَ مَعَ أَفْعَالِي الْقَبِيحَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

﴿٤٠٢٥﴾ السَّجَّاد ﷺ: كَيْفَ أَدْعُوكَ وَأَنَا الْعَاصِي وَكَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَأَنْتَ الْكَرِيمُ؛
بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

﴿٤٠٢٦﴾ السَّجَّاد ﷺ: كَيْفَ أَدْعُوكَ وَأَنَا أَنَا وَكَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَأَنْتَ أَنْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

﴿٤٠٢٧﴾ السَّجَّاد ﷺ: اللَّهُمَّ إِنَّهُ يَحْجُبُنِي عَنْ مَسْأَلَتِكَ خِلَالُ ثَلَاثٍ، وَتَحْدُونِي عَلَيْهَا خَلَّةٌ وَاحِدَةٌ، يَحْجُبُنِي أَمْرٌ أَمَرْتُ بِهِ فَأَبْطَأْتُ عَنْهُ، وَنَهَى نَهَيْتَنِي عَنْهُ فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ، وَنِعْمَةٌ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ فَقَصَّرْتُ فِي شُكْرِهَا، وَيَحْدُونِي عَلَى مَسْأَلَتِكَ تَفَضُّلُكَ عَلَيَّ مِنْ أَقْبَلِ بَوَجْهِهِ إِلَيْكَ، وَوَقَدْ بَحُسْنِ ظَنِّهِ إِلَيْكَ، إِذْ جَمِيعُ إِحْسَانِكَ تَفَضُّلٌ، وَإِذْ كُلُّ نِعْمِكَ ابْتِدَاءٌ؛ الصَّحِيفَةُ
السَّجَادِيَّةُ ﷺ الدعاء ١٢

٢-٦-٣-٣-٦-٣-نَادِمًا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۰۱۹﴾ پس اگر این دعا را غمناکی بخواند، غم و اندوه او برطرف می‌شود، اگر این دعا را محبوس بخواند، از بند نجات می‌یابد و به برکت این دعا برآورده می‌شود، هر حاجتی که باشد و بپرهیز از آنکه این دعا را برای دفع مسلمانی بخوانی. پس این دعا از تیر نافذ زودتر اثر می‌کند و دعا این است.

۲-۵-۳-۳-۳-۳-۳-۳ متأسف

﴿۴۰۲۰﴾ از تو می‌خواهم خواستن کسی که بدی کرده و متأسف است.

۳-۵-۳-۳-۳-۳-۳-۳ آن که حسرتش زیاد است.

﴿۴۰۲۱﴾ تو را می‌خوانم، همچون خواندن کسی که حسرتش برای به تفریطها و کم‌کاری‌هایش زیاد است.

﴿۴۰۲۲﴾ از تو می‌خواهم، خواستن کسی که آه و حسرتش شدت یافته و پشیمانی‌اش زیاد شده است.

۶-۲-۳-۳-۳-۳-۳-۳ توبه‌کار

۱-۶-۲-۳-۳-۳-۳-۳ با شرم و حیا

﴿۴۰۲۳﴾ من شرم دارم که تو را بخوانم، درحالی که بر گناهان پافشاری می‌کنم.

﴿۴۰۲۴﴾ خدایا! چگونه بخوانمت، درحالی که با وجود کارهای زشتم، خواستار بهشت هستم.

﴿۴۰۲۵﴾ خدایا! چگونه بخوانمت درحالی که من سرکش و نافرمان هستم و چگونه تو را نخوانم درحالی که تو بخشنده هستی (حالت خوف و رجاء).

﴿۴۰۲۶﴾ خدایا! چگونه بخوانمت درحالی که من منم (یعنی تو مرا می‌شناسی و از کنه و باطن اعمال زشتم باخبری)، و چگونه نخوانمت درحالی که تو تویی (و تو نیز به لطف و بخشش بی‌حد شناخته شده‌ای).

﴿۴۰۲۷﴾ خدایا! سه خصلت، مرا از درخواست کردن از تو بازمی‌دارد و یک خصلت مرا بر آن می‌دارد: امری که به آن فرمان دادی و من از به جا آوردن آن درنگ کردم، و نهی‌ای که از آن جلوگیری کردم و من به‌سوی آن شتافتم، و نعمتی که به من بخشیدی و من در سپاسگزاری‌اش کوتاهی کردم، جرئت دعا کردن را از من می‌گیرد و تفضل تو به کسی که رو به تو آورد و با گمان نیک به سویت آید، مرا به دعا کردن می‌خواند. زیرا همه احسان‌های تو از روی تفضل می‌باشد، و همه نعمت‌هایت از سر لطف و نه در پاسخ کارهای شایسته‌ام بوده است.

۲-۶-۲-۳-۳-۳-۳-۳ پشیمان

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٠٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اَسْأَلُكَ...سُؤَالَ النَّادِمِ عَلَى خَطِيئَتِهِ؛ الْبِلْدَ الْأَمِينِ ص: ١٣٥

﴿٤٠٢٩﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اسألك...سؤال نادِم على افتِراءِ الأتَم؛ البلد الأمين ص: ١١٢

﴿٤٠٣٠﴾ اُدْعُ دُعَاءَ الطَّامِعِ الرَّائِبِ فِيمَا عِنْدِي النَّادِمِ عَلَى مَا قَدَّمْتُ يَدَاهُ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٤٧

﴿٤٠٣١﴾ أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةً مَن... اشْتَدَّتْ حَسْرَتُهُ وَ عَظُمَتْ نِدَامَتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٧٩

﴿٤٠٣٢﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): حَقُّ لِمَنْ دَعَاكَ بِالنَّدَمِ تَذَلُّلاً أَنْ تُجِيبَهُ بِالكَرَمِ تَفَضُّلاً؛ بحار الأنوار

ج: ۷۵ ص: ۱۴۶

﴿٤٠٣﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اسألك...سؤالَ مَنْ نَدِمَ عَلَى مَا سَلَفَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٠٢

﴿٤٠٣٤﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ: فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلِ مَنِي بَسْوَءٍ أَثَرَى، وَلَا نِسْيَانٍ لِمَا سَبَقَ مِنِّي

ذَمِيمٌ فَعِلَى، لَكِنْ لَتَسْمَعَ سَمَاوُكَ وَمَنْ فِيهَا وَارْضُكَ وَمَنْ عَلَيْهَا مَا أَظْهَرْتَ لَكَ مِنَ النَّدَمِ، وَ

لَجَأْتُ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ التَّوْبَةِ، فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِسُوءِ مَوْقِفِي، أَوْ تُذَرِّكُهُ الرِّقَّةَ عَلَى

لِسُوِّ حَالِي فَيَأْتِنِي مِنْهُ بَدْعُوَّةٌ هِيَ أَسْمَعُ لَدَيْكَ مِنْ دُعَائِي، أَوْ شَفَاعَةَ أَوْ كَدُّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي

تَكُونُ بِهَا نَجَاتِي مِنْ غَضَبِكَ وَفُوزِي بِرِضَاكَ؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ عَلَيْهِ السَّلَامُ الدَّعَاءُ ٣١

۳-۶-۲-۳-۶-۳- مُسْتَغْفِرًا

﴿٤٠٣٥﴾ الكاظم (عليه السلام): اَدْعُوكَ دُعَاءَ... الْمُسْتَجِيرِ الْمُقَرَّبِ بِذَنْبِهِ الْمُسْتَغْفِرِ مِنْهُ؛ اِقْبَالَ الْأَعْمَالِ ص:

662

٤-٦-٢-٣-٦-٣- مُسْتَقِيلًا

﴿٤٠٣٦﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَسْأَلُكَ... سُؤَالَ الْعَائِدِ الْمُسْتَقِيلِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

٥-٦-٢-٣-٤-١-١١-٥-٦-٣- التَّوْبَةُ وَاجْتِنَابُ الذُّنُوبِ

﴿٤٠٣٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: عَلَيْكُمْ بِمَسَآلَةِ ذُلٍّ وَ خُضُوعٍ وَ تَمَلُّقٍ وَ خُشُوعٍ وَ تَوْبَةٍ وَ نُزُوعٍ؛

بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٣٤٢

﴿٤٠٣٨﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ... خَلَصْتَ لَوَجْهِكَ تَوَتُّهُ؛ البلد الأمين ص: ١٣٢

﴿ ٤٠٣٩ ﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اسألك...سؤالَ مُنتَصِلٍ مِنْ سَيِّئِ عَمَلِهِ...مُبَادِرٍ بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْفَوْتِ؛

البلد الأمين ص: ١٣٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۰۲۸﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست شخصی که از خطاهایش پشیمان است.

﴿۴۰۲۹﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست کسی که از ارتکاب گناهانش پشیمان است.

﴿۴۰۳۰﴾ بخوان مانند خواندن کسی که به آنچه نزد من است چشم دوخته و علاقه دارد و از آنچه انجام داده، پشیمان است.

﴿۴۰۳۱﴾ از تو می‌خواهم، خواستن کسی که آه و حسرتش شدت یافته و پشیمانی‌اش زیاد شده است.

﴿۴۰۳۲﴾ سزاوار است تا آن کس را که از روی خواری و پشیمانی تو را خوانده است با کرم و بزرگواری از روی تفضل پاسخش گویی.

﴿۴۰۳۳﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست کسی که از آنچه در گذشته کرده پشیمان است.

﴿۴۰۳۴﴾ علت اعترافم این نیست که معتقد باشم تو بر اعمال زشت من ناآگاهی، بلکه برای آن است که آسمان تو و هر که در آن است و زمین تو و هر که بر روی آن است پشیمانی را که به تو آشکار ساختم و توبه‌ای را که در آن به تو پناه بردم، بشنوند، تا شاید برخی از آنان به رحمت و مهربانی‌ات بر بدی جایگاهم به من رحم کند، یا برای بدی حالم بر من رقت و مهربانی کند، پس از جانب او دعا و درخواستی به من رسد (برای من آمرزش بخواهد) که از دعای من نزد تو شنیدنی‌تر باشد، یا از او شفاعتی به من رسد که نزد تو از شفاعت من استوارتر باشد که رهایی از خشم تو و رستگاری‌ام به خشنودی‌ات به وسیله آن باشد.

۳-۶-۳-۲-۶-۳- آمرزش خواه

﴿۴۰۳۵﴾ خدایا! تو را همچون خواندن پناهجوی اقرارکننده به گناه و طالب درخواست‌کننده آمرزش برای آن می‌خوانم.

۴-۶-۳-۲-۶-۳- طالب بخشش

﴿۴۰۳۶﴾ از تو درخواست می‌کنم، چون درخواست پناهجوی طالب گذشت.

۵-۶-۳-۲-۶-۳- بازگشت‌کننده ر.به: ۱۱-۵-۶-۳- توبه

﴿۴۰۳۷﴾ بر شما باد که با کرنش، فروتنی، کوچکی، خشوع، توبه و کندن گناهان، درخواست کنید.

﴿۴۰۳۸﴾ تو را می‌خوانم خواندن کسی که توبه‌اش را برای تو خالص کرده است.

﴿۴۰۳۹﴾ از تو می‌خواهم... مانند کسی که از کار بدش رها شده و پیش از فوت دست به کار توبه شده است.

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

تَفَرَّقَتِ الْجَادَّةُ جَادَتَيْنِ فَأَخَذَ الشَّابُّ فِي وَاحِدَةٍ وَأَخَذَ الرَّاهِبُ فِي وَاحِدَةٍ فَلِذَا السَّحَابَةُ مَعَ الشَّابِّ فَقَالَ الرَّاهِبُ أَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي لَكَ اسْتَجِيبَ وَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي فَأَخْبَرَنِي مَا قَصَّيْتُكَ فَأَخْبَرَهُ بِخَبَرِ الْمَرْأَةِ فَقَالَ غَفِرَ لَكَ مَا مَضَى حَيْثُ دَخَلَ الْخَوْفُ فَانْظُرْ كَيْفَ تَكُونُ فِيمَا تَسْتَقْبِلُ؛
الكافي ج: ٢ ص: ٦٩

٧-٦-٣-٣-٣-٣-٣ راجعاً

﴿٤٠٤٥﴾ الصادق عليه السلام: أَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الْخَائِفُ مِنْكَ وَالرَّاجِعُ إِلَيْكَ السَّائِلُ لَكَ؛

بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣٠٥

٨-٦-٣-٣-٣-٣-٣ منيباً

﴿٤٠٤٦﴾ الروم آية ٣٣: وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا أَذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ

﴿٤٠٤٧﴾ الزمر آية ٨: وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ اللَّهُ آتِدَادًا لِلْضَّلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

﴿٤٠٤٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ...أَنَابَ إِلَى رَبِّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٠٢

٧-٦-٣-٣-٣-٣-٣ مضطراً

١-٧-٢-٣-٣-٣-٣ فقيراً

﴿٤٠٤٩﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٢٢

﴿٤٠٥٠﴾ الصادق عليه السلام: أَتُبْغِي إِلَيْكَ اتِّغَاءَ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ؛ البلد الأمين ص: ٧٦

﴿٤٠٥١﴾ السَّجَّاد عليه السلام: سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ؛ الصحيفة السجادية عليه السلام

الدعاء ٤٧

﴿٤٠٥٢﴾ أَدْعُوكَ مُتَعَبِّدًا لَكَ خَاضِعًا ذَلِيلًا غَيْرَ مُسْتَنْكِفٍ وَلَا مُسْتَكْبِرٍ بَلْ بَائِسٌ فَقِيرٌ؛

بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥١

﴿٤٠٥٣﴾ الكاظم عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ...الْجَائِعِ الْفَقِيرِ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٢

﴿٤٠٥٤﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ الذَّلِيلِ الْفَقِيرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٧٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

افتاد و در راه به راهبی برخورد و با او همراه شد؛ گرمای آفتاب آن دو را آزار می‌داد، راهب به جوان گفت: از خدا بخواه ابری بر سرمان سایه افکند، زیرا گرمای آفتاب آزارمان می‌دهد، جوان گفت فکر نمی‌کنم کار خوبی برای خدا کرده باشم و این جسارت را ندارم که از او درخواستی کنم. راهب گفت: پس من دعا می‌کنم تو آمین بگو. جوان گفت: باشد. پس راهب دعا کرد و راهب آمین گفت، چیزی نگذشت که ابری بر آن دو سایه افکند و آن دو زیر سایه‌ی ابر به آرامی به راهشان ادامه دادند تا این که به دو راهی‌ای رسیدند و راهشان از یکدیگر جدا می‌شد، در اینجا ابر به همراه جوان راه خود را کج کرد، راهب به او رو کرد و گفت: تو از من بهتری زیرا دعا برای تو مستجاب شد نه برای من. سرگذشت خود را برای من بگو. پس جوان داستان برخورد او با آن زن و دست کشیدنش از گناه را برای او نقل کرد. راهب گفت به خاطر ترس از گناه خداوند گناهان گذشته‌ات را آمرزیده است، پس مراقب باش که در آینده چه می‌کنی.

۷-۶-۲-۳-۳- بازگشت کننده

﴿۴۰۴۵﴾ خدایا! من بنده‌ات هستم که از تو می‌ترسد و به‌سوی تو برمی‌گردم و از تو می‌خواهم.

۸-۶-۲-۳-۳- بازگشت کننده

﴿۴۰۴۶﴾ آیه ۳۳، هنگامی که رنج و زبانی به مردم برسد، پروردگار خود را می‌خواند و توبه‌کنان به‌سوی او بازمی‌گردند؛ اما همین که رحمتی از خودش به آنان بچشاند، بناگاه گروهی از آنان نسبت به پروردگارشان مشرک می‌شوند.

﴿۴۰۴۷﴾ آیه ۸، هنگامی که انسان را زبانی رسد، پروردگار خود را می‌خواند و به‌سوی او بازمی‌گردد؛ اما هنگامی که نعمتی از خود به او عطا کند، آنچه را به‌خاطر آن قبلاً خدا را می‌خواند، از یاد می‌برد و برای خداوند همتایانی قرار می‌دهد تا مردم را از راه او منحرف سازد؛ بگو: «چند روزی از کفرت بهره گیر که از دوزخیانی!»

﴿۴۰۴۸﴾ از تو درخواست می‌کنم، همچون درخواست کسی که به‌سوی پروردگار خود برگشته است.

۷-۶-۲-۳- بیچاره

۱-۷-۲-۳-۳- نیازمندانه

﴿۴۰۴۹﴾ تو را می‌خوانم همچون خواندن بینوای بیچاره.

﴿۴۰۵۰﴾ تو را می‌خواهم، خواستن گرفتار بی‌چیز.

﴿۴۰۵۱﴾ از تو درخواست می‌کنم، همچون درخواست پست خوار نیازمند بی‌چیز.

﴿۴۰۵۲﴾ درحالی که خاشعانه بندگی‌ات را می‌کنم، تو را می‌خوانم بدون گردنکشی و تمرد، بلکه همچون گرفتاری بی‌چیز.

﴿۴۰۵۳﴾ تو را همچون خواندن شخص گرسنه نیازمند می‌خوانم.

﴿۴۰۵۴﴾ خدایا! من چون افراد خوار و ذلیل و فقیر و نادار تو را می‌خوانم.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٠٥٥﴾ الجواد عليه السلام: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الذَّلِيلِ الْفَقِيرِ؛ الْبِلْدَ الْأَمِينِ ص: ٢٣

﴿٤٠٥٦﴾ الصّادق عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ دُعَاءَ الْعَلِيلِ الذَّلِيلِ الْفَقِيرِ؛ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ ج: ٢ ص:

٨٨

﴿٤٠٥٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَقِفْ بَبَابَكَ وَفُوفَ الْمُؤَمِّلِ الْفَقِيرِ؛ الْمَصْبَاحُ لِلْكَفَعِيِّ ص: ١٣٦

﴿٤٠٥٨﴾ أَدْعُوكَ دُعَاءَ الْمُخْتَلِّ الْفَقِيرِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ١١٢

﴿٤٠٥٩﴾ أَبُو طَالِبٍ عليه السلام:

أَدْعُوكَ رَبَّ الْبَيْتِ وَالنُّدُورِ دُعَاءَ عَبْدٍ مُخْلِصٍ فَقِيرٍ

بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ٤٨

﴿٤٠٦٠﴾ دَعَا دُعَاءَ الْإِفْتِقَارِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ١٢ ص: ٢٧٧

﴿٤٠٦١﴾ الْبَاقِرُ عليه السلام: أَدْعُوكَ مُخْتَاجًا وَارْغَبُ إِلَيْكَ فَقِيرًا؛ مَصْبَاحُ الْمُتَهَجِّدِ ص: ٨٢٧

﴿٤٠٦٢﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: دَعَوْتُكَ يَا رَبَّ مَسْكِينًا، مُسْتَكِينًا، مُشْفِقًا، خَائِفًا، وَجَلًا، فَقِيرًا؛

الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ٥١

﴿٤٠٦٣﴾ الصّادق عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّي لَمَّا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرِ فَقِيرٍ وَأَنَا مِنْكَ خَائِفٌ وَبِكَ

مُسْتَجِيرٌ وَأَنَا حَقِيرٌ مَسْكِينٌ أَدْعُوكَ كَمَا أَمَرْتَنِي؛ الْبِلْدَ الْأَمِينِ ص: ١٥

﴿٤٠٦٤﴾ الصّادق عليه السلام: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْفَقِيرِ إِلَيْكَ؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٥ ص: ٩٩

﴿٤٠٦٥﴾ أَدْعُوكَ دُعَاءَ فَقِيرٍ إِلَى رَحْمَتِكَ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٨٧ ص: ٢٠٩

﴿٤٠٦٦﴾ الزَّهْرَاءُ عليها السلام: أَدْعُوكَ وَأَنَا...مُخْتَاجٌ إِلَى رِضْوَانِكَ وَفَقِيرٌ إِلَى غُفْرَانِكَ؛ فَلَاحُ السَّائِلِ

ص: ٢٣٨

﴿٤٠٦٧﴾ الزَّهْرَاءُ عليها السلام: سَأَلْتُكَ لِفَقْرٍ وَحَاجَةٍ وَذِلَّةٍ وَضِيقَةٍ وَبُؤْسٍ وَمَسْكَنَةٍ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج:

٨٣ ص: ٨٥

﴿٤٠٦٨﴾ الصّادق عليه السلام: اللَّهُمَّ...ارْحَمْ ذُلِّي وَفَاقَتِي وَخُضُوعِي وَأَنْفِرَادِي وَمَسْكَنَتِي وَفَقْرِي؛

بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

- ﴿۴۰۵۵﴾ از تو همانند ذلیلی نیازمند درخواست می‌کنم.
- ﴿۴۰۵۶﴾ خدایا! من چون ذلیلان و فقیران و بیچارگان تو را می‌خوانم.
- ﴿۴۰۵۷﴾ خدایا! در بارگاهت همچون آرزومندی تهیدست می‌ایستم.
- ﴿۴۰۵۸﴾ خدایا! تو را چون غارت‌شده بی‌چیز می‌خوانم.
- ﴿۴۰۵۹﴾ تو را می‌خوانم ای پروردگار خانه و نذر؛ دعای بنده‌ای خالص و فقیر.
- ﴿۴۰۶۰﴾ با دعای افتقار (عرض نیا)، خدا را خواند.
- ﴿۴۰۶۱﴾ همچون فرد نیازمند تو را می‌خوانم و همچون فرد بی‌چیز، به تو امید دارم.
- ﴿۴۰۶۲﴾ پروردگارا! تو را خواندم، درحالی که زمین گیر، زاری کننده، ترسان، هراسان، بیمناک، و فقیر (به‌سوی تو آمده‌ام).
- ﴿۴۰۶۳﴾ خدایا! به هر خیری که به سویم فرستاده‌ای نیازمند و از تو هراسناکم، و به تو پناه آورده‌ام، و حقیر، بیچاره و درمانده‌ام و همان‌گونه که امر فرموده‌ای می‌خوانمت.
- ﴿۴۰۶۴﴾ از تو همانند فردی نیازمند به تو، درخواست می‌کنم.
- ﴿۴۰۶۵﴾ تو را می‌خوانم مانند کسی که به رحمت تو محتاج است.
- ﴿۴۰۶۶﴾ تو را می‌خوانم و من نیازمند به رضا و بخشش تو هستم.
- ﴿۴۰۶۷﴾ با فقر و نیاز و ذلت و تنگدستی و شدت و مسکنت از تو یاری می‌جویم.
- ﴿۴۰۶۸﴾ خدایا! بر خواری، تهیدستی، خضوع، تنهایی، بی‌چیزی و فقرم رحم کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٠٦٩﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: دَعَوْنَاكَ عِنْدَ اللَّيْلِ وَ نَحْنُ مُقْتَحِمُونَ فِي الْخَطِيئَةِ فَأَجَبْتَ دَعْوَتَنَا وَ كَشَفْتَ كُرْبَتَنَا وَ رَحِمْتَ فَقْرَنَا وَ فَاقَتْنَا؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٢٤

﴿٤٠٧٠﴾ الكاظم عليه السلام: اِسْمَعْ دُعَائِي كَمَا تَعْلَمُ فَقَرِي إِلَيْكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٧٢

﴿٤٠٧١﴾ الزهراء عليها السلام: فَأَسْأَلُكَ بِفَقْرِي إِلَيْكَ وَ غِنَاكَ عَنِّي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٨٥

٢-٧-٣-٦-٣-غير مُستغنٍ

﴿٤٠٧٢﴾ العسكري عليه السلام: إِلَهِي لَيْسَ تُشْبِهُ مَسْأَلَتِي مَسْأَلَةَ السَّائِلِينَ لِأَنَّ السَّائِلَ إِذَا مُنِعَ امْتَنَعَ عَنِ السُّؤَالِ وَ أَنَا لَا غِنَاءَ بِي عَمَّا سَأَلْتُكَ عَلَى كُلِّ حَالٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٠٤

﴿٤٠٧٣﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: سَيِّدِي لَيْسَ اعْتِذَارِي إِلَيْكَ اعْتِذَارَ مَنْ يَسْتَغْنِي عَنْ قَبُولِ عُذْرِهِ وَ لَا تَضُرُّعِي تَضَرُّعَ مَنْ يَسْتَنْكِفُ عَنْ مَسْأَلَتِكَ لِكَشْفِ ضُرِّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٦٥

٣-٧-٣-٢-٦-٣-مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ

﴿٤٠٧٤﴾ الكاظم عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ عَبْدٍ ضَعُفَتْ قُوَّتُهُ وَ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص:

١٥٣

﴿٤٠٧٥﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: أَسْأَلُكَ سُؤَالَ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ عليه السلام الدعاء ٥٤

﴿٤٠٧٦﴾ الكاظم عليه السلام: اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَ لَكَ صَلَّيْتُ وَ بَكَ آمَنْتُ وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَ

ارْحَمْ ذُلِّي وَ فَاقَتِي؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٣

﴿٤٠٧٧﴾ أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَسْكِينٍ ضَعِيفٍ دُعَاءَ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥١

﴿٤٠٧٨﴾ دُعَاءُ فِي عَشِيَّةِ عَرَفَةَ اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَى عَفْوِكَ وَ مَعْرُوفِكَ وَ مَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ رِضْوَانِكَ وَ عَافِيَتِكَ وَ عِصْمَتِكَ وَ حُسْنِ إِجَابَتِكَ أَعْظَمُ الْفَاقَةِ وَ أَشَدُّ الْحَاجَةِ؛ بحار الأنوار ج:

٩٥ ص: ٢٨٢

﴿٤٠٧٩﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: دَعَوْنَاكَ عِنْدَ اللَّيْلِ وَ نَحْنُ مُقْتَحِمُونَ فِي الْخَطِيئَةِ فَأَجَبْتَ دَعْوَتَنَا وَ

كَشَفْتَ كُرْبَتَنَا وَ رَحِمْتَ فَقْرَنَا وَ فَاقَتْنَا؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٢٤

٢-٧-٣-٦-٣-مَنْ تَفَاقَمَتْ آثَامُهُ

﴿٤٠٨٠﴾ أَدْعُوكَ... دُعَاءَ مَنْ... تَفَاقَمَتْ آثَامُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١١٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۰۶۹﴾ خدایا! هنگام بلا تو را خواندیم، درحالی که غوطه‌ور در گناه بودیم پس دعايمان را اجابت کردی و اندوهمان را برطرف کردی و بر فقر و نداريمان رحم کردی.
﴿۴۰۷۰﴾ همان‌طور که می‌دانی به تو نیازمندم، دعايم را بشنو.
﴿۴۰۷۱﴾ به سبب نیاز من به تو، و بی‌نیازی تو از من، از تو می‌خواهم.

۲-۷-۲-۳-۶-۳- دور از احساس بی‌نیازی

﴿۴۰۷۲﴾ خدایا! خواسته من همانند خواسته درخواست‌کنندگان (معمولی) نیست، زیرا اگر به درخواست‌کننده‌ای خواسته‌اش را ندهند از درخواست (مجدد) خودداری می‌کند، ولی من درهرحال (چه پاسخ دهی و چه ندهی) از درخواست تو، بی‌نیاز نخواهم بود.
﴿۴۰۷۳﴾ عذرخواهی من نظیر عذرخواستن کسی که بی‌نیاز از پذیرش عذرش باشد نیست (بلکه من محتاج بخشش و گریه و زاری من مانند گریه کسی نیست که برای رفع مشککش تلاشی نکرده و استنکاف می‌کند (بلکه من نیازمند اجابت درخواستم از سوی تو هستم).

۳-۷-۲-۳-۶-۳- آن که نیازش زیاد است.

﴿۴۰۷۴﴾ خدایا! تو را می‌خوانم چون دعای بنده‌ای که توانایی‌اش سست و نیازمندی‌اش سخت است.

﴿۴۰۷۵﴾ خدایا! من از تو درخواست می‌کنم، درخواست کسی که نیازمندی‌اش سخت و شدید شده است.

﴿۴۰۷۶﴾ خدایا! برای تو سجده کردم و نماز خواندم و به تو ایمان آوردم و توکل کردم، پس بر خواری و فقر و تنگدستی‌ام رحم کن.

﴿۴۰۷۷﴾ تو را می‌خوانم، همچون خواندن بی‌چیز ناتوانی که احتیاجاتش عرصه را بر او تنگ کرده است.

﴿۴۰۷۸﴾ خدایا! و من به بخشش و نیکی و آمرزش و رحمت و رضایت و عافیت و عصمت و حسن اجابت تو، بزرگ‌ترین و شدیدترین نیاز را دارم.

﴿۴۰۷۹﴾ خدایا! هنگام بلا تو را خواندیم، درحالی که غوطه‌ور در گناه بودیم پس دعايمان را اجابت کردی و اندوهمان را برطرف کردی و بر فقر و نداريمان رحم کردی.

۴-۷-۲-۳-۶-۳- آن که گناهانش او را خرد کرده است.

﴿۴۰۸۰﴾ خدایا! تو را می‌خوانم همچون خواندن کسی که گناهانش پشت او را شکسته است.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

٥-٧-٢-٣-٦-٣- مضطراً و راجع: (٧-١-٤-٣-٦-٣- عند الإضطراب)

﴿٤٠٨١﴾ النمل آية ٦٢: أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِلَهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذْكُرُونَ

﴿٤٠٨٢﴾ الصادق عليه السلام: أسألك مسألة المضطرب إليك؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٠١

﴿٤٠٨٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أسألك أن تستجيب لي دعوتي فأني مضطرب؛ الدعوات ص: ٥٠

﴿٤٠٨٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أدعوك دعاء المضطرب الضريع؛ البلد الأمين ص: ٤٢٢

﴿٤٠٨٥﴾ أدعوك دعاء ضعيف مضطرب؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٨٠

﴿٤٠٨٦﴾ السجّاد عليه السلام: واجعلني ممن يدعوك مخلصاً في الرخاء دعاء المخلصين المضطربين

لك في الدعاء؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ٢٢

﴿٤٠٨٧﴾ السجّاد عليه السلام: دعوتك يا رب... مضطرباً إليك؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ٥٢

﴿٤٠٨٨﴾ السجّاد عليه السلام: أدعوك... دعاء الغريق الغريب المضطرب الذي لا يجد لكشف ما هو فيه

إلا أنت؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٦٠

﴿٤٠٨٩﴾ أسألك... سؤال من لا يجد لعشرته مقبلاً ولا لضره كاشفاً ولا لكرهه مفرجاً ولا لغمه

مروحاً ولا لفاقته ساداً ولا لضعفه مقوياً غيرك؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٤

﴿٤٠٩٠﴾ الصادق عليه السلام: أدعوك... دعاء مكروب إن لم تدركه هلك وإن لم تسعده فلا حيلة

له؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٨٨

﴿٤٠٩١﴾ إلهي إني لا أبرح من مقامي هذا ولا تنقضي مسألتني حتى تغفر لي كل ذنب أذنبته؛

بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٣١

﴿٤٠٩٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أقرب الناس إلى الإجابة والرحمة الطائع المضطرب الذي لا بد له

مما سأله؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٠

﴿٤٠٩٣﴾ الصادق عليه السلام: يا مجيب المضطربين؛ الكافي ج: ٨ ص: ٢٧٧

﴿٤٠٩٤﴾ عنهم عليه السلام: يا مجيباً لكل مضطرب دعاه؛ البلد الأمين ص: ٣٦٩

﴿٤٠٩٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أجابك عند اضطراك؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ١٧٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۵-۷-۲-۳-۶-۳- در حالت اضطرار ر.به: ۷-۱-۴-۶-۳-

﴿۴۰۸۱﴾ آیه ۶۲، یا آن کس که دعای بیچاره مضطر را به اجابت می‌رساند و رنج و غم آنان را بر طرف می‌سازد و شما (مسلمین) را جانشینان اهل زمین قرار می‌دهد؟ آیا با وجود خدای یکتا خدایی هست؟ (هرگز نیست لیکن) اندکی متذکر (این حقیقت) هستند.

﴿۴۰۸۲﴾ خدایا! از تو درخواست می‌کنم، به مانند درخواست کردن بیچاره‌ای که به تو رو آورده است.

﴿۴۰۸۳﴾ خدایا! از تو می‌خواهم خواسته‌ام را اجابت کنی که من بیچاره و پریشان‌حالم.

﴿۴۰۸۴﴾ خدایا تو را همچون بیچاره گرفتار می‌خوانم.

﴿۴۰۸۵﴾ تو را چون دعای شخص ضعیف و بیچاره می‌خوانم.

﴿۴۰۸۶﴾ و مرا از کسانی قرار ده که تو را هنگام خوشی از روی اخلاص می‌خوانند، مانند کسانی که از روی اخلاص هنگام اضطرار و بیچارگی در دعا از تو درخواست می‌کنند.

﴿۴۰۸۷﴾ پروردگارا! تو را خواندم و با حال پریشانی و نگرانی به‌سوی تو آمده‌ام.

﴿۴۰۸۸﴾ تو را چون غریقی غریب و بیچاره که برای برطرف شدن آنچه دچارش شده، کسی را جز تو نمی‌یابد می‌خوانمت.

﴿۴۰۸۹﴾ از تو درخواست می‌کنم، همچون درخواست کسی که برای لغزشش درگذرنده‌ای، برای گرفتاری و درماندگی‌اش گره‌گشایی، برای غم‌هایش، برطرف‌کننده‌ای و برای برطرف کردن نیازهایش، مانعی، و برای ناتوانی‌اش، نیرودهنده‌ای جز تو نمی‌یابد.

﴿۴۰۹۰﴾ تو را می‌خوانم... خواندن شخص اندوهگینی که اگر به‌دادش نرسی، هلاک می‌شود و اگر او را از بلاها خلاص نکنی، هیچ راه چاره‌ای ندارد.

﴿۴۰۹۱﴾ خدایا! من از اینجا بیرون نمی‌روم و از خواسته‌ام نمی‌گذرم تا تو گناهای را که من مرتکب شده‌ام، ببخشی.

﴿۴۰۹۲﴾ نزدیک‌ترین فرد به اجابت و رحمت، فرمان‌بردار گرفتاری است که برای درخواست خود چاره دیگری ندارد.

﴿۴۰۹۳﴾ ای اجابت‌کننده بیچارگان و درماندگان.

﴿۴۰۹۴﴾ ای کسی که هر بیچاره‌ای او را بخواند، اجابتش می‌کند.

﴿۴۰۹۵﴾ هنگام گرفتاری‌ات پاسخ داده است.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

- ﴿٤٠٩٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا دَعَاكَ بِهِ الْمُضْطَرُّونَ اتَّقِذْتَهُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ١٨٤
- ﴿٤٠٩٧﴾ الصادق عليه السلام: يَا عِيسَى اسْتَعِثْ بِي فِي حَالَاتِ الشَّدَّةِ فَإِنِّي أُغِيثُ الْمَكْرُوبِينَ وَأُجِيبُ الْمُضْطَرِّينَ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٤٠
- ﴿٤٠٩٨﴾ إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ: إِجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَالْحَالِ... دُعَاءُ الْمُضْطَرِّ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤
- ﴿٤٠٩٩﴾ إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ: أَنْتَ الَّذِي أَحْبَبْتَ فِي الْاضْطِرَارِّ دَعْوَتِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٢٣
- ﴿٤١٠٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ: أَنْتَ الَّذِي تُجِيبُ فِي الْاضْطِرَارِّ دَعْوَتِي؛ مستدرک الوسائل ج:

١١ ص: ١١٠

- ﴿٤١٠١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَنْتَ الَّذِي تُجِيبُ عِنْدَ الْاضْطِرَارِّ دَعْوَتِي؛ مهج الدعوات ص: ٩٤
- ﴿٤١٠٢﴾ الصادق عليه السلام: أَنْتَ اللَّهُ مُجِيبُ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٤٨
- ﴿٤١٠٣﴾ الرسول ﷺ: لَيْسَ مِنْ جَمِيلِ امْتِنَانِكَ رَدُّ سَائِلٍ مَلْهُوفٍ وَ مُضْطَرٍّ لَانْتِظَارِ خَيْرِكَ الْمَأْلُوفِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٩٦
- ﴿٤١٠٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَقْرَبُ النَّاسِ إِلَى الْإِجَابَةِ وَالرَّحْمَةِ الطَّائِعُ الْمُضْطَرُّ الَّذِي لَا بُدَّ لَهُ مِمَّا سَأَلَهُ وَ خُصُوصاً عِنْدَ نَفُوذِ الصَّبْرِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٠
- ﴿٤١٠٥﴾ الصادق عليه السلام: نَزَلَتْ فِي الْقَائِمِ عليه السلام هُوَ وَاللَّهُ الْمُضْطَرُّ إِذَا صَلَّى فِي الْمَقَامِ رُكْعَتَيْنِ وَ دَعَا اللَّهَ فَاجَابَهُ وَ يَكْشِفُ السُّوءَ وَ يَجْعَلُهُ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ؛ بحار الأنوار ج: ٥١ ص: ٤٨
- ﴿٤١٠٦﴾ الخضر عليه السلام: نُوحُ عليه السلام لَمَّا اضْطُرَّ مِنَ الْكُفَّارِ دَعَا اللَّهَ بِهَذَا الْاسْمِ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَيَّ الْأَرْضَ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّاراً فَأَجَابَ اللَّهُ دُعَاءَهُ وَ أَهْلَكَ الْكَافِرِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٩
- ﴿٤١٠٧﴾ فِي قَوْلِ يُوسُفَ عليه السلام رَبِّ السَّجْنِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ إِنَّ يُوسُفَ رَجَعَ إِلَى اخْتِيَارِ نَفْسِهِ فَاخْتَارَ السَّجْنَ فَوُكِّلَ إِلَى اخْتِيَارِهِ وَ التَّجَا نَبِيُّ اللَّهِ مُحَمَّدٌ ﷺ إِلَى الْخِيَارِ فَتَبَرَّأَ مِنَ الْاخْتِيَارِ وَ دَعَا دُعَاءَ الْإِفْتِقَارِ فَقَالَ عَلَى رُؤْيَا الْاضْطِرَارِّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَ الْأَبْصَارِ ثَبَّتْ قَلْبِي عَلَى طَاعَتِكَ فَعُوْفِي مِنَ الْعَلَّةِ وَ عَصِمَ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ أَحْسَنَ إِجَابَتَهُ وَ هُوَ أَنَّ اللَّهَ عَصَمَهُ ظَاهِراً وَ بَاطِناً؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٢٧٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۰۹۶﴾ آنگاه که درماندگان با آن دعا تو را بخوانند نجاتشان می‌دهی.

﴿۴۰۹۷﴾ ای عیسی، در حالات سختی و شدت به من پناه بیاور. چون من پناه‌دهنده گرفتاران و اجابت‌کننده دعای بیچارگان و درماندگان هستم.

﴿۴۰۹۸﴾ استجاب دعا به زمان، حال و مکان مرتبط است. اما حال مانند... مانند دعای بیچاره.

﴿۴۰۹۹﴾ خدایا! تو کسی هستی که در پریشان‌حالی دعایم را اجابت کردی.

﴿۴۱۰۰﴾ خدایا! تو کسی هستی که در پریشان‌حالی دعایم را اجابت کردی.

﴿۴۱۰۱﴾ تویی آن که برآورده می‌سازی در وقت بیچارگی حاجت مرا.

﴿۴۱۰۲﴾ تو الله اجابت‌کننده دعای درماندگانی.

﴿۴۱۰۳﴾ راه و رسم لطف و امتنان و نیکویی‌ات چنان نیست که سائل اندوهناک و پریشانی را (چون من) از درگاه خود برانی، درحالی که چشم به راه نیکی و کرم سابقه‌دار تو می‌باشد.

﴿۴۱۰۴﴾ نزدیک‌ترین فرد به اجابت و رحمت، فرمان‌بردار گرفتاری است که برای درخواست خود چاره دیگری ندارد؛ مخصوصاً بعد از نهایت شکیبایی.

﴿۴۱۰۵﴾ منظور حضرت قائم است، به خدا سوگند «مضطر» اوست که دو رکعت نماز در مقام حضرت ابراهیم بگزارد و خدا را بخواند، پروردگار نیز اجابت کند و گرفتاری او را برطرف سازد و آن‌ها را در زمین خلیفه خود گرداند.

﴿۴۱۰۶﴾ نوح، زمانی که از دست کافران به اضطراب می‌رسید خداوند را با این نام می‌خواند: پروردگارا این کفار را هلاک کن و از آن‌ها احدی را روی زمین باقی مگذار، پس خدا دعای او را اجابت کرد و کافران را به هلاکت رساند.

﴿۴۱۰۷﴾ درباره گفتار یوسف علیه السلام که فرمود: (پروردگارا زندان از آنچه مرا به‌سوی آن فرامی‌خواند، محبوب‌تر است می‌گفت: به یوسف اختیار داده شد و او خود زندان را برگزید و به پیامبر آخرالزمان حضرت محمد صلی الله علیه و آله پناه جست، و دعای فقر را خواند و چنین گفت: (یا مقلب القلوب، ثبت قلبی علی طاعتک فعوفنی من العلة) خداوند هم دعایش را مستجاب کرد و او را در ظاهر و باطن حفظ فرمود.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٤١٠٨﴾ أن إبراهيم قال لإسماعيل عليه السلام في حال الذبح ادع أنت بالفرج لأنك أنت المضطر آمن يحيى المضطر إذا دعاه ويكشف السوء فلما رأى الكباش خرج ليأخذه فلما رجع رأى يدي إسماعيل مطلقتين قال ومن أطلقك قال رجل من صفتيه كذا قال هو جبرئيل وهل قال لك قال نعم قال لي ادع الله فدعوتك الآن مستجابة قال إبراهيم وأي شيء دعوت قال قلت اللهم اغفر للمؤمنين والمؤمنات قال يا بني إنك لموفق؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٧

﴿٤١٠٩﴾ الرسول صلى الله عليه وسلم: يا مجيب من لا مجيب له؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٩١

٣-٦-٣-٢-٧-٦-٦ من لا يستغني عن قبول عذره

﴿٤١١٠﴾ السجادة عليه السلام: سيدي ليس اعتذارى إليك اعتذار من يستغني عن قبول عذره؛

بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٦٥

٣-٦-٣-٢-٧-٦-٦ دعاء من أسلمته ثقته

﴿٤١١١﴾ الكاظم عليه السلام: أدعوك... دعاء من أسلمته ثقته ورفضته أحبته؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٢

٣-٦-٣-٢-٧-٦-٨ غريباً

﴿٤١١٢﴾ السجادة عليه السلام: أدعوك دعاء... الغريب المضطر الذي لا يجد لكشف ما هو فيه؛ الكافي

ج: ٢ ص: ٥٦٠

٣-٦-٣-٢-٧-٦-٩ منفرداً

﴿٤١١٣﴾ الكاظم عليه السلام: ثم اسجدي على الأرض وعفري خديك ثم قولي في سجودك اللهم

لك سجدت ولك صليت وبك آمنت وعليك توكلت و ارحم ذلي وفاقتي وخضوعي و

انفرادي؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٣

٣-٦-٣-٢-٧-١٠ دعاء من قد أعيته الحيلة

﴿٤١١٤﴾ الصادق عليه السلام: دعاء المكروب والمهلوف ومن قد أعيته الحيلة وأصابته بليّة لا إله

إلا أنت سبحانك إني كنت من الظالمين يقولها ليلة الجمعة إذا فرغ من الصلاة المكتوبة من

العشاء الآخرة؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ١٩١

٣-٦-٣-٢-٧-١١ مضمماً، مظلوماً

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۱۰۸﴾ ابراهیم به اسماعیل در حال ذبح گفت: دعا کن که به دریافت حاجت نزدیکی، چرا که تو در حال اضطرار و بیچارگی هستی. «و کیست که دعای مضطر و بیچاره را پاسخ دهد؟» پس قوچی پدیدار شد و ابراهیم برای ذبح کردن قوچ از اسماعیل دور شد. آنگاه که برگشت، دست‌های اسماعیل را باز شده یافت. گفت: چه کسی تو را آزاد کرد؟ اسماعیل گفت: مردی با این مشخصات و او جبرئیل بود، ابراهیم گفت: آیا چیزی هم به تو گفت؟ اسماعیل گفت: آری، به من گفت: الان دعا کن چرا که دعای تو مستجاب است. ابراهیم گفت: و تو چه خواستی؟ اسماعیل گفت: گفتم خدایا! مؤمنین و مؤمنات را مورد مغفرت و آمرزش قرار ده، ابراهیم گفت: ای پسر من موقفی. توفیق دعای خوبی نصیب شد.

﴿۴۱۰۹﴾ ای اجابت‌کننده برای کسی که اجابت‌کننده‌ای ندارد (جز تو).

۳-۶-۳-۲-۷-۶ آن که از قبول پوزش بی‌نیاز نیست.

﴿۴۱۱۰﴾ آقای من عذرخواهی من نظیر عذر خواستن کسی که بی‌نیاز از پذیرش عذرش باشد نیست (پس عذر من را بپذیر).

۳-۶-۳-۲-۷-۷ دعای آن که افراد مورد اعتمادش رهايش کرده‌اند.

﴿۴۱۱۱﴾ تو را می‌خوانم همچون دعای کسی که پایگاه‌های اعتمادش او را وانهاد و دوستانش او را رد کرده‌اند.

۳-۶-۳-۲-۷-۸ غریبانه

﴿۴۱۱۲﴾ خدایا! تو را همچون خواندن بیچاره‌ای که برای برطرف شدن آنچه در آن قرار گرفته راهی نمی‌یابد، می‌خوانم.

۳-۶-۳-۲-۷-۹ تنها

﴿۴۱۱۳﴾ بعد بر روی زمین سجده کن و گونه‌هایت را به خاک بمال، بعد در سجدهات بگو: خدایا! برای سجده کردم و نماز خواندم و به تو ایمان آوردم و توکل کردم پس به خواری و تنگدستی و فروتنی و تنهایی‌ام رحم کن.

۳-۶-۳-۲-۷-۱۰ دعای آن که در چاره‌جویی عاجز شده.

﴿۴۱۱۴﴾ دعای گرفتار و دل‌سوخته و کسی که در چاره‌جویی عاجز شده و دچار مصیبتی شده است؛ این دعا را شب جمعه هرگاه نماز واجب عشا به پایان رسید، بگوید: «خدایا جز تو نیست! پاک و منزهی، و من از ستمکارانم» (ذکر یونسیه).

۳-۶-۳-۲-۷-۱۱ مظلومانه

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٤١١٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَنَا جِيكَ دَاعِيَا وَ أَذْغُوكَ مَضَامَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٤٠

﴿٤١١٦﴾ أَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ تَضَرَّعُ الْمَظْلُومِ الضَّرِيرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٧٩

١٢-٧-٣-٢-٣-٤-٣- دُعَاؤُ الْأَسِيرِ

﴿٤١١٧﴾ الرسول ﷺ: أَذْغُوكَ دُعَاؤَ الْمَكْبَلِ الْأَسِيرِ؛ البلد الأمين ص: ٤٢٢

١٣-٧-٣-٢-٣-٤-٣- شَاكِيَاً

﴿٤١١٨﴾ الْحِجَّةُ عليه السلام: أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ أَيُّوبُ لَمَّا حَلَّ بِهِ الْبَلَاءُ بَعْدَ الصَّحَّةِ وَ نَزَلَ السَّقَمُ مِنْهُ مَنْزِلَ الْعَاقِيَةِ وَ الضِّيقُ بَعْدَ السَّعَةِ فَكَشَفَتْ ضُرَّهُ وَ رَدَدَتْ عَلَيْهِ أَهْلَهُ وَ مِثْلَهُمْ مَعَهُمْ حِينَ نَادَاكَ دَاعِيَا لَكَ رَاغِبَا إِلَيْكَ رَاجِيَا لِفَضْلِكَ شَاكِيَاً إِلَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٧٢

١٤-٧-٣-٢-٣-٤-٣- مَكْرُوبَاً

﴿٤١١٩﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: أَذْغُوكَ...دُعَاؤَ مَكْرُوبٍ إِنْ لَمْ تُدْرِكْهُ هَلَكَ وَ إِنْ لَمْ تُسْعِدْهُ فَلَا حِيلَةَ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٨٨

﴿٤١٢٠﴾ الْحُسَيْنِ عليه السلام: أَبْكِي إِلَيْكَ مَكْرُوبَاً؛ البلد الأمين ص: ١٨٦

﴿٤١٢١﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: دُعَاؤُ الْمَكْرُوبِ فِي اللَّيْلِ يَا مَنْزِلَ الشِّفَاءِ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ مُذْهِبِ الدَّاءِ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ أَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْ شِفَائِكَ شِفَاءً لِكُلِّ مَا بِي مِنَ الدَّاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٩

﴿٤١٢٢﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: دُعَاؤُ الْمَكْرُوبِ وَ الْمَلْهُوفِ وَ مَنْ قَدْ آغَيْتَهُ الْحِيلَةَ وَ آصَابَتْهُ بَلِيَّةٌ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ يَقُولُهَا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ إِذَا فَرَّغَ مِنَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ مِنَ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ١٩١

١٥-٧-٣-٢-٣-٤-٣- مَنْ أَشْرَفَ عَلَى الْهَلَكَةِ

﴿٤١٢٣﴾ الرسول ﷺ: أَذْغُوكَ دُعَاؤَ مَنْ قَدْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ وَ عَظُمَ جُرْمُهُ وَ أَشْرَفَ عَلَى الْهَلَكَةِ؛

بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩١

١٦-٧-٣-٢-٣-٤-٣- مَنْ عَظُمَتْ فِجَعَتُهُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۱۱۵﴾ با تو مناجات می‌کنم، درحالی که طلب‌کننده‌ام و تو را می‌خوانم درحالی که ستم رسیده‌ام.

﴿۴۱۱۶﴾ به درگاهت زاری می‌کنم، همانند زاری کردن شخص مظلوم زیان‌دیده.

۱۲-۷-۲-۳-۶-۳- اسیروار

﴿۴۱۱۷﴾ خدایا تو را همچون اسیر دربند می‌خوانم.

۱۳-۷-۲-۳-۶-۳- شاکي

﴿۴۱۱۸﴾ خدایا! از تو درخواست می‌کنم به آن نامی که ایوب عليه السلام تو را خوانده است، آنگاه که بعد از تندرستی، بیماری بر او فرود آمد، و درد و مرض جای عافیت، سلامتی، سختی و تنگی معیشت، جای رفاه و فراوانی نعمت را گرفت. ولی تو در مقابل این دعا گرفتاری‌اش را برطرف کرده، خانواده‌اش را به او برگرداندی و معادل آن را هم اضافه کردی، هنگامی که با علاقه و امید به دریافت لطف، تو را می‌خواند و به تو شکایت می‌کرد.

۱۴-۷-۲-۳-۶-۳- گرفتار

﴿۴۱۱۹﴾ تو را می‌خوانم... خواندن شخص اندوهگینی که اگر به دادش نرسی هلاک می‌شود و اگر او را از بلاها خلاص نکنی، هیچ راه چاره‌ای ندارد.

﴿۴۱۲۰﴾ با حالی اندوهگین به درگاهت گریه می‌کنم.

﴿۴۱۲۱﴾ دعای گرفتار و غمدار در شب: «ای فراورنده‌ی شفا در شب و روز و ای ازبین‌برنده‌ی بیماری در شب و روز؛ برای رفع تمام دردهایم شفایت را بر من فروفرست.»

﴿۴۱۲۲﴾ دعای گرفتار و دل‌سوخته و کسی که در چاره‌جویی عاجز شده و دچار مصیبتی شده است؛ این دعا را شب جمعه هرگاه نماز واجب عشا به پایان رسید بگوید: «خدایی جز تو نیست! پاک و منزهی، و من از ستمکارانم» (ذکر یونسیه).

۱۵-۷-۲-۳-۶-۳- در معرض هلاکت

﴿۴۱۲۳﴾ تو را می‌خوانم همچون خواندن کسی که فقر و نداری‌اش سخت و جرم و گناهش بزرگ و در آستانه‌ی هلاکت است.

۱۶-۷-۲-۳-۶-۳- آن که فاجعه‌اش بزرگ است.

﴿۱۱۷۷﴾

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤١٢٤﴾ الصادق عليه السلام: أدعوك...دُعَاءَ مَنْ أَسْلَمْتَهُ ثِقَّتُهُ وَ رَفَضْتَهُ أَحَبُّهُ وَ عَظُمَتْ فَجَعَتُهُ؛

بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٢

﴿٤١٢٥﴾ الباقر عليه السلام: ثُمَّ نَصَبَ الْمَسْأَلَةَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِالْإِئْتِنَانِ عَلَيْهِ وَ الْمُدَافَعَةِ عَنْهُ

بِالتَّفَجُّعِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٤ ص: ١٨٧

١٧-٢-٣-٦-٣- من ألح البلاء عليه

﴿٤١٢٦﴾ الصادق عليه السلام: أدعوك...دُعَاءَ مَنْ...ألح البلاء عليه؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٨٨

١٨-٧-٢-٣-٦-٣- بائساً

﴿٤١٢٧﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أدعوك دُعَاءَ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٢٢

﴿٤١٢٨﴾ أدعوك...دُعَاءَ بَائِسٍ فَقِيرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٠٩

﴿٤١٢٩﴾ أدعوك مُتَعَبِّدًا لَكَ خَاضِعًا ذَلِيلًا غَيْرَ مُسْتَكْبِفٍ وَ لَا مُسْتَكْبِرٍ بَلْ بَائِسٌ فَقِيرٌ؛

بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥١

﴿٤١٣٠﴾ الصادق عليه السلام: ابْتَغَى إِلَيْكَ ابْتِغَاءَ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ؛ مصباح المتعبد ص: ٣٩٢

﴿٤١٣١﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ الْبَائِسِ الْمُعِيلِ؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ١٢

﴿٤١٣٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ الْبَائِسِ الْحَسِيرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٤٤

﴿٤١٣٣﴾ الزهراء عليها السلام: سَأَلْتُكَ لِفَقْرٍ وَ حَاجَةٍ وَ ذِلَّةٍ وَ ضِيقَةٍ وَ يُؤْسٍ وَ مَسْكَنَةٍ؛ بحار الأنوار ج:

٨٣ ص: ٨٥

﴿٤١٣٤﴾ السَّجَّاد عليه السلام: سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ؛ الصحيفة السجادية عليه السلام

الدعاء ٤٧

١٩-٧-٢-٣-٦-٣- مُكَبَّلًا

﴿٤١٣٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أدعوك دُعَاءَ الْمُكَبَّلِ الْأَسِيرِ؛ البلد الأمين ص: ٤٢٢

٢٠-٧-٢-٣-٦-٣- دُعَاءُ حَرْقٍ

﴿٤١٣٦﴾ الصادق عليه السلام: أدعوك...دُعَاءَ حَرْقٍ حَزِينٍ ضَعِيفٍ مَهِينٍ بَائِسٍ مُسْتَكِينٍ بِكَ مُسْتَجِيرٍ؛

بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۱۲۴﴾ تو را می‌خوانم همچون دعای کسی که پایگاه‌های اعتمادش او را وانهاده و دوستانش او را رد کرده‌اند و معصیتش بسیار سنگین است.

﴿۴۱۲۵﴾ سپس روی نیاز به درگاه خدای عزوجل کرد و با دردمندی از او خواست که بر او منت نهاده و بلا را از او دور کند.

۱۷-۷-۲-۳-۶-۳- آن که بلایا پی‌درپی بر او می‌بارد.

﴿۴۱۲۶﴾ تو را می‌خوانم همچون خواندن کسی که گرفتاری‌اش شدت پیدا کرده است.

۱۸-۷-۲-۳-۶- گرفتار

﴿۴۱۲۷﴾ تو را می‌خوانم همچون خواندن بینوای بیچاره.

﴿۴۱۲۸﴾ خدایا! تو را چون دعای نیازمندی که هرچه داشته از دست داده است، می‌خوانم.

﴿۴۱۲۹﴾ درحالی که خاشعانه بندگی‌ات را می‌کنم، تو را می‌خوانم بدون گردنکشی و تمرد، بلکه همچون گرفتاری بی‌چیز.

﴿۴۱۳۰﴾ تو را می‌خواهم، خواستن گرفتار بی‌چیز.

﴿۴۱۳۱﴾ مانند محتاج عیالمند از تو درخواست می‌کنم.

﴿۴۱۳۲﴾ همچون نیازمندی خسته از تو درخواست می‌کنم.

﴿۴۱۳۳﴾ با فقر و نیاز و ذلت و تنگدستی و شدت و مسکنت از تو یاری می‌جویم.

﴿۴۱۳۴﴾ از تو درخواست می‌کنم، همچون درخواست پست خوار نیازمند بی‌چیز.

۱۹-۷-۲-۳-۶- گرفتار

﴿۴۱۳۵﴾ خدایا تو را همچون اسیر دربند می‌خوانم.

۲۰-۷-۲-۳-۶- دعای فرد آتش‌گرفته.

﴿۴۱۳۶﴾ می‌خوانمت چون سوخته، غمگین، ناتوان، بی‌چیز، بیچاره، درمانده و پناهجوی از تو.

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲۱-۷-۲-۳-۶-۳- نیازمند

﴿۴۱۳۷﴾ خدایا! من به خشنودی تو نیازمندم، دعایم را رد مکن و ناامیدم مفرما.
﴿۴۱۳۸﴾ از تو درخواست می‌کنم، درخواست کسی که سخت فقیر و بی‌چیز شده، و خواسته‌هایش را هنگام سختی‌ها پیش تو آورده است.
﴿۴۱۳۹﴾ با فقر و نیاز و ذلت و تنگدستی و شدت و مسکنت از تو یاری می‌جویم.
﴿۴۱۴۰﴾ پروردگارا! تو را درحالی که محتاج هستم می‌خوانم.
﴿۴۱۴۱﴾ تو را می‌خوانم، همچون دعای کسی که گرفتاری‌اش سخت و چاره‌جویی‌اش ناچیز و توانش ضعیف و امیدش بدانچه نزد توست، بسیار زیاد است و نیازش را به تو ارائه می‌کند و درخواستش را از تو می‌خواهد.
﴿۴۱۴۲﴾ خدایا! من به بخشش و نیکی و آمرزش و رحمت و رضایت و عافیت و عصمت و حسن اجابت تو، بزرگ‌ترین و شدیدترین نیاز را دارم.

۲۲-۷-۲-۳-۶-۳- دعای آن که نیازها، زندگی را بر او سخت کرده است.

﴿۴۱۴۳﴾ گریان و زاری‌کنان تو را می‌خوانم، درحالی که بی‌چیزم؛ و همچون خواندن کسی که غفلت‌هایش او را ضعیف و تسلیم کرده است و نیازهایش او را به سختی انداخته است.

۲۳-۷-۲-۳-۶-۳- فریب‌خورده

﴿۴۱۴۴﴾ خدایا! تو را چون غارت‌شده بی‌چیز می‌خوانم.

۲۴-۷-۲-۳-۶-۳- دعای لال

﴿۴۱۴۵﴾ سرورم! تو را با زبانی که گناهانش آن را لال کرده است، می‌خوانم.
﴿۴۱۴۶﴾ خدایا! تو را با چه زبانی بخوانم درحالی که گناهان زبانی را لال کرده است.

۲۵-۷-۲-۳-۶-۳- با زبان ناتوان

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤١٤٧﴾ اللَّهُمَّ وَإِنْ قَصَرَ دُعَائِي عَنْ حَاجَتِي أَوْ كَلَّ عَنْ طَلِبِهَا لِسَانِي فَلَا تُقْصِرْنِي مِنْ جُودِكَ وَ لَا مِنْ كَرَمِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ١١٢

٣-٦-٣-٢-٧-٢٦ بطرف الكليل

﴿٤١٤٨﴾ فِيمَا وَعَظَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عِيسَى ارْقُفْ بِالضَّعِيفِ وَ ارْفَعْ طَرْفَكَ الْكَلِيلَ إِلَى السَّمَاءِ وَ ادْعُنِي فَإِنِّي مِنْكَ قَرِيبٌ وَ لَا تَدْعُنِي إِلَّا مُتَضَرِّعًا إِلَيَّ وَ هَمَّكَ هَمًّا وَاحِدًا فَإِنَّكَ مَتَى تَدْعُنِي كَذَلِكَ أَجَبُكَ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٣١

٣-٦-٣-٢-٧-٢٧ حَسِيرًا

﴿٤١٤٩﴾ امير المؤمنين عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ الْبَائِسِ الْحَسِيرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٤٤

٣-٦-٣-٢-٧-٢٨ مَنْ أَقَامَتْهُ الْخَصَاصَةُ

﴿٤١٥٠﴾ السَّجَّاد عَلَيْهِ السَّلَامُ: سَيِّدِي عَبْدُكَ بَبَابِكَ أَقَامَتْهُ الْخَصَاصَةُ بَيْنَ يَدَيْكَ يَفْرَعُ بَابَ إِحْسَانِكَ

بِدُعَائِهِ؛ البلد الأمين ص: ٢١٠

٣-٦-٣-٢-٧-٢٩ دُعَاءُ الْجَائِعِ

﴿٤١٥١﴾ الكاظم عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَدْعُوكَ دُعَاءَ...الْجَائِعِ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٢

٣-٦-٣-٢-٧-٣٠ دُعَاءُ الْمُسْكِينِ

﴿٤١٥٢﴾ العسكري عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَدْعُوكَ مُتَضَرِّعًا إِلَيْكَ مِسْكِينًا؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٥١

﴿٤١٥٣﴾ امير المؤمنين عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُسْكِينِ الَّذِي قَدْ تَحَيَّرَ فِي رَجَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١

ص: ٩٦

﴿٤١٥٤﴾ السَّجَّاد عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُسْكِينِ الضَّرِيرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٢٢

﴿٤١٥٥﴾ الصادق عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُسْكِينِ الْمُسْتَكِينِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٨٧

﴿٤١٥٦﴾ السَّجَّاد عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ مِسْكِينٍ ضَارِعٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٦٩

﴿٤١٥٧﴾ السَّجَّاد عَلَيْهِ السَّلَامُ: دَعَوْتُكَ يَا رَبُّ مِسْكِينًا؛ الصحيفة السجادية عَلَيْهِ السَّلَامُ الدعاء ٥١

﴿٤١٥٨﴾ أَدْعُوكَ دُعَاءَ مِسْكِينٍ ضَعِيفٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥١

﴿٤١٥٩﴾ فِي الدُّعَاءِ الْمَخْزُونِ أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ الضَّارِعِينَ الْمَسَاكِينِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٤٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۱۴۷﴾ خدایا! اگر دعایم از رساندن درخواستم کوتاه و قاصر و یا زبانم از درخواست آن درمانده است، بخشش و بزرگواریات را بر من کوتاه نکن.

۲۶-۷-۲-۳-۶-۳- ناتوان از ادای منظور

﴿۴۱۴۸﴾ ای عیسی با ناتوان مدارا کن و دیده ناتوانت را به آسمان بلند کن و مرا برای خود بخوان که من به تو بسیار نزدیکم، و مرا نخوان مگر آنکه با حال زاری به سوی من متوجه شوی و درحالی که یکدل و یکجهت باشی که هرگاه باین حال مرا بخوانی اجابت کنم.

۲۷-۷-۲-۳-۶-۳- ناتوان

﴿۴۱۴۹﴾ همچون نیازمندی خسته از تو درخواست می کنم.

۲۸-۷-۲-۳-۶-۳- آن که نیازها او را زمین گیر کرده.

﴿۴۱۵۰﴾ آقای من! نیاز، بندهات را به پیشگاهت کشانده است، و با دعای خود در احسانت را می کوبد.

۲۹-۷-۲-۳-۶-۳- گرسنه

﴿۴۱۵۱﴾ تو را همچون خواندن شخص گرسنه می خوانم.

۳۰-۷-۲-۳-۶-۳- زمین گیر

﴿۴۱۵۲﴾ گریان و زاری کنان تو را می خوانم، درحالی که بی چیزم.

﴿۴۱۵۳﴾ از تو درخواست می کنم همچون درخواست کردن فقیر و بی چیزی که در (دستیابی به) امیدش، متحیر شده است.

﴿۴۱۵۴﴾ از تو همانند فردی بی چیز و بسیار بدحال درخواست می کنم.

﴿۴۱۵۵﴾ خدایا! از تو درخواست می کنم، همچون درخواست شخص بینوای زار.

﴿۴۱۵۶﴾ از تو همانند فردی بی چیز و زاری کننده درخواست می کنم.

﴿۴۱۵۷﴾ پروردگارا! تو را خواندم، درحالی که زمین گیر و بیچاره ام.

﴿۴۱۵۸﴾ تو را می خوانم همچون خواندن بی چیز ناتوان.

﴿۴۱۵۹﴾ از تو درخواست می کنم، چون درخواست زاری کنندگان بی چیز.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤١٦٠﴾ الصادق عليه السلام: اِرْحَمْ ذُلِّي وَفَاقَتِي وَخُضُوعِي وَانْفِرَادِي وَمَسْكِنَتِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٥

ص: ۴۰۴

﴿٤١٦﴾ الزهراء عليها السلام: سَأَلْتُكَ لِفَقْرٍ وَحَاجَةً وَذِلَّةً وَضَيْقَةً وَبُؤْسَ وَمَسْكَنَةٍ؛ بحار الأنوار ج:

٨٣ ص: ٨٥

﴿٤١٦٢﴾ الصَادِقُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُسْكِينِ الْمُسْتَكِينِ الذَّلِيلِ الَّذِي لَمْ يَرِدْ

بِمَسْكَنَتِهِ غَيْرُكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ١٨٦

٣١-٧-٢-٣-٦-٣- ملهوف، لهفان

﴿٤١٦٣﴾ الصادق عليه السلام: أَنَا فِي سُؤَالِكَ مَلْهُوفٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣١٨

﴿٤١٦٤﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ صَوْتٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ صَوْتِ عَبْدٍ لَهْفَانٍ قِيلَ وَ مَا هُوَ قَالَ عَبْدُ

يُصِيبُ الذَّنْبَ فِيمَلَأُ جَوْفَهُ فَرَقًا مِنَ اللَّهِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ فَيَقُولُ اللَّهُ أَنَا رَبُّكَ أَغْفِرُ لَكَ إِذَا

اَسْتَغْفِرُكَ وَ اُجِيبُكَ اِذَا دَعَوْتَنِي؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۳۱۸

۳۲-۷-۲-۳-۶-۳- دُعَا الضَّعِيفِ

﴿٤١٤﴾ الكاظم (عليه السلام): ادْعُوا...دُعَاءَ حَرْقِ حَزِينٍ ضَعِيفٍ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٢

﴿٤١٦٦﴾ اَبْتَهَلُ اِلَيْكَ اَبْتَهَالَ الْمُنْذِبَ الذَّلِيلَ الضَّعِيفَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٧٩

﴿٤١٦﴾ أَدْعُوكَ دُعَاءَ ضَعِيفٍ مُضْطَرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٨٠

﴿٤١٦٨﴾ أَدْعُوكَ دُعَاءَ مُسْكِينٍ ضَعِيفٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥١

﴿٤١٦٩﴾ الباقِر العَلِيَّة: اَدْعُوْكَ مُخْتاحاً... وَاسْتَعِيْنُ بِكَ ضَعِيفاً؛ مصباح المتَّهِّد ص: ٨٢٧

﴿٤١٧٠﴾ الصادق (عليه السلام): اَدْعُوكَ...دُعَاءَ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ وَقَلَّتْ حِيلَتُهُ وَضَعُفَ عَمَلُهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ۲ ص: ۸۸

﴿٤١٧﴾ الكاظم (عليه السلام): أَدْعُوكَ دُعَاءَ عَبْدٍ ضَعَفَتْ قُوَّتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٥٣

﴿٤١٧٢﴾ الصادق عليه السلام: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةً مَنْ...ضَعُفَتْ عِنْدَ ذَلِكَ قُوَّتُهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٩٠

﴿٤١٧٣﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ... ضَعُفَ كَدْحُهُ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ١٢٤

﴿٤١٧٤﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ ضَعُفَتْ وَسِيلَتُهُ؛ الْبَلَدُ الْأَمِينُ ص: ١٣٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۱۶۰﴾ خدایا! به خواری و احتیاج و فروتنی و تنهایی ام و به تهیدستی و بی چیزی ام رحم کن.

﴿۴۱۶۱﴾ با فقر و نیاز و ذلت و تنگدستی و شدت و مسکنت از تو یاری می جویم.

﴿۴۱۶۲﴾ خدایا! از تو درخواست می کنم، مانند درخواست کردن شخص بی چیز و ذلیل، مانند

درخواست کردن شخص علیل و خواری که در درخواستش، غیر تو را قصد نمی کند.

۳۱-۷-۲-۳-۶-۳- گرفتار

﴿۴۱۶۳﴾ من در خواستن از تو درمانده ام.

﴿۴۱۶۴﴾ هیچ صدایی نزد خدا از صدای بنده دل سوخته دوست داشتنی تر نیست. گفته شد منظور

چیست؟ فرمود: بنده ای که مرتکب گناه شود و درونش پر از ترس خدا باشد و بگوید: «ای

پروردگار من!» خداوند می گوید: منم پروردگار تو، اگر آمرزش بخواهی تو را می آمرزم؛ و اگر مرا

بخوانی پاسخت را می دهم.

۳۲-۷-۲-۳-۶-۳- ناتوان

﴿۴۱۶۵﴾ می خوانمت، چون آتش گرفته ای غمگین و ناتوان.

﴿۴۱۶۶﴾ نزد تو زاری می کنم، زاری کردن گنه کار خوار و ذلیل و ناتوان.

﴿۴۱۶۷﴾ تو را چون دعای شخص ضعیف و بیچاره می خوانم.

﴿۴۱۶۸﴾ تو را می خوانم همچون خواندن بی چیز ناتوان.

﴿۴۱۶۹﴾ همچون فرد نیازمند تو را می خوانم و با حال ضعف و ناتوانی از تو کمک می خواهم.

﴿۴۱۷۰﴾ تو را می خوانم، همچون دعای کسی که پایگاه های اعتمادش او را وانهاده و دوستانش

او را رد کرده اند و امکان چاره جویی اش اندک و عملش ضعیف است.

﴿۴۱۷۱﴾ خدایا! تو را می خوانم چون دعای بنده ای که توانایی اش سست است.

﴿۴۱۷۲﴾ از تو می خواهم، خواستن کسی که در اینجا از نظر توان کم آورده است.

﴿۴۱۷۳﴾ تو را می خوانم همچون خواندن کسی که تلاش و کوشش او کم و بی مقدار است.

﴿۴۱۷۴﴾ تو را می خوانم همچون دعای کسی که دارای ابزار ضعیف است.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٣٣-٧-٢-٣-٦-٣- ضيقة، سؤال من ضاقت عليه رحائب التخوم
﴿٤١٧٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: سألتك...سؤال...متنصل من سيئ عمله مقرر قد أحاطت به الهموم
و ضاقت عليه رحائب التخوم؛ البلد الأمين ص: ١٣٥
﴿٤١٧٦﴾ الزهراء عليها السلام: سألتك لفقر و حاجة و ذلة و ضيقة و بؤس و مسكنة؛ بحار الأنوار ج:
٨٣ ص: ٨٥

٣٤-٧-٢-٣-٦-٣- دعاء الضير
﴿٤١٧٧﴾ الصادق عليه السلام: أدعوك دعاء الخائف الضير؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٢٥
﴿٤١٧٨﴾ السجاد عليه السلام: سألتك مسألة المسكين الضير؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٢٢
﴿٤١٧٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أدعوك دعاء المضطر الضير؛ البلد الأمين ص: ٤٢٢
﴿٤١٨٠﴾ أدعوك دعاء البائس الفقير دعاء المضطر الضير؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٥١
﴿٤١٨١﴾ أتضرع إليك تضرع المظلوم الضير؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٧٩
٣٥-٧-٢-٣-٦-٣- دعاء المعيل

﴿٤١٨٢﴾ السجاد عليه السلام: سألتك...سؤال البائس المعيل؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ١٢
٣٦-٧-٢-٣-٦-٣- دعاء الغريق
﴿٤١٨٣﴾ الصادق عليه السلام: يا عيسى ادعني دعاء الغريق الحزين الذي ليس له مغيث؛ الكافي ج: ٨
ص: ١٣٨

﴿٤١٨٤﴾ فيما وعظ الله به عيسى عليه السلام: ادعني دعاء الحزين الغريق الذي ليس له مغيث؛
بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٤
﴿٤١٨٥﴾ الرسول ﷺ: أرجوك رجاء المستجير الغريق الذي قد تحير من كثرة ذنوبه و غرق
في بحر غيوبه؛ البلد الأمين ص: ٤٢٢
﴿٤١٨٦﴾ السجاد عليه السلام: أدعوك...دعاء الغريق الغريب المضطر الذي لا يجد لكشف ما هو فيه
إلا أنت؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٦٠
﴿٤١٨٧﴾ أتضرع إليك تضرع غريق رجاك لكشف ما به؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٩٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۳۳-۷-۲-۳-۶-۳- در تنگنا

﴿۴۱۷۵﴾ از تو می‌خواهم، چون درخواست کسی که از کار زشت خود به تو پناه آورد، درحالی که به بزرگی گناهانش اقرار دارد، و اندوه‌های بسیار او را احاطه کرده، و فراخی‌های زمین بر او تنگ گشته است.

﴿۴۱۷۶﴾ با فقر و نیاز و ذلت و تنگدستی و شدت و مسکنت از تو یاری می‌جویم.

۳۴-۷-۲-۳-۶-۳- گرفتار

﴿۴۱۷۷﴾ تو را چون دعای شخص ترسان و بدحال می‌خوانم.

﴿۴۱۷۸﴾ از تو همانند فردی بی‌چیز و بسیار بدحال درخواست می‌کنم.

﴿۴۱۷۹﴾ خدایا تو را همچون بیچاره گرفتار می‌خوانم.

﴿۴۱۸۰﴾ تو را می‌خوانم چون دعای بینوای بیچاره و چون دعای پریشان‌حال گرفتار.

﴿۴۱۸۱﴾ به درگاهت زاری می‌کنم همانند زاری کردن شخص مظلوم زیان‌دیده.

۳۵-۷-۲-۳-۶-۳- پرعائله

﴿۴۱۸۲﴾ مانند محتاج عیالمند از تو درخواست می‌کنم.

۳۶-۷-۲-۳-۶-۳- غریق

﴿۴۱۸۳﴾ ای عیسی، هنگامی که می‌خواهی مرا دعا کنی، مانند آن شخص غریق و محزون که هیچ پناهی ندارد یاد کن.

﴿۴۱۸۴﴾ مرا بخوان مانند انسان محزون در حال غرق شدن که هیچ فریادری ندارد.

﴿۴۱۸۵﴾ به تو امید بسته‌ام، امید کسی که پناه می‌جوید، غرقی که از زیادی گناهانش متحیر و در دریای عیب‌هایش غرق شده است.

﴿۴۱۸۶﴾ تو را چون غرق غریب و بیچاره که برای برطرف شدن آنچه دچارش شده کسی را جز تو نمی‌یابد، می‌خوانم.

﴿۴۱۸۷﴾ به درگاه تو زاری کنم همانند غرقی که برای برطرف شدن آنچه در آن گرفتار شده امیدش به توست.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٤١٨٨﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَ كَيْفَ دُعَاءُ الْغَرِيقِ قَالَ تَقُولُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ فَقُلْتُ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ مُقَلِّبُ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ وَ لَكِنْ قُلْ كَمَا أَقُولُ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٥٢ ص: ١٤٨

٣٧-٣٢-٣-٦-٣- دُعَاءُ الْعَائِدِ

﴿٤١٨٩﴾ الكاظم عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ... الْعَائِدِ الْمُسْتَجِيرِ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٢
 ﴿٤١٩٠﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُوكَ... هَارِباً إِلَيْكَ مُنْعِزاً بِكَ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ١٢٤
 ﴿٤١٩١﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَسْأَلُكَ... سُؤَالَ الْعَائِدِ الْمُسْتَقِيلِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨
 ﴿٤١٩٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَسْأَلُكَ... سُؤَالَ... الْمُسْتَعِيدِ مِنْ بَوَائِقِ الْقِيَامَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص:

٢٠٧

٣٨-٣٧-٣-٦-٣- لَا نِدَاءَ

﴿٤١٩٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَسْأَلُكَ... سُؤَالَ مَنْ أَسَاءَ... وَ لَا ذَنْبَ فَإِنَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٠٢
 ٣٩-٣٨-٣-٦-٣- لَا جُنَاءَ إِلَّا تَوْحِيدِهِ

﴿٤١٩٤﴾ وَ أَجْعَلْ بِكَ اسْتِغَاثَتِي وَ بَدْعَايَكَ تَحْرُمِي مِنْ غَيْرِ اسْتِخْفَاقٍ مِنِّي لِاسْتِمَاعِكَ لَا اسْتِجَابَ لِإِجَابَتِكَ عَنْ بَسْطِ يَدِي إِلَى طَاعَتِكَ أَوْ قَبْضِ يَدٍ مِنْ مَعَاصِيكَ وَ لَا اتَّعَاطٍ مِنِّي لِزَجْرِكَ وَ لَا إِحْجَامَ عَنْ نَهْيِكَ إِلَّا لِحُجَا إِلَى تَوْحِيدِكَ وَ مَعْرِفَتِكَ بِمَعْرِفَتِي أَنْ لَا رَبَّ لِي غَيْرُكَ وَ لَا قُوَّةَ وَ لَا اسْتِعَانَةَ إِلَّا بِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٧١

٤٠-٣٩-٣-٦-٣- مُسْتَجِيرًا

﴿٤١٩٥﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُوكَ... دُعَاءَ حَرَقٍ حَزِينٍ ضَعِيفٍ مَهِينٍ بَائِسٍ مُسْتَكِينٍ بِكَ مُسْتَجِيرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٢

﴿٤١٩٦﴾ أَدْعُوكَ... دُعَاءَ بَائِسٍ فَقِيرٍ خَائِفٍ مُسْتَجِيرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٠٩
 ﴿٤١٩٧﴾ السَّجَّاد عليه السلام: سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ٤٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۱۸۸﴾ عرض کردم: دعای غریق چگونه است؟ فرمود: می‌گویی «یا الله یا رحمان یا رحیم یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینک»، عرض کردم: «یا مقلب القلوب و الابصار ثبت قلبی علی دینک»، فرمود: خداوند مقلب القلوب و الابصار هست، ولی این طور که من می‌گویم بگو: «یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینک».

۳۷-۷-۲-۳-۶-۳- پناهنده

﴿۴۱۸۹﴾ تو را همچون خواندن پناه‌جو می‌خوانم.
﴿۴۱۹۰﴾ تو را می‌خوانم درحالی که به‌سوی تو گریزانم و به تو پناه می‌آورم.
﴿۴۱۹۱﴾ از تو درخواست می‌کنم، چون درخواست پناه‌جوی طالب گذشت.
﴿۴۱۹۲﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست شخصی که از مشکلات روزگار به‌دنبال پناهگاه است.

۳۸-۷-۲-۳-۶-۳- پناهنده

﴿۴۱۹۳﴾ از تو می‌خواهم خواستن کسی که بدی می‌کند و به آستان تو پناه آورده است.

۳۹-۷-۲-۳-۶-۳- پناهنده به توحید

﴿۴۱۹۴﴾ فریادرس خواستنم فقط از توست. پناه خواستنم با تکیه بر خواندن توست. با اینکه می‌دانم استحقاق ندارم که صدایم را بشنوی... امیدم فقط به پناه بردنم به توحید است، و اینکه می‌دانم تو آگاهی که من خدایی جز تو ندارم. و توانی ندارم، مگر با تکیه به تو. و یاری نیز نمی‌توانم بخواهم، مگر از تو.

۴۰-۷-۲-۳-۶-۳- پناه‌جو

﴿۴۱۹۵﴾ می‌خوانم چون سوخته، غمگین، ناتوان، بی‌چیز، بیچاره، درمانده و پناه‌جوی از تو.
﴿۴۱۹۶﴾ تو را چون دعای شخص بینوایی که هرچه داشته از دست داده و ترسان و پناه‌جوست می‌خوانم.

﴿۴۱۹۷﴾ از تو درخواست می‌کنم همچون درخواست پست‌خوار نیازمند بی‌چیز ترسنده پناه‌جو.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤١٩٨﴾ مِنَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ...الْمُسْتَجِيرِ بِرَبِّهِ إِلَى الْمَوْلَى الْكَرِيمِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٤٠

٤١-٧-٢-٣-٦-٣- مُسْتَغِيثًا

﴿٤١٩٩﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اَدْعُوكَ مُسْتَعِثًا بِكَ اسْتِغَاةَ الْمُتَحِيرِ الْمُسْتَيْسِرِ مِنْ إِغَاةِ

خَلْقِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٣٣

﴿٤٢٠﴾ الصادق عليه السلام: يَا عِيسَى اسْتَعِثْ بِي فِي حَالَاتِ الشَّدَّةِ فَإِنِّي أُغِيثُ الْمَكْرُوبِينَ وَ أُجِيبُ

المُضْطَرِّين؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٤٠

﴿٤٢٠﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): يَا عِيسَى ادْعُنِي دُعَاءَ الْغَرِيقِ الْحَزِينِ الَّذِي لَيْسَ لَهُ مُغِيثٌ؛ الْكَافِي ج: ٨

ص: ۱۳۸

﴿٤٢٠٢﴾ أَذْعُوكَ دُعَاءً... لَمْ يَجِدْ لِفَاقَتِهِ مُعِيثًا وَلَا لِكِسْرِهِ جَابِرًا وَلَا لِدُزْنِهِ غَافِرًا غَيْرَكَ؛ الْبَلَدُ الْأَمِينُ

ص: ۱۳۸

﴿٤٢٠٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: صَلَاةُ الْإِسْتِغَاثَةِ إِذَا هَمَمْتَ بِالنَّوْمِ فِي اللَّيْلِ فَضَعْ عِنْدَ رَأْسِكَ إِنَاءً

نَظِيفًا فِيهِ مَاءٌ طَاهِرٌ وَغَطَّهُ بِخَرْقَةٍ نَظِيفَةٍ فَإِذَا انْتَبَهَتْ لِمَصَلَاتِكَ فِي آخِرِ اللَّيْلِ فَاشْرَبْ مِنَ الْمَاءِ

ثَلَاثَ جُرْعٍ ثُمَّ تَوَضَّأَ بِبَاقِيهِ وَتَوَجَّهَ إِلَى الْقِبْلَةِ وَأَذَّنَ وَاقَمَ وَصَلَّ رُكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِيهِمَا مَا تيسَّرُ

مِنَ الْقُرْآنِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الْقِرَاءَةِ قُلْتَ فِي الرُّكُوعِ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً ثُمَّ

تَرْفَعُ رَأْسَكَ وَتَقُولُ مِثْلَ ذَلِكَ وَتَسْجُدُ وَتَقُولُ مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ تَجْلِسُ وَتَقُولُ وَتَسْجُدُ وَتَقُولُ

وَتَجْلِسُ وَقَوْلُهُ وَتَنْهَضُ إِلَى الثَّانِيَةِ وَتَفْعَلُ كَفِعْلِكَ فِي الْأُولَى وَتُسَلِّمُ وَقَدْ أَكْمَلْتَ ثَلَاثِمِائَةَ

مَرَّةً مَا تَقُولُهُ وَتَرْفَعُ رَأْسَكَ إِلَى السَّمَاءِ وَتَقُولُ ثَلَاثِينَ مَرَّةً مِنَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ إِلَى الْمَوْلَى الْجَبِيلِ وَ

تَذَكَّرْ حَاجَتَكَ فَإِنَّ الْأَجَابَةَ تَسْرِعُ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٥٥

٤٢-٧-٢-٣-٦-٣-هارباً

﴿٤٢٠٠٤﴾ الرسول ﷺ: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ... هَرَبْتُ مِنْكَ إِلَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٤٦

﴿٤٢٠٥﴾ الصادق (عليه السلام): أَدْعُوكَ... هَارِباً إِلَيْكَ مُتَعَوِّذاً بِكَ؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٣ ص: ١٢٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۱۹۸﴾ از جانب بنده ذلیل... پناه برده به پروردگارش، به سروری بخشنده.

۴۱-۷-۲-۳-۶-۳- فریادرس خواهنده

﴿۴۱۹۹﴾ تو را می‌خوانم درحالی که فریادرس می‌طلبم، مانند شخص سرگردان که از فریادرسی مخلوقات مأیوس شده است.

﴿۴۲۰۰﴾ ای عیسی، در حالات سختی و شدت به من پناه بیاور. چون من پناه‌دهنده گرفتاران و اجابت‌کننده دعای بیچارگان و درماندگان هستم.

﴿۴۲۰۱﴾ ای عیسی، هنگامی که می‌خواهی مرا دعا کنی، مانند آن شخص غریق و محزون که هیچ پناهی ندارد یاد کن.

﴿۴۲۰۲﴾ تو را می‌خوانم همچون خواندن کسی که برای نیازمندی‌اش فریادرسی، و برای شکستگی‌اش ترمیم‌کننده‌ای، و برای گناهانش آمرزنده‌ای جز تو نیافته است.

﴿۴۲۰۳﴾ نماز استغاثه، چون شب خواستی بخوابی، ظرف آبی تمیز کنار سرت بگذار، و بر آن پارچه‌ای تمیز بگذار، و وقتی که برای نماز شب برخاستی، سه جرعه آب بنوش و با باقی آب وضو بگیر، و رو به قبله کن، و اذان و اقامه بگو و دو رکعت نماز بخوان هرچه از قرآن خواهی در نماز بخوان، بعد در رکوع بیست و پنج بار بگو: «یا غیاث المستغیثین» و سر بردار و ایستاده همین را بگو و به سجده برو و همین را بگو و بعد از سجده و در سجده دوم و بعد از آن همچنین بگو، و رکعت دوم را مثل رکعت اول تمام کن که سیصد بار گفته باشی، بعد سر به آسمان بردار و سی بار بگو «از عبد ذلیل به مولای جلیل»، بعد حاجت را بخواه که اجابت به سویت شتاب گیرد به اذن خدا.

۴۲-۷-۲-۳-۶-۳- فراری

﴿۴۲۰۴﴾ تو را می‌خوانم خواندن کسی که از ترس عذابت به‌سوی خودت فرار می‌کند.

﴿۴۲۰۵﴾ تو را می‌خوانم درحالی که به‌سوی تو گریزانم و به تو پناه می‌آورم.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٢٠٦﴾ قَالُوا يَا أَبَا إِسْحَاقَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى اذْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ نَحْنُ نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا
قَالَ يَا أَهْلَ الْبَصْرَةِ لَأَنَّ قُلُوبَكُمْ قَدْ صَارَتْ فِي عَشْرَةٍ... التَّاسِعُ فَلْتُمْ نَخَافُ مِنَ النَّارِ وَ لَمْ تَهْرَبُوا
مِنْهَا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٦

٨-٢-٣-٦-٣- خائفًا، راهبًا

٨-١-٢-٣-٦-٣- راهبًا

﴿٤٢٠٧﴾ الْأَنْبِيَاءُ آيَةُ ٩٠: فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَ وَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَ أَصْلَحْنَاهُ رَوْحُهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي
الْخَيْرَاتِ وَ يَدْعُونَنَا رَغَبًا وَ رَهَبًا وَ كَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

﴿٤٢٠٨﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): اذْعُوكَ يَا رَبُّ خَوْفًا وَ طَمَعًا وَ رَهْبَةً وَ رَغْبَةً؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص:

١٢٤

﴿٤٢٠٩﴾ الرضا (عليه السلام): اذْعُوكَ رَهَبًا وَ رَغَبًا وَ خَوْفًا وَ طَمَعًا؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٧

﴿٤٢١٠﴾ اِجْعَلْنِي مِمَّنْ يُسَارِعُ فِي الْخَيْرَاتِ وَ يَدْعُوكَ رَغَبًا وَ رَهَبًا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص:

٥٨٧

﴿٤٢١١﴾ دُعَاءُ الْيَوْمِ الثَّلَاثِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ نَدْعُوكَ يَا رَبَّنَا تَضَرُّعًا وَ خِيفَةً وَ رَغْبَةً وَ رَهْبَةً وَ
خَوْفًا وَ طَمَعًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٩

﴿٤٢١٢﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَ دُعَائِي رَهْبَةً مِنْكَ وَ رَغْبَةً إِلَيْكَ؛

البلد الأمين ص: ١٥

﴿٤٢١٣﴾ إِذَا أَرَادَ دُعَاءَ الرَّهْبَةِ يَجْعَلُ بَاطِنَ كَفِّهِ إِلَى الْأَرْضِ وَ ظَاهِرَهُمَا إِلَى السَّمَاءِ؛ بحار الأنوار

ج: ٩٠ ص: ٣٥١

٢-٨-٢-٣-٦-٣- خائفًا

﴿٤٢١٤﴾ الْأَنْعَامُ آيَةُ ٦٣: قُلْ مَنْ يُجَبِّجُكُم مِّنْ ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَ الْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَ خُفْيَةً لَّئِنْ
أَنْجَاكُمْ مِنْ هَذِهِ لَتَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

﴿٤٢١٥﴾ الْأَعْرَافُ آيَةُ ٥٦: وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَ ادْعُوهُ خَوْفًا وَ طَمَعًا إِنَّ
رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۲۰۶﴾ گفتند: ای اباسحاق! خدای تعالی فرموده است: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم»، و حال اینکه ما خدا را می‌خوانیم و ما را جواب نمی‌دهد؛ گفت: ای مردم بصره! به این جهت دعای شما اجابت نمی‌شود که ده چیز در دل‌های شماست که مانع از استجابت دعاست... نهم، گفتید از آتش دوزخ می‌ترسید ولی از آن فرار نکردید، دهم مردگانتان را دفن کردید ولی از آن‌ها عبرت نگرفتید.

۸-۲-۳-۳-۳- ترسان

۱-۸-۲-۳-۳- ترسان

﴿۴۲۰۷﴾ آیه ۹۰ ما هم دعای او را پذیرفتیم، و یحیی را به او بخشیدیم؛ و همسرش را (که نازا بود) برایش آماده (بارداری) کردیم؛ چرا که آنان (خاندانی بودند که) همواره در کارهای خیر به سرعت اقدام می‌کردند؛ و در حال بیم و امید ما را می‌خواندند؛ و پیوسته برای ما (خاضع و) خاشع بودند.

﴿۴۲۰۸﴾ پروردگارا تو را از روی ترس و طمع و هراس و میل و رغبت می‌خوانم.

﴿۴۲۰۹﴾ تو را با بیم و امید و ترس و طمع می‌خوانم.

﴿۴۲۱۰﴾ خدایا! مرا از کسانی قرار ده که در کارهای خیر شتاب کرده و در حال بیم و امید تو را می‌خواند.

﴿۴۲۱۱﴾ پروردگارا با حالت زاری و نگرانی و امید و ترس و از سر طمع، تو را می‌خوانیم.

﴿۴۲۱۲﴾ خدایا! در نماز و دعایم هراس از خودت، و میل و رغبت به سویت را قرار بده.

﴿۴۲۱۳﴾ هرگاه بخواهد که از جهت ترس از عذاب آخرت دعایی بخواند، کف دست خود را به جانب زمین بگرداند و پشت دست‌ها را به طرف آسمان کند.

۲-۸-۲-۳-۳- ترسان

﴿۴۲۱۴﴾ آیه ۶۳ بگو: «چه کسی شما را از تاریکی‌های خشکی و دریا رهایی می‌بخشد؟ درحالی که او را با حالت تضرع (و آشکارا) و در پنهانی می‌خوانید؛ (و می‌گویید:) اگر از این (خطرات و ظلمت‌ها) ما را رهایی می‌بخشد، از شکرگزاران خواهیم بود.»

﴿۴۲۱۵﴾ آیه ۵۶ و در زمین پس از اصلاح آن فساد نکنید، و او را با بیم و امید بخوانید! (بیم از مسئولیت‌ها، و امید به رحمتش، و نیکی کنید) زیرا رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است!

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٢١٦﴾ السجدة آية ١٦: تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَ طَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ

﴿٤٢١٧﴾ فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى ﷺ: يَا مُوسَى كُنْ إِذَا دَعَوْتَنِي خَائِفًا مُتَشَفِّعًا وَجَلًّا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤١

﴿٤٢١٨﴾ السَّجَّاد ﷺ: إِشْحَنُوا قُلُوبَكُمْ مِنْ خَوْفِ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَسْخَطُوا شَيْئًا مِنْ صُنْعِ اللَّهِ يُلِمُّ بِكُمْ فَاسْأَلُوا مَا شِئْتُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٠٥

﴿٤٢١٩﴾ السَّجَّاد ﷺ: أَدْعُوكَ يَا رَبَّ رَاهِبًا رَاغِبًا رَاجِيًا خَائِفًا إِذَا رَأَيْتُ مَوْلَايَ ذُنُوبِي فَرِعْتُ وَإِذَا رَأَيْتُ عَفْوَكَ طَمِعْتُ؛ البلد الأمين ص: ٢٠٦

﴿٤٢٢٠﴾ الرضا ﷺ: أَدْعُوكَ رَهَبًا وَ رَغَبًا وَ خَوْفًا وَ طَمَعًا... وَ فِي كُلِّ حَالَاتِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٧

﴿٤٢٢١﴾ أمير المؤمنين ﷺ: أَدْعُوكَ خَوْفًا وَ طَمَعًا إِنْ رَحِمْتَكَ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ؛ المصباح للكفعمي ص: ١٣٨

﴿٤٢٢٢﴾ الصادق ﷺ: أَدْعُوكَ يَا رَبَّ خَوْفًا وَ طَمَعًا وَ رَهْبَةً وَ رَغْبَةً؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ١٢٤

﴿٤٢٢٣﴾ دُعَاءُ الْيَوْمِ الثَّالِثِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ نَدْعُوكَ يَا رَبَّنَا تَضَرُّعًا وَ خِيفَةً وَ رَغْبَةً وَ رَهْبَةً وَ خَوْفًا وَ طَمَعًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٩

٣-٨-٢-٣-٤-٣-دُعَاءُ الْخَائِفِ

﴿٤٢٢٤﴾ الصادق ﷺ: أَدْعُوكَ دُعَاءَ الْخَائِفِ الضَّرِيرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٢٥

﴿٤٢٢٥﴾ الكاظم ﷺ: أَدْعُوكَ دُعَاءَ الْخَاضِعِ الذَّلِيلِ الْخَاشِعِ الْخَائِفِ الْمُشْفِقِ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٢

﴿٤٢٢٦﴾ أَدْعُوكَ... دُعَاءَ بَائِسٍ فَقِيرٍ خَائِفٍ مُسْتَجِيرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٠٩

﴿٤٢٢٧﴾ السَّجَّاد ﷺ: سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْفَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ، وَ مَعَ ذَلِكَ خِيفَةً وَ تَضَرُّعًا وَ تَعَوُّذًا وَ تَلَوُّذًا؛ الصحيفة السجادية ﷺ الدعاء ٤٧

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٢٢٨﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: دَعَوْتُكَ يَا رَبُّ مِسْكِينًا، مُسْتَكِينًا، مُشْفِقًا، خَائِفًا، وَجَلًّا؛ الصَّحِيفَةُ

السَّجَّادِيَّةُ عليه السلام الدعاء ٥١

﴿٤٢٢٩﴾ الباقر عليه السلام: أَذْعُوكَ مُحْتَاجًا وَارْغَبْ إِلَيْكَ فَقِيرًا وَأَفْرَعْ إِلَيْكَ خَائِفًا؛

مصباح المتهجد ص: ٨٢٧

﴿٤٢٣٠﴾ اللَّهُمَّ إِنِّي أَذْعُوكَ مُحْتَاجًا وَاتَّصِرْخُ إِلَيْكَ خَائِفًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٢٨

﴿٤٢٣١﴾ الصادق عليه السلام: أَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الْخَائِفُ مِنْكَ وَالرَّاجِعُ إِلَيْكَ السَّائِلُ لَكَ؛

بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣٠٥

﴿٤٢٣٢﴾ الصادق عليه السلام: أَذْعُوكَ...دُعَاءَ مَنْ...ذَلَّ لَكَ خِيفَتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٢٥

﴿٤٢٣٣﴾ الصادق عليه السلام: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ مَنْ...فَاضَتْ مِنْ خَوْفِكَ دُمُوعُهُ وَتَرَدَّدَتْ عِبْرَتُهُ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٥٩٠

١-٣-٨-٣-٢-٣-٤-٣-إِسْتِجَابَةُ الدُّعَاءِ الشَّابِّ الْخَائِفِ

﴿٤٢٣٤﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: إِنَّ رَجُلًا رَكِبَ الْبَحْرَ بِأَهْلِهِ فَكَسِرَ بِهِمْ فَلَمْ يَنْجُ مِمَّنْ كَانَ فِي السَّفِينَةِ إِلَّا امْرَأَةً الرَّجُلُ فَإِنَّهَا نَجَتْ عَلَى لَوْحٍ مِنَ الْأَوَاحِ السَّفِينَةِ حَتَّى آلَجَاتُ عَلَى جَزِيرَةٍ مِنْ جَزَائِرِ الْبَحْرِ وَكَانَ فِي تِلْكَ الْجَزِيرَةِ رَجُلٌ يَقْطَعُ الطَّرِيقَ وَلَمْ يَدَعْ لِلَّهِ حُرْمَةً إِلَّا اتَّهَكَّهَا فَلَمْ يَعْلَمْ إِلَّا وَالْمَرْأَةُ قَائِمَةٌ عَلَى رَأْسِهِ فَرَفَعَ رَأْسَهُ إِلَيْهَا فَقَالَ إِنْسِيَّةُ أَمْ جَنِّيَّةُ فَقَالَتْ إِنْسِيَّةُ فَلَمْ يُكَلِّمَهَا كَلِمَةً حَتَّى جَلَسَ مِنْهَا مَجْلِسَ الرَّجُلِ مِنْ أَهْلِهِ فَلَمَّا أَنْ هَمَّ بِهَا اضْطَرَبَتْ فَقَالَ لَهَا مَا لَكَ تَضْطَرِبِينَ فَقَالَتْ أَفَرَّقَ مِنْ هَذَا وَأَوْمَأَتْ بِيَدِهَا إِلَى السَّمَاءِ قَالَ فَصَنَعْتَ مِنْ هَذَا شَيْئًا قَالَتْ لَا وَعِزَّتِي قَالَ فَأَنْتِ تَفَرِّقِينَ مِنْهُ هَذَا الْفَرْقَ وَلَمْ تَصْنَعِي مِنْ هَذَا شَيْئًا وَإِنَّمَا اسْتَكْرَهَكَ اسْتِكْرَاهًا فَأَنَا وَاللَّهِ أَوْلَى بِهِذَا الْفَرْقَ وَالْخَوْفَ وَأَحَقُّ مِنْكَ قَالَ فَقَامَ وَلَمْ يُحْدِثْ شَيْئًا وَرَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ وَلَيْسَتْ لَهُ هِمَّةٌ إِلَّا التَّوْبَةُ وَالْمُرَاجَعَةُ فَبَيْنَا هُوَ يَمْشِي إِذْ صَادَفَهُ رَاهِبٌ يَمْشِي فِي الطَّرِيقِ فَحَمِيَتْ عَلَيْهِمَا الشَّمْسُ فَقَالَ الرَّاهِبُ لِلشَّابِّ ادْعُ اللَّهَ يُظِلَّنَا بِغَمَامَةٍ فَقَدْ حَمِيَتْ عَلَيْنَا الشَّمْسُ فَقَالَ الشَّابُّ مَا أَعْلَمُ أَنْ لِي عِنْدَ رَبِّي حَسَنَةٌ فَاتَّجَسَّرَ عَلَى أَنْ أَسْأَلَهُ شَيْئًا قَالَ فَادْعُوا أَنَا وَتُؤْمِنُ أَنْتِ قَالَ نَعَمْ فَأَقْبَلَ الرَّاهِبُ يَدْعُو وَالشَّابُّ يُؤْمِنُ فَمَا كَانَ بِأَسْرَعٍ مِنْ أَنْ أَظْلَمَتْهُمَا غَمَامَةٌ فَمَشِيَ تَحْتَهَا مَلِيًّا مِنَ النَّهَارِ ثُمَّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۲۲۸﴾ پروردگارا! تو را خواندم درحالی که زمین گیر، زاری کننده، ترسان، هراسان، بیمناک (به سوی تو آمده‌ام).

﴿۴۲۲۹﴾ همچون فرد نیازمند تو را می‌خوانم، و همچون فرد بی‌چیز به تو امید دارم، و با ترس به درگاهت می‌گریزم و پناه می‌آورم.

﴿۴۲۳۰﴾ پروردگارا! تو را درحالی که محتاج هستم می‌خوانم، و در برابر درگاهت ترسان گریه می‌کنم.

﴿۴۲۳۱﴾ خدایا! من بنده‌ات هستم که از تو می‌ترسد و به سوی تو برمی‌گردم و از تو می‌خواهم.

﴿۴۲۳۲﴾ تو را می‌خوانم همچون خواندن کسی که از ترس تو، ذلیلانه در مقابلت ایستاده است.

﴿۴۲۳۳﴾ از تو می‌خواهم، خواستن کسی که از ترس تو اشک‌هایش ریزان، و گریه راه گلویش را گرفته است.

۱-۳-۲-۳-۶-۳- استجابت دعای جوان ترسان

﴿۴۲۳۴﴾ مردی با خانواده‌اش سوار بر کشتی مسافرت دریا کرد، کشتی آن‌ها شکست و از کسانی که در کشتی بودند، جز زن آن مرد نجات نیافت، او بر تخته‌پاره‌ای از الواح کشتی نشست تا به یکی از جزیره‌های آن دریا پناهنده شد، در آن جزیره مردی راهزن بود که همه پرده‌های حرمت خدا را دریده بود، ناگاه دید آن زن بالای سرش ایستاده است، سر به سوی او بلند کرد و گفت: تو انسانی یا جنی؟ گفت: انسانم، بی‌آنکه با او سخنی بگوید، با او چنان نشست که مرد با همسرش می‌نشیند، چون آماده نزدیکی با او شد، زن لرزان و پریشان گشت، به او گفت: چرا پریشان گشتی؟ زن گفت: از این می‌ترسم - و با دست اشاره به آسمان کرد - مرد گفت: مگر چنین کاری کرده‌ای؟ زن گفت: نه، به عزت خدا سوگند. مرد گفت: تو از خدا چنین می‌ترسی، در صورتی که چنین کاری نکرده‌ای و من تو را مجبور می‌کنم، به خدا سوگند که من به پریشانی و ترس، از تو سزاوارترم، سپس کاری نکرده برخاست و به سوی خانواده‌اش رفت و همواره به فکر توبه و بازگشت بود. او به راه افتاد و در راه به راهبی برخورد و با او همراه شد؛ گرمای آفتاب آن دو را آزار می‌داد، راهب به جوان گفت: از خدا بخواه ابری بر سرمان سایه افکند، زیرا گرمای آفتاب آزارمان می‌دهد، جوان گفت فکر نمی‌کنم کار خوبی برای خدا کرده باشم و این جسارت را ندارم که از او درخواستی کنم. راهب گفت: پس من دعا می‌کنم تو آمین بگو. جوان گفت: باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

تَفَرَّقَتِ الْجَادَّةُ جَادَتَيْنِ فَأَخَذَ الشَّابُّ فِي وَاحِدَةٍ وَأَخَذَ الرَّاهِبُ فِي وَاحِدَةٍ فَلِذَا السَّحَابَةُ مَعَ الشَّابِّ فَقَالَ الرَّاهِبُ أَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي لَكَ اسْتَجِيبَ وَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي فَأَخْبَرَنِي مَا قِصَّتُكَ فَأَخْبَرَهُ بِخَبَرِ الْمَرْأَةِ فَقَالَ غُفِرَ لَكَ مَا مَضَى حَيْثُ دَخَلَ الْخَوْفُ فَاَنْظُرْ كَيْفَ تَكُونُ فِيمَا تَسْتَقْبِلُ؛
الكافي ج: ٢ ص: ٦٩

٢-٣-٨-٢-٣-٤-٣- الخائف من العقاب

﴿٤٢٣٥﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ... رَاجٍ لِلْفَضْلِ خَائِفٍ مِنَ الْعِقَابِ وَجَلٍ مِنَ الْعَذَابِ؛

البلد الأمين ص: ٣٧٢

﴿٤٢٣٦﴾ الصادق عليه السلام: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْفَقِيرِ إِلَيْكَ الْخَائِفِ لِعُقُوبَتِكَ؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٥

ص: ٩٩

٣-٣-٨-٢-٣-٤-٣- الخائف من العذاب

﴿٤٢٣٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كُلُّ عَيْنٍ بَاكِيةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا أَرْبَعَةً أَعْيُنٌ عَيْنُ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَعَيْنٌ فُقِئَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَيْنٌ غَضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ وَعَيْنٌ بَاتَتْ سَاهِرَةً سَاجِدَةً يُبَاهِي بِهَا اللَّهُ الْمَلَائِكَةَ وَيَقُولُ أَنْظِرُوا إِلَيَّ عَبْدِي رُوحَهُ عِنْدِي وَجَسَدُهُ فِي طَاعَتِي قَدْ جَافَى بَدَنَهُ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونِي خَوْفًا مِنْ عَذَابِي وَطَمَعًا فِي رَحْمَتِي اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ؛
بحار الأنوار ج: ٤٦ ص: ٩٩

٣-٣-٨-٢-٣-٤-٣- الخائف من وقفة الموقف

﴿٤٢٣٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَسْأَلُكَ... سُؤَالَ الْخَائِفِ مِنْ وَقْفَةِ الْمَوْقِفِ الْوَجَلِ مِنَ الْعَرَضِ

المُشْفِقِ مِنَ الْحِسَابِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٠٧

٥-٣-٨-٢-٣-٤-٣- الخائف من عدم الاستحقاق العفو والإجابة

﴿٤٢٣٩﴾ بَعْضُ الْأَئِمَّةِ عليه السلام: أَنَا عَبْدُكَ وَقَدْ عَظُمَتْ ذُنُوبِي عِنْدَكَ وَخِفْتُ أَلَّا أَسْتَحِقَّ إِجَابَتَكَ

وَعَفْوِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٢٧٢

٤-٣-٨-٢-٣-٤-٣- دُعَا الْمُتَحَيِّرِ الْخَائِفِ مِنْ كَثْرَةِ ذُنُوبِهِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

پس راهب دعا کرد و راهب آمین گفت، چیزی نگذشت که ابری بر آن دو سایه افکند و آن دو زیر سایه‌ی ابر به آرامی به راهشان ادامه دادند تا این‌که به دو راهی‌ای رسیدند و راهشان از یکدیگر جدا می‌شد، در اینجا ابر به همراه جوان راه خود را کج کرد، راهب به او رو کرد و گفت: تو از من بهتری زیرا دعا برای تو مستجاب شد نه برای من. سرگذشت خود را برای من بگو. پس جوان داستان برخورد او با آن زن و دست‌کشیدنش از گناه را برای او نقل کرد. راهب گفت به خاطر ترس از گناه خداوند گناهان گذشته‌ات را آمرزیده است، پس مراقب باش که در آینده چه می‌کنی.

۲-۳-۸-۲-۳-۶-۳- ترسان از عقوبت

﴿۴۲۳﴾ تو را همچون خواندن امیدوار به فضل و کرم و ترسان از تنبیه و عقوبت و لِرزان از عذاب می‌خوانم.

۳-۳-۸-۲-۳-۶-۳- ترسان از عذاب

﴿۴۲۳۷﴾ هر چشمی روز قیامت گریان است، مگر چهار چشم ۱. چشمی که از ترس خدا بگرید. ۲. چشمی که در راه خدا از بین برود. ۳. چشمی که از دیدار حرام خودداری کند. ۴. چشمی که شب‌زنده‌دار باشد در سجده، خاوند پیش ملائکه افتخار می‌کند و می‌فرماید نگاه کنید به این بنده من، روحش نزد من است و پیکرش به اطاعت من مشغول است. از رختخواب کناره گرفته، مرا از ترس عذاب می‌خواند و آرزوی رحمت را دارد، گواه باشید که من او را آموختم.

۴-۳-۸-۲-۳-۶-۳- ترسان از توقف در موقف

﴿۴۲۳۸﴾ درخواست و سؤال می‌کنم از تو ای پروردگار، خواستن کسی که از توقف خود در قیامت خائف، و از عرضه اعمال و رسیدگی و حساب و کتاب هراسان است.

۵-۳-۸-۲-۳-۶-۳- ترسان از عدم شایستگی بخشش

﴿۴۲۳﴾ من بنده توام و بسیار بزرگ است گناهان من نزد تو و می ترسم از آنکه سزاوار نباشم بر اجابت نسبت به دعاهايم و درگذشتن تو از گناهان.

۴-۸-۲-۳-۶-۳- ترسان از فراوانی گناهان

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٢٤﴾ الرسول ﷺ: أَذْغُوكَ دَعَاءَ الْمُكْبَلِ الْأَسِيرِ وَارْجُوكَ رَجَاءَ الْمُسْتَجِيرِ الْغَرِيقِ الَّذِي قَدْ تَحَيَّرَ مِنْ كَثْرَةِ دُنُوبِهِ وَغَرِقَ فِي بَحَارِ غُيُوبِهِ؛ البلد الأمين ص: ٤٢٢

﴿٤٢٤١﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: إلهي كَيْفَ أَدْعُوكَ وَقَدْ عَصَيْتُكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٢١

﴿٢٢٤٢﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إلهي كَفِّ أَدْعُوكَ وَآنَا الْعَاصِي؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

﴿٤٢٤﴾ الْعَسْكَرُ الْعِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَهِي كَيْفَ أَدْعُوكَ وَآنَا أَنَا أَمْ كَيْفَ أَيَّاسُ مِنْكَ وَأَنْتَ أَنْتَ؛
بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٠٤

﴿٢٢٤﴾ السَّجَّادُ ﷺ: إلهي كَيْفَ أَدْعُوكَ وَأَنَا أَنَا وَكَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَأَنْتَ أَنْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

٥-٨-٢-٣-٦-٣- مَوْقِنُ بِالْمَوْتِ

﴿٤٢٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: سَوَّالٌ... مُوقِنٌ بِالْمَوْتِ مُبَادِرٌ بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْفَوْتِ؛ البلد الأمين ص: ١٣٥

٦-٨-٢-٣-٦-٣- دُعَاؤُ مَنْ اقْتَرَبَ أَجَلُهُ

﴿٤٢٤٦﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ ضَعُفَتْ وَسِيلَتُهُ وَانْقَطَعَتْ حِيلَتُهُ وَاقْتَرَبَ أَجَلُهُ وَتَدَانَى فِي الدُّنْيَا أَمَلُهُ وَاشْتَدَّتْ إِلَى رَحْمَتِكَ فَاقَتُهُ وَعَظُمَتْ لِتَقْرِيبِهِ حَسْرَتُهُ وَكَثُرَتْ زَلَّتُهُ وَعَشْرَتُهُ وَخَلَصَتْ لَوْحُوكَ تَوْبَتُهُ؛ البلد الأمين ص: ١٣٢

٧-٨-٢-٣-٤-٣- بَيْنَ الْخَوْفِ وَالرَّجَاءِ

﴿٤٢٤٧﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِنِّي عَلَى ثِقَةٍ مِنْ دَعْوَةِ الْمَلِكِ لِي وَفِي شَكٍّ مِنَ الدُّعَاءِ لِنَفْسِي؛ الْكَافِي ج: ٤ ص: ٤٦٥

﴿٤٢٤﴾ يَا سَادَتِي كَيْفَ حَالِي فِي رَحْلَتِي أَمَغْفُورَةٌ ذُنُوبِي وَمَسْئُورَةٌ عُيُوبِي وَمَقْضِيَّةٌ حَاجَتِي وَمُنْجَحَةٌ طَلِبَتِي فَذَاكَ الَّذِي أَمَلْتُهُ وَفِي كَرَمِكُمْ تَوَسَّعْتُهِ فَمَا أَسْعَدَنِي بِكُمْ وَأَعْظَمَ فَوْزِي بِخُبْرِكُمْ أَمَّ رَاحِلُ يَوْمِي مُثْقَلٌ بِهِ ظَهْرِي مَحْجُوبًا دَعَائِي خَائِبًا رَجَائِي فَيَا شِفَوَاتَاهُ: بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٠٤

٨-٨-٢-٣-٦-٣- فازعاً

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۲۴۰﴾ خدایا! تو را چون بند کرده شده اسیر می‌خوانم، و به تو امید دارم، همچون امید پناه‌جو و غریقی که از فراوانی گناهانش حیران شده و در دریاهای عیش غرق شده است.

﴿۴۲۴۱﴾ خدای من چگونه بخوانمت با آنکه نافرمانی‌ات کرده‌ام.

﴿۴۲۴۲﴾ خدایا! چگونه تو را بخوانم، درحالی که من سرکش و طغیانگرم؟

﴿۴۲۴۳﴾ خدایا! چگونه تو را بخوانم درحالی که من منم؟ و چگونه از تو ناامید شوم و حال آنکه تو تویی؟

﴿۴۲۴۴﴾ خدایا! چگونه تو را بخوانم درحالی که من منم؟ چگونه تو را نخوانم و حال آنکه تو تویی؟

۵-۸-۲-۳-۶-۳- آنکه به مرگ یقین دارد.

﴿۴۲۴۵﴾ از تو می‌خواهم... همچون درخواست کسی که به مرگ یقین دارد و قبل از تمام شدن فرصت اقدام به توبه می‌کند.

۶-۸-۲-۳-۶-۳- دعای آن که مرگش نزدیک است.

﴿۴۲۴۶﴾ تو را می‌خوانم همچون دعای کسی که ابزارش ناتوان، چاره‌جویی‌اش بریده، مرگش نزدیک، آرزوهای دنیوی‌اش پست، نیازش به رحمت تو شدید، حسرتش در کم‌کاری عظیم، لغزشش زیاد، ولی توبه‌اش خالص برای توست.

۷-۸-۲-۳-۶-۳- بین بیم و امید

﴿۴۲۴۷﴾ من به اجابت دعای فرشته در حق خود مطمئن هستم، ولی از اجابت دعای خودم برای خودم شک دارم.

﴿۴۲۴۸﴾ ای سرور من، حال و وضع من هنگام مرگ چگونه خواهد بود؟ آیا گناهانم بخشیده، عیب‌هایم پوشیده، حاجتم برآورده، و خواسته‌هایم محقق خواهد بود؟ البته این همان چیزی است که به آن امید داشته، و نشانه‌های آن را در کرمات شناخته‌ام. پس با داشتن شما چه بسیار خوشبختم و با داشتن عشق به شما چه بسیار پیروزمند. و یا در حالی از این دنیا کوچ خواهم کرد که پشتم از حمل گناهان، سنگین‌بار، دعایم پوشیده و در حجاب مانده، و امیدم ناامید شده باشد؟ در این صورت، وای از بدبختی.

۸-۸-۲-۳-۶-۳- ترسان

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٢٤٩﴾ الباقر عليه السلام: أدعوك محتاجاً وأرغب إليك فقيراً وأفرع إليك خائفاً؛

مصباح المتعبد ص: ٨٢٧

﴿٤٢٥٠﴾ السجاد عليه السلام: أدعوك يا ربّ راهباً راغباً راجياً خائفاً إذا رأيت مولاي ذنوبي فرغت

وإذا رأيت عفوك طمعت؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٨٢

﴿٤٢٥١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أسألك...سؤال وجل من انتقامك حاذر من نقيمتك فزع إليك

منك؛ البلد الأمين ص: ٩٣

٩-٨-٢-٣-٦-٣-مخشياً

﴿٤٢٥٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: بكاء العيون وخشية القلوب من رحمة الله تعالى ذكره فإذا

وجدتموها فاغتنموا الدعاء؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٠٧

﴿٤٢٥٣﴾ السجاد عليه السلام: دعاك بصوت حائل خفي، قد تطأطأ لك فانحنى، ونكس رأسه

فأنثنى، قد أرعشت خشيته رجله؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ١٢

﴿٤٢٥٤﴾ يا موسى...ناجني حين تناجيني بخشية من قلب وجل؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٣٣٢

١٠-٨-٢-٣-٦-٣-مُشفقاً

﴿٤٢٥٥﴾ السجاد عليه السلام: دعوتك يا ربّ مسكيناً، مستكيناً، مُشفقاً؛ الصحيفة السجادية عليه السلام

الدعاء ٥١

﴿٤٢٥٦﴾ الكاظم عليه السلام: أدعوك دعاء الخاضع الذليل الخاشع الخائف المُشفق؛ اقبال الأعمال ص:

٦٦٢

﴿٤٢٥٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أسألك...سؤال الخائف من وقفة الموقف الوجل من العرض

المُشفق من الحساب؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٠٧

﴿٤٢٥٨﴾ الصادق عليه السلام: صاحب الفقه والعقل ذو كآبة وحزن وسهر قد تحنك في برئسه و

قام الليل في حنديه يعمل ويخشى وجلاً داعياً مُشفقاً؛ الكافي ج: ١ ص: ٤٩

﴿٤٢٥٩﴾ يا موسى كُنْ إذا دعوتني خائفاً مُشفقاً وجلاً عفر وجهك لي في التراب واسجد لي

بمكارم بدنك؛ الكافي ج: ٨ ص: ٤٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۲۴۹﴾ همچون فرد نیازمند تو را می‌خوانم، و همچون فرد بی‌چیز به تو امید دارم، و با ترس به درگاهت می‌گریزم و پناه می‌آورم.

﴿۴۲۵۰﴾ پروردگارا! تو را از روی بیم و میل و رغبت و امید و ترس می‌خوانم، و ای آقای من! هرگاه گناهانم را دیدم ترسیدم و هرگاه بخشش تو را دیدم (دوباره) طمع کردم.

﴿۴۲۵۱﴾ از تو می‌خواهم... همچون درخواست کسی که از عقاب تو بیمناک و از خشم و انتقام تو ترسان است.

ترسان ۹-۸-۲-۳-۶-۳

﴿۴۲۵۲﴾ گریه و ترس از خدا یکی از احسان‌ها و از رحمت‌های خداست، اگر واجد آن بودید آن را غنیمت شمیرید و دعا کنید.

﴿۴۲۵۳﴾ با صدایی تغییر یافته (زمزمه‌وار) آهسته تو را بخواند، درحالی که برای تو فروتنی کرده و کمر خم می‌کند، و سر به زیر افکنده و تا شده و با حال انکسار، و ترس از تو پاهایش را به لرزه انداخته.

﴿۴۲۵۴﴾ ای موسی هرگاه با من نیایش می‌کنی با خشوع و دلی ترسان نیایش کن.

ترسان ۱۰-۸-۲-۳-۶-۳

﴿۴۲۵۵﴾ پروردگارا! تو را خواندم درحالی که زمین گیر و زاری کننده، ترسان (به‌سوی تو آمده‌ام).

﴿۴۲۵۶﴾ تو را می‌خوانم چون دعای کسی که افتاده است و خوار، خاشع و ترسان و در هول و هراس.

﴿۴۲۵۷﴾ درخواست و سؤال می‌کنم از تو ای پروردگار، خواستن کسی که از توقف خود در قیامت خائف، و از عرضه اعمال و رسیدگی و حساب و کتاب هراسان است.

﴿۴۲۵۸﴾ صاحب فهم و خرد، دارای حزن و اندوه و شب‌زنده‌داری است، تحت‌الحنک خویش انداخته (خلوت گزیده) و در تاریکی شب به پا ایستاده است، ترسان و خواهان و هراسان عمل کند.

﴿۴۲۵۹﴾ ای موسی هرگاه مرا می‌خوانی بیمناک و ترسان و خاشع باش، به‌خاطر من چهره‌ات را روی خاک بگذار و برایم با بهترین اعضایت سجود کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٢٦٠﴾ الصادق عليه السلام: أسألك مسألة المضطر إليك المشفق من عذابك؛ بحار الأنوار ج: ٩٥

ص: ٢٦١

١١-٨-٢-٣-٦-٣- فرقاً

﴿٤٢٦١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: ما من صوت أحب إلى الله من صوت عبد لهفان قيل وما هو قال عبد يصيب الذنب فيملاً جوفه فرقا من الله فيقول يا رب فيقول الله أنا ربك اغفر لك إذا استغفرتني وأجيبك إذا دعوتني؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٣١٨

﴿٤٢٦٢﴾ السجاد عليه السلام: إن رجلاً ركب البحر بأهله فكسر بهم فلم ينبج ممن كان في السفينة إلا امرأة الرجل فإنها نجت على لوح من ألواح السفينة حتى ألجأت على جزيرة من جزائر البحر وكان في تلك الجزيرة رجل يقطع الطريق ولم يدع لله حرمة إلا انتهكها فلم يعلم إلا والمرأة قائمة على رأسه فرفع رأسه إليها فقال إنسيئة أم جنية فقالت إنسيئة فلم يكلمها كلمة حتى جلس منها مجلس الرجل من أهله فلما أن هم بها اضطربت فقال لها ما لك تضطربين فقالت أفرق من هذا وأومات بيدها إلى السماء قال فصنعت من هذا شيئاً قالت لا وعزته قال فانت تفرقين منه هذا أفرق ولم تصنعى من هذا شيئاً وإنما استكرهك استكرهاً فانا والله أولى بهذا أفرق والخوف وأحق منك قال فقام ولم يحدث شيئاً ورجع إلى أهله وليست له هممة إلا التوبة والمراجعة فبينما هو يمشي إذ صادفه راهب يمشي في الطريق فحييت عليهما الشمس فقال الراهب للشاب ادع الله يظللنا بعمامة فقد حيت علينا الشمس فقال الشاب ما أعلم أن لي عند ربّي حسنة فاتجاسر على أن أسأله شيئاً قال فادعوا أنا وتؤمن أنت قال نعم فأقبل الراهب يدعو والشاب يؤمن فما كان بأسرع من أن أظلتهم غمامة فمشيا تحتها ملياً من النهار ثم تفرقت الجادة جادتين فأخذ الشاب في واحدة وأخذ الراهب في واحدة فإذا السحابة مع الشاب فقال الراهب أنت خير مني لك استجيب ولم يستجب لي فأخبرني ما قصتك فأخبره بخبر المرأة فقال غفر لك ما مضى حيث دخلك الخوف فانظر كيف تكون فيما تستقبل؛

الكافي ج: ٢ ص: ٦٩

١٢-٨-٢-٣-٦-٣- حذراً، حاذراً

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۲۶۰﴾ خدایا! از تو درخواست می‌کنم، مانند درخواست کردن بیچاره‌ای که به تو روی آورده و از عذاب تو نیز نگران است.

۱۱-۸-۲-۳-۶-۳- ترسان

﴿۴۲۶۱﴾ هیچ صدایی نزد خدا از صدای بنده دلسوخته دوست‌داشتنی‌تر نیست. گفته شد منظور چیست؟ فرمود: بنده‌ای که مرتکب گناه شود و درونش پر از ترس خدا باشد و بگوید: «ای پروردگار من!» خداوند می‌گوید: منم پروردگار تو، اگر آمرزش بخواهی تو را می‌آمرزم؛ و اگر مرا بخوانی پاسخت را می‌دهم.

﴿۴۲۶۲﴾ مردی با خانواده‌اش سوار بر کشتی مسافرت دریا کرد، کشتی آن‌ها شکست و از کسانی که در کشتی بودند، جز زن آن مرد نجات نیافت، او بر تخته‌پاره‌ای از الواح کشتی نشست تا به یکی از جزیره‌های آن دریا پناهنده شد، در آن جزیره مردی راهزن بود که همه پرده‌های حرمت خدا را دریده بود، ناگاه دید آن زن بالای سرش ایستاده است، سر به‌سوی او بلند کرد و گفت: تو انسانی یا جنی؟ گفت: انسانم، بی‌آنکه با او سخنی بگوید، با او چنان نشست که مرد با همسرش می‌نشیند، چون آماده نزدیکی با او شد، زن لرزان و پریشان گشت، به او گفت: چرا پریشان گشتی؟ زن گفت: از این می‌ترسم - و با دست اشاره به آسمان کرد - مرد گفت: مگر چنین کاری کرده‌ای؟ زن گفت: نه، به عزت خدا سوگند. مرد گفت: تو از خدا چنین می‌ترسی، در صورتی که چنین کاری نکرده‌ای و من تو را مجبور می‌کنم، به خدا سوگند که من به پریشانی و ترس، از تو سزاوارترم، سپس کاری نکرده برخاست و به‌سوی خانواده‌اش رفت و همواره به فکر توبه و بازگشت بود. او به راه افتاد و در راه به راهبی برخورد و با او همراه شد؛ گرمای آفتاب آن دو را آزار می‌داد، راهب به جوان گفت: از خدا بخواه ابری بر سرمان سایه افکند، زیرا گرمای آفتاب آزارمان می‌دهد، جوان گفت فکر نمی‌کنم کار خوبی برای خدا کرده باشم و این جسارت را ندارم که از او درخواستی کنم. راهب گفت: پس من دعا می‌کنم تو آمین بگو. جوان گفت: باشد. پس راهب دعا کرد و راهب آمین گفت، چیزی نگذشت که ابری بر آن دو سایه افکند و آن دو زیر سایه‌ی ابر به آرامی به راهشان ادامه دادند تا این‌که به دو راهی‌ای رسیدند و راهشان از یکدیگر جدا می‌شد، در اینجا ابر به همراه جوان راه خود را کج کرد، راهب به او رو کرد و گفت: تو از من بهتری زیرا دعا برای تو مستجاب شد نه برای من. سرگذشت خود را برای من بگو. پس جوان داستان برخورد او با آن زن و دست‌کشیدنش از گناه را برای او نقل کرد. راهب گفت به خاطر ترس از گناه خداوند گناهان گذشته‌ات را آمرزیده است، پس مراقب باش که در آینده چه می‌کنی.

۱۲-۸-۲-۳-۶-۳- نگران

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٢٦٣﴾ الرسول ﷺ: أسألك... سؤالَ مُتَدَلِّلٍ بَيْنَ يَدَيْكَ وَأَضْرَعُ إِلَيْكَ ضَرَاعَةً خَائِفٍ مِنْ عَقُوبَتِكَ حَذِرٍ مِنْ سَطْوَتِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٨٠

﴿٤٢٦٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أسألك... سؤالَ وَجَلٍ مِنْ انْتِقَامِكَ حَازِرٍ مِنْ نَقِمَتِكَ فَزِعَ إِلَيْكَ مِنْكَ لَمْ يَجِدْ لِفَاقَتِهِ مُجِيرًا غَيْرَكَ وَلَا لِحُوفِهِ أَمْنًا غَيْرَ فَنَائِكَ وَتَطَوَّلَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٤٠

١٣-٨-٢-٣-٦-٣-غيرُ مُخْتَرَزٍ مِنْ سَخَطِكَ

﴿٤٢٦٥﴾ الزهراء عليها السلام: أَدْعُوكَ وَأَنَا غَيْرُ مُخْتَرَزٍ مِنْ سَخَطِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٠٢

١٤-٨-٢-٣-٦-٣-مُهَابًا

﴿٤٢٦٦﴾ الرسول ﷺ: قَالَ رَجُلٌ لِلصَّادِقِ عليه السلام: إِنَّا نَدْعُو اللَّهَ فَلَا يَسْتَجِيبُ لَنَا قَالَ إِنَّكُمْ تَدْعُونَ مَنْ لَا تَهَابُونَهُ وَتَعْصُونَهُ وَكَيْفَ يَسْتَجِيبُ لَكُمْ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٢

١٥-٨-٢-٣-٦-٣-وَجَلًا

﴿٤٢٦٧﴾ موسى... نَاجِنِي حِينَ تَنَاجِيَنِي بِخَشْيَةٍ مِنْ قَلْبٍ وَجَلٍ؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٣٣٢

﴿٤٢٦٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَدْعُوكَ سُؤَالَ... أَلَوْجَلٍ مِنَ الْعَرَضِ؛ البلد الأمين ص: ١٣٥

﴿٤٢٦٩﴾ الباقر عليه السلام: أَدْعُوكَ سُؤَالَ وَجَلٍ مِمَّا قَدَّمَ؛ البلد الأمين ص: ٤٧

﴿٤٢٧٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَدْعُوكَ سُؤَالَ وَجَلٍ مِنْ انْتِقَامِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٤٠

﴿٤٢٧١﴾ الصادق عليه السلام: صَاحِبُ الْفَقْهِ وَالْعَقْلِ... يَعْمَلُ وَيَخْشَى وَجَلًا دَاعِيًا؛ الكافي ج: ١ ص: ٤٩

﴿٤٢٧٢﴾ الرسول ﷺ: صُمُّ رَجَبًا حَتَّى إِذَا بَلَغْتَ سَبْعَ لَيَالٍ آخِرَ لَيْلَةٍ فَمُ فَصَلْ رُكْعَتَيْنِ بِقَلْبٍ وَجَلٍ ثُمَّ سَلِ اللَّهَ الْوَلَايَةَ وَالْمَعُونَةَ وَالْعَافِيَةَ وَالرَّفْعَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٣

﴿٤٢٧٣﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءً... خَائِفٍ مِنَ الْعِقَابِ وَجَلٍ مِنَ الْعَذَابِ؛ البلد الأمين ص:

٣٧٢

﴿٤٢٧٤﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: دَعَاكَ يَا رَبِّ مُسْكِينًا، مُسْتَكِينًا، مُشْفِقًا، خَائِفًا، وَجَلًا؛ الصحيفة

السجادية عليه السلام الدعاء ٥١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۲۶۳﴾ مانند درخواست انسان ذلیلی پیش رویت که به سویت زاری می‌کند و از عقوبت ترسان، و از یورش تو در هراس است.

﴿۴۲۶۴﴾ از تو می‌خواهم... همچون درخواست کسی که از عقاب تو بیمناک و از خشم و انتقام تو ترسان است، و برای درماندگی‌اش پناه‌دهنده‌ای جز تو و برای ترسش محل امنی جز از درگاه لطف تو نیافته است.

۱۳-۸-۲-۳-۶-۳ آن که از خشم تو برکنار نیست.

﴿۴۲۶۵﴾ تو را می‌خوانم و می‌دانم که از به خشم آوردن تو پرهیز نکرده‌ام.

۱۴-۸-۲-۳-۶-۳ ترسان

﴿۴۲۶۶﴾ شخصی به حضور امام صادق علیه السلام رسید و پرسید: چرا ما دعا می‌کنیم ولی مستجاب نمی‌شود؟ فرمود: چون شما کسی را می‌خوانید که از او پروا ندارید و از فرمانش سرپیچی می‌کنید، با این وصف چطور دعای شما را بپذیرد؟

۱۵-۸-۲-۳-۶-۳ لرزان

﴿۴۲۶۷﴾ ای موسی هرگاه با من نیایش می‌کنی با خشوع و دلی ترسان نیایش کن.
﴿۴۲۶۸﴾ از تو می‌خوانم، همچون درخواست کسی که از عرضه شدن اعمال و مواجهه با تو هراسان است.

﴿۴۲۶۹﴾ تو را می‌خوانم همچون شخصی که از کارهای گذشته خود می‌ترسد.

﴿۴۲۷۰﴾ تو را می‌خوانم همچون درخواست شخصی که از انتقام تو ترسان است.

﴿۴۲۷۱﴾ صاحب فهم و خرد... ترسان و خواهان و هراسان عمل کند.

﴿۴۲۷۲﴾ ماه رجب را روزه بگیر و هرگاه هفت شب آخر رسید، برخیز و با دلی ترسان دو رکعت نماز به جا آور و از خداوند، ولایت و کمک و سلامتی و سربلندی در دنیا و آخرت و نجات از آتش جهنم را بخواه.

﴿۴۲۷۳﴾ تو را همچون انسانی بیمناک از عقوبتی ترسناک، و لرزان از عذاب می‌خوانم.

﴿۴۲۷۴﴾ پروردگارا! تو را خواندم درحالی که زمین گیر، زاری کننده، ترسان، هراسان، بیمناک (به سوی تو آمده‌ام).

۹-۲-۳-۶-۳ امیدوار

﴿الإِجَابَةُ، الآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

١-٩-٢-٣-٤-٣-غير آيس

﴿٤٢٧٥﴾ العسكري عليه السلام: إِلَهِي كَيْفَ أَدْعُوكَ وَأَنَا أَنَا أَمْ كَيْفَ أَيَّاسُ مِنْكَ وَأَنْتَ أَنْتَ؛

بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٠٤

﴿٤٢٧٦﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُ وَلَا تَقُلْ إِنَّ الْأَمْرَ قَدْ فُرِغَ مِنْهُ؛ عدة الداعي ص: ٤٠

﴿٤٢٧٧﴾ السَّجَّاد عليه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَجْعَلْنِي نَاسِيًا لِذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَلَا غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَلَا أَيَّاسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَإِنْ أَبْطَأَتْ عَنِّي، فِي سَرَّاءَ كُنْتُ أَوْ ضَرَّاءَ، أَوْ شِدَّةَ أَوْ رَخَاءَ، أَوْ عَافِيَةَ أَوْ بَلَاءَ، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نَعْمَاءَ، أَوْ جِدَّةَ أَوْ لَأَوَاءَ، أَوْ فَقْرٍ أَوْ غِنَى.؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّة عليه السلام الدعاء ٢١

﴿٤٢٧٨﴾ بَعْضُ الْأَيْمَةِ عليه السلام: رَحِمْتِكَ أَجَلٌّ وَأَعْظَمَ مِنْ ذُنُوبِي حَتَّى لَا أَقْطَعَ مِنْ رَحْمَتِكَ وَلَا أَيَّاسَ مِنْ حُسْنِ إِجَابَتِكَ فَلْتَسْعِنِي رَحْمَتَكَ وَلْيُنَلِّنِي حُسْنَ إِجَابَتِكَ بِرَأْفَتِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٢٧٢

﴿٤٢٧٩﴾ فَلَا تَيَّاسُوا مِنْ تَأْخِيرِ الْإِجَابَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥١

﴿٤٢٨٠﴾ الرسول عليه السلام: عَجِبَ رَبُّكُمْ مِنْ إِلِكُمْ وَفَنُوطِكُمْ وَسُرْعَةِ إِجَابَتِهِ إِيَّاكُمْ؛ عوالي اللآلي ج: ١ ص: ٥٠

٢-٩-٢-٣-٤-٣-أملاً، مؤملاً

﴿٤٢٨١﴾ الجواد عليه السلام: أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ وَتَجْعَلَنَا مِنَ الْعَامِلِينَ فِيهِ بِطَاعَتِكَ وَالْأَمْلِينَ فِيهِ لِإِجَابَتِكَ؛ مصباح المتعجب ص: ٨١٤

﴿٤٢٨٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَقِفْ بَبَابِكَ وَتَوَفَّ الْمُؤْمِلَ الْفَقِيرَ؛ المصباح للكفعمي ص: ١٣٦

٣-٩-٢-٣-٤-٣-راغباً

﴿٤٢٨٣﴾ الأنبياء آية ٩٠: فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَاهُ زَوْجُهُ إِيَّاهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

﴿٤٢٨٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَنَا جِيكَ رَاغِبًا وَأَدْعُوكَ ضَارِعًا مُتَضَرِّعًا مُصَافِيًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٥٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۹-۲-۳-۶-۳- غیر مأیوس

﴿۴۲۷۵﴾ خدایا! چگونه تو را بخوانم، درحالی که من منم؟ و چگونه از تو ناامید شوم و حال آنکه تو تویی؟

﴿۴۲۷۶﴾ دعا کن و نگو کار از کار گذشته و هرطور مقدر شده واقع خواهد شد.

﴿۴۲۷۷﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا از یاد کردنت در نعمتهایی که به من دادی، به فراموشی دچار نکن و به احسانت در آنچه به من بخشیده‌ای غافل مساز، و از پاسخ دادن به درخواستم حتی اگر با تأخیر اتفاق بیفتد نومیدم نکن، خوش باشم یا ناخوش، در سختی یا خوشی، تندرست یا گرفتار، حاجتمند و بدحال یا در نعمت، سختی یا آسانی معیشت، نیازمند یا بی‌نیاز.

﴿۴۲۷۸﴾ ای پروردگارم، من به رحمت تو که به من عطا می‌کنی مطمئن‌تر هستم تا اجابت دعای خودم. (از آن جهت که من لیاقت اجابت دعا را ندارم).

﴿۴۲۷۹﴾ پس (ای برادران) ناامید نشوید از تأخیر اجابت دعای خود.

﴿۴۲۸۰﴾ خداوند از اینکه با سرعت دعایتان را اجابت می‌کند ولی شما باز هم ناامید هستید تعجب می‌کند.

۲-۹-۲-۳-۶-۳- امیدوار

﴿۴۲۸۱﴾ بر محمد و اهل بیت پاک و مطهرش رحمت و درود فرست و ما را از جمله اطاعت‌کنندگان و آرزومندان اجابت قرار ده.

﴿۴۲۸۲﴾ خدایا! در بارگاهت همچون آرزومندی تهیدست می‌ایستم.

۳-۹-۲-۳-۶-۳- متمایل

﴿۴۲۸۳﴾ آیه ۹۰ ما هم دعای او را پذیرفتیم، و یحیی را به او بخشیدیم؛ و همسرش را (که نازا بود) برایش آماده (بارداری) کردیم؛ چرا که آنان (خاندانی بودند که) همواره در کارهای خیر به سرعت اقدام می‌کردند؛ و در حال بیم و امید ما را می‌خواندند؛ و پیوسته برای ما (خاضع و) خاشع بودند.

﴿۴۲۸۴﴾ با تو مناجات می‌کنم با میل و رغبت و تو را می‌خوانم درحالی که خوار و گریان و خالص و یکرنگم.

﴿الإِجَابَةُ، الآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٢٨٥﴾ وَادْعُ دُعَاءَ الطَّامِعِ الرَّغِيبِ فِيمَا عِنْدِي النَّادِمِ عَلَى مَا قَدَّمْتُ يَدَاهُ؛ الْكَافِي ج: ٨ ص: ٤٧
﴿٤٢٨٦﴾ الْحَجَّةُ عليه السلام: أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ أَثُوبٌ... حِينَ نَادَاكَ دَاعِيًا لَكَ
رَاغِبًا إِلَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٧٢

﴿٤٢٨٧﴾ مِمَّا أُنْزِلَتْ عَلَى إِدْرِيسَ النَّبِيِّ عليه السلام: وَقَفْتُ بِذُلِّ الْمُذْنِبِينَ وَخُشُوعِ الرَّائِبِينَ؛ بحار الأنوار
ج: ٩٢ ص: ٤٦١

﴿٤٢٨٨﴾ فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى عليه السلام: وَانْظُرْ حِينَ تَسْأَلُنِي كَيْفَ رَغَبْتُكَ فِيمَا عِنْدِي؛
بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٤٢٨٩﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: أَذْغُوكَ يَا رَبُّ خَوْفًا وَطَمَعًا وَرَهْبَةً وَرَغْبَةً؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص:
١٢٤

﴿٤٢٩٠﴾ دُعَاءُ الْيَوْمِ الثَّلَاثِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ نَدْعُوكَ يَا رَبَّنَا تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَرَغْبَةً وَرَهْبَةً وَ
خَوْفًا وَطَمَعًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٩

﴿٤٢٩١﴾ الرِّضَا عليه السلام: أَذْغُوكَ رَهْبًا وَرَغْبًا؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٧
﴿٤٢٩٢﴾ لِجَعْلِنِي مِمَّنْ يُسَارِعُ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُوكَ رَغْبًا وَرَهْبًا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص:
٥٨٧

﴿٤٢٩٣﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَهْبَةً مِنْكَ وَرَغْبَةً إِلَيْكَ؛
البلد الأمين ص: ١٥

﴿٤٢٩٤﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: لَنْ يَصِلَ الْعِبَادُ مَسَائِلَكَ وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ كَرَمًا وَجُودًا وَرُبُوبِيَّةً وَ
وَحْدَانِيَّةً؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٨٠

﴿٤٢٩٥﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: لَنَا دُعَاءُ الرَّغْبَةِ هَكَذَا وَبَسَطَ يَدَيْهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٦
﴿٤٢٩٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَذْغُوكَ بِالرَّغْبَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ٤٧

﴿٤٢٩٧﴾ إِذَا أَرَادَ دُعَاءَ الرَّغْبَةِ يَبْسُطُ رَاحَتَيْهِ وَيَدْعُو؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١
﴿٤٢٩٨﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: أَذْغُوكَ دُعَاءَ مَنْ... عَظُمَتْ فِيمَا عِنْدَكَ رَغْبَتُهُ؛ البلد الأمين ص: ٤٢٢

﴿٤٢٩٩﴾ الرِّضَا عليه السلام: أَسْأَلُكَ... سُؤَالَ مَنْ... عَظُمَ فِيمَا عِنْدَكَ رَغْبَتُهُ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٥٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۲۸۵﴾ بخوان مانند خواندن طمع‌کاری که مایل است به آنچه که پیش من است، مانند کسی که از آنچه انجام داده پشیمان است.

﴿۴۲۸۶﴾ خدایا! با آن نامی صدایت می‌زنم و از تو درخواست می‌کنم که ایوب علیه السلام به آن نام تو را خوانده است، هنگامی که با علاقه و امید به دریافت لطف، تو را می‌خواند و به تو شکایت می‌کرد.

﴿۴۲۸۷﴾ با ذلتی همچون گنهکاران و خشوعی همچون دلباختگان، در پیشگاهت ایستاده‌ام.
﴿۴۲۸۸﴾ هنگام درخواست توجه کن که رغبت و میل به آنچه که در نزد من هست چگونه است.

﴿۴۲۸۹﴾ پروردگارا تو را از روی ترس و طمع و هراس و میل و رغبت می‌خوانم.
﴿۴۲۹۰﴾ پروردگارا با حالت زاری و نگرانی و امید و ترس و از سر طمع، تو را می‌خوانیم.
﴿۴۲۹۱﴾ تو را با بیم و امید می‌خوانم.
﴿۴۲۹۲﴾ خدایا! مرا از کسانی قرار ده که در کارهای خیر شتاب کرده و در حال بیم و امید تو را می‌خواند.

﴿۴۲۹۳﴾ خدایا! در نماز و دعایم هراس از خودت، و میل و رغبت به سویت را قرار بده.
﴿۴۲۹۴﴾ وزن درخواست‌ها و تمایلات بندگان از تو، با کرم و بخشش و ربوبیت پروردگار و یگانگی تو برابری نمی‌کند (و کراهت تو بسیار با عظمت‌تر است).
﴿۴۲۹۵﴾ شیوه ما در دعا کردن و درخواست چیزی از خدای تعالی، این چنین است و دست‌هایش را گشود.

﴿۴۲۹۶﴾ از سر شوق و اشتیاق تو را می‌خوانم.
﴿۴۲۹۷﴾ هرگاه که دعاکننده چیزی را از خدا بخواهد، باید در وقت دعا خواندن دو دست خود را بگشاید و آنگاه خدا را صدا بزند.
﴿۴۲۹۸﴾ تو را می‌خوانم، همچون خواندن کسی که تمایلش نسبت به آنچه نزد توست زیاد است.
﴿۴۲۹۹﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست کسی که امیدش به آنچه نزد توست بسیار بزرگ است.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٣٠٠﴾ الباقر عليه السلام: أَدْعُوكَ مُحْتَاجًا وَ أَرْغَبُ إِلَيْكَ فَقِيرًا وَ أَفْزَعُ إِلَيْكَ خَائِفًا؛

مصباح المتعبد ص: ٨٢٧

﴿٤٣٠١﴾ الصادق عليه السلام: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ هُوَ بِمَنْزِلَتِهِ أَرْغَبُ إِلَيْكَ كَرَغْنَتِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص:

٥٩٠

٤-٩-٢-٣-٦-٣- راجياً

﴿٤٣٠٢﴾ الباقر عليه السلام: قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ اذْعُ اللَّهُ لِي فَإِنْ لِي ذُنُوبًا كَثِيرَةً فَقَالَ مَهْ يَا أَبَا عُبَيْدَةَ

لَا يَكُونُ الشَّيْطَانُ عَوْنًا عَلَى نَفْسِكَ إِنْ عَفَا اللَّهُ لَا يُشْبِهُهُ شَيْءٌ؛ بحار الأنوار ج: ٦ ص: ٥

﴿٤٣٠٣﴾ الجواد عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَ أَقْبَلْتُ بِدُعَائِي عَلَيْكَ رَاجِيًا إِيَّاكَ؛

البلد الأمين ص: ٢٣

﴿٤٣٠٤﴾ الرضا عليه السلام: اللَّهُمَّ جَدِيرُ مَنْ أَمَرْتَهُ بِالدُّعَاءِ أَنْ يَدْعُوكَ وَ مَنْ وَعَدْتَهُ بِالْإِجَابَةِ أَنْ

يَرْجُوكَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٤٠٠

﴿٤٣٠٥﴾ السجّاد عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّي أَجِدُ سُبُلَ الْمَطَالِبِ إِلَيْكَ مُنْهَجَةً وَ مَنَاهِلَ الرَّجَاءِ إِلَيْكَ

مُفْتَحَةً وَ أَغْلَمُ إِنَّكَ لِمَنْ دَعَاكَ لِمَوْضِعِ إِيَابَةٍ وَ لِلصَّارِخِ إِلَيْكَ لِمَرْصَدِ إِغَاثَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢

ص: ٤٥٠

﴿٤٣٠٦﴾ مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ: مَنْ رَجَا مَعْرُوفِي أَلَحَّ فِي مَسْأَلَتِي؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٤٢

﴿٤٣٠٧﴾ الرسول عليه السلام: يَا مُوسَى مِنْ رَجَائِي أَلَحَّ فِي مَسْأَلَتِي؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٠

﴿٤٣٠٨﴾ الصادق عليه السلام: فَالرَّجَاءُ يُحْتَنَى إِلَى سُؤَالِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٩٣

﴿٤٣٠٩﴾ السجّاد عليه السلام: فَقَدْ دَعَوْتُكَ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ أَنَا أَرْجُو أَنْ لَا تَرُدَّنِي مَعْرِفَةً مِنِّي بِرَأْفَتِكَ

وَ رَحْمَتِكَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٩٧

﴿٤٣١٠﴾ السجّاد عليه السلام: دَعَوْنَاكَ وَ نَحْنُ نَرْجُو أَنْ تَسْتَجِيبَ لَنَا فَحَقَّقْ رَجَاءَنَا يَا مَوْلَانَا؛

بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٨٥

﴿٤٣١١﴾ السجّاد عليه السلام: أَدْعُوكَ يَا رَبَّ رَاهِبًا رَاجِيًا خَائِفًا إِذَا رَأَيْتُ مَوْلَايَ ذُنُوبِي فَرَعْتُ

وَ إِذَا رَأَيْتُ عَفْوَكَ طَمِعْتُ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٨٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۳۰۰﴾ همچون فرد نیازمند تو را می‌خوانم و همچون فرد بی‌چیز به تو امید دارم، و با ترس به درگاهت می‌گریزم و پناه می‌آورم.

﴿۴۳۰۱﴾ بارالها از تو درخواست می‌کنم، درخواست کسی که مانند او (خاضع) باشد و مانند او به تو علاقه‌مندم.

۴-۹-۲-۳-۶-۳- امیدوار

﴿۴۳۰۲﴾ گفتم: فدایت شوم برایم دعا کن من گناهان زیادی دارم، فرمود: خاموش باش، ای اباعبیده. شیطان کمکی برای تو نیست، (یعنی ناامیدی، از شیطان است) هیچ چیز مانند عفو خداوند نیست.

﴿۴۳۰۳﴾ خدایا! روی و تمام وجودم را به‌سوی تو کردم، و با دعا کردنم به تو روی آوردم، درحالی‌که به اجابت امید دارم.

﴿۴۳۰۴﴾ خدایا! سزاوار است کسی که فرموده‌ای تو او را به دعا کردن آن که تو را بخواند و لایق است کسی را که وعده داده‌ای تو او را به برآوردن حاجت او آن که امید داشته باشد از تو.

﴿۴۳۰۵﴾ خدایا! من دریافتم که راه‌های طلبیدن از تو وسیع، و راه‌های امید باز است، و می‌دانم که برای کسی که تو را می‌خواند در جایگاه اجابتی، و برای کسی که به‌سوی تو فریاد می‌زند، در کمین پناه دادنی.

﴿۴۳۰۶﴾ کسی که امید به خوبی‌ها و نعمت‌های من دارد، بر درخواست خویش به پیشگاه من اصرار می‌ورزد.

﴿۴۳۰۷﴾ ای موسی هر که به من امید دارد، در خواسته‌اش اصرار می‌کند.

﴿۴۳۰۸﴾ و امیدواری (به رحمت) ما را به درخواست از تو وادارمان می‌کند.

﴿۴۳۰۹﴾ تو را با این دعا خوانده‌ام و با شناختی که از لطف مهربانی و رحمت دارم، امیدوارم مرا رد نکنی.

﴿۴۳۱۰﴾ خدایا! تو را خواندیم درحالی‌که امید داریم که برایمان اجابت کنی، پس ای سرور ما، آرزوهایمان را محقق کن.

﴿۴۳۱۱﴾ پروردگارا! تو را از روی بیم و میل و رغبت و امید و ترس می‌خوانم، و ای آقای من! هرگاه گناهانم را دیدم ترسیدم و هرگاه بخشش تو را دیدم (دوباره) طمع کردم.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٣١٢﴾ الحجّة العظمى: أسألك اللهم باسمك الذى دعاك به أيوب... حين ناداك داعياً لك رغباً إليك راجياً لفضلك شاكياً إليك؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٧٢

﴿٤٣١٣﴾ امير المؤمنين العظمى: إلهي كيف أدعوك وأنا أنا وكيف أقطع رجائي منك وأنت أنت؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٩٢

﴿٤٣١٤﴾ أدعوك دعاء المختل الفقير وأرجوك رجاء الخائف المستجير؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١١٢

﴿٤٣١٥﴾ السجّاد العظمى: أدعوك دعاء من لم يدع غيرك في دعائه وأرجوك رجاء من لم يقصد غيرك برجائه؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٦٣

﴿٤٣١٦﴾ الصادق العظمى: أدعوك دعاء... راج لفضل خائف من العقاب؛ البلد الأمين ص: ٣٧٢
﴿٤٣١٧﴾ امير المؤمنين العظمى: أدعوك دعاء... راج لفضل خائف من العقاب؛ مهج الدعوات ص:

١١٥

﴿٤٣١٨﴾ العسكري العظمى: أدعوك دعاء من استكان واعترف بذنبه ورجاك لعظيم مغفرتك وجزيل مثوبيتك؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٥١

﴿٤٣١٩﴾ أتضرع إليك تضرع غريق رجاك لكشف ما به؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٩٦
﴿٤٣٢٠﴾ أرسل من عبرته ورجا وبكى ودعا ونادى ربّ إنني مسني الضر فتلافني؛

طب الأئمة العظمى ص: ٢٥

﴿٤٣٢١﴾ السجّاد العظمى: أنك للراجلين بموضع إجابة؛ البلد الأمين ص: ٢٠٥
﴿٤٣٢٢﴾ الصادق العظمى: فكيف أنت صانع بي ولئت شعري كيف تقول لدعائي أ تقول نعم أم تقول لا فإن قلت لا فيا ويلى يا ويلى يا عولى يا عولى يا عولى يا شقوتى يا شقوتى يا شقوتى يا دلى يا دلى إلى من وممن أو عند من أو كيف أو ما ذا أو إلى أى شىء ألجأ ومن أرجو ومن يوجد على فضله حين ترفضني يا واسع المغفرة وإن قلت نعم كما هو الظن بك والرجاء لك فطوبى لى أنا السعيد وأنا المسعود فطوبى لى وأنا المرحوم؛ بحار الأنوار ج:

٨٨ ص: ١٧٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۳۱۲﴾ خدایا! من به آن نامی از تو درخواست می‌کنم که ایوب علیه السلام تو را به آن نام خوانده است، هنگامی که تو را با رغبت می‌خواند و به فضل تو امیدوار بود و شکایتش را نزد تو آورده بود. ﴿۴۳۱۳﴾ خدایا! چگونه تو را بخوانم درحالی که من منم؟ چگونه امیدم را از تو قطع کنم حال آنکه تو تویی؟

﴿۴۳۱۴﴾ خدایا! تو را چون غارت‌شده بی‌چیز می‌خوانم و همچون امید ترسان پناه‌جو به تو امید بسته‌ام.

﴿۴۳۱۵﴾ تو را می‌خوانم همچون خواندن کسی که غیر تو را نمی‌خواند؛ و به تو امید می‌بندم، امید آن کسی که غیر تو را در امید خود قصد نکرده است.

﴿۴۳۱۶﴾ تو را همچون خواندن امیدوار به فضل و کرم و ترسان از تنبیه و عقوبت می‌خوانم.

﴿۴۳۱۷﴾ خالصانه تو را می‌خوانم و به تو امید می‌بندم.

﴿۴۳۱۸﴾ خدایا! تو را می‌خوانم همچون دعای کسی که به خواری افتاده و به گناه خویش معترف است و به آمرزش بزرگ و پاداش برجسته تو امید بسته است.

﴿۴۳۱۹﴾ به درگاه تو زاری کنم همانند غریقی که برای برطرف شدن آنچه در آن گرفتار شده امیدش به توست.

﴿۴۳۲۰﴾ اشک‌هایش را جاری می‌سازد و امید دارد و می‌گیرد و ندا سر می‌دهد: پروردگارا رنجی سخت به من وارد شده است، مرا از آن خلاص کن.

﴿۴۳۲۱﴾ خدایا! تو برای امیدواران در جایگاه اجابت هستی.

﴿۴۳۲۲﴾ پس با من چه می‌خواهی بکنی، ای کاش می‌دانستم، و نمی‌دانم در پاسخ دعایم چه خواهی گفت، آیا می‌گویی آری، یا می‌گویی نه؟ اگر بگویی نه، پس وای بر من، وای بر من، وای بر من، ای فریاد، ای فریاد، ای بدبختی‌ای، ای بدبختی‌ام، ای بدبختی‌ام، ای خواری‌ام، ای خواری‌ام، ای خواری‌ام، به که؟ و از که؟ یا پیش که؟ یا چگونه؟ یا برای چه؟ یا به چه چیز روی امید برم؟ و به که امیدوار شوم؟ و کیست که چون تو مرا از درگاهت برانی وی به فضل خویش بر من رو کند، آمرزشگر مهربان. و اگر بگویی آری - چنانچه گمان من همین است - پس خوشا بر عالم که من خوشبخت و سعادت‌مندم، خوشا به عالم که من توانگر و بی‌نیازم، خوشا بر احوالم که من مورد ترحم تو هستم.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٣٢٣﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: بِكَرَمِكَ أَيُّ رَبِّ اسْتَفْتَحُ دُعَائِي؛ الْبَلَدَ الْأَمِينِ ص: ٢١٠
 ﴿٤٣٢٤﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: يَخْدُونِي عَلَى مَسَائِلِكَ تَفْضُلُكَ عَلَى مَنْ أَقْبَلَ بِوَجْهِهِ إِلَيْكَ؛ الصَّحِيفَةُ

السَّجَّادِيَّةُ عليه السلام الدَّعَاءُ ١٢

﴿٤٣٢٥﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: إِلَهِي كَيْفَ أَدْعُوكَ وَقَدْ عَصَيْتُكَ وَكَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَقَدْ عَرَفْتُ حُبَّكَ فِي قَلْبِي وَإِنْ كُنْتُ عَاصِيًا؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ٩٢
 ﴿٤٣٢٦﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: لَيْسَ مِنْ جَمِيلِ امْتِنَانِكَ رَدُّ سَائِلٍ مَلْهُوفٍ وَمُضْطَرٍّ لَانْتِظَارِ خَيْرِكَ الْمَأْلُوفِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٨٧ ص: ٢٩٦

﴿٤٣٢٧﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: كَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَآتَمَنَى الْجَنَّةَ مَعَ أَفْعَالِكَ الْحَسَنَةِ الْجَمِيلَةِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ١٣٨

﴿٤٣٢٨﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: لَا تُعَذِّبْنِي وَأَنَا أَدْعُوكَ؛ الْبَلَدَ الْأَمِينِ ص: ٢١٦
 ﴿٤٣٢٩﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: كَيْفَ أَدْعُوكَ وَأَنَا الْعَاصِي وَكَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَأَنْتَ الْكَرِيمُ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ١٣٨

﴿٤٣٣٠﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: كَيْفَ أَدْعُوكَ وَأَنَا أَنَا وَكَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَأَنْتَ أَنْتَ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ١٣٨

﴿٤٣٣١﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: أَنَا الَّذِي لَا أَقْطَعُ مِنْكَ رَجَائِي وَلَا أَخَيِّبُ مِنْكَ دُعَائِي؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ١٢١

٥-٩-٢-٣-٦-٣ طامعاً

﴿٤٣٣٢﴾ الْأَعْرَافُ آيَةُ ٥٦: وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ
 ﴿٤٣٣٣﴾ السَّجْدَةُ آيَةُ ١٦: تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

﴿٤٣٣٤﴾ وَادْعُ دُعَاءَ الطَّامِعِ الرَّغِيبِ فِيمَا عِنْدِي؛ الْكَافِي ج: ٨ ص: ٤٧
 ﴿٤٣٣٥﴾ الرِّضَا عليه السلام: أَدْعُوكَ رَهَبًا وَرَغَبًا وَخَوْفًا وَطَمَعًا؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٨٤ ص: ٢٥٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۳۲۳﴾ خدایا! با امید به کرم و لطف تو، دعایم را شروع می‌کنم.
﴿۴۳۲۴﴾ مرا به درخواست کردن از تو و تفضل تو بر کسی که اقبال کرده و رو به سوی توست وامی‌دارد. (تفضل: احسان به دیگری است، بدون آنکه حتی سبب افاضه آن باشد).
﴿۴۳۲۵﴾ خدایا با آنکه نافرمانی‌ات کرده‌ام چگونه تو را بخوانم، و چگونه ممکن است تو را نخوانم با آنکه دوستی تو را در دلم می‌یابم هرچند که نافرمانم.
﴿۴۳۲۶﴾ راه و رسم لطف و امتنان و نیکویی‌ات چنان نیست که سائل اندوهناک و پریشانی را (چون من) از درگاه خود برانی، درحالی که چشم به راه نیکی و کرم سابقه‌دار تو می‌باشد.
﴿۴۳۲۷﴾ خدایا! چگونه نخوانمت درحالی که با وجود کارهای خوب و زیبایی آرزوی رفتن به بهشت را دارم.

﴿۴۳۲۸﴾ حال که تو را می‌خوانم، عذابم نکن.
﴿۴۳۲۹﴾ خدایا! چگونه نخوانمت درحالی که من سرکش و نافرمان هستم و چگونه تو را نخوانم درحالی که تو بخشنده هستی (حالت خوف و رجاء).
﴿۴۳۳۰﴾ خدایا! چگونه نخوانمت درحالی که من منم (یعنی تو مرا می‌شناسی و از کنه و باطن اعمال زشتم باخبری)، و چگونه نخوانمت درحالی که تو تویی (و تو نیز به لطف و بخشش بی‌حد شناخته شده‌ای).

﴿۴۳۳۱﴾ من کسی هستم که امیدم از تو قطع نمی‌شود و از دعا کردنم ناامید نمی‌شوم.

۵-۹-۲-۳-۶-۳-خواهان

﴿۴۳۳۲﴾ آیه ۵۶ و در زمین پس از اصلاح آن فساد نکنید، و او را با بیم و امید بخوانید! (بیم از مسئولیت‌ها، و امید به رحمتش، و نیکی کنید) زیرا رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است!
﴿۴۳۳۳﴾ آیه ۱۶ پهلوهایشان از بسترها در دل شب دور می‌شود (و به پا می‌خیزند و رو به درگاه خدا می‌آورند) و پروردگار خود را با بیم و امید می‌خوانند، و از آنچه به آنان روزی داده‌ایم انفاق می‌کنند!

﴿۴۳۳۴﴾ بخوان مانند خواندن طمع‌کاری که مایل است به آنچه که پیش من است.

﴿۴۳۳۵﴾ تو را با بیم و امید و ترس و طمع می‌خوانم.

﴿۱۲۱۷﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٣٣٦﴾ الصادق عليه السلام: أدعوك يا ربَّ خوفاً وطمعاً ورهبةً ورغبةً؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص:

١٢٤

﴿٤٣٣٧﴾ دعاءُ اليومِ الثالثِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ندعوك يا ربَّنَا تضرعاً وخيفةً ورغبةً ورهبةً و

خوفاً وطمعاً؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٩

﴿٤٣٣٨﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أدعوك يا ربَّ راهباً راغباً راجياً خائفاً إِذَا رَأَيْتُ مُوَلَّيَ ذُنُوبِي فَرِغْتُ

وَإِذَا رَأَيْتُ عُفُوكَ طَمِعْتُ؛ البلد الأمين ص: ٢٠٦

﴿٤٣٣٩﴾ الجواد عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ إِلَيْكَ وَأَقْبَلْتُ بِدُعَائِي عَلَيْكَ رَاجِئاً إِجَابَتِكَ؛

المصباح للكفعمي ص: ٣٧

﴿٤٣٤٠﴾ الرسول الله ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كُلُّ عَيْنٍ بَاكِيةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا أَرْبَعَةَ أَعْيُنَ عَيْنُ

بَكْتٍ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَعَيْنُ فُقُتٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَيْنُ غُضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ وَعَيْنُ بَاتَتْ سَاهِرَةً

سَاجِدَةً يُبَاهِي بِهَا اللَّهُ الْمَلَائِكَةَ وَيَقُولُ انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي رُوحُهُ عِنْدِي وَجَسَدُهُ فِي طَاعَتِي قَدْ

جَافَى بَدَنَهُ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونِي خَوْفاً مِنْ عَذَابِي وَطَمَعاً فِي رَحْمَتِي اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ؛

بحار الأنوار ج: ٤٦ ص: ٩٩

﴿٤٣٤١﴾ الحسين عليه السلام: أَنَا أَسْأَلُكَ يَا إِلَهِي وَأَطْمَعُ فِي إِجَابَتِي يَا مُوَلَّيَ كَمَا وَعَدْتَنِي؛

بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٠١

﴿٤٣٤٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أدعوك يا ربَّ وأرجوك يا سيدي وأطمع في إجابتي؛

البلد الأمين ص: ٣٣٩

٩-٦-٢-٣-٤-٣-ظاناً

﴿٤٣٤٣﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَعَوْتَ فَظُنَّ أَنَّ حَاجَتَكَ بِالْبَابِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٣

﴿٤٣٤٤﴾ سَلْ مَا شِئْتَ وَظَنَّ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ اسْتَجَابَ لَكَ؛ إقبال الأعمال ص: ١٤٣

﴿٤٣٤٥﴾ الصادق عليه السلام: فَكَيْفَ أَنْتَ صَانِعُ بِي وَلَيْتَ شِعْرِي كَيْفَ تَقُولُ لِدُعَائِي أَتَقُولُ نَعَمْ أَمْ

تَقُولُ لَا فَإِنْ قُلْتَ لَا فَيَا وَيْلِي يَا وَيْلِي يَا عَوْلِي يَا عَوْلِي يَا عَوْلِي يَا شِفْوَتِي يَا شِفْوَتِي

شِفْوَتِي يَا ذُلِّي يَا ذُلِّي إِلَى مَنْ وَمِمَّنْ أَوْ عِنْدَ مَنْ أَوْ كَيْفَ أَوْ مَا ذَا أَوْ إِلَى أَيِّ شَيْءٍ أَلْجَأُ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۳۳۶﴾ پروردگارا تو را از روی ترس و طمع و هراس و میل و رغبت می‌خوانم.
﴿۴۳۳۷﴾ پروردگارا با حالت زاری و نگرانی و امید و ترس و از سر طمع، تو را می‌خوانم.
﴿۴۳۳۸﴾ پروردگارا! تو را از روی بیم و میل و رغبت و امید و ترس می‌خوانم، و ای آقای من!
هرگاه گناهانم را دیدم، ترسیدم و هرگاه بخشش تو را دیدم (دوباره) طمع کردم.
﴿۴۳۳۹﴾ خدایا! روی و تمام وجودم را به‌سوی تو کردم، و با دعا کردنم به تو روی آوردم،
درحالی‌که به اجابت امید دارم.
﴿۴۳۴۰﴾ هر چشمی روز قیامت گریان است، مگر چهار چشم ۱. چشمی که از ترس خدا بگرید.
۲. چشمی که در راه خدا از بین برود. ۳. چشمی که از دیدار حرام خودداری کند. ۴. چشمی که
شب‌زنده‌دار باشد در سجده، خداوند پیش ملائکه افتخار می‌کند و می‌فرماید نگاه کنید به این بنده
من، روحش نزد من است و پیکرش به اطاعت مشغول است. از رختخواب کناره گرفته، مرا از
ترس عذاب می‌خواند و آرزوی رحمت را دارد، گواه باشید که من او را آمرزیدم.
﴿۴۳۴۱﴾ من از تو درخواست می‌کنم ای خدای من! و از تو امید اجابت دارم ای آقای من!
همچنان که وعده داده‌ای مرا.
﴿۴۳۴۲﴾ پروردگارا! تو را می‌خوانم و ای سرورم به تو امید دارم و در برآوردن حاجتم از تو توقع
دارم.

۶-۹-۲-۳-۶-۳- خوش گمان

﴿۴۳۴۳﴾ هرگاه دعا کردی گمان کن که حاجت پشت در آماده است.
﴿۴۳۴۴﴾ آنچه را می‌خواهی درخواست کن و گمانت بر این باشد که خداوند برایت استجابت
می‌کند.
﴿۴۳۴۵﴾ پس با من چه می‌خواهی بکنی، ای کاش می‌دانستم، و نمی‌دانم در پاسخ دعایم چه
خواهی گفت، آیا می‌گویی آری، یا می‌گویی نه؟ اگر بگویی نه، پس وای بر من، وای بر من، وای
بر من، ای فریاد، ای فریاد، ای بدبختی‌ام، ای بدبختی‌ام، ای بدبختی‌ام، ای خواری‌ام،
ای خواری‌ام، ای خواری‌ام، به که؟ و از که؟ یا پیش که؟ یا چگونه؟ یا برای چه؟ یا به چه چیز
روی امید برم؟ و به که امیدوار شوم؟ و کیست که چون تو مرا از درگاهت برانی وی به فضل

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

مَنْ أَرْجُو وَمَنْ يَجُودُ عَلَىٰ بِفَضْلِهِ حِينَ تَرْضَىٰ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ ۖ إِنَّ قُلْتَ نَعَمْ كَمَا هُوَ الظَّنُّ
بِكَ وَالرَّجَاءُ لَكَ فَطُوبَىٰ لِي أَنَا السَّعِيدُ وَأَنَا الْمَسْعُودُ فَطُوبَىٰ لِي وَأَنَا الْمَرْحُومُ؛ بحار الأنوار ج:

٨٨ ص: ١٧٢

٧-٩-٢-٣-٦-٣- مُتَوَقَّعًا

﴿٤٣٤﴾ الصَادِقُ (عليه السلام): أَذْعُوكَ دُعَاءَ مُوقِنٍ بِالْإِجَابَةِ مُقِرٍّ بِالرَّحْمَةِ مُتَوَقِّعٍ لِلْفَرَجِ؛ الْبُلْدَ الْأَمِينِ

ص: ۳۷۲

٨-٩-٢-٣-٦-٣- مُتَحَيِّرًا فِي رَجَاهُ

﴿٤٣٤٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُسْكِينِ الَّذِي قَدْ تَحَيَّرَ فِي رَجَاهُ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج:

٩١ ص : ٩٦

٩-٩-٢-٣-٦-٣- غير مُستَبطئ

﴿٤٣٤﴾ الرسول ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ سَلُوا رَبَّكُمْ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَوَ
الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا دَعَا بَهَنَ عَبْدٌ بِإِخْلَاصٍ دِينِهِ إِلَّا اهْتَزَلَهُ الْعَرْشُ وَإِلَّا قَالَ اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ اشْهَدُوا
أَنِّي قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ بِهِنَّ وَأَعْطَيْتُهُ سُؤْلَهُ فِي عَاجِلِ ذُنْيَاهُ وَآجِلِ آخِرَتِهِ ثُمَّ قَالَ لِأَصْحَابِهِ سَلُوا بِهَا
وَلَا تَسْتَظُّوا الْإِجَابَةَ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٣٧

﴿٤٣٤٩﴾ يُكْرَهُ لِلدَّاعِي اسْتِطْطَاءُ الْإِجَابَةِ وَلَيْكُنْ مُوَظِّعًا عَلَى الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ: بحار الأنوار ج: ٩٠

ص: ۳۷۰

١٠-٩-٢-٣-٦-٣- غير مُسْتَعَجَل

﴿٤٣٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا دَعَا لَمْ يَزَلِ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي حَاجَتِهِ مَا لَمْ يَسْتَعْجَلْ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٤

﴿٤٣٥١﴾ **الرسول ﷺ** يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ قَدْ دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي؛ بحار الأنوار

ج: ۹۰ ص: ۳۷۰

﴿٤٣٥٢﴾ الرّسول ﷺ: يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ قَدْ دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۱۹۱

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

خویش بر من رو کند، آمرزشگر مهربان. و اگر بگویی آری - چنانچه گمان من همین است - پس خوشا بر حال من خوشبخت و سعادتمندم، خوشا به حال من توانگر و بی‌نیازم، خوشا بر احوال من مورد ترحم تو هستم.

۷-۹-۲-۳-۶-۳-متوقع

﴿۴۳۴۶﴾ تو را می‌خوانم خواندن کسی که یقین به اجابت و اقرار به رحمت دارد و منتظر گشایش است.

۸-۹-۲-۳-۶-۳-دچار حیرت در امید

﴿۴۳۴۷﴾ از تو درخواست می‌کنم همچون درخواست کردن فقیر و بی‌چیزی که در (دستیابی به) امیدش، متحیر شده است.

۹-۹-۲-۳-۶-۳-آن که اجابت را دیر نمی‌پندارد.

﴿۴۳۴۸﴾ ای پسران عبدالمطلب، از پروردگار خود به این کلمات درخواست کنید. پس سوگند به آن که جان من به دست قدرت اوست، که بنده‌ای از روی اخلاص خدا را به این دعا نمی‌خواند، مگر آنکه از جهت این کلمات عرش و هفت طبقه آسمان‌ها و هفت طبقه زمین‌ها به جنبش آید و خدای تبارک و تعالی به فرشتگان می‌گوید که شاهد باشید به آنکه من حاجت کسی را برآوردم که این کلمات را در دنیا و آخرت بخواند، سپس فرمود: با این کلمات دعا کنید و در انتظار اجابت سریع دعای خود باشید.

﴿۴۳۴۹﴾ ناپسند است که دعاکننده اجابت خدا را دیر بشمارد. (ناپسند است که عقیده داشته باشد که: «خدا در اجابت تأخیر کرده است.») انسان باید که همواره دعا کند و حاجت بطلبد.

۱۰-۹-۲-۳-۶-۳-آن که عجله نمی‌کند.

﴿۴۳۵۰﴾ اگر بنده مؤمن از خداوند حاجتی بخواهد، خداوند مادام که در انجام حاجت خود شتاب نوزد در تعقیب حاجت او خواهد بود.

﴿۴۳۵۱﴾ دعای بنده مستجاب می‌شود مادام که عجله نکند و نگوید که دعا کردم، ولی مستجاب نشد.

﴿۴۳۵۲﴾ دعای بنده مستجاب می‌شود مادام که عجله نکند و نگوید که دعا کردم ولی مستجاب نشد.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٣٥٣﴾ الرّسول ﷺ: لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا لَمْ يَسْتَعْجِلُوا قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَكَيْفَ يَسْتَعْجِلُونَ قَالَ يَقُولُونَ دَعَوْنَا فَلَمْ يُسْتَجَبْ لَنَا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٨٤
 ١٠-٢-٣-٤-٥-٦-٧-٨-٩-١٠ عارفاً، عالماً

١-١٠-٢-٣-٤-٣-عارفًا بالله (المسؤول)

﴿٤٣٥٤﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اَسْأَلُكَ مَسْأَلَةً مَنْ يَعْرِفُكَ كُنْهُ مَعْرِفَتِكَ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ يَنْبَغِي
لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَسْأَلَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٩٦

﴿٤٣٥٥﴾ الرسول ﷺ: سَيَاتِيكُمْ أَقْوَامٌ مِنْ أَقْطَارِ الْأَرْضِ يَسْأَلُونَكُمْ الْحَدِيثَ فَحَدِّثُوهُمْ وَتَوَلَّيْهِ
وَلَوْ عَرَفْتُمْ اللَّهَ حَقَّ مَعْرِفَتِهِ لَزَالَتْ الْجِبَالُ بَدْعَائِكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٧ ص: ٣٠١

﴿٤٣٥٦﴾ الرسول ﷺ: لَوْ عَرَفْتُمْ اللَّهَ حَقَّ مَعْرِفَتِهِ لَزَالَتْ بَدْعَائِكُمُ الْجِبَالُ الرَّاسِيَاتِ وَلَا يَبْلُغُ
أَحَدُكُمْ مَعْرِفَتِهِ فَقِيلَ وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَلَا أَنَا اللَّهُ أَعْلَى وَأَجَلَّ أَنْ يَطَّلِعَ أَحَدٌ عَلَى
كُنْه مَعْرِفَتِهِ؛ عوالي اللآلي ج: ٤ ص: ١٣٢

﴿٤٣٥﴾ أَوْجِبْ لِي الْمَغْفِرَةَ وَالْخَيْرَ وَالرَّحْمَةَ وَالْبَرَكَهَ وَالتَّقْوَى وَالْفَوْزَ وَالنُّورَ وَالْإِيمَانَ وَحُسْنَ الْجَانَةِ كَمَا أَوْجِبْتَ لَأَوْلِيائِكَ الْعَارِفِينَ؛ تهذيب الأحكام ج: ٦ ص: ١٠١

﴿٤٣٥٨﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): للدُّعَاءِ شَرْوْطُ اَرْبَعَةٍ الْاَوَّلُ اِحْضَارُ النَّيَّةِ وَالثَّانِي اِحْلَاصُ السَّرِيَةِ وَالثَّلَاثُ مَعْرِفَةُ الْمَسْئُولِ وَالرَّابِعُ الْاِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ: ارشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٣٥٩﴾ الكَاظِمُ الْعَلِيٌّ: قَالَ قَوْمٌ لِلصَّادِقِ (عليه السلام) نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا قَالَ لِيَا نَكُم تَدْعُونَ مَنْ لَا تَعْرِفُونَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩١

(٤٣٦) الصَادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَانْظُرْ مَنْ تَدْعُو وَكَيْفَ تَدْعُو وَلِمَاذَا تَدْعُو وَحَقِّقْ عِظَمَةَ اللَّهِ وَكِبَرِيَّاهُ وَعَايِنْ بِقَلْبِكَ عِلْمَهُ بِمَا فِي ضَمِيرِكَ وَاطْلَاعَهُ عَلَى سِرِّكَ وَمَا تُكِنُّ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ وَاعْرِفْ طُرُقَ نَجَاتِكَ وَهَلَائِكَ كَيْلًا تَدْعُو اللَّهَ بِشَيْءٍ فِيهِ هَلَائِكَ وَأَنْتَ تَظُنُّ فِيهِ نَجَاتَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٤٣٦﴾ الصادق عليه السلام: فَاَنْظِرْ مَنْ تَعَدَّدَ مِنْ تَدَعُوْ وَ مَنْ تَرَحَّوْ وَ مَنْ تَخَافُ؛ مستدرک الوسائل

ج: ۱ ص: ۱۰۷

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۳۵۳﴾ مردم همیشه در خیر و خوبی خواهند بود تا آنگاه که شتاب نکنند، عرض کردند: ای پیامبر خدا! چگونه شتاب می‌کنند، فرمود می‌گویند ما دعا کردیم، ولی اجابت نشد.

۱۰-۲-۳-۶-۳- با آگاهی

۱-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی نسبت به خدا

﴿۴۳۵۴﴾ از تو همچون کسی که به حقیقت شناخت تو پی برده است، همه خوبی‌هایی را که برای مؤمن سالک این راه شایسته می‌دانی، درخواست کنم.

﴿۴۳۵۵﴾ اقوامی از نقاط مختلف و گوشه‌های زمین نزد شما می‌آیند و از شما حدیث می‌خواهند، پس برای خدا، برای آن‌ها حدیث بگویید و اگر برای خدا باشد و اگر خدا را به آن‌گونه که شایسته شناختن اوست می‌شناختید، با دعاهايتان کوه‌ها جابه‌جا می‌شدند.

﴿۴۳۵۶﴾ اگر خدا را به خوبی می‌شناختید، با دعای شما کوه‌های بلند به لرزه درمی‌آمد، و البته هیچ‌کس نمی‌تواند به عمق شناخت خدا پی ببرد. گفته شد: ای پیامبر خدا! شما هم؟ فرمود: من هم نمی‌توانم، خداوند والامقام‌تر و بزرگ‌تر از آن است که کسی نسبت به حقیقت ذاتش معرفت کامل پیدا کند.

﴿۴۳۵۷﴾ به آن‌گونه برای من واجب و لازم ساز که برای آن گروه از دوستان واجب ساخته‌ای که به حق ایشان عارفند، و طاعتشان را بر خود واجب ساخته‌اند، و در زیارت ایشان راغب و شائقند، و به درگاه تو و ایشان تقرب می‌جویند.

﴿۴۳۵۸﴾ برای دعا چهار شرط است: اول توجه کامل به خدا، دوم سرشت با اخلاص، سوم شناختن خدا، چهارم انصاف در درخواست.

﴿۴۳۵۹﴾ گروهی به حضرت صادق علیه السلام عرض کردند: که دعا می‌کنیم ولی مستجاب نمی‌شود، فرمود: زیرا شما کسی را می‌خوانید که او را نمی‌شناسید. (یعنی حق معرفت او را به جا نیاورده‌اید).

﴿۴۳۶۰﴾ نظر کن که چه کسی را می‌خوانی؟ و از که حاجت خود را می‌خواهی؟ و از برای چه می‌خوانی؟ باید دعاکننده به‌خاطر آورد عظمت و بزرگواری خدا را، و جزم و قطع داشته باشد که او قادر و تواناست به همه ممکنات، و به مقتضای حاجت و انجاح مطالب وی بشناس راه نجات خود را از راه هلاک، تا نخوانی خدای را به چیزی که هلاکت تو در اوست، و تو گمان نجات در او داشته باشی.

﴿۴۳۶۱﴾ نظر کن تا ببینی چه کسی را بندگی می‌کنی؟ و چه کسی را می‌خوانی؟ و از که امید احسان داری؟ و از که می‌ترسی؟

﴿۱۲۲۳﴾

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٣٦٢﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ إِنِّي دَعَوْتُكَ دُعَاءَ مَنْ عَرَفَكَ وَتَبَتَّلَ إِلَيْكَ وَآلَ بِجَمِيعِ بَدَنِهِ

إِلَيْكَ: بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٢١٥

٢-١٠-٢-٣-٦-٣-مُتَالِهَيْنَ

﴿٤٣٦٣﴾ سَنُنْزِلُ الْإِسْرَافَ: اذْعُوا اللَّهَ فِي أَكْثَرِ أَوْقَاتِكُمْ مُتَعَاظِدِينَ مَتَالِهِينَ فِي دُعَائِكُمْ؛

بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٢٨٣

٣-١٠-٢-٣-٦-٣- عارفاً بِرَحْمَةِ اللَّهِ وَرَأْفَتِهِ

﴿٤٣٦٤﴾ السَّجَّادُ الْعَلِيٌّ فَقَدْ دَعَوْتُكَ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَآنَا أَرْجُو أَنْ لَا تُرَدِّنِي مَعْرِفَةً مِنِّي بِرَأْفَتِكَ

وَرَحْمَتِكَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٩٧

١-٣-١٠-٢-٣-٦-٣- مُقَرَّأ بِالرَّحْمَةِ

﴿٤٣٤﴾ الصادق عليه السلام: ادْعُوا دُعَاءَ... مُقَرَّرًا بِالرَّحْمَةِ؛ الْبِلْدَ الْأَمِينِ ص: ٣٧٢

﴿٤٣٦﴾ يَا مُوسَىٰ مُرْ عِبَادِي يَدْعُونِي عَلَىٰ مَا كَانَ بَعْدَ أَنْ يَقْرَأُوا لِي أَنِّي أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ؛ الكافي

ج: ۸ ص: ۴۷

٤-١٠-٢-٣-٦-٣- عارفاً بِمَحَبَّةِ اللَّهِ

﴿٤٣٦﴾ الرَّسُولُ ﷺ: إلهي كَيْفَ أَذْعُوكَ وَقَدْ عَصَيْتُكَ وَكَيْفَ لَأِ أَذْعُوكَ وَقَدْ عَرَفْتُ

حُبَّكَ فِي قَلْبِي وَإِنْ كُنْتُ عَاصِيَا؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٩٢

٥-١٠-٢-٣-٦-٣-عارفًا، عالمًا بوحْدانيَّته و راجع: (٢-٢-الدُّعَاءُ وَ التَّوْحِيدُ)

﴿٤٣٦٨﴾ الصَادِقُ (عليه السلام): وَانْظُرْ مَنْ تَدْعُو وَكَيْفَ تَدْعُو وَلِمَاذَا تَدْعُو وَحَقِّقْ عَظَمَةَ اللَّهِ وَ

كَبْرِيَاءَ وَ عَايِنُ بَقْلَبِكَ عِلْمُهُ بِمَا فِي ضَمِيرِكَ وَ اطَّلَاعُهُ عَلَى سِرِّكَ وَ مَا تُكِنُّ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ وَ الْبَاطِلِ وَ اعْرِفْ طُرُقَ نَجَاتِكَ وَ هَلَاكِكَ كَيْلًا تَدْعُو اللَّهَ بِشَيْءٍ فِيهِ هَلَاكُكَ وَ أَنْتَ تَطْنُ فِيهِ

نَجَاتُكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۷۱

﴿٤٣٦﴾ الصَادِقُ عَلَيْهِ: فَانْظُرْ مَنْ تَعْبُدُ وَمَنْ تَدْعُو وَمَنْ تَرْجُو وَمَنْ تَخَافُ؛ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ

ج: ۱ ص: ۱۰۷

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۳۶۲﴾ خدایا! من تو را خواندم، خواندن کسی که تو را شناخته است و دست به دعا به سوی تو بلند کرده و با همه بدن خود به سوی تو برگشته است.

۲-۱۰-۲-۳-۶-۳- خدا جویانه

﴿۴۳۶۳﴾ همچون یاوران خداپرست در بیشترین لحظات زندگی تان خدا را بخوانید.

۳-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاه به رحمت خدا

﴿۴۳۶۴﴾ تو را با این دعا خوانده‌ام و با شناختی که از لطف مهربانی و رحمتت دارم، امیدوارم مرا رد نکنی.

۱-۳-۱۰-۲-۳-۶-۳- معترف به رحمت خدا

﴿۴۳۶۵﴾ تو را می‌خوانم همچون خواندن کسی که به رحمت تو اقرار می‌کند.

﴿۴۳۶۶﴾ ای موسی فرمان ده بندگانم را که مرا بخوانند، بنابر آنچه که اقرار دارند که من مهربان‌ترین مهربانان هستم.

۴-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاه به محبت خدا

﴿۴۳۶۷﴾ خدایا با آنکه نافرمانی‌ات کرده‌ام، چگونه تو را بخوانم، و چگونه ممکن است تو را بخوانم با آنکه دوستی تو را در دلم می‌یابم هرچند که نافرمانم.

۵-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاه به یگانگی خدا ر.به: ۲-۲- توحید

﴿۴۳۶۸﴾ نظر کن که چه کسی را می‌خوانی؟ و از که حاجت خود را می‌خواهی؟ و از برای چه می‌خوانی؟ باید دعاکننده به‌خاطر آورد عظمت و بزرگواری خدا را، و جزم و قطع داشته باشد که او قادر و تواناست به همه ممکنات، و به مقتضای حاجت و انجام مطالب وی بشناس راه نجات خود را از راه هلاک، تا نخوانی خدای را به چیزی که هلاکت تو در اوست، و تو گمان نجات در او داشته باشی.

﴿۴۳۶۹﴾ نظر کن تا ببینی چه کسی را بندگی می‌کنی؟ و چه کسی را می‌خوانی؟ و از که امید احسان داری؟ و از که می‌ترسی؟

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٣٧٠﴾ فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَيَّ مُوسَى عليه السلام: وَانْظُرْ حِينَ تَسْأَلُنِي كَيْفَ رَغَبْتُكَ فِيمَا عِنْدِي؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٤٣٧١﴾ الرسول عليه السلام: مَنْ عَلِمَ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَحْدِي وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدِي وَرَسُولِي وَأَنَّ عَلَيَّ بَنَ أَبِي طَالِبٍ خَلِيفَتِي وَأَنَّ الْأَئِمَّةَ مِنْ وَلَدِهِ حُجَجِي أَذْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِي وَنَجَّيْتُهُ مِنَ النَّارِ بِعَفْوِي وَأَبَحْتُ لَهُ جَوَارِي وَأَوْجَبْتُ لَهُ كَرَامَتِي وَأَثَمْتُ عَلَيْهِ نِعْمَتِي وَجَعَلْتُهُ مِنْ خَاصَّتِي وَخَالَصَّتِي إِنْ نَادَانِي لَبَّيْتُهُ وَإِنْ دَعَانِي أَجَبْتُهُ وَإِنْ سَأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٧ ص: ١١٨

﴿٤٣٧٢﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَنْتَ الْمَخْصُوصُ قَبْلَ كُلِّ مَدْعُوٍّ بِدَعْوَتِي، لَا يَشْرُكَكَ أَحَدٌ فِي رَجَائِي،

وَلَا يَنْفِقُ أَحَدٌ مَعَكَ فِي دُعَائِي؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ٢٢

﴿٤٣٧٣﴾ وَأَجْعَلْ بَكَ اسْتِغَاثَتِي وَبِدُعَائِكَ تَحَرُّمِي مِنْ غَيْرِ اسْتِحْقَاقٍ مِنِّي لِاسْتِمَاعِكَ لَأَسْتِجَابَ لِاجْتِابِكَ عَنْ بَسْطِ يَدِي إِلَى طَاعَتِكَ أَوْ قَبْضِ يَدٍ مِنْ مَعَاصِيكَ وَلَا اتَّعَاطٍ مِنِّي لِزَجْرِكَ وَلَا إِحْجَامٍ عَنْ نَهْيِكَ إِلَّا لَجَأٌ إِلَى تَوْحِيدِكَ وَمَعْرِفَتِكَ بِمَعْرِفَتِي أَنَّ لَا رَبَّ لِي غَيْرُكَ وَلَا قُوَّةَ وَلَا اسْتِعَانَةَ إِلَّا بِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٧١

١٠-١٠-٢-٣-٣-٣-٣-٣ عَارِفًا بِمَنْزِلِهِ النَّبِيِّ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عليهم السلام

﴿٤٣٧٤﴾ الصَّادِق عليه السلام: فَقَالَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ هُوَ يَا رَبَّ قَالَ مُحَمَّدٌ أَحْمَدُ شَقَقْتُ اسْمَهُ مِنْ اسْمِي لِأَنِّي أَنَا الْمَحْمُودُ فَقَالَ مُوسَى يَا رَبَّ اجْعَلْنِي مِنْ أُمَّتِهِ قَالَ أَنْتَ يَا مُوسَى مِنْ أُمَّتِهِ إِذَا عَرَفْتَهُ وَعَرَفْتَ مَنْزِلَتَهُ وَمَنْزِلَةَ أَهْلِ بَيْتِهِ إِنَّ مَثَلَهُ وَمَثَلُ أَهْلِ بَيْتِهِ فِيمَنْ خَلَقْتَ كَمَثَلِ الْفِرْدَوْسِ فِي الْجَنَانِ لَا يَبْسُ وَرَقُهَا وَلَا يَتَغَيَّرُ طَعْمُهَا فَمَنْ عَرَفَهُمْ وَعَرَفَ حَقَّهُمْ جَعَلَتْ لَهُ عِنْدَ الْجَهْلِ عِلْمًا وَعِنْدَ الظُّلْمَةِ نُورًا أَجِيبُهُ قَبْلَ أَنْ يَدْعُونِي وَأَعْطِيهِ قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَنِي؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٣٣٨

﴿٤٣٧٥﴾ أَخَذَهُمَا عليهما السلام: يَا عِيسَى إِنْ عَبْدِي أَتَانِي مِنْ غَيْرِ الْبَابِ الَّذِي أُوتِيَ مِنْهُ إِنَّهُ دَعَانِي وَفِي قَلْبِهِ شَكٌّ مِنْكَ فَلَوْ دَعَانِي حَتَّى يَنْقَطِعَ غُنْفُهُ وَتَنْتَشِرَ أَنَامِلُهُ مَا اسْتَجَبْتُ لَهُ قَالَ فَالْتَفَتَ إِلَيْهِ عِيسَى عليه السلام فَقَالَ تَدْعُو رَبَّكَ وَأَنْتَ فِي شَكٍّ مِنْ نَبِيِّهِ فَقَالَ يَا رُوحَ اللَّهِ وَكَلِمَتَهُ قَدْ كَانَ وَاللَّهِ مَا قُلْتُ فَادْعُ اللَّهَ لِي أَنْ يَذْهَبَ بِهِ عَنِّي قَالَ فَدَعَا لَهُ عِيسَى عليه السلام فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَقَبِلَ مِنْهُ وَصَارَ فِي حَدِّ أَهْلِ بَيْتِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٠٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۳۷۰﴾ هنگام درخواست توجه کن که رغبت و میل به آنچه که در نزد من هست چگونه است.

﴿۴۳۷۱﴾ هر کس بداند که معبودی جز من، فقط من، نیست و اینکه محمد بنده و رسول من است و علی بن ابی طالب خلیفه من است و ائمه از فرزندان حجج من هستند، او را به رحمت خود به بهشت می‌برم و به عفو خود از دوزخ برکنار می‌دارم و جوار خود را برای او مباح می‌کنم و کرامت خود را برای او واجب می‌کنم و نعمت خود را بر او تمام می‌سازم و او را از خاصان و برگزیدگان خود می‌کنم، اگر مرا بخواند، پاسخش می‌دهم و اگر خواهشی کند اجابت کنم و اگر پرسشی کند به او عطا کنم.

﴿۴۳۷۲﴾ پیش از هر خوانده‌شده دیگری تو را می‌خوانم، و در امیدواری خود به تو هیچ کس را شریک نمی‌گیرم، و در دعای خود هیچ کس را همراه تو نمی‌خوانم.

﴿۴۳۷۳﴾ فریادرس خواستتم فقط از توست. پناه‌خواستتم با تکیه بر خواندن توست. با اینکه می‌دانم استحقاق ندارم که صدایم را بشنوی... امیدم فقط به پناه بردنم به توحیدت است، و اینکه می‌دانم تو آگاهی که من خدایی جز تو ندارم، و توانی ندارم مگر با تکیه به تو، و یاری نیز نمی‌توانم بخواهم مگر از تو.

﴿۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاه به مقام پیامبر و خاندانش ﷺ﴾

﴿۴۳۷۴﴾ موسی ﷺ عرض کرد: آن‌ها کیانند پروردگارا! فرمود محمد، احمد نام او را از نام خود جدا کردم، زیرا من محمودم و او محمد است. موسی عرض کرد خدایا! مرا از امت او قرار ده. فرمود موسی! تو از امت او هستی وقتی مقام و منزلت او و خانواده‌اش را بشناسی زیرا مثل او و خانواده‌اش در بین مخلوقات مانند فردوس نسبت به بهشت که برگ درختش نمی‌ریزد و طعم آن تغییر نمی‌کند هر کس عارف به مقام و حق آن‌ها باشد برایش در نادانی راهنما و در تاریکی نور قرار می‌دهیم قبل از اینکه درخواست کند خواسته‌اش را برمی‌آورم و به او عطا می‌کنم قبل از درخواست.

﴿۴۳۷۵﴾ ای عیسی این بنده‌ام از غیر آن راهی که باید نزد من بیایند، به سوی من آمده، او مرا خوانده درحالی که در نبوت و پیامبر بودن تو در شک است، بنابراین اگر آن قدر مرا بخواند که گردش قطع و بند بند انگشتانش از هم بگسلد من دعایش را مستجاب نخواهم کرد. عیسی ﷺ به وی رو کرده فرمود: پروردگارت را می‌خوانی و در دل خود به پیامبرش شک داری؟ گفت: ای روح و کلمه خدا، به خدا سوگند همین طور است که می‌فرمایی، از خداوند بخواه که این شک را از دل من بزداید. عیسی ﷺ برای وی دعا کرد و خداوند از وی پذیرفت، و او در حد سایر افراد خاندان خویش قرار گرفت.

﴿۱۲۲۷﴾

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

٧-١٠-٢-٣-٤-٣- عارفاً بالإجابة

﴿٤٣٧٦﴾ دُعَاءُ فِي يَوْمٍ عَرَفَةَ فَقَصَدْتُكَ يَا إِلَهِي لِمَعْرِفَتِي بِأَنَّكَ تُجِيبُ الدَّاعِينَ وَ تَسْمَعُ سُؤَالَ

السَّائِلِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٦٦

﴿٤٣٧٧﴾ فَقَدْ عَرَفْنَاكَ يَا رَبِّ مُعْطِيًا قَبْلَ السُّؤَالِ فَكَيْفَ لَا نَرْجُوكَ عِنْدَ الضَّرَاعَةِ وَالِانْتِهَالِ؛

بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٠٣

٨-١٠-٢-٣-٤-٣- مَعْرِفَةُ الْوَسِيلَةِ

﴿٤٣٧٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَقَالَ إِنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ فَلَمْ أَرَ

الْإِجَابَةَ فَقَالَ لَقَدْ وَصَفْتَ اللَّهَ بِغَيْرِ صِفَاتِهِ وَإِنَّ لِلدُّعَاءِ أَرْبَعَ خِصَالٍ إِخْلَاصُ السَّرِيرَةِ وَإِخْصَارُ

النَّبِيَّةِ وَمَعْرِفَةُ الْوَسِيلَةِ وَالْإِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ فَهَلْ دَعَوْتَ وَأَنْتَ عَارِفٌ بِهِدِهِ الْأَرْبَعَةَ قَالَ لَا قَالَ

فَأَعْرِفْهُمْ؛ مجموعة ورام ج: ١ ص: ٣٠٢

٩-١٠-٢-٣-٤-٣- مَعْرِفَةُ خِصَالِ الدُّعَاءِ

﴿٤٣٧٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَقَالَ إِنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ فَلَمْ أَرَ

الْإِجَابَةَ فَقَالَ لَقَدْ وَصَفْتَ اللَّهَ بِغَيْرِ صِفَاتِهِ وَإِنَّ لِلدُّعَاءِ أَرْبَعَ خِصَالٍ إِخْلَاصُ السَّرِيرَةِ وَإِخْصَارُ

النَّبِيَّةِ وَمَعْرِفَةُ الْوَسِيلَةِ وَالْإِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ فَهَلْ دَعَوْتَ وَأَنْتَ عَارِفٌ بِهِدِهِ الْأَرْبَعَةَ قَالَ لَا قَالَ

فَأَعْرِفْهُمْ؛ مجموعة ورام ج: ١ ص: ٣٠٢

١٠-١٠-٢-٣-٤-٣- مَعْرِفَةُ لِمَا تَدْعُو

﴿٤٣٨٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا خَالَطَ النَّوْمُ الْقَلْبَ وَجَبَ الْوُضُوءُ إِذَا غَلَبَتْكَ عَيْنُكَ وَأَنْتَ

فِي الصَّلَاةِ فَاقْطَعْ وَنَمْ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي لَعَلَّكَ أَنْ تَدْعُوَ عَلَى نَفْسِكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٩٢

﴿٤٣٨١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا غَلَبَتْكَ عَيْنُكَ وَأَنْتَ فِي الصَّلَاةِ فَاقْطَعْ الصَّلَاةَ وَنَمْ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي

تَدْعُو لَكَ أَوْ عَلَى نَفْسِكَ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ١٠٦

﴿٤٣٨٢﴾ الصادق عليه السلام: وَ تَفَكَّرْ مَاذَا تَسْأَلُ وَلِمَاذَا تَسْأَلُ وَ الدُّعَاءُ اسْتِجَابَةُ أَكُلِّ مِنْكَ لِلْحَقِّ

وَ تَذْوِيبُ الْمُهِجَةِ فِي مُشَاهَدَةِ الرَّبِّ وَ تَرْكُ الْإِخْتِيَارِ جَمِيعاً وَ تَسْلِيمُ الْأُمُورِ كُلِّهَا ظَاهِراً وَ بَاطِناً

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۷-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاه به اجابت شدن دعا

﴿۴۳۷۶﴾ پروردگارا! به خاطر آگاهی‌ام از اینکه تو دعاکنندگان را اجابت می‌کنی و خواسته درخواست‌کنندگان را می‌شنوی، قصد تو را کرده‌ام.
﴿۴۳۷۷﴾ پروردگارا! تو را شناختیم، بخشنده‌ای که قبل از درخواست بنده‌اش افاضه می‌کند، پس چگونه در هنگام تضرع و زاری به تو امیدوار نباشم.

۸-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی به وسیله

﴿۴۳۷۸﴾ مردی خدمت امیرالمؤمنین علیه السلام رسید، عرض کرد: هرچه من خدا را می‌خوانم اجابتی نمی‌بینم؟ فرمود: خدا را به صفاتی خوانده‌ای که درخور او نیست، دعا چهار ویژگی دارد: اخلاص قلبی، حضور نیت و توجه کامل، شناخت وسیله، و انصاف داشتن در مورد درخواستی که می‌شود، آیا تو دعایی که کردی با این چهار ویژگی آشنا بودی؟ عرض کرد: نه. فرمود: پس آن‌ها را بشناس.

۹-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی به مشخصات دعا

﴿۴۳۷۹﴾ مردی خدمت امیرالمؤمنین علیه السلام رسید، عرض کرد: هرچه من خدا را می‌خوانم اجابتی نمی‌بینم؟ فرمود: خدا را به صفاتی خوانده‌ای که درخور او نیست، دعا چهار ویژگی دارد: اخلاص قلبی، حضور نیت و توجه کامل، شناخت وسیله، و انصاف داشتن در مورد درخواستی که می‌شود، آیا تو دعایی که کردی با این چهار ویژگی آشنا بودی؟ عرض کرد: نه. فرمود: پس آن‌ها را بشناس.

۱۰-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی به آنچه می‌خواهی

﴿۴۳۸۰﴾ وقتی دل بخواهد وضو واجب است و وقتی در حال نماز خواب چشم تو را فراگیرد نماز را قطع کن و بخواب زیرا نمی‌دانی شاید بر ضرر خویش دعا کنی.
﴿۴۳۸۱﴾ وقتی در حال نماز خواب چشم تو را فراگیرد، نماز را قطع کن و بخواب زیرا نمی‌دانی دعا به نفع خود می‌کنی یا بر ضرر خویش.
﴿۴۳۸۲﴾ و تفکر کن که چه چیزی می‌خواهی و برای چه، هیچ دعایی بهتر از این نیست که اجابت پروردگار خود کنی به آنچه مأموری و از منهیات اجتناب کنی، و خون خود را در راه او بریزی، و دل خود را در آتش محبت او بگدازی، و غیر او را به‌طور کلی از لوح خاطر محو کنی، و اختیار همه امور مهم خویش را به او واگذار نمایی و اگر تو شرایط دعا را به جا نیاوری، پس

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

إِلَى اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَأْتِ بِشَرْطِ الدُّعَاءِ فَلَا تَنْتَظِرِ الْإِجَابَةَ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَ أَخْفَى فَلَعَلَّكَ تَدْعُوهُ بِشَيْءٍ قَدْ عَلِمَ مِنْ سِرِّكَ خِلَافَ ذَلِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٤٣٨٣﴾ الباقر (عليه السلام): لَا يُكْتَبُ مِنَ الْقِرَاءَةِ وَ الدُّعَاءِ إِلَّا مَا أَسْمَعَ نَفْسَهُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣١٣

﴿٤٣٨٤﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): لِلدُّعَاءِ شُرُوطٌ أَرْبَعَةٌ الْأَوَّلُ إِخْصَارُ النَّيَّةِ وَ الثَّانِي إِخْلَاصُ السَّرِيرَةِ

وَ الثَّلَاثُ مَعْرِفَةُ الْمَسْئُولِ وَ الرَّابِعُ الْإِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٣٨٥﴾ الصادق (عليه السلام): قَالَ أَلَسْتُ تَقُولُ يَقُولُ اللَّهُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ قَدْ نَرَى الْمُضْطَرَّ

يَدْعُوهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُ وَ الْمَظْلُومَ يَسْتَنْصِرُهُ عَلَى عَدُوِّهِ فَلَا يَنْصُرُهُ قَالَ (عليه السلام) وَيَحْكُ مَا يَدْعُوهُ أَحَدٌ

إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَ أَمَّا... الْمُؤْمِنُ الْعَارِفُ بِاللَّهِ رَبِّمَا عَزَّ

عَلَيْهِ أَنْ يَدْعُوهُ فِيمَا لَا يَذَرِي أَ صَوَابُ ذَلِكَ أَمْ خَطَأٌ وَ قَدْ يَسْأَلُ الْعَبْدُ رَبَّهُ إِهْلَاكَ مَنْ لَمْ يَنْقَطِعْ

مُدَّتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ١٧٤

﴿٤٣٨٦﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): فَلَا يُقْنَطُكَ إِبْطَاءُ إِجَابَتِهِ... فَلَرُبَّ أَمْرٍ قَدْ طَلَبْتَهُ فِيهِ هَلَاكُ دِينِكَ

لَوْ أَوْتِيْتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٢

﴿٤٣٨٧﴾ الرسول (صلى الله عليه وآله): يُسْتَحَبُّ لِلدَّاعِي عَزِيمَةُ الْمَسْأَلَةِ لِقَوْلِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وآله) لَا يَقُلْ أَحَدُكُمْ اللَّهُمَّ

اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ وَ لِيَعْزِمِ الْمَسْأَلَةَ فَإِنَّهُ لَا يُكْرَهُ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٧٠

١١-١٠-٢-٣-٤-٣- معرفة لماذا تدعو و كيف تدعو

﴿٤٣٨٨﴾ الصادق (عليه السلام): وَ انْظُرْ مَنْ تَدْعُو وَ كَيْفَ تَدْعُو وَ لِمَاذَا تَدْعُو وَ حَقِّقْ عَظَمَةَ اللَّهِ وَ

كِبْرِيَاءَهُ وَ عَايِنْ بِقَلْبِكَ عِلْمَهُ بِمَا فِي ضَمِيرِكَ وَ اطَّلَاعَهُ عَلَى سِرِّكَ وَ مَا تُكِنُّ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ وَ

الْبَاطِلِ وَ اعْرِفْ طُرُقَ نَجَاتِكَ وَ هَلَاكِكَ كَيْلًا تَدْعُو اللَّهَ بِشَيْءٍ فِيهِ هَلَاكُكَ وَ أَنْتَ تَظُنُّ فِيهِ

نَجَاتَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٤٣٨٩﴾ الصادق (عليه السلام): وَ تَفَكَّرْ مَاذَا تَسْأَلُ وَ لِمَاذَا تَسْأَلُ وَ الدُّعَاءُ اسْتِجَابَةُ الْكُلِّ مِنْكَ لِلْحَقِّ

وَ تَذْوِيبُ الْمُهْجَةِ فِي مُشَاهَدَةِ الرَّبِّ وَ تَرْكُ الْإِخْتِيَارِ جَمِيعاً وَ تَسْلِيمُ الْأُمُورِ كُلِّهَا ظَاهِراً وَ بَاطِناً

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

انتظار نداشته باش اجابت دعا را، چرا که حضرت حق «عز شأنه»، «عالم السر و الخفیات» است و می‌داند که تو شرایط دعا را به جا نیاورده‌ای، و استعداد و قابلیت برای افاضه آنچه طلبیده‌ای در خود فراهم نکرده‌ای.

﴿۴۳۸۳﴾ آن قسمتی از قرآن و ذکر و دعا به ثبت می‌رسد که انسان صدای خود را بشنود.
﴿۴۳۸۴﴾ برای دعا چهار شرط است: اول توجه کامل به خدا، دوم سرشت با اخلاص، سوم شناختن خدا، چهارم انصاف در درخواست.

﴿۴۳۸۵﴾ گفت: مگر شما نمی‌گویید که خدا فرموده است ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ مرا بخوانید تا دعای شما را مستجاب کنم و مضطر و گرفتار را می‌بینم دعا می‌کند ولی مستجاب نمی‌شود و مظلوم و بیچاره او را به فریادرسی خود می‌خواند به دادش نمی‌رسد. فرمود: وای بر تو، احدی او را نخواند که دعایش مستجاب نشود اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند. مظلوم مؤمن عارف گاهی خودداری از دعا می‌کند چون نمی‌داند این کار او درست یا اشتباه است. گاهی بنده از خدا درخواست از بین بردن کسی را می‌کند.

﴿۴۳۸۶﴾ پس مباد که درنگ در اجابت دعا تو را از رحمت او ناامید گرداند. پس بسا که چیزی درخواست کنی که اگر به آن رسی دینت تباه گردد.

﴿۴۳۸۷﴾ مستحب است که دعاکننده در درخواست خود قاطع باشد که پیامبر ﷺ فرمود: هیچ‌کس نگوید «خدایا! اگر می‌خواهی مرا ببخش یا رحمت کن»، بلکه جدی و قاطع درخواست کند، زیرا خداوند این‌گونه خواستن را مکروه نمی‌دارد.

۱۱-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی به چگونه دعا کردن.

﴿۴۳۸۸﴾ نظر کن که چه کسی را می‌خوانی؟ و از که حاجت خود را می‌خواهی؟ و از برای چه می‌خوانی؟ باید دعاکننده به‌خاطر آورد عظمت و بزرگواری خدا را، و جزم و قطع داشته باشد که او قادر و تواناست به همه ممکنات، و به مقتضای حاجت و انجاء مطالب وی بشناس راه نجات خود را از راه هلاک، تا نخوانی خدای را به چیزی که هلاکت تو در اوست، و تو گمان نجات در او داشته باشی.

﴿۴۳۸۹﴾ و تفکر کن که چه چیزی می‌خواهی و برای چه، هیچ‌دعایی بهتر از این نیست که اجابت پروردگار خود کنی به آنچه مأموری و از منهیات اجتناب کنی، و خون خود را در راه او بریزی، و دل خود را در آتش محبت او بگدازی، و غیر او را به‌طور کلی از لوح خاطر محو کنی، و

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

إِلَى اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَأْتِ بِشَرْطِ الدُّعَاءِ فَلَا تَنْتَظِرِ الْإِجَابَةَ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَ أَخْفَى فَلَعَلَّكَ تَدْعُوهُ بِشَيْءٍ قَدْ عَلِمَ مِنْ سِرِّكَ خِلَافَ ذَلِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

١٢-١٠-٢-٣-٦-٣- معرفة طرق النجاة والهلاك

﴿٤٣٩٠﴾ الصادق عليه السلام: وَاعْرِفْ طُرُقَ نَجَاتِكَ وَهَلَاكِكَ كَيْلًا تَدْعُو اللَّهَ بِشَيْءٍ فِيهِ هَلَاكُكَ وَ أَنْتَ تَظُنُّ فِيهِ نَجَاتَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٤٣٩١﴾ أَنَّ اللَّهَ أَوْحَى إِلَى نَبِيِّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فِي الزَّمَنِ الْأَوَّلِ أَنَّ لِرَجُلٍ فِي أُمَّتِهِ ثَلَاثَ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَةٍ فَأَخْبَرَهُ بِذَلِكَ فَأَنْصَرَفَ مِنْ عِنْدِهِ إِلَى بَيْتِهِ وَ أَخْبَرَ زَوْجَتَهُ بِذَلِكَ فَالْحَتَتْ عَلَيْهِ أَنْ يَجْعَلَ دَعْوَةً لَهَا فَرَضِي فَقَالَتْ سَلِ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ لِي نِسَاءَ الزَّمَانِ فَدَعَا الرَّجُلُ فَصَارَتْ كَذَلِكَ ثُمَّ إِنَّمَا رَأَتْ رَغْبَةَ الْمُلُوكِ وَ الشُّبَّانِ الْمُتَنَعِّمِينَ فِيهَا مُتَوَقِّفَةً زَهَدَتْ فِي زَوْجِهَا الشَّيْخِ الْفَقِيرِ وَ جَعَلَتْ تُعَالِظُهُ وَ تُخَاشِنُهُ وَ هُوَ يُدَارِيهَا وَ لَا يَكَادُ يُطِيفُهَا فَدَعَا اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ لَهَا كَلْبَةً فَصَارَتْ كَذَلِكَ ثُمَّ اجْتَمَعَ أَوْلَادُهَا يَقُولُونَ يَا أَبَتِ إِنَّ النَّاسَ يُعَيِّرُونَ أَنْ أَمْنًا كَلْبَةً نَابِجَةً وَ جَعَلُوا يَبْكُونَ وَ يَسْأَلُونَهُ أَنْ يَدْعُو اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ لَهَا كَمَا كَانَتْ فَدَعَا اللَّهَ تَعَالَى فَصَيَّرَهَا مِثْلَ الَّذِي كَانَتْ فِي الْحَالَةِ الْأُولَى فَذَهَبَتِ الدَّعَوَاتُ الثَّلَاثُ ضَيَاعًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢٦

١٣-١٠-٢-٣-٦-٣- معرفة حق الجمعة

﴿٤٣٩٢﴾ الرسول ﷺ: مَا دَعَا بِهِ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ وَ قَدْ عَرَفَ حَقَّهُ وَ حُرْمَتَهُ (الجمعة) إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَجْعَلَ لَهُ مِنْ عِتْقَانِهِ وَ طَلْقَانِهِ مِنَ النَّارِ فَإِنْ مَاتَ فِي يَوْمِهِ وَ لَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيدًا وَ بُعِثَ آمِنًا؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤١٤

١٤-١٠-٢-٣-٦-٣- معترفًا (بالتوحيد والنبوّة والولاية) و راجع: (٢-٢- الدعاء والتوحيد)

﴿٤٣٩٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ لَمْ يَشْهَدْ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَ خَدَى أَوْ شَهِدَ بِذَلِكَ وَ لَمْ يَشْهَدْ أَنْ مُحَمَّدًا عَبْدِي وَ رَسُولِي أَوْ شَهِدَ بِذَلِكَ وَ لَمْ يَشْهَدْ أَنْ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ خَلِيفَتِي أَوْ شَهِدَ بِذَلِكَ وَ لَمْ يَشْهَدْ أَنْ الْأَئِمَّةَ مِنْ وَلَدِهِ حُجَبِي فَقَدْ جَحَدَ نِعْمَتِي وَ صَغَرَ عَظَمَتِي وَ كَفَرَ بِآيَاتِي وَ كُتِبِي وَ رُسُلِي إِنْ قَصَدَنِي حَاجَتُهُ وَ إِنْ سَأَلَنِي حَرَمُهُ وَ إِنْ نَادَانِي لَمْ أَسْمَعْ نِدَاءَهُ وَ إِنْ دَعَانِي لَمْ أَسْتَجِبْ دُعَاءَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٧ ص: ١١٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

اختیار همه امور مهم خویش را به او واگذار نمایی و اگر تو شرایط دعا را به جا نیاوری، پس انتظار نداشته باش اجابت دعا را، چرا که حضرت حق «عز شأنه»، «عالم السر و الخفیات» است و می‌داند که تو شرایط دعا را به جا نیاورده‌ای، و استعداد و قابلیت برای افاضه آنچه طلبیده‌ای در خود فراهم نکرده‌ای.

۱۲-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی به راه‌های نجات

﴿۴۳۹۰﴾ بشناس راه نجات خود را از راه هلاک، تا نخوانی خدای را به چیزی که هلاکت تو در اوست، و تو گمان نجات در او داشته باشی.

﴿۴۳۹۱﴾ خداوند تبارک و تعالی در دوران نخستین به پیامبری وحی کرد: در میان امت تو مردی مستجاب‌الدعوه وجود دارد که من سه آرزوی او را برآورده می‌کنم، آن پیامبر ماجرا را به آن مرد خبر داد، آن مرد به خانه رفت و ماجرا را با زن خود در میان نهاد، همسرش اصرار و الحاح کرد تا او از درگاه الهی درخواست کند، آن زن را زیباترین زن زمانه قرار دهد، آن مرد دعا کرد و چنین شد آنگاه زیبایی بی‌مانند او باعث شد تا پادشاهان و افراد متمول به او علاقه پیدا کنند و کم‌کم رغبت او به همسر پیر و فقیرش کاهش یافت و با شوهر خود با درشتی و خشونت رفتار کرد، آن مرد هم با او مدارا می‌کرد تا اینکه روزی طاقتش تمام شد و از درگاه الهی درخواست کرد او را به صورت سگی درآورد و چنین شد، آن وقت فرزندان آن‌ها به نزد پدر آمده و از این مسئله اظهار ناراحتی کردند و گفتند: مردم ما را به‌خاطر اینکه مادرمان به سگی تبدیل شده سرزنش و شماتت می‌کنند، گریه کردند و از او خواستند تا دعا کند مادرشان به حالت اولی برگردد، آن مرد دعا کرد و زن به حالت اول بازگشت، پس هر سه آرزوی آن مرد ضایع شد و استفاده‌ای از آن نبرد.

۱۳-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی به حق جمعه

﴿۴۳۹۲﴾ هرکس حرمت و حق آن روز را بشناسد و دعا کند، خداوند او را از آزادشدگان از جهنم قرار می‌دهد و اگر در شب و روز جمعه بمیرد، همچون شهید مرده است و در قیامت ایمن برانگیخته می‌شود.

۱۴-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی به توحید و نبوت ر.به: ۲-۲- توحید

﴿۴۳۹۳﴾ اگر کسی به یگانگی من معتقد نگردد، و یا معتقد شود، ولیکن به نبوت محمد اعتقاد پیدا نکند، و یا به رسالت وی ایمان بیاورد ولیکن به امامت علی بن ابی‌طالب ایمان نیاورد، و یا به امامت وی معتقد گردد، ولیکن به امامت فرزندان او عقیده پیدا نکند، این شخص کفران نعمت مرا کرده و عظمت مرا تحقیر کرده و به آیات و کتب من کفران ورزیده است. اگر این چنین شخصی به‌طرف من بیاید، راهش نمی‌دهم، و اگر از من چیزی بخواهد محروم می‌کنم، و اگر به درگاه من فریاد بزند فریاد او را نخواهم شنید و اگر دعا کند اجابت نخواهم کرد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٤٣٩٤﴾ اللَّهُمَّ إِنِّي أَقْدَمُ بَيْنَ يَدَيِ سُؤَالِي الْاِغْتِرَافَ لَكَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ وَلِ مُحَمَّدٍ بِالنُّبُوَّةِ وَلِعَلِّيَّ
بِالْإِمَامَةِ وَلِذُرِّيَّتِهِمَا بِالْعِصْمَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٩٢

﴿٤٣٩٥﴾ الهادي عليه السلام: الدُّعَاءُ لِمَنْ يَدْعُو بِهِ إِذَا أَخْلَصَتْ فِي طَاعَةِ اللَّهِ وَاعْتَرَفَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ
ﷺ وَبَحَقَّقْنَا أَهْلَ الْبَيْتِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ١٢٧

﴿٤٣٩٦﴾ الصادق عليه السلام: يَا إِلَهِي وَ سَيِّدِي وَ رَبِّي أَ تَرَاكَ مُعَذِّبِي بِنَارِكَ بَعْدَ تَوْحِيدِكَ وَ بَعْدَ مَا
إِنْطَوَى عَلَيْهِ قَلْبِي مِنْ مَعْرِفَتِكَ وَ لَهَجَ بِهِ لِسَانِي مِنْ ذِكْرِكَ وَ اعْتَقَدَهُ ضَمِيرِي مِنْ حُبِّكَ وَ بَعْدَ
صَدَقَ اعْتِرَافِي وَ دُعَائِي خَاضِعاً لِرُبُوبِيَّتِكَ؛ البلد الأمين ص: ١٨٩

﴿٤٣٩٧﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَ مَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ... تَشْهَدُ لَهُ بِتَلْيِغِ الرِّسَالَةِ؛ مستدرک الوسائل ج:
٥ ص: ٢١٢

١٥-١٠-٢-٣-٦-٣- عالمًا بآنَّه يَعْلَمُ الْمَسْأَلَةَ

﴿٤٣٩٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِمَسْأَلَتِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:
٣٩٣

١٦-١٠-٢-٣-٦-٣- عالمًا بِالْإِجَابَةِ

﴿٤٣٩٩﴾ الزهراء عليها السلام: أَدْعُوكَ وَ أَنَا عَالِمٌ بِاسْتِمَاعِكَ دَعْوَتِي؛ فلاح السائل ص: ٢٣٨
﴿٤٤٠٠﴾ لِعِلْمِي بِأَنَّكَ تُجِيبُ الدَّاعِيَ وَ تَسْمَعُ سُؤَالَ السَّائِلِينَ بَسْطْتُ إِلَيْكَ كَفًّا؛ بحار الأنوار ج:
٩٤ ص: ٢٦٢

﴿٤٤٠١﴾ مما أنزلت على إدريس النبي عليه السلام: أَنْتَ أَهْلُ الْإِجَابَةِ وَإِنْ كُنْتُ أَنَا أَهْلًا لِلْخَيْبَةِ؛
بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٦١

﴿٤٤٠٢﴾ دُعَاءُ فِي يَوْمٍ عَرَفَةَ قَصْدَكَ السَّائِلُونَ لِعِلْمِهِمْ بِأَنَّكَ جَوَادٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٦٦
١١-٢-٣-٦-٣- مُؤْمِنًا، مَوْفِنًا
١-١١-٢-٣-٦-٣- مُؤْمِنًا

﴿٤٤٠٣﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو اللَّهَ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٧

﴿٤٤٠٤﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ الْمُؤْمِنُ إِذَا دَعَا اللَّهَ أَجَابَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٦٤ ص: ٦٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۳۹۴﴾ خدایا! قبل از طرح خواسته‌هایم به وحدانیت تو و رسالت محمد پیامبر خدا و امامت علی علیه السلام و عصمت و پاکی فرزندان‌ش اعتراف می‌کنم.

﴿۴۳۹۵﴾ دعا برای کسی است که در فرمان‌برداری خدا اخلاص داشته باشد و به نبوت رسول اکرم و حقوق ما خانواده پیامبر اعتراف کند.

﴿۴۳۹۶﴾ ای پروردگارم آیا پس از اینکه به یگانگی تو اقرار کرده‌ام، تو مرا به آتش، عذاب خواهی کرد؟ و دلم به نور معرفت آباد گشته، و زبانم به ذکر تو گویا شده، و نهادم به دوستی تو پیوند خورده؟ و پس از اعتراف صادقانه و دعای خاضعانه‌ام به مقام بنده‌پروری و ربوبیت (مرا عذاب خواهی کرد؟)

﴿۴۳۹۷﴾ عرض کردم: روش دعا کردن چیست؟ حضرت فرمود: و گواهی بده که حضرتش، رسالت خویش را به‌خوبی تبلیغ کرده.

۱۵-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی به اینکه درخواست مرا می‌داند.

﴿۴۳۹۸﴾ خدایا! از تو درخواست می‌کنم، درحالی که تو خواسته مرا می‌دانی.

۱۶-۱۰-۲-۳-۶-۳- آگاهی به اجابت

﴿۴۳۹۹﴾ تو را می‌خوانم و می‌دانم که صدایم را می‌شنوی.

﴿۴۴۰۰﴾ خدایا! به‌خاطر اینکه می‌دانم دعاکننده را پاسخ می‌دهی و درخواست درخواست‌کنندگان را می‌شنوی، دستانم را به سویت می‌گشایم.

﴿۴۴۰۱﴾ تو اهل استجابت دعا هستی هرچند که من اهل ناامید شدن بودم (و از رحمت ناامید بودم).

﴿۴۴۰۲﴾ درخواست‌کنندگان تو را در نظر گرفتند، زیرا می‌دانستند که تو بخشنده هستی.

۱۱-۲-۳-۶-۳- با ایمان و یقین

۱-۱۱-۲-۳-۶-۳- ایمان

﴿۴۴۰۳﴾ هیچ مؤمنی خدا را نمی‌خواند، مگر آنکه به یکی از این وجوه اجابت می‌شود.

﴿۴۴۰۴﴾ آنگاه که مؤمن دعا کند خدا پذیرا باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤٠٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَجَابَهُ فَشَخَّصَ بَصَرِي نَحْوَهُ إِعْجَاباً بِهَا قَالَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ لِخَلْقِهِ؛ المؤمن ص: ٣٤

﴿٤٤٠٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَإِنَّ اللَّهَ يَسْتَجِيبُ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ دُعَاءَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٢
﴿٤٤٠٧﴾ الحجة عليه السلام: مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ مِنْ مُؤْمِنٍ أَوْ مُؤْمِنَةٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ خَالِصاً إِلَيَّ فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ لِلْإِجَابَةِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٣٩٦

﴿٤٤٠٨﴾ الحسين عليه السلام: أَنْتَ الَّذِي اسْتَجَبْتَ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لِتَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِكَ فَلَا تَجْعَلْنِي مِنْ أَهْوَنِ الدَّاعِينَ لَكَ وَالرَّاعِبِينَ إِلَيْكَ وَاسْتَجِبْ لِي كَمَا اسْتَجَبْتَ لَهُمْ بِحَقِّهِمْ عَلَيْكَ؛ جمال الأسبوع ص: ٢٧١

﴿٤٤٠٩﴾ الصادق عليه السلام: عَبْدِي الْمُؤْمِنُ... إِنَّهُ لَيَسْأَلُنِي فَأَعْطِيهِ وَإِنَّهُ لَيَدْعُونِي فَأَجِيبُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٦٤ ص: ٦٥

﴿٤٤١٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: عَبْدِي الْمُؤْمِنُ... إِنَّهُ لَيَدْعُونِي فَأَجِيبُهُ وَإِنَّهُ لَيَسْأَلُنِي فَأَعْطِيهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٤٦

١-١-١١-٢-٣-٤-٣-٢-٣-١-١-١ الإيمان بمحمد صلى الله عليه وآله

﴿٤٤١١﴾ العسكري عليه السلام: قَالُوا يَا سَلْمَانَ لَوْ كَانَ لَكَ عِنْدَ رَبِّكَ قَدْرُ لِيَمَانِكَ بِمُحَمَّدٍ لَاسْتَجَابَ اللَّهُ دُعَاءَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٢٢ ص: ٣٦٩

١-١-١١-٢-٣-٤-٣-٢-٣-١-١-١ موقناً

﴿٤٤١٢﴾ الباقر عليه السلام: هُوَ الدُّعَاءُ الْكَامِلُ الَّذِي مَنْ قَدَّمَهُ أَمَامَهُ كُلَّ يَوْمٍ وَكَلَّ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ أَلْفَ مَلَكٍ يَحْفَظُونَهُ فِي نَفْسِهِ وَآهْلِهِ وَوَلَدِهِ وَحَشَمِهِ وَمَالِهِ وَآهْلِ عَنَاتِهِ مِنَ الْحَرَقِ وَالْغَرَقِ وَالشَّرَقِ وَالْهَدْمِ وَالرَّدْمِ وَالْخَسْفِ وَالْقَذْفِ وَآمَنَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَالسُّلْطَانِ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ وَكَانَ فِي أَمَانِ اللَّهِ وَضَمَانِهِ وَأَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى قِرَائَتِهِ وَإِنْ كَانَ مُخْلِصاً مُوقناً ثَوَابَ مِائَةِ صَدِّيقٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٧١

١-١-١١-٢-٣-٤-٣-٢-٣-١-١-١ موقناً بالإجابة و راجع: (٣-٢) قُطْعِيَّةُ الإِجَابَةِ

﴿٤٤١٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَدْعُوا اللَّهَ وَانْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۴۰۵﴾ آنگاه که مؤمن دعا کند خدای متعال پذیرا و اجابت‌کننده است. من با تعجب به او نگرېستم و فرمود: خدا برای خلقش وسعت‌دهنده است.

﴿۴۴۰۶﴾ خداوند دعای هر مؤمنی را که دست دعا به‌سویش بردارد اجابت می‌کند.

﴿۴۴۰۷﴾ هر مرد و زن مؤمنی آن را انجام دهد و با این دعا مخلصانه خدا را بخواند، درهای اجابت به رویش گشوده می‌شود.

﴿۴۴۰۸﴾ تو کسی هستی که به کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند پاسخ دادی؛ تا فضیلت را بر آنان بیفزایی. پس مرا از خوارترین دعاکنندگان و علاقه‌مندان به خودت قرار مده، و سوگند به حقی که آنان بر تو دارند؛ همان‌طور که به ایشان پاسخ دادی، به من نیز پاسخ ده.

﴿۴۴۰۹﴾ بنده مؤمنم... تا مرا بخواند، من به وی پاسخ دهم، او از من درخواست می‌کند و من به او می‌دهم.

﴿۴۴۱۰﴾ بنده مؤمنم... تا مرا بخواند، من به وی پاسخ دهم، او از من درخواست می‌کند و من به او می‌دهم.

۱-۱۱-۲-۳-۶-۳- ایمان به محمد ﷺ

﴿۴۴۱۱﴾ گفتند: ای سلمان، اگر به‌خاطر ایمانت به محمد جایگاه و منزلتی نزد پروردگارت داشته باشی، دعایت مستجاب خواهد شد.

۲-۱۱-۲-۳-۶- یقین

﴿۴۴۱۲﴾ این دعای کاملی است که هر کس این را هر روز بخواند، خداوند بلندمرتبه هزار فرشته مأمور می‌کند تا از جان خود و خانواده و فرزندان و خویشان و حیوانات او و اموالش محافظت کنند؛ و آن‌ها را از آتش‌سوزی و غرق شدن و خفگی و مرگ بر اثر آوار و فرورفتن در زمین و سقوط از بلندی، در امان می‌دارد و خدای بلندمرتبه او را از شر شیطان و سلطان و از شر هر صاحب شری ایمن می‌کند و در امان و ضمانت خدا خواهد بود. و خداوند بلندمرتبه به‌خاطر خواندن این دعا - اگر خالصانه و با یقین باشد - ثواب صد شخص راستگو را به او می‌دهد.

۱-۲-۱۱-۲-۳-۶- یقین به اجابت ر.به: ۳-۲ قطعیت اجابت

﴿۴۴۱۳﴾ خدا را بخوانید درحالی که یقین به اجابت دارید.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤١٤﴾ الهادي عليه السلام: مُتَقِنًا لِإِجَابَتِهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِيَّاكَ بِإِعْطَائِي سُؤْلِي؛ المصباح للكفعمي

ص: ٤٠٤

﴿٤٤١٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كَيْفَ أَدْعُو اللَّهَ تَعَالَى قَالَ بِالصِّدْقِ وَالْيَقِينِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٥ ص:

٣٨٢

﴿٤٤١٦﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مُوقِنٍ بِالْإِجَابَةِ؛ البلد الأمين ص: ٣٧٢

﴿٤٤١٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْعَبْدِ أَنْ يَدْعُوَ بِهِمْ مَجْمُوعَ وَقَلْبٍ خَاشِعٍ وَسَرِيرَةٍ خَالِصَةٍ وَ

بَدَنٍ خَاضِعٍ وَجَوَارِحٍ مُتَذَلِّلَةٍ وَيَقِينٍ وَاثِقٍ بِالْإِجَابَةِ لِيَصْدُقَ قَوْلُهُ تَعَالَى أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَلَا

يَكُونُ قَلْبُهُ مُتَشَاغِلًا بِغَيْرِ اللَّهِ تَعَالَى؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٤١٨﴾ الصادق عليه السلام: وَلْيَتَحَقَّقُوا أَنِّي قَادِرٌ عَلَى إِعْطَائِهِمْ مَا سَأَلُوهُ فَأَمَرَهُمْ بِإِعْتِقَادِهِمْ قُدْرَتَهُ

عَلَى إِجَابَتِهِمْ؛ عدة الداعي ص: ١٩

٣-١١-٢-٣-٦-٣- واجداً بآنه قد أجاب

﴿٤٤١٩﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: إِلَهِي مَا وَجَدْتُكَ بَخِيلًا حِينَ سَأَلْتُكَ، وَلَا مُنْقَبِضًا حِينَ أَرَدْتُكَ، بَلْ

وَجَدْتُكَ لِدُعَائِي سَامِعًا؛؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ عليه السلام الدعاء ٥١

﴿٤٤٢٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَا أَجِدُكَ بَعِيدًا مِنِّي حِينَ أُرِيدُكَ وَلَا مُنْقَبِضًا عَنِّي حِينَ أَسْأَلُكَ

وَلَا مُعْرِضًا عَنِّي حِينَ أَدْعُوكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١١ ص: ١١٠

١٢-٣-٢-٣-٦-٣- مُخْلِصًا

١-١٢-٢-٣-٦-٣- نِسْيَانُ الْحَاجَةِ

﴿٤٤٢١﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ الْعَبْدَ لَيَكُونُ لَهُ الْحَاجَةُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَيَبْدَأُ بِالنِّسْيَانِ وَالصَّلَاةِ

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ حَتَّى يَنْسِيَ حَاجَتَهُ فَيَقْضِيهَا اللَّهُ لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَسْأَلَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠

ص: ٣٤٢

﴿٤٤٢٢﴾ الرسول عليه السلام: مَنْ شَغَلَتْهُ عِبَادَةُ اللَّهِ عَنْ مَسْأَلَتِهِ أَعْطَاهُ أَفْضَلَ مَا يُعْطَى السَّائِلِينَ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٩٩

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤٢٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ شَغَلَهُ التَّنَاءُ عَنِ الْمَسْأَلَةِ لِنَفْسِهِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أُعْطِيَ أَفْضَلَ مَا أُعْطِيَ

السَّائِلِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٦

﴿٤٤٢٤﴾ الرسول ﷺ: مَنْ شَغِلَ بِقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ عَنْ دُعَائِي وَمَسْأَلَتِي أُعْطِيَ أَفْضَلَ ثَوَابِ

الشَّاكِرِينَ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ١٩٢

٢-١٢-٣-٦-٣- اليأسُ مِنْ إِغَاثَةِ الْخَلْقِ

﴿٤٤٢٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَدْعُوكَ مُسْتَعِينًا بِكَ اسْتِغَاثَةً الْمُتَحِيرِ الْمُسْتَيْسِرِ مِنْ إِغَاثَةِ

خَلْقِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٣٣

﴿٤٤٢٦﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَسْأَلَ رَبَّهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ فَلْيَيَّاسُ مِنَ النَّاسِ كُلِّهِمْ وَ

لَا يَكُنْ لَهُ رَجَاءٌ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَإِذَا عَلِمَ اللَّهُ ذَلِكَ مِنْ قَلْبِهِ لَمْ يَسْأَلْهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ الكافي ج:

٢ ص: ١٤٨

٣-١٢-٣-٦-٣- الْمُتَحِيرُ الْمُسْتَيْسِرُ

﴿٤٤٢٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَدْعُوكَ مُسْتَعِينًا بِكَ اسْتِغَاثَةً الْمُتَحِيرِ الْمُسْتَيْسِرِ مِنْ إِغَاثَةِ

خَلْقِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٣٣

٢-١٢-٣-٦-٣- مُنْقَطِعًا

﴿٤٤٢٨﴾ الصادق عليه السلام: فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ انْقَطَعَ إِلَيَّ كَفَيْتُهُ وَمَنْ سَأَلَنِي

أَعْطَيْتُهُ وَمَنْ دَعَانِي أَجَبْتُهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٣

﴿٤٤٢٩﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ لَا يَسْأَلَ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ فَلْيَقْطَعْ رَجَاءَهُ مِنَ النَّاسِ

وَلْيَصِلْهُ بِهِ فَإِذَا عَلِمَ ذَلِكَ مِنْهُ لَمْ يَسْأَلْهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٠٧

﴿٤٤٣٠﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ لَا يَسْأَلَ رَبَّهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ فَلْيَيَّاسُ مِنَ النَّاسِ كُلِّهِمْ

وَلَا يَكُنْ لَهُ رَجَاءٌ إِلَّا عِنْدَ اللَّهِ فَإِذَا عَلِمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ذَلِكَ مِنْ قَلْبِهِ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا

أَعْطَاهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ١٤٨

﴿٤٤٣١﴾ السَّجَّاد عليه السلام: مَنْ لَمْ يَرْجُ النَّاسَ فِي شَيْءٍ وَرَدَّ أَمْرَهُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي جَمِيعِ

أُمُورِهِ اسْتَجَابَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي كُلِّ شَيْءٍ؛ الكافي ج: ٢ ص: ١٤٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۴۲۳﴾ هرکس را که ذکر من و توجه به من، از درخواست کردن از محضر من بازدارد، من مایحتاج او را بهتر و لایق‌تر از آنچه خودش بخواهد به او می‌رسانم.
﴿۴۴۲۴﴾ کسی که به خواندن قرآن مشغول شده و از دعا و درخواست بازماند، من ثواب بهترین شکرکنندگان را به وی می‌دهم.

۲-۱۲-۳-۶-۳- نامید شدن از فریادرسی خلق

﴿۴۴۲۵﴾ تو را می‌خوانم درحالی که فریادرس می‌طلبم، مانند شخص سرگردان که از فریادرسی مخلوقات مأیوس شده است.

﴿۴۴۲۶﴾ هرگاه یکی از شما تصمیم بگیرد از خدایش چیزی نخواهد مگر آنچه خود به او عطا کند، باید از هرآنچه مردم دارند نومید گردد و امیدی جز به خدای سبحان نداشته باشد، پس هرگاه خداوند عزوجل این را از قلب او بداند چیزی از خدا نخواهد مگر آنکه به وی عطا کند.

۳-۱۲-۳-۶- نامید

﴿۴۴۲۷﴾ تو را می‌خوانم درحالی که فریادرس می‌طلبم، مانند شخص سرگردان که از فریادرسی مخلوقات مأیوس شده است.

۴-۱۲-۳-۶- بریده از غیر خدا

﴿۴۴۲۸﴾ خداوند به داود وحی فرمود: هرکس از مردم قطع کند و به‌سوی من بیاید، امور او را کفایت می‌کنم، و هرکس از من بخواهد به وی عطا می‌کنم و هرکس به من دعا کند دعای او را قبول می‌کنم.

﴿۴۴۲۹﴾ هرگاه یکی از شما اراده کند هرآنچه را که از خدا بخواهد به او داده شود، باید امیدش را از مردم قطع کند تا به آن برسد، هرگاه این مطلب را فهمید، از خدا چیزی درخواست نمی‌کند مگر اینکه به او داده شود.

﴿۴۴۳۰﴾ هرگاه یکی از شما تصمیم بگیرد از خدایش چیزی نخواهد مگر آنچه خود به او عطا کند، باید از هرآنچه مردم دارند نومید گردد و امیدی جز به خدای سبحان نداشته باشد، پس هرگاه خداوند عزوجل این را از قلب او بداند چیزی از خدا نخواهد مگر آنکه به وی عطا کند.
﴿۴۴۳۱﴾ هرکه هیچ امیدی به مردم نداشته باشد و امرش را در هر کاری به خدای عزوجل واگذارد، خدای عزوجل در هر امری او را اجابت کند.

﴿۱۳۴۱﴾

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٤٣٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْعَبْدِ أَنْ يَدْعُوَ بِهِمْ مَجْمُوعٌ وَقَلْبٌ خَاشِعٌ وَسَرِيرَةٌ خَالِصَةٌ وَبَدَنٌ خَاضِعٌ وَجَوَارِحٌ مُنْذَلَّةٌ وَيَقِينٌ وَاثِقٌ بِالْإِجَابَةِ لِيَصْدُقَ قَوْلُهُ تَعَالَى *أَدْعُونِي أَجْتَجِبْ لَكُمْ* وَلَا يَكُونُ قَلْبُهُ مُتَشَاغِلًا بغير الله تعالى؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٤٣﴾ الصادقين (عليه السلام): أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ...إِنْ قَطَعَ رَجَائُهُ إِلَّا مِنْكَ وَلَا مَلْجَأَ لَهُ وَلَا مُنْجَى وَلَا مُلْتَحَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ؛ المَقْنَعَةُ ص: ١١٨

﴿٤٣٣﴾ إجابة الدعاء... وَعِنْدَ قَطْعِ الْعَلَائِقِ عَمَّا دُونَ اللَّهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٤٣٥﴾ السَّجَادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ ضَعُفَتْ وَسِيلَتُهُ وَانْقَطَعَتْ حِيلَتُهُ؛ البلد الأمين ص: ١٣٢

﴿٤٣٦﴾ الصادق عليه السلام: أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةً مَنْ...انْقَطَعَتْ عَنْهُ أَسْبَابُ خَدَائِعِهِ وَاضْمَحَلَّ عَنْهُ كُلُّ

بَاطِل؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٩٠

﴿٤٣٧﴾ مِنَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ الْحَقِيرِ الْفَقِيرِ الْمُذْنِبِ الْجَانِي عَلَى نَفْسِهِ الْمُنْقَطِعِ بِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩
ص: ٢٤٠

﴿٤٣٨﴾ فَهَرَبْتُ بِنَفْسِي إِلَيْكَ وَانْقَطَعْتُ إِلَيْكَ بِضُرِّي وَرَجَوْتُكَ لِدُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٨
ص: ٥٣

٥-١٢-٢-٣-٦-٣-مُعْزَلًا

﴿٤٣٩﴾ مريم آية ٤٨: وَاعْتَرِضْكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا

١٢-٦-٣-٢-٣-٤-٣-٥-٦-٧-٨-٩-١٠-١١-١٢-١٣-١٤-١٥-١٦-١٧-١٨-١٩-٢٠-٢١-٢٢-٢٣-٢٤-٢٥-٢٦-٢٧-٢٨-٢٩-٣٠-٣١-٣٢-٣٣-٣٤-٣٥-٣٦-٣٧-٣٨-٣٩-٤٠-٤١-٤٢-٤٣-٤٤-٤٥-٤٦-٤٧-٤٨-٤٩-٥٠-٥١-٥٢-٥٣-٥٤-٥٥-٥٦-٥٧-٥٨-٥٩-٦٠-٦١-٦٢-٦٣-٦٤-٦٥-٦٦-٦٧-٦٨-٦٩-٧٠-٧١-٧٢-٧٣-٧٤-٧٥-٧٦-٧٧-٧٨-٧٩-٨٠-٨١-٨٢-٨٣-٨٤-٨٥-٨٦-٨٧-٨٨-٨٩-٩٠-٩١-٩٢-٩٣-٩٤-٩٥-٩٦-٩٧-٩٨-٩٩-١٠٠-١٠١-١٠٢-١٠٣-١٠٤-١٠٥-١٠٦-١٠٧-١٠٨-١٠٩-١١٠-١١١-١١٢-١١٣-١١٤-١١٥-١١٦-١١٧-١١٨-١١٩-١٢٠-١٢١-١٢٢-١٢٣-١٢٤-١٢٥-١٢٦-١٢٧-١٢٨-١٢٩-١٣٠-١٣١-١٣٢-١٣٣-١٣٤-١٣٥-١٣٦-١٣٧-١٣٨-١٣٩-١٤٠-١٤١-١٤٢-١٤٣-١٤٤-١٤٥-١٤٦-١٤٧-١٤٨-١٤٩-١٥٠-١٥١-١٥٢-١٥٣-١٥٤-١٥٥-١٥٦-١٥٧-١٥٨-١٥٩-١٦٠-١٦١-١٦٢-١٦٣-١٦٤-١٦٥-١٦٦-١٦٧-١٦٨-١٦٩-١٧٠-١٧١-١٧٢-١٧٣-١٧٤-١٧٥-١٧٦-١٧٧-١٧٨-١٧٩-١٨٠-١٨١-١٨٢-١٨٣-١٨٤-١٨٥-١٨٦-١٨٧-١٨٨-١٨٩-١٩٠-١٩١-١٩٢-١٩٣-١٩٤-١٩٥-١٩٦-١٩٧-١٩٨-١٩٩-٢٠٠-٢٠١-٢٠٢-٢٠٣-٢٠٤-٢٠٥-٢٠٦-٢٠٧-٢٠٨-٢٠٩-٢١٠-٢١١-٢١٢-٢١٣-٢١٤-٢١٥-٢١٦-٢١٧-٢١٨-٢١٩-٢٢٠-٢٢١-٢٢٢-٢٢٣-٢٢٤-٢٢٥-٢٢٦-٢٢٧-٢٢٨-٢٢٩-٢٣٠-٢٣١-٢٣٢-٢٣٣-٢٣٤-٢٣٥-٢٣٦-٢٣٧-٢٣٨-٢٣٩-٢٤٠-٢٤١-٢٤٢-٢٤٣-٢٤٤-٢٤٥-٢٤٦-٢٤٧-٢٤٨-٢٤٩-٢٥٠-٢٥١-٢٥٢-٢٥٣-٢٥٤-٢٥٥-٢٥٦-٢٥٧-٢٥٨-٢٥٩-٢٦٠-٢٦١-٢٦٢-٢٦٣-٢٦٤-٢٦٥-٢٦٦-٢٦٧-٢٦٨-٢٦٩-٢٧٠-٢٧١-٢٧٢-٢٧٣-٢٧٤-٢٧٥-٢٧٦-٢٧٧-٢٧٨-٢٧٩-٢٨٠-٢٨١-٢٨٢-٢٨٣-٢٨٤-٢٨٥-٢٨٦-٢٨٧-٢٨٨-٢٨٩-٢٩٠-٢٩١-٢٩٢-٢٩٣-٢٩٤-٢٩٥-٢٩٦-٢٩٧-٢٩٨-٢٩٩-٣٠٠-٣٠١-٣٠٢-٣٠٣-٣٠٤-٣٠٥-٣٠٦-٣٠٧-٣٠٨-٣٠٩-٣١٠-٣١١-٣١٢-٣١٣-٣١٤-٣١٥-٣١٦-٣١٧-٣١٨-٣١٩-٣٢٠-٣٢١-٣٢٢-٣٢٣-٣٢٤-٣٢٥-٣٢٦-٣٢٧-٣٢٨-٣٢٩-٣٣٠-٣٣١-٣٣٢-٣٣٣-٣٣٤-٣٣٥-٣٣٦-٣٣٧-٣٣٨-٣٣٩-٣٤٠-٣٤١-٣٤٢-٣٤٣-٣٤٤-٣٤٥-٣٤٦-٣٤٧-٣٤٨-٣٤٩-٣٥٠-٣٥١-٣٥٢-٣٥٣-٣٥٤-٣٥٥-٣٥٦-٣٥٧-٣٥٨-٣٥٩-٣٦٠-٣٦١-٣٦٢-٣٦٣-٣٦٤-٣٦٥-٣٦٦-٣٦٧-٣٦٨-٣٦٩-٣٧٠-٣٧١-٣٧٢-٣٧٣-٣٧٤-٣٧٥-٣٧٦-٣٧٧-٣٧٨-٣٧٩-٣٨٠-٣٨١-٣٨٢-٣٨٣-٣٨٤-٣٨٥-٣٨٦-٣٨٧-٣٨٨-٣٨٩-٣٩٠-٣٩١-٣٩٢-٣٩٣-٣٩٤-٣٩٥-٣٩٦-٣٩٧-٣٩٨-٣٩٩-٤٠٠-٤٠١-٤٠٢-٤٠٣-٤٠٤-٤٠٥-٤٠٦-٤٠٧-٤٠٨-٤٠٩-٤١٠-٤١١-٤١٢-٤١٣-٤١٤-٤١٥-٤١٦-٤١٧-٤١٨-٤١٩-٤٢٠-٤٢١-٤٢٢-٤٢٣-٤٢٤-٤٢٥-٤٢٦-٤٢٧-٤٢٨-٤٢٩-٤٣٠-٤٣١-٤٣٢-٤٣٣-٤٣٤-٤٣٥-٤٣٦-٤٣٧-٤٣٨-٤٣٩-٤٤٠-٤٤١-٤٤٢-٤٤٣-٤٤٤-٤٤٥-٤٤٦-٤٤٧-٤٤٨-٤٤٩-٤٥٠-٤٥١-٤٥٢-٤٥٣-٤٥٤-٤٥٥-٤٥٦-٤٥٧-٤٥٨-٤٥٩-٤٦٠-٤٦١-٤٦٢-٤٦٣-٤٦٤-٤٦٥-٤٦٦-٤٦٧-٤٦٨-٤٦٩-٤٧٠-٤٧١-٤٧٢-٤٧٣-٤٧٤-٤٧٥-٤٧٦-٤٧٧-٤٧٨-٤٧٩-٤٨٠-٤٨١-٤٨٢-٤٨٣-٤٨٤-٤٨٥-٤٨٦-٤٨٧-٤٨٨-٤٨٩-٤٩٠-٤٩١-٤٩٢-٤٩٣-٤٩٤-٤٩٥-٤٩٦-٤٩٧-٤٩٨-٤٩٩-٥٠٠-٥٠١-٥٠٢-٥٠٣-٥٠٤-٥٠٥-٥٠٦-٥٠٧-٥٠٨-٥٠٩-٥١٠-٥١١-٥١٢-٥١٣-٥١٤-٥١٥-٥١٦-٥١٧-٥١٨-٥١٩-٥٢٠-٥٢١-٥٢٢-٥٢٣-٥٢٤-٥٢٥-٥٢٦-٥٢٧-٥٢٨-٥٢٩-٥٣٠-٥٣١-٥٣٢-٥٣٣-٥٣٤-٥٣٥-٥٣٦-٥٣٧-٥٣٨-٥٣٩-٥٤٠-٥٤١-٥٤٢-٥٤٣-٥٤٤-٥٤٥-٥٤٦-٥٤٧-٥٤٨-٥٤٩-٥٥٠-٥٥١-٥٥٢-٥٥٣-٥٥٤-٥٥٥-٥٥٦-٥٥٧-٥٥٨-٥٥٩-٥٦٠-٥٦١-٥٦٢-٥٦٣-٥٦٤-٥٦٥-٥٦٦-٥٦٧-٥٦٨-٥٦٩-٥٧٠-٥٧١-٥٧٢-٥٧٣-٥٧٤-٥٧٥-٥٧٦-٥٧٧-٥٧٨-٥٧٩-٥٨٠-٥٨١-٥٨٢-٥٨٣-٥٨٤-٥٨٥-٥٨٦-٥٨٧-٥٨٨-٥٨٩-٥٩٠-٥٩١-٥٩٢-٥٩٣-٥٩٤-٥٩٥-٥٩٦-٥٩٧-٥٩٨-٥٩٩-٦٠٠-٦٠١-٦٠٢-٦٠٣-٦٠٤-٦٠٥-٦٠٦-٦٠٧-٦٠٨-٦٠٩-٦١٠-٦١١-٦١٢-٦١٣-٦١٤-

﴿٤٤٠﴾ البقرة آية ١٨٦: فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

﴿٤٤١﴾ فِيمَا وَعَظَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ عِيسَى الْعَلَيْهِ السَّلَامُ لَا تَدْعُنِي إِلَّا مُتَضَرِّعًا إِلَيَّ وَهَمَّكَ هَمًّا وَاحِدًا
فَإِنَّكَ مَتَى تَدْعُنِي كَذَلِكَ أُحِبُّكَ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٣١

﴿٤٤٢﴾ الرضا عليه السلام: يَا إِلَهِي وَ سَيِّدِي وَ رَبِّي أ تَرَاكَ مُعَذِّبِي بِنَارِكَ بَعْدَ تَوْحِيدِكَ وَ بَعْدَ مَا
 أَنْطَوَى عَلَيْهِ قَلْبِي مِنْ مَعْرِفَتِكَ وَ لَهَجَ بِهِ لِسَانِي مِنْ ذِكْرِكَ وَ اعْتَقَدُهُ ضَمِيرِي مِنْ حُبِّكَ وَ بَعْدَ
 صَدَقَ اعْتِرَافِي وَ دَعَائِي خَاضِعاً لِرُبُوبِيَّتِكَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٥٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۴۳۲﴾ سزاوار است که بنده هنگام دعا با تمام وجود و دلی فروتن و بدنی خاشع و نیتی پاک و ظاهری متذلّل و یقینی استوار نسبت به اجابت آن، به درگاه خدا روی بیاورد، تا کلام خدا که فرموده: «ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ» مرا بخوانید تا دعایتان را اجابت کنم، تحقق پیدا کند، و نباید دلش را در حین دعا به غیر حق مشغول بدارد.

﴿۴۴۳۳﴾ از تو می‌خواهم همچون درخواست کسی که امیدش فقط به توست و پناهگاه و محلّ نجات و جای گریزی جز به‌سوی تو ندارد.

﴿۴۴۳۴﴾ از اوقات استجاب دعا، هنگام قطع علاقه‌ها از غیر خداست.

﴿۴۴۳۵﴾ تو را می‌خوانم، همچون دعای کسی که ابزارش ضعیف و راه چاره‌اش قطع شده است.

﴿۴۴۳۶﴾ از تو می‌خواهم، خواستن کسی که امیدش به اسبابی که بتواند تو را بفرید قطع شده، و هر باطلی را که به آن توسل می‌شد، نابود گشته است.

﴿۴۴۳۷﴾ از جانب بنده ذلیل، بی‌مقدار، فقیر، گنه‌کار جنایت‌کننده بر خویش و ناامید از خود.

﴿۴۴۳۸﴾ با تمام وجودم به‌سوی تو گریختم، و با پریشانی و بینوایی‌ام از همه به‌سوی تو بریدم، و برای اجابت دعایم به تو امید دارم.

۵-۱۲-۳-۶-۳-کناره‌گیر

﴿۴۴۳۹﴾ آیه ۴۸ از شما و آنچه غیر خدا می‌خوانید، کناره‌گیری می‌کنم؛ و پروردگارم را می‌خوانم؛ و امیدوارم در خواندن پروردگارم بی‌پاسخ نمانم!

۶-۱۲-۳-۶-۳-موحدانه ر.به: ۲-۲-توحید

﴿۴۴۴۰﴾ آیه ۱۸۶ من نزدیکم! دعای دعاکننده را به هنگامی که مرا می‌خواند، پاسخ می‌گویم!

﴿۴۴۴۱﴾ مرا نخوان! جز در صورتی که گریه و زاری کنی و همت تو مصروف یک چیز باشد، وقتی این‌گونه مرا بخوانی تو را اجابت می‌کنم.

﴿۴۴۴۲﴾ ای پروردگارم آیا پس از اینکه به یگانگی تو اقرار کرده‌ام، تو مرا به آتش، عذاب خواهی کرد؟ و دلم به نور معرفت آباد گشته، و زبانم به ذکر تو گویا شده، و نهادم به دوستی تو پیوند خورده؟ و پس از اعتراف صادقانه و دعای خاضعانه‌ام به مقام بنده‌پروری و ربوبیت (مرا عذاب خواهی کرد؟)

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٤٤٤٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْعَبْدِ أَنْ يَدْعُوَ بِهِمْ مَجْمُوعٌ وَ... لَا يَكُونُ قَلْبُهُ مُتَشَاغِلًا بِغَيْرِ

اللَّهِ تَعَالَى؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٤٤٤﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ لَا يَسْأَلَ رَبَّهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ فَلْيَسْأَلْ مِنَ النَّاسِ كُلِّهِمْ وَ لَا يَكُونُ لَهُ رَجَاءٌ إِلَّا عِنْدَ اللَّهِ فَإِذَا عَلِمَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ ذَلِكَ مِنْ قَلْبِهِ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا

أَعْطَاهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ١٤٨

﴿٤٤٤٥﴾ السَّجَّاد عليه السلام: مَنْ لَمْ يَرْجُ النَّاسَ فِي شَيْءٍ وَ رَدَّ أَمْرَهُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي جَمِيعِ أُمُورِهِ اسْتَجَابَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ فِي كُلِّ شَيْءٍ؛ الكافي ج: ٢ ص: ١٤٨

﴿٤٤٤٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ سَأَلَنِي وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنِّي أَضُرُّ وَ أَنْفَعُ اسْتَجَبْتُ لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ٥٣

﴿٤٤٤٧﴾ أَنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ تَعَالَى وَ هُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ فَيَرُدُّهُ ثُمَّ يَدْعُوهُ فَيَقُولُ أَبِي عَبْدِي أَنْ يَدْعُوَ غَيْرِي فَقَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ فَلَا تَيَاسُوا مِنْ تَأْخِيرِ الْإِجَابَةِ فَإِنَّهُ كَانَ بَيْنَ إِجَابَةِ مُوسَى وَ هَارُونَ فِي فِرْعَوْنَ أَرْبَعِينَ سَنَةً مِنْ حِينَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُمَا قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص:

١٥١

﴿٤٤٤٨﴾ الصادق عليه السلام: يَا عِيسَى ابْنِي عِنْدَ سَادِكِ تَجِدْنِي وَ اذْغُنِي وَ أَنْتَ لِي مُجِيبٌ فَإِنِّي أَسْمَعُ السَّامِعِينَ اسْتَجِيبُ لِلدَّاعِينَ إِذَا دَعَوْنِي؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٣٦

﴿٤٤٤٩﴾ الرسول ﷺ: أَنْتَ الذَّاكِرُ لِمَنْ ذَكَرَكَ الشَّاكِرُ لِمَنْ شَكَرَكَ الْمُجِيبُ لِمَنْ دَعَاكَ؛

البلد الأمين ص: ٤٢١

﴿٤٤٥٠﴾ مُجِيبٌ مَنْ دَعَانِي؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٨٦

﴿٤٤٥١﴾ دُعَاءُ الْيَوْمِ الثَّلَاثِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ: يَا مُجِيبَا إِذَا نُوْدِيَ؛ اقبال الأعمال ص: ٢٦٢

﴿٤٤٥٢﴾ السَّجَّاد عليه السلام: إِنَّكَ رَحِيمٌ بِمَنْ دَعَاكَ، وَ مُسْتَجِيبٌ لِمَنْ نَادَاكَ؛ الصحيفة

السَّجَّادِيَّة عليه السلام الدعاء ١٢

﴿٤٤٥٣﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ لِيَسْأَلَهُ فَسَمِعَهُ وَ هُوَ يَقُولُ مَنْ سَأَلْنَا أَعْطَيْنَاهُ وَ مَنْ اسْتَغْنَى أَغْنَاهُ اللَّهُ فَانْصَرَفَ وَ لَمْ يَسْأَلْهُ ثُمَّ عَادَ إِلَيْهِ فَسَمِعَ مِثْلَ مَقَالَتِهِ فَلَمْ يَسْأَلْهُ حَتَّى فَعَلَ

﴿١٢٤٤﴾

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۴۳﴾ سزاوار است که بنده هنگام دعا با تمام وجود... (به درگاه خدای تعالی روی بیاورد) و نباید دلش را در حین دعا به غیر حق مشغول بدارد.

﴿۴۴۴﴾ هرگاه یکی از شما تصمیم بگیرد از خدایش چیزی نخواهد مگر آنچه خود به او عطا کند، باید از هرآنچه مردم دارند نومید گردد و امیدی جز به خدای سبحان نداشته باشد، پس هرگاه خداوند عزوجل این را از قلب او بداند چیزی از خدا نخواهد مگر آنکه به وی عطا کند.

﴿۴۴۵﴾ هرکه هیچ امیدی به مردم نداشته باشد و امرش را در هر کاری به خدای عزوجل واگذارد، خدای عزوجل در هر امری او را اجابت کند.

﴿۴۴۶﴾ هرکس از من درخواست کند، درحالی که معتقد است که من می‌توانم به وی ضرر و نفع برسانم، من دعای او را اجابت می‌کنم.

﴿۴۴۷﴾ بنده‌ای خدا را می‌خواند و حال آنکه خداوند از او خشمگین است و دعای او را رد کند، باز او را می‌خواند و دعایش رد می‌شود و چون مرتبه سوم خدا را بخواند خداوند می‌فرماید دعای او را اجابت کردم زیرا بنده من امتناع دارد که غیر مرا بخواند و حاجت خود را از غیر من درخواست کند. پس از تأخیر اجابت دعای خود ناامید نشوید، زیرا اجابت دعای حضرت موسی و هارون علیهما السلام از آن زمانی که خدا به (موسی و هارون) گفت دعای شما پذیرفته شد، چهل سال به طول انجامید، همان درخواست نفرین بر فرعون و پیروانش که خداوند اموال و زیور آنها را نابود سازد و ایشان را هلاک کند.

﴿۴۴۸﴾ ای عیسی! مرا نزد بالش خود بجوی تا همان جا بیایی، و با دوستی و مهر مرا بخوان که من از همه شنواها شنونده‌ترم و اجابت می‌کنم دعای کسانی را که مرا بخوانند.

﴿۴۴۹﴾ خدایا! تو یادکننده‌ای برای کسی که تو را یاد کند و شاکر هستی برای کسی که شکر تو را به‌جا آورد و اجابت‌کننده‌ای برای کسی که تو را بخواند.

﴿۴۵۰﴾ پاسخ‌دهنده کسی که مرا بخواند.

﴿۴۵۱﴾ ای آن که هرگاه خوانده شوی، پاسخ می‌دهی.

﴿۴۵۲﴾ همانا تو به هرکه تو را بخواند مهربان هستی و به هرکس که تو را صدا بزنند اجابت‌کننده‌ای.

﴿۴۵۳﴾ کسی آمد نزد پیامبر تا پرسشی کند، پیامبر فرمود: هرکه از ما بخواهد به او بدهیم، و هرکه بی‌نیازی پیشه کند خدایش بی‌نیاز کند، آن مرد بی‌پرسش از آن حضرت برگشت، سپس مجدد نزد آن حضرت آمد و همان گفته را از او شنید و بی‌پرسش برگشت، تا سه بار چنین کرد، و

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

ذَلِكَ ثَلَاثًا فَلَمَّا كَانَ فِي الْيَوْمِ الثَّالِثِ مَضَى وَاسْتَعَارَ فَاَسًا وَصَعِدَ الْجَبَلَ فَاحْتَطَبَ وَحَمَلَهُ إِلَى السُّوقِ فَبَاعَهُ بِنِصْفِ صَاعٍ مِنْ شَعِيرٍ فَأَكَلَهُ هُوَ وَعِيَالُهُ ثُمَّ آدَمَ عَلَى ذَلِكَ حَتَّى جَمَعَ مَا اشْتَرَى بِهِ فَاَسًا ثُمَّ اشْتَرَى بَكْرَيْنِ وَغُلَامًا وَآيَسَرَ فَصَارَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ أَلَيْسَ قَدْ قُلْنَا مَنْ سَأَلَ أَعْطَيْنَاهُ وَمَنْ اسْتَغْنَى أَغْنَاهُ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٢ ص: ١٠٨

﴿٤٤٥٤﴾ اَدْعُوْكَ... دُعَاءَ مَنْ لَا يَتَّقُ بِأَحَدٍ مِّنْ خَلْقِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٤٦

﴿٤٤٥﴾ الرسول ﷺ: اَدْعُواكَ دُعَاءَ مَنْ... لَا يَتَّقُ بَشِيْءَ مِنْ عَمَلِهِ وَلَا يَجِدُ لِدُنْبِهِ غَافِرًا غَيْرَكَ
وَلَا لِسَعْيِهِ مُلْحًا سِوَاكَ؛ البلد الأمين ص: ٣٧٨

٧-١٢-٢-٣-٦-٣-براءة من الشرك

﴿٤٥٦﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِي هَذَا وَمَا بَعْدَهُ مِنَ الْآحَادِ مِنَ الشُّرْكِ وَالْإِلْحَادِ وَأَخْلِصْ لَكَ دُعَائِي تَعَرُّضًا لِلْإِجَابَةِ؛ البلد الأمين ص: ١٠٩

٨-١٢-٢-٣-٦-٣-الإخلاص

﴿٤٤٥﴾ الأعراف آية ٢٩: قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ

﴿٤٤٥٨﴾ يونس آية ٢٢: هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَينَ بِهِمْ
بَرِيحَ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ
دَعَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنْ أَنجَيْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

﴿٤٤٥٩﴾ العنكبوت آية ٦٥: فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

﴿٤٤٠﴾ لقمان آية ٣٢: وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظُّلِّ دَعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ

﴿٤٤٦﴾ غَافِرُ آيَةِ ١٤: فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

﴿٤٤٦﴾ غافر آية ٦٥: هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

﴿٤٤٣﴾ وَاجْعَلْ دُعَائِي وَعَمَلِي خَالِصاً لَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٧٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

روز سوم رفت و تیشه‌ای به امانت گرفت و بالای کوه رفت و هیزم گرد آورد و به بازار برد و فروخت به نیم صاع جو (تقریباً یک کیلو و نیم) و خودش با عیالش خوردند. و این کار را ادامه داد تا توانست تبر بخرد، سپس دو شتر جوان و یک برده هم خرید و توانگر شد و نزد پیامبر ﷺ رفت و به آن حضرت از حال خود خبر داد، آن حضرت به او فرمود: آیا نگفتم هر که از ما خواهشی کند به او بدهیم و اگر بی‌نیازی کند خدایش او را توانگر سازد.

﴿۴۴۵۴﴾ تو را می‌خوانم... همچون کسی که به هیچ‌یک از مخلوقات اعتماد نمی‌کند.

﴿۴۴۵۵﴾ تو را می‌خوانم خواندن کسی که به اعمال خود اعتماد ندارد و برای گناه خود آمرزنده‌ای غیر از تو و برای تلاش‌هایش پناهگاهی جز تو نمی‌یابد.

۷-۱۲-۲-۳-۶-۳-دوری از شرک

﴿۴۴۵۶﴾ خدایا! من در این روز و روزهای بعد، از یکایک شرک‌ها و از انکار بیزاری می‌جویم، و دعایم را برایت خالص می‌کنم تا اجابت شود.

۸-۱۲-۲-۳-۶-۳-اخلاص

﴿۴۴۵۷﴾ آیه ۲۹ توجه خویش را در هر مسجد (و به‌هنگام عبادت) به‌سوی او کنید! و او را بخوانید، درحالی‌که دین (خود) را برای او خالص گردانید! (و بدانید) همان‌گونه که در آغاز شما را آفرید (بار دیگر در رستخی) باز می‌گردید!

﴿۴۴۵۸﴾ آیه ۲۲ او کسی است که شما را در خشکی و دریا سیر می‌دهد؛ زمانی‌که در کشتی قرار می‌گیرید و بادهای موافق آنان را (به‌سوی مقصد) حرکت می‌دهد و خوشحال می‌شوند، ناگهان توفان شدیدی می‌وزد؛ و امواج از هر سو به سراغ آن‌ها می‌آید؛ و گمان می‌کنند هلاک خواهند شد؛ در آن هنگام، خدا را از روی اخلاص می‌خوانند که: «اگر ما را از این گرفتاری نجات دهی، حتماً از سپاسگزاران خواهیم بود!»

﴿۴۴۵۹﴾ آیه ۶۵ هنگامی‌که سوار بر کشتی شوند، خدا را با اخلاص می‌خوانند (و غیر او را فراموش می‌کنند)، اما هنگامی‌که خدا آنان را به خشکی رساند و نجات داد، باز مشرک می‌شوند! ﴿۴۴۶۰﴾ آیه ۳۲ و هنگامی‌که (در سفر دریا) موجی همچون ابرها آنان را بپوشاند (و بالا رود و بالای سرشان قرار گیرد)، خدا را با اخلاص می‌خوانند، اما وقتی آن‌ها را به خشکی رساند و نجات داد، بعضی راه اعتدال را پیش می‌گیرند (و به ایمان خود وفادار می‌مانند، درحالی‌که بعضی دیگر فراموش کرده راه کفر پیش می‌گیرند)؛ ولی آیات ما را هیچ‌کس جز پیمان‌شکنان ناسپاس انکار نمی‌کنند!

﴿۴۴۶۱﴾ آیه ۱۴ (تنها) خدا را بخوانید و دین خود را برای او خالص کنید، هرچند کافران ناخشنود باشند!

﴿۴۴۶۲﴾ آیه ۶۵ زنده (واقعی) اوست؛ معبودی جز او نیست؛ پس او را بخوانید درحالی‌که دین خود را برای او خالص کرده‌اید! ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است!

﴿۴۴۶۳﴾ خدایا! دعا و عملم را برای خود خالص کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

- ﴿٤٤٦٤﴾ اللَّهُمَّ وَاجْعَلْ دُعَائِي خَالِصاً لَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٣١
- ﴿٤٤٦٥﴾ الصادق عليه السلام: اللَّهُمَّ اجْعَلْ ثَوَابَ مَنْطِقِي وَثَوَابَ مَجْلِسِي رِضَاكَ عَنِّي وَاجْعَلْ عَمَلِي وَدُعَائِي خَالِصاً لَكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٨٥
- ﴿٤٤٦٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: اسْتَعِنْ عَلَى حُسْنِ الْمُرَاجَعَةِ بِخَالِصِ الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ١٦٢

- ﴿٤٤٦٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَا يَخْطِئُ الْمُخْلِصُ فِي الدُّعَاءِ إِحْدَى ثَلَاثٍ ذَنْبٌ يَغْفِرُ أَوْ خَيْرٌ يُعْجَلُ أَوْ شَرٌّ يُؤَجَّلُ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٢٠ ص: ٢٧٦
- ﴿٤٤٦٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَخْلِصْ ضَمِيرَكَ وَادْعُ بِهِذَا الدُّعَاءَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٣ ص: ٤١
- ﴿٤٤٦٩﴾ أَخْلِصْ فِي الْمَسْأَلَةِ لِرَبِّكَ فَإِنَّ بِيَدِهِ الْعَطَاءَ وَالْحَرْمَانَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٦ ص: ٦٤
- ﴿٤٤٧٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لِلدُّعَاءِ شُرُوطٌ أَرْبَعَةٌ الْأَوَّلُ إِخْصَارُ النِّيَّةِ وَالثَّانِي إِخْلَاصُ السَّرِيرَةِ وَالثَّلَاثُ مَعْرِفَةُ الْمَسْئُولِ وَالرَّابِعُ الْإِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩
- ﴿٤٤٧١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَخْلِصِ الْمَسْأَلَةَ لِرَبِّكَ فَإِنَّ بِيَدِهِ الْخَيْرَ وَالشَّرَّ وَالْإِعْطَاءَ وَالْمَنْعَ وَالصَّلَةَ وَالْحَرْمَانَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٧٣
- ﴿٤٤٧٢﴾ الباقر عليه السلام: هُوَ الدُّعَاءُ الْكَامِلُ الَّذِي...أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى قِرَاءَتِهِ وَإِنْ كَانَ مُخْلِصاً

مَوْقِناً ثَوَابَ مِائَةِ صِدِّيقٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٧١

﴿٤٤٧٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَأَى فِي بَاطِنِ جَبْرِئِيلَ الدُّعَاءَ فَعَلَّمَهُ عَلِيّاً وَالْعَبَّاسَ وَقَالَ يَا عَلِيُّ يَا خَيْرَ بَنِي هَاشِمٍ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ سَلُوا رَبَّكُمْ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا دَعَا بِهِنَّ مُؤْمِنٌ بِإِخْلَاصٍ إِلَّا أَهْتَرَزَ لَهُنَّ الْعَرْشُ وَالسَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُونَ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ اسْتَجَبْتُ لِلدَّاعِي بِهِنَّ وَأَعْطَيْتُهُنَّ سُؤْلَهُ فِي عَاجِلِ دُثْيَاهُ وَآجِلِ آخِرَتِهِ؛

بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٧٦

- ﴿٤٤٧٤﴾ عَلَيْكَ بِإِخْلَاصِ الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ أَخْلَقُ بِالْإِجَابَةِ؛ غرر الحكم ص: ١٩٣
- ﴿٤٤٧٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لِيُخْلَصَ الْوَالِدُ الدُّعَاءَ لَوْلَدِهِ عِنْدَ الْمَوْتِ فَإِنَّهُ أَرْجَى دُعَاءٍ وَأَقْرَبُهُ إِجَابَةٍ؛

مجموعة ورام ج: ١ ص: ٢٨٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۴۶۴﴾ خدایا! دعایم را خالص درگاه خود ساز.

﴿۴۴۶۵﴾ خدایا! ثواب نشستن و گفتارم را رضای خود مقرر دار و کردار و دعایم را برای خودت خالص کن.

﴿۴۴۶۶﴾ برای بازگشت نیکو از دعای خالص کمک بگیر.

﴿۴۴۶۷﴾ انسان مخلصی که دعا می‌کند، یکی از سه چیز نصیب او خواهد شد؛ یا گناهش آمرزیده می‌شود، یا خیر فوری به او خواهد رسید و یا ثوابی در آخرت نصیب او خواهد گردید.

﴿۴۴۶۸﴾ درونت را پاک کن و با این دعا خدا را بخوان.

﴿۴۴۶۹﴾ هرچه می‌خواهی از خداوند بخواه که بخشش و محروم کردن در دست اوست.

﴿۴۴۷۰﴾ برای دعا چهار شرط است؛ اول توجه کامل به خدا، دوم سرشت با اخلاص، سوم شناختن خدا، چهارم انصاف در درخواست.

﴿۴۴۷۱﴾ هرچه می‌خواهی از خداوند بخواه که کلید خیر و شر و بخشش و دادن و ندادن و محروم کردن، همه در دست خداوند است.

﴿۴۴۷۲﴾ این دعای کاملی است که اگر از روی اخلاص و یقین خوانده شود... خداوند به او پاداش یکصد راستگو عطا می‌کند.

﴿۴۴۷۳﴾ پیامبر ﷺ در زیر بال جبرئیل این دعا را دید و آن را به حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام و به عباس تعلیم دادند و فرمودند: ای علی! ای بهترین اولاد هاشم و ای پسران عبدالمطلب پروردگار خود را به این کلمات درخواست کنید. پس سوگند به آن که جان من به دست قدرت اوست که مؤمنی از روی اخلاص خدا را به این دعا نمی‌خواند مگر آنکه از جهت این کلمات عرش و هفت طبقه آسمان‌ها و هفت طبقه زمین‌ها به جنبش آید.

﴿۴۴۷۴﴾ اخلاص در دعا را فراگیر، چرا که آن به اجابت نزدیک‌تر است.

﴿۴۴۷۵﴾ باید پدر هنگام مرگ فرزند، خالصانه برای او دعا کند که در دعایش امید اجابت و به پذیرش نزدیک‌تر است.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤٧٦﴾ الرسول ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ سَلُوا رَبَّكُمْ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا دَعَا بِهِنَّ عَبْدٌ بِإِخْلَاصٍ دِينِهِ إِلَّا اهْتَزَّ لَهُ الْعَرْشُ وَإِلَّا قَالَ اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ بِهِنَّ وَأَعْطَيْتُهُ سُؤْلَهُ فِي عَاجِلِ ذُنْيَاهُ وَآجِلِ آخِرَتِهِ ثُمَّ قَالَ لِأَصْحَابِهِ سَلُوا بِهَا وَلَا تَسْتَبْطِنُوا إِلَيَّ جَابَةً؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٣٧

﴿٤٤٧٧﴾ السَّجَّاد ﷺ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَبْرَأُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِي هَذَا وَمَا بَعْدَهُ مِنَ الْآحَادِ مِنَ الشَّرِكِ وَالْإِلْحَادِ وَأَخْلَصُ لَكَ دُعَائِي تَعَرُّضًا لِلْجَابَةِ؛ البلد الأمين ص: ١٠٩

﴿٤٤٧٨﴾ الْحَجَّة ﷺ: مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ مِنْ مُؤْمِنٍ أَوْ مُؤْمِنَةٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ خَالِصًا إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ لِلْجَابَةِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٣٩٦

﴿٤٤٧٩﴾ الْمُخْلِصُ حَرَىٰ بِالْجَابَةِ؛ غرر الحكم ص: ١٩٣

﴿٤٤٨٠﴾ امير المؤمنين ﷺ: يَنْبَغِي لِلْعَبْدِ أَنْ يَدْعُوَ بِهِمْ مَجْمُوعٌ وَقَلْبٌ خَاشِعٌ وَسَرِيرَةٌ خَالِصَةٌ وَبَدَنٌ خَاضِعٌ وَجَوَارِحٌ مُتَذَلِّلَةٌ وَيَقِينٌ وَاتِّقَ بِالْجَابَةِ لِيَصْدُقَ قَوْلُهُ تَعَالَى ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَلَا يَكُنْ قَلْبُهُ مُتَشَاغِلًا بغير الله تعالى؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٤٨١﴾ الصَّادِق ﷺ: وَأَعْلَمُ أَنَّهُ لَوْ لَمْ يَكُنْ أَمَرْنَا اللَّهُ بِالْدُّعَاءِ لَكُنَّا إِذَا أَخْلَصْنَا الدُّعَاءَ تَفَضَّلَ عَلَيْنَا بِالْجَابَةِ فَكَيْفَ وَقَدْ ضَمِنَ ذَلِكَ لِمَنْ أَتَى بِشَرَائِطِ الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٤٤٨٢﴾ الصَّادِق ﷺ: وَأَخْلَ قَلْبِكَ عَنْ كُلِّ شَاغِلٍ يَحْجُبُكَ عَنْ رَبِّكَ فَإِنَّهُ لَا يَقْبَلُ إِلَّا الْأَطْهَرَ وَالْأَخْلَصَ وَانْظُرْ مِنْ أَيْ دِيْوَانٍ يُخْرِجُ اسْمَكَ فَإِنْ دُقَّتْ حُلَاوَةُ مُنَاجَاتِهِ وَلَذِيذَ مُخَاطَبَاتِهِ وَشَرِبْتَ بِكَاسِ رَحْمَتِهِ وَكَرَامَاتِهِ مِنْ حُسْنِ إِقْبَالِهِ عَلَيْكَ وَإِجَابَتِهِ فَقَدْ صَلَحَتْ لِيَخْدُمَتِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٤٣٧

﴿٤٤٨٣﴾ الرسول ﷺ: فَقَالَ يَا آدَمُ ادْعُ رَبَّكَ فَقَالَ يَا حَبِيبِي جِبْرِيلُ بِمَا أَدْعُو قَالَ قُلْ رَبِّ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْخَمْسَةِ الَّذِينَ تَخْرُجُهُمْ مِنْ صَلْبِي آخِرَ الزَّمَانِ إِلَّا تَبَّتْ عَلَيَّ وَرَحِمَتِي فَقَالَ لَهُ آدَمُ ﷺ يَا جِبْرِيلُ سَمِّهِمْ لِي قَالَ قُلْ اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ عَلِيٍّ وَصِيِّ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ فَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سِبْطِي نَبِيِّكَ إِلَّا تَبَّتْ عَلَيَّ فَارْحَمْنِي فَدَعَا بِهِنَّ آدَمُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۴۷۶﴾ ای پسران عبدالمطلب، از پروردگار خود به این کلمات درخواست کنید. پس سوگند به آن که جان من به دست قدرت اوست، که بنده‌ای از روی اخلاص خدا را به این دعا نمی‌خواند، مگر آنکه از جهت این کلمات عرش و هفت طبقه آسمان‌ها و هفت طبقه زمین‌ها به جنبش آید و خدای تبارک و تعالی به فرشتگان می‌گوید که شاهد باشید به آنکه من حاجت کسی را برآوردم که این کلمات را در دنیا و آخرت بخواند، سپس فرمود: با این کلمات دعا کنید و در انتظار اجابت سریع دعای خود باشید.

﴿۴۴۷۷﴾ خدایا! من در این روز و روزهای بعد، از یکایک شرک‌ها و از انکار بیزاری می‌جویم، و دعایم را برایت خالص می‌کنم تا اجابت شود.

﴿۴۴۷۸﴾ هر مرد و زن مؤمنی آن را انجام دهد و با این دعا مخلصانه خدا را بخواند، درهای اجابت به رویش گشوده می‌شود.

﴿۴۴۷۹﴾ مخلص، شایسته آن است که پاسخ دریافت کند.

﴿۴۴۸۰﴾ سزاوار است که بنده هنگام دعا با تمام وجود و دلی فروتن و بدنی خاشع و نیتی پاک و ظاهری متذلل و یقینی استوار نسبت به اجابت آن، به درگاه خدا روی بیاورد، تا کلام خدا که فرموده: اذْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ مرا بخوانید تا دعایتان را اجابت کنم، تحقق پیدا کند، و نباید دلش را در حین دعا به غیر حق مشغول بدارد.

﴿۴۴۸۱﴾ بدان که اگر خداوند متعال ما را به دعا امر نمی‌کرد، آن موقعی که از روی خلوص نیت دعا می‌کنیم؛ دعای ما را اجابت می‌کرد، و چگونه می‌شود که بعد از امر کردن به دعا اجابت نفرماید، در صورتی که خداوند متعال تعهد و ضمانت فرموده است که دعا‌های بندگان خود را که مقرون به شرایط شد به اجابت برساند.

﴿۴۴۸۲﴾ چنان که در مسجد اظهار عجز و انکسار می‌کنی، باید دل خود را نیز خالی کنی از هر مشغله‌ای که مانع تو باشد از قرب به مولای حقیقی، چرا که مقبول درگاه او نیست مگر عملی که پاکیزه و خالص از برای او باشد. و خودبه‌خود در آنجا فکر کن که آیا از کدام پرونده بیرون خواهد آمد نام تو؟ از دیوان «سعداء» یا «عیاذا بالله» از دیوان «اشقیا». بعد از این همه مراتب جزع و فزع، و اعتراف به عجز و تقصیر که در مسجد کردی، اگر در دل خود حلاوتی از این مناجات، و لذتی از این مخاطبات می‌یابی، و از جام رحمت الهی شربتی می‌چشی، معلوم می‌شود که صاحب بیت را به تو اقبالی هست و صلاحیت خدمت به او داری.

﴿۴۴۸۳﴾ جبرئیل به آدم فرمود پروردگارت را بخوان، پس آدم گفت: ای دوست من، جبرئیل (علیه السلام)، با چه کلماتی خدا را بخوانم؟ فرمود: بگو: «رَبِّ اسْأَلْكَ بِحَقِّ الْخُمْسَةِ الَّذِينَ تُخْرِجُهُمْ مِنْ صُلْبِي آخِرَ الزَّمَانِ إِلَّا تُبْتَ عَلَيَّ وَرَحْمَتِي»، «ای پروردگارم به‌حق پنج تن که در آخر زمان از نسل من به وجود می‌آیند، از تو می‌خواهم که توبه‌ام را بپذیری و بر من رحم کنی»، پس آدم (علیه السلام) به جبرئیل گفت: ای جبرئیل آن‌ها را برایم نام ببر؛ فرمود: بگو خدایا! به‌حق محمد (علیه السلام) پیامبرت؛ و علی جانشین پیامبرت؛ و فاطمه دختر پیامبرت و حسن و حسین

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى قَتَلَنِي آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ وَمَا مِنْ عَبْدٍ مَكْرُوبٍ يُخْلِصُ النَّيَّةَ وَيَدْعُو بِهِنَّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٣٨

﴿٤٤٨٤﴾ الصادق عليه السلام: فَإِنْ أَخْلَصْتَ فِيهِ النَّيَّةَ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٧

﴿٤٤٨٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ الْعَبْدُ إِذَا دَعَا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ وَقَلْبٍ مُخْلِصٍ اسْتَجِيبَ لَهُ بَعْدَ وَقَائِهِ بِعَهْدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَإِذَا دَعَا اللَّهَ بِغَيْرِ نِيَّةٍ وَإِخْلَاصٍ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ أَ لَيْسَ اللَّهُ يَقُولُ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ فَمَنْ وَفَى وَفَى لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٩

﴿٤٤٨٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا أَعْمَالَكُمْ وَأَخْلَصُوا سَرَائِرَكُمْ وَأَمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ فَيَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَكُمْ دُعَاءَكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٦

﴿٤٤٨٧﴾ المجتبی عليه السلام: نَحْنُ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الْمُخْلِصُونَ وَعِبَادُهُ الْخَيْرُونَ وَاسْتَجَابَ دُعَاؤُنَا غَيْرُ مَرْدُودٍ عَلَيْنَا بِشَيْءٍ مِنْ سُؤَالِنَا رَبَّنَا؛ تفسير الإمام العسكري ص: ٤٢٢

﴿٤٤٨٨﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِلصَّادِقِ عليه السلام يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَا بَالُ الْمُؤْمِنِ إِذَا دَعَا رَبَّهُمَا لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ وَقَدْ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ فَقَالَ إِنْ الْعَبْدُ إِذَا دَعَا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ وَقَلْبٍ مُخْلِصٍ اسْتَجِيبَ لَهُ بَعْدَ وَقَائِهِ بِعَهْدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَإِذَا دَعَا اللَّهَ بِغَيْرِ نِيَّةٍ وَإِخْلَاصٍ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ أَ لَيْسَ اللَّهُ يَقُولُ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ فَمَنْ وَفَى وَفَى لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٩

﴿٤٤٨٩﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَعَا اللَّهَ بِغَيْرِ نِيَّةٍ وَإِخْلَاصٍ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٩

﴿٤٤٩٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِنْ اللَّهُ لَا يَسْتَجِيبُ الدُّعَاءَ مِنْ قَلْبٍ لَاهٍ فَإِذَا أَتَيْتَ بِمَا ذَكَرْتُ لَكَ مِنْ شَرَائِطِ الدُّعَاءِ وَأَخْلَصْتَ بِسِرِّكَ لَوَجْهِهِ فَأَبْشِرْ بِإِخْدَى الثَّلَاثِ إِمَّا أَنْ يُعْجَلَ لَكَ مَا سَأَلْتَ وَ إِمَّا أَنْ يَدْخِرَ لَكَ مَا هُوَ أَعْظَمُ مِنْهُ وَ إِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْكَ مِنَ الْبَلَاءِ مَا أَنْ لَوْ أَرْسَلَهُ عَلَيْكَ لَهْلَكْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢٣

﴿٤٤٩١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: هَذِهِ أَسْمَاءُ اللَّهِ الْحُسْنَى مَنْ حَفِظَهَا وَدَعَا بِهَا مُخْلِصاً فِي غَيْرِ قَطِيعَةٍ وَلَا إِسْرَافٍ فِي مَسْأَلَةٍ دَخَلَ الْجَنَّةَ؛ أعلام الدين ص: ٣٤٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

ﷺ دو نوه پیامبرت که توبه مرا بپذیری و به من رحم کنی. پس آدم با این الفاظ دعا کرد و خداوند توبه‌اش را پذیرفت. و بنده گرفتاری نیست که نیتش را پاک کرده و خدا را با این کلمات بخواند و او دعایش را برآورده نکند.

﴿۴۴۸۴﴾ پس اگر نیت را پاک کنی، خدا پاسخ می‌دهد.

﴿۴۴۸۵﴾ هرگاه بنده مؤمن خداوند بلندمرتبه را با نیت پاک و صادقانه و قلبی مخلص بخواند، خداوند به عهد خود وفا کرده و دعایش را اجابت می‌کند، و هرگاه کسی خداوند را بدون نیت و اخلاص بخواند، دعایش را اجابت نخواهد کرد، آیا خداوند نگفته است که: شما به عهد من وفا کنید تا من هم به عهد خود با شما وفا کنم.

﴿۴۴۸۶﴾ تقوای خدا پیشه کنید و کارهایتان را اصلاح کنید و درونتان را خالص کنید و امر به معروف و نهی از منکر کنید، پس خداوند دعایتان را اجابت می‌کند.

﴿۴۴۸۷﴾ ما اولیای خاص خدا و بندگان نیکوکار او هستیم که دعایمان را مستجاب می‌کند و هرگز پروردگارمان درخواست ما را رد نمی‌کند.

﴿۴۴۸۸﴾ به امام صادق ﷺ گفتم: ای پسر پیامبر خدا ﷺ چرا مؤمن هرگاه دعا می‌کند دعایش مستجاب نمی‌شود، درحالی که خدای عزوجل و پروردگارتان فرموده: مرا بخوانید تا اجابت کنم شما را؛ پس فرمود هرگاه بنده خداوند تبارک و بلندمرتبه را با نیت پاک و قلبی صادق بخواند، خداوند بعد از وفای به عهدش نسبت به خداوند عزوجل، به او پاسخ می‌دهد. و هرگاه خداوند را بدون نیت و پاکی بخواند، برایش اجابت نمی‌کند؛ آیا این چنین نیست که خداوند می‌فرماید: به عهدم وفا کنید تا به عهدتان وفا کنم، پس کسی که وفا کند، به او وفا می‌شود.

﴿۴۴۸۹﴾ هرگاه خداوند را بدون نیت و پاکی دل بخواند برایش اجابت نمی‌شود.

﴿۴۴۹۰﴾ خداوند متعال دعا را از قلبی که مشغول لهو و لعب باشد، اجابت نمی‌کند. پس هنگامی که در مقام دعا کردن شرایط مذکور را رعایت کرده، و باطن و قلب خود را برای خدا خالص و تصفیه کردی، پس مژده باد تو را به یکی از سه امر: یا اینکه مورد درخواست و حاجت تو هرچه زودتر برآورده می‌شود، و یا آنکه چیزی که بهتر از طلب و درخواست توست برای تو ذخیره می‌شود، و یا در مقابل دعای تو بلای مهلک و گرفتاری شدیدی از تو رفع می‌شود.

﴿۴۴۹۱﴾ این نام‌های مبارک و حسنه خداوند است که هرکس آن‌ها را حفظ کند و با آن خالصانه به غیر از قطع رحم و زیاده‌روی در درخواست دعا کند، اجابت شده و وارد بهشت می‌شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤٩٢﴾ الرسول ﷺ: يَا عَلِيُّ يَا خَيْرَ بَنِي هَاشِمٍ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ سَلُوا رَبَّكُمْ بِهِؤَلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا دَعَا بِهِنَّ مُؤْمِنٌ بِإِخْلَاصٍ إِلَّا اهْتَزَّ لَهُنَّ الْعَرْشُ وَالسَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُونَ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ اسْتَجَبْتُ لِلدَّاعِي بِهِنَّ وَأَعْطَيْتُهُ سَوْلَهُ فِي عَاجِلِ ذُنْيَاهُ وَأَجَلَ آخِرَتِهِ وَزَعَمُوا أَنَّهُ الدُّعَاءُ الَّذِي دَعَا بِهِ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ فَرَفَعَهُ اللَّهُ وَهُوَ هَذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٧٦

﴿٤٤٩٣﴾ الرسول ﷺ: فَلَمَّا دَعَا بِهِ الرَّجُلُ وَأَخْلَصَ النِّيَّةَ عَادَ إِلَى حُسْنِ الْإِجَابَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٣ ص: ٤١

﴿٤٤٩٤﴾ الرسول ﷺ: فَلَمَّا دَعَا بِهِ الرَّجُلُ وَأَخْلَصَ نِيَّتَهُ عَادَ إِلَى حُسْنِ حَالَاتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٧٩

﴿٤٤٩٥﴾ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَدَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ خَالِصًا إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ لِلْإِجَابَةِ وَأُجِيبَ فِي وَقْتِهِ وَذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ ص: ٣٣٩

﴿٤٤٩٦﴾ أمير المؤمنين (عليه السلام): لِلدُّعَاءِ شَرْوْطُ أَرْبَعَةٍ الْأَوَّلُ إِخْضَارُ النِّيَّةِ وَالثَّانِي إِخْلَاصُ السَّرِيرَةِ وَالثَّلَاثُ مَعْرِفَةُ الْمَسْئُولِ وَالرَّابِعُ الْإِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٤٩٧﴾ أمير المؤمنين (عليه السلام): أَخْلَصُوا سَرَائِرَكُمْ وَأَمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ فَيَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَكُمْ دُعَاءَكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨

﴿٤٤٩٨﴾ الرسول ﷺ: لَمَّا نَزَلَتِ الْخَطِيئَةُ بِأَدَمَ وَأُخْرِجَ مِنَ الْجَنَّةِ أَتَاهُ جِبْرِئِيلُ فَقَالَ يَا آدَمُ ادْعُ رَبَّكَ فَقَالَ يَا حَبِيبِي جِبْرِئِيلُ بِمَا أَدْعُو قَالَ قُلْ رَبِّ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْخَمْسَةِ الَّذِينَ تَخْرُجُهُمْ مِنْ صُلْبِي آخِرَ الزَّمَانِ إِلَّا تَبْتُ عَلَى وَرَحِمْتَنِي فَقَالَ لَهُ آدَمُ (عليه السلام) يَا جِبْرِئِيلُ سَمِّهُمْ لِي قَالَ قُلْ اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ عَلِيِّ وَصِيِّ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ فَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سِبْطَيْ نَبِيِّكَ إِلَّا تَبْتُ عَلَى فَارْحَمْنِي فَدَعَا بِهِنَّ آدَمُ فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ وَمَا مِنْ عَبْدٍ مَكْرُوبٍ يُخْلِصُ النِّيَّةَ وَيَدْعُو بِهِنَّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٣٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۴۹۲﴾ ای علی! ای بهترین اولاد هاشم و ای پسران عبدالمطلب از پروردگار خود به این کلمات درخواست کنید. پس سوگند به آن که جان من به دست قدرت اوست، که مؤمنی از روی اخلاص خدا را به این دعا نمی‌خواند، مگر آنکه از جهت این کلمات، عرش هفت طبقه آسمان‌ها و هفت طبقه زمین‌ها به جنبش آید و خدای تبارک و تعالی به فرشتگان می‌گوید که شاهد باشید به آنکه من حاجت کسی را برآوردم که این کلمات را در دنیا و آخرت بخواند و این دعا آن دعایی است که عیسی بن مریم آن را خواند. پس خدای تعالی او را به‌سوی خود بلند کرد؛ و دعا این است.

﴿۴۴۹۳﴾ پس هرگاه مردی با این الفاظ و با نیت پاک دعا کند، دعایش اجابت می‌شود.

﴿۴۴۹۴﴾ پس هرگاه مردی با این الفاظ و با نیت پاک دعا کند، دعایش اجابت می‌شود.

﴿۴۴۹۵﴾ هیچ بنده مؤمن و نه زن مؤمنه‌ای نیست که این نماز را بخواند و این دعا را که مذکور شد هر روز از روی اخلاص بخواند مگر آنکه درهای آسمان برای او گشوده شود و دعای او در همان وقت و در همان شب و در هروقت که باشد مستجاب گردد و این از جمله تفضل خدا بر بندگان خود است.

﴿۴۴۹۶﴾ برای دعا چهار شرط است: اول توجه کامل به خدا، دوم سرشت با اخلاص، سوم شناختن خدا، چهارم انصاف در درخواست.

﴿۴۴۹۷﴾ نیت‌هایتان را پاک کنید و به کارهای خوب امر کنید و از کارهای بد منع کنید، در این صورت خداوند دعایتان را اجابت می‌کند.

﴿۴۴۹۸﴾ وقتی که آدم دچار خطا شد و از بهشت رانده شد، جبرئیل نزدش آمد و گفت: ای آدم پروردگارت را بخوان، فرمود: چگونه بخوانم، گفت، بگو خدایا! از تو درخواست می‌کنم به‌حق پنج تنی که از نسل من در آخر زمان به وجود می‌آوری، توبه‌ام را بپذیر و به من رحم کن، آدم عليه السلام به جبرئیل فرمود: نام آن‌ها را ببر، گفت: بگو خدایا! به‌حق محمد صلى الله عليه وآله پیامبرت و علی عليه السلام جانشین پیامبرت و به‌حق فاطمه دختر پیامبرت و به‌حق حسن و حسین دو نوه پیامبر، توبه‌ام را بپذیر و بر من رحم کن پس آدم توسط آن‌ها دعا کرد، خداوند توبه‌اش را پذیرفت و این سخن خداوند که از کلماتی که آدم عليه السلام تلفظ کرد با آن توبه او قبول شد و هیچ بنده گرفتاری، که نیتش را پاک کند و به‌واسطه آن‌ها دعا کند و دعایش برآورده نشود، نیست.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤٩٩﴾ الهادي عليه السلام: الدُّعَاءُ لِمَنْ يَدْعُو بِهِ إِذَا أَخْلَصَتْ فِي طَاعَةِ اللَّهِ وَاعْتَرَفَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَبَحَقَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ١٢٧

﴿٤٥٠٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: طُوبَى لِمَنْ أَخْلَصَ لِلَّهِ الْعِبَادَةَ وَالدُّعَاءَ وَلَمْ يَشْغُلْ قَلْبُهُ بِمَا تَرَى عَيْنَاهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ١٦

﴿٤٥٠١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْعَبْدِ أَنْ يَدْعُوَ بِهِمْ مَجْمُوعٍ وَقَلْبٍ خَاشِعٍ وَسَرِيرَةٍ خَالِصَةٍ... وَلَا يَكُونُ قَلْبُهُ مُتَشَاغِلًا بِغَيْرِ اللَّهِ تَعَالَى؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٥٠٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لِلدُّعَاءِ شُرُوطٌ أَرْبَعَةٌ الْأَوَّلُ إِخْضَارُ النَّيَّةِ وَالثَّانِي إِخْلَاصُ السَّرِيرَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٥٠٣﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ... خَلَصَتْ لَوْجْهِكَ تَوْبَتُهُ؛ البلدا الأمين ص: ١٣٢

﴿٤٥٠٤﴾ أَبُو طَالِبٍ عليه السلام: أَبُو طَالِبٍ عليه السلام:

أَدْعُوكَ رَبَّ الْبَيْتِ وَالنُّدُورِ دُعَاءَ عَبْدٍ مُخْلِصٍ فَقِيرٍ

بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ٤٨

﴿٤٥٠٥﴾ الصَّادِق عليه السلام: أَنَّ أَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ إِرَادَةٍ وَإِخْلَاصُ نِيَّةٍ وَقَدْ دَعَوْتُكَ بِعَزْمٍ إِرَادَتِي وَإِخْلَاصٍ طَوَيْتِي وَصَادِقِ نِيَّتِي؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٧٦

﴿٤٥٠٦﴾ دَعَوْتُ رَبِّي مُخْلِصًا وَجَهْرًا؛ بحار الأنوار ج: ١٥ ص: ١١٣

﴿٤٥٠٧﴾ فَهُمْ بَيْنَ شَرِيدٍ نَادٍّ، وَخَائِفٍ مَقْمُوعٍ، وَسَاكِتٍ مَكْعُومٍ، وَدَاعٍ مُخْلِصٍ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٢ ص: ١٧٤

﴿٤٥٠٨﴾ الكَاسِم عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ مُحْتَسِبًا مُخْلِصًا لَمْ تُصِبْهُ فِي تِلْكَ السَّنَةِ فِتْنَةٌ وَلَا آفَةٌ يُضَرُّ بِهَا دِينُهُ وَبَدَنُهُ وَقَاهُ اللَّهُ عَزَّ ذِكْرُهُ شَرَّ مَا يَأْتِي بِهِ تِلْكَ السَّنَةِ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٧٢

﴿٤٥٠٩﴾ الرُّسُول ﷺ: إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْمَيِّتِ فَأَخْلَصُوا فِي الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٢٥٢

﴿٤٥١٠﴾ السَّجَّاد عليه السلام: وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ يَدْعُوكَ مُخْلِصًا فِي الرَّخَاءِ دُعَاءَ الْمُخْلِصِينَ الْمُضْطَرِّينَ لَكَ فِي الدُّعَاءِ؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّة عليه السلام الدعاء ٢٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۴۹۹﴾ دعا برای کسی است که در فرمان برداری خدا اخلاص داشته باشد و به نبوت رسول اکرم و حقوق ما خانواده پیامبر اعتراف کند.

﴿۴۵۰۰﴾ خوشا به حال کسی که (قصد و نیت در) عبادت و دعایش را برای خدا خالص گرداند (در عبادت و دعا از ریا و مانند آن دوری کند و جز اطاعت و تقرب به خداوند برای او هیچ گونه منظور و مقصودی نباشد) و دلش به آنچه که چشمانش می بیند مشغول نگردد (به دنیا و آلائش آن علاقه مند و فریفته نشود که او را از بندگی و طاعت بازدارد).

﴿۴۵۰۱﴾ سزاوار است که بنده هنگام دعا با تمام وجود و دلی فروتن و بدنی خاشع و نیتی پاک... (به درگاه خدای تعالی روی بیاورد) و نباید دلش را در حین دعا به غیر حق مشغول بدارد.

﴿۴۵۰۲﴾ برای دعا چهار شرط است: اول توجه کامل به خدا، دوم سرشت با اخلاص و....

﴿۴۵۰۳﴾ تو را می خوانم خواندن کسی که توبه اش را برای تو خالص کرده است.

﴿۴۵۰۴﴾ تو را می خوانم ای پروردگار خانه و نذر؛ دعای بنده ای خالص و فقیر.

﴿۴۵۰۵﴾ برترین توشه مسافر به سوی تو اراده استوار و خلوص نیت است، و من نیز تو را با اراده استوار و باطن پاک و نیت راست و درست می خوانم.

﴿۴۵۰۶﴾ پروردگارم را با خلوص نیت و آشکارا خواندم.

﴿۴۵۰۷﴾ برخی از آن ها از جامعه رانده شده و تنها زندگی می کنند، و برخی دیگر ترسان و سرکوب شده یا لب فرو بسته و سکوت اختیار کرده اند، بعضی مخلصانه همچنان مردم را به سوی خدا دعوت می کنند.

﴿۴۵۰۸﴾ هرکس با این دعا، از روی اخلاص، خدا را بخواند، در آن سال از فتنه و آفتی که به دین و بدنش ضرر می رساند برکنار می ماند و خداوند او را از شری که در آن سال به او خواهد رسید نکه دارد.

﴿۴۵۰۹﴾ هرگاه خواستید بر جنازه ای نماز بخوانید، در دعایتان خالص باشید.

﴿۴۵۱۰﴾ و مرا از کسانی قرار ده که تو را هنگام خوشی از روی اخلاص می خوانند، مانند کسانی که از روی اخلاص هنگام اضطرار و بیچارگی در دعا از تو درخواست می کنند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٥١١﴾ الرسول ﷺ: هَذِهِ أَسْمَاءُ اللَّهِ الْحُسْنَى مِنْ حَفِظَهَا وَدَعَا بِهَا مُخْلِصاً فِي غَيْرِ قَطِيعَةٍ وَلَا

إِسْرَافٍ فِي مَسْأَلَةِ دَخْلِ الْجَنَّةِ؛ أَعْلَامُ الدِّينِ ص: ٣٤٩

﴿٤٥١٢﴾ الصَّادِقُ ﷺ: وَأَخْلَ قَلْبَكَ عَنْ كُلِّ شَاغِلٍ يَحْجُبُكَ عَنْ رَبِّكَ فَإِنَّهُ لَا يَقْبَلُ إِلَّا الْأَطْهَرَ وَالْأَخْلَصَ وَانْظُرْ مِنْ أَيْ دِيْوَانٍ يُخْرِجُ اسْمَكَ فَإِنْ دُقَّتْ حَلَاوَةُ مُنَاجَاتِهِ وَلَذِيذَ مُخَاطَبَاتِهِ وَشَرِبْتَ بِكَاسِ رَحْمَتِهِ وَكَرَامَاتِهِ مِنْ حُسْنِ إِقْبَالِهِ عَلَيْكَ وَإِجَابَتِهِ فَقَدْ صَلَحَتْ لِيَخْدَمْتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٤٣٧

﴿٤٥١٣﴾ الرسول ﷺ: يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَلِّبِ سَلُوا رَبَّكُمْ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا دَعَا بِهِنَّ عَبْدٌ بِإِخْلَاصٍ دِينِهِ إِلَّا اهْتَزَّ لَهُ الْعَرْشُ وَإِلَّا قَالَ اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ بِهِنَّ وَاعْطَيْتُهُ سُؤْلَهُ فِي عَاجِلِ دُثْيَاهُ وَآجِلِ آخِرَتِهِ ثُمَّ قَالَ لِأَصْحَابِهِ سَلُوا بِهَا وَلَا تَسْتَبْطِئُوا إِلَّا جَابَةً؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٣٧

﴿٤٥١٤﴾ أمير المؤمنين ﷺ: وَلِتَخْلُصَ نِيَّتُكُمْ وَآكْثُرُوا فِيهِ مِنَ التَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ وَالِدُّعَاءِ وَمَسْأَلَةِ الرَّحْمَةِ وَالْغُفْرَانِ فَإِنَّ اللَّهَ يَسْتَجِيبُ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ دُعَاءَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٨

٩-١٢-٢-٣-٤-٣-صادقاً

﴿٤٥١٥﴾ الرسول ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ أَدْعُو اللَّهَ قَالَ بِالصِّدْقِ وَالْوَفَاءِ الثَّانِي قَالَ مَا أَسْأَلُ اللَّهَ قَالَ الْعَافِيَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٨

﴿٤٥١٦﴾ الصَّادِقُ ﷺ: أَنَّ أَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ إِرَادَةٍ وَإِخْلَاصُ نِيَّةٍ وَقَدْ دَعَوْتُكَ بِعَزْمٍ إِرَادَتِي وَإِخْلَاصٍ طَوَيْتِي وَصَادِقِ نِيَّتِي؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٧٦

﴿٤٥١٧﴾ الرضا ﷺ: بَعْدَ صِدْقِ اعْتِرَافِي وَدُعَائِي خَاضِعاً لِرُبُوبِيَّتِكَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٥٧

﴿٤٥١٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الشَّهَادَةَ بِصِدْقٍ بَلَغَهُ اللَّهُ مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ وَإِنْ مَاتَ عَلَى فِرَاشِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٦٧ ص: ٢٠١

﴿٤٥١٩﴾ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ يَكُونَ عِنْدَ دُعَائِهِ آتِياً تَائِباً صَالِحاً صَادِقاً؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٥١

١٠-١٢-٢-٣-٤-٣-صالحاً

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۵۱۱﴾ این نام‌های مبارک و حسنه خداوند است که هرکس آن‌ها را حفظ کند و با آن خالصانه به غیر از قطع رحم و زیاده‌روی در درخواست دعا کند، اجابت شده و وارد بهشت می‌شود.

﴿۴۵۱۲﴾ چنان که در مسجد اظهار عجز و انکسار می‌کنی، باید دل خود را نیز خالی کنی از هر مشغله‌ای که مانع تو باشد از قرب به مولای حقیقی، چرا که مقبول درگاه او نیست، مگر عملی که پاکیزه و خالص از برای او باشد. و خودبه‌خود در آنجا فکر کن که آیا از کدام پرونده بیرون خواهد آمد نام تو؟ از دیوان «سعداء» یا «عیاذاً بالله» از دیوان «اشقیاء». بعد از این همه مراتب جزع و فزع، و اعتراف به عجز و تقصیر که در مسجد کردی، اگر در دل خود حلاوتی از این مناجات، و لذتی از این مخاطبات می‌یابی، و از جام رحمت الهی شربتی می‌چشی، معلوم می‌شود که صاحب بیت را به تو اقبالی هست و صلاحیت خدمت به او داری.

﴿۴۵۱۳﴾ ای پسران عبدالمطلب از پروردگار خود به این کلمات درخواست کنید. پس سوگند به آن که جان من به دست قدرت اوست، که مؤمنی از روی اخلاص خدا را به این دعا نمی‌خواند، مگر آنکه عرش می‌لرزد و مگر آنکه خدای تعالی به فرشتگان می‌گوید که شاهد باشید به آنکه حاجت او را به برکت این دعا برمی‌آورم و سؤال او را عطا می‌کنم. سپس به یارانش گفت: با آن خدا را بخوانید و اجابت را دیر نپندارید.

﴿۴۵۱۴﴾ (باید که) نیت شما در این روز خالص گردد، و در این روز بر تضرع و دعای خود، و بر تقاضای رحمت و مغفرت بیفزایید. زیرا خداوند عزوجل هرکس را که دست دعا به سویش بردارد اجابت می‌کند.

۹-۱۲-۲-۳-۶-۳-صادقانه

﴿۴۵۱۵﴾ ای پیامبر خدا! چگونه خداوند را بخوانم، فرمود: با صداقت و وفاداری، دوباره پرسید از خداوند چه چیزی بخواهم، فرمود: عافیت و گرفتار نشدن در دام بلاها.

﴿۴۵۱۶﴾ برترین توشه مسافر به‌سوی تو اراده استوار و خلوص نیت است، و من نیز تو را با اراده استوار و باطن پاک و نیت راست و درست می‌خوانم.

﴿۴۵۱۷﴾ پس از اعتراف صادقانه و دعای خاضعانه‌ام به مقام بنده‌پروری و ربوبیت.

﴿۴۵۱۸﴾ کسی که با نیت پاک و راست از خداوند درخواست شهادت کند خداوند مهربان او را به درجات و مراتب شهدا می‌رساند گرچه در بستر خانه‌اش بدرود حیات بگوید.

﴿۴۵۱۹﴾ از جمله شرایط استجابت دعا آن است که باید اولاً از همه گناهان توبه و استغفار کند و در کمال صلاح و سداد و راستگو باشد.

۱۰-۱۲-۲-۳-۶-۳-با انتخاب بهترین

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٥٢٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَصْلَحُوا أَعْمَالَكُمْ وَاخْلُصُوا سَرَائِرَكُمْ وَأَمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ فَيَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَكُمْ دُعَاءَكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨
﴿٤٥٢١﴾ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ يَكُونَ عِنْدَ دُعَائِهِ آتِبًا تَائِبًا صَالِحًا صَادِقًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٥١

١١-١٢-٢-٣-٤-٣- مُصَافِيًا

﴿٤٥٢٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَدْعُوكَ مُصَافِيًا حَتَّى أَرْجُوكَ؛ مهج الدعوات ص: ١١٥
﴿٤٥٢٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَنَا جِيكَ رَاغِبًا وَأَدْعُوكَ ضَارِعًا مُتَضَرِّعًا مُصَافِيًا؛ بحار الأنوار ج:

٩٢ ص: ٢٥٢

١٢-١٢-٢-٣-٤-٣- مُتَفَرِّغًا

﴿٤٥٢٤﴾ إِدْرِيسَ عليه السلام: أَدْعُوا اللَّهَ دُعَاءَ طَاهِرٍ مُتَفَرِّغًا؛ بحار الأنوار ج: ٨١ ص: ٢٥٣
﴿٤٥٢٥﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: فَإِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ يَوْمَ عَرَفَةَ فَاغْتَسِلْ وَصَلِّ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ بِأَذَانٍ وَاحِدٍ وَإِقَامَتَيْنِ وَإِنَّمَا تُعَجِّلُ الْعَصْرَ وَتَجْمَعُ بَيْنَهُمَا لِتَفْرِغَ نَفْسَكَ لِلدُّعَاءِ فَإِنَّهُ يَوْمٌ دُعَاءٍ وَمَسْأَلَةٍ؛
الكافي ج: ٤ ص: ٤٦١

١٣-١٢-٢-٣-٤-٣- بِجَمِيعِ بَدَنِهِ وَبِهِمْ مَجْمُوعٌ

﴿٤٥٢٦﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّي دَعَوْتُكَ دُعَاءَ مَنْ عَرَفَكَ وَتَبَتَّلَ إِلَيْكَ وَآلَ بِجَمِيعِ بَدَنِهِ
إِلَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٢١٥

﴿٤٥٢٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْعَبْدِ أَنْ يَدْعُو بِهِمْ مَجْمُوعٌ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩
﴿٤٥٢٨﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ... وَمَنْ صَلَّى صَلَاةً لَا يَخْطُرُ عَلَى قَلْبِهِ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ أُمُورِ الدُّنْيَا فَإِنَّهُ لَا
يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٤٥٢٩﴾ إِدْرِيسَ عليه السلام: إِذَا دَخَلْتُمْ فِي الصَّلَاةِ فَاصْرِفُوا إِلَيْهَا خَوَاطِرَكُمْ وَأَفْكَارَكُمْ وَادْعُوا اللَّهَ
دُعَاءَ طَاهِرٍ مُتَفَرِّجًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٠٠

١٤-١٢-٢-٣-٤-٣- بِعَزِيمَةٍ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۵۲۰﴾ اعمالتان را اصلاح، و باطن‌هایتان را خالص کنید؛ امر به معروف و نهی از منکر کنید تا خداوند دعای شما را اجابت کند.

﴿۴۵۲۱﴾ از جمله شرایط استجابت دعا آن است که باید اولاً از همه گناهان توبه و استغفار کند و در کمال صلاح و سداد و راستگو باشد.

۱۱-۱۲-۲-۳-۶-۳- در کمال اخلاص

﴿۴۵۲۲﴾ خالصانه تو را می‌خوانم و به تو امید می‌بندم.

﴿۴۵۲۳﴾ با تو مناجات می‌کنم با میل و رغبت و تو را می‌خوانم درحالی که ستمدیده و گریان و خالص و دوستم.

۱۲-۱۲-۲-۳-۶-۳- خالی از غیر

﴿۴۵۲۴﴾ خدا را با طهارت و شادابی بخوانید.

﴿۴۵۲۵﴾ پس چون خورشید روز عرفه زوال کرد، غسل کن، و نماز ظهر و عصر را با یک اذان و دو اقامه در آنجا بگزار، و علت اینکه در نماز عصر شتاب می‌کنی و میان آن دو جمع می‌کنی این است که برای دعا فراغت یابی، زیرا که آن روز روز دعا و درخواست است.

۱۳-۱۲-۲-۳-۶-۳- با همه وجود

﴿۴۵۲۶﴾ خدایا! من تو را خواندم خواندن کسی که تو را شناخته است و دست به دعا به‌سوی تو بلند کرده و با همه بدن خود به‌سوی تو برگشته است.

﴿۴۵۲۷﴾ سزاوار است که بنده هنگام دعا با تمام وجود دعا کند.

﴿۴۵۲۸﴾ اسباب اجابت... هرکس نمازی بخواند و در آن توجهش به هیچ امری از امور دنیا معطوف نشود، هیچ حاجتی را درخواست نمی‌کند، مگر آنکه خداوند آن را می‌دهد.

﴿۴۵۲۹﴾ وقتی وارد نماز شدید، خاطرات و افکارتان را از چیزهای دیگر به نماز برگردانید، خدا را با دلی رو به او و باز و گشاده بخوانید.

۱۴-۱۲-۲-۳-۶-۳- با قصد

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٥٣٠﴾ الرسول ﷺ: يُسْتَحَبُّ لِلدَّاعِي عَزِيمَةُ الْمَسْأَلَةِ لِقَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ لَا يَقُلْ أَحَدُكُمْ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ وَلْيَعْزِمِ الْمَسْأَلَةَ فَإِنَّهُ لَا يُكْرَهُ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

١٥-١٢-٢-٣-٤-٣- الإقبال بالقلب، حضور القلب

﴿٤٥٣١﴾ الْحَجَّةُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنِّي لَمَّا عَايَنْتُ الْمَوْتَ وَلَمْ يَتَّقِ لِي لِسَانُ أَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى بِهِ فَكُنْتُ أَسْأَلُهُ بِقَلْبِي؛ بحار الأنوار ج: ٥٢ ص: ٧٠

﴿٤٥٣٢﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ بَظْهَرِ قَلْبٍ سَاهٍ فَإِذَا دَعَوْتَ فَأَقْبِلْ بِقَلْبِكَ ثُمَّ اسْتَيْقِنْ بِالْإِجَابَةِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٣

﴿٤٥٣٣﴾ إِنْ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا رَبِّ لَوْ كَانَتْ حَاجَةٌ هَذَا الْعَبْدُ بِيَدِي لَقَضَيْتُهَا فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ يَا مُوسَى إِنَّهُ يَدْعُونِي وَقَلْبُهُ مَشْغُولٌ بِغَنَمٍ لَهُ فَلَوْ سَجَدَ حَتَّى يَنْقَطِعَ صُلْبُهُ تَتَفَقَّأَ عَيْنَاهُ وَلَمْ اسْتَجِبْ لَهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٥٣٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْعَبْدِ أَنْ يَدْعُوَ بِهِمْ مَجْمُوعَ وَقَلْبٍ خَاشِعٍ وَسَرِيرَةٍ خَالِصَةٍ وَبَدَنٍ خَاضِعٍ وَجَوَارِحٍ مُتَذَلِّلَةٍ وَيَقِينٍ وَاثِقٍ بِالْإِجَابَةِ لِيَصْدُقَ قَوْلُهُ تَعَالَى ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَلَا يَكُونُ قَلْبُهُ مُتَشَاغِلًا بِغَيْرِ اللَّهِ تَعَالَى؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٥٣٥﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: الدُّعَاءُ مَعَ حُضُورِ الْقَلْبِ لَا يُرَدُّ؛ مجموعة ورام ج: ٢ ص: ١١٨

﴿٤٥٣٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لِلدُّعَاءِ شُرُوطٌ أَرْبَعَةٌ الْأَوَّلُ إِخْصَارُ النِّيَّةِ وَالثَّانِي إِخْلَاصُ السَّرِيرَةِ وَالثَّلَاثُ مَعْرِفَةُ الْمَسْئُولِ وَالرَّابِعُ الْإِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

١٦-١٢-٢-٣-٤-٣- مُقْبِلًا

﴿٤٥٣٧﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَإِذَا دَعَوْتَ فَأَقْبِلْ بِقَلْبِكَ ثُمَّ اسْتَيْقِنْ بِالْإِجَابَةِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٣

﴿٤٥٣٨﴾ الْجَوَادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اللَّهُمَّ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَأَقْبَلْتُ بِدُعَائِي عَلَيْكَ رَاجِيًا إِجَابَتَكَ؛ البلد الأمين ص: ٢٣

﴿٤٥٣٩﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِنَّ مُقْبِلًا قَلْبُهُ إِلَى اللَّهِ إِلَّا قَضَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ حَاجَتَهُ وَلَوْ كَانَ شَقِيحًا رَجَوْتُ أَنْ يُحَوَّلَ سَعِيدًا؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٦٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۵۳۰﴾ مستحب است که دعاکننده در درخواست خود قاطع باشد که پیامبر ﷺ فرمود: هیچ کس نگوید: (خدایا! اگر می خواهی مرا ببخش یا رحمت کن) بلکه جدی و قاطع درخواست کند زیرا خداوند این گونه خواستن را مکروه نمی دارد.

﴿۱۵-۱۲-۲-۳-۶-۳﴾ با زبان دل، با حضور قلب

﴿۴۵۳۱﴾ وقتی من مرگ را به چشم خودم دیدم و زبانی نداشتم که خدا را بخوانم، ناچار با زبان دل به دعا پرداختم.

﴿۴۵۳۲﴾ خدای عزوجل دعایی که از روی دل غافل باشد اجابت نمی کند، پس هرگاه دعا کردی با دل توجه کن و یقین داشته باش که اجابت می شود.

﴿۴۵۳۳﴾ حضرت موسی به مردی گذشت که در حال سجود گریه می کرد و زاری می نمود و خدا را می خواند، موسی عرض کرد: پروردگارا اگر حاجت این بنده به دست من بود، مسلماً برآورده می کردم، خدا به موسی وحی فرستاد که او مرا می خواند، ولی دلش به گوسفندانش مشغول است پس اگر آن قدر مرا سجده کند که مهره های پشتش خشک شود و دیدگانش نابینا دعایش را مستجاب نکنم.

﴿۴۵۳۴﴾ سزاوار است که بنده هنگام دعا با تمام وجود و دلی فروتن و بدنی خاشع و نیتی پاک و ظاهری متذل و یقینی استوار نسبت به اجابت آن، به درگاه خدا روی بیاورد، تا کلام خدا که فرموده: اذْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ مرا بخوانید تا دعایتان را اجابت کنم، تحقق پیدا کند، و نباید دلش را در حین دعا به غیر حق مشغول بدارد.

﴿۴۵۳۵﴾ دعا همراه با حضور قلب رد نمی شود.

﴿۴۵۳۶﴾ برای دعا چهار شرط است: اول توجه کامل به خدا، دوم سرشت با اخلاص، سوم شناختن خدا، چهارم انصاف در درخواست.

﴿۱۶-۱۲-۲-۳-۶-۳﴾ با توجه

﴿۴۵۳۷﴾ پس هرگاه خواستی دعا کنی، با قلبت به او روی بیاور، آنگاه یقین به اجابتش داشته باش.

﴿۴۵۳۸﴾ خدایا! روی و تمام وجودم را به سوی تو کردم، و با دعا کردنم به تو روی آوردم، درحالی که به اجابت امید دارم.

﴿۴۵۳۹﴾ هیچ بنده ای نیست که با حضور قلب خدا را با این دعا بخواند، مگر آنکه خداوند حاجتش را برآورده می کند؛ و اگر بدبخت بوده باشد امید است سعادتمند شود.

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۵۴۰﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... رو به قبله بودن است.

۱۷-۱۲-۲-۳-۶-۳- با نیت راستین

﴿۴۵۴۱﴾ برای دعا چهار شرط است: اول توجه کامل به خدا، دوم سرشت با اخلاص، سوم شناختن خدا، چهارم انصاف در درخواست.

﴿۴۵۴۲﴾ هنگامی که پیامبر خدا ﷺ درخواست باران کرد و باران آمد تا جایی که گفتند اکنون غرق می‌شویم و پیامبر خدا ﷺ به دست مبارک اشاره کرد و آن‌ها (ابرها) را برگرداند، و گفت: خدایا! به اطراف ما باران ببارد و بر ما نبارد، پس ابرها پراکنده شدند (و گرد شهر مدینه را حلقه‌وار گرفتند و به اطراف مدینه باریدند، اصحاب و مسلمانان) عرض کردند: ای پیامبر خدا! یک‌بار دیگر نیز برای ما درخواست باران کردی ولی باران بر ما نبارید و دومین بار که درخواست باران کردی بر ما بارید؟ (این چگونه بود؟) فرمود: من (در اولین بار که) دعا کردم تصمیم به آن نداشتم، اما بار دوم که دعا کردم تصمیم داشتم.

﴿۴۵۴۳﴾ پس از خداوند که پروردگار خودتان است، با نیت‌های صادقانه و قلب‌های پاکیزه بخواهید که شما را موفق فرماید به روزه آن ماه و تلاوت کتابش (قرآن کریم).

﴿۴۵۴۴﴾ و از جمله صفات دعاکننده آن است که باید که متکبر نباشد، بلکه پرهیزکار و با نیت صادق و درست باشد.

﴿۴۵۴۵﴾ مستحب است که دعاکننده در درخواست خود قاطع باشد که پیامبر ﷺ فرمود: هیچ‌کس نگوید: (خدایا! اگر می‌خواهی مرا ببخش یا رحمت کن) بلکه جدی و قاطع درخواست کند.

﴿۴۵۴۶﴾ اگرچه دیر جوابت را بدهد ناامیدت نمی‌کند، زیرا بخشش به اندازه درخواست و طلب است. (پس درخواست خویش را جدی‌تر کن و بر آن پافشاری کن.)

﴿۴۵۴۷﴾ پس مباد که درنگ در اجابت دعا تو را از رحمت او ناامید گرداند که عطیه به اندازه نیت است.

﴿۴۵۴۸﴾ تأخیر در اجابت دعا تو را ناامید نسازد، چرا که عطیه بر اندازه عزم است. (پس درخواست خویش را جدی‌تر کن و بر آن پافشاری کن.)

﴿۴۵۴۹﴾ هرگاه بنده مؤمن خداوند بلندمرتبه را با نیت پاک و صادقانه و قلبی مخلص بخواند، خداوند به عهد خود وفا کرده و دعایش را اجابت می‌کند، و هرگاه کسی خداوند را بدون نیت و اخلاص بخواند، دعایش را اجابت نخواهد کرد، آیا خداوند نگفته است که: شما به عهد من وفا کنید تا من هم به عهد خود با شما وفا کنم.

﴿۴۵۵۰﴾ به امام صادق علیه السلام گفتیم: ای پسر پیامبر خدا ﷺ چرا مؤمن هرگاه دعا می‌کند دعایش مستجاب نمی‌شود، درحالی که خدای عزوجل و پروردگارتان فرموده: مرا بخوانید تا اجابت کنم شما را! پس فرمود هرگاه بنده خداوند تبارک و بلندمرتبه را با نیت پاک و قلبی صادق

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ وَقَلْبٍ مُخْلِصٍ اسْتَجِيبَ لَهُ بَعْدَ وَقَائِهِ بِعَهْدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَإِذَا دَعَا اللَّهَ بِغَيْرِ نِيَّةٍ وَإِخْلَاصٍ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ أَلَيْسَ اللَّهُ يَقُولُ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ فَمَنْ وَفَى وَفَى لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٩

﴿٤٥٥١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَعَا اللَّهَ بِغَيْرِ نِيَّةٍ وَإِخْلَاصٍ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥

ص: ١٨٩

﴿٤٥٥٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَ أَيْ عَبْدٍ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ خَالِصَةٍ لَا يُخَالِطُهَا شَكٌّ فِي أَوَّلِ شَهْرِ رَمَضَانَ أَعْطَاهُ اللَّهُ ثَوَابَ لَيْلَةِ الْقَدَرِ وَيَخْلُقُ اللَّهُ فِي كُلِّ سَمَاءٍ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَبَيْتِ الْمَقْدِسِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَبِالْمَشْرِقِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَبِالْمَغْرِبِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ لِكُلِّ مَلَكٍ عَشْرُونَ أَلْفَ رَأْسٍ فِي كُلِّ رَأْسٍ عَشْرُونَ أَلْفَ فَمٍ فِي كُلِّ فَمٍ عَشْرُونَ أَلْفَ لِسَانٍ يُسَبِّحُونَ اللَّهَ تَعَالَى بِلُغَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ وَيَجْعَلُونَ ثَوَابَ تَسْبِيحِهِمْ لِمَنْ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار

ج: ٩١ ص: ٢٠٠

﴿٤٥٥٣﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ فَدَعَا اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَهُ غُلَامًا ثَلَاثَ سِنِينَ فَلَمَّا رَأَى أَنَّ اللَّهَ لَا يُجِيبُهُ قَالَ يَا رَبِّ أَبَعِيدُ أَنَا مِنْكَ فَلَا تَسْمَعْنِي أَمْ قَرِيبُ أَنْتَ مِنِّي فَلَا تُجِيبُنِي قَالَ فَاتَاهُ آتٍ فِي مَنَامِهِ فَقَالَ إِنَّكَ تَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ مُنْذُ ثَلَاثِ سِنِينَ بِلِسَانٍ بَذِيءٍ وَقَلْبٍ عَاتٍ غَيْرِ تَقِيٍّ وَنِيَّةٍ غَيْرِ صَادِقَةٍ فَاقْلَعْ عَنْ بَذَائِكَ وَلِتَقِ اللَّهَ قَلْبِكَ وَلِتَحْسُنْ نِيَّتَكَ قَالَ فَفَعَلَ الرَّجُلُ ذَلِكَ ثُمَّ دَعَا اللَّهَ فَوُلِدَ لَهُ غُلَامٌ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٣٢٤

﴿٤٥٥٤﴾ الصادق عليه السلام: مَا صَلَّيْ فِيهِ أَحَدٌ فَدَعَا اللَّهَ بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ إِلَّا صَرَفَهُ اللَّهُ بِقَضَاءِ حَاجَتِهِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٤١٧

﴿٤٥٥٥﴾ الكاظم عليه السلام: فَدَعَوْا اللَّهَ أَنْ يُنْجِيَهُمْ بِزَرْعٍ وَمَاشِيَةٍ وَمَاءٍ وَيَجْعَلَهُ قَلِيلًا لِيُطْعَمُوا

فَأَجَابَهُمُ اللَّهُ إِلَى ذَلِكَ لِمَا عَلِمَ مِنْ صِدْقِ نِيَّاتِهِمْ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ١٥٣

﴿٤٥٥٦﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ فَدَعَا اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَهُ غُلَامًا ثَلَاثَ سِنِينَ فَلَمَّا

رَأَى أَنَّ اللَّهَ لَا يُجِيبُهُ قَالَ يَا رَبِّ أَبَعِيدُ أَنَا مِنْكَ فَلَا تَسْمَعْنِي أَمْ قَرِيبُ أَنْتَ مِنِّي فَلَا تُجِيبُنِي قَالَ فَاتَاهُ آتٍ فِي مَنَامِهِ فَقَالَ إِنَّكَ تَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ مُنْذُ ثَلَاثِ سِنِينَ بِلِسَانٍ بَذِيءٍ وَقَلْبٍ عَاتٍ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بخواند، خداوند بعد از وفای به عهدش نسبت به خداوند عزوجل به او پاسخ می‌دهد. و هرگاه خداوند را بدون نیت و پاکی بخواند، برایش اجابت نمی‌کند؛ آیا این چنین نیست که خداوند می‌فرماید: به عهده وفا کنید تا به عهدتان وفا کنم، پس کسی که وفا کند، به او وفا می‌شود.

﴿۴۵۵۱﴾ هرگاه خداوند را بدون نیت و پاکی دل بخواند برایش اجابت نمی‌شود.

﴿۴۵۵۲﴾ هر بنده‌ای که این دعا را به نیت درست در اول ماه مبارک رمضان بخواند که در آن شکی مخلوط نباشد، خدای تعالی به او ثواب شب قدر می‌دهد و در هر آسمانی هفتاد هزار فرشته می‌آفریند و در بیت المقدس هفتاد هزار فرشته و در مشرق هفتاد هزار فرشته و در مغرب هفتاد هزار فرشته که برای هر فرشته بیست هزار سر است در هر سری بیست هزار دهان و در هر دهانی بیست هزار زبان که خدای تعالی را به لغت‌های مختلف تسبیح می‌کنند و ثواب این تسبیح خود را به کسی می‌بخشند که این دعا را بخواند.

﴿۴۵۵۳﴾ در بنی اسرائیل مردی بود که سه سال به درگاه خدا دعا کرد که به او پسری بدهد، چون دید خدا مستجاب نمی‌کند گفت: پروردگارا آیا من از تو دورم که نشنویم یا تو به من نزدیکی و مرا پاسخ ندهی، فرمود: یکی به خوابش آمد و گفت: تو سه سال است خدا را با زبانی بی‌شرم و دلی سرکش و ناپرهیزکار می‌خوانی و با نیتی نادرست، از بی‌حیایی خود را رها کن و دلت را پرهیزکار نما و خوش نیت باش، فرمود: آن مرد چنین کرد و آنگاه به درگاه خدا دعا کرد برای او پسر زاده شد.

﴿۴۵۵۴﴾ کسی که در این مکان نماز بخواند و با نیت خالص و صادق دعا کند خداوند حاجتش را برآورده می‌کند.

﴿۴۵۵۵﴾ خداوند را خواندند تا آن‌ها را با روزی کردن اندکی از محصولات کشاورزی و چهارپا و آب نجاتشان دهد، در حدی که طغیان نکنند، پس چون خداوند از راستی نیتشان باخبر بود، به آن‌ها پاسخ مثبت داد.

﴿۴۵۵۶﴾ در بنی اسرائیل مردی بود که سه سال به درگاه خدا دعا کرد که به او پسری بدهد، چون دید خدا مستجاب نمی‌کند گفت: پروردگارا آیا من از تو دورم که نشنویم یا تو به من نزدیکی و مرا پاسخ ندهی، فرمود: یکی به خوابش آمد و گفت: تو سه سال است خدا را با زبانی بی‌شرم و دلی سرکش و ناپرهیزکار می‌خوانی و با نیتی نادرست، از بی‌حیایی خود را رها کن و

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطها﴾

غَيْرَ تَقِيٍّ وَ نِيَّةٍ غَيْرَ صَادِقَةٍ فَأَقْلَعُ عَنْ بَدَائِكَ وَ لَيْتَنِي اللَّهُ قَلْبُكَ وَ لَتَحْسُنُ نِيَّتَكَ قَالَ فَفَعَلَ الرَّجُلُ ذَلِكَ ثُمَّ دَعَا اللَّهَ فَوُلِدَ لَهُ غُلَامٌ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٣٢٤

﴿٤٥٥٧﴾ الصادق عليه السلام: أَنْ أَفْضَلَ زَادَ الرَّاحِلَ إِلَيْكَ عَزَمُ إِرَادَةٍ وَ إِخْلَاصُ نِيَّةٍ وَ قَدْ دَعَوْتُكَ بِعَزَمِ إِرَادَتِي وَ إِخْلَاصِ طَوَيَّتِي وَ صَادِقِ نِيَّتِي؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٧٦

﴿٤٥٥٨﴾ الباقر عليه السلام: فَازَ وَ اللَّهُ عَبْدُ هَدَاهُ الْإِسْتِبْصَارُ وَ صَحَّتْ لَهُ الْأَفْكَارُ وَ أَرْشَدَهُ الْإِغْتِبَارُ وَ أَحْسَنَ لِنَفْسِهِ الْإِخْتِيَارَ فَقَامَ إِلَيْكَ بِنِيَّةٍ مِنْهُ صَادِقَةٍ وَ نَفْسٍ مُطْمَئِنَّةٍ بِكَ وَ آثِقَةٍ فَنَاجَاكَ بِحَاجَتِهِ مُتَذَلِّلًا وَ نَادَاكَ مُتَضَرِّعًا وَ اعْتَمَدَ عَلَيْكَ فِي إِجَابَتِهِ مُتَوَكِّلًا وَ ابْتَهَلَ يَدْعُوكَ؛ البلد الأمين ص: ٤٧

﴿٤٥٥٩﴾ فَإِنَّ الْعَطِيَّةَ عَلَى قَدْرِ النِّيَّةِ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٦ ص: ٨٦

﴿٤٥٦٠﴾ الصادق عليه السلام: فَإِنْ لَمْ تَأْتِ بِشَرْطِ الدُّعَاءِ فَلَا تَنْظُرُ الْإِجَابَةَ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَ أَخْفَى فَلَعَلَّكَ تَدْعُوهُ بِشَيْءٍ قَدْ عَلِمَ مِنْ سِرِّكَ خِلَافَ ذَلِكَ؛ مصباح الشريعة ص: ١٣٢

١٨-١٢-٢-٣-٦-٣- يُرِيدُونَ وَجْهَهُ

﴿٤٥٦١﴾ الأنعام آية ٥٢: وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ

مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ

﴿٤٥٦٢﴾ الكهف آية ٢٨: وَ أَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَ

لَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ لَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَ اتَّبَعَ هَوَاهُ وَ كَانَ آمُرُهُ قُضًى

١٩-١٢-٢-٣-٦-٣- دُعَاءُ مَنْ عَطَفَ

﴿٤٥٦٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَسْأَلُكَ...سُؤَالَ مَنْ...أَنَاخَ رَجَاهُ وَ عَطَفَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

١٠٢

٢٠-١٢-٢-٣-٦-٣- دُعَاءُ مَنْ قَصَدَكَ

﴿٤٥٦٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ...قَصَدَكَ بِمَسَائِلَتِهِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢٢

﴿٤٥٦٥﴾ أَسْأَلُكَ...وَ أَصْنِي إِلَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٠١

٢١-١٢-٢-٣-٦-٣- طَاهِرًا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

دلت را پرهیزکار نما و خوش نیت باش، فرمود: آن مرد چنین کرد و آنگاه به درگاه خدا دعا کرد برای او پسر زاده شد.

﴿۴۵۵۷﴾ برترین توشه مسافر به سوی تو اراده استوار و خلوص نیت است، و من نیز تو را با اراده استوار و باطن پاک و نیت راست و درست می خوانم.

﴿۴۵۵۸﴾ به خدا سوگند بنده ای که بصیرت جویی هدایتگرش بوده، افکارش در مسیر صحیح، و عبرت گرفتن راهنمایش، و انتخاب هایش بهترین باشد، رستگار می شود. پس با نیتی صادق و نفسی سرشار از اطمینان و اعتماد، به سوی تو برمی خیزد. برای حاجات خود، تو را به حالت ذلت فریاد زند و با زاری بخواند، و به تو در استجابت دعایش با توکل اعتماد کرده و با تضرع و زاری تو را می خواند.

﴿۴۵۵۹﴾ همانا بخشش به اندازه نیت است.

﴿۴۵۶۰﴾ اگر این شرایط را رعایت نکردی منتظر اجابت و قبولی دعای خود مباش، زیرا خداوند متعال از ظاهر و باطن تو آگاه است، و ممکن است تو مطلبی را بخواهی که برخلاف درخواست باطنی تو باشد.

۱۸-۱۲-۲-۳-۶-۳- خواستن او

﴿۴۵۶۱﴾ آیه ۵۲ طرد مکن کسانی را که می خوانند پروردگار خود را در بامداد و پسین، و رضایش را می جویند، از حسابشان چیزی بر تو نیست و از حساب تو هم چیزی بر آنها نیست که طردشان کنی و از ستمکاران باشی.

﴿۴۵۶۲﴾ آیه ۲۸ با کسانی باش که پروردگار خود را صبح و عصر می خوانند، و تنها رضای او را می طلبند! و هرگز به خاطر زیورهای دنیا، چشمان خود را از آنها برنگیر! و از کسانی که قلبشان را از یاد خود غافل ساختیم اطاعت مکن! همان ها که از هوای نفس پیروی کردند، و کارهایشان افراطی است.

۱۹-۱۲-۲-۳-۶-۳- دعای متوجه

﴿۴۵۶۳﴾ از تو درخواست می کنم همچون درخواست کسی که امیدش به توسل و به تو رو کرده است.

۲۰-۱۲-۲-۳-۶-۳- دعای آن که تو را می خواهد.

﴿۴۵۶۴﴾ تو را می خوانم خواندن کسی که با درخواستش تو را قصد کرده است.

﴿۴۵۶۵﴾ خدایا! تو را می خوانم و به سوی تو مشتاقم.

۲۱-۱۲-۲-۳-۶-۳- پاک

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

﴿٤٥٦٤﴾ إدريس عليه السلام: ادْعُوا اللَّهَ دُعَاءَ طَاهِرٍ مُتَفَرِّغًا؛ بحار الأنوار ج: ٨١ ص: ٢٥٣

١-٢١-١٢-٢-٣-٤-٣-٦-٣- تطهير القلب

﴿٤٥٦٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَاسْأَلُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ بِنِيَّاتٍ صَادِقَةٍ وَقُلُوبٍ طَاهِرَةٍ أَنْ يُؤَقِّقَكُمْ

لِصَيَامِهِ وَتِلَاوَةِ كِتَابِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٣١٣

﴿٤٥٦٨﴾ الصادق عليه السلام: وَشَاغِلٌ يَحْجُبُكَ عَنْ رَبِّكَ فَإِنَّهُ لَا يَقْبَلُ إِلَّا الْأَطْهَرَ وَالْأَخْلَصَ وَانْظُرْ مِنْ أَى دِيوَانٍ يُخْرِجُ اسْمُكَ فَإِنْ دُقَّتْ حَلَاوَةُ مُنَاجَاتِهِ وَلَذِيذُ مُخَاطَبَاتِهِ وَشَرِبْتَ بِكَاسِ رَحْمَتِهِ وَكَرَامَاتِهِ مِنْ حُسْنِ إِقْبَالِهِ عَلَيْكَ وَإِجَابَتِهِ فَقَدْ صَلَحَتْ لِحْدَمَتِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٤٣٧

﴿٤٥٦٩﴾ السَّجَّاد عليه السلام: فَقَامَ إِلَيْكَ بِقَلْبٍ طَاهِرٍ نَقِيٍّ، ثُمَّ دَعَاكَ بِصَوْتٍ حَائِلٍ خَفِيٍّ؛ الصحيفة

السجادية عليه السلام الدعاء ١٢

﴿٤٥٧٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: رَأَيْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فِي سَاعَةِ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ يَا نَوْفُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَى الْمَسِيحِ عليه السلام أَنْ قُلْ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ لَا يَدْخُلُوا بَيْتًا مِنْ بُيُوتِي إِلَّا بِقُلُوبٍ طَاهِرَةٍ وَأَبْصَارٍ خَاشِعَةٍ وَأَكْفُفٍ نَقِيَّةٍ وَأَعْلِمُهُمْ أَنِّي لَا أَجِيبُ لِأَحَدٍ مِنْهُمْ دَعْوَةً وَلَا أَحَدٍ مِنْ خَلْقِي عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ؛ أعلام الدين ص: ١٢٣

﴿٤٥٧١﴾ فَإِنْ مَحَلَّ الِاسْتِجَابَةَ قُدْسُ الْقُلُوبِ وَطَهَارَةُ الْأَعْمَالِ؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٢٥٤

٢-٢١-١٢-٢-٣-٤-٣-٦-٣- تنظيف البطن من الحرام

﴿٤٥٧٢﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي... تَنْظِيفُ الْبُطْنِ مِنَ الْحَرَامِ بِالصَّوْمِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

٣-٢١-١٢-٢-٣-٤-٣-٦-٣- تطهير اللسان

﴿٤٥٧٣﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الرَّجُلَ الْعَالِمَ مِنْ شِيعَتِنَا إِذَا حَفِظَ لِسَانَهُ... إِنْ سَأَلَ أُعْطِيَ وَإِنْ دَعَا

أُجِيبَ وَإِنْ طَلَبَ أَذْرَكَ وَإِنْ نَصَرَ مَظْلُومًا عَزَّ دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ ج: ١ ص: ٦٤

٤-٢١-١٢-٢-٣-٤-٣-٦-٣- طهارة الطعام

﴿٤٥٧٤﴾ الرسول ﷺ: مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ يُطَهِّرَ طَعَامَهُ مِنَ الْمُحَرَّمَاتِ وَالشُّبُهَاتِ عِنْدَ

حَاجَتِهِ إِلَى إِجَابَةِ الدَّعَوَاتِ؛ مهج الدعوات ص: ٣٥٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۵۶۶﴾ خدا را با طهارت و شادابی بخوانید.

۱-۲۱-۱۲-۲-۳-۶-۳- پاکی قلب

﴿۴۵۶۷﴾ پس از خداوند که پروردگار خودتان است، با نیت‌های صادقانه و قلب‌های پاکیزه بخواهید که شما را موفق فرماید به روزه آن ماه و تلاوت کتابش (قرآن کریم).

﴿۴۵۶۸﴾ دل خود را از هر دل‌مشغولی که مانع تو باشد از قرب به مولای حقیقی پاک کن، چرا که مقبول درگاه او نیست مگر عملی که پاکیزه و خالص از برای او باشد. و خودبه‌خود در آنجا فکر کن که آیا از کدام دیوان بیرون خواهد آمد نام تو؟ (از دیوان «سعداء» یا «عیاذاً بالله» از دیوان «اشقیاء»). بعد از این همه مراتب جزع و فزع، و اعتراف به عجز و تقصیر که در مسجد کردی، اگر در دل خود حلاوتی از این مناجات، و لذتی از این مخاطبات می‌یابی، و از جام رحمت الهی شربتی می‌چشی، معلوم می‌شود که صاحب بیت را به تو اقبالی هست و صلاحیت خدمت او را داری.

﴿۴۵۶۹﴾ پس با دلی پاک و پاکیزه به‌سوی تو برخیزد و با صدایی تغییریافته (زمزمه‌وار) آهسته تو را بخواند.

﴿۴۵۷۰﴾ امیرالمؤمنین را در ساعتی از شب دیدم که فرمود: ای نوف، خداوند به بنده خود عیسی مسیح وحی کرد که به بنی‌اسرائیل بگو داخل یکی از خانه‌های من نشوید مگر با دلی پاک و چشمی خاشع و دست‌های پرهیزکار و به آن‌ها اعلام کن دعای هیچ‌یک از آن‌ها را اجابت نمی‌کنم در صورتی که حقی از دیگری به گردن او باشد. ای نوف، داود پیامبر در این ساعت از شب خارج شد درحالی که فرمود: این همان لحظه‌ای است که دعا در آن رد نمی‌شود مگر دعای شاعر و دعای مالیات‌بگیرها و یا شرطه باج‌گیر و یا مأمور شناسایی یا تنبورزن و یا طبل‌زن.

﴿۴۵۷۱﴾ مکان استجابت در دل‌های پاک و کردار طاهر است.

۲-۲۱-۱۲-۲-۳-۶-۳- پاک کردن درون از حرام

﴿۴۵۷۲﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... پاک کردن شکم از حرام با روزه گرفتن است.

۳-۲۱-۱۲-۲-۳-۶-۳- پاک کردن زبان

﴿۴۵۷۳﴾ شخص عالمی از شیعیان ما، هرگاه زبانش را حفظ کند... اگر بخواهد داده می‌شود، و اگر دعا کند اجابت می‌شود، و اگر درخواست کند به دست آورد و اگر مظلومی را یاری دهد سربلند می‌شود.

۴-۲۱-۱۲-۲-۳-۶-۳- پاک کردن خوراک

﴿۴۵۷۴﴾ از جمله شرایط استجابت دعا آن است که باید دعاکننده طعام خود را از حرام و از مشته به حرام پاک سازد، اگر بخواهد دعای او مستجاب گردد.

﴿۱۳۷۱﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٥٧٥﴾ الرسول ﷺ: قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَحِبُّ أَنْ يُسْتَجَابَ دُعَائِي فَقَالَ طَهِّرْ مَا كَلَّكَ وَ

لَا تَدْخُلْ بطنَكَ الْحَرَامَ؛ وسائل الشريعة ج: ٧ ص: ١٤٥

﴿٤٥٧٦﴾ أَنَّ اللَّهَ قَالَ لِمُوسَى ادْعُنِي عَلَى لِسَانٍ لَمْ تَعْصِنِي بِهِ فَقَالَ يَا رَبِّ أَنَّى لِي بِذَلِكَ قَالَ

ادْعُنِي عَلَى لِسَانٍ غَيْرِكَ؛ وسائل الشريعة ج: ٧ ص: ١٠٩

٥-٢١-١٢-٢-٣-٤-٣-طبيب المكسب

﴿٤٥٧٧﴾ الرسول ﷺ: أَطِيبُ كَسْبِكَ تُسْتَجَبْ دَعْوَتُكَ فَإِنَّ الرَّجُلَ يَرْفَعُ اللُّقْمَةَ إِلَى فِيهِ حَرَامًا

فَمَا تُسْتَجَابُ لَهُ دَعْوَةُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٧

﴿٤٥٧٨﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيُطِيبْ كَسْبَهُ وَلْيَخْرُجْ مِنْ مَظَالِمِ

النَّاسِ وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءَ عَبْدٍ وَفِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢١

﴿٤٥٧٩﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُسْتَجِيبَ دُعَائِي فَقَالَ ﷺ إِذَا

أَرَدْتَ ذَلِكَ فَأَطِيبْ كَسْبَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٧

﴿٤٥٨٠﴾ الرسول ﷺ: أَطِيبُ كَسْبِكَ تُسْتَجَبْ دَعْوَتُكَ فَإِنَّ الرَّجُلَ يَرْفَعُ اللُّقْمَةَ إِلَى فِيهِ حَرَامًا

فَمَا تُسْتَجَابُ لَهُ دَعْوَةُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٧

﴿٤٥٨١﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ دَعْوَتُهُ فَلْيُطِيبْ مَكْسَبَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٨٦

﴿٤٥٨٢﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيُطِيبْ كَسْبَهُ وَلْيَخْرُجْ مِنْ مَظَالِمِ

النَّاسِ وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءَ عَبْدٍ وَفِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢١

٦-٢١-١٢-٢-٣-٤-٣-نقيًا

﴿٤٥٨٣﴾ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عليه السلام: فَادْعُنِي بِالْقَلْبِ النَّقِيِّ وَاللِّسَانِ الصَّادِقِ؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص:

٣٣٥

﴿٤٥٨٤﴾ فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى عليه السلام: يَا مُوسَى ادْعُنِي بِالْقَلْبِ النَّقِيِّ وَاللِّسَانِ الصَّادِقِ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۵۷۵﴾ مردی گفت ای پیامبر خدا! دوست دارم که دعایم مستجاب شود، فرمود: خوراکت را پاکیزه کن و در شکمت حرام داخل مکن.

﴿۴۵۷۶﴾ خدای تعالی در گفتگو با موسی به او فرمود: مرا با زبانی بخوان که با آن نافرمانی مرا نکرده باشی پس موسی عرض کرد: ای پروردگار من، چنین زبانی از کجا فراهم سازم. فرمود: مرا به واسطه زبان کسی غیر از خودت بخوان.

۵-۲۱-۱۲-۲-۳-۶-۳- پاک کردن کسب و کار

﴿۴۵۷۷﴾ کسب خود را پاک و حلال کن که دعایت مستجاب گردد، که مرد گاهی لقمه حرامی را به دهان می‌گذارد و تا چهل روز دعایش مستجاب نمی‌شود.

﴿۴۵۷۸﴾ هرگاه یکی از شما بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را پاکیزه کند، از ستم‌هایی که از طرف او بر مردم رفته است خارج شود. و خداوند دعای بنده‌ای را که در شکمش مال حرام باشد و یا ظلمی در حق کسی کرده و هنوز رضایت مظلوم را به دست نیاورده باشد، بالا نمی‌برد.

﴿۴۵۷۹﴾ مردی خدمت پیامبر خدا ﷺ آمد و گفت: از خدا بخواه که دعایم را مستجاب کند، پیامبر فرمود: اگر این را می‌خواهی پس مالت را پاک و حلال کن.

﴿۴۵۸۰﴾ کسب خود را پاک و حلال کن که دعایت مستجاب گردد، که مرد گاهی لقمه حرامی را به دهان می‌گذارد و تا چهل روز دعایش مستجاب نمی‌شود.

﴿۴۵۸۱﴾ هرکس شاد شود به اینکه دعایش به اجابت می‌رسد، باید کسب خود را پاک و حلال کند.

﴿۴۵۸۲﴾ هرگاه یکی از شما بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را پاکیزه کند، از ستم‌هایی که از طرف او بر مردم رفته است خارج شود. و خداوند دعای بنده‌ای را که در شکمش مال حرام باشد و یا ظلمی در حق کسی کرده و هنوز رضایت مظلوم را به دست نیاورده باشد، بالا نمی‌برد.

۶-۲۱-۱۲-۲-۳-۶-۳- پاک

﴿۴۵۸۳﴾ مرا با دلی پاک و زبانی راستگو بخوان.

﴿۴۵۸۴﴾ ای موسی، مرا با قلب پاک و زبان راستگو بخوان و دعا کن.

﴿۱۲۷۳﴾

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٥٨٥﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَقَامَ إِلَيْكَ بِقَلْبٍ طَاهِرٍ نَقِيٍّ، ثُمَّ دَعَاكَ بِصَوْتٍ حَائِلٍ خَفِيِّ؛ الصَّحِيفَةُ

السجادة العلية الدعاء ١٢

﴿٤٥٨٦﴾ الْعَسْكَرُ ^{الْمَلَكُ} إِنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَلَا أَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ الْمَسِيحِ أَنْ قُلْ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ لَا

تَدْخُلُوا بُيُوتِي إِلَّا بِقُلُوبٍ خَاضِعَةٍ وَأَبْصَارٍ خَاشِعَةٍ وَأَكْفُفٍ نَقِيَّةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ٣١٥

﴿٤٥٨٧﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: تَجَرَّوْا قُلُوبَكُمْ فَإِنْ أَنْقَاَهَا مِنْ حَرَكَةِ الْوَاحِشِ لِسَخَطِ شَيْءٍ مِنْ صُنْعِ

اللَّهُ فَإِذَا وَجَدْتُمُوهَا كَذَلِكَ فَاَسْأَلُوهُ مَا شِئْتُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٦٧ ص: ٥٨

﴿٤٥٨٨﴾ الصادق عليه السلام: تَبَجَّرُوا قُلُوبَكُمْ فَإِنْ أَنْقَاهاَ اللَّهُ مِنْ حَرَكَةِ الْوَاجِسِ لِسَخَطِ شَيْءٍ مِنْ

صُنِعَ فَإِذَا وَجَدْتُمُوهَا كَذَلِكَ فَاَسْأَلُوهُ مَا شِئْتُمْ؛ الأُمَالِي لِلْمَفِيد ص: ٥٤

﴿٤٥٨٩﴾ الصادق عليه السلام: تَحَرَّوْا قُلُوبَكُمْ فَإِنْ أَنْقَاها اللَّهُ مِنْ حَرَكَةِ الْوَاحِشِ لِسَخَطِ شَيْءٍ مِنْ

صُنِعَ فَسَلُّوهُ مَا شِئْتُمْ؛ مشكاة الأنوار ص: ٣٠٢

﴿٤٥٩٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَ خَيْرُ الدُّعَاءِ مَا صَدَرَ عَنْ صَدْرٍ نَقِيٍّ وَ قَلْبٍ تَقِيٍّ؛ الكافي ج: ٢ ص:

468

٧-٢١-١٢-٢-٣-٦-٣-تَقِيًّا

﴿٤٥٩١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَ خَيْرُ الدُّعَاءِ مَا صَدَرَ عَنْ صَدْرٍ نَقِيٍّ وَ قَلْبٍ تَقِيٍّ؛ الكافي ج: ٢ ص:

۴۶۸

﴿٤٥٩٢﴾ الرّسول ﷺ: اِتَّقِ اللَّهَ وَ اَخْلِصْ ضَمِيرَكَ وَ ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٣

ص: ٤١

﴿٤٥٩٣﴾ الرسول ﷺ: فَادْعُنِي بِالْقَلْبِ النَّقِيِّ وَاللِّسَانِ الصَّادِقِ النَّقِيِّ؛ أَعْلَامُ الدِّينِ ص: ٢٢٠

﴿٤٥٩٤﴾ وَمِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ يَكُونَ عِنْدَ الدُّعَاءِ تَقِيًّا وَنَيْتُهُ صَادِقَةٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

۳۵۱

﴿٤٥٩٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ قَدَعَا اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَهُ غُلَامًا ثَلَاثَ سِنِينَ فَلَمَّا

رَأَى أَنَّ اللَّهَ لَا يُجِيبُهُ قَالَ يَا رَبِّ أَسَ بَعِيدٌ أَنَا مِنْكَ فَلَا تَسْمَعْنِي أَمْ قَرِيبٌ أَنْتَ مِنِّي فَلَا تُجِيبْنِي قَالَ

فَاتَاهُ آتٌ فِي مَنَامِهِ فَقَالَ إِنَّكَ تَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ مُنْذُ ثَلَاثِ سِنِينَ بِلِسَانٍ بَدِيءٍ وَ قَلْبَ عَاتٍ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۵۸۵﴾ پس با دلی پاک و پاکیزه به سوی تو برخیزد و با صدایی تغییر یافته (زمزمه وار) آهسته تو را بخواند.

﴿۴۵۸۶﴾ خداوند به بنده خود مسیح وحی کرد که به بنی اسرائیل بگو وارد خانه های من نشوند مگر با قلب های خاضع و چشم های خاشع و دست های پاک.

﴿۴۵۸۷﴾ دل های خود را مانند دریا وسیع و پاکیزه کنید که پاکیزه ترین دل ها دلی است که در آن افکار وحشت زا که موجب نارضایتی انسان از تقدیرات الهی باشد راه نیابد، آن هنگام که قلب شما چنین حالتی را پیدا کرد هر خواسته ای که دارید از خدای تعالی بخواهید (دعای شما مستجاب می شود).

﴿۴۵۸۸﴾ دل های خود را واری کنید و اگر دیدید که خداوند آن را از اضطراب و نگرانی نسبت به کارهای خویش پاکیزه ساخته آنگاه هرچه خواستید از خداوند درخواست کنید (که به شما داده خواهد شد).

﴿۴۵۸۹﴾ دل های خود را واری کنید، اگر دیدید که خداوند آن را از اضطراب و نگرانی نسبت به کارهای خویش پاکیزه ساخته، آنگاه هرچه خواستید از خدا درخواست کنید.

﴿۴۵۹۰﴾ بهترین دعا آن است که از سینه پاک و قلب پرهیزکار صادر شود.

۷-۲۱-۱۲-۲-۳-۶-۳- پاک

﴿۴۵۹۱﴾ بهترین دعا آن است که از سینه پاک و قلب پرهیزکار صادر شود.

﴿۴۵۹۲﴾ از خدا پروا کن و درونت را خالص گردان و با این دعا خدا را بخوان.

﴿۴۵۹۳﴾ مرا با دلی پاک و زبانی راستگو با تقوا بخوان.

﴿۴۵۹۴﴾ و از جمله صفات دعاکننده آن است که باید که متکبر نباشد، بلکه پرهیزکار و با نیت صادق و درست باشد.

﴿۴۵۹۵﴾ در بنی اسرائیل مردی بود که سه سال به درگاه خدا دعا کرد که به او پسری بدهد، چون دید خدا مستجاب نمی کند، گفت: پروردگارا آیا من از تو دورم که نشنویم یا تو به من نزدیکی و مرا پاسخ ندهی، فرمود: یکی به خوابش آمد و گفت: تو سه سال است خدا را با زبانی بی شرم و دلی سرکش و ناپرهیزکار می خوانی و با نیتی نادرست، از بی حیایی خود را رها کن و

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

غَيْرَ تَقِيٍّ وَنِيَّةٍ غَيْرَ صَادِقَةٍ فَافْلَعْ عَنْ بَذَائِكَ وَلِئْتِ اللَّهَ قَلْبُكَ وَلِتَحْسُنْ نِيَّتَكَ قَالَ فَمَعَلَ الرَّجُلُ ذَلِكَ ثُمَّ دَعَا اللَّهَ فَوُلِدَ لَهُ غُلَامٌ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٣٢٤

﴿٤٥٩٦﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاصْلِحُوا أَعْمَالَكُمْ وَأَخْلَصُوا سَرَائِرَكُمْ وَأَمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ فَيَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَكُمْ دُعَاءَكُمْ: مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨
١٣-٢-٣-٦-٣-مُسْلِمًا، مُسْلِمًا

١-١٣-٢-٣-٦-٣- مُسْتَسْلَمًا، مُسْتَسْلَاً

﴿٤٥٩٧﴾ الصادق (عليه السلام): إِذَا دَعَا الرَّجُلُ فَقَالَ بَعْدَ مَا دَعَا مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ اسْتَسْلِمَ عِنْدِي وَاسْتَسْلِمَ لَأَمْرِي اقْضُوا حَاجَتَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٢١

﴿٤٥٩٨﴾ الصادق (عليه السلام): الدُّعَاءُ...تَسْلِمُ الْأُمُورَ كُلَّهَا ظَاهِرًا وَبَاطِنًا إِلَى اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَأْتِ بِشَرْطِ الدُّعَاءِ فَلَا تَنْتَظِرِ الْجَابَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٤٥٩٩﴾ الصادق (عليه السلام): أَذْعُوكَ دُعَاءَ... مُسْلِمٍ لِقَضَائِكَ رَاضٍ بِحُكْمِكَ مُفَوِّضٌ إِلَيْكَ؛
البلد الأمين ص: ٣٧٢

﴿٤٦٠﴾ الرضا عليه السلام: وَإِنْ رَدَدْتَ مَعَ ذَلِكَ سُؤْلِي وَ خَابَتْ إِلَيْكَ أَمَالِي فَمَالِكَ رَأَى مِنْ مَمْلُوكِهِ ذُنُوبًا فَطَرَدَهُ عَنْ بَابِهِ وَ سَيِّدٌ رَأَى مِنْ عَبْدِهِ عُيُوبًا فَأَعْرَضَ عَنْ جَوَابِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٨٠

٢-١٣-٢-٣-٦-٣-مُسْلِمًا

﴿٤٦٠﴾ الرَّسُولُ ﷺ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ لَيْسَ فِيهِ قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا إِنْهُمْ إِلَّا آعْطَاهُ اللَّهُ إِحْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعْجَلَ فِي الْإِجَابَةِ وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ بِأَحْسَنَ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَ مَا طَلَبَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

﴿٤٦٠٢﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ دَعَا اللَّهَ تَعَالَى بِدَعْوَةٍ لَيْسَتْ فِيهَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا اسْتَجَابَ إِلَيْهِمْ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا إِحْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعْجَلَ لَهُ الدَّعْوَةُ وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَهَا فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَرْفَعَ عَنْهُ مِثْلَهَا مِنَ السُّوءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

دلت را پرهیزکار نما و خوش نیت باش، فرمود: آن مرد چنین کرد و آنگاه به درگاه خدا دعا کرد برای او پسر زاده شد.

﴿۴۵۹۶﴾ تقوای خدا پیشه کنید و کارهایتان را اصلاح کنید و درونتان را خالص کنید و امر به معروف و نهی از منکر کنید، پس خداوند دعایتان را اجابت می‌کند.

۱۳-۲-۳-۶-۳- تسلیم

۱-۱۳-۲-۳-۶-۳- تسلیم

﴿۴۵۹۷﴾ هرگاه مردی دعا کند و پس از دعا بگوید: «ماشاءالله لا حول و لا قوة الا بالله» خدای عزوجل می‌فرماید: بنده مؤمن به من دل بسته است و تسلیم امر من شده است، نیازش را برآورید.

﴿۴۵۹۸﴾ دعا آن است که امور خود را در ظاهر و باطن به خداوند متعال تسلیم کند، و اگر به شرایط دعا عمل نکنی، انتظار اجابت نداشته باش.

﴿۴۵۹۹﴾ تو را می‌خوانم همچون شخص تسلیم‌شده به قضایت و راضی به حکمت و سپارنده امر خود به تو.

﴿۴۶۰۰﴾ اگر دعایم را رد کنی و امیدم را ناامید کنی، مالکی هستی که از مملوکش گناهی دیده و او را از درس طرد کرده، و آقایی هستی که از بنده‌اش عیبی دیده، و از پاسخ دادن به او روی گردانده است.

۲-۱۳-۲-۳-۶-۳- تسلیم

﴿۴۶۰۱﴾ هر مسلمانی خداوند را با دعایی که در آن قطع رحم و گناه نباشد بخواند، خداوند به او یکی از این سه خصوصیت را می‌دهد؛ یا در اجابتش تعجیل می‌کند، و یا آن را به بهترین شکل ذخیره آخرتش قرار می‌دهد، یا به اندازه درخواستش بدی و شر را از او برمی‌گرداند.

﴿۴۶۰۲﴾ هیچ مسلمانی دعا نمی‌کند به شرط آنکه دعای او برای قطع رحم و ارتکاب گناهی نباشد مگر آنکه خداوند یکی از سه چیز را به او عنایت می‌کند: یا دعایش را مستجاب می‌کند، و یا پاداشش را برای آخرت ذخیره می‌سازد، و یا آنکه به اندازه خواسته‌اش بدی را از وی می‌گرداند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٦٠﴾ الرسول ﷺ مَا مِنْ مُسْلِمٍ دَعَا لِلَّهِ سُبْحَانَهُ دَعْوَةً لَيْسَ فِيهَا قِطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا إِنْهُمَ إِلَّا أَغْطَاهُ اللَّهُ بِهَا أَحَدَ خِصَالٍ ثَلَاثَةٍ إِمَّا أَنْ يُعَجِّلَ دَعْوَتَهُ وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَ لَهُ وَإِمَّا أَنْ يَدْفَعَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذِنْ نَكْثَرُ قَالَ أَكْثَرُوا؛ وسائل الشريعة ج: ٧ ص: ٢٧

﴿٤٦٠﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ إِلَّا يَسْتَجِيبَ لَهُ فَمَا أَنْ يَعْجَلَ فِي الدُّنْيَا وَ
إِمَّا أَنْ يَدْخِرَ لِلْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَكْفُرَ مِنْ ذُنُوبِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٨
٣-١٣-٢-٣-٦-٣- مَقْصُودًا

﴿٤٦٠٥﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُوكَ... رَاضٍ بِحُكْمِكَ مَفْوَضٌ إِلَيْكَ؛ البلد الأمين ص: ٣٧٢

﴿٤٦٠٤﴾ إبراهيم عليه السلام: فَقَالَ جِبْرِئِيلُ فَاسْأَلِ اللَّهَ فَقَالَ حَسْبِيَ مِنْ سُوَالِي عِلْمُهُ بِحَالِي؛ بِحَارِ الْأَنْوَارِ
ج: ٦٨ ص: ١٥٥

﴿٤٦٠﴾ اللَّهُمَّ إِنِّي تَهَتُّ عَنْ مَسَائِلِي وَأَغْمِيْتُ عَنْ طَلِبَتِي فَذَلِّلْنِي عَلَى مَصَالِحِي وَخُذْ بِقَلْبِي إِلَى مَرَأْسِدِي؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ١٩٨

﴿٤٦٠﴾ الصادق عليه السلام: الدُّعَاءُ... تَرَكُ الْإِخْتِيَارَ جَمِيعًا وَ تَسْلِمُ الْأُمُورَ كُلَّهَا ظَاهِرًا وَ بَاطِنًا إِلَى اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَأْتِ بِشَرْطِ الدُّعَاءِ فَلَا تَنْتَظِرِ الْإِجَابَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

١٤-٣-٢-٣-٦-٣-واقفًا

١-١٤-٢-٣-٦-٣-راکنا

﴿٤٦٠٩﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مُوقِنٍ بِالْإِجَابَةِ... رَاكِئٍ إِلَى عَفْوِكَ؛ الْبِلْدَ الْأَمِينِ ص: ٣٧٢

٢-١٤-٢-٣-٦-٣-واثقاً

﴿٤٦١﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: فَادَّيْتُكَ يَا إِلَهِي مُسْتَعِيثًا بِكَ، وَاتَّقَا بِسُرْعَةِ إِجَابَتِكَ؛ الصَّحِيفَةُ
السَّجَّادَةُ عليه السلام: الدُّعَاءُ ٤٩

﴿٤٦١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْعَبْدِ اَنْ يَدْعُوَ بِهِمْ مَجْمُوعٌ وَقَلْبٌ خَاشِعٌ وَسَرِيرَةٌ خَالِصَةٌ وَ
بَدَنٌ خَاضِعٌ وَجَوَارِحٌ مَتَذَلِّلَةٌ وَيَقِينٌ وَاثِقٌ بِالْإِجَابَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٤٦١٢﴾ الزهراء عليها السلام: فَإِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَنَا وَاتِّقُ بِإِجَابَتِكَ إِيَّايَ فِي مَسَائِلِي؛ فَلَاحِ السَّائِلِ ص:

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۶۰۳﴾ مسلمانی نیست که بخواند خداوندی که منزّه است را، دعایی که قطع پیوند خویشاوندی و گناه دیگری نداشته باشد، مگر اینکه خدا سه خصلت به او عطا می‌کند یا شتاب در برآوردن نیازش یا اینکه آن دعا را برای او پس‌انداز می‌کند، یا بدی‌ها را از او برطرف می‌کند، عرض کردند: ای پیامبر خدا! در این هنگام به ما چیزی فراوان بخشیده شده، فرمود: خدا بیشتر دارد.

﴿۴۶۰۴﴾ هیچ مسلمانی نیست که درخواست کند دعایی را مگر آنکه اجابت کند از برای او، پس یا تعجیل می‌شود در دنیا، یا ذخیره می‌شود در آخرت، یا آنکه کفاره می‌شود از گناهان او.

۳-۱۳-۲-۳-۶-۳- واگذار کرده

﴿۴۶۰۵﴾ تو را می‌خوانم همچون شخص راضی از حکم تو، و کسی که خود را به تو واگذار کرده است.

﴿۴۶۰۶﴾ جبرئیل گفت: پس تو خود از خداوند درخواست کن. گفت: علم و آگاهی او از حال من کفایت از درخواست می‌کند.

﴿۴۶۰۷﴾ خدایا! اگر در خواسته‌ام سرگردان شدم و کورکورانه از تو چیزی خواستم؛ خودت مرا به آنچه صلاح من در آن است راهنمایی کن، و راه سعادت و رستگاری را برایم باز کن.

﴿۴۶۰۸﴾ دعا، آن است که تمامی اختیارات را از خود سلب کرده، و در تمام امور ظاهری و باطنی خود را تسلیم خدا کنی، و اگر به شرایط دعا عمل نکنی، انتظار اجابت نداشته باش.

۱۴-۲-۳-۶-۳- با اطمینان

۱-۱۴-۲-۳-۶-۳- تکیه کرده

﴿۴۶۰۹﴾ تو را می‌خوانم خواندن کسی که به اجابت یقین، و به بخشش تو اعتماد دارد.

۲-۱۴-۲-۳-۶-۳- با اعتماد

﴿۴۶۱۰﴾ پروردگارا! تو را خواندم درحالی که به تو پناه آوردم و به زود مستجاب کردنت اعتماد کردم.

﴿۴۶۱۱﴾ سزاوار است که بنده هنگام دعا کردن با تمام وجود و دلی فروتن و بدنی خاشع و نیتی پاک و ظاهر متذلّل و یقینی استوار نسبت به اجابت آن در برابر خدا بایستد.

﴿۴۶۱۲﴾ پروردگارا! در حالی حاجتم را از تو درخواست می‌کنم که به اجابت خواسته‌ام از طرف تو اطمینان کامل دارم.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٦١٣﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): أَنَا أَعْتَمِدُكَ فِي كُلِّ مَا يَعْزِضُ لِي مِنَ الْحَاجَاتِ وَأَنْزِلْ بِي كُلَّ مَا يَخْطُرُ بِيَالِي مِنَ الطَّلِبَاتِ وَاثْقًا بِقَدِيمِ طَوْلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٧١

﴿٤٦١٤﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): فَقَامَ إِلَيْكَ بَيْنَهُ مِنْهُ صَادِقَةٌ وَنَفْسٌ مُطْمَئِنَّةٌ بِي وَاثْقَةً فَنَاجَاكَ بِحَاجَتِهِ مُنْذِلًا وَنَادَاكَ مُتَضَرِّعًا؛ مصباح المتعجب ص: ١٩٢

﴿٤٦١٥﴾ الصادق (عليه السلام): مَا نَزَلَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) نَازِلَةٌ قَطُّ إِلَّا دَعَاهُ ثِقَّةٌ بِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١ ص: ٩١

﴿٤٦١٦﴾ اِشْتَدَّتْ بِكَ ثِقَتِي يَا سَيِّدِي وَاشْتَدَّ لَكَ دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٦٦
 ﴿٤٦١٧﴾ الصادق عليه السلام: اِنِّى عَلَى ثِقَةٍ مِنْ دَعْوَةِ الْمَلِكِ لِي وَفِي شَكٍّ مِنَ الدُّعَاءِ لِنَفْسِي؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٦٥

(٤٦١٨) الصادق عليه السلام: اللَّهُمَّ أَنْتَ التَّقَى وَ الرَّجَاءُ وَإِلَيْكَ مُنْتَهَى الرِّغْبَةِ وَالْدُّعَاءِ فِي الشَّدَةِ وَ
الرَّخَاءِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٧٤

٣-١٤-٢-٣-٥-٣-٦-٣-٦ مَوْكَلًا وَمُعْتَمِدًا وَ كَافِيًّا

﴿٤٦١٩﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): أَنَا اعْتَمِدْكَ فِي كُلِّ مَا يَعْزُضُ لِي مِنَ الْحَاجَاتِ وَأَنْزِلْ بَكَ كُلَّ مَا يَخْطُرُ بِيَالِي مِنَ الطَّلِبَاتِ وَاثْقًا بِقَدِيمِ طَوْلِكَ وَمُدًّا بِكَرِيمِ تَفَضُّلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٧١

﴿٤٦٢٠﴾ الباقر (عليه السلام): فَنَاجَاكَ بِحَاجَتِهِ مُتَذَلِّلًا وَنَادَاكَ مُتَضَرِّعًا وَاعْتَمَدَ عَلَيْكَ فِي إِجَابَتِهِ مُتَوَكِّلًا؛ البلد الأمين ص: ٤٧

﴿٤٦٢﴾ الإمام (عليه السلام): تَوَكَّلْتُ فِي الْمَسْأَلَةِ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثَنَاؤُهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْكَ وَفِي دِفَاعِهِ عَنِّي
عُلَمَاءَ بِمَكَانِكَ مِنَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٩

﴿٤٦٢٢﴾ اللَّهُمَّ هَذَا الدُّعَاءُ وَعَلَيْكَ التَّكْلَانُ فِي الْإِجَابَةِ: بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣١٥
﴿٤٦٢٣﴾ الباقر (عليه السلام): أَدْعُوكَ مُحْتَاجًا... أَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ كَافِيًا؛ مصباح المتعجب ص: ٨٢٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۶۱۳﴾ برای همه حاجت‌هایی که در معرض آن قرار می‌گیرم، به تو تکیه می‌کنم. و با اعتماد به بخشش‌های دیرینت، هر خواسته‌ای را که به ذهنم خطور می‌کند، به تو عرضه می‌کنم.

﴿۴۶۱۴﴾ با نیتی صادقانه و نفسی مطمئن، با اعتماد به تو، به سویت برمی‌خیزد، و با حال خواری و ذلت، تو را صدا می‌زند و در حال گریه و زاری، تو را می‌خواند.

﴿۴۶۱۵﴾ هیچ‌کس جز رسول خدا طاقت عظمت آنچه را که بر او نازل می‌شد را نداشت.

﴿۴۶۱۶﴾ سرورم به تو بسیار اطمینان دارم و با جدیت تو را می‌خوانم.

﴿۴۶۱۷﴾ من به اجابت دعای فرشته در حق خودم مطمئن هستم، ولی از اجابت دعای خودم برای خودم شک دارم.

﴿۴۶۱۸﴾ خدایا! تو خود اطمینان و امیدی. و نهایت خواهش و درخواست در سختی و آسانی، تویی.

۳-۱۴-۲-۳-۶-۳- با توکل

﴿۴۶۱۹﴾ برای همه حاجت‌هایی که در معرض آن قرار می‌گیرم، به تو تکیه می‌کنم. و با اعتماد به بخشش‌های دیرینت، هر خواسته‌ای را که به ذهنم خطور می‌کند، به تو عرضه می‌کنم. و به‌خاطر بخشش‌های کریمانه‌ات به خود می‌بالم.

﴿۴۶۲۰﴾ با حالت خواری، برای نیازش تو را می‌خواند، گریان، تو را صدا زد و با توکل، در استجابت دعایش به تو تکیه کرد.

﴿۴۶۲۱﴾ در حاجاتم و تقاضای دفاع کردن از من، به‌خاطر شناختی که از جایگاهت نزد خداوند جهانیان دارم، به خداوند عزوجل و به تو توکل کردم.

﴿۴۶۲۲﴾ خدایا! این دعاست و در اجابت به تو توکل کرده‌ایم.

﴿۴۶۲۳﴾ همچون فرد نیازمند تو را می‌خوانم و با احساس بندگی و کفایت به تو تکیه می‌کنم.

۱۵-۲-۳-۶-۳- در کمال آرامش و محبت

۱-۱۵-۲-۳-۶-۳- در کمال آرامش، بدون واهمه

«الإجابة، الآدابُ وشروطها»

﴿٤٦٢٤﴾ الكاظم عليه السلام: فَصِرْتُ أَذْغُوكَ آمِنًا وَ أَسْأَلُكَ مُسْتَأْنِسًا لَا خَائِفًا وَلَا وَجَلًا مُدَلًّا

عَلَيْكَ فِيمَا قَصَدْتُ بِهِ إِلَيْكَ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٨٨

١٥-٢-٣-٤-٣-٣-٣ مُدَلًّا

﴿٤٦٢٥﴾ الكاظم عليه السلام: أَذْغُوكَ آمِنًا وَ أَسْأَلُكَ مُسْتَأْنِسًا، لَا خَائِفًا وَلَا وَجَلًا، مُدَلًّا عَلَيْكَ؛

تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٨٨

﴿٤٦٢٦﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَنَا أَعْتَمِدُكَ فِي كُلِّ مَا يَعْزُضُ لِي مِنَ الْحَاجَاتِ وَ أَنْزِلْ بِي كُلَّ مَا

يَخْطُرُ بِيَالِي مِنَ الطَّلَبَاتِ وَ اثْقًا بِقَدِيمِ طَوْلِكَ وَ مُدَلًّا بِكَرِيمِ تَفَضُّلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٧١

١٥-٣-٢-٣-٣-٣ بِالرَّاحَةِ

﴿٤٦٢٧﴾ الصادق عليه السلام: اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَ دُعَائِي رَهْبَةً مِنْكَ وَ رَغْبَةً إِلَيْكَ وَ رَاحَةً

تَمُنُّ بِهَا عَلَيَّ؛ البلد الأمين ص: ١٥

١٥-٤-٢-٣-٣-٣ بِالسَّكِينَةِ وَ الْوَقَارِ

﴿٤٦٢٨﴾ الصادق عليه السلام: سَأَلْتُهُ عَنْ صَلَاةِ الْإِسْتِسْقَاءِ قَالَ مِثْلُ صَلَاةِ الْعِيدَيْنِ يُقْرَأُ فِيهِمَا وَيُكَبَّرُ

فِيهِمَا يَخْرُجُ الْإِمَامُ فَيَبْرُزُ إِلَى مَكَانٍ نَظِيفٍ فِي سَكِينَةٍ وَ وَقَارٍ وَ خُشُوعٍ وَ مَسْأَلَةٍ؛ تهذيب الأحكام

ج: ٣ ص: ١٤٩

﴿٤٦٢٩﴾ الصادق عليه السلام: يَخْرُجُ الْإِمَامُ وَ يَبْرُزُ إِلَى مَكَانٍ نَظِيفٍ فِي سَكِينَةٍ وَ وَقَارٍ وَ خُشُوعٍ وَ

مَسْكَنَةٍ وَ يَبْرُزُ مَعَهُ النَّاسُ فَيَحْمَدُ اللَّهَ وَ يُمَجِّدُهُ وَ يُثْنِي عَلَيْهِ وَ يَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٣ ص:

٤٦٢

١٥-٥-٢-٣-٣-٣ رَاضِيًا

﴿٤٦٣٠﴾ الصادق عليه السلام: يَا عَبْدَ اللَّهِ كَيْفَ يَكُونُ الْمُؤْمِنُ مُؤْمِنًا وَ هُوَ يَسْخَطُ قِسْمَهُ وَ يُحَقِّرُ

مَنْزِلَتَهُ وَ الْحَاكِمُ عَلَيْهِ اللَّهُ وَ أَنَا الضَّامِنُ لِمَنْ لَمْ يَهْجُسْ فِي قَلْبِهِ إِلَّا الرِّضَا أَنْ يَدْعُو اللَّهَ فَيَسْتَجَابَ

لَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٦٢

﴿٤٦٣١﴾ الصادق عليه السلام: أَنَا الضَّامِنُ لِمَنْ لَمْ يَهْجُسْ فِي قَلْبِهِ إِلَّا الرِّضَا أَنْ يَدْعُو اللَّهَ فَيَسْتَجَابَ لَهُ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٦٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۶۲۴﴾ همین سبب شد که من از روی اطمینان خاطر تو را بخوانم و با تو انس گرفته بدون ترس و واهمه از تو درخواست کنم، و تازه در مطلوب و مقصود خود با ناز و عشق به درگاهت آیم.

۲-۱۵-۳-۳-۳-۳ با ناز

﴿۴۶۲۵﴾ از روی اطمینان خاطر تو را می‌خوانم درحالی که با تو انس گرفته‌ام می‌خوانم بدون ترس و واهمه بلکه با ناز و عشق از تو درخواست کنم.
﴿۴۶۲۶﴾ برای همه حاجت‌هایی که در معرض آن قرار می‌گیرم، به تو تکیه می‌کنم. و با اعتماد به بخشش‌های دیرینت، هر خواسته‌ای را که به ذهنم خطور می‌کند، به تو عرضه می‌کنم. و به‌خاطر بخشش‌های کریمانه‌ات به خود می‌بالم.

۳-۱۵-۳-۳-۳ با راحتی

﴿۴۶۲۷﴾ خدایا! در نماز و دعایم، هراس از خود، و میل و رغبت به سویت و راحتی و آسودگی‌ای به من ببخش.

۴-۱۵-۳-۳-۳ با وقار

﴿۴۶۲۸﴾ به ابوعبدالله صادق علیه السلام گفتم: چگونه باید نماز باران بخوانیم؟ ابوعبدالله گفت: نماز باران مانند نماز عید است و به همان صورت حمد و سوره می‌خواند و دوازده تکبیر می‌گوید. امام جماعت همراه مردم، با آرامش و وقار و خشوع و افتادگی به صحرا می‌رود.
﴿۴۶۲۹﴾ امام جماعت همراه مردم، با آرامش و وقار و خشوع و افتادگی به صحرا می‌رود، ابتدا خدا را سپاس و ستایش می‌کند و به مجد و ثنای او زبان می‌گشاید و در راز و نیاز و دعا و درخواست کوشش بسیار می‌کند.

۵-۱۵-۳-۳-۳ در کمال رضایت

﴿۴۶۳۰﴾ ای عبدالله، چگونه شخص دارای ایمان می‌باشد درحالی که به نصیب و سهم (و مقدرات) خود خشمگین می‌شود. و رتبه و منزلت خود را نزد خدا پست و ناچیز می‌شمارد (یعنی فقر و سایر گرفتاری‌هایش را نشانه پستی خود نزد خداوند می‌داند) با اینکه حاکم بر امور او خدا می‌باشد، و من ضمانت می‌کنم برای کسی که در قلب او خطور نکند مگر رضایت و خوشنودی (به مقدرات الهی) اینکه خدا را بخواند (و از او حاجت خود را بخواهد) که دعای او مستجاب شود.
﴿۴۶۳۱﴾ من برای آن کسی که غیر از رضایت به تقدیر خدا در قلب خود راه ندهد ضمانت می‌دهم که هرگاه دعا کند مستجاب شود.

﴿۱۲۸۳﴾

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٦٣٢﴾ الصادق عليه السلام: وافق الدعاء الرضا فاستجيب لك في أسرع من طرفة عين؛ بحار الأنوار

ج: ۶۶ ص: ۲۸۲

﴿٤٦٣﴾ الصادق عليه السلام: ادْعُوا دُعَاءَ... رَاضٍ بِحُكْمِكِ؛ الْبِلْدَ الْأَمِينِ ص: ٣٧٢

﴿٤٦٣٤﴾ الصادق عليه السلام: تَبَحَّرُوا قُلُوبَكُمْ فَإِنَّ أَنْقَاَهَا مِنْ حَرَكَةِ الْوَاحِشِ لِسَخَطِ شَيْءٍ مِنْ صُنْعِ

اللَّهُ فَإِذَا وَجَدْتُمُوهَا كَذَلِكَ فَاَسْأَلُوهُ مَا شِئْتُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٦٧ ص: ٥٨

﴿٤٦٣٥﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اِسْحَنُوا قُلُوبَكُمْ مِنْ خَوْفِ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَسْخَطُوا شَيْئًا مِنْ صُنْعِ اللَّهِ يَلِمُ

بِكُمْ فَاسْأَلُوا مَا شِئْتُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۰۵

١٥-٦-٢-٣-٦-٣- مُحِبًّا لِلَّهِ وَلِأَوْلِيَائِهِ

﴿٤٦٣٦﴾ الصَادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عِيسَى ابْنِي عِنْدَ وَسَادِكَ تَجِدُنِي وَادْعُنِي وَأَنْتَ لِي مُحِبٌّ الْكَافِي

ج: ۸ ص: ۱۳۶

﴿٤٦٣٧﴾ الرّسول ﷺ: إلهي كَيْفَ أَدْعُوكَ وَفَدَّ عَصِيَّتِكَ وَكَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَقَدْ عَرَفْتُ

حُبَّكَ فِي قَلْبِي وَإِنْ كُنْتُ عَاصِيَا؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٩٢

﴿٤٦٣٨﴾ الرّسول ﷺ: مَنْ أَحَبَّ عَلَيًّا قَبْلَ اللَّهِ تَعَالَى مِنْهُ صَلَاتُهُ وَصِيَامُهُ وَقِيَامُهُ وَاسْتِجَابَ

دُعَاءُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٧ ص: ١٢٠

﴿٤٦٣٩﴾ **الرسول ﷺ** مَنْ أَحَبَّ عَلَيًّا قَبْلَ اللَّهِ صَلَاتَهُ وَصِيَامَهُ وَقِيَامَهُ وَاسْتَجَابَ دُعَاءَهُ؛

أعلام الدين ص: ٤٦٤

﴿٤٤٠﴾ الرسول ﷺ: فَمَا مِنْ أَمْرٍ أَحَبَّ عَلَيَّ مُخْلِصًا وَ سَأَلَ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَ لَا

دَعَا اللَّهَ إِلَّآ لَبَّآهُ؛ أعلام الدين ص: ١٣٦

٧-١٥-٢-٣-٦-٣- شائقاً

﴿٤٦٤﴾ الرَّسُولُ ﷺ: وَ اخْذَرْ يَا أُسَامَةَ دُعَاءِ عِبَادِ اللَّهِ الَّذِينَ أَتَهَكُّوْا الثَّيْدَانَ وَ صَاحِبِيَا

الْأَحْزَانِ وَأَزَالُوا اللَّحُومَ وَأَذَابُوا الشُّحُومَ وَأَظْمَمُوا الْكِبُودَ وَآخَرَفُوا الْجُلُودَ بِالْأَرْيَاحِ وَالسَّمَائِمِ

حَتَّى غَشِيَتْ مِنْهُمْ الْأَبْصَارُ شَوْقًا إِلَى الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ فَإِنَّ اللَّهَ إِذَا نَظَرَ إِلَيْهِمْ بَاهَى بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَ

غَشَّاهُمْ بِالرَّحْمَةِ بِهِمْ يَدْفَعُ اللَّهُ الزَّلَّازِلَ وَافْتِنَ؛ التحصين لابن فهد الحلبي ص: ٢١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۶۳۲﴾ دعا، مورد رضایت خدا بود. لذا خداوند در چشم به هم زدنی پاسخ داد.

﴿۴۶۳۳﴾ تو را می خوانم همچون خواندن کسی که به حکم تو راضی است.

﴿۴۶۳۴﴾ دل های خود را مانند دریا وسیع و پاکیزه کنید که پاکیزه ترین دل ها دلی است که در آن افکار وحشت زها که موجب نارضایتی انسان از تقدیرات الهی باشد راه نیابد، آن هنگام که قلب شما چنین حالتی را پیدا کرد هر خواسته ای که دارید از خدای تعالی بخواهید (دعای شما مستجاب می شود).

﴿۴۶۳۵﴾ قلب هایتان را از ترس خداوند پر کنید، پس اگر بر چیزی از افعال و مقدرات الهی ناراضی نباشید که گناهش (دعای) شما را تحت تأثیر قرار دهد، در این صورت هر چه می خواهید بطلبید.

﴿۱۵-۲-۳-۶-۳- در کمال محبت نسبت به خدا و دوستانش﴾

﴿۴۶۳۶﴾ ای عیسی! مرا نزد بالش خود بجوی تا همان جا بیایی، و با دوستی و مهر مرا بخوان.

﴿۴۶۳۷﴾ خدایا با آنکه نافرمانی ات کرده ام چگونه تو را بخوانم، و چگونه ممکن است تو را نخوانم با آنکه دوستی تو را در دلم می یابم هر چند که نافرمانم.

﴿۴۶۳۸﴾ هر کس علی علیه السلام را دوست بدارد، خدای تعالی از آن کس نماز و روزه و شب زنده داری و دعایش را می پذیرد.

﴿۴۶۳۹﴾ هر کس علی را دوست دارد خداوند نماز و روزه و قیامش را می پذیرد و دعایش را اجابت می کند.

﴿۴۶۴۰﴾ هر شخصی که علی را خالصانه دوست بدارد و از خداوند بلند مرتبه چیزی را درخواست کند، خداوند به او می دهد و اگر خداوند را بخواند به او پاسخ دهد.

﴿۱۵-۲-۳-۶-۳- با اشتیاق﴾

﴿۴۶۴۱﴾ ای اسامه، پرهیز از اینکه در معرض نفرین آن دسته از بندگان خدا قرار گیری که بدن هایشان را نحیف کرده، با غم ها یار شدند و گوشت ها را از بین بردند و چربی ها را آب کردند و جگرها را تشنه نگاه داشتند و پوست ها را با بادهای گرم سوزاندند. پس هرگاه خدا به آن ها نظر کند بر ملائکه خود مباحثات کند و آن ها را با رحمت پوشانده و زلزله ها و فتنه ها را به حرمت آن ها دفع می کند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٨-١٥-٢-٣-٦-٣- وَالْهَاءُ مُتَحَرِّراً

﴿٤٤٢﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): دَعَوْتُكَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَرَغَبْتُ إِلَيْكَ وَالْهَآ مُتَحَيِّرًا؛ بحار الأنوار ج:

۲۴۶ : ۱۸۴

٩-١٥-٢-٣-٦-٣- بحرقۃ القلب و تذویب المہجہ و قلب قریح

﴿٤٤٣﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَإِنَّ آيَةَ الْإِجَابَةِ لِهَذَا الدُّعَاءِ حُرْفَةُ الْقَلْبِ وَانْسِكَابُ الْعَبْرَةِ: بَحَارُ الْأَنْوَارِ

ج: ۹۵ ص: ۴۰۴

﴿٤٤٤﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): الدُّعَاءُ اسْتِجَابَةُ الْكُلِّ مِنْكَ لِلْحَقِّ وَ تَذْوِيبُ الْمُهْجَةِ فِي مُشَاهَدَةِ

الرَّبِّ... فَإِنْ لَمْ تَأْتِ بِشَرْطِ الدُّعَاءِ فَلَا تَتَنَظَّرِ الْإِجَابَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۷۱

﴿٤٦٤٥﴾ الجواد الطيّب: اللَّهُمَّ إِنِّي قَصَدْتُ إِلَيْكَ بِاخْلَاصِ تَوْبَةٍ نَصُوحٍ وَتَثْبِيتِ عَهْدٍ صَحِيحٍ وَ

دُعَاءِ قَلْبٍ قَرِيحٍ؛ مهج الدعوات ص: ٢٦٢

١٠-١٥-٢-٣-٦-٣-مُتَقَرِّبًا

﴿٤٤٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): أَذْغُوكَ مُتَضَرَّعًا وَرَاكِعًا مُتَقَرِّبًا إِلَيْكَ بِالذُّلَّةِ خَاشِعًا؛ بحار الأنوار ج: ٨٦

ص: ۳۶۹

﴿٤٤٧﴾ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ بِمُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الْمُوصُوفِينَ بِمَعْرِفَتِكَ تَقَرُّبًا إِلَيْكَ بِالْمَسْأَلَةِ؛

بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣٣٨

١٦-٢-٣-٤-٣-عَامِلًا

١-١٦-٢-٣-٤-٣-عاملاً

﴿٤٤٨﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ سَأَلَ اللَّهَ التَّوْفِيقَ وَلَمْ يَجْتَهِدْ فَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِنَفْسِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص:

۳۵۶

﴿٤٤٩﴾ الصادق عليه السلام: ادْعُوا اللَّهَ بِأَوْثَقِ أَعْمَالِكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٦٦ ص: ٢٨٧

﴿٤٦٥﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مَوْعِظَتُهُ (عليه السلام): وَصَفُهُ الْمُقَصِّرِينَ لَا تَكُنْ مِمَّنْ يَرْجُو الْآخِرَةَ بغير

عَمَلٌ... يُبَالِغُ فِي الْمَسْأَلَةِ حِينَ يَسْأَلُ وَيَقْصُرُ فِي الْعَمَلِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٤١٢

﴿٤٦٥١﴾ الرسول ﷺ: فَإِنَّ مَحَلَّ الْإِجَابَةِ قُدْسُ الْقُلُوبِ وَطَهَارَةُ الْأَعْمَالِ؛ أعلام الدين ص: ٢٢٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۸-۱۵-۲-۳-۶-۳ شیفته

﴿۴۶۴۲﴾ خدایا! تو را ترسان و امیدوار خواندم و شیفته و متحیر به سویت آمدم.

۹-۱۵-۲-۳-۶-۳ با سوزش دل

﴿۴۶۴۳﴾ نشانه استجابت در این دعا دل سوختن و ریختن اشک است.

﴿۴۶۴۴﴾ حقیقت دعا این است که تمام اعضا و جوارح به حق تعالی پاسخ مثبت دهند، اگر تو

شرایط دعا را به جا نیاوری، پس اجابت دعا را انتظار نداشته باش.

﴿۴۶۴۵﴾ خدایا! تو را اراده کردم و با توبه‌ای خالص و اعتقادی پایدار و دعایی برآمده از دلی

دردمند به‌سوی تو متوجه شدم.

۱۰-۱۵-۲-۳-۶-۳ با طلب نزدیکی

﴿۴۶۴۶﴾ در حال زاری و رکوع برای نزدیک شدن به‌سوی تو با خواری و فروتنی، تو را

می‌خوانم.

﴿۴۶۴۷﴾ خدایا! از تو می‌خواهم، به‌حق محمد ﷺ و خاندانش که به شناخت تو معروف و

شناخته شده‌اند، از طریق درخواست و دعا، نزدیک شدن به خودت را نصیبمان کنی.

۱۶-۲-۳-۶-۳ با عمل

۱-۱۶-۲-۳-۶-۳ در حال عمل

﴿۴۶۴۸﴾ هرکس از خداوند توفیق بخواند حال آنکه در انجام اعمال سعی و کوشش نداشته

باشد، خود را ریشخند کرده است.

﴿۴۶۴۹﴾ با محکم‌ترین اعمالتان خدا را بخوانید.

﴿۴۶۵۰﴾ اندرز آن حضرت ﷺ و نشانه‌های شناسایی افرادی که کوتاهی کرده‌اند (در دستیابی

به سعادت): از کسانی نباش که به آخرت امیدوارند بدون آنکه (برای دستیابی به سعادت) عمل

کرده باشند، و در هنگام درخواست از خداوند اصرار و مبالغه دارند ولی در انجام عمل خیر هیچ

حرکتی ندارند.

﴿۴۶۵۱﴾ مکان استجابت در دل‌های پاک و کردار طاهر است.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٦٥٢﴾ الرسول ﷺ: يَا أَبَا ذَرٍّ مَثَلُ الَّذِي يَدْعُو بِغَيْرِ عَمَلٍ كَمَثَلِ الَّذِي يَرْمِي بِغَيْرِ وَتَرٍ؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٨٤

(٤٦٥٣) الصادق عليه السلام: الدَّاعِي بِلَا عَمَلٍ كَالرَّامِي بِلَا وَتَرٍ، من لا يحضره الفقيه ج: ٤ ص: ٤١٦

(۴۶۵۴) الدَّاعِي بِلَا عَمَلٍ كَالْقَوْسِ بِلَا وَتَرٍ؛ غررالحکم ص: ۱۹۳

﴿٤٦٥﴾ الدَّاعِي بِغَيْرِ عَمَلٍ كَالرَّامِي بِغَيْرِ وَتَرٍ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ١٩٣

﴿٤٦٥٦﴾ الرّسول ﷺ بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ يَسْأَلُ الْمَغْفِرَةَ وَهُوَ يَعْمَلُ بِالْمَعْصِيَةِ وَيَرْجُو النَّجَاةَ وَلَا

يَعْمَلْ لَهَا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ٦٨

﴿٤٦٥٧﴾ قَالُوا يَا أَبَا إِسْحَاقَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَنَحْنُ نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا

قَالَ يَا أَهْلَ الْبَصْرَةِ لَأَنَّا قُلُوبُكُمْ قَدْ صَارَتْ فِي عَشْرَةِ أَوَّلِهَا عَرَفْتُمُ اللَّهَ فَلَمْ تُؤَدُّوا حَقَّهُ الثَّانِي قَرَأْتُمْ

كِتَابَ اللَّهِ فَلَمْ تَعْمَلُوا بِهِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٦

﴿٤٦٥٨﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): فَمَا بَالُنَا نَدْعُو فَلَا يُجَابُ قَالَ إِنَّ قُلُوبَكُمْ خَانتْ بِشِمَانٍ

خِصَال...الثَّالِثَةُ أَنْكُمْ قَرَأْتُمْ كِتَابَهُ الْمُنْزَلَ عَلَيْكُمْ فَلَمْ تَعْمَلُوا بِهِ وَقَلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ثُمَّ

خَافْتُمْ... وَالسَّابِعَةُ أَنَّ اللَّهَ أَمَرَكُمْ بِعَدَاوَةِ الشَّيْطَانِ وَقَالَ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا

فَعَادِيْتُمُوهُ بَلَا قَوْلٍ وَ الْيَتِيْمُوهُ بَلَا مُخَالَفَةٍ... اَصْلِحُوْا اَعْمَالَكُمْ... فَيَسْتَجِيْبَ اللّٰهُ لَكُمْ دُعَاءَكُمْ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۶۸

﴿٤٦٥٩﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): فَإِذَا دَعَا إِلَيْهِمُ بِالْمَغْفِرَةِ فَقَدْ طَلَبَ إِلَيْهِمُ الْجَنَّةَ فَمَا أَنْصَفَ مَنْ فَعَلَ هَذَا

بِالْقَوْلِ وَلَمْ يُحَقِّقْهُ بِالْفِعْلِ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٢

﴿٤٦٠﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: كُلُّ مِنْكُمْ يَوْمَ الْعِيدِ إِلَى غُسْلٍ وَإِلَى كُحْلٍ وَلْيَدْعُ مَا بَلَغَ مَا

اسْتَطَاعَ وَلَا يَكُونَنَّ أَحَدُكُمْ أَحْسَنَ هَيْئَةً وَارْذَلَكُمْ عَمَلًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٠

۲-۱۶-۲-۳-۶-۳- العملُ بسُنَّةِ الرَّسُولِ ﷺ

﴿٤٦٦﴾ قَالُوا يَا أَبَا إِسْحَاقَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَنَحْنُ نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا

قَالَ يَا أَهْلَ الْبَصْرَةِ لَأَنَّا قُلُوبُكُمْ قَدْ صَارَتْ فِي عَشْرَةٍ... الثَّالِثُ قُلْتُمْ نَحِبُّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَ

تَرْكُكُمْ سُنَّتَهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۶۵۲﴾ ای اباذر مثل کسی که خدا را بدون انجام عمل می‌خواند، مانند کسی است که تیر بدون کمان می‌اندازد.

﴿۴۶۵۳﴾ دعاکننده بدون عمل مانند تیرانداز بدون کمان است.

﴿۴۶۵۴﴾ دعاکننده بدون عمل مانند تیرانداز بدون کمان است.

﴿۴۶۵۵﴾ دعاکننده بدون عمل مانند کمان بدون تیر است.

﴿۴۶۵۶﴾ بد بنده‌ای است بنده‌ای که از خدا آمرزش می‌طلبد ولی مدام گناه می‌کند، امیدوار نجات است ولی کاری برای نجاتش نمی‌کند.

﴿۴۶۵۷﴾ گفتند: ای اباسحاق! خدای تعالی فرموده است: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم» و حال اینکه ما خدا را می‌خوانیم و ما را جواب نمی‌دهد؛ گفت: ای مردم بصره! به این جهت دعای شما اجابت نمی‌شود که ده چیز در دل‌های شماست که مانع از استجاب دعاست، اول آن‌ها این است که خدا را شناختید حقش را ادا نکردید.

﴿۴۶۵۸﴾ ما را چه شده که دعا می‌کنیم ولی پاسخ نمی‌گیریم؟ فرمود: به سبب آنکه قلب‌هایتان هشت نوع خیانت کرده‌اند... سوم اینکه کتاب قرآن را خواندید و به آن عمل نکردید، گفتید شنیدیم و اطاعت می‌کنیم، بعد مخالفت کردید و هفتم اینکه خداوند شما را به دشمنی با شیطان دستور داد و فرمود: شیطان دشمن شماست و او را دشمن خود به شمار آورید. ولی برای اثبات دشمنی ورزیدنتان کلامی بر زبان نیاوردید، بلکه بدون مخالفت عملی در واقع او را به دوستی گرفتید... کارهایتان را اصلاح کنید، در آن صورت خداوند دعای شما را اجابت می‌کند.

﴿۴۶۵۹﴾ هرگاه برای آنان آمرزش بخواهد، در واقع برای آنان بهشت طلبیده است. پس انصاف نیست کسی این کار را با حرف انجام دهد و با عمل محقق نکند.

﴿۴۶۶۰﴾ همه شما روز عید با غسل و سرمه، خود را بیارایید و هرچه می‌توانید دعا کنید. ولی مبدا ظاهران زیبا و اعمالتان پست باشد.

۲-۱۶-۲-۳-۶-۳- عمل به روش پیامبر ﷺ

﴿۴۶۶۱﴾ گفتند: ای اباسحاق! خدای تعالی فرموده است: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم» و حال اینکه ما خدا را می‌خوانیم و ما را جواب نمی‌دهد؛ گفت: ای مردم بصره! به این جهت دعای شما اجابت نمی‌شود که ده چیز در دل‌های شماست که مانع از استجاب دعاست... سوم، اینکه گفتید که دوست می‌دارید پیامبر خدا ﷺ را ولی سنت او را واگذارید.

﴿۱۲۸۹﴾

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٣-١٦-٢-٣-٤-٣- عمل الخير

﴿٤٤٢﴾ المجتنبى ﷺ: نَحْنُ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الْمُخْلَصُونَ وَعِبَادُهُ الْخَيْرُونَ وَمُسْتَحَابٌ دُعَاؤُنَا غَيْرُ

مَرْدُودٌ عَلَيْنَا بِشَيْءٍ مِنْ سُؤَالِنَا رَبَّنَا؛ تفسير الإمام العسكري ص: ٤٤٢

٤-١٦-٢-٣-٦-٣-عائداً

﴿٣٦٦﴾ الْمُحْتَبَىٰ عَلَيْهِ: نَحْنُ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الْمُخْلِصُونَ وَعَادَةُ الْخَيْرِ وَوَسْتَحَابٌ دُعَاؤُنَا غَيْرُ

مَرْدُود عَلَيْنَا بَشِيءٌ مِنْ سُؤَالِنَا رَبَّنَا؛ تفسير الإمام العسكري ص: ٤٤٢

﴿٤٦٤﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): يَقُولُ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ أَهَانَ لِي وَلِيًّا فَقَدْ أَرْصَدَ لِمُحَارَبَتِي وَ أَنَا أَسْرَعُ شَيْءٍ

إِلَى نُصْرَةِ أَوْلِيَائِي وَمَا تَرَدَّدْتُ فِي شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ كَتَرَدَّدِي فِي مَوْتِ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ إِنِّي لَأَحِبُّ لِقَاءَهُ فَيَكْرَهُ الْمَوْتَ فَاصْرِفْهُ عَنْهُ وَإِنَّهُ لَيَسْأَلُنِي فَأُعْطِيهِ وَإِنَّهُ لَيَدْعُونِي فَأَجِيبُهُ وَلَوْ لَمْ يَكُنْ فِي الدُّنْيَا إِلَّا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ لَأَسْغَيْتُ بِهِ عَنْ جَمِيعِ خَلْقِي وَلَجَعَلْتُ لَهُ مِنْ إِيْمَانِهِ أَنْسًا لَا يَسْتَوْحِشُ إِلَيَّ

أَحَدٌ؛ بحار الأنوار ج: ٦٤ ص: ٦٥

﴿٤٦٥﴾ الصادق عليه السلام: فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَمَنْ أَدْرَكَهَا أَوْ قَالَ شَهِدَهَا عِنْدَ قَبْرِ

الحسين عليه السلام يُصَلِّي عَنْهُ رُكْعَتَيْنِ أَوْ مَا تيسَّرَ لَهُ وَ سَأَلَ اللَّهُ الْجَنَّةَ وَ اسْتَعَاذَ بِهِ مِنَ النَّارِ آتَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ وَ أعَاذَهُ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ وَ كَذَلِكَ إِنْ سَأَلَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ خَيْرٍ مَا فَرَقَ وَ قَضَى فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ وَ أَنْ يَقِيَهُ مِنْ شَرٍّ مَا كَتَبَ فِيهَا أَوْ دَعَا اللَّهَ وَ سَأَلَهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فِي أَمْرٍ لَا إِنْهُم فِيهِ رَجَوْتُ أَنْ يُؤْتَى سَوْءُهُ وَ يُوقَى مُحَازِيرُهُ وَ يُشَفَّعَ فِي عَشْرَةِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ كُلِّهِمْ قَدْ اسْتَوْجَبُوا

لُعَذَابَ وَاللَّهُ إِلَى سَائِلِهِ وَعَبْدِهِ بِالْخَيْرِ أَسْرَعُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٦٥

٥-١٦-٢-٣-٤-٣-مُجْتَهِداً وراجع: ١-٥-٢-٣-٤-٥-٣-الإِنْحَاثُ، وَ(٢-١- حَدُّ الدَّعَاءِ)

﴿٤٦٦﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ سَأَلَ اللَّهَ التَّوْفِيقَ وَلَمْ يَجْتَهِدْ فَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِنَفْسِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص:

۳۵۶

﴿٤٦٧﴾ وَآمَّا السُّجُودُ فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ فَقَمِنْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص:

۲۷۴

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۳-۱۶-۲-۳-۶-۳- عمل نیک

﴿۴۶۶۲﴾ ما اولیای خاص خدا و بندگان نیکوکار او هستیم که دعایمان را مستجاب می‌کند و هرگز پروردگارمان درخواست ما را رد نمی‌کند.

۴-۱۶-۲-۳-۶-۳- بنده وار

﴿۴۶۶۳﴾ ما اولیای خاص خدا و بندگان نیکوکار او هستیم که دعایمان را مستجاب می‌کند و هرگز پروردگارمان درخواست ما را رد نمی‌کند.

﴿۴۶۶۴﴾ خدا می‌فرماید: هرکس به دوست من اهانت کند در کمین نبرد با من درآمده و من سریع‌ترین هر چیزم برای یاری دوستانم و تردید ندارم در انجام چیزی، چون تردیدم در مرگ بنده مؤمنم که ملاقات او را خواهانم و او مرگ را نخواهد و آن را از او بگردانم و او از من خواهش کند و من به او ببخشم و او مرا بخواند و من او را اجابت کنم و اگر در دنیا جز یک بنده مؤمن نباشد، به‌وسیله او از همه آفریده‌هایم بی‌نیازش می‌کنم و از ایمانش برای او همدمی می‌سازم که از کسی هراس نکند.

﴿۴۶۶۵﴾ در ده روز آخر ماه رمضان، هرکه نزد قبر امام حسین علیه السلام باشد، دو رکعت یا هرآنچه توانست نماز بگذارد و از خداوند بهشت بخواند و از آتش جهنم پناه بجوید، خداوند هرچه بخواند به او می‌دهد و از آنچه پناه جوید، او را پناه می‌دهد. و همچنین اگر از خداوند بلندمرتبه بخواند که از هر خیری که در این شب تقسیم و مقدر می‌کند به او بدهد، و از هر شری که در این شب می‌نویسد او را امان دهد، یا خدا را خوانده و از او خواسته‌ای بطلبد که در آن گناهی نباشد، امید دارم خدا خواسته‌هایش را به او بدهد. و او را از آنچه می‌هراسد در امان داشته و شفاعت او را در حق ده تن از افراد خانواده‌اش که مستوجب آتش باشند مجاز بداند. و خداوند در ارسال خیر به‌سوی بنده و درخواست‌کننده‌اش شتاب می‌کند.

۵-۱۶-۲-۳-۶-۳- در سقف تلاش ر.به: ۱-۵-۲-۳-۵-۳- اصرار و ۱-۲-

﴿۴۶۶۶﴾ هرکس از خداوند توفیق بخواند حال آنکه در انجام اعمال سعی و کوشش نداشته باشد، خود را ریشخند کرده است.

﴿۴۶۶۷﴾ و اما در سجده در دعا کردن بکوشید پس سزاوار آن است که (خداوند) اجابت کند شما را.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٦٦٨﴾ الصادق عليه السلام: ادْعُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَلَا تَقُلْ إِنَّ الْأَمْرَ قَدْ فُرِغَ مِنْهُ قَالَ زُرَّارَةُ إِنَّمَا يَغْنَى

لَا يَمْنَعُكَ إِيمَانُكَ بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ أَنْ تُبَالِغَ بِالدُّعَاءِ وَتَجْتَهِدَ فِيهِ؛ الْكَافِي ج: ٢ ص: ٤٦٧

﴿٤٦٦﴾ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا صَلَّى عَلَى الْمُؤْمِنِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا وَاجْتَهَدُوا فِي الدُّعَاءِ لَهُ اسْتَجِبَ لَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ۲ ص: ۲۴۶

﴿٤٦٧﴾ أَخَذَهُمَا عَلَيْهِمَا : كَانُوا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَ لَا يَجْهَدُ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً إِلَّا دَعَا

فأجيب: الكافي ج: ٢ ص: ٤٠٠

﴿٤٦٧﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ: وَاجْتَهِدِي فِي الدُّعَاءِ أَنْ تَسُحَّ عَيْنَاكَ وَلَوْ قَدَرَ رَأْسُ الْإِبْرَةِ فَإِنَّ ذَلِكَ

عَلَامَةُ الْإِجَابَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٤

﴿٤٦٧٢﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَخْرُجُ الْإِمَامُ وَيَبْرُزُ إِلَى مَكَانٍ نَظِيفٍ فِي سَكِينَةٍ وَوَقَارٍ وَخُشُوعٍ وَ

مَسْكَنَةً وَيَبْرُرُ مَعَهُ النَّاسُ فَيَحْمَدُ اللَّهَ وَيَمْجِدُّهُ وَيُثْنِي عَلَيْهِ وَيَجْتَهِدُ فِي الدَّعَاءِ؛ الْكَافِي ج: ٣ ص:

۴۶۲

﴿٤٦٧٣﴾ الصادق عليه السلام: قَدِمَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَكَّةَ فَسَأَلَنِي عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَعْيَنَ فَقُلْتُ مَاتَ

فَقَالَ مَاتَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَانْطَلِقْ بِنَا إِلَى قَبْرِهِ حَتَّى نُصَلِّيَ عَلَيْهِ قُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ لَا وَلَكِنْ نُصَلِّيَ عَلَيْهِ

هَاهُنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ يَدْعُو وَاجْتَهَدَ فِي الدَّعَاءِ وَتَرَحَّمَ عَلَيْهِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٢٠٢

﴿٤٦٧٤﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): يَتَزَيَّنُ كُلُّ مِنْكُمْ يَوْمَ الْعِيدِ إِلَى غُسْلٍ وَإِلَى كُحْلِ وَلْيَدْعُ مَا بَلَغَ مَا

اَسْتَطَاعَ وَلَا يَكُونَنَّ أَحَدُكُمْ أَحْسَنَ هَيْئَةً وَأَرْذَلَكُمْ عَمَلًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٠

﴿٤٦٧٥﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ لِمَيْتٍ فَلَا يَدْعُو لَهُ وَقَلْبُهُ لَاهٍ عَنْهُ وَلَكِنْ لِيَجْتَهِدْ

لَهُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٣

﴿٤٦٧٦﴾ الرَّسُولُ ﷺ: وَاحْذَرِي يَا أُسَامَةَ دُعَاءَ عِبَادِ اللَّهِ الَّذِينَ أَتَهَكُّوْا الْأَبْدَانَ وَصَاحِبِيْوَا

الْأَحْزَانِ وَأَزَالُوا اللَّحُومَ وَأَذَابُوا الشُّحُومَ وَأَظْمَنُوا الْكُبُودَ وَأَحْرَقُوا الْجُلُودَ بِالْأَرْيَاحِ وَالسَّمَائِمِ

حَتَّىٰ غَشِيَتْ مِنْهُمْ الْأَبْصَارُ شَوْقًا إِلَى الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ فَإِنَّ اللَّهَ إِذَا نَظَرَ إِلَيْهِمْ بَاهَىٰ بِهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَ

عَسَاهُمْ بِالرَّحْمَةِ بِهِمْ يُدْفَعُ اللَّهُ الزَّلَّازِلَ وَ الْفِتَنَ؛ التحصين لابن فهد الحلبي ص: ٢١

٦-١٦-٢-٣-٦-٣-مُطِيعاً لِلّٰهِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۶۶۸﴾ خدای را بخوان (و دعا کن) و نگو کار از کار گذشته است. زراره می‌گوید: مقصود آن حضرت این است که عقیده تو به قضا و قدر جلوگیری تو نشود از اصرار در دعا و کوشش در آن. ﴿۴۶۶۹﴾ هرگاه بر مؤمنی چهل مرد نماز بخوانند و برای او با جدیت دعا کنند، دعایشان مستجاب می‌شود.

﴿۴۶۷۰﴾ در میان بنی اسرائیل اهل بیتی بودند که آن قدر در عبادت می‌کوشیدند تا جایی که هریک از آن‌ها اگر چهل شب عبادت می‌کرد، حتماً دعایش مستجاب می‌شد. ﴿۴۶۷۱﴾ و هنگام دعا، بسیار بکوش تا چشمانت نمناک شود، حتی به قدر سر سوزن. که اگر خدا بخواهد، این نشانه استجاب دعاست.

﴿۴۶۷۲﴾ امام جماعت همراه مردم، با آرامش و وقار و خشوع و افتادگی به صحرا می‌رود، ابتدا خدا را سپاس و ستایش می‌کند و به مجد و ثنای او زبان می‌گشاید و در راز و نیاز و دعا و درخواست کوشش بسیار می‌کند.

﴿۴۶۷۳﴾ امام صادق علیه السلام وارد مکه شد، پس سراغ عبدالله بن اعین را از من گرفت، گفتم: مُرد، فرمود: مُرد؟ پس گفتم: بله، فرمود: پس ما را سر قبر او ببر تا برایش نماز بخوانیم، گفتم: باشد، سپس فرمود: نه ولی ما برایش همین جا نماز می‌خوانیم سپس دست‌هایش را بلند کرد و بسیار دعا کرد و برایش درخواست رحمت کرد.

﴿۴۶۷۴﴾ همه شما روز عید با غسل و سرمه خود را بیارایید و هرچه می‌توانید دعا کنید، ولی مبدا ظاهران زیبا و اعمالتان پست باشد.

﴿۴۶۷۵﴾ هرگاه یکی از شما می‌خواهد برای مرده‌ای دعا کند، درحالی که دلش از او غافل است دعا نکند، بلکه به شکل جدی و در نهایت تلاش برای او دعا کند.

﴿۴۶۷۶﴾ ای اسامه، پرهیز از اینکه در معرض نفرین آن دسته از بندگان خدا قرار گیری که بدن‌هایشان را نحیف کرده، با غم‌ها یار شدند و گوشت‌ها را از بین بردند و چربی‌ها را آب کردند و جگرها را تشنه نگاه داشتند و پوست‌ها را با بادهای گرم سوزاندند. پس هرگاه خدا به آن‌ها نظر کند بر ملائکه خود مباحثات کند و آن‌ها را با رحمت پوشانده و زلزله‌ها و فتنه‌ها را به حرمت آن‌ها دفع می‌کند.

۶-۱۶-۲-۳-۶-۳-فرمان بردارانه

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

﴿٤٦٧٧﴾ إدريس عليه السلام: أدعوا الله دعاءً طاهراً متفرغاً و سلوه مصالحكم و منافعكم بخضوع و خشوع و طاعة و استكانة؛ بحار الأنوار ج: ٨١ ص: ٢٥٣

﴿٤٦٧٨﴾ الصادق عليه السلام: أدعوك على مواضع خدودك، و كمال طاعتك؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٧٢

﴿٤٦٧٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أقرب الناس إلى الإجابة و الرحمة الطائع المضطر الذي لا بد له مما سأله؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٠

﴿٤٦٨٠﴾ الصادق عليه السلام: من أطاع الله عز و جل فيما أمره ثم دعاه من جهة الدعاء أجابه؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٦

﴿٤٦٨١﴾ الصادق عليه السلام: أما إنكم لو أطعتموه فيما أمر به ثم دعوتهم لآجابكم و لكن تخالفونه و تعصونه فلا يجيبكم؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٤٦٨٢﴾ الصادق عليه السلام: و قد قيل له إنا ندعو الله و لا نرى الإجابة و ننفي و لا نرى خلفاً قال أ فترى الله أخلف و غده قال الراوى فقلت لا قال من أطاع الله فيما أمره ثم دعاه من جهة الدعاء أجابه؛ المصباح للكفعمي ص: ٧٦٩

﴿٤٦٨٣﴾ إن الله أوحى إلى داود عليه السلام: يا داود إنه ليس عبد من عبادي يطيعني فيما أمره إلا أعطيته قبل أن يسألني و أستجيب له قبل أن يدعوني؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٦

﴿٤٦٨٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: نسألك عن قول الله تعالى ادعوني أستجب لكم فما بالنا ندعو فلا يجاب قال إن قلوبكم خانت بثمان خصال... الثالثة أنكم قرأتم كتابه المنزل عليكم فلم تعملوا به و قلتم سمعنا و أطعنا ثم خالفتم و الرابعة أنكم قلتم إنكم تخافون من النار و أنتم في كل وقت تقدمون إليها بمعاصيكم فأين خوفكم و الخامسة أنكم قلتم إنكم ترغبون في الجنة و أنتم في كل وقت تفعلون ما يباعدكم منها فأين رغبتكم فيها؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨

﴿٤٦٨٥﴾ الصادق عليه السلام: إن الله تعالى أوحى إلى داود عليه السلام أن بلغ قومك أنه ليس من عبد منهم أمره بطاعتي فيطيعني إلا كان حقاً على أن أعينه على طاعتي فإن سألني أعطيته و إن دعاني أجبته؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۶۷۷﴾ خدا را با طهارت و شادابی بخوانید و از او مصلحت و منفعت خود را خاضعانه، خاشعانه و با فرمانبرداری و در حالت فروتنی بخواهید.

﴿۴۶۷۸﴾ تو را در کمال فرمانبرداری و پابندی به مرزهای تعیین شده‌ات می‌خوانم.

﴿۴۶۷۹﴾ نزدیک‌ترین فرد به اجابت و رحمت، فرمان‌بردار گرفتاری است که برای درخواست خود چاره دیگری ندارد.

﴿۴۶۸۰﴾ هر که خدای عزوجل را در آنچه به او فرمان داده اطاعت کند، آنگاه او را با دعا کردن بخواند، خدای تعالی او را اجابت کند.

﴿۴۶۸۱﴾ اگر شما از دستورات خداوند اطاعت می‌کردید و سپس دعا می‌نمودید، مسلماً خداوند دعای شما را مستجاب می‌کرد، ولی چون مخالفت و نافرمانی خدا را می‌کنید، او دعایتان را مستجاب نمی‌کند.

﴿۴۶۸۲﴾ به او گفته شد ما خدا را می‌خوانیم ولی نتیجه‌ای نمی‌گیریم، و انفاق می‌کنیم و اثرش را نمی‌بینیم، امام علیه السلام فرمود: آیا به خدا افترا می‌بندی، مگر خدا خلف وعده می‌کند؟! راوی گفت: پس گفتیم: نه، پرسید: پس چرا دعایت به اجابت نمی‌رسد؟! گفتیم: نمی‌دانم، فرمود: هر کس اوامر الهی را اطاعت کند و شرایط دعا را عملی سازد، حتماً دعایش به اجابت می‌رسد (پس تو نیز چنین کن).

﴿۴۶۸۳﴾ خداوند به داود وحی کرد: ای داود! هیچ بنده‌ای از بندگان من که دستوراتم را اطاعت کند نیست مگر آنکه قبل از درخواستش به او عطا می‌کنم، و قبل از دعایش به او پاسخ می‌دهم. ﴿۴۶۸۴﴾ از تو درباره سخن خداوند بلندمرتبه سؤال می‌کنیم که: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم»، پس چرا او را می‌خوانیم ولی اجابت نمی‌شود؟ فرمود: دل‌هایتان هشت نوع خیانت کردند... سوم اینکه شما کتاب قرآن را خواندید، بر شماست که به او عمل کنید و گفتید چشم و اطاعت، بعد مخالفت کردید و چهارم اینکه شما گفتید از آتش جهنم می‌ترسید درحالی که در بیشتر وقت‌ها با گناهانتان به سویش گام برمی‌دارید، پس ترستان چه شد؟ و پنجم اینکه شما گفتید به بهشت تمایل دارید درحالی که شما در بیشتر اوقات کارهایی می‌کنید که شما را از آن دور می‌کند، پس تمایل شما به بهشت چه شد؟

﴿۴۶۸۵﴾ خداوند بلندمرتبه به حضرت داود وحی کرد: این مطلب را به قوم و به امت خود ابلاغ کن که هریک از بندگان که من به او امر کنم و او هم اطاعت بکند حقی بر من پیدا می‌کند که من به او توفیق بیشتری عنایت کرده و او را بر اطاعت و بندگی یاری‌اش می‌کنم و اگر از من چیزی بخواهد به او می‌دهم و اگر دعا کند اجابتش می‌کنم.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٦٨٦﴾ الباقِرُ عليه السلام: إِنَّ الرَّجُلَ الْعَالِمَ مِنْ شَيْعَتِنَا إِذَا حَفِظَ لِسَانَهُ وَطَابَ نَفْسًا بَطَاعَةً وَأَوَّلِيَّائِهِ... إِنْ سَأَلَ أُعْطِيَ وَإِنْ دَعَا أُجِيبَ وَإِنْ طَلَّبَ أَذْرَكَ وَإِنْ نَصَرَ مَظْلُومًا عَزَّ؛ دَعَانِ الْإِسْلَامَ

ج: ١ ص: ٦٤

﴿٤٦٨٧﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لَهُ آيَتَانِ فِي كِتَابِ اللَّهِ لَا أَدْرِي مَا تَأْوِيلُهُمَا فَقَالَ وَمَا هُمَا قَالَ قُلْتُ قَوْلُهُ تَعَالَى ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ثُمَّ أَدْعُوا فَلَا أَرَى الْإِجَابَةَ قَالَ فَقَالَ لِي أَفْتَرَى اللَّهَ تَعَالَى أَخْلَفَ وَعَدَهُ قَالَ قُلْتُ لَا فَقَالَ الْآيَةُ الْأُخْرَى قَالَ قُلْتُ قَوْلُهُ تَعَالَى وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ فَانْفِقْ فَلَا أَرَى خَلْفًا قَالَ أَفْتَرَى اللَّهَ أَخْلَفَ وَعَدَهُ قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ فَمَهْ قُلْتُ لَا أَدْرِي قَالَ لَكِنِّي أَخْبِرُكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى أَمَّا إِنَّكُمْ لَوْ أَطَعْتُمُوهُ فِيمَا أَمَرَ بِهِ ثُمَّ دَعَوْتُمُوهُ لِأَجَابِكُمْ وَلَكِنْ تَخَالَفُونَهُ وَتَعْصُونَهُ فَلَا يُجِيبُكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٤٦٨﴾ الْهَادِي عَلَيْهِ السَّلَامُ: الدُّعَاءُ لِمَنْ يَدْعُو بِهِ إِذَا أَخْلَصَتْ فِي طَاعَةِ اللَّهِ وَاعْتَرَفَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَبِحَقِّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ١٢٧

﴿٤٦٨٩﴾ الصادق (عليه السلام): أَذْغُوكَ عَلَى مَوَاضِعِ حُدُودِكَ وَكَمَالَ طَاعَتِكَ وَبِمَا يَدْعُوكَ بِهِ وَلَوْلَا
أَمْرُكَ؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٣ ص: ٧٢

﴿٤٦٩﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): الدُّعَاءُ اسْتِجَابَةُ الْكُلِّ مِنْكَ لِلْحَقِّ... فَإِنْ لَمْ تَأْتِ بِشَرْطِ الدُّعَاءِ فَلَا تَنْتَظِرِ الْإِجَابَةَ؛ مستدرك الوسائل ج: ٥، ص: ٢٧١

٧-١٦-٢-٣-٤-٣-٥-٦-٧ مؤالیا لله

﴿٤٦٩﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مَنْ تَوَلَّاهُ فِي دَارِ الدُّنْيَا فَإِذَا النَّدَاءُ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٩

﴿٤٦٩٢﴾ الرسول ﷺ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي وَ عَظَمَتِي وَ بَهَائِي إِنِّي لَأَحْمِي وَلِيَّيَ أَنْ أُعْطِيَهُ فِي دَارِ الدُّنْيَا شَيْئًا يَشْغُلُهُ عَنْ ذِكْرِي حَتَّى يَدْعُونِي فَاسْمَعُ دُعَاءَهُ وَ صَوْتَهُ؛ مَشْكَاةَ

الأنوار ص: ٩٧

﴿٤٦٩﴾ الرضا عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّ عَمِيتُ عَنْ مَسْأَلَتِكَ أَوْ فَهَيْتُ عَنْهَا فَلَسْتُ بِبَدْعٍ مِنْ وَلَاتِكَ وَ لَا بَوْرٍ مِنْ أَنَاتِكَ، بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۶۸۶﴾ هرگاه عالمی از شیعیان ما زبانش را حفظ کند و نفسش را با اطاعت اولیای خدا پاک نگاه دارد... اگر درخواست کند، به او داده می‌شود، و اگر دعا کند اجابت می‌شود، و اگر چیزی بطلبد به دست می‌آورد و اگر مظلومی را یاری دهد سربلند می‌شود.

﴿۴۶۸۷﴾ به حضرت عرض کردم: دو آیه در کتاب خدا هست که من تأویل آن‌ها را نمی‌دانم. حضرت فرمود: آن دو کدامند؟ عرض کردم: فرمایش خداوند متعال که می‌فرماید: «مرا بخوانید تا دعایتان را اجابت کنم»، ولی من دعا می‌کنم و مستجاب نمی‌گردد. حضرت فرمود: آیا مقصودت این است که خداوند - تبارک و تعالی - خلف وعده می‌کند؟ عرض کردم: خیر. فرمود: آیه دیگر کدام است. عرض کردم: گفتار خداوند متعال که می‌فرماید: «هرچه انفاق کنید، خداوند عوض آن را به شما برمی‌گرداند، و او بهترین روزی‌دهندگان است»، اما من انفاق می‌کنم و عوض آن را نمی‌بینم. حضرت فرمود: آیا منظورت این است که خداوند خلف وعده کرده؟ عرض کردم: خیر. فرمود: پس چه؟ عرض کردم: نمی‌دانم. فرمود: لیکن من - ان شاء الله تعالی - برای تو بیان می‌کنم. توجه داشته باش که اگر شما از دستورات خداوند اطاعت می‌کردید و سپس دعا می‌نمودید، مسلماً خداوند دعای شما را مستجاب می‌کرد، ولی چون مخالفت و نافرمانی خدا را می‌کنید لذا او دعایتان را مستجاب نمی‌کند.

﴿۴۶۸۸﴾ دعا برای کسی است که در فرمان‌برداری خدا اخلاص داشته باشد و به نبوت رسول اکرم و حقوق ما خانواده پیامبر اعتراف کند.

﴿۴۶۸۹﴾ تو را در کمال فرمان‌برداری و پایبندی به مرزهای تعیین‌شده‌ات می‌خوانم و نیز با آنچه که متولیان فرمانت تو را با آن می‌خوانند.

﴿۴۶۹۰﴾ حقیقت دعا این است که تمام اعضا و جوارح به حق تعالی پاسخ مثبت دهند، اگر تو شرایط دعا را به جا نیاوری، پس اجابت دعا را انتظار نداشته باش.

۷-۱۶-۲-۳-۶-۳- با پذیرش ولایت خدا

﴿۴۶۹۱﴾ هر که را که در دار دنیا مرا به ولایت پذیرفته است سالم بدار او را، پس ناگاه صدایی از مرکز عرش می‌رسد که درخواست تو به اجابت رسید.

﴿۴۶۹۲﴾ خداوند عزوجل می‌فرماید: سوگند به عزت و جلال و بزرگی و شأنم، در دنیا از بنده مؤمنم چیزی را که باعث فراموشی او از من شود از او می‌گیرم، تا اینکه مرا بخواند تا من صدا و دعایش را بشنوم.

﴿۴۶۹۳﴾ خدایا! اگر در تشخیص پرسش خود از تو درمانده شده باشم یا بتوانم به آن زبان بگشایم، در زیر چتر ولایت و سرپرستی تو بی‌سابقه نیست که ناتوان از درخواست را نیز پاسخ دهی. و در گستردگی بردباری‌ات من تنها کسی نیستم که با همه ناشایستگی‌ها به او اجازه بیان حاجات می‌دهی.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٦٩٤﴾ أَوْجِبْ لِي الْمَغْفِرَةَ وَالْخَيْرَ وَالرَّحْمَةَ وَالْبَرَكَهَ وَالتَّقْوَى وَالْفُورَ وَالنُّورَ وَالْإِيمَانَ وَ

حُسْنَ الْإِجَابَةِ كَمَا أَوْجَبْتَ لِأَوْلِيَائِكَ الْعَارِفِينَ؛ تهذيب الأحكام ج: ٦ ص: ١٠١

﴿٤٦٩٥﴾ المجتبي عليه السلام: نَحْنُ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الْمُخْلِصُونَ وَعِبَادُهُ الْخَيْرُونَ وَمُسْتَجَابُ دُعَاؤُنَا غَيْرُ

مَرْدُودٍ عَلَيْنَا بِشَيْءٍ مِنْ سُؤَالِنَا رَبَّنَا؛ تفسير الإمام العسكري ص: ٤٤٢

٨-١٦-٢-٣-٤-٣- مؤالياً لأولياء الله

﴿٤٦٩٦﴾ المجتبي عليه السلام: إِنَّكُمْ بِمُحَمَّدٍ وَذُرِّيَّتِهِ مُمْتَحِنُونَ وَإِنْ دُعَاءُكُمْ مُسْتَجَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ؛

تفسير الإمام العسكري ص: ٤٤٢

﴿٤٦٩٧﴾ الرسول عليه السلام: فَإِنَّا مَنَازِلُ الْهُدَى وَآئِمَّةُ التَّقَى وَبِنَا يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ؛ تفسير فوات ص:

٢٥٨

﴿٤٦٩٨﴾ أَخَذَهُمَا عليهما السلام: قُلْتُ إِنَّا لَنَرَى الرَّجُلَ لَهُ عِبَادَةٌ وَاجْتِهَادٌ وَخُشُوعٌ وَلَا يَقُولُ بِالْحَقِّ فَهَلْ

يَنْفَعُهُ ذَلِكَ شَيْئاً فَقَالَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ الْبَيْتِ مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِ كَانُوا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ

كَانَ لَا يَجْتَهِدُ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً إِلَّا دَعَا فَاجِيبَ وَإِنَّ رَجُلًا مِنْهُمْ اجْتَهِدَ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ دَعَا

فَلَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ فَأَتَى عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ عليه السلام يَشْكُو إِلَيْهِ مَا هُوَ فِيهِ وَيَسْأَلُهُ الدُّعَاءَ قَالَ فَتَطَهَّرَ

عِيسَى وَصَلَّى ثُمَّ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ يَا عِيسَى إِنَّ عَبْدِي أَتَانِي مِنْ غَيْرِ

الْبَابِ الَّذِي أُوتِيَ مِنْهُ إِنَّهُ دَعَانِي وَفِي قَلْبِهِ شَكٌّ مِنْكَ فَلَوْ دَعَانِي حَتَّى يَنْقَطِعَ عُقْبُهُ وَتَنْتَشِرَ

أَنَامِلُهُ مَا اسْتَجَبْتُ لَهُ قَالَ فَالْتَفَتَ إِلَيْهِ عِيسَى عليه السلام فَقَالَ تَدْعُو رَبَّكَ وَأَنْتَ فِي شَكٍّ مِنْ نَبِيِّهِ

فَقَالَ يَا رُوحَ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ قَدْ كَانَ وَاللَّهِ مَا قُلْتُ فَادْعُ اللَّهَ لِي أَنْ يَذْهَبَ بِهِ عَنِّي قَالَ فَدَعَا لَهُ

عِيسَى عليه السلام فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَقَبِلَ مِنْهُ وَصَارَ فِي حَدِّ أَهْلِ بَيْتِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٠٠

﴿٤٦٩٩﴾ الهادي عليه السلام: اللَّهُمَّ فَكَمَا وَقَفْتَنِي لِلْإِيمَانِ بِنَبِيِّكَ وَالتَّصَدِيقِ لِدَعْوَتِهِ وَمَنْنْتَ عَلَيَّ

بِطَاعَتِهِ وَاتِّبَاعَ مِلَّتِهِ وَهَدَيْتَنِي إِلَى مَعْرِفَتِهِ وَمَعْرِفَةِ الْآئِمَّةِ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ وَأَكْمَلْتَ بِمَعْرِفَتِهِمُ الْإِيمَانَ

وَقَبَلْتَ بَوْلَانِيَّتِهِمْ وَطَاعَتِهِمُ الْأَعْمَالَ وَاسْتَعْبَدْتَ بِالصَّلَاةِ عَلَيْهِمْ عِبَادَكَ وَجَعَلْتَهُمْ مِفْتَاحاً لِلدُّعَاءِ

وَسَبَباً لِلْإِجَابَةِ فَصَلِّ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ١٨٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۶۹۴﴾ به آن گونه برای من واجب و لازم ساز که برای آن گروه از دوستان واجب ساخته‌ای که به حق ایشان عارفند، و طاعتشان را بر خود واجب ساخته‌اند، و در زیارت ایشان راغب و شائقند، و به درگاه تو و ایشان تقرب می‌جویند.

﴿۴۶۹۵﴾ ما اولیای خاص خدا و بندگان نیکوکار او هستیم که دعایمان را مستجاب می‌کند و هرگز پروردگاران درخواست ما را رد نمی‌کند.

۸-۱۶-۲-۳-۶-۳- با پذیرش ولایت اولیای خدا

﴿۴۶۹۶﴾ همانا شما به واسطه (محبت و اطاعت) از محمد ﷺ و فرزندان امتحان شده‌اید و همانا هرگاه دعا کنید قطعاً اجابت می‌شود و هرگز رد نمی‌شود.

﴿۴۶۹۷﴾ ما محل نزول هدایت، و امامان تقوا هستیم و دعا به واسطه ما اجابت می‌شود.

﴿۴۶۹۸﴾ عرض کردم: ما می‌بینیم مردی را که دارای عبادت و کوشش و خشوع در دین است ولی معتقد به حق (یعنی امامت شما) نیست، آیا این اعمال به او سودی می‌بخشد؟ فرمود: ای ابامحمد جز این نیست که مثل (ما) اهل بیت و مردم، مثل آن خاندانی هستند که در بنی اسرائیل بودند، و هیچ‌یک از آن‌ها نبود که چهل شب کوشش کند (و ریاضت کشد) جز اینکه (پس از چهل شب) دعا می‌کرد و دعایش اجابت می‌شد، (ولی وقتی) یکی از آن‌ها چهل شب کوشش کرد سپس دعا کرد، و دعایش به اجابت نرسید، نزد عیسی بن مریم ﷺ آمد و از حال خود به او شکایت کرد و از او خواست که برایش دعا کند، پس عیسی ﷺ تطهیر کرده و نماز خواند، سپس به درگاه خدای عزوجل دعا کرد، خدای عزوجل به او وحی کرد: ای عیسی این بنده من نزد من آمد اما به غیر از آن دری که باید بیاید، او مرا خواند ولی در دلش نسبت به تو شک داشت، پس (با این حال) اگر (آن قدر) مرا بخواند که گردنش قطع شود و انگشتانش بریزد، دعایش را اجابت نکنم، پس حضرت عیسی ﷺ به آن مرد رو کرده، فرمود: تو پروردگارت را می‌خوانی و نسبت به پیامبرش شک داری؟ عرض کرد: یا روح الله، به خدا سوگند آنچه گفتم همان طور بود (و من درباره تو شک داشتم اکنون از خدا بخواه که این شک را از دل من ببرد). (حضرت صادق ﷺ فرمود: که عیسی برای او دعا کرد و خدا توبه آن مرد را پذیرفت و قبول کرد و او مانند خاندان خود گردید).

﴿۴۶۹۹﴾ خدایا! پس چنان که توفیق ایمان به پیامبرت و تصدیق دعوتش را به من دادی، و طاعت از ایشان و پیروی از ملتش را بر من منت نهادی و بر شناختنش و شناخت امامانی از نسلش هدایت کردی و با شناخت ایشان ایمانم را کامل، و به واسطه ولایت و اطاعت از ایشان، اعمالم را پذیرفتی، و بندگان را با درود بر آنان، به بندگی خواندی، و آن‌ها را کلیدی برای دعا و ابزاری برای اجابت قرار دادی، پس بر همه آن‌ها درود فرست.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٧٠٠﴾ الرسول ﷺ: أَلَا فَاعْلَمُوا أَنَّ أَحَبَّ عِبَادِي إِلَيَّ وَأَكْرَمَهُمْ لَدَيَّ مُحَمَّدٌ وَعَلَيَّ حَبِيبِي وَلِيِّي فَمَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى فَلْيَتَوَسَّلْ إِلَيَّ بِهِمَا فَإِنِّي لَا أَرُدُّ سُؤَالَ سَائِلٍ يَسْأَلُنِي بِهِمَا وَبِالطَّيِّبِينَ مِنْ عَثَرَتِهِمَا فَمَنْ سَأَلَنِي بِهِمْ فَإِنِّي لَا أَرُدُّ دُعَاءَهُ وَكَيْفَ أَرُدُّ دُعَاءَ مَنْ سَأَلَنِي بِحَبِيبِي وَصَفْوَتِي وَلِيِّي وَحُجَّتِي وَرُوحِي وَنُورِي وَآيَتِي وَبَابِي وَرَحْمَتِي وَوَجْهِي وَنِعْمَتِي أَلَا وَإِنِّي خَلَقْتُهُمْ مِنْ نُورٍ عَظَمْتِي وَجَعَلْتُهُمْ أَهْلَ كَرَامَتِي وَوَلَاتِي فَمَنْ سَأَلَنِي بِهِمْ عَارِفًا بِحَقِّهِمْ وَمَقَامِهِمْ أَوْجَبَتْ لَهُ مِنِّي الْإِجَابَةُ وَكَانَ ذَلِكَ حَقًّا عَلَيَّ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٢

﴿٤٧٠١﴾ الباقر ﷺ: إِنَّ الرَّجُلَ الْعَالِمَ مِنْ شَيْعَتِنَا إِذَا حَفِظَ لِسَانَهُ وَطَابَ نَفْسًا بِطَاعَةِ أَوْلِيَائِهِ... إِنْ سَأَلَ أُعْطِيَ وَإِنْ دَعَا أُجِيبَ وَإِنْ طَلَبَ أَذْرَكَ وَإِنْ نَصَرَ مَظْلُومًا عَزَّ دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ ج: ١ ص: ٦٤

٩-١٦-٢-٣-٦-٣-٣ مُخَالَفًا لِلشَّيْطَانِ

﴿٤٧٠٢﴾ أمير المؤمنين ﷺ: نَسَأَلُكَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ فَمَا بَالُنَا نَدْعُو فَلَا يُجَابُ قَالَ إِنْ قُلُوبُكُمْ خَانَتْ بِشْمَانٍ خِصَالٍ... السَّابِعَةُ أَنَّ اللَّهَ أَمَرَكُمْ بِعِدَاوَةِ الشَّيْطَانِ وَقَالَ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا فَعَادِيْتُمُوهُ بَلَا قَوْلٍ وَوَالَيْتُمُوهُ بَلَا مُخَالَفَةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨

﴿٤٧٠٣﴾ قَالُوا يَا أَبَا إِسْحَاقَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَنَحْنُ نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا قَالَ يَا أَهْلَ الْبَصْرَةِ لَأَنَّ قُلُوبَكُمْ قَدْ صَارَتْ فِي عَشْرَةِ... الرَّابِعُ قُلْتُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَنَا عَدُوٌّ فَوَاقَفْتُمُوهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٦

﴿٤٧٠٤﴾ الباقر ﷺ: إِنَّ الرَّجُلَ الْعَالِمَ مِنْ شَيْعَتِنَا إِذَا حَفِظَ لِسَانَهُ وَطَابَ نَفْسًا بِطَاعَةِ أَوْلِيَائِهِ وَأَضْمَرَ الْمَكَائِدَةَ لِعَدُوِّهِ بِقَلْبِهِ... إِنْ سَأَلَ أُعْطِيَ وَإِنْ دَعَا أُجِيبَ وَإِنْ طَلَبَ أَذْرَكَ وَإِنْ نَصَرَ مَظْلُومًا عَزَّ دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ ج: ١ ص: ٦٤

١٠-١٦-٢-٣-٦-٣-٣ الْوَفَاءُ

﴿٤٧٠٥﴾ الرسول ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ أَدْعُو اللَّهَ قَالَ بِالصِّدْقِ وَالْوَفَاءِ الثَّانِي قَالَ مَا أَسْأَلُ اللَّهَ قَالَ الْعَافِيَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۰۰﴾ پس بدانید که محبوب‌ترین مردم و گرامی‌ترین بندگانم نزد من، محمد، دوست و ولی‌ام علی هستند، پس هرکس نزد من حاجتی داشته باشد و آن دو را در نزد من واسطه قرار دهد، درخواست او را رد نمی‌کنم، زیرا من چگونه می‌توانم دعای چنین شخصی را رد کنم؟! درحالی که دوستم، جانشینم، ولی‌ام، روحم، نورم، نشانه‌ام، رحمتم و نعمتم را واسطه قرار داده است؟ بدانکه من آن‌ها را از نور عظمت خودم آفریده و آن‌ها را اهل کرامت و ولایت خودم قرار داده‌ام. پس هرکسی به وسیله و واسطه آن‌ها از من چیزی بخواهد، درحالی که حق و مقام آن‌ها را بشناسد، من بر خودم واجب کرده‌ام دعای آن شخص را پاسخ دهم و این حقی است بر من.

﴿۴۷۰۱﴾ هرگاه عالمی از شیعیان ما، زبانش را حفظ کند و نفسش را با اطاعت اولیای خدا پاک نگاه دارد... اگر درخواست کند، به او داده می‌شود، و اگر دعا کند اجابت می‌شود، و اگر چیزی بطلبد به دست می‌آورد و اگر مظلومی را یاری دهد سربلند می‌شود.

۹-۱۶-۲-۳-۶-۳- با ترس از شیطان

﴿۴۷۰۲﴾ از تو درباره سخن خداوند بلندمرتبه سؤال می‌کنیم که: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم»، پس چرا او را می‌خوانیم ولی اجابت نمی‌شود؟ فرمودند: قلب‌های شما هشت نوع خیانت کرده‌اند... هفتم اینکه خداوند شما را به دشمنی با شیطان دستور داد و فرمود: شیطان دشمن شماست و او را دشمن خود به شمار آورید، ولی برای اثبات دشمنی ورزیدنتان کلامی بر زبان نیاوردید، بلکه بدون مخالفت عملی در واقع او را به دوستی گرفتید.

﴿۴۷۰۳﴾ گفتند: ای اباسحاق! خدای تعالی فرموده است: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم» و حال اینکه ما خدا را می‌خوانیم و ما را جواب نمی‌دهد؛ گفت: ای مردم بصره! به این جهت دعای شما اجابت نمی‌شود که ده چیز در دل‌های شماست که مانع از استجاب دعاست... چهارم اینکه گفتید که شیطان را دشمن داریم ولی موافق خواسته او عمل کردید.

﴿۴۷۰۴﴾ شخص عالمی از شیعیان ما، هرگاه زبانش را حفظ کند... اگر بخواهد داده می‌شود، و اگر دعا کند اجابت می‌شود، و اگر درخواست کند به دست آورد و اگر مظلومی را یاری دهد سربلند می‌شود.

۱۰-۱۶-۲-۳-۶-۳- وفا

﴿۴۷۰۵﴾ ای پیامبر خدا! چگونه خداوند را بخوانم، فرمود: با صداقت و وفاداری، دوباره پرسید از خداوند چه چیزی بخواهم، فرمود: عافیت و گرفتار نشدن در دام بلاها.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٧٠٦﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ لَهُ رَجُلٌ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ /دُعُونِي/ أَسْتَجِبْ لَكُمْ فَإِنَّا نَدْعُو فَلَا يَسْتَجَابُ لَنَا قَالَ لَأَنْتُمْ لَا تَقُونَ لِلَّهِ بَعْدَهُ وَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ أَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ وَاللَّهُ لَوْ وَفَيْتُمْ لِلَّهِ لَوْفَى اللَّهُ لَكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٦٨

﴿٤٧٠٧﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِلصَّادِقِ عليه السلام يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَا بَالُ الْمُؤْمِنِ إِذَا دَعَا رَبِّمَا لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ وَقَدْ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَقَالَ رَبُّكُمْ /دُعُونِي/ أَسْتَجِبْ لَكُمْ فَقَالَ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا دَعَا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ وَقَلْبٍ مُخْلِصٍ اسْتَجِيبَ لَهُ بَعْدَ وَقَائِهِ بِعَهْدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَإِذَا دَعَا اللَّهَ بغيرِ نِيَّةٍ وَإِخْلَاصٍ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ أَلَيْسَ اللَّهُ يَقُولُ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ فَمَنْ وَفَى وَفَى لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٩

﴿٤٧٠٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا دَعَا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ وَقَلْبٍ مُخْلِصٍ اسْتَجِيبَ لَهُ بَعْدَ وَقَائِهِ بِعَهْدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَإِذَا دَعَا اللَّهَ بغيرِ نِيَّةٍ وَإِخْلَاصٍ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ أَلَيْسَ اللَّهُ يَقُولُ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ فَمَنْ وَفَى وَفَى لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٩

١١-١٦-٢-٣-٤-٣-صايراً

﴿٤٧٠٩﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَلَمْ يَصْبِرْ عَلَى الشَّدَائِدِ فَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِنَفْسِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ٣٥٦

١٢-١٦-٢-٣-٤-٣-شاكراً

﴿٤٧١٠﴾ دُعَاءُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ دَعْوَتُكَ بِلِسَانِ نِعْمَاتِهِ لِشُكْرِكَ وَاصِفَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٦٨

﴿٤٧١١﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: اللَّهُمَّ... بِشُكْرِكَ أَسْتَنْجِحُ سُؤَالِي؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٥٣

﴿٤٧١٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: نَسَأَلُكَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى /دُعُونِي/ أَسْتَجِبْ لَكُمْ فَمَا بَالُنَا نَدْعُو فَلَا يُجَابُ قَالَ إِنَّ قُلُوبَكُمْ خَانَتْ بِثَمَانٍ خِصَالٍ... وَالسَّادِسَةُ أَنْكُمْ أَكَلْتُمْ نِعْمَةَ الْمَوْلَى وَلَمْ تَشْكُرُوا عَلَيْهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۰۶﴾ مردی به او گفت: قربانت گردم خداوند می گوید: مرا بخوانید تا اجابت کنم شما را، پس ما دعا می کنیم ولی دعای ما مستجاب نمی شود؟ فرمود: زیرا شما به عهدتان نزد خداوند وفا نکردید حال آنکه خداوند می فرماید: به عهد من وفا کنید، تا من به عهد شما وفا کنم. به خدا سوگند اگر به عهدتان نسبت به خدا وفا می کردید، خدا به وعده خود وفا می کرد.

﴿۴۷۰۷﴾ به امام صادق علیه السلام گفتیم: ای پسر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله چرا مؤمن هرگاه دعا می کند دعایش مستجاب نمی شود، درحالی که خدای عزوجل و پروردگارتان فرموده: مرا بخوانید تا اجابت کنم شما را؛ پس فرمود هرگاه بنده خداوند تبارک و بلندمرتبه را با نیت پاک و قلبی صادق بخواند. خداوند بعد از وفای به عهدش نسبت به خداوند عزوجل به او پاسخ می دهد. و هرگاه خداوند را بدون نیت و پاکی بخواند، برایش اجابت نمی کند؛ آیا این چنین نیست که خداوند می فرماید: به عهده من وفا کنید تا به عهدتان وفا کنم، پس کسی که وفا کند، به او وفا می شود.

﴿۴۷۰۸﴾ هرگاه بنده مؤمن خداوند بلندمرتبه را با نیت پاک و صادقانه و قلبی مخلص بخواند، خداوند به عهد خود وفا کرده و دعایش را اجابت می کند، و هرگاه کسی خداوند را بدون نیت و اخلاص بخواند، دعایش را اجابت نخواهد کرد، آیا خداوند نگفته است که: شما به عهد من وفا کنید تا من هم به عهد خود با شما وفا کنم.

۱۱-۱۶-۲-۳-۶-۳- صابرا نه

﴿۴۷۰۹﴾ هر که از خدا بهشت بخواد و بر گرفتاری ها صبر نکند خود را مسخره کرده است.

۱۲-۱۶-۲-۳-۶-۳- شاکرانه

﴿۴۷۱۰﴾ خدایا! تو را می خوانم با زبانی که نغمه ها و ترانه هایش در توصیف شکر توسست.

﴿۴۷۱۱﴾ خدایا! با شکر کردنم موفقیت در رسیدن خواسته ام را می خواهم.

﴿۴۷۱۲﴾ از تو درباره سخن خداوند بلندمرتبه سؤال می کنیم که: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم»، پس چرا او را می خوانیم ولی اجابت نمی شود؟ فرمودند: قلب های شما هشت نوع خیانت کرده اند... ششم اینکه شما نعمت سرورتان را خوردید و شکرش را به جا نیاوردید.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٤٧١٣﴾ قَالُوا يَا أَبَا إِسْحَاقَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى اذْءُءُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ نَحْنُ نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا قَالَ يَا أَهْلَ الْبَصْرَةِ لَأَن قُلُوبَكُمْ قَدْ صَارَتْ فِي عَشْرَةٍ... الثَّامِنُ اَكَلْتُمْ نِعْمَتَ اللَّهِ فَلَمْ تُؤَدُّوا شُكْرَهَا؛
إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٦

١٣-١٦-٢-٣-٦-٣-ذاكراً

﴿٤٧١٤﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: إِلَهِي أَنَا الَّذِي اذْءُءُوكَ وَ إِنِّ عَصَيْتُكَ وَ لَا يَنْسَى قَلْبِي ذِكْرَكَ؛
بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

﴿٤٧١٥﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنْ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ مَنْ شُغِلَ بِذِكْرِي عَنْ مَسْأَلَتِي اءَعْطَيْتُهُ اءَفْضَلَ مَا أُعْطِيَ مَنْ سَأَلَنِي؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠١

﴿٤٧١٦﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: اَللَّهُمَّ بِذِكْرِكَ اَسْتَفْتِحُ مَقَالِي وَ بِشُكْرِكَ اَسْتَنْجِحُ سُؤَالِي؛ بحار الأنوار ج:
٩١ ص: ١٥٣

﴿٤٧١٧﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنَّمَا اَقْبَلُ الصَّلَاةَ لِمَنْ... يَقْطَعُ نَهَارَهُ بِذِكْرِي... يَدْعُونِي فَالْبَيْتِ وَ يَسْأَلْنِي فَاءْءُطِيهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٥ ص: ٢١٠

١٤-١٦-٢-٣-٦-٣-مُعْتَبِراً بِالْمَوْتِ

﴿٤٧١٨﴾ قَالُوا يَا أَبَا إِسْحَاقَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى اذْءُءُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ نَحْنُ نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا قَالَ يَا أَهْلَ الْبَصْرَةِ لَأَن قُلُوبَكُمْ قَدْ صَارَتْ فِي عَشْرَةٍ... العَاشِرُ دَفَنْتُمْ مَوْتَكُمْ فَلَمْ تَعْتَبِرُوا بِهِمْ؛
إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٦

١٥-١٦-٢-٣-٦-٣-مُتَّهِيّاً لِلْمَوْتِ

﴿٤٧١٩﴾ قَالُوا يَا أَبَا إِسْحَاقَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى اذْءُءُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ نَحْنُ نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا قَالَ يَا أَهْلَ الْبَصْرَةِ لَأَن قُلُوبَكُمْ قَدْ صَارَتْ فِي عَشْرَةٍ... السَّادِسُ قُلْتُمْ إِنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ وَ لَمْ تَتَّهَيُّوْا لَهُ؛
إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٦

٣-٣-٦-٣-حَالَاتُ الْجَوَارِحِ

١-٣-٣-٦-٣-عَلَى أَىِّ حَالٍ وَ فِي كُلِّ حَالٍ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۱۳﴾ گفتند: ای اباسحاق! خدای تعالی فرموده است: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم» و حال اینکه ما خدا را می‌خوانیم و ما را جواب نمی‌دهد؛ گفت: ای مردم بصره! به این جهت دعای شما اجابت نمی‌شود که ده چیز در دل‌های شماست که مانع از استجابیت دعاست... هشتم، نعمت‌های خدا را خوردید و سپاسگزاری نکردید.

۱۳-۱۶-۲-۳-۶-۳- ذکرانه

﴿۴۷۱۴﴾ خدایا! من کسی هستم که گرچه تو را نافرمانی می‌کنم ولی تو را می‌خوانم و قلبم یاد تو را فراموش نمی‌کند.

﴿۴۷۱۵﴾ خداوند عزوجل می‌فرماید: هرکس به یاد و ذکر خداوند مشغول شود، به‌نحوی که از درخواست کردن بازماند، بهتر از آنچه به درخواست‌کنندگان عطا می‌کنم، به او خواهم داد.

﴿۴۷۱۶﴾ خدایا! سختم را با نام تو آغاز می‌کنم و با شکرگزاری‌ات کامیابی در رسیدن به خواسته‌هایم را می‌طلبم.

﴿۴۷۱۷﴾ نماز را از کسی می‌پذیرم که روز خود را با یاد من بگذراند، چون مرا بخواند جوابش را می‌دهم و اگر چیزی بخواهد عطایش می‌کنم.

۱۴-۱۶-۲-۳-۶-۳- با عبرت از مردگان

﴿۴۷۱۸﴾ گفتند: ای اباسحاق! خدای تعالی فرموده است: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم» و حال اینکه ما خدا را می‌خوانیم و ما را جواب نمی‌دهد؛ گفت: ای مردم بصره! به این جهت دعای شما اجابت نمی‌شود که ده چیز در دل‌های شماست که مانع از استجابیت دعاست... دهم، مردگانتان را دفن کردید ولی از آن‌ها عبرت نگرفتید.

۱۵-۱۶-۲-۳-۶-۳- با آمادگی برای مرگ

﴿۴۷۱۹﴾ گفتند: ای اباسحاق! خدای تعالی فرموده است: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم» و حال اینکه ما خدا را می‌خوانیم و ما را جواب نمی‌دهد؛ گفت: ای مردم بصره! به این جهت دعای شما اجابت نمی‌شود که ده چیز در دل‌های شماست که مانع از استجابیت دعاست... هشتم، نعمت‌های خدا را خوردید و سپاسگزاری نکردید.

۳-۳-۶-۳- حالات اعضای ظاهر

۱-۳-۶-۳-۳- در همه حالات

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٧٢٠﴾ يونس آية ١٢: وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِحَبِيهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لُّوْ دُعَانَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زِينٌ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

﴿٤٧٢﴾ الرضا عليه السلام: أَذْعُوكَ رَهَبًا وَرَعْبًا وَخَوْفًا وَطَمَعًا وَإِلْحَاحًا وَإِلْحَافًا وَتَضَرُّعًا وَتَمَلُّقًا وَقَائِمًا وَقَاعِدًا وَرَاقِعًا وَسَاجِدًا وَرَاكِبًا وَمَاشِيًا وَذَاهِبًا وَجَائِيًا وَفِي كُلِّ حَالَاتِي؛

بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٧

﴿٤٧٢٢﴾ الرضا (عليه السلام): قَدْ يَجُوزُ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ وَتَسْأَلَهُ عَلَى أَيِّ حَالٍ كُنْتَ؛ وسائل الشيعة ج: ٣

ص: ۱۱۱

٢-٣-٣-٦-٣- جَمِيعُ الْبَدَنِ

۱-۲-۳-۳-۶-۳- دُعَاۗ۟ مِّنْ آلَٰلِ بَجَمِیْعٍ بَدَنِهِۦ اِلَیْهِ

﴿٤٧٢٣﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ إِنِّي دَعَوْتُكَ دُعَاءَ مَنْ عَرَفَكَ وَتَبَلَّلَ إِلَيْكَ وَآلَ بِجَمِيعِ بَدَنِهِ

إِلَيْكَ: بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٢١٥

٢-٢-٣-٣-٦-٣- إِسْتِجَابَةُ الْكُلِّ

﴿٤٧٢٤﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): الدُّعَاءُ اسْتِجَابَةُ الْكُلِّ مِنْكَ لِلْحَقِّ... فَإِنْ لَمْ تَأْتِ بِشَرْطِ الدُّعَاءِ فَلَا تَنْتَظِرْ

الإِجَابَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

٣-٢-٣-٣-٦-٣- إِسْتِقْبَالُ الْقِبْلَةِ

﴿٤٧٢٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): يُنْبَغِي لِلدَّاعِي أَنْ يَكُونَ مُتَطَهِّرًا مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص:

۱۵۳

﴿٤٧٢٦﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي... اسْتِقْبَالُ الْقِبْلَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٤٧٢٧﴾ الرَّسُولُ ﷺ: فَشَكَوْا إِلَيْهِ الْعَطَشَ فَاسْتَقْبَلَ الْقَبِيلَةَ وَدَعَا وَلَمْ تَكُنْ فِي السَّمَاءِ سَحَابَةٌ

فَمَا زَالَ يَدْعُو حَتَّى اجْتَمَعَتِ السَّحَابُ مِنْ كُلِّ نَاحِيَةٍ فَمَا بَرَحَ مِنْ مَقَامِهِ حَتَّى سَحَّتْ بِالرَّوَاءِ

فَانْكَشَفَتِ السَّحَابَةُ مِنْ سَاعَتِهَا فَسَقَى النَّاسُ وَارْتَوَوْا وَامْلَأُوا الْأَسْقِيَةَ؛ بحار الأنوار ج: ٢١ ص: ٢٤٩

٤-٢-٣-٣-٦-٣- قائماً

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۲۰﴾ آیه ۱۲ هنگامی که به انسان (زبان و ناراحتی) رسد، ما را (درهرحال): درحالی که به پهلوی خوابیده، یا نشسته، یا ایستاده است، می‌خواند؛ اما هنگامی که ناراحتی را از او برطرف ساختیم، چنان می‌رود که گویی هرگز ما را برای حل مشکلی که به او رسیده بود، نخوانده است! این‌گونه برای اسراف‌کاران، اعمالشان زینت داده شده است (که زشتی این عمل را درک نمی‌کنند).

﴿۴۷۲۱﴾ با میل و بیم و ترس و طمع و اصرار و پافشاری و زاری و چالپوسی، ایستاده و نشسته و در رکوع و سجود و سواره و پیاده و در حال رفتن و آمدن و در تمامی حالات، تو را می‌خوانم. ﴿۴۷۲۲﴾ از خداوند طلب کردن و حاجت خواستن و خدا را خواندن درهرحالی جایز است.

۲-۳-۳-۳-۳-۳ با تمام بدن

۱-۲-۳-۳-۳-۳ دعای کسی که با تمام بدن به او رو کرده

﴿۴۷۲۳﴾ خدایا! من تو را خواندم خواندن کسی که تو را شناخته است و دست به دعا به‌سوی تو بلند کرده و با همه بدن خود به‌سوی تو برگشته است.

۲-۲-۳-۳-۳-۳ پاسخ با تمام وجود

﴿۴۷۲۴﴾ حقیقت دعا این است که: تمام اعضا و جوارح به حق تعالی پاسخ مثبت دهند، اگر تو شرایط دعا را به جا نیآوری، پس اجابت دعا را انتظار نداشته باش.

۳-۲-۳-۳-۳-۳ رو به قبله

﴿۴۷۲۵﴾ هنگام دعا و ابتهال سزاوار است که اشک بر گونه جاری شود، و بهتر است دعاکننده، با وضو و رو به قبله بایستد.

﴿۴۷۲۶﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... رو به قبله بودن است.

﴿۴۷۲۷﴾ از تشنگی و کم‌آبی نزد او شکایت کردند، رو به قبله دعا کرد و درحالی که هیچ ابری در آسمان نبود دعا کرد، همچنان دعا کرد تا اینکه ابرها از هر طرف جمع شدند، هنوز در جایگاهش بود که باران فروریخت، مردم سیراب شدند و ظرف‌ها را پر کردند.

۴-۲-۳-۳-۳-۳ ایستاده

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٧٢٨﴾ يونس آية ١٢: وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِيًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَانٌ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
﴿٤٧٢٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَنْبَغِي لِلدَّاعِي أَنْ يَكُونَ مُتَطَهِّرًا مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ؛ تحف العقول ص:

١١٨

﴿٤٧٣٠﴾ الرسول ﷺ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي الرُّكَّابَيْنِ وَهُوَ عَلَى الْبُعْلَةِ فَرَفَعَ يَدَيْهِ إِلَى اللَّهِ يَدْعُو وَيَقُولُ؛ بحار الأنوار ج: ٢١ ص: ١٦٧
﴿٤٧٣١﴾ أَخَذَهُمَا عليهما السلام: لَمَّا مَاتَتْ رُقِيَّةُ ابْنَةُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ... فَاطِمَةُ عليها السلام عَلَى شَفِيرِ الْقَبْرِ تَنَحَّيْرُ دُمُوعِهَا فِي الْقَبْرِ وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَلَقَّاهُ بَنُوهُ فَأَتَمَّا يَدْعُو؛ الكافي ج: ٣ ص: ٢٤١
٢-٥-٣-٣-٦-٣-٣ قَانِتًا

﴿٤٧٣٢﴾ يَا مُوسَى كُنْ إِذَا دَعَوْتَنِي خَائِفًا مُشْفِقًا وَجَلًّا عَمْرٌ وَجْهَكَ لِي فِي التُّرَابِ وَاسْجُدْ لِي بِمَكَارِمِ بَدَنِكَ وَاقْنُتْ بَيْنَ يَدَيَّ فِي الْقِيَامِ وَنَاجِنِي حِينَ تَنَاجِيَنِي بِخَشْيَةٍ مِنْ قَلْبٍ وَجَلٍّ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٤٢

٣-٣-٣-٦-٣ حالات الجلوس و القعود

٣-٣-٣-٦-٣ قَاعِدًا، جَالِسًا

﴿٤٧٣٣﴾ يونس آية ١٢: وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِيًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَانٌ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
﴿٤٧٣٤﴾ الرسول ﷺ: أَمَرَنِي جَبْرِئِيلُ أَنْ... أَدْعُوهُ جَالِسًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٤٢٧

٣-٣-٣-٦-٣ جُلُوسُ الْمُؤْمِنِ عَنِ يَمِينِ الدَّاعِي

﴿٤٧٣٥﴾ الصادق عليه السلام: يَا فَيْضُ ابْنِ أَبِي كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ لَا تُرَدَّ لَهُ دَعْوَةٌ أَجْلَسَنِي عَنْ يَمِينِهِ وَدَعَا فَأَمَنْتُ فَلَا تُرَدُّ لَهُ دَعْوَةٌ وَكَذَلِكَ أَصْنَعُ بِابْنِي هَذَا؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ٢٥٩
٣-٣-٣-٦-٣ جَائِئَةً

﴿٤٧٣٦﴾ الصادق عليه السلام: إِتَّخِذْ مَسْجِدًا فِي بَيْتِكَ فَإِذَا خِفْتَ شَيْئًا فَالْبَسْ ثَوْبَيْنِ غَلِظَيْنِ مِنْ أَغْلَظِ ثِيَابِكَ وَصَلِّ فِيهِمَا ثُمَّ اجْثُ عَلَى رُكْبَتَيْكَ فَاصْرُخْ إِلَى اللَّهِ وَاسْأَلْهُ الْجَنَّةَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٨٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۲۸﴾ آیه ۱۲ هنگامی که به انسان (زیان و ناراحتی) رسد، ما را (درهرحال): درحالی که به پهلوی خوابیده، یا نشسته، یا ایستاده است، می‌خواند؛ اما هنگامی که ناراحتی را از او برطرف ساختیم، چنان می‌رود که گویی هرگز ما را برای حل مشکلی که به او رسیده بود، نخوانده است! این‌گونه برای اسراف‌کاران، اعمالشان زینت داده شده است (که زشتی این عمل را درک نمی‌کنند).

﴿۴۷۲۹﴾ هرگاه یکی از شما برابر خداوند (به نماز) برمی‌خیزد راست بایستد و پشت راست نگه دارد و خم نشود.

﴿۴۷۳۰﴾ حضرت رسول ﷺ درحالی که بر استری سوار بود بالای آن ایستاد و دست‌های خود را بلند کرد و فرمود...

﴿۴۷۳۱﴾ روزی که رقیه دختر پیامبر ﷺ رحلت کرد، حضرت فاطمه علیها السلام هم در کنار قبر، پهلوی پیغمبر اکرم ﷺ قرار داشت و می‌گریست و رسول خدا ﷺ نیز با لباس خود اشک چشمان فاطمه علیها السلام را پاک می‌کرد و پیامبر ﷺ درحالی که ایستاده بود دعا می‌کرد.

۵-۲-۳-۳-۳-در قنوت

﴿۴۷۳۲﴾ ای موسی هرگاه مرا می‌خوانی بیمناک و ترسان و خاشع باش، به‌خاطر من چهره‌ات را به خاک بنه، برایم با بهترین اعضایت سجود کن، هنگام ایستادن در برابرم دست‌هایت را به سویم بلند کن، هرگاه با من نیایش می‌کنی با خشوع نیایش کن با دلی ترسان.

۳-۳-۳-۳-۳-حالات نشستن

۶-۳-۳-۳-۳-نشسته

﴿۴۷۳۳﴾ آیه ۱۲ هنگامی که به انسان (زیان و ناراحتی) رسد، ما را (درهرحال): درحالی که به پهلوی خوابیده، یا نشسته، یا ایستاده است، می‌خواند؛ اما هنگامی که ناراحتی را از او برطرف ساختیم، چنان می‌رود که گویی هرگز ما را برای حل مشکلی که به او رسیده بود، نخوانده است! این‌گونه برای اسراف‌کاران، اعمالشان زینت داده شده است (که زشتی این عمل را درک نمی‌کنند).

﴿۴۷۳۴﴾ جبرئیل مرا امر کرد که خدا را نشسته دعا کنم و بخوانم.

۷-۳-۳-۳-۳-نشستن آمین گو سمت راست دعاکننده

﴿۴۷۳۵﴾ ای فیض، هرگاه پدرم می‌خواست که دعایش رد نشود مرا در سمت راست خود می‌نشاند و دعا می‌کرد و من آمین می‌گفتم، پس دعایش رد نمی‌شد، من نیز با این فرزندم همان کار را می‌کنم.

۸-۳-۳-۳-۳-دوزانو

﴿۴۷۳۶﴾ مکانی را در خانه‌ات برای عبادت برگزین و هرگاه از چیزی واهمه داشتی؛ دو پیراهن زبر و خشن از خشن‌ترین لباس‌هایت را بپوش و با آن‌ها نماز بخوان و روی دوزانویت بنشین و رو به خدا فریاد بزن و بهشت را بخواه.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٩-٣-٣-٦-٣- إِيَّاكَ وَالْقُعودَ عَلَى قَدَمَيْكَ

﴿٤٧٣٧﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِيَّاكَ وَالْقُعُودَ عَلَى قَدَمَيْكَ فَتَنَّاذِي بِذَلِكَ وَلَا تَكُنْ قَاعِدًا عَلَى الْأَرْضِ

فَتَكُونُ إِنَّمَا قَعَدَ بَعْضُكَ عَلَى بَعْضٍ فَلَا تَصْبِرَ لِلتَّشَهُدِ وَالدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٣٤

١٠-٣-٣-٣-٦-٣-ساجداً

﴿٤٧٣٨﴾ الْكَافِرُ: كَانَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عليه السلام يَدْعُو كَثِيرًا فِي سُجُودِهِ؛ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ ج:

٥ ص: ١٣٦

﴿٤٧٣٩﴾ الصادق عليه السلام: اُدْعُ وَ اَنْتَ سَاجِدٌ؛ الكافي ج: ٦ ص: ٨

﴿٤٧٤﴾ الرضا عليه السلام: أَدْعُوكَ... قَائِمًا وَقَاعِدًا وَرَاكِعًا وَسَاجِدًا؛ مصباح المتعجب ص: ١٥٠

﴿٤٧٤﴾ وَالدُّعَاءُ فِي حَالِ السُّجُودِ يُزِيلُ الْعِلَلَ؛ بحار الأنوار ج: ٥٩ ص: ٢٨٦

﴿٤٧٤٢﴾ يَا مُوسَىٰ كُنْ إِذَا دَعَوْتَنِي خَائِفًا مُّشْفِقًا وَّجَلًّا عَفْرًا وَجْهَكَ لِي فِي التُّرَابِ وَاسْجُدْ لِي

بِمَكَارِمِ بَدَنِكَ وَ أَفْنَتُ بَيْنَ يَدَيَّ فِي الْفِيَامِ وَ نَاجِنِي حِينَ تُتَاجِنِي بِخَشْيَةٍ مِنْ قَلْبٍ وَجَلَّ الْكَافِي

ج: ۸ ص: ۴۲

﴿٤٧٤٣﴾ وَآمَّا السُّجُودَ فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ فَقَمِنْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص:

۲۷۴

﴿٤٧٤٤﴾ وَالدُّعَاءِ مَعَ رَفْعِ الْيَدَيْنِ وَفِي السُّجُودِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٤٧٤٥﴾ الصادق (عليه السلام): مَنْ كَانَ يَقْوَى عَلَى أَنْ يُطَوِّلَ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ فَلْيُطَوِّلْ مَا اسْتَطَاعَ

يَكُونُ ذَلِكَ فِي تَسْبِيحِ اللَّهِ وَتَحْمِيدِهِ وَتَمْجِيدِهِ وَالدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٣٠٥

﴿٤٧٤٦﴾ الرسول ﷺ: ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ حَاجَتَهُ فِي سُجُودِهِ فَإِنَّهَا تُقْضَى؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٩٨

﴿٤٧٤٧﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ... وَفِي سُجُودِهِ بَعْدَ الْمَغْرَبِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٤٧٤٨﴾ الصادق عليه السلام: فِي رَوَايَةٍ أَنَّهُ يَسْجُدُ بَعْدَ الْمَغْرَبِ وَيَدْعُو فِي سُجُودِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢

ص: ۳۲۴

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۹-۳-۳-۳-۳- از نشستن روی پاها پرهیز کن.

﴿۴۷۳۷﴾ مبدا بر روی پاهایت بنشینی که هم در فشار و آزار باشی و هم بر روی زمین ننشسته باشی، بلکه رانها بر روی ساقها و باسنها بر روی قدمها نشسته باشد، و در نتیجه آمادگی تشهد و دعای کافی را از دست بدهی.

۱۰-۳-۳-۳-۳- در سجده

﴿۴۷۳۸﴾ موسی بن جعفر علیه السلام در سجده بسیار دعا می کرد.

﴿۴۷۳۹﴾ دعا کن درحالی که در سجده هستی.

﴿۴۷۴۰﴾ در حال ایستاده و نشسته و در رکوع و سجود تو را می خوانم.

﴿۴۷۴۱﴾ دعا در سجده، دردها را از بین می برد.

﴿۴۷۴۲﴾ ای موسی هرگاه مرا می خوانی بیمناک و ترسان و خاشع باش، به خاطر من چهرهات را به خاک بنه، برایم با بهترین اعضایت سجود کن، هنگام ایستادن در برابرم دستهایت را به سویم بلند کن، هرگاه با من نیایش می کنی با خشوع نیایش کن با دلی ترسان.

﴿۴۷۴۳﴾ و اما در سجده در دعا کردن بکوشید پس سزاوار آن است که (خداوند) اجابت کند شما را.

﴿۴۷۴۴﴾ و دعا با دستهای برافراشته، و نیز در حال سجده.

﴿۴۷۴۵﴾ هرکس توان آن را داشته باشد که رکوع و سجده را طولانی کند باید هرچقدر می تواند طولانی کند و در آن تسبیح خداوند و حمد و تمجید خدا را نموده و دعا و زاری کند.

﴿۴۷۴۶﴾ بعد از آن در سجده، نیازش را از خداوند بخواهد پس برآورده می شود.

﴿۴۷۴۷﴾ یکی از اسباب اجابت دعا... در سجده بعد از نماز مغرب

﴿۴۷۴۸﴾ و در روایتی آمده که بعد از مغرب سجده کند و در سجودش دعا کند (که بسیار نافذ است).

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٧٤٩﴾ الكاظم عليه السلام: رَأَيْتُ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ عليه السلام وَقَدْ سَجَدَ بَعْدَ الثَّلَاثِ الرَّكَعَاتِ مِنَ الْمَغْرَبِ فَقُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ رَأَيْتُكَ سَجَدْتَ بَعْدَ الثَّلَاثِ فَقَالَ وَرَأَيْتَنِي فَقُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَلَا تَدْعُهَا فَإِنَّ الدُّعَاءَ فِيهَا مُسْتَجَابٌ؛ مِنْ لَا يَحْضُرُهُ الْفَقِيهَ ج: ١ ص: ٣٣١

﴿٤٧٥٠﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا كَانَ الْعَبْدُ سَاجِدًا لِلَّهِ فَإِنْ سَأَلَ دُمُوعُهُ فَهَنَالِكَ تَنْزِيلُ الرَّحْمَةِ فَاعْتَنِمُوا فِي تِلْكَ السَّاعَةِ الْمَسْأَلَةَ وَطَلَبَ الْحَاجَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٠٦

﴿٤٧٥١﴾ الكاظم عليه السلام: يَا مَوْلَايَ سَأَلْتُكَ بِاللَّهِ وَبِحَقِّ جَدِّكَ رَسُولِ اللَّهِ هَلْ دَعَوْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي يَوْمِكَ هَذَا بِالْفَرَجِ فَقَالَ أَجَلُ إِنِّي صَلَّيْتُ الْمَقْرُوضَةَ وَسَجَدْتُ وَغَفَوْتُ فِي سُجُودِي فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ يَا مُوسَى أَتُحِبُّ أَنْ تُطْلَقَ فَقُلْتُ نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ ادْعُ بِهِدِهِ الدُّعَاءَ ثُمَّ ذَكَرَ الدُّعَاءَ فَلَقَدْ دَعَوْتُ بِهِ وَرَسُولُ اللَّهِ يُلَقِّنِيهِ حَتَّى سَمِعْتُكَ فَقُلْتُ قَدْ اسْتَجَابَ اللَّهُ لِيكَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٨ ص: ٢٤٥

﴿٤٧٥٢﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: أَدْعُو اللَّهَ وَأَنَا سَاجِدٌ فَقَالَ نَعَمْ فَادْعُ لِلدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنَّهُ رَبُّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٢ ص: ٢٩٩

﴿٤٧٥٣﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: أَدْعُو وَأَنَا رَاكِعٌ أَوْ سَاجِدٌ قَالَ فَقَالَ نَعَمْ ادْعُ وَ أَنْتَ سَاجِدٌ فَإِنْ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ ادْعُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لِلدُّنْيَاكَ وَ آخِرَتِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٤٦٣

﴿٤٧٥٤﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ قَرَأَ السَّجْدَةَ أَوْ سَمِعَهَا سَجَدَ... وَيَدْعُو فِي سُجُودِهِ بِمَا تيسَّرَ مِنَ الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣١٨

﴿٤٧٥٥﴾ السَّجَّاد عليه السلام: نَحْنُ إِذَا سَلَّمْنَا مِنَ الصَّلَاةِ وَعَزَمْنَا وَارَدْنَا الدُّعَاءَ دَعَوْنَا بِمَا نُرِيدُ أَنْ نَدْعُو وَنَحْنُ سُجُودٌ وَرَأَيْتُ مِنَّا مَنْ يَقْعُلُهُ وَأَنَا أَفْعُلُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٢٧

﴿٤٧٥٦﴾ الصادق عليه السلام: وَاسْجُدْ عَقِيْبَهُمَا سَجْدَتِي الشُّكْرِ وَتَدْعُو فِيهَا لِإِخْوَانِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٣٣٩

﴿٤٧٥٧﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَحَبُّ أَيْضًا أَنْ يَدْعُوَ لِإِخْوَانِهِ الْمُؤْمِنِينَ فِي سُجُودِهِ؛ مصباح المتهجد ص:

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۴۹﴾ موسی بن جعفر علیه السلام را دیدم که پس از سه رکعت نماز مغرب سجده می کرد، به آن حضرت عرض کردم قربانت گردم شما را دیدم که پس از انجام سه رکعت فریضه مغرب سجده می کردید؟ فرمود: احوال مرا دیدی؟ گفتم: آری، فرمود: پس آن را ترک مکن زیرا دعا در آن حال مستجاب خواهد شد.

﴿۴۷۵۰﴾ زاری و نماز نزد خدا چنان است که: اگر در سجده اشک بنده جاری شود رحمت خدا فرود می آید، پس آن لحظه را برای خواستن حاجت غنیمت بدانید و حاجت خود را برای خدا بزرگ ندانید.

﴿۴۷۵۱﴾ ای مولای من، از تو به خدا و به حق جدت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درخواست می کنم که آیا امروز هیچ دعایی خوانده اید و فرج خود را از خدای تعالی خواسته اید؟ آن حضرت فرمودند که: بلی چون نماز واجب خود را گزاردم و به سجده رفتم و روی خود را بر خاک مالیدم و به خواب رفتم، حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله را در خواب دیدم که به من گفت: ای موسی (کاظم) آیا می خواهی که از حبس نجات یابی؟ پس من گفتم: بلی ای پیامبر خدا! رحمت فرستد خدای تعالی بر تو. پس فرمودند که: این دعا را بخوان. سپس دعا را نام برد، پس آن را خواندم و پیامبر برایم می خواند همین طور که من برای تو خواندم. عرض کردم: خدا دعایت را مستجاب کرد.

﴿۴۷۵۲﴾ به ابوعبدالله صادق علیه السلام گفتم: در حال سجده نیز می توانم دعا کنم؟ ابوعبدالله گفت: آری دعا کن، برای دنیا و آخرت دعا کن که نعمت دنیا و آخرت در کف اوست.

﴿۴۷۵۳﴾ به امام صادق علیه السلام گفتم: خدا را در حالت رکوع و سجود می خوانم، فرمود: بله، خدا را بخوان درحالی که در سجده هستی، پس نزدیک ترین حالت بنده به خدا در حالت سجده است، برای دنیا و آخرت خدا را بخوان.

﴿۴۷۵۴﴾ هر که آیات دارای سجده واجب را بخواند یا به آن گوش دهد، سجده کند و در سجده هرچه خواست دعا کند (که محل اجابت است).

﴿۴۷۵۵﴾ ما هروقت سلام نماز را گفتیم وقتی عزم و اراده دعا کردیم، دعا و درخواستمان را در سجده عرضه می کنیم. و من دیدم کسی را چنین دعا می کرد و من نیز (آموختم) و چنین کردم.

﴿۴۷۵۶﴾ به دنبال آن دو سجده شکر کن و در آن برای برادرانت دعا کن.

﴿۴۷۵۷﴾ همچنین مستحب است که نمازگزار در سجده شکر برای برادران مؤمن خود دعا کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٧٥٨﴾ يَدْعُو فِي آخِرِ سَجْدَةٍ مِنْ هَاتَيْنِ الرَّكْعَتَيْنِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٤

١٠-١-٣-٣-٣-٣-٣-٣ حالاتُ الْأَعْضَاءِ فِي السَّجْدَةِ

﴿٤٧٥٩﴾ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): إِذَا أَصَابَ الرَّجُلُ كَرْبَةً أَوْ شِدَّةً فَلْيَكْشِفْ عَنْ رُكْبَتَيْهِ وَذِرَاعَيْهِ وَ

لْيُلْصِقْ بِهَا الْأَرْضَ وَيُلْصِقْ جُجُوهَ الْأَرْضِ ثُمَّ يَدْعُو؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٥٩

﴿٤٧٦٠﴾ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): إِذَا نَزَلَتْ بِرَجُلٍ نَازِلَةٌ أَوْ شَدِيدَةٌ أَوْ كَرْبَةٌ أَمْرٌ فَلْيَكْشِفْ عَنْ رُكْبَتَيْهِ وَ

ذِرَاعَيْهِ وَلْيُلْصِقْهُمَا بِالْأَرْضِ وَلْيَلْزِقْ جُجُوهَ الْأَرْضِ ثُمَّ لِيَدْعُ بِحَاجَتِهِ وَهُوَ سَاجِدٌ؛ الكافي ج: ٢

ص: ٥٥٦

﴿٤٧٦١﴾ الْإِمَامُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): يَدْعُو وَيُقْضَى بِرُكْبَتَيْهِ إِلَى الْأَرْضِ فِي سُجُودِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٧٥

﴿٤٧٦٢﴾ الزَّهْرَاءُ (عَلَيْهَا السَّلَامُ): يَنْبَغِي لِمَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَفَرَّغَ مِنَ التَّسْبِيحِ أَنْ يَكْشِفَ رُكْبَتَيْهِ وَ

ذِرَاعَيْهِ وَيَبْشِرَ بِجَمِيعِ مَسَاجِدِ الْأَرْضِ بِغَيْرِ حَاجِزٍ يَحْجُزُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا وَيَدْعُو وَيَسْأَلُ حَاجَتَهُ؛

بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٨٠

﴿٤٧٦٣﴾ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهِ فِي الشَّدَائِدِ وَيَكْشِفُ عَنْ

ذِرَاعَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٧٩

﴿٤٧٦٤﴾ السَّجَّادُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (عَلَيْهِمَا السَّلَامُ) إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ لَبَسَ ثَوْبَيْنِ مِنْ أَعْلَى ثِيَابِهِ وَ

أَخْشَنَاهَا ثُمَّ رَكَعَ فِي آخِرِ اللَّيْلِ رَكْعَتَيْنِ حَتَّى إِذَا كَانَ فِي آخِرِ سَجْدَةٍ مِنْ سُجُودِهِ سَبَّحَ اللَّهَ مِائَةَ

تَسْبِيحَةٍ وَحَمِدَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ وَهَلَّلَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ وَكَبَّرَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ ثُمَّ يَعْتَرِفُ بِذُنُوبِهِ كُلِّهَا

مَا عَرَفَ مِنْهَا أَقْرَبَ لَهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِهِ فِي سُجُودِهِ وَمَا لَمْ يَذْكُرْ مِنْهَا اعْتَرَفَ بِهِ جُمْلَةً ثُمَّ يَدْعُو

اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَيُقْضَى بِرُكْبَتَيْهِ إِلَى الْأَرْضِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٨

﴿٤٧٦٥﴾ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): يَدْعُو اللَّهَ بِمَا يَشَاءُ وَيَسْأَلُهُ إِيَّاهُ كُلَّمَا سَجَدَ فَلْيُقْضِ بِرُكْبَتَيْهِ إِلَى الْأَرْضِ؛

وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٦٧

﴿٤٧٦٦﴾ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): تَجْعَلْ خَدَّكَ الْأَيْسَرَ عَلَى الْأَرْضِ وَتَفْعَلْ مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ تَرُدُّ جِهَتَكَ وَ

تَدْعُو بِمَا شِئْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٣٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۵۸﴾ در پایان سجده از این دو رکعت دعا کند.

۱-۱۰-۳-۳-۳-۶-۳- حالات اعضا در سجده

﴿۴۷۵۹﴾ آنگاه که به مردی سختی و ناراحتی برسد ساعد و ساق‌ها را برهنه کند و به زمین بچسباند، و سینه را نیز به زمین قرار دهد و دعا کند.

﴿۴۷۶۰﴾ هرگاه برای کسی سختی و درماندگی پیش آید یا حادثه‌ای رخ دهد که او را بیچاره کند، باید که به‌هنگام سجده ساق پا و ساق دست‌ها را عریان کند و بر خاک بگذارد و قفسه سینه را به زمین بگذارد و در نیایش حق و درخواست حاجت مبالغه کند تا حاجت او روا شود.

﴿۴۷۶۱﴾ دعا می‌کرد درحالی که زانوهای خود را برهنه فرموده بر روی خاک می‌نهاد.

﴿۴۷۶۲﴾ سزاوار است که کسی که این نماز را خواند و تسبیح و ذکر را به پایان رساند، ساعد و ساق‌ها را برهنه کند و با تمام اعضای سجده‌اش به زمین بچسبد، درحالی که بین اعضا و زمین مانعی نباشد، دعا کند و از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد.

﴿۴۷۶۳﴾ حضرت ابوعبدالله امام جعفر صادق علیه السلام این دعا را در سختی‌ها می‌خواندند و ذراعی خود را برهنه می‌کردند.

﴿۴۷۶۴﴾ امام سجاد علیه السلام را معمول چنین بود که هرگاه پیشامدی ایشان را غمگین می‌ساخت آن حضرت دو جامه از زبرترین و خشن‌ترین جامه‌هایشان را به تن می‌کرد. سپس در آخر شب دو رکعت نماز می‌کرد و چون به سجده آخر نماز می‌رفت صد بار «سبحان الله»، و صد مرتبه «الحمد لله» و صد بار «لا اله الا الله» و صد مرتبه «الله اکبر» می‌گفت و سپس به تقصیرهای خویش در عبادت (یا قصوری که گاه واقع شده بود چون آن حضرت معصوم بود و خداوند متعال او را از خطا و نسیان نگه می‌داشت) اعتراف می‌نمود، آنچه را به‌خاطر داشت در سجده‌اش یکایک برمی‌شمرد، و آنچه را به یاد نمی‌داشت یک‌جا و به‌طور کلی اعتراف می‌کرد، آنگاه دعا می‌کرد درحالی که زانوهای خود را برهنه فرموده بر روی خاک می‌نهاد.

﴿۴۷۶۵﴾ خداوند را با هرآنچه می‌خواهد دعا کند و هربار که سجده می‌کند دو زانو را بر روی زمین قرار دهد.

﴿۴۷۶۶﴾ گونه چپ را بر روی زمین قرار بده و همان کار را انجام بده، سپس پیشانی‌ات را و بعد هرچه می‌خواهی بخواه.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٧٦٧﴾ الصادق (عليه السلام): ثُمَّ ضَعَّ خَدَّكَ الْأَيْمَنَ عَلَى الْقَبْرِ مَرَّةً وَالْأَيْسَرَ مَرَّةً وَالْحَ فِي الدُّعَاءِ وَ

المَسْأَلَةُ: بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٨٠

٢-١٠-٣-٣-٣-٦-٣-الأذكار والدُّعَاءُ لِلسَّجْدَةِ

﴿٤٧٤٨﴾ **الْأَمَّةُ عَلَيْهِ السَّلَامُ**: يَعْتَرَفُ بِالذُّنُوبِ فِي سُجُودِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٧٥

﴿٤٧٦٩﴾ اَنْ مِّنْ قَالٍ وَهُوَ سَاجِدٌ يَّارَبَّاهُ يَّا سَيِّدَاهُ حَتَّى يَنْقُطَ نَفْسُهُ اُجِيبَ سَلِّ حَاجَتَكَ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۱۴۶

﴿٤٧٧٠﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): كَانَ أَبِي إِذَا لَجَّتْ بِهِ الْحَاجَةُ يُسْجُدُ مِنْ غَيْرِ صَلَاةٍ وَلَا رُكُوعٍ ثُمَّ يَقُولُ

يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ سَبْعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَسْأَلُ حَاجَتَهُ ثُمَّ قَالَ مَا قَالَهَا أَحَدٌ سَبْعَ مَرَّاتٍ إِلَّا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

هَآ أَنَا أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ سَلْ حَاجَتَكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٨٨

﴿٤٧٧١﴾ أَلْدَعَاءُ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ وَالْعَشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ: ثُمَّ اسْجُدْ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانِي

لِمَعْرِفَتِهِ وَحَصْنِي بِوَكَايَتِهِ وَوَفَّقْنِي لِطَاعَتِهِ شُكْرًا شُكْرًا مِائَةً مَرَّةً وَاسْأَلْ حَاجَتَكَ؛ اقْبَالَ الْأَعْمَالِ

ص: ٦٧٩

﴿٤٧٧٢﴾ ثُمَّ عُدَّ إِلَى السُّجُودِ وَقُلَّ شُكْرًا شُكْرًا مِائَةَ مَرَّةٍ وَاسْأَلْ حَاجَتَكَ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩٨

ص: ۲۱۶

﴿٤٧٧٣﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): فَلَمَّا سَلَّمَ وَ سَبَّحَ بَسْطَ كَفَّيْهِ وَ ... أَخَفَّتْ دُعَاءُهُ وَ سَجَدَ وَ عَقَّرَ وَ

قَالَ الْعَفْوُ الْعَفْوُ مِائَةً مَرَّةً؛ مستدرک الوسائل ج: ۳ ص: ۴۴۰

﴿٤٧٧٤﴾ يَقُولُ فِي سُجُودِهِ سَجَدَ لَكَ يَا رَبِّ طَالِبٌ مِنْ تَعَالَى

عَقَابَكَ سَجَدَ لَكَ يَا رَبَّ خَائِفٌ مِنْ سَخَطِكَ ثُمَّ يَقُولُ يَا اللَّهُ يَا رَبَّاهُ يَا رَبَّاهُ حَتَّى يَنْقَطِعَ

النَّفْسُ ثُمَّ يَدْعُو؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٤٦

النَّفْسُ ثُمَّ يَدْعُو؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ١٤٦

﴿٤٧٧٥﴾ الصادق عليه السلام: تَخِرُّ سَاجِدًا وَتَقُولُ مِائَةَ مَرَّةً أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ ثُمَّ تَسْأَلُ

حَاجَتَكَ فَإِنَّهَا تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١١٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۶۷﴾ سپس یک بار گونه راست را بر قبر بگذار و یک بار دیگر گونه چپ را و در دعا و درخواست خود پافشاری کن.

۲-۱۰-۳-۳-۳-۶-۳- ذکرها و دعاهاى سجده

﴿۴۷۶۸﴾ در سجده به گناهانش اعتراف می کند.

﴿۴۷۶۹﴾ هر کس در سجده بگوید: (یا راه یا سیداه) به قدری که نفسش قطع شود (یعنی به قدر یک نفس) پاسخ داده شود که؛ حاجت را بخواه.

﴿۴۷۷۰﴾ وقتی حاجتی به پدرم می رسید بدون نماز و رکوع به سجده می افتاد و می فرمود: «یا ارحم الراحمین» و هفت بار آن را تکرار می کرد، سپس برآورده شدن نیازش را از خدا می خواست، آنگاه فرمود: هیچ کس هفت بار این سخن را نمی گوید مگر اینکه خداوند بلندمرتبه می فرماید: بله، منم ارحم الراحمین، حاجت را بخواه.

﴿۴۷۷۱﴾ سپس سجده کن و صد مرتبه بگو سپاس خدایی را که مرا در راه شناختش راهنمایی کرد و به ولایتش اختصاص داده، و به اطاعتش موفقم کرده است، شکر شکر، و آنگاه حاجت را بخواه.

﴿۴۷۷۲﴾ سپس آماده سجده شو و صد مرتبه بگو شکرأ شکرأ و حاجت را بخواه.

﴿۴۷۷۳﴾ پس از سلام و تسبیح، دو دستش را بلند کرد و صدایش را پایین آورد و سجده کرد و صورتش را بر زمین نهاد و صد مرتبه گفت: «العفو العفو».

﴿۴۷۷۴﴾ در سجده اش می گفت: خدایا! تو را سجده می کنم درحالی که ثواب تو را می جویم، و از عقاب تو می گریزم، و از خشم تو ترسانم، بعد می گفت: (یا الله، یا راه، یا راه) و ادامه می داد تا نفسش قطع می شد بعد حاجت خود را می خواست.

﴿۴۷۷۵﴾ به سجده برو و صد مرتبه بگو: اتوب الی الله. درحالی که در سجده هستی، حوائج خود را از خدا بخواه، اگر خدا بخواهد اجابت می شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٧٧٦﴾ الباقر عليه السلام: ادْعُ فِي طَلَبِ الرِّزْقِ فِي الْمَكْتُوبَةِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ يَا خَيْرَ الْمَسْئُولِينَ وَيَا خَيْرَ الْمُعْطِينَ ارْزُقْنِي وَارْزُقْ عِيَالِي مِنْ فَضْلِكَ الْوَاسِعِ فَإِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ؛ الكافي ج: ٢ ص:

٥٥١

﴿٤٧٧٧﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِنِّي مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ قَدْ انْقَرَضُوا وَلَيْسَ لِي وَلَدٌ قَالَ ادْعُ وَأَنْتَ سَاجِدٌ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ قَالَ فَفَعَلْتُ فَوُلِدَ لِي عَلِيُّ وَالحسين؛ وسائل الشيعة ج: ٢١ ص: ٣٦٩

﴿٤٧٧٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ لِي جَارًا مِنْ قُرَيْشٍ مِنْ آلِ مُحَرَّرٍ قَدْ نَوَّهَ بِاسْمِي وَشَهْرِي كُلَّمَا مَرَرْتُ بِهِ قَالَ هَذَا الرَّافِضِيُّ يَحْمِلُ الْأَمْوَالَ إِلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ فَقَالَ لِي ادْعُ اللَّهَ عَلَيْهِ إِذَا كُنْتُ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ فِي السَّجْدَةِ الْآخِرَةِ مِنَ الرَّكَعَتَيْنِ الْأُولَتَيْنِ فَاحْمَدِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَمَجْدَهُ وَقُلِ اللَّهُمَّ إِنْ فُلَانٌ بَنَ فُلَانٌ قَدْ شَهَرَنِي وَنَوَّهَ بِي وَغَاطَنِي وَعَرَضَنِي لِلْمَكَارِهِ اللَّهُمَّ اضْرِبْهُ بِسَهْمٍ عَاجِلٍ تَشْغَلْهُ بِهِ عَنِّي اللَّهُمَّ قَرِّبْ أَجَلَهُ وَاقْطَعْ أَثَرَهُ وَعَجِّلْ ذَلِكَ يَا رَبَّ السَّاعَةِ السَّاعَةِ ثُمَّ ذَكَرَ أَنَّهُ فَعَلَ ذَلِكَ وَدَعَا عَلَيْهِ فَهَلَكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٣٣

﴿٤٧٧٩﴾ الصادق عليه السلام: أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ إِذَا دَعَا رَبَّهُ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَيُّ شَيْءٍ تَقُولُ إِذَا سَجَدْتَ قُلْتُ عَلَّمَنِي جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا أَقُولُ قَالَ قُلْ يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ وَيَا مَلِكَ الْمُلُوكِ وَيَا سَيِّدَ السَّادَاتِ وَيَا جَبَّارَ الْجَبَابِرَةِ وَيَا إِلَهَ الْإِلَهِاتِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا ثُمَّ قُلْ فَإِنِّي عَبْدُكَ نَاصِيَتِي فِي قَبْضَتِكَ ثُمَّ ادْعُ بِمَا شِئْتَ وَاسْأَلْهُ فَإِنَّهُ جَوَادٌ وَلَا يَتَعَاطَمُهُ شَيْءٌ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٢٣

﴿٤٧٨٠﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا قَالَ الْعَبْدُ وَهُوَ سَاجِدٌ يَا اللَّهَ يَا رَبَّاهُ يَا سَيِّدَاهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ أَجَابَهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَبَّيْكَ عَبْدِي سَلْ حَاجَتَكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٨٦

﴿٤٧٨١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَهُوَ سَاجِدٌ يَبْكِي حَتَّى عَلَا نَحِيْبُهُ وَارْتَفَعَ صَوْتُهُ بِالْبُكَاءِ فَقُلْنَا يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لَقَدْ أَمْرَضَنَا بِكَأُوكَ وَأَمَضْنَا وَشَجَّانَا وَمَا رَأَيْنَاكَ قَدْ فَعَلْتَ مِثْلَ هَذَا الْفِعْلِ قَطُّ فَقَالَ كُنْتُ سَاجِدًا أَدْعُو رَبِّي بِدُعَاءِ الْخَيْرَاتِ فِي سَجْدَتِي فَعَلَّيْنِي

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۷۶﴾ برای روزی بیشتر، در سجده نمازهای واجب به این گونه دعا کن: «ای بهترین پناه گدایان و ای بهترین بخشایشگران به من و همسر من از فضل فراوانت روزی ببخش که تو صاحب فضل عظیم هستی.»

﴿۴۷۷۷﴾ به حضرت صادق علیه السلام گفتم: من از خانواده‌ای هستم که نسل آن منقرض شده‌اند و فرزندی ندارم، فرمود: در سجده این دعا (آیه) را بخوان: پروردگارا! ببخش به من از نزد خود دوستی را، «خدایا! مرا تنها (و بدون وارث) نگذار که تو بهترین وارثانی» (انبیاء، آیه ۸۹). من این دعا را خواندم و دو فرزندم علی و حسین به دنیا آمدند.

﴿۴۷۷۸﴾ عرض کردم: من گرفتار همسایه‌ای - از قریش از آل محرز - شده‌ام که نام مرا فاش کرده و مرا شهره مردم ساخته (که همه مرا بشناسند) هرگاه به او بگذرم می‌گوید: این رافضی است و مال‌ها را نزد جعفر بن محمد می‌برد؟ حضرت به من فرمود: در نماز شب آنگاه که به سجده رفتی در سجده آخر از دو رکعت اول او را نفرین کن، پس خدای عزوجل را حمد کن و تمجید کن و بگو: (آنچه ترجمه‌اش این است): خدایا! فلان پسر فلان مرا شهره مردم کرده، و نام مرا فاش کرده و مرا به خشم آورده و در معرض خطر قرار داده خدایا! او را با تیر شتابانی بزن که او را از من بازداري، خدایا! مرگش را نزدیک کن و اثرش را از میان بردار، و پروردگارا در آن شتاب کن، الساعه الساعه (یعنی هم‌اکنون)؛ سپس او آن را انجام داد و او را نفرین کرد پس هلاک شد.

﴿۴۷۷۹﴾ نزدیک‌ترین لحظه تقرب آن لحظه‌ای است که انسان در حال سجده باشد و خدا را بخواند. تو در سجده‌هایت چه می‌گویی؟ گفتم: قربانت شوم، شما به من تعلیم بدهید. ابوعبدالله علیه السلام گفت: در حال سجده بگو: «ای پروردگار پروردگاران، ای شاه شاهان، ای سرور سروران، ای کوبنده سرکشان و ای خدای خدایان بر محمد و خاندانش درود فرست و آنچه می‌خواهم به من عطا کن چرا که من بنده توام و زمام من در کف توست.» سپس هرچه می‌خواهی درخواست کن که خدا بخشنده است و هیچ درخواستی در نظر او بزرگ نیست.

﴿۴۷۸۰﴾ آنگاه که بنده در سجده بگوید: یا الله یا رباه یا سیداه! سه بار خدای تعالی در جوابش می‌گوید: بله بنده من حاجتت را بخواه.

﴿۴۷۸۱﴾ علی بن ابی طالب علیه السلام در حال سجده می‌گریست تا جایی که صدای شیون و گریه‌اش بلند شد، گفتیم: ای امیرالمؤمنین، گریهات ما را دردمند و اندوهگین کرده است و ما تاکنون تو را ندیدیم که تو چنین کنی؛ فرمود: درحالی که در سجده دعای خیر می‌کردم؛ خواب چشمانم را

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

عَيْنِي فَرَأَيْتُ رُؤْيَا هَالَتْنِي وَأَقْلَعَتْنِي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَائِمًا وَهُوَ يَقُولُ يَا أَبَا الْحَسَنِ طَالَتْ غَيْبُكَ فَقَدْ اسْتَقْتِ إِلَى رُؤْيَاكَ وَقَدْ أَنْجَزَ لِي رَبِّي مَا وَعَدَنِي فِيكَ؛ بحار الأنوار ج: ٦ ص: ١٦١
 ﴿٤٧٨٢﴾ فَإِنْ أَرَادَ أَنْ يَدْعُوَ عَلَى عَدُوٍّ لَهُ فَلْيَقُلْ فِي هَذِهِ السَّجْدَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٤
 ﴿٤٧٨٣﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ دَعَا فِي سَجْدَةِ الشُّكْرِ بِهَذَا الدُّعَاءِ كَانَ كَالرَّامِي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ بَدْرٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٩

٣-٤-٣-٣-٣ حالاتُ اليَدِ فِي الدُّعَاءِ

٣-٤-٣-٣-٤-١ الدُّعَاءُ بِالْيَدِ

﴿٤٧٨٤﴾ الرضا عليه السلام: إِنَّمَا وَجِبَ الْوُضُوءُ عَلَى الْيَدَيْنِ... لِأَنَّ يَدَيْهِ يَسْأَلُ وَيَرْغَبُ وَيَرْهَبُ وَيَتَبَلَّلُ؛ وسائل الشيعة ج: ١ ص: ٣٩٤

٣-٤-٣-٣-٤-٢ الدُّعَاءُ بِالْيَسَارِ

﴿٤٧٨٥﴾ الصادق عليه السلام: مَرَّ بِي رَجُلٌ وَآنَا أَدْعُو فِي صَلَاتِي بِيَسَارٍ فَقَالَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ بِيَمِينِكَ فَقُلْتُ يَا عَبْدَ اللَّهِ إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَقًّا عَلَى هَذِهِ كَحَقِّهِ عَلَى هَذِهِ وَقَالَ الرَّغْبَةُ تَبْسُطُ يَدَيْكَ وَتُظْهِرُ بَاطِنَهُمَا وَالرَّهْبَةُ تَبْسُطُ يَدَيْكَ وَتُظْهِرُ ظَهْرَهُمَا وَالتَّضَرُّعُ تُحَرِّكُ السَّبَابَةَ الْيُمْنَى يَمِينًا وَشِمَالًا وَالتَّبَتُّلُ تُحَرِّكُ السَّبَابَةَ الْيُسْرَى تَرْفَعُهَا فِي السَّمَاءِ رِسْلًا وَتَضَعُهَا وَالِائْتِهَالُ تَبْسُطُ يَدَيْكَ وَذِرَاعَيْكَ إِلَى السَّمَاءِ وَالِائْتِهَالُ حِينَ تَرَى أَسْبَابَ الْبُكَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٠
 ٣-٤-٣-٣-٤-٣ رَفْعُ الْيَدِ وَمُدُّهُ

﴿٤٧٨٦﴾ الصادق عليه السلام: وَآمَّا النَّمْلَةُ فَإِنَّهُمْ قُحِطُوا عَلَى عَهْدِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ فَخَرَجُوا يَسْتَسْقُونَ فَإِذَا هُمْ بِنَمْلَةٍ قَائِمَةٍ عَلَى رِجْلَيْهَا مَادَّةٌ يَدَهَا إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنَّا خَلَقْنَا مِنْ خَلْقِكَ لَا غِنَى بِنَا عَنْ فَضْلِكَ فَارْزُقْنَا مِنْ عِنْدِكَ وَلَا تُؤَاخِذْنَا بِذُنُوبِ سَفَهَاءٍ وَوَلَدِ آدَمَ فَقَالَ لَهُمْ سُلَيْمَانُ ارْجِعُوا إِلَى مَنَازِلِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ سَقَاكُمْ بِدُعَاءِ غَيْرِكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٦ ص: ١٢٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

گرفت، خوابی دیدم که مرا دچار هول و ترس و نگرانی کرد، پیامبر خدا ﷺ را دیدم که ایستاده و به من خطاب کردند: ای ابوالحسن مشتاق دیدارت هستم، خدا آنچه را درباره تو به من وعده کرده بود وفا کرد (هول و نگرانی برای امت و خاندانش).

﴿۴۷۸۲﴾ پس اگر خواست که بر دشمنش نفرین کند، باید در این سجده بگوید...

﴿۴۷۸۳﴾ هر کس این دعا را در سجده شکر بخواند، مثل کسی خواهد بود که در خدمت پیامبر خدا ﷺ به جهاد رفته باشد و در روی دشمنان خدا در روز جنگ بدر تیر انداخته باشد.

۴-۳-۳-۳-۳ حالات دست در دعا

۱-۴-۳-۳-۳-۳ دعا با دست

﴿۴۷۸۴﴾ علت وجوب شستن دو دست در وضو این است که... بنده با دو دست خویش از خداوند خود درخواست می‌کند و رغبت و رهبت و تبتل می‌کند.

۲-۴-۳-۳-۳ با دست راست

﴿۴۷۸۵﴾ مردی به من گذر کرد و من با دست چپ در نماز دعا می‌کردم، پس گفت: یا اباعبدالله با دست راست (دعا کن) من گفتم: ای بنده خدا در مقابل خدای تبارک و تعالی برای این دست هم حقی است مانند حقی که بر آن دست دارد. رغبت این است که هر دو دست را بگشایی و درون آن‌ها را آشکار کنی، و رهبت این است که دو دست را بگشایی و پشت آن دو را ظاهر سازی، و تضرع آن است که انگشت سبابه راست را به راست و چپ بجنبانی، و تبتل جنبانیدن انگشت (سبابه) چپ است که آن را به آرامی به سوی آسمان بالا بری و پایین آوری، و ابتغال آن است که هم دست‌ها و هم دو ذراع را به سوی آسمان بگشایی، و ابتغال در وقتی است که ببینی اسباب گریه فراهم شده است.

۳-۴-۳-۳-۳ کشیدن دست

﴿۴۷۸۶﴾ و اما مورچه، مردم در عهد سلیمان بن داود علیهما السلام دچار قحط شدند و بیرون شدند برای خواستن باران، ناگاه مورچه‌ای دیدند بر سر دو پا ایستاده و دو دست به آسمان برداشته و می‌گوید: خدایا! ما از آفریده‌های توایم و بی‌نیاز از فضلت نیستیم، از فضل خود به ما روزی ده و ما را به سبب گناه بی‌خردان از فرزندان آدم مؤاخذه نکن، سلیمان گفت: برگردید به خانه‌هایتان که خدای تبارک و تعالی به دعای دیگری شما را سیراب کرد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٧٨٧﴾ الرسول ﷺ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَرْفَعُ يَدَيْهِ إِذَا ابْتَهَلَ وَدَعَا كَمَا يَسْتَطِيعُ الْمُسْكِينُ وَفِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَلْقِ كَفَيْكَ ذُلًّا بَيْنَ يَدَيَّ كَفْعَلِ الْعَبْدِ الْمُسْتَصْرِخِ إِلَى سَيِّدِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٤٧٨٨﴾ إِلَيْكَ ارْتَفَعَتْ أَيْدِي السَّائِلِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٢٦
﴿٤٧٨٩﴾ الصادق عليه السلام: مَا أَبْرَزَ عَبْدٌ يَدَهُ إِلَى اللَّهِ الْعَزِيزِ الْجَبَّارِ إِلَّا اسْتَحْيَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَرُدَّهَا صَفْرًا حَتَّى يَجْعَلَ فِيهَا مِنْ فَضْلِ رَحْمَتِهِ مَا يَشَاءُ فَإِذَا دَعَا أَحَدَكُمْ فَلَا يَرُدُّ يَدَهُ حَتَّى يَمْسَحَ عَلَى وَجْهِهِ وَرَأْسِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧١

﴿٤٧٩٠﴾ الصادق عليه السلام: الْإِيتِهَالُ أَنْ تَمُدَّ يَدَيْكَ جَمِيعًا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨١
﴿٤٧٩١﴾ الصادق عليه السلام: الْإِيتِهَالُ رَفْعُ الْيَدَيْنِ وَتَمُدُّهُمَا وَذَلِكَ عِنْدَ الدَّمْعَةِ ثُمَّ ادْعُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٩

﴿٤٧٩٢﴾ الصادق عليه السلام: الْإِيتِهَالُ رَفْعُ الْيَدَيْنِ وَتَمُدُّهُمَا وَذَلِكَ عِنْدَ الدَّمْعَةِ ثُمَّ ادْعُ؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٧٢

﴿٤٧٩٣﴾ الصادق عليه السلام: الْإِيتِهَالُ تَبْسُطُ يَدَيْكَ وَذِرَاعَيْكَ إِلَى السَّمَاءِ وَالْإِيتِهَالُ حِينَ تَرَى أَسْبَابَ الْبُكَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٠

﴿٤٧٩٤﴾ الصادق عليه السلام: وَأَمَّا الْإِيتِهَالُ فَرَفْعُ يَدَيْكَ تَجَاوِزَ بِهِمَا رَأْسَكَ فِي دُعَاءِ التَّضَرُّعِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٣٩

﴿٤٧٩٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِذَا فَرَغَ أَحَدُكُمْ مِنَ الصَّلَاةِ فَلْيَرْفَعْ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ وَلْيَنْصَبْ فِي الدُّعَاءِ فَقَالَ ابْنُ سَبَّاحٍ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَلَيْسَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِكُلِّ مَكَانٍ قَالَ بَلَى قَالَ فَلِمَ يَرْفَعُ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ أَوْ مَا تَقْرَأُ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ فَمِنْ أَيْنَ يُطْلَبُ الرِّزْقُ إِلَّا مِنْ مَوْضِعِهِ وَمَوْضِعُ الرِّزْقِ وَمَا وَعَدَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ السَّمَاءُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٣٢٥

﴿٤٧٩٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: ثُمَّ وَجَّهَ وَجْهَهُ نَحْوَ الْقِبْلَةِ وَبَسَطَ يَدَيْهِ يَدْعُو؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٥٢

﴿٤٧٩٧﴾ تَمُدُّ يَدَكَ وَتَدْعُو؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٨٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۸۷﴾ پیامبر خدا ﷺ به هنگام ابتغال و دعا دستش را بلند می‌کرد، چنان که مسکین درخواست غذا کند و از جمله چیزهایی که خدای تعالی به موسی وحی فرمود: «با خواری دست‌های خود را در پیشگاه من بینداز همانند بنده‌ای که فریاد کمک از مولایش دارد.»

﴿۴۷۸۸﴾ دستان درخواست‌کنندگان به‌سوی تو دراز است.

﴿۴۷۸۹﴾ هیچ بنده‌ای دست به درگاه خدای عزیز جبار نگشاید، جز اینکه خدای عزوجل شرم کند که آن را تهی بازگرداند تا اینکه از فضل رحمت خود او را دست پر برگرداند، پس هرگاه یکی از شماها دعا کرد، دستش را برگرداند، تا آن را به سر و روی خود بکشد.

﴿۴۷۹۰﴾ ابتغال این است که هر دو دست را با هم بکشی.

﴿۴۷۹۱﴾ ابتغال: بالا بردن هر دو دست است و اینکه آن‌ها را بکشی، و آن موقع ریختن اشک است؛ و بعد از آن دعا کن.

﴿۴۷۹۲﴾ ابتغال: بالا بردن هر دو دست است و اینکه آن‌ها را بکشی، و آن موقع ریختن اشک است؛ و بعد از آن دعا کن.

﴿۴۷۹۳﴾ ابتغال (و زاری) آن است که هر دو دست و هر دو ساعد را به‌سوی آسمان بگشایی؛ و ابتغال در وقت فراهم شدن وسایل گریه است.

﴿۴۷۹۴﴾ و ابتغال آن است که دست را از سر بالا ببری و با تضرع دعا کنی.

﴿۴۷۹۵﴾ هرگاه کسی از شما از نماز فارغ شود باید دست‌هایش را به‌سوی آسمان بلند کند و با جدیت به دعا پردازد، ابن سبأ عرض کرد: یا امیرالمؤمنین مگر خداوند عزوجل در همه‌جا حاضر نیست؟ آن حضرت فرمود: بلی، گفت: پس چرا بنده هنگام دعا دست‌هایش را به‌سوی آسمان بلند می‌کند؟ آن حضرت فرمود: مگر در قرآن این آیه را نمی‌خوانی: «وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ» یعنی: «و روزی شما در آسمان است و بهشت و هرآنچه از قضا و تقدیرات خیر که به شما وعده داده‌اند در آسمان است»، پس به این ترتیب روزی را جز از محلی که آنجا واقع شده از کجا باید طلب کرد، و محلی که روزی و آنچه خداوند عزوجل وعده فرموده است همگی آسمان است.

﴿۴۷۹۶﴾ بعداً صورت مبارک خود را به‌سوی قبله برگردانید، دست‌های خود را گشود و پس از این دعا کرد.

﴿۴۷۹۷﴾ دست را رو به آسمان دراز کن و دعا کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٧٩٨﴾ الصادق عليه السلام: تَدْعُو فِي الْوُتْرِ عَلَى الْعَدُوِّ وَإِنْ شِئْتَ سَمَيْتَهُمْ وَتَسْتَغْفِرُ وَتَرْفَعُ يَدَيْكَ

فِي الْوُتْرِ حِيَالَ وَجْهِكَ وَإِنْ شِئْتَ فَتَحْتَ ثَوْبَكَ؛ مِنْ لَا يَحْضُرُهُ الْفَقِيه ج: ١ ص: ٤٨٩

﴿٤٧٩٩﴾ وَالدُّعَاءُ مَعَ رَفْعِ الْيَدَيْنِ؛ مُسْتَدْرَكُ الْوَسَائِلِ ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٤٨٠٠﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي... رَفْعُ الْيَدَيْنِ بِهِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٤٨٠١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَنَوْتَ مِنَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَاحْمَدِ اللَّهَ وَاتَّنَّ عَلَيْهِ وَ

صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَاسْأَلِ اللَّهَ أَنْ يَقْبَلَ مِنْكَ؛ الْكَافِي ج: ٤ ص: ٤٠٢

﴿٤٨٠٢﴾ الرضا عليه السلام: مَا بَالُكُمْ إِذَا دَعَوْتُمْ رَفَعْتُمْ أَيْدِيَكُمْ إِلَى السَّمَاءِ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام: إِنَّ

اللَّهَ اسْتَعْبَدَ خَلْقَهُ بِضُرُوبٍ مِنَ الْعِبَادَةِ إِلَى أَنْ قَالَ وَاسْتَعْبَدَ خَلْقَهُ عِنْدَ الدُّعَاءِ وَالطَّلَبِ وَالتَّضَرُّعِ

بِبَسْطِ الْأَيْدِي وَرَفْعِهَا إِلَى السَّمَاءِ لِحَالِ الْإِسْتِكَانَةِ وَعَلَامَةِ الْعُبُودِيَّةِ وَالتَّذَلُّلِ لَهُ؛ وَسَائِلُ الشَّيْعَةِ ج:

٧ ص: ٤٧

﴿٤٨٠٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَدَنَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام رَافِعاً يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ يَدْعُو وَهُوَ يَقُولُ...؛

بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٣٣ ص: ٣٩

﴿٤٨٠٤﴾ موسى بن عمران عليه السلام: فَرَفَعَ مُوسَى يَدَيْهِ وَلَعَنَ يَزِيدَ وَدَعَا عَلَيْهِ وَأَمَّنَ يُوْشَعَ بْنَ نُونٍ

عَلَى دُعَائِهِ وَمَضَى لِشَأْنِهِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٤٤ ص: ٢٤٤

﴿٤٨٠٥﴾ سُلَيْمَانُ عليه السلام: فَقَالَتْ إِنَّ هُنَا يُقْتَلُ الْحَسِينُ عليه السلام فَقَالَ وَمَنْ يَكُونُ الْحَسِينُ فَقَالَتْ هُوَ

سَبِطُ مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ وَابْنُ عَلِيٍّ الْكَرَّارِ فَقَالَ وَمَنْ قَاتَلَهُ قَالَتْ لَعِينُ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

يَزِيدُ فَرَفَعَ سُلَيْمَانُ يَدَيْهِ وَلَعَنَهُ وَدَعَا عَلَيْهِ وَأَمَّنَ عَلَى دُعَائِهِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ فَهَبَّتِ الرِّيحُ وَسَارَ

الْبَسَاطُ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٤٤ ص: ٢٤٤

﴿٤٨٠٦﴾ فَلَمَّا بَلَغُوا أَلْفًا قَالَ لَهُمْ تَعَالَوْا نَخْتَرُ مِنْ خِيَارِنَا مِائَةَ رَجُلٍ فَاخْتَارُوا مِنْ خِيَارِهِمْ مِائَةَ

رَجُلٍ وَاخْتَارُوا مِنَ الْمِائَةِ سَبْعِينَ رَجُلًا ثُمَّ اخْتَارُوا مِنَ السَّبْعِينَ عَشْرَةَ ثُمَّ اخْتَارُوا مِنَ الْعَشْرَةِ

سَبْعَةً ثُمَّ قَالَ لَهُمْ تَعَالَوْا فَلِيدْعُ هَؤُلَاءِ السَّبْعَةُ وَلِيُؤْمِنَ بَقِيَّتُنَا فَلَعَلَّ هَذَا الرَّبَّ جَلَّ جَلَالُهُ يَدُلُّنَا عَلَى

عِبَادَتِهِ فَوَضَعُوا أَيْدِيَهُمْ عَلَى الْأَرْضِ وَدَعَا طَوِيلًا فَلَمْ يَتَيَّنْ لَهُمْ شَيْءٌ ثُمَّ رَفَعُوا أَيْدِيَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ

فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى إِدْرِيسَ عليه السلام وَنَبَّأَهُ وَدَلَّهُ عَلَى عِبَادَتِهِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ١١ ص: ٢٧٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۷۹۸﴾ در نماز وتر دشمنان را می‌توان نفرین کرد، و اگر خواستی نام آنان را می‌توانی ببری، و استغفار می‌کنی و در وتر دست‌هایت را تا محاذی (کنار گوش‌ها) صورتت بالا می‌بری، و چنانچه خواستی می‌توانی جامه‌ات را باز کنی یا بالا بگیری. (شاید مراد این است که می‌توانی زیر جامه‌ات دست به دعا برداری یا جامه را باز و دستت را بلند کنی.)

﴿۴۷۹۹﴾ و دعا با بلند کردن دست‌ها.

﴿۴۸۰۰﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... بالا بردن دست‌ها هنگام دعاست.

﴿۴۸۰۱﴾ وقتی نزدیک حجرالاسود شدی دو دستت را بلند کن و حمد و ثنای خدا بگو و بر پیامبر ﷺ درود فرست و از خداوند بخواه از تو بپذیرد.

﴿۴۸۰۲﴾ پس چرا شما وقتی دعا می‌کنید دست‌های خود را به‌طرف آسمان بلند می‌کنید؟ امام کاظم علیه السلام فرمود: خداوند از بندگان به شکل‌های مختلف عبادت خواسته و امر کرده هنگام دعا و درخواست و زاری دست‌ها را به‌سوی آسمان بلند کنند، که این خود نشانه کوچکی و علامت بندگی و اظهار خواری، نزد اوست.

﴿۴۸۰۳﴾ امیرالمؤمنین علی علیه السلام درحالی که دست به آسمان بلند کرده بود و به زبان عبری دعایی می‌خواند نزدیک آمد و می‌گفت...

﴿۴۸۰۴﴾ حضرت موسی علیه السلام دست‌های خود را بلند کرد و یزید را لعنت و نفرین کرد و هارون هم آمین گفت، آنگاه رفتند.

﴿۴۸۰۵﴾ گفت: زیرا امام حسین در اینجا کشته خواهد شد. فرمود: حسین کیست؟ گفت: او سبط محمد مختار و پسر علی کرار می‌باشد. فرمود: قاتل وی کیست؟ گفت: یزید است که اهل آسمان‌ها و زمین او را لعنت می‌کنند. حضرت سلیمان دست‌های مبارک خود را بلند کرد و در حق یزید لعنت و نفرین کرد و جن و انس هم آمین گفتند. سپس باد بساط آن بزرگوار را حرکت داد.

﴿۴۸۰۶﴾ آنگاه که هزار نفر مرد از قومش متدین و خداپرست گردیدند، به ایشان فرمود: بیایید صد نفر مرد از خوبان خود که در عقیده به توحید ثابت باشند انتخاب کنیم، (طبق دستور آن حضرت) جمع شدند و انتخاب کردند و از آن صد نفر هفتاد نفر و از هفتاد نفر ده نفر و از ده نفر هفت نفر را انتخاب کردند و به آن هفت نفر فرمود: بیایید دعا کنیم تا دیگران آمین بگویند، شاید خداوند ما را به عبادت و بندگی خود راهنمایی فرماید. پس (از آمادگی کامل) دست‌های خود را بر زمین نهادند و دعا کردند، لیکن اثری ظاهر نشد. دست‌های خود را به‌طرف آسمان بلند کردند و دعا کردند و دیگران آمین گفتند (این مرتبه دعایشان مستجاب شد و) خداوند وحی فرمود به حضرت ادریس، و علوم و دانش به اشیا را به او آموخت، و او را به پیامبری برانگیخت. و آن حضرت را با آن‌هایی که به او ایمان آورده بودند دلالت و راهنمایی کرد بر عبادت خود.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٨٠٧﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ عَلَّمَ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ عليهما السلام هَذَا الدُّعَاءَ وَقَالَ لَهُمَا إِنْ نَزَلْتُ بِكُمْ مُصِيبَةً أَوْ خِفْتُمَا جَوْرَ السُّلْطَانِ أَوْ ضَلَّتْ لَكُمْ ضَالَّةٌ فَأَحْسِنَا الْوُضُوءَ وَصَلَِّا رَكَعَتَيْنِ وَارْفَعَا أَيْدِيكُمَا إِلَى السَّمَاءِ وَقُولَا...؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٢١٤

﴿٤٨٠٨﴾ الصادق عليه السلام: يَا حَسَنُ إِنَّ الْقَارِيَجَارَ إِنَّمَا يُعْطَى أَجْرَهُ عِنْدَ فَرَاغِهِ مِنْ ذَلِكَ لَيْلَةَ الْعِيدِ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ فَمَا يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَفْعَلَ فِيهَا قَالَ إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَاغْتَسِلْ فَإِذَا صَلَّيْتَ الْمَغْرِبَ وَ الْأَرْبَعِ الَّتِي بَعْدَهَا فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَ قُلْ... بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١١٥

﴿٤٨٠٩﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا فَرَغَ مِنْهَا بَسَطَ يَدَيْهِ لِلدُّعَاءِ؛ مسار الشيعة ص: ٦٢

﴿٤٨١٠﴾ فَمَدَّ عَلَيْهِ يَدَهُ وَدَعَا وَاسْتَسْقَى؛ شرح نهج البلاغة ج: ٧ ص: ٢٧٢

﴿٤٨١١﴾ الصادق عليه السلام: قَدِمَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَكَّةَ فَسَأَلَنِي عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَعِينٍ فَقُلْتُ مَاتَ فَقَالَ مَاتَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَانْطَلِقْ بِنَا إِلَى قَبْرِهِ حَتَّى نُصَلِّيَ عَلَيْهِ قُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ لَا وَ لَكِنْ نُصَلِّيَ عَلَيْهِ هَاهُنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ يَدْعُو وَ احْتَجَّهَدَ فِي الدَّعَاءِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٢٠٢

٤-٤-٣-٣-٦-٣- جَعَلَ يَدَيْهِ عَلَىٰ مَنْكِبِهِ

﴿٤٨١٢﴾ إِذَا أَرَادَ دُعَاءَ الْإِسْتِكَانَةِ جَعَلَ يَدَيْهِ عَلَى مَنْكِبَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

٥-٤-٣-٣-٦-٣- قَبْضُ اللَّحِيَةِ بِالْيَدِ الْيُسْرَى

﴿٤٨١٣﴾ الصادق عليه السلام: ثُمَّ مَدَّ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدَهُ الْيُسْرَى فَقَبَضَ عَلَى لِحْيَتِهِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَهُوَ يُلَوِّدُ بِسَبَابَتِهِ الْيُمْنَى ثُمَّ قَالَ بَعْدَ ذَلِكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا ذَا النِّعْمَةِ وَالْجُودِ يَا ذَا الْأَمْنِ وَالطَّوْلِ حَرَّمَ شَيْئَتِي عَلَى النَّارِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٩٠

٤-٦-٣-٣-٦-٣- بباطن الکفّ

﴿٤٨١٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا سَأَلْتَ اللَّهَ فَاسْأَلْهُ بِطُنْ كَفَّكَ؛ قرب الإسناد ص: ٦٧

﴿٤٨١٥﴾ الرسول ﷺ: إِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَاسْأَلُوهُ بِبَيَاطِنِ الْكَفَّيْنِ؛ مستدرك الوسائل ج: ٥

ص: ١٨٧

﴿٤٨١٦﴾ الرّسول ﷺ: وَاسْأَلُوا اللَّهَ بِطُوبَىٰ أَكْفَمُكُمْ وَلَا تَسْأَلُوهُ بِظُهُورِهَا فَإِذَا فَرَعْتُمْ فَامْسَحُوا بِهَا وُجُوهَكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۸۰۷﴾ نبی اکرم ﷺ: به علی علیه السلام و فاطمه علیه السلام این دعا را آموخت: که اگر مصیبتی به شما رسید و از ستم سلطانی هراس پیدا کردید و یا گمشده‌ای داشتید وضوی کاملی بسازید و دو رکعت نماز بخوانید و دست‌ها را به آسمان بردارید و بگویید...

﴿۴۸۰۸﴾ ای حسن، کارگر وقتی از عملش فارغ شد اجرتش را می‌دهند و پایان عمل روزه‌دار شب عید است بنابراین در شب عید مغفرت و آمرزش که پاداش روزه‌داران است نازل می‌شود. عرض کردم: فدایت شوم، چه عملی سزاوار است در این شب انجام بدهیم؟ حضرت فرمودند: وقتی آفتاب غروب کرد غسل کن و بعد از خواندن نماز مغرب دو دست را بلند کن (و دعا بخوان).

﴿۴۸۰۹﴾ وقتی از آن نماز فارغ شد دست‌هایش را برای دعا بگشاید.

﴿۴۸۱۰﴾ دستش را بلند کرد و دعا کرد و طلب باران کرد.

﴿۴۸۱۱﴾ امام صادق علیه السلام وارد مکه شد، پس سراغ عبدالله بن اعین را از من گرفت، گفتم: مُرد، فرمود: مُرد؟ پس گفتم: بله، فرمود: پس ما را سر قبر او ببر تا برایش نماز بخوانیم، گفتم: باشد، سپس فرمود: نه ولی ما برایش همین جا نماز می‌خوانیم سپس دست‌هایش را بلند کرد و بسیار دعا کرد و برایش درخواست رحمت کرد.

۴-۳-۳-۳-۴-۴ دست بر شانه

﴿۴۸۱۲﴾ اگر بخواهد با اظهار عجز و ناتوانی دعا کند، باید دست راست خود را بر کتف چپ و دست چپ را بر کتف راست بگذارد.

۵-۳-۳-۳-۴-۳ گرفتن محاسن با دست چپ

﴿۴۸۱۳﴾ بعد امام صادق علیه السلام با دست چپش ریش خود را گرفت و درحالی که انگشت سبابه دست راست را به نشانه پناه بردن به خدا تکان می‌داد این دعا را خواند: «ای صاحب بزرگی و کرامت و ای صاحب نعمت و بخشش و ای صاحب کرم و امتنان و احسان، آتش جهنم را بر موی سپیدم حرام کن.»

۶-۳-۳-۳-۴-۳ با داخل دست

﴿۴۸۱۴﴾ هرگاه از خداوند درخواستی داشتی با کف دستانت به حال قنوت از او درخواست کن.
﴿۴۸۱۵﴾ هرگاه از خداوند درخواستی داشتی با کف دو دستانت به حال قنوت از او درخواست کنید.

﴿۴۸۱۶﴾ خداوند را با داخل دست‌هایتان بخوانید و با پشت دست‌هایتان نخوانید، تا به قدر کفاف به شما روزی دهد (یا کفایتان کند). و هرگاه دعایتان تمام شد، دست‌هایتان را به صورت‌هایتان بکشید.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٨١٧﴾ الصادق عليه السلام: قُلْنَا لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: كَيْفَ الْمَسْأَلَةُ إِلَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ تَسْطُ كَفَّكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨١

﴿٤٨١٨﴾ إِذَا أَرَادَ دُعَاءَ الْإِنْتِهَالِ رَفَعَ بَاطِنَ كَهَيْهِ حِذَاءَ وَجْهِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٤٨١٩﴾ الكَاضِمُ الْعَيْنِ: الْإِثْمَالُ أَنْ تَسْطِطَهُمَا (كَفَّكَ) وَتَقْدِمَهُمَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٠.

﴿٤٨٢﴾ إِذَا أَرَادَ دُعَاءَ الرَّغَةِ تَسَطَّ رَاحَتَهُ وَدَعُوْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٤٨٢١﴾ الْكَاسِمُ: الرِّغْبَةُ أَنْ تَسْتَقِيلَ بِرَأْسِكَ السَّمَاءَ وَتَسْتَقِيلَ بِهِمَا وَجْهَكَ؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٠

﴿٤٨٢٢﴾ الصادق عليه السلام: الرِّغَّةُ أَنْ تَسْتَقْبَلَ بَطْنَ كَفِّكَ إِلَى السَّمَاءِ؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٧٢

﴿٤٨٢٣﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): الرِّغْبَةُ تَنْسُطُ يَدَيْكَ وَ تَظْهَرُ بَاطِنَهُمَا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٠

﴿٤٨٣﴾ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ: اَنَّهُمْ اَمَرُوا بَعْدَ ذَلِكَ بِالتَّقَرُّبِ بِعَقَبِ كُلِّ صَلَاةٍ فَرِيضَةً وَالتَّقَرُّبُ اَنْ يَنْسُطَ الْمُصَلِّي يَدَيْهِ بَعْدَ فَرَاغِهِ مِنَ الصَّلَاةِ وَقَبْلَ اَنْ يَقُومَ مِنْ مَقَامِهِ وَبَعْدَ اَنْ يَدْعُو اِنْ شَاءَ مَا اَحَبَّ وَ اِنْ شَاءَ جَعَلَ الدُّعَاءَ بَعْدَ التَّقَرُّبِ وَهُوَ اَحْسَنُ وَ يَرْفَعُ بَاطِنَ كَفْيِهِ وَ يَقْلِبُ ظَاهِرَهُمَا وَ يَقُولُ اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَتَقَرَّبُ اِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ رَسُوْلِكَ وَ نَبِيِّكَ وَ بَعْلِ وَ وَصِيهِ وَ وَلِيِّكَ وَ بِالْاَلِيَّةِ مِنْ وُلْدِهِ الطَّاهِرِينَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ وَ جَعْفَرٍ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ يُسْمِي الْاَلِيَّةَ اِيْمَامًا اِيْمَامًا حَتَّى يُسْمِيَ اِيْمَامَ عَصْرِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٦

﴿٤٨٢٥﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): فَلَمَّا سَلَّمَ وَ سَبَّحَ بَسْطَ كَفَّيْهِ وَ... أَخَفَّتْ دُعَاؤُهُ وَ سَجَدَ وَ عَفَّرَ وَ

قَالَ الْعَفْوُ الْعَفْوُ مِائَةً مَرَّةً؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٠

﴿٤٨٢٦﴾ الرسول ﷺ: فَنَزَلَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ اسْتَجَابَ دَعْوَتَكَ فَجَاءَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَبَسَطَ يَدَيْهِ وَأَرْسَلَ بِالذُّمُوعِ عَيْنِيهِ ثُمَّ نَادَى شُكْرًا شُكْرًا كَمَا آوَيْنِي وَآوَيْتَ مَنْ مَعِيَ؛ قصص الأنبياء للراوندي ص: ٣٤٥

﴿٤٨٢٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَنَا دُعَاؤُ الرِّغْمَةِ هَكَذَا وَسَطَ يَدَيْهِ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۱۸۶

٧-٤-٣-٣-٦-٣- بظَهْرُ الْكَفَّيْنِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۸۱۷﴾ به حضرت صادق علیه السلام عرض کردیم: ارائه درخواست به درگاه خدا چگونه است؟
فرمود: دو دست خود را باز کنی.

﴿۴۸۱۸﴾ اگر بخواهد با زاری دعا کند، باید داخل دو دست را روبروی صورتش بگیرد.

﴿۴۸۱۹﴾ «ابتهال» (زاری کردن و اخلاص ورزیدن در دعا) آن است که دست‌ها را بگشایی و جلو بیاوری.

﴿۴۸۲۰﴾ هرگاه که دعاکننده چیزی را از خدا بخواهد، باید در وقت دعا خواندن دو دست خود را بگشاید و آنگاه خدا را صدا بزند.

﴿۴۸۲۱﴾ رغبت: آن است که رو به قبله بایستی و کف دست‌ها را مقابل صورتت به جانب آسمان بگیری.

﴿۴۸۲۲﴾ رغبت آن است که کف دو دست خود را به‌سوی آسمان کنی.

﴿۴۸۲۳﴾ رغبت (و میل) آن است که دو دست را گشوده، باطنش را آشکار کنی.

﴿۴۸۲۴﴾ ایشان بعد از آن به تقرب جستن به خداوند در تعقیب هر نماز دستور دادند، و تقرب جستن این است که نمازگزار بعد از اتمام نماز و قبل از اینکه از جایش بلند شود، و اگر خواست بعد از آنکه دعا کرد، دو دستش را بگشاید، و اگر خواست دعا را بعد از تقرب جستن قرار دهد. - و این بهتر است - و کف دست‌هایش را بلند کند و پشت دست‌ها را برگرداند و بگوید: «خدایا! من تقرب می‌جویم به تو و به واسطه محمد فرستاده و پیامبرت و به علی جانشین و ولی‌ات و به امامان از فرزندان پاک او، حسن و حسین و علی بن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد» و سایر امامان را نام ببرد تا اینکه امام عصرش را نام ببرد.

﴿۴۸۲۵﴾ پس از سلام و تسبیح، دو دستش را بلند کرد و صدایش را پایین آورد و سجده کرد و صورتش را بر زمین نهاد و صدمرتبه گفت: «العفو العفو».

﴿۴۸۲۶﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد و گفت: ای محمد! خداوند دعایت را مستجاب کرد. پیامبر صلی الله علیه و آله روی دوزانو نشست، دست‌ها را گشود و اشک از دیدگان جاری کرد و سپس رو به خدا گفت: سپاسگزارم، سپاسگزارم از اینکه مرا و همراهانم را پناه دادی.

﴿۴۸۲۷﴾ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: نزد ما دعای تمایل و طلب کردن چیزی این‌چنین است: «و دست‌هایش را باز کرد».

۷-۴-۳-۳-۶-۳ با پشت دست

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

- ﴿٤٨٢٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا تَعَوَّذْتَ فَبَطَّهْرَ كَفِّكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٣٧
- ﴿٤٨٢٩﴾ الرسول عليه السلام: إِذَا اسْتَعِذْتُمُوهُ فَاسْتَعِذُوهُ بِظَاهِرِهِمَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٧
- ﴿٤٨٣٠﴾ الصادق عليه السلام: قُلْنَا كَيْفَ الْإِسْتِعَاذَةُ قَالَ تُفْضِي بِكَفِّكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨١
- ﴿٤٨٣١﴾ إِذَا أَرَادَ دُعَاءَ الرَّهْبَةِ يَجْعَلُ بَاطِنَ كَفِّهِ إِلَى الْأَرْضِ وَ ظَاهِرَهُمَا إِلَى السَّمَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

- ﴿٤٨٣٢﴾ الصادق عليه السلام: الرَّهْبَةُ تَبْسُطُ يَدَيْكَ وَ تُظْهِرُ ظَهْرَهُمَا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٠
- ﴿٤٨٣٣﴾ الرسول عليه السلام: دُعَاءُ الرَّهْبَةِ هَكَذَا وَ قَلْبَ يَدَيْهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٦
- ﴿٤٨٣٤﴾ الكاظم عليه السلام: التَّبَتُّلُ أَنْ تُقَلِّبَ كَفِّكَ فِي الدُّعَاءِ إِذَا دَعَوْتَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٠
- ﴿٤٨٣٥﴾ الكاظم عليه السلام: الرَّهْبَةُ أَنْ (تَلْقَى بِكَفِّكَ) فَتَرْفَعَهُمَا إِلَى الْوَجْهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٠

٥٠

- ﴿٤٨٣٦﴾ الصادق عليه السلام: الرَّهْبَةُ أَنْ تَجْعَلَ ظَهْرَ كَفِّكَ إِلَى السَّمَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٩
- ٨-٤-٣-٣-٦-٣- بِأَلْيَصْبَعَيْنِ

- ﴿٤٨٣٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا دَعَوْتَ فَيَا صَبْعَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٣٧
- ﴿٤٨٣٨﴾ إِذَا أَرَادَ دُعَاءَ النَّضْرُ حَرَّكَ أَصَابِعَهُ يَمِينًا وَ شِمَالًا وَ بَاطِنَ كَفِّهِ إِلَى السَّمَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

- ﴿٤٨٣٩﴾ الكاظم عليه السلام: النَّضْرُ أَنْ تُحَرِّكَ إِصْبَعَيْكَ وَ تُشِيرَ بِهِمَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٠
- ﴿٤٨٤٠﴾ الصادق عليه السلام: النَّضْرُ تُشِيرُ بِأَصْبَعَيْكَ وَ تُحَرِّكُهُمَا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٩
- ﴿٤٨٤١﴾ الصادق عليه السلام: النَّضْرُ أَنْ تُشِيرَ بِأَصْبَعَيْكَ وَ تُحَرِّكَهَا؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٧٢

٩-٤-٣-٣-٦-٣- بِأَصْبَعٍ وَاحِدَةٍ

- ﴿٤٨٤٢﴾ إِذَا أَرَادَ دُعَاءَ التَّبَتُّلِ رَفَعَ إِصْبَعَهُ مَرَّةً وَ حَطَّهَا مَرَّةً وَ يَكُونُ عِنْدَ الْعِبَرَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

- ﴿٤٨٤٣﴾ الصادق عليه السلام: وَ قَالَ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ تَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا الدُّعَاءُ بِأَصْبَعٍ وَاحِدَةٍ تُشِيرُ بِهَا؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٧٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۸۲۸﴾ هرگاه پناه می‌بری پس باید با پشت دو دست باشد.

﴿۴۸۲۹﴾ هرگاه خواستید استعاذه کنید و به او پناه ببرید با پشت دست‌ها انجام دهید.

﴿۴۸۳۰﴾ عرض کردیم: استعاذه چگونه است؟ فرمود: هر دو کف دست خود را به جانب بالا در فضا می‌گیری.

﴿۴۸۳۱﴾ هرگاه بخواهد که از جهت ترس از عذاب آخرت دعایی بخواند، کف دست خود را به جانب زمین بگرداند و پشت دست‌ها را به طرف آسمان کند.

﴿۴۸۳۲﴾ رهبت این است که دو دست را باز کنی و پشت آن دو را آشکار کنی.

﴿۴۸۳۳﴾ دعای «رهبت» این چنین است: و دست را برگرداند به پشت.

﴿۴۸۳۴﴾ «تبتل» برگرداندن کف دست‌ها در دعاست.

﴿۴۸۳۵﴾ رهبه و ترس: این است که کف دو دست را بگیری و به جانب صورت بلند کنی.

﴿۴۸۳۶﴾ دعای در حالت ترس و پناه بردن آن است که پشت دست را رو به آسمان کنی.

۸-۴-۳-۳-۳ با دو انگشت

﴿۴۸۳۷﴾ هرگاه خواستی دعا کنی با دو انگشت دعا کن.

﴿۴۸۳۸﴾ هرگاه بخواهد دعای زاری بخواند، انگشتان خود را به چپ و راست حرکت دهد و کف دست‌های خود را به جانب آسمان کند.

﴿۴۸۳۹﴾ «تضرع» (لابه و زاری)، آن است که دو انگشت خود را حرکت بدهی و با آن دو اشاره کنی.

﴿۴۸۴۰﴾ «تضرع»: این است که با دو انگشت اشاره کنی و آن دو را حرکت بدهی.

﴿۴۸۴۱﴾ «تضرع» (لابه و زاری)، آن است که با انگشت به آسمان اشاره کنی و آن را حرکت دهی.

۹-۴-۳-۳-۳ با یک انگشت

﴿۴۸۴۲﴾ هرگاه خواهد دعای انقطاع از خلائق را بخواند، انگشتان خود را بالا و پایین کند و این در حالت گریه اتفاق می‌افتد.

﴿۴۸۴۳﴾ آیه شریفه که می‌فرماید: (به‌سوی خدا بسیار ابتهال و ناله و زاری کنید - مزمل، آیه ۸) فرمود: ابتهال آن است که با یک انگشت به آسمان اشاره کنی.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٨٤﴾ الصادق عليه السلام: التَّبْتُ الْأَيْمَاءُ بِالْإِصْبَعِ وَ التَّضَرُّعُ تَحْرِيكُ الْإِصْبَعِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨١

١٠-٤-٣-٣-٦-٣- بالسَّابَةِ

﴿٤٨٤﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ: دُعَاؤُ التَّضَرُّعِ أَنْ تُحَرِّكَ إصْبِعَكَ السَّبَّابَةَ مِمَّا يَلِي وَجْهَكَ وَهُوَ دُعَاؤُ

الْخِيفَةُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٠

﴿٤٨٤٦﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: تَحَرَّكَ السَّبَّابَةُ الْيُمْنَى يَمِينًا وَشَمَالًا وَالتَّبْتُ تَحَرَّكَ السَّبَّابَةُ

الْيُسْرَى تَرْفَعُهَا فِي السَّمَاءِ رَسُولًا وَتَضَعُهَا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٠

﴿٤٨٤٧﴾ الرسول ﷺ: وَدَعَاءُ التَّضَرُّعِ هَكَذَا وَقَالَ بَسْطَهَا وَقَلْبَهَا؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص:

۱۸۶

﴿٤٨٤٨﴾ الْكَافِرُ: أَنْ الْبُصْبُصَةَ أَنْ تَرْفَعَ سَبَابَتَيْكَ إِلَى السَّمَاءِ وَتَحْرُكَهُمَا وَتَدْعُو؛

معاني الأخبار ص: ٣٦٩

﴿٤٨٤٩﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: ثُمَّ دَعَا بِسَبَّائِهِ فَمَسَّاهُ يَقُولُ السَّاعَةَ السَّاعَةَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ٦٦

﴿٤٨٥٠﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: ثُمَّ مَدَّ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَدَهُ الْيُسْرَى فَقَبِضَ عَلَى لِحْيَتِهِ وَدَعَا بِهَذَا

الدُّعَاءُ وَهُوَ يَلُوذُ بِسَبَابَتِهِ الْيُمْنَى ثُمَّ قَالَ بَعْدَ ذَلِكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا ذَا النِّعَمَاءِ وَالْجُودِ يَا

ذَا الْمَنْ وَالطَّوْلُ حَرَّمُ شَيْتِي عَلَى النَّارِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٩٠

١١-٤-٣-٣-٦-٣- من بيده السبحة من تربيته الحسين عليه السلام

﴿٤٨٥١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ أَمَانًا مِنْ كُلِّ خَوْفٍ فَلْيَأْخُذِ السُّبْحَةَ مِنْ

تَرْبِيَّتِهِ وَيَدْعُو دُعَاءَ لَيْلَةِ الْمَبِيتِ عَلَى الْفِرَاشِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ؛ فَلَاحِ السَّائِلِ ص: ٢٢٤

٥-٣-٣-٦-٣- حَالَةُ الرَّأْسِ

١-٥-٣-٣-٦-٣- مَرْفُوعٌ إِلَى السَّمَاءِ

﴿٤٨٥٢﴾ الباقِر (عليه السلام): وَإِذَا كَانَتْ لَهَا إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ صَعِدَتْ فَوْقَ بَيْتِهَا وَصَلَّتْ رُكْعَتَيْنِ وَ

رَفَعَتْ رَأْسَهَا إِلَى السَّمَاءِ فَإِنَّهَا إِذَا فَعَلَتْ ذَلِكَ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهَا وَلَمْ يُخَيِّبْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٢٠

ص: ۲۲۰

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۸۴۴﴾ «تبتل» یعنی اشاره با انگشت و تضرع حرکت دادن انگشتان است.

۱۰-۴-۳-۳-۳-۳ با انگشت سبابه

﴿۴۸۴۵﴾ دعای تضرع این است که انگشت سبابه را در برابر رویت بجنبانی و آن دعای خیفه (و هراس) است.

﴿۴۸۴۶﴾ تضرع آن است که انگشت سبابه دست راست را به سمت راست و چپ حرکت دهی؛ و تبتل حرکت دادن انگشت (سبابه) چپ است و اینکه آن را به آرامی به سوی آسمان بالا ببری و پایین بیاوری.

﴿۴۸۴۷﴾ دعای تضرع (همراه با گریه و زاری) این چنین است، و راوی گفت: امام علیه السلام دست خود را باز کرد و به پشت برگرداند.

﴿۴۸۴۸﴾ بصبصه این است که دو انگشت سبابه‌ات را به جانب آسمان بلند کنی، حرکت دهی و دعا کنی.

﴿۴۸۴۹﴾ با انگشت سبابه دعا کرد، در بین دعا شنیدیم می گوید: الساعه الساعه.

﴿۴۸۵۰﴾ بعد امام صادق علیه السلام با دست چپش ریش خود را گرفت و درحالی که انگشت سبابه دست راست را به نشانه پناه بردن به خدا تکان می داد این دعا را خواند: «ای صاحب بزرگی و کرامت و ای صاحب نعمت و بخشش و ای صاحب کرم و امتنان و احسان، آتش جهنم را بر موی سپیدم حرام کن.»

۱۱-۴-۳-۳-۳-۳ کسی که در دست تسبیح از تربت حسینی داشته باشد.

﴿۴۸۵۱﴾ هرگاه یکی از شما خواست که از هر خوف و ترس ایمن باشد، باید تسبیحی از تربت او را برگرفته و سه بار دعای لیلۃ‌المبیت حضرت علی علیه السلام در رختخواب رسول اکرم صلی الله علیه و آله را بخواند.

۵-۳-۳-۳-۳ حالات سر

۱-۵-۳-۳-۳ رو به آسمان

﴿۴۸۵۲﴾ آنگاه که نزد خدا حاجتی داشته باشد، به پشت‌بام خانه خود رود و دو رکعت نماز کند و سر به سوی آسمان بلند کند، زیرا چون چنین کرد خدا دعایش را مستجاب کند و او را نومید نگرداند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٨٥٣﴾ يوسف عليه السلام: دعاءُ يوسفَ عليه السلام لما اتَّهمَهُ العزيزُ بَزَلِيخَا وَهُوَ أَنَّهُ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ دَعَا وَهُوَ مَرْفُوعُ رَأْسِهِ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ اللَّهُمَّ ارْحَمِ صِغَرَ سِنِّي وَضَعْفَ رُكْنِي وَقَلَّةَ حِيلَتِي فَإِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ فَادْكُرْنِي بِصَلَاحِ يَعْقُوبَ وَصَبْرِ إِسْحَاقَ وَيَقِينِ إِسْمَاعِيلَ وَشَيْبَةَ إِبْرَاهِيمَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَبَكَتْ لِبُكَائِهِ الْمَلَائِكَةُ فِي السَّمَاوَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٧٢

٣-٦-٣-٦ حالات العين

١-٦-٣-٣-٦ البكاء

﴿٤٨٥٤﴾ الباقر عليه السلام: أَطْلُبُ الْإِجَابَةَ عِنْدَ أَفْشَعَرَارِ الْجُلْدِ وَعِنْدَ إِفَاضَةِ الْعَبْرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٦

﴿٤٨٥٥﴾ الصادق عليه السلام: يَا ابْنَ عِمْرَانَ هَبْ لِي مِنْ قَلْبِكَ الْخُشُوعَ وَمِنْ بَدَنِكَ الْخُضُوعَ وَمِنْ عَيْنَيْكَ الدُّمُوعَ وَادْعُنِي فِي ظِلِّ اللَّيْلِ فَإِنَّكَ تَجِدُنِي قَرِيباً مُجِيباً؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٧٧

﴿٤٨٥٦﴾ الكاظم عليه السلام: وَاجْتَهِدِي أَنْ تَسْحَ عَيْنَاكَ وَلَوْ بِقَدْرِ رَأْسِ ذُبَابٍ دُمُوعاً فَإِنَّ آيَةَ الْإِجَابَةِ لِهَذَا الدُّعَاءِ حُرْقَةُ الْقَلْبِ وَانْسِكَابُ الْعَبْرَةِ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٣

﴿٤٨٥٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: بُكَاءُ الْعُيُونِ وَخَشْيَةُ الْقُلُوبِ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى ذِكْرُهُ فَإِذَا وَجَدْتُمُوهَا فَاعْتَنِمُوا الدُّعَاءَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٠٧

﴿٤٨٥٨﴾ الرسول ﷺ: الْبُكَاءُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ وَعَلَامَةُ الْقَبُولِ وَبَابُ الْإِجَابَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٠٧

﴿٤٨٥٩﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا كَانَ الْعَبْدُ سَاجِداً لِلَّهِ فَإِنْ سَأَلَتْ دُمُوعُهُ فَهَنَالِكَ تَنْزِلُ الرَّحْمَةُ فَاعْتَنِمُوا فِي تِلْكَ السَّاعَةِ الْمَسْأَلَةَ وَطَلَبَ الْحَاجَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٠٦

﴿٤٨٦٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ خَفْتَ أَمْرًا يَكُونُ أَوْ حَاجَةً تُرِيدُهَا فَايْأُذْ بِاللَّهِ وَمَجِّدْهُ وَأَتْنِ عَلَيْهِ كَمَا هُوَ أَهْلُهُ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَ سَلِّ حَاجَتَكَ وَتَبَاكَ وَلَوْ مِثْلَ رَأْسِ الذُّبَابِ إِنْ أَبَى عليه السلام كَانَ يَقُولُ إِنْ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنَ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ سَاجِدٌ بَاكِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٣

﴿٤٨٥﴾ دعای یوسف علیه السلام هنگامی که او را عزیز مصر نسبت به زلیخا تهمت زد. پس یوسف علیه السلام دو رکعت نماز گزارد، سر خود را به جانب آسمان بلند گردانید و این دعا را خواند و دعا این است: خدایا! رحم کن بر کمی سن و سال من و ناتوانی ام را و بیچارگی مرا پس تو بر همه چیز توانایی، پس مرا به یاد آور، به حق صلاح یعقوب و تحمل اسحاق و اعتقاد درست اسماعیل و پیری ابراهیم، به حق رحمت تو، ای رحم کننده ترین رحم کنندگان. پس آنگاه فرشتگان آسمان ها به سبب گریه کردن یوسف علیه السلام گریستند!

۱-۶-۳-۳-۶-۳-گریه

﴿۴۸۵۵﴾ ای فرزند عمران، قلبت را برایم خاشع کن و با اعضای بدنت به من خضوع کن و از چشمانت اشک بریز و مرا در تاریکی‌های شب بخوان، زیرا در آن صورت تو مرا به خود نزدیک می‌یابی که دعاهايت را اجابت می‌کنم.

﴿۴۸۵۷﴾ گریه و ترس از خدا یکی از احسان‌ها و از رحمت‌های خداست، اگر واجد آن بودید آن را غنیمت شمرد و دعا کنید.

﴿۴۸۵۹﴾ زاری و نماز نزد خدا چنان است که: اگر در سجده اشک بنده جاری شود رحمت خدا فرود می‌آید، پس آن لحظه را برای خواستن حاجت غنیمت بدانید و حاجت خود را برای خدا بزرگ ندانید.

(۱۳۳۵)

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٨٤١﴾ الرسول ﷺ: فنزل جبرئيلُ عليه السلام وقال يا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ اسْتَجَابَ دَعْوَتَكَ فَبَجَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَبَسَطَ يَدَيْهِ وَأَرْسَلَ بِالذُّمُّوعِ عَيْنَيْهِ ثُمَّ نَادَى شُكْرًا شُكْرًا كَمَا أَوْثِنِي وَأَوْثِيَ مَنْ مَعِيَ: قصص الأنبياء للراوندي ص: ٣٤٥

﴿٤٨٤٢﴾ الرضا عليه السلام: ثُمَّ إِنَّهُ ﷺ إِنْ دَفَعَ فِي الْمَسْأَلَةِ وَاجْتَهَدَ فِي الدُّعَاءِ وَعَيْنَاهُ تَقْطُرَانِ دُمُوعًا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٥

﴿٤٨٤٣﴾ السجّاد عليه السلام: دَعَا ثُمَّ خَرَّ سَاجِدًا وَهُوَ يَنْشِجُ فَأَطَالَ النُّشُوجَ وَعَلَا نَحِيْبُهُ وَجَرَتْ دُمُوعُهُ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَأَطْرَقَ إِلَى الْأَرْضِ وَدُمُوعُهُ تَقْطُرُ كَأَنَّهَُا صَوْبُ الْمَطَرِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٨ ص: ٥٨

﴿٤٨٤٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: بَكَى أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام حَتَّى عَلَا نَحِيْبُهُ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَ يَا زُرَّ أَمَّنْ عَلَى دُعَائِي ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِحْبَاتِ الْمُخْبِتِينَ وَإِخْلَاصِ الْمُؤَفِّينَ وَمُرَافَقَةِ الْأَبْرَارِ وَاسْتِحْقَاقِ حَقَائِقِ الْإِيمَانِ وَالْغَنِيْمَةِ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةِ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ وَوُجُوبِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمِ مَغْفِرَتِكَ وَالْفَوْزِ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةِ مِنَ النَّارِ ثُمَّ قَالَ إِذَا خَتَمْتَ فَادْعُ بِهِذِهِ فَإِنَّ حَبِيْبِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَمَرَنِي أَنْ أَدْعُو بِهِنَّ عِنْدَ خَتَمِ الْقُرْآنِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٧٧

﴿٤٨٤٥﴾ يوسف عليه السلام: دَعَا يُوسُفُ ﷺ لَمَّا أَتَاهُمُ الْعَزِيزُ بِزَلْيَخَا وَهُوَ أَنَّهُ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ دَعَا وَهُوَ مَرْفُوعُ رَأْسِهِ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ اللَّهُمَّ ارْحَمْ صِغَرَ سِنِي وَضَعْفَ رُكْنِي وَقِلَّةَ حِيلَتِي فَإِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ فَادْكُرْنِي بِصَلَاحِ يَعْقُوبَ وَصَبْرِ إِسْحَاقَ وَيَقِينِ إِسْمَاعِيلَ وَشَيْبَةِ إِبْرَاهِيمَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَبَكَتْ لِبُكَائِهِ الْمَلَائِكَةُ فِي السَّمَاوَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٧٢

﴿٤٨٤٦﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ يُؤْنَسَ دَعَا عَلَيْهِمْ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَنَزَلَ الْعَذَابُ عَلَيْهِمْ فَاجْتَمَعُوا وَبَكُوا فَدَعَوْا فَرَحَمَهُمُ اللَّهُ وَصَرَفَ ذَلِكَ عَنْهُمْ وَفَرَّقَ الْعَذَابَ عَلَى الْجِبَالِ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٨٠

﴿٤٨٤٧﴾ الصادق عليه السلام: فَلَمَّا كَانَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ نَزَلَ الْعَذَابُ فَقَالَ الْعَالِمُ لَهُمْ يَا قَوْمِ افْرَعُوا إِلَى اللَّهِ فَلَعَلَّهُ يَرْحَمُكُمْ وَيَرُدُّ الْعَذَابَ عَنْكُمْ فَقَالُوا كَيْفَ نَصْنَعُ قَالَ اجْتَمِعُوا وَاخْرُجُوا إِلَى الْمَقَاظِرِ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۸۶۱﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد و گفت: ای محمد! خداوند دعایت را مستجاب کرد. پیامبر صلی الله علیه و آله روی دوزانو نشست، دست‌ها را گشود و اشک از دیدگان جاری کرد و سپس رو به خدا گفت: سپاسگزارم، سپاسگزارم از اینکه مرا و همراهانم را پناه دادی.

﴿۴۸۶۲﴾ سپس او درخواست خود را بیان کرد و در دعای خود جدیت کرد و چشمانش پر از اشک شد.

﴿۴۸۶۳﴾ و دعا کرد و پس از آن به حال گریه به سجده رفته و با صدای بلند می‌گریستند و اشک‌هایشان جاری بود. سپس سر از سجده برداشته و به راه افتادند، درحالی‌که اشک‌های آن حضرت قطره قطره می‌ریخت گویا باران در حال باریدن بود.

﴿۴۸۶۴﴾ امیرالمؤمنین گریه کرد تا صدای گریه‌اش بلند شد سپس سرش را به سمت آسمان بلند کرد و گفت: ای زر با این دعایم ایمن باش: خدایا! از تو خشوع خاشعان و اخلاص مؤمنان و رفاقت نیکان و شایستگی برای ایمان و بهره یافتن از هر نیکی، و سلامت از هر گناه و رحمت واسعه خودت و اراده بر مغفرت و نائل شدن به بهشت و نجات از دوزخ را درخواست می‌کنم. حبیبم پیامبر صلی الله علیه و آله مرا امر کرد که این دعا را وقت ختم کردن قرآن بخوانم.

﴿۴۸۶۵﴾ دعای یوسف علیه السلام هنگامی که او را عزیز مصر نسبت به زلیخا تهمت زد. پس یوسف علیه السلام دو رکعت نماز گزارد، سر خود را به جانب آسمان بلند گردانید و این دعا را خواند و دعا این است: خدایا! رحم کن بر کمی سن و سال من و ناتوانی‌ام را و بیچارگی مرا پس تو بر همه چیز توانایی، پس مرا به یاد آور، به حق صلاح یعقوب و تحمل اسحاق و اعتقاد درست اسماعیل و پیری ابراهیم، به حق رحمت تو، ای رحم‌کننده‌ترین رحم‌کنندگان. پس آنگاه فرشتگان آسمان‌ها به سبب گریه کردن یوسف علیه السلام گریستند!

﴿۴۸۶۶﴾ یونس علیه السلام به آن‌ها نفرین کرد، خداوند هم دعای او را اجابت کرد و نشانه‌های عذاب ظاهر شد، اما آن‌ها اجتماع کرده و گریه و زاری کردند و به درگاه الهی دعا کردند، خداوند هم به آن‌ها رحمت کرد و عذاب را از آن‌ها برطرف کرد و بر کوه‌ها نازل کرد.

﴿۴۸۶۷﴾ وقتی روز عذاب فرارسید، مرد عالم به مردم گفت: ای قوم به درگاه الهی جزع و فزع و تضرع کنید، شاید به شما رحم کند و عذاب را از شما برطرف سازد، مردم گفتند: چه کنیم؟ عالم گفت: به سوی بیابان بروید و میان زنان و کودکان فاصله افکنید و شتران ماده را از کره‌هایشان جدا کنید و میان دام‌ها و بچه‌هایشان نیز چنین کنید، سپس به دعا و گریه و تضرع بپردازید و سر

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

فَرَّقُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَالْأَوْلَادِ وَبَيْنَ الْإِبِلِ وَالْأَوْلَادِهَا وَبَيْنَ الْبَقَرِ وَالْأَوْلَادِهَا وَبَيْنَ الْغَنَمِ وَالْأَوْلَادِهَا ثُمَّ ابْكُوا وَادْعُوا فَذَهَبُوا وَفَعَلُوا ذَلِكَ وَضَجُّوا وَبَكَوا فَرَحِمَهُمُ اللَّهُ وَصَرَفَ عَنْهُمْ الْعَذَابَ وَفَرَّقَ الْعَذَابَ عَلَى الْجِبَالِ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٨٠

﴿٤٨٦٨﴾ أمير المؤمنين (عليه السلام): أَرْسَلَ مِنْ عِبْرَتِهِ وَرَجَا وَبَكَى وَدَعَا وَنَادَى رَبُّهُ إِنِّي مَسْنِي الضُّرِّ

فَتَلَاغِنِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٠٢

﴿٤٨٦٩﴾ إِنِّي أَخْبِرُكَ عَنْ أَبِي (عليه السلام)...يَدْعُو اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَيَتَضَرَّعُ لَهُ وَيَبْكِي بِدُمُوعٍ جَارِيَةٍ حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ؛ كفاية الأثر ص: ٣٠٦

﴿٤٨٧٠﴾ الصَّادِق (عليه السلام): كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهِ فِي الشَّدَائِدِ وَيَكْشِفُ عَنْ ذِرَاعَيْهِ

وَيَرْفَعُ بِهِ صَوْتَهُ وَيَتَنَحَّبُ وَيُكْثِرُ الْبُكَاءَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٧٩

﴿٤٨٧١﴾ إِذَا أَرَادَ دُعَاءَ التَّبَتُّلِ رَفَعَ إصْبَعَهُ مَرَّةً وَحَطَّهَا مَرَّةً وَيَكُونُ عِنْدَ الْعِبْرَاتِ؛ بحار الأنوار ج:

٩٠ ص: ٣٥١

﴿٤٨٧٢﴾ الصَّادِق (عليه السلام): أَدْعُوكَ...دُعَاءَ مَنْ خَضَعَتْ لَكَ رَقَبَتُهُ وَفَاضَتْ لَكَ عِبْرَتُهُ؛

بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٢٥

﴿٤٨٧٣﴾ الصَّادِق (عليه السلام): الْإِثْمَالُ رَفْعُ الْيَدَيْنِ وَمَدُّهُمَا وَذَلِكَ عِنْدَ الدُّمْعَةِ ثُمَّ ادْعُ؛ مكارم الأخلاق

ص: ٢٧٢

﴿٤٨٧٤﴾ الصَّادِق (عليه السلام): الْإِثْمَالُ تَبَسُّطُ يَدَيْكَ وَذِرَاعَيْكَ إِلَى السَّمَاءِ وَالْإِثْمَالُ حِينَ تَرَى

أَسْبَابَ الْبُكَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٠

﴿٤٨٧٥﴾ الصَّادِق (عليه السلام): أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةً مَنْ...فَاضَتْ مِنْ خَوْفِكَ دُمُوعُهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٩٠

﴿٤٨٧٦﴾ أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةً مَنْ...هَمَلْتَ لَكَ دُمُوعُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٧٩

﴿٤٨٧٧﴾ الصَّادِق (عليه السلام): أَسْأَلُكَ...مَسْأَلَةً مَنْ خَضَعَتْ لَكَ نَفْسُهُ وَرَغِمَ لَكَ أَنْفُهُ وَسَقَطَتْ

لَكَ نَاصِيَّتُهُ وَانْهَمَلَتْ لَكَ دُمُوعُهُ وَفَاضَتْ لَكَ عِبْرَتُهُ؛ البلد الأمين ص: ٧٦

﴿٤٨٧٨﴾ السَّجَّاد (عليه السلام): ثُمَّ دَعَاكَ...قَدْ أَرْعَشْتَ خَشْيَتَهُ رِجْلَيْهِ، وَغَرَّقْتَ دُمُوعَهُ خَدْيَيْهِ؛

الصحيفة السجادية (عليه السلام) الدعاء ١٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

به سجده گذارید و درخواست رحمت کنید، مردم چنین کردند، خداوند به آنان رحمت کرد و عذاب را از ایشان برطرف کرد و بر کوه‌ها وارد کرد. بعد از فرود عذاب بر کوه، یونس به دهکده بازگشت تا نتیجه نزول عذاب را ببیند، اما با کمال تعجب دهقانان را در حال زراعت دید، به آن‌ها گفت: قوم یونس چه کردند؟ آن‌ها که یونس را نمی‌شناختند، گفتند: یونس به آن‌ها نفرین کرد، خداوند هم دعای او را اجابت کرد و نشانه‌های عذاب ظاهر شد، اما آن‌ها اجتماع کرده و گریه و زاری کردند و به درگاه الهی دعا کردند، خداوند هم به آن‌ها رحمت کرد و عذاب را از آن‌ها برطرف کرد و بر کوه‌ها نازل کرد.

﴿۴۸۶۸﴾ اشک‌هایش را جاری می‌سازد و امید دارد و می‌گرید و ندا سر می‌دهد: پروردگارا رنجی سخت به من وارد شده است، مرا از آن خلاص کن.

﴿۴۸۶۹﴾ برایت از زهد و عبادت پدرم نقل کنم... تا سپیده‌دم با اشک جاری دعا و تضرع می‌کرد.

﴿۴۸۷۰﴾ حضرت ابوعبدالله امام جعفر صادق علیه السلام این دعا را در سختی‌ها می‌خواندند و ذراعی خود را برهنه می‌کردند و صدای خود را بلند می‌کردند و ناله و زاری می‌نمودند و در وقت خواندن این دعا بسیار می‌گریستند.

﴿۴۸۷۱﴾ هرگاه خواهد دعای انقطاع از خلائق را بخواند، انگشتان خود را بالا و پایین کند و این در حالت گریه اتفاق می‌افتد.

﴿۴۸۷۲﴾ خدایا! تو را چون خواندن کسی که گردنش در برابر تو فروتنانه افتاده و چشمانش پر از اشک شده می‌خوانم.

﴿۴۸۷۳﴾ ابتهال: بالا بردن هر دو دست است و اینکه آن‌ها را بکشی، و آن موقع ریختن اشک است؛ و بعد از آن دعا کن.

﴿۴۸۷۴﴾ ابتهال (و زاری)، آن است که هر دو دست و هر دو ساعد را به‌سوی آسمان بگشایی؛ و ابتهال در وقت فراهم شدن وسایل گریه است.

﴿۴۸۷۵﴾ از تو می‌خواهم، خواستن کسی که از ترس تو اشک‌هایش ریزان است.

﴿۴۸۷۶﴾ از تو می‌خواهم، خواستن کسی که اشک‌هایش برای تو ریزان است.

﴿۴۸۷۷﴾ از تو می‌خواهم چون درخواست کسی که در برابر تو فروتنی کرده، روی خود را در پیشگاهت به خاک مذلت ساییده، و اختیار خود را به دست قدرت تو سپرده، و دیدگانش به درگاه تو اشکبار گشته، و سرشکش جاری شده است.

﴿۴۸۷۸﴾ سپس تو را خواند... درحالی که ترس، پاهایش را به لرزه انداخته، و اشک گونه‌هایش را در بر گرفته بود.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٨٧٩﴾ الباقِرُ الرَّحْمَنُ: اَدْعُوكَ مُحْتَاجًا... وَ اَنْبِئِي اِلَيْكَ مَكْرُوبًا؛ مصباح المتعجد ص: ٨٢٧

﴿٤٨٠﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ إِنِّي دَعَوْتُكَ دُعَاءَ مَنْ عَرَفَكَ وَتَسَبَّلَ إِلَيْكَ؛ مَهْجُ الدَّعَوَاتِ ص: ٥٠.

٢-٦-٣-٣-٦-٣- رَفْعُ الطَّرْفِ إِلَى السَّمَاءِ

﴿٤٨٨﴾ فِيمَا وَعَظَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ عِيسَى الْعَلِيَّةُ يَا عِيسَى ارْقُطْ بِالضَّعِيفِ وَارْفَعْ طَرْفَكَ الْكَالِيلَ

وَادْعُنِي إِلَى السَّمَاءِ وَادْعُنِي مِنْكَ قَرِيبٌ وَلَا تَدْعُنِي إِلَّا مُتَضَرِّعًا إِلَيَّ وَهَمَّكَ هَمًّا وَاحِدًا فَإِنَّكَ

مَتَى تَدْعُنِي كَذَلِكَ أَجِبْكَ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٣١

﴿٤٨٨٢﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): ثُمَّ رَمَقَ بَطْرَفَهُ نَحْوَ السَّمَاءِ مَلِيًّا ثُمَّ وَجَّهَ وَجْهَهُ نَحْوَ الْقِبْلَةِ وَبَسَطَ

يَدِيهِ يَدْعُو؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۱۵۲

﴿٤٨٨٣﴾ الكاظم (عليه السلام) قَالَ لَهُ هَارُونُ نَاشِدُنْكَ بِاللَّهِ هَلْ دَعَوْتَ فِي جَوْفِ هَذِهِ اللَّيْلَةِ بَدْعَوَاتٍ

فَقَالَ نَعَمْ قَالَ وَمَا هُنَّ قَالَ جَدَّدْتُ طَهُورًا وَصَلَّيْتُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ وَرَفَعْتُ طَرْفِي

إِلَى السَّمَاءِ وَقُلْتُ يَا سَيِّدِي خَلِّصْنِي مِنْ يَدَي هَارُونَ وَشَرِّهِ وَذَكَرَ لَهُ مَا كَانَ مِنْ دُعَائِهِ فَقَالَ

هَارُونَ قَدْ اسْتَجَابَ اللَّهُ دَعْوَتَكَ يَا حَاجِبُ أَطْلِقْ عَنْ هَذَا الْأُمَالِي لِلصَّدُوقِ ص: ٣٧٧

٣-٦-٣-٣-٦-٣- غَضُّ الْبَصَرِ مِنَ السَّمَاءِ

﴿٤٨٨٤﴾ الصادق (عليه السلام): مَرَّ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى رَجُلٍ وَهُوَ رَافِعُ بَصَرِهِ إِلَى السَّمَاءِ يَدْعُو فَقَالَ لَهُ

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ غَضَّ بَصْرَكَ فَإِنَّكَ لَنْ تَرَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٧

﴿٤٨٨٥﴾ الصادق عليه السلام: مَرَّ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى رَجُلٍ وَهُوَ رَافِعٌ بَصْرَهُ إِلَى السَّمَاءِ يَدْعُو فَقَالَ لَهُ

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ غَضَّ بَصَرَكَ فَإِنَّكَ لَنْ تَرَاهُ وَقَالَ وَمَرَّ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى رَجُلٍ رَافِعٍ يَدَيْهِ إِلَى

السَّمَاءِ وَهُوَ يَدْعُو فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَقْصِرْ مِنْ يَدَيْكَ فَإِنَّكَ لَنْ تَنَالَهُ؛ التوحيد ص: ١٠٧

﴿٤٨٨٦﴾ لِيَتَّهِينَ أَقْوَامٌ عَنْ رَفْعِ أَبْصَارِهِمْ إِلَى السَّمَاءِ عِنْدَ الدُّعَاءِ أَوْ لَتُحْطَفَنَّ أَبْصَارُهُمْ؛

شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ١٩٦

٧-٣-٣-٦-٣ حالات اللسان

١-٧-٣-٣-٦-٣- عَلَى لِسَانِ لَمْ تَعْصِنِي

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٨٨٧﴾ أَنَّ اللَّهَ قَالَ لِمُوسَى ادْعُنِي عَلَى لِسَانٍ لَمْ تَعْصِنِي بِهِ فَقَالَ يَا رَبِّ أَنِّي لِي بِذَلِكَ قَالٌ

ادْعُنِي عَلَى لِسَانٍ غَيْرِكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٩

﴿٤٨٨٨﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الرَّجُلَ الْعَالِمَ مِنْ شَيْعَتِنَا إِذَا حَفِظَ لِسَانَهُ... إِنْ سَأَلَ أُعْطِيَ وَإِنْ دَعَا

أُجِيبَ وَإِنْ طَلَبَ أَذْرَكَ وَإِنْ نَصَرَ مَظْلُومًا عَزَّ؛ دعائم الإسلام ج: ١ ص: ٦٤

٢-٧-٣-٣-٦-٣- لسانُ الصادق

﴿٤٨٨٩﴾ فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى عليه السلام: يَا مُوسَى ادْعُنِي بِالْقَلْبِ النَّقِيِّ وَاللِّسَانِ الصَّادِقِ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤١

٨-٣-٣-٣-٦-٣- حالاتُ الصَّوْتِ

١-٨-٣-٣-٦-٣- بَيْنَ الْجَهْرِ وَالْإِخْفَاتِ

﴿٤٨٩٠﴾ الْإِسْرَاءُ آيَةُ ١١٠: قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَلَا

تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافُ بِهَا وَاتَّبِعْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا

٢-٨-٣-٣-٦-٣- بَغْيَرُ لَحْنٍ

﴿٤٨٩١﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَاهُ بِغَيْرِ لَحْنٍ أَجَابَهُ؛ عوالي اللآلي ج: ٤ ص: ١١٦

﴿٤٨٩٢﴾ الْجَوَادُ عليه السلام: دُعَائِهِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ حَيْثُ لَا يَلْحَنُ وَذَلِكَ أَنَّ الدُّعَاءَ الْمَلْحُونَ لَا

يَصْعَدُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٦

﴿٤٨٩٣﴾ الْجَوَادُ عليه السلام: ذَلِكَ الدُّعَاءُ الْمَلْحُونَ لَا يَصْعَدُ إِلَى اللَّهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٢٢٠

٣-٨-٣-٣-٦-٣- غَيْرُ مُسَجِّعٍ

﴿٤٨٩٤﴾ الرَّسُولُ ﷺ: لِقَوْلِهِ ﷻ إِيَّاكُمْ وَالسَّجْعَ فِي الدُّعَاءِ بِحَسَبِ أَحَدِكُمْ أَنْ يَقُولَ اللَّهُمَّ إِنِّي

أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرُبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرُبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ

عَمَلٍ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ١٩٦

٤-٨-٣-٣-٦-٣- رَفْعُ الصَّوْتِ وَالْإِنتِحَابِ

﴿٤٨٩٥﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهِ فِي الشَّدَائِدِ وَيَكْشِفُ عَنْ ذِرَاعَيْهِ

وَيَرْفَعُ بِهِ صَوْتَهُ وَيَتَنَجَّبُ وَيَكْثُرُ الْبُكَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٧٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۸۸۷﴾ خدای تعالی در گفتگو با موسی به او فرمود: مرا با زبانی بخوان که با آن نافرمانی مرا نکرده باشی، پس موسی عرض کرد: ای پروردگار من، چنین زبانی از کجا فراهم سازم. فرمود: مرا به واسطه زبان کسی غیر از خودت بخوان.

﴿۴۸۸۸﴾ شخص عالمی از شیعیان ما، هرگاه زبانش را حفظ کند... اگر بخواهد داده می‌شود، و اگر دعا کند اجابت می‌شود، و اگر درخواست کند به دست آورد و اگر مظلومی را یاری دهد سربلند می‌شود.

۲-۷-۳-۳-۳- زبان صادق

﴿۴۸۸۹﴾ ای موسی، مرا با قلب پاک و زبان راستگو بخوان و دعا کن.

۸-۳-۳-۳-۳- حالات صدا

۱-۳-۳-۳-۳- بین آشکار و پنهان

﴿۴۸۹۰﴾ آیه ۱۱۰ بگو: «الله» را بخوانید یا «رحمان» را، هر کدام را بخوانید، (ذات پاکش یکی است، و) برای او بهترین نام‌هاست! و نمازت را زیاد بلند یا خیلی آهسته نخوان، و در میان آن دو، راهی (معتدل) انتخاب کن!

۲-۳-۳-۳-۳- بدون آواز

﴿۴۸۹۱﴾ هر که او را بدون آواز بخواند، پاسخش می‌دهد.

﴿۴۸۹۲﴾ به خاطر دعای غیرمغلوط است، زیرا دعای مغلوط، به طرف خدای عزوجل صعود نمی‌کند.

﴿۴۸۹۳﴾ دعای ناصحیح به سوی خدا بالا نمی‌رود.

۳-۳-۳-۳-۳- بدون قید و بند سجع و قافیه

﴿۴۸۹۴﴾ بپرهیزید و دوری کنید از سجع و وزن در دعا به حسب توان هر کدامتان که می‌گویید: خدایا! من بهشت و هر آن گفتار و کرداری که مرا به آن نزدیک می‌دارد، از تو می‌خواهم. خدایا! من از دوزخ و هر آن گفتار و کرداری که مرا به آن نزدیک می‌دارد، به تو پناه می‌برم.

۴-۳-۳-۳-۳- بلند کردن صدا

﴿۴۸۹۵﴾ حضرت ابوعبدالله امام جعفر صادق علیه السلام این دعا را در سختی‌ها می‌خواندند و ذراعی خود را برهنه می‌کردند و صدای خود را بلند می‌کردند و ناله و زاری می‌نمودند و در وقت خواندن این دعا بسیار می‌گریستند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٨٩٦﴾ ثُمَّ تَكْتُبُ فِي وَسْطِهِ بوتا بوتا برتاتا ادْعُنِي أَصَوَاتًا؛ مكارم الأخلاق ص: ٤١١

﴿٤٨٩٧﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: الرَّجُلُ لَا يَرَى أَنَّهُ صَنَعَ شَيْئًا فِي الدُّعَاءِ وَفِي

الْقِرَاءَةُ حَتَّى يَرْفَعَ صَوْتَهُ فَقَالَ لَا بَأْسَ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٢٠٩

﴿٢٨٩٨﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: بَسَطَ يَدَيْهِ وَدَعَا ثُمَّ خَرَّ سَاحِداً وَهُوَ يَنْشِئُ فَأَطَالَ النُّشُوجَ وَعَلَا نَحْبَهُ

وَجَرَتْ دُمُوعُهُ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَأَطْرَقَ إِلَى الْأَرْضِ وَدُمُوعُهُ تَقْطُرُ كَأَنَّهَا صَوْبُ الْمَطَرِ بِحَارِ الْأَنْوَارِ

ج: ۲۸ ص: ۵۸

٥-٨-٣-٣-٦-٣- الإستصراخ

﴿٤٨٩٩﴾ فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى ^{الْحَلِيمِ} أَتَىكَ ذُلًّا بَيْنَ يَدَيْكَ فَفَعَلَ الْعَبْدُ الْمُسْتَصْرَخُ إِلَى

سَيِّدِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٤٩٠﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ: آفَافُ الدُّعَاءِ إِلَيْكَ لِلصَّارِحِينَ مَفْتُوحَةً؛ الْبِلْدَ الْأَمِينِ ص: ٢٠٥

﴿٤٩٠﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): اتَّخَذَ مَسْجِدًا فِي بَيْتِكَ فَإِذَا خَفْتَ شَيْئًا فَالْبَسِ ثَوْبَيْنِ غَلِظَيْنِ مِنْ أَعْلَى

ثِيَابِكَ وَصَلَّ فِيهِمَا ثُمَّ اجْتُ عَلَى رَكْبَتَيْكَ فَاصْرُخْ إِلَى اللَّهِ وَسَلِّهُ الْجَنَّةَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٨٠

٦-٨-٣-٣-٦-٣ الضحة

﴿٢٩٠﴾ مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ: يَا مُوسَى إِنِّي لَسْتُ بِغَافِلٍ عَن خَلْقِي وَ لَكِنِّي أُحِبُّ أَنْ تَسْمَعَ

مَلَأْتُكَ ضَجِيجَ الدُّعَاءِ مِنْ عِبَادِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٠

٧-٨-٣-٣-٦-٣- الفرعُ، العَجُّ، الضجُّ

﴿٤٩٠﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): فَلَمَّا كَانَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ نَزَلَ الْعَذَابُ فَقَالَ الْعَالَمُ لَهُمْ يَا قَوْمِ افْرَعُوا إِلَى

اللَّهُ فَلَاعَلَّهُ يَرْحَمُكُمْ وَيَرُدُّ الْعَذَابَ عَنْكُمْ فَقَالُوا كَيْفَ نَصْنَعُ قَالَ اجْتَمِعُوا وَاخْرُجُوا إِلَى الْمَفَازَةِ وَ

فَرَّقُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَالْأَوْلَادِ وَبَيْنَ الْأَبْلِ وَأَوْلَادِهَا وَبَيْنَ الْبَقَرِ وَأَوْلَادِهَا وَبَيْنَ الْغَنَمِ وَأَوْلَادِهَا ثُمَّ

يَبْكُوا وَادْعُوا فَذَهَبُوا وَفَعَلُوا ذَلِكَ وَصَجُّوا وَبَكُوا فَرَحِمَهُمُ اللَّهُ وَصَرَفَ عَنْهُمْ الْعَذَابَ وَفَرَّقَ

عَذَابَ عَلَى الْجَبَالِ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٨٠

﴿ ٤٩٠ ٤ ﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: عَجَّتْ إِلَيْكَ الْأَلْسُنُ بِأَصْنَافِ الدُّعَاءِ فِي بِلَادِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص:

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٨-٣-٣-٣-٣- الحنين، الجارُ

﴿٤٩٠٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَوَاللَّهِ لَوْ حَنَنْتُمْ حَنِينَ الْوَلَدِ الْعَجَلِ وَ دَعَوْتُمْ بِهِدِيلِ الْحَمَامِ وَ جَارْتُمْ جُورَ مُنْتَبِلِي الرُّهْبَانِ وَ خَرَجْتُمْ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْأَمْوَالِ وَ الْأَوْلَادِ التَّمَّاسِ الْقُرْبَةِ إِلَيْهِ فِي ارْتِفَاعِ دَرَجَةٍ عِنْدَهُ أَوْ عُفْرَانِ سَيِّئَةٍ أَحْصَتْهَا كُتُبُهُ وَ حَفِظَتْهَا رُسُلُهُ لَكَانَ قَلِيلًا فِيمَا أَرْجُو لَكُمْ مِنْ ثَوَابِهِ وَ أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِنْ عِقَابِهِ؛ نهج البلاغة ص: ٨٩

٩-٣-٣-٣-٣- إخفاتُ

﴿٤٩٠٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَلَمَّا سَلَّمَ وَ سَبَّحَ بَسْطَ كَفَّيْهِ وَ ... أَخَفَّتْ دُعَاءَهُ وَ سَجَدَ وَ عَفَّرَ وَ قَالَ الْعَفْوُ الْعَفْوُ مِائَةَ مَرَّةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٠

﴿٤٩٠٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: بَسْطَ كَفَّيْهِ وَ ... أَخَفَّتْ دُعَاءَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٠

٤-٣-٣-٣-٣- المواقف الأنسب للدُّعاء، المواقف التي يُتميّز فيها الدُّعاءُ بأنَّه أقربُ للإِستجابةِ

١-٣-٣-٣-٣-٣- المواقف المرتبطة بالدُّعاء (الإجتماعُ والأفراد، الجهرُ والإخفاء، البلاءُ والرِّخاءُ)

١-٣-٣-٣-٣-٣- في كُلِّ الحالاتِ

﴿٤٩٠٨﴾ الرضا عليه السلام: وَ قَدْ يَجُوزُ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ وَ تَسْأَلَهُ عَلَى أَيِّ حَالٍ كُنْتَ؛ وسائل الشيعة ج: ٣

ص: ١١١

﴿٤٩٠٩﴾ الرضا عليه السلام: أَدْعُوكَ رَهَبًا وَ رَغَبًا وَ خَوْفًا وَ طَمَعًا وَ إِحْسَانًا وَ إِحْسَاءًا وَ تَضَرُّعًا وَ تَمَلُّقًا وَ قَائِمًا وَ قَاعِدًا وَ رَاكِعًا وَ سَاجِدًا وَ رَاكِبًا وَ مَاشِيًا وَ ذَاهِبًا وَ جَائِيًا وَ فِي كُلِّ حَالَتِي؛

بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٧

﴿٤٩١٠﴾ السَّجَّاد عليه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ لَا تَجْعَلَنِي نَاسِيًا لِذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ لَا غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ لَا آيسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَ إِنِ ابْطَأَتْ عَنِّي، فِي سِرَاءٍ كُنْتُ أَوْ ضُرَاءٍ، أَوْ شِدَّةٍ أَوْ رَخَاءٍ، أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ بَلَاءٍ، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نَعْمَاءٍ، أَوْ جِدَّةٍ أَوْ لَأَوَاءٍ، أَوْ فَقْرٍ أَوْ غِنَى؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ٢١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۸-۳-۳-۳-۳-۳ ناله

﴿۴۹۰۵﴾ به خدا، اگر چون شتر بیچه مرده گریه و زاری کنید و چون کبوتر جفت از دست شده بانگ برآرید، و چون راهب ترک دنیا گفته فریاد کشید، و مال و فرزندان در راه قرب خدا دهید تا مرتبه شما افزوده گردد یا گناهانتان بخشوده، گناهی که در نامه‌های او ثبت است و شمرده، و فرشتگان وی آنان را از خاطر نبرده، این همه در مقابل ثوابی که از خدا برای شما امید می‌دارم، و کیفر او که از آن بر شما اندک است و ناچیز.

۹-۳-۳-۳-۳-۳ پایین آوردن صدا

﴿۴۹۰۶﴾ پس از سلام و تسبیح، دو دستش را بلند کرد و صدایش را پایین آورد و سجده کرد و صورتش را بر زمین نهاد و صد مرتبه گفت: «العفو العفو».

﴿۴۹۰۷﴾ دو دستش را بلند کرد و صدایش را پایین آورد.

۴-۳-۳-۳-۳-۳-۳ موقیعت‌های مناسب‌تر برای دعا، موقیعت‌هایی که دعا در آن موقیعت به اجابت نزدیک‌تر است

۱-۳-۳-۳-۳-۳-۳ موقیعت‌هایی مرتبط با فردِ دعا کننده (اجتماع و افراد، جهر و إخفاء، بلاء و رخاء)

۱-۳-۳-۳-۳-۳-۳ در همه حالات

﴿۴۹۰۸﴾ از خداوند طلب کردن و حاجت خواستن و خدا را خواندن جایز است در هر حالتی که باشد.

﴿۴۹۰۹﴾ با میل و بیم و ترس و طمع و اصرار و پافشاری و زاری و چالپوسی، ایستاده و نشسته و در رکوع و سجود و سواره و پیاده و در حال رفتن و آمدن و در تمامی حالات، تو را می‌خوانم.

﴿۴۹۱۰﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا از یاد کردن در نعمت‌هایی که به من دادی، به فراموشی دچار نکن و به احسانت در آنچه به من بخشیده‌ای غافل مساز، و از پاسخ دادن به درخواستم حتی اگر با تأخیر اتفاق بیفتد نومیدم نکن، خوش باشم یا ناخوش، در سختی یا خوشی، تندرست یا گرفتار، حاجتمند و بدحال یا در نعمت، سختی یا آسانی معیشت، نیازمند یا بی‌نیاز.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٩١١﴾ قَالَ فَلِمَ جَوَزْتُمُ الصَّلَاةَ عَلَى الْمَيِّتِ بَغَيْرِ وُضْءٍ قِيلَ لَأَنَّهُ لَيْسَ فِيهَا رُكُوعٌ وَلَا سُجُودٌ وَإِنَّمَا هِيَ دَعَاءٌ وَمَسْأَلَةٌ وَقَدْ يَجُوزُ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ وَتَسْأَلَهُ عَلَى أَيِّ حَالٍ كُنْتَ وَإِنَّمَا يَجِبُ الْوُضُوءُ فِي الصَّلَاةِ الَّتِي فِيهَا الرُّكُوعُ وَالسُّجُودُ؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام ج: ٢ ص: ١١٥

٢-١-٤-٣- الجهر والإخفاء

١-٢-١-٤-٦-٣- الحَجرُ و العَلنُ و الظُّهورُ

﴿٤٩١٢﴾ دَعَوْتُ رَبِّي مُخْلِصًا وَجَهْرًا: بحار الأنوار ج: ١٥ ص: ١١٣

﴿٤٩١٣﴾ دُعَاءُ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَوَاللَّهِ مَا دَعَوْتُ بِهِنَّ فِي سِرٍّ وَلَا عَلَانِيَةٍ فِي شِدَّةٍ وَلَا رَخَاءٍ إِلَّا

استَجَابَ اللَّهُ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٦٧

﴿٤٩١٤﴾ فَهَلْ أَنْتَ يَا إِلَهِي غَافِرٌ لِمَنْ دَعَاكَ فَأَعْلَنَ فِي الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٤٧

﴿٤٩١٥﴾ إِيذِيسَ الصَّلَاةِ: إِذَا دَخَلْتُمْ فِي الصَّلَاةِ فَاصْرُفُوا إِلَيْهَا خَوَاطِرَكُمْ وَأَفْكَارَكُمْ وَادْعُوا اللَّهَ

دُعَاءَ ظَاهِرًا مُنْفَرَجًا؛ مستدرک الوسائل ج: ۴ ص: ۱۰۰

٢-٢-١-٤-٦-٣-خفية

﴿٤٩١٦﴾ الأعراف آية ٥٥: ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

﴿٤٩١٧﴾ الرسول ﷺ: خَيْرُ الدُّعَاءِ الْحَفِيُّ قَالَ تَعَالَى ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُضْعًا؛ إرشاد القلوب ج:

١ ص: ١٥٤

﴿٤٩١٨﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اَدْعُوكَ تَضَرُّعًا وَخَفِيَّةً إِنَّكَ لَا تُجِبُ الْمُعْجَدِينَ؛ المصباح للكفعمي

ص: ۱۳۸

﴿٤٩١٩﴾ الرسول ﷺ: صَلَّى رَكْعَتَيْنِ وَدَعَا خَفِيًّا؛ بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ١٩٨

﴿٤٩٢﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَامَ إِلَيْكَ بِقَلْبٍ طَاهِرٍ نَقِيٍّ، ثُمَّ دَعَاكَ بِصَوْتٍ حَائِلٍ خَفِيَ؛ الصَّحِيفَةُ

السجادة العلية الدعاء ١٢

﴿٤٩٢١﴾ دَعْوَةُ تَخْفِئُهَا أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ سَبْعِينَ دَعْوَةً تُظْهِرُهَا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٦

٣-٢-١-٤-٦-٣- دَعْوَةُ السِّرِّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۱۱﴾ اگر بپرسد، چرا بدون وضو نماز میت را جایز می‌دانید؟ پاسخ داده می‌شود که چون رکوع و سجود ندارد و جز دعا و درخواست نیست، و از خداوند طلب کردن و حاجت خواستن و خدا را خواندن جایز است بدون طهارت باشد، و وضو تنها برای نمازی است که رکوع و سجود از ارکان آن است.

۲-۱-۴-۳- آشکار و پنهان

۱-۲-۴-۳- آشکار

﴿۴۹۱۲﴾ پروردگارم را با خلوص نیت و آشکارا خواندم.

﴿۴۹۱۳﴾ به خدا سوگند که این دعا را نه در پنهانی و نه در آشکارا و نه در سختی و نه در رفاه نخواندم، مگر آنکه خدای تعالی حاجت مرا به برکت این دعا برآورد.

﴿۴۹۱۴﴾ خدای من، آیا تو بر کسی که تو را بخواند بخشنده هستی؟

﴿۴۹۱۵﴾ وقتی وارد نماز شدید، خاطرات و افکارتان را از چیزهای دیگر به نماز برگردانید، خدا را با دلی رو به او و باز و گشاده بخوانید.

۲-۲-۴-۳- پنهان

﴿۴۹۱۶﴾ آیه ۵۵ پروردگار خود را (آشکارا) از روی تضرع، و در پنهانی بخوانید! (و از تجاوز دست بردارید که) او متجاوزان را دوست نمی‌دارد!

﴿۴۹۱۷﴾ بهترین دعا آن است که پنهان باشد، چنانچه خدای تعالی فرموده خدا را در نهان بخوانید.

﴿۴۹۱۸﴾ با حالت زاری و پنهانی می‌خوانمت که تو متجاوزین را دوست نداری.

﴿۴۹۱۹﴾ دو رکعت نماز خواند و به آرامی دعا کرد.

﴿۴۹۲۰﴾ پس با دلی پاک و پاکیزه به سوی تو برخیزد و با صدایی تغییر یافته (زمزمه وار) آهسته تو را بخواند.

﴿۴۹۲۱﴾ دعایی که آن را پنهان کنی نزد خداوند از هفتاد دعا که آن را آشکار کنی بهتر است.

۳-۲-۴-۳- دعای مخفی

﴿۱۳۴۹﴾

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

﴿٤٩٢٢﴾ الرضا عليه السلام: دَعْوَةُ الْعَبْدِ سِرًّا دَعْوَةٌ وَاحِدَةٌ تَعْدِلُ سَبْعِينَ دَعْوَةً عَلَانِيَةً؛ الكافي ج: ٢ ص:

٤٧٦

﴿٤٩٢٣﴾ الرسول عليه السلام: دَعْوَةُ فِي السِّرِّ تَعْدِلُ سَبْعِينَ دَعْوَةً فِي الْعَلَانِيَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٢

﴿٤٩٢٤﴾ الرسول عليه السلام: دُعَاءُ السِّرِّ يَزِيدُ عَلَى الْجَهْرِ سَبْعِينَ ضِعْفًا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٤

﴿٤٩٢٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ كَثُرَتْ هُمُومُهُ مِنْ أَمْتِكَ فَلْيَدْعُنِي سِرًّا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

٣٠٨

﴿٤٩٢٦﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي...الْإِسْرَارُ بِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

٤-٢-١-٤-٣- الدُّعَاءُ فِي الْخُلُوةِ

﴿٤٩٢٧﴾ الرسول عليه السلام: ثُمَّ أَغْلَقَ عَلَيْهِمَا الْبَابَ وَانْطَلَقَ وَلَمْ يَزَلْ يَدْعُو لَهُمَا حَتَّى تَوَارَى فِي

جُرْتِهِ لَمْ يُشْرِكْ أَحَدًا مَعَهُمَا فِي الدَّعَاءِ؛ كشف اليقين ص: ١٩٥

﴿٤٩٢٨﴾ المجتبي عليه السلام: أَنْ مَوْلَانَا كَانَ إِذَا أَحْزَنَهُ أَمْرٌ خَلَا فِي بَيْتٍ وَدَعَا بِهِ؛ المجتبي ص: ٨

﴿٤٩٢٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ وَمَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ سِرًّا بِالْغَةِ مَا بَلَغَتْ إِلَى أَوْ إِلَى

غَيْرِي فَلْيَدْعُنِي فِي جَوْفِ اللَّيْلِ خَالِيًا وَلْيَقُلْ وَهُوَ عَلَى طَهْرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣١٦

٥-٢-١-٤-٣- الإِجْتِمَاعُ لِلدَّعَاءِ

﴿٤٩٣٠﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ أَبِي عليه السلام إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ دَعَا النِّسَاءَ وَالصِّبْيَانَ ثُمَّ دَعَا وَآمَنُوا؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٥

﴿٤٩٣١﴾ يُسْتَحَبُّ الإِجْتِمَاعُ وَالدَّعَاءُ عِنْدَ مَشَاهِدِ الْأَيْمَةِ؛ روضة الواعظين ج: ٢ ص: ٣٥١

﴿٤٩٣٢﴾ الصادق عليه السلام: فَلَمَّا كَانَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ نَزَلَ الْعَذَابُ فَقَالَ الْعَالَمُ لَهُمْ يَا قَوْمُ افْرَعُوا إِلَى

اللَّهِ فَلَعَلَّهُ يَرْحَمُكُمْ وَيَرُدُّ الْعَذَابَ عَنْكُمْ فَقَالُوا كَيْفَ نَصْنَعُ قَالَ اجْتَمِعُوا وَاخْرُجُوا إِلَى الْمَفَازَةِ وَ

فَرَّقُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَالْأَوْلَادِ وَبَيْنَ الْإِبِلِ وَأَوْلَادِهَا وَبَيْنَ الْبَقَرِ وَأَوْلَادِهَا وَبَيْنَ الْغَنَمِ وَأَوْلَادِهَا ثُمَّ

ابْكُوا وَادْعُوا فَذَهَبُوا وَفَعَلُوا ذَلِكَ وَضَجُّوا وَبَكَوْا فَرَحِمَهُمُ اللَّهُ وَصَرَفَ عَنْهُمْ الْعَذَابَ وَفَرَّقَ

الْعَذَابَ عَلَى الْجِبَالِ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٨٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۲۲﴾ یک دعای مخفی بنده، برابر است با هفتاد دعای آشکار او.

﴿۴۹۲۳﴾ یک دعای نهانی مساوی هفتاد دعای آشکار است.

﴿۴۹۲۴﴾ دعای نهانی، هفتاد برابر از دعای آشکار مؤثر (در اجابت) است.

﴿۴۹۲۵﴾ هرکس از امت تو غم‌های زیادی داشته باشد، اگر در جای خلوت مرا بخواند (من او را اجابت خواهم کرد).

﴿۴۹۲۶﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... اصرار و پافشاری در دعاست.

۴-۲-۱-۴-۳- دعا در خلوت

﴿۴۹۲۷﴾ آنگاه در منزل را بر آن‌ها بست و به منزل خود رفت و مرتب در طول راه آن‌ها را دعا می‌کرد و هیچ‌کس را در این دعا با آن‌ها شریک ننمود.

﴿۴۹۲۸﴾ مولای ما هرگاه که امری او را اندوهگین می‌کرد، در خانه خلوت می‌کرد و خدا را با این دعا می‌خواند.

﴿۴۹۲۹﴾ ای محمد، هرکس از امت تو یک حاجت سرّی داشته باشد، در نیمه‌شب به تنهایی رو به من آورده درحالی که پاک است و وضو هم دارد بگوید...

۵-۲-۱-۴-۳- دعای جمعی

﴿۴۹۳۰﴾ هرگاه پدرم از چیزی محزون می‌شد (و مشکلی برایش پیش می‌آمد) زنان و کودکان را جمع کرده دعا می‌نمود و آنان آمین می‌گفتند.

﴿۴۹۳۱﴾ مستحب است کنار مشاهد ائمه، اجتماع و دعا کنیم.

﴿۴۹۳۲﴾ وقتی روز عذاب فرارسید، مرد عالم به مردم گفت: ای قوم به درگاه الهی جزع و فزع و تضرع کنید، شاید به شما رحم کند و عذاب را از شما برطرف سازد، مردم گفتند: چه کنیم؟ عالم گفت: به‌سوی بیابان بروید و میان زنان و کودکان فاصله افکنید و شتران ماده را از کره‌هایشان جدا کنید و میان دام‌ها و بچه‌هایشان نیز چنین کنید، سپس به دعا و گریه و تضرع بپردازید و سر به سجده گذارید و درخواست رحمت کنید، مردم چنین کردند، خداوند به آنان رحمت کرد و عذاب را از ایشان برطرف کرد و بر کوه‌ها وارد کرد. بعد از فرود عذاب بر کوه، یونس به دهکده بازگشت تا نتیجه نزول عذاب را ببیند، اما با کمال تعجب دهقانان را در حال زراعت دید، به آن‌ها گفت: قوم یونس چه کردند؟ آن‌ها که یونس را نمی‌شناختند، گفتند: یونس به آن‌ها نفرین کرد، خداوند هم دعای او را اجابت کرد و نشانه‌های عذاب ظاهر شد، اما آن‌ها اجتماع کرده و گریه و زاری کردند و به درگاه الهی دعا کردند، خداوند هم به آن‌ها رحمت کرد و عذاب را از آن‌ها برطرف کرد و بر کوه‌ها نازل کرد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٩٣٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ يُونُسَ دَعَا عَلَيْهِمْ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ نَزَلَ الْعَذَابُ عَلَيْهِمْ فَاجْتَمَعُوا وَ بَكَوْا فَدَعَوْا فَرَحِمَهُمُ اللَّهُ وَ صَرَفَ ذَلِكَ عَنْهُمْ وَ فَرَّقَ الْعَذَابَ عَلَى الْجِبَالِ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص:

٣٨٠

﴿٤٩٣٤﴾ الصادق عليه السلام: أَتَى قَوْمُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ بِلَادَنَا قَدْ قُحِطَتْ وَ تَوَالَتِ السُّنُونُ عَلَيْنَا فَادْعُ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى يُرْسِلَ السَّمَاءَ عَلَيْنَا فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْمُنْبَرِ فَأُخْرِجَ وَ اجْتَمَعَ النَّاسُ فَصَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَ دَعَا وَ أَمَرَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا فَلَمْ يَلْبَثْ أَنْ هَبَطَ جَبْرِئِيلُ ﷺ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرِ النَّاسَ أَنَّ رَبَّكَ قَدْ وَعَدَهُمْ أَنْ يُمَطَّرُوا يَوْمَ كَذَا وَ كَذَا وَ سَاعَةَ كَذَا وَ كَذَا فَلَمْ يَزَلِ النَّاسُ يَنْتَظِرُونَ ذَلِكَ الْيَوْمَ وَ تِلْكَ السَّاعَةَ حَتَّى إِذَا كَانَتْ تِلْكَ السَّاعَةُ أَهَاجَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ رِيحًا فَاتَّارَتْ سَحَابًا وَ جَلَلَتِ السَّمَاءُ وَ أَرُخَتْ عِزَالِيهَا فَجَاءَ أُولَئِكَ النَّفَرُ بِأَغْيَانِهِمْ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ لَنَا أَنْ يَكْفَ السَّمَاءَ عَنَّا فَإِنَّا قَدْ كِدْنَا أَنْ نَغْرُقَ فَاجْتَمَعَ النَّاسُ وَ دَعَا النَّبِيُّ ﷺ وَ أَمَرَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا عَلَى دُعَائِهِ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنَ النَّاسِ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَسْمِعْنَا فَإِنَّ كُلَّ مَا تَقُولُ لَيْسَ نَسْمَعُ فَقَالَ قُولُوا اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَ لَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ صُبِّهَا فِي بُطُونِ الْأَوْدِيَةِ وَ فِي نَبَاتِ الشَّجَرِ وَ حَيْثُ يَرْعَى أَهْلُ الْوَبْرِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رَحْمَةً وَ لَا تَجْعَلْهَا عَذَابًا؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٢١

﴿٤٩٣٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ قَوْمًا أَتَوْا النَّبِيَّ ﷺ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ بِلَادَنَا قَدْ قُحِطَتْ وَ تَأَخَّرَ عَنَّا الْمَطَرُ وَ تَوَاتَرَتْ عَلَيْنَا السُّنُونُ فَادْعُ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُرْسِلَ السَّمَاءَ عَلَيْنَا فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْمُنْبَرِ فَأُخْرِجَ وَ اجْتَمَعَ النَّاسُ فَصَعِدَ الْمُنْبَرِ وَ دَعَا وَ أَمَرَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا فَلَمْ يَلْبَثْ أَنْ هَبَطَ جَبْرِئِيلُ ﷺ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرِ النَّاسَ أَنَّ رَبَّكَ قَدْ وَعَدَهُمْ أَنَّهُمْ يُمَطَّرُونَ فِي يَوْمٍ كَذَا وَ كَذَا فِي سَاعَةِ كَذَا وَ كَذَا قَالَ فَلَمْ يَزَلِ النَّاسُ يَتَلَوَّمُونَ ذَلِكَ الْيَوْمَ وَ تِلْكَ السَّاعَةَ حَتَّى إِذَا كَانَتْ تِلْكَ السَّاعَةُ أَهَاجَ اللَّهُ رِيحًا فَاتَّارَتْ سَحَابًا وَ جَلَلَتِ السَّمَاءُ وَ أَرُخَتْ عِزَالِيهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦

ص: ١٨٤

﴿٤٩٣٦﴾ الصادق عليه السلام: فَاجْتَمَعَ النَّاسُ وَ دَعَا النَّبِيُّ ﷺ وَ أَمَرَهُمْ أَنْ يُؤْمِنُوا فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَسْمِعْنَا فَإِنَّ كُلَّ مَا تَقُولُ لَيْسَ نَسْمَعُ فَقَالَ قُولُوا حَوَالَيْنَا وَ لَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ صُبِّهَا فِي بُطُونِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۳۳﴾ یونس علیه السلام به آن‌ها نفرین کرد، خداوند هم دعای او را اجابت کرد و نشانه‌های عذاب ظاهر شد، اما آن‌ها اجتماع کرده و گریه و زاری کردند و به درگاه الهی دعا کردند، خداوند هم به آن‌ها رحمت کرد و عذاب را از آن‌ها برطرف کرد و بر کوه‌ها نازل کرد.

﴿۴۹۳۴﴾ گروهی نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمدند و عرض کردند: ای پیامبر خدا! سرزمین ما چند سال است که دچار خشک‌سالی است. از خدای تبارک و تعالی بخواه تا برای ما بارانی بفرستد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دستور داد منبری در بیرون شهر قرار دهند. مردم از شهر خارج شدند و اجتماع کردند. پیامبر بر منبر رفت و دعا کرد و به مردم دستور داد که آمین بگویند. طولی نکشید که جبرئیل نازل شد و عرض کرد: ای محمد! به مردم بگو که خدای تو وعده کرده است که در فلان روز و فلان ساعت برایشان باران بفرستد. مردم به انتظار آن روز و ساعت بودند، چون ساعت مقرر فرارسید خداوند عزوجل بادی فرستاد که ابرها را درهم ریخت و آسمان را پوشاند و ابرها دهانه خود را گشودند. همان افراد خدمت پیامبر رسیدند و عرض کردند: ای پیامبر! از خدا بخواه تا جلوی باران را بگیرد که ما نزدیک است غرق شویم. دوباره همه مردم گرد آمدند و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دست به دعا برداشت و به مردم نیز گفت آمین بگویند. مردی از میان جمعیت گفت: ای پیامبر خدا! دعا را بلند بخوان تا ما هم بشنویم، زیرا همه دعایی را که تو می‌خوانی ما نمی‌شنویم. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: بگویید خدایا! بر پیرامون ما بیاران نه بر ما. خدایا! این باران را بر دل صحرا بریز و در پای درخت‌ها و چراگاه‌هایی که گله‌داران رمة‌های خود را می‌چرانند. خدایا! آن را رحمت قرار ده نه عذاب.

﴿۴۹۳۵﴾ جمعی نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمده گفتند: ای پیامبر خدا! سرزمین ما دچار قحطی شده و چند سال پی‌درپی خشک‌سالی است، خدای تبارک و تعالی را بخوان تا باران بر ما بفرستد، پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دستور داد منبری گذارند و از خانه بیرون آمد، به منبر رفت و مردم نیز اجتماع کردند، پس آن حضرت به منبر رفت و دعا کرد و به مردم نیز دستور داد آمین بگویند، طولی نکشید که جبرئیل نازل شد و گفت: ای محمد به مردم بگو خداوند وعده کرده در روز فلان و در ساعت فلان باران بر شما بیاید، مردم به انتظار آن روز و آن ساعت روزشماری کردند تا چون ساعت مقرر فرارسید خدای عزوجل بادی فرستاد، و آن باد ابری را با خود آورد و آسمان را پوشانید و دهنه خود را رها کرد (کنایه از شدت باران است).

﴿۴۹۳۶﴾ مردم جمع شدند و پیامبر صلی الله علیه و آله دعا کرد و به ایشان فرمود تا آمین بگویند، یکی از بین جمعیت گفت: ای پیامبر خدا بلندتر دعا بخوان، نمی‌شنویم چه می‌گویید. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

الأَوَدِيَّةِ وَفِي مَنَابِتِ الشَّيْخِ وَحَيْثُ يُرْعَى أَهْلُ الْوَبْرِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ رَحْمَةً وَلاَ تَجْعَلْهُ عَذَاباً؛
مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٩٢

﴿٤٩٣٧﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام حَالِي وَانْتِشَارَ أَمْرِي عَلَى قَالَ فَقَالَ لِي إِذَا قَدِمْتَ الْكُوفَةَ فَبِعْ وَسَادَةً مِنْ بَيْتِكَ بَعِشْرَةَ دَرَاهِمٍ وَادْعُ إِخْوَانَكَ وَاعِدْ لَهُمْ طَعَاماً وَسَلِّهِمْ يَدْعُونَ اللَّهَ لَكَ قَالَ فَفَعَلْتُ وَمَا أَمَكَّنِي ذَلِكَ حَتَّى بَعْتُ وَسَادَةً وَاتَّخَذْتُ طَعَاماً كَمَا أَمَرَنِي وَ سَأَلْتُهُمْ أَنْ يَدْعُوا اللَّهَ لِي قَالَ فَوَ اللَّهُ مَا مَكُنْتُ إِلَّا قَلِيلاً حَتَّى أَتَانِي غَرِيمٌ لِي فَدَقَّ الْبَابَ عَلَيَّ وَ صَالِحِي مِنْ مَالٍ لِي كَثِيرٍ كُنْتُ أَحْسِبُهُ نَحْواً مِنْ عَشْرَةِ آلَافٍ دِرْهَمٍ قَالَ ثُمَّ أَقْبَلْتَ الْأَشْيَاءَ عَلَيَّ؛
الكافي ج: ٥ ص: ٣١٤

١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- اجتماع ثلاثة

﴿٤٩٣٨﴾ الصادق عليه السلام: مَا اجْتَمَعَ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَصَاعِدًا إِلَّا حَضَرَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مِثْلُهُمْ فَإِنْ دَعَوْا بِخَيْرٍ أَمَّنُوا وَإِنْ اسْتَعَاذُوا مِنْ شَرٍّ دَعَوْا اللَّهَ لِيَصْرِفَهُ عَنْهُمْ وَإِنْ سَأَلُوا حَاجَةً شَفَعُوا إِلَى اللَّهِ وَ سَأَلُوهُ قَضَاءً هَا؛ وسائل الشيعة ج: ١٦ ص: ٣٤٧

﴿٤٩٣٩﴾ الصادق عليه السلام: أَيُّمَا ثَلَاثَةٌ مُؤْمِنِينَ اجْتَمَعُوا عِنْدَ أَخٍ لَهُمْ يَأْمَنُونَ بِوَأَيْتِهِ وَلاَ يَخَافُونَ غَوَائِلَهُ وَيَرْجُونَ مَا عِنْدَهُ إِنْ دَعَوْا اللَّهَ أَجَابَهُمْ وَإِنْ سَأَلُوا أُعْطَاهُمْ وَإِنْ اسْتَزَادُوا زَادَهُمْ وَإِنْ سَكَنُوا ابْتَدَأَهُمْ؛ الكافي ج: ٢ ص: ١٧٨

١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- اجتماع أربع نفر

﴿٤٩٤٠﴾ الصادق عليه السلام: فَإِنْ لَمْ يَكُونُوا أَرْبَعِينَ فَأَرْبَعَةٌ يَدْعُونَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ عَشْرَ مَرَّاتٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُمْ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٧

﴿٤٩٤١﴾ مَا اجْتَمَعَ أَرْبَعُ نَفَرٍ إِلَّا تَفَرَّقُوا عَنْ إِجَابَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣
﴿٤٩٤٢﴾ الصادق عليه السلام: مَا اجْتَمَعَ أَرْبَعَةٌ رَهْطٍ قَطُّ عَلَى أَمْرٍ وَاحِدٍ فَدَعَوْا اللَّهَ إِلَّا تَفَرَّقُوا عَنْ إِجَابَةِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٧

﴿٤٩٤٣﴾ الصادق عليه السلام: مَا اجْتَمَعَ أَرْبَعَةٌ قَطُّ عَلَى أَمْرٍ فَدَعَوْا اللَّهَ إِلَّا تَفَرَّقُوا عَنْ إِجَابَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بگوئید خدایا! باران را بر اطراف ما بیاران و نه بر ما. خدایا! در دره‌ها و چراگاه‌ها بارانت را فروریز؛ خدایا! آن را برای ما رحمت و لطف قرار ده نه عذاب.

﴿۴۹۳۷﴾ خدمت حضرت صادق شکایت کردم از فقر و فلاکت و اوضاع درهم‌ریخته خود، فرمود: وقتی به کوفه برگشتی یک بالش در خانه داری به ده درهم بفروش، برادرانت را دعوت کن و برای آن‌ها غذایی تهیه کن، از آن‌ها درخواست کن برایت دعا کنند. گفت: این کار را کردم جز فروش رختخواب چاره‌ای نداشتیم از پول آن غذایی تهیه کردم، به دستور امام علیه السلام از دوستان و برادران دینی دعوت کرده درخواست کردم برایم دعا کنند، به خدا سوگند دیگر جز اندکی برایم باقی نمانده بود یک بدهکاری در خانه را کوبید. طلب زیادی که از او داشتم با من مصالحه کرد گمان می‌کنم ده‌هزار درهم بود، بعد دیگر دنیا رو به من آورد و کارها درست شد.

۱-۵-۲-۱-۴-۳- جمع شدن سه نفر

﴿۴۹۳۸﴾ هرگاه سه تن یا بیشتر از مؤمنین اجتماع کنند، به همان تعداد از فرشتگان حاضر شوند، تا اگر آن‌ها دعای خیری کنند فرشتگان آمین گویند، و اگر از شری به خدا پناه برند فرشتگان دعا کنند تا خدا آن شر را از آن‌ها بگرداند، و اگر حاجتی بخواهند نزد خدا شفاعت کنند و حکم آن را از خدا بخواهند.

﴿۴۹۳۹﴾ هر سه نفر مؤمنی که نزد برادرشان اجتماع کنند آن‌چنان که از بالای او ایمن باشند و از سرور او بیم نداشته باشند و به آنچه نزد اوست امیدوار باشند، اگر خدا را بخوانند (برای رفع بلا) اجابتشان کند و اگر از خدا بخواهند به آن‌ها عطا کند و اگر افزونی خواهند افزونی‌شان دهد و اگر سکوت کنند، خدا به نفع آن‌ها آغاز کند.

۲-۵-۲-۱-۴-۳- جمع شدن چهار نفر

﴿۴۹۴۰﴾ اگر چهل نفر نباشند، پس چهار نفر دعا کنند و خدای با عزت و جلال را ده مرتبه بخوانند، البته خداوند برآورده فرماید برای ایشان (دعایشان را).

﴿۴۹۴۱﴾ هرگز نشده است که چهار نفر اجتماع کنند مگر آنکه اگر خدا بخواهد با اجابت دعا متفرق گردیدند.

﴿۴۹۴۲﴾ هرگز نشده است که چهار نفر برای یک کاری اجتماع کنند و خداوند متعال را بخوانند مگر آنکه با اجابت دعا متفرق گردیدند.

﴿۴۹۴۳﴾ هرگز نشده است که چهار نفر برای کاری اجتماع کنند و خداوند متعال را بخوانند مگر آنکه با اجابت دعا متفرق گردیدند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٩٤٤﴾ الصادق عليه السلام: مَا اجْتَمَعَ أَرْبَعَةٌ قَطُّ عَلَى أَمْرٍ وَاحِدٍ يَدْعُوا إِلَا تَفَرَّقُوا عَنْ إِبَابَةِ؛

نواب الأعمال ص: ١٦٠

٣-٥-٢-١-٤-٣- اجتماع سبعة

﴿٤٩٤٥﴾ فَلَمَّا بَلَغُوا أَلْفًا قَالَ لَهُمْ تَعَالَوْا نَخْتَرُ مِنْ خِيَارِنَا مِائَةَ رَجُلٍ فَاخْتَارُوا مِنْ خِيَارِهِمْ مِائَةَ رَجُلٍ وَاخْتَارُوا مِنْ أَلْفَائِهِ سَبْعِينَ رَجُلًا ثُمَّ اخْتَارُوا مِنَ السَّبْعِينَ عَشْرَةَ ثُمَّ اخْتَارُوا مِنَ الْعَشْرَةِ سَبْعَةً ثُمَّ قَالَ لَهُمْ تَعَالَوْا فَلْيَدْعُ هَؤُلَاءِ السَّبْعَةُ وَلْيُؤْمِنَنَّ بِقِيَّتِنَا فَلَعَلَّ هَذَا الرَّبَّ جَلَّ جَلَالُهُ يَدُلُّنَا عَلَى عِبَادَتِهِ فَوَضَعُوا أَيْدِيَهُمْ عَلَى الْأَرْضِ وَدَعَوْا طَوِيلًا فَلَمْ يَتَبَيَّنْ لَهُمْ شَيْءٌ ثُمَّ رَفَعُوا أَيْدِيَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى إِدْرِيسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَنَبَّأَهُ وَدَلَّهُ عَلَى عِبَادَتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٢٧٠

٣-٥-٢-١-٤-٣- اجتماع أربعون

﴿٤٩٤٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَا يَجْتَمِعُ أَرْبَعُونَ رَجُلًا فِي أَمْرٍ وَاحِدٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُمْ حَتَّى لَوْ دَعَوْا عَلَى جَبَلٍ لَأَزَالُوهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٣٩

﴿٤٩٤٧﴾ الصادق عليه السلام: مَا مِنْ رَهْطٍ أَرْبَعِينَ رَجُلًا اجْتَمَعُوا فَدَعَوْا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي أَمْرٍ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونُوا أَرْبَعِينَ فَأَرْبَعَةٌ يَدْعُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ عَشْرَ مَرَّاتٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونُوا أَرْبَعَةً فَوَاحِدٌ يَدْعُو اللَّهَ أَرْبَعِينَ مَرَّةً فَيَسْتَجِيبُ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٣

﴿٤٩٤٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِذَا صَلَّى عَلَى الْمُؤْمِنِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ لَهُ اسْتَجِيبَ لَهُمْ؛ دعائم الإسلام ج: ١ ص: ٢٣٥

﴿٤٩٤٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِذَا صَلَّى عَلَى الْمُؤْمِنِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا وَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ لَهُ اسْتَجِيبَ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٢٤٦

﴿٤٩٥٠﴾ أَخَذَهُمَا عَلَيْهِ السَّلَامُ: كَانُوا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَ لَا يَجْتَهِدُ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً إِلَّا دَعَا فَأُجِيبَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٠٠

٣-٥-٢-١-٣- قبل الابلاء و بعد رفعه (التقدم في الدعاء، الدعاء في الرخاء، في السراء، في العافية)

٣-٥-٢-١-٣- التقدم في الدعاء

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۴۴﴾ هرگز نشده است که چهار نفر برای یک کاری اجتماع کنند و خداوند متعال را بخوانند مگر آنکه با اجابت دعا متفرق گردیدند.

۳-۵-۲-۱-۴-۳- جمع شدن هفت نفر

﴿۴۹۴۵﴾ آنگاه که هزار نفر مرد از قومش متدین و خداپرست گردیدند، به ایشان فرمود: بیایید صد نفر مرد از خوبان خود که در عقیده به توحید ثابت باشند انتخاب کنیم، (طبق دستور آن حضرت) جمع شدند و انتخاب کردند و از آن صد نفر هفتاد نفر و از هفتاد نفر ده نفر و از ده نفر هفت نفر را انتخاب کردند و به آن هفت نفر فرمود: بیایید دعا کنیم تا دیگران آمین بگویند، شاید خداوند ما را به عبادت و بندگی خود راهنمایی فرماید. پس (از آمادگی کامل) دستهای خود را بر زمین نهادند و دعا کردند، لیکن اثری ظاهر نشد. دستهای خود را به طرف آسمان بلند کردند و دعا کردند و دیگران آمین گفتند (این مرتبه دعایشان مستجاب شد و) خداوند وحی فرمود به حضرت ادريس، و علوم و دانش به اشیا را به او آموخت، و او را به پیامبری برانگیخت. و آن حضرت را با آنهایی که به او ایمان آورده بودند دلالت و راهنمایی کرد بر عبادت خود.

۴-۵-۲-۱-۴-۳- جمع شدن چهل نفر

﴿۴۹۴۶﴾ چهل نفر برای درخواست مشترکی در محلی جمع نمی‌شوند، مگر اینکه خدای تعالی درخواستشان را اجابت می‌کند؛ حتی اگر دعا کنند کوهی از جا کنده شود.

﴿۴۹۴۷﴾ جمع نمی‌شوند گروهی که بالغ بر چهل نفر باشند پس بخوانند خدای با عزت و جلال را در چیزی (و از او حاجتی بطلبند) مگر اینکه مستجاب فرماید خداوند آن دعا را برای آنان، و اگر چهل نفر نباشند پس چهار نفر دعا کنند و خدای با عزت و جلال را ده مرتبه بخوانند، البته خداوند برآورده فرماید برای ایشان (دعایشان را) پس اگر چهار نفر نمی‌باشند و یکی خدای با عزت و جلال را چهل مرتبه بخواند خداوند عزیز جبار، دعایش را برای او مستجاب گرداند.

﴿۴۹۴۸﴾ آنگاه که چهل تن از مؤمنان بر میت نماز بگذارند، و برای او بسیار دعا کنند، من دعای ایشان را اجابت می‌کنم.

﴿۴۹۴۹﴾ هرگاه بر مؤمنی چهل مرد نماز بخوانند و برای او با جدیت دعا کنند، دعایشان مستجاب می‌شود.

﴿۴۹۵۰﴾ در میان بنی اسرائیل اهل بیته بودند که آن قدر در عبادت می‌کوشیدند تا جایی که هریک از آنها اگر چهل شب عبادت می‌کرد، حتماً دعایش مستجاب می‌شد.

۳-۵-۲-۱-۴-۳- قبل از بلا

۱-۳-۱-۴-۳- پیش افتادن در دعا

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٩٥١﴾ فصلت آية ٥١: وَإِذَا أَعْمَنَّا عَلَى الْإِنْسَانِ فَأَوْعَىٰ وَتَأْمَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ

عريض

﴿٤٩٥٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: تَقَدَّمُوا فِي الدُّعَاءِ قَبْلَ نَزُولِ الْبَلَاءِ؛ تحف العقول ص: ١٠٧

﴿٤٩٥٣﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الرَّجُلَ يَعْرِفُ الدُّعَاءَ فَتَنْزِلُ بِهِ الشَّدَّةُ وَالضَّرُورَةُ فَيَدْعُو بِهِ فَيُعْرِفُ صَوْتَهُ وَإِنَّ الَّذِي لَيْسَ كَذَلِكَ يَنْزِلُ بِهِ الشَّدَّةُ وَالضَّرُورَةُ فَيَدْعُو فَيَقَالُ مَا يُعْرِفُ؛ مشكاة الأنوار ص: ٢٩٦

﴿٤٩٥٤﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ الْحَذَرَ لَا يُنْجِي مِنَ الْقَدَرِ وَلَكِنْ يُنْجِي مِنْهُ الدُّعَاءُ فَتَقَدَّمُوا فِي الدُّعَاءِ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ بِكُمْ الْبَلَاءُ إِنَّ اللَّهَ يَدْفَعُ بِالْدُّعَاءِ مَا نَزَلَ مِنَ الْبَلَاءِ وَمَا يَنْزِلُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٦

﴿٤٩٥٥﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ تَقَدَّمَ فِي الدُّعَاءِ اسْتَجِيبَ لَهُ إِذَا نَزَلَ بِهِ الْبَلَاءُ وَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ صَوْتٌ مَعْرُوفٌ وَلَمْ يُحْجَبْ عَنِ السَّمَاءِ وَمَنْ لَمْ يَتَقَدَّمْ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ إِذَا نَزَلَ بِهِ الْبَلَاءُ وَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ ذَا الصَّوْتِ لَا نَعْرِفُهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٢

﴿٤٩٥٦﴾ السَّجَّاد عليه السلام: مَنْ تَقَدَّمَ فِي الدُّعَاءِ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ بِهِ الْبَلَاءُ (ثُمَّ نَزَلَ بِهِ الْبَلَاءُ) ثُمَّ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَتَقَدَّمْ فِي الدُّعَاءِ ثُمَّ نَزَلَ بِهِ الْبَلَاءُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨١

﴿٤٩٥٧﴾ الصادق عليه السلام: وَمَنْ لَمْ يَتَقَدَّمْ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ إِذَا نَزَلَ بِهِ الْبَلَاءُ وَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ ذَا الصَّوْتِ لَا نَعْرِفُهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٢

﴿٤٩٥٨﴾ الصادق عليه السلام: تَقَدَّمُوا فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّ الْعَبْدَ إِذَا كَانَ دَعَاءً فَنَزَلَ بِهِ الْبَلَاءُ فَدَعَا قِيلَ صَوْتٌ مَعْرُوفٌ وَإِذَا لَمْ يَكُنْ دَعَاءً فَنَزَلَ بِهِ بَلَاءٌ فَدَعَا قِيلَ أَتَيْنَ كُنْتَ قَبْلَ الْيَوْمِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٢

﴿٤٩٥٩﴾ السَّجَّاد عليه السلام: مَنْ لَمْ يَتَقَدَّمْ فِي الدُّعَاءِ ثُمَّ نَزَلَ بِهِ الْبَلَاءُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۵۱﴾ آیه ۵۱، و چون انسان را نعمت بخشیم، روی برتابد و خود را کنار کشد، و چون آسیبی به او رسد دست به دعای فراوان بردارد.

﴿۴۹۵۲﴾ قبل از نزول بلا به وسیله دعا پیش‌دستی کنید.

﴿۴۹۵۳﴾ مردی که اهل دعاست، هنگامی که گرفتار سختی و مشکل می‌شود و دعا می‌کند، صدایش شناخته شده است، اما آنکه چنین نیست، اگر دچار مشکل و گرفتاری شود و دعا کند گفته می‌شود: شناخته نشد.

﴿۴۹۵۴﴾ احتیاط از دست قضا و قدر، نجات‌بخش نیست ولی دعا نجات‌بخش است؛ پیش از فرود آمدن بلا دعا کنید. خداوند با دعا آنچه از بلا نازل شده و آنچه را می‌خواهد نازل بشود، دفع می‌کند.

﴿۴۹۵۵﴾ هر که در دعا پیش افتد (یعنی همیشه دعا می‌کند و اختصاصی به وقت رسیدن بلا ندارد) بلایی که به او برسد دعایش مستجاب شود، و فرشتگان گویند: صدای آشنایی است و دعایش از بالا رفتن به سوی آسمان ممنوع نگردد، و کسی که در دعا کردن پیش‌دستی نکند، چون بلا به او برسد دعایش مستجاب نشود، و فرشتگان گویند: ما این صدا را نمی‌شناسیم.

﴿۴۹۵۶﴾ هر کس پیش از نزول بلا پیش‌دستی کرده و دعا کند، هنگامی که بلا نازل می‌شود دعایش مستجاب می‌گردد، ولی هر کس پیش‌تر دعا نکند، و بعد بلا بر او نازل شود و آنگاه دعا کند، دعایش مستجاب نمی‌گردد.

﴿۴۹۵۷﴾ و هر که در دعا پیش‌دستی نکند، به وقت نزول بلا جوابش داده نمی‌شود و ملائکه گویند: ما با این صدا آشنا نیستیم. از امام صادق علیه السلام: دعا پس از نزول بلا نتیجه نمی‌دهد.

﴿۴۹۵۸﴾ با دعا کردن پیش‌دستی کنید (یعنی تا گرفتار نشدید دعا کنید) زیرا هرگاه بنده‌ای بسیار دعا کند و بلایی به او رسد و دعا کند، گفته می‌شود: صدای آشنایی است، و هرگاه زیاد دعا نکند و بلایی به او رسد و برای رفع آن دعا کند، گفته می‌شود: تا امروز کجا بودی؟

﴿۴۹۵۹﴾ هر کس پیش‌تر دعا نکند، و بعد بلا بر او نازل شود و آنگاه دعا کند، دعایش مستجاب نمی‌گردد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٩٦٠﴾ الصادق عليه السلام: وَمَنْ لَمْ يَتَقَدَّمْ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَسْمَعْ مِنْهُ إِذَا نَزَلَ بِهِ الْبَلَاءُ؛ عدة الداعي ص:

١٣٨

﴿٤٩٦١﴾ السَّجَّاد عليه السلام: لَمْ أَرْ مِثْلَ التَّقَدُّمِ فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّ الْعَبْدَ لَيْسَ تَحْضُرُهُ الْإِجَابَةُ فِي كُلِّ

سَاعَةٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٤٣

﴿٤٩٦٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ تَخَوَّفَ بَلَاءً يُصِيبُهُ فَتَقَدَّمَ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَرِهِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ذَلِكَ

الْبَلَاءُ أَبَدًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٧

﴿٤٩٦٣﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ تَخَوَّفَ مِنْ بَلَاءٍ يُصِيبُهُ فَقَدَّمَ فِيهِ الدُّعَاءَ لَمْ يَرِهِ اللَّهُ ذَلِكَ الْبَلَاءُ أَبَدًا؛

عوالي الآلي ج: ٤ ص: ٢٠

﴿٤٩٦٤﴾ السَّجَّاد عليه السلام: يَا مَنْ الْمَغْرُورُونَ مَكْرُوكٌ وَيَنْسَى الْجَاهِلُونَ ذِكْرَكَ وَلَا تَجْعَلْنِي مِمَّنْ

يَبْطِرُهُ الرَّخَاءُ وَيَضْرَعُهُ الْبَلَاءُ فَلَا يَدْعُوكَ إِلَّا عِنْدَ حُلُولِ نَارِلَةٍ وَلَا يَذْكُرُكَ إِلَّا عِنْدَ وَفُوعِ

جَائِحَةٍ فَيَضْرَعُ لَكَ خَدَّهُ وَتَرْفَعُ بِالْمَسْأَلَةِ إِلَيْكَ يَدَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٢٩

﴿٤٩٦٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَجْدُومِينَ فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ الْعَافِيَةَ وَلَا تَغْفُلُوا عَنْهُ؛ وسائل الشيعة

ج: ٢٤ ص: ١٧٧

٢-٣-١-٤-٣- الدُّعَاءُ فِي السَّرَّاءِ

﴿٤٩٦٦﴾ الصادق عليه السلام: أَوْحَى اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى دَاوُدَ عليه السلام: اذْكُرْنِي فِي سَرَائِكَ أَسْتَجِبْ

لَكَ فِي ضَرَائِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٨١

﴿٤٩٦٧﴾ الصادق عليه السلام: أَوْحَى اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى دَاوُدَ عليه السلام: يَا دَاوُدُ اذْكُرْنِي فِي أَيَّامِ

سَرَائِكَ كَيْ أَسْتَجِيبَ فِي أَيَّامِ ضَرَائِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٠

﴿٤٩٦٨﴾ السَّجَّاد عليه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَجْعَلْنِي نَاسِيًا لَذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ

لَا غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَلَا آيِسًا مِنْ إِجَانَّتِكَ لِي وَإِنْ أَبْطَأَتْ عَنِّي، فِي سَرَاءٍ كُنْتُ أَوْ

ضَرَاءً، أَوْ شِدَّةً أَوْ رَخَاءً، أَوْ عَافِيَةً أَوْ بَلَاءً، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نَعْمَاءً، أَوْ جِدَّةً أَوْ لَأْوَاءً، أَوْ فَقْرٍ أَوْ

غِنًى؛: الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ عليه السلام الدُّعَاءُ ٢١

٣-٣-١-٤-٣- الدُّعَاءُ فِي الرَّخَاءِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۶۰﴾ و کسی که قبلاً دعا نکرده باشد، دعایش هنگام بلا شنیده نخواهد شد.
﴿۴۹۶۱﴾ چیزی برای پیشگیری از گرفتاری‌ها بهتر از دعا ندیدم، زیرا مسلم نیست که تمام دعا‌های انسان مستجاب شود (به همین جهت باید پیوسته به دعا توجه داشته باشد شاید مستجاب گردد).

﴿۴۹۶۲﴾ کسی که از رسیدن بلایی هراسناک است، اگر قبل از آن دعا کند، خداوند متعال هرگز آن بلا را به او نشان نخواهد داد.

﴿۴۹۶۳﴾ کسی که از رسیدن بلایی هراسناک است، اگر قبل از آن دعا کند، خداوند هرگز آن بلا را به او نشان نخواهد داد.

﴿۴۹۶۴﴾ فریب‌خوردگان، خود را از مکر تو ایمن می‌دانند، و نادانان، یاد تو را فراموش کرده‌اند. ما را از جمله کسانی که آسایش و رفاه آنان را به بیهودگی می‌کشاند و بلا او را به زمین می‌زند قرار مده؛ آن که تو را نخواند مگر در هنگام نازل شدن مصیبت، و تو را یاد نکند مگر هنگام وقوع حادثه، گونه بر زمین می‌گذارد و دست به دعا بلند می‌کند.

﴿۴۹۶۵﴾ آنگاه که بیماران جذامی را دیدید از پروردگارتان عافیت بخواهید و از آن غفلت نکنید.

۲-۳-۱-۴-۳- دعا در دوران گشایش

﴿۴۹۶۶﴾ خداوند متعال به داود وحی کرد که در وقت راحتی و شادی مرا بخوان تا در موقع سختی دعای تو را مستجاب کنم.

﴿۴۹۶۷﴾ خداوند متعال به داود وحی کرد که در وقت راحتی و شادی مرا بخوان تا در روزهای سختی دعای تو را مستجاب کنم.

﴿۴۹۶۸﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا از یاد کردنت در نعمت‌هایی که به من دادی، به فراموشی دچار نکن و به احسانت در آنچه به من بخشیده‌ای غافل مساز، و از پاسخ دادن به درخواستم حتی اگر با تأخیر اتفاق بیفتد نومیدم نکن، خوش باشم یا ناخوش، در سختی یا خوشی، تندرست یا گرفتار، حاجتمند و بدحال یا در نعمت، سختی یا آسانی معیشت، نیازمند یا بی‌نیاز.

۳-۳-۱-۴-۳- دعا در دوران گشایش و آسودگی

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٩٦٩﴾ الرسول ﷺ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ فِي الشَّدَائِدِ وَالْكَرْبِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ عِنْدَ الرَّخَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٢

﴿٤٩٧٠﴾ الصادق ﷺ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فِي الشَّدَّةِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٢

﴿٤٩٧١﴾ الرسول ﷺ: إِذَا ذَكَرَ الْعَبْدُ رَبَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي الرَّخَاءِ أَجَابَهُ عِنْدَ الْبَلَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ١٥ ص: ٣٩٨

﴿٤٩٧٢﴾ دعا آدم ﷺ: فَوَ اللَّهُ مَا دَعَوْتُ بِهِنَّ فِي سِرٍّ وَلَا عَلَانِيَةٍ فِي شِدَّةٍ وَلَا رَخَاءٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٦٧

﴿٤٩٧٣﴾ الرسول ﷺ: ثَلَاثَةٌ مَنْ رَزَقَهُنَّ فَقَدْ رَزَقَ خَيْرَ الدَّارَيْنِ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالصَّبْرُ عَلَى الْبَلَاءِ وَالِدُّعَاءُ فِي الرَّخَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٤١١

﴿٤٩٧٤﴾ الرسول ﷺ: ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ جَمَعَ اللَّهُ لَهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالصَّبْرُ عِنْدَ الْبَلَاءِ وَالِدُّعَاءُ عِنْدَ الشَّدَّةِ وَالرَّخَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٦٨ ص: ١٥٦

﴿٤٩٧٥﴾ الصادق ﷺ: إِذَا دَعَا الْعَبْدُ فِي الْبَلَاءِ وَلَمْ يَدْعُ فِي الرَّخَاءِ حَبَّتِ الْمَلَائِكَةُ صَوْتَهُ وَقَالُوا هَذَا صَوْتُ غَرِيبٍ أَيْنَ كُنْتَ قَبْلَ الْيَوْمِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨١

﴿٤٩٧٦﴾ السَّجَّاد ﷺ: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَجْعَلَنِي نَاسِيًا لِذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَلَا غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَلَا آيِسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَإِنْ أَتَّطَّأْتُ عَنِّي، فِي سَرٍّ أَوْ ضَرًّا، أَوْ شِدَّةٍ أَوْ رَخَاءٍ، أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ بَلَاءٍ، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نَعْمَاءٍ، أَوْ جِدَّةٍ أَوْ لَأَوَاءٍ، أَوْ فَقْرٍ أَوْ غِنَى؛ الصحيفة السجادية ﷺ الدعاء ٢١

﴿٤٩٧٧﴾ الرسول ﷺ: تَعَرَّفْ إِلَى اللَّهِ فِي الرَّخَاءِ يَعْرِفَكَ فِي الشَّدَّةِ فَإِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعْنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٤٣

﴿٤٩٧٨﴾ الصادق ﷺ: يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ دُعَاؤُهُ فِي الرَّخَاءِ نَحْوًا مِنْ دُعَائِهِ فِي الشَّدَّةِ لَيْسَ إِذَا أُعْطِيَ قَتَرَ فَلَا تَمَلَّ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِمَكَانٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦١

﴿٤٩٧٩﴾ الصادق ﷺ: إِنْ الدُّعَاءُ فِي الرَّخَاءِ يَسْتَخْرِجُ الْحَوَائِجَ فِي الْبَلَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۶۹﴾ هر کس می‌خواهد خداوند هنگام سختی‌ها و مشکلات دعایش را مستجاب نماید، پس بسیار هنگام راحتی دعا کند.

﴿۴۹۷۰﴾ هر که می‌خواهد هنگام مشکلات و شدائد نیازش برآورده شود، در موقع راحتی بسیار دعا کند.

﴿۴۹۷۱﴾ هرگاه بنده پروردگارش را در دوران آسایش و راحتی یاد کند، خداوند هنگام سختی به او پاسخ می‌دهد.

﴿۴۹۷۲﴾ به خدا سوگند که این دعا را نه در پنهانی و نه در آشکارا و نه در سختی و نه در رفاه نخواندم، مگر آنکه خدای تعالی حاجت مرا به برکت این دعا برآورد.

﴿۴۹۷۳﴾ سه چیز است که هر کس یکی از آن‌ها را دارا باشد، به خیر دنیا و آخرت موفق شده است: رضایت به قضای خداوندی، و صبر بر بلا و دعا کردن در حال رفاه و آسایش.

﴿۴۹۷۴﴾ هر کس سه خصلت داشته باشد خداوند خیر دنیا و آخرت را برای او فراهم می‌کند، رضایت از قضای خداوند، صبر هنگام گرفتاری، و دعا در وقت سختی و آسایش.

﴿۴۹۷۵﴾ هرگاه بنده‌ای هنگام بلا دعا کند، و در حال آسایش و خوشی دعا نکند، ملائکه جلوی صدای او را می‌گیرند و می‌گویند: این صدای ناآشنا و غریبی است، و خطاب به او می‌گویند: پیش از این کجا بودی؟

﴿۴۹۷۶﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا از یاد کردنت در نعمت‌هایی که به من دادی، به فراموشی دچار نکن و به احسانت در آنچه به من بخشیده‌ای غافل مساز، و از پاسخ دادن به درخواستم حتی اگر با تأخیر اتفاق بیفتد نومیدم نکن، خوش باشم یا ناخوش، در سختی یا خوشی، تندرست یا گرفتار، حاجتمند و بدحال یا در نعمت، سختی یا آسانی معیشت، نیازمند یا بی‌نیاز.

﴿۴۹۷۷﴾ در روز راحتی و آسایش، معروف و شناخته‌شده درگاه حق باش (با دعا و ذکر به درگاه خدا) تا او تو را در روز شدت و نیازت بشناسد. اگر درخواستی داری از خدا بخواه و اگر کمک می‌خواهی از او بخواه.

﴿۴۹۷۸﴾ شایسته چنان است که مؤمن در روزهای خوشی و خرمی زندگی، چنان مخلصانه خدا را بخواند که در روزهای تنگی و سختی می‌خواند. نه اینکه چون عطای خود را دریافت کند خدا را فراموش کند. بنابراین، از خواندن خدا ملال مگیر که دعا، ارج و مقام والایی دارد.

﴿۴۹۷۹﴾ دعا کردن در وقت راحتی سبب برآمدن حاجت به وقت گرفتاری است.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٩٨٠﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنَّ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ لَيُنْجِزُ الْحَوَائِجَ فِي الْبَلَاءِ؛ مَكَارِمُ الْأَخْلَاقِ ص: ٢٦٩

﴿٤٩٨١﴾ الْبَاقِرُ عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ دَعَاؤُهُ فِي الرَّخَاءِ نَحْوًا مِنْ دُعَائِهِ فِي الشَّدَةِ أَلَيْسَ إِذَا ابْتُلِيَ فَرَّ فَلَا يَمِلُ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى بِمَكَانٍ؛ مُسْتَدْرَكُ الْوَسَائِلِ ج: ٥ ص: ١٨٣

﴿٤٩٨٢﴾ (في وصف من دمه) إِنْ أَصَابَهُ بَلَاءٌ دَعَا مُضْطَرًّا وَإِنْ نَالَهُ رَخَاءٌ أَعْرَضَ مُغْتَرًّا؛

شرح نهج البلاغة ج: ١٨ ص: ٣٥٦

٤-٣-١-٤-٦-٣ الدعاء في العافيه

﴿٤٩٨٣﴾ مَا الْمُنْبَتَّى الَّذِي قَدْ اشْتَدَّ بِهِ الْبَلَاءُ بِأَحْوَجَ إِلَى الدُّعَاءِ مِنَ الْمُعَافَى الَّذِي لَا يَأْمَنُ الْبَلَاءُ؛

شرح نهج البلاغة ج: ١٩ ص: ٢٠٨

﴿٤٩٨٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اِدْفَعُوا اَمْوَاجَ الْبَلَاءِ بِالدُّعَاءِ مَا الْمُتَبَلَّى الَّذِي اسْتَدْرَبَهُ الْبَلَاءُ بِأَحْوَجَ

إِلَى الدُّعَاءِ مِنَ الْمُعَافَى الَّذِي لَا يَأْمَنُ الْبَلَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠١

﴿٤٩٨٥﴾ السَّجَادَةُ الْكَلْبِيَّةُ: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ لَا تَجْعَلَنِي نَاسِيًا لِدُكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ لَا غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ لَا آيسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَ إِنِ أَطُتْ عَنْي، فِي سَرَاءٍ كُنْتُ أَوْ ضَرَاءٍ، أَوْ شِدَّةٍ أَوْ رَخَاءٍ، أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ بَلَاءٍ، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نِعْمَاءٍ، أَوْ جِدَّةٍ أَوْ لَأَوَاءٍ، أَوْ فَقْرٍ أَوْ غِنًى؛ أَلْصَحِيفَةُ السَّجَادَةِ الْكَلْبِيَّةِ الدَّعَاءُ ٢١

٥-٣-١-٤-٦-٣- بَعْدَ رَفْعِ الْبَلَاءِ

﴿٤٩٨٦﴾ يونس آية ١٢: وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لَجْنِبَهُ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ

مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَى ضَرْمَسِهِ

﴿٤٩٨٧﴾ الإسراء آية ٦٧: وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ صَلَّوْا ۖ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهًا ۚ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ

أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا

٤-١-٤-٤-٣-عند البلاء، الشدة، الكربات

١-٤-١-١-٤-٣- عند البلاء

﴿٤٩٨٨﴾ السَّجَادَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ الدُّعَاءَ وَالْبَلَاءَ لَيَتَرَاَفَقَانِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۸۰﴾ دعا کردن در وقت راحتی سبب برآمدن حاجت به وقت گرفتاری است.

﴿۴۹۸۱﴾ شایسته چنان است که مؤمن در روزهای خوشی و خرمی زندگی، چنان مخلصانه خدا را بخواند که در روزهای تنگی و سختی می‌خواند. نه اینکه چون عطای خود را دریافت کند خدا را فراموش کند. بنابراین، از خواندن خدا ملال مگیر که دعا، ارج و مقام والایی دارد.

﴿۴۹۸۲﴾ در وصف کسی که او را مذمت می‌کرد فرمود: در بیچارگی دعا می‌کند، ولی چون روی خوش ببیند، مغرورانه (به درگاه حق) پشت کند.

۴-۳-۱-۴-۳- دعا در دوران دوری از بلا

﴿۴۹۸۳﴾ آن که به بلایی سخت دچار است محتاج‌تر از آن کسی نیست که دور از گرفتاری است از آمدن بلا هم ایمن نیست (یعنی شخص بلاندریده به همان اندازه شخص بلادریده محتاج دعاست).

﴿۴۹۸۴﴾ با دعا موج‌های بلا را (از خود) دفع کنید زیرا کسی که هدف امواج پیاپی بلا قرار گرفته است، بیشتر از کسی که دور از بلا و گرفتاری است به دعا نیازمند نیست، چرا که او هم از رسیدن بلا ایمن نیست.

﴿۴۹۸۵﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا از یاد کردنت در نعمت‌هایی که به من دادی، به فراموشی دچار نکن و به احسانت در آنچه به من بخشیده‌ای غافل مساز، و از پاسخ دادن به درخواستم حتی اگر با تأخیر اتفاق بیفتد نومیدم نکن، خوش باشم یا ناخوش، در سختی یا خوشی، تندرست یا گرفتار، حاجتمند و بدحال یا در نعمت، سختی یا آسانی معیشت، نیازمند یا بی‌نیاز.

۵-۳-۱-۴-۳- بعد از رفع بلا

﴿۴۹۸۶﴾ آیه ۱۲، هنگامی که به انسان (زیان و ناراحتی) رسد، ما را (درهرحال): درحالی که به پهلوی خوابیده، یا نشسته، یا ایستاده است، می‌خواند؛ اما هنگامی که ناراحتی را از او برطرف ساختیم، چنان می‌رود که گویی هرگز ما را برای حل مشکلی که به او رسیده بود، نخوانده است!

﴿۴۹۸۷﴾ آیه ۶۷، و هنگامی که در دریا ناراحتی به شما برسد، جز او، تمام کسانی را که (برای حل مشکلات خود) می‌خوانید، فراموش می‌کنید؛ اما هنگامی که شما را به خشکی نجات دهد، روی می‌گردانید؛ و انسان، بسیار ناسپاس است!

۴-۳-۱-۴-۳- هنگام بلا

۱-۴-۱-۴-۳- هنگام بلا

﴿۴۹۸۸﴾ دعا و بلا تا روز قیامت با هم رفاقت می‌کنند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٩٨٩﴾ الرسول ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ الْبَلَاءَ لَيَتَسَبَّبُ إِلَى الْعَبْدِ فَيَسْأَلُ رَبَّهُ الْعَافِيَةَ وَ يَذْكُرُهُ فَيُبْقَى الْعَافِيَةَ وَ الدُّعَاءُ وَ الْبَلَاءُ يَتَوَافَقَانِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٩

﴿٤٩٩٠﴾ الرسول ﷺ: إِغْتَنِمْ دَعْوَةَ الْمُؤْمِنِ الْمُتَبَتَّلِي؛ الدعوات ص: ٢٢٣

﴿٤٩٩١﴾ الباقر ﷺ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا غَتَّه بِالْبَلَاءِ غَتًّا وَ نَجَّهَ بِالْبَلَاءِ نَجًّا فَإِذَا دَعَاهُ قَالَ لِيَيْكَ عَبْدِي لَيْتُنْ عَجَّلْتُ لَكَ مَا سَأَلْتَ إِنِّي عَلَى ذَلِكَ لَقَادِرٌ وَلَيْتُنْ ادَّخَرْتُ لَكَ فَمَا ادَّخَرْتُ لَكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٥٣

﴿٤٩٩٢﴾ الصادق ﷺ: دُعَاءُ الْمَكْرُوبِ وَ الْمَلْهُوفِ وَ مَنْ قَدْ أَعْيَتْهُ الْحِيلَةُ وَ أَصَابَتْهُ بَلِيَّةٌ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ يَقُولُهَا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ إِذَا فَرَعَ مِنَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ مِنَ الْعِشَاءِ أَلَّا خِرَةَ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٩٠ ص: ١٩١

﴿٤٩٩٣﴾ السَّجَّاد ﷺ: دَعَوْنَاكَ عِنْدَ اللَّيْلِ وَ نَحْنُ مُقْتَحِمُونَ فِي الْخَطِيئَةِ فَأَجَبْتَ دَعْوَتَنَا وَ كَشَفْتَ كُرْبَتَنَا وَ رَحِمْتَ فَقْرَنَا وَ فَاقَتْنَا بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ١٢٤

﴿٤٩٩٤﴾ الهادي ﷺ: فَادْعُ اللَّهَ بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ يُخَلِّصَكَ اللَّهُ وَ شَيْكَاً مِمَّا وَقَعَتْ فِيهِ وَ يَجْعَلَ لَكَ فَرَجاً فَإِنَّ آلَ مُحَمَّدٍ ﷺ يَدْعُونَ بِهَا عِنْدَ إِشْرَافِ الْبَلَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ٢٢٤

﴿٤٩٩٥﴾ الرسول ﷺ: إِغْتَنِمْ دَعْوَةَ الْمُؤْمِنِ الْمُتَبَتَّلِي؛ الدعوات ص: ٢٢٣

٢-٤-١-٤-٣-عِنْدَ الشَّدَّةِ

﴿٤٩٩٦﴾ الصادق ﷺ: يَا عِيسَى اسْتَغِثْ بِي فِي حَالَاتِ الشَّدَّةِ فَإِنِّي أُغِيثُ الْمَكْرُوبِينَ وَ أُجِيبُ الْمُضْطَرِّينَ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٤٠

﴿٤٩٩٧﴾ الصادق ﷺ: يَا عِيسَى اسْتَغْفِرْنِي فِي حَالَاتِ الشَّدَّةِ فَإِنِّي أُغِيثُ الْمَكْرُوبِينَ وَ أُجِيبُ الْمُضْطَرِّينَ؛ الأمالي للصدوق ص: ٥٢١

﴿٤٩٩٨﴾ الصادق ﷺ: إِذَا أَصَابَ الرَّجُلَ كَرْبَةٌ أَوْ شِدَّةٌ فَلْيَكْشِفْ عَنْ رُكْبَتَيْهِ وَ ذِرَاعَيْهِ وَ لِيَلْصِقْهَا بِالْأَرْضِ وَ لِيَلْصِقْ جُجُوهَهُ بِالْأَرْضِ ثُمَّ يَدْعُو؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٥٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۸۹﴾ پیامبر خدا ﷺ فرمود: بلا به سوی بنده فرستاده می شود، بنده از خدا عافیت می طلبد و به یاد خدا می افتد، و خداوند عافیت می دهد. دعا و بلا تا قیامت همراه یکدیگر خواهند بود.

﴿۴۹۹۰﴾ دعای مؤمن گرفتار را غنیمت بشمار.

﴿۴۹۹۱﴾ خداوند تبارک و تعالی هرگاه بخواهد بنده ای را دوست بدارد او را در گرفتاری ها و مشکلات فرومی برد و ناراحتی ها مانند باران بر او فرومی ریزند، هرگاه برای رفع پریشانی دعا می کند خداوند پاسخ او را می دهد و می فرماید: من توانایی دارم خواسته تو را اجابت کنم، ولی اگر صبر کنی به آنچه در آخرت برایت فراهم کرده ام بهتر است.

﴿۴۹۹۲﴾ دعای گرفتار و دل سوخته و کسی که در چاره جویی عاجز شده و دچار مصیبتی شده است؛ این دعا را شب جمعه هرگاه نماز واجب عشا به پایان رسید بگوید: «خدایی جز تو نیست! پاک و منزهی، و من از ستمکارانم» (ذکر یونسیه).

﴿۴۹۹۳﴾ خدایا! هنگام بلا تو را خواندیم درحالی که غوطه ور در گناه بودیم، پس دعایمان را اجابت کردی و اندوهمان را برطرف کردی و بر فقر و نداریمان رحم کردی.

﴿۴۹۹۴﴾ خداوند را به وسیله این کلمات بخوان، که به زودی نجات خواهد داد و گشایش نصیبت می گردد زیرا آل محمد ﷺ هرگاه گرفتار بلا می شوند با همین دعا خدا را می خوانند.

﴿۴۹۹۵﴾ دعای مؤمن گرفتار را غنیمت بشمار.

۲-۴-۱-۴-۳- هنگام شدت

﴿۴۹۹۶﴾ ای عیسی، در حالات سختی و شدت به من پناه بیاور، چون من پناه دهنده گرفتاران و اجابت کننده دعای بیچارگان و درماندگان هستم.

﴿۴۹۹۷﴾ ای عیسی، در حالات سختی و شدت به من پناه بیاور، چون من پناه دهنده گرفتاران و اجابت کننده دعای بیچارگان و درماندگان هستم.

﴿۴۹۹۸﴾ آنگاه که به مردی سختی و ناراحتی برسد ساعد و ساق ها را برهنه کند و به زمین بچسباند، و سینه را نیز به زمین قرار دهد و دعا کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٩٩٩﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا نَزَلَتْ بِرَجُلٍ نَازِلَةٌ أَوْ شَدِيدَةٌ أَوْ كَرَبَةٌ أَمْرٌ فَلْيَكْشِفْ عَنْ رُكْبَتَيْهِ وَ ذِرَاعَيْهِ وَ لْيُصِفْهُمَا بِالْأَرْضِ وَ لْيُنْزِقْ جُجُوهَهُ بِالْأَرْضِ ثُمَّ لْيَدْعُ بِحَاجَتِهِ وَ هُوَ سَاجِدٌ، الكافي ج: ٢ ص: ٥٥٦

﴿٥٠٠﴾ الحجة عليه السلام: أَشْكُو إِلَيْهِمْ لِيُخَلِّصُونِي مِنْهُ فَقَالَ لِي هَلَّا دَعَوْتَ اللَّهَ رَبَّكَ وَ رَبَّ آبَائِكَ بِالْأَدْعِيَةِ الَّتِي دَعَا بِهَا أَجْدَادِي الْأَنْبِيَاءُ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَيْثُ كَانُوا فِي الشَّدَّةِ فَكَشَفَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْهُمْ ذِكْرًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٦٦

﴿٥٠١﴾ الصادق عليه السلام: دَعَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَوْمَ الْهَرِيرِ حِينَ اشْتَدَّ عَلَى أَوْلِيَائِهِ الْأَمْرُ دُعَاءَ الْكَرْبِ مَنْ دَعَا بِهِ وَ هُوَ فِي أَمْرٍ قَدْ كَرَبَهُ وَ غَمَّهُ نَجَّاهُ اللَّهُ مِنْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٣٧

﴿٥٠٢﴾ الرضا عليه السلام: سَأَلْتُ سَيِّدِي أَنْ يُعَلِّمَنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ فَقَالَ لِي يَا يُونُسُ تَحَفَّظْ مَا أَكْتُبُهُ لَكَ وَ ادْعُ بِهِ فِي كُلِّ شَدِيدَةٍ تُجَابُ وَ تُعْطَى مَا تَتَمَنَّا؛ مهج الدعوات ص: ٢٥٣

﴿٥٠٣﴾ الرسول عليه السلام: فَادْعُ بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ فَإِنْ دَعَا بِهِ مَخْزُونٌ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَ إِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فَرَّجَ عَنْهُ وَ بِهِ تُقْضَى الْحَوَائِجُ وَ إِيَّاكَ أَنْ تَدْعُو بِهِ عَلَى أَحَدٍ فَإِنَّهُ أَسْرَعَ مِنَ السَّهْمِ النَّافِدِ؛ مهج الدعوات ص: ١٦٩

﴿٥٠٤﴾ الرسول عليه السلام: فَادْعُوا بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣

﴿٥٠٥﴾ الرسول عليه السلام: ثَلَاثُ مَنْ كُنَّ فِيهِ جَمَعَ اللَّهُ لَهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَ الصَّبْرُ عِنْدَ الْبَلَاءِ وَ الدُّعَاءُ عِنْدَ الشَّدَّةِ وَ الرَّخَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٦٨ ص: ١٥٦

﴿٥٠٦﴾ الصادق عليه السلام: فَمَا نَزَلَتْ بِي شِدَّةٌ قَطُّ إِلَّا دَعَوْتُ بِهِ فَفَرَّجَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ١٧٤

﴿٥٠٧﴾ دعاء آدم عليه السلام: فَوَ اللَّهُ مَا دَعَوْتُ بِهِنَّ فِي سِرٍّ وَ لَا عَلَانِيَةٍ فِي شِدَّةٍ وَ لَا رَخَاءٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٦٧

﴿٥٠٨﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهِ فِي الشَّدَائِدِ وَ يَكْشِفُ عَنْ ذِرَاعَيْهِ وَ يَرْفَعُ بِهِ صَوْتَهُ وَ يَنْتَجِبُ وَ يَكْثُرُ الْبُكَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٧٩

﴿٥٠٩﴾ الكاظم عليه السلام: لَا سَافَرْتُ إِلَّا كَانَتْ حِرْزًا وَ أَمَانًا مِنْ كُلِّ مَخُوفٍ وَ لَا وَقَعْتُ فِي الشَّدَّةِ إِلَّا دَعَوْتُ بِهَا فَفَرَّجَ عَنِّي؛ بحار الأنوار ج: ٤٨ ص: ١٥٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۴۹۹۹﴾ هرگاه برای کسی سختی و درماندگی پیش آید یا حادثه‌ای رخ دهد که او را بیچاره کند، باید که به‌هنگام سجده ساق پا و ساق دست‌ها را عریان کند و بر خاک بگذارد و قفسه سینه را به زمین بگذارد و در نیایش حق و درخواست حاجت مبالغه کند تا حاجت او روا شود.

﴿۵۰۰۰﴾ من شکایتی را نزد ایشان می‌برم تا مرا از این گرفتاری نجات دهند. پس آن حضرت فرمودند: چرا تو خدا و پروردگار خود و پروردگار پدران خود را با دعایی نمی‌خوانی که با آن دعا پیامبران و اجداد من با آن الفاظ وقتی که در شدت و سختی بودند خدا تعالی آن سختی را از ایشان برطرف کرد.

﴿۵۰۰۱﴾ حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام در روز هریر، در وقتی که کار بر دوستان آن حضرت دشوار شده بود خواندند و دعای مشهور به دعای کرب را، و هرکس که بخواند این دعا را در وقتی که روی داده باشد او را غمی و اندوهی، از آن غم و اندوه نجات یابد.

﴿۵۰۰۲﴾ از مولای خود حضرت امام رضا علیه السلام درخواست کردم به من دعایی را تعلیم کند که آن را در سختی‌ها بخوانم. پس آن حضرت به من فرمودند که محافظت کن آنچه را که برای تو می‌نویسم و آن را در هر سختی بخوان که حاجت تو برآورده می‌شود و آنچه را که آرزو کنی، عطا کرده می‌شود.

﴿۵۰۰۳﴾ پس باید که این دعا هنگام هر سختی و بلایی خوانده شود، پس اگر این دعا را غمناکی بخواند غم و اندوه او برطرف می‌شود، و اگر این دعا را محبوس بخواند از بند نجات می‌یابد، و به برکت این دعا برآورده می‌شود هر حاجتی که باشد، و بپرهیز از آنکه این دعا را برای دفع مسلمانی بخوانی. پس این دعا از تیر گذارا زودتر اثر می‌کند.

﴿۵۰۰۴﴾ هنگام سختی‌ها، با این دعا خدا را بخوانید.

﴿۵۰۰۵﴾ هرکس سه خصلت داشته باشد خداوند خیر دنیا و آخرت را برای او فراهم می‌کند، رضایت از قضای خداوند، صبر هنگام گرفتاری، و دعا در وقت سختی و آسایش.

﴿۵۰۰۶﴾ هرگاه گرفتاری برایم پیشامد می‌کرد، همین دعا را می‌خواندم و در گشایش به رویم باز می‌شد.

﴿۵۰۰۷﴾ به خدا سوگند که این دعا را نه در پنهانی و نه در آشکارا و نه در سختی و نه در رفاه نخواندم، مگر آنکه خدای تعالی حاجت مرا به برکت این دعا برآورد.

﴿۵۰۰۸﴾ حضرت ابوعبدالله امام جعفر صادق علیه السلام این دعا را در سختی‌ها می‌خواندند و ذراعی خود را برهنه می‌کردند و صدای خود را بلند می‌کردند و ناله و زاری می‌نمودند و در وقت خواندن این دعا بسیار می‌گریستند.

﴿۵۰۰۹﴾ هروقت به مسافرت می‌رفتم این دعا برایم از هر وحشتی نگهبان و امان بود، هر پیشامدی می‌شد همان دعا را می‌خواندم، خداوند آن ناراحتی را برطرف می‌کرد، آنگاه دعا را ذکر کرد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٥٠١٠﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ لَا تَجْعَلَنِي نَاسِيًا لِدُكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ لَا غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ لَا آيِسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَ إِنِ انْطَاطَتْ عَنِّي، فِي سَرٍّ أَوْ ضَرًّا، أَوْ شِدَّةٍ أَوْ رَخَاءٍ، أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ بَلَاءٍ، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نَعْمَاءٍ، أَوْ جِدَّةٍ أَوْ لَأْوَاءٍ، أَوْ فَقْرٍ أَوْ غِنَى.؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ عليه السلام الدَّعَاءُ ٢١

﴿٥٠١١﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: مِنْ ذَلِكَ دُعَاءُ التَّضَرُّعِ وَ كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهِ فِي الشَّدَائِدِ وَ يَكْشِفُ عَنْ ذُرَائِهِ وَ يَرْفَعُ بِهِ صَوْتَهُ وَ يَتَجَبَّبُ وَ يُكْثِرُ الْبُكَاءَ اللَّهُمَّ لَوْ لَا أَنْ أَلْقَى بِيَدِي وَ أُعِينَ عَلَى نَفْسِي وَ أَخَالَفَ كِتَابَكَ وَ قَدْ قُلْتُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ فَلِئَلِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ لَمَّا انْشَرَحَ قَلْبِي وَ لِسَانِي لِذُعَائِكَ وَ الطَّلَبِ مِنْكَ وَ قَدْ عَلِمْتُ مِنْ نَفْسِي فِيمَا بَيْنِي وَ بَيْنِكَ مَا عَرَفْتُ اللَّهُمَّ مَنْ أَغْظَمُ جُرْمًا مِنِّي وَ قَدْ سَاوَرْتُ مَعْصِيَتَكَ الَّتِي زَجَرْتَنِي عَنْهَا بَنَهِيكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٧٩

﴿٥٠١٢﴾ الرضا عليه السلام: أسألك...سؤالَ مَنْ...أَنْزَلَ بِكَ عِنْدَ الشَّدَائِدِ حَاجَتَهُ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٥٥

٣-٤-١-٤-٣- عِنْدَ الْكُرْبَاتِ

﴿٥٠١٣﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: الدُّعَاءُ عِنْدَ الْكُرْبِ وَ الْإِسْتِغْفَارِ عِنْدَ الذَّنْبِ وَ الشُّكْرِ عِنْدَ النِّعْمَةِ مِنْ أَخْلَاقِ الْمُؤْمِنِينَ؛ أعلام الدين ص: ١١٩

﴿٥٠١٤﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: ثَلَاثٌ لَا يَضُرُّ مَعَهُنَّ شَيْءٌ الدُّعَاءُ عِنْدَ الْكُرْبَاتِ وَ...؛ بحار الأنوار ج: ٦٨ ص: ٤٦

﴿٥٠١٥﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: ثَلَاثٌ لَا يَضُرُّ مَعَهُنَّ شَيْءٌ الدُّعَاءُ عِنْدَ الْكُرْبِ وَ الْإِسْتِغْفَارِ عِنْدَ الذَّنْبِ وَ الشُّكْرِ عِنْدَ النِّعْمَةِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٩٥

﴿٥٠١٦﴾ فِيمَا وَعَظَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ عِيسَى عليه السلام: يَدْعُونِي عِنْدَ الْكُرْبِ فَأُجِيبُهُ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٣١

﴿٥٠١٧﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: دَعَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَوْمَ الْهَرِيرِ حِينَ اشْتَدَّ عَلَى أَوْلِيَائِهِ الْأَمْرُ دُعَاءَ الْكُرْبِ مَنْ دَعَا بِهِ وَ هُوَ فِي أَمْرِ قَدْ كَرَبَهُ وَ غَمَّهُ نَجَّاهُ اللَّهُ مِنْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٣٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۰۱۰﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا از یاد کردنت در نعمت‌هایی که به من دادی، به فراموشی دچار نکن و به احسانت در آنچه به من بخشیده‌ای غافل مساز، و از پاسخ دادن به درخواستم حتی اگر با تأخیر اتفاق بیفتد نومیدم نکن، خوش باشم یا ناخوش، در سختی یا خوشی، تندرست یا گرفتار، حاجتمند و بدحال یا در نعمت، سختی یا آسانی معیشت، نیازمند یا بی‌نیاز.

﴿۵۰۱۱﴾ از جمله دعا‌های حضرت امام جعفر صادق علیه السلام دعای تضرع است و حضرت ابوعبدالله امام جعفر صادق علیه السلام این دعا را در سختی‌ها می‌خواندند و ذراعی خود را برهنه می‌کردند و صدای خود را بلند می‌کردند و ناله و زاری می‌نمودند و در وقت خواندن این دعا بسیار می‌گریستند و دعا این است: خدایا! و اگر نه آن می‌بود که انداخته می‌شدم من به دست خود در هلاکت و خود یاری می‌نمودم بر ضرر رسانیدن نفس خود و مخالفت می‌کردم قرآن تو را به سبب ترک کردن دعا و حال آنکه تو گفته‌ای که: بخوانید مرا که اجابت می‌کنم برای شما، پس من نزدیک بندگانم برمی‌آورم حاجت طلب‌کننده را هرگاه بخواند مرا از جهت شرمساری من البته که گشوده نمی‌شد دل من و نه زبان من برای دعای تو و خواستن حاجت‌ها از تو و حال آنکه دانسته‌ای تو از نفس من در میان من و میان تو آنچه را که شناخته‌ای تو آن را از گناهان من، خدایا! کیست که بزرگ‌تر باشد گناه او از گناه من و جرئت کرده‌ام بر نافرمانی تو که بازداشته‌ای تو مرا از آن به سبب منع کردن تو مرا از آن و مرتکب شده‌ام گناه بزرگ.

﴿۵۰۱۲﴾ از تو درخواست می‌کنم همچون درخواست کسی که خواسته‌اش را هنگام سختی‌ها پیش تو آورده است.

۳-۴-۱-۴-۳- هنگام گرفتاری

﴿۵۰۱۳﴾ دعا در هنگام حزن و اندوه؛ استغفار از گناه؛ و سپاسگزاری هنگام برخورداری از نعمت، از اخلاق مؤمنان است.

﴿۵۰۱۴﴾ سه چیز است که چیزی به آن‌ها زیان نمی‌رساند، دعا هنگام اندوه‌ها و...

﴿۵۰۱۵﴾ سه چیز است که چیزی به آن‌ها زیان نمی‌رساند، دعا هنگام اندوه، استغفار از گناهان، و شکر هنگام نعمت.

﴿۵۰۱۶﴾ در گرفتاری مرا می‌خواند و او را اجابت می‌کنم.

﴿۵۰۱۷﴾ حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب علیه السلام در روز هریز، در وقتی که کار بر دوستان آن حضرت دشوار شده بود خواندند و دعای مشهور به دعای کرب را، و هرکس که بخواند این دعا را در وقتی که روی داده باشد او را غمی و اندوهی، از آن غم و اندوه نجات یابد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٠١٨﴾ الرسول ﷺ: إِذَا هَاجَ بِكُمْ كَرْبٌ أَوْ خَشْيَةٌ مِنْ سُلْطَانٍ أَوْ أَرَدْتُمْ حَاجَةً تَدْعُو بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ فَوَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا مَا دَعَوْتُ بِهَا فِي وَجْهِهِ إِلَّا نَصِرْتُ وَلَا عَلَى عَدُوٍّ إِلَّا ظَفِرْتُ وَلَا أَرَى مَا أَحَبُّ وَتَقَرُّ بِهِ عَيْنِي وَهُوَ هَذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٨٢

﴿٥٠١٩﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَصَابَ الرَّجُلَ كَرْبَةٌ أَوْ شِدَّةٌ فَلْيَكْشِفْ عَنْ رُكْبَتَيْهِ وَذِرَاعَيْهِ وَلْيُلْصِقْهَا بِالْأَرْضِ وَلْيُلْصِقْ جُجُوهَهُ بِالْأَرْضِ ثُمَّ يَدْعُو؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٥٩

﴿٥٠٢٠﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا نَزَلَتْ بِرَجُلٍ نَازِلَةٌ أَوْ شَدِيدَةٌ أَوْ كَرْبَةٌ أَمْرٌ فَلْيَكْشِفْ عَنْ رُكْبَتَيْهِ وَذِرَاعَيْهِ وَلْيُلْصِقْهُمَا بِالْأَرْضِ وَلْيُلْزِقْ جُجُوهَهُ بِالْأَرْضِ ثُمَّ لِيَدْعُ بِحَاجَتِهِ وَهُوَ سَاجِدٌ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٥٦

﴿٥٠٢١﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامَ صَاحِبَ كَرْبَلَاءَ قُتِلَ مَظْلُومًا مَكْرُوبًا عَطَشَانًا لَهْفَانًا فَآلَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَغْمُومٌ وَلَا عَطَشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَتَقَرَّبَ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كَرْبَتَهُ وَأَعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

﴿٥٠٢٢﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمَكْرُوبِ وَالْمَلْهُوفِ وَمَنْ قَدْ أَعْيَتْهُ الْحِيلَةُ وَأَصَابَتْهُ بَلِيَّةٌ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ يَقُولُهَا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ إِذَا فَرَّغَ مِنَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ مِنَ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ١٩١

﴿٥٠٢٣﴾ الصادق عليه السلام: مَا دُعِيَ فِيهِ مَكْرُوبٌ بِمَسْأَلَةٍ فِي حَاجَةٍ مِنَ الْحَوَائِجِ إِلَّا أَجَابَهُ اللَّهُ؛ كامل الزيارات ص: ٣٢

﴿٥٠٢٤﴾ السَّجَّاد عليه السلام: فَهُوَ دُعَاءُ جَدِّي عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِلْمُهَمَّاتِ فَكَتَبْتُ ذَلِكَ عَلَى وَجْهِهِ فَمَا كَرَبْنِي شَيْءٌ قَطُّ وَأَهَمَّنِي إِلَّا دَعَوْتُ بِهِ فَفَرَّجَ اللَّهُ هَمِّي وَكَشَفَ كَرْبِي وَأَعْطَانِي سُؤْلِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٨٠

﴿٥٠٢٥﴾ الصادق عليه السلام: لَأَنِّي اخْتَبَرْتُ عِبَادِي فِي أَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَرَبِّمَا أَمْرَضْتُ الْعَبْدَ فَقَلَّتْ صَلَاتُهُ وَخِدْمَتُهُ وَلَصَوْتُهُ إِذَا دَعَانِي فِي كَرْبَتِهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ صَلَاةِ الْمُصَلِّينَ؛ عدة الداعي ص: ٣٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۰۱۸﴾ هرگاه سختی یا ترس از سلطان بر شما وارد شود و یا حاجتی می‌خواهید، با این دعاها خداوند را بخوانید. سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، با این دعا او را خالصانه نخواندم مگر آنکه یاری شدم؛ و دشمنی را نفرین نکردم مگر آنکه بر او پیروز شدم، و آنچه را دوست داشتم و مایه روشنایی چشمم بود دیدم و دعا این است...

﴿۵۰۱۹﴾ آنگاه که به مردی سختی و ناراحتی برسد، ساعد و ساق‌ها را برهنه کند و به زمین بچسباند، و سینه را نیز به زمین قرار دهد و دعا کند.

﴿۵۰۲۰﴾ هرگاه برای کسی سختی و درماندگی پیش آید یا حادثه‌ای رخ دهد که او را بیچاره کند، باید که به‌هنگام سجده ساق پا و ساق دست‌ها را عریان کند و بر خاک بگذارد و قفسه سینه را به زمین بگذارد و در نیایش حق و درخواست حاجت مبالغه کند تا حاجت او روا شود.

﴿۵۰۲۱﴾ حضرت حسین علیه السلام درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه‌دار بود در کربلا شهید شد و هیچ غصه‌دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و دردمند و علیلی به زیارت آن حضرت نیاید و نزد آن حضرت دعا نکند و به واسطه آن جناب به خداوند تقرب نجوید مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته‌اش را عطا کند.

﴿۵۰۲۲﴾ دعای گرفتار و دل‌سوخته و کسی که در چاره‌جویی عاجز شده و دچار مصیبتی شده است؛ این دعا را شب جمعه هرگاه نماز واجب عشا به پایان رسید بگوید: «خدایی جز تو نیست! پاک و منزهی، و من از ستمکارانم» (ذکر یونسیه).

﴿۵۰۲۳﴾ هیچ فرد گرفتاری برای درخواست حاجتی از حاجت‌هایش این دعا را نخوانده، مگر اینکه خداوند آن را مستجاب کرده است.

﴿۵۰۲۴﴾ این دعای جدم علی بن الحسین زین‌العابدین علیه السلام در امور مهم و بزرگ است. من آن را عیناً به همان صورت نوشتم، و هرگز چیزی مرا به رنج و مشقت نیفکند و فکرم را مشغول نساخت جز اینکه آن دعا را خواندم، و خداوند غم و اندوه و گرفتاری‌ام را برطرف ساخت و خواسته‌ام را برآورد.

﴿۵۰۲۵﴾ همانا من می‌خواهم بندگانم را در مال‌ها و جان‌هایشان مورد امتحان و آزمایش قرار دهم. چه بسا بنده‌ای را مریض کنم که در اثر آن، نماز و خدمات او کم گردد، اما صدای او در حالت غم و اندوهش، نزد من محبوب‌تر و دوست‌داشتنی‌تر از نماز نمازگزاران است.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٠٢٦﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا نَزَلَ بِهِ كَرْبٌ أَوْ هَمٌّ دَعَا يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا حَيَّا لَا يَمُوتُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كَاتِبُ الْهَمِّ مُجِيبُ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمَنَانُ بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ رَحْمَانُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَرَحِيمُهُمَا ارْحَمْنِي رَحْمَةً تُغْنِيَنِي بِهَا عَنْ رَحْمَةِ مَنْ سِوَاكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٥٦

﴿٥٠٢٧﴾ الصادق (عليه السلام): مَا آتَاهُ مَكْرُوبٌ قَطُّ فَصَلَّى فِيهِ مَا بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ وَدَعَا اللَّهَ إِلَّا فَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٤١٣

﴿٥٠٢٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَا دَعَا بِهِ مَكْرُوبٌ وَلَا تَوَسَّلَ بِهِ إِلَى اللَّهِ مَحْرُوبٌ وَلَا مَسْلُوبٌ إِلَّا نَفْسَ اللَّهِ خِنَاقَهُ وَحِلَّ وَثَاقَهُ وَفَرَجَ هَمِّهِ وَيَسَّرَ غَمَّهُ وَحَقِيقُ عَلَى مَنْ بَلَغَهُ أَنْ يَتَحَفَّظَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٨

﴿٥٠٢﴾ الصادق عليه السلام: مَا دَعَا فِيهِ مَكْرُوبٌ بِمَسْأَلَةٍ فِي حَاجَةٍ مِنَ الْحَوَائِجِ إِلَّا أَجَابَهُ اللَّهُ وَفَرَّجَ عَنْهُ كُرْبَتَهُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٩١

﴿٥٠٣﴾ الباقر عليه السلام: نَحْنُ أَهْلُ بَيْتٍ إِذَا كَرَبْنَا أَمْرًا أَوْ تَخَوَّفْنَا مِنْ شَرِّ سُلْطَانٍ أَوْ مِنْ أَمْرٍ لَا قَبْلَ لَنَا بِهِ دَعَوْنَا بِهِذَا الدُّعَاءِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٤٧

﴿٥٠٤﴾ الصادق عليه السلام: يَا عِيسَى اسْتَعِثْ بِي فِي حَالَاتِ الشَّدَةِ فَإِنِّي أَغِيثُ الْمَكْرُوبِينَ وَأَجِيبُ الْمُضْطَرِّينَ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٤٠

﴿٥٠٣﴾ الصادق عليه السلام: بِالْكُوفَةِ مَسْجِدٌ يُقَالُ لَهُ مَسْجِدُ السَّهْلَةِ لَوْ أَنَّ عُمَى زَيْدًا أَتَاهُ فَصَلَّى فِيهِ وَ اسْتَجَارَ اللَّهَ لَا جَارَهُ عَشْرِينَ سَنَةً فِيهِ مُنَاخُ الرَّكَبِ وَ بَيْتُ إِدْرِيسَ النَّبِيِّ عليه السلام وَ مَا أَتَاهُ مَكْرُوبٌ قَطُّ فَصَلَّى فِيهِ بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ وَ دَعَا اللَّهَ إِلَّا فَرَجَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٩٥

٤-١-٢-٣-٤-عند النازلة

﴿٥٠٣﴾ الصادق عليه السلام: مَا نَزَلَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ نَازِلَةٌ قَطُّ إِلَّا دَعَاهُ ثِقَةٌ بِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١ ص: ٩١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۰۲۶﴾ وقتی گرفتاری یا هم و غم به پیامبر خدا ﷺ وارد می‌شد، این دعا را می‌خواند: «ای خدای زنده و پاینده! ای خدایی که مرگ به او راه ندارد! ای زنده! خدایی جز تو نیست. تو هر گرفتاری و غمی را برطرف می‌سازی، و دعای هر مضطر و بیچاره‌ای را برآورده می‌سازی. درخواست خود را از تو می‌کنم، زیرا که تمام ستایش و حمدها مخصوص توست. خدایی جز تو نیست. تو منت‌گذارنده و آفریننده آسمان و زمین و صاحب جلال و کرم می‌باشی. رحمت در دنیا و آخرت شامل بندگان است. پروردگارا رحمتی شامل حال من کن که با آن از رحمت هر کس جز تو بی‌نیاز شوم. ای مهربان‌ترین مهربانان.»

﴿۵۰۲۷﴾ هر کس غمی داشته باشد و بین نماز مغرب و عشا از خدا گشایش بخواهد، خداوند به او فرج عنایت می‌کند.

﴿۵۰۲۸﴾ هیچ گرفتاری با این دعا خدا را نخواند و هیچ تاراج‌شده و مال‌باخته‌ای به این دعا متوسل نشد، مگر اینکه خداوند گرفتاری‌اش را برطرف کرده، و گره از کارش باز و مشکلاتش را حل نموده، و غمش را به آسانی تبدیل کرد. و بر کسی که این دعا به او برسد واجب است آن را حفظ کند.

﴿۵۰۲۹﴾ هیچ محزون و غمگینی برای حاجتی از حوائجش دعا نکرده، مگر آنکه حق تعالی حزنش را برطرف و غمش را زایل و نیازش را برطرف کرده است.

﴿۵۰۳۰﴾ ما اهل بیت هرگاه کاری بر ایمان سخت شود یا از شر سلطان یا چیزی که تاب مقاومت در مقابلش را نداریم و بترسیم، با این دعا خداوند را می‌خوانیم (و استعانت می‌طلبیم).

﴿۵۰۳۱﴾ ای عیسی، در حالات سختی و شدت به من پناه بیاور، چون من پناه‌دهنده گرفتاران و اجابت‌کننده دعای بیچارگان و درماندگان هستم.

﴿۵۰۳۲﴾ در کوفه مسجدی است که به آن مسجد سهله گویند؛ (امام صادق علیه السلام فرموده است) اگر عمویم زید (به هنگام خروج) به آن مسجد پناه برده بود و به درگاه خداوند متعال استغاثه می کرد، خداوند تعالی دست کم او را بیست سال در پناه خود می گرفت و امان می داد، و آنجا استراحتگاه سواران و حجره پیامبر صلی الله علیه و آله بوده است. و هر شخص گرفتاری به آنجا رود و بین نماز مغرب و عشا نماز خواند و دعا کند، خداوند غم و گرفتاری اش را برطرف می کند.

۴-۴-۱-۴-۶-۳- هنگام بلا

﴿۵۰۳﴾ هیچ کس جز رسول خدا طاقت عظمت آنچه بر او نازل می شد را نداشت.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٠٣٤﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا نَزَلَتْ بَرَجُلٌ نَازِلَةٌ أَوْ شَدِيدَةٌ أَوْ كَرِبَةٌ أَمْرٌ فَلْيَكْشِفْ عَنْ رُكْبَتَيْهِ وَ ذِرَاعَيْهِ وَ لْيُصِفْهُمَا بِالْأَرْضِ وَ لْيُنْزِقْ جُجُوءَهُ بِالْأَرْضِ ثُمَّ لِيَدْعُ بِحَاجَتِهِ وَ هُوَ سَاجِدٌ؛ الكافي ج: ٢

ص: ۵۵۶

٥-٤-١-٤-٣- إذا مَسَّهُ الشَّرُّ

﴿٥٠٣٥﴾ فصلت آية ٥١: وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ

عَرِيض

٤-٤-١-٤-٦-٣- مَنْ بِهِ عَاهَةٌ

﴿٥٠٣٦﴾ الباقِرُ الرَّحْمَنُ: إِنَّ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَاحِبَ كَرْبَلَاءَ قُتِلَ مَظْلُومًا مَكْرُوبًا عَطْشَانًا لَهْفَانًا قَالَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَغْمُومٌ وَلَا عَطْشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَتَقَرَّبَ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا نَفْسَ اللَّهِ كُرْبَتُهُ وَاعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

٧-٤-١-٤-٣- عند اللّهُ

﴿٥٠٣٧﴾ الباقِرُ الرَّحْمَنُ: إِنَّ الْحَسِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَاحِبَ كَرْبَلَاءَ قُتِلَ مَظْلُومًا مَكْرُوبًا عَطْشَانًا لَهْفَانًا قَالَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَغْمُومٌ وَلَا عَطْشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَتَقَرَّبَ بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَآعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ: مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

وَأَعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ۱۰ ص: ۲۳۹

﴿٥٠٣٨﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: دُعَاؤُ الْمَكْرُوبِ وَالْمَلْهُوفِ وَمَنْ قَدْ أَعْيَتْهُ الْحِيلَةُ وَاصَابَتْهُ بَلِيَّةٌ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ يَقُولُهَا لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ إِذَا فَرَغَ مِنَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ مِنَ الْعِشَاءِ آخِرَةً؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ١٩١

العشاء الآخرة؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ١٩١

﴿٥٠٣٩﴾ الرّسول ﷺ مَا مِنْ صَوْتٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ صَوْتِ عَبْدٍ لَهْفَانٍ قِيلَ وَمَا هُوَ قَالَ عَبْدٌ يُصِيبُ الذَّنْبَ فَيَمْلَأُ جَوْفَهُ فَرَقًا مِنَ اللَّهِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ فَيَقُولُ اللَّهُ أَنَا رَبُّكَ أَغْفِرُ لَكَ إِذَا

اَسْتَغْفِرُتَنِي وَ اُجِيبُكَ اِذَا دَعَوْتَنِي؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۳۱۸

﴿٥٠٤﴾ الكاظم العلي: مُجِيبُ الْمَلْهُوفِ الْمُضْطَرِّ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٤٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۰۳۴﴾ هرگاه برای کسی سختی و درماندگی پیش آید یا حادثه‌ای رخ دهد که او را بیچاره کند، باید که به‌هنگام سجده ساق پا و ساق دست‌ها را عریان کند و بر خاک بگذارد و قفسه سینه را به زمین بگذارد و در نیایش حق و درخواست حاجت مبالغه کند تا حاجت او روا شود.

۵-۴-۱-۴-۳-۶-۳- هنگام مواجهه با بدی

﴿۵۰۳۵﴾ آیه ۵۱، و چون انسان را نعمت بخشیم، روی برتابد و خود را کنار کشد، و چون آسیبی به او رسد دست به دعای فراوان بردارد.

۶-۴-۱-۴-۳-۶-۳- آسیب‌دیده

﴿۵۰۳۶﴾ حضرت حسین علیه السلام درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه‌دار بود در کربلا شهید شد و هیچ غصه‌دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و دردمند و علیلی به زیارت آن حضرت نیاید و نزد آن حضرت دعا نکند و به‌واسطه آن جناب به خداوند تقرب نجوید مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته‌اش را عطا کند.

۷-۴-۱-۴-۳-۶-۳- در گرفتاری

﴿۵۰۳۷﴾ حضرت حسین علیه السلام درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه‌دار بود در کربلا شهید شد و هیچ غصه‌دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و دردمند و علیلی به زیارت آن حضرت نیاید و نزد آن حضرت دعا نکند و به‌واسطه آن جناب به خداوند تقرب نجوید مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته‌اش را عطا کند.

﴿۵۰۳۸﴾ دعای گرفتار و دل‌سوخته و کسی که در چاره‌جویی عاجز شده و دچار مصیبتی شده است؛ این دعا را شب جمعه هرگاه نماز واجب عشا به پایان رسید بگوید: «خدایی جز تو نیست! پاک و منزهی، و من از ستمکارانم» (ذکر یونسیه).

﴿۵۰۳۹﴾ هیچ صدایی نزد خدا از صدای بنده دل‌سوخته دوست‌داشتنی‌تر نیست. گفته شد منظور چیست؟ فرمود: بنده‌ای که مرتکب گناه شود و درونش پر از ترس خدا باشد و بگوید: «ای پروردگار من!» خداوند می‌گوید: منم پروردگار تو، اگر آمرزش بخواهی تو را می‌آمرزم، و اگر مرا بخوانی پاسخت را می‌دهم.

﴿۵۰۴۰﴾ پاسخ‌گوی غمدیده درمانده و پریشان‌حال.

﴿۱۳۲۷﴾

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

﴿٥٠٤١﴾ الرسول ﷺ: أَمْسَيْتُ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ مَنْحِكَ سَائِلًا وَ عَنِ التَّعَرُّضِ لِسَوَاكٍ وَ عَنِ غَيْرِكَ بِالْمَسْأَلَةِ عَادِلًا وَ لَيْسَ مِنْ جَمِيلِ امْتِنَانِكَ رَدُّ سَائِلٍ مَلْهُوفٍ وَ مُضْطَرٍّ لَانْتِظَارِ خَيْرِكَ الْمَأْلُوفِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٩٦

٨-٤-١-٤-٣-٤-٣-٤-٣ في الضرّاء، اللأواء، البؤس، الفقر، البلاء

﴿٥٠٤٢﴾ يونس آية ١٢: وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِلًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّكَانَ لِمَ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكِ زَيْنٌ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٠٤٣﴾ الإسراء آية ٤٧: وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهُهُ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ ائْتَرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا

﴿٥٠٤٤﴾ الروم آية ٣٣: وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا أَذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ

﴿٥٠٤٥﴾ الزمر آية ٨: وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ اللَّهُ آتِدَادًا لِلْضَّلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ﴿٥٠٤٦﴾ الزمر آية ٤٩: فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

﴿٥٠٤٧﴾ الصادق عليه السلام: فَكَانَ إِذَا مَسَّهُ الضُّرُّ يَعْنِي السُّقْمَ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ يَعْنِي تَائِبًا إِلَيْهِ؛

الكافي ج: ٨ ص: ٢٠٤

﴿٥٠٤٨﴾ السجّاد عليه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ لَا تَجْعَلَنِي نَاسِيًا لِذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ لَا غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ لَا آيسًا مِنْ إِجَانَتِكَ لِي وَ إِنِ ابْطَأَتْ عَنِّي، فِي سَرَاءٍ كُنْتُ أَوْ ضَرَاءٍ، أَوْ شِدَّةٍ أَوْ رَخَاءٍ، أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ بَلَاءٍ، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نَعْمَاءٍ، أَوْ جِدَّةٍ أَوْ لَأَوَاءٍ، أَوْ فَقْرٍ أَوْ غِنَى:؛ الصحيفة السجّادية عليه السلام الدعاء ٢١

﴿٥٠٤٩﴾ الكاظم عليه السلام: أَنْتَ الْمَدْعُوُّ إِذَا مَسَّ الضُّرُّ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٤٨

٩-٤-١-٤-٣-٤-٣-٤-٣ عِنْدَ الْهَمِّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۰۴۱﴾ من صبح و شام خود را به صورت درخواست کننده‌ای که بر دری از درهای احسانت ایستاده، و از درخواست غیر تو رو گردانده‌ام، و شیوه نعمت بخشی نیکوی تو این نیست که درخواست کننده اسیر و دل سوخته و بیچاره را که چشم به راه خیر و نیکی همیشگی توست از درگاهت بازگردانی.

۸-۴-۱-۴-۳-۳ در گرفتاری

﴿۵۰۴۲﴾ آیه ۱۲، هنگامی که به انسان (زیان و ناراحتی) رسد، ما را (درهرحال): درحالی که به پهلوی خوابیده، یا نشسته، یا ایستاده است، می‌خواند؛ اما هنگامی که ناراحتی را از او برطرف ساختیم، چنان می‌رود که گویی هرگز ما را برای حل مشکلی که به او رسیده بود، نخوانده است! این گونه برای اسراف کاران، اعمالشان زینت داده شده است (که زشتی این عمل را درک نمی‌کنند).

﴿۵۰۴۳﴾ آیه ۶۷، و هنگامی که در دریا ناراحتی به شما برسد، جز او، تمام کسانی را که (برای حل مشکلات خود) می‌خوانید، فراموش می‌کنید؛ اما هنگامی که شما را به خشکی نجات دهد، روی می‌گردانید؛ و انسان، بسیار ناسپاس است!

﴿۵۰۴۴﴾ آیه ۳۳، هنگامی که رنج و زیانی به مردم برسد، پروردگار خود را می‌خواند و توبه‌کنان به سوی او بازمی‌گردند؛ اما همین که رحمتی از خودش به آنان بچشاند، بناگاه گروهی از آنان نسبت به پروردگارشان مشرک می‌شوند.

﴿۵۰۴۵﴾ آیه ۸، هنگامی که انسان را زیانی رسد، پروردگار خود را می‌خواند و به سوی او بازمی‌گردد؛ اما هنگامی که نعمتی از خود به او عطا کند، آنچه را به خاطر آن قبلاً خدا را می‌خواند از یاد می‌برد و برای خداوند همتایانی قرار می‌دهد تا مردم را از راه او منحرف سازد؛ بگو: «چند روزی از کفرت بهره‌گیر که از دوزخیانی!»

﴿۵۰۴۶﴾ آیه ۴۹، هنگامی که انسان را زیانی رسد، ما را (برای حل مشکلش) می‌خواند؛ سپس هنگامی که از جانب خود به او نعمتی دهیم، می‌گوید: «این نعمت را به خاطر کردانی خودم به من داده‌اند»؛ ولی این وسیله آزمایش (آنها) است، اما بیشترشان نمی‌دانند.

﴿۵۰۴۷﴾ هرگاه ناراحتی به او می‌رسید - یعنی بیمار می‌شد - پروردگار خود را می‌خواند و به سببش ابراز توبه می‌کرد.

﴿۵۰۴۸﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا از یاد کردنت در نعمت‌هایی که به من دادی، به فراموشی دچار نکن و به احسانت در آنچه به من بخشیده‌ای غافل مساز، و از پاسخ دادن به درخواستم حتی اگر با تأخیر اتفاق بیفتد نومیدم نکن، خوش باشم یا ناخوش، در سختی یا خوشی، تندرست یا گرفتار، حاجتمند و بدحال یا در نعمت، سختی یا آسانی معیشت، نیازمند یا بی‌نیاز.

﴿۵۰۴۹﴾ تو خوانده می‌شوی هنگامی که زیان روی آورد.

۹-۴-۱-۴-۳-۳ در گرفتاری

﴿۱۳۷۹﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٠٥٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا نَزَلَ بِهِ كَرْبٌ أَوْ هَمٌّ دَعَا يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا حَيًّا لَا يَمُوتُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كَاشِفُ الْهَمِّ مُجِيبُ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمَنَّانُ بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ رَحْمَانُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَرَحِيمُهُمَا ارْحَمْنِي رَحْمَةً تُغْنِيَنِي بِهَا عَنْ رَحْمَةِ مَنْ سِوَاكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٥٦

﴿٥٠٥١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَنْ كَثُرَتْ هُمُومُهُ مِنْ أَمْتِكَ فَلْيَدْعُنِي سِرًّا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

٣٠٨

١٠-٤-١-٣-٦-٣ في المهمات

﴿٥٠٥٢﴾ السَّجَّاد عليه السلام: فَهُوَ دُعَاءُ جَدِّي عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ عليه السلام لِلْمُهْمَاتِ فَكَتَبْتُ ذَلِكَ عَلَى وَجْهِهِ فَمَا كَرِبْنِي شَيْءٌ قَطُّ وَأَهَمَّنِي إِلَّا دَعَوْتُ بِهِ فَفَرَّجَ اللَّهُ هَمِّي وَكَشَفَ كَرْبِي وَاعْظَانِي سُؤْلِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٨٠

﴿٥٠٥٣﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا عَزَمْتَ عَلَى السَّفَرِ أَوْ حَاجَةً مُهِمَّةً فَأَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ وَالِاسْتِخَارَةِ؛

وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٧٠

﴿٥٠٥٤﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ مُهِمَّةٌ فَلْيَصُمْ الْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ ثُمَّ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الرُّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ يُصَلِّيهِمَا قَبْلَ الزَّوَالِ ثُمَّ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ٣٧٣

١١-٤-١-٣-٦-٣ عِنْدَ الْغَمِّ

﴿٥٠٥٥﴾ الصادق عليه السلام: مَا يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهِ غَمٌّ مِنْ غُمُومِ الدُّنْيَا أَنْ يَتَوَضَّأَ ثُمَّ يَدْخُلَ الْمَسْجِدَ فَيَرْكِعَ رَكْعَتَيْنِ يَدْعُو اللَّهُ فِيهِمَا أَوْ مَا سَمِعْتَ اللَّهَ يَقُولُ وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ؛

وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٣٨

﴿٥٠٥٦﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الْحُسَيْنَ عليه السلام صَاحِبَ كَرْبَلَاءَ قُتِلَ مَظْلُومًا مَكْرُوبًا عَطْشَانًا لَهْفَانًا فَأَلَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَغْمُومٌ وَلَا عَطْشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَتَقَرَّبَ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كَرْبَتَهُ وَاعْظَاهُ مَسْأَلَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۰۵۰﴾ وقتی گرفتاری یا هم و غم به پیامبر خدا ﷺ وارد می‌شد، این دعا را می‌خواند: «ای خدای زنده و پاینده! ای خدایی که مرگ به او راه ندارد! ای زنده! خدایی جز تو نیست. تو هر گرفتاری و غمی را برطرف می‌سازی، و دعای هر مضطر و بیچاره‌ای را برآورده می‌سازی. درخواست خود را از تو می‌کنم، زیرا که تمام ستایش و حمدها مخصوص توست. خدایی جز تو نیست. تو منت‌گذارنده و آفریننده آسمان و زمین و صاحب جلال و کرم می‌باشی. رحمت در دنیا و آخرت شامل بندگان است. پروردگارا رحمتی شامل حال من کن که با آن از رحمت هرکس جز تو بی‌نیاز شوم. ای مهربان‌ترین مهربانان.»

﴿۵۰۵۱﴾ هرکس از امت تو غم‌های زیادی داشته باشد، اگر در جای خلوت مرا بخواند (من او را اجابت خواهم کرد).

۱۰-۴-۱-۳-۴-۳-۳ در آنچه ما را به خود مشغول می‌کند.

﴿۵۰۵۲﴾ این دعای جدم علی بن الحسین زین‌العابدین علیه السلام در امور مهم و بزرگ است. من آن را عیناً به همان صورت نوشتم، و هرگز چیزی مرا به رنج و مشقت نیفکند و فکرم را مشغول نساخت جز اینکه آن دعا را خواندم، و خداوند غم و اندوه و گرفتاری‌ام را برطرف ساخت و خواسته‌ام را برآورد.

﴿۵۰۵۳﴾ چون عزم سفر کردی یا حاجت مهمی داشتی، بسیار دعا کرده و از خداوند درخواست خیر کن.

﴿۵۰۵۴﴾ هرکس حاجت مهمی داشته باشد پس باید سه روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه روزه بگیرد بعد دو رکعت نماز گزارد قبل از دو رکعتی که قبل از ظهر خوانده می‌شود، بعد با این دعا خدا را بخواند.

۱۱-۴-۱-۳-۴-۳ در غم

﴿۵۰۵۵﴾ چه چیز شما را مانع می‌شود از اینکه هرگاه اندوهی از اندوه‌های دنیا بر یکی از شما وارد شود، وضو بسازد سپس داخل مسجد شود و دو رکعت نماز به جای آورد و در آن نماز خداوند را بخواند، آیا نشنیده‌ای که خدای متعال می‌فرماید: وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ (یعنی درخواست یاری کنید به واسطه صبر و نماز، در سختی‌ها و گرفتاری‌ها).

﴿۵۰۵۶﴾ حضرت حسین علیه السلام درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه‌دار بود در کربلا شهید شد و هیچ غصه‌دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و دردمند و علیلی به زیارت آن حضرت نیاید و نزد آن حضرت دعا نکند و به واسطه آن جناب به خداوند تقرب نجوید مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته‌اش را عطا کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١٢-٤-١-٣-٤-٣-٣ في المِلَمَاتِ

﴿٥٠٥٧﴾ الرسول ﷺ: إِفْرَعُوا إِلَى اللَّهِ فِي حَوَائِجِكُمْ وَالْجُئُوا إِلَيْهِ فِي مِلَمَاتِكُمْ وَتَضَرَّعُوا إِلَيْهِ وَادْعُوهُ فَإِنَّ الدُّعَاءَ مُخُّ الْعِبَادَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٤

١٣-٤-١-٣-٤-٣-٣ إِذَا نَزَلَ بِكَ أَمْرٌ عَظِيمٌ

﴿٥٠٥٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِذَا نَزَلَ بِكَ أَمْرٌ عَظِيمٌ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا فَتَوَضَّأْ وَارْفَعْ يَدَيْكَ وَقُلْ يَا اللَّهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٧٧ ص: ٣٢٨

١٤-٤-١-٣-٤-٣-٣ إِذَا نَزَلَ بِكَ أَمْرٌ غَائِظٌ

﴿٥٠٥٩﴾ الرسول ﷺ: دَعَا النَّبِيُّ ﷺ عَلَى الْأَحْزَابِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الثَّلَاثَاءِ وَاسْتَجِيبَ لَهُ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ فَعُرِفَ السُّرُورُ فِي وَجْهِهِ قَالَ جَابِرٌ فَمَا نَزَلَ بِى أَمْرٌ غَائِظٌ فَتَوَجَّهْتُ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ إِلَّآ وَجَدْتُ الْإِجَابَةَ؛ عدة الداعي ص: ٤٧

١٥-٤-١-٣-٤-٣-٣ مَنْ دَهَمَهُ أَمْرٌ

﴿٥٠٦٠﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ قَالَ مَنْ دَهَمَهُ أَمْرٌ مِنْ سُلْطَانٍ أَوْ مِنْ عَدُوٍّ حَاسِدٍ فَلْيَصُمْ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ وَالْخَمِيسِ وَالْجُمُعَةِ وَلِيَدْعُ عَشِيَّةَ الْجُمُعَةِ لَيْلَةَ السَّبْتِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٣٢٩

١٦-٤-١-٣-٤-٣-٣ عِنْدَ ضَيْقِ الصَّدْرِ

﴿٥٠٦١﴾ الهادي عليه السلام: فَادْعُ اللَّهَ بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ يَخْلُصَكَ اللَّهُ وَشَيْكَأَ مِمَّا وَقَعَتْ فِيهِ وَيَجْعَلَ لَكَ فَرَجًا فَإِنَّ آلَ مُحَمَّدٍ ﷺ يَدْعُونَ بِهَا عِنْدَ إِشْرَافِ الْبَلَاءِ وَظُهُورِ الْأَعْدَاءِ وَعِنْدَ تَخَوُّفِ الْفَقْرِ وَضَيْقِ الصَّدْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ٢٢٤

١٧-٤-١-٣-٤-٣-٣ إِذَا جُهِدْتُمْ وَاجْتَهَدْتُمْ

﴿٥٠٦٢﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا جُهِدْتُمْ ادْعُوا وَإِذَا غَفَلْتُمْ اجْهَدُوا؛ الكافي ج: ٨ ص: ٣٦٥

﴿٥٠٦٣﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا اجْتَهَدْتُمْ ادْعُوا؛ بحار الأنوار ج: ٢٧ ص: ١٢٦

١٨-٤-١-٣-٤-٣-٣ إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ

﴿٥٠٦٤﴾ الرسول ﷺ: كَانَ إِذَا بَعَثَ نَبِيًّا قَالَ لَهُ إِذَا أَحْزَنَكَ أَمْرٌ تَكْرَهُهُ فَادْعُنِي أَسْتَجِبْ لَكَ؛

بحار الأنوار ج: ٢٢ ص: ٤٤٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱۲-۴-۱-۳-۴-۳ در گرفتاری

﴿۵۰۵۷﴾ در حوائجتان از خدا کمک بخواهید، در شدايد و گرفتاری‌ها به او پناه ببرید و به‌سوی او تضرع کنید، او را بخوانید و دعا کنید، چون «دعا» مغز عبادت است.

۱۳-۴-۱-۳-۴-۳ وقتی واقعه بزرگی بر تو وارد شود.

﴿۵۰۵۸﴾ آنگاه که کاری مهم راجع به دین و دنیا برایت پیش آید، وضو بگیر و دست‌ها را به آسمان بلند کن و هفت بار بگو: «یا الله» بعد حاجت را بخواه که مستجاب می‌شود.

۱۴-۴-۱-۳-۴-۳ وقتی واقعه ناراحت‌کننده‌ای بر تو وارد شود.

﴿۵۰۵۹﴾ پیامبر ﷺ احزاب را روز دوشنبه و سه‌شنبه نفرین کرد، و چهارشنبه بین ظهر و عصر اجابت شد؛ و شادی در چهره ایشان هویدا گشت. جابر گفت: هر گرفتاری به من رو کرد و در این ساعت دعا کردم، اجابتش را دیدم.

۱۵-۴-۱-۳-۴-۳ آن که واقعه‌ای او را درهم بشکند.

﴿۵۰۶۰﴾ فرمود: هرکس نگرانی از سلطان یا دشمن حسود، او را به خود مشغول کند، پس سه روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه روزه بگیرد و در شب شنبه دعا کند.

۱۶-۴-۱-۳-۴-۳ هنگام تنگ شدن سینه، در تنگنا قرار گرفتن.

﴿۵۰۶۱﴾ خداوند را به‌وسیله این کلمات بخوان به‌زودی نجات خواهد داد و فرج نصیبت می‌گردد زیرا آل محمد ﷺ هرگاه گرفتار بلا و یا دشمنان و یا تنگدستی و ناراحتی می‌شوند با همین دعا می‌خوانند.

۱۷-۴-۱-۳-۴-۳ آنگاه که به سختی افتادید.

﴿۵۰۶۲﴾ هرگاه به سختی گرفتار آمدید به پیشگاه الهی دعا کنید و هرگاه به غفلت مبتلا شدید بکوشید.

﴿۵۰۶۳﴾ وقتی تلاش کردید، دعا کنید.

۱۸-۴-۱-۳-۴-۳ آنگاه که واقعه‌ای او را نگران کند.

﴿۵۰۶۴﴾ هرگاه پیامبری را برمی‌انگیخت می‌فرمود: هروقت از چیزی ناراحت شدی مرا بخوان، دعایت را مستجاب می‌کنم.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٠٦٥﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ أَبِي السَّيِّدِ إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ دَعَا النِّسَاءَ وَ الصِّبْيَانَ ثُمَّ دَعَا وَ آمَنُوا؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٥

﴿٥٠٦٦﴾ الصادق عليه السلام: فِي الرَّجُلِ يُحْزِنُهُ الْأَمْرُ وَ يُرِيدُ الْحَاجَةَ أَنْ تُصَلِّيَ رَكَعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِي إِحْدَاهُمَا الْحَمْدَ مَرَّةً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةً وَ فِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ مَرَّةً ثُمَّ تَسْأَلُ

حَاجَتَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣١٢

﴿٥٠٦٧﴾ إِبَاجَةُ الدُّعَاءِ...عِنْدَ أَفْشَعَارِ الْجُلْدِ وَ غَلَبَةِ الْأَحْزَانِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٥٠٦٨﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَدْعُو بِهِ إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ؛ بحار الأنوار

ج: ٩١ ص: ٢٩١

﴿٥٠٦٩﴾ السَّجَادُ عليه السلام: كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ لَبَسَ ثَوْبَيْنِ مِنْ أَغْلَظِ ثِيَابِهِ وَ أَحْسَنَهَا ثُمَّ رَكَعَ فِي آخِرِ اللَّيْلِ رَكَعَتَيْنِ حَتَّى إِذَا كَانَ فِي آخِرِ سَجْدَةٍ مِنْ سُجُودِهِ سَبَّحَ اللَّهَ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ وَ حَمِدَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةً وَ هَلَّلَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةً وَ كَبَّرَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةً ثُمَّ يَعْتَرِفُ بِذُنُوبِهِ كُلِّهَا مَا عَرَفَ مِنْهَا أَقْرَبَ لَهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بِهِ فِي سُجُودِهِ وَ مَا لَمْ يَذْكُرْ مِنْهَا اعْتَرَفَ بِهِ جُمْلَةً ثُمَّ يَدْعُو

اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ يُفْضِي بِرُكْبَتَيْهِ إِلَى الْأَرْضِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٨

﴿٥٠٧٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: فَادْعُ بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ فَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْزُونٌ فَرَجَّ اللَّهُ عَنْهُ وَ إِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فَرَجَّ عَنْهُ وَ بِهِ تُفْضَى الْحَوَائِجُ وَ إِيَّاكَ أَنْ تَدْعُو بِهِ عَلَى أَحَدٍ فَإِنَّهُ أَسْرَعُ مِنَ السَّهْمِ

النَّافِدِ؛ مهج الدعوات ص: ١٦٩

﴿٥٠٧١﴾ المجتنبى عليه السلام: أَنْ مَوْلَانَا كَانَ إِذَا أَحْزَنَهُ أَمْرٌ خَلَا فِي بَيْتٍ وَ دَعَا بِهِ وَ هُوَ يَا كَهَيْعِصَ يَا نُورُ يَا قُدُّوسُ يَا خَبِيرُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ رَدَدَهَا ثَلَاثًا اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَحِلُّ بِهَا النَّقْمُ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُغَيِّرُ النَّعْمَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَهْتِكُ الْعِصَمَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُنْزِلُ الْبَلَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُدِيلُ الْأَعْدَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَقْطَعُ الرَّجَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُمَسِّكُ غَيْثَ السَّمَاءِ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُظْلِمُ الْهَوَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَكْشِفُ الْغِطَاءَ ثُمَّ يَدْعُو

بِمَا يُرِيدُ؛ المجتنبى ص: ٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۰۶۵﴾ هرگاه پدرم از چیزی محزون می‌شد (و مشکلی برایش پیش می‌آمد) زنان و کودکان را جمع کرده دعا می‌نمود و آنان آمین می‌گفتند.

﴿۵۰۶۶﴾ در مورد شخصی که مشکلی او را اندوهگین ساخته و حاجتی دارد فرمود: دو رکعت نماز بخواند به این ترتیب که در رکعت اول یک مرتبه حمد و هزار بار سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را می‌خواند، و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند، آنگاه از خداوند حاجت خود را می‌خواهد.

﴿۵۰۶۷﴾ از اوقات استجاب دعا، هنگام لرزش پوست و غالب شدن حزن و اندوه است.

﴿۵۰۶۸﴾ امیرالمؤمنین (علیه السلام) چون از امری ناراحت و محزون می‌گشت، با این دعا خدا را می‌خواند.

﴿۵۰۶۹﴾ امام سجاد (علیه السلام) را معمول چنین بود که هرگاه پیشامدی ایشان را غمگین می‌ساخت، آن حضرت دو جامه از زبرترین و خشن‌ترین جامه‌هایشان را به تن می‌کرد. سپس در آخر شب دو رکعت نماز می‌کرد و چون به سجده آخر نماز می‌رفت صد بار «سُبْحَانَ اللَّهِ»، و صد مرتبه «الْحَمْدُ لِلَّهِ» و صد بار «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» و صد مرتبه «اللَّهُ أَكْبَرُ» می‌گفت و سپس به تقصیرهای خویش در عبادت (یا قصوری که گاه واقع شده بود چون آن حضرت معصوم بود و خداوند متعال او را از خطا و نسیان نگه می‌داشت) اعتراف می‌نمود، آنچه را به‌خاطر داشت در سجده‌اش یکایک برمی‌شمرد، و آنچه را به یاد نمی‌داشت یک‌جا و به‌طور کلی اعتراف می‌کرد، آنگاه دعا می‌کرد درحالی که زانوهای خود را برهنه فرموده بر روی خاک می‌نهاد.

﴿۵۰۷۰﴾ پس باید که این دعا هنگام هر سختی و بلایی خوانده شود، پس اگر این دعا را غمناکی بخواند غم و اندوه او برطرف می‌شود، و اگر این دعا را محبوس بخواند از بند نجات می‌یابد، و به برکت این دعا برآورده می‌شود هر حاجتی که باشد، و بپرهیز از آنکه این دعا را برای دفع مسلمانی بخوانی. پس این دعا از تیر گذارا زودتر اثر می‌کند.

﴿۵۰۷۱﴾ مولای ما هرگاه که امری او را اندوهگین می‌کرد در خانه خلوت می‌کرد و خدا را با این دعا می‌خواند؛ و آن این است: ای کهیص! ای نور! ای مظهر پاکی! ای دانا! ای خدا! ای رحمان! این را سه بار تکرار می‌کرد: گناهی را که با آن غم و اندوه فرود می‌آید و گناهی را که نعمت‌ها را تغییر می‌دهند و گناهی که باعث بی‌آبرویی شده و گناهی را که باعث نزول بلا می‌شوند و گناهی را که باعث سرعت بخشیدن در نابودی است و گناهی که دشمنان را پیروز می‌کند و گناهی که باعث ناامیدی می‌شوند و گناهی که باعث رد شدن دعا می‌شود و گناهی که باعث ریزش باران از آسمان می‌شود و گناهی که هوا را تیره و تار کنند و گناهی که پرده‌ها را پاره می‌کنند، بیامرزد. سپس هرآنچه می‌خواهد دعا کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١٩-٤-١-٤-٣-عند الخوف

﴿٥٠٧٢﴾ الرسول ﷺ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ وَإِنْ كَانَتْ مِنْ فَاجِرٍ مَخُوفٍ عَلَى نَفْسِهِ؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٣٠

﴿٥٠٧٣﴾ الباقر ﷺ: نَحْنُ أَهْلُ بَيْتٍ إِذَا كَرَبْنَا أَمْرًا أَوْ تَخَوَّفْنَا مِنْ شَرِّ سُلْطَانٍ أَوْ مِنْ أَمْرٍ لَا قِبَلَ

لَنَا بِهِ دَعْوَانَا بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٤٧

﴿٥٠٧٤﴾ الصادق ﷺ: مَنْ قَرَأَهَا حُبَّ إِلَى النَّاسِ فَلَوْ طَلَبَ مِنْ رَجُلٍ أَنْ يَخْرُجَ مِنْ مَالِهِ بَعْدَ قِرَاءَتِهَا حِينَ يُقَابِلُهُ لَفَعَلَ وَمَنْ خَافَ سُلْطَانًا فَقَرَأَهَا حِينَ يَنْظُرُ إِلَى وَجْهِهِ غَلِبَ لَهُ وَمَنْ قَرَأَهَا حِينَ يَرِيدُ الْخُصُومَةَ أَعْطَى الظَّفَرَ وَمَنْ يَشْفَعُ بِهَا إِلَى اللَّهِ شَفَعَهُ وَأَعْطَاهُ سُؤْلَهُ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٤ ص: ٣٦٢

﴿٥٠٧٥﴾ الرسول ﷺ: إِذَا هَاجَ بِكُمْ كَرْبٌ أَوْ خَشْيَةٌ مِنْ سُلْطَانٍ أَوْ أَرَدْتُمْ حَاجَةً تَدْعُو بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ فَوَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا مَا دَعَوْتُ بِهَا فِي وَجْهِهِ إِلَّا نَصَرْتُ وَلَا عَلَى عَدُوٍّ إِلَّا ظَفَرْتُ وَ

أَرَى مَا أَحَبُّ وَ تَقَرُّ بِهِ عَيْنِي وَ هُوَ هَذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٨٢

﴿٥٠٧٦﴾ الهادي ﷺ: فَادْعُ اللَّهَ بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ يُخَلِّصَكَ اللَّهُ وَشَيْكَأ مِمَّا وَقَعَتْ فِيهِ وَ يَجْعَلَ لَكَ فَرَجًا فَإِنَّ آلَ مُحَمَّدٍ ﷺ يَدْعُونَ بِهَا عِنْدَ إِشْرَافِ الْبَلَاءِ وَ ظُهُورِ الْأَعْدَاءِ وَ عِنْدَ تَخَوُّفِ

الْفَقْرِ وَ ضَيْقِ الصَّدْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ٢٢٤

١-١٩-٤-١-٤-٣-عند الدخول على السلطان

﴿٥٠٧٧﴾ الصادق ﷺ: عِنْدَ دُخُولِهِ عَلَى الْمَنْصُورِ وَ هُوَ فِي شِدَّةٍ غَضَبِهِ فَسَكَنَ غَضَبُهُ؛ بحار الأنوار

ج: ٩٢ ص: ٢٢٣

﴿٥٠٧٨﴾ أمير المؤمنين ﷺ: عِنْدَ دُخُولِهِ عَلَى الْمَنْصُورِ وَ هُوَ فِي شِدَّةٍ غَضَبِهِ فَسَكَنَ غَضَبُهُ؛

جمال الأسبوع ص: ٣٤٧

٢-١٩-٤-١-٤-٣-عند ظهور الأعداء و إذا حرب أو سلب أو حبس

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱۹-۱-۴-۱-۳-۶-۳- هنگام ترس

﴿۵۰۷۲﴾ دعای ستمدیده مستجاب است اگرچه شخص ستمدیده، گناهکار، ترسان بر خود باشد.

﴿۵۰۷۳﴾ ما اهل بیت هرگاه کاری برایمان سخت شود یا از شر سلطان یا چیزی که تاب مقاومت در مقابلش را نداریم و بترسیم، با این دعا خداوند را می خوانیم (و استعانت می طلبیم).

﴿۵۰۷۴﴾ هرکه آن را بخواند نزد مردم محبوب شود. و اگر بعد از قرائت این دعا از شخصی درخواست مال کند، آن شخص مقداری از دارایی خود را به او می دهد... هرکس از سلطانی بترسد و هنگامی که به صورتش می نگرد آن را بخواند بر او غلبه یابد، و هرکه در هنگام درگیری آن را بخواند، پیروز شود و هرکه با آن از خداوند شفاعت خواهد شفاعتش کند و خواسته اش را بدهد.

﴿۵۰۷۵﴾ هرگاه سختی یا ترس از سلطان بر شما وارد شود و یا حاجتی می خواهید، با این دعاها خداوند را بخوانید. سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، با این دعا او را خالصانه نخواندم مگر آنکه یاری شدم؛ و دشمنی را نفرین نکردم مگر آنکه بر او پیروز شدم، و آنچه را دوست داشتم و مایه روشنایی چشمم بود دیدم و دعا این است...

﴿۵۰۷۶﴾ خداوند را به وسیله این کلمات بخوان به زودی نجات خواهد داد و فرج نصیبت می گردد زیرا آل محمد علیهم السلام هرگاه گرفتار بلا و یا دشمنان و یا تنگدستی و ناراحتی می شوند با همین دعا می خوانند.

۱۹-۱-۴-۱-۳-۶-۳- هنگام رفتن نزد سلطان

﴿۵۰۷۷﴾ به هنگام ورود بر منصور می خواند و در نتیجه منصور که در نهایت غضب بود، غضبش تسکین یافت.

﴿۵۰۷۸﴾ و موسی زمانی که بر فرعون وارد شد دعا کرد، و کسی بر او مستولی نشد.

۱۹-۱-۴-۱-۳-۶-۳- هنگام غلبه کردن دشمن

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٠٧٩﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مَا دَعَا بِهِ مَكْرُوبٌ وَلَا تَوَسَّلَ بِهِ إِلَى اللَّهِ مَحْرُوبٌ وَلَا مَسْلُوبٌ إِلَّا نَفْسَ اللَّهِ خِنَافَهُ وَحُلَّ نَوَافِهِ وَفَرَجَ هَمَّهُ وَيَسَّرَ عَمَّهُ وَحَقِّقَ عَلَى مَنْ بَلَغَهُ أَنْ يَحْفَظَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۱۳۸

﴿٥٠٨٠﴾ الرسول ﷺ فَادْعُ بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ فَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْزُونٌ فَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ وَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ وَ بِهِ تُقْضَى الْحَوَائِجُ وَإِيَّاكَ أَنْ تَدْعُو بِهِ عَلَى أَحَدٍ فَإِنَّهُ أَسْرَعُ مِنَ السَّهْمِ

النافذ؛ مهج الدعوات ص: ١٦٩

﴿٥٠٨١﴾ الْهَادِي عليه السلام فَادْعُ اللَّهَ بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ يُخَلِّصَكَ اللَّهُ وَشَيْكًا مِمَّا وَقَعَتْ فِيهِ وَيَجْعَلَ لَكَ فَرَجًا فَإِنَّ آلَ مُحَمَّدٍ عليهم السلام يَدْعُونَ بِهَا عِنْدَ إِشْرَافِ الْبَلَاءِ وَظُهُورِ الْأَعْدَاءِ وَعِنْدَ تَخَوُّفِ

الْفَقْرُ وَضَيْقُ الصَّدْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ٢٢٤

٥-١-٤-٦-٣ عِنْدَ الْحَاجَةِ وَالْإِسْتِسْقَاءِ

١-٥-١-٤-٦-٣-عند الحاجة

﴿٥٠٨٢﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِذَا كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ فَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ الْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ

فَإِذَا صَلَّيْتَ الْجُمُعَةَ فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٤٧

﴿٥٠٨٣﴾ الصادق (عليه السلام): إِذَا كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ مُهِمَّةٌ فَصَلِّ هَذِهِ الصَّلَاةَ وَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءَ؛

مستدرک الوسائل ج: ۶ ص: ۲۳۲

﴿٥٠٨٤﴾ الصادق (عليه السلام): كَانَ أَبِي إِذَا لَجَّتْ بِهِ الْحَاجَةُ يُسْجِدُ مِنْ غَيْرِ صَلَاةٍ وَلَا رُكُوعٍ ثُمَّ يَقُولُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ سَبْعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَسْأَلُ حَاجَتَهُ ثُمَّ قَالَ مَا قَالَهَا أَحَدٌ سَبْعَ مَرَّاتٍ إِلَّا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

هَآ أَنَا أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ سَلْ حَاجَتَكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٨٨

﴿٥٠٨٥﴾ الرسول ﷺ: إِذَا هَاجَ بَكُمُ كَرْبٌ أَوْ خَشْيَةٌ مِنْ سُلْطَانٍ أَوْ أَرَدْتُمْ حَاجَةً تَدْعُو بِهَذِهِ

الدَّعَوَاتِ فَوَ الَّذِي بَعَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا مَا دَعَوْتُ بِهَا فِي وَجْهِهِ إِلَّا نَصْرْتُ وَلَا عَلَى عَدُوٍّ إِلَّا ظَفَرْتُ وَ

أَرَى مَا أَحِبُّ وَتَقَرُّ بِهِ عَيْنِي وَهُوَ هَذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٨٢

﴿٥٠٨٦﴾ الرسول ﷺ: اِذْعَوْا إِلَى اللَّهِ فِي حَوَائِجِكُمْ؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۰۷۹﴾ هیچ گرفتاری با این دعا خدا را نخواند و هیچ تاراج شده و مال باخته‌ای به این دعا متوسل نشد، مگر اینکه خداوند گرفتاری‌اش را برطرف کرده، و گره از کارش باز و مشکلاتش را حل نموده، و غمش را به آسانی تبدیل کرد. و بر کسی که این دعا به او برسد واجب است آن را حفظ کند.

﴿۵۰۸۰﴾ پس باید که این دعا هنگام هر سختی و بلایی خوانده شود، پس اگر این دعا را غمناکی بخواند غم و اندوه او برطرف می‌شود، و اگر این دعا را محبوس بخواند از بند نجات می‌یابد، و به برکت این دعا برآورده می‌شود هر حاجتی که باشد، و پرهیز از آنکه این دعا را برای دفع مسلمانی بخوانی. پس این دعا از تیر گذارا زودتر اثر می‌کند.

﴿۵۰۸۱﴾ خداوند را به وسیله این کلمات بخوان به زودی نجات خواهد داد و فرج نصیبت می‌گردد زیرا آل محمد ﷺ هرگاه گرفتار بلا و یا دشمنان و یا تنگدستی و ناراحتی می‌شوند با همین دعا می‌خوانند.

۵-۱-۴-۳- هنگام نیاز و احتیاج به باران

۵-۱-۴-۳- هنگام نیاز

﴿۵۰۸۲﴾ هرگاه حاجتی داشتی سه روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیر، وقتی که نماز جمعه را خواندی پس با این دعا از خدا بخواه.

﴿۵۰۸۳﴾ هرگاه حاجت مهمی داشتی این نماز و این دعا را بخوان.

﴿۵۰۸۴﴾ وقتی حاجتی به پدرم می‌رسید بدون نماز و رکوع به سجده می‌افتاد و می‌فرمود: «یا ارحم الراحمین» و هفت بار آن را تکرار می‌کرد، سپس برآورده شدن نیازش را از خدا می‌خواست، آنگاه فرمود: هیچ کس هفت بار این سخن را نمی‌گوید مگر اینکه خداوند بلندمرتبه می‌فرماید: بله، منم ارحم الراحمین، حاجتت را بخواه.

﴿۵۰۸۵﴾ هرگاه سختی یا ترس از سلطان بر شما وارد شود و یا حاجتی می‌خواهید، با این دعاها خداوند را بخوانید. سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، با این دعا او را خالصانه نخواندم مگر آنکه یاری شدم؛ و دشمنی را نفرین نکردم مگر آنکه بر او پیروز شدم، و آنچه را دوست داشتم و مایه روشنایی چشمم بود دیدم و دعا این است...

﴿۵۰۸۶﴾ در حوائجتان از خدا کمک بخواهید.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٠٨٧﴾ الصادق عليه السلام: فِي الرَّجُلِ يُحْزِنُهُ الْأَمْرُ وَيُرِيدُ الْحَاجَةَ أَنْ تُصَلِّيَ رُكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِي إِحْدَاهُمَا الْحَمْدَ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةٍ وَفِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ مَرَّةً ثُمَّ تَسْأَلُ حَاجَتَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣١٢

﴿٥٠٨٨﴾ الباقر عليه السلام: وَإِذَا كَانَتْ لَهَا إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ صَعِدَتْ فَوْقَ بَيْتِهَا وَصَلَّتْ رُكْعَتَيْنِ وَرَفَعَتْ رَأْسَهَا إِلَى السَّمَاءِ فَإِنَّهَا إِذَا فَعَلَتْ ذَلِكَ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهَا وَلَمْ يُخَيِّبْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٢٠ ص: ٢٢٠

﴿٥٠٨٩﴾ الصادق عليه السلام: يَا صَفْوَانُ إِذَا حَدَّثَ لَكَ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَزُرْهُ بِهَذِهِ الزِّيَارَةِ مِنْ حَيْثُ كَانَ وَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَسَلِّ رَبِّكَ حَاجَتَكَ تَأْتِكَ مِنَ اللَّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣١٠

﴿٥٠٩٠﴾ الصادق عليه السلام: أَنْ مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ فَلْيَصُمْ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ وَالْخَمِيسِ وَالْجُمُعَةِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ تَطَهَّرَ وَرَاحَ وَتَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ قَلَّتْ أَوْ كَثُرَتْ بِالرَّغِيفِ إِلَى مَا دُونَ ذَلِكَ فِي أَكْثَرِ وَأَقَلِّ فَإِذَا صَلَّى الْجُمُعَةَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سَنَةٌ وَلَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَسْأَلُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عَنَتَ لَهُ الْوُجُوهُ وَخَشَعَتَ لَهُ الْأَبْصَارُ وَجَلَّتِ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَنْ تَقْضِيَ فِي كَذَا وَكَذَا قَالَ وَلَا تَعْلَمُوهَا سَفَهَاءُ كُمْ فَيَدْعُوا بِهَا فَيُسْتَجَابَ لَهُمْ وَلَا تَدْعُوا بِهَا فِي مَأْتَمٍ وَلَا قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٧١

١-٥-٢-٣-٤-٦-٣- في الاستسقاء

﴿٥٠٩١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: وَقَدْ قَوْمٌ إِلَيْهِ فَشَكَّوْا إِلَيْهِ الْقَحْطَ فَقَالَ اجْثُوا عَلَى رُكْبِكُمْ وَتَضَرَّعُوا إِلَيَّ رَبُّكُمْ وَاسْأَلُوا يَسْتَقِمْكُمْ فَفَعَلُوا ذَلِكَ فَسَقُوا حَتَّى سَأَلُوا أَنْ يُكْشَفَ عَنْهُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٩٠

﴿٥٠٩٢﴾ الصادق عليه السلام: صَاحَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ فِي الْإِسْتِسْقَاءِ فَقَالَ لِي أَنْطَلِقْ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ فَسَلِّهِ مَا رَأَيْكَ فَإِنْ هُوَ لَاءٌ قَدْ صَاحُوا إِلَيَّ فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ لَهُ فَقَالَ لِي قُلْ لَهُ فَلْيَخْرِجْ قُلْتُ لَهُ مَتَى يَخْرِجُ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ قُلْتُ كَيْفَ يَصْنَعُ قَالَ يُخْرِجُ الْمُنْبَرِ ثُمَّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۰۸۷﴾ در مورد شخصی که مشکلی او را اندوهگین ساخته و حاجتی دارد فرمود: دو رکعت نماز بخواند به این ترتیب که در رکعت اول یک مرتبه حمد و هزار بار سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را می‌خواند، و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند، آنگاه از خداوند حاجت خود را می‌خواهد.

﴿۵۰۸۸﴾ آنگاه که نزد خدا حاجتی داشته باشد، به پشت‌بام خانه خود رود و دو رکعت نماز کند و سر به سوی آسمان بلند کند، زیرا چون چنین کرد خدا دعایش را مستجاب کند و او را نومید نگرداند.

﴿۵۰۸۹﴾ ای صفوان! وقتی که حاجتی به محضر اقدس الهی داشته باشی این زیارت را به جا آور، هر جا که باشی و این دعا را بخوان که البته حاجت برآورده می‌شود.

﴿۵۰۹۰﴾ هر که هر حاجتی دارد چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیرد، ظهر جمعه تطهیر کند، بیرون رود صدقه دهد - کم یا زیاد - یک نان یا کمتر - به یک فرد یا بیشتر - پس در نماز جمعه حاضر شود بعد از نماز بگوید: «خدایا! با این نام صدایت می‌زنم و از تو درخواست می‌کنم: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سَنَةٌ وَلَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ أَسْأَلُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عِنْتُ لَهُ الْوُجُوهُ وَ خَشَعْتُ لَهُ الْأَبْصَارُ وَ وَجَلْتُ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تُقْضَى فِي كَذَا وَ كَذَا» امام فرمود: این دعا را به افراد کم‌عقل ندهید، چون با آن چیزی را که بر ضررشان است می‌خواهند و مستجاب می‌شود. با این دعا گناه و قطع رحم نخواهید.

۲-۵-۱-۴-۳- هنگام احتیاج به باران

﴿۵۰۹۱﴾ قومی نزد پیامبر خدا ﷺ رفتند و از خشک‌سالی شکایت کردند، پس فرمود: دوزانو بنشینید و نزد پروردگار خویش گریه و زاری کنید و بخواهید باران برایتان ببارد و ایشان آن کار را کردند و باران بارید تا حدی که از خدا خواستند باران بند بیاید.

﴿۵۰۹۲﴾ اهل مدینه به ناله درآمده، رفتند پیش محمد بن خالد (فرماندار مدینه) و درخواست باران کردند. قره گفت: خالد به من امر کرد که برو پیش حضرت صادق بگو نظر شما چیست، این‌ها به ناله و فغان پیش من آمده‌اند. مأموریت را انجام دادم. فرمود: بگو برای درخواست باران خارج شود. عرض کردم چه وقت؟ فرمود: روز دوشنبه. گفتم: چکار بکند؟ فرمود منبر را بیرون

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

يَخْرُجُ يَمْشِي كَمَا يَمْشِي يَوْمَ الْعِيدَيْنِ وَبَيْنَ يَدَيْهِ الْمُؤَذِّنُونَ فِي أَيْدِيهِمْ عَزْهُمُ حَتَّى إِذَا انْتَهَى إِلَى الْمُصَلَّى يُصَلِّي بِالنَّاسِ رُكْعَتَيْنِ بغيرِ أَذَانٍ وَلَا إِقَامَةٍ ثُمَّ يَصْعَدُ الْمِنْبَرَ فَيَقْلِبُ رِءَاءَهُ فَيَجْعَلُ الَّذِي عَلَى يَمِينِهِ عَلَى يَسَارِهِ وَالَّذِي عَلَى يَسَارِهِ عَلَى يَمِينِهِ ثُمَّ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ فَيُكَبِّرُ اللَّهَ مِائَةَ تَكْبِيرَةٍ رَافِعاً بِهَا صَوْتَهُ ثُمَّ يَلْتَفِتُ إِلَى النَّاسِ عَنْ يَمِينِهِ فَيَسْبِغُ اللَّهَ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ رَافِعاً بِهَا صَوْتَهُ ثُمَّ يَلْتَفِتُ إِلَى النَّاسِ عَنْ يَسَارِهِ فَيَهْلِلُ اللَّهَ مِائَةَ تَهْلِيلَةٍ رَافِعاً بِهَا صَوْتَهُ ثُمَّ يَسْتَقْبِلُ النَّاسَ فَيَحْمَدُ اللَّهَ مِائَةَ تَحْمِيدَةٍ ثُمَّ يَرْفَعُ يَدَيْهِ فَيَدْعُو ثُمَّ يَدْعُونَ فَإِنِّي لَأَرْجُو أَنْ لَا يَخَيَّبُونَا قَالَ فَفَعَلَ فَلَمَّا رَجَعْنَا جَاءَ الْمَطَرُ قَالُوا هَذَا مِنْ تَعْلِيمِ جَعْفَرٍ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٢

﴿٥٠٩٣﴾ الصادق عليه السلام: فَقَالَ لِلْحَسَنِ عليه السلام ادْعُ لَنَا بِدَعَوَاتٍ فِي الْاسْتِسْقَاءِ فَقَالَ الْحَسَنُ عليه السلام اللَّهُمَّ هَبْ لَنَا السَّحَابَ بَفَتْحِ الْأَبْوَابِ بِمَاءٍ عُبَابٍ وَرَبَابٍ بِانْصِبَابٍ وَانْسِكَابٍ يَا وَهَّابُ اسْقِنَا مُغْدِفَةً مُطَبَّقَةً مُونِقَةً فَتَحْ أَغْلَاقَهَا وَيَسِّرْ أَطْبَاقَهَا وَسَهِّلْ إِطْلَاقَهَا وَعَجِّلْ سِيَاقَهَا بِالْأَنْدِيَةِ فِي بُطُونِ الْأَوْدِيَةِ بِصُوبِ الْمَاءِ يَا فَعَّالُ اسْقِنَا مَطَرًا قَطْرًا طَلًّا مَطْلًا مُطَبَّقًا طَبَقًا عَامًّا مِعْمًا دَهْمًا بُهْمًا رُحْمًا رَشًّا مُرَشًّا وَاسِعًا كَافِيًا عَاجِلًا طَيِّبًا مَرِيئًا مُبَارَكًا سَلَاطِحًا بِلَاطِحًا يَبَاطِحُ الْأَبَاطِحَ مُغْدُودَةً مُطْبُوقَةً مُغْرُورَةً اسْقِ سَهْلَنَا وَجَبَلَنَا وَبَدُونَنَا وَحَضْرَنَا حَتَّى تَرْخِصَ بِهِ أَسْعَارَنَا وَتُبَارِكَ لَنَا فِي صَاعِنَا وَنُحْنُ أَرْنَا الرِّزْقَ مَوْجُودًا وَالْغَلَا مَفْقُودًا آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ثُمَّ قَالَ عليه السلام لِلْحُسَيْنِ عليه السلام ادْعُ فَقَالَ الحسين عليه السلام اللَّهُمَّ يَا مُعْطِيَ الْخَيْرَاتِ مِنْ مَنَاسِكِهَا وَمُنْزِلَ الرَّحْمَاتِ مِنْ مَعَادِنِهَا وَمُجْرِيَ الْبَرَكَاتِ عَلَى أَهْلِهَا مِنْكَ الْغَيْثِ الْمَغِيثُ وَأَنْتَ الْغِيَاثُ الْمُسْتَعَاثُ وَنَحْنُ الْخَاطِئُونَ وَأَهْلُ الذُّنُوبِ وَأَنْتَ الْمُسْتَغْفَرُ الْغَفَّارُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ أَرْسِلْ السَّمَاءَ عَلَيْنَا لِحِينِهَا مِدْرَارًا وَاسْقِنَا الْغَيْثَ وَاكْفَا مِغْزَارًا غَيْثًا مُغِيثًا وَاسِعًا مُتَسِعًا مُهْطَلًا مَرِيًّا مُمْرَعًا غَدِفًا مُغْدِفًا غَيْدًا مُجَلْجَلًا سَحًّا سَحْسَاحًا ثَجًّا ثَجَّاجًا سَائِلًا مُسْبِلًا عَامًّا وَدَقًّا مِطْفَاحًا يُدْفَعُ الْوَدْقُ بِالْوَدْقِ دِفَاعًا وَيَتَلَوُّ الْقَطَرُ مِنْهُ قَطْرًا غَيْرَ خَلْبٍ بَرْقُهُ وَلَا مَكْدَبٍ رَعْدُهُ تُنْعَشُ بِهِ الضَّعِيفُ مِنْ عِبَادِكَ وَتُخَيَّى بِهِ الْمَيِّتُ مِنْ بِلَادِكَ وَتُونَقُ بِهِ ذُرَى الْأَكَامِ مِنْ بِلَادِكَ وَتَسْتَحِقُّ بِهِ عَلَيْنَا مِنْ مَنِّكَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ فَمَا فَرَعَ مِنْ دُعَائِهِمَا حَتَّى صَبَّ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَيْهِمْ مَاءً صَبًّا قَالَ فَقِيلَ لِسَلْمَانَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

ببرند بعد پیاده خارج می‌شود همان طوری که روز عید قربان و عید فطر می‌رود، در جلوی در او اذان گویان درحالی که نیزه کوتاهی شبیه عصا در دست دارند، حرکت می‌کنند تا به جایگاه نماز برسند، در آنجا دو رکعت نماز بدون اذان و اقامه می‌خواند بعد بالای منبر می‌رود، ردای خود را پشت و رو می‌پوشد، طرف راست را به طرف چپ و طرف چپ را به طرف راست می‌پوشد، رو به قبله می‌ایستد، با صدای بلند صد تکبیر می‌گوید، و بعد متوجه جمعیت طرف راست خود شده با صدای بلند صد مرتبه سبحان الله می‌گوید، و بعد متوجه جمعیت طرف چپ شده صد مرتبه لا اله الا الله می‌گوید با صدای بلند سپس رو به مردم کرده، صد مرتبه الحمدلله می‌گوید بعد از آن دست بلند کرده دعا می‌کند، مردم نیز دعا می‌کنند، امیدوارم که ناامید نشوند. گفت: همین کار را کرد، وقتی برگشتیم، باران باریدن گرفت، مردم می‌گفتند این طریقه درخواست باران، از آموزه‌های حضرت صادق علیه السلام است.

﴿۵۰۹۳﴾ پس به امام حسن علیه السلام فرمودند: دعاهایی برای درخواست نزول باران برای ما بخوان. چنین دعا کرد: خدایا! ابرها را به گشودن درهای رحمت به وسیله آبی سیل آسا و بادوام برانگیز، و ما را به وسیله بارانی فراگیر و دامن گستر و بهجت‌انگیز سیراب فرما. خدایا! فروبستگی‌های ابرها را بگشای، و روان ساختنش را آسان گردان، و انگیختن بارانش را در رودخانه‌ها و جویبارها شتابان ساز. ای خدای بخشنده! ما را به فروریختن بارانی پرمایه سقایت فرما، هم از نرم بارانی فراگیر که بارانی دیگر به دنبال خود آورد، و سراسر کوه و دشت را پر سازد، و منطقه را زیر دامن گیرد، و فیض خود را بر همه جا بگسترده، نرم بارانی پردوام، و ریزدانه، و تند، و افشان، و دامنه‌دار، و نقد و پاکیزه و بابرکت، و هم از رگباری پرخروش که مسیل‌ها و دره‌ها را زیر فشار قرار دهد، و قطراتش بی‌شمار باشد، و دشت و دمن را بیوشاند و زمین را مستغرق تلاطم امواج خود سازد. و نیز خدایا! دشت‌های ما و کوه‌هایمان، و بیابان‌هایمان، و شهرهایمان را سیراب ساز، تا نرخ‌ها را به وسیله آن ارزان کنی، و مزارع و سرزمینمان را برکت بخشی، خدایا! ارزاقمان را پیش چشمان فراهم آور، و گرانی را از محیط زندگی‌مان مفقود گردان. آمین یا رب العالمین. سپس امیرالمؤمنین علیه السلام فرزندش حسین علیه السلام را به دعا خواندن فراخواند. و او گفت: خدایا! ای عطاکننده خیرات از مظان و مواطنش، و ای نازل کننده رحمت‌ها از معادنش، و ای روان کننده برکات بر مستحقانش، باران فراگیر از جانب توست، و یاری‌دهنده و مطلوب یاری طلبان تویی، و خطاکاران ماییم، و مسئول آمرزش خواهان، و آمرزنده آمرزیدگان تویی که هیچ معبود حقی جز تو نیست. خدایا! بارانی آرام و بی‌رعد و برق و بادوام به‌سوی ما بفرست، و ما را از بارانی ریزدانه، و پرمایه، و عام، و گسترده و سیراب کننده و نزدیک به زمین و پیایی، و گوارا، و زمینه‌ساز سرشاری و فراوانی برخوردار ساز. و همچنین از بارانی درشت قطره، و سرشار و سرشارکننده، و موج‌خیز، و پرتین و سیال، و سیل‌انگیز، و دراز‌آهنگ، و فراگیر، و همگانی، و لبریز کننده آبگیرها بهره‌مندمان فرمای، که دانه‌های درشتش بر هم بخورد و نه‌های فراهم شده از آن به‌شدت و با سرعت روان شوند، و

«الإجابة، الآدابُ وشروطُها»

عَلِّمًا هَذَا الدُّعَاءَ فَقَالَ وَيَحْكُمُ آيُنَ أَنْتُمْ مِنْ حَدِيثِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَيْثُ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ أَجْرَى

عَلَى أَلْسِنِ أَهْلِ بَيْتِي مَصَابِيحَ الْحِكْمَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٩٧

﴿٥٠٩٤﴾ الرسول ﷺ: فَقَالُوا يَا نَبِيَّ اللَّهِ قَدْ أَجَدَبَتْ بِلَادُنَا وَلَمْ نُمْطَرْ فَاسْأَلِ اللَّهَ أَنْ تُخْصِبَ بِلَادَنَا وَنُمْطَرَ فَتَهَيَّأَ لِلصَّلَاةِ وَصَلَّى وَدَعَا لَهُمْ فَقَالَ لَهُمْ ارْجِعُوا فَقَدْ أُمْطِرْتُمْ فَأَخْصَبَتْ بِلَادُكُمْ؛

بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣٥٠

﴿٥٠٩٥﴾ العسكري ﷺ: فُحِطَ النَّاسُ بِسُرٍّ مَنْ رَأَى فِي زَمَنِ الْحَسَنِ الْأَخِيرِ ﷺ فَأَمَرَ الْخَلِيفَةُ الْحَاجِبَ وَ أَهْلَ الْمَمْلَكَةِ أَنْ يَخْرُجُوا إِلَى الْإِسْتِسْقَاءِ فَخَرَجُوا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مُتَوَالِيَةً إِلَى الْمُصَلَّى وَ يَدْعُونَ فَمَا سَقُوا فَخَرَجَ الْجَائِلِيُّ فِي الْيَوْمِ الرَّابِعِ إِلَى الصَّخْرَاءِ وَ مَعَهُ النَّصَارَى وَ الرَّهْبَانُ وَ كَانَ فِيهِمْ رَاهِبٌ فَلَمَّا مَدَّ يَدَهُ هَطَلَتِ السَّمَاءُ بِالْمَطَرِ فَشَكََّ أَكْثَرُ النَّاسِ وَ تَعَجَّبُوا وَ صَبَوْا إِلَى دِينِ النَّصْرَانِيَّةِ فَانْقَدَ الْخَلِيفَةُ إِلَى الْحَسَنِ ﷺ وَ كَانَ مَحْبُوسًا فَاسْتَخْرَجَهُ مِنْ مَحْبَسِهِ وَ قَالَ الْحَقُّ أُمَّةٌ جَدَّكَ فَقَدْ هَلَكَتْ فَقَالَ إِنِّي خَارِجٌ فِي الْغَدِ وَ مُزِيلُ الشَّكِّ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى فَخَرَجَ الْجَائِلِيُّ فِي الْيَوْمِ الثَّلَاثِ وَ الرَّهْبَانُ مَعَهُ وَ خَرَجَ الْحَسَنُ ﷺ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَلَمَّا بَصُرَ بِالرَّاهِبِ وَ قَدْ مَدَّ يَدَهُ أَمَرَ بَعْضَ مَمَالِكِهِ أَنْ يَقْبِضَ عَلَى يَدِهِ الْيُمْنَى وَ يَأْخُذَ مَا بَيْنَ إصْبَعَيْهِ فَفَعَلَ وَ أَخَذَ مِنْ بَيْنِ سَبَابَتَيْهِ عَظْمًا أَسْوَدَ فَأَخَذَهُ الْحَسَنُ ﷺ بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ اسْتَسْقِ الْآنَ فَاسْتَسْقَى وَ كَانَ السَّمَاءُ مُتَغَيِّمًا فَتَقَشَّعَتْ وَ طَلَعَتِ الشَّمْسُ بَيَاضًا فَقَالَ الْخَلِيفَةُ مَا هَذَا الْعَظْمُ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ قَالَ ﷺ هَذَا رَجُلٌ مَرَّ بِقَبْرِ نَبِيٍّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَوَقَعَ إِلَى يَدِهِ هَذَا الْعَظْمُ وَ مَا كُشِفَ مِنْ عَظْمِ نَبِيِّ إِلَّا وَ هَطَلَتِ

السَّمَاءُ بِالْمَطَرِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ٢٧٠

﴿٥٠٩٦﴾ فِي الْإِسْتِسْقَاءِ بَعْدَ الصَّلَاةِ وَ الْخُطْبَةِ وَ التَّسْبِيحَاتِ ثُمَّ حَوْلَ وَجْهَهُ إِلَى الْقِبْلَةِ فَدَعَا وَ

دَعَا النَّاسُ مَعَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٣٩

﴿٥٠٩٧﴾ امير المؤمنين ﷺ: أَنْ عَلِيًّا ﷺ كَانَ إِذَا اسْتَسْقَى يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٦ ص: ١٧٩

﴿٥٠٩٨﴾ امير المؤمنين ﷺ: يَدْعُو عِنْدَ الْإِسْتِسْقَاءِ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٨٢

١-٤-٣- المَرَضُ، الأَلَمُ، الجُوعُ وَ الْعَطَشُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

سیلابی عظیم از آن پدید گردد، و برقش فریب‌دهنده، و رعدش دروغین نباشد. بارانی که بندگان ضعیف را به وسیله آن سرزنده سازی، و اراضی مرده را به برکت آن احیا کنی. و این نعمتی و منتی از جانب تو درباره ماست - آمین رب العالمین. پس هنوز سخن او به پایان نرسیده بود که خدا، بارانی فراگیر فروبارید.

﴿۵۰۹۴﴾ گفتند ای نبی خدا سرزمین ما خشک شده و باران نباریده، پس از خدا بخواه که سرزمینمان را سبز و خرم کند و باران ببارد. پس برای نماز آماده شد و نماز خواند و برایشان دعا کرد، پس به آن‌ها فرمود: برگردید که بر شما باران خواهد بارید و سرزمینتان سرسبز خواهد شد. ﴿۵۰۹۵﴾ در زمان حضرت عسکری علیه السلام قحط‌سالی شد. خلیفه دستور داد، وزیر دربار و تمام اهل مملکت برای نماز استسقاء به صحرا بروند، سه روز پشت‌سرهم رفتند به محل نماز و دعا کردند اما باران نیامد. روز چهارم جاثلیق عالم نصاری با نصرانیان و رهبه آنان به صحرا رفتند، در میان آن‌ها راهبی بود، همین که دست خود را به دعا برداشت آسمان شروع کرد ژاله‌سان به باریدن، مردم به شک افتادند و در شگفت شده و تمایل به دین نصاری پیدا کردند. خلیفه از پی امام حسن عسکری علیه السلام فرستاد که آن وقت زندانی بود، بعد از اینکه از زندان خارجش کرد گفت: به فریاد امت جدت برس که دارند از دست می‌روند، فرمود: من فردا به صحرا خواهم رفت و شک و تردید را ان شاء الله از میان برمی‌دارم. روز سوم جاثلیق با رهبه آنان خارج شدند، حضرت امام حسن علیه السلام نیز با گروهی از اصحاب بیرون آمد، همین که دید راهب دست خود را بلند کرده، به یکی از غلامان خویش فرمود: دست راست او را بگیر و آنچه بین انگشتان خود پنهان کرده خارج کن، غلام دستور را انجام داد، از بین دو انگشت سیابه او استخوانی سیاه بیرون آورد، حضرت امام حسن علیه السلام آن را در دست گرفت، آنگاه فرمود: حالا تقاضای باران کن، دعا کرد و درخواست باران کرد، آسمان که قبلاً ابری بود صاف شد و خورشید بیرون آمد. خلیفه گفت: این استخوان چیست؟ امام علیه السلام فرمود این مرد به قبر یکی از انبیا گذشت این استخوان به دست او آمد، همانا استخوان پیامبری را نمی‌گشایند مگر اینکه باران به شدت می‌بارد.

﴿۵۰۹۶﴾ برای درخواست باران فرمود که دو رکعت نماز به جا آور برای درخواست باران، دو رکعت نماز خواند و ردایش را که در سمت راستش بود در سمت چپش قرار داد و آنی را که در سمت چپش بود در سمت راستش قرار داد (پشت و رو پوشید) و از خداوند خواست که باران ببارد. ﴿۵۰۹۷﴾ علی علیه السلام با این دعا درخواست باران می‌کرد.

﴿۵۰۹۸﴾ با این دعا هنگام درخواست باران، دعا می‌کند.

۱-۴-۳- بیماری، درد، گرسنگی، تشنگی

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١-٤-١-٤-٣- المرض، العلة

﴿٥٠٩٩﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثَةُ دَعَوَاتِهِمْ مُسْتَجَابَةٌ الْحَاجُّ فَإِنْظَرُوا بِمَا تَخْلُقُونَهُ وَالْعَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْظَرُوا كَيْفَ تَخْلُقُونَهُ وَالْمَرِيضُ فَلَا تَعْرِضُوهُ وَلَا تُضْجِرُوهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٧

﴿٥١٠٠﴾ إجابة الدعاء للوقت والحال والمكان... كدعاء المريض؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص:

٢٧٤

﴿٥١٠١﴾ فدعاء الصائم مستجاب لا يرد وكذا المريض والعازي والحاج والمُعْتَمِر؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥١٠٢﴾ الصادق عليه السلام: عودوا مرضاكم واسألوهم أن يدعوا لكم فإن دعاءهم تعدل دعاء الملائكة؛ روضة الواعظين ج: ٢ ص: ٣٨٨

﴿٥١٠٣﴾ الصادق عليه السلام: عودوا مرضاكم وسألوهم الدعاء فإنه يعدل دعاء الملائكة؛ وسائل الشيعة ج: ٢ ص: ٢٢١

﴿٥١٠٤﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ عَائِدًا لَهُ فَلْيَسْأَلْهُ يَدْعُو لَهُ فَإِنْ دَعَاَهُ مِثْلُ دُعَاءِ الْمَلَائِكَةِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ١١٧

﴿٥١٠٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ عَائِدًا لَهُ فَلْيَدْعُ لَهُ وَلْيَطْلُبْ مِنْهُ الدُّعَاءَ فَإِنَّ دُعَاءَهُ مِثْلُ دُعَاءِ الْمَلَائِكَةِ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٦١

﴿٥١٠٦﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ عَادَ مَرِيضًا لِلَّهِ وَلَمْ يَسْأَلِ الْمَرِيضَ لِلْعَائِدِ شَيْئًا إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ؛ جامع الأخبار ص: ١٦٤

﴿٥١٠٧﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا دَخَلْتَ عَلَى مَرِيضٍ وَهُوَ فِي النَّزْعِ الشَّدِيدِ فَقُلْ لَهُ ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءَ؛ وسائل الشيعة ج: ٢ ص: ٤٦٥

﴿٥١٠٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَةٌ دُعَاءُ الْحَاجِّ (فَيَمْنُ يَخْلُفُ) أَهْلُهُ وَدُعَاءُ الْمَرِيضِ فَلَا تُؤْذُوهُ وَلَا تُضْجِرُوهُ وَدُعَاءُ الْمَظْلُومِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٥

﴿٥١٠٩﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ زَيْنُ الْعَابِدِينَ عليه السلام إِذَا مَرَضَ يَدْعُو: الدعوات ص: ١٧٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۶-۱-۴-۳- بیماری

- ﴿۵۰۹۹﴾ سه گروه دعایشان مستجاب است: حاجیان، جنگجویان در راه خدا، بنگرید که آن‌ها را با چه حالی نسبت به خود بدرقه کرده‌اید، و بیمار، که بیماران را فراموش نکنید (و عیادت کنید) آن‌ها را در تنهایی رها نکنید تا آزرده‌خاطر شوند.
- ﴿۵۱۰۰﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، مانند دعای مریض.
- ﴿۵۱۰۱﴾ دعای روزه‌دار مستجاب است و رد نمی‌شود، همچنین دعای مریض و شب‌زنده‌دار و حاجی و عمره‌گذار نیز چنین است.
- ﴿۵۱۰۲﴾ از بیماران عیادت کنید و بخواهید برای شما دعا کنند، که دعای ایشان همچون دعای فرشتگان است.
- ﴿۵۱۰۳﴾ به عیادت بیمارانتان بروید و از آنان بخواهید تا برایتان دعا کنند، زیرا دعای آنان با دعای فرشتگان برابر است.
- ﴿۵۱۰۴﴾ هرگاه یکی از شما برادر مؤمن خود را عیادت کرد و از او درخواست کند که برای او دعا کند، که دعای بیمار مثل دعای فرشتگان است.
- ﴿۵۱۰۵﴾ هرگاه یکی از شما برادر مؤمن خود را عیادت کرد برایش دعا کرده و از او التماس دعا کند، که دعای بیمار مثل دعای فرشتگان است.
- ﴿۵۱۰۶﴾ هرکه مریضی را فقط برای رضای خدا عیادت کند، بیمار برای او چیزی از خدا نخواهد، جز آنکه خداوند آن را مستجاب کند.
- ﴿۵۱۰۷﴾ هرگاه بالای سر مریض رفتی و او در سختی جان دادن بود به او بگو این دعا را بخواند.
- ﴿۵۱۰۸﴾ سه دعا مستجاب است و آن دعای حاجی برای بازماندگان و خانواده‌اش، و دعای مریض پس او را اذیت و آزار نکنید، و دعای مظلوم.
- ﴿۵۱۰۹﴾ حضرت زین‌العابدین هرگاه مریض می‌شد، دعا می‌کرد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥١١٠﴾ الكاظم عليه السلام: لِكُلِّ دَاءٍ دُعَاءٌ فَإِذَا أَلْهِمَ الْمَرِيضُ الدُّعَاءَ فَقَدْ أَذِنَ اللَّهُ فِي شِفَائِهِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٤

﴿٥١١١﴾ الكاظم عليه السلام: لِكُلِّ دَاءٍ دُعَاءٌ فَسُئِلَ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ لِكُلِّ دَاءٍ دُعَاءٌ فَإِذَا أَلْهِمَ الْمَرِيضُ

الدُّعَاءَ فَقَدْ أَذِنَ اللَّهُ فِي شِفَائِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٤

﴿٥١١٢﴾ الصادق عليه السلام: فَكَانَ إِذَا مَسَّهُ الضَّرُّ يَعْنِي السُّقْمَ دَعَا رَبَّهُ مُنِيباً إِلَيْهِ يَعْنِي تَائِباً إِلَيْهِ؛

الكافي ج: ٨ ص: ٢٠٤

﴿٥١١٣﴾ الباقر عليه السلام: يَنْظُرُ الَّذِي بِهِ الْعَاهَةُ إِلَى الصَّحِيحِ فَيَدْعُوْنِي وَيَسْأَلُنِي أَنْ أَعْفِيَهُ وَيَصْبِرُ

عَلَى بَلَائِي فَأُثِيبُهُ جَزِيلَ عَطَائِي؛ الكافي ج: ٢ ص: ٨

﴿٥١١٤﴾ الباقر عليه السلام: مَنْ عَادَ مَرِيضاً فِي اللَّهِ لَمْ يَسْأَلِ الْمَرِيضُ لِلْعَائِدِ شَيْئاً إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ؛

وسائل الشيعة ج: ٢ ص: ٢٢٠

٢-٤-١-٤-٣-الوجع

﴿٥١١٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَنَّهُ عَادَ سَلْمَانَ الْفَارِسِيَّ فَقَالَ لَهُ يَا سَلْمَانُ مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ شِيعَتِنَا

يُصِيبُهُ وَجَعٌ إِلَّا بَذَنَ قَدْ سَبَقَ مِنْهُ وَ ذَلِكَ الْوَجَعُ تَطْهِيرٌ لَهُ قَالَ سَلْمَانُ فَلَيْسَ لَنَا فِي شَيْءٍ مِنْ

ذَلِكَ أَجْرٌ خَلَا التَّطْهِيرَ قَالَ عَلِيُّ عليه السلام: يَا سَلْمَانُ لَكُمْ الْأَجْرُ بِالصَّبْرِ عَلَيْهِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ وَ

الدُّعَاءِ لَهُ بِهِمَا تُكْتَبُ لَكُمْ الْحَسَنَاتُ وَ تَرْفَعُ لَكُمْ الدَّرَجَاتُ فَأَمَّا الْوَجَعُ خَاصَّةٌ فَهُوَ تَطْهِيرٌ وَ

كَفَّارَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٢ ص: ٤٠٣

﴿٥١١٦﴾ الباقر عليه السلام: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله إِذَا رَمَدَ هُوَ أَوْ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِهِ أَوْ مِنْ أَصْحَابِهِ دَعَا بِهِذِهِ

الدَّعَوَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٨٧

٣-٤-١-٤-٣-الجوع

﴿٥١١٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: عَرِضْتُ عَلَى بَطْحَاءِ مَكَّةَ ذُهَباً فَقُلْتُ يَا رَبِّ لَا وَلَكِنْ أَشْبَعُ يَوْماً وَ

أَجُوعُ يَوْماً فَإِذَا شَبِعْتُ حَمِدْتُكَ وَ شَكَرْتُكَ وَ إِذَا جُعْتُ دَعَوْتُكَ وَ ذَكَرْتُكَ؛ الكافي ج: ٨

ص: ١٣١

﴿٥١١٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِذَا جُعْتُ سَأَلْتُ رَبِّي وَ إِذَا شَبِعْتُ شَكَرْتُهُ؛ أعلام الدين ص: ١٩٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۱۱۰﴾ برای هر مرضی دعایی است، پس هرگاه مریض متوجه و مایل به دعا گردد، البته خداوند به شفا یافتن او اذن فرموده است.

﴿۵۱۱۱﴾ برای هر مرضی دعایی است، پس هرگاه مریض متوجه و مایل به دعا گردد، البته خداوند به شفا یافتن او اذن فرموده است.

﴿۵۱۱۲﴾ هرگاه ناراحتی به او می‌رسید - یعنی بیمار می‌شد - پروردگار خود را می‌خواند و به سویش ابراز توبه می‌کرد.

﴿۵۱۱۳﴾ در مقابل آن کس که به آفت مبتلاست، به شخص صحیح نظر کرده مرا خوانده و درخواست می‌کند که وی را عافیت دهم و پیوسته بر این بلایی که به او داده‌ام صبر کرده در نتیجه به او ثواب جزیل و عطای کثیر می‌دهم.

﴿۵۱۱۴﴾ هرکه مریضی را فقط برای رضای خدا عیادت کند، بیمار برای او چیزی از خدا نخواهد جز آنکه خداوند آن را مستجاب کند.

۲-۶-۱-۴-۳- درد

﴿۵۱۱۵﴾ از سلمان فارسی عیادت کرده و فرمود: ای سلمان! از شیعیان ما که دردی به او می‌رسد کسی نیست مگر آنکه به سبب گناهی است که از پیش انجام داده است، و آن درد (و بیماری) موجب پاک شدن اوست از آن گناه، سلمان عرض کرد: آیا برای ما پاداش و اجری در مرضی جز پاک شدن (از گناه گذشته) نیست؟ حضرت علی علیه السلام فرمود: ای سلمان! برای شما به سبب شکیبایی بر آن بیماری، و تضرع و زاری به‌سوی خداوند اجر و پاداش است، و دعا کردن برای رفع آن بیماری به سبب شکیبایی و تضرع به‌سوی خدا موجب می‌شود اعمال نیکی در نامه عمل شما نوشته شود و درجه و مقام شما بالا می‌رود، اما بیماری تنها موجب تطهیر و کفاره (گناهان) است.

﴿۵۱۱۶﴾ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله هرگاه خود یا یکی از خانواده یا اصحابش چشم‌درد می‌گرفتند این دعا را می‌خواند.

۳-۶-۱-۴-۳- گرسنگی

﴿۵۱۱۷﴾ پیامبر صلی الله علیه و آله گفت: به اندازه «بطحاء مکه» طلا بر من عرضه شد، گفتم: پروردگارا! نه، بلکه یک روز سیر می‌خورم و روز دیگر گرسنه می‌مانم، تا چون سیر باشم تو را ستایش کنم و شکر گویم، و چون گرسنه باشم تو را بخوانم و به یاد تو افتم.

﴿۵۱۱۸﴾ هرگاه گرسنه شدم از پروردگارم درخواست می‌کنم، و هرگاه سیر شدم او را سپاس می‌گویم.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥١١﴾ الرسول ﷺ: فَالْيَوْمَ الَّذِي أَجُوعُ فِيهِ أَتَضَرَّعُ إِلَى رَبِّي وَأَسْأَلُهُ وَالْيَوْمَ الَّذِي أَشْبَعُ فِيهِ أَشْكُرُ رَبِّي وَأَحْمَدُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٢ ص: ٢٧٥

٤-٦-١-٤-٦-٣- العطش

﴿٥١٢﴾ الباقِرُ الرَّحْمٰنُ: إِنَّ الْحَسِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَاحِبُ كَرْبَلَاءَ قُتِلَ مَظْلُومًا مَكْرُوبًا عَطَشَانًا لَهْفَانًا فَالَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَغْمُومٌ وَلَا عَطَشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَتَقَرَّبَ بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا نَفْسَ اللَّهِ كُرْبَتُهُ وَآعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ: مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

٧-١-٤-٣-٦-عند الأضرار و راجع: (١١-٧-٢-٣-٦-٣-مضطراً)

﴿٥١٢﴾ يونس آية ٢٢: هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ طَیِّبَةً وَفَرَحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَكِنِ أَنْجَيْنَا مِنْ هَذِهِ لَنُكَوِّنَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

﴿٥١٢﴾ لقمان آية ٣٢: وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظُّلِّ دَعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ

﴿٥١٢٣﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ لَمَّا تَفَرَّقَ النَّاسُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ أُحُدٍ قَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ وَإِلَيْكَ الْمُشْتَكَى وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ فَزَلَّ جَبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَالَ يَا مُحَمَّدٌ لَقَدْ دَعَوْتُ بَدْعَاءِ إِبْرَاهِيمَ حِينَ أُلْقِيَ فِي النَّارِ وَدَعَا بِهِ يُوسُفُ حِينَ صَارَ فِي بَطْنِ الْحُوتِ قَالَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْعُو فِي دُعَائِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي صَبُورًا وَاجْعَلْنِي شَكُورًا وَاجْعَلْنِي فِي أَمَانِكَ بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ٩١

ص: ۲۱۱

﴿٥١٢٤﴾ أَنْ إِبْرَاهِيمَ قَالَ لِإِسْمَاعِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي حَالِ الذَّبْحِ اذْعُ أَنْتَ بِالْفَرْجِ لَأَنَّكَ أَنْتَ الْمُضْطَرُّ
أَمَّا نَحْنُ مُجِيبُ الْمُضْطَرِّ إِذَا دَعَاهُ فَلَمَّا رَأَى الْكَبْشَ خَرَجَ لِيَأْخُذَهُ فَلَمَّا رَجَعَ رَأَى يَدَيَّ إِسْمَاعِيلَ مُطْقَتَيْنِ
قَالَ وَمَنْ أَطْلَقَكَ قَالَ رَجُلٌ مِنْ صَفْتِهِ كَذَا قَالَ هُوَ جِبْرِئِيلُ وَهَلْ قَالَ لَكَ قَالَ نَعَمْ قَالَ لِي اذْعُ
اللَّهُ فَدَعَاكَ الْآنَ مُسْتَجَابَةً قَالَ إِبْرَاهِيمُ وَآيَ شَيْءٍ دَعَوْتَ قَالَ قُلْتُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ
الْمُؤْمِنَاتِ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنَّكَ لَمَوْفُقٌ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ ج: ٥ ص: ٢٤٧

(۱۴.)

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۱۱۹﴾ روزی که گرسنه‌ام به درگاه پروردگارم با ناله و زاری درخواست می‌کنم، و روزی که سیرم پروردگارم را سپاس و حمد می‌گویم.

۴-۱-۴-۳- تشنگی

﴿۵۱۲۰﴾ حضرت حسین علیه السلام درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه‌دار بود در کربلا شهید شد و هیچ غصه‌دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و دردمند و علیلی به زیارت آن حضرت نباید و نزد آن حضرت دعا نکند و به واسطه آن جناب به خداوند تقرب نجوید مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته‌اش را عطا کند.

۷-۱-۴-۳- بیچارگی ر.به: ۱۱-۷-۲-۳-۶-۳- اضطرار

﴿۵۱۲۱﴾ آیه ۲۲، او کسی است که شما را در خشکی و دریا سیر می‌دهد؛ زمانی که در کشتی قرار می‌گیرید، و بادهای موافق آنان را (به‌سوی مقصد) حرکت می‌دهد و خوشحال می‌شوند، ناگهان توفان شدیدی می‌وزد؛ و امواج از هر سو به سراغ آن‌ها می‌آید؛ و گمان می‌کنند هلاک خواهند شد؛ در آن هنگام، خدا را از روی اخلاص می‌خوانند که: «اگر ما را از این گرفتاری نجات دهی، حتماً از سپاسگزاران خواهیم بود!»

﴿۵۱۲۲﴾ آیه ۳۲، و هنگامی که (در سفر دریا) موجی همچون ابرها آنان را بپوشاند (و بالا رود و بالای سرشان قرار گیرد)، خدا را با اخلاص می‌خوانند؛ اما وقتی آن‌ها را به خشکی رساند و نجات داد، بعضی راه اعتدال را پیش می‌گیرند (و به ایمان خود وفادار می‌مانند، درحالی که بعضی دیگر فراموش کرده و راه کفر پیش می‌گیرند)؛ ولی آیات ما را هیچ کس جز پیمان‌شکنان ناسپاس انکار نمی‌کنند!

﴿۵۱۲۳﴾ در جنگ احد که چون مردم از پیامبر صلی الله علیه و آله متفرق و پراکنده شدند یعنی همگی گریختند و آن حضرت را تنها گذاردند، پس این دعا را خواندند: خدایا! سپاس از آن توست و شکایت به‌سوی تو؛ و تویی مدد طلب کرده شده. پس جبرئیل علیه السلام نازل شده و عرض کرد: ای محمد! به خدا سوگند دعایی را که ابراهیم علیه السلام هنگامی که در آتش انداخته شد و نیز یونس علیه السلام وقتی در شکم ماهی بود، خواندی. سپس حضرت امام صادق علیه السلام فرمودند که پیامبر صلی الله علیه و آله همچنین در هر دعایی می‌خواندند: خدایا! بگردان مرا بسیار صبرکننده و بگردان مرا بسیار شکرکننده و بگردان مرا در پناه خود.

﴿۵۱۲۴﴾ ابراهیم به اسماعیل در حال ذبح گفت: دعا کن که به دریافت حاجت نزدیکی، چرا که تو در حال اضطرار و بیچارگی هستی. «و کیست که دعای مضطر و بیچاره را پاسخ دهد؟» پس قوچی پدیدار شد و ابراهیم برای ذبح کردن قوچ از اسماعیل دور شد. آنگاه که برگشت دست‌های اسماعیل را باز شده یافت. گفت: چه کسی تو را آزاد کرد؟ اسماعیل گفت: مردی با این مشخصات و او جبرئیل بود. ابراهیم گفت: آیا چیزی هم به تو گفت؟ اسماعیل گفت: آری، به من گفت: الان دعا کن چرا که دعای تو مستجاب است. ابراهیم گفت: و تو چه خواستی؟ اسماعیل گفت: گفتم: «خدایا! مؤمنین و مؤمنات را مورد مغفرت و آمرزش قرار ده.» ابراهیم گفت: ای پسر من تو موفقی. توفیق دعای خوبی نصیب شد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٥١٢٥﴾ الصادق عليه السلام: رَبَّنَا فَتَغْفِرْ لِمَنْ شِئْتَ تُجِيبُ الْمُضْطَرِّينَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٨٣

﴿٥١٢٦﴾ الباقر عليه السلام: يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٦١

﴿٥١٢٧﴾ عنهم عليه السلام: يَا مُجِيباً لِكُلِّ مُضْطَرٍّ دَعَاهُ؛ البلد الأمين ص: ٣٦٩

﴿٥١٢٨﴾ الباقر عليه السلام: دَعَاكَ الْمُضْطَرُّونَ وَ نَامَ الْغَافِلُونَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٨

١-٧-٤-٣-المواقف الخاصة التي تبين بنحو ما حالة إضطرار الداعي

١-٧-٤-٣-الطفل

﴿٥١٢٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَا تَضْرِبُوا أَطْفَالَكُمْ عَلَى بُكَائِهِمْ فَإِنَّ بُكَاءَهُمْ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ الصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَ آلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ الدُّعَاءُ لِوَالِدَيْهِ؛

وسائل الشيعة ج: ٢١ ص: ٤٤٧

١-٧-٤-٣-المسافر

﴿٥١٣٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ دَعْوَةُ الصَّائِمِ وَ دَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ؛

فضائل الأشهر الثلاثة ص: ١٤٣

﴿٥١٣١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَ دَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَ

دَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٦

﴿٥١٣٢﴾ دُعَاءُ الْحَاجِّ وَ الْمُعْتَمِرِ وَ الْمُسَافِرِ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةٍ حَتَّى يَرْجِعَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥

ص: ٢٧٤

١-٧-٤-٣-المظلوم و راجع: (٥-٣-٢-١-٢-٣-٥-٣-٤-٣-عَلَى الظَّالِمِ)

١-٧-٤-٣-السائل، الفقير، المسكين، المقل، ذو طمرين

﴿٥١٣٣﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَعْطَيْتُمُوهُمْ فَلَقْنُوهُمْ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَ لَا يُسْتَجَابُ

لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٦٩

﴿٥١٣٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِذَا نَاوَيْتُمُ السَّائِلَ شَيْئاً فَاسْأَلُوهُ أَنْ يَدْعُوَ لَكُمْ فَإِنَّهُ يُجَابُ فِيكُمْ وَ لَا

يُجَابُ فِي نَفْسِهِ لِأَنَّهُمْ يَكْذِبُونَ؛ وسائل الشيعة ج: ٩ ص: ٤٢٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۱۲۵﴾ پروردگارا، هرکسی را که خواهی بیامیزی، بیچارگان و پریشان حالان را اجابت فرما.

﴿۵۱۲۶﴾ ای اجابت کننده دعای بیچارگان و درماندگان.

﴿۵۱۲۷﴾ ای کسی که هر بیچاره‌ای او را بخواند، اجابتش می‌کند.

﴿۵۱۲۸﴾ پریشان حالان تو را خوانند درحالی که انسان‌های غافل در خوابند.

۱-۷-۱-۴-۳- موقعیت‌های خاص، که به نحوی بیانگر اضطرار دعاکننده است.

۱-۷-۱-۴-۳- کودک

﴿۵۱۲۹﴾ کودکان خود را به‌خاطر گریستن آن‌ها نزنید، زیرا تا چهار ماه گواهی بر یگانگی

خداست و چهار ماه درود بر پیامبر و خاندانش و چهار ماه دعا برای پدر و مادرش.

۱-۷-۱-۴-۳- مسافر

﴿۵۱۳۰﴾ دعای سه تن مستجاب می‌شود: دعای روزه‌دار و مسافر و مظلوم.

﴿۵۱۳۱﴾ سه دعا مستجاب شود بی‌آنکه در آن شکی باشد؛ اول دعای مظلوم، دوم دعای مسافر،

سوم دعای پدر بر فرزند خود.

﴿۵۱۳۲﴾ دعای حاجی و عمره‌کننده و مسافر در مورد درخواستی که گناه نباشد، تا زمان بازگشت

(مستجاب است).

۳-۷-۱-۴-۳- مورد ستم واقع شده ر.به: ۵-۳-۲-۱-۲-۳-۵- نفرین بر

ظالم

۴-۷-۱-۴-۳- فقیر، زمین گیر و...

﴿۵۱۳۳﴾ وقتی به فقرا چیزی دادید به ایشان بگویید برای شما دعا کنند، زیرا دعای ایشان در

مورد شما اجابت می‌شود، ولی برای خودشان اجابت نمی‌شود.

﴿۵۱۳۴﴾ وقتی به مستمند چیزی می‌دهید بگویید برای شما دعا کند، زیرا دعایش درباره شما

مستجاب می‌شود، ولی درباره خودشان مستجاب نمی‌شود چون دروغ می‌گویند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥١٣٥﴾ الصادق عليه السلام: اِرْغَبُوا فِي الصَّدَقَةِ وَبَكِّرُوا بِهَا إِلَى أَنْ قَالَ وَلَا تَسْتَخَفُوا بِدَعَاءِ الْمَسَاكِينِ لِلْمَرْضَى مِنْكُمْ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ؛ مستدرك الوسائل ج: ٧ ص: ١٦٤

﴿٥١٣٦﴾ السجّاد عليه السلام: دَعْوَةُ السَّائِلِ الْفَقِيرِ لَا تُرَدُّ وَكَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَأْمُرُ الْخَادِمَ إِذَا أَغْطَتْ السَّائِلَ أَنْ تَأْمُرَهُ بِدَعْوَةٍ بِالْخَيْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٣ ص: ١٣٣

﴿٥١٣٧﴾ الكاظم عليه السلام: سَنَّةٌ لَا يُحْجَبُ لَهُمْ عَنِ اللَّهِ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْمَقْسُطِ وَالْوَالِدِ الْبَارِ لَوَلَدِهِ وَالْوَلَدِ الصَّالِحِ لَوَلَدِهِ وَالْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ وَالْمَظْلُومِ يَقُولُ اللَّهُ لَا تَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ وَالْفَقِيرِ الْمُتَنَمِّعِ عَلَيْهِ إِذَا كَانَ مُؤْمِنًا؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٦

﴿٥١٣٨﴾ الصادق عليه السلام: قِيلَ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ قَالَ جُهْدُ الْمُقِلِّ وَإِذَا كَانَ عِنْدَكَ مَرِيضٌ قَدْ أَغْيَاكَ مَرَضُهُ فَخُذْ رَغِيْفًا مِنْ خُبْزِكَ فَاجْعَلْهُ فِي مَنْدِيلٍ أَوْ خِرْقَةٍ نَظِيفَةٍ فَكَلِّمَا دَخَلَ سَائِلٌ فَلْيُعْطَ مِنْهُ كِسْرَةً وَيَقَالَ لَهُ أَدْعُ لِفُلَانٍ فَإِنَّهُمْ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ؛ مستدرك الوسائل ج: ٧ ص: ١٦٣

﴿٥١٣٩﴾ الصادق عليه السلام: لَا تَسْتَخَفُوا بِدَعَاءِ الْمَسَاكِينِ لِلْمَرْضَى مِنْكُمْ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ؛ مستدرك الوسائل ج: ٧ ص: ٢٠٧

﴿٥١٤٠﴾ الباقر عليه السلام: يَنْظُرُ الْغَنِيُّ إِلَى الْفَقِيرِ فَيَحْمَدُنِي وَيَشْكُرُنِي وَيَنْظُرُ الْفَقِيرُ إِلَى الْغَنِيِّ فَيَدْعُونِي وَيَسْأَلُونِي؛ الكافي ج: ٢ ص: ٨

﴿٥١٤١﴾ رَبُّ ذِي طَمْرَيْنٍ لَا يُؤْبَهُ لَهُ وَلَوْ سَأَلَ الْجَنَّةَ لَا أُعْطِيَهَا؛ شرح نهج البلاغة ج: ٢ ص: ١٨٣
٢-٤-٦-٣-المواقع الحياتية اليومية
١-٢-٤-٦-٣-عند الاستيقاظ

﴿٥١٤٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: صَلَاةُ الْإِسْتِغَاثَةِ إِذَا هَمَمْتَ بِالنَّوْمِ فِي اللَّيْلِ فَضَعْ عِنْدَ رَأْسِكَ إِنَاءً نَظِيفًا فِيهِ مَاءٌ طَاهِرٌ وَغَطِّهِ بِخِرْقَةٍ نَظِيفَةٍ فَإِذَا انْتَبَهْتَ لِصَلَاتِكَ فِي آخِرِ اللَّيْلِ فَاشْرَبْ مِنَ الْمَاءِ ثَلَاثَ جُرْعٍ ثُمَّ تَوَضَّأْ بِبَاقِيهِ وَتَوَجَّهْ إِلَى الْقِبْلَةِ وَادْنُ وَأَقِمَّ وَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِيهِمَا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الْقِرَاءَةِ قُلْتَ فِي الرُّكُوعِ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً ثُمَّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۱۳۵﴾ با رغبت و میل صدقه بدهید و صبح زود بدهید. و آنگاه فرمود: دعای گدا را بر بیمارانتان کم‌ارزش‌نشانم، که دعایشان درباره شما مستجاب است و برای خودشان مستجاب نیست.

﴿۵۱۳۶﴾ دعای فقیر برگشت ندارد. و نیز گفته شده است که آن حضرت به خادمی که مأمور صدقه دادن به فقیر بود، امر می‌کرد که به فقیر بگوید دعا کند.

﴿۵۱۳۷﴾ شش نفر دعایش مستجاب می‌شود: دعای امام عادل، دعای پدر نیکو از برای فرزند خود، دعای فرزند صالح برای پدر، خود دعای مؤمن از برای برادر مؤمن خود در غیبت او، دعای مظلوم، می‌فرماید حق سبحانه: «انتقام می‌کشم از برای تو، اگرچه بعد از روزگاری باشد»، دعای فقیر از برای کسی که انعام می‌کند بر او اگر مؤمن باشد.

﴿۵۱۳۸﴾ گفته شد ای پیامبر خدا! کدام صدقه بهتر است؟ فرمود: صدقه شخص کم‌بضاعت، و اگر مریضی داری از او عیادت کن، پس قرصی از نانت بردار و آن را در دستمال یا پارچه تمیزی بگذار و زمانی که فقری به تو مراجعه کرد، مقداری از آن را به او بده، و به او بگو: برای فلانی دعا کن. چون دعای اینان در حق شما مستجاب می‌شود ولی در حق خودشان خیر.

﴿۵۱۳۹﴾ دعای گدا را بر بیمارانتان سبک نگیرید، که دعایشان درباره شما مستجاب است و برای خودشان مستجاب نیست.

﴿۵۱۴۰﴾ و توانگر به فقیر بنگرد و سپاس و شکر من به جا آورد، و فقیر به توانگر بنگرد و دعا کند و از من بخواهد.

﴿۵۱۴۱﴾ بسا ژولیده خاک‌نشین که دو جامه کرباسین دارد و به او اعتنا نشود، و اگر بهشت از خدا بخواهد به او داده شود.

۲-۴-۳- موقعیت‌های روزمره زندگی

۱-۲-۴-۳- هنگام بیدار شدن.

﴿۵۱۴۲﴾ نماز استغاثه، چون شب خواستی بخوابی، ظرف آبی تمیز کنار سرت بگذار، و بر آن پارچه‌ای تمیز بگذار، و وقتی که برای نماز شب برخاستی، سه جرعه آب بنوش و با باقی آب وضو بگیر، و رو به قبله کن، و اذان و اقامه بگو و دو رکعت نماز بخوان هرچه از قرآن خواهی در نماز بخوان، بعد در رکوع بیست و پنج بار بگو «یا غیاث‌المستغیثین» و سر بردار و ایستاده همین را بگو

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

تَرْفَعُ رَأْسَكَ وَتَقُولُ مِثْلَ ذَلِكَ وَتَسْجُدُ وَتَقُولُ مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ تَجْلِسُ وَتَقُولُ وَتَسْجُدُ وَتَقُولُ وَتَجْلِسُ وَتَقُولُ وَتَنْهَضُ إِلَى الثَّانِيَةِ وَتَفْعَلُ كَفَعْلِكَ فِي الْأُولَى وَتُسَلِّمُ وَقَدْ أَكْمَلْتَ ثَلَاثِمِائَةَ مَرَّةً مَا تَقُولُ وَتَرْفَعُ رَأْسَكَ إِلَى السَّمَاءِ وَتَقُولُ ثَلَاثِينَ مَرَّةً مِنَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ إِلَى الْمَوْلَى الْجَلِيلِ وَتَذْكُرُ حَاجَتَكَ فَإِنَّ الْإِجَابَةَ تَسْرِعُ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٥٥

٢-٢-٣-٤-٣- عند شرب الماء

﴿٥١٤٣﴾ الدُّعَاءُ الْمَرْوِيُّ عِنْدَ شُرْبِ الْمَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٦٣ ص: ٤٧٥

٢-٢-٣-٤-٣- عند الغسل

﴿٥١٤٤﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ تَدْعُوَ بِهِذَيْنِ الدُّعَاءَيْنِ فِي جَمِيعِ الْأَغْسَالِ الْمُسْتَحَبَّةِ؛ البلد الأمين ص: ٢٧٥

﴿٥١٤٥﴾ وَقُلْ إِذَا اغْتَسَلْتَ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِي نُورًا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٥٢٥

٢-٢-٣-٤-٣- عند المضمضة

﴿٥١٤٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: دُعَاءُ الْمَضْمُضَةِ هَكَذَا اللَّهُمَّ أَنْطِقْ لِسَانِي بِذِكْرِكَ وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ

تَرْضَى عَنْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٧ ص: ٣٢٠

٢-٢-٣-٤-٣- عند السَّوَاكِ

﴿٥١٤٧﴾ الرُّسُولُ عليه السلام: وَالدُّعَاءُ عِنْدَ السَّوَاكِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ١٣٩

٢-٢-٣-٤-٣- عند الكحل

﴿٥١٤٨﴾ الرُّسُولُ عليه السلام: الدُّعَاءُ عِنْدَ الْكُحْلِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٩٦

٢-٢-٣-٤-٣- عند لبس الخفّ

﴿٥١٤٩﴾ الدُّعَاءُ الْمَرْوِيُّ عِنْدَ لُبْسِ الْخُفِّ؛ مكارم الأخلاق ص: ١٢٣

٢-٢-٣-٤-٣- عند الخروج للدرس

﴿٥١٥٠﴾ الرُّسُولُ عليه السلام: يَدْعُو عِنْدَ خُرُوجِهِ مُرِيدًا لِلدَّرْسِ بِالدُّعَاءِ الْمَرْوِيِّ عَنِ النَّبِيِّ عليه السلام؛

بحار الأنوار ج: ٢ ص: ٦٢

٢-٢-٣-٤-٣- عند السفر

١-٢-٣-٤-٣-٢-٣- دُعَاءُ الْمُسَافِرِ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةٍ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

و به سجده برو و همین را بگو و بعد از سجده و در سجده دوم و بعد از آن همچنین بگو، و رکعت دوم را مثل رکعت اول تمام کن که سیصد بار گفته باشی، بعد سر به آسمان بردار و سی بار بگو «از عبد ذلیل به مولای جلیل»، بعد حاجت را بخواه که اجابت به سویت شتاب گیرد به اذن خدا.

۲-۲-۴-۳- هنگام نوشیدن آب

﴿۵۱۴۳﴾ دعایی که برای وقت نوشیدن آب روایت شده است.

۳-۲-۴-۳- هنگام غسل

﴿۵۱۴۴﴾ مستحب است که با این دو دعا در تمام غسل‌های واجب دعا بکنید.

﴿۵۱۴۵﴾ هنگام غسل بگو: یا نام خدا و استعانت از او، خدایا این غسل را مایه‌ی روشنایی‌ام قرار ده.

۴-۲-۴-۳- هنگام مضمضه

﴿۵۱۴۶﴾ دعای مضمضه (شستشوی داخل دهان) این چنین است، خدایا! زبانم را به ذکر خودت باز کن، و مرا از جمله کسانی قرار ده که از ایشان راضی هستی.

۵-۲-۴-۳- هنگام مسواک

﴿۵۱۴۷﴾ دعا هنگام مسواک کردن.

۶-۲-۴-۳- هنگام سرمه کشیدن.

﴿۵۱۴۸﴾ دعا وقت سرمه کشیدن.

۷-۲-۴-۳- هنگام پوشیدن کفش

﴿۵۱۴۹﴾ دعایی که برای پوشیدن کفش و نعلین روایت شده است.

۸-۲-۴-۳- هنگام خارج شدن برای درس

﴿۵۱۵۰﴾ هنگام خارج شدن برای رفتن به‌سوی آموختن درس، با دعای روایت شده از پیامب(ص)، دعا کند.

۹-۲-۴-۳- هنگام سفر

۱-۹-۲-۴-۳- دعای مسافر در سفر غیر گناه

﴿۱۴۰۷﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥١٥١﴾ إجابةُ الدعاء...دُعَاءِ الْحَاجِّ وَالْمُعْتَمِرِ وَالْمُسَافِرِ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةٍ حَتَّى يَرْجِعَ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

٢-٩-٢-٤-٣- عِنْدَ الْخُرُوجِ لِلسَّفَرِ

﴿٥١٥٢﴾ الرسول ﷺ: مَا اسْتَخْلَفَ رَجُلٌ عَلَى أَهْلِهِ بِخِلَافَةٍ أَفْضَلَ مِنْ رُكْعَتَيْنِ يَرْكَعُهُمَا إِذَا أَرَادَ

الْخُرُوجَ إِلَى سَفَرٍ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْدِعُكَ نَفْسِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَذُرِّيَّتِي وَدُنْيَايَ وَآخِرَتِي وَ

أَمَانَتِي وَخَاتِمَةَ عَمَلِي إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٨٣

﴿٥١٥٣﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا عَزَمْتَ عَلَى السَّفَرِ أَوْ حَاجَةً مُهِمَّةً فَأَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ وَالِاسْتِخَارَةِ؛

وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٧٠

﴿٥١٥٤﴾ الرسول ﷺ: فَتَقُولُ إِذَا أَرَدْتَ الْخُرُوجَ فَاجْمَعْ أَهْلَكَ وَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ وَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي

أَسْتَوْدِعُكَ السَّاعَةَ نَفْسِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَوَلَدِي وَدِينِي وَذُرِّيَّتِي وَدُنْيَايَ وَآخِرَتِي وَأَمَانَتِي وَ

خَاتِمَةَ عَمَلِي اللَّهُمَّ احْفَظْ الشَّاهِدَ مِنَّا وَالْغَائِبَ اللَّهُمَّ احْفَظْنَا وَاحْفَظْ عَلَيْنَا اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي

جَوَارِكِ اللَّهِ لَا تَسْلُبْنَا نِعْمَتَكَ وَلَا تُغَيِّرْ مَا بَنَّا مِنْ عَافِيَتِكَ وَفَضْلِكَ فَمَنْ قَالَ ذَلِكَ أُعْطِيَ مَا

سَأَلَ؛ المصباح للكفعمي ص: ١٨٦

﴿٥١٥٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا عَزَمْتَ عَلَى السَّفَرِ أَوْ حَاجَةً مُهِمَّةً فَأَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ وَالِاسْتِخَارَةِ؛

وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٧٠

﴿٥١٥٦﴾ صَلَاةُ السَّفَرِ رُكْعَتَانِ يَقْرَأُ فِيهِمَا مَا شَاءَ صَلَاةُ النُّزُولِ عَنْ ظَهْرِ الدَّابَّةِ لِلِاسْتِرَاحَةِ رُكْعَتَانِ

وَيَقْرَأُ بَعْدَهُمَا رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ لِيُرْزَقُ خَيْرَ الْمَكَانِ وَيُدْفَعَ عَنْهُ

شَرُّهُ وَصَلَاةُ الْإِرْتِحَالِ رُكْعَتَانِ وَيَدْعُو اللَّهَ بِالْحِفْظِ وَالْكِلَاءَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٨٣

١٠-٢-٤-٣- عِنْدَ قَطْعِ التَّوْبِ الْجَدِيدِ

﴿٥١٥٧﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ قَطَعَ تَوْبًا جَدِيدًا وَقَرَأَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ سِتًّا وَثَلَاثِينَ مَرَّةً فَإِذَا

بَلَغَ تَنَزَّلَ الْمَلَائِكَةُ أَخْرَجَ شَيْئًا مِنَ الْمَاءِ وَرَشَّ بَعْضَهُ عَلَى التَّوْبِ رَشًّا خَفِيفًا ثُمَّ صَلَّى فِيهِ رُكْعَتَيْنِ

وَدَعَا رَبَّهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٥ ص: ٤٧

١١-٢-٤-٣- عِنْدَ بِنَاءِ الْمَسْكَنِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۱۵۱﴾ دعای مستجاب... دعای حاجی و کسی که عمره رفته و مسافر در سفر جز سفر گناه، تا برگردد.

۲-۹-۲-۴-۳- هنگام خروج برای سفر

﴿۵۱۵۲﴾ نسپارد کسی اهل خود را به بهتر از دو رکعت که آن‌ها را هنگام سفر رفتن بخواند و بگوید: خدایا! «من خودم و اهل و مال و نژادم و دنیا و آخرتم و امانتم و سرانجامم را به تو سپردم» جز که خدا هرچه خواهد به او عطا کند.

﴿۵۱۵۳﴾ چون عزم سفر کردی یا حاجت مهمی داشتی، بسیار دعا کرده و از خداوند درخواست خیر کن.

﴿۵۱۵۴﴾ پس می‌گویی هرگاه خواستی از خانه خارج شوی خانواده‌ات را جمع کن و دو رکعت نماز به جا آور و بگو: خدایا! به تو سپردم خودم و اهل و مال و فرزندم را و دنیا و آخرت و سرانجامم را، خدایا! حاضر و غائب ما را حفظ کن، خدایا! حفظ کن ما را (از شر و فتنه) و حفظ کن بر ما (خیرات و خوبی‌ها را)، خدایا! ما را در پناه خود گیر، خدایا! نعمتت را از ما مگیر و عافیت و فضلت را درباره ما به رنج و سختی تغییر مده، پس کسی که آن را گفت به او هرچه خواست عطا فرما.

﴿۵۱۵۵﴾ چون عزم سفر کردی یا حاجت مهمی داشتی، بسیار دعا کرده و از خداوند درخواست خیر کن.

﴿۵۱۵۶﴾ نماز سفر دو رکعت است، و در آن هر سوره‌ای که بخواهد بخواند. و نماز پایین آمدن از چهارپایان دو رکعت است و بعد از آن دو رکعت این دعا را بخواند «رب اَنْزِلْنی مُنْزَلاً مُبَارَکاً و اَنْتَ خَیْرُ الْمُنْزَلِینَ: پروردگارا مرا با برکت فروآور و تو بهترین پذیرا هستی» بدی از او دفع می‌شود. و نماز کوچ کردن دو رکعت است که از خدا بخواهد او را مشمول حفظ و عنایت خود گرداند.

۱۰-۲-۴-۳- هنگام بریدن و دوختن لباس جدید

﴿۵۱۵۷﴾ هرکس جامه نویی بریده و بدوزد و بخواهد بپوشد، سی و شش مرتبه سوره قدر را بخواند و چون به «تنزل الملائکه» برسد، اندکی آب بر آن جامه بپاشد و سپس آن را بپوشد و قبل از هر کار در آن دو رکعت نماز بگذارد و دعا کند.

۱۱-۲-۴-۳- هنگام ساختن خانه

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٥١٥٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ بَنَى مَسْكَنًا فَلْيَدْبِجْ كَبْشًا سَمِينًا وَلْيُطْعِمْ لَحْمَهُ الْمَسَاكِينَ ثُمَّ يَقُولُ
اللَّهُمَّ ادْخِرْ عَنِّي مَرَدَّةَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَالشَّيَاطِينِ وَبَارِكْ لَنَا فِي بُيُوتِنَا إِلَّا أُعْطِيَ مَا سَأَلَ؛ الكافي
ج: ٦ ص: ٢٩٩

١٢-٢-٤-٣-٦-٣- من أراد التزويجَ

﴿٥١٥٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ التَّزْوِيجَ فَلْيُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ وَلْيَقْرَأْ فِيهِمَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ
وَيَسْ فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الصَّلَاةِ فَلْيُحْمَدِ اللَّهَ تَعَالَى وَلْيُثْنِ عَلَيْهِ وَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي زَوْجَةً وَدُودًا وَوَدًّا
شُكُورًا غُيُورًا إِنْ أَحْسَنْتُ شَكَرْتُ وَإِنْ أَسَأْتُ غَفَرْتُ وَإِنْ ذَكَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى أَعَانَتْ وَإِنْ
نَسِيتُ ذَكَرَتْ وَإِنْ خَرَجْتُ مِنْ عِنْدِهَا حَفِظْتُ وَإِنْ دَخَلْتُ عَلَيْهَا سَرَّتْنِي وَإِنْ أَمَرْتُهَا أَطَاعَتْنِي
وَإِنْ أَقْسَمْتُ عَلَيْهَا أَبْرَتْ قَسَمِي وَإِنْ غَضِبْتُ عَلَيْهَا أَرْضَتْنِي يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ هَبْ لِي
ذَلِكَ فَإِنَّمَا أَسْأَلُكَ وَلَا أَجِدُ إِلَّا مَا مَنَنْتَ وَأَعْطَيْتَ وَقَالَ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ أَعْطَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ؛

مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٢٥

﴿٥١٦٠﴾ مَنْ كَتَبَ مِنْهَا قَوْلَهُ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا فُرَةً أَعْيُنَ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ
إِمَامًا أَوْ لِيُكَفِّرُوا الْعُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلْقُونَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا
وَمَقَامًا مَنْ كَانَ عَزَبًا وَأَرَادَ التَّزْوِيجَ فَلْيَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَيَقْرَأْ كُلَّ لَيْلَةٍ عِنْدَ أَخْذِ مَضْجَعِهِ الْآيَاتِ
إِخْدَى وَعِشْرِينَ مَرَّةً وَيَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى الْإِجَابَةَ يَقُولُ ذَلِكَ كُلَّ شَهْرٍ فَإِنَّهُ سُبْحَانَهُ يُسَهِّلُ لَهُ
التَّزْوِيجَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٤ ص: ٢١٧

﴿٥١٦١﴾ إِذَا أَرَادَ الرَّجُلُ أَنْ يَتَزَوَّجَ فَلْيُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ وَيَرْفَعْ يَدَهُ يَسْأَلُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَيَقُولُ...؛

بحار الأنوار ج: ١٠٠ ص: ٢٦٨

١٣-٢-٤-٣-٦-٣- عِنْدَ الْقُرْعَةِ

﴿٥١٦٢﴾ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الصَّلَاةِ وَالدُّعَاءِ مَدَدْتَ يَدَكَ إِلَى الرَّقَاعِ فَأَخَذْتَ وَاحِدَةً مِنْهَا فَمَا
خَرَجَ فِيهِ فَأَعْمَلْ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٢٢٧

﴿٥١٦٣﴾ هَلْ يُسْتَخْرَجُ بِالْقُرْعَةِ قَالَ نَعَمْ وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَسْتَخْرِجَهُ أَحَدٌ إِلَّا الْإِمَامُ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ كَلَامًا
وَقْتُ الْقُرْعَةِ يَقُولُهُ وَدُعَاءٌ لَا يَعْلَمُهُ سِوَاهُ وَلَا يَقْتَدِرُ عَلَيْهِ غَيْرُهُ؛ الكافي ج: ٦ ص: ١٩٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۱۵۸﴾ اگر کسی خانه‌ای ساخت باید گوسفند فربه‌ای سر ببرد و گوشتش را به مسکینان بخوراند. سپس بگوید: «خدا یا! تجاوز جن و انس و شیاطین را از من دور بدار و در خانه‌هایمان برای ما برکت قرار ده»، خداوند نیازش را برآورده می‌کند.

۱۲-۲-۴-۳- آن که قصد ازدواج دارد.

﴿۵۱۵۹﴾ هر کس از شما برای ازدواج تصمیم گرفت، دو رکعت نماز بخواند، بعد سوره حمد و یس را قرائت کند و پس از آن حمد و ثنای الهی را به جای آورد، و بگوید: خدا یا! زن صالح، بامودت، پراولاد، سپاسگزار، قانع و تسلیم و باغیرت نصیب من گردان، که اگر خوبی کنم سپاسگزار باشد، و اگر خدا را فراموش کردم مرا یادآوری کند، آنگاه که خانه را ترک می‌کنم حافظ زندگی و آبرویم باشد، و آنگاه که به خانه می‌آیم مرا خوشحال و مسرور کند، اگر به او دستور دادم اطاعت کند، و اگر برای او سوگند خوردم آن را بپذیرد، و اگر نسبت به او عصبانی و خشمناک شدم مرا راضی و خرسند گرداند. ای خدای صاحب جلالت و بزرگواری! چنین زنی را قسمت من گردان، زیرا من از آستان پر عظمت تو کمک می‌گیرم، و جز آنچه تو قسمت من می‌کنی، چیزی را سراغ ندارم. علی علیه السلام فرمود: اگر کسی این نماز و دعا را انجام دهد، خداوند خواسته او را اجابت می‌کند.

﴿۵۱۶۰﴾ پروردگارا، از همسران و فرزندانمان به ما روشنی چشم عطا کن (و آن‌ها را مایه دلخوشی و چشم‌روشنی ما گردان). و ما را پیشوای پرهیزکاران قرار ده، خدا یا! مرا از آن کسانی قرار بده که به پاداش صبری که (در دنیا در راه عبادت) کردند، غرفه بهشتی پاداش گیرند، و در آنجا با درود و سلام با آن‌ها دیدار شود، و همیشه در آنجا بمانند و چه نیکو قرارگاه و جایگاهی است. هر کس که مجرد باشد و بخواهد ازدواج کند پس باید سه روز روزه بگیرد و هر شب قبل از به بستر رفتن یک‌بار آیات را بیست و یک مرتبه بخواند و از خداوند استجاب دعا را بخواهد، و آن را یک ماه تکرار کند. خدای پاک و منزّه ازدواجش را آسان می‌کند.

﴿۵۱۶۱﴾ هرگاه مردی تصمیم بگیرد ازدواج کند، دو رکعت نماز بخواند و دستش را بالا ببرد و از خداوند عزوجل خواسته‌اش را بخواهد و بگوید...

۱۳-۲-۴-۳- هنگام کشیدن قرعه

﴿۵۱۶۲﴾ هرگاه از نماز و دعا فارغ شدی دستت را به‌سوی اوراق دراز کن و یکی از آن‌ها را بردار و به آن عمل کن.

﴿۵۱۶۳﴾ گفتند: آیا قرعه بیرون بیاوریم؟ امام فرمود: آری، ولی مجاز نیست کسی جز امام قرعه را بیرون بیاورد، چرا که امام الفاضل می‌داند که هنگام بیرون کشیدن قرعه خواهد گفت. الفاضلی که به کسی نمی‌آموزد و کسی توان حمل آن را ندارد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

١٤-٢-٤-٣- عند دَعْوَةِ الْمَظْلُومِ

﴿٥١٦٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إغْتَنِمُوا الدُّعَاءَ...عِنْدَ دَعْوَةِ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا لَيْسَ لَهَا حِجَابٌ دُونَ

الْعَرْشِ؛ وسائل الشريعة ج: ٧ ص: ٦٥

١٥-٢-٤-٣- بَعْدَ الْخَطَا وَ الْمَعْصِيَةِ

﴿٥١٦٥﴾ فَلَمَّا عَرَفْتُ أَنِّي رُبُّكَ عَصَيْتَنِي فَلَا أَنْ إِذْ عَصَيْتَنِي فَادْعُنِي وَإِنِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ وَادْعُنِي

فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ؛ بحار الأنوار ج: ٥٧ ص: ٣٦٢

٣-٤-٣-٣- عِنْدَ الْعِبَادَاتِ

١-٣-٤-٣- الصَّلَاةُ

١-٣-٤-٣-١- إِذَا تَوَجَّهْتَ إِلَى الْمُصَلِّي

﴿٥١٦٦﴾ فَإِذَا تَوَجَّهْتَ إِلَى الْمُصَلِّي فَادْعُ بِهِذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٩

٢-٣-٤-٣-١- عِنْدَ الْأَذَانِ

﴿٥١٦٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إغْتَنِمُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ أَرْبَعٍ عِنْدَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَ عِنْدَ الْأَذَانِ وَ عِنْدَ

نُزُولِ الْغَيْثِ وَ عِنْدَ التَّقَاءِ الصَّغِيرِ لِلشَّهَادَةِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

﴿٥١٦٨﴾ الرسول ﷺ: سَاعَتَانِ يُفْتَحُ فِيهِمَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ قَلَمًا تُرَدُّ فِيهِمَا دَعْوَةُ عِنْدَ الْأَذَانِ

بِالصَّلَاةِ وَ الصَّغِيرِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٩٩

٣-٣-٤-٣-١- بَيْنَ الْأَذَانِ وَ الْإِقَامَةِ

﴿٥١٦٩﴾ الرسول ﷺ: أَنْ الدُّعَاءُ بَيْنَ الْأَذَانِ وَ الْإِقَامَةِ لَا يُرَدُّ؛ مفتاح الفلاح ص: ٤٦

﴿٥١٧٠﴾ الصادق عليه السلام: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ قَتَ الْمَغْرِبَ فَإِذَا هُوَ قَدْ أَذَّنَ وَ جَلَسَ

فَسَمِعْتُهُ يَدْعُو بِدُعَاءٍ مَا سَمِعْتُ بِمِثْلِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣١

٤-٣-٤-٣-١- بَعْدَ التَّكْبِيرَاتِ

﴿٥١٧١﴾ الرضا عليه السلام: الدُّعَاءُ عَقِيبَ السَّادَةِ بِقَوْلِهِ يَا مُحْسِنُ قَدْ أَتَاكَ الْمُسِيُّ وَ قَدْ أَمَرْتُ

الْمُحْسِنَ أَنْ يَتَجَاوَزَ عَنِ الْمُسِيِّ وَ أَنْتَ الْمُحْسِنُ وَ أَنَا الْمُسِيُّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ

تَجَاوَزْ عَنْ قَبِيحٍ مَا تَعْلَمُ مِنِّي؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٤٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱۴-۲-۴-۳- هنگام دعای مظلوم

﴿۵۱۶۴﴾ دعا را غنیمت شمارید.... هنگام دعای مظلوم که تا عرش فاصله و حجابی ندارد.

۱۵-۲-۴-۳- بعد از وقوع خطا و گناه

﴿۵۱۶۵﴾ پس با وجود اینکه دانستی که منم پروردگارت، باز هم نافرمانی‌ام کردی، و اکنون هم که نافرمانی‌ام کردی، مرا بخوان که نزدیکم و پذیرا، بخوان که بسیار آمرزنده و مهربانم.

۳-۴-۳- هنگام عبادات

۱-۳-۴-۳- نماز

۱-۱-۳-۴-۳- هنگام رو کردن به محل نماز

﴿۵۱۶۶﴾ هرگاه به‌سوی محل اقامت نماز رفتی با این دعا خدا را بخوان.

۲-۱-۳-۴-۳- هنگام اذان

﴿۵۱۶۷﴾ در چهار مورد دعا را غنیمت بدانید: هنگام خواندن قرآن و موقع گفتن اذان و هنگام نزول باران و زمانی که دو سپاه برای شهادت به یکدیگر می‌رسند.

﴿۵۱۶۸﴾ ساعت اول از روز جمعه، و دیگری سه یک آخر از همه شب‌ها که آن را وقت سحر گویند و دیگری تمام شب (است که در آن دعا اجابت می‌شود) جمعه.

۳-۱-۳-۴-۳- بین اذان و اقامه

﴿۵۱۶۹﴾ دعا در میانه اذان و اقامه رد نمی‌شود.

﴿۵۱۷۰﴾ هنگام غروب به خدمت امام صادق علیه السلام وارد شدم، دیدم که حضرت اذان گفته و نشسته‌اند، و شنیدم که دعایی را می‌خوانند که مثل آن را نشنیده بودم.

۴-۱-۳-۴-۳- بعد از تکبیرهای نماز

﴿۵۱۷۱﴾ در تعقیب تکبیر ششم این چنین بگو: ای نیکوکار، بدکار به درگاهت آمده، و خود امر فرمودی که نیکوکار از بدکار درگذرد، تو نیکوکاری و من بدکارم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست، و از اعمال زشتم که خود آگاه هستی درگذر.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٥-١-٣-٤-٣- في الصَّلَاة

﴿٥١٧٢﴾ الرسول ﷺ: لَانَ الصَّلَاةَ تَكْبِيرُ وَ تَحْمِيدُ وَ تَسْبِيحُ وَ تَمْجِيدُ وَ تَقْدِيسُ وَ تَعْظِيمُ وَ

قِرَاءَةٌ وَ دُعَاءٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٣٥

﴿٥١٧٣﴾ الرسول ﷺ: الصَّلَاةُ مَرْضَاةُ اللَّهِ تَعَالَى وَ حُبُّ الْمَلَائِكَةِ وَ سُنَّةُ الْأَنْبِيَاءِ وَ نُورُ الْمَعْرِفَةِ

وَ أَصْلُ الْإِيمَانِ وَ إِجَابَةُ الدُّعَاءِ؛ جامع الأخبار ص: ٧٢

﴿٥١٧٤﴾ الصادق ﷺ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ ﷺ: رَجُلَيْنِ افْتَتَحَا الصَّلَاةَ فِي سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ فَتَلَا هَذَا

الْقُرْآنَ فَكَانَتْ تِلَاوَتُهُ أَكْثَرَ مِنْ دُعَائِهِ وَ دَعَا هَذَا أَكْثَرَ فَكَانَ دُعَاؤُهُ أَكْثَرَ مِنْ تِلَاوَتِهِ ثُمَّ أَنْصَرَفَا فِي سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ أَيُّهُمَا أَفْضَلُ قَالَ كُلُّ فِيهِ فَضْلٌ كُلُّ حَسَنٌ قُلْتُ إِنِّي قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ كُلًّا حَسَنٌ وَ أَنَّ كُلًّا

فِيهِ فَضْلٌ فَقَالَ الدُّعَاءُ أَفْضَلُ؛ تهذيب الأحكام ج: ٢ ص: ١٠٤

﴿٥١٧٥﴾ الرسول ﷺ: أَطْلُبُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ اتِّقَاءِ الْجُيُوشِ وَ إِقَامَةِ الصَّلَاةِ وَ نُزُولِ الْغَيْثِ وَ صِيَاحِ

الدِّيَكَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٨

﴿٥١٧٦﴾ أمير المؤمنين ﷺ: اِرْفَعُوا إِلَيْهِ أَيْدِيَكُمْ بِالْدُّعَاءِ فِي أَوْقَاتِ صَلَاتِكُمْ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ

السَّاعَاتِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِيهَا بِالرَّحْمَةِ إِلَى عِبَادِهِ يُجِيبُهُمْ إِذَا نَاجَوْهُ وَ يُلَبِّبُهُمْ إِذَا نَادَوْهُ وَ

يُعْطِيهِمْ إِذَا سَأَلُوهُ وَ يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِذَا دَعَوْهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٣١٣

﴿٥١٧٧﴾ الصادق ﷺ: أَكُونُ خَلْفَ الْإِمَامِ وَ هُوَ يَجْهَرُ بِالْقِرَاءَةِ فَادْعُوهُ وَ اتَّعَوِّذْ قَالَ نَعَمْ فَادْعْ؛

من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٤٠٧

﴿٥١٧٨﴾ الصادق ﷺ: أَوَّلُ صَلَاةٍ افْتَرَضَهَا اللَّهُ عَلَى عِبَادِهِ دُعَاءُ صَلَاةِ الظُّهْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣

ص: ٧٠

﴿٥١٧٩﴾ الباقر ﷺ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ ﷺ: مَا فَرَضَ اللَّهُ فِي الصَّلَاةِ فَقَالَ الْوَقْتُ وَ الطَّهُورُ وَ

الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ وَ الْقِبْلَةَ وَ الدُّعَاءَ وَ التَّوَجُّهَ قُلْتُ فَمَا سِوَى ذَلِكَ فَقَالَ سُنَّةٌ فِي فَرِيضَةٍ؛

تهذيب الأحكام ج: ٢ ص: ١٣٩

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥١٨٠﴾ الباقر عليه السلام: سألتُ أبا جعفر عليه السلام عن كبار خُدود الصَّلَاة فقال سبعةُ الوُضوءِ و الوقتُ والقِبلةُ وتكبيرُ الافتتاحِ والركوعُ والسُّجودُ والدُّعاءُ فهذهُ فروضٌ على كُلِّ مخلوقٍ؛

مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٨٤

﴿٥١٨١﴾ الباقر عليه السلام: ليلةٌ صَفِينٌ وَهِيَ لَيْلَةُ الْهَرِيرِ لَمْ يَكُنْ صَلَّى بِهِمُ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ عِنْدَ وَقْتِ كُلِّ صَلَاةٍ إِلَّا بِالتَّكْبِيرِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّسْبِيحِ وَالتَّمَجِيدِ وَالدُّعَاءِ فَكَانَتْ تِلْكَ صَلَاتُهُمْ وَلَمْ يَأْمُرْهُمْ بِإِعَادَةِ الصَّلَاةِ تَهْذِيبَ الْأَحْكَامِ ج: ٣ ص: ١٧٣

١-٥-٣-٤-٣-٣-٣ في صلاة الليل

﴿٥١٨٢﴾ الباقر عليه السلام: سئلَ أَبُو جَعْفَرٍ الْبَاقِرُ عليه السلام عَنْ وَقْتِ صَلَاةِ اللَّيْلِ إِلَى أَنْ قَالَ قَالَ عليه السلام إِنَّ صَلَاةَ اللَّيْلِ فِي آخِرِهِ أَفْضَلُ مِنْهَا قَبْلَ ذَلِكَ وَهُوَ وَقْتُ الْإِجَابَةِ وَهِيَ هَدِيَّةُ الْمُؤْمِنِ إِلَى رَبِّهِ فَأَحْسِنُوا هَدَايَاكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ يُحْسِنِ اللَّهُ جَوَائِزَكُمْ فَإِنَّهُ لَا يُوَاطِبُ عَلَيْهَا إِلَّا مُؤْمِنٌ أَوْ صِدِّيقٌ؛

مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ١٥٧

١-٥-٣-٤-٣-٣-٣ بين ركعات صلاة الليل

﴿٥١٨٣﴾ تدعو بين كل ركعتين من الركعات الثمان؛ مفتاح الفلاح ص: ٣١٣

١-٥-٣-٤-٣-٣-٣ بعد الشفع

﴿٥١٨٤﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ بِهَذَا الدُّعَاءِ عَقِيبَ الشَّفْعِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٦٦

١-٥-٣-٤-٣-٣-٣ في الوتر

﴿٥١٨٥﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَحَبُّ الدُّعَاءُ فِي أَرْبَعَةِ مَوَاطِنَ فِي الْوُتْرِ وَبَعْدَ الْفَجْرِ وَبَعْدَ الظُّهْرِ وَبَعْدَ الْمَغْرِبِ وَفِي رِوَايَةٍ أَنَّهُ يَسْجُدُ بَعْدَ الْمَغْرِبِ وَيَدْعُو فِي سُجُودِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٤

﴿٥١٨٦﴾ الصادق عليه السلام: تدعو في الوتر على العدو وإن شئت سميتهم وتستغفر وترفع يديك

في الوتر حيال وجهك وإن شئت فتحت ثوبك؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٤٨٩

١-٥-٣-٤-٣-٣-٣ في الصلاة بالليل

﴿٥١٨٧﴾ المجتبى عليه السلام: رَأَيْتُ أُمِّي فَاطِمَةَ عليها السلام قَامَتْ فِي مِحْرَابِهَا لَيْلَةً جُمِعَتْهَا فَلَمْ تَزَلْ رَاكِعَةً سَاجِدَةً حَتَّى أَتَضَحَّ عَمُودُ الصُّبْحِ وَسَمِعْتُهَا تَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَتُسَمِّيهِمْ وَتُكثِرُ الدُّعَاءَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۱۸۰﴾ از حضرت باقر علیه السلام درباره ارکان نماز پرسیدم، پس گفت: هفت رکن دارد، از جمله: زمان و طهارت و قبله و حضور قلب و رکوع و سجده و دعا. پس این‌ها بر هر بنده‌ای واجب است.

﴿۵۱۸۱﴾ در شب جنگ صفین، در آن گیروداری که به نام زوزه سگ (لیلة الهریر) شهرت گرفته، با یارانش نماز ظهر و عصر و مغرب و عشا را در زمان خودشان خواند، بدون تکبیر و «لا إله إلا الله، و سُبْحَانَ اللَّهِ، و الْحَمْدُ لِلَّهِ» و راز و نیاز و نیایش، و آن نمازشان به حساب آمد، و امیرالمؤمنین نفرمود که باید نماز خود را از سر بخوانند.

۱-۵-۱-۳-۴-۳-۶-۳- هنگام نماز شب

﴿۵۱۸۲﴾ از امام باقر علیه السلام سؤال شد که وقت نماز شب چه موقع است؟ فرمود که: نماز شب در آخرهای شب نسبت به اقامه آن در اول شب بافضیلت‌تر است و آن وقت، هنگام برآورده شدن حاجت‌ها و استجابت دعاست و نماز در آن وقت ارمغان مؤمن است به‌سوی پروردگارش، پس ارمغان‌های خویش را برای پروردگارتان نیکو کنید تا خدا جایزه‌های شما را نیکو کند، زیرا این ارمغان را مواظبت نمی‌کند مگر مؤمن یا درستکار راستگو.

۱-۵-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بین رکعات نماز شب

﴿۵۱۸۳﴾ در میانه هر دو رکعت از هشت رکعت نماز شب، این دعا را بخوان.

۲-۱-۵-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز شفع

﴿۵۱۸۴﴾ مستحب است به دنبال نماز شفع این دعا را بخواند.

۳-۱-۵-۱-۳-۴-۳-۶-۳- در نماز وتر

﴿۵۱۸۵﴾ دعا در چهار موقعیت مستحب است: در نماز وتر، بعد از صبح، بعد از ظهر، و بعد از مغرب، و در روایتی آمده که بعد از مغرب، سجده کند و در سجودش دعا کند.

﴿۵۱۸۶﴾ در نماز وتر دشمنان را می‌توان نفرین کرد، و اگر خواستی نام آنان را می‌توانی ببری، و استغفار می‌کنی و در وتر دست‌هایت را تا محاذی (کنار گوش‌ها) صورتت بالا می‌بری، و چنانچه خواستی می‌توانی جامه‌ات را باز کنی یا بالا بگیری. (شاید مراد این است که می‌توانی زیر جامه‌ات دست به دعا برداری یا جامه را باز و دستت را بلند کنی).

۲-۱-۵-۱-۳-۴-۳-۶-۳- در نمازهای شبانه

﴿۵۱۸۷﴾ شب‌های جمعه، مادرم فاطمه علیها السلام را می‌دیدم که تا طلوع صبح، در محرابش، مشغول رکوع و سجود و عبادت پروردگار است، و می‌شنیدم که برای مؤمنین دعا می‌کند و در دعایش نام

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطها﴾

لَهُمْ وَلَا تَدْعُوا لِنَفْسٍهَا بِشَىءٍ فَقُلْتُ لَهَا يَا أُمّاهُ لِمَ لَا تَدْعُونَ لِنَفْسِكَ كَمَا تَدْعُونَ لِغَيْرِكَ فَقَالَتْ يَا بَنَى الْجَارُ ثُمَّ الدَّارُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ٨١

٥-٣-١-٣-٤-٣-٤-٣-٤-٣ في القنوت

﴿٥١٨٨﴾ الصادق عليه السلام: القنوت في الفريضة الدعاء وفي الوتر الاستغفار؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٤٠
﴿٥١٨٩﴾ يا موسى كُنْ إِذَا دَعَوْتَنِي خَائِفاً مُشْفِقاً وَجَلّاً عَقْراً وَجَهْكَ لِي فِي التُّرَابِ وَاسْجُدْ لِي بِمَكَارِمِ بَدَنِكَ وَاقْنُتْ بَيْنَ يَدَيَّ فِي الْقِيَامِ وَنَاجِنِي حِينَ تَنَاجِيَنِي بِخَشْيَةٍ مِنْ قَلْبٍ وَجَلِّ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٤٢

﴿٥١٩٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَنَتَ فِي الصُّبْحِ وَدَعَا عَلَى جَمَاعَةٍ وَسَمَّاهُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٩٧

﴿٥١٩١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَنَتَ فِي صَلَاةِ الْغَدَاةِ وَدَعَا عَلَى قَوْمٍ؛ الصراط المستقيم ج: ٣ ص: ٢٨٨

﴿٥١٩٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَنَّ عَلِيّاً عليه السلام قَنَتَ فِي الْمَغْرِبِ وَدَعَا عَلَى أَنْاسٍ وَسَمَّاهُمْ؛ عوالي اللآلي ج: ٢ ص: ٤٢

﴿٥١٩٣﴾ الحسين عليه السلام: دَعَا فِي قُنُوتِهِ اللَّهُمَّ مَنْ أَوَى إِلَى مَأْوَى فَأَنْتَ مَأْوَى وَمَنْ لَجَأَ إِلَى مَلْجَأٍ فَأَنْتَ مَلْجَأِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاسْمَعْ نِدَائِي وَاجِبْ دُعَائِي وَاجْعَلْ عِنْدَكَ مَتَابِي وَمَتَوَايَ وَاحْرُسْنِي فِي بُلُوَايَ مِنْ أَفْتَانِ الْإِمْتِحَانِ وَلَمَّةِ الشَّيْطَانِ بِعَظَمَتِكَ الَّتِي لَا يَشُوبُهَا وَلَعٌ نَفْسٍ بَتَقْتَيْنِ وَلَا وَارِدٌ طَيْفٍ بَتَقْنَيْنِ وَلَا يَلُمُّ بِهَا فَرْجٌ حَتَّى تَقْلِبْنِي إِلَيْكَ بِإِرَادَتِكَ غَيْرَ ظَنِينٍ وَلَا مَظْنُونٍ وَلَا مُرَابٍ وَلَا مُرْتَابٍ إِنَّكَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٢١٤

﴿٥١٩٤﴾ يَجُوزُ الدُّعَاءُ فِيهِ لِلْمُؤْمِنِينَ بِأَسْمَائِهِمْ وَالدُّعَاءُ عَلَى الْكُفْرَةِ وَالْمُنَافِقِينَ لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَعَا فِي قُنُوتِهِ لِقَوْمٍ بِأَعْيَانِهِمْ وَعَلَى آخَرِينَ بِأَعْيَانِهِمْ كَمَا رَوَى أَنَّهُ ﷺ قَالَ اللَّهُمَّ أَنْجِ الْوَلِيدَ بْنَ الْوَلِيدِ وَسَلَمَةَ بْنَ هِشَامٍ وَعِيَّاشَ بْنَ رَبِيعَةَ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَاشْدُدْ وَطْأَتَكَ عَلَى مُضَرَ وَرِغْلَ وَذُكْوَانَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٤١١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

آن‌ها را ذکر می‌کند ولی برای خود دعا نمی‌کند، به او گفتم: مادرم! چرا برای خودت دعا نمی‌کنی؟ آن حضرت در جواب می‌فرمود: پسر من! اول باید همسایه را دعا کرد و بعد خود را.

۳-۵-۱-۳-۴-۶-۳- در قنوت

﴿۵۱۸۸﴾ خطابه قنوت، در نماز فریضه، دعا و درخواست است و در نماز وتر، درخواست آمرزش گناهان.

﴿۵۱۸۹﴾ ای موسی هرگاه مرا می‌خوانی بیمناک و ترسان و خاشع باش، به‌خاطر من چهره‌ات را به خاک بنه، برایم با بهترین اعضایت سجود کن، هنگام ایستادن در برابرم دست‌هایت را به‌سویم بلند کن، هرگاه با من نیایش می‌کنی با خشوع نیایش کن با دلی ترسان.

﴿۵۱۹۰﴾ پیامبر ﷺ در نماز صبح قنوت خواند و بر گروهی با ذکر نامشان نفرین کرد.

﴿۵۱۹۱﴾ پیامبر ﷺ در نماز صبح قنوت خواند و بر قومش دعا کرد.

﴿۵۱۹۲﴾ همانا علی علیه السلام در قنوت نماز مغرب گروهی از مردم را با ذکر نام ایشان نفرین کرد.

﴿۵۱۹۳﴾ در قنوت خود این دعا را خوانند: خدایا! هرکسی که جای گیرد به‌سوی جایگاهی، پس تویی جایگاه من، و هرکسی پناه برد به‌سوی پناهگاهی پس تویی پناه من، خدایا! رحمت فرست بر محمد و بر آل محمد، و بشنو صدایم را و برآور حاجت مرا و قرار بده در نزد خود بازگشت مرا و مکان مرا و محافظت کن مرا در امتحان کردن مرا از شدت سختی آزمایش و از وسوسه اندک شیطان به سبب بزرگی تو که مخلوط و وارد نمی‌شود آن را خفت نفس به سبب در بالا انداختن آن و نه جنان و خیال واردشونده به سبب توهم انداختن و نمی‌رسد به او جنونی دهشتی تا آنکه برگردانی تو مرا به‌سوی خود به سبب اراده تو درحالی که غیرمتمم باشم در دین و نه گمان بد برده شده باشم در عمل و نه در شک هستم و نه تهمت‌زده شده، تو رحم‌کننده‌تر از تمام رحم‌کنندگانی.

﴿۵۱۹۴﴾ جایز است دعا کردن در آن برای مؤمنین با ذکر نام‌های ایشان و نفرین بر کفار و منافقین، برای آنکه پیامبر ﷺ فرمود: در قنوت نمازش برای گروهی از افراد مشخص و بر دیگران غیر از آن‌ها همچنان که روایت شد، همانا او فرمود: خدایا نجات‌بخش ولید فرزند ولید را و سلمة بن هشام را و عیاش بن ربیع را و مستضعفین از افراد باایمان را و سخت بگیر بر مضر و رعل و ذکوان.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥١٩﴾ الرضا عليه السلام: وَيَفْتُ بَيْنَ كُلِّ تَكْبِيرَتَيْنِ وَالْقُنُوتُ ذِكْرُ اللَّهِ وَالشَّهَادَتَانِ وَالصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَالِدَعَاءُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٢٤٧

﴿٥١٩٦﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لَأبي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِنَّ حَالَنَا قَدْ تَغَيَّرَتْ قَالَ فَادْعُ فِي صَلَاتِكَ الْفَرِيضَةَ قُلْتُ أَيْ جُزْءُ فِي الْفَرِيضَةِ فَأَسَمَّى حَاجَتِي لِلدِّينِ وَالْدُنْيَا قَالَ نَعَمْ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَدْ قَتَلَ وَدَعَا عَلَى قَوْمٍ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ وَعَشَائِرِهِمْ وَفَعَلَهُ عَلَى ﷺ مِنْ بَعْدِهِ؛ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٨١ ص: ٢٨٤

﴿٥١٩﴾ الصَّدُوقُ فِي الْهَدَايَةِ: الْمَوَاطِنُ الَّتِي لَيْسَ فِيهَا دُعَاءُ مُؤَقَّتِ الصَّلَاةِ عَلَى الْجَنَازَةِ وَالْفَنُوتُ
وَالْمُسْتَجَارُ وَالصَّافَا وَالْمَرُوءَةُ وَالْوُقُوفُ بِعَرَفَاتٍ وَرَكْعَتَا الطَّوَافِ؛ مستدرك الوسائل ج: ٤ ص:

٤٠٤

﴿٥١٩٨﴾ الصادق عليه السلام: يَدْعُو فِي قُنُوتِ الْوُتْرِ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ مِنْ لَا يَحْضُرُهُ الْفَقِيهَ ج: ١ ص: ٤٩١

﴿٥١٩٩﴾ الهادي عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيُزِرْ قَبْرَ جَدِّي الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ بَطُوسَ وَهُوَ عَلَى غُسْلٍ وَثِيْبٌ عِنْدَ رَأْسِهِ رُكْعَتَيْنِ وَلْيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي قُنُوتِهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ مَاثِمًا أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٩

﴿٥٢٠﴾ أَهْلُ الْبَيْتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فِي الدُّعَاءِ فِي قُنُوتِ الْفَجْرِ وَجُوهًا كَثِيرَةً وَمِنْ أَحْسَنِ مَا فِيهَا وَ كُلُّهَا حَسَنٌ أَنْ تَقُولَ: مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ ج: ٤ ص: ٤٠٣

﴿٥٢١﴾ فِي سِيَاقِ عَمَلِ قُنُوتِ الْوُتْرِ وَيُسْتَحَبُّ أَنْ يَذْكُرَ أَرْبَعِينَ نَفْسًا فَمَا زَادَ عَلَيْهِمْ فَإِنْ مَنْ
فَعَلَ ذَلِكَ اسْتَجِيبَتْ دَعْوَتُهُ إِنْ شَاءَ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٤٠٨

٤-٥-١-٣-٤-٦-٣-بَعْدَ الرُّكُوعِ

﴿٥٢٠٢﴾ الصادق (عليه السلام): قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام): جُعِلْتُ فِدَاكَ عَلَّمْنِي دُعَاءَ جَامِعًا فَقَالَ لِي أَحْمَدُ اللَّهِ فَإِنَّهُ لَا يَبْقَى أَحَدٌ يُصَلِّي إِلَّا دَعَا لَكَ يَقُولُ سَمِعُ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٣

٥-٥-١-٣-٤-٣-٥ في السَّجْدَةِ و راجع: (١٠-٣-٣-٣-٤-٣-ساجداً)

١-٥-٣-٤-٦-٣- بَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۱۹۵﴾ بین هر دو تکبیر، قنوت بگیرد و قنوت یاد خداست و شهادتین و درود بر محمد و خاندانش و دعا برای مؤمنان مرد و زن.

﴿۵۱۹۶﴾ به امام صادق علیه السلام عرض کردم: اوضاع ما دگرگون شده است، فرمود: در نماز واجبت دعا کن. گفتیم: آیا جایز است در نماز واجب حاجت‌های دنیا و آخرت‌مان را نام ببریم، فرمود: بله، پس همانا پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درحالی که در قنوت بود برای قومش با نام‌هایشان و نام‌های اجداد و قبایلشان نفرین کرد و این کار را حضرت علی علیه السلام نیز بعد از ایشان انجام داد.

﴿۵۱۹۷﴾ مواردی که در آن دعای مخصوصی نیست: ۱. نماز میت ۲. قنوت ۳. مستحار ۴. صفا ۵. مروءه ۶. وقوف در عرفات ۷. دو رکعت نماز طواف.

﴿۵۱۹۸﴾ در قنوت وتر این دعا را می‌خواند.

﴿۵۱۹۹﴾ هر که نزد خدا حاجتی دارد غسل کرده و قبر جدم رضا علیه السلام را در طوس زیارت کند و دو رکعت نماز بالای سر آن حضرت بخواند و برآورده شدن نیازش را در قنوت نماز از خدای تعالی بخواهد که به اجابت می‌رسد در صورتی که برای گناه یا قطع رحم نباشد.

﴿۵۲۰۰﴾ برای دعایی که در قنوت نماز صبح خوانده می‌شود وجوه مختلفی است و همه خوب است، ولی بهترین آن این است که بگویی...

﴿۵۲۰۱﴾ در قنوت وتر مستحب است که نام چهل نفر نه بیشتر برده شود، پس هر کس چنین کند دعایش اجابت شود اگر خدا بخواهد.

۴-۵-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از رکوع

﴿۵۲۰۲﴾ به ابو عبدالله علیه السلام گفتیم: فدایت شوم! دعایی جامع یادم بده، فرمود: خدای را حمد کن آنگاه هیچ نمازگزاری نیست، جز آنکه برای تو دعا می‌کند و می‌گوید: سمع الله لمن حمده (خدای بشنود حمد کسی را که حمدش کرد).

۵-۵-۱-۳-۴-۶-۳- در سجده ر.به: ۱۰-۳-۳-۳-۳-۶-۳- در حال سجده

۶-۵-۱-۳-۴-۶-۳- بین دو سجده

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٢٠٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فدعا بين السجدين على قدر السجود؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص:

١٧١

﴿٥٢٠٤﴾ الصادق عليه السلام: فيجلس شيئاً بين السجدين ويدعو؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٦٩

﴿٥٢٠٥﴾ الصادق عليه السلام: فيجلس شيئاً بين السجدين يدعو ثم يكبر ويسجد سجدة ثانية؛

بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٦٦

١-٣-٤-٣-٦-٣- بعد الصلاة

﴿٥٢٠٦﴾ الحسين عليه السلام: إذا كان لك منهم فصل أربع ركعات تحسب فتوتهن وأركانهن تقرأ في الأولى الحمد مرة وحسبنا الله ونعم الوكيل سبع مرات وفي الثانية الحمد مرة وقوله ما شاء الله لا قوة إلا بالله إن ترن أنا أقل منك مالا وكذا سبع مرات وفي الثالثة الحمد مرة وقوله لا إله إلا أنت سبحانك إني كنت من الظالمين سبع مرات وفي الرابعة الحمد مرة وأفوض أمري إلى الله إن الله بصير بالعباد سبع مرات ثم تسأل حاجتك؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١١٥

﴿٥٢٠٧﴾ الصادق عليه السلام: إذا كانت لك حاجة فأقرأ المثنى وسورة أخرى وصل ركعتين وادع الله؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٦٥

﴿٥٢٠٨﴾ الصادق عليه السلام: إذا كانت لك حاجة فتوضأ وصل ركعتين ثم احمده الله وأثن عليه واذكر من آلائه ثم ادع (بما تحب)؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٣٢

﴿٥٢٠٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أن أمير المؤمنين عليه السلام سمع في ليلة الإحرام منادياً باكياً فامر الحسين عليه السلام بطلبه فلما أتاه وجد شاباً يبس نصف بدنه فأخضره فسأله عليه السلام عن حاله فقال كنت رجلاً ذا بطن وكان أبي ينصحنى فكان يوماً في نصحه إذ ضربته فدعا على بهذا الموضع وأنشأ شعراً فلما تم كلامه يبس نصفى فندمت وثبت وطببت قلبه فركب على بعير ليأتي بي إلى هاهنا ويدعولي فلما انتصف البادية نفر البعير من طيران طائر ومات والدي فصلى على عليه السلام أربعاً ثم قال قم سليماً فقام صحيحاً فقال صدقت لو لم يرض عنك لما سمعت وسمع ضريز دعاء أمير المؤمنين عليه السلام اللهم إني أسألك يا رب الأرواح الفانية ورب الأجساد البالية أسألك بطاعة الأرواح الراجعة إلى أجسادها وبطاعة الأجساد الملتزمة إلى أعضائها و

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۰۳﴾ بین دو سجده به اندازه وقت سجده به دعا پرداخت.

﴿۵۲۰۴﴾ مقداری بین دو سجده می‌نشیند و دعا می‌کند.

﴿۵۲۰۵﴾ مقداری بین دو سجده می‌نشیند و دعا می‌کند سپس تکبیر گفته و به سجده دوم

می‌رود.

﴿۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز

﴿۵۲۰۶﴾ اگر کار مهمی داشتی چهار رکعت نماز بخوان، قنوت‌ها و ارکانش را به بهترین شکل ادا کن. در رکعت اول یک مرتبه حمد و هفت مرتبه «حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و هفت مرتبه «مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنَّ تَرَنَّا أَقْلَ مِنْكَ مَالاً وَوَلَدًا» و در رکعت سوم یک مرتبه حمد و هفت مرتبه «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ» و در رکعت چهارم یک مرتبه حمد و هفت مرتبه «أَفَوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ» بخوان، بعد حاجتت را درخواست کن.

﴿۵۲۰۷﴾ وقتی حاجتی داشتی سوره سبع‌المثانی (حمد) و یک سوره دیگر را بخوان و دو رکعت نماز را به جا آور و خداوند را بخوان.

﴿۵۲۰۸﴾ هرگاه درخواستی داشتی وضو بگیر و دو رکعت نماز بخوان و حمد و ثنای خدا را بگو و نعمت‌هایش را یاد کن، سپس هرآنچه دوست داری بخواه.

﴿۵۲۰۹﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام در شب احرام صدای گریه‌ای شنید؛ از امام حسین علیه السلام خواست جستجو کند پس وقتی به صدا رسید جوانی یافت که نیمی از بدنش خشک شده بود؛ او را نزد علی آورد و علی علیه السلام از حالش پرسید؛ گفت: جوانی طغیانگر و یاغی بودم و پدرم مرا نصیحت می‌کرد، روزی هنگام نصیحت او را زدم و او در این مکان مرا نفرین کرد و شعری سرود؛ وقتی که سخنش تمام شد، نیمی از بدنم خشک شد. پشیمان شدم و توبه کردم و دلش را به دست آوردم. او را بر شتری سوار کردم تا با خودم به اینجا بیاید و برایم دعا کند. نیمی از راه را سپری کردیم، پدرم مرد. پس علی علیه السلام چهار رکعت نماز خواند بعد فرمود در کمال سلامت بلند شو. و او بلند شد درحالی که تندرست بود. امام علیه السلام فرمود: راست گفتی، اگر پدرت از تو راضی نبود سختت را نمی‌شنیدم. و شخص نابینایی دعای امیرالمؤمنین را شنید که: خدایا! از تو می‌خواهم ای خداوند روح‌های فانی! ای خداوند بدن‌های پوسیده! از تو می‌خواهم به حق فرمانبری روح‌های برگشته به جسم‌هایشان و به حق جسم‌های التیام‌یافته به اعضایش و شکافته شدن قبرها از ساکنینش و به

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

بأنشقاق القُبُورِ عَنْ أَهْلِهَا وَبَدْعَوَتِكَ الصَّادِقَةِ فِيهِمْ وَأَخَذَكَ بِالْحَقِّ بَيْنَهُمْ إِذَا بَرَزَ الْخَلَائِقُ يَنْتَظِرُونَ قَضَاءَكَ وَيَرَوْنَ سُلْطَانَكَ وَيَخَافُونَ بَطْشَكَ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَكَ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ أَسْأَلُكَ يَا رَحْمَنُ أَنْ تَجْعَلَ النُّورَ فِي بَصَرِي وَالْيَقِينَ فِي قَلْبِي وَذِكْرَكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ عَلَى لِسَانِي أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ قَالَ فَسَمِعَهَا الْأَعْمَى وَحَفِظَهَا وَرَجَعَ إِلَى بَيْتِهِ الَّذِي يَأْوِيهِ فَتَطَهَّرَ لِلصَّلَاةِ وَصَلَّى ثُمَّ دَعَا بِهَا فَلَمَّا بَلَغَ إِلَى قَوْلِهِ أَنْ تَجْعَلَ النُّورَ فِي بَصَرِي ارْتَدَّ الْأَعْمَى بِصِيرًا بِإِذْنِ اللَّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٠٩

﴿٥٢١٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ رَجُلًا دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَجَلَ الْعَبْدُ رَبَّهُ وَجَاءَ آخِرُ فَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ أَتْنِي عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ وَآلِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَلْ تُعْطَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٥

﴿٥٢١١﴾ أَخَذَهُمَا عَلَيْهِمَا: فَتَطَهَّرَ عِيسَى وَصَلَّى ثُمَّ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٠٠
﴿٥٢١٢﴾ أَنَّ مَنْ أَسْبَغَ الْوُضُوءَ وَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ اسْتَجَابَ لَهُ مَا سَأَلَ مِنْ كَشْفِ كَرْبٍ وَغَيْرِ ذَلِكَ يَا وَدُودُ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ يَا فَعَّالًا لِمَا يُرِيدُ أَسْأَلُكَ بِعِزِّكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَمُلْكِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ وَنُورِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُكَفِّينِي كَذَا وَكَذَا يَا مُغِيثُ أَغْنِنِي يَا مُغِيثُ أَغْنِنِي؛ المجتبى ص: ٤

﴿٥٢١٣﴾ الْحُجَّةُ عَلَيْهِمَا: تَتَطَهَّرُ وَتُصَلِّيُ وَتَدْعُو عَقِيبَهُمَا؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٧٢
﴿٥٢١٤﴾ يُوسُفُ عَلَيْهِمَا: دُعَاءُ يُوسُفَ عَلَيْهِمَا لَمَّا أَتَاهُمَا الْعَزِيزُ بِزَلِيلَا وَهُوَ أَنَّهُ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ دَعَا وَهُوَ مَرْفُوعُ رَأْسِهِ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ اللَّهُمَّ ارْحَمِ صِغَرَ سِنِّي وَضَعْفَ رُكْنِي وَقِلَّةَ حِيلَتِي فَإِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ فَادْكُرْنِي بِصَلَاةِ يَعْقُوبَ وَصَبْرِ إِسْحَاقَ وَيَقِينِ إِسْمَاعِيلَ وَشَيْبَةِ إِبْرَاهِيمَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَبَكَتْ لِبُكَائِهِ الْمَلَائِكَةُ فِي السَّمَاوَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٧٢

﴿٥٢١٥﴾ الباقر عليه السلام: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي ذُو عِيَالٍ وَعَلَى دَيْنٍ وَقَدْ اشْتَدَّتْ حَالِي فَعَلَّمْنِي دُعَاءً أَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ لِيَرْزُقَنِي مَا أَقْضِي بِهِ دَيْنِي وَأَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

دعوت کردن صادقانه و راستینت بین ایشان و برقراری حق در بین آنها، آنگاه که مخلوقات (انسان‌ها) در انتظار قضا و قدر تو و دیدن قدرتت باشند و از قدرت و توانایی تو بترسند و به رحمت امید بندند، روزی که بی‌نیاز نمی‌کند دوستی، دوست خویش را و نیز ایشان یاری نخواهند شد، مگر کسی که خدای تعالی به او رحم کرده باشد. که همانا او عزیز و مهربان است. از تو می‌خواهم ای بخشنده که نور بینایی و حق‌بینی را در چشمم، و یقین در دلم، و در شب و روز ذکرت را بر زبانم قرار دهی تا همیشه. تا موقعی که مرا زنده نگه داری. تو بر همه چیز توانایی؛ فرمود: و فرد نابینا این دعا را شنید و حفظ کرد و به خانه‌اش برگشت. پس برای نماز وضو گرفت و نماز خواند بعد با آن دعا کرد و زمانی که به آن قسمت رسید که: «در چشم نورانیت قرار ده»، به اذن خداوند بینا شد.

﴿۵۲۱۰﴾ مردی به مسجد درآمد، و دو رکعت نماز خواند و از خداوند حاجت خواست. پیامبر ﷺ فرمود: این بنده عجله کرد، دیگری آمد و نماز خواند و خدا را مدح گفت و درود فرستاد، پیامبر فرمود: حاجتت را بخواه که برآورده خواهد شد.

﴿۵۲۱۱﴾ پس عیسی ﷺ تطهیر کرده و نماز خواند سپس به درگاه خدای عزوجل دعا کرد. ﴿۵۲۱۲﴾ وضو کامل کن و دو رکعت نماز بخوان و با این دعا خدا را بخوان که هرآنچه از برطرف کردن غم‌ها و غیر آن را برایت اجابت کند: «ای مهربان! ای مهربان! ای مالک عرش بلندپایه! ای کسی که هرچه بخواهد انجام می‌دهد به مقام شامخ تو که بر کسی پوشیده نیست و به حکمرانی‌ات که در آن به کسی ستم نمی‌شود و به نورت که همه‌جای عرش را فراگرفته است، از تو می‌خواهم که گزند این دزد را از من بازدار. ای فریادرس، به فریادم برس.»

﴿۵۲۱۳﴾ پاک شو (وضو بگیر) و نماز بگذار سپس به دنبال آن‌ها دعا کن. ﴿۵۲۱۴﴾ دعای یوسف ﷺ هنگامی که او را عزیز مصر نسبت به زلیخا تهمت زد. پس یوسف ﷺ دو رکعت نماز گزارد، سر خود را به‌جانب آسمان بلند گردانید و این دعا را خواند و دعا این است: خدایا! رحم کن بر کمی سن و سال من و ناتوانی‌ام را و بیچارگی مرا پس تو بر همه چیز توانایی، پس مرا به یاد آور، به‌حق صلاح یعقوب و تحمل اسحاق و اعتقاد درست اسماعیل و پیری ابراهیم، به‌حق رحمت تو، ای رحم‌کننده‌ترین رحم‌کنندگان. پس آنگاه فرشتگان آسمان‌ها به سبب گریه کردن یوسف ﷺ گریستند!

﴿۵۲۱۵﴾ مردی خدمت پیامبر ﷺ رسید و عرض کرد: ای پیامبر خدا! من مردی هستم با خانواده پرجمعیت و قرض‌دار، و معیشتم تنگ شده، پس دعایی به من بیاموز که با آن به درگاه خدای عزوجل دعا کنم تا به من روزی دهد به مقداری که با آن قرضم را ادا کنم و به‌وسیله آن

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

عِيَالِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا عَبْدَ اللَّهِ تَوَضَّأْ وَاسْبُغْ وَضُوءَكَ ثُمَّ صَلِّ رَكْعَتَيْنِ تُتِمُّ الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ ثُمَّ قُلْ يَا مَاجِدُ يَا وَاحِدُ يَا كَرِيمُ يَا دَائِمُ اتَّوَجَّهُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ ﷺ يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي اتَّوَجَّهُ بِكَ إِلَى اللَّهِ رَبِّكَ وَ رَبِّي وَ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلَ بَيْتِهِ وَ أَسْأَلُكَ نَفْحَةَ كَرِيمَةٍ مِنْ نَفَحَاتِكَ وَ فَتْحًا يَسِيرًا وَ رِزْقًا وَاسِعًا أَلْمُ بِهِ شَعْنِي وَ أَقْضِي بِهِ دَيْنِي وَ أَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى عِيَالِي؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٥٢

﴿٥٢١٦﴾ الرسول ﷺ: أَنَّهُ لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ آيَةُ قَامَ النَّبِيُّ ﷺ فَتَوَضَّأَ وَ اسْبُغَ وَضُوءَهُ ثُمَّ قَامَ وَ صَلَّى فَأَحْسَنَ صَلَاتَهُ ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ أَنْ لَا يَبْعَثَ عَلَى أُمَّتِهِ عَذَابًا مِنْ فَوْقِهِمْ وَ لَا مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَ لَا يُلْبِسَهُمْ شَيْعًا وَ لَا يُذِيقَ بَعْضَهُمْ بِأَسَ بَعْضٍ فَنَزَلَ جِبْرِيلُ ﷺ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى سَمِعَ مَقَالَتَكَ وَ إِنَّهُ قَدْ أَجَارَهُمْ مِنْ خَصَلَتَيْنِ وَ لَمْ يُجِرْهُمْ مِنْ خَصَلَتَيْنِ أَجَارَهُمْ مِنْ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْهِمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِهِمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَ لَمْ يُجِرْهُمْ مِنَ الْخَصَلَتَيْنِ الْآخِرَتَيْنِ؛

بحار الأنوار ج: ٩ ص: ٨٨

﴿٥٢١٧﴾ مَنْ صَلَّى صَلَاةً لَا يَخْطُرُ عَلَى قَلْبِهِ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ أُمُورِ الدُّنْيَا فَإِنَّهُ لَا يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى وَ مَنْ أَقْشَعَرَ جُلْدُهُ وَ دَمَعَتْ عَيْنَاهُ وَ مَنْ تَطَهَّرَ وَ جَلَسَ يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ وَ مَنْ بَيَّدَ خَاتَمُ فَيْرُوزِجٍ أَوْ عَفِيقٍ فَصَبَّهُ أَوْ كُلَّهُ وَ مَا اجْتَمَعَ أَرْبَعُ نَفَرٍ إِلَّا تَفَرَّقُوا عَنْ إِجَابَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٢١٨﴾ الصادق ﷺ: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ﷺ رَجُلًا كَانَ يُؤْذِينِي فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ قَدْ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ لَيْسَ هَكَذَا وَ لَكِنْ أَقْلَعُ عَنِ الذُّنُوبِ وَ صُمْ وَ صَلِّ وَ تَصَدَّقْ فَإِذَا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ فَاسْبُغِ الْوُضُوءَ ثُمَّ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْ وَ أَنْتَ سَاجِدُ اللَّهُمَّ إِنْ فُلَانٌ بَنَ فُلَانٌ قَدْ أَذَانِي اللَّهُمَّ اسْقِمْ بَدَنَهُ وَ اقْطَعْ آثَرَهُ وَ انْقُصْ أَجَلَهُ وَ عَجِّلْ لَهُ ذَلِكَ فِي عَامِهِ هَذَا قَالَ فَفَعَلْتُ فَمَا لَبِثَ أَنْ هَلَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٩

﴿٥٢١٩﴾ الصادق ﷺ: فَتَوَضَّأَ يَعْقُوبُ ﷺ وَ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ دَعَا اللَّهَ تَعَالَى فَرَزَقَ لَهُ أَرْبَعَةَ أَبْطُنٍ فِي كُلِّ بَطْنٍ اثْنَانِ؛ قصص الأنبياء للراوندي ص: ١٣٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بر (مخارج) نانخورها و عیال کمک جویم، پس پیامبر خدا ﷺ فرمود: ای بنده خدا وضوی خوب و کاملی بساز، و سپس دو رکعت نماز به جا بیاور و رکوع و سجودش را کامل و نیکو به جای آر، سپس (پس از فراغت از نماز) بگو: (ای ماجد و ای واحد، ای کریم، به وسیله محمد ﷺ نبی تو نبی رحمت به تو توجه می کنم، ای محمد ای پیامبر خدا! به شفاعت تو به خداوند پروردگار من و تو و همه چیز روی می آورم، و خدایا! از تو می خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی، و از تو گشایشی ارجمند و آسان و روزی وسیعی که کارم را استوار و دینم را ادا و عیال را اداره کنم، درخواست می کنم.

﴿۵۲۱۶﴾ وقتی این آیه بر پیامبر اکرم نازل شد از جای حرکت کرده و وضویی شاداب گرفت سپس به نماز ایستاد و نماز نیکویی خواند، بعد از نماز از خداوند درخواست کرد که امتش را گرفتار عذاب بالا و پایین نکند و گرفتار اختلاف و جنگ نکند.

﴿۵۲۱۷﴾ و هر که نماز بخواند درحالی که از امور دنیوی چیزی بر قلبش خطور نکند هرآنچه از خداوند بخواهد به او خواهد داد؛ هر کس بدنش بلرزد و اشکش جاری شود؛ وضو گیرد و منتظر نماز نشسته و در دستش انگشتی که تمام یا نگینش از فیروزه یا عقیق باشد، دعایش اجابت می شود. و هرگاه چهار نفر برای نماز جماعت یا دعا جمع شوند، قبل از متفرق شدن، ان شاء الله پاسخ دریافت می کنند.

﴿۵۲۱۸﴾ از شخصی که مرا آزار می داد به خدمت امام صادق علیه السلام شکایت کردم، آن حضرت فرمود: او را نفرین کن، عرض کردم: او را نفرین کرده ام (ولی کارگر نیفتاده)، آن حضرت فرمود: این طور نیست (که هر نفرینی مستجاب شود)، لکن جهت استجاب دعا، مدتی چند از گناهان به کلی دوری کن و روزه بدار و نماز کن و صدقه بده، و چون آخر شب شد وضوی کامل و نیکویی بگیر (که همه دعاها را مربوطه را بخوانی و هر عضو را دو بار آب بریزی و مستحبات را به جا آوری) آنگاه برخیز و دو رکعت (ایستاده) نماز کن و در حال سجود این دعا را بخوان: خدایا! فلان پسر فلانی مرا می آزارد، خدایا! تن او را به بیماری دچار ساز، اثر او را قطع فرما که اثری از او نماند، و مهلتش را کم ساز و به زودی اجل او را در همین امسال برسان. یونس می گوید: من این کار را کردم و اندک زمانی نگذشته بود که هلاک شد.

﴿۵۲۱۹﴾ پس یعقوب علیه السلام وضو گرفت و دو رکعت نماز خواند و سپس دعا کرد به درگاه خدای تعالی پس گفت: خدایا روزی کن برای او.

﴿الإجابة، الآداب وشروطها﴾

﴿٥٢٢٠﴾ الصادق عليه السلام: في الرجل يحزنه الأمر ويريد الحاجة أن تصلي ركعتين تقرأ في إحداهما الحمد مرة وقل هو الله أحد ألف مرة وفي الثانية الحمد وقل هو الله مرة ثم تسأل حاجتك؛ مستدرك الوسائل ج: ٦ ص: ٣١٢

﴿٥٢٢١﴾ الباقر عليه السلام: المسألة قبل الصلاة وبعد ما مستجابة؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٥

﴿٥٢٢٢﴾ الكاظم عليه السلام: قال له هارون ناشدتك بالله هل دعوت في جوف هذه الليلة بدعوات فقال نعم قال وما هن قال جددت طهوراً وصليت لله عز وجل أربع ركعات ورفعت طرفي إلى السماء وقلت يا سيدي خلصني من يدى هارون وشره وذكر له ما كان من دعائه فقال هارون قد استجاب الله دعوتك يا حاجب أطلق عن هذا الأمل للصدوق ص: ٣٧٧

﴿٥٢٢٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: من أحدث وتوضأ ولم يصل ركعتين فقد جفاني ومن أحدث وتوضأ وصلى ركعتين ودعاني ولم أحبه فيما سألني من أمر دينه ودنياه فقد جفوتيه ولست ببر جاف؛ وسائل الشيعة ج: ١ ص: ٣٨٢

﴿٥٢٢٤﴾ الصادق عليه السلام: من تطهر ثم أوى إلى فراشه بات وفراشه كمنسجده فإن قام من الليل فذكر الله تناثرت عنه خطاياه فإن قام من آخر الليل فتطهر وصلى ركعتين وحمد الله وأثنى عليه وصلى على النبي صلى الله عليه وآله لم يسأل الله شيئاً إلا أعطاه إماماً أن يعطيه الذي يسأله بعينه وإما أن يدخر له ما هو خير له منه؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٨

﴿٥٢٢٥﴾ الباقر عليه السلام: إذا أردت أمراً تسأله ربك فتوضأ وأحسن الوضوء ثم صل ركعتين وعظم الله وصل على النبي صلى الله عليه وآله وقل بعد التسليم اللهم إني أسألك بآتيك ملك وأنت على كل شيء قدير مقتدر وبآتيك ما تشاء من أمر يكون اللهم إني أتوجه إليك بنبيك محمد نبي الرحمة صلى الله عليه وآله يا محمد يا رسول الله إني أتوجه بك إلى الله ربك وربى ليُنَجِّح لي طلبتي اللهم بنبيك أنجح لي طلبتي بمحمد ثم سل حاجتك؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٧٨

﴿٥٢٢٦﴾ الصادق عليه السلام: من توضأ فأحسن الوضوء وصلى ركعتين فاتم ركوعهما وسجودهما ثم جلس فآثني على الله عز وجل وصلى على رسول الله صلى الله عليه وآله ثم سأل الله حاجته فقد طلب الخير في مظانه ومن طلب الخير في مظانه لم يخب؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٧٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۲۰﴾ در مورد شخصی که مشکلی او را اندوهگین ساخته و حاجتی دارد فرمود: دو رکعت نماز بخواند به این ترتیب که در رکعت اول یک مرتبه حمد و هزار بار سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را می‌خواند، و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند آنگاه از خداوند حاجت خود را می‌خواهد.

﴿۵۲۲۱﴾ درخواست قبل و بعد نماز مستجاب است.

﴿۵۲۲۲﴾ هارون به او گفت: تو را به خدا سوگند، آیا در این نیمه‌شب دعایی کردی؟ فرمود: آری، گفت: چه دعایی خواندی؟ فرمود: تجدید وضو کردم و چهار رکعت نماز خواندم و رو به آسمان کردم و گفتم: ای آقایم، مرا از دست هارون خلاص کن و از شر او نجات بده، و دعایی که خوانده بود را برایش ذکر کرد، هارون گفت: خدا دعایت را مستجاب کرده است، نگهبان او را آزاد کن.

﴿۵۲۲۳﴾ هرکس قضای حاجت کرد و وضو ساخت و دو رکعت نماز به جا نیاورد به من جفا کرده است و هرکس قضای حاجت کرد و وضو گرفت و دو رکعت نماز خواند و مرا خواند و من جواب او را درباره خواسته‌اش در خصوص کارهای دین و دنیایش ندادم، به او جفا کرده‌ام و من پروردگار جفاکار نیستم.

﴿۵۲۲۴﴾ هرکس که وضو سازد و به جامه خواب خود درآید آن جامه خواب چون مسجد او باشد، پس اگر برخیزد و متذکر خداوند گردد لغزش‌ها از او بریزد، پس اگر آخر شب برخیزد و وضو سازد و دو رکعت نماز گزارد و حمد و ثنای الهی به جای آورد و بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرستد، درخواست نمی‌کند از خدا چیزی را مگر آنکه به او عطا فرماید، یا همان چیزی را که خواسته به او عطا فرماید و یا آنکه بهتر از آن را برای آخرتش ذخیره فرماید.

﴿۵۲۲۵﴾ اگر خواستی از پروردگارت حاجتی بخواهی، وضوی کاملی بساز و دو رکعت نماز بخوان و در نماز خدا را به عظمت ستایش کن و بر پیامبر خدا درود فرست و بعد از نماز بگو: «خدایا! حاجتم را از تو می‌خواهم با اعتقاد به اینکه تو پادشاهی و بر هر پدیده‌ای توانایی و آنچه بخواهی برآورده کنی می‌توانی. خدایا! من با واسطه قرار دادن محمد پیامبر رحمت به درگاه تو آمده‌ام تا حاجتم را برآورده سازی. ای محمد! ای پیامبر خدا! من با واسطه قرار دادن تو به درگاه خدا رو آورده‌ام تا حاجتم را برآورده سازد. خدایا! تو را به آبروی پیامبرت قسم می‌دهم، حاجتم را روا ساز.» سپس حاجت خود را درخواست کن.

﴿۵۲۲۶﴾ هرکس وضوی کامل بگیرد و دو رکعت نماز با حفظ آداب و رکوع و سجده تام و تمام بخواند و بعد از نماز بر خداوند صاحب عزت و جلال ثنا بگوید و بر پیامبر خدا ﷺ درود فرستد، سپس حاجت خود را بخواهد، خیر خود را از منبع خیرات جویا شده و هرکس خیر خود را از منبع خیرات بجوید، ناامید نمی‌شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٢٢٧﴾ الرسول ﷺ: نَزَلَتْ هَذِهِ آيَةٌ فِي رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ وَنَزَلُوا الْحِجْرَ فَأَمَرَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ لَا يَحْمِلُوا مِنْ مَائِهَا شَيْئًا ثُمَّ ارْتَحَلَ ثُمَّ نَزَلَ مِنْزَلًا آخَرَ وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ فَشَكَوْا ذَلِكَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَامَ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ دَعَا فَأَرْسَلَ اللَّهُ سَحَابَةً فَأَمْطَرَتْ عَلَيْهِمْ حَتَّى اسْتَقَوْا مِنْهَا فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ لَا خَيْرَ مِنْ قَوْمِهِ يُتَّهَمُ بِالنِّفَاقِ وَيَحْكُ قَدْ تَرَى مَا دَعَا النَّبِيُّ ﷺ فَأَمْطَرَ اللَّهُ عَلَيْنَا السَّمَاءَ فَقَالَ إِنَّمَا مُطَرْنَا بَنُو كَذَا وَكَذَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ وَتَجَعَّلُونَ رَزَقَكُمْ أَنْكُمْ تُكَذِّبُونَ؛ بحار الأنوار ج: ٥٥ ص: ٣٢٨

﴿٥٢٢٨﴾ الباقر ﷺ: يَا أَبَا حَمْزَةَ مَا لَكَ إِذَا أَتَى بِكَ أَمْرٌ تَخَافُهُ أَنْ لَا تَتَوَجَّهَ إِلَى بَعْضِ زَوَايَا بَيْتِكَ يَفْعَلُ الْقِبْلَةَ فَتُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ تَقُولَ يَا أَبْصَرَ النَّاطِرِينَ وَيَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ وَيَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ وَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ سَبْعِينَ مَرَّةً كُلَّمَا دَعَوْتَ بِهِ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ مَرَّةً سَأَلْتَ حَاجَةً؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٥٦

﴿٥٢٢٩﴾ الصادق ﷺ: يَا مِسْمَعُ مَا يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهِ غَمٌّ مِنْ غُومِ الدُّنْيَا أَنْ يَتَوَضَّأَ ثُمَّ يَدْخُلَ مَسْجِدَهُ فَيَرْكُعَ رَكْعَتَيْنِ فَيَدْعُو اللَّهَ فِيهِمَا أَوْ مَا سَمِعْتَ اللَّهَ يَقُولُ وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣١٩

﴿٥٢٣٠﴾ الصادق ﷺ: قُمْ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَوَضَّأْ وَاسْتَغِ الْوُضُوءَ وَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ صَلَاتِكَ فَاحْمَدَ اللَّهُ وَإِيَّاكَ أَنْ تَسْأَلَهُ حَتَّى تَمْدَحَهُ رَدَّدَ ذَلِكَ مِرَارًا يَأْمُرُهُ بِالْمَدْحَةِ فَإِذَا فَرَّغْتَ مِنْ مَدْحَةِ رَبِّكَ فَصَلِّ عَلَى نَبِيِّكَ ثُمَّ سَلِّهِ يُعْطِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٨

﴿٥٢٣١﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ عَلَّمَ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ ﷺ هَذَا الدُّعَاءَ وَقَالَ لَهُمَا إِنْ نَزَلَتْ بِكُمَا مُصِيبَةٌ أَوْ خِفْتُمَا جُورَ السُّلْطَانِ أَوْ ضَلَّتْ لَكُمَا ضَالَّةٌ فَأَخْسِنَا الْوُضُوءَ وَصَلِّيَا رَكْعَتَيْنِ وَارْفَعَا أَيْدِيَكُمَا إِلَى السَّمَاءِ وَقُولَا يَا عَالَمَ الْغَيْبِ وَالسَّرَائِرِ يَا مُطَاعُ يَا عَلِيمُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا هَازِمَ الْأَحْزَابِ لِمُحَمَّدٍ ﷺ يَا كَائِدَ فِرْعَوْنَ لِمُوسَى يَا مُنْجِيَ عِيسَى مِنَ الْأَيْدِي الظَّلْمَةِ يَا مُخْلَصَ قَوْمِ نُوحٍ مِنَ الْغَرَقِ يَا رَاحِمَ عَبْدِهِ يَعْقُوبَ يَا كَاشِفَ ضَرْ أَيْوَبَ يَا مُنْجِيَ ذِي النُّونِ مِنَ الظُّلُمَاتِ يَا فَاعِلَ كُلِّ خَيْرٍ يَا هَادِيًا إِلَى كُلِّ خَيْرٍ يَا دَالًّا عَلَى كُلِّ خَيْرٍ يَا أَمِيرًا بِكُلِّ خَيْرٍ يَا خَالِقَ الْخَيْرِ وَيَا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۲۷﴾ این آیه درباره یک مرد انصاری در غزوه تبوک نازل شد، در حجر منزل کردند و پیامبر فرمود: چیزی از آب آن برنگیرند و در منزل دیگر آب نداشتند، و به پیامبر شکایت بردند و آن حضرت دو رکعت نماز خواند و دعا کرد، و خدا یک ابری فرستاد و بر آن‌ها بارید تا سیراب شدند، و مرد انصاری به دیگری که متهم به نفاق بود گفت: وای بر تو، دیدی پیامبر ﷺ دعا کرد و خدا برایمان باران فرستاد، در پاسخش گفت: باران ما به سبب دعای فلانی بود و خدا فرو فرستاد "وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْتُمْ تُكْذِبُونَ"

﴿۵۲۲۸﴾ ابوحمزه می‌گوید: حضرت باقر علیه السلام به من فرمود: ای اباحمزه چرا هرگاه برای تو پیشامدی رخ دهد که تو را به ترس و خوف بیندازد به یکی از گوشه‌های خانه‌ات - یعنی به‌سوی قبله - رو نمی‌کنی، پس دو رکعت نماز بخوانی سپس هفتاد بار بگویی: «یا أَبْصَرَ الْناظِرِينَ و یا اَسْمَعَ السَّامِعِينَ و یا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ و یا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ: ای دیده‌ورترین بینندگان و ای شنواترین شنوندگان و ای سریع‌ترین حسابگران و ای مهربان‌ترین مهربانان»، و هر بار که این کلمات را می‌گویی حاجت خود را بخواهی.

﴿۵۲۲۹﴾ ای مسمع! چه چیز شما را مانع می‌شود از اینکه هرگاه غمی از ناراحتی‌های دنیا بر کسی از شما وارد شود، وضو بسازد سپس داخل مسجد شود و دو رکعت نماز به جای آورد و در آن نماز خداوند را بخواند. آیا نشنیده‌ای که خدای متعال می‌فرماید: وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ (یعنی درخواست یاری کنید به‌واسطه صبر و نماز، در سختی‌ها و گرفتاری‌ها).

﴿۵۲۳۰﴾ در پاسی از آخر شب برخیز و وضو بگیر و حق تمام اعضا را در وضو کاملاً ادا کن، و نماز نیکو اقامه کن، پس از نماز، ستایش خدا را بکن، مبادا که مدح و ستایش نکرده درخواست کنی (و حضرت چند بار این جمله را تکرار فرمود) و دستور داد که ابتدا مدح و ثنای خدا را بگو پس از مدح و ستایش پروردگارت، بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درود فرست، سپس حاجت را بخواه که برآورده خواهد شد.

﴿۵۲۳۱﴾ و بگوئید ای عالم بر آنچه پوشیده است و از اسرار است ای اطاعت شده و ای بسیار دانا. یا الله و یا الله و یا الله، ای درهم‌شکننده گروه‌ها که قصد محمد صلی الله علیه و آله را کرده بودند ای آنکه مکر فرعون به موسی را به خودش برگرداندی؛ ای نجات‌دهنده عیسی از دست ظلم ظالمان ای خلاصی‌بخش قوم نوح از غرق شدن ای آنکه بر بنده‌اش یعقوب ترحم کرد ای برطرف‌کننده آسیب و زیان از ایوب، ای نجات‌بخش یونس (ذوالنون) از ظلمت‌های گمراهی و تاریکی دریا، ای انجام‌دهنده هر خیری و هدایتگر به‌سوی همه خوبی‌ها، ای دلالت‌کننده به‌سوی خیرها و ای امرکننده به خوبی‌ها و ای خالق خوبی‌ها و ای آنکه خود اهل خیر و خوبی است، تو خدایی و من

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

أَهْلَ الْخَيْرِ أَنْتَ اللَّهُ رَغِبْتُ إِلَيْكَ فِيمَا قَدْ عَلِمْتَ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ثُمَّ أَسْأَلُ الْحَاجَةَ تَجَابًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٢١٤ ﴿٥٢٣٢﴾ الرسول ﷺ: إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِحَمْدِ اللَّهِ وَالتَّنَاءِ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصَلِّيْ عَلَى ثُمَّ يَدْعُو بَعْدَهُ بِمَا شَاءَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦ ﴿٥٢٣٣﴾ الرسول ﷺ: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ فَقَدِّمْ صَلَاةً أَوْ صَدَقَةً أَوْ خَيْرًا أَوْ ذِكْرًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٩

﴿٥٢٣٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَادْعُ بِهِ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ فَوَ اللَّهُ مَا يَدْعُو بِهِ أَحَدٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي أَدْبَارِ الصَّلَاةِ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ وَلَوْ كَانَتْ عَدَدَ نُجُومِ السَّمَاءِ وَقَطْرِهَا وَحَصَى الْأَرْضِ وَتَرَاهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٦٩

﴿٥٢٣٥﴾ الرسول ﷺ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْعُو فِي آثَرِ الصَّلَاةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٦٩ ﴿٥٢٣٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى صَلَاةً لَا يَذْكُرُ فِيهَا شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا لَا يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٠٥

﴿٥٢٣٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى صَلَاةً لَا يَعْزِضُ عَلَى قَلْبِهِ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ أَسْبَابِ الدُّنْيَا لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ مجموعة ورام ج: ٢ ص: ١١٥

﴿٥٢٣٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أُعْطِيَ السَّمْعُ أَرْبَعَةَ النَّبِيِّ ﷺ وَالْجَنَّةُ وَالنَّارُ وَحُورُ الْعِينِ فَإِذَا فَرَغَ الْعَبْدُ مِنْ صَلَاتِهِ فَلْيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ وَآلِهِ وَيَسْأَلِ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَيَسْتَجِيرُ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ وَيَسْأَلُهُ أَنْ يُزَوِّجَهُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ رُفِعَتْ دَعْوَتُهُ وَمَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ قَالَتِ الْجَنَّةُ يَا رَبِّ أَعْطِ عَبْدَكَ مَا سَأَلَ وَمَنْ اسْتَجَارَ مِنَ النَّارِ قَالَتِ النَّارُ يَا رَبِّ أَجِرْ عَبْدَكَ مِمَّا اسْتَجَارَكَ وَمَنْ سَأَلَ الْحُورَ الْعِينِ قُلْنَ الْحُورُ يَا رَبِّ أَعْطِ عَبْدَكَ مَا سَأَلَ؛

بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٥٠

﴿٥٢٣٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قَالَ لِأَصْحَابِهِ عَقِبِ الصَّلَاةِ ارْفَعُوا أَيْدِيَكُمْ فَادْعُوا عَلَيْهِ فَدَعَا عَلَيْهِ وَآمَنَ أَصْحَابُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٣٤ ص: ٢٩٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

به سوی تو مایل هستم (برای اجابت درخواستم به تو رو کردم) و تو می دانی و به آن آگاهی و تو دانای بر مخفی شده ها هستی، درخواست می کنم از تو که درود فرستی بر محمد ﷺ و آتش و در پی آن از تو روا شدن حاجتم را خواستارم اگر لطف کنی و خواهی.

﴿۵۲۳۲﴾ هرگاه یکی از شما نماز خواند باید ابتدا شکر و ثنای خداوند را کند، سپس بر من درود فرستد و بعد از آن هر دعایی می خواهد بکند.

﴿۵۲۳۳﴾ اگر خواستی خداوند را بخوانی پس نماز بخوان و صدقه رد کن و کار خیر انجام بده و خدا را یاد کن.

﴿۵۲۳۴﴾ در پایان هر نمازی این دعا را بخوان، به خدا سوگند هیچ مؤمنی این دعا را در پایان نمازش نخواند جز اینکه خداوند گناهان او را بیامزد هرچند به شمار ستارگان آسمان و قطرات باران، و به تعداد ریگ ریگزارها و ذره های خاک زمین باشد.

﴿۵۲۳۵﴾ پیامبر خدا ﷺ بعد از هر نماز دعا می کرد.

﴿۵۲۳۶﴾ هر که نماز بخواند و در آن به یاد چیزی از امور دنیا نیفتد، خداوند هرچه بخواند به او می دهد.

﴿۵۲۳۷﴾ هر کس نماز بخواند و در بین نماز چیزی از مسائل دنیا بر قلب او گذر نکند، هرچه از خدا بخواند به او خواهد داد.

﴿۵۲۳۸﴾ گفت: به چهار چیز قدرت شنیدن داده شده: پیامبر، بهشت، دوزخ و حورالعین، پس هنگامی که بنده ای نمازش به پایان رسید باید به پیامبر ﷺ درود فرستد و از خدا بهشت درخواست کند و به خدا از آتش پناه ببرد و از او بخواند که حورالعین را به همسری او درآورد؛ زیرا کسی که به پیامبر خدا ﷺ درود فرستد پیامبر ﷺ درودش را می شنود و دعای او بالا برده می شود و کسی که از خدا بهشت درخواست کند، بهشت می گوید: پروردگار من! آنچه بنده ات خواست، به او عطا کن. و کسی که از آتش پناه ببرد، آتش می گوید: پروردگار! بنده ات را از آنچه که به تو پناه آورد پناهش ده و کسی که حورالعین بخواند، آن ها می گویند: خدایا! آنچه بنده ات خواست به او عطا کن.

﴿۵۲۳۹﴾ بعد از نماز به یارانشان فرمودند: دست هایتان را بالا ببرید و خداوند را بخوانید، پس ایشان دعا کردند و یارانشان آمین گفتند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٢٤٠﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا قَضَيْتَ صَلَاتَكَ فَأَمْسَحْ بِيَدِكَ عَلَى مَوْضِعِ سُجُودِكَ مِنَ الْأَرْضِ وَ

ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ: الكافي ج: ٣ ص: ٣٤٤

﴿٥٢٤١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٧٨

﴿٥٢٤٢﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ مُهِمَّةٌ فَصَلِّ هَذِهِ الصَّلَاةَ وَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٣٢

﴿٥٢٤٣﴾ آل الرسول صلى الله عليه وآله: أَنَّهُ مَنْ صَلَّى فِيهِ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَ سُورَةَ يَسْ فَإِذَا فَرَغَ مِنْهَا جَلَسَ فِي مَكَانِهِ ثُمَّ قَرَأَ أَمَّ الْكِتَابِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ وَ سُورَةَ الْإِخْلَاصِ وَ الْمُعَوِّذَتَيْنِ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أَشْرَكَ بِهِ شَيْئاً أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَدْعُو فَلَا يَدْعُو بِشَيْءٍ إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ إِلَّا أَنْ يَدْعُوَ فِي جَانِحَةِ قَوْمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٧٧

﴿٥٢٤٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: سَأَلَ النَّبِيُّ ﷺ عَنِ الصَّلَاةِ فَقَالَ الصَّلَاةُ مِنْ شَرَائِعِ الدِّينِ وَ فِيهَا مَرْضَاةُ الرَّبِّ عَزَّ وَ جَلَّ وَ هِيَ مِنْهَاجُ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُصَلِّي حُبُّ الْمَلَائِكَةِ وَ هُدًى وَ إِيْمَانٌ وَ نُورُ الْمَعْرِفَةِ وَ بَرَكَةٌ فِي الرِّزْقِ وَ رَاحَةٌ لِلْبَدَنِ وَ كَرَاهَةُ الشَّيْطَانِ وَ سِلَاحٌ عَلَى الْكَافِرِ وَ إِجَابَةٌ لِلدُّعَاءِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٧٦

﴿٥٢٤٥﴾ العسكري عليه السلام: لَمَّا كَلَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ ﷺ قَالَ مُوسَى إِلَهِي مَا جَزَاءُ مَنْ صَلَّى الصَّلَاةَ لَوْفَتْهَا قَالَ أُعْطِيَهُ سُؤْلُهُ وَ أُبَيِّحُهُ جَنَّتِي؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٩٧

﴿٥٢٤٦﴾ دُعَاءُ أَوَّلِ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْزُقَنِي مَوَاهِبَ الدُّعَاءِ فِي دُبُرِ

كُلِّ صَلَاةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢

﴿٥٢٤٧﴾ الصادق عليه السلام: لَوْ أَنَّ حَوْرَاءَ مِنْ حُورِ الْجَنَّةِ أَشْرَفَتْ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا وَ أَبْذَتْ ذُوَابَةً مِنْ ذَوَائِبِهَا (لَا فَتَنَ بِهَا أَهْلُ الدُّنْيَا) وَ إِنْ الْمُصَلِّي لَيُصَلِّي فَإِنْ لَمْ يَسْأَلْ رَبَّهُ أَنْ يُزَوِّجَهُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ

قُلْنَ مَا أَزْهَدَ هَذَا فِينَا؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٤٦٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۴۰﴾ وقتی نمازت را تمام کردی، دستت را بر سجده گاهت بکش و این دعا را بخوان.

﴿۵۲۴۱﴾ در پایان هر نمازی این دعا را بخوان.

﴿۵۲۴۲﴾ هرگاه حاجت مهمی داشتی این نماز و این دعا را بخوان.

﴿۵۲۴۳﴾ هرکس روز مبعث دوازده رکعت نماز بخواند و در هر رکعت حمد و یس را بخواند و هنگامی که نمازش را تمام کرد در جایش بنشیند سپس حمد و اخلاص و معوذتین را هر کدام چهار بار بخواند، سپس چهار بار بگوید: «الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» و چهار بار بگوید: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أَشْرَكَ بِهِ شَيْئًا» بعد هرچه بخواند اجابت می شود. جز آنکه در مورد هلاکت قومی یا قطع رحم باشد.

﴿۵۲۴۴﴾ از پیامبر ﷺ سؤال شد، فرمود: نماز از واجبات دین است و موجب خوشنودی خداست، شیوه پیامبران است و محبت ملائکه را جلب می کند، نماز هدایت و ایمان است، نور معرفت و برکت رزق و راحت بدن است و برای شیطان ناخوشایند است و حربه ای در مقابل کفار و سبب مستجاب شدن دعاست.

﴿۵۲۴۵﴾ زمانی که خداوند عزوجل با موسی بن عمران عليه السلام سخن گفت: موسی پرسید: خدایا! پاداش کسی که نماز را به وقتش بخواند چیست؟ خداوند فرمود: من همه خواسته های او را به وی می دهم و بهشت را به وی مباح می سازم.

﴿۵۲۴۶﴾ خدایا! از تو می خواهم که دعا کردن در پی هر نماز را روزی ام قرار دهی.

﴿۵۲۴۷﴾ اگر یک حوری از حوریان بهشت بر اهل دنیا نمایان شود، و گیسویی از دسته گیسوانش را ظاهر سازد، اهل دنیا فریفته می شوند. حال آنکه نمازگزاری که نمازش را به نیکی بخواند و پس از نماز از خداوند همسری حورالعین را درخواست نکند، آن ها می گویند: این شخص چقدر به ما بی علاقه است؟

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٢٤﴾ الرسول ﷺ مَنْ أَرَادَ (أَنْ لَا يَفِيقَهُ اللَّهُ) يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى قَبِيحِ أَعْمَالِهِ وَلَا يُشْرِلَهُ دِيوَانٌ فَلْيَدْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي ذُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٤

﴿٥٢٤٩﴾ الْحَجَّةُ الْعَبِيدُ: يَتَطَهَّرُ وَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ وَيَدْعُو عَقِيْبَهُمَا؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٢٣٩
 ﴿٥٢٥٠﴾ الرضا عليه السلام: فَلَمْ يُجْعَلِ التَّشَهُّدُ بَعْدَ الرَّكَعَتَيْنِ قِيلَ لِأَنَّهُ كَمَا قَدَّمَ قَبْلَ الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ
 الْإِذَاذَ وَالِدُّعَاءَ وَالْقِرَاءَةَ فَكَذَلِكَ أَيْضاً أَمْرٌ بَعْدَهَا بِالتَّشَهُّدِ وَالتَّحْمِيدِ وَالدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٢٨٤

(٥٢٥) الجواد عليه السلام: يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ الْإِنْسَانُ بَعْدَ الْفَرَاحِ مِنْ صَلَاتِهِ؛ مُصْبِحًا مَتَهَجِدٌ ص: ٧٩
 ١-٤-٣-٦-٣-٠ بعد الصلاة، بعد تسييح الزهراء عليها السلام

(٥٢٥٢) فَإِذَا سَلَّمَ سَجَّ تَسْبِيحَ الزُّهْرَاءِ ﷺ وَ يَدْعُو بَعْدَ ذَلِكَ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٨٤ ص: ٢٤٧
 (٥٢٥٣) فَإِذَا صَلَّى رُكْعَتَيْنِ سَجَّ تَسْبِيحَ الزُّهْرَاءِ ﷺ وَ دَعَا بِمَا أَرَادَ؛ الْمَصَابِحُ لِلْكَفْمِيِّ ص: ٥٦٤

﴿٥٢٥٤﴾ السَّجَادُ الْمَلَكُ فِي سَجْدَةِ الشُّكْرِ مِائَةً مَرَّةً الْحَمْدُ لِلَّهِ شُكْرًا وَكَلَّمَا قَالَهُ عَشْرَ مَرَّاتٍ قَالَ شُكْرًا لِلْمُجِيبِ ثُمَّ يَقُولُ يَا ذَا الْمَنِّ الَّذِي لَا يَنْقُطُ أَبَدًا وَلَا يُخْصِيهِ غَيْرُهُ عَدَدًا وَيَا ذَا الْمَعْرُوفِ الَّذِي لَا يَنْفَدُ أَبَدًا يَا كَرِيمَ يَا كَرِيمَ ثُمَّ يَدْعُو وَيَتَضَرَّعُ وَيَذْكُرُ حَاجَتَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٧

٢-١-٤-٣-٦-٣- بعد صلاة الفريضة

﴿٥٢٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى فَرِيضَةً فَلَهُ عِنْدَ اللَّهِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٤٣٣

﴿٥٢٥﴾ **الرسول** ﷺ مَنْ أَدَّى لِلَّهِ مَكْتُوبَةً فَلَهُ فِي أَثَرِهَا دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ قَالَ الْفَحَّامُ رَأَيْتُ وَ
 اللَّهُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ **الْحَلَالُ** فِي النَّوْمِ فَسَأَلْتُهُ عَنِ الْخَبَرِ فَقَالَ صَحِيحٌ إِذَا فَرَغْتَ مِنَ الْمَكْتُوبَةِ فَقُلْ وَ
 أَنْتَ سَاجِدٌ اللَّهُمَّ بَحَقِّ مَنْ رَوَاهُ وَبَحَقِّ مَنْ رَوَى عَنْهُ صَلِّ عَلَى جَمَاعَتِهِمْ وَافْعَلْ بِي كَيْتَ وَ
 كَيْتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۴۸﴾ هرکس بخواهد خداوند روز قیامت او را برای کارهای زشتش متوقف نکند و دیوان محاسبات برایش گسترده نشود، این دعا را در تعقیب نمازها بخواند.

﴿۵۲۴۹﴾ وضو می‌گیرد و دو رکعت نماز می‌خواند و بعد از آن دعا می‌کند.

﴿۵۲۵۰﴾ چرا تشهد بعد از ادای رکعتین مقرر گردید؟ گفته می‌شود: برای اینکه پیش از رکوع و سجود اذان (که دارای تشهد است) و دعا و قرائت قرار داده شد، پس همچنین امر گردید پس از انجام آن‌ها (رکوع و سجود) به خواندن تشهد و حمد و ثنا و دعا.

﴿۵۲۵۱﴾ مستحب است که انسان بعد از نمازش دعا بکند.

۱-۶-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از تسبیح حضرت زهرا علیها السلام

﴿۵۲۵۲﴾ هرگاه سلام نماز را گفت تسبیح حضرت زهرا علیها السلام را بگوید و بعد از آن دعا بکند.

﴿۵۲۵۳﴾ وقتی دو رکعت نماز به جا آورد، تسبیح حضرت زهرا علیها السلام را بگوید و هرآنچه خواست بخواند.

۱-۶-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز، در سجده شکر

﴿۵۲۵۴﴾ در سجده صد بار می‌گفت: «الحمد لله شکراً» از روی سپاسگزاری ستایش خدا را می‌کنم، و پس از هر ده بار گفتن آن، می‌فرمود: سپاس می‌گزارم خداوندی را که اجابت می‌کند.

۲-۶-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز واجب

﴿۵۲۵۵﴾ هرکس نماز واجبش را بخواند، پس نزد خداوند یک دعای مستجاب دارد.

﴿۵۲۵۶﴾ یعنی: «هرکس نماز واجبی را به جای آورد و پس از آن دعا کند، مستجاب خواهد شد.» «ابن فحام» می‌گوید: امیرالمؤمنین علیه السلام - را در عالم خواب دیده از او در مورد صحت این خبر سؤال کردم، فرمود: صحیح است، هر وقت نماز واجبی به جای آوردی به سجده برو و بگو: «اللهم انی اسألك بحق من رواه، و بحق من روی عنه، صل علی جماعتهم و افعل بی کیت و کیت» خدایا! از تو درخواست دارم و تو را سوگند می‌دهم به حق کسی که این حدیث را روایت کرد (یعنی علی علیه السلام و به حق کسی که حدیث از او روایت شده (یعنی رسول الله صلی الله علیه و آله) که بر گروه آنان درود بفرستی و این کارها را برایم انجام دهی.

﴿۱۴۳۷﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٢٥٧﴾ أَحَدُهُمَا عَلَيْهِ السَّلَامُ: الدُّعَاءُ دُبْرَ الْمَكْتُوبَةِ أَفْضَلُ مِنَ الدُّعَاءِ دُبْرَ التَّطَوُّعِ كَفَضْلِ الْمَكْتُوبَةِ عَلَى التَّطَوُّعِ؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٢ ص: ١٠٤

﴿٥٢٥٨﴾ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: الدُّعَاءُ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ أَفْضَلُ مِنَ الصَّلَاةِ تَنْفُلًا فَبِذَلِكَ جَرَتْ السُّنَّةُ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٤٣٧

﴿٥٢٥٩﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ثَلَاثَةُ أَوْقَاتٍ لَا يُحْجَبُ فِيهَا الدُّعَاءُ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى فِي أَثَرِ الْمَكْتُوبَةِ وَ عِنْدَ نَزُولِ الْقَطَرِ وَ ظُهُورِ آيَةِ مُعْجَزَةِ اللَّهِ فِي أَرْضِيهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٦

﴿٥٢٦٠﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: سَاعَاتُ اللَّيْلِ اثْنَتَا عَشْرَةَ سَاعَةً وَ سَاعَاتُ النَّهَارِ اثْنَتَا عَشْرَةَ سَاعَةً وَ أَفْضَلُ سَاعَاتِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ أَوْقَاتُ الصَّلَاةِ ثُمَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّهُ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ فَتَحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ هَبَّتِ الرِّيَّاحُ وَ نَظَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى خَلْقِهِ وَ إِنِّي لَأَحِبُّ أَنْ يَصْعَدَ لِي عِنْدَ ذَلِكَ إِلَى السَّمَاءِ عَمَلٌ صَالِحٌ ثُمَّ قَالَ عَلَيْكُمْ بِالدُّعَاءِ فِي أَذْبَارِ الصَّلَوَاتِ فَإِنَّهُ مُسْتَجَابٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٦

﴿٥٢٦١﴾ الْكَاسِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مَوْلَايَ سَأَتُكَ بِاللَّهِ وَ بِحَقِّ جَدِّكَ رَسُولِ اللَّهِ هَلْ دَعَوْتَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فِي يَوْمِكَ هَذَا بِالْفَرَجِ فَقَالَ أَجَلٌ إِنِّي صَلَّيْتُ الْمَقْرُوضَةَ وَ سَجَدْتُ وَ غَفَوْتُ فِي سُجُودِي فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ يَا مُوسَى أَ تُحِبُّ أَنْ تُطْلَقَ فَقُلْتُ نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ ادْعُ بِهِدِهِ الدُّعَاءَ ثُمَّ ذَكَرَ الدُّعَاءَ فَلَقَدْ دَعَوْتُ بِهِ وَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُلْقِينِيهِ حَتَّى سَمِعْتُكَ فَقُلْتُ قَدْ اسْتَجَابَ اللَّهُ فَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٨ ص: ٢٤٥

﴿٥٢٦٢﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَنَّهُ قَالَ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَإِذَا قَرَعْتَ فَانْصَبْ وَ إِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ قَالَ الدُّعَاءُ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ إِيَّاكَ أَنْ تَدْعَهُ فَإِنَّ فَضْلَهُ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ كَفَضْلِ الْفَرِيضَةِ عَلَى النَّافِلَةِ ثُمَّ قَالَ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ فَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٣٠

﴿٥٢٦٣﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَرَضَ عَلَيْكُمْ الصَّلَوَاتِ فِي أَحَبِّ الْأَوْقَاتِ إِلَيْهِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ حَوَائِجَكُمْ عَقِيبَ فَرَائِضِكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۵۷﴾ دعا خواندن بعد از نمازهای واجب روزانه بهتر از دعا خواندن بعد از نمازهای مستحبی است. همچنان که نماز واجب از نماز مستحب بافضیلت تر است.

﴿۵۲۵۸﴾ دعا پس از نماز واجب ثوابش بیشتر از خواندن نماز مستحبی است و سنت نیز بر این روش جاری شده است.

﴿۵۲۵۹﴾ سه وقت است که در آن دعا از خدای تعالی پوشیده نگردد: دعا در عقب نماز واجب، و هنگام فرود آمدن باران، و ظاهر شدن نشانه‌ای از نشانه‌های قدرت پروردگار در زمین که برخلاف طبیعت و عادت باشد. (به جهت شرافت این سه وقت، مانع و جلوگیری از استجاب دعا و قبول آن برطرف شود.)

﴿۵۲۶۰﴾ ساعت‌های شب دوازده ساعت است و ساعت‌های روز دوازده ساعت و بهترین ساعت‌های شبانه‌روز وقت‌های نماز است، سپس فرمود: چون ظهر شود درهای آسمان گشوده گردد و بادهای وزیدن گیرد و خدای عزوجل به آفریدگان خود نظر عنایت فرماید و من دوست دارم که در این هنگام کار شایسته‌ای از طرف من به آسمان بالا رود، سپس فرمود: بر شما باد که در دنبال نمازها دعا کنید که مستجاب خواهد شد.

﴿۵۲۶۱﴾ ای مولای من، از تو به خدا و به حق جدت پیامبر خدا ﷺ درخواست می‌کنم که آیا امروز هیچ دعایی خوانده‌اید و فرج خود را از خدای تعالی خواسته‌اید؟ آن حضرت فرمودند که: بلی چون نماز واجب خود را گزاردم و به سجده رفتم و روی خود را بر خاک مالیدم و به خواب رفتم، حضرت پیامبر ﷺ را در خواب دیدم که به من گفت: ای موسی (کاظم) آیا می‌خواهی که از حبس نجات یابی؟ پس من گفتم: بلی ای پیامبر خدا! رحمت فرستد خدای تعالی بر تو. پس فرمودند که: این دعا را بخوان. سپس دعا را نام برد، پس آن را خواندم و پیامبر برایم می‌خواند همین‌طور که من برای تو خواندم. عرض کردم: خدا دعایت را مستجاب کرد.

﴿۵۲۶۲﴾ درباره آیه «فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ» فرمود: منظور دعای بعد از نماز واجب است. و بر تو باد که آن را ترک نکنی. چرا که فضیلت دعا بعد از نماز واجب، نسبت به دعا بعد از نماز مستحب، مانند نسبت برتر بودن نماز واجب به مستحب است. پس فرمود: خدا می‌فرماید: «مرا بخوانید تا (دعای) شما را بپذیرم! کسانی که از عبادت من تکبر می‌ورزند به‌زودی با ذلت وارد دوزخ می‌شوند!»، پس برترین عبادت، دعا است.

﴿۵۲۶۳﴾ خداوند عزوجل در ساعاتی نماز را بر شما واجب ساخت که محبوب‌ترین اوقات نزد اوست، پس بعد از انجام نماز، از خدا حاجاتتان را درخواست کنید.

﴿۱۴۳۹﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٢٦٤﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ فَضْلَ الدُّعَاءِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ عَلَى الدُّعَاءِ بَعْدَ النَّافِلَةِ كَفَضْلِ الْفَرِيضَةِ عَلَى النَّافِلَةِ؛ وسائل الشريعة ج: ٦ ص: ٤٣٦

﴿٥٢٦٥﴾ في الأحاديث الصحيحة عنهم عليه السلام: أَنَّ الدُّعَاءَ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ أَفْضَلُ مِنَ الصَّلَاةِ نَفْلًا؛ عوالي الآلى ج: ١ ص: ٣٣٢

﴿٥٢٦٦﴾ ثُمَّ يُعَقَّبُ بَعْدَ ذَلِكَ بِمَا ذَكَرْنَا أَنَّهُ يُعَقَّبُ بِهِ وَيَدْعُو بِهِ عَقِيبَ الْخَمْسِ الْمَفْرُوضَاتِ مِنْ تِلْكَ الْمَهْمَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٧٩

﴿٥٢٦٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِذَا فَرَغَ الْعَبْدُ مِنَ الصَّلَاةِ وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَةً يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي فَقَدْ آدَى فَرِيضَتِي وَلَمْ يَسْأَلْ حَاجَتَهُ مِنِّي كَأَنَّهُ قَدْ اسْتَغْنَى عَنِّي خُذُوا صَلَاتَهُ فَاضْرِبُوا بِهَا وَجْهَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٩

﴿٥٢٦٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِذَا فَرَغَ أَحَدُكُمْ مِنَ الصَّلَاةِ فَلْيَرْفَعْ يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَلْيُنْصَبْ فِي الدُّعَاءِ لَا يَنْفَتِلُ الْعَبْدُ مِنْ صَلَاتِهِ حَتَّى يَسْأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَيَسْتَجِيرَ بِهِ مِنَ النَّارِ وَيَسْأَلَهُ أَنْ يَرْزُقَهُ مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ؛ وسائل الشريعة ج: ٥ ص: ٤٧١

﴿٥٢٦٩﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا قَامَ الْمُؤْمِنُ فِي الصَّلَاةِ بَعَثَ اللَّهُ الْخُورَ الْعَيْنَ حَتَّى يَحْدِقَ بِهِ فَإِذَا انْصَرَفَ وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ مِنْهُمْ شَيْئًا (إِنْصَرَفَ مُتَعَجِّبًا)؛ وسائل الشريعة ج: ٦ ص: ٤٦٦

﴿٥٢٧٠﴾ الباقر عليه السلام: أَقْلُ مَا يُجْزُئُكَ مِنَ الدُّعَاءِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ أَنْ تَقُولَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَرٍّ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَافِيَتِكَ فِي أُمُورِي كُلِّهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٤٣

﴿٥٢٧١﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ كَانَ لَهُ دَعَوَاتٌ يَدْعُو بِهِنَّ فِي عَقِيبِ كُلِّ صَلَاةٍ مَفْرُوضَةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٩٥

﴿٥٢٧٢﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ مِنْ حَقَّنَا عَلَى أَوْلِيَائِنَا وَأَشْيَاعِنَا أَنْ لَا يَنْصَرِفَ الرَّجُلُ مِنْهُمْ مِنْ صَلَاتِهِ حَتَّى يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٦٠

﴿٥٢٧٣﴾ الثَّانِمَةُ عليه السلام: أَنَّهُمْ أَمَرُوا بَعْدَ ذَلِكَ بِالتَّقَرُّبِ بِعَقِبِ كُلِّ صَلَاةٍ فَرِيضَةٍ وَالتَّقَرُّبِ أَنْ يَبْسُطَ الْمُصَلِّي يَدَيْهِ بَعْدَ فَرَغِهِ مِنَ الصَّلَاةِ وَقَبْلَ أَنْ يَقُومَ مِنْ مَقَامِهِ وَبَعْدَ أَنْ يَدْعُوَ إِنْ شَاءَ مَا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۶۴﴾ همانا فضیلت دعا بعد از نمازهای واجب نسبت به دعا نمودن پس از نمازهای نافله فضیلت نمازهای واجب نسبت به نمازهای نافله است.

﴿۵۲۶۵﴾ دعا کردن بعد از نماز واجب بهتر از دعا بعد از نماز مستحبی است.

﴿۵۲۶۶﴾ بعد از آن تعقیبات مهمی را که در تعقیب نمازهای پنجگانه واجب ذکر کردیم، بخواند و یا دعا کند.

﴿۵۲۶۷﴾ آنگاه که بنده‌ای نماز بخواند و بعد از نماز از خدا درخواستی نکند، خداوند به ملائکه می‌گوید: به بنده‌ام نگاه کنید و اجبش را ادا کرد و از من چیزی نخواست، گویا از من بی‌نیاز است، نمازش را بردارید و به صورتش بزنید.

﴿۵۲۶۸﴾ آنگاه که یکی از شما نماز را به پایان آورد برای دعا دو دست را به آسمان بردارد و دعا کند. نماز بنده‌ای پذیرفته نیست مگر آنکه از خدا بهشت خواهد و از آتش دوزخ به او پناه برد و از او بخواهد حورالعین روزی‌اش کند.

﴿۵۲۶۹﴾ هنگامی که مؤمن به نماز می‌ایستد، خداوند حوری‌های بهشتی را نزد او می‌فرستد تا پیرامون او جمع شوند. پس هنگامی که نمازش به پایان می‌رسد و برمی‌گردد و از درگاه ربوبی حوریه‌ای درخواست نمی‌کند، با شگفتی از دور او پراکنده می‌شوند.

﴿۵۲۷۰﴾ کوتاه‌ترین دعای بعد از نماز، بدین صورت است: خدایا! از تو درخواست می‌کنم که از همه خوبی‌ها که می‌دانی به من عنایت کنی و از همه بدی‌ها که می‌شناسی پناهم دهی. خدایا! در هر کاری، عافیت و سلامت را از تو می‌جویم و از خواری دنیا و آخرت به تو پناه آورده‌ام.

﴿۵۲۷۱﴾ چنان که خادم آن حضرت می‌گوید که آن بزرگوار علیه السلام در تعقیب نمازهای واجب دعاهایی را می‌خواند.

﴿۵۲۷۲﴾ از جمله حق ما بر دوستداران و شیعیان ما، آن است که باید مردی از نماز خود منصرف نشود مگر آنکه این دعا را بعد از فراغ از نماز بخواند.

﴿۵۲۷۳﴾ ایشان بعد از آن به تقرب جستن به خداوند در تعقیب هر نماز دستور دادند، و تقرب جستن این است که نمازگزار بعد از اتمام نماز و قبل از اینکه از جایش بلند شود، و اگر خواست بعد از آنکه دعا کرد، دو دستش را بگشاید، و اگر خواست دعا را بعد از تقرب جستن قرار دهد. - و

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

أَحَبَّ وَإِنْ شَاءَ جَعَلَ الدُّعَاءَ بَعْدَ التَّقَرُّبِ وَهُوَ أَحْسَنُ وَيَرْفَعُ بَاطِنَ كَفِّهِ وَيُقَلِّبُ ظَاهِرَهُمَا وَيَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ رَسُولِكَ وَنَبِيِّكَ وَبِعَلِيِّ وَصِيِّهِ وَوَلِيِّكَ وَبِالْأَئِمَّةِ مِنْ وَلَدِهِ الطَّاهِرِينَ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَعَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ وَيُسَمِّي الْأَئِمَّةَ إِمَاماً إِمَاماً حَتَّى يُسَمِّيَ إِمَامَ عَصْرِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٦

﴿٥٢٧٤﴾ الصادق عليه السلام: تَدْعُو فِي أَغْطَابِ الصَّلَوَاتِ الْفَرَائِضِ بِهَذِهِ الْأَدْعِيَةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ فَارْتَبِطْ لَنَا بِرَاءَةً تَنَا وَفِي جَهَنَّمَ فَلَا تَجْعَلْنَا وَفِي عَذَابِكَ وَهَوَانِكَ فَلَا تَبْتَلِنَا وَمِنَ الضَّرِيعِ وَالزَّقُومِ فَلَا تُطْعِمْنَا وَمَعَ الشَّيَاطِينِ فِي النَّارِ فَلَا تَجْمَعُنَا وَعَلَى وُجُوهِنَا (فِي النَّارِ) فَلَا تَكُتِبُنَا وَمِنْ ثِيَابِ النَّارِ وَسَرَائِلِ الْقَطِرَانِ فَلَا تَلْبَسُنَا وَمِنْ كُلِّ سُوءٍ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَتَجَنَّبْنَا وَبِرَحْمَتِكَ فِي الصَّالِحِينَ فَادْخُلْنَا وَفِي عَلِيِّينَ فَارْفَعْنَا (وَمِنْ كَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ وَسُلْسِيلٍ) فَاسْقِنَا وَمِنْ الْخُورِ الْعَيْنِ بِرَحْمَتِكَ فَزَوِّجْنَا وَمِنْ الْوُلْدَانِ الْمُخَلَّدِينَ كَأَنَّهُمْ لَوْلُؤُ مَنْثُورٌ فَأَخْذِمْنَا وَمِنْ ثِمَارِ الْجَنَّةِ وَلَحُومِ الطَّيْرِ فَاطْعِمْنَا وَمِنْ ثِيَابِ الْحَرِيرِ وَالسُّنْدُسِ وَالْإِسْتَبْرَقِ فَارْكُسْنَا وَلَيْلَةَ الْقَدَرِ وَحَجَّ بَيْتِكَ الْحَرَامِ فَارْزُقْنَا وَسَدِّدْنَا وَقَرِّبْنَا إِلَيْكَ رِزْقِي وَصَالِحِ الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ فَاسْتَجِبْ لَنَا يَا خَالِقَنَا وَاسْمَعْ لَنَا وَاسْتَجِبْ وَإِذَا جَمَعْتَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَارْحَمْنَا يَا رَبَّ عَزَّ جَارُكَ وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥

ص: ٧٩

﴿٥٢٧٥﴾ الصادق عليه السلام: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ اللَّهِ يَقُولُ ثَلَاثُ أُعْطِينَ سَمِعَ الْخَلَائِقِ الْجَنَّةَ وَالنَّارَ وَالْخُورِ الْعَيْنِ إِذَا صَلَّى الْعَبْدُ وَقَالَ اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي مِنَ النَّارِ وَادْخُلْنِي الْجَنَّةَ وَزَوِّجْنِي مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ قَالَتِ النَّارُ يَا رَبِّ إِنَّ عَبْدَكَ قَدْ سَأَلَكَ أَنْ تُعْتِقَهُ مِنِّي فَأَعْتِقْهُ وَقَالَتِ الْجَنَّةُ يَا رَبِّ إِنَّ عَبْدَكَ قَدْ سَأَلَكَ إِيَّايَ فَاسْكِنْهُ وَقَالَتِ الْخُورُ الْعَيْنُ يَا رَبِّ إِنَّ عَبْدَكَ قَدْ خَطَبَنَا إِلَيْكَ فَزَوِّجْهُ مِنَّا فَإِنَّهُ أَنْصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ وَلَمْ يَسْأَلْ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً مِنْ هَذَا قُلْنَ الْخُورُ الْعَيْنُ إِنَّ هَذَا الْعَبْدَ فِينَا لَزَاهِدٌ وَقَالَتِ الْجَنَّةُ إِنَّ هَذَا الْعَبْدَ فِينَا لَزَاهِدٌ وَقَالَتِ النَّارُ إِنَّ هَذَا الْعَبْدَ فِينَا لَجَاهِلٌ؛ الكافي ج:

ص: ٣٤٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

این بهتر است - و کف دست‌هایش را بلند کند و پشت دست‌ها را برگرداند و بگوید: «خدا یا! من تقرب می‌جویم به تو و به واسطه محمد فرستاده و پیامبرت و به علی جانشین و ولی‌ات و به امامان از فرزندان پاک او، حسن و حسین و علی بن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و سایر امامان را نام ببرد تا اینکه امام عصرش را نام ببرد.

﴿۵۲۷۴﴾ در تعقیب نمازهای واجب این دعاها را بخوان: - خدا یا! به حق محمد و خاندانش از تو براءت از آتش جهنم را درخواست می‌کنم، پس برای ما رهایی و دوری از آتش جهنم را بنویس، و در جهنم قرارمان مده، و به عذاب و خواری گرفتارمان مکن، و ضریع و زقوم دو خوراک اهل جهنم را خوراک ما قرار مده، و همراه با شیاطین در آتش یکجا ما را جمع مگردان، و به رو بر زمین مزن، و از جامه‌های آتشین و پیراهن‌هایی که از مس مذاب هستند بر تن ما مفرما، و ای خدایی که معبودی جز تو نیست در روز قیامت ما را از هر بدی نجات بخش، و به رحمت خود ما را در میان صالحان داخل فرما، و در علین و والاترین مقام بهشتی بالایمان بر، و از پیمانه پر از آب دو چشمه معین و سلسبیل سیرابمان گردان، و به رحمت از حور عین به ازدواجمان درآور، و از پسرانی جاودانه که همواره جوان هستند و پیر نمی‌شوند که بسان مرواریدند خدمتکارمان قرار بده، و از میوه‌های بهشت و گوشت پرندگان خوراکمان قرار ده، و از جامه‌های ابریشمی سندس و پرنیان نازک و استبرق و پرنیان ضخیم بر تنمان کن، و شب قدر و حج خانه ارجمندت را روزی‌مان فرما، و موفق و استوارمان بدار، و مقرب درگاه خویش بگردان، قرب و منزلت یافتن ویژه‌ای، و دعا و درخواست شایسته ما را اجابت کن، ای آفریدگار ما، از ما بشنو و دعایمان را اجابت کن، و هنگامی که اولین و آخرین مخلوق را در روز قیامت گرد آوردی، بر ما رحم آر، پروردگارا! کسی که در جوار تو عزیز باشد، و ثنایت بزرگ است، و معبودی غیر تو نیست.

﴿۵۲۷۵﴾ امام صادق علیه السلام فرمود: سه عطای الهی است که سخن همه مردم را می‌شنوند؛ بهشت و دوزخ و حورالعین، هرگاه بنده نماز بخواند و بگوید: خدا یا! مرا از آتش دوزخ برهان و داخل بهشت بفرما و حورالعین را برایم تزویج کن، آتش می‌گوید: خدا یا! بنده‌ات از تو خواسته که او را از من رها سازی پس رهایش ساز، و بهشت می‌گوید: خدا یا! بنده‌ات از تو فقط مرا خواسته است پس در آن ساکنش کن، و حورالعین گویند: خدا یا! بنده‌ات از ما خواستگاری کرده است، ما را به همسری او درآور، پس اگر نمازش تمام شود و از خداوند چیزی از این‌ها را نخواهد، حورالعین گویند این بنده نسبت به ما بی‌رغبت است، و بهشت می‌گوید: این بنده به من بی‌رغبت است و آتش می‌گوید: این بنده نادان است.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٢٧٦﴾ الْحَبَّةُ الْكَلْبِيَّةُ: فَإِنَّ فَضْلَ الدُّعَاءِ وَالتَّسْبِيحِ بَعْدَ الْفَرَائِضِ عَلَى الدُّعَاءِ بِعَقِيبِ النَّوَافِلِ كَفَضْلِ الْفَرَائِضِ عَلَى النَّوَافِلِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٩٤

﴿٥٢٧٧﴾ فَإِذَا قَرَعْتَ فَانْصَبِ النَّصْبَ التَّعَبِ أَى فَاتَعَبِ وَلَا تَشْتَغِلْ بِالرَّاحَةِ وَالْمَعْنَى إِذَا قَرَعْتَ مِنَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ فَانْصَبْ فِي الدُّعَاءِ وَإِلَيْهِ فَارْغَبْ فِي الْمَسْأَلَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣١٣

﴿٥٢٧٨﴾ ابن عباس فَإِذَا قَرَعْتَ فَانْصَبْ يَقُولُ فِي الدُّعَاءِ وَإِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ يَقُولُ فِي الْمَسْأَلَةِ؛ تفسير فرات الكوفي، ص: ٥٧٤

﴿٥٢٧٩﴾ الكاظم (عليه السلام): كَانَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ يَدْعُو عَقِيبَ الْفَرِيضَةِ؛ مُصْبِحَ الْمُتَهَجِّدِ

ص: ٥٩

﴿٥٢٨﴾ كَلَّمَا صَلَّيْتَ صَلَاةَ فَرَضًا كَانَتْ أَوْ نَفْلًا مُدَّةَ مَقَامِكَ بِمَشْهَدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) فَادْعُ
بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢٨٩

﴿٥٢٨١﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ قَالَ فِي دُبْرِ الْفَرِيضَةِ يَا مَنْ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ وَلَا يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ أَحَدٌ غَيْرُهُ ثَلَاثًا ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ أُعْطِيَ مَا سَأَلَ؛ عِدَّة الدَّاعِي ص: ٦١

﴿٥٢٨٢﴾ الزهراء عليها السلام: وَمِنْ الْمُهِمَّاتِ الدُّعَاءُ عَقِيبَ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ الْمَقْرُوضَاتِ بِمَا كَانَتْ
الزهراء فاطمة سيدة نساء العالمين تدعو به فمن ذلك دعاؤها عقيب فريضة الظهر؛ بحار الأنوار
ج: ٨٣ ص: ٦٦

﴿٥٢٨٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الْمُنتَظِرُ وَقْتَ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ
 اللَّهُ أَنْ يُكْرِمَ زَائِرَهُ وَأَنْ يُعْطِيَهُ مَا سَأَلَ؛ وسائل الشيعة ج: ٤ ص: ١١٦

﴿٥٢٨٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَدْعُو بَعْدَ رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ: بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٤-١٦-٣-٤-٣-بَعْدَ صَلَاةِ الْعَدَاةِ

٨٤ ص: ٣٣٩

﴿٥٢٨٥﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَحَبُّ الدُّعَاءُ فِي أَرْبَعَةِ مَوَاطِنَ فِي الْوُتْرِ وَبَعْدَ الْفَجْرِ وَبَعْدَ الظُّهْرِ وَبَعْدَ الْمَغْرَبِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۷۶﴾ رتبه دعا و تسبیح در فضیلت پس از نماز بر دعا به تعقیب نوافل مانند فضیلتی است که نمازهای فریضه بر نوافل دارند.

﴿۵۲۷۷﴾ هرگاه فارغ شدی، سختی بکش و استراحت نکن. یعنی وقتی از نمازهای واجب فارغ شدی در دعا کردن بکوش و با درخواست رو به سوی خدا بیاور.

﴿۵۲۷۸﴾ درباره آیه «چون فراغت یافتی در طاعت بکوش و با اشتیاق به سوی پروردگارت رو آور»، فرمود: در دعا و درخواست بکوش.

﴿۵۲۷۹﴾ موسی بن جعفر علیه السلام بعد از نمازهای واجب دعا می کردند.

﴿۵۲۸۰﴾ هرگاه (در مسجد کوفه) نماز خواندی - واجب یا مستحب - مدتی در جایگاه شهادت امیرالمؤمنین علیه السلام بنشین و با این دعا خدا را بخوان.

﴿۵۲۸۱﴾ هرکس بعد از نماز واجب سه مرتبه بگوید: ای کسی که هرچه بخواهی انجام می دهی و غیر از تو کسی نمی تواند هرچه را که خواست انجام بدهد، سپس از خداوند چیزی بخواهد، خواسته اش داده خواهد شد.

﴿۵۲۸۲﴾ از جمله تعقیبات مهم نماز عصر، خواندن دعای حضرت فاطمه الزهرا علیها السلام، سرور زنان هر دو عالم علیها السلام است که حضرتش آن را در ضمن دعاها برای نمازهای پنجگانه می خواند.

۳-۶-۴-۳-۱-۶-۳- منتظر بعد از نماز برای نماز دیگر

﴿۵۲۸۳﴾ کسی که بعد از نماز منتظر نماز دیگری است از زوار خداست؛ و شایسته است که خدا زوار خود را گرامی بدارد و درخواست او را برآورد. حاجی و عمره گزار میهمان خداوند شایسته است خداوند میهمان خود را گرامی دارد و او را با مغفرت خویش مورد محبت قرار دهد.

۴-۶-۴-۳-۱-۶-۳- بعد از نماز صبح

﴿۵۲۸۴﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام بعد از دو رکعت نماز صبح، دعا می کردند.

﴿۵۲۸۵﴾ دعا در چهار موقعیت مستحب است: در نماز وتر، بعد از صبح، بعد از ظهر، و بعد از مغرب.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٢٨٦﴾ الجواد (عليه السلام): مَنْ دَعَا بِهِ فِي دُبْرِ صَلَاةِ الْفَجْرِ لَمْ يَلْتَمِسْ حَاجَةً إِلَّا يُسَّرَتْ لَهُ وَكَفَاهُ اللَّهُ مَا أَهَمَّهُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٣٢٦

﴿٥٢٨٧﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) يَدْعُو بِهِ عَقِيبَ الْفَجْرِ وَ فِي الْمُهَمَّاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٣٤

﴿٥٢٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَإِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ بِهِ فَادْعُ بِهِ بَعْدَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ أَوْ بَعْدَ صَلَاةِ الْعَصْرِ ثُمَّ سَمِّ مَا أَرَدْتَ مِنْ حَوَائِجِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٧٩

﴿٥٢٨٩﴾ الصادق عليه السلام: الْجُلُوسُ بَعْدَ صَلَاةِ الْعَدَاةِ فِي التَّعْقِيبِ وَالدُّعَاءِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ أَبْلَغُ فِي طَلَبِ الرِّزْقِ مِنَ الضَّرْبِ فِي الْأَرْضِ؛ مِنْ لَا يَحْضُرُهُ الْفَقِيهَ ج: ١ ص: ٣٢٩

(٥٢٩) السَّجْدَةُ الطُّلُوعِ: فَلَمَّا أَنْ فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ سَجَدَ سَجْدَةَ الشُّكْرِ ثُمَّ إِنَّهُ جَلَسَ يَدْعُو وَاجْعَلْتُ
أَوْ مَنْ عَلَى دُعَائِهِ فَمَا أَتَى إِلَى آخِرِ دُعَائِهِ حَتَّى بَزَغَتْ الشَّمْسُ؛ مستدرك الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٣

٥-٤-٣-١-٢-٣- بعد صلاة الظهر

﴿٥٢٩١﴾ مِمَّا يَخْتَصُّ عَقِيبَ الظُّهْرِ دُعَاءُ النَّجَاحِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٧٥

﴿٥٢٩٢﴾ الصادق (عليه السلام): يُسْتَحَبُّ الدُّعَاءُ... بَعْدَ الظُّهْرِ وَ بَعْدَ الْمَغْرِبِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٤

﴿٥٢٩٣﴾ الجواد (عليه السلام): الْفَضْلُ الثَّامِنُ فِي تَعْقِيبِ صَلَاةِ الْعَصْرِ... لَا دَعْوَةَ إِلَّا أَجَبْتُهَا؛
المصباح للكفعي ص: ٣٥

(٥٢٩٤) أمير المؤمنين عليه السلام: فَإِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ بِهِ فَادْعُ بِهِ بَعْدَ صَلَاةِ الْعُدَّةِ أَوْ بَعْدَ صَلَاةِ الْعَصْرِ ثُمَّ سَمِّ مَا أَرَدْتَ مِنْ حَوَائِجِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٧٩
١-٦-٣-٤-٣-٦-٣-٦-٣-٦-٣

﴿٥٢٩٥﴾ الكاظم عليه السلام: رَأَيْتُ أَبَا أَحْسَنَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام وَ قَدْ سَجَدَ بَعْدَ الثَّلَاثِ الرُّكْعَاتِ مِنَ الْمَغْرِبِ فَقُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ رَأَيْتَكَ سَجَدْتَ بَعْدَ الثَّلَاثِ فَقَالَ وَرَأَيْتَنِي فَقُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَلَا تَدْعُهَا فَإِنَّ الدُّعَاءَ فِيهَا مُسْتَجَابٌ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٣٣١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۸۶﴾ هرکس پس از نماز صبح با این دعا خدا را بخواند، از خداوند درخواست حاجتی نکند مگر اینکه خداوند عزوجل مشکل و مطلب او را برایش آسان گرداند و مهمات و گرفتاری‌های او را کفایت فرماید.

﴿۵۲۸۷﴾ امیرالمؤمنین (علیه السلام) به دنبال نماز صبح برای امور مهم این دعا را می‌خواندند.

﴿۵۲۸۸﴾ هرگاه خواستی خدا را بخوانی، بعد از نماز صبح یا نماز عصر با آن دعا خداوند را بخوان، سپس نام ببر آنچه از حوائج را که می‌خواهی.

﴿۵۲۸۹﴾ نشستن پس از نماز صبح در تعقیب و دعا تا طلوع آفتاب برای جلب روزی، از این سو و آن سو رفتن کارسازتر است.

﴿۵۲۹۰﴾ وقتی که نمازش به پایان رسید سجده شکر کرد، بعد نشست درحالی که دعا می‌کرد و من برای دعایش آمین گفتم، هنوز به آخر دعا نرسیده بود که خورشید طلوع کرد.

۵-۶-۳-۱-۳-۴-۳- بعد از نماز ظهر

﴿۵۲۹۱﴾ دعای پیروزی و کامیابی مختص تعقیب نماز ظهر است.

﴿۵۲۹۲﴾ دعا بعد از ظهر و بعد از مغرب مستحب است.

۶-۶-۳-۱-۳-۴-۳- بعد از نماز عصر

﴿۵۲۹۳﴾ فصل هشتم در تعقیب نماز عصر: خدایا! هیچ دعایی نیست مگر اینکه اجابت می‌کنی.

﴿۵۲۹۴﴾ هرگاه خواستی خدا را بخوانی، بعد از نماز صبح یا نماز عصر با آن دعا خداوند را بخوان، سپس نام ببر آنچه از حوائج را که می‌خواهی.

۷-۶-۳-۱-۳-۴-۳- بعد از نماز مغرب

﴿۵۲۹۵﴾ موسی بن جعفر علیهما السلام را دیدم که پس از سه رکعت نماز مغرب سجده می‌کرد، به آن حضرت عرض کردم قربانت گردم شما را دیدم که پس از انجام سه رکعت فریضه مغرب سجده می‌کردید؟ فرمود: احوال مرا دیدی؟ گفتم: آری، فرمود: پس آن را ترک مکن زیرا دعا در آن حال مستجاب خواهد شد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٥٢٩٦﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ لَيْلَةً أَعِيدَ فَاعْتَسِلْ فَإِذَا صَلَّيْتَ الْمَغْرِبَ فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَ أَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ عَوَالِي اللَّيْلِ ج: ٢ ص: ١٧٢

﴿٥٢٩٧﴾ أَوْقَاتُ الْإِجَابَةِ...عَقِيبَ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ إِذَا سَجَدَ بَعْدَهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٥٢٩٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: كَانَ عَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام يُطِيلُ الْقُعُودَ بَعْدَ الْمَغْرِبِ يَسْأَلُ اللَّهَ الْيَقِينَ، مستدرک الوسائل ج: ١١ ص: ١٩٤

﴿٥٢٩٩﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ يَسْجُدُ بَعْدَ الْمَغْرِبِ وَ يَدْعُو فِي سُجُودِهِ؛ عدة الداعي ص: ٦٧

﴿٥٣٠٠﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ...بَعْدَ الْمَغْرِبِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

٨-٦-١-٣-٤-٦-٣- بعد صلاة الجمعة

﴿٥٣٠١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ فَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ الْأَرْبَعَاءَ وَ الْخَمِيسَ وَ الْجُمُعَةَ فَإِذَا صَلَّيْتَ الْجُمُعَةَ فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٤٧

﴿٥٣٠٢﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ فَلْيَصُمْ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءَ وَ الْخَمِيسَ وَ الْجُمُعَةَ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ تَطَهَّرَ وَ رَاحَ وَ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ قَلَّتْ أَوْ كَثُرَتْ بِالرَّغِيفِ إِلَى مَا دُونَ ذَلِكَ فِي أَكْثَرِ وَ أَقَلِّ فَإِذَا صَلَّى الْجُمُعَةَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَ لَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ أَسْأَلُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عَنَتَ لَهُ الْوُجُوهُ وَ خَشَعَتَ لَهُ الْأَبْصَارُ وَ جَلَّتِ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تَقْضَى فِي كَذَا وَ كَذَا قَالَ وَ لَا تَعْلَمُوهَا سَفَهَاءَ كُمْ فَيَدْعُوا بِهَا فَيُسْتَجَابَ لَهُمْ وَ لَا تَدْعُوا بِهَا فِي مَآثِمٍ وَ لَا قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٧١

﴿٥٣٠٣﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا صَلَّيْتَ الْجُمُعَةَ فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٤٧

٩-٦-١-٣-٤-٦-٣- بعد صلاة العيدين

﴿٥٣٠٤﴾ الصادق عليه السلام: صَلَاةُ الْعِيدَيْنِ رُكْعَتَيْنِ فِي دُعَاءٍ وَ مَسْأَلَةٍ وَ اجْتِنَاهَا؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٢

﴿٥٣٠٥﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ صَلَاةِ عِيدِ الْأَضْحَى فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ اقبال الأعمال ص:

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۲۹۶﴾ شب عید، هنگام غروب، غسل کن و نماز مغرب را بخوان و دستانت را بالا ببر و بسیار دعا کن.

﴿۵۲۹۷﴾ از اوقات استجابت دعا... بعد از نماز شام هرگاه به سجده رود است.

﴿۵۲۹۸﴾ امام سجاد علیه السلام بعد از ادای نماز مغرب زیاد می نشست و از خداوند درخواست یقین می کرد.

﴿۵۲۹۹﴾ اینکه او بعد از مغرب که در سجده اش دعا کند.

﴿۵۳۰۰﴾ دعا بعد از مغرب مستجاب می شود.

۸-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز جمعه

﴿۵۳۰۱﴾ هرگاه حاجتی داشتی سه روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیر، وقتی که نماز جمعه را خواندی پس با این دعا از خدا بخواه.

﴿۵۳۰۲﴾ هر که هر حاجتی دارد چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیرد، ظهر جمعه تطهیر کند، بیرون رود صدقه دهد - کم یا زیاد - یک نان یا کمتر - به یک فرد یا بیشتر - پس در نماز جمعه حاضر شود بعد از نماز بگوید: «خدایا! با این نام صدایت می زنم و از تو درخواست می کنم: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سَنَةٌ وَلَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ أَسْأَلُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عِنْتُ لَهُ الْوُجُوهُ وَ خَشَعْتُ لَهُ الْأَبْصَارُ وَ وَجَلْتُ الْقُلُوبُ مَنْ خَشِيْتَهُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تُقْضَى فِي كَذَا وَ كَذَا.» امام فرمود: این دعا را به افراد کم عقل ندهید، چون با آن چیزی را که بر ضررشان است می خواهند و مستجاب می شود. با این دعا گناه و قطع رحم نخواهید.

﴿۵۳۰۳﴾ وقتی نماز جمعه را خواندی، با این دعا خدا را بخوان.

۹-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز عید

﴿۵۳۰۴﴾ نماز عید؛ دو رکعت نماز می خواند و در اثنای نماز و فاصله تکبیرات با عجز و لایه دعا می کند تا خداوند رحمت خود را نازل کند.

﴿۵۳۰۵﴾ آنگاه که از نماز عید قربان فارغ شدی، با این دعا خدا را بخوان.

﴿۱۴۴۹﴾

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٥٣٠٦﴾ الكاظم عليه السلام: تكبيرُ العيدين للصلاة قبل الخطبة تكبرُ تكبيرةً تفتحُ بها الصلاة ثم تقرأ
و تكبرُ خمساً و تدعو بينهما؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٤٣٥

١٠-١-٣-٤-٣-٦-٣- بين الركعات

﴿٥٣٠٧﴾ السجاد عليه السلام: ينبغي أن تدعو بين كل ركعتين بالدعاء المروي عن علي بن الحسين

عليه السلام؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١

﴿٥٣٠٨﴾ السجاد عليه السلام: ينبغي أن يدعو بين كل ركعتين بالدعاء؛ جمال الأسبوع ص: ٣٧٠

﴿٥٣٠٩﴾ السجاد عليه السلام: يستحب أن يدعو بعد كل ركعتين؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٠

﴿٥٣١٠﴾ السجاد عليه السلام: أنه كان يدعو به بين الركعات؛ جمال الأسبوع ص: ٣٧٠

﴿٥٣١١﴾ الحسين عليه السلام: الدعاء بين كل ركعتين؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٧٠

﴿٥٣١٢﴾ العسكري عليه السلام: وليكن مما يدعو به بين كل ركعتين من نوافل شهر رمضان؛

بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٥٨

﴿٥٣١٣﴾ الصادق عليه السلام: فإن لم يتها لك أن تدعو بين كل ركعتين فادع في العشرات؛

تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ١٠٠

﴿٥٣١٤﴾ عنهم عليهم السلام: الخميس أربع ركعات يهدي إلى صاحب الزمان عليه السلام الدعاء بين كل ركعتين منها اللهم أنت السلام و منك السلام و إليك يعود السلام حيناً ربنا منك بالسلام اللهم إن هذه الركعات هدية مني إلى فلان بن فلان فصل على محمد و آل محمد و بلغه إياها و أعطني أفضل أملي و رجائي فيك و في رسولك صلواتك عليه و آله و فيه؛ مستدرک الوسائل

ج: ٦ ص: ٣٤٥

﴿٥٣١٥﴾ الباقر عليه السلام: كان أبي علي بن الحسين عليه السلام يصلي يوم الجمعة عشرين ركعة يدعو بين

كل ركعتين بدعاء من هذه الأدعية و يواظب عليه؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٠

١١-١-٣-٤-٣-٦-٣- بعد صلاة الأوابين

﴿٥٣١٦﴾ الحسين عليه السلام: كان رسول الله ﷺ يدعو بهذا الدعاء بين كل ركعتين من صلاة

الزوال؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٧٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۰۶﴾ تکبیر نماز عید، قبل از نماز فقط یک تکبیر بگو و با آن نماز را شروع کن، بعد از قرائت پنج مرتبه تکبیر بگو و در بین آن‌ها دعا کن.

۱۰-۶-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بین رکعات

﴿۵۳۰۷﴾ سزاوار و شایسته آن است که بعد از هر رکعت، دعای روایت شده از امام زین‌العابدین علیه السلام را بخواند.

﴿۵۳۰۸﴾ سزاوار و شایسته آن است که بعد از هر دو رکعت با این دعا خدا را بخواند.

﴿۵۳۰۹﴾ مستحب است بعد از هر دو رکعت دعا بخواند.

﴿۵۳۱۰﴾ او مابین رکعات نماز دعا می‌خواند.

﴿۵۳۱۱﴾ دعا در میان دو نماز رد نمی‌شود.

﴿۵۳۱۲﴾ بین نمازهای نافله رمضان، خدا را با این دعا بخواند...

﴿۵۳۱۳﴾ اگر آمادگی نداشتی که بین هر دو رکعت دعا کنی، در هر ده رکعت دعا کن.

﴿۵۳۱۴﴾ روز پنجشنبه، چهار رکعت هدیه به صاحب‌الزمان علیه السلام، و دعای بین هر دو رکعت این است: «خدایا! تویی سلام (یا تو مظهر کمال سلامتی از نقایص و نازیبایی‌هایی)، و سلام و سلامتی، کرامتی است از جانب تو و سلام از آن تو و مخصوص توست، و سلام به‌سوی تو باز می‌گردد، خدایا! این چند رکعت هدیه‌ای از طرف من برای فلانی پسر فلانی، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و این نماز را به او برسان و به من بهترین امید و آرزویی که به تو و پیامبرت صلی الله علیه و آله و صاحب‌الزمان علیه السلام دارم، محقق کن.

﴿۵۳۱۵﴾ پدرم علی بن حسین علیه السلام، روز جمعه بیست رکعت نماز می‌خواند و بین هر دو رکعت با این دعاها دعا می‌کرد و همواره این روش را ادامه می‌داد و بر انجام آن مواظبت می‌کرد.

۱۱-۶-۱-۳-۴-۳- بعد از نماز نافله ظهر

﴿۵۳۱۶﴾ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله میان هر دو رکعت از نوافل نماز ظهر، این دعا را می‌خواند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٣١٧﴾ الباقر عليه السلام: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يُصَلِّي مِنَ النَّهَارِ شَيْئًا حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ فَإِذَا زَالَتْ صَلَّى ثَمَانِي رَكَعَاتٍ وَهِيَ صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ تَفْتَحُ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ وَتَهْبُ الرِّيَّاحُ وَيَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى خَلْقِهِ فَإِذَا فَاءَ الْفَيْءِ ذِرَاعًا صَلَّى الظُّهْرَ أَرْبَعًا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٢٢٧

﴿٥٣١٨﴾ الرضا عليه السلام: ثُمَّ تُصَلِّي ثَمَان رَكَعَاتٍ وَهِيَ صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ أَفْتَحُ تَكْبِيرَةً وَاحِدَةً وَقُلْ فِي تَكْبِيرِكَ فِي هَذِهِ الصَّلَاةِ اللَّهُ أَكْبَرُ تَعْظِيمًا وَتَقْدِيرًا وَتَكْبِيرًا وَاجْتِلَالًا وَمَهَابَةً وَتَعْبُدًا أَهْلَ الْكِبَرِيَّاءِ وَالْعِظَمَةِ وَالْمَجْدِ وَالثَّنَاءِ وَالتَّقْدِيسِ وَالتَّطْهِيرِ مِنَ الْأَهْلِ وَالْوَلَدِ وَلَا إِلَهَ غَيْرُهُ وَلَا مَعْبُودَ سِوَاهُ وَلَا رَبًّا دُونَهُ فَرَدًّا خَالِقًا وَتَرًّا لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ثُمَّ تَعَوَّذُ وَتُسَمِّي وَتَقْرَأُ مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ وَالدُّعَاءِ الْخَالِصِ لِآلِ مُحَمَّدٍ عليه السلام؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٦٢

﴿٥٣١٩﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ فِي صَلَاةِ الزَّوَالِ يَعْنِي السُّنَّةَ قَبْلَ صَلَاةِ الظُّهْرِ هِيَ صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ إِذَا زَالَتْ الشَّمْسُ وَهَبَتِ الرِّيحُ فُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَقَبْلَ الدُّعَاءِ وَقُضِيَتِ الْحَوَائِجُ الْعِظَامُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ١٢٩

﴿٥٣٢٠﴾ الباقر عليه السلام: فَإِذَا زَالَتْ صَلَّى ثَمَانِي رَكَعَاتٍ وَهِيَ صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ تَفْتَحُ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٢٢٧

١٢-١٦-٣-٤-٣-٦-٣-بَعْدَ صَلَاةِ الْوُرْدِ قَبْلَ صَلَاةِ اللَّيْلِ

﴿٥٣٢١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَنَّهُ كَانَ يَدْعُو بَعْدَ رُكْعَتَيِ الْوُرْدِ قَبْلَ صَلَاةِ اللَّيْلِ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٤١

١٣-١٦-٣-٤-٣-٦-٣-بَعْدَ صَلَاةِ اللَّيْلِ

﴿٥٣٢٢﴾ السَّجَّاد عليه السلام: كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعْدَ صَلَاةِ اللَّيْلِ فِي

الاعْتِرَافِ بِذَنْبِهِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٥

﴿٥٣٢٣﴾ الباقر عليه السلام: كَانَ الْبَاقِرُ عليه السلام يَدْعُو عَقِيبَ صَلَاةِ اللَّيْلِ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ البلد الأمين ص: ٤٧

﴿٥٣٢٤﴾ الرسول ﷺ: صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى وَجَوْفُ اللَّيْلِ الْأَخِيرُ أَجْوَبُهُ؛ مستدرک الوسائل ج:

٦ ص: ٣٣٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۱۷﴾ پیامبر خدا ﷺ در روز هیچ نمازی به جا نمی‌آورد، تا هنگام زوال آفتاب، و چون آفتاب از خط نصف‌النهار می‌گذشت هشت رکعت نماز (نافله ظهر) که آن را نماز اوایلین می‌نامید به جا می‌آورد، در این ساعت است که درهای آسمان گشوده می‌شود و دعاها مستجاب می‌گردد، و بادهای رحمت الهی (یا بادهای مفید برای خلائق مثل باد شرطه و غیره) وزیدن آغاز می‌کند، و خداوند سبحان نظر شفقت و مرحمت به آفریدگان می‌افکند، و چون سایه یک ذراع (یا دو قدم) می‌گذشت چهار رکعت نماز ظهر را می‌خواند.

﴿۵۳۱۸﴾ بعد هشت رکعت نماز بخوان و آن نماز «اوایلین» است با یک تکبیر آغاز کن و در تکبیرت در این نماز بگو: «خداوند از منظر عظمت و پاکی و بزرگی و جلالت و مهابت و شایستگی بندگی، بزرگ‌ترین است. و اهل بزرگی و عظمت و شکوه و ثنا و تقدیس و منزه بودن از داشتن خانواده و فرزند است. نه خدایی جز او هست و نه معبودی غیر او نه پروردگاری جز او وجود دارد. خدایی که تک است و خالق است یگانه که همسر و اولادی برای خود نگرفته است.» بعد به خدا پناه ببر و نام ببر و آنچه می‌توانی قرآن بخوان و برای خاندان محمد ﷺ دعای خالص روانه کن.

﴿۵۳۱۹﴾ گفته می‌شود آن در نماز ظهر است یعنی کمی قبل از نماز ظهر که نماز اوایلین نامیده می‌شود (همان نمازهای نافله ظهر است)، وقتی هنگام ظهر فرامی‌رسد، و باد وزیدن می‌گیرد، درهای آسمان برای استجاب دعاها نیکو گشوده می‌گردد.

﴿۵۳۲۰﴾ آنگاه که آفتاب از خط نصف‌النهار می‌گذشت هشت رکعت نماز (نافله ظهر) که آن را نماز اوایلین می‌نامید به جا می‌آورد، در این ساعت است که درهای آسمان گشوده می‌شود و دعاها مستجاب می‌گردد.

۱۲-۱-۶-۳-۴-۳- بعد از نماز ورد قبل از نماز شب

﴿۵۳۲۱﴾ او بعد از دو رکعت نماز ورد (تشنگی) قبل از نماز شب با این دعا خداوند را می‌خواند.

۱۳-۱-۶-۳-۴-۳- بعد از نماز شب

﴿۵۳۲۲﴾ حضرت زین‌العابدین علیه السلام بعد از نماز شب با این دعا به گناهانش اعتراف می‌کرد.

﴿۵۳۲۳﴾ امام باقر علیه السلام بعد از نماز صبح با این الفاظ دعا می‌کرد.

﴿۵۳۲۴﴾ نماز شب، دو رکعت دو رکعت است که اواخر شب آن را بهتر اجابت می‌کنم.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٣٢٥﴾ الصادق عليه السلام: إنَّ لِي جَاراً مِنْ فُرَيْشٍ مِنْ آلِ مُحَرَّرٍ قَدْ نَوَّهَ بِاسْمِي وَشَهْرِنِي كُلَّمَا مَرَرْتُ بِهِ قَالَ هَذَا الرَّافِضِيُّ يَحْمِلُ الْأَمْوَالَ إِلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ فَقَالَ لِي ادْعُ اللَّهَ عَلَيْهِ إِذَا كُنْتُ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ فِي السَّجْدَةِ الْآخِرَةِ مِنَ الرَّكَعَتَيْنِ الْأَوَّلَتَيْنِ فَاحْمَدِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَمَجِّدْهُ وَقُلِ اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ قَدْ شَهَرَنِي وَنَوَّهَ بِي وَغَاطَنِي وَعَرَّضَنِي لِلْمَكَارِهِ اللَّهُمَّ اضْرِبْهُ بِسَهْمٍ عَاجِلٍ تَشْغَلْهُ بِهِ عَنِّي اللَّهُمَّ قَرِّبْ أَجَلَهُ وَاقْطَعْ أَثَرَهُ وَعَجِّلْ ذَلِكَ يَا رَبَّ السَّاعَةِ السَّاعَةِ ثُمَّ ذَكَرَ أَنَّهُ فَعَلَ ذَلِكَ وَدَعَا عَلَيْهِ فَهَلَكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٣٣

﴿٥٣٢٦﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ قَدَّمَ أَرْبَعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ وَتَنَاقَدُ بَعْدَ الْفَرَاغِ مِنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ فَيَقُولُ وَهُوَ سَاجِدٌ اللَّهُمَّ رَبَّ الْفَجْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢١٢

﴿٥٣٢٧﴾ يَنْبَغِي أَنْ تَدْعُو بَعْدَ فَرَائِغِكَ مِنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ؛ مفتاح الفلاح ص: ٣٤٥

﴿٥٣٢٨﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ بَعْدَ الْوُتْرِ؛ مصباح المتعبد ص: ٢٧٣

﴿٥٣٢٩﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَسْجُدَ عَقِيبَ الْوُتْرِ سَجْدَتَيْنِ يَقُولُ فِي الْأُولَى سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ خَمْسَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَجْلِسُ وَيَقْرَأُ آيَةَ الْكُرْسِيِّ ثُمَّ يَسْجُدُ ثَانِيًا وَيَقُولُ كَذَلِكَ خَمْسًا فَقَدْ رَوَى عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يَقُمْ مِنْ مَقَامِهِ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ وَيَكُتَبَ لَهُ ثَوَابُ شَهِدَاءِ أُمَّتِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَيُعْطَى ثَوَابُ مِائَةِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ وَيَكُتَبَ لَهُ بِكُلِّ سُورَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ مَدِينَةٌ فِي الْجَنَّةِ وَبَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى أَلْفَ مَلَكٍ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ إِلَى يَوْمِ يَمُوتُ وَلَا يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَرَى مَكَانَهُ فِي الْجَنَّةِ وَكَأَنَّمَا طَافَ بِالْبَيْتِ مِائَةَ طَوَافٍ وَأَغْتَقَ مِائَةَ رَقَبَةٍ وَلَا يَقُومُ مِنْ مَقَامِهِ حَتَّى تَنْزِلَ عَلَيْهِ أَلْفُ رَحْمَةٍ وَيُسْتَجَابَ دُعَاؤُهُ وَقَضَى اللَّهُ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي دُنْيَاهُ وَآخِرَتِهِ وَلَهُ بِكُلِّ سَجْدَةٍ ثَوَابُ أَلْفِ صَلَاةٍ تَطَوُّعٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٣٠٨

١٤-١٦-٣-٤-٣-بَعْدَ الصَّلَاةِ بِاللَّيْلِ

﴿٥٣٣٠﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا مَضَى ثُلُثُ اللَّيْلِ فَقُمْ وَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ بِسُورَةِ الْمُلْكِ وَتَنْزِيلِ السَّجْدَةِ ثُمَّ ادْعُهُ وَقُلْ يَا رَبِّ قَدْ نَامَتِ الْعُيُونُ وَغَارَتِ النُّجُومُ وَأَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُكَ سَنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَنْ يُوَارِيَ عَنْكَ لَيْلٌ دَاجٍ وَلَا سَمَاءٌ ذَاتُ أَبْرَاجٍ وَلَا أَرْضٌ ذَاتُ مِهَادٍ وَلَا بَحْرٌ لُجِّيٌّ وَلَا ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ يَا صَرِيخَ الْأَبْرَارِ وَغِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ فَصَلِّ عَلَى

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۲۵﴾ عرض کردم: من گرفتار همسایه‌ای - از قریش از آل محرز - شده‌ام که نام مرا فاش کرده و مرا شهره مردم ساخته (که همه مرا بشناسند) هرگاه به او بگذرم می‌گوید: این رافضی است و مال‌ها را نزد جعفر بن محمد می‌برد؟ حضرت به من فرمود: در نماز شب آنگاه که به سجده رفتی در سجده آخر از دو رکعت اول او را نفرین کن، پس خدای عزوجل را حمد کن و تمجید کن و بگو: (آنچه ترجمه‌اش این است:) خدایا! فلان پسر فلان مرا شهره مردم کرده، و نام مرا فاش کرده و مرا به خشم آورده و در معرض خطرهای قرار داده خدایا! او را با تیر شتابانی بزن که او را از من بازداری، خدایا! مرگش را نزدیک کن و اثرش را از میان بردار، و پروردگارا در آن شتاب کن، الساعة، الساعة (یعنی هم‌اکنون)؛ سپس او آن را انجام داد و او را نفرین کرد پس هلاک شد.

﴿۵۳۲۶﴾ هرکه چهل مؤمن را پیش از خود دعا کند و بعد حاجت خود را بخواهد برآورده خواهد شد. تأکید شده که بعد از پایان نماز شب، در حال سجده بگوید: ای پروردگار صبح.

﴿۵۳۲۷﴾ سزاوار و شایسته آن است که بعد از فارغ شدن تو از (سیزده رکعت) نماز شب دعا کنی.

﴿۵۳۲۸﴾ مستحب است بعد از نماز وتر دعا بخواند.

﴿۵۳۲۹﴾ مستحب است که به دنبال نماز وتر دو سجده کند و در سجده اول پنج مرتبه بگوید: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ»، «بسیار پاک و بسیار منزّه است پروردگار فرشتگان و روح» و بعد بنشیند و آیه‌الکرسی را بخواند بعد به سجده دوم برود و همان ذکر را پنج بار بگوید. از پیامبر ﷺ روایت شده است که هرکس چنین کند از جایش بلند نخواهد شد مگر اینکه بخشیده شود. و تا روز قیامت ثواب شهیدان اتم بر او نوشته می‌شود. و ثواب صد حج و عمره به او داده می‌شود. و به تعداد سوره‌های قرآن، شهری در بهشت به نامش نوشته می‌شود. و خداوند هزار فرشته می‌فرستد تا روزی که بمیرد برایش حسنه بنویسند و از دنیا نمی‌رود تا اینکه جایگاهش را در بهشت ببیند و گویی صد بار طواف خانه کعبه کرده و صد بنده آزاد کرده است و از جایش بلند نمی‌شود مگر اینکه بر او هزار رحمت نازل شود و دعایش مستجاب شود و خداوند حاجت‌های دنیا و آخرتش را برآورده می‌کند و در مقابل هر سجده، ثواب هزار نماز مستحب است.

۱۴-۱۶-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز شبانه

﴿۵۳۳۰﴾ پس از گذشت یک‌سوم شب دو رکعت نماز بگزار و در آن سوره ملک و سجده را بخوان و بعد بگو: خدایا! چشمان در خوابند و ستارگان فرورفته‌اند، و تو زنده و نگاه‌دارنده‌ای هستی که چرت و خواب نداری، شب‌های بلند و تاریک و آسمان‌های پرستاره و زمین گهواره شده از تو پنهان نیستند، و دریای ژرف، و ظلمت‌های انباشته بر هم نیز از تو پوشیده نباشد، ای فریادرس

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

مُحَمَّدٌ وَآلُ مُحَمَّدٍ وَأَفْضَلُ لِي حَاجَةٌ كَذَا وَكَذَا وَلَا تَرُدُّنِي خَائِباً وَلَا مَحْرُوماً يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَإِنَّهَا فِي قَضَاءِ الْحَاجَاتِ كَأَخٍ بِالْيَدِ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٣٧
١٥-١٤-٣-٤-٣-٦-٣- بعد الصلاة تسع ليلاً

﴿٥٣٣١﴾ الصادق عليه السلام: سَأَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام عَنْ قِيَامِ اللَّيْلِ بِالْقِرَاءَةِ فَقَالَ لَهُ أَبْشِرْ مَنْ صَلَّى مِنَ اللَّيْلِ عَشْرَ لَيَالٍ لِلَّهِ مُخْلِصاً ابْتِغَاءَ ثَوَابِ اللَّهِ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِمَا نَكَيْتَهُ أَكْتُبُوا لِعَبْدِي هَذَا مِنَ الْحَسَنَاتِ عَدَدَ مَا أَتَيْتَ فِي اللَّيْلِ مِنْ حَبَّةٍ وَوَرَقَةٍ وَشَجَرَةٍ وَعَدَدَ كُلِّ قَصَبَةٍ وَخُوصٍ وَمَرْعَى وَمَنْ صَلَّى تِسْعَ لَيَالٍ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٍ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٤٧٥

﴿٥٣٣٢﴾ السَّجَّاد عليه السلام: كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ لَيْسَ ثَوْبَيْنِ مِنْ أَغْلَظِ ثِيَابِهِ وَ أَحْسَنَهَا ثُمَّ رَكَعَ فِي آخِرِ اللَّيْلِ رُكْعَتَيْنِ حَتَّى إِذَا كَانَ فِي آخِرِ سَجْدَةٍ مِنْ سُجُودِهِ سَبَّحَ اللَّهَ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ وَحَمِدَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ وَهَلَّلَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ وَكَبَّرَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ ثُمَّ يَعْتَرِفُ بِذُنُوبِهِ كُلِّهَا مَا عَرَفَ مِنْهَا أَقْرَ لَهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِهِ فِي سُجُودِهِ وَمَا لَمْ يَذْكُرْ مِنْهَا اعْتَرَفَ بِهِ جُمْلَةً ثُمَّ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَيُقْضَى بِرُكْبَتَيْهِ إِلَى الْأَرْضِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٨

﴿٥٣٣٣﴾ الصادق عليه السلام: قُمْ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَوَضَّأْ وَاسْبُغِ الْوُضُوءَ وَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ صَلَاتَكَ فَاحْمِدِ اللَّهَ وَإِيَّاكَ أَنْ تَسْأَلَهُ حَتَّى تَمْدَحَهُ رَدَّدَ ذَلِكَ مِرَاراً يَأْمُرُهُ بِالْمِدْحَةِ فَإِذَا فَرَّغْتَ مِنْ مِدْحَةِ رَبِّكَ فَصَلِّ عَلَى نَبِيِّكَ ثُمَّ سَلِّهِ يُعْطِكَ أَمْ مَا بَلَغَكَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَتَى عَلَى رَجُلٍ وَهُوَ يُصَلِّي فَلَمَّا قَضَى الرَّجُلُ الصَّلَاةَ أَقْبَلَ يَسْأَلُ رَبَّهُ حَاجَتَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ عَجَّلَ الْعَبْدُ عَلَى رَبِّهِ وَ أَتَى عَلَى آخِرٍ وَهُوَ يُصَلِّي فَلَمَّا قَضَى صَلَاتَهُ مَدَحَ رَبَّهُ فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ مِدْحَةِ رَبِّهِ صَلَّى عَلَى نَبِيِّهِ ﷺ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ سَلْ تُعْطَ سَلْ تُعْطَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٨

﴿٥٣٣٤﴾ الرسول ﷺ: يَا عَلِيُّ صَلِّ مِنَ اللَّيْلِ وَلَوْ قَدَّرَ حَلَبُ شَاةٍ وَبِالْأَسْحَارِ فَادْعُ فَإِنَّ عِنْدَ ذَلِكَ لَا تَرُدُّ دَعْوَةَ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَ الْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ١٦٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

خوبان به رحمت تو استغاثه می‌کنم پس بر محمد و خاندانش درود فرست و فلان... حاجتم را برآورده کن و مرا محروم و زیانبارم نگردان ای مهربان‌ترین مهربانان، و این کار برای برآورده شدن حاجت چنان است که خواسته خود را با دست گرفته باشی.

۱۵-۱۶-۳-۴-۳- بعد از نماز در یک‌نهم شب

﴿۵۳۳۱﴾ مردی از امیرالمؤمنین علیه السلام سؤال کرد در مورد شب‌زنده‌داری کردن به خواندن قرآن یا تلاوت قرآن در نماز، آن حضرت به او فرمود: بشارت باد تو را، هر کس یک‌دهم از شب را با اخلاص برای خداوند و تحصیل پاداش او نماز کند، خداوند تبارک و تعالی به فرشتگان خود می‌گوید: به عدد آنچه از دانه و برگ و درخت و نیز به عدد هر شاخ و برگ خرما و هرچه از گیاهان که شب در چراگاه‌ها می‌روید برای این بنده من (که یک‌دهم شب را نماز کرده) از حسنات ثواب و پاداش بنویسد و هر کس یک‌نهم شب را نماز کند، خداوند او را ده دعای اجابت‌شده و مقبول عطا فرماید.

﴿۵۳۳۲﴾ امام سجاد علیه السلام را معمول چنین بود که هرگاه پیشامدی ایشان را غمگین می‌ساخت آن حضرت دو جامه از زبرترین و خشن‌ترین جامه‌هایشان را به تن می‌کرد. سپس در آخر شب دو رکعت نماز می‌کرد و چون به سجده آخر نماز می‌رفت صد بار «سبحان الله»، و صد مرتبه «الحمد لله» و صدبار «لا اله الا الله» و صد مرتبه «الله اکبر» می‌گفت و سپس به تقصیرهای خویش در عبادت (یا قصوری که گاه واقع شده بود چون آن حضرت معصوم بود و خداوند متعال او را از خطا و نسیان نکه می‌داشت) اعتراف می‌نمود، آنچه را به‌خاطر داشت در سجده‌اش یکایک برمی‌شمرد، و آنچه را به یاد نمی‌داشت یک‌جا و به‌طور کلی اعتراف می‌کرد آنگاه دعا می‌کرد درحالی‌که زانوهای خود را برهنه فرموده بر روی خاک می‌نهاد.

﴿۵۳۳۳﴾ در پاسی از آخر شب برخیز و وضو بگیر و حق تمام اعضا را در وضو کاملاً ادا کن، و نماز نیکو بگزار، پس از نماز ستایش خدا را بکن، مبدا که مدح و ستایش نکرده درخواست کنی (و حضرت چند بار این جمله را تکرار فرمود) و دستور داد که ابتدا مدح و ثنای خدا را بگو پس از مدح و ستایش پروردگارت، بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درود فرست، سپس حاجتت را بخواه که برآورده خواهد شد. آیا نشنیده‌ای که وقتی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دید مردی نماز می‌خواند، هنگامی که آن مرد نمازش را تمام کرد بلافاصله رو به درگاه خدا کرد و برآورده شدن نیازش را درخواست کرد، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: این بنده در انجام امر پروردگارش عجله و شتاب کرد. (اول مدح و ستایش حق تعالی و درود بر محمد و آل محمد و بعد طلب حاجت.) و نیز بار دیگر آن حضرت دید کسی نماز می‌خواند، و هنگامی که وی نمازش را تمام کرد، ابتدا پروردگارش را ستود، و پس از مدح و ثنای پروردگار، بر پیامبرش صلی الله علیه و آله درود فرستاد، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دوبار فرمود: درخواست کن که حاجتت برآورده می‌شود.

﴿۵۳۳۴﴾ ای علی: در دل شب نماز بخوان گرچه (چند دقیقه) به اندازه دوشیدن بزی باشد پس بدان که در سحرها دعا خوانده می‌شود حال آنکه هرگز رد نمی‌شود و حتماً پذیرفته خواهد شد که خداوند متعال می‌فرماید: «استغفار کنندگان در سحرها.»

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٣٣٥﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ فَيَدْعُو فِي سُجُودِهِ لِأَرْبَعِينَ مَنْ إِخْوَانِهِ يُسَمِّيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ إِلَّا وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٦٤

١٦-١٤-٣-٤-٣-٦-٣- بعد الصلاة في يوم الأحد

﴿٥٣٣٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْتَجِيبَ اللَّهَ دَعَاءَهُ فَلْيَقُمْ يَوْمَ الْأَحَدِ وَبِتَوَضَّأْ وَبُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ وَيَقُولُ وَأَفْوضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرُ بِالْعِبَادِ إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً ثُمَّ يَبْدَأُ فِي قِرَاءَةِ سُورَةِ الْأَنْعَامِ فَإِذَا بَلَغَ ذَلِكَ الْفُورُ الْأَمِينُ يَقُولُ ثَانِيَةً وَأَفْوضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً ثُمَّ إِذَا بَلَغَ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَؤُلَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَبِحَقِّ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى ﷺ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ أَنْ تَقْضِيَ حَاجَتِي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ ثُمَّ إِذَا بَلَغَ أَنْ هُوَ إِلَّا ذَكَرِي لِلْعَالَمِينَ يَقُولُ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ سِتًّا وَأَرْبَعِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَقُولُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ ثُمَّ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ الْجَلَالَيْنِ رُسُلُ اللَّهِ يَقُولُ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي دَعَاكَ فَلَمْ تُجِبْهُ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي تَضَرَّعَ إِلَيْكَ فَلَمْ تَرْحَمْهُ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي انْقَطَعَ إِلَيْكَ فَلَمْ تَصِلْهُ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَكَ فَلَمْ تَنْصُرْهُ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي اسْتَجَدَّكَ فَلَمْ تُنْجِدْهُ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي اسْتَصْرَخَكَ فَلَمْ تُصْرِخْهُ إِلَهِي مَنْ الَّذِي اسْتَغْفَرَكَ فَلَمْ تَغْفِرْ لَهُ إِلَهِي مَنْ الَّذِي اسْتَعَاذَ بِكَ فَلَمْ تُعِذْهُ إِلَهِي مَنْ الَّذِي تَوَكَّلَ عَلَيْكَ فَلَمْ تَكْفِهِ إِلَهِي مَنْ الَّذِي تَقَرَّبَ إِلَيْكَ فَلَمْ تُقَرِّبْهُ إِلَهِي مَنْ الَّذِي اسْتَعَاثَ بِكَ فَلَمْ تُغِثْهُ إِلَهِي مَنْ الَّذِي تَقَرَّبَ إِلَيْكَ فَأَبْعَدْتُهُ وَهَرَبَ إِلَيْكَ فَاسْلَمْتَهُ وَأَغَوَّاهُ بِكَ يَا اللَّهُ وَأَغَوَّاهُ وَأَغَوَّاهُ بِكَ يَا اللَّهُ وَأَغَوَّاهُ وَأَغَوَّاهُ بِكَ يَا اللَّهُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٣٤١

١٧-١٤-٣-٤-٣-٦-٣- بعد صلاة يوم الخميس

﴿٥٣٣٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى يَوْمَ الْخَمِيسِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي الْأُولَى مِنْهُنَّ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ الْإِخْلَاصَ إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً وَ فِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الثَّالِثَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَثَلَاثِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الرَّابِعَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۳۵﴾ هیچ بنده‌ای نیست که پاسی از شب را به پا خیزد پس دو رکعت نماز بخواند و در سجود خود برای چهل نفر از برادران دینی خود دعا کند که نام آن‌ها و نام پدرانشان را هم نام ببرد، از خداوند چیزی (و حاجتی) را نمی‌خواهد مگر اینکه به او عطا فرماید.

۱۶-۱-۶-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز روز یکشنبه

﴿۵۳۳۶﴾ هر کس بخواند خدا دعایش را مستجاب کند پس روز یکشنبه برخیزد و وضو گرفته و دو رکعت نماز بعد از ظهر به جا آورد و یازده مرتبه بگوید «أَفْوُضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ» کار خود را به خداوند واگذار می‌کنم که او آگاه به بندگان است»، بعد شروع به خواندن سوره انعام کند و هرگاه رسید به ذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ، دو مرتبه بگوید و «أَفْوُضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ» را یازده مرتبه تکرار کند و هرگاه به «هَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» رسید، بگوید: پروردگارا! در دنیا به ما حسنه (علم و عبادت)، و در آخرت حسنه (عفو و مغفرت) عطا کن، خدایا! من از تو می‌خواهم به حق این پیامبرانت و به حق محمد مصطفی ﷺ ای برآورنده حاجات در این ساعت حاجت مرا برآور، بعد هرگاه به «إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ» رسید، چهل و شش بار بگوید «إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ» بعد بگوید «صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ» و هرگاه به بین دو اسم جلاله خداوند رسید بگوید: «خدای من! کیست که تو را بخواند و اجابتش نکرده باشی، خدای من! کیست که نزد تو گریه و زاری کرده باشد پس تو به او رحم نکرده باشی؟ خدای من چه کسی است که از تو بریده باشد و تو او را وصل و متصل به خودت نکرده باشی؟ خدای من چه کسی است که از تو کمک و یاری جسته و تو یاری‌اش نداده باشی؟ خدای من کیست که از تو درخواست مغفرت کرده باشد و تو او را نبخشیده باشی؟ خدایا! کیست که به تو پناه برده باشد و تو پناهِش نداده باشی؟ خدای من کیست که به تو توکل کرده باشد و تو کفایتش نکرده باشی؟ و کیست که به تو تقرب جسته و تو دورش کرده باشی؟ به‌سوی تو گریخته و تو واگذارش کرده باشی؟ به دادم برس، سوگند می‌دهم تو را ای خدا، که به دادم برس، به دادم برس، خدایا! به دادم برس، سوگند به تو ای خدا، به دادم برس، سوگند به تو ای خدا، ای فریادرس، به فریادم برس، گناهانم را ببخش، ای فریادرس دادخواهان. سوگند به رحمت، ای رحم‌کننده‌ترین رحم‌کنندگان.

۱۷-۱-۶-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز روز پنجشنبه

﴿۵۳۳۷﴾ هر کس روز پنجشنبه چهار رکعت نماز بخواند و در رکعت اول یک مرتبه حمد و یازده مرتبه سوره اخلاص و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و بیست و یک مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت سوم یک مرتبه حمد و سی و یک مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را و در رکعت چهارم یک مرتبه حمد و چهل و یک بار «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند و هر دو رکعت به یک

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

أَرْبَعِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ كُلَّ رُكْعَتَيْنِ بِتَسْلِيمٍ فَإِذَا سَلَّمَ فِي الرَّابِعَةِ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ إِحْدَى وَخَمْسِينَ مَرَّةً وَقَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ إِحْدَى وَخَمْسِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَسْجُدُ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ مِائَةَ مَرَّةً وَتَدْعُو بِمَا شِئْتَ وَقَالَ ﷺ إِنَّ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَقَالَ هَذَا الْقَوْلَ لَوْ سَأَلَ اللَّهُ فِي زَوَالِ الْجِبَالِ لَزَالَتْ أَوْ فِي نُزُولِ الْغَيْثِ لَنَزَلَ وَإِنَّهُ لَا يُحْجَبُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَغْضَبُ عَلَى مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَلَمْ يَسْأَلْهُ حَاجَتَهُ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٦ ص: ٣٧٧

﴿٥٣٣٨﴾ الرسول ﷺ: قَالَ ﷺ إِنَّ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَقَالَ هَذَا الْقَوْلَ لَوْ سَأَلَ اللَّهُ فِي زَوَالِ الْجِبَالِ لَزَالَتْ أَوْ فِي نُزُولِ الْغَيْثِ لَنَزَلَ إِنَّهُ لَا يُحْجَبُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَغْضَبُ عَلَى مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَلَمْ يَسْأَلْ حَاجَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٧٧

١٨-١٦-٣-٤-٣-٦-٣- بعد الصلاة في ليّله الجمعة

﴿٥٣٣٩﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ رُكْعَتَيْنِ يقرأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خَمْسِينَ مَرَّةً وَيَقُولُ فِي آخِرِ صَلَاتِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ الْعَرَبِيِّ غُفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَكَأَنَّمَا قَرَأَ الْقُرْآنَ اثْنَيْ عَشَرَ أَلْفَ مَرَّةً وَرَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْجُوعَ وَالْعَطَشَ وَ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُلَّ هَمٍّ وَ حُزْنٍ وَ عَصَمَهُ مِنْ إِبْلِيسَ وَ جُنُودِهِ وَ لَمْ يَكُتُبْ عَلَيْهِ خَطِيئَةُ النَّبَةِ وَ خَفَّفَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ فَإِنْ مَاتَ فِي يَوْمِهِ أَوْ لَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيداً وَ رَفَعَ عَنْهُ عَذَابُ الْقَبْرِ وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهُ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ وَ تَقَبَّلَ صَلَاتَهُ وَ صِيَامَهُ وَ اسْتَجَابَ دُعَاءَهُ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٦ ص: ٨١

﴿٥٣٤٠﴾ الْحِجَّةُ الْعَظِيمَةُ: فَإِنَّهُ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَ لَا مُؤْمِنَةٍ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ لِلْإِجَابَةِ وَ يُجَابُ فِي وَقْتِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٧٥

١٩-١٦-٣-٤-٣- بعد الصلاة في يوم الجمعة

﴿٥٣٤١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ أَرَادَ أَنْ يُذْكَرَ فَضْلَ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَلْيَصِلْ قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعَ رُكْعَاتٍ يقرأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الصَّلَاةِ اسْتَغْفَرَ اللَّهُ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ يَقُولُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

سلام، پس هرگاه در رکعت چهارم سلام گفت، پنجاه و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند و پنجاه و یک بار بگوید: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ» سپس به سجده رود و در سجده صد مرتبه بگوید: «یا الله یا الله» و هرچه دوست دارد بخواند و پیامبر ﷺ فرمود: هرکس این نماز را بخواند اگر از خدا جابه‌جایی کوه‌ها را بخواند جابه‌جا می‌شوند، و اگر بارش باران بخواند، می‌بارد، این نماز حجابی بین او و خدا باقی نمی‌گذارد و خداوند بلندمرتبه بر کسی که این نماز را بخواند و چیزی از خدا نخواهد غضب خواهد کرد.

﴿۵۳۳۸﴾ هرکس این نماز را بخواند اگر از خدا جابه‌جایی کوه‌ها را بخواند جابه‌جا می‌شوند. اگر بارش باران بخواند، می‌بارد. همانا این نماز حجابی بین او و خدا نمی‌گذارد و خداوند بلندمرتبه بر کسی که این نماز را بخواند و چیزی از خدا نخواهد غضب خواهد کرد.

۱۸-۶-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز شب جمعه

﴿۵۳۳۹﴾ هرکس شب جمعه دو رکعت نماز بگزارد و در هر رکعت پنجاه مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بگوید و در پایان نمازش بگوید: خدایا! درود فرست بر پیامبر عربی، خدا همه گناهان پیشین و پسین او را تا این شب ببامرزد و گویی دوازده‌هزار بار قرآن را خوانده و خداوند روز قیامت از او گرسنگی و تشنگی را رفع می‌کند و همه غم و اندوه را از بین می‌برد و او را از شیطان و سپاهش محفوظ نگاه می‌دارد و قطعاً خطاهای او را نخواهند نوشت و خداوند بلندمرتبه سختی‌های مرگ را بر او سبک خواهد ساخت. و اگر در این روز یا شبش بمیرد شهید مرده است و عذاب قبر را از او برمی‌دارد و چیزی از خداوند نخواهد مگر اینکه به او بدهد و نماز و روزه‌اش را می‌پذیرد و دعایش را اجابت فرماید.

﴿۵۳۴۰﴾ پس هیچ بنده مؤمنی و نه زن مؤمنه‌ای نیست که این نماز را به جا آورد و این دعا را که ذکر شد، هر روز از روی اخلاص بخواند، مگر آنکه درهای آسمان برای او گشوده شود و دعای او در همان وقت به اجابت رسد.

۱۹-۶-۱-۳-۴-۳- بعد از نماز روز جمعه

﴿۵۳۴۱﴾ هرکس بخواند فضیلت روز جمعه را درک کند پس باید قبل از ظهر چهار رکعت نماز بگذارد در هر رکعت پانزده مرتبه حمد و آیه‌الکرسی و پانزده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند. و هرگاه از نمازش تمام شد هفتاد مرتبه «اَسْتَغْفِرُ اللهَ» و پنجاه مرتبه «لا حَوْلَ و لا قُوَّةَ اِلا باللهِ الْعَلِیَّ

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

الْعَظِيمِ خَمْسِينَ مَرَّةً وَيَقُولُ صَلَّى اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَآلِهِ خَمْسِينَ مَرَّةً فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يَقُمْ
مِنْ مَكَانِهِ حَتَّى يُعْقِطَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ وَيَتَقَبَّلَ صَلَاتَهُ وَيَسْتَجِيبَ دُعَاءَهُ وَيَغْفِرَ لَهُ وَآبُؤَيْهِ وَ
يَكْتُبَ اللَّهُ تَعَالَى بِكُلِّ حَرْفٍ خَرَجَ مِنْ فَمِهِ حَبَّةٌ وَعُمْرَةٌ وَيُنِيَّ لَهُ بِكُلِّ حَرْفٍ مَدِينَةً وَيُعْطِيهِ
ثَوَابَ مَنْ صَلَّى فِي مَسَاحِدِ الْأَمْصَارِ الْجَامِعَةِ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مستدرك الوسائل ج: ٦ ص: ٥٤

﴿٥٣٤﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الْفَرِيضَةِ قَرَأَ فِي الْأُولَى فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَسَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى مَرَّةً وَخَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَفِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَإِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ مَرَّةً وَاحِدَةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً وَفِي الرَّكْعَةِ الثَّالِثَةِ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَالْهِكْمُ التَّكَاثُرُ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً وَمِنَ الرَّكْعَةِ الرَّابِعَةِ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَإِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَيَسْأَلُ حَاجَتَهُ؛ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ ج: ٤٦ ص: ٥٦

٢٠٦-١-٣-٤-٦-٣-بَعْدَ الصَّلَاةِ فِي رَجَب

﴿٥٣٤﴾ الرسول ﷺ مَنْ صَلَّى فِي رَجَبِ سِتِّينَ رُكْعَةً فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْهُ رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأَ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ مِنْهُمَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مَرَّةً فَإِذَا سَلَّمَ مِنْهُمَا رَفَعَ يَدَيْهِ وَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَآلِهِ وَيَسِّحْ بِيَدَيْهِ وَجْهَهُ فَإِنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ يَسْتَجِيبُ الدُّعَاءَ وَيُعْطِي ثَوَابَ سِتِّينَ حَجَّةً وَسِتِّينَ عُمْرَةً: بحار الأنوار ج: ٩٥ ص:

38.

﴿٥٣٤﴾ الرسول ﷺ مَنْ صَلَّى لَيْلَةً مِنْ لَيْلَى رَجَبٍ عَشْرَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ غَفَرَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ عَمِلَ وَسَلَفَ مِنْ ذُنُوبِهِ وَكَتَبَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَهُ بِكُلِّ رَكْعَةٍ عِبَادَةَ سِتِّينَ سَنَةً وَأَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِكُلِّ سُورَةٍ قَصْرًا مِنْ لَوْثَةٍ فِي الْجَنَّةِ وَكَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ مِنَ الْأَجْرِ كَمَنْ صَامَ وَصَلَّى

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

الْعَظِيمُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ» و پنجاه مرتبه «صَلَّى اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ آلِهِ» بگوید. هر کس این چنین کند، هنوز از جایش بلند نشده باشد که خداوند از آتش جهنم آزادش کرده و نمازش را می‌پذیرد و دعایش را مستجاب می‌کند و او و پدر و مادرش را بیامرزد و خداوند به ازای هر حرفی که از دهانش خارج شده حج و عمره مفرده برایش می‌نویسد و به‌خاطر هریک حرف، برایش شهری بنا می‌کند و ثواب کسی را می‌دهد که در مساجد شهرهای بزرگ با انبیا ﷺ نماز بخواند.

﴿۵۳۴۲﴾ هر کس در روز جمعه چهار رکعت نماز قبل از نماز واجب بخواند، و در رکعت اول یک مرتبه سوره فاتحه‌الکتاب و یک مرتبه «سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى» و پانزده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ» و پانزده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت سوم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «الْهَآكُمُ التَّكَاثُرُ» و پانزده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت چهارم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ» و پانزده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند و هرگاه نمازش به پایان رسید دست‌هایش را به‌سوی خداوند عزوجل بلند کند و برآورده شدن نیازش را از او بخواهد.

۲۰-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز در ماه رجب

﴿۵۳۴۳﴾ هر کس در ماه رجب شصت رکعت نماز گزارد که در هر شب دو رکعت آن را بخواند و در هر رکعت از آن یک مرتبه سوره فاتحه‌الکتاب و سه مرتبه «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند پس آنگاه که سلام گفت، دو دستش را بلند کند و بگوید: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْإِحْمَدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ آلِهِ: جز الله خدایی نیست که یگانه است و شریک ندارد و سلطنت و سپاس برای اوست، می‌میراند و زنده می‌گرداند و او زنده‌ای است که نمی‌میرد و خوبی‌ها همه به دست اوست و بر همه چیز تواناست و بازگشت همه به‌سوی اوست و هیچ نیرو و قوتی جز از ناحیه خداوند بزرگ و بلندمرتبه نیست. و خدایا! بر محمد و آل آن درود فرست»، آنگاه دو دستش را بر روی صورتش بکشد که خداوند پاک و منزّه دعایش را اجابت می‌کند و ثواب شصت سال حج و شصت سال عمره به او می‌دهد.

﴿۵۳۴۴﴾ هر کس در شبی از شب‌های ماه رجب ده رکعت نماز گزارد و در هر رکعت سوره «فاتحه‌الکتاب» و «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را سه بار بخواند، خداوند تبارک و بلندمرتبه گناهان حال و گذشته‌اش را می‌آمرزد و خداوند تبارک و بلندمرتبه به ازای هر رکعت عبادت شصت سال را برایش می‌نویسد و برای هر سوره، قصری از مروارید در بهشت به او می‌دهد و برایش پاداشی مانند کسی که در آن سال روزه گرفته و نماز خوانده و حج و عمره

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

وَحَجَّ وَاعْتَمَرَ وَجَاهَدَ فِي تِلْكَ السَّنَةِ وَكَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ إِلَى السَّنَةِ الْقَابِلَةِ فِي كُلِّ يَوْمٍ حَجَّةً وَعُمْرَةً وَلَا يَخْرُجُ مِنْ صَلَاتِهِ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ اسْتَأْنَفِ الْعَمَلَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ فَقَدْ أَعْتَقَكَ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ النَّارِ وَكَتَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْمُصَلِّينَ تِلْكَ السَّنَةَ كُلَّهَا وَإِنْ مَاتَ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ مَاتَ شَهِيداً وَاسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاةً وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَأَعْطَى كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ وَبَيَّضَ وَجْهَهُ وَجَعَلَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ سَبْعَ خَنَادِقٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص:

٣٨٠

٢١-٦-٣-١-٤-٣-٦-٣- بعد صلاة ليَّله المبعث

﴿٥٣٤٥﴾ هِيَ لَيْلَةُ الْمَبْعَثِ وَ لَيْلَةُ الْمِعْرَاجِ فَمَنْ صَلَّى تِلْكَ اللَّيْلَةَ انْتَنَى عَشْرَةَ رُكْعَةً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ مِائَةَ مَرَّةٍ وَقَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِائَةَ مَرَّةٍ ثُمَّ يَقْرَأُ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَكَ وَلَا أَشْرَكَ بِكَ شَيْئاً أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَقُولُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عِبَادَةَ عَشْرِينَ سَنَةً وَ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَ اسْتِجَابَ دُعَاةً مَا لَمْ يَدْعُ بِأَنْتُمْ أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ أَوْ هَلَكَ قَوْمٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٩٠

٢٢-٦-٣-١-٤-٣- بعد صلاة يوم المبعث

﴿٥٣٤٦﴾ الصَّادِقُ ﷺ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﷺ: يَوْمَ سَبْعَةِ وَ عَشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ نُبَيَّ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ صَلَّى فِيهِ أَيَّ وَقْتٍ شَاءَ انْتَنَى عَشْرَةَ رُكْعَةً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ بِأَمِّ الْقُرْآنِ وَ سُورَةَ مَا تيسَّرَ فَإِذَا فَرَغَ وَ سَلَّمَ جَلَسَ مَكَانَهُ ثُمَّ قَرَأَ أَمَّ الْقُرْآنِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ وَ الْمُعَوِّذَاتِ الثَّلَاثَ كُلَّ وَاحِدَةٍ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ فَإِذَا فَرَغَ وَ هُوَ فِي مَكَانِهِ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أَشْرَكَ بِهِ شَيْئاً أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَدْعُو فَلَا يَدْعُو بِشَيْءٍ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ فِي كُلِّ حَاجَةٍ إِلَّا أَنْ يَدْعُوَ فِي جَائِحَةٍ قَوْمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛

الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

انجام شده را و جهاد کرده را می‌نویسد و برایش در سال آینده در هر روز ثواب حج و عمره می‌نویسد و نمازش را به پایان نمی‌رساند تا گناهانش را ببخشد پس هرگاه نمازش تمام شد فرشته‌ای از زیر عرش ندا سر می‌دهد که عمل خود را از سر گیر ای بنده خدا که خداوند تو را از آتش جهنم رهانید و خدای بلندمرتبه او را از نمازگزاران آن سال قرار داد و اگر در این میان بمیرد شهید مرده است و خداوند دعایش را اجابت کرده و حاجت‌هایش را برآورده و نامه اعمالش را به دست راستش داده و روسفیدش کرده و بین او و آتش جهنم هفت خندق قرار می‌دهد.

۲۱-۶-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز شب مبعث

﴿۵۳۴۵﴾ آن شب مبعث و شب معراج است پس هرکس در آن شب دوازده رکعت نماز گزارد و در هر رکعت یک مرتبه حمد و سه مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند و وقتی نمازش تمام شد صد مرتبه بر محمد و آل آن درود فرستد و صد مرتبه بگوید: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ: خدایا! مرا و مردان و زنان مؤمن را ببامرز» بعد چهار مرتبه حمد و چهار مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند و بعد چهار مرتبه بگوید: «اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَكَ وَلَا أَشْرَكَ بَكَ شَيْئًا: خدایا! تو پروردگار من هستی برایت شریکی نیست و برایت چیزی را شریک نسازم» و بعد چهار مرتبه بگوید «سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ: منزه است خداوند! سپاس و ستایش مخصوص خداوند است! معبودی جز خداوند نیست، خداوند بزرگ‌تر است و هیچ دگرگونی و قدرتی جز به واسطه خداوند بلندمرتبه با عظمت، وجود ندارد»، خداوند برای او عبادت بیست ساله و رهایی از آتش جهنم را می‌نویسد و دعایش را به جز در مورد گناه و قطع رحم و درخواست هلاکت گروهی مستجاب سازد.

۲۲-۶-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز روز مبعث

﴿۵۳۴۶﴾ امام صادق علیه السلام فرمود: روز بیست و هفتم ماه رجب که پیامبر به پیامبری برانگیخته شدند. هرکس در آن روز هروقت که خواست دوازده رکعت نماز به جا آورد؛ در هر رکعت سوره حمد و سوره‌ای را که آسان باشد بخواند. پس هرگاه تمام کرد و سلام گفت و در جایش نشست، چهار مرتبه حمد و سه سوره معوذ را بخواند. هرگاه تمام کرد در همان جا بگوید: «خدایی جز او نیست و خداوند بزرگ است و حمد و سپاس مخصوص خداوند است و پاک و منزه است او» و چهار مرتبه بگوید: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»، «هیچ نیرو و قوتی جز از ناحیه خداوند بزرگ و بلندمرتبه نیست» و سپس چهار مرتبه بگوید: «خدا، خدا، پروردگار من است که چیزی را شریک او نسازم»، بعد از آن دعا کند. پس از خداوند چیزی را نمی‌خواهد مگر استجاب شود به غیر از فساد گروهی و قطع ارحام.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

﴿٥٣٤٧﴾ الصادقين عليهم السلام: إِذَا مَضَى ثُلُثُ اللَّيْلِ فَقُمْ وَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ بِسُورَةِ الْمُلْكِ وَتَنْزِيلِ السَّجْدَةِ ثُمَّ ادْعُهُ وَقُلْ يَا رَبِّ قَدْ نَامَتِ الْعُيُونُ وَغَارَتِ النُّجُومُ وَأَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُكَ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَنْ يُؤَارَى عَنْكَ لَيْلٌ دَاجٍ وَلَا سَمَاءٌ ذَاتُ أَبْرَاجٍ وَلَا أَرْضٌ ذَاتُ مِهَادٍ وَلَا بَحْرٌ لُجِّيٌّ وَلَا ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ يَا صَرِيخَ الْأَثَرَارِ وَغِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَفْضِلْ لِي حَاجَةً كَذَا وَكَذَا وَلَا تَرُدَّنِي خَائِبًا وَلَا مَحْرُومًا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَإِنَّهَا فِي قَضَاءِ الْحَاجَاتِ كَأَخِذٍ بِالْيَدِ؛ مسار الشيعية ص: ٦٠

٢٣-١-٣-٤-٣-٦-٣- بعد صلاة آخر ليلة من رجب

﴿٥٣٤٨﴾ الرسول ﷺ: صُمْ رَجَبًا حَتَّى إِذَا بَلَغْتَ سَبْعَ لَيَالٍ آخِرَ لَيْلَةٍ فَمِنْ فَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ بِقَلْبٍ وَجَلٍّ ثُمَّ سَلِ اللَّهَ الْوَلَايَةَ وَالْمَعُونَةَ وَالْعَافِيَةَ وَالرَّفْعَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٣

﴿٥٣٤٩﴾ الرسول ﷺ: فِي آخِرِ الشَّهْرِ عَشْرَ رُكْعَاتٍ تَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَاحِدَةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِذَا سَلَّمْتَ فَارْفَعْ يَدَيْكَ إِلَى السَّمَاءِ وَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ثُمَّ امْسَحْ بِهَا وَجْهَكَ وَسَلِّ حَاجَتَكَ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَكَ دَعَاؤُكَ وَيَجْعَلُ اللَّهُ بَيْنَكَ وَبَيْنَ جَهَنَّمَ سَبْعَةَ خَنَادِقَ كُلَّ خَنَدَقٍ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَيَكْتُبُ لَكَ بِكُلِّ رُكْعَةٍ أَلْفَ أَلْفِ رُكْعَةٍ وَيَكْتُبُ لَكَ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَجَوَازُ عَلَى الصِّرَاطِ قَالَ سَلَمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَلَمَّا فَرَغَ النَّبِيُّ ﷺ مِنَ الْحَدِيثِ خَرَرْتُ سَاجِدًا أَبْكِي شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى لِمَا سَمِعْتُ مِنْ هَذَا الْحَدِيثِ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٨٢

٢٤-١-٣-٤-٣-٦-٣- بعد صلاة الليلة الأولى من شعبان

﴿٥٣٥٠﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَةِ الْأُولَى مِنْ شَعْبَانَ مِائَةَ رُكْعَةٍ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ فَإِذَا سَلَّمَ قَرَأَ الْفَاتِحَةَ خَمْسِينَ مَرَّةً دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ شَرَّ أَهْلِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ الْخَبَرَ وَفِي الثَّانِيَةِ خَمْسِينَ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ وَالمُعَوَّدَتَيْنِ مَرَّةً مَرَّةً لَمْ يَكْتُبْ عَلَيْهِ سَيِّئَةٌ إِلَى أَنْ يَحُولَ عَلَيْهِ الْحَوْلُ الْخَبَرَ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۴۷﴾ وقتی از این نماز فارغ شدی به دنبالش سه مرتبه سوره حمد، و چهار مرتبه معوذتین را بخواند. و چهار مرتبه بگوید: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ» و چهار مرتبه بگوید «الله الله ربی لا اشرک به شیئا»، سپس دعا کند. هرآنچه بخواند اجابت می شود مگر باعث فساد گروهی یا قطع رحم باشد.

۲۳-۱-۶-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز آخرین شب رجب

﴿۵۳۴۸﴾ ماه رجب را روزه بگیر و هرگاه هفت شب آخر رسید، برخیز و با دلی ترسان دو رکعت نماز به جا آور، و از خداوند ولایت و کمک و سلامتی و سربلندی در دنیا و آخرت و نجات از آتش جهنم را بخواه.

﴿۵۳۴۹﴾ در آخر این ماه ده رکعت نماز دارد که در هر رکعت یک مرتبه حمد و سه مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و سه مرتبه «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» بخوان، پس هرگاه سلام گفתי دست‌هایت را رو به آسمان بلند کن و بگو: «نیست معبودی جز خدای یگانه بی‌شریک، حکومت مطلق و تمام حمد و ستایش مخصوص اوست، زندگی می‌بخشد و می‌میراند، اوست که حیات دائم دارد و مرگ در او راه ندارد، کلید همه خیرها به دست اوست و او بر همه چیز قادر و تواناست و بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و هیچ نیرو و قوتی جز از ناحیه خداوند بزرگ و بلندمرتبه نیست»، سپس دست‌هایت را روی صورتت بکش و حاجتت را بخواه که دعایت مستجاب می‌شود، و خداوند بین تو و جهنم هفت خندق قرار می‌دهد که فاصله هر خندق گویی بین آسمان و زمین است و برای به ازای هر رکعت یک میلیون رکعت می‌نویسد و برای دوری از آتش و مجوز عبور از صراط را می‌نویسد. سلمان فارسی که خداوند از او راضی باد درباره این حدیث می‌فرماید زمانی که پیامبر حدیث را به پایان رساندند به سجده رفتم و گریستم و شکر خداوند را به خاطر شنیدن این حدیث به جا آوردم.

۲۴-۱-۶-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز شب اول شعبان

﴿۵۳۵۰﴾ هرکس در شب اول ماه شعبان صد رکعت نماز با حمد و توحید گزارد، پس هرگاه سلام گفت، سوره فاتحه را پنجاه مرتبه بخواند، خداوند شر اهل آسمان و زمین را از او دفع می‌کند. و هرکس در شب دوم پنجاه رکعت با حمد و توحید و معوذتین بخواند، تا یک سال

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

فِي الثَّلَاثَةِ رُكْعَتَيْنِ بِالْفَاتِحَةِ وَالتَّوْحِيدِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الْخَبَرَ وَفِي الرَّابِعَةِ أَرْبَعِينَ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً كُتِبَ لَهُ بِكُلِّ رُكْعَةٍ ثَوَابُ أَلْفِ سَنَةِ الْخَبَرِ وَفِي الْخَامِسَةِ رُكْعَتَيْنِ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ خَمْسَمِائَةٍ وَيُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ ﷺ بَعْدَ التَّسْلِيمِ سَبْعِينَ مَرَّةً قَضَى اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَاجَةٍ مِنْ حَوَائِجِ الدَّارَيْنِ وَأُعْطِيَ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ مُدْنًا فِي الْجَنَّةِ وَفِي السَّادِسَةِ أَرْبَعًا بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ عَشْرًا قَبِضَ اللَّهُ رُوحَهُ عَلَى السَّعَادَةِ الْخَبَرَ وَفِي السَّابِعَةِ رُكْعَتَيْنِ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ مِائَةً فِي الْأُولَى وَفِي الثَّانِيَةِ بِالْحَمْدِ وَآيَةِ الْكُرْسِيِّ مَرَّةً أَجَابَ اللَّهُ دُعَاءَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٠

٢٥-٢٦-٣-٤-٣-٦-٣- بعد صلاة في السابعة من شعبان

﴿٥٣٥١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى فِي...شَعْبَانَ...فِي السَّابِعَةِ رُكْعَتَيْنِ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ مِائَةً فِي الْأُولَى وَفِي الثَّانِيَةِ بِالْحَمْدِ وَآيَةِ الْكُرْسِيِّ مَرَّةً أَجَابَ اللَّهُ دُعَاءَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٠

﴿٥٣٥٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَةِ السَّابِعَةِ مِنْ شَعْبَانَ رُكْعَتَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ مَرَّةً وَمِائَةً مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَفِي الرُّكْعَةِ الثَّانِيَةِ الْحَمْدُ مَرَّةً وَآيَةِ الْكُرْسِيِّ مِائَةً مَرَّةً قَالَ النَّبِيُّ ﷺ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ دُعَائِهِ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَكَتَبَ لَهُ كُلَّ يَوْمٍ ثَوَابَ شَهِيدٍ وَلَا يَكُونُ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٩١

٢٦-٢٦-٣-٤-٣-٦-٣- بعد صلاة في ليلة الخامسة عشر من شعبان

﴿٥٣٥٣﴾ الرسول ﷺ: وَمَنْ صَلَّى فِي لَيْلَةِ الْخَامِسَةِ عَشَرَ مِنْ شَعْبَانَ بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ أَرْبَعَ رُكْعَاتٍ يقرأ في كل رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً فَإِذَا فَرَغَ قَالَ يَا رَبِّ اغْفِرْ لَنَا عَشْرَ مَرَّاتٍ يَا رَبِّ ارْحَمْنَا عَشْرَ مَرَّاتٍ يَا رَبِّ تَبَّ عَلَيْنَا عَشْرَ مَرَّاتٍ وَيقرأ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَقُولُ سُبْحَانَ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى وَيُمِيتُ الْأَحْيَاءَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٩٤

﴿٥٣٥٤﴾ الرسول ﷺ: يَقُولُ بَعْدَ تَسْلِيمِهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا عَشْرًا يَا رَبِّ ارْحَمْنَا عَشْرًا سُبْحَانَ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى وَيُمِيتُ الْأَحْيَاءَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرًا اسْتَجِيبَ لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

برایش گناهی نوشته نمی‌شود. در شب سوم دو رکعت با فاتحه و پانزده بار توحید که برایش درهای بهشت باز می‌شود. و شب چهارم، چهل رکعت با حمد و بیست و پنج مرتبه توحید که برایش برای هر رکعت ثواب هزار سال است. و شب پنجم، دو رکعت با حمد و پانصد مرتبه توحید و بعد از سلام هفتاد مرتبه بر پیامبر درود فرستد و خداوند هزار حاجت از حاجت‌های دنیا و آخرتش را برآورده کند و به تعداد ستاره‌های آسمان در بهشت به او شهر داده می‌شود و شب ششم چهار رکعت با حمد و ده بار توحید که خداوند روحش را با سعادت‌مندی می‌گیرد و در شب هفتم دو رکعت که حمد و صد مرتبه توحید در رکعت اول و در رکعت دوم حمد و یک مرتبه آیه‌الکرسی که خداوند دعایش را اجابت خواهد کرد.

۲۵-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز شب هفتم شعبان

﴿۵۳۵۱﴾ هرکس در هفتم ماه شعبان دو رکعت نماز بگزارد، با یک مرتبه حمد و صد مرتبه توحید در رکعت اول، و در رکعت دوم یک حمد و یک مرتبه آیه‌الکرسی، خداوند دعایش را استجاب می‌کند.

﴿۵۳۵۲﴾ هرکس در شب هفتم ماه شعبان دو رکعت نماز با یک مرتبه سوره فاتحه و صد مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و صد مرتبه آیه‌الکرسی بخواند، پیامبر ﷺ فرمود: هیچ مرد و زن مؤمنی نیست که این نماز را بخواند و خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت نکند و حاجت‌هایش را به جا نیاورد و در هر روز ثواب شهیدی برایش نوشته می‌شود، تا گناهی و اشتباهی بر او باقی نماند.

۲۶-۱-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از نماز شب نیمه شعبان

﴿۵۳۵۳﴾ هرکس در شب پانزدهم ماه شعبان بین نماز مغرب و عشا چهار رکعت نماز بخواند و در هر رکعت یک مرتبه حمد و ده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند و در روایتی دیگر یازده مرتبه بخواند، بعد هرگاه به پایان رسید ده مرتبه بگوید: «یا رب اغفر لنا» و ده مرتبه «یا رب ارحمنا» و ده مرتبه «یا رب تب علینا» و بیست و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بگوید، بعد ده مرتبه بگوید «سبحان الذی یحیی الموتی و یمیت الأحياء و هو علی کل شیء قدیر»، خداوند برایش مستجاب کند (حوائج او را).

﴿۵۳۵۴﴾ بعد از سلامش ده بار بگوید: «خدا یا! ما را بیامرز»، و ده بار بگوید: «به ما رحم کن»، و ده بار بگوید: «پاک و منزّه است کسی که مردگان را زنده می‌کند و زنده‌ها را می‌میراند درحالی‌که او بر همه چیز تواناست»، دعایش اجابت می‌شود.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٢٧-١-٣-٤-٦-٣- بعد الصلاة في ليلة إحدى وعشرين من شهر رمضان

﴿٥٣٥﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَمَانِي رَكَعَاتٍ

فُتِحَتْ لَهُ سَبْعُ سَمَاوَاتٍ وَاسْتُجِيبَ لَهُ الدُّعَاءُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٤٠

٢٨-٦-١-٣-٤-٦-٣- بَعْدَ الصَّلَاةِ فِي لَيْلَةٍ ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ

﴿٥٣٥٦﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَمَانِي رَكَعَاتٍ

فَتُحَتُّ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَاسْتُجِيبَ دُعَاؤُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٤٠

٢٩-٦-١-٣-٤-٦-٣- بعد صلاة آخر ليلة من رمضان

﴿٥٣٥٧﴾ الرسول ﷺ مِنْ صَلَّيْ فِي آخِرِ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ عَشْرَ رَكَعَاتٍ يَقُولُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ

فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَيَقُولُ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ عَشْرَ مَرَّاتٍ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَيَتَشَهَّدُ فِي كُلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ يُسَلِّمُ فَإِذَا فَرَغَ

مِنْ آخِرِ عَشْرِ رَكَعَاتٍ قَالَ بَعْدَ قِرَآءَتِهِ مِنَ التَّسْلِيمِ اسْتَغْفِرُ اللَّهَ أَلْفَ مَرَّةٍ فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الْاسْتِغْفَارِ

سَجَدَ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ

رَحِيمُهُمَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَتَقَبَّلْ مِنَّا صَلَاتَنَا وَصِيَامَنَا

وَقِيَامَنَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَالَّذِي بَعَنِي بِالْحَقِّ إِنَّهُ لَا يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ وَ

يَتَقَبَّلُ مِنْهُ شَهْرَ رَمَضَانَ وَيَتَجَاوَزَ عَنْ ذُنُوبِهِ وَإِنْ كَانَ قَدْ أَذْنَبَ سَبْعِينَ ذَنْبًا كُلُّ ذَنْبٍ أَعْظَمُ مِنْ

ذُنُوبَ الْعِبَادِ وَيَقْبَلُ مِنْ جَمِيعِ أَهْلِ الْكُورَةِ الَّتِي هُوَ فِيهَا وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لَجَبْرِئِيلَ يَا جَبْرِئِيلُ

يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنْهُ خَاصَّةً شَهْرَ رَمَضَانَ وَمِنْ جَمِيعِ أَهْلِ بِلَادِهِ عَامَّةً قَالَ نَعَمْ وَالَّذِي بَعَثَكَ نَبِيًّا إِنَّهُ

مِنْ كَرَامَتِهِ عَلَيْهِ وَعَظُمُ مَنْزِلَتِهِ لِرَبِّهِ يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنْهُ وَمِنْهُمْ صَلَوَاتُهُمْ وَصِيَامُهُمْ وَقِيَامُهُمْ وَيَغْفِرُ

لَهُمْ ذُنُوبُهُمْ وَ يَسْتَجِيبُ لَهُ دُعَاءَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢١٩

﴿٥٣٥٨﴾ الرّسول ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ أَنَّ جِبْرِيلَ خَبَرَنِي عَنْ إِسْرَافِيلَ عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَ

تَعَالَى أَنَّهُ قَالَ مَنْ صَلَّى فِي آخِرِ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ عَشْرَ رَكَعَاتٍ يَقُولُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ

الْكِتَابَ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَيَقُولُ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ عَشْرَ مَرَّاتٍ سُبْحَانَ اللَّهِ

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَيَتَشَهَّدُ فِي كُلِّ رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ يُسَلِّمُ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ آخِرِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲۷-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز شب بیست و یکم رمضان

﴿۵۳۵۵﴾ چهل حدیث ۹۴ حدیث ۴۰ - هر که شب بیست و یکم ماه رمضان هشت رکعت نماز بخواند، درهای هفت آسمان برای او گشوده شود و دعایش به اجابت رسد.

۲۸-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز شب بیست و سوم رمضان

﴿۵۳۵۶﴾ چهل حدیث ۹۴ حدیث ۴۰ - هر که شب بیست و سوم ماه رمضان هشت رکعت نماز بخواند، درهای آسمانهای هفتگانه برای او باز شود و دعایش مستجاب شود.

۲۹-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز شب آخر رمضان

﴿۵۳۵۷﴾ هر کس در شب آخر ماه مبارک رمضان ده رکعت نماز بخواند - با این کیفیت که - در هر رکعت سوره «حمد» را یک مرتبه و سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را ده بار بخواند و در رکوع و سجده آن ده مرتبه: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ» بگوید، و در هر دو رکعت تشهد و سلام گفته و از نماز خارج شود، و چون از ده رکعت نماز فارغ شد، هزار مرتبه استغفار کند «استغفر الله» بگوید، پس از استغفار به سجده رفته و بگوید: «یا حی یا قیوم، یا ذوالجلال و الاکرام، یا رحمان الدنيا والآخرة ورحیمهما، یا ارحم الراحمین: یا اله الاولین و الآخرین اغفر لنا ذنوبنا و تقبل منا صلاتنا و صیامنا و قیامنا» پیامبر ﷺ فرمود: به حق کسی که مرا به حق برانگیخت، سرش را از سجده بر نمی دارد تا خداوند گناهانش را بخشیده و ماه رمضان را از او قبول کرده و از گناهانش بگذرد و حتی اگر آن هفتاد گناه کرده باشد و هر گناه آن بزرگتر از گناهان همه بندگان باشد و از همه اهل شهر بپذیرد که در آن هستند، پیامبر از جبرئیل پرسید: خداوند از او مخصوصاً در ماه رمضان و از همه اهل سرزمینش می پذیرد، فرمود: بله، سوگند به پروردگاری که تو را به پیامبری برانگیخت او برای احترام به اوست و بزرگ داشتن منزلتش برای پروردگارش و خداوند از او و آن نماز و روزه و شب زنده داریشان را می پذیرد و گناهانشان را می بخشد و دعایشان را مستجاب می کند.

﴿۵۳۵۸﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، جبرئیل از اسرافیل، و او از خدای تبارک و تعالی به من خبر داد که فرمود: هر کس در شب آخر ماه مبارک رمضان ده رکعت نماز بخواند - به این کیفیت که - در هر رکعت سوره «حمد» را یک مرتبه و سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را ده بار بخواند و در رکوع و سجده آن ده مرتبه «سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ» بگوید. و در هر دو رکعت تشهد و سلام گفته و از نماز خارج شود، و چون از ده رکعت نماز فارغ

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

عَشْرَ رَكَعَاتٍ قَالَ بَعْدَ فَرَغِهِ مِنَ التَّسْلِيمِ اسْتَغْفِرُ اللَّهَ أَلْفَ مَرَّةٍ فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الاسْتِغْفَارِ سَجَدَ وَ يَقُولُ فِي سُجُودِهِ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ رَحِيمَهُمَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ تَقَبَّلْ مِنَّا صَلَاتَنَا وَ صِيَامَنَا وَ قِيَامَنَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّهُ لَا يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ وَ يَتَقَبَّلَ مِنْهُ شَهْرَ رَمَضَانَ وَ يَتَجَاوَزَ عَنْ ذُنُوبِهِ وَإِنْ كَانَ قَدْ أَذْنَبَ سَبْعِينَ ذَنْبًا كُلُّ ذَنْبٍ أَعْظَمُ مِنْ ذُنُوبِ الْعِبَادِ وَ يَتَقَبَّلُ مِنْ جَمِيعِ أَهْلِ الْكُورَةِ الَّتِي هُوَ فِيهَا وَ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجَبْرِئِيلَ يَا جَبْرِئِيلُ يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنْهُ خَاصَّةً شَهْرَ رَمَضَانَ وَ مِنْ جَمِيعِ أَهْلِ بِلَادِهِ عَامَّةً قَالَ نَعَمْ وَ الَّذِي بَعَثَكَ نَبِيًّا إِنَّهُ مِنْ كَرَامَتِهِ عَلَيْهِ وَ عَظَمَ مَنْزِلَتِهِ لِرَبِّهِ يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنْهُ وَ مِنْهُمْ صَلَوَاتُهُمْ وَ صِيَامُهُمْ وَ قِيَامُهُمْ وَ يَغْفِرُ لَهُمْ ذُنُوبَهُمْ وَ يَسْتَجِيبُ لَهُ دُعَاءَهُ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّهُ مَتَى صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ اسْتَغْفَرَ هَذَا الاسْتِغْفَارَ يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنْهُ صَلَاتَهُ وَ صِيَامَهُ وَ قِيَامَهُ وَ يَغْفِرُ لَهُ وَ يَسْتَجِيبُ دُعَاءَهُ لَدَيْهِ؛ مستدرك الوسائل ج: ٦ ص:

٢١٩

٣٠-١-٣-٤-٣- بعد صلاة ليلة الفطر

﴿٥٣٥٩﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ الْفِطْرِ عَشْرَ رَكَعَاتٍ يقرأ في كُلِّ رَكْعَةٍ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ يَقُولُ فِي رُكُوعِهِ وَ سُجُودِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ ثُمَّ يَتَشَهَّدُ وَ يُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ فَإِذَا فَرَغَ مِنْهَا قَالَ أَلْفَ مَرَّةٍ اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ ثُمَّ يَسْجُدُ وَ يَقُولُ فِي سُجُودِهِ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ رَحِيمَهُمَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ تَقَبَّلْ صَوْمِي وَ صَلَاتِي وَ قِيَامِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّهُ لَا يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ وَ يَتَقَبَّلَ مِنْهُ شَهْرَ رَمَضَانَ وَ يَتَجَاوَزَ عَنْ ذُنُوبِهِ وَإِنْ كَانَ قَدْ أَذْنَبَ سَبْعِينَ ذَنْبًا كُلُّ ذَنْبٍ مِنْهُ أَعْظَمُ مِنْ ذُنُوبِ الْعِبَادِ قُلْتُ يَا جَبْرِئِيلُ أَ يَتَقَبَّلُ مِنْهُ خَاصَّةً شَهْرَ رَمَضَانَ أَوْ مِنْ جَمِيعِ عِبَادِهِ فِي بِلَادِهِ قَالَ نَعَمْ وَ الَّذِي بَعَثَكَ نَبِيًّا يَا مُحَمَّدُ إِنَّ مِنْ كَرَامَتِهِ عَلَى اللَّهِ وَ عَظَمَ مَنْزِلَتِهِ يَتَقَبَّلُ مِنْهُ وَ مِنْهُمْ وَ يَقْبَلُ مِنْ جَمِيعِ الْمُؤَحِّدِينَ فِيمَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَ الْمَغْرِبِ صَلَاتَهُمْ وَ صِيَامَهُمْ وَ يَغْفِرُ لَهُمْ ذُنُوبَهُمْ وَ يَسْتَجِيبُ دُعَاءَهُمْ بَعْدَ مَا يُحْيُونَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٣٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

شد، هزار مرتبه استغفار کند «استغفرالله» بگوید، پس از استغفار به سجده رفته و بگوید: یا حی یا قیوم، یا ذوالجلال و الاکرام، یا رحمان الدنيا و الآخرة و رحیمهما، یا ارحم الراحمین: یا اله الاولین و الآخرین اغفر لنا ذنوبنا و تقبل منا صلاتنا و صیامنا و قیامنا»، پیامبر خدا ﷺ فرمود: سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، این شخص سر از سجده بر ندارد تا اینکه آمرزیده شود، و روزه‌هایش در ماه رمضان قبول گشته و از گناهانش گذشته باشند هرچند هفتاد گناه مرتکب شده باشد که هریک از گناه همه بندگان بزرگ‌تر باشد، پیامبر خدا ﷺ فرمود من جبرئیل را گفتم: تنها از او ماه رمضان پذیرفته می‌شود یا از همه بندگان در همه سرزمین‌ها، گفت: آری سوگند به آن که تو را به حق به نبوت برانگیخت ای محمد! از جمله کرامت او بر خدا و بزرگی مقام و منزلتش نزد خدا اینکه پذیرفته می‌شود از او و از ایشان، و قبول می‌شود از تمام موحدان در میان مشرق و مغرب نمازشان و روزه‌شان و آمرزیده می‌شود گناهانشان، و مستجاب می‌گردد دعاهایشان بعد از آنکه امر خدا را اطاعت کردند، و سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرکس به جا آورد این نمازها را و درخواست آمرزش کند بدین استغفار خداوند نماز و روزه و شب‌زنده‌داری او را قبول فرماید و او را بیامرزد و دعایش را مستجاب فرماید.

۳۰-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز شب عید فطر

﴿۵۳۵۹﴾ هرکس شب عید فطر ده رکعت نماز به جا آورد و در هر رکعت سوره حمد را یک مرتبه و «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را ده مرتبه بخواند، و در رکوع و سجده خود بگوید: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ»، سپس بعد از هر دو رکعت تشهد بخواند و سلام بگوید، و چون از نماز فارغ شد هزار بار بگوید: «استغفرالله و اتوب الیه»، سپس به سجده رود و در سجده خود بگوید: «یا حی یا قیوم، یا ذوالجلال و الاکرام، یا رحمان الدنيا و الآخرة و رحیمهما، یا اکریم الأکرمین، یا ارحم الراحمین، یا اله الاولین و الآخرین اغفر لی ذنوبی و تقبل صومی و صلاتی و قیامی» پیامبر خدا ﷺ فرمود: سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخته است، این شخص سر از سجده بر نمی‌دارد مگر اینکه آمرزیده می‌شود، و روزه ماه رمضان از او قبول می‌گردد، و خدا از گناهان او می‌گذرد، هرچند هفتاد گناه مرتکب شده باشد که هر گناهی از گناهان همه بندگان بزرگ‌تر باشد. پیامبر خدا ﷺ فرمود: به جبرئیل گفتم: آیا ماه رمضان تنها از او پذیرفته می‌شود یا از همه بندگان خدا در تمام نقاط روی زمین پذیرفته می‌گردد؟ فرمود: بلی، سوگند به آن که تو را ای محمد به حق به نبوت برانگیخته است، از جمله کرامت‌های او بر خدا و بزرگی مقام و منزلتش این است که خداوند ماه رمضان او و آنان را بپذیرد، و از تمام خداپرستانی که میان مشرق و مغرب زندگی می‌کنند نماز و روزه‌شان را قبول کند، و گناهانشان را بیامرزد، و دعایشان را مستجاب کند، پس از آنکه آنان را زنده کند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٣٦٠﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ الْفِطْرِ رَغَتَيْنِ يقرأ فِي الْأُولَى الْحَمْدَ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةً وَفِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مَرَّةً وَاحِدَةً لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ الدُّعَاءُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ ... بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٢٠

﴿٥٣٦﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ إِنَّ الْمَغْفِرَةَ تَنْزِلُ عَلَى مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ لَيْلَةً الْقَدَرُ فَقَالَ يَا حَسَنُ إِنَّ الْقَارِيحَارَ إِنَّمَا يُعْطَى أَجْرُهُ عِنْدَ فَرَاغِهِ مِنْ ذَلِكَ لَيْلَةِ الْعِيدِ قُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ فَمَا يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَفْعَلَ فِيهَا قَالَ إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَاغْتَسِلْ فَإِذَا صَلَّيْتَ الْمَغْرِبَ وَالْأَرْبَعِ الَّتِي بَعْدَهَا فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَقُلْ يَا ذَا الْمَنِّ وَالطَّوْلِ يَا ذَا الْجُودِ يَا مُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَنَاصِرَهُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاعْفِرْ لِي كُلَّ ذَنْبٍ أَحْصَيْتُهُ وَهُوَ عِنْدَكَ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ثُمَّ تَخَرَّ سَاجِدًا وَقُولْ مِائَةَ مَرَّةٍ أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ ثُمَّ تَسْأَلُ حَاجَتَكَ فَإِنَّهَا تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١١٥

٣١-٤-١-٣-٤-٦-٣-بَعْدَ صَلَاةِ يَوْمِ عَرَفَةَ

﴿٥٣٦٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى يَوْمَ عَرَفَةَ قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ إِلَى الدُّعَاءِ فِي ذَلِكَ وَيَكُونُ بَارِزاً تَحْتَ السَّمَاءِ رَكْعَتَيْنِ وَاعْتَرَفَ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِذُنُوبِهِ وَأَقْرَأَ لَهُ بِخَطَايَاهُ نَالَ مَا نَالَ الْوَاقِفُونَ بِعَرَفَةَ مِنَ الْفَوْزِ وَغُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٨٣

٣٢-١٠٤-٣-٤-٣-٦-٣- بعد صلاة يوم الغدير

﴿٥٣٦﴾ الصادق عليه السلام: صِيَامُ يَوْمٍ غَيْرِ خُمْ يَعْدِلُ صِيَامَ عُمْرِ الدُّنْيَا لَوْ عَاشَ إِنْسَانٌ ثُمَّ صَامَ مَا عُمِّرَتِ الدُّنْيَا لَكَانَ لَهُ ثَوَابُ ذَلِكَ وَصِيَامُهُ يَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ مِائَةَ حَبَّةٍ وَ مِائَةَ عُمْرَةٍ فِي كُلِّ عَامٍ مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّاتٍ وَ هُوَ عِيدُ اللَّهِ جَلَّ اسْمُهُ الْأَكْبَرُ وَ مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا وَ تَعِيدُ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ عَرَفَهُ حُرْمَتُهُ وَ اسْمُهُ فِي السَّمَاءِ يَوْمَ الْعِيدِ الْمَعْهُودِ وَ فِي الْأَرْضِ يَوْمَ الْمِيثَاقِ الْمَأْخُودِ وَ الْجَمْعُ الْمَشْهُودِ وَ مَنْ صَلَّى فِيهِ رُعْتَيْنِ يَغْسِلُ لُهُمَا قَبْلَ الزَّوَالِ بِنِصْفِ سَاعَةٍ ثُمَّ يَصْلِيهِمَا مَعَ الزَّوَالِ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى يَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ مِنْهُمَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَ سُورَةَ الْإِخْلَاصِ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ سُورَةَ الْقَدْرِ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ عَشْرَ مَرَّاتٍ هِيَ تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ مِائَةَ أَلْفِ عُمْرَةٍ وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهُ تَعَالَى حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ إِلَّا قَضَاهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٢١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۶۰﴾ هر کس شب عید فطر دو رکعت نماز گزارد و در رکعت اول یک مرتبه حمد و هزار مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند، هر چه از خداوند بخواهد به او می‌دهد.

﴿۵۳۶۱﴾ به ابی‌عبدالله عرض کردم: فدایت شوم، مردم می‌گویند: آمرزش و مغفرت بر کسی که ماه رمضان را روزه گرفته است، در شب قدر نازل می‌شود، آیا این کلام صحیح است؟ حضرت فرمودند: ای حسن، کارگر وقتی از عملش فارغ شد، اجرتش را می‌دهند و پایان عمل روزه‌دار، شب عید است، بنابراین در شب عید، مغفرت و آمرزش که پاداش روزه‌داران است نازل می‌شود. عرض کردم: فدایت شوم، چه عملی سزاوار است در این شب انجام بدهیم؟ حضرت فرمودند: وقتی آفتاب غروب کرد غسل کن و بعد از خواندن نماز مغرب دو دست را بلند کن و بگو: «یا ذا أَلْمَن، یا ذا الْحَوْل، یا ذا الْجُود، یا مُصْطَفی مُحَمَّد و ناصره صَل عَلَی مُحَمَّد و عَلَی أَهْلِ بَیْتِهِ و اغْفِر لَی کُل ذَنْب احْصَیْتَهُ عَلَی و نَسِیْتَهُ و هُو عِنْدَک فِی کِتَاب مَبِین»، «ای صاحب نعمت و بخشش و قدرت! ای برگزیننده و یاری‌کننده محمد! بر محمد و خاندانش درود فرست و هر گناهی را که انجام داده‌ام و آن را فراموش کرده‌ام و آن در محضر تو، در کتابی آشکار ثبت است بر من ببخشای و بیامرز»، سپس به سجده برو و صد مرتبه بگو: «أتوب الی الله»، بعد حوائج خود را از خدا بخواه، اگر خدا بخواهد اجابت می‌شود.

۳۱-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز روز عرفه

﴿۵۳۶۲﴾ هر کس در روز عرفه قبل از اینکه دعای آن به پایان رسد، در زیر آسمان دو رکعت نماز بگزارد درحالی که نزد خداوند به گناهانش اعتراف کند و به اشتباهاتش اقرار کند به هر آنچه به کسانی که آنجا هستند از رستگاری عطا می‌شود، به او هم می‌رسد. و خداوند گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌بخشد.

۳۲-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز روز غدیر

﴿۵۳۶۳﴾ روزه روز غدیر خم برابر روزه داشتن تمام عمر دنیا باشد - اگر آدمی زنده باشد - و نماز آن نزد خدای تعالی سببانه برابر صد حج و صد عمره نیکوی مقبول باشد و آن روز عید اکبر و بزرگ‌ترین عیده‌است و هیچ پیامبری را نفرستاد جز اینکه این روز را برایش عید کرد و حرمتش را برایش بیان کرد و نامش در آسمان به «روز عید پیمان گرفته شده» معروف است و در زمین «روز میثاق گرفته شده و روز جمع شدن برای شهادت» است و کسی که نیم ساعت قبل از ظهر غسل کند و هنگام ظهر برای شکر خدای بلندمرتبه دو رکعت نماز به جا آورد و در هر رکعت از آن فاتحه‌الکتاب و سوره اخلاص و سوره قدر و آیه‌الکرسی را ده مرتبه بخواند، این نماز نزد خداوند برابر با صد هزار عمره می‌باشد و حاجتی از حاجات دنیا و آخرت از خداوند بلندمرتبه خواسته نشود مگر اینکه روا شود.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٣٦٤﴾ الصادق (عليه السلام): ثُمَّ يَدْعُو فِي دُبُرِ الرَّكْعَتَيْنِ بِالدُّعَاءِ الْمَعْرُوفِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٢١

﴿٥٣٦﴾ الصادق عليه السلام: دَعَا بِعَقَبِ الصَّلَاةِ بِالْدُّعَاءِ الَّذِي جَاءَ بِهِ؛ مُصَابِحُ الْمُتَهَجِّدِ ص: ٧٣٧

٣٣-١-٤-٣-٦-٢-٣- بَعْدَ صَلَاةٍ فِي الرَّابِعِ وَالْعَشْرِينَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ

﴿٥٣٦﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى فِي هَذَا الْيَوْمِ يَغْنَى الرَّابِعَ وَالْعَشْرِينَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ رُكْعَتَيْنِ قَبْلَ الزَّوَالِ يَنْصِفُ سَاعَةً شُكْرًا لِلَّهِ عَلَى مَا مَنَّ بِهِ عَلَيْهِ وَخَصَّهُ بِهِ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ أَمْ الْكِتَابَ مَرَّةً وَاحِدَةً وَعَشْرَ مَرَّاتٍ فُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَعَشْرَ مَرَّاتٍ آيَةَ الْكُرْسِيِّ إِلَى قَوْلِهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ وَعَشْرَ مَرَّاتٍ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ عَدَدْتُ عِنْدَ اللَّهِ مِائَةَ أَلْفِ حَجَّةٍ وَمِائَةَ أَلْفِ عُمرَةٍ وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا قَضَاهَا لَهُ كَأَنَّهُ مَا كَانَتْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛

وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٧١

٣٤-١-٣-٤-٦-٣-بَعْدَ صَلَاةِ الزَّيَّارَةِ

﴿٥٣٦﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ فَمَا لِمَنْ صَلَّى عَنْدهُ قَالَ مَنْ صَلَّى عَنْدهُ رَكْعَتَيْنِ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئاً

إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٧٨

(٥٣٦٨) ثُمَّ صَلِّ لِكُلِّ إِمَامٍ رَكْعَتَيْنِ وَادْعُ بِمَا تُحِبُّ فَإِنَّهُ مَوْضِعُ إِجَابَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص:

۲۱۱

﴿٥٣٦﴾ الصادق عليه السلام: صَلِّ أَرْبَعًا وَاسْأَلِ اللَّهَ حَاحَتَكَ؛ كامل الزيارات ص: ١٣٣

﴿٥٣٧٠﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَزُرْ قَبْرَ جَدِّي الرضا عليه السلام بَطُوسَ وَهُوَ عَلَى غُسْلٍ وَثِيْبٌ عِنْدَ رَأْسِهِ رُكْعَتَيْنِ وَلْيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي قُبُورِهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ مَا ثَمًّا أَوْ قَطِيعَةً رَجِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٩

٣٥-٦-١-٣-٤-٦-٣- بَعْدَ الصَّلَاةِ فِي مَسْجِدِ الْكُوفَةِ

﴿٥٣٧١﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: مَنْ صَلَّى فِي مَسْجِدِ الْكُوفَةِ رَكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ الْحَمْدَ وَالْمُعَوِّذَيْنِ وَالْإِخْلَاصَ وَالْكَافِرُونَ وَالنُّصْرَ وَالْقُدْرَ وَسَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى فَإِذَا سَلَّمَ سَبَّحَ تَسْبِيحَ الزَّهْرَاءِ عليها السلام ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ أَيَّ حَاجَةٍ شَاءَ قَضَاهَا لَهُ وَاسْتَجَابَ دُعَاؤُهُ؛

وسائل الشيعة ج: ٥ ص: ٢٦٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۶۴﴾ سپس به دنبال آن دو رکعت با این دعای معروف دعا کند.

﴿۵۳۶۵﴾ با دعایی در تعقیب نماز، خداوند را خواند.

۳۳-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز روز بیست و چهارم ذی الحجه

﴿۵۳۶۶﴾ هر کس در این روز، یعنی روز بیست و چهارم از ماه ذی الحجه نیم ساعت قبل از غروب خورشید نماز گزارد و برای آنچه به او عطا کرده و اختصاص یافته شکر خدای را به جا آورد و در هر رکعت یک مرتبه سوره حمد و ده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و ده مرتبه آیه الکرسی را تا «هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ» و ده مرتبه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» را بخواند، در برابر خداوند برابر است با صد هزار حج و صد هزار عمره و خداوند اگر بخواهد تمام حاجت های دنیا و آخرتش را اجابت می کند.

۳۴-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز زیارت

﴿۵۳۶۷﴾ گفتم: کسی که نزد قبر مطهرش دو رکعت نماز بخواند، از خداوند چیزی را درخواست نمی کند مگر آنکه حق جل و علی آن را به او عطا می فرماید.

﴿۵۳۶۸﴾ سپس برای هر امامی دو رکعت نماز بگزار و هر چه دوست داری بخواه، پس همانا آنجا جایگاه اجابت است.

﴿۵۳۶۹﴾ چهار رکعت نماز بخوان و از خداوند متعال حاجت خود را درخواست کن.

﴿۵۳۷۰﴾ هر که نزد خدا حاجتی دارد غسل کرده و قبر جدم رضا علیه السلام را در طوس زیارت کند و دو رکعت نماز بالای سر آن حضرت بخواند و برآورده شدن نیازش را در قنوت نماز از خدای تعالی بخواهد که به اجابت می رسد در صورتی که برای گناه یا قطع رحم نباشد.

۳۵-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز در مسجد کوفه

﴿۵۳۷۱﴾ هر کس در مسجد کوفه دو رکعت نماز بخواند و در هر رکعت یک مرتبه حمد و معوذتین و اخلاص و کافرون و نصر و قدر و «سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى» را بخواند، پس بعد از سلام تسبیح حضرت زهرا علیها السلام را بگوید، آنگاه از خداوند پاک و منزّه هر حاجتی که بخواهد برآورده می شود و دعایش مستجاب شود.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٣٧٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَقْصِدْ إِلَى مَسْجِدِ الْكُوفَةِ، وَلْيَسْبِغْ وُضُوءَهُ، وَلْيُصَلِّ فِي الْمَسْجِدِ رُكْعَتَيْنِ، يَقْرَأَ فِي كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَسَبْعَ سُورٍ مَعَهَا، وَهِيَ الْمُعَوِّذَتَانِ، وَقُلْ هُوَ اللَّهُ، وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ، وَإِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ، وَسَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى، وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ وَتَشَهَّدَ وَسَلَّم، سَأَلَ اللَّهَ، فَإِنَّهَا تَقْضَى بَعُونَ اللَّهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ الْأُمَالِيُّ لِلطُّوسِيِّ ص: ٧٣٤

٣٦-١-٢-٤-٥-٣ بعد صلاة فاطمة عليها السلام

﴿٥٣٧٣﴾ الزهراء عليها السلام: يَنْبَغِي لِمَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَفَرَّغَ مِنَ التَّسْبِيحِ أَنْ يَكْشِفَ رُكْبَتَيْهِ وَ ذِرَاعَيْهِ وَيُأَشِرَ بِجَمِيعِ مَسَاجِدِهِ الْأَرْضَ بِغَيْرِ حَاجَزٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا وَيَدْعُو وَيَسْأَلُ حَاجَتَهُ؛

بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٨٠

٣٧-١-٣-٤-٦-٣- بعد صلاة المهدي ﷺ

﴿٥٣٧٤﴾ صَلَاةُ الْمَهْدِيِّ عليه السلام وَرُكْعَتَانِ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ الْحَمْدُ مَرَّةً وَمِائَةٌ مَرَّةً إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ وَ يُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ عليه السلام مِائَةٌ مَرَّةً بَعْدَ كُلِّ صَلَاةٍ مِنْ هَذِهِ الصَّلَوَاتِ ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ حَاجَتَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ۶ ص: ۳۸۲

٣٨-٦-١-٣-٤-٦-٣- بَعْدَ صَلَاةِ الْخَضِرِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

﴿٥٣٧٥﴾ صَلَاةُ الْخَضِرِ لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ أَرْبَعُ رَكَعَاتٍ بِتَسْلِيمَيْنِ تَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ مِائَةَ مَرَّةً وَ ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ إِلَى قَوْلِهِ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَفْوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِلَى قَوْلِهِ تَعَالَى سُوءُ الْعَذَابِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ صَلَاتِكَ قُلْتَ مِائَةَ مَرَّةً لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ثُمَّ تَسْأَلُ حَاجَتَكَ فَإِنَّهَا مُقْضِيَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مستدرك الوسائل ج: ٦ ص: ٨٤

٣٩-٦-١-٣-٤-٦-٣- في صلاة جعفر عليه السلام

﴿٥٣٧٦﴾ الرضا عليه السلام: فَعَلَيْكَ بِصَلَاةِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ أَكْثَرِ فِيهَا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَ الْاسْتِغْفَارِ وَ الدُّعَاءِ فَإِنَّ أَبِي الْعَلَاءِ كَانَ يَقُولُ الدُّعَاءَ فِيهَا مُسْتَجَابٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٥٩

٤٠-٤-١-٣-٤-٦-٣- بَعْدَ صَلَاةِ الْحَاجَةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۷۲﴾ هرکس حاجتی نزد خدا دارد باید به مسجد کوفه برود و وضو بسازد و دو رکعت نماز بخواند که در هر رکعت سوره حمد و هفت سوره دیگر را بخواند و آن‌ها معوذتین «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ» و «سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى» و «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» هستند. پس هرگاه دو رکعت را خواند و تشهد و سلام گفت، از خداوند برآورده شدن نیازش را خواست، پس به یاری خداوند اگر خدا بخواند حاجتش برآورده می‌شود. علی بن حسن بن فضال گفت: که شیخ به من این دعا را گفت من هم آن را انجام دادم و از خداوند فراخی روزی‌ام را خواستم، الان غرق در نعمت هستم، بعد دعا کردم که زیارت حج را روزی‌ام قرار دهد، نصیبم شد. آن را به مردی از یارانمان که به تنگی روزی گرفتار بود آموختم و خداوند بلندمرتبه به او نیز روزی داد و به معاش او توسعه داد.

﴿۳۶-۱-۳-۴-۳-۳- بعد از نماز حضرت فاطمه علیها السلام﴾

﴿۵۳۷۳﴾ سزاوار است که کسی که این نماز را خواند و تسبیح و ذکر را به پایان رساند، ساعد و ساق‌ها را برهنه کند و با تمام اعضای سجده‌اش به زمین بچسبد، درحالی که بین اعضا و زمین مانعی نباشد، دعا کند و از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد.

﴿۳۷-۱-۳-۴-۳-۳- بعد از نماز حضرت مهدی علیها السلام﴾

﴿۵۳۷۴﴾ نماز حضرت مهدی علیها السلام دو رکعت است، که در هر رکعت سوره حمد یک مرتبه و صد بار «إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ؛ فقط تو را می‌پرستیم و فقط از تو یاری می‌جوییم» و صد مرتبه بعد از نماز درود بر محمد و خاندانش سپس از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد.

﴿۳۸-۱-۳-۴-۳-۳- بعد از نماز حضرت خضر علیها السلام﴾

﴿۵۳۷۵﴾ نماز حضرت خضر علیها السلام؛ شب جمعه چهار رکعت نماز بخوان، با دو سلام و در هر رکعت یک مرتبه حمد و صد مرتبه بگو: «ذَا النُّونُ إِذْ ذَهَبَ تَا قَوْلُهُ الْمُؤْمِنِينَ» و «أَفْوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ تَا قَوْلُهُ تَعَالَى سُوءُ الْعَذَابِ» پس هرگاه نماز به پایان رسید صد مرتبه بگو: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ»، سپس از خداوند حاجت را بخواه، برآورده شده است اگر خداوند بخواهد.

﴿۳۹-۱-۳-۴-۳-۳- بعد از نماز جعفر رضی الله عنه﴾

﴿۵۳۷۶﴾ نماز جعفر طیار بخوان، و ذکر خدا و استغفار و دعا بسیار انجام بده، زیرا پدرم می‌فرمود: دعا در آن شب مستجاب است.

﴿۴۰-۱-۳-۴-۳-۳- بعد از نماز حاجت﴾

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٣٧٧﴾ الباقِرُ عليه السلام: وَإِذَا كَانَتْ لَهَا إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ صَعِدَتْ فَوْقَ بَيْتِهَا وَصَلَّتْ رُكْعَتَيْنِ وَرَفَعَتْ رَأْسَهَا إِلَى السَّمَاءِ فَإِنَّهَا إِذَا فَعَلَتْ ذَلِكَ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهَا وَلَمْ يُخَيِّبْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٢٠ ص: ٢٢٠

﴿٥٣٧٨﴾ الصادق (عليه السلام): إِذَا كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ مُهِمَّةٌ فَصَلِّ هَذِهِ الصَّلَاةَ وَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛
مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٣٢

﴿٥٣٧٩﴾ ثُمَّ انْحَرِفْ إِلَى عِنْدِ الرَّأْسِ فَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ تَطَوُّعًا أَمَامَ مَسْأَلَةِ حَوَائِجِكَ ثُمَّ تُصَلِّي بَعْدَهُمَا بِمَا بَدَأَ لَكَ وَادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٦ ص: ٦٥

﴿٥٣٨٠﴾ صَلَاةٌ أُخْرَى لِلْحَوَائِجِ لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ آخِرَ اللَّيْلِ أَرْبَعُ رُكْعَاتٍ تَقْرَأُ فِي الْأَوَّلَى الْحَمْدَ مَرَّةً وَيَسَ مَرَّةً ثُمَّ تَرْمَعُ فَإِذَا رَفَعْتَ رَأْسَكَ مِنَ الرُّكُوعِ تَقْرَأُ وَإِذَا سَأَلْتَ عِبَادِي عَنِّي فَلْيُنِي قَرِيبٌ أَحْيَبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَا فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ تُرَدِّدُ ذِكْرَهَا مِائَةً مَرَّةً وَتَقْرَأُ فِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّتَيْنِ وَيَسَ مَرَّةً وَتَقْنُتُ وَتَرْمَعُ وَتَرْفَعُ رَأْسَكَ وَتَقْرَأُ الْمُقَدِّمَ ذِكْرَهَا مِائَةً مَرَّةً ثُمَّ تَسْجُدُ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ السَّجْدَتَيْنِ تَشْهَدُ وَتَنْهَضُ إِلَى الثَّلَاثَةِ مِنْ غَيْرِ تَسْلِيمٍ فَتَقْرَأُ الْحَمْدَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَيَسَ مَرَّةً فَإِذَا رَفَعْتَ رَأْسَكَ مِنَ الرُّكُوعِ تَقْرَأُ فَسَيُفَكِّفُكُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ مِائَةً مَرَّةً وَتَقْرَأُ فِي الرَّكْعَةِ الرَّابِعَةِ الْحَمْدَ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ وَيَسَ مَرَّةً وَتَقْرَأُ بَعْدَ الرُّكُوعِ رَبِّ إِنِّي مَسْنِيَّ الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ فَإِذَا سَلَّمْتَ سَجَدْتَ وَاسْتَغْفَرْتَ اللَّهَ مِائَةً مَرَّةً وَتَضَعُ خَدَّكَ الْأَيْمَنَ عَلَى الْأَرْضِ وَتُصَلِّي عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ مِائَةً مَرَّةً وَتَضَعُ خَدَّكَ الْأَيْسَرَ عَلَى الْأَرْضِ وَتَقْرَأُ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ وَتَدْعُو بِمَا شِئْتَ يُسْتَجَابُ لَكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مُسْتَدْرَكُ الْوَسَائِلِ ج: ٦ ص: ٨٢

﴿٥٣٨١﴾ الصادق (عليه السلام): لَوْ دَعَوْتُ بِهَا بَعْدَ مَا تُصَلِّيَ هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي ذُبُرِ هَذِهِ السُّورَةِ ثُمَّ سَأَلْتُ اللَّهَ جَمِيعَ حَوَائِجِكَ مَا بَخِلَ عَلَيْكَ وَلَا عَطَاكَ ذَلِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص:

۳۴۸

٤١-٤-١-٣-٤-٦-٣- بَعْدَ صَلَاةِ الْاِسْتِغَاثَةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۷۷﴾ آنگاه که نزد خدا حاجتی داشته باشد، به پشت بام خانه خود رود و دو رکعت نماز کند و سر به سوی آسمان بلند کند زیرا چون چنین کرد خدا دعایش را مستجاب کند و او را نومید نگرداند.

﴿۵۳۷۸﴾ هرگاه حاجت مهمی داشتی این نماز و این دعا را بخوان.

﴿۵۳۷۹﴾ بعد به سوی سر برگرد و قبل از درخواست حاجت هایت دو رکعت نماز مستحب بخوان، بعد نماز خودت را بخوان و بسیار دعا کن.

﴿۵۳۸۰﴾ نماز دیگری برای حاجت ها: در آخر شب جمعه چهار رکعت نماز بگذار. در رکعت اول یک مرتبه حمد و یک مرتبه یس را بخوان، سپس به رکوع برو و آنگاه که سرت را از رکوع برداشتی «وَ إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَ لِيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ» را صد مرتبه تکرار کن و در رکعت دوم دو مرتبه حمد و یک مرتبه یس را بخوان و قنوت بگو و به رکوع برو و سرت را بلند کن و ذکر ی که گفته شد را صد مرتبه بگو، سپس به سجده برو و زمانی که از دو سجده فارغ شدی تشهد بگوی و برای بار سوم بلند شو بدون گفتن سلام و سوره حمد را سه مرتبه بخوان و یک مرتبه یس و هرگاه سرت را از رکوع بلند کردی «فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ»، «خداوند به زودی کفایت کند شما را از ایشان و اوست شنوای دانا» را صد مرتبه بخوان، و در رکعت چهارم چهار مرتبه سوره حمد و یک مرتبه یس بخوان، و بعد از رکوع بگو: «پروردگارا به من بیماری رسیده و تو مهربان ترین مهربان های» و آنگاه که سلام گفتی به سجده برو و صد مرتبه استغفار کن و گونه راست را بر زمین بگذار و بر محمد و خاندانش صد مرتبه درود فرست و گونه چپ را بر زمین بگذار و بخوان «إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ»، «امر اوست که چون چیزی را بخواهد بگوید باش و می باشد» و بعد هرآنچه می خواهی را بخواه پس اگر خدا بخواهد مستجاب می شود.

﴿۵۳۸۱﴾ اگر بعد از این نماز با این سوره خدا را بخوانی و تمام حاجت هایت را از او بخواهی، خدا بخل نخواهد ورزید و آن را به تو خواهد داد، اگر خدا بخواهد.

۴۱-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز طلب فریادرسی

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٣٨٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: صَلَاةُ الْإِسْتَغَاثَةِ إِذَا هَمَمْتَ بِالنُّومِ فِي اللَّيْلِ فَضَعْ عِنْدَ رَأْسِكَ إِنَاءً نَفْظِيًّا فِيهِ مَاءٌ طَاهِرٌ وَ غَطِّهِ بَخْرِقَةٍ نَظِيفَةٍ فَإِذَا ائْتَبَهَتْ لِمَصَلَّتِكَ فِي آخِرِ اللَّيْلِ فَاشْرَبْ مِنَ الْمَاءِ ثَلَاثَ جُرْعٍ ثُمَّ تَوَضَّأْ بِبَاقِيهِ وَ تَوَجَّهْ إِلَى الْقِبْلَةِ وَ أَدْنُ وَ أَقِمْ وَ صَلِّ رَكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِيهِمَا مَا تَسِيرُ مِنَ الْقُرْآنِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الْقِرَاءَةِ قُلْتُ فِي الرُّكُوعِ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ خُمْسًا وَعَشْرِينَ مَرَّةً ثُمَّ تَرْفَعُ رَأْسَكَ وَ تَقُولُ مِثْلَ ذَلِكَ وَ تَسْجُدُ وَ تَقُولُ مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ تَجْلِسُ وَ يَقُولُهُ وَ تَسْجُدُ وَ تَقُولُهُ وَ تَجْلِسُ وَ يَقُولُهُ وَ تَنْتَهِزُ إِلَى الثَّانِيَةِ وَ تَفْعَلُ كِفْعَلِكَ فِي الْأُولَى وَ تُسَلِّمُ وَ قَدْ اكْمَلْتَ ثَلَاثُمِائَةَ مَرَّةً مَا يَقُولُهُ وَ تَرْفَعُ رَأْسَكَ إِلَى السَّمَاءِ وَ تَقُولُ ثَلَاثِينَ مَرَّةً مِنَ الْعُبْدِ الذَّلِيلِ إِلَى الْمَوْلَى الْجَلِيلِ وَ تَذْكُرُ حَاجَتَكَ فَإِنَّ الْإِجَابَةَ تُسْرِعُ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٥٥

٤٢-١٠٦-٣-٤-٣-٦-٣ بعد صلاة الاستسقاء

﴿٥٣٨٣﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: صَاحَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ فِي الْإِسْتِسْقَاءِ فَقَالَ لِي أَنْطَلِقْ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَسَلِّهُ مَا رَأَيْكَ فَإِنْ هُوَ لَاءٌ قَدْ صَاحُوا إِلَيَّ فَاتَيْنُهُ فَقُلْتُ لَهُ فَقَالَ لِي قُلْ لَهُ فَلْيُخْرِجْ قُلْتُ لَهُ مَتَى يَخْرُجُ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ قُلْتُ كَيْفَ يَصْنَعُ قَالَ يُخْرِجُ الْمُنْبَرُ ثُمَّ يَخْرُجُ يَمْشِي كَمَا يَمْشِي يَوْمَ الْعِيدَيْنِ وَبَيْنَ يَدَيْهِ الْمُؤَذِّنُونَ فِي أَيْدِيهِمْ عَزْهُمُ حَتَّى إِذَا انْتَهَى إِلَى الْمُصَلَّى يُصَلِّي بِالنَّاسِ رُكْعَتَيْنِ بَغِيرِ آذَانٍ وَ لَا إِقَامَةٍ ثُمَّ يَصْعَدُ الْمُنْبَرُ فَيَقْلِبُ رِءَاءَهُ فَيَجْعَلُ الَّذِي عَلَى يَمِينِهِ عَلَى يَسَارِهِ وَ الَّذِي عَلَى يَسَارِهِ عَلَى يَمِينِهِ ثُمَّ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ فَيَكْبِّرُ اللَّهُ مِائَةَ تَكْبِيرَةٍ رَافِعاً بِهَا صَوْتَهُ ثُمَّ يَلْتَفِتُ إِلَى النَّاسِ عَنْ يَمِينِهِ فَيَسَّحُ اللَّهُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ رَافِعاً بِهَا صَوْتَهُ ثُمَّ يَلْتَفِتُ إِلَى النَّاسِ عَنْ يَسَارِهِ فَيَهْلِلُ اللَّهُ مِائَةَ تَهْلِيلَةٍ رَافِعاً بِهَا صَوْتَهُ ثُمَّ يَسْتَقْبِلُ النَّاسَ فَيُحَمِّدُ اللَّهُ مِائَةَ تَحْمِيدَةٍ ثُمَّ يَرْفَعُ يَدَيْهِ فَيَدْعُو ثُمَّ يَدْعُو فَإِنِّي لَأَرُجُو أَنْ لَا يَخْبُوا قَالَ فَفَعَلَ فَلَمَّا رَجَعْنَا جَاءَ الْمَطَرُ قَالُوا هَذَا مِنْ تَعْلِيمِ جَعْفَرٍ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٢

﴿٥٣٨٤﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فِي الْإِسْتِسْقَاءِ قَالَ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ وَيَقْلِبُ رِدْأَهُ الَّذِي عَلَى يَمِينِهِ فَيَجْعَلُهُ عَلَى يَسَارِهِ وَالَّذِي عَلَى يَسَارِهِ عَلَى يَمِينِهِ وَيَدْعُو اللَّهَ فَيُسْتَسْقَى؛ تَهْدِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٣ ص: ١٤٨
٤٣-١-٤-٢-٣-٦-٣-بَعْدَ صَلَاةِ السَّفَرِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۸۲﴾ نماز استغاثه، چون شب خواستی بخوابی، ظرف آبی تمیز کنار سرت بگذار، و بر آن پارچه‌ای تمیز بگذار، و وقتی که برای نماز شب برخاستی، سه جرعه آب بنوش و با باقی آب وضو بگیر، و رو به قبله کن، و اذان و اقامه بگو و دو رکعت نماز بخوان هرچه از قرآن خواهی در نماز بخوان، بعد در رکوع بیست و پنج بار بگو: «یا غیاث المستغیثین» و سر بردار و ایستاده همین را بگو و به سجده برو و همین را بگو و بعد از سجده و در سجده دوم و بعد از آن همچنین بگو، و رکعت دوم را مثل رکعت اول تمام کن که سیصد بار گفته باشی، بعد سر به آسمان بردار و سی بار بگو: «از عبد ذلیل به مولای جلیل»، بعد حاجت را بخواه که اجابت به سویت شتاب گیرد به اذن خدا.

۴۲-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز باران

﴿۵۳۸۳﴾ اهل مدینه به ناله درآمده، رفتند پیش محمد بن خالد (فرماندار مدینه) و درخواست باران کردند. قره گفت: خالد به من امر کرد که برو پیش حضرت صادق بگو نظر شما چیست، این‌ها به ناله و فغان پیش من آمده‌اند. مأموریت را انجام دادم، فرمود: بگو برای درخواست باران خارج شود. عرض کردم: چه وقت؟ فرمود: روز دوشنبه. گفتم: چکار بکند؟ فرمود: منبر را بیرون ببرند، بعد پیاده خارج می‌شود همان طوری که روز عید قربان و عید فطر می‌رود، در جلوی در او اذان گویان درحالی که نیزه کوتاهی شبیه عصا در دست دارند، حرکت می‌کنند تا به جایگاه نماز برسند، در آنجا دو رکعت نماز بدون اذان و اقامه می‌خواند بعد بالای منبر می‌رود، ردای خود را پشت و رو می‌پوشد، طرف راست را به طرف چپ و طرف چپ را به طرف راست می‌پوشد، رو به قبله می‌ایستد، با صدای بلند صد تکبیر می‌گوید، و بعد متوجه جمعیت طرف راست خود شده با صدای بلند صد مرتبه سُبْحَانَ اللَّهِ می‌گوید، و بعد متوجه جمعیت طرف چپ شده صد مرتبه لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ می‌گوید با صدای بلند سپس رو به مردم کرده صد مرتبه الْحَمْدُ لِلَّهِ می‌گوید، بعد از آن دست بلند کرده دعا می‌کند، مردم نیز دعا می‌کنند، امیدوارم که ناامید نشوند. گفت: همین کار را کرد، وقتی برگشتیم باران باریدن گرفت، مردم می‌گفتند این طریقه درخواست باران از آموزه‌های حضرت صادق (علیه السلام) است.

﴿۵۳۸۴﴾ در دعای باران دو رکعت نماز خواند و لباس را وارونه کرد، سپس دعا کرد و باران طلبید.

۴۳-۶-۱-۳-۴-۶-۳- بعد از نماز سفر

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

(٥٣٨٥) صَلَاةُ السَّهْرِ رَكْعَتَانِ يَقْرَأُ فِيهِمَا مَا شَاءَ صَلَاةُ النُّزُولِ عَنْ ظَهْرِ الدَّابَّةِ لِلِاسْتِرَاحَةِ رَكْعَتَانِ وَيَقْرَأُ بَعْدَهُمَا رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ لِيَرْزُقَ خَيْرَ الْمَكَانِ وَيُدْفَعُ عَنْهُ شَرُّهُ وَ صَلَاةُ الْارْتِحَالِ رَكْعَتَانِ وَيَدْعُو اللَّهَ بِالْحِفْظِ وَالْكِلَاءَةِ: بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٨٣
٤٢٤-١٠٦-٣-٤-٤-٣-٦-٣- بَعْدَ الصَّلَاةِ عَلَى الْمَيِّتِ

﴿٥٣٨٦﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِذَا صَلَّيْتَ عَلَى الْمُؤْمِنِ فَادْعُ لَهُ وَاجْتَهِدْ لَهُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٣ ص:

187

﴿٥٣٨٧﴾ الباقِرُ عليه السلام: لَيْسَ فِي الصَّلَاةِ عَلَى الْمَيِّتِ قِرَاءَةٌ وَلَا دُعَاءٌ مُوقَّتٌ تَدْعُو بِمَا بَدَأَ لَكَ وَ
أَحَقُّ الْمَوْتَى أَنْ يُدْعَى لَهُ الْمُؤْمِنُ وَأَنْ يُبَدَأَ بِالصَّلَاةِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ عليه السلام؛ الكافي ج: ٣ ص: ١٨٥
١-٧-٣-٤-٣-٤-٣- صلاة الجمعة

١-٧-١-٣-٤-٦-٣- في الخطبة الثانية

﴿٥٣٨٨﴾ الباقر عليه السلام: الْخُطْبَةُ الثَّانِيَّةُ وَهِيَ مُشْتَمِلَةٌ عَلَى حَمْدِ اللَّهِ وَالتَّنَائِ عَلَيْهِ وَالْوَصِيَّةِ بِنُفُوزِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَالْأَمْرِ بِتَسْمِيَةِ الْأَئِمَّةِ عليهم السلام إِلَى آخِرِهِمْ وَالدُّعَاءِ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ؛
وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٤٢

﴿٥٣٨٩﴾ الرضا عليه السلام: إِنَّمَا جُعِلَتْ خُطْبَتَيْنِ لِيَكُونَ وَاحِدَةً لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ وَالتَّمَجِيدِ وَالتَّقْدِيسِ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالأُخْرَى لِلْحَوَائِجِ وَالإِغْدَارِ وَالإِنذَارِ وَالدُّعَاءِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٤٤
٢-١٧-٣-٤-٣-٦-٣- بعد فراغ الإمام من الخطبة

﴿٥٣٩٠﴾ الصادق عليه السلام: السَّاعَةُ الَّتِي يُرْجَى فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ الَّتِي لَا يَدْعُو فِيهَا مُؤْمِنٌ إِلَّا اسْتَجِيبَ قَالَ نَعَمْ إِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ قُلْتَ إِنَّ الْإِمَامَ رَبَّمَا يُعَجَّلُ وَيُؤَخَّرُ قَالَ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ وَقَالَ السَّاعَةُ الَّتِي يُسْتَجَابُ فِيهَا الدَّعَاءُ مَا بَيْنَ فَرَاغِ الْإِمَامِ مِنَ الْخُطْبَةِ إِلَى أَنْ يَسْتَوِيَ النَّاسُ فِي الصُّفُوفِ وَ سَاعَةٌ أُخْرَى مِنْ آخِرِ النَّهَارِ إِلَى أَنْ تَغِيبَ الشَّمْسُ وَ رَوَى حِينَ يَنْزِلُ الْإِمَامُ مِنَ الْمِنْبَرِ إِلَى أَنْ يَقُومَ فِي مَقَامِهِ وَ رَوَى مَا بَيْنَ نَزُولِ الْإِمَامِ مِنَ الْمِنْبَرِ إِلَى أَنْ يَصِيرَ الْفَيْءُ مِنَ الزَّوَالِ قَدَمْ؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٢٨٣

٢-٣-٤-٥-٦-٣-الصَّوْمُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۸۵﴾ نماز سفر دو رکعت است و در آن هر سوره‌ای که بخواهد بخواند. و نماز پایین آمدن از چهارپایان دو رکعت است و بعد از آن دو رکعت این دعا را بخواند «رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ: پروردگارا مرا با برکت فروآور و تو بهترین پذیرا هستی»، بدی از او دفع می‌شود. و نماز کوچ کردن دو رکعت است، که از خدا بخواهد او را مشمول حفظ و عنایت خود گرداند.

۴۴-۶-۱-۳-۴-۳- بعد از نماز میت

﴿۵۳۸۶﴾ اگر خواستی که بر جنازه مؤمن نماز بخوانی، برای او با جدیت دعا کن. ﴿۵۳۸۷﴾ در نماز میت، سوره و دعای خاصی سفارش نشده است، پس هر دعایی که بر زبانت جاری بشود، کفایت می‌کند. دعا کردن بر مرده مؤمن حق تقدم دارد و بهتر آن است که در اول دعا، بر پیامبر خدا ﷺ درود فرستند.

۷-۱-۳-۴-۳- نماز جمعه

۱-۷-۱-۳-۴-۳- در خطبه دوم

﴿۵۳۸۸﴾ خطبه دوم شامل ستایش و حمد و ثنای خداوند و توصیه به تقوا و درود فرستادن بر محمد و آل محمد و ذکر نام ائمه تا آخرین آن‌ها و دعا برای تعجیل در فرج است. ﴿۵۳۸۹﴾ دو خطبه تعیین شده است که یکی برای انجام حمد و ثنای الهی، و تقدیس و تمجید او عزوجل باشد، و آن دیگر برای مطالب ضروری که باید تذکر داده شود، و اینکه کارهای انجام‌شده چه دلیلی داشته، و رفع نیازها، و ترسانیدن خلق از ارتکاب گناهان و مخالفت با قوانین رسمی حوزه حکومتش، و نیز دعا به درگاه خداوند عزوجل.

۲-۷-۱-۳-۴-۳- بعد از پایان خطبه

﴿۵۳۹۰﴾ ساعتی که امید است در روز جمعه دعا مستجاب شود، آن ساعتی که حتماً دعای انسان مستجاب می‌شود، همان ساعتی است که امام جمعه بالای منبر ظاهر می‌شود. من گفتم: امام جمعه گاهی زودتر و گاهی دیرتر می‌آید. ابوعبدالله گفت: آن لحظه که خورشید از وسط آسمان می‌گذرد (ظهر)، ساعت اجابت دعاست و نیز فرمود: لحظه اجابت، لحظات بین تمام شدن خطبه امام و به صف شدن مردم است. و لحظه دیگر اجابت از آخر روز (عصر) تا زمانی که خورشید غروب کند. و روایت شده: فاصله بین پایین آمدن امام از محل خطابه تا ایستادن برای اقامه نماز. و روایت شده از ظهر تا زمانی که سایه به اندازه یک گام حرکت کند.

۲-۳-۴-۳- روزه

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

- ﴿٥٣٩١﴾ فدعاء الصائم مستجاب لا يرد؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣
- ﴿٥٣٩٢﴾ الرسول ﷺ: لا ترد دعوة الصائم؛ بحار الأنوار ج: ٩٣ ص: ٢٥٦
- ﴿٥٣٩٣﴾ الكاظم عليه السلام: إن لكل صائم دعوة... دعائه مستجاب؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٦٠
- ﴿٥٣٩٤﴾ الصادق عليه السلام: نوم الصائم عبادة و... دعائه مستجاب؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٧٦
- ﴿٥٣٩٥﴾ الرسول ﷺ: أربعة لا ترد لهم دعوة حتى تفتح لهم أبواب السماء و تصير إلى العرش دعوة... الصائم حتى يفطر؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٢٢٦
- ﴿٥٣٩٦﴾ الرسول ﷺ: ثلاث دعوات مستجابات دعوة الصائم و دعوة المسافر و دعوة المظلوم؛ فضائل الأشهر الثلاثة ص: ١٤٣
- ﴿٥٣٩٧﴾ الكاظم عليه السلام: إن لكل صائم دعوة و قال نوم الصائم عبادة و صمته تسبيح و دعائه مستجاب؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٦٠
- ١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- عند الإفطار
- ﴿٥٣٩٨﴾ الكاظم عليه السلام: دعوة الصائم يستجاب عند إفطاره؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٣
- ﴿٥٣٩٩﴾ الكاظم عليه السلام: إن للصائم عند إفطاره دعوة لا ترد؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٦٠
- ﴿٥٤٠٠﴾ الكاظم عليه السلام: دعوة الصائم تستجاب عند إفطاره؛ بحار الأنوار ج: ٩٣ ص: ٢٥٥
- ﴿٥٤٠١﴾ الصادق عليه السلام: يستجاب دعاء الصائم عند الإفطار؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ١٠٦
- ﴿٥٤٠٢﴾ إجابة الدعاء... عند الإفطار؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤
- ﴿٥٤٠٣﴾ الرسول ﷺ: أن لكل صائم عند فطره دعوة مستجابة فإذا كان في أول لقمة فقل بسم الله يا واسع المغفرة اغفر لي فمن قالها عند إفطاره غفر له؛ البلد الأمين ص: ٢٣٢
- ﴿٥٤٠٤﴾ الكاظم عليه السلام: أن لكل صائم عند فطوره دعوة مستجابة فإذا كان أول لقمة فقل بسم الله يا واسع المغفرة اغفر لي؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ١٤٩
- ﴿٥٤٠٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فاجعل دعاءك قبل فطورك؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۳۹۱﴾ دعای روزه‌دار مستجاب است و رد نمی‌شود.

﴿۵۳۹۲﴾ دعای روزه‌دار رد نمی‌شود.

﴿۵۳۹۳﴾ هر روزه‌داری دعای مستجابی دارد و... دعایش مستجاب است.

﴿۵۳۹۴﴾ خواب روزه‌دار عبادت و دعایش مستجاب است.

﴿۵۳۹۵﴾ چهار گروهند که دعایی از ایشان رد نمی‌شود تا درهای آسمان برای ایشان گشوده

شود، و آن دعا به‌سوی عرش برود، از جمله: دعای روزه‌دار تا آنگاه که افطار کند.

﴿۵۳۹۶﴾ دعای سه تن مستجاب می‌شود: دعای روزه‌دار و مسافر و مظلوم.

﴿۵۳۹۷﴾ هر روزه‌داری دعای مستجابی دارد و فرمود: خوابش عبادت و سکوتش تسبیح گفتن و دعایش مستجاب است.

۱-۲-۳-۴-۶-۳- هنگام افطار

﴿۵۳۹۸﴾ دعای روزه‌دار هنگام افطار مستجاب می‌شود.

﴿۵۳۹۹﴾ دعای روزه‌دار هنگام افطار رد نمی‌شود.

﴿۵۴۰۰﴾ دعای روزه‌دار هنگام افطار مستجاب می‌شود.

﴿۵۴۰۱﴾ دعای روزه‌دار هنگام افطار مستجاب می‌شود.

﴿۵۴۰۲﴾ از اوقات استجاب دعا، هنگام افطار است.

﴿۵۴۰۳﴾ برای هر شخص روزه‌دار هنگام افطارش دعای مستجابی هست، پس چون خواستی اولین لقمه را بخوری بگو: «بسم الله یا واسع المغفرة اغفر لی»، و در روایت دیگر است (که بگو) «بسم الله الرحمن الرحیم یا واسع المغفرة اغفر لی»، پس کسی که این کلمات را هنگام افطار خود بگوید آمرزیده خواهد شد.

﴿۵۴۰۴﴾ برای هر شخص روزه‌دار هنگام افطارش دعای مستجابی هست، پس چون خواستی اولین لقمه را بخوری بگو: بسم الله یا واسع المغفرة اغفر لی، و در روایت دیگر است (که بگو) بسم الله الرحمن الرحیم یا واسع المغفرة اغفر لی.

﴿۵۴۰۵﴾ قبل از افطارت دعا کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٤٠٦﴾ مَا مِنْ صَائِمٍ يَدْعُو بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ قَبْلَ إِفْطَارِهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذَنْبَهُ وَفَرَّجَ بِهِ هَمَّهُ وَنَفَسَ كَرْبُهُ وَقَضَى حَاجَتَهُ وَأَنْجَحَ طَلِبَتَهُ وَرَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَجَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ أَضْوَأُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٣ ص: ٣٠٩

﴿٥٤٠٧﴾ الرَّسُولُ ﷺ: لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ دَعْوَةٌ لَا تَرُدُّ فَيَقُولُ إِذَا أَفْطَرَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَّعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦١

﴿٥٤٠٨﴾ يُسْتَحَبُّ لِمَنْ صَامَ أَنْ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ قَبْلَ إِفْطَارِهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص:

٢٨٧

﴿٥٤٠٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَا أَبَا الْحَسَنِ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ قَدْ أَقْبَلَ فَاجْعَلْ دُعَاءَكَ قَبْلَ فُطُورِكَ فَإِنَّ جَبْرِئِيلَ جَاءَنِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَبِلَ صَوْمَهُ وَصَلَاتَهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغَفَرَ لَهُ ذَنْبَهُ وَفَرَّجَ غَمَّهُ وَنَفَسَ كَرْبَتَهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَأَنْجَحَ طَلِبَتَهُ وَرَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَجَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ أَضْوَأُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ فَقُلْتُ مَا هُوَ يَا جَبْرِئِيلُ قَالَ...؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

٢-٢-٣-٤-٦-٣- بعد الصوم

﴿٥٤١٠﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام رَجُلًا كَانَ يُؤْذِينِي فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ قَدْ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ لَيْسَ هَكَذَا وَلَكِنْ أَقْلَعُ عَنِ الذُّنُوبِ وَصُمْ وَصَلِّ وَتَصَدَّقْ فَلَمَّا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ فَاسْبِغِ الْوُضُوءَ ثُمَّ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْ وَأَنْتَ سَاجِدُ اللَّهِ إِنْ فَلَانُ بْنُ فَلَانٍ قَدْ آذَانِي اللَّهُمَّ اسْقِمْ بَدَنَهُ وَاقْطَعْ أَثَرَهُ وَانْقُصْ أَجَلَهُ وَعَجِّلْ لَهُ ذَلِكَ فِي عَامِهِ هَذَا قَالَ فَفَعَلْتُ فَمَا لَبِثَ أَنْ هَلَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٩

﴿٥٤١١﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي...تَنْظِيفُ الْبُطْنِ مِنَ الْحَرَامِ بِالصَّوْمِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

١-٢-٣-٤-٦-٣- الأربعاء والخميس والجمعة

﴿٥٤١٢﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: صُمْ الْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ وَصَلِّ لَيْلَةَ الْأَرْبَعَاءِ وَيَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ عِنْدَ الْأُسْطُوَانَةِ الَّتِي تَلِي رَأْسَ النَّبِيِّ ﷺ وَلَيْلَةَ الْخَمِيسِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ عِنْدَ أُسْطُوَانَةِ أَبِي لُبَابَةَ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۴۰۶﴾ هر روزه‌داری قبل از افطار هفت مرتبه این دعا را بخواند، خداوند گناهانش را می‌بخشد، و غم و اندوه و سختی و مشکلش را برطرف می‌کند و نیازش را به جا می‌آورد، او را به خواسته‌اش می‌رساند و عملش را با اعمال پیامبران و صدیقان بالا می‌برد و روز قیامت با چهره‌ای درخشان چون ماه شب چهارده وارد می‌شود.

﴿۵۴۰۷﴾ دعا نزد روزه‌دار در هنگام افطارش رد نمی‌شود، پس هروقت افطار می‌کند می‌گوید: خدایا! من از تو درخواست می‌کنم به حق رحمت تو که فراگرفته است هرچیزی را (دعایم را به اجابت برسان).

﴿۵۴۰۸﴾ برای روزه‌دار مستحب است که این دعا را قبل از افطار هفت مرتبه بخواند.

﴿۵۴۰۹﴾ پیامبر ﷺ به علی رضی الله عنه گفت: ماه رمضان نزدیک شده است، پس دعایت را قبل از افطار قرار ده. جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد هرکس با این دعا در ماه رمضان قبل از اینکه افطار کند دعا کند؛ خداوند بلندمرتبه دعایش را مستجاب کرده، روزه و نمازش را قبول، و ده دعای دیگرش را نیز به اجابت می‌رساند. گناهانش را می‌آمرزد و غمش را از بین می‌برد، گرفتاری‌اش را برطرف کرده و حاجت‌هایش را برآورده، در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند. اعمالش را مانند اعمال پیامبران و راستگویان بالا می‌برد و روز قیامت، صورتش چون ماه شب چهارده می‌درخشد. گفتیم: آن چه دعایی است ای جبرئیل؟ فرمود...

۲-۲-۳-۴-۳- بعد از روزه

﴿۵۴۱۰﴾ از شخصی که مرا آزار می‌داد به خدمت امام صادق علیه السلام شکایت کردم، آن حضرت فرمود: او را نفرین کن. عرض کردم: او را نفرین کرده‌ام (ولی کارگر نیفتاده). آن حضرت فرمود: این‌طور نیست (که هر نفرینی مستجاب شود)، لکن جهت استجاب دعا، مدتی چند از گناهان به کلی دوری کن و روزه بدار و نماز کن و صدقه بده، و چون آخر شب شد وضوی کامل و نیکویی بگیر (که همه دعا‌های مربوطه را بخوانی و هر عضو را دو بار آب بریزی و مستحبات را به جا آوری) آنگاه برخیز و دو رکعت (ایستاده) نماز کن و در حال سجود این دعا را بخوان: خدایا! فلان پسر فلانی مرا می‌آزارد، خدایا! تن او را به بیماری دچار ساز، اثر او را قطع فرما که اثری از او نماند، و مهلتش را کم ساز و به‌زودی اجل او را در همین امسال برسان. یونس می‌گوید: من این کار را کردم و اندک زمانی نگذشته بود که هلاک شد.

﴿۵۴۱۱﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... پاک کردن شکم از حرام با روزه گرفتن است.

۱-۲-۲-۳-۴-۳- چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه

﴿۵۴۱۲﴾ سه روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیر و شب چهارشنبه و روز چهارشنبه نزد ستونی که نزدیک سر پیامبر خدا ﷺ است نماز بخوان و شب و روز پنجشنبه نزدیک ستون

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عِنْدَ الْأُسْطُوَانَةِ الَّتِي تَلِي مَقَامَ النَّبِيِّ ﷺ وَ ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءَ؛ الْكَافِي ج:

٤ ص: ٥٥٨

﴿٥٤١٣﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام) إِذَا كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ فَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ الْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ

فَإِذَا صَلَّيْتَ الْجُمُعَةَ فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٤٧

(٥٤١٤) الصادق عليه السلام: أَنَّ مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ فَلْيَصُمْ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ وَالْخَمِيسِ وَالْجُمُعَةِ فَإِذَا

كَانَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ تَطَهَّرَ وَ رَاحَ وَ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ قَلَّتْ أَوْ كَثُرَتْ بِالرَّغِيفِ إِلَى مَا دُونَ ذَلِكَ فِي أَكْثَرِ وَأَقَلِّ فَإِذَا صَلَّى الْجُمُعَةَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سَنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ أَسْأَلُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عَنَتْ لَهُ الْوُجُوهَ وَ خَشَعَتْ لَهُ الْأَبْصَارُ وَ وَجَلَّتِ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تَقْضِيَ فِيَّ كَذَاً وَ كَذَاً قَالَ وَ لَا تَعْلَمُوهَا سَفْهَاءُ كُمْ فَيَدْعُوا بِهَا فَيَسْتَجَابُ لَهُمْ وَ لَا

تَدْعُوا بِهَا فِي مَاثِمٍ وَلَا قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٧١

﴿٥٤١٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): أَنَّهُ قَالَ مَنْ دَهَمَهُ أَمْرٌ مِنْ سُلْطَانٍ أَوْ مِنْ عَدُوٍّ حَاسِدٍ فَلْيَصُمْ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ

وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ وَلَيَدْخُلُ عَشِيَّةَ الْجُمُعَةِ لَيْلَةَ السَّبْتِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٣٢٩

﴿٥٤١٦﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: كَتَبْتُ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَشَكَوْتُ إِلَيْهِ كَثْرَةَ الزَّلَازِلِ فِي الْأَهْوَازِ وَ

قُلْتُ تَرَى لِيَ التَّحْوِيلَ عَنْهَا فَكُتِبَ عَلَيْكَ: لَا تَتَحَوَّلُوا عَنْهَا وَصُومُوا الْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ

وَاغْتَسِلُوا وَطَهَرُوا ثِيَابَكُمْ وَابْرِزُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَادْعُوا اللَّهَ فَإِنَّهُ يَرْفَعُ عَنْكُمْ قَالَ فَفَعَلْنَا فَسَكَتَ

الزَّلَازِلُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٤٤

٢-٢-٢-٣-٤-٤-٣-٦-٣-أَوَّلُ يَوْمٍ مِنَ الْمُحَرَّمَ

﴿٥٤١٧﴾ فِي أَوَّلِ يَوْمٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ دَعَا زَكَرِيَّا عليه السلام رَبَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَمَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ اسْتَجَابَ

اللَّهُ لَهُ كَمَا اسْتَجَابَ لَزَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ: من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٩١

﴿٥٤١٨﴾ الرضا عليه السلام: دَخَلْتُ عَلَى الرضا عليه السلام فِي أَوَّلِ يَوْمٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ فَقَالَ لِي يَا ابْنَ شَيْبٍ أ

صَائِمٌ أَنْتَ فَقُلْتُ لَا فَقَالَ إِنَّ هَذَا الْيَوْمَ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي دَعَا فِيهِ زَكَرِيَّا إِلَهَهُ فَقَالَ رَبِّ هَبْ لِي

توبه (ستون ابی لبابه) نماز بگزار و شب و روز جمعه در کنار مقام نبی اکرم ﷺ برو و نماز بخوان و با این دعا خدا را بخوان.

﴿۵۴۱۴﴾ هر که هر حاجتی دارد چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیرد، ظهر جمعه تطهیر کند، بیرون رود صدقه دهد - کم یا زیاد - یک نان یا کمتر - به یک فرد یا بیشتر - پس در نماز جمعه حاضر شود بعد از نماز بگوید: «خدا یا! با این نام صدایت می‌زنم و از تو درخواست می‌کنم: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الذی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالَمُ الْغُیْبِ وَ الشَّهَادَةُ الرَّحْمَنُ الرَّحِیْمُ الذی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَیُّ الْقَیُّوْمُ لَا تَأْخُذُهُ سَنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ الذی مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ أَسْأَلُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِیْمِ الذی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الذی عَنَتَ لَهُ الْوُجُوهُ وَ خَشَعَتَ لَهُ الْأَبْصَارُ وَ وَجَلَتِ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِهِ أَنْ تُصَلِيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تُقْضَى فِی کَذَا وَ کَذَا» امام فرمود: این دعا را به افراد کم عقل ندهید، چون با آن چیزی را که بر ضررشان است می‌خواهند و مستجاب می‌شود. با این دعا گناه و قطع رحم نخواهید.

﴿۵۴۱۶﴾ نامه‌ای برای حضرت جواد نوّشتم و از زلزله‌های زیادی که در اهواز می‌آمد شکایت کردم و عرض کردم: اجازه می‌فرمایید من از این سرزمین خارج شوم، فرمود: از اهواز خارج مشو، روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیر و روز جمعه غسل کن و لباس‌های خود را تمیز کن و در همان روز جمعه دسته‌جمعی به در خانه خدا برو و از او بخواهید این بلا را رفع می‌کند. علی بن مهزیار گفت: همین کار را کردم زلزله آرام شد.

﴿۵۴۱۷﴾ در اولین روز از ماه محرم زکریا پروردگارش را خواند، پس هرکس در آن روز روزه بگیرد خداوند دعایش را مستجاب می‌کند، همان‌طور که دعای زکریا را اجابت کرد.

(۱۴۹)

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ فَنَادَتْ زَكَرِيَّا وَ هُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيحْيَى فَمَنْ صَامَ هَذَا الْيَوْمَ ثُمَّ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ اسْتَجَابَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ كَمَا اسْتَجَابَ لَزَكَرِيَّا عليه السلام؛ وسائل الشريعة ج: ١٠ ص: ٤٦٩

﴿٥٤١٩﴾ فِي أَوَّلِ يَوْمٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ دَعَا زَكَرِيَّا عليه السلام رَبَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَمَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ كَمَا اسْتَجَابَ لَزَكَرِيَّا عليه السلام؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٩١

٣-٢-٢-٣-٤-٦-٣- يَوْمُ الثَّالِثِ مِنَ الْمُحَرَّمِ

﴿٥٤٢﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ زَكَرِيَّا دَعَا رَبَّهُ لِنِثَآثٍ مَّضِيْنَ مِنَ الْمُحْرَمِ فَاسْتَجَابَ اللّٰهُ لَهُ فَمَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ وَدَعَا رَبَّهُ اسْتَجِيبَتْ دَعْوَتُهُ كَمَا اسْتَجِيبَ لَزَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ: المَقْنَعَةُ ص: ٣٧٦

﴿٥٤٢١﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ مَنْ صَامَ الْيَوْمَ الثَّلَاثَ مِنَ الْمُحَرَّمِ اسْتُجِيبَتْ دَعْوَتُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٤٧٠

٤-٢-٢-٣-٤-٦-٣-يَوْمٌ مِنْ رَجَب

﴿٥٤٢٢﴾ الرسول ﷺ: أَلَا فَمَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ يَوْمًا إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا اسْتَوْجَبَ رِضْوَانُ اللَّهِ الْأَكْبَرِ وَأُطْفِئَ صَوْمُهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ غَضَبَ اللَّهِ وَ أَغْلَقَ عَنْهُ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ النَّارِ وَلَوْ أُعْطِيَ مِثْلَ الْأَرْضِ ذَهَبًا مَا كَانَ بِأَفْضَلَ مِنْ صَوْمِهِ وَلَا يَسْتَكْمِلُ أَجْرَهُ بِشَيْءٍ مِنَ الدُّنْيَا دُونَ الْحَسَنَاتِ إِذَا أَخْلَصَهُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَلَهُ إِذَا أَمْسَى عَشْرُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٍ إِنْ دَعَا بِشَيْءٍ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا أَغْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَإِلَّا ادَّخَرَ لَهُ مِنَ الْخَيْرِ أَفْضَلَ مِمَّا دَعَا بِهِ دَاعٍ مِنْ أَوْلِيَائِهِ وَأَحِبَّائِهِ وَأَصْفِيَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٦

٥-٢-٢-٣-٤-٦-٣- مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبِ عَشْرَةِ أَيَّامٍ

﴿٥٤٢٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا آتَاهُ؛ فضائل شهر رجب ص: ٤٩٨

٦-٢-٢-٣-٤-٦-٣- من صَام من رَجَب خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا

﴿٥٢٢﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبِ خَمْسَةِ عَشْرَ يَوْمًا قَضَى اللَّهُ لَهُ كُلَّ حَاجَةٍ إِلَّا أَنْ يَسْأَلَهُ فِي مَاتَمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٤٧٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

کرد و به فرشتگان دستور داد ندا کردند زکریا را که در محراب ایستاده بود که خدا تو را به یحیی بشارت می‌دهد، هر که این روز را روزه بدارد و سپس دعا به درگاه خدا کند، خدا مستجاب می‌کند همچنان که برای زکریا مستجاب کرد.

﴿۵۴۱۹﴾ در اولین روز از ماه محرم زکریا پروردگارش را خواند، پس هر کس در آن روز روزه بگیرد خداوند دعایش را مستجاب می‌کند، همان‌طور که دعای زکریا را اجابت کرد.

۳-۲-۲-۳-۴-۳-۶-۳- سوم محرم

﴿۵۴۲۰﴾ زکریا روز سوم محرم دعا کرد و دعایش مستجاب شد، پس هر که این روز را روزه بگیرد و دعایش را بخواند، دعایش مستجاب می‌شود. همچنان که دعای زکریا به اجابت رسید.

﴿۵۴۲۱﴾ کسی که در روز سوم محرم روزه بگیرد دعایش اجابت می‌شود.

۴-۲-۲-۳-۴-۳-۶-۳- یک روز از ماه رجب

﴿۵۴۲۲﴾ هر کس یک روز از رجب را از روی ایمان و نیت پاک روزه بگیرد، مستوجب خشنودی باعظمت پروردگار می‌شود، و آن روزه، آتش غضب الهی را خاموش کرده و دری از دوزخ را بر روی او می‌بندد، و اگر زمین را پر از طلا کنند و به او دهند بالاتر از آن روزه نیست، و با هیچ‌یک از گنج‌های دنیا پاداش او کامل نمی‌شود مگر با آن حسناتی که ذکر شد، در صورتی که نیتش در این روزه خالص باشد، و چون شام کند از برای او ده دعای مستجاب است، اگر راجع به دنیا دعا کند یا خداوند به او عطا می‌کند، و یا برای آخرتش خوبی‌هایی را مهیا می‌کند که بهتر از درخواست‌های اولیا و دوستان و برگزیدگان خود باشد.

۵-۲-۲-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از ده روز روزه در ماه رجب

﴿۵۴۲۳﴾ هر کس ده روز از این ماه را روزه بگیرد چیزی از خداوند نمی‌طلبد، مگر اینکه اجابت می‌شود.

۶-۲-۲-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از پانزده روز روزه در ماه رجب

﴿۵۴۲۴﴾ کسی که پانزده روز از ماه رجب را روزه بگیرد، همه حاجت‌هایش را خداوند به جا می‌آورد به جز درخواستی که باعث گناه یا قطع رحم شود.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٧-٢-٢-٣-٤-٦-٣- الخَمِيسُ مِنْ شَعْبَانَ

﴿٥٤٢٥﴾ الرَّسُولُ ﷺ: تَتَزَيَّنُ السَّمَاوَاتُ فِي كُلِّ حَمِيسٍ مِنْ شَعْبَانَ فَيَقُولُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّهَا غَفِرَ

لِصَائِمِيهِ وَ أَجَبُ دُعَاءِهِمْ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٤٩٣

۸-۲-۲-۳-۴-۶-۳- من صَامَ يَوْمًا مِنْ شَعْبَانَ

﴿٥٤٢٦﴾ الرّسول ﷺ: مَنْ صَامَ يَوْماً مِنْ شَعْبَانَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ سِتِّينَ وَكَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا

عَشْرَةَ دَعْوَةٍ مُسْتَجَابَةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٥٣٥

٩-٢-٢-٣-٤-٦-٣- عَشْرَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَعْبَانَ

﴿٥٤٢٧﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ صَامَ عَشْرَةَ أَيَّامٍ مِنْهُ أُعْطِيَ مَسْأَلَتُهُ؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٤ ص: ٣٠٦

١٠-٢-٢-٣-٤-٦-٣- أَرْبَعَةٌ عَشَرَ يَوْمًا مِنْ شَعْبَانَ

﴿٥٤٢٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَامَ أَرْبَعَةَ عَشَرَ يَوْمًا لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَةً فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهَا وَشَفَّعَهُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ۷ ص: ۵۳۵

١١-٢-٢-٣-٤-٥-٦-٣-خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا مِنْ شَعْبَانَ

﴿٥٤٢٩﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): مَنْ صَامَ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا أُعْطِيَ مَسْأَلَتَهُ وَ مَنْ زَادَهُ زَادَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ

جَلَّ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٩١

١٢-٢-٢-٣-٤-٥-٣-صَوْمُ شَعْبَانَ

﴿٥٤٣٠﴾ الْبَاقِرُ الْعَلَّامُ: إِنَّ صَوْمَ شَعْبَانَ صَوْمُ النَّبِيِّينَ وَ صَوْمُ أَتْبَاعِ النَّبِيِّينَ فَمَنْ صَامَ شَعْبَانَ فَقَدْ

أَدْرَكَتْهُ دَعْوَةُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لِقَوْلِهِ ﷺ رَحِمَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَنِي عَلَى شَهْرِي؛ وسائل الشيعة ج: ١٠

ص: ۴۹۲

﴿٥٤٣١﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): مَنْ صَامَ شَعْبَانَ أَذْرَكَهُ رَحْمَةُ اللَّهِ بِدَعْوَةِ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ)؛ الْمُقْنَعَةُ ص:

۳۷.

١٣-٢-٢-٣-٤-٦-٣-يَوْمُ غَدِيرِ خُمٍّ

﴿٥٤٣٢﴾ الصادق عليه السلام: صِيَامٌ يَوْمٌ غَدِيرٌ خَمٌّ يَعْدِلُ صِيَامَ عُمَرُ الدُّنْيَا لَوْ عَاشَ إِنْسَانٌ ثُمَّ صَامَ مَا

عُمِّرَتِ الدُّنْيَا لَكَانَ لَهُ ثَوَابُ ذَلِكَ وَصِيَامُهُ يَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ مِائَةَ حَجَّةٍ وَ مِائَةَ عُمْرَةٍ فِي كُلِّ عَامٍ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۷-۲-۲-۳-۴-۶-۳- پنجشنبه شعبان

﴿۵۴۲۵﴾ آسمان‌ها در هر پنجشنبه از هر ماه آراسته می‌شوند، پس فرشتگان می‌گویند: خدایا! روزه‌داران این ماه را ببخش و دعایشان را مستجاب کن.

۸-۲-۲-۳-۴-۶-۳- یک روز از ماه شعبان

﴿۵۴۲۶﴾ هرکس یک روز از ماه شعبان را روزه نگه دارد، خداوند برایش دو سال روزه نوشته و نزد خداوند دوازده دعای مستجاب دارد.

۹-۲-۲-۳-۴-۶-۳- بعد از ده روز روزه در ماه شعبان

﴿۵۴۲۷﴾ کسی که ده روز از این ماه را روزه بگیرد، هرچه از خدا بخواهد به او عطا می‌کند.

۱۰-۲-۲-۳-۴-۶-۳- بعد از چهارده روز روزه در ماه شعبان

﴿۵۴۲۸﴾ هرکس چهارده روز از این ماه را روزه بگیرد، خداوند بلندمرتبه حاجت دنیا و آخرتش را بدهد و شفاعتش را درباره اهل بیتش بپذیرد.

۱۱-۲-۲-۳-۴-۶-۳- بعد از پانزده روز روزه در ماه شعبان

﴿۵۴۲۹﴾ کسی که در این ماه پانزده روز روزه بگیرد، هرچه از خدا بخواهد به او عطا می‌کند. و هرکس در این ماه، روزه‌های بیشتری بگیرد، خدای عزوجل بر آن ثواب‌های قبل او می‌افزاید.

۱۲-۲-۲-۳-۴-۶-۳- روزه شعبان

﴿۵۴۳۰﴾ روزه ماه شعبان روزه انبیا و پیروانشان است، و هرکس در شعبان روزه بگیرد پس دعای پیامبر به او می‌رسد که: «خداوند بر کسی که مرا در ماه من یاری کند رحمت کند.»
﴿۵۴۳۱﴾ هر که ماه شعبان را روزه بدارد، رحمت خداوند را به دعای پیامبر خدا ﷺ درک خواهد کرد.

۱۳-۲-۲-۳-۴-۶-۳- روز غدیر

﴿۵۴۳۲﴾ روزه روز غدیر خم برابر روزه داشتن تمام عمر دنیا باشد - اگر آدمی زنده باشد - و نماز آن نزد خدای تعالی سبخانه برابر صد حج و صد عمره نیکوی مقبول باشد و آن روز عید اکبر و

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّاتٍ وَهُوَ عِيدُ اللَّهِ جَلَّ اسْمُهُ الْأَكْبَرُ وَمَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا وَتَعَيَّدَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَعَرَفَهُ حُرْمَتَهُ وَاسْمُهُ فِي السَّمَاءِ يَوْمَ الْعِيدِ الْمَعْنُودِ وَفِي الْأَرْضِ يَوْمَ الْمَيْثَاقِ الْمَأْخُوذِ وَالْجَمْعُ الْمَشْهُودُ وَمَنْ صَلَّى فِيهِ رَكَعَتَيْنِ يَغْتَسِلُ لَهُمَا قَبْلَ الزَّوَالِ بِنِصْفِ سَاعَةٍ ثُمَّ يُصَلِّيهِمَا مَعَ الزَّوَالِ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ مِنْهُمَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَسُورَةَ الْإِخْلَاصِ عَشَرَ مَرَّاتٍ وَسُورَةَ الْقَدْرِ عَشَرَ مَرَّاتٍ وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ عَشَرَ مَرَّاتٍ هِيَ تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ مِائَةً أَلْفِ عُمْرَةٍ وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَةً مِنْ خَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا قَضَاهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٢١

٣-٤-٣-٦-الحجّ وَالْعُمْرة

﴿٥٤٣٣﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثَةٌ دَعَوْتُهُمْ مُسْتَجَابَةٌ الْحَاجُّ فَاَنْظُرُوا بِمَا تَخْلُقُونَهُ وَ الْغَايِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاَنْظُرُوا كَيْفَ تَخْلُقُونَهُ وَ الْمَرِيضُ فَلَا تَعْرِضُوهُ وَ لَا تَضْجُرُوهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٧

﴿٥٤٣٤﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثَةٌ دَعَوْتُهُمْ مُسْتَجَابَةٌ الْحَاجُّ وَ الْمُعْتَمِرُ فَاَنْظُرُوا كَيْفَ تَخْلُقُونَهُمْ وَ

الْغَازَى فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَانظُرُوا كَيْفَ تَخْلَفُونَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٣٨٧

﴿٥٤٣٥﴾ الرَسُولُ ﷺ مَنْ خَرَجَ حَاجًّا أَوْ مُعْتَمِرًا فَلَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَرْجِعَ مِائَةُ أَلْفِ أَلْفٍ حَسَنَةٍ وَيُمْحَى عَنْهُ مِائَةُ أَلْفِ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَيَرْفَعُ لَهُ أَلْفُ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَكَانَ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ بِكُلِّ دَرَاهِمٍ يَحْمِلُهَا فِي وَجْهِهِ ذَلِكَ أَلْفُ أَلْفٍ دَرَاهِمٍ حَتَّى يَرْجِعَ وَكَانَ فِي ضَمَانِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَقَّاهُ أَذْخَلَهُ الْجَنَّةَ وَإِنْ رَجَعَ مَغْفُورًا لَهُ مُسْتَجَابًا لَهُ دَعَاؤُهُ فَاعْتَمِنُوا دَعْوَتَهُ إِذَا قَدِمَ قَبْلَ أَنْ يُصِيبَ الذُّنُوبَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرُدُّ دَعَاءَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٣٧١

﴿٥٤٣﴾ الرسول ﷺ: وَمَنْ خَرَجَ حَاجًّا أَوْ مُعْتَمِرًا فَلَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَرْجِعَ مِائَةَ أَلْفٍ أَلْفٍ حَسَنَةٍ وَيُمَحَّى عَنْهُ أَلْفٌ أَلْفٍ سَيِّئَةٍ وَتَرْفَعُ لَهُ أَلْفٌ أَلْفٍ دَرَجَةٍ وَكَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ بِكُلِّ دِرْهَمٍ أَلْفٌ أَلْفٍ دِرْهَمٍ وَبِكُلِّ دِينَارٍ أَلْفٌ أَلْفٍ دِينَارٍ وَبِكُلِّ حَسَنَةٍ عَمَلَهَا فِي وَجْهِهِ ذَلِكَ أَلْفٌ أَلْفٍ حَسَنَةٍ حَتَّى يَرْجِعَ وَكَانَ فِي صَمَانِ اللَّهِ إِنْ تَوَقَّاهُ أَذْخَلَهُ الْجَنَّةَ وَإِنْ رَجَعَ مَغْفُورًا لَهُ مُسْتَجَابًا لَهُ فَاعْتَمُوا دَعْوَتَهُ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرُدُّ دَعَاءَهُ إِذَا قَدِمَ فَإِنَّهُ يُشْفَعُ فِي مِائَةِ أَلْفٍ رَجُلٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ وسائل الشيعة ج: ١١ ص: ١٠٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بزرگ‌ترین عیدهاست و هیچ پیامبری را نفرستاد جز اینکه این روز را برایش عید کرد و حرمتش را برایش بیان کرد و نامش در آسمان، به «روز عید پیمان گرفته شده» معروف است و در زمین «روز میثاق گرفته شده و روز جمع شدن برای شهادت» است و کسی که نیم ساعت قبل از ظهر غسل کند و هنگام ظهر برای شکر خدای بلندمرتبه دو رکعت نماز به جا آورد و در هر رکعت از آن فاتحه‌الکتاب و سوره اخلاص و سوره قدر و آیه‌الکرسی را ده مرتبه بخواند؛ این نماز نزد خداوند برابر با صد هزار عمره می‌باشد و حاجتی از حاجات دنیا و آخرت از خداوند بلندمرتبه خواسته نشود مگر اینکه روا شود.

۳-۳-۴-۶-۳ حج و عمره

﴿۵۴۳۳﴾ سه گروه دعایشان مستجاب است: حاجیان، جنگجویان در راه خدا، بنگرید که آن‌ها را با چه حالی نسبت به خود بدرقه کرده‌اید، و بیمار، که بیماران را فراموش نکنید (و عیادت کنید) آن‌ها را در تنهایی رها نکنید تا آزرده خاطر شوند.

﴿۵۴۳۴﴾ سه گروه دعایشان مستجاب است: حاجیان، و معتمر (کسی که به عمره می‌رود)، بنگرید که آن‌ها را با چه حالی نسبت به خود بدرقه کرده‌اید.

﴿۵۴۳۵﴾ هر که برای حج یا عمره بیرون شود به ازای هر گامی تا برگردد، صد هزار هزار حسنه دارد و صد هزار هزار سیئه از او محو شود و صد هزار هزار درجه از او بالا رود و نزد پروردگارش بهر دره‌می که خرج کند در این راه صد هزار هزار درهم دارد (و در نسخه‌ای دینار هم با درهم آمده) تا برگردد و در ضمانت خدا باشد و اگر جاننش را بگیرد به بهشتش برد و اگر برگردد آمرزیده باشد و دعایش مستجاب خواهد بود، و چون از سفر برگردد دعایش را غنیمت شمارید پیش از آنکه به گناهان آلوده شود، زیرا خداوند دعای او را رد نکند.

﴿۵۴۳۶﴾ کسی که با نیت انجام حج یا عمره از خانه خود بیرون آید، به تعداد گام‌هایی که از لحظه خروج تا بازگشت برمی‌دارد، یک میلیون حسنه در نامه اعمال او ثبت می‌شود، و یک میلیون گناه او از آن نامه پاک می‌گردد، و یک میلیون درجه به مقام او افزوده می‌گردد، و در برابر هر درهم یا دیناری که در این سفر به همراه بردارد تا هزینه راه کند، یک میلیون برابر آن در نزد حضرت حق عوض خواهد داشت. و برای هر حسنه‌ای که در طول این راه انجام دهد (ثواب) یک میلیون حسنه برای او خواهد داشت تا زمانی که (به خاک خود) بازگردد و در امان خداوند خواهد بود. و اگر در این سفر بمیرد، خداوند او را رهسپار بهشت خواهد کرد، درحالی که کامیاب و آمرزیده گردیده و دعای او مستجاب خواهد بود، پس دعای او را مغتنم بشمارید (و به او التماس دعا بگویید)، زیرا که خداوند دعای او را رد نمی‌کند، و در روز قیامت اختیار شفاعت برای یک صد هزار نفر را دارد.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٤٣٧﴾ إجابة الدعاء...دُعَاءِ الْحَاجِّ وَالْمُعْتَمِرِ وَالْمُسَافِرِ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةٍ حَتَّى يَرْجِعَ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۷۴

﴿٥٣٨﴾ الرسول ﷺ: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَةٌ دَعَاءُ الْحَاجِّ (فِيْمَنْ يَخْلُفُ) أَهْلَهُ وَ دَعَاءُ الْمَرِيضِ

فَلَا تُؤْذُوهُ وَلَا تَضْجُرُوهُ وَدَعَاءُ الْمَظْلُومِ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۵۵

﴿٥٤٣٩﴾ **الرَّسُولُ ﷺ**: الْحُجَّاجُ وَالْعُمَرَاءُ وَفَدُ اللَّهِ يُعْطِيهِمْ مَا سَأَلُوا وَيَسْتَجِيبُ دَعَاءَهُمْ وَ

يَخْلُفُ نَفَقَاتِهِمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٣٨

﴿٥٤٤٠﴾ الرَّسُولُ ﷺ: أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْإِسْمِ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ حُجَّاجُ بَيْتِكَ الْحَرَامِ: الْبَلَدِ الْأَمِينِ ص:

३५९

﴿٥٤٤١﴾ **الرسول ﷺ** ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَةٌ دَعَاءُ الْحَاجِّ (فِيْمَنْ يَخْلُفُ) أَهْلَهُ وَ دَعَاءُ الْمَرِيضِ

فَلَا تُؤْذُوهُ وَلَا تَضْجُرُوهُ وَدُعَاءُ الْمَظْلُومِ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۵۵

﴿٥٤٤٢﴾ الرَّسُولُ ﷺ: أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوُهُ حَتَّى تَفْتَحَ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ تَصِيرَ إِلَى الْعَرْشِ

دَعَا الْوَالِدَ لَوْلَا دُعَاؤُ الْوَالِدِ لَمُوتُهُ وَظَلَمَهُ وَالْمُغْتَمِرَ حَتَّى يَرْجِعَ وَالصَّائِمَ حَتَّى يَفْطِرَ؛

من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٢٢٦

﴿٥٤٤٣﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): الْحَاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ وَقَدْ لَهِبَ اللَّهُ إِنْ سَأَلُوهُ أَعْطَاهُمْ وَإِنْ دَعَا أَجَابَهُمْ وَإِنْ

شَفَعُوا شَفَعَهُمْ وَإِنْ سَكَنُوا ابْتَدَأَهُمْ وَيَعْوِضُونَ بِالذَّرْهِمِ أَلْفَ أَلْفٍ دِرْهَمٍ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٥٥

﴿٥٤٤﴾ فِدْعَاءُ الصَّائِمِ مُسْتَجَابٌ لَا يُرَدُّ وَكَذَا الْمَرِيضُ وَالْغَارِي وَالْحَاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ بِحَارِ الْأَنْوَارِ

ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

١-٣-٣-٤-٦-٣- قَبْلَ أَنْ تُحْرَمَ

﴿٥٢٤٥﴾ الصادق عليه السلام: اِنَّتِ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ فَصَلِّ فِيهِ سِتَّ رَكَعَاتٍ قَبْلَ اَنْ تُحْرِمَ وَتَدْعُو اللَّهَ

وَتَسَّأَلُهُ الْعَوْنُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٥٤

٢-٣-٣-٤-٦-٣- الدعاءُ مُحَرَّمًا

﴿٥٤٤﴾ الرّسول ﷺ: فَيَقُولُ الْجَبَّارُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَتَذَكُرُ يَوْمَ كَذَا وَكَذَا أَطَعَمْتَ جَائِعًا وَ

وَصَلَّتْ أَخَا مُؤْمِنًا كَسَوْتِ يَوْمًا حَجَجْتَ فِي الصَّحَارَى تَدْعُونِي مُخْرَمًا أَرْسَلْتَ عَيْنِيكَ فَرَقًا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۴۳۷﴾ دعای مستجاب... دعای حاجی و کسی که عمره رفته و مسافر در سفر جز سفر گناه، تا برگردد.

﴿۵۴۳۸﴾ سه دعا مستجاب است و آن دعای حاجی برای بازماندگان و خانواده‌اش، و دعای مریض پس او را اذیت و آزار نکنید، و دعای مظلوم.

﴿۵۴۳۹﴾ حاجی و عمره‌گزار میهمان خدایند و هرآنچه درخواست کنند خداوند به آن‌ها می‌دهد، و دعایشان را اجابت می‌کند، و مبالغی که هزینه می‌کنند برایشان ذخیره می‌شود.

﴿۵۴۴۰﴾ تو را می‌خوانم به حق اسمی که با آن حاجیان فقط تو را می‌خوانند.

﴿۵۴۴۱﴾ سه دعا مستجاب است و آن دعای حاجی برای بازماندگان و خانواده‌اش، و دعای مریض پس او را اذیت و آزار نکنید، و دعای مظلوم.

﴿۵۴۴۲﴾ چهار گروهند که دعایی از ایشان رد نمی‌شود تا درهای آسمان برای ایشان گشوده شود، و آن دعا به‌سوی عرش برود: دعای پدر برای فرزندش، و نفرین مظلوم بر کسی که بر او ظلم کرده، و دعای کسی که به عمره رفته باشد تا از سفر باز آید، و دعای روزه‌دار تا آنگاه که افطار کند.

﴿۵۴۴۳﴾ حاجی و عمره‌گزار میهمانان خدایند اگر خواسته‌ای داشته باشند به آن‌ها داده می‌شود، و اگر از خدا بخواهند اجابت می‌کند و اگر از کسی شفاعت کنند خداوند شفاعت آن‌ها را قبول می‌کند و اگر ساکت شوند خداوند خود شروع به سخن گفتن با ایشان می‌کند، و خدای تعالی در مقابل درهمی که هزینه کنند هزار هزار درهم به ایشان می‌دهد.

﴿۵۴۴۴﴾ دعای روزه‌دار مستجاب است و رد نمی‌شود، همچنین دعای مریض و شب‌زنده‌دار و حاجی و عمره‌گزار نیز چنین است.

۱-۳-۳-۴-۳- قبل از احرام

﴿۵۴۴۵﴾ به مسجدالحرام برو و در آن قبل از اینکه مُحَرَّم شوی، شش رکعت نماز بخوان و به محضر خداوند دعا کن و از او یاری بجوی.

۲-۳-۳-۴-۳- در حال احرام

﴿۵۴۴۶﴾ خداوند شکست‌ناپذیر، مقتدر، تبارک و بلندمرتبه می‌فرماید: آیا به یادت نیاوردم روزی این چنین را در حال گرسنگی طعام دادی و برادر مؤمنی را پوشاندی و در بیابان‌ها عازم حج شدی، در حال احرام مرا خواندی، در راه دوری‌ام چشمانت را از دست دادی و با مهربانی

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

سَهَرَتْ لَيْلَةً شَفَقًا غَضَضْتَ طَرْفَكَ مِنِّي فَرَقًا فَذَا أَمَّا مَا أَحْسَنْتَ فَمَشْكُورٌ وَأَمَّا مَا أَسَاءْتَ فَمَغْفُورٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٢١١

٣-٣-٣-٤-٦-٣- الحَاجُّ فِي عَشِيَّةِ عَرَفَةَ

﴿٥٤٤٧﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ إِذَا كَانَ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ بَرَزَ اللَّهُ فِي مَلَائِكَتِهِ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَقُولُ انظُرُوا إِلَى عِبَادِي أَتَوْنِي شُعْنًا غَيْرًا أَرَسَلْتُ إِلَيْهِمْ رَسُولًا مِنْ وَرَاءِ وَرَاءِ فَسَأَلُونِي وَ دَعَوْنِي أَشْهَدُكُمْ أَنَّهُ حَقٌّ عَلَى أَنْ أُجِيبَهُمْ الْيَوْمَ قَدْ شَفَعْتُ مُحْسِنَهُمْ فِي مُسِيئَتِهِمْ وَقَدْ تَقَبَّلْتُ مِنْ مُحْسِنِهِمْ فَأَفِضُوا مَغْفُورًا لَكُمْ ثُمَّ يَأْمُرُ مَلَائِكَيْهِ فَيَقُومَانِ بِالْمَازِمِينَ هَذَا مِنْ هَذَا الْجَانِبِ وَ هَذَا مِنْ هَذَا الْجَانِبِ فَيَقُولَانِ اللَّهُمَّ سَلِّمْ وَسَلِّمْ فَمَا يَكَادُ يُرَى مِنْ صَرِيعٍ وَلَا كَبِيرٍ؛ وسائل الشيعة ج: ١٣ ص:

۵۵۱

٤-٣-٣-٤-٦-٣- عند الوقوف بعرفات

﴿٥٤٤﴾ الرسول ﷺ: جَاءَ نَفَرٌ مِنَ الْيَهُودِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَسَأَلَهُ أَعْلَمُهُمْ عَنْ مَسَائِلَ وَكَانَ فِيهَا سَأَلَهُ أَنْ قَالَ أَخْبِرْنِي لِأَيِّ شَيْءٍ أَمَرَ اللَّهُ بِالْوُقُوفِ بِعَرَفَاتٍ بَعْدَ الْعَصْرِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ إِنَّ الْعَصْرَ هِيَ السَّاعَةُ الَّتِي عَصَى آدَمُ فِيهَا رَبَّهُ فَفَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى أُمَّتِي الْوُقُوفَ وَالتَّضَرُّعَ وَ

الدُّعَاءُ فِي أَحَبِّ الْمَوَاضِعِ إِلَيْهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٣ ص: ٥٥٠

﴿٥٤٩﴾ صَلِّ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ بِأَذَانٍ وَاحِدٍ وَإِقَامَتَيْنِ وَإِنَّمَا تَجْعَلُ الصَّلَاةَ وَتَجْمَعُ بَيْنَهُمَا لِتُفَرِّغَ نَفْسَكَ لِلدُّعَاءِ فَإِنَّهُ يَوْمٌ دُعَاءٌ وَمَسْأَلَةٌ وَادْعُ بِمَا فِي كِتَابِ دُعَاءِ الْمَوْفِقِ مِنَ التَّهْلِيلِ وَالتَّحْمِيدِ

وَالدُّعَاءُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٢٦١

٥-٣-٣-٤-٦-٣- فَاِذَا فَرَغْتَ مِنَ الذَّبْحِ

﴿٥٢٥٠﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَإِذَا فَرَّغْتَ مِنَ الذَّبْحِ فَاتِ رَحْلَكَ وَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ وَادْعُ اللَّهَ وَاسْأَلْهُ

حَاجَتِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ۸ ص: ۸۰

٤-٣-٣-٤-٦-٣- بَعْدَ الرَّمْيِ

﴿٥٤٥١﴾ وَإِذَا رَمَيْتَهُمَا فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

شب‌زنده‌داری کردی و در برابر من چشم‌ت را پایین انداختی و اما هرآنچه خوبی کردی قدردانی شود و اما هرآنچه بدی کردی بخشیده شود.

۳-۳-۳-۴-۳-۶-۳- حاجی در شب عرفه

﴿۵۴۴۷﴾ مگر نمی‌دانی که چون شامگاه عرفه فرامی‌رسد، خداوند گروهی از فرشتگان خود را به آسمان زمین می‌فرستد و به آنان می‌فرماید: به بندگان من بنگرید که خاک‌آلوده و ژولیده پیش من آمده‌اند؛ پیامبری به‌سوی پیشینیانشان فرستادم که این‌ها با وجود فاصله زمانی او را تصدیق کرده‌اند، و مرا می‌خواندند و از من درخواست می‌کنند؛ گواه باشید که سزاوار است امروز پاسخ ایشان را بدهم، نیکوکاران آنان را شفیع بدکارانشان قرار دادم، و عمل و شفاعت نیکوکارانشان را می‌پذیرم پس در حالی از عرفات کوچ می‌کنند که خطاهای ایشان آمرزیده شده است سپس به دو فرشته فرمان می‌دهد بر دو سوی گردنه بایستند، هریک از ایشان یک طرف می‌ایستد و می‌گوید: پروردگارا! این‌ها را به سلامت دار، این‌ها را به سلامت دار و به این جهت است که هیچ به زمین افتاده و دست و پا شکسته‌ای نمی‌بینی.

۴-۳-۳-۴-۳-۶-۳- هنگام وقوف در عرفات

﴿۵۴۴۸﴾ عده‌ای از یهود خدمت پیامبر خدا ﷺ رسیدند و داناترین آنان از آن حضرت پرسش‌هایی کرد. از جمله علت وقوف در عرفات بعد از عصر را جویا شد. پیامبر ﷺ فرمود: زیرا بعد از عصر همان ساعتی است که آدم نافرمانی کرد. و خدا بر اتم وقوف و زاری و درخواست در بهترین مکان‌ها را واجب کرد، و آن مکان عرفات است که اجابت در آن تضمین شده است. و زمانی که از عرفات کوچ می‌کنند همان زمانی است که آدم کلماتی را از پروردگارش آموخت. پس خدا به او رو کرد. خداوند بسیار توبه‌پذیر و مهربان است.

﴿۵۴۴۹﴾ در روز عرفه نماز ظهر و عصر را با یک اذان و دو اقامه به جا بیاور. نماز را زود بخوان و بین ظهر و عصر فاصله نینداز تا فرصت بیشتری برای دعا داشته باشی، چرا که این روز، روز دعا و درخواست است و دعاهای وقوف در عرفات و تهلیل‌ها و تحمیدها را بخوان.

۵-۳-۳-۴-۳-۶-۳- پس از فراغت از قربانی

﴿۵۴۵۰﴾ هرگاه از ذبح کردن فارغ شدی به محل اقامت برگرد و دو رکعت نماز به جا آور و خدا را بخوان و حاجتت را بخواه.

۶-۳-۳-۴-۳-۶-۳- بعد از رمی

﴿۵۴۵۱﴾ هرگاه آن دو را رمی کردی، با این دعا خداوند را بخوان.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٤٥٢﴾ وارم الجمار كما رميتها في اليوم الثاني والثالث تمام سبعين حصيات فإذا فرغت منها فاستقبل مني بوجهك واسأل الله أن يتقبل منك؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٣١١
٣-٣-٤-٣-٣-٧ في الطواف

﴿٥٤٥٣﴾ الصادق عليه السلام: دخلت طواف الفريضة فلم يفتح لي شيء من الدعاء إلا الصلاة على محمد وآل محمد وسعيت فكان كذلك فقال ما أعطى أحد ممن سأل أفضل مما أعطيت؛
الكافي ج: ٤ ص: ٤٠٧

﴿٥٤٥٤﴾ الصادق عليه السلام: رأيت أبا عبد الله عليه السلام يطوف من أول الليل إلى الصباح وهو يقول اللهم فني شح نفسي فقلت جعلت فداك ما سمعتك تدعو بغير هذا الدعاء قال وأي شيء أشد من شح النفس إن الله يقول ومن يؤق شح نفسه فأولئك هم المفلحون؛ بحار الأنوار ج: ٧٠ ص: ٣٠١

﴿٥٤٥٥﴾ الصادق عليه السلام: عن رجل زار البيت فلم يزل في طوافه ودعائه والسعي والدعاء حتى طلع الفجر قال ليس عليه شيء كان في طاعة الله عز وجل؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٤٧٨
﴿٥٤٥٦﴾ الصادق عليه السلام: لا بأس بالكلام في الطواف والدعاء وقراءة القرآن أفضل؛
مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٤٠٩

٣-٣-٤-٣-٣-٨ الوقوف في المستجار
﴿٥٤٥٧﴾ الكاظم عليه السلام: رأيت أخي يطوف السبعين والثلاثة فيقرئها غير أنه يقف في المستجار فيدعو في كل أسبوع ويأتي الحجر فيستلمه ثم يطوف؛ وسائل الشيعة ج: ١٣ ص: ٣٧٢
﴿٥٤٥٨﴾ الصدوق في الهداية: المواطن التي ليس فيها دعاء مؤقت الصلاة على الجنابة والقنوت والمستجار والصفاء والمروة والوقوف بعرفات وركعتا الطواف؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٤٠٦

٣-٣-٤-٣-٣-٩ في السعي
﴿٥٤٥٩﴾ الصادق عليه السلام: تدعو على الصفا والمروة كلما رقيت عليهما بما قدرت عليه وتدعو بينهما كذلك (كلما سرت)؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٤٤٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۴۵۲﴾ همان طور که در روز دوم و سوم تمام هفتاد سنگریزه را پرتاب کردی، جمره‌ها را رمی کن. پس وقتی به پایان رسید، رو به سوی منی کن و از خداوند بخواه که از تو بپذیرد.

۷-۳-۳-۴-۳- در طواف

﴿۵۴۵۳﴾ داخل طواف واجب شدم، چیزی جز درود برای دعا به یادم نیامد، حرکت کردم و جز درود نگفتم. امام علیه السلام فرمود: به کسی چیزی بهتر از آنچه به تو اعطا شد، داده نشده است.

﴿۵۴۵۴﴾ امام صادق علیه السلام را در طواف دیدم و او از آغاز شب تا صبح می‌گفت: خدایا! مرا از بخل نگه دار، عرض کردم قربانت گردم شما فقط همین دعا را می‌خوانی، فرمود: مگر چیزی سخت‌تر از بخل نفس هست؟ خداوند می‌فرماید: «آن که نگه داشته شود از بخل نفسش، پس ایشان رستگاراند.»

﴿۵۴۵۵﴾ از امام علیه السلام درباره مردی سؤال شد که به زیارت بیت (خانه خدا) رفت، و همچنان در طوافش و دعایش و در سعی و دعا به سر برد تا سپیده سرزد، امام فرمود: چیزی بر ذمه او نیست، زیرا او در طاعت خدای عزوجل بوده است.

﴿۵۴۵۶﴾ در طواف صحبت کردن مانعی ندارد، ولی بهتر است دعا یا قرآن بخوانید.

۸-۳-۳-۴-۳- در مستحار

﴿۵۴۵۷﴾ برادرم را دیدم که دو دور طواف کرده، و دور سوم را به آن متصل کرد. جز آنکه در هر دور، مستحار می‌ایستاد و دعا می‌کرد و نزد حجرالاسود رفته و او را لمس کرد، بعد به طواف ادامه می‌داد.

﴿۵۴۵۸﴾ مواردی که در آن دعای مخصوصی نیست. ۱. نماز میت ۲. قنوت ۳. مستحار ۴. صفا ۵. مروه ۶. وقوف در عرفات ۷. دو رکعت نماز طواف.

۹-۳-۳-۴-۳- در سعی

﴿۵۴۵۹﴾ هربار که بر بالای صفا و مروه قرار گرفتی، هرچه می‌توانی دعا کن و همچنین در بین آن دو نیز همان طور که راه می‌روی دعا کن.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٤٦﴾ الرسول ﷺ فَقَامَ عَلَيْهِ (أَلِصْفَا) وَدَعَا اللَّهَ أَنْ يَجْمَعَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ زَوْجَتِهِ حَوَاءَ قَالَ فَكَانَ ذَهَابُ آدَمَ مِنَ الصِّفَا إِلَى الْمَرْوَةِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَرُجُوعُهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَذَلِكَ سِتَّةَ أَشْوَاطٍ فَلَمَّا أَنْ دَعَا اللَّهَ وَبَكَيَا إِلَيْهِ وَسَأَلَاهُ أَنْ يَجْمَعَ بَيْنَهُمَا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُمَا مِنْ سَاعَتِهِمَا مِنْ يَوْمِهِمَا ذَلِكَ مَعَ زَوَالِ الشَّمْسِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ١٨٤

١٠-٣-٣-٤-٦-٣- حين الإفاضه

﴿٥٤٦﴾ ثُمَّ أَفْضُ مِنْهَا إِلَى مَكَّةَ مُهَلِّلاً مُمَجِّداً دَاعِياً؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ١٦٢

٤-٣-٤-٣-٤-٣- الجهادُ في سبيل الله

١-٤-٣-٤-٦-٣- دُعَاُ الْغَازِي مُسْتَحَابٌ

﴿٥٤٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ غَزَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اسْتُجِيبَ لَهُ كَمَا اسْتُجِيبَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ الْكَافِي

ج: ۲ ص: ۵۱۰

﴿٥٤٦٣﴾ الرَّسُولُ ﷺ دَعَا مُوسَى الطَّلِيلَ وَآمَنَ هَارُونُ الطَّلِيلَ وَآمَنَتِ الْمَلَائِكَةُ الطَّلِيلَةُ فَقَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمْ فَاسْتَقِيمُوا وَمَنْ غَرَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اسْتُجِيبَ لَهُ كَمَا اسْتُجِيبَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: الكافي ج: ٢ ص: ٥١٠

لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١٠

﴿٥٤٦٤﴾ الرَّسُولُ ﷺ وَمَنْ غَزَا فِي سَبِيلِي اسْتَجَبْتُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص:

۱۵

٢-٤-٣-٤-٦-٣- عند الخروج

﴿٥٤٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِذَا أَرَدْتَ الْعَدُوَّ فَصَلِّ بَيْنَ الْقَبْرِ وَالْمِنْبَرِ رَكَعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ وَإِنْ شِئْتَ فِي بَيْتِكَ وَاسْأَلِ اللَّهَ أَنْ يُعِينِكَ وَخُذْ شَيْئًا مِمَّا تَيْسِرُ فَتَصَدَّقْ بِهِ عَلَى أَوَّلِ مُسْكِينٍ تَلْقَاهُ؛

وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٤١

(٥٤٦٦) الصادق عليه السلام: أَنْ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا بَعَثَ بَسْرِيَّةً دَعَا لَهَا؛ الكافي ج: ٥ ص: ٢٩

٣-٤-٣-٤-٦-٣- لَيْلَةُ الْحَرْبِ

﴿٥٤٦﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): لَقَدْ كُنَّا لَيْلَةً بَدْرَ وَمَا فِيْنَا اِلَّا مَنْ نَامَ سِوَى رَسُولِ اللّٰهِ (ﷺ) إِنَّهُ

كَانَ فِي أَصْلِ شَجَرَةٍ يَدْعُو وَيُصَلِّي إِلَى الصَّبَاحِ؛ إرشاد القلوب ج: ٢ ص: ٢٣٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۴-۳-۴-۳- قبل از درگیری

﴿۵۴۶۸﴾ این دعا را در روز جنگ جمل پیش از آغاز جنگ خواندند.

﴿۵۴۶۹﴾ پیامبر ﷺ احزاب را روز دوشنبه و سه‌شنبه نفرین کرد، و چهارشنبه بین ظهر و عصر اجابت شد؛ و شادی در چهره ایشان هویدا گشت. جابر گفت: هر گرفتاری به من رو کرد و در این ساعت دعا کردم، اجابتش را دیدم.

۵-۴-۳-۴- هنگام برخورد دو گروه

﴿۵۴۷۰﴾ هنگام برخورد جنگاوران دعا کنید.

﴿۵۴۷۱﴾ در چهار مورد دعا را غنیمت بدانید: هنگام خواندن قرآن و موقع گفتن اذان و هنگام نزول باران و زمانی که دو سپاه برای شهادت به یکدیگر می‌رسند.

﴿۵۴۷۲﴾ در پنج وقت دعا را غنیمت بشمارید: وقت قرائت قرآن، هنگام اذان، زمان آمدن باران، هنگام برخورد دو صف به قصد شهادت و هنگام دعای مظلوم که تا عرش فاصله و حاجبی ندارد.

﴿۵۴۷۳﴾ ساعت اول از روز جمعه، و دیگری سه یک آخر از همه شب‌ها که آن را وقت سحر گویند و دیگری تمام شب (است که در آن دعا اجابت می‌شود) جمعه.

﴿۵۴۷۴﴾ قبل از نزول بلا به وسیله دعا پیش‌دستی کنید. در شش وقت درهای آسمان گشوده گردد: هنگام باران، در کشاکش جنگ، وقت اذان، موقع قرائت قرآن، اول ظهر و سپیده‌دم.

﴿۵۴۷۵﴾ به هنگام برخورد و رویارویی با دشمن که نیزه‌ها به حرکت درمی‌آید، و تیرها پرتاب می‌شود و جنگاوران با یکدیگر مواجه می‌شوند، فرشتگان مجاهدان راه خدا را با بال‌های خود می‌پوشانند، و در این حال از خداوند برای آن‌ها نصرت و استقامت می‌طلبند.

﴿۵۴۷۶﴾ علی علیه السلام در میدان جنگ فرمود: دندان‌ها را محکم بفشارید و بسیار دعا کنید.

۶-۴-۳-۴- هنگام نزول اولین قطره خون شهید

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٤٧٧﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَطْلُبُوا الدُّعَاءَ فِي أَرْبَعِ سَاعَاتٍ عِنْدَ هُبُوبِ الرِّيحِ وَ زَوَالِ الْأَفْيَاءِ وَ نَزُولِ الْقَطْرِ وَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ مِنْ دَمِ الْقَتِيلِ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّ أَبْوَابَ السَّمَاءِ تَفْتَحُ عِنْدَ هَذِهِ الْأَشْيَاءِ؛ الْكَافِي

ج: ٢ ص: ٢٧٦

٧-٤-٣-٤-٦-٣- بعد الرجوع من الجهاد

﴿٥٤٧٨﴾ الرسول ﷺ: وَمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مُجَاهِدًا فَلَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ حَسَنَةٍ وَيُمْحَى عَنْهُ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ سَيِّئَةٍ وَيَرْفَعُ لَهُ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ دَرَجَةٍ وَكَانَ فِي ضَمَانِ اللَّهِ بِأَيِّ حَتْفٍ مَاتَ كَانَ شَهِيدًا وَإِنْ رَجَعَ رَجَعَ مَغْفُورًا لَهُ مُسْتَجَابًا دَعَاؤُهُ؛ وسائل الشريعة ج: ١٥ ص: ١٨

﴿٥٤٧٩﴾ الرّسول ﷺ: مَنْ خَرَجَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى أَوْ مُجَاهِدًا فَلَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ حَسَنَةٍ وَيُمْحَى عَنْهُ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ سَيِّئَةٍ وَ يُرْفَعُ لَهُ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ دَرَجَةٍ وَ كَانَ فِي ضَمَانِ اللَّهِ تَعَالَى حَتَّى يَتَوَفَّاهُ بِأَيِّ حَتْفٍ كَانَ كَانَ شَهِيدًا فَإِنْ رَجَعَ رَجَعَ مَغْفُورًا لَهُ مُسْتَجَابًا دُعَاؤُهُ؛

ثواب الأعمال ص: ٢٩٢

٥-٣-٤-٣-الأمرُ بالمعروفِ

﴿٥٤٨﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): وَأَمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ فَيَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَكُمْ دُعَاءِكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨

٣-٤-٦-٣-٤-٦ التَّعَاظِدُ وَالتَّتَافُرُ وَالتَّوَازُرُ

﴿٥٤٨١﴾ سُنُّهُ إِذْ رِيسَ السَّيِّئَاتِ: اَدْعُوا اللَّهَ فِي أَكْثَرِ أَوْقَاتِكُمْ مُتَعَاصِدِينَ مُتَالِهِينَ فِي دُعَائِكُمْ فَإِنَّهُ إِنْ يَعْلَمَ مِنْكُمْ التَّظَاهَرَ وَالتَّوَارُرَ يَجِبُ دُعَاءُكُمْ وَ يَقْضِ حَاجَاتِكُمْ وَ يُبَلِّغَكُمْ أَمَالِكُمْ وَ يَقْضِ عَطَايَاهُ عَلَيْكُمْ مِنْ خَزَائِنِهِ الَّتِي لَا تَعْنَى: بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٢٨٣

٧-٣-٤-٦-٣ القرآن

١-٧-٣-٤-٦-٣- عند قراءه القرآن

﴿٥٤٨٢﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو عِنْدَ قِرَاءَةِ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: الْكَافِي ج: ٢ ص: ٥٧٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۴۷۷﴾ در چهار وقت دعا کنید: وزش باد، رفتن سایه، ریزش باران، و فرود اولین قطره خون شهید مؤمن؛ چرا که درهای آسمان در این چهار وقت گشوده می‌شود.

۷-۴-۳-۴-۶-۳- بعد از بازگشت از جهاد

﴿۵۴۷۸﴾ کسی که با نیت انجام حج یا عمره از خانه خود بیرون آید، به تعداد گام‌هایی که از لحظه خروج تا بازگشت برمی‌دارد، یک میلیون حسنه در نامه اعمال او ثبت می‌شود، و یک میلیون گناه او از آن نامه پاک می‌گردد، و یک میلیون درجه به مقام او افزوده می‌گردد، و در برابر هر درهم یا دیناری که در این سفر به همراه بردارد تا هزینه راه کند، یک میلیون برابر آن در نزد حضرت حق عوض خواهد داشت. و برای هر حسنه‌ای که در طول این راه انجام دهد (ثواب) یک میلیون حسنه برای او خواهد داشت تا زمانی که (به خاک خود) بازگردد و در امان خداوند خواهد بود. و اگر در این سفر بمیرد، خداوند او را رهسپار بهشت خواهد کرد درحالی که کامیاب و آمرزیده گردیده و دعای او مستجاب خواهد بود، پس دعای او را مغتنم بشمارید (و به او التماس دعا بگویید)، زیرا که خداوند دعای او را رد نمی‌کند، و در روز قیامت اختیار شفاعت برای یک‌صد هزار نفر را دارد.

﴿۵۴۷۹﴾ کسی که به منظور نگاهبانی از مرز (کشور اسلامی) یا جهاد در راه خدا از خانه خود بیرون آید، با هر گامی که برمی‌دارد هفتصد هزار حسنه در نامه اعمال او ثبت و هفتصد هزار گناه از نامه او پاک می‌شود و هفتصد هزار درجه به مقام و منزلت او افزوده می‌گردد، و خداوند متعال کفیل و ضامن اوست تا آنکه بدرود حیات بگوید، و به هر نحوی که بمیرد، شهید به حساب خواهد آمد، و اگر (سلامت به خانه خود) بازگردد، آمرزیده و دعایش مستجاب خواهد بود.

۵-۳-۴-۶-۳- امر به معروف

﴿۵۴۸۰﴾ امر به معروف و نهی از منکر کنید، خداوند دعای شما را مستجاب می‌کند.

۶-۳-۴-۶-۳- همیاری

﴿۵۴۸۱﴾ همچون یاوران خداپرست در بیشترین لحظات زندگی‌تان خدا را بخوانید، زیرا اگر خداوند از شما نسبت به یکدیگر یاری و کمک و پشتیبانی ببیند، دعایتان را اجابت و حاجت‌هایتان را روا می‌کند و شما را به آرزوهایتان می‌رساند و شما را از جوایز خزانه تمام‌نشدنی‌اش لبریز می‌کند.

۷-۳-۴-۶-۳- قرآن

۱-۷-۳-۴-۶-۳- هنگام تلاوت قرآن

﴿۵۴۸۲﴾ حضرت صادق علیه السلام هنگام خواندن قرآن این دعا را می‌خواند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٤٨٣﴾ المجتبی ﷺ: أَنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ ﷺ كَانَ إِذَا قَامَ فِي صَلَاتِهِ تَرْتَعَدُ فَرَائِضُهُ بَيْنَ يَدَيْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا ذَكَرَ الْجَنَّةَ وَ النَّارَ اضْطَرَبَ اضْطَرَابَ السَّلِيمِ وَ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَ تَعَوَّذَ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٠٠

﴿٥٤٨٤﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اِغْتَمُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ اَرْبَعٍ عِنْدَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَعِنْدَ الْاَذَانِ وَعِنْدَ نَزُولِ الْغَيْثِ وَعِنْدَ التَّقَاءِ الصَّفِّينِ لِلشَّهَادَةِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

﴿٥٤٨٥﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): تَقَدَّمُوا فِي الدُّعَاءِ قَبْلَ نَزُولِ الْبَلَاءِ فَإِنَّهُ تَفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ فِي سِتَّةِ مَوَاقِفَ عِنْدَ نَزُولِ الْغَيْثِ وَعِنْدَ الزَّحْفِ وَعِنْدَ الْأَذَانِ وَعِنْدَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَمَعَ زَوَالِ الشَّمْسِ وَعِنْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ: تحف العقول ص: ١٠٧

﴿٥٤٨٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ شَغِلَ بِقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ عَنْ دُعَائِي وَمَسْأَلَتِي أُعْطِيَئُهُ أَفْضَلَ ثَوَابِ الشَّاكِرِينَ؛ وسائل الشيعه ج: ٦ ص: ١٩٢

٢-٧-٣-٤-٦-٣- إذا مرَّ بآية فيها ذكرُ حنّةٍ أو نارٍ

﴿٥٤٨٧﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): يَنْبَغِي لِلْعَبْدِ إِذَا صَلَّى أَنْ يُرْتَلَ فِي قِرَائَتِهِ فَإِذَا مَرَّ بِآيَةٍ فِيهَا ذِكْرُ الْجَنَّةِ وَ ذِكْرُ النَّارِ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَ تَعَوَّذَ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ وَ إِذَا مَرَّ بِآيَةٍ النَّاسُ وَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا يَقُولُ لِيَنَّكَ رَبَّنَا؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٢ ص: ١٢٤

﴿٥٤٨٨﴾ الصادق عليه السلام: يَنْبَغِي لِمَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ إِذَا مَرَّ بِآيَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ فِيهَا مَسْأَلَةٌ أَوْ تَخْوِيفٌ أَنْ يَسْأَلَ عِنْدَ ذَلِكَ خَيْرَ مَا يَرْجُو وَيَسْأَلُ الْعَافِيَةَ مِنَ النَّارِ وَمِنَ الْعَذَابِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٢ ص:

۲۸۶

﴿٥٤٨٩﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَإِذَا مَرَرْتُمْ بِآيَةٍ فِيهَا ذِكْرُ الْجَنَّةِ فَفَقِّفُوا عِنْدَهَا وَاسْأَلُوا اللَّهَ الْجَنَّةَ؛
أعلام الدين ص: ١٠١

(٥٤٩٠) الصادق عليه السلام: سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَكُونُ مَعَ الْإِمَامِ فَيَمُرُّ بِالسَّأَلَةِ أَوْ بِأَيَّةٍ فِيهَا ذِكْرُ جَنَّةٍ أَوْ نَارٍ قَالَ لَا بَأْسَ بَأَن يَسْأَلَ عِنْدَ ذَلِكَ وَيَتَعَوَّدَ فِي الصَّلَاةِ مِنَ النَّارِ وَيَسْأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ؛ الْكَافِي ج: ٣ ص: ٣٠٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۴۸۳﴾ حسن بن علی بن ابی طالب علیه السلام چون به نماز می ایستاد برابر خدا لرزه بر اندامش می افتاد و چون یاد بهشت و دوزخ می افتاد چون مار گزیده پریشان می شد و از خدا بهشت می خواست و از دوزخ به او پناه می برد.

﴿۵۴۸۴﴾ در چهار مورد دعا را غنیمت بدانید: هنگام خواندن قرآن و موقع گفتن اذان و هنگام نزول باران و زمانی که دو سپاه برای شهادت به یکدیگر می رسند.

﴿۵۴۸۵﴾ قبل از نزول بلا به وسیله دعا پیش دستی کنید. در شش وقت درهای آسمان گشوده گردد: هنگام باران، در کشاکش جنگ، وقت اذان، موقع قرائت قرآن، اول ظهر و سپیده دم.

﴿۵۴۸۶﴾ کسی که به خواندن قرآن مشغول شده و از دعا و درخواست بازماند، من ثواب بهترین شکر کنندگان را به وی می دهم.

۲-۷-۳-۴-۶-۳- هنگام مرور بر آیه بهشت یا جهنم

﴿۵۴۸۷﴾ برای بنده سزاوار است آنگاه که قرآن می خواند، هرگاه به آیه ای رسید که در آن از بهشت و جهنم نامی برده شده است؛ از خداوند بهشت بخواهد، و از عذاب آتش جهنم به خداوند پناه ببرد. و هرگاه به کلمه «یا اَیُّهَا النَّاسُ» و یا «اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا» رسید، بگوید: پروردگارا! لیبیک (بله).

﴿۵۴۸۸﴾ بر قاری قرآن شایسته است که چون به آیه رحمت برسد، بهترین خواسته خود را درخواست کند و چون به آیه عذاب برسد، از آتش دوزخ و عذاب دنیا و آخرت به خدا پناهنده شود.

﴿۵۴۸۹﴾ هرگاه بر آیه ای که در آن نام بهشت برده شده گذشتید، توقف کنید و از خداوند بهشت بخواهید.

﴿۵۴۹۰﴾ آن را از مردی که همراه امام بود پرسیدم، که اگر به درخواست یا آیه ای که در آن نام بهشت یا جهنم برده شده باشد برسیم، چه باید کرد؟ فرمود: ایرادی ندارد که همان جا از خداوند درخواستان را بخواهید و در نماز از آتش جهنم به او پناه ببرید و از خداوند بهشت بخواهید.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٤٩١﴾ الصادق (عليه السلام): فِي قَوْلِهِ تَعَالَى الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكِتَابَ حَقًّا يُسْوِئُونَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ قَالُوا حَقٌّ نَلَاوَنَاهُ هُوَ الْوُفُوفُ عِنْدَ ذِكْرِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ يَسْأَلُ فِي الْأَوَّلَى وَيَسْتَعِيدُ مِنَ الْآخِرَى؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص:

217

﴿٥٤٩٢﴾ الصادق عليه السلام: لَا يُقْرَأُ هَذْرَمَةٌ وَلَكِنْ يُرْتَلُّ تَرْتِيلًا فَإِذَا مَرَرْتَ بِأَيَّةٍ فِيهَا ذِكْرُ الْجَنَّةِ فَصِفْ عِنْدَهَا وَسَلِّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ الْجَنَّةَ وَإِذَا مَرَرْتَ بِأَيَّةٍ فِيهَا ذِكْرُ النَّارِ فَصِفْ عِنْدَهَا وَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤١٧

٣-٧-٣-٤-٦-٣- عند قِرَاءَةِ سُورَةِ الْحَمْدِ

﴿٥٤٩٣﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إِذَا قَالَ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ إِلَى آخِرِهَا قَالَ اللَّهُ هَذَا لِعَبْدِي وَ لِعَبْدِي مَا سَأَلَ قَدْ اسْتَجَبْتُ لِعَبْدِي وَأَعْطَيْتُهُ مَا أَمَلَ وَ آمَنْتُهُ مِمَّا مِنْهُ وَجَل؛ مستدرک الوسائل ج:

٢٢٨ : ٤

﴿٥٤٩٤﴾ الرّسول ﷺ: قَرَأْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ فَقَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَلَا فِي الزَّبُورِ وَلَا فِي الْفُرْقَانِ مِثْلَهَا هِيَ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُمُّ الْقُرْآنِ وَ هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي وَ هِيَ مَقْسُومَةٌ بَيْنَ اللَّهِ وَ بَيْنَ عَبْدِهِ وَ لِعَبْدِهِ مَا سَأَلَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص:

۳۳۱

﴿٥٤٩٥﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قَسَمْتُ الْحَمْدَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي فَنِصْفُهَا لِي وَ نِصْفُهَا لِعَبْدِي وَ لِعَبْدِي مَا سَأَلَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٢٢٨

٤-٧-٣-٤-٦-٣- عند قراءه سورة المسد

﴿٥٢٩٦﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا قَرَأْتُمْ تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ فَادْعُوا عَلَى أَبِي لَهَبٍ فَإِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الَّذِينَ يَكْذِبُونَ بِالنَّبِيِّ ﷺ وَبِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٧٢

٥-٧-٣-٤-٦-٣- بعد قراءة القرآن

﴿٥٤٩٧﴾ المجتنبى عليه السلام: مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ كَانَتْ لَهُ دَعْوَةٌ مُحَابَاةٍ إِمَّا مُعَجَّلَةٌ وَإِمَّا مُؤَجَّلَةٌ؛

مستدرک الوسائل ج: ۴ ص: ۲۶۰

٦-٧-٣-٤-٦-٣- بَعْدَ قِرَاءَةِ مِائَةِ آيَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۴۹۱﴾ درباره سخن خداوند بلندمرتبه: کسانی که کتاب را به آن‌ها دادیم و آن را تلاوت می‌کنند، حق تلاوت آن را دارند. فرمود: حق تلاوت یعنی توقف در یاد بهشت و جهنم؛ اولی را می‌خواهد و از دیگری پناه می‌برد.

﴿۵۴۹۲﴾ قرآن با سرعت و شتاب خوانده نشود، و باید هموار و شمرده و با آهنگ خوش خوانده شود، و هرگاه به آیه‌ای که در آن نام بهشت برده شده است رسیدی، آنجا بایست و از خدای عزوجل بهشت را بخواه، و چون به آیه‌ای که در آن ذکر دوزخ است رسیدی، نزد آن نیز بایست و از دوزخ به خدا پناه ببر.

۳-۷-۳-۴-۶-۳- هنگام قرائت سوره حمد

﴿۵۴۹۳﴾ آنگاه که «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ» را بخواند، خداوند می‌فرماید: این درخواست بنده من است و بنده من هرچه بخواهد از آن اوست و برای بندهام اجابت کردم و آنچه آرزو داشت به او دادم و از آنچه می‌ترسید، او را ایمن ساختم.

﴿۵۴۹۴﴾ برای پیامبر خدا ﷺ سوره حمد را خواندم، پس فرمود: به خدایی که جان من در دست اوست، که خداوند مانند آن را نه در تورات و نه در انجیل و زبور و فرقان نازل نکرده است، آن ام‌الکتاب «مادر کتاب» و ام‌القرآن «مادر قرآن» و «سبع مثانی» است. و آن بین خدا و بندهاش و درخواست‌های بندهاش تقسیم شده است.

﴿۵۴۹۵﴾ خداوند متعال می‌فرماید: من فاتحة‌الکتاب را بین خود و بندگانم تقسیم کرده‌ام، نصف آن مال من و نصف دیگر به بندهام تعلق دارد و بنده من هرچه می‌خواهد از من درخواست کند.

۴-۷-۳-۴-۶-۳- هنگام قرائت سوره مسد

﴿۵۴۹۶﴾ هرگاه «تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّ» را تلاوت می‌کنید، ابولهب را نفرین کنید، چرا که او در شمار تکذیب‌کنندگانی بود که پیامبر خدا ﷺ و آنچه را از جانب خدای بزرگ آورده بود، تکذیب می‌کرد.

۵-۷-۳-۴-۶-۳- بعد از قرائت قرآن

﴿۵۴۹۷﴾ هرکس قرآن بخواند، دعایش دیر یا زود مستجاب است.

۶-۷-۳-۴-۶-۳- بعد از قرائت صد آیه از قرآن

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٤٩٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَنْ قَرَأَ مِائَةَ آيَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ مِنْ آيِ الْقُرْآنِ شَاءَ ثُمَّ قَالَ يَا اللَّهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَلَوْ دَعَا عَلَى الصَّخْرَةِ لَقَلَعَهَا إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٥
٧-٣-٤-٣-٦-٣- بعد قراءة فاتحة الكتاب

﴿٥٤٩٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِغْتَلَّ الْحَسَنُ عليه السلام فَاشْتَدَّ وَجَعُهُ فَاحْتَمَلَتْهُ فَاطِمَةُ عليها السلام فَأَتَتْ بِهِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وآله مُسْتَعِثَةً مُسْتَجِيرَةً وَقَالَتْ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ لِيَايُنِكَ أَنْ يَشْفِيَهُ وَوَضَعَتْهُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَامَ صلى الله عليه وآله حَتَّى جَلَسَ عِنْدَ رَأْسِهِ ثُمَّ قَالَ يَا فَاطِمَةُ يَا بَنِيَّةُ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الَّذِي وَهَبَهُ لَكَ وَهُوَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَشْفِيَهُ فَهَبْطْ عَلَيْهِ جَبْرِئِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ لَمْ يُنْزِلْ عَلَيْكَ سُورَةً مِنَ الْقُرْآنِ إِلَّا وَفِيهَا فَاءٌ وَكُلُّ فَاءٍ مِنْ آفَةٍ مَا خَلَا الْحَمْدَ فَإِنَّهُ لَيْسَ فِيهَا فَاءٌ فَادْعُ قَدْحًا مِنْ مَاءٍ فَأَقْرَأْ فِيهِ الْحَمْدَ أَرْبَعِينَ مَرَّةً ثُمَّ صَبَّهُ عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ يَشْفِيهِ فَفَعَلَ ذَلِكَ فَكَأَنَّمَا انْشَطَ مِنْ عَقَالٍ؛ بحار الأنوار ج: ٥٩ ص: ١٠٤

﴿٥٥٠٠﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ فَاقْرَأِ الْمِائَتَيْنِ وَسُورَةَ أُخْرَى وَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ وَادْعُ اللَّهَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٦٥

٨-٣-٤-٣-٦-٣- بعد قراءة فاتحة الكتاب و آية الكرسي
﴿٥٥٠١﴾ قَدْ اشْتَهَرَ الْحِرْزُ الْيَمَانِيُّ... وَلَهُ افْتِتَاحٌ يُقْرَأُ قَبْلَ الدُّعَاءِ وَهُوَ فَاتِحَةُ الْكِتَابِ وَآيَةُ الْكُرْسِيِّ وَالْأَسْمَاءُ التَّسْعَةُ وَالتَّسْعِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٥٢
﴿٥٥٠٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الصَّلَاةِ فَأَقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَالْعَنِ النَّصَارَى مِائَةَ مَرَّةٍ وَسَلِّ اللَّهُ حَوَائِجَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٥٩

٩-٣-٤-٣-٦-٣- بعد قراءة قل اللهم مالك الملك
﴿٥٥٠٣﴾ مَنْ أَرَادَ أَنْ يُسْتَجَابَ دَعَاؤُهُ فَلْيَقْرَأْ قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكِ الْمُلْكِ...؛ الدعوات ص: ٨٦
١٠-٣-٤-٣-٦-٣- بعد قراءة سورة الأنعام

﴿٥٥٠٤﴾ الصادق عليه السلام: لَوْ دَعَوْتَ بِهَا بَعْدَ مَا تُصَلِّيَ هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي دُبْرِ هَذِهِ السُّورَةِ ثُمَّ سَأَلْتَ اللَّهَ جَمِيعَ حَوَائِجِكَ مَا بَخِلَ عَلَيْكَ وَلَا عَطَاكَ ذَلِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص:

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۴۹۸﴾ هر که صد آیه از هر کجای قرآن را که خواهد تلاوت کند، پس آنگاه هفت بار «یا الله» بگوید، اگر بخواند که صخره‌ای از جایش کنده شود، - اگر خدا خواهد - بی‌تردید برکنده خواهد شد.

۷-۷-۳-۴-۳- بعد از قرائت سوره حمد

﴿۵۴۹۹﴾ امام حسین علیه السلام مریض شد، فاطمه علیها السلام او را در آغوش گرفت و خدمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: ای پیامبر خدا! از خدا بخواه فرزندت را شفا بدهد، و فرزند را جلوی رسول الله قرار داد، پیامبر بلند شد و کنار سر امام حسین نشست. و فرمود: دخترم، خداست که او را به تو عطا کرده و او قادر است او را شفا بدهد. جبرئیل نازل شد و گفت: ای محمد! خدای تعالی سوره‌ای از قرآن نازل نفرموده مگر اینکه در آن «فاء» وجود دارد و هر «فاء» از آفت است جز سوره حمد که در آن «فائی» نیست، بنابراین پیاله‌ای از آب بگیر و سوره حمد را چهل بار در آن بخوان، سپس آن را بر او بپاش، که خدا او را شفا می‌دهد، حضرت همین کار را کرد و امام حسین همانند از بند رها شده‌ای، با نشاط برخاست.

﴿۵۵۰۰﴾ وقتی حاجتی داشتی، سوره سبع المثانی (حمد) و یک سوره دیگر را بخوان و دو رکعت نماز را به جا آور و خداوند را بخوان.

۸-۷-۳-۴-۳- بعد از قرائت سوره حمد و آیه الكرسي

﴿۵۵۰۱﴾ در میان مردم به حرز یمانی مشهور است... و برایش آغازی است که قبل از دعا خوانده می‌شود و آن سوره حمد و آیه الكرسي و نود و نه اسم خداوند است.

﴿۵۵۰۲﴾ هرگاه از نماز فارغ شدی، آیه الكرسي بخوان و بر محمد و خاندانش درود فرست و صد مرتبه بر نصاری نفرین کن و حاجت‌هایت را بخواه.

۹-۷-۳-۴-۳- بعد از قرائت قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ

﴿۵۵۰۳﴾ هر کس بخواند دعایش مستجاب شود، این آیه را بخواند: بگو پروردگارا که مالک تمام هستی تویی...

۱۰-۷-۳-۴-۳- بعد از قرائت انعام

﴿۵۵۰۴﴾ اگر بعد از این نماز با این سوره، خدا را بخوانی و تمام حاجت‌هایت را از او بخواهی، خدا بخل نخواهد ورزید و آن را به تو خواهد داد، اگر خدا بخواهد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١١-٧-٣-٤-٣- بعد قراءة يس والصفات

﴿٥٥٠٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَرَأَ يَسَ وَالصَّافَّاتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ أَعْطَاهُ سُؤْلَهُ؛ بحار الأنوار

ج: ٨٩ ص: ٢٩٦

١٢-٧-٣-٤-٣- بعد قراءة أول الحديد وآخر الحشر

﴿٥٥٠٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ بِأَسْمِهِ الْأَعْظَمِ فَاقْرَأْ مِنْ أَوَّلِ الْحَدِيدِ عَشْرَ آيَاتٍ وَآخِرِ الْحَشْرِ ثُمَّ قُلْ يَا مَنْ هُوَ هَكَذَا وَلَيْسَ شَيْءٌ هَكَذَا غَيْرُهُ أَسْأَلُكَ أَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا فَوَ اللَّهُ يَا بَرَاءَ لَوْ دَعَوْتُ عَلَى لَخُسْفٍ بِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٩ ص: ٣٠٩

١٣-٧-٣-٤-٣- بعد قراءة سورة القدر

﴿٥٥٠٧﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ أَتَى قَبْرَ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ وَقَرَأَ عِنْدَهُ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ

دَعَا لَهُ أَمِنْ مِنَ الْفَرْعِ الْأَكْبَرِ؛ عوالي اللآلي ج: ٢ ص: ٦٠

﴿٥٥٠٨﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ...عِنْدَ قِرَاءَةِ الْقَدْرِ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٥٠٩﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ قَرَأَهَا حَبِّبَ إِلَى النَّاسِ فَلَوْ طَلَبَ مِنْ رَجُلٍ أَنْ يَخْرُجَ مِنْ مَالِهِ بَعْدَ قِرَاءَتِهَا حِينَ يُقَابِلُهُ لَفَعَلَ وَمَنْ خَافَ سُلْطَانًا فَقَرَأَهَا حِينَ يَنْظُرُ إِلَى وَجْهِهِ غَلِبَ لَهُ وَمَنْ قَرَأَهَا حِينَ يُرِيدُ الْخُصُومَةَ أَعْطِيَ الظَّفَرَ وَمَنْ يَشْفَعُ بِهَا إِلَى اللَّهِ شَفَعَهُ وَأَعْطَاهُ سُؤْلَهُ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٤ ص: ٣٦٢

﴿٥٥١٠﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ قَرَأَهَا فِي صَلَاةٍ رُفِعَتْ فِي عَلِيِّينَ مَقْبُولَةٌ مُضَاعَفَةٌ وَمَنْ قَرَأَهَا ثُمَّ دَعَا رَفَعَ دَعَاؤُهُ إِلَى اللُّوحِ الْمَحْفُوظِ مُسْتَجَابًا وَمَنْ قَرَأَهَا حَبِّبَ إِلَى النَّاسِ فَلَوْ طَلَبَ مِنْ رَجُلٍ أَنْ يَخْرُجَ مِنْ مَالِهِ بَعْدَ قِرَاءَتِهَا حِينَ يُقَابِلُهُ لَفَعَلَ وَمَنْ خَافَ سُلْطَانًا فَقَرَأَهَا حِينَ يَنْظُرُ إِلَى وَجْهِهِ غَلِبَ لَهُ وَمَنْ قَرَأَهَا حِينَ يُرِيدُ الْخُصُومَةَ أَعْطِيَ الظَّفَرَ وَمَنْ يَشْفَعُ بِهَا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى شَفَعَهُ وَ

أَعْطَاهُ سُؤْلَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٩ ص: ٣٣٠

﴿٥٥١١﴾ الجواد عليه السلام: مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْقَدْرِ فِي صَلَاةٍ رُفِعَتْ فِي عَلِيِّينَ مَقْبُولَةٌ مُضَاعَفَةٌ وَمَنْ

قَرَأَهَا ثُمَّ دَعَا رَفَعَ دَعَاؤُهُ إِلَى اللُّوحِ الْمَحْفُوظِ مُسْتَجَابًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٩٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱۱-۷-۳-۴-۳- بعد از قرائت یس و صافات

﴿۵۵۰۵﴾ کسی که سوره یس و صافات را روز جمعه بخواند، خداوند درخواستش را به او می‌دهد.

۱۲-۷-۳-۴-۳- بعد از قرائت آیات اول حدید و آخر حشر

﴿۵۵۰۶﴾ اگر خواستی پروردگارت را با اسم اعظم بخوانی، ده آیه از اول سوره حدید و آیات آخر سوره حشر را بخوان و بعد بگو: ای کسی که این چنین هستی و کسی غیر تو این چنین نیست، از تو می‌خواهم که برایم این چنین کنی، ای براء به خدا سوگند هر کس با این الفاظ مرا نفرین کند، زمین مرا فرومی‌برد.

۱۳-۷-۳-۴-۳- بعد از قرائت قدر

﴿۵۵۰۷﴾ کسی که بالای قبر برادر مؤمنش رفته و دست روی آن گذارده و سوره «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» را هفت مرتبه بخواند، از روز فزع اکبر در امان می‌باشد.

﴿۵۵۰۸﴾ یکی از اسباب اجابت دعا... زمانی است که سوره قدر پانزده مرتبه خوانده شود.

﴿۵۵۰۹﴾ هر که آن را بخواند، نزد مردم محبوب شود. و اگر بعد از قرائت این دعا از شخصی درخواست مال کند، آن شخص مقداری از دارایی خود را به او می‌دهد... هر کس از سلطانی بترسد و هنگامی که به صورتش می‌نگرد آن را بخواند بر او غلبه یابد، و هر که در هنگام درگیری آن را بخواند، پیروز شود و هر که با آن از خداوند شفاعت خواهد، شفاعتش کند و خواسته‌اش را بدهد.

﴿۵۵۱۰﴾ هر که سوره قدر را در نماز بخواند، نمازش در والاترین جایگاه‌ها دوچندان پذیرفته شده، بالا برده شود. و هر که آن را بخواند و بعد از آن دعا کند، دعایش به‌سوی لوح محفوظ بالا رفته و مستجاب خواهد شد. هر که آن را بخواند، نزد مردم محبوب شود. و اگر بعد از قرائت این دعا از شخصی درخواست مال کند، آن شخص مقداری از دارایی خود را به او می‌دهد... هر کس از سلطانی بترسد و هنگامی که به صورتش می‌نگرد آن را بخواند، بر او غلبه یابد و هر که در هنگام درگیری آن را بخواند، پیروز شود و هر که با آن از خداوند شفاعت خواهد، شفاعتش کند و خواسته‌اش را بدهد.

﴿۵۵۱۱﴾ هر که سوره قدر را در نماز بخواند در والاترین جایگاه‌ها دوچندان پذیرفته شده، بالا برده شود. و هر که آن را بخواند بعد دعا کند، دعایش به‌سوی لوح محفوظ بالا رفته و مستجاب شود.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٥٥١٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَقُمْ جَوْفَ اللَّيْلِ وَ يَغْتَسِلْ وَ يَلْبَسْ أَطْهَرَ ثِيَابِهِ وَ لِيَأْخُذْ قُلَّةً جَدِيدَةً مَلَأَى مِنْ مَاءٍ وَ يَقْرَأُ فِيهَا إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ عَشْرَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَرشُ حَوْلَ مَسْجِدِهِ وَ مَوْضِعِ سُجُودِهِ ثُمَّ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِيهِمَا الْحَمْدَ وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي الرُّكْعَتَيْنِ جَمِيعاً ثُمَّ يَسْأَلُ حَاجَتَهُ فَإِنَّهُ حَرَى أَنْ تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٦٤

﴿٥٥١٣﴾ الباقر عليه السلام: يَقْرَأُ فِي الثُّلُثِ الْآخِرِ مِنْ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ سُورَةَ الْقَدْرِ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً ثُمَّ يَدْعُو بِمَا يُرِيدُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١١١

١٤-٣-٣-٤-٦-٣- بعد قراءة الجحد

﴿٥٥١٤﴾ فِي بَعْضِ الرُّوَايَاتِ أَنَّ الدُّعَاءَ بَعْدَ قِرَاءَةِ الْجَحْدِ عَشْرَ مَرَّاتٍ عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ مُسْتَجَابٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣٦١

﴿٥٥١٥﴾ أَنَّ مَنْ قَرَأَ الْجَحْدَ عَشْرًا قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١١٦

١٥-٧-٣-٤-٦-٣- بعد قراءة قل هو الله أحد

﴿٥٥١٦﴾ إِبَاجَةُ الدُّعَاءِ...بَعْدَ قِرَاءَةِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٥٥١٧﴾ الباقر عليه السلام: يَقْرَأُ فِي الثُّلُثِ الْآخِرِ مِنْ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ سُورَةَ الْقَدْرِ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً ثُمَّ يَدْعُو بِمَا يُرِيدُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١١١

﴿٥٥١٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: يَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ إِحْدَى وَ عَشْرِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَقُولُ سُبْحَانَ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى وَ يُمِيتُ الْأَحْيَاءَ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٨

﴿٥٥١٩﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي...الدُّعَاءُ بِمَا كَانَ مُتَضَمِّنًا لِلِاسْمِ الْأَعْظَمِ وَ الْمَدْحَةِ لِلَّهِ وَ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ تَعَالَى وَ أَيْسَرُ ذَلِكَ قِرَاءَةُ سُورَةِ التَّوْحِيدِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٥٥٢٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ أَلْفَ نَظْرَةٍ بِآيَةِ الْأُولَى وَ بِآيَةِ الثَّانِيَةِ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ دَعْوَةٍ وَ بِآيَةِ الثَّالِثَةِ أَعْطَاهُ اللَّهُ أَلْفَ مَسْأَلَةٍ وَ بِآيَةِ الرَّابِعَةِ قَضَى اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَاجَةٍ كُلُّ حَاجَةٍ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٢٨٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۵۱۲﴾ کسی که نزد خداوند حاجتی داشته باشد، پس باید در نیمه شب به پا خیزد، غسل کند، لباسش را پاک کند و کوزه تازه (آب‌نیده‌ای) بگیرد و آن را آب کند و بر آن ده مرتبه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» بخواند، بعد اطراف محل نمازش و مکانی که سجده می‌کند از آن آب بپاشد، بعد دو رکعت نماز بخواند و در هر رکعت حمد و «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» بخواند، و از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد. در چنین شرایطی - اگر خدا بخواهد - سزاوار است که نیازش برآورده شود.

﴿۵۵۱۳﴾ در ثلث آخر شب جمعه، پانزده مرتبه سوره قدر را بخواند و بعد هرچه می‌خواهد دعا کند.

۱۴-۷-۳-۴-۳- بعد از قرائت کافرون

﴿۵۵۱۴﴾ دعا بعد از ده مرتبه خواندن سوره کافرون به هنگام طلوع آفتاب روز جمعه، مستجاب است.

﴿۵۵۱۵﴾ هر کس قبل از طلوع خورشید روز جمعه ده مرتبه سوره جحد (کافرون) را بخواند و دعا کند، دعایش مستجاب می‌شود.

۱۵-۷-۳-۴-۳- بعد از قرائت توحید

﴿۵۵۱۶﴾ از مواقع استجاب دعا بعد از خواندن قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ است.

﴿۵۵۱۷﴾ در ثلث آخر شب جمعه، پانزده مرتبه سوره قدر را بخواند و بعد هرچه می‌خواهد دعا کند.

﴿۵۵۱۸﴾ بیست و یک مرتبه قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بخواند و سپس ده مرتبه بگوید «پاک و منزّه است خدایی که مرده‌ها را زنده می‌کند و زنده‌ها را می‌میراند و او بر همه چیز تواناست». خداوند بلندمرتبه اجابتش می‌کند.

﴿۵۵۱۹﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... دعایی که دربرگیرنده اسم اعظم، مدح خداوند و ثنای ایشان باشد که آسان‌ترین آن، خواندن سوره حمد است.

﴿۵۵۲۰﴾ هر کس سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند، خداوند با اولین آیه به او هزار نظر می‌اندازد، با آیه دوم خداوند هزار دعای او را مستجاب می‌کند، با آیه سوم خدا هزار درخواست او را برآورده می‌کند و با آیه چهارم خداوند برایش هزار حاجت از حاجت‌های خیر دنیوی و اخروی را برآورده می‌کند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

(٥٥٢١) الرسول ﷺ مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ أَلْفَ نَظْرَةٍ بِأَلَايَةِ الْأُولَى وَبِالْثَّانِيَةِ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ دَعْوَةٍ وَبِالْثَّلَاثَةِ آعْطَاهُ اللَّهُ أَلْفَ مَسْأَلَةٍ وَبِالْرَّابِعَةِ قَضَى اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَاجَةٍ كُلُّ حَاجَةٍ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٢٨٧

١٦-٣-٤-٣-٦-٣- بعد ختم القرآن

﴿٥٥٢٢﴾ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنْ خَتَمَ الْقُرْآنَ لَيَلًا صَلَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ حَتَّى يُصْبِحَ وَإِنْ خَتَمَهُ نَهَاراً صَلَّتْ عَلَيْهِ الْحَفَظَةُ حَتَّى يُمْسِيَ وَكَانَتْ لَهُ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨٩ ص: ٢٠١

﴿٥٥٢٣﴾ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنْ خَتَمَ الْقُرْآنَ لَيَلًا صَلَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ حَتَّى يُصْبِحَ وَإِنْ خَتَمَهُ نَهَاراً صَلَّتْ عَلَيْهِ الْحَفَظَةُ حَتَّى يُمْسِيَ وَكَانَتْ لَهُ دَعْوَةٌ مُجَابَةٌ وَكَانَ خَيْرًا لَهُ مِمَّا بَيْنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ قُلْتُ هَذَا لِمَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَمَنْ لَمْ يَقْرَأْ قَالَ يَا أَخَا بَنِي آسَدٍ إِنَّ اللَّهَ جَوَادٌ مَاجِدٌ كَرِيمٌ إِذَا قَرَأَ مَا مَعَهُ أَعْطَاهُ اللَّهُ ذَلِكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٦١١

﴿٥٥٢٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: بَكَى امِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام حَتَّى عَلَا نَحِيْبُهُ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَ يَا زُرَّ اَمَنْ عَلَى دُعَائِي ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ اِخْبَاتَ الْمُخْبِتِيْنَ وَ اِخْلَاصَ الْمُؤَقِنِيْنَ وَ مُرَافَقَةَ الْأَبْرَارِ وَ اسْتِحْقَاقَ حَقَائِقِ الْإِيْمَانِ وَ الْغَنِيْمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَ السَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ اِثْمٍ وَ وُجُوبَ رَحْمَتِكَ وَ عَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَ النَّجَاةَ مِنَ النَّارِ ثُمَّ قَالَ اِذَا خَتَمْتَ فَادْعُ بِهِذِهِ فَاِنَّ حَبِيْبِي رَسُوْلَ اللَّهِ صلى الله عليه وآله اَمَرَنِي اَنْ اَدْعُوْهُنَّ عَنْكَ حَتْمَ الْقُرْآنِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٧٧

﴿٥٥٢٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قَالَ حَبِيْبِي رَسُوْلُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله اَمَرَنِي اَنْ اَدْعُوْهُنَّ عَنْكَ حَتْمَ الْقُرْآنِ اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ اِخْبَاتَ الْمُخْبِتِيْنَ وَ اِخْلَاصَ الْمُؤَقِنِيْنَ وَ مُرَافَقَةَ الْأَبْرَارِ وَ اسْتِحْقَاقَ حَقَائِقِ الْإِيْمَانِ وَ الْغَنِيْمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَ السَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ اِثْمٍ وَ وُجُوبَ رَحْمَتِكَ وَ عَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَ النَّجَاةَ مِنَ النَّارِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٩ ص: ٢٠٦

﴿٥٥٣٦﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيُّ الرَّجَالِ خَيْرٌ قَالَ: الْحَالُ الْمُرتَحِلُ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا الْحَالُ الْمُرتَحِلُ قَالَ: الْفَاتِحُ الْخَاتِمُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَخْتُمُهُ فَلَهُ عِنْدَ اللَّهِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ١٨٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۵۲۱﴾ هر کس سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند، خداوند با اولین آیه به او هزار نظر می‌اندازد، با آیه دوم خدا هزار دعای او را مستجاب می‌کند، با آیه سوم خدا هزار درخواست او را برآورده می‌کند و با آیه چهارم خداوند برایش هزار حاجت از حاجت‌های خیر دنیوی و اخروی را برآورده می‌کند.

۱۶-۷-۳-۴-۶-۳- بعد از ختم قرآن

﴿۵۵۲۲﴾ اگر در شب، قرآن را ختم کند، ملائکه تا صبح بر او درود می‌فرستند و اگر در روز ختم کند، ملائکه‌ای که حافظ اویند تا شب بر وی درود خواهند فرستاد، چنین کسی، دعایش مستجاب است.

﴿۵۵۲۳﴾ اگر در شب، قرآن را ختم کند، ملائکه تا صبح بر او درود می‌فرستند و اگر در روز ختم کند، ملائکه‌ای که حافظ اویند تا شب بر وی درود خواهند فرستاد، چنین کسی، دعایش مستجاب است و بهتر از آنچه میان آسمان تا زمین است برایش خواهد بود. راوی می‌گوید: عرض کردم این برای کسی است که قرآن بخواند، اما کسی که نخواند چطور؟ فرمود: ای برادر بنی‌اسد! خداوند متعال، بخشنده، بزرگوار و کریم است، اگر هر آنچه را که می‌شنود، بخواند، خداوند متعال همان‌طور به او عطا خواهد کرد.

﴿۵۵۲۴﴾ امیرالمؤمنین گریه کرد تا صدای گریه‌اش بلند شد، سپس سرش را به سمت آسمان بلند کرد و گفت: ای زر با این دعایم ایمن باش. خدایا! از تو خشوع خاشعان، اخلاص مؤمنان، رفاقت نیکان، شایستگی برای ایمان، بهره یافتن از هر نیکی، سلامت از هر گناه، رحمت واسعه خودت، اراده بر مغفرت، نائل شدن به بهشت و نجات از دوزخ را درخواست می‌کنم. حبیبم پیامبر ﷺ مرا امر کرد که این دعا را وقت ختم کردن قرآن بخوانم.

﴿۵۵۲۵﴾ از امیر مؤمنان علیه السلام: حبیبم پیامبر ﷺ مرا امر کرد که این دعا را وقت ختم کردن قرآن بخوانم: خدایا! از تو خشوع خاشعان، اخلاص مؤمنان، رفاقت نیکان، شایستگی برای ایمان، بهره یافتن از هر نیکی، سلامت از هر گناه، رحمت واسعه خودت، عزائم مغفرت، نائل شدن به بهشت و نجات از دوزخ را درخواست می‌کنم.

﴿۵۵۲۶﴾ به پیامبر خدا ﷺ عرض شد: ای پیامبر خدا! نیک‌ترین مردان کیست؟ فرمود: فرودآینده‌ی رهسپارنده. عرض شد: ای پیامبر خدا! فرودآینده‌ی رهسپارنده کیست؟ فرمود: آغازگر پایان‌دهنده؛ کسی که قرآن را آغاز کند و آن را به پایان برد؛ پس او را در پیشگاه خدا خواسته‌ای برآورده شده باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٥٢٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِذَا خَتَمْتَ فَادْعُ بِهِدٍ فَإِنَّ حَبِيبِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَمَرَنِي أَنْ أَدْعُوَ بِهِنَّ عِنْدَ خَتَمِ الْقُرْآنِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٧٧
 ﴿٥٥٢٨﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ خَتَمَهُ كَانَتْ لَهُ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ مُؤَخَّرَةٌ أَوْ مُعَجَّلَةٌ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ خَتَمَهُ كُلَّهُ قَالَ خَتَمَهُ كُلَّهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٦١٢
 ٣-٤-٣-٨- الزَّيَارَةُ

٣-٤-٣-٨-١ زيارَةُ النَّبِيِّ ﷺ

﴿٥٥٢٩﴾ الصادق عليه السلام: يَنْبَغِي لِلزَّائِرِ أَنْ يَكُونَ آخِرُ عَهْدِهِ خَارِجًا مِنَ الْمَدِينَةِ قَبْرِ النَّبِيِّ ﷺ يُودِّعُهُ كَمَا يَفْعَلُ يَوْمَ دُخُولِهِ وَيَقُولُ كَمَا قَالَ وَيَدْعُو وَيُودِّعُ بِمَا تَهَيَّأَ مِنَ الْوَدَاعِ وَيَنْصَرِفُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٠٠

٣-٤-٣-٨-٢ زيارَةُ الْأَئِمَّةِ عليهم السلام

﴿٥٥٣٠﴾ فَاسْأَلِ اللَّهَ الْبَارَّ الرَّحِيمَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ لَا يَجْعَلَهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِكُمْ وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّهُ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ثُمَّ ادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا بِمَا أَرَدْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٠٧

٣-٤-٣-٨-٣ زيارَةُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام

﴿٥٥٣١﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ لَتُفْتَحَ عِنْدَ دُعَاءِ الزَّائِرِ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَلَا تَكُنْ عَنِ الْخَيْرِ نَوَامًا؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٣٨٠

﴿٥٥٣٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ مَوْضِعُ مَسْأَلَةٍ وَكَثِيرٌ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ فَإِنَّهُ مَوْضِعُ مَغْفِرَةٍ وَاسْأَلِ الْحَوَائِجَ فَإِنَّهُ مَقَامُ إِجَابَةٍ وَكُلَّمَا صَلَّيْتَ صَلَاةً فَرَضًا كَانَتْ أَوْ نَفْلًا مَدَّةً مَقَامِكَ بِمَشْهَدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣٢٠

﴿٥٥٣٣﴾ الصادق عليه السلام: فَإِنِّي ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ لِكُلِّ مَنْ زَارَهُمَا بِهِذِهِ الزِّيَارَةِ وَدَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ مِنْ قُرْبٍ أَوْ بُعْدٍ أَنَّ زِيَارَتَهُ مَقْبُولَةٌ وَأَنَّ سَعْيَهُ مَشْكُورٌ وَسَلَامُهُ وَاصِلٌ غَيْرُ مَحْجُوبٍ وَحَاجَتُهُ مَقْضِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ بِالْغَا مَا بَلَغَتْ وَأَنَّ اللَّهَ يُجِيبُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣١٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۵۲۷﴾ هرگاه قرآن را ختم کردی، با این الفاظ دعا کن، که حبیبم پیامبر ﷺ به من امر کرد که هنگام ختم قرآن این دعا را بخوانم.

﴿۵۵۲۸﴾ هرکس آن را ختم کند یک دعای اجابت شده‌ای (نزد خداوند) دارد، چه تأخیر افتد و چه همان زمان به او بدهند. عرض کردم: قربانت گردم، همه قرآن را ختم کند؟ فرمود: همه آن را ختم کند.

۸-۳-۴-۳- زیارت

۱-۸-۳-۴-۳- زیارت پیامبر ﷺ

﴿۵۵۲۹﴾ برای زائر شایسته و سزاوار است که آخرین کارش درحالی که از مدینه خارج می‌شود، زیارت وداع باشد، مانند زیارت روز ورودش. و بگوید همان‌طور که قبلاً گفته بود. و با آنچه از قبل برای خداحافظی آماده کرده، دعا کند و برگردد.

۲-۸-۳-۴-۳- زیارت امامان علیهم السلام

﴿۵۵۳۰﴾ از خدای نیکی‌کننده و بخشایشگر بخواه که بر محمد و خاندانش درود فرستد و آن را آخرین زیارت شما و همه مؤمنان قرار نهد که او رحم‌کننده‌ترین رحم‌کنندگان است و بر همه چیز تواناست، سپس برای آنچه می‌خواهی بسیار خدا را بخوان.

۳-۸-۳-۴-۳- زیارت حضرت امیر علیهم السلام

﴿۵۵۳۱﴾ وقتی که زیارت‌کننده امیرالمؤمنین علیهم السلام دعا کند، درهای آسمان گشاده می‌شود؛ پس از خیر غافل نباش.

﴿۵۵۳۲﴾ در دعا کردن بکوش، که آن جایگاه درخواست است و بسیار استغفار کن که آن جایگاه آمرزش است و حاجت‌ها را بخواه که آن جایگاه استجاب است. هرگاه نماز واجب یا مستحبی خواندی، مدتی نزد قبر امیرالمؤمنین علیهم السلام بایست و با این دعا خدا را بخوان.

﴿۵۵۳۳﴾ به‌درستی که من ضامنم نزد خداوند عالمیان، برای هرکس که این دو امام را به این نحو زیارت کند و این دعا بخواند، خواه از نزدیک و خواه از دور، که زیارتش را حق - سبحانه و تعالی - قبول فرماید و تلاش و کوشش او را پاداش دهد و حاجت‌هایش را هرچند بسیار باشد برآورد و او را محروم و دست‌خالی برنگرداند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٥٣٤﴾ الصادق عليه السلام: يَا صَفْوَانُ إِذَا حَدَّثَ لَكَ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَزُرْهُ بِهَذِهِ الزِّيَارَةِ مِنْ حَيْثُ كَانَ وَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَاسْأَلْ رَبَّكَ حَاجَتَكَ تَأْتِكَ مِنَ اللَّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣١٠
٣-٤-٣-٨-٤-زيارة أئمة البقيع عليه السلام

﴿٥٥٣٥﴾ ثُمَّ صَلِّ لِكُلِّ إِمَامٍ رَكْعَتَيْنِ وَادْعُ بِمَا تُحِبُّ فَإِنَّهُ مُوَضِّعُ إِجَابَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص:

٢١١

﴿٥٥٣٦﴾ فَإِذَا أَرَدْتَ وَدَاعَهُمْ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقُلِ السَّلَامُ عَلَى أئِمَّةِ الْهُدَى وَرَحْمَةِ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ اسْتَوْدِعْكُمْ اللَّهُ وَأَقْرَأْ عَلَيْكُمْ السَّلَامَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَبِمَا جِئْتُمْ بِهِ وَدَلَّيْتُمْ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ثُمَّ ادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢٠٦
٣-٤-٣-٨-٥-زيارة الحسين عليه السلام

﴿٥٥٣٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الرَّجُلَ لَيُخْرَجُ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَلَهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ بِأَوَّلِ خُطْوَةٍ مَغْفِرَةٌ لِدُنُوبِهِ ثُمَّ لَمْ يَزَلْ يَقْدَسُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَأْتِيَهُ فَإِذَا آتَاهُ نَاجَاهُ اللَّهُ وَقَالَ عَبْدِي سَلْنِي أُعْطِكَ وَادْعْنِي أُجِبَكَ اطْلُبْ شَيْئًا أُعْطِكَ سَلْنِي حَاجَةً أَقْضِيهَا لَكَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٤٢٠

﴿٥٥٣٨﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ بِهَذِهِ الزِّيَارَةِ مِنْ قُرْبٍ أَوْ بُعْدٍ فِي يَوْمٍ عَاشُورَاءَ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ قَبِلَتْ زيارته وَشَفَعْتُهُ فِي مَسْأَلَتِهِ بِالْعَامِ مَا بَلَغَ وَأَعْطِيَتْهُ سُؤْلُهُ ثُمَّ لَا يَنْقَلِبُ عَنِّي خَائِبًا وَأَقْلَبُهُ مَسْرُورًا قَرِيرًا عَيْنُهُ بِقَضَاءِ حَوَائِجِهِ وَالْفَوْزِ بِالْجَنَّةِ وَالْعِتْقِ مِنَ النَّارِ وَشَفَعْتُهُ فِي كُلِّ مَنْ يَشْفَعُ مَا خَلَا النَّاصِبَ لِأَهْلِ الْبَيْتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣١٠
﴿٥٥٣٩﴾ ثُمَّ انْحَرِفْ إِلَى عِنْدِ الرَّأْسِ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ تَطَوُّعًا أَمَامَ مَسْأَلَةِ حَوَائِجِكَ ثُمَّ تُصَلِّي بَعْدَهُمَا بِمَا بَدَأَ لَكَ وَادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا؛ تهذيب الأحكام ج: ٦ ص: ٦٥

﴿٥٥٤٠﴾ صَلِّ صَلَاةَ الزِّيَارَةِ وَمَا بَدَأَ لَكَ وَادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٦٨

﴿٥٥٤١﴾ الصادق عليه السلام: ثُمَّ ضَعْ خَدَّكَ الْأَيْمَنَ عَلَى الْقَبْرِ مَرَّةً وَالْأَيْسَرَ مَرَّةً وَالْحِجَّ فِي الدُّعَاءِ وَ الْمَسْأَلَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٤٠٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۵۳۴﴾ ای صفوان! وقتی که حاجتی به محضر اقدس الهی داشته باشی، این زیارت را به جا آور هر جا که باشی و این دعا را بخوان که البته حاجت برآورده می شود.

۴-۳-۸-۴-۳-۶-۳ زیارت امامان بقیع علیهم السلام

﴿۵۵۳۵﴾ سپس برای هر امامی دو رکعت نماز بگزار و هرچه دوست داری بخواه، پس همانا آنجا جایگاه اجابت است.

﴿۵۵۳۶﴾ هرگاه خواستی با آن ها خداحافظی کنی بگو: سلام بر امام و پیشوایی از ائمه و پیشوایان راهنما و رحمت و برکات خداوند بر آن ها باد، شما را به خدا می سپارم و با شما خداحافظی می کنم، به خدا و رسولش و به آنچه شما آورده و بر آن دلالت کردید ایمان آوردید، و از رسول تبعیت و پیروی کردم، پس ما را با شاهدین بنویس.

۵-۳-۸-۴-۳-۶-۳ زیارت امام حسین علیه السلام

﴿۵۵۳۷﴾ کسی که به قصد زیارت قبر امام حسین علیه السلام (از خانه خود) بیرون می آید، به ازای هر گامی که برمی دارد به تدریج از گناهانش آمرزیده می شود و قدم به قدم پاک تر می گردد تا به قبر مطهر برسد، در آن هنگام خداوند به او خطاب می کند که: ای بنده من! از من بخواه تا خواستهات را برآورم، مرا بخوان تا تو را اجابت کنم، مرا بخوان تا به تو بدهم، هرچه می خواهی بخواه تا به تو عنایت کنم.

﴿۵۵۳۸﴾ هر که زیارت حضرت امام حسین علیه السلام بکند در روز عاشورا، خواه از نزدیک و خواه از دور، و این دعا را بخواند زیارتش را قبول کنم و مطالبش را برآورم هر چند بسیار باشد و حوائجش را کرامت فرمایم و او را ناامید و محروم برنگردانم و خوشحال و با چشم روشنی او را برگردانم و بهشت او را روزی کنم و از آتش جهنم نجات دهم و قبول کنم شفاعت او را در حق هر کس که شفاعت کند.

﴿۵۵۳۹﴾ بعد به سوی سر برگرد و قبل از درخواست حاجت هایت دو رکعت نماز مستحب بخوان. بعد نماز خودت را بخوان و بسیار دعا کن.

﴿۵۵۴۰﴾ نماز زیارت بخوان و هرچه به یادت آمد دعا کن، و خدا را بسیار بخوان.

﴿۵۵۴۱﴾ سپس یک بار گونه راست را بر قبر بگذار و یک بار دیگر گونه چپ را و در دعا و درخواست خود پافشاری کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٥٤٢﴾ الصادق عليه السلام: وَلَا يَبْقَى مَلَكٌ فِي الْهَوَاءِ يَسْمَعُ الصَّوْتَ إِلَّا أَجَابَ بِالتَّقْدِيسِ لِلَّهِ تَعَالَى فَتَشْتَدُّ أَصْوَاتُ الْمَلَائِكَةِ فَيَجِيبُهُمْ أَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَتَشْتَدُّ أَصْوَاتُ الْمَلَائِكَةِ وَ أَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا حَتَّى تَبْلُغَ أَهْلُ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَيَسْمَعُ اللَّهُ أَصْوَاتَهُمُ النَّبِيِّينَ فَيَتَرَحَّمُونَ وَيُصَلُّونَ عَلَى الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيَدْعُونَ لِمَنْ زَارَهُ؛ كامل الزيارات ص: ١٢٥

﴿٥٥٤٣﴾ الصادق عليه السلام: يُنْزِلُ اللَّهُ عَلَى زُورَارِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ غُدُوَّةً وَ عَشِيَّةً مِنْ طَعَامِ الْجَنَّةِ وَ خَدَامَهُمُ الْمَلَائِكَةُ لَا يَسْأَلُ اللَّهُ عَبْدٌ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهَا إِيَّاهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٤٦

﴿٥٥٤٤﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بِهِذِهِ الزِّيَارَةَ مِنْ قُرْبٍ أَوْ بُعْدٍ فِي يَوْمٍ عَاشُورَاءَ وَ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ قَبْلَتْ زِيَارَتُهُ وَ شَفَعَتْهُ فِي مَسْأَلَتِهِ بِالْغَا مَا بَلَغَ وَ أَعْطِيَتْهُ سُؤْلُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣١٠

﴿٥٥٤٥﴾ الصادق عليه السلام: يَا صَفْوَانُ وَجَدْتُ هَذِهِ الزِّيَارَةَ مَضْمُونًا بِهَذَا الضَّمَانِ عَنْ أَبِي وَ أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَ الْحُسَيْنِ عَنْ أَخِيهِ الْحَسَنِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَضْمُونًا بِهَذَا الضَّمَانِ وَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَنْ جَبْرِئِيلَ مَضْمُونًا بِهَذَا الضَّمَانِ قَالَ أَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بِهِذِهِ الزِّيَارَةَ مِنْ قُرْبٍ أَوْ بُعْدٍ فِي يَوْمٍ عَاشُورَاءَ وَ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ قَبْلَتْ زِيَارَتُهُ وَ شَفَعَتْهُ فِي مَسْأَلَتِهِ بِالْغَا مَا بَلَغَ وَ أَعْطِيَتْهُ سُؤْلُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣١٠

﴿٥٥٤٦﴾ الصادق عليه السلام: فَإِنِّي ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ لِكُلِّ مَنْ زَارَهُمَا بِهِذِهِ الزِّيَارَةَ وَ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ مِنْ قُرْبٍ أَوْ بُعْدٍ أَنَّ زِيَارَتَهُ مَقْبُولَةٌ وَ أَنَّ سَعْيَهُ مَشْكُورٌ وَ سَلَامُهُ وَاصِلٌ غَيْرُ مَحْجُوبٍ وَ حَاجَتُهُ مَقْضِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ بِالْغَا مَا بَلَغَتْ وَ أَنَّ اللَّهَ يُجِيبُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣١٠

٣-٤-٣-٨-٦- زيارة الإمامين الكاظميين عليه السلام

﴿٥٥٤٧﴾ صَلِّ لِكُلِّ إِمَامٍ رَكْعَتَيْنِ لِلزِّيَارَةِ وَ ادْعُ بِمَا أَحْبَبْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ١٣
٣-٤-٣-٨-٧- زيارة الرضا عليه السلام

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۵۴۲﴾ هیچ فرشته‌ای در هوا باقی نمی‌ماند که ندای هاتف را بشنود، مگر آنکه در جواب آن، حق تعالی را تقدیس می‌کند و بدین ترتیب اصوات و صداهاى فرشتگان بلند و رسا شده پس اهل و سکنه آسمان دنیا به آن‌ها جواب داده و در نتیجه اصوات و صدای فرشتگان و سکنه آسمان دنیا تشدید یافته به حدی که طنین آن به اهل و سکنه آسمان هفتم رسیده و بدین ترتیب انبیای عظام صداهاى ایشان را استماع کرده پس رحمت و درود بر حضرت امام حسین علیه السلام فرستاده و زائرین آن حضرت را دعا می‌کنند.

﴿۵۵۴۳﴾ خداوند منان هر صبح و شام از طعام بهشت بر زوار امام حسین علیه السلام نازل می‌فرماید و خدمتکاران ایشان فرشتگانند. هیچ بنده‌ای از بندگان خداوند حاجتی از حوائج دنیا و آخرت را از خداوند متعال درخواست نمی‌کنند مگر آنکه خدا به او عطا می‌فرماید.

﴿۵۵۴۴﴾ هر که زیارت حضرت امام حسین علیه السلام بکند در روز عاشورا، خواه از نزدیک و خواه از دور، و این دعا را بخواند، زیارتش را قبول کنم و مطالبش را برآورم هر چند بسیار باشد و حوائجش را کرامت فرمایم.

﴿۵۵۴۵﴾ ای صفوان! من این زیارت را به همین نحو که ضامن شدم از پدرم شنیدم که او ضامن شد و همچنین او از پدرش و از امام حسین علیه السلام و از امام حسن علیه السلام و از امیرالمؤمنین علیه السلام و از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و از جبرئیل به همین ضمان که خداوند عالمیان فرمود: که هر که زیارت حضرت امام حسین علیه السلام بکند در روز عاشورا، خواه از نزدیک و خواه از دور، و این دعا را بخواند، زیارتش را قبول کنم و مطالبش را برآورم هر چند بسیار باشد و حوائجش را کرامت فرمایم و دست خالی و محروم برنگردانم و خوشحال و با چشم‌روشنی او را برگردانم و بهشت را برایش روزی کنم و از آتش جهنم نجاتش دهم و قبول کنم شفاعت او را در حق هر کس که شفاعت کند او را.

﴿۵۵۴۶﴾ به درستی که من ضامنم نزد خداوند عالمیان، برای هر کس که این دو امام را به این نحو زیارت کند و این دعا بخواند، خواه از نزدیک و خواه از دور، که زیارتش را حق - سبحانه و تعالی - قبول فرماید و تلاش و کوشش او را پاداش دهد و حاجت‌هایش را هر چند بسیار باشد، برآورد و او را محروم و دست خالی برنگرداند.

۳-۶-۴-۳-۸-۶ زیارت امام کاظم و امام جواد علیه السلام

﴿۵۵۴۷﴾ برای هر امام در زیارتش دو رکعت نماز بخوان و با هر دعایی که دوست داری، خدا را بخوان.

۳-۶-۴-۳-۸-۷ زیارت امام رضا علیه السلام

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٥٤٨﴾ الهادي عليه السلام: فَلْيَزُرْ قَبْرَ جَدِّي الرضا عليه السلام بَطُوسَ وَهُوَ عَلَى غُسْلٍ وَلْيُصَلِّ عِنْدَ رَأْسِهِ رُكْعَتَيْنِ وَيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي قُنُوتِهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ مَاثِمًا أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٩

٨-٣-٤-٣-زيارة صاحب الزمان عليه السلام

﴿٥٥٤٩﴾ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا زِيَارَةً مَقْبُولَةً ذَاتَ دَعَاءٍ مُسْتَجَابٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ١٠٢

٨-٣-٤-٣-زيارة الإخوان

﴿٥٥٥٠﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَخْرُجُ إِلَى أَخِيهِ يَزُورُهُ فَيُوكِّلُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مَلَكًا فَيَضَعُ جَنَاحًا فِي الْأَرْضِ وَجَنَاحًا فِي السَّمَاءِ يُظِلُّهُ فَإِذَا دَخَلَ إِلَى مَنْزِلِهِ نَادَى الْجَبَّارُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَيُّهَا الْعَبْدُ الْمُعْظَمُ لِحَقِّي الْمُسْبَغَ لِاتَّارِ نَبِيِّ حَقٍّ عَلَى إِعْظَامِكَ سَلْنِي أُعْطِكَ اذْغْنِي أُجْبِكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ١٧٨

﴿٥٥٥١﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثَةُ نَفَرٍ مِنْ خَالِصَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ زَارَ أَخَاهُ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَهُوَ زُورُ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ أَنْ يُكْرِمَ زُورَهُ وَيُعْطِيَهُ مَا سَأَلَ؛ وسائل الشيعة ج: ٤ ص: ١١٦

﴿٥٥٥٢﴾ الباقر عليه السلام: مَنْ زَارَ أَخَاهُ فِي اللَّهِ صَبَابَةً إِلَيْهِ فَهُوَ زُورُ اللَّهِ فَإِذَا صَافَحَهُ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ حَاجَةً فِي دِينٍ وَلَا دُنْيَا إِلَّا قَضَاهَا؛ مشكاة الأنوار ص: ٢٠٨

١٠-٣-٤-٣-عيادة المريض

﴿٥٥٥٣﴾ الكاظم عليه السلام: إِذَا مَرِضَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْذَنْ لِلنَّاسِ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَ لَهُ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ الكافي ج: ٣ ص: ١١٧

﴿٥٥٥٤﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ عَائِدًا لَهُ فَلْيَدْعُ لَهُ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٦١

﴿٥٥٥٥﴾ الرسول عليه السلام: مَنْ عَادَ مَرِيضًا لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ٤٣

﴿٥٥٥٦﴾ الرسول عليه السلام: عَائِدُ الْمَرِيضِ يَخُوضُ فِي الرَّحْمَةِ فَإِذَا جَلَسَ ارْتَمَسَ فِيهَا وَيُسْتَحَبُّ الدُّعَاءُ لَهُ فَيَقُولُ الْعَائِدُ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا فِيهِنَّ وَمَا بَيْنَهُنَّ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۵۴۸﴾ قبر جدم رضا علیه السلام را زیارت کند در طوس با غسل، و دو رکعت نماز بالای سرش بخواند و نیازش را از خدا بخواهد در قنوت نماز که به اجابت رسد، در صورتی که دعای او برای گناه یا قطع رحم نباشد.

۸-۳-۴-۳- زیارت امام زمان علیه السلام

﴿۵۵۴۹﴾ خدایا! زیارتم را زیارت مقبولی قرار بده، زیارتی که دارای دعایی مستجاب است.

۹-۳-۴-۳- دیدار دوستان

﴿۵۵۵۰﴾ هنگامی که مؤمن بیرون شود به سوی برادرش تا از او دیدن کند، خداوند عزوجل فرشته‌ای را قرار می‌دهد که یک بال خود را روی زمین نهد و بال دیگر را بر آسمان گیرد تا به او سایه افکند، و چون به منزل آن برادر دینی درآید، خداوند جبار تبارک و تعالی ندا در دهد ای بنده‌ای که بزرگ داشتی حق مرا و تبعیت نمودی از دستورات به جا مانده از رسول من، بر من است تا تو را اکرام کرده و مقامت را بالا برم، پس هرآنچه می‌خواهی از من درخواست کن تا به تو عطا کنم و هرچه می‌خواهی طلب نما تا آن را اجابت کنم.

﴿۵۵۵۱﴾ سه کس در روز قیامت از خاصان خدا به‌شمار آیند: مردی که برادر دینی خویش را دیدار کند، که در چنین حالتی از زیارت‌کنندگان خدا به‌حساب می‌آید و اکرام آنان بر او واجب می‌باشد و هرچه بخواهد خداوند می‌دهد.

﴿۵۵۵۲﴾ هرکس برادر دینی خود را به‌خاطر خدا و به اشتیاق زیارت کند، مثل این است که خدا را ملاقات کرده، و هرگاه با او مصافحه کند، هر حاجتی از خدا درخواست کند حق تعالی برآورد.

۱۰-۳-۴-۳- عیادت مریض

﴿۵۵۵۳﴾ هرگاه بیمار شدید، اطلاع بدهید تا مردم به عیادت شما بیایند و برای شفای شما دعا کنند. کسی نیست که دعا کند، مگر اینکه دعای او مستجاب می‌شود.

﴿۵۵۵۴﴾ آنگاه که یکی از شما به عیادت برادر مؤمن خود می‌رود، برایش دعا کند.

﴿۵۵۵۵﴾ هرکه مریضی را عیادت کند، چیزی از خدا نخواهد خواست، جز آنکه خداوند آن را مستجاب کند.

﴿۵۵۵۶﴾ عیادت‌کننده مریض در رحمت خدا سیر می‌کند و چون در نزد آن مریض نشست، در رحمت خدا فرومی‌رود. و مستحب است در نزد مریض دعا کردن در حق او، پس عیادت‌کننده چنین بگوید: خدایا! ای پروردگار آسمان‌های هفت‌گانه و صاحب زمین‌های هفت‌گانه و آنچه در

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

مَا تَحْتَهُنَّ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَشْفِهِ بِشِفَائِكَ وَدَاوِهِ بِدَوَائِكَ وَعَافِهِ مِنْ بَلَائِكَ وَاجْعَلْ
شِكَايَتَهُ كَفَّارَةً لِمَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِهِ وَلِمَا بَقِيَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ٤٤

٩-٣-٤-٦-٣- الإحياء

١-٩-٣-٤-٦-٣- إِيْحَاءُ لِنَبَلَةِ الْجُمُعَةِ

﴿٥٥٥٧﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنَّ لِلْجُمُعَةِ حَقًّا وَحُرْمَةً فَإِيَّاكَ أَنْ تُضَيِّعَ أَوْ تُقْصِرَ فِي شَيْءٍ مِنْ عِبَادَةِ اللَّهِ وَالتَّقَرُّبِ إِلَيْهِ بِالْعَمَلِ الصَّالِحِ وَتَرْكِ الْمَحَارِمِ كُلِّهَا فَإِنَّ اللَّهَ يُضَاعِفُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ وَيَمْحُو فِيهِ السَّيِّئَاتِ وَيَرْفَعُ فِيهِ الدَّرَجَاتِ قَالَ وَذَكَرَ أَنَّ يَوْمَهُ مِثْلُ لَيْلَتِهِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحَيِّيَهَا بِالصَّلَاةِ وَالدُّعَاءِ فَافْعَلْ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤١٤

٢-٩-٣-٤-٦-٣- إحياءُ لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ

﴿٥٥٥٨﴾ الرسول ﷺ يَا مُحَمَّدٌ مَنْ أَحْيَاهَا بِتَكْبِيرٍ وَتَهْلِيلٍ وَتَسْبِيحٍ وَدُعَاءٍ وَصَلَاةٍ وَقِرَاءَةٍ وَتَطَوُّعٍ وَاسْتِغْفَارٍ كَانَتْ الْجَنَّةُ لَهُ مَنْزِلًا وَمَقِيلًا وَغَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ يَا مُحَمَّدٌ مَنْ صَلَّى فِيهَا مِائَةَ رَكْعَةٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشَرَ مَرَّاتٍ فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الصَّلَاةِ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ عَشَرَ مَرَّاتٍ وَفَاتِحَةَ الْكِتَابِ عَشْرًا وَسَبَّحَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مِائَةَ كَبِيرَةٍ وَذَكَرَ ثَوَابًا جَزِيلًا إِلَى أَنْ قَالَ فَأَحْيَاهَا يَا مُحَمَّدٌ وَمُرِّمَتَكَ بِأَحْيَائِهَا وَالتَّقَرُّبِ إِلَى اللَّهِ بِالْعَمَلِ فِيهَا فَإِنَّهَا لَيْلَةٌ شَرِيفَةٌ إِلَى أَنْ قَالَ هِيَ لَيْلَةٌ لَا يَدْعُو فِيهَا دَاعٍ إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ وَلَا سَائِلٌ إِلَّا أُعْطِيَ وَلَا مُسْتَغْفِرٌ إِلَّا غُفِرَ لَهُ وَلَا تَائِبٌ إِلَّا تَبَّ عَلَيْهِ مِنْ حُرْمِ خَيْرِهَا يَا مُحَمَّدٌ فَقَدْ حُرِّمَ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٤

٤-٤-٣- العلاقة بين الدّاعي والشّخص الذي يُدعى له

١-٤-٤-٤-٣- الوالد لولده

﴿٥٥٥٩﴾ اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْوَالِدِ فَإِنَّهَا تُرْفَعُ فَوْقَ السَّحَابِ وَاتَّقُوا دَعْوَةَ الْوَالِدِ فَإِنَّهَا أَحَدٌ مِنَ السَّيْفِ؛

عدة الداعي ص: ١٣٣

﴿٥٥٦﴾ إِبْجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَالْحَالِ وَالْمَكَانِ وَعِبَادَةِ الْأَرْكَانِ وَالْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ... وَالْحَالِ

كَدُعَاءِ الْمَرِيضِ وَدُعَاءِ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ وَالْوَلَدِ لَوَالِدِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

آن‌هاست و آنچه بین آن‌هاست و آنچه زیر آن‌هاست! ای پروردگار عرش عظیم! شفا بده او را به شفای خودت و دوا بده به دوی خود و عافیت و سلامتی بده او را از بلاهای خودت. خدایا! شکایت او را در حال مرضش کفاره گناه گذشته و باقیمانده از عمر او قرار بده!

۹-۳-۴-۳- شب‌زنده‌داری

۱-۹-۳-۴-۳- شب‌زنده‌داری شب جمعه

﴿۵۵۵۷﴾ جمعه حق و حرمتی دارد، پس بر توست که فرصت را از دست ندهی و در عبادت خداوند و نزدیک شدن به خدا با عمل صالح و ترک کردن تمام گناهان، کوتاهی نکنی. پس خداوند در آن روز حسنات را چند برابر، و گناهان را محو می‌کند، درجات را بالا می‌برد، همچنان که فرموده است: روز جمعه مانند شب آن است، پس اگر خواستی آن را با نماز و دعا زنده کنی، بکن.

۲-۹-۳-۴-۳- شب‌زنده‌داری نیمه شعبان

﴿۵۵۵۸﴾ ای محمد، هر که با تکبیر (الله اکبر)، تهلیل (لا إله إلا الله)، دعا، نماز، قرائت قرآن، اطاعت و درخواست آمرزش، این شب را احیا بدارد؛ بهشت منزل و پناهگاهش شود و خداوند گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌بخشد؛ ای محمد، هر که در آن صد رکعت نماز بخواند و در هر رکعت یک مرتبه حمد و ده مرتبه «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» بخواند و آنگاه که نمازش به پایان رسد، آیه‌الکرسی را ده مرتبه و فاتحه‌الکتاب را ده مرتبه بخواند و صد بار تسبیح خدا بگوید، خداوند صد گناه کبیره او را می‌بخشد و ثواب‌های بزرگی ذکر کرده‌اند. و خداوند فرمود: ای محمد در آن شب بیدار بمان و امتت را به احیای آن، و نزدیک شدن به خدا با عمل در آن شب امر کن. که آن شب شریفی است تا اینکه فرمود: آن شبی است که دعاکننده‌ای در آن دعا نمی‌کند مگر اینکه دعایش اجابت می‌شود و درخواست‌کننده‌ای نیست مگر اینکه خواسته‌اش به او داده شود. و طالب مغفرتی نیست مگر اینکه آمرزیده می‌شود. و توبه‌کننده‌ای نیست مگر اینکه توبه‌اش پذیرفته می‌شود، ای محمد، محروم است کسی که از خیر این شب بی‌بهره بماند.

۴-۴-۳-۴- نسبت دعاکننده و دعاشونده

۱-۴-۴-۳- پدر برای فرزند

﴿۵۵۵۹﴾ خود را از نفرین پدر دور نگاه دارید، چون این نفرین به بالای ابرها می‌رود؛ خود را از نفرین پدر دور نگه دارید، زیرا این نفرین از شمشیر تیزتر است.

﴿۵۵۶۰﴾ استجابت دعا به زمان، حال، مکان، عبادت و اسم‌های اعظم خدا مرتبط است. و حال مانند دعای مریض و دعای پدر و مادر برای فرزندش و فرزند برای پدر و مادرش.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٥٦١﴾ الرسول ﷺ: أَرْبَعُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجِبَنَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى دُعَاؤُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ وَالْأَخِ بِظَهْرِ

الْغَيْبِ لِأَخِيهِ وَالْمَظْلُومِ وَالْمُخْلِصِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ١٨٨

﴿٥٥٦٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْعَادِلِ لِرَعِيَّتِهِ وَالْوَلَدُ الْبَارُّ لَوَالِدِهِ وَ

الْوَالِدُ الْبَارُّ لَوَلَدِهِ وَالْمَظْلُومِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٤٢٣

﴿٥٥٦٣﴾ الرسول ﷺ: أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةٌ حَتَّى تَفْتَحَ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَتَصِيرَ إِلَى الْعَرْشِ

دَعْوَةُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ وَالْمَظْلُومِ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ وَالْمُعْتَمِرِ حَتَّى يَرْجِعَ وَالصَّائِمِ حَتَّى يُفْطِرَ؛

من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٢٢٦

﴿٥٥٦٤﴾ الرسول ﷺ: إِنِّي كُنْتُ فِي أَسْرِ الْعَدُوِّ وَهُمْ يَبْعَثُونَ مَعَ جَمَالِهِمْ إِلَى الرَّغْيِ كُلَّ يَوْمٍ وَ

حَوْلِي جَمَاعَةٌ مِنْهُمْ فَرَأَيْتُ يَوْمًا خَلْوَةً مِنْهُمْ فَرَكِبْتُ نَاقَةً وَسَقْتُهَا فَجَاءَ بَعْدِي تَمَامُ الْمِائَةِ فَقَالَ

النَّبِيُّ ﷺ هِيَ كُلُّهَا لَكَ وَاللَّهُ سَاقَهَا لِدُعَائِ وَالِدِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٧

﴿٥٥٦٥﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجِبَنَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى دُعَاؤُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَ

دَعْوَتُهُ عَلَيْهِ إِذَا عَفَّهَ وَدُعَاؤُ الْمَظْلُومِ عَلَى ظَالِمِهِ وَدُعَاؤُهُ لِمَنْ انْتَصَرَ لَهُ مِنْهُ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ دَعَا

لِأَخٍ لَهُ مُؤْمِنٌ وَآسَاهُ فِينَا وَدُعَاؤُهُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يُوَاسِهِ مَعَ الْقُدْرَةِ عَلَيْهِ وَاضْطِرَّارِ أَخِيهِ إِلَيْهِ؛

بحار الأنوار ج: ٧١ ص: ٧٢

﴿٥٥٦٦﴾ الرسول ﷺ: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَ

دَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٦

﴿٥٥٦٧﴾ الصادق عليه السلام: خَمْسُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجِبَنَّ عَنِ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى دَعْوَةُ الْإِمَامِ

الْمُقْسِطِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَا تَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ وَدَعْوَةُ الْوَلَدِ الصَّالِحِ

لَوَالِدَيْهِ وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ الصَّالِحِ لَوَلَدِهِ وَدَعْوَةُ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ فَيَقُولُ وَكَأَنَّهُ؛ الكافي

ج: ٢ ص: ٥٠٩

﴿٥٥٦٨﴾ الرسول ﷺ: دُعَاؤُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ كَدُعَائِ النَّبِيِّ لِأُمَّتِهِ؛ مشكاة الأنوار ص: ١٦٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۵۶۱﴾ چهار دعاست که به پیشگاه پروردگار می‌رسد و در حجاب و پرده نخواهد ماند: دعای پدر برای فرزندش، دعای برادر پشت‌سر برادرش و دعای مظلوم و دعای شخصی که با اخلاص خدا را بخواند.

﴿۵۵۶۲﴾ چهار گروهند که دعایشان رد نمی‌شود: پیشوای عادل برای مردمش، فرزند نیکوکار برای پدرش، پدر نیکوکار برای فرزندش، و ستم‌دیده.

﴿۵۵۶۳﴾ چهار گروهند که دعایی از ایشان رد نمی‌شود تا درهای آسمان برای ایشان گشوده شود، و آن دعا به‌سوی عرش برود: دعای پدر برای فرزندش، و نفرین مظلوم بر کسی که بر او ظلم کرده، و دعای کسی که به عمره رفته باشد تا از سفر باز آید، و دعای روزه‌دار تا آنگاه که افطار کند.

﴿۵۵۶۴﴾ من اسیر دشمن بودم و آن‌ها هر روز مرا با شترهایشان برای چراندن می‌فرستادند و گروهی از آن‌ها در اطرافم بودند، روزی دیدم آن‌ها نیستند؛ پس سوار شتر شدم و آن را راندم و بعد تمام صد تایی آن‌ها دنبال من آمدند، پیامبر ﷺ فرمود: تمام این‌ها برای توست و به خدا سوگند که از دعای پدرت آن شتران به سویت آمده‌اند.

﴿۵۵۶۵﴾ سه دعا از خدای تعالی باز داشته نشوند: دعای پدر درباره فرزند حق‌شناس خود و نفرینش بر او، اگر ناسپاس و عاق پدر باشد؛ و نفرین مظلوم بر ظالمش، و دعای وی برای کسی که انتقام او را از آن ظالم بگیرد؛ دعای مؤمن برای مؤمنی که با هم درباره ما همدرد باشند و نفرینش بر او هرگاه با او همدردی نکند با اینکه بتواند و آن برادر از وی کمک خواهد.

﴿۵۵۶۶﴾ سه دعا مستجاب شود بی‌آنکه در آن شکی باشد: اول دعای مظلوم، دوم دعای مسافر و سوم دعای پدر بر فرزند خود.

﴿۵۵۶۷﴾ پنج دعاست که از درگاه پروردگار تبارک و تعالی محبوب نگردد و پرده و حائلی نیست که جلوی آن را بگیرد: ۱. دعای امام عادل، ۲. دعای ستم‌دیده که خدای عزوجل فرماید: حتماً انتقام تو را (از ستم‌کارت) بگیرم، گرچه پس از زمانی باشد. ۳. دعای فرزند صالح (و نیکوکار) برای پدر و مادر، ۴. دعای پدر صالح برای فرزندش و ۵. دعای مؤمن برای برادرش در پشت‌سر او که خدا فرماید: برای تو باد مانند آن.

﴿۵۵۶۸﴾ داعایی که پدر برای فرزند می‌کند مانند داعایی است که پیامبر برای امت خود می‌کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٥٦٩﴾ الكاظم عليه السلام: سِنَّةٌ لَا يُحْجَبُ لَهُمْ عَنْ اللَّهِ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْمُقْسِطِ وَالْوَالِدُ الْبَارُّ لَوْلَا ذَلِكَ وَالْوَلَدُ الصَّالِحُ لَوْلَا ذَلِكَ وَالْمُؤْمِنُ لِأَخِيهِ بَظْهَرِ الْغَيْبِ وَالْمَظْلُومُ يَقُولُ اللَّهُ لَأَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ وَالْفَقِيرُ الْمُتَعَمِّقُ عَلَيْهِ إِذَا كَانَ مُؤْمِنًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٦

﴿٥٥٧٠﴾ الرسول عليه السلام: لِيُخْلِصَ الْوَالِدُ الدُّعَاءَ لَوْلَا ذَلِكَ عِنْدَ الْمَوْتِ فَإِنَّهُ أَرْجَى دُعَاءٍ وَأَقْرَبُهُ إِجَابَةً؛

مجموعة ورام ج: ١ ص: ٢٨٧

﴿٥٥٧١﴾ الرسول عليه السلام: يَا عَلِيُّ أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةُ إِمَامٍ عَادِلٍ وَالْوَالِدُ لَوْلَا ذَلِكَ وَالرَّجُلُ يَدْعُو لِأَخِيهِ بَظْهَرِ الْغَيْبِ وَالْمَظْلُومُ يَقُولُ اللَّهُ وَغَزَتِي وَجَلَالِي لَأَنْتَصِرَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٧

٢-٤-٣- الوالدة لولدها

﴿٥٥٧٢﴾ الرسول عليه السلام: إِيَّاكُمْ وَدَعْوَةَ الْوَالِدَةِ فَإِنَّهَا أَحَدٌ مِنَ السَّيْفِ؛ مجموعة ورام ج: ١ ص: ١٢

﴿٥٥٧٣﴾ الصادق عليه السلام: أَبَشِّرْ يَا ابْنَ الْعَجُوزَةِ الصَّالِحَةِ فَقَدْ اسْتَجَابَ اللَّهُ لِأُمِّكَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ٣٠٨

﴿٥٥٧٤﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ قَائِلٌ جَمِيلُ الْوَجْهِ حَلِيَّتُهُ حَلِيَّةُ النَّبِيِّ عليه السلام نَظِيفُ الثَّوْبِ طَيِّبُ الرَّيْحِ حَسَنُ الْكَلَامِ فَقَالَ يَا ابْنَ الْعَجُوزَةِ الصَّالِحَةِ أَبَشِّرْ فَقَدْ أَجَابَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ دُعَاءَ أُمِّكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٤٥

﴿٥٥٧٥﴾ الباقر عليه السلام: كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ عَابِدٌ يُقَالُ لَهُ جُرَيْجٌ وَكَانَ يَتَعَبَّدُ فِي صَوْمَعَتِهِ فَبَاءَتْهُ أُمُّهُ وَهُوَ يُصَلِّي فَدَعَتْهُ فَلَمْ يُجِبْهَا فَانْصَرَفَتْ ثُمَّ أَتَتْهُ وَدَعَتْهُ فَلَمْ يَكَلِّمْهَا فَانْصَرَفَتْ وَهِيَ تَقُولُ أَسْأَلُ إِلَهَ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنْ يَخَذُلَكَ فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ جَاءَتْ فَاجِرَةٌ وَقَعَدَتْ عِنْدَ صَوْمَعَتِهِ قَدْ أَخَذَهَا الطَّلَقُ فَادَّعَتْ أَنْ الْوَلَدَ مِنْ جُرَيْجٍ فَفَشَا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنْ مَنْ كَانَ يُلُومُ النَّاسَ عَلَى الزَّنى قَدْ زَنَى وَأَمَرَ الْمَلِكُ بِصَلْبِهِ فَاقْبَلَتْ أُمُّهُ إِلَيْهِ تَلْطُمُ وَجْهَهَا فَقَالَ لَهَا اسْكُتِي إِنَّمَا هَذَا لِدَعْوَتِكَ فَقَالَ النَّاسُ لَمَّا سَمِعُوا ذَلِكَ مِنْهُ وَكَيْفَ لَنَا بِذَلِكَ فَقَالَ هَاتُوا الصَّبِيَّ فَبَاءُوا بِهِ فَأَخَذَهُ فَقَالَ مَنْ أَبُوكَ فَقَالَ فُلَانُ الرَّاعِي لِبَنِي

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۵۶۹﴾ شش نفر دعایش مستجاب می‌شود: دعای امام عادل، دعای پدر نیکو از برای فرزند خود، دعای فرزند صالح برای پدر، خود دعای مؤمن از برای برادر مؤمن خود در غیبت او، دعای مظلوم. می‌فرماید حق سبحانه «انتقام می‌کشم از برای تو، اگرچه بعد از روزگاری باشد»؛ دعای فقیر از برای کسی که انعام می‌کند بر او، اگر مؤمن باشد.

﴿۵۵۷۰﴾ سزاوار است که پدر به‌هنگام مرگ، خالصانه برای فرزندش دعا کند، چرا که در این دعا امید اجابت است و نزدیک‌ترین حالت به گرفتن پاسخ است.

﴿۵۵۷۱﴾ یا علی! چهار طایفه‌اند که دعای ایشان رد نمی‌شود: امام عادل (یعنی پیشوا و رئیسی که با مردم به عدالت رفتار کند)، پدری که درباره فرزند خود دعا کند، شخصی که برادر دینی خود را در غیاب و پشت‌سرش دعا کند، و کسی که بر او ظلم و ستم شده باشد. خداوند با جلالت (به شخص مظلوم هنگامی که بر ظالم خود نفرین می‌کند) می‌فرماید: به عزت و جلال خودم سوگند که البته (از ستمگرت) انتقام تو را می‌کشم، گرچه پس از گذشتن زمانی باشد.

۲-۴-۳-۶-۳- مادر برای فرزند

﴿۵۵۷۲﴾ از نفرین و دعای پدر علیه خود، سخت پرهیز داشته باشید، زیرا از شمشیر، برنده‌تر است.

﴿۵۵۷۳﴾ مژده باد تو را ای پسر پیرزن صالحه، خداوند دعای مادرت را مستجاب کرد.
﴿۵۵۷۴﴾ فرمود: گوینده که نیکو صورت و حسبش چون پیامب(رص)، لباس‌های تمیزی داشت، بوی خوشی از او استشمام می‌شد و زیبا سخن می‌گفت، گفت: مژده باد تو را ای پسر پیرزن صالحه، خداوند دعای مادرت را مستجاب کرد.

﴿۵۵۷۵﴾ عابدی در بنی اسرائیل بود به نام جریح و در صومعه‌ای عبادت می‌کرد، مادرش نزد او آمد درحالی که او در نماز بود، او را خواند و پاسخش نداد و او برگشت، باز هم آمد و او را خواند و پسر به او توجه نکرد و برگشت و بار سوم آمد و به او پاسخ نداد و با او سخن نگفت و آن مادر برگشت درحالی که می‌گفت: ای معبود بنی اسرائیل، او را سرکوب کن. فردای آن روز فاحشه‌ای آمد و پهلوی صومعه‌ی او نشست و درد زاییدنش گرفت و مدعی شد که فرزند نوزاد از جریح است و در بنی اسرائیل فاش شد کسی که مردم را به زنا سرزنش می‌کرد، زنا کرده و پادشاه فرمان داد آن پسر را به دار آویزند، مادرش نزد او آمد و سیلی به روی خود زد؛ پسر به او گفت: ساکت و آرام باش، این اثر نفرین توست. چون مردم این سخن او را شنیدند، گفتند: ما باید با تو چکار کنیم؟ بچه را بیاورید و او را آوردند و او را گرفت و گفت: پدرت کیست؟ پاسخ داد

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

فُلَانٍ فَأَكْذَبَ اللَّهُ الَّذِينَ قَالُوا مَا قَالُوا فِي جُرْيَحٍ فَحَلَفَ جُرْيَحٌ أَنْ لَا يُفَارِقَ أُمَّهُ يَخْدُمُهَا؛

مستدرک الوسائل ج: ١٥ ص: ٢١٣

٣-٤-٤-٣-٤-٣ الأخُ لِأَخِيهِ

﴿٥٥٧٦﴾ إِبْجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ وَ عِبَادَةِ الْأَرْكَانِ وَ الْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ... وَ الْحَالُ

كَدُعَاءِ الْأَخِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٥٥٧٧﴾ الرَّسُولُ ﷺ: أَرْبَعُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجِبَنَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى دُعَاءُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ وَ الْأَخِ بظَهْرِ

الْغَيْبِ لِأَخِيهِ وَ الْمَظْلُومِ وَ الْمُخْلِصِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ١٨٨

﴿٥٥٧٨﴾ الصَّادِقُ ﷺ: أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْعَادِلِ لِرَعِيَّتِهِ وَ الْأَخِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ

يُوكِّلُ اللَّهُ بِهِ مَلَكًا يَقُولُ لَهُ وَ لَكَ مِثْلُ مَا دَعَوْتَ لِأَخِيكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٨

﴿٥٥٧٩﴾ الصَّادِقُ ﷺ: اسْتَكَثَرُوا مِنَ الْإِخْوَانِ فَإِنَّ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً؛ وسائل الشيعة ج:

١٢ ص: ١٧

﴿٥٥٨٠﴾ الْبَاقِرُ ﷺ: أَسْرَعَ الدُّعَاءِ نَجْحًا لِلْإِجَابَةِ دُعَاءُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يَبْدَأُ بِالدُّعَاءِ

لِأَخِيهِ فَيَقُولُ لَهُ مَلِكُ مُوَكَّلٍ بِهِ آمِينَ وَ لَكَ مِثْلَاهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿٥٥٨١﴾ الْبَاقِرُ ﷺ: أَوْشَكَ دَعْوَةً وَ أَسْرَعَ إِبْجَابَةَ دُعَاءِ الْمَرْءِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ؛ الكافي ج: ٢

ص: ٥٠٧

﴿٥٥٨٢﴾ الصَّادِقُ ﷺ: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجِبَنَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى دُعَاءُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَ

دَعْوَتُهُ عَلَيْهِ إِذَا عَقَّهُ وَ دُعَاءُ الْمَظْلُومِ عَلَى ظَالِمِهِ وَ دَعَاؤُهُ لِمَنْ أَنْتَصَرَ لَهُ مِنْهُ وَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ دَعَا

لِأَخٍ لَهُ مُؤْمِنٌ وَ آسَاهُ فِينَا وَ دَعَاؤُهُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يُوَاسِهِ مَعَ الْقُدْرَةِ عَلَيْهِ وَ اضْطِرَّارِ أَخِيهِ إِلَيْهِ؛

بحار الأنوار ج: ٧١ ص: ٧٢

﴿٥٥٨٣﴾ الصَّادِقُ ﷺ: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجِبَنَّ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْهَا رَجُلٌ مُؤْمِنٌ دَعَا لِأَخٍ

مُؤْمِنٍ وَ آسَاهُ فِينَا وَ دَعَاؤُهُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يُوَاسِهِ مَعَ الْقُدْرَةِ عَلَيْهِ وَ اضْطِرَّارِ أَخِيهِ إِلَيْهِ؛ وسائل الشيعة

ج: ٧ ص: ١٠٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

فلان چوپان فلان خاندان، و خدا تهمت آنان را درباره جریح فاش کرد و او سوگند خورد که از مادرش جدا نشود و به او خدمت کند.

۳-۴-۴-۳- برادر برای برادر

﴿۵۵۷۶﴾ استجابت دعا به زمان، حال، مکان، عبادت و اسم‌های اعظم خدا مرتبط است. از جمله دعای برادر برای برادرش در غیاب او.

﴿۵۵۷۷﴾ چهار دعاست که به پیشگاه پروردگار می‌رسد و در حجاب و پرده نخواهد ماند: دعای پدر برای فرزندش، دعای برادر پشت‌سر برادرش و دعای مظلوم و دعای شخصی که با اخلاص خدا را بخواند.

﴿۵۵۷۸﴾ چهار گروهند که دعایشان رد نمی‌شود: پیشوای دادگری که درباره پیروان خود دعا کند، برادری که پشت‌سر برادر خود برای او دعا کند و خداوند فرشته‌ای را می‌گمارد که بگوید همان را که برای برادرت خواستی به تو نیز داده می‌شود.

﴿۵۵۷۹﴾ دوستانتان را زیاد کنید، زیرا هر مؤمنی دعای مستجابی دارد.

﴿۵۵۸۰﴾ دعای برادر برای برادر مؤمن در غیابش، سریع‌تر از دعا‌های دیگر به اجابت می‌رسد، وقتی این دعا را شروع می‌کند، فرشته‌ای مأمور است که بگوید: آمین، دو برابرش برای تو می‌باشد.

﴿۵۵۸۱﴾ سریع‌الاجابه‌ترین و نزدیک‌ترین دعا به اجابت، دعای آدمی برای برادر مؤمن، در غیاب اوست.

﴿۵۵۸۲﴾ سه دعا از خدای تعالی باز داشته نشوند: دعای پدر درباره فرزند حق‌شناس خود و نفرینش بر او، اگر ناسپاس و عاق پدر باشد؛ و نفرین مظلوم بر ظالمش، و دعای وی برای کسی که انتقام او را از آن ظالم بگیرد؛ دعای مؤمن برای مؤمنی که با هم درباره ما همدرد باشند و نفرینش بر او هرگاه با او همدردی نکند، با اینکه بتواند و آن برادر از وی کمک خواهد.

﴿۵۵۸۳﴾ سه دعا از خدای تعالی پوشیده نشوند: دعای مؤمن برای مؤمنی که با هم درباره ما همدرد باشند و نفرینش بر او هرگاه با او همدردی نکند، با اینکه بتواند و آن برادر از وی کمک خواهد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٥٨٤﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ غَائِبٍ لِّغَائِبٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ١١٠

﴿٥٥٨٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: دُعَاءُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٩

﴿٥٥٨٦﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يَجْرُ إِلَيْهِ الرِّزْقُ وَ يَذْفَعُ عَنْهُ الْبَلَاءُ؛

مكارم الأخلاق ص: ٣٣٦

﴿٥٥٨٧﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يُدِرُّ الرِّزْقَ وَ يَذْفَعُ الْمَكْرُوهَ؛ بحار الأنوار

ج: ٩٠ ص: ٣٥٨

﴿٥٥٨٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: دُعَاءُ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص:

٢٤٣

﴿٥٥٨٩﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمُؤْمِنِ لِلْمُؤْمِنِ يَذْفَعُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَ يُدِرُّ عَلَيْهِ الرِّزْقَ؛ بحار الأنوار ج:

٧١ ص: ٢٢٢

﴿٥٥٩٠﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمُؤْمِنِ لِلْمُؤْمِنِ يَذْفَعُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَ يُدِرُّ عَلَيْهِ الرِّزْقَ؛ أعلام الدين ص:

٤٤٤

﴿٥٥٩١﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمَرْءِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يُدِرُّ الرِّزْقَ وَ يَذْفَعُ الْمَكْرُوهَ؛ الكافي ج:

٢ ص: ٥٠٧

﴿٥٥٩٢﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمُسْلِمِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يَسُوقُ إِلَى الدَّاعِي الرِّزْقَ وَ يَصْرِفُ عَنْهُ

الْبَلَاءَ وَ يَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ لَكَ مِثْلَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٢

﴿٥٥٩٣﴾ الكاظم عليه السلام: سِتَّةٌ لَا يُحْجَبُ لَهُمْ عَنِ اللَّهِ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْمَقْسُطِ وَ الْوَالِدِ الْبَارِ لَوْلَدِهِ وَ

الْوَلَدِ الصَّالِحِ لَوَالِدِهِ وَ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ وَ الْمَظْلُومُ يَقُولُ اللَّهُ لَا تَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَ لَوْ بَعْدَ

حِينَ وَ الْفَقِيرُ الْمُتَنَعِّمُ عَلَيْهِ إِذَا كَانَ مُؤْمِنًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٦

﴿٥٥٩٤﴾ الباقر عليه السلام: فِي قَوْلِهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ

يَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ قَالَ هُوَ الْمُؤْمِنُ يَدْعُو لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ فَيَقُولُ لَهُ الْمَلِكُ آمِينَ وَ يَقُولُ اللَّهُ

الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ وَ لَكَ مِثْلًا مَا سَأَلْتَ وَ قَدْ أُعْطِيتَ مَا سَأَلْتَ بِحَبِّكَ إِيَّاهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

- ﴿۵۵۸۴﴾ خداوند تبارک و بلندمرتبه دعای شخص غایب برای غایب دیگر را مستجاب می‌کند.
- ﴿۵۵۸۵﴾ هیچ دعایی مثل دعای کسی نسبت به شخص غایب، به هدف اجابت نمی‌رسد.
- ﴿۵۵۸۶﴾ پشت‌سر مؤمن، دعا کردن روزی را جلب و بلا را رفع می‌کند.
- ﴿۵۵۸۷﴾ دعای انسان برای برادر مؤمنش در غیبت او روزی را فراوان می‌کند، و ناملایمات را برطرف می‌کند.
- ﴿۵۵۸۸﴾ دعای مؤمن در غیاب او پشت‌سر برادر مؤمن خود، درباره او مستجاب می‌گردد.
- ﴿۵۵۸۹﴾ دعای مؤمن برای مؤمن دفع بلا کند و روزی را برای او جاری می‌سازد.
- ﴿۵۵۹۰﴾ دعای مؤمن برای مؤمن دفع بلا کند و روزی را برای او جاری می‌سازد.
- ﴿۵۵۹۱﴾ دعای انسان برای برادر (دینی‌اش) در غیاب او، روزی را فراوان کند و از ناخوشی و بدی جلوگیری کند.
- ﴿۵۵۹۲﴾ دعای مسلمان برای برادر مسلمان خود در غیاب و نبودن او روزی را به سمت دعاکننده می‌کشد (موجب گشایش روزی‌اش می‌شود) و بلا و گرفتاری را از او دور می‌کند و فرشتگان به او می‌گویند برای تو دو برابر آن چیزی است که برای برادر مسلمان خود خواستی.
- ﴿۵۵۹۳﴾ شش نفر دعایش مستجاب می‌شود: دعای امام عادل، دعای پدر نیکو از برای فرزند خود، دعای فرزند صالح برای پدر، خود دعای مؤمن از برای برادر مؤمن خود در غیبت او، دعای مظلوم. می‌فرماید حق سبحانه: «انتقام می‌کشم از برای تو، اگر چه بعد از روزگاری باشد»؛ دعای فقیر از برای کسی که انعام می‌کند بر او، اگر مؤمن باشد.
- ﴿۵۵۹۴﴾ گفتار خدای تبارک و تعالی «و می‌پذیرد از آنان که ایمان آوردند و کردار نیک کردند، و بیفزاید برای ایشان از فضل خویش» (شوری، ۲۵). فرمود: مقصود مؤمنی است که برای برادر (دینی) خود در پشت‌سر او دعا کند، پس فرشته برای دعای او آمین بگوید، و خدای عزیز جبار فرماید: برای توست دو برابر آنچه (برای برادرت) درخواست کردی، و آنچه (نیز برای او) درخواست کردی، به‌خاطر اینکه او را دوست داشتی به تو داده شد (و دعایت در حق او مستجاب شد).

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطها﴾

﴿٥٥٩٥﴾ الباقر عليه السلام: في قوله تعالى وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ قَالَ هُوَ الْمُؤْمِنُ يَدْعُو لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ فيقول له الْمَلِكُ وَلَكَ مِثْلُ مَا سَأَلْتَ وَقَدْ أُعْطِيتَ لِحُبِّكَ إِيَّاهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٢

﴿٥٥٩٦﴾ الرسول عليه السلام: لَيْسَ شَيْءٌ أَسْرَعَ إِجَابَةً مِنْ دَعْوَةِ غَائِبٍ لِغَائِبٍ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١٠
 ﴿٥٥٩٧﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ فِي ظَهْرِ الْغَيْبِ نَادَاهُ مَلِكٌ مِنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ مِائَةُ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلِكٌ مِنَ السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ مِائَتَا آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلِكٌ مِنَ السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ ثَلَاثُمِائَةِ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلِكٌ مِنَ السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ أَرْبَعُمِائَةِ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلِكٌ مِنَ السَّمَاءِ الْخَامِسَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ خَمْسُمِائَةِ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلِكٌ مِنَ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ سَبْعُمِائَةِ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلِكٌ مِنَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ سَبْعُمِائَةِ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ ثُمَّ يُنَادِيهِ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا الْغَنِيُّ الَّذِي لَا أَفْتَقِرُ لَكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ آلْفُ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٢

﴿٥٥٩٨﴾ الرسول عليه السلام: يَا عَلِيُّ أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةُ إِمَامٍ عَادِلٍ وَ الْوَالِدُ لَوَلَدِهِ وَ الرَّجُلُ يَدْعُو لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ وَ الْمَظْلُومُ يَقُولُ اللَّهُ وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي لَا تَنْتَصِرَنَّ لَكَ وَ لَوْ بَعْدَ حِينٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٧

٤-٤-٣-٤-٣-٤-٣-٤ الإمام العادل وَ الْمُقْسِطُ لِرَعِيَّتِهِ

﴿٥٥٩٩﴾ الصادق عليه السلام: أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْعَادِلِ لِرَعِيَّتِهِ وَ الْآخُ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يُوَكِّلُ اللَّهُ بِهِ مَلَكًا يَقُولُ لَهُ وَ لَكَ مِثْلُ مَا دَعَوْتَ لِأَخِيكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٨

﴿٥٦٠٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْعَادِلِ لِرَعِيَّتِهِ وَ الْوَلَدُ الْبَارُّ لَوَالِدِهِ وَ الْوَالِدُ الْبَارُّ لَوَلَدِهِ وَ الْمَظْلُومُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٤٢٣

٥-٤-٣-٤-٣-٤-٣-٤ الْحَاجُّ فِيمَنْ يَخْلُفُ

﴿٥٦٠١﴾ الرسول عليه السلام: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَةٌ دُعَاءُ الْحَاجِّ (فِيمَنْ يَخْلُفُ) أَهْلُهُ وَ دُعَاءُ الْمَرِيضِ فَلَا تُؤْذُوهُ وَ لَا تُضْجِرُوهُ وَ دُعَاءُ الْمَظْلُومِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۵۹۵﴾ «و در سخن خداوند بلندمرتبه که فرمودند: خداوند دعای اهل ایمان و عمل صالح را اجابت می‌کند و از فضل خویش، آنان را افزون می‌دهد.» منظور آیه، مؤمنی است که برای برادرش در غیاب او دعا می‌کند، در اینجا فرشته الهی به او خطاب می‌کند: به خاطر محبت نسبت به او همانند آنچه برایش خواستی، به تو هم عطا گردیده است.

﴿۵۵۹۶﴾ هیچ دعایی مثل دعای کسی نسبت به شخص غایب، به هدف اجابت نمی‌رسد.

﴿۵۵۹۷﴾ کسی که برای برادر مؤمنش در غیاب او دعا کند، فرشته‌ای از آسمان دنیا به او ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! صد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان دوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! دویست هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان سوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! سیصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان چهارم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! چهارصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان پنجم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! پانصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان ششم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! ششصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان هفتم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! هفتصد هزار برابر آن دعا برای تو باد؛ آنگاه خداوند تبارک و تعالی به او ندا می‌دهد که: من آن بی‌نیازی هستم که فقیر و محتاج نمی‌شوم، ای بنده خدا! یک میلیون برابر برایت باد.

﴿۵۵۹۸﴾ یا علی! چهار طایفه‌اند که دعای ایشان رد نمی‌شود: امام عادل (یعنی پیشوا و رئیسی که با مردم به عدالت رفتار کند)، پدری که درباره فرزند خود دعا کند، شخصی که برادر دینی خود را در غیاب و پشت سرش دعا کند، و کسی که بر او ظلم و ستم شده باشد. خداوند با جلالت (به شخص مظلوم هنگامی که بر ظالم خود نفرین می‌کند) می‌فرماید: به عزت و جلال خودم سوگند که البته (از ستمگرت) انتقام تو را می‌کشم، گرچه پس از گذشتن زمانی باشد.

۴-۴-۳- امام عادل برای رعیت

﴿۵۵۹۹﴾ چهار گروهند که دعایشان رد نمی‌شود: پیشوای دادگری که درباره پیروان خود دعا کند، برادری که پشت سر برادر خود برای او دعا کند و خداوند فرشته‌ای را می‌گمارد که بگوید همان را که برای برادرت خواستی به تو نیز داده می‌شود.

﴿۵۶۰۰﴾ چهار گروهند که دعایشان رد نمی‌شود: پیشوای عادل برای مردمش، فرزند نیکوکار برای پدرش، پدر نیکوکار برای فرزندش، و ستم‌دیده.

۵-۴-۳- به حج رفته برای جانشین

﴿۵۶۰۱﴾ سه دعا مستجاب است و آن دعای حاجی برای بازماندگان و خانواده‌اش، و دعای مریض پس او را اذیت و آزار نکنید و دعای مظلوم.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٤-٤-٤-٤-٣- الرجل لآخيه بظَهْر الغَيْب و راجع: (٣-٤-٤-٤-٣- دُعَاءُ الْآخِ لِأَخِيهِ)

٣-٤-٤-٧- المَظْلُومُ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ وَ رَاجِعُ: (٥-٣-٢-١-٢-٣-٥- عَلَى الظَّالِمِ)

٨-٤-٤-٦-٣ الوارثُ أَوِ الصَّدِيقُ لِمَيِّتٍ

﴿٥٦٠٢﴾ الرسول ﷺ: إِذَا دَفَنْتُمْ مَيِّتَكُمْ وَفَرَعْتُمْ مِنْ دَفْنِهِ فَلْيَقُمْ وَارِثُهُ أَوْ قَرَابَتُهُ أَوْ صَدِيقُهُ مِنْ جَانِبِ الْقَبْرِ وَيَصَلِّي رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي الرُّكْعَةِ الْأُولَى فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَالْمُعَوِّذَيْنِ مَرَّةً سَقَطَ مِنَ الْأَصْلِ وَصَفَ الرُّكْعَةَ الثَّانِيَةَ فَلْيَقْرَأْهَا بِالْحَمْدِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِنْ شَاءَ فَإِنَّهُمَا مِنْ مُهْمَاتٍ مَا يَقْرَأُ فِي التَّوَافِلِ وَيَرْكَعُ وَيَسْجُدُ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ سُبْحَانَ مَنْ تَعَزَّزَ بِالْقُدْرَةِ وَقَهَرَ عِبَادَهُ بِالْمَوْتِ ثُمَّ يَسْلَمُ وَيَرْجِعُ إِلَى الْقَبْرِ وَيَقُولُ يَا فُلَانُ بْنُ فُلَانَةٍ هَذِهِ لَكَ وَلِأَصْحَابِكَ فَإِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ عَنْهُ عَذَابَ الْقَبْرِ وَضِيقَهُ وَلَوْ سَأَلَ رَبَّهُ أَنْ يَغْفِرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ حَيْثُمْ وَمَيِّتَهُمْ اسْتَجَابَ اللَّهُ دُعَاءَهُ فِيهِمْ: مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٤٤

﴿٥٦٠٣﴾ الصادق عليه السلام: أَوْصَتْ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَتْ: إِذَا أَنَا مِتُّ فَقُولِي أَنْتَ غُسْلِي وَجَهِّزِي وَصَلِّي عَلَيَّ وَانْزِلِي قَبْرِي وَالْحِدْنِي وَسَوِّ التُّرَابَ عَلَيَّ وَاجْلِسِي عِنْدَ رَأْسِي قُبَالَةَ وَجْهِهِ فَأَكْثِرِي تِلَاوَةَ الْقُرْآنِ وَالدُّعَاءِ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ يَحْتَاجُ الْمَيِّتُ فِيهَا إِلَى أَنْسِ الْأَحْيَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٣٣٩

﴿٥٦٠٤﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يُحَلُّ عُقْدُ كَفَنِهِ كُلِّهَا وَ يُكْشَفُ عَنْ وَجْهِهِ ثُمَّ يَدْعُو: الدَّعَوَاتُ ص: ٢٦٧

﴿٥٦٠﴾ أَخَذَهُمَا عَلَيْهِمَا السَّلَاطَةُ: لَمَّا مَاتَتْ رُقِيَّةُ ابْنَةُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْحَقَى بِسَلَفِنَا الصَّالِحِ عُثْمَانُ بْنُ مَطْعُونٍ وَأَصْحَابِهِ قَالَ وَفَاطِمَةُ عَلَيَّهَا السَّلَاطَةُ عَلَى شَفِيرِ الْقَبْرِ تَحْدِرُ دُمُوعَهَا فِي الْقَبْرِ وَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَلَقَاهُ بِثَوْبِهِ قَائِمًا يَدْعُو قَالَ إِنِّي لَأَعْرِفُ ضَعْفَهَا وَسَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يُجِيرَهَا مِنْ ضَمَةِ الْقَبْرِ: الكافي ج: ٣ ص: ٢٤١

٩-٤-٤-٤-٣ الولد لوالديه

﴿٥٦٠﴾ إجابة الدعاء للوقت والحال والمكان وعِبَادَةُ الْأَرْكَانِ وَالْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ... وَالْحَالِ

كَدْعَاءِ الْمَرِيضِ وَدُعَاءِ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ وَالْوَلَدِ لَوَالِدِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٥٦٠٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْعَادِلِ لِرِعَّتِهِ وَ الْوَلَدُ الْبَارُ لِوَالِدِهِ وَ

الْوَالِدُ الْبَارُّ لَوْلَدِهِ وَالْمَظْلُومُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٢٢٣

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٦٠٨﴾ الصادق عليه السلام: خَمْسُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجَبَنَّ عَنِ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْمُقْسِطِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَا تَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ وَدَعْوَةُ الْوَلَدِ الصَّالِحِ لَوَالِدَيْهِ وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ الصَّالِحِ لَوْلَدِهِ وَدَعْوَةُ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ فَيَقُولُ وَلَكَ مِثْلُهُ؛ الْكَافِي

ج: ٢ ص: ٥٠٩

﴿٥٦٠٩﴾ الكاظم عليه السلام: سِتَّةٌ لَا يُحْجَبُ لَهُمْ عَنِ اللَّهِ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْمُقْسِطِ وَ الْوَالِدِ الْبَارِ لَوْلَدِهِ وَ الْوَلَدِ الصَّالِحِ لَوَالِدِهِ وَ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ وَ الْمَظْلُومِ يَقُولُ اللَّهُ لَا تَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ وَ الْفَقِيرِ الْمُتَنَمِّعِ عَلَيْهِ إِذَا كَانَ مُؤْمِنًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٦

﴿٥٦١٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَا يَتَّبِعُ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ بَعْدَ الْمَوْتِ شَيْءٌ إِلَّا صَدَقَةُ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٌ صَوَابٌ أَوْ دُعَاءٌ وَلَكِنْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٤ ص: ٤٥

﴿٥٦١١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: نِعَمَ الشَّيْءِ الْوَلَدُ إِذَا عَاشَ فَدُعَاءُ حَاضِرٍ وَإِنْ مَاتَ فَشَفِيعُ حَاضِرٍ؛

مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٣٨٩

٥-٤-٣- أوقات الدعاء، دَوْرُ الزَّمَنِ فِي الدُّعَاءِ وَ إِزْدِيَادُ إِحْتِمَالِ الْإِسْتِجَابَةِ

١-٤-٣- فِي كُلِّ السَّاعَاتِ وَ عَلَى أَيِّ حَالٍ وَ رَاجِعُ: (٥-٢-٣-٥-٤-٣- الإِكْتَارُ وَ الدَّوَامُ)

١-٤-٣- عَلَى الدَّوَامِ وَ رَاجِعُ: (٣-٢-٣-٥-٤-٣- الدَّوَامُ)

﴿٥٦١٢﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَلْحَقْنَا بِالْعِبَادِ الَّذِينَ هُمْ بِالْبِدَارِ إِلَيْكَ يُسَارِعُونَ وَ بَابِكَ عَلَى الدَّوَامِ

يَطْرُقُونَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٤٧

﴿٥٦١٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ وَ قُدْسِكَ وَ أَعْظَمِ صِفَاتِكَ وَ أَسْمَائِكَ أَنْ تَجْعَلَ أَوْقَاتِي مِنَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ بِذِكْرِكَ مَعْمُورَةً وَ بِخِدْمَتِكَ مَوْصُولَةً وَ أَعْمَالِي عِنْدَكَ مَقْبُولَةً حَتَّى تَكُونَ أَعْمَالِي وَ أَوْرَادِي كُلُّهَا وَرَدًا وَاحِدًا وَ حَالِي فِي خِدْمَتِكَ سَرْمَدًا؛ مصباح المتعجب ص:

٨٤٩

٢-١-٤-٣- فِي آثَاءِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۶۰۸﴾ پنج دعاست که از درگاه پروردگار تبارک و تعالی محبوب نگردد و پرده و حائلی نیست که جلوی آن را بگیرد: ۱. دعای امام عادل، ۲. دعای ستمدیده که خدای عزوجل فرماید: حتماً انتقام تو را (از ستمکارت) بگیرم، گرچه پس از زمانی باشد، ۳. دعای فرزند صالح (و نیکوکار) برای پدر و مادر، ۴. دعای پدر صالح برای فرزندش و ۵. دعای مؤمن برای برادرش در پشت سر او که خدا فرماید: برای تو باد مانند آن.

﴿۵۶۰۹﴾ شش نفر دعایش مستجاب می شود: دعای امام عادل، دعای پدر نیکو از برای فرزند خود، دعای فرزند صالح برای پدر، خود دعای مؤمن از برای برادر مؤمن خود در غیبت او، دعای مظلوم. می فرماید حق سبحانه «انتقام می کشم از برای تو، اگرچه بعد از روزگاری باشد»؛ دعای فقیر از برای کسی که انعام می کند بر او، اگر مؤمن باشد.

﴿۵۶۱۰﴾ بعد از مرگ به مرده چیزی نمی رسد مگر صدقه جاریه، علم درست، و دعای فرزند.

﴿۵۶۱۱﴾ چه چیز خوبی است فرزند، اگر زنده باشد دعاکننده ای حاضر است و اگر بمیرد شفاعت کننده ای حاضر است.

۵-۴-۳- اوقات الدعاء، نقش زمان در دعا، و بالا رفتن احتمال اجابت

۱-۴-۳- در همه لحظات ر.به: ۵-۲-۳-۵-۳-۶-۳- دوام و اکتار

۱-۱-۴-۳- دائماً ر.به: ۳-۲-۵-۳-۶-۵-۳-

﴿۵۶۱۲﴾ خدایا! ما را به بندگانی ببیوندد که برای رسیدن به تو می شتابند و پیوسته در خانه تو را می کوبند.

﴿۵۶۱۳﴾ از تو می خواهم به حق خودت و به ذات مقدست، و به بزرگ ترین صفات و اسماءت، که اوقاتم را در شب و روز با یاد خودت آباد و پیوسته در خدمتت صرف شود، و اعمالم قبول باشد، تا آنجا که اعمال و گفتارم همه یک جهت برای تو باشد، و احوالاتم همیشه در خدمت تو باشد.

۲-۱-۴-۳- در لحظات شب و روز

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٦١٤﴾ الرضا عليه السلام: أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَوَاتِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ عليهم السلام وَالدُّعَاءَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فِي آتَاءِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَفْضَلُ أَعْمَالِ الْبِرِّ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ٣٤٦

٣-٤-٥-١-٣- في الليل والنهار

﴿٥٦١٥﴾ الرسول عليه السلام: أَخْفَى سَاعَةً الْإِجَابَةِ فِي اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ لِيُحَافِظَ عَلَى الدُّعَاءِ فِي اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ؛ أعلام الدين ص: ١٦٩

﴿٥٦١٦﴾ الرسول عليه السلام: أَلَا أَذِلُّكُمْ عَلَى سِلَاحٍ يُنْجِيكُمْ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَيُدِرُّ أَرْزَاقَكُمْ قَالُوا بَلَى قَالَ تَدْعُونَ رَبَّكُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ فَإِنَّ سِلَاحَ الْمُؤْمِنِ الدُّعَاءُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٨

٣-٤-٥-١-٤- على أي حال

﴿٥٦١٧﴾ الرضا عليه السلام: وَقَدْ يَجُوزُ أَنْ تَدْعُوا اللَّهَ وَ تَسْأَلَهُ عَلَى أَيِّ حَالٍ كُنْتَ؛ وسائل الشيعة ج: ٣ ص: ١١١

٣-٤-٥-١-٥- في أكثر أوقاتكم وراجع: (٣-٤-٥-٢-٢-٣-٤-٥-١-٣- الإكثار)

﴿٥٦١٨﴾ سُنَنُ إِدْرِيسَ عليه السلام: أَدْعُوا اللَّهَ فِي أَكْثَرِ أَوْقَاتِكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٢٨٣

٣-٤-٥-٢- لحظات خاصة ولكنها غير معينة

٣-٤-٥-٢-١- في اليوم واللييلة تسعين وقتاً للإجابة

﴿٥٦١٩﴾ رَوَى أَنَّ فِي الْيَوْمِ وَ اللَّيْلَةِ تِسْعِينَ وَقْتًا يُسْتَجَابُ فِيهِ الدُّعَاءُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

٢٧٤

٣-٤-٥-٢-٢- أحب الساعات

﴿٥٦٢٠﴾ الكاظم عليه السلام: أَنِ يَهْنِي لِأَحَبِّ السَّاعَاتِ إِلَيْكَ أَذْعُوكَ فِيهَا فَتَسْتَجِيبُ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٢١٦

٢١٦

٣-٤-٥-٢-٣- ساعة الاستجابة

﴿٥٦٢١﴾ الرسول عليه السلام: يَدْعُو فِي سَاعَةِ الْإِسْتِجَابَةِ بِهَذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣٦٣

٣-٤-٥-٢-٣- ساعات و لحظات خاصة ومحددة

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۶۱۴﴾ بر محمد و خاندانش بسیار صلوات بفرستید و زیاد دعا کنید برای مؤمنین و مؤمنات در دل شب‌های تار و روزها، زیرا درود بر محمد و خاندانش از بافضیلت‌ترین اعمال خوب است.

۳-۱-۵-۴-۳- شب و روز

﴿۵۶۱۵﴾ خداوند لحظه اجابت را در شب و روز مخفی کرد تا بندگان مراقب همه لحظات شب و روز باشند.

﴿۵۶۱۶﴾ آیا نمی‌خواهید شما را به وجود اسلحه‌ای راهنمایی کنم که از دشمنان نجاتتان دهد و روزیتان را زیاد کند؟ عرض کردند: چرا. فرمود: پروردگارتان را در شب و روز بخوانید که دعا، اسلحه مؤمنان است.

۴-۱-۵-۴-۳- در همه حالات

﴿۵۶۱۷﴾ از خداوند طلب کردن و حاجت خواستن و خدا را خواندن جایز است، در هر حالتی که باشد.

۵-۱-۵-۴-۳- در بیشتر مواقع ر.به: ۲-۵-۲-۳-۶-۳- اکتار

﴿۵۶۱۸﴾ در بیشترین لحظات زندگی‌تان، خدا را بخوانید.

۲-۳-۶-۴-۵- لحظات خاص ولی نامعین

۱-۲-۵-۴-۳- در شبانه‌روز، نود وقت اجابت است.

﴿۵۶۱۹﴾ روایت شده است که در روز و شب، نود لحظه است که در آن دعا مستجاب می‌شود.

۲-۲-۵-۴-۳- دوست‌داشتنی‌ترین لحظات

﴿۵۶۲۰﴾ در ساعتی که بهترین ساعت‌ها نزد توست، مرا بیدار گردان تا تو را در آن ساعت بخوانم و اجابتم کنی.

۳-۲-۵-۴-۳- لحظه استجابت

﴿۵۶۲۱﴾ در ساعت اجابت، با این دعا خدا را بخواند.

۳-۳-۵-۴-۳- ساعات و لحظات خاص و مشخص

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

١-٣-٤-٥-٣- أوقاتُ الصَّلَاةِ و راجع: ٢-٤-٥-٣- الدُّعَاءُ فِي الصَّلَاةِ وَ بَعْدَهَا

١-٣-٤-٥-٣- أوقاتُ صَلَاتِكُمْ أَفْضَلُ السَّاعَاتِ

﴿٥٦٢٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اِرْفَعُوا إِلَيْهِ أَيْدِيَكُمْ بِالْدُّعَاءِ فِي أَوْقَاتِ صَلَاتِكُمْ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ السَّاعَاتِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِيهَا بِالرَّحْمَةِ إِلَى عِبَادِهِ يُجِيبُهُمْ إِذَا نَاجَوْهُ وَ يُلَبِّيهُمْ إِذَا نَادَوْهُ وَ يُعْطِيهِمْ إِذَا سَأَلُوهُ وَ يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِذَا دَعَوْهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٣١٣

﴿٥٦٢٣﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَرَضَ عَلَيْكُمْ الصَّلَوَاتِ فِي أَحَبِّ الْأَوْقَاتِ إِلَيْهِ؛

بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٤

﴿٥٦٢٤﴾ الصادق عليه السلام: سَاعَاتُ اللَّيْلِ اثْنَتَا عَشْرَةَ سَاعَةً وَ سَاعَاتُ النَّهَارِ اثْنَتَا عَشْرَةَ سَاعَةً وَ

أَفْضَلُ سَاعَاتِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ أَوْقَاتُ الصَّلَاةِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٦

١-٣-٤-٥-٣- عِنْدَ الْأَذَانِ

﴿٥٦٢٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اِغْتَنِمُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ أَرْبَعٍ عِنْدَ... الْأَذَانِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

﴿٥٦٢٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اِغْتَنِمُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ خَمْسَةِ مَوَاطِنَ عِنْدَ... الْأَذَانِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ٦٥

﴿٥٦٢٧﴾ أَوْقَاتُ الْإِجَابَةِ عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ وَ عِنْدَ الْأَذَانِ وَ...؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٥٦٢٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: تَفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ فِي سِتَّةِ مَوَاقِفَ عِنْدَ... الْأَذَانِ؛ تحف العقول ص:

١٠٧

﴿٥٦٢٩﴾ الرسول ﷺ: سَاعَتَانِ يُفْتَحُ فِيهِمَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ قَلَمًا تُرَدُّ فِيهِمَا دَعْوَةُ عِنْدَ الْأَذَانِ

بِالصَّلَاةِ وَ الصَّوْفِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٩٩

﴿٥٦٣٠﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَ قَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ لَيْلَتِهِ وَ... عِنْدَ الْأَذَانِ؛ بحار الأنوار

ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

١-٣-٤-٥-٣- بَيْنَ الْأَذَانِ وَ الْإِقَامَةِ

﴿٥٦٣١﴾ الرسول ﷺ: الدُّعَاءُ بَيْنَ الْأَذَانِ وَ الْإِقَامَةِ لَا يُرَدُّ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٨

١-٣-٤-٥-٣- قَبْلَ الصَّلَاةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۳-۵-۴-۳- وقت‌های نماز ر.به: ۲-۵-۴-۶-۳ دعا در نماز و بعد از آن

۱-۱-۳-۵-۴-۳- وقت‌های نماز، بهترین لحظات است.

﴿۵۶۲۲﴾ در وقت نماز دست به دعا بردارید که بهترین ساعت‌هاست. خدا در آن لحظات به بندگان خود نظر لطف دارد و به مناجات و فریاد آن‌ها پاسخ می‌دهد و خواسته آن‌ها را محقق و دعای آن‌ها را مستجاب می‌کند.

﴿۵۶۲۳﴾ خداوند عزوجل در ساعتی نماز را بر شما واجب ساخت که محبوب‌ترین اوقات نزد اوست.

﴿۵۶۲۴﴾ ساعت‌های شب، دوازده ساعت است و ساعت‌های روز دوازده ساعت و بهترین ساعت‌های شبانه‌روز وقت‌های نماز است.

۲-۱-۳-۵-۴-۳- هنگام اذان

﴿۵۶۲۵﴾ در چهار مورد دعا را غنیمت بدانید: ...موقع گفتن اذان.

﴿۵۶۲۶﴾ در پنج وقت دعا را غنیمت شمارید: ...هنگام اذان.

﴿۵۶۲۷﴾ زمان‌های استجابت هنگام غروب خورشید و هنگام اذان و...

﴿۵۶۲۸﴾ در شش وقت درهای آسمان گشوده گردد: هنگام باران... اذان.

﴿۵۶۲۹﴾ ساعت اول از روز جمعه، و دیگری سه یک آخر از همه شب‌ها که آن را وقت سحر گویند و دیگری تمام شب (است که در آن دعا اجابت می‌شود) جمعه.

﴿۵۶۳۰﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن و زمان اذان.

۳-۱-۳-۵-۴-۳- بین اذان و اقامه

﴿۵۶۳۱﴾ دعا میان اذان و اقامه رد نشود.

۴-۱-۳-۵-۴-۳- قبل از نماز

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٦٣٢﴾ الباقر عليه السلام: الْمَسْأَلَةُ قَبْلَ الصَّلَاةِ وَبَعْدَهَا مُسْتَجَابَةٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٥

١-٥-٣-٤-٦-٣- بعد فرائض الصلوات

﴿٥٦٣٣﴾ الصادق عليه السلام: أَنْ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَرَضَ عَلَيْكُمُ الصَّلَوَاتِ فِي أَحَبِّ الْأَوْقَاتِ إِلَيْهِ فَاسْأَلُوا

اللَّهَ حَوَائِجَكُمْ عَقِيبَ فَرَائِضِكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٤

﴿٥٦٣٤﴾ أَوْقَاتُ الْإِجَابَةِ... بَعْدَ فَرَائِضِ الصَّلَوَاتِ وَعَقِيبَ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ إِذَا سَجَدَ بَعْدَهَا؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٥٦٣٥﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثَةُ أَوْقَاتٍ لَا يُحْجَبُ فِيهَا الدُّعَاءُ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى فِي أَثَرِ الْمَكْتُوبَةِ وَ...؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٦

﴿٥٦٣٦﴾ الصادق عليه السلام: عَلَيْكُمْ بِالْدُّعَاءِ فِي أَذْبَارِ الصَّلَوَاتِ فَإِنَّهُ مُسْتَجَابٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ٦٦

﴿٥٦٣٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى فَرِيضَةً فَلَهُ عِنْدَ اللَّهِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص:

٤٣٣

﴿٥٦٣٨﴾ الباقر عليه السلام: الْمَسْأَلَةُ قَبْلَ الصَّلَاةِ وَبَعْدَهَا مُسْتَجَابَةٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٥

﴿٥٦٣٩﴾ الصادق عليه السلام: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يُودَى فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ إِلَّا كَانَ لَهُ عِنْدَ أَدَائِهَا دَعْوَةٌ

مُسْتَجَابَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٤٣٢

﴿٥٦٤٠﴾ الرسول ﷺ: مَنْ أَدَّى فَرِيضَةً فَلَهُ عِنْدَ اللَّهِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ فَإِنْ شَاءَ عَجَّلَهَا لَهُ فِي الدُّنْيَا

وَإِنْ شَاءَ أَخَّرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٨

﴿٥٦٤١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ أَدَّى لِلَّهِ مَكْتُوبَةً فَلَهُ فِي أَثَرِهَا دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥

ص: ١٣٦

١-٥-٣-٤-٦-٣- بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ

﴿٥٦٤٢﴾ الرسول ﷺ: الدُّعَاءُ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ لَا يَرُدُّ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

٢-٣-٤-٥-٦-٣- ساعات الليل والنهار

١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ إِلَى آخِرِهِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۶۳۲﴾ درخواست قبل و بعد نماز مستجاب است.

۵-۱-۳-۵-۴-۶-۳- بعد از واجبات نماز

﴿۵۶۳۳﴾ خداوند عزوجل در ساعاتی نماز را بر شما واجب ساخت که محبوبترین اوقات نزد

اوست، پس بعد از انجام نماز، از خدا حاجاتتان را درخواست کنید.

﴿۵۶۳۴﴾ از اوقات استجابت دعا... بعد از هر نماز واجب، و دیگری بعد از نماز شام هرگاه به

سجده رود.

﴿۵۶۳۵﴾ سه وقت است که در آن دعا از خدای تعالی پوشیده نگردد و...

﴿۵۶۳۶﴾ بر شما باد به دعا کردن پس از نمازها، که مستجاب است.

﴿۵۶۳۷﴾ هرکس نماز واجبش را بخواند، پس نزد خداوند یک دعای مستجاب دارد.

﴿۵۶۳۸﴾ درخواست قبل و بعد نماز مستجاب است.

﴿۵۶۳۹﴾ هیچ مؤمنی نیست که نماز واجبی را از نمازهایی که خداوند واجب کرده به جا آورد،

مگر آنکه چون آن را انجام دهد برای او دعای مستجابی باشد.

﴿۵۶۴۰﴾ هرکس یک نماز واجب را به جای آورد، در نزد خداوند یک دعای مستجاب دارد.

چنانچه خدا بخواهد آن را در دنیا با تعجیل می‌دهد و اگر خواست برای آخرت به تأخیر می‌اندازد.

﴿۵۶۴۱﴾ هرکس نماز واجبی به جای آورد و پس از آن دعا کند، مستجاب خواهد شد.

۶-۱-۳-۵-۴-۶-۳- بین دو نماز

﴿۵۶۴۲﴾ دعا در میان دو نماز رد نمی‌شود.

۲-۳-۵-۴-۶-۳- ساعات شب و روز

۱-۲-۳-۵-۴-۶-۳- از اول شب تا آخر آن

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٦٤٣﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُنَادِي كُلَّ لَيْلَةٍ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ إِلَى آخِرِهِ أَلَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُونِي

لِدِينِهِ وَدُنْيَاهُ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٠ ص: ١١٢

﴿٥٦٤٤﴾ فَفَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ دُخُولَهَا وَحَرَّمَهَا عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ فَكَانُوا

يَقُومُونَ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ وَيَأْخُذُونَ فِي قِرَاءَةِ التَّوْرَةِ وَالْإِنجِيلِ وَالْكِتَابِ؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٢٤٩

﴿٥٦٤٥﴾ الصّادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمَكْرُوبِ فِي اللَّيْلِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٩

٢-٢-٣-٤-٥-٦-٣- أذان المغرب

﴿٥٦٤٦﴾ المجتبي عليه السلام: فَفَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ هَذِهِ الثَّلَاثَ رَكَعَاتٍ عَلَى أُمَّتِي وَهِيَ السَّاعَةُ الَّتِي

يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ فَوَعَدَنِي رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَسْتَجِيبَ لِمَنْ دَعَاهُ فِيهَا وَهِيَ الصَّلَاةُ الَّتِي أَمَرَنِي

رَبِّي بِهَا فِي قَوْلِهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ؛ من لا يحضره الفقيه ج:

١ ص: ٢١١

﴿٥٦٤٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ مَنْ أَرَادَ مِنْ أُمَّتِكَ الْأَمَانَ مِنْ بَلِيَّتِي وَالْإِسْتِجَابَةَ لِدَعْوَتِهِ

فَلْيَقُلْ حِينَ يَسْمَعُ تَأْذِينَ الْمَغْرِبِ يَا مُسَلِّطَ نِقْمَتِهِ عَلَى أَعْدَائِهِ بِالْخِذْلَانِ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْعَذَابِ

لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَيَا مُوسِعَا فَضْلَهُ عَلَى أَوْلِيَائِهِ بِعِصْمَتِهِ إِيَّاهُمْ فِي الدُّنْيَا وَحُسْنِ عَائِدَتِهِ عَلَيْهِمْ فِي

الْآخِرَةِ وَيَا شَدِيدَ النَّكَالِ بِالْإِنْتِقَامِ وَيَا حَسَنَ الْمَجَازَةِ بِالثَّوَابِ مَنْ أَطَاعَهُ وَيَا بَارِيَّ خَلْقِ الْجَنَّةِ وَ

النَّارِ وَمَلْزِمِ أَهْلِيهِمَا عَمَلَهُمَا وَالْعَالَمِ بِمَنْ يَصِيرُ إِلَى جَنَّتِهِ وَنَارِهِ يَا هَادِيَّ يَا مُضِلَّ يَا كَافِيَّ

مُعَافِيَّ يَا مُعَاقِبُ اهْدِنِي بِهَذَاكَ وَعَافِنِي بِمُعَافَاتِكَ مِنْ سَكْنَى جَهَنَّمَ مَعَ الشَّيَاطِينِ وَارْحَمْنِي

فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تَرْحَمْنِي كُنْتُ مِنَ الْخَاسِرِينَ وَأَعِزَّنِي مِنَ الْخُسْرَانِ بِدُخُولِ النَّارِ وَحِرْمَانِ الْجَنَّةِ

بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا ذَا الْفَضْلِ الْعَظِيمِ فَإِنَّهُ إِذَا قَالَ ذَلِكَ تَعَمَّدَتْهُ فِي ذَلِكَ الْمَقَامِ الَّذِي يَقُولُ فِيهِ

بِرَحْمَتِي؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٥٤

﴿٥٦٤٨﴾ المجتبي عليه السلام: وَأَمَّا صَلَاةُ الْمَغْرِبِ فَهِيَ السَّاعَةُ الَّتِي تَابَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا عَلَى آدَمَ

عليه السلام وَكَانَ بَيْنَ مَا أَكَلَ مِنَ الشَّجَرَةِ وَبَيْنَ مَا تَابَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ ثَلَاثُمِائَةِ سَنَةٍ مِنْ أَيَّامِ

الدُّنْيَا وَفِي أَيَّامِ الْآخِرَةِ يَوْمٌ كَأَلْفِ سَنَةٍ مَا بَيْنَ الْعَصْرِ إِلَى الْعِشَاءِ وَصَلَّى آدَمُ عليه السلام ثَلَاثَ رَكَعَاتٍ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۶۴۳﴾ خداوند در هر شب از اول تا آخر شب ندا می‌دهد: آیا بنده مؤمنی هست که پیش از طلوع سپیده برای نیازهای دین و دنیای خود از من طلب حاجت کند؟

﴿۵۶۴۴﴾ خداوند ورود به آنجا را به آن‌ها واجب کرد، لیکن تا چهل سال ورود به آنجا را به آنان حرام کرد و آن‌ها در بیابان سرگردان بودند، آن‌ها از اول شب بیدار می‌شدند و مشغول خواندن تورات و دعا و گریه می‌شدند.

﴿۵۶۴۵﴾ دعای گرفتار و غم‌دار در شب

۲-۲-۳-۴-۵-۶-۳- اذان مغرب

﴿۵۶۴۶﴾ پس خداوند عزوجل این سه رکعت نماز را بر امت من واجب فرمود، و این ساعتی است که دعا در آن مستجاب می‌شود، و پروردگارم به من وعده فرمود که هرکس در آن موقع در پیشگاهش دعا کند و او را بخواند، دعایش را مستجاب فرماید. و این نمازی است که پروردگارم مرا به انجام آن امر فرمود، آنجا که فرموده است: خداوند را به پاکی یاد کنید و تسبیح او را به جای آورید چون به شب درآیید و هنگامی که صبح کنید. (روم، آیه ۱۷)

﴿۵۶۴۷﴾ ای محمد، هرکس از امت تو می‌خواهد از بلاهای من در امان باشد و دعوت‌های او را قبول کنم، هنگامی که صدای اذان مغرب را می‌شنود، بگوید: ای آن که بر دشمنانش مسلط است و آن‌ها را در دنیا خوار می‌کند و در آخرت عذاب می‌دهد! ای خداوندی که فضل و احسان خود را نسبت به اولیا و دوستدارانش توسعه می‌دهد و در آخرت نیز آن‌ها را سعادتمند می‌سازد! ای کسی که در انتقام گرفتن بسیار تأخیر می‌کند و در دادن پاداش ثواب تسریع می‌کند و ای به‌وجودآورنده مردم بهشت و جهنم و ای پاداش‌دهنده هرکسی بر طبق اعمالش و ای دانا به کسانی که به‌سوی بهشت در حرکت هستند و یا به‌سوی جهنم، و ای هدایت‌کننده گمراهان و ای کفایت‌کننده به امور بندگان و ای عطاکننده سلامتی و یا عقاب‌دهنده گنهکاران، با هدایت خود مرا هدایت فرما و با عنایت خود مرا از ساکن شدن در جهنم به همراه شیطان بازدار و به من رحم کن. چون اگر تو به من رحم نکنی، من از زیانکاران خواهم شد و مرا به‌واسطه داخل شدن به آتش جهنم از خواری نجات بده و مرا از بهشت محروم مکن. به‌حق (لا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ)، ای صاحب فضل بزرگ. وقتی که بنده‌ام این سخنان را گفت، او را در همان مقام قرار می‌دهم که خود بگوید، این مقام در اثر رحمت خداوند است.

﴿۵۶۴۸﴾ و نماز مغرب همان ساعتی است که خداوند عزوجل بر آدم عليه السلام ببخشد و توبه او را در آن موقع قبول فرمود، و فاصله میان وقتی که آدم از آن درخت تناول کرد، تا موقعی که خداوند عزوجل توبه او را قبول فرمود، سیصد سال برحسب روزهای دنیا بود، نه برحسب روزهای آخرت که هر روز از روزهای آن به اندازه هزار سال است و این مدت از عصر تا شام بود و حضرت آدم سه رکعت نماز به جای آورد، یک رکعت جهت کفاره گناه خودش و یک رکعت به‌عنوان کفاره

﴿۱۵۵۳﴾

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

رُكْعَةً لِخَطِيئَتِهِ وَ رُكْعَةً لِخَطِيئَةِ حَوَاءَ وَ رُكْعَةً لِتَوْبَتِهِ فَفَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ هَذِهِ الثَّلَاثَ رُكْعَاتٍ عَلَى أُمَّتِي وَ هِيَ السَّاعَةُ الَّتِي يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٢١١

٣-٢-٣-٤-٥-٦-٣- بعد المغرب

﴿٥٦٤٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: كَانَ عَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام يُطِيلُ الْقُعُودَ بَعْدَ الْمَغْرِبِ يَسْأَلُ اللَّهَ

الْيَقِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١١ ص: ١٩٤

﴿٥٦٥٠﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ يَسْجُدُ بَعْدَ الْمَغْرِبِ وَ يَدْعُو فِي سُجُودِهِ؛ عدة الداعي ص: ٦٧

﴿٥٦٥١﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ... بَعْدَ الْمَغْرِبِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

٣-٢-٣-٤-٥-٦-٣- بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ

﴿٥٦٥٢﴾ إِبَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ وَ عِبَادَةِ الْأَرْكَانِ وَ الْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ

فَالْوَقْتُ... بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ رُؤْيٍ مَنْ دَعَا بَيْنَهُمَا لَمْ يَرِدْ دَعَاؤُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٥٦٥٣﴾ الصادق عليه السلام: مَا أَنَا مُكْرُوبٌ قَطُّ فَصَلِّ فِيهِ مَا بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ وَ دَعَا اللَّهَ إِلَّا فَرَجَ اللَّهُ

عَنْهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٤١٣

﴿٥٦٥٤﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ رُكْعَتَيْنِ قَرَأَ فِي الْأُولَى الْحَمْدَ وَ قَوْلَهُ تَعَالَى وَ ذَا

النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ

مِنَ الظَّالِمِينَ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَ نَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَ كَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ وَ فِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدُ وَ قَوْلُهُ

تَعَالَى وَ عِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَ يَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ وَ مَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا

يَعْلَمُهَا وَ لَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَ لَا رَطْبٌ وَ لَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الْقِرَاءَةِ

رَفَعَ يَدَيْهِ وَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَفَاتِيحِ الْغَيْبِ الَّتِي لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ

مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَ كَذَا ثُمَّ تَقُولَ اللَّهُمَّ أَنْتَ وَلِيُّ نِعْمَتِي وَ الْقَادِرُ عَلَى طَلِبَتِي تَعْلَمُ حَاجَتِي

فَأَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ لَمَّا قَضَيْتَهَا لِي وَ يَسْأَلُ اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ حَاجَتَهُ أَعْطَاهُ اللَّهُ مَا

سَأَلَ فَإِنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وآله قَالَ لَا تَتْرُكُوا رُكْعَتِي الْغَفْلَةَ وَ هُمَا بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص:

٣٠٣

٣-٢-٣-٤-٥-٦-٣- فِي اللَّيْلِ بَعْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

گناه حوا و رکعتی دیگر به شکرانه پذیرفته شدن توبه‌اش، پس خداوند عزوجل این سه رکعت نماز را بر امت من واجب فرمود، و این ساعتی است که دعا در آن مستجاب می‌شود، و پروردگارم به من وعده فرمود که هرکس در آن موقع در پیشگاهش دعا کند و او را بخواند، دعایش را مستجاب فرماید.

۳-۲-۳-۵-۴-۳- بعد از مغرب

﴿۵۶۴۹﴾ امام سجاد علیه السلام بعد از ادای نماز مغرب زیاد می‌نشست و از خداوند درخواست یقین می‌کرد.

﴿۵۶۵۰﴾ اینکه او بعد از مغرب، در سجده‌اش دعا کند.

﴿۵۶۵۱﴾ دعا بعد از مغرب مستجاب می‌شود.

۴-۲-۳-۵-۴-۳- بین نماز مغرب و عشا

﴿۵۶۵۲﴾ استجابت دعا به زمان، حال، مکان، عبادت و اسم‌های اعظم خدا مرتبط است و زمان استجابت دعا، از جمله بین نماز مغرب و عشا است. و روایت شده است که هرکس بین آن دو دعا کند، دعایش رد نخواهد شد.

﴿۵۶۵۳﴾ هرکس غمی داشته باشد و بین نماز مغرب و عشا از خدا گشایش بخواهد، خداوند به او فرج عنایت می‌کند.

﴿۵۶۵۴﴾ هرکس بین نماز مغرب و عشا دو رکعت نماز بخواند، به این صورت که در رکعت اول سوره حمد و فرمایش خداوند متعال را بخواند که می‌فرماید: "و ذوالنون یعنی حضرت یونس علیه السلام را به یاد آور هنگامی که خشمگین از عمل قوم خویش رهسپار شد، و گمان کرد که ما نمی‌توانیم بر او تنگ بگیریم، لذا در میان تاریکی‌ها ندا داد: معبودی جز تو نیست، پاک و منزهی، من از ستمکاران بودم، پس دعای او را اجابت کرده و از غم و اندوه نجات بخشیدیم، و این چنین مؤمنان را رهایی می‌بخشیم." و در رکعت دوم، سوره حمد و فرمایش خداوند متعال را بخواند که می‌فرماید: "کلیدهای غیب در نزد اوست و جز او از آن آگاه نیست، و هرچه در خشکی و دریاست می‌داند، و حتی هیچ برگی از درختی نمی‌افتد مگر اینکه به آن آگاه است، و هیچ دانه‌ای در تاریکی‌های زمین و هیچ تر و خشکی نیست مگر اینکه در کتاب مبین علم الهی وجود دارد." و وقتی از قرائت آن فراغت پیدا کرد، دست‌ها را برای قنوت بالا برده و بگوید: "خدایا! به حق کلیدهای غیب که جز تو کسی آن را نمی‌داند، از تو خواهانم که بر محمد و خاندانش درود فرستی، و فلان حاجت مرا برآورده کنی." و بعد بگوید "خدایا! تویی سرپرست نعمت من، و توانا بر اجابت خواسته‌ام. حاجتم را می‌دانی، پس به حق محمد و خاندانش از تو خواهانم که آن‌ها را برای من برآورده سازی." و سپس حاجت خویش را از خداوند - جل جلاله - بخواهد، خداوند هرچه را که خواسته به او عطا می‌فرماید، زیرا پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: دو رکعت غفیله را ترک نکنید، و آن دو ما بین نماز مغرب و عشا خوانده می‌شوند.

۵-۲-۳-۵-۴-۳- بعد از نماز عشا

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٦٥٥﴾ **الرسول ﷺ** فَيُنَادِي سَخَائِلُ بِثَلَاثَةِ أَصْوَاتٍ كُلُّ لَيْلَةٍ بَعْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ إِنْ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ غَفَرَ لِلْمُصَلِّينَ الْمُوَحِّدِينَ فَلَا يَبْقَى مَلَكٌ فِي السَّمَوَاتِ السَّبْعِ إِلَّا اسْتَغْفَرَ لِلْمُصَلِّينَ وَدَعَا لَهُمْ بِالْمَدَاوِمَةِ عَلَى ذَلِكَ؛ مستدرك الوسائل ج: ٣ ص: ٨٢

٦-٢-٣-٥-٤-٦-٣- في الليل، وقت النوم

﴿٥٦٥٦﴾ الصادق عليه السلام: يَا عِيسَى ابْنِي عِنْدَ وَسَادِكَ تَجِدُنِي؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٣٦

﴿٥٦٥﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اللَّهُمَّ وَاشْفِنَا مِنَ النَّوْمِ بِالْيَسِيرِ وَأَيِّقِظْنَا فِي سَاعَةِ اللَّيْلِ مِنْ رُقَادِ الرَّاقِدِينَ وَنَهِّنَا عِنْدَ الْآخِرِينَ الَّتِي يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ مِنْ سَنَةِ الْوَسْطَانَيْنِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٧٣

﴿٥٦٥٨﴾ الرَّسُولُ ﷺ: اللَّهُمَّ إِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فِي مَنَامِي فَأَغْفِرْ لَهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ فِي الدُّعَاءِ وَقْتُ الْإِنْتِبَاهِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٢٠٣

٧-٢-٣-٥-٤-٦-٣- إذا مضى ثلث الليل

﴿٥٦٥٩﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا مَضَى ثَلَاثُ اللَّيْلِ فَقُمْ وَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ بِسُورَةِ الْمُلْكِ وَتَنْزِيلِ السَّجْدَةِ ثُمَّ ادْعُهُ وَقُلْ يَا رَبِّ قَدْ نَامَتِ الْعَيْنُونَ وَغَارَتِ النُّجُومُ وَأَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُكَ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَنْ يُؤَارَى عَنْكَ لَيْلٌ دَاجٍ وَلَا سَمَاءٌ ذَاتُ أَبْرَاجٍ وَلَا أَرْضٌ ذَاتُ مِهَادٍ وَلَا بَحْرٌ لُجِّيٌّ وَلَا ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ يَا صَرِيخَ الْأَبْرَارِ وَغِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَقْضِ لِي حَاجَةً كَذَا وَكَذَا وَلَا تَرُدَّنِي خَائِبًا وَلَا مَحْرُومًا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَإِنَّهَا فِي قَضَاءِ الْحَاجَاتِ كَأَخَذِ بَالِيْدٍ: مكارم الأخلاق ص: ٣٣٧

الرَّاحِمِينَ فَإِنَّهَا فِي قَضَاءِ الْحَاجَاتِ كَأَخِذٍ بِالْيَدِ؛ مَكَارِمُ الْأَخْلَاقِ ص: ٣٣٧

(٥٦٦) ابن عباس رضي الله عنه: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ قَالَ نَزَلَتْ فِي عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ وَفَاطِمَةَ عليها السلام، وَكَانَ عَلَى يُصَلِّي ثَلَاثِي اللَّيْلِ الْآخِرِ، وَيَنَامُ الثَّلَاثَ الْأَوَّلَ، فَإِذَا كَانَ السَّحَرُ جَلَسَ فِي السُّتُورِ وَالدُّعَاءِ؛ شَوَاهِدُ النُّزُولِ ج: ٢ ص: ٢٦٨

﴿٥٦١﴾ الصادق عليه السلام: فِي أَمْرِ يَطْلُبُهُ الطَّالِبُ قَالَ يَتَصَدَّقُ فِي يَوْمِهِ عَلَى سِتِّينَ مَسْكِينًا لِكُلِّ مَسْكِينٍ نَصْفُ صَاعٍ بِصَاعِ النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ يَغْتَسِلُ فِي ثَلَاثِ اللَّيْلِ الثَّانِي وَيَلْبَسُ أَذْنَى مَا يَلْبَسُ ثُمَّ

يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ وَيَسْأَلُ حَاجَتَهُ؛ عوَالِي اللَّالِي ج: ٢ ص: ١٧٥

٨-٢-٣-٤-٥-٦-٣- السُّدُسُ الْأَوَّلُ مِنْ أَوَّلِ النَّصْفِ

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٦٦﴾ الصَادِقُ عليه السلام: إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً مَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ ثُمَّ يُصَلِّي وَيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ قُلْتُ أَصْلَحَ اللَّهُ وَآيُ سَاعَةٍ هِيَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ إِذَا مَضَى نِصْفُ اللَّيْلِ وَهِيَ السُّدُسُ الْأَوَّلُ مِنْ أَوَّلِ النِّصْفِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٨

(٥٦٤) الصادق عليه السلام: إِنَّ النَّاسَ يَرَوْنَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ إِنْ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةٌ لَا يَدْعُو فِيهَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ بِدَعْوَةٍ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ قَالَنَ نَعَمْ قُلْتُ مَتَى هِيَ قَالَ مَا بَيْنَ نَصْفِ اللَّيْلِ إِلَى الثُّلُثِ الْبَاقِي قُلْتُ لَيْلَةً مِنَ اللَّيَالِي أَوْ كُلَّ لَيْلَةٍ فَقَالَ كُلَّ لَيْلَةٍ؛ تهذيب الأحكام ج: ٢ ص: ١١٨

٩-٣-٥-٤-٣- إذا انتبه الداعي من نومه

﴿٥٦٤﴾ إِذَا اتَّبَعَهُ الدَّاعِي مِنْ نَوْمِهِ فَلْيُقِلِّ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانِي بَعْدَ مَا أَمَاتَنِي وَإِلَيْهِ النُّشُورُ؛
المصباح للكفعمي ص: ٤٩

﴿٥٦٦٥﴾ السجدة آية ١٦: تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ

﴿٥٦٦﴾ أَيَقْظِنِي مِنْ رُقْدَتِي وَ سَهْلَ الْقِيَامِ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي أَحَبِّ الْأَوْقَاتِ إِلَيْكَ وَ ارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَ الصَّلَاةَ وَ الشُّكْرَ وَ الدُّعَاءَ حَتَّى أَسْأَلَكَ فَتُعْطِيَنِي؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٢٠٨

﴿٥٦٦﴾ الرّسول ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَيُصَلِّيَ رُكْعَتَيْنِ فَيَدْعُو فِي سُجُودِهِ لِأَرْبَعِينَ مِنْ إِخْوَانِهِ يُسَمِّيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ إِلَّا وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٦٤

﴿٥٦٦٨﴾ الصادق عليه السلام: فِي أَمْرِ يَطْلُبُهُ الطَّالِبُ قَالَ يَتَصَدَّقُ فِي يَوْمِهِ عَلَى سِتِّينَ مَسْكِينًا لِكُلِّ مَسْكِينٍ نَصْفُ صَاعٍ بِصَاعِ النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ يَغْتَسِلُ فِي ثُلْثِ اللَّيْلِ الثَّانِي وَ يَلْبَسُ أَذْنَى مَا يَلْبَسُ ثُمَّ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ وَ يَسْأَلُ حَاجَتَهُ؛ عوَالِي اللَّيْلِ ج: ٢ ص: ١٧٥

﴿٥٦٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام): فَإِنَّ أَنْتَ مِنَ الدُّعَاءِ فَمِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَوَضَّأْ وَاسْبُغِ الْوُضُوءَ وَصَلِّ (رَكْعَتَيْنِ) وَاحْسِنْ صَلَاتَكَ فَإِذَا قَضَيْتَ صَلَاتَكَ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَإِيَّاكَ أَنْ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۶۶۲﴾ در شب ساعتی است که درک نکند آن را بنده مسلمانی مگر آنکه در آن نماز گزارد و خدای عزوجل را در آن ساعت بخواند (و به درگاهش دعا کند) جز اینکه اجابت شود (و دعایش مستجاب گردد)، و این ساعت در هر شب هست. عرض کردم: خدایت خیر دهد. بفرماید آن چه ساعتی از شب است؟ فرمود: هنگامی که نیمی از شب بگذرد، شش یک از اول نیمه شب.

﴿۵۶۶۳﴾ مردم از پیامبر ﷺ روایت می کنند که در شب ساعتی است که دعا نمی کند در آن ساعت بنده مؤمن به دعایی مگر آنکه دعای او اجابت می شود، حضرت فرمود: بلی، عرض کردم: چه ساعتی است آن ساعت؟ فرمود: میان نصف شب تا یک سوم باقیمانده از آن، عرض کردم: آیا شب معینی است از شب ها یا هر شب است؟ فرمود: هر شب است.

۹-۲-۳-۵-۴-۶-۳- لحظه بیدار شدن از خواب

﴿۵۶۶۴﴾ هرگاه دعاکننده از خواب بیدار شد، بگوید: سپاس خدا را که پس از میراندن، زنده ام کرد، و همه به سوی او محشور می شوند.

﴿۵۶۶۵﴾ آیه ۱۶، پهلوهایشان از بسترها در دل شب دور می شود (و به پا می خیزند و رو به درگاه خدا می آورند) و پروردگار خود را با بیم و امید می خوانند، و از آنچه به آنان روزی داده ایم، انفاق می کنند!

﴿۵۶۶۶﴾ بارالها از خواب غفلتم بیدار فرما، و برخاستن برای عبادت در این شب را در محبوب ترین اوقات در نزد خود برایم آسان فرما، و در آن ذکر تو و نماز و دعا و سپاسگزاری را روزی ام گردان، تا اینکه از تو درخواست کنم و عطایم فرمایی.

۱۰-۲-۳-۵-۴-۶-۳- بعد از دو رکعت نماز در شب

﴿۵۶۶۷﴾ هیچ بنده ای نیست که پاسی از شب را به پا خیزد، پس دو رکعت نماز بخواند و در سجود خود برای چهل نفر از برادران دینی خود دعا کند که نام آنها و نام پدرانشان را هم نام ببرد، از خداوند چیزی (و حاجتی) را نمی خواهد مگر اینکه به او عطا فرماید.

﴿۵۶۶۸﴾ اگر از پروردگارش حاجتی بخواهد، چه کند؟ فرمود: شصت من گندم به شصت مسکین درمانده تصدق کند، به هر مسکینی یک من معادل چهار کیلو. و چون شب درآید و ثلث دوم شود، غسل کند و بی ارزش ترین لباس (که بر تن خدمتکاران خود می کند) را بپوشد و دو رکعت نماز بخواند و برآورده شدن نیازش را بخواهد.

﴿۵۶۶۹﴾ امام صادق علیه السلام فرمود: چرا دعا نمی کنی؟ در پاسی از آخر شب برخیز و وضو بگیر و حق تمام اعضا را در وضو کاملاً ادا کن، و نماز نیکو اقامه کن، پس از نماز ستایش خدا را بکن،

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

تَسْأَلُهُ حَتَّى تَمْدَحَهُ وَرَدَّ ذَلِكَ عَلَيْهِ مِرَاراً يَأْمُرُهُ بِالْمَدْحَةِ فَإِذَا فَرَّغَتْ مِنْ مِدْحَةِ رَبِّكَ فَصَلِّ عَلَى نَبِيِّكَ ثُمَّ سَلِّهُ يُعْطِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

١١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- في جَوْفِ اللَّيْلِ

﴿٥٦٧٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ وَمَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ سِرّاً بِالْغَةِ مَا بَلَغَتْ إِلَى أَوْ إِلَى

غَيْرِي فَلْيَدْعُنِي فِي جَوْفِ اللَّيْلِ خَالِياً وَلَيْقُلْ وَهُوَ عَلَى طَهْرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣١٦

﴿٥٦٧١﴾ الصادق عليه السلام: يَا ابْنَ عِمْرَانَ هَبْ لِي مِنْ قَلْبِكَ الْخُشُوعَ وَمِنْ بَدَنِكَ الْخُضُوعَ وَمِنْ

عَيْنِكَ الدُّمُوعَ وَادْعُنِي فِي ظُلَمِ اللَّيْلِ فَإِنَّكَ تَجِدُنِي قَرِيباً مُجِيباً؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٧٧

﴿٥٦٧٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَنَّهُ سَمِعَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَدْعُو بِهِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ؛ مفتاح الفلاح

ص: ٣٠٥

﴿٥٦٧٣﴾ الكاظم عليه السلام: هَلْ دَعَوْتَ فِي جَوْفِ هَذِهِ اللَّيْلَةِ بِدَعَوَاتٍ؛ بحار الأنوار ج: ٤٨ ص: ٢١٩

﴿٥٦٧٤﴾ السَّجَّاد عليه السلام: الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ لِمَنْ دَعَاهُ فِي دِيَارِ الظُّلَامِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٧٢٧

﴿٥٦٧٥﴾ السَّجَّاد عليه السلام: كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ إِذَا هَدَّاتِ

الْعُيُونُ...؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٣٦

﴿٥٦٧٦﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَقُمْ جَوْفَ اللَّيْلِ وَيَغْتَسِلْ وَيَلْبَسْ أَطْهَرَ

ثِيَابِهِ وَلْيَأْخُذْ قَلَةً جَدِيدَةً مَلَأَى مِنْ مَاءٍ وَيَقْرَأُ فِيهَا إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ عَشْرَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَرشُ

حَوْلَ مَسْجِدِهِ وَمَوْضِعِ سُجُودِهِ ثُمَّ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِيهِمَا الْحَمْدَ وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي

الرُّكْعَتَيْنِ جَمِيعاً ثُمَّ يَسْأَلُ حَاجَتَهُ فَإِنَّهُ حَرَى أَنْ تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٦٤

﴿٥٦٧٧﴾ الكاظم عليه السلام: يَا مُوسَى إِنَّ الْخَلِيفَةَ يَدْعُوكَ فَقَامَ مُوسَى عليه السلام مَدْعُوراً فَرَعَا وَهُوَ يَقُولُ

لَا يَدْعُونِي فِي جَوْفِ هَذَا اللَّيْلِ إِلَّا لِشَرِّ يُرِيدُ بِي فَقَامَ بَاكِياً حَزِيناً مَغْمُوماً آيساً مِنْ حَيَاتِهِ فَجَاءَ

إِلَى هَارُونَ وَهُوَ تَرْتَعِدُ فَرَأَيْصُهُ فَقَالَ سَلَامٌ عَلَى هَارُونَ فَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ ثُمَّ قَالَ لَهُ هَارُونَ

نَاشِدُتُكَ بِاللَّهِ هَلْ دَعَوْتَ فِي جَوْفِ هَذِهِ اللَّيْلَةِ بِدَعَوَاتٍ فَقَالَ نَعَمْ قَالَ وَمَا هُنَّ قَالَ جَدَّدْتُ

طَهُوراً وَصَلَّيْتُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَرْبَعَ رُكْعَاتٍ وَرَفَعْتُ طَرْفِي إِلَى السَّمَاءِ وَقُلْتُ يَا سَيِّدِي خَلِّصْنِي

مِنْ يَدِ هَارُونَ وَذِكْرِهِ وَشَرِّهِ وَذَكَرَ لَهُ مَا كَانَ مِنْ دُعَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٨ ص: ٢١٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

مبادا که مدح و ستایش نکرده درخواست کنی (و حضرت چند بار این جمله را تکرار فرمود) و دستور داد که ابتدا مدح و ثنای خدا را بگو پس از مدح و ستایش پروردگارت، بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرست، سپس حاجت را بخواه، که برآورده خواهد شد.

۱۱-۲-۳-۵-۴-۶-۳- در دل شب

﴿۵۶۷۰﴾ ای محمد، هر کس از امت تو یک حاجت سرّی داشته باشد، در نیمه شب به تنهایی رو به من آورده، درحالی که پاک است و وضو هم دارد بگوید...

﴿۵۶۷۱﴾ ای فرزند عمران، قلبت را برایم خاشع کن و با اعضای بدنت به من خضوع کن و از چشمانت اشک بریز و مرا در تاریکی های شب بخوان. زیرا در آن صورت تو مرا به خود نزدیک می یابی که دعاهایت را اجابت می کنم.

﴿۵۶۷۲﴾ او شنیده است که امام المتقین امیرالمؤمنین علیّه السلام در میانه شب این دعا را می خوانده اند.

﴿۵۶۷۳﴾ آیا در دل امشب، با این دعاها خداوند را می خوانی؟

﴿۵۶۷۴﴾ خداوند به کسی که در سیاهی شب دعا کند، نزدیک است و پاسخ گو.

﴿۵۶۷۵﴾ حضرت زین العابدین علیّه السلام در دل شب که چشمان مردم در خواب بود این دعا را قرائت می کرد.

﴿۵۶۷۶﴾ کسی که نزد خداوند حاجتی داشته باشد، پس باید در نیمه شب به پا خیزد، غسل کند، لباسش را پاک کند، کوزه تازه (آب ندیده ای) بگیرد و آن را آب کند و بر آن ده مرتبه *إنا أنزلناه فی لیلة القدر* بخواند، بعد اطراف محل نمازش و مکانی که سجده می کند از آن آب بپاشد، بعد دو رکعت نماز بخواند و در هر رکعت حمد و *إنا أنزلناه فی لیلة القدر* بخواند، و از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد. در چنین شرایطی - اگر خدا بخواهد - سزاوار است که نیازش برآورده شود.

﴿۵۶۷۷﴾ خلیفه تو را فراخوانده است. حضرت موسی بن جعفر علیّه السلام، ترسان و نگران از جا برخاست و گفت: حتماً تصمیم بدی در مورد من گرفته است که در این دل شب مرا فراخوانده است. حضرت گریان و اندوهگین و ناامید از حیات خود، برخاست و با اندامی لرزان به نزد هارون رفت؛ حضرت فرمود: سلام بر هارون. هارون نیز جواب سلام حضرت را داد و گفت: تو را به خدا سوگند می دهم آیا امشب دعایی کرده ای؟ حضرت فرمود: بله. هارون پرسید: چه دعایی؟ حضرت فرمود: تجدید وضو کردم و چهار رکعت نماز خواندم و سر به آسمان بلند کردم و گفتم «یا سیدی، خلصنی من ید هارون» و تا آخر دعا را ذکر فرمود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١٢-٢-٣-٤-٥-٦-٣- آخر الليل

﴿٥٦٧٨﴾ الرسول ﷺ: إِذَا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ يَقُولُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ هَلْ مِنْ دَاعٍ فَأَجِيبَهُ هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَأَعْطِيهِ سؤْلَهُ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَأَغْفِرْ لَهُ هَلْ مِنْ تَائِبٍ فَاتُوبَ عَلَيْهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٩

﴿٥٦٧٩﴾ امير المؤمنين ﷺ: أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ قَالَ لَهُ يَا نَوْفُ إِنَّ دَاوُدَ ﷺ قَامَ فِي مِثْلِ هَذِهِ السَّاعَةِ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ إِنَّهَا سَاعَةٌ لَا يَدْعُو فِيهَا عَبْدٌ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ عَشَّارًا أَوْ عَرِيفًا أَوْ شُرْطِيًّا أَوْ صَاحِبَ عَرْطَبَةٍ وَهُوَ الطَّنْبُورُ أَوْ صَاحِبَ كُوبَةٍ وَهُوَ الطَّبْلُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٧٨

﴿٥٦٨٠﴾ امير المؤمنين ﷺ: رَأَيْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ وَقَدْ خَرَجَ مِنْ فِرَاشِهِ فَنَظَرَ إِلَى النُّجُومِ فَقَالَ يَا نَوْفُ إِنَّ دَاوُدَ قَامَ فِي مِثْلِ هَذِهِ السَّاعَةِ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ إِنَّهَا سَاعَةٌ لَا يَدْعُو فِيهَا عَبْدٌ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ عَشَّارًا أَوْ عَرِيفًا أَوْ شُرْطِيًّا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٣ ص: ١١٢

﴿٥٦٨١﴾ امير المؤمنين ﷺ: فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ لَا تَكُونَ عَرِيفًا وَلَا شَاعِرًا وَلَا صَاحِبَ كُوبَةٍ وَلَا صَاحِبَ عَرْطَبَةٍ فَافْعَلْ فَإِنَّ دَاوُدَ ﷺ رَسُولَ رَبِّ الْعَالَمِينَ خَرَجَ لَيْلَةً مِنَ اللَّيَالِي فَنَظَرَ فِي نَوَاحِي السَّمَاءِ ثُمَّ قَالَ وَاللَّهِ رَبِّ دَاوُدَ إِنَّ هَذِهِ السَّاعَةَ لَسَّاعَةٌ مَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ فِيهَا خَيْرًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ عَرِيفًا أَوْ شَاعِرًا أَوْ صَاحِبَ كُوبَةٍ أَوْ صَاحِبَ عَرْطَبَةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٣ ص: ٢١٩

﴿٥٦٨٢﴾ الباقر ﷺ: سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ الْبَاقِرَ ﷺ عَنْ وَفْتِ صَلَاةِ اللَّيْلِ إِلَى أَنْ قَالَ قَالَ ﷺ إِنَّ صَلَاةَ اللَّيْلِ فِي آخِرِهِ أَفْضَلُ مِنْهَا قَبْلَ ذَلِكَ وَهُوَ وَقْتُ الْإِجَابَةِ وَهِيَ هَدِيَّةُ الْمُؤْمِنِ إِلَى رَبِّهِ فَأَحْسِنُوا هَدَايَاكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ يُحْسِنِ اللَّهُ جَوَائِزَكُمْ فَإِنَّهُ لَا يُوَاطِبُ عَلَيْهَا إِلَّا مُؤْمِنٌ أَوْ صِدِّيقٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ١٥٧

﴿٥٦٨٣﴾ الصادق ﷺ: عَلَيْكُمْ بِالذُّعَاءِ وَالْإِلْحَاحِ عَلَى اللَّهِ فِي السَّاعَةِ الَّتِي لَا يُخَيِّبُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا بَرًّا وَلَا فَاجِرًا قُلْتُ وَآيُ سَاعَةٍ هِيَ قَالَ هِيَ السَّاعَةُ الَّتِي دَعَا فِيهَا أَيُّوبُ وَشَكَاَ إِلَى اللَّهِ بَلِيَّتَهُ فَكَشَفَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَدَعَا فِيهَا يَعْقُوبُ فَردَّ اللَّهُ عَلَيْهِ يُوسُفَ وَكَشَفَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَدَعَا فِيهَا مُحَمَّدٌ ﷺ فَكَشَفَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كُرْبَتَهُ وَكَانَ مِنْ أَكْثَافِ الْمُشْرِكِينَ بَعْدَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱۲-۲-۳-۴-۵-۶-۳- آخر شب

﴿۵۶۷۸﴾ وقتی که شب به آخر می‌رسد، خداوند می‌فرماید: آیا کسی هست که دعا کند تا من اجابت کنم؟ آیا کسی هست که از من چیزی بخواهد تا من خواسته او را برآورده کنم؟ آیا کسی هست که از من درخواست آموزش کند تا من او را بیامرزم؟ آیا کسی هست که توبه کند و من توبه او را قبول کنم؟

﴿۵۶۷۹﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: ای نوف، داود علیه السلام در چنین ساعتی در شب ایستاد و گفت: این ساعتی است که هر بنده‌ای در آن وقت خداوند را بخواند دعایش مستجاب می‌گردد، مگر اینکه ده به یک گیر باشد و یا معرف قوم خود بوده و یا از اعوان ظلمه و یا اهل ساز و ضرب باشد.

﴿۵۶۸۰﴾ امیر مؤمنان علیه السلام شبی که بیرون رفته بود از بسترش بیرون آمد و به ستاره‌ها نگاه کرد و فرمود: ای نوف، همانا داود علیه السلام در چنین ساعتی از شب برخاست و پس فرمود: این ساعتی است که بنده‌ای در آن به درگاه پروردگارش دعا نکند مگر آنکه برایش مستجاب شود، به جز مالیات‌بگیرها یا کدخدا یا شرطه باج‌گیر.

﴿۵۶۸۱﴾ تا جایی که می‌توانی جاسوس و شاعر (به اشعار اهو) و تارزن و دهل‌نواز مباش که داود علیه السلام که پیامبری از جانب پروردگار جهانیان بود، شبی از شب‌ها بیرون شد و به اطراف آسمان نظری افکند و فرمود: سوگند به الله پروردگار داود، این همان لحظه‌ای است که هیچ بنده‌ای دست به نیایش و درخواست بر ندارد مگر اینکه خدا نیازش را برآرد، جز اینکه جاسوس یا شاعر یا تارزن یا دهل‌نواز باشد.

﴿۵۶۸۲﴾ از امام باقر علیه السلام سؤال شد که وقت نماز شب چه موقع است؟ فرمود که: نماز شب در آخرهای شب نسبت به اقامه آن در اول شب بافضیلت‌تر است و آن وقت، هنگام برآورده شدن حاجت‌ها و استجاب دعاست و نماز در آن وقت ارمغان مؤمن است به‌سوی پروردگارش؛ پس ارمغان‌های خویش را برای پروردگارتان نیکو کنید تا خدا جایزه‌های شما را نیکو کند، زیرا این ارمغان را مواظبت نمی‌کند مگر مؤمن یا درستکار راستگو.

﴿۵۶۸۳﴾ هیچ‌گاه دست از دعا برندارید و نزد خداوند پافشاری کنید در ساعتی که خداوند در آن نه مؤمن و نه کافر را ناامید نمی‌کند. گفتیم: یعنی ساعتی که در آن ایوب دعا کرد و نزد خداوند از بلا و مصیبتش شکایت کرد، و خداوند عزوجل گرفتاری را که به او رسیده بود دفع کرد و در آن ساعت یعقوب دعا کرد و خداوند یوسف را به او بازگرداند و غم و اندوهش را برطرف ساخت و محمد صلی الله علیه و آله دعا کرد و خداوند عزوجل غم و اندوهش را برطرف کرد و او را بعد از یأس بر

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

الْيَاسُ أَنَا ضَامِنٌ أَنْ لَا يُخَيِّبَ اللَّهُ فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ بَرًّا وَلَا فَاجِرًا الْبَرُّ يُسْتَجَابُ لَهُ فِي نَفْسِهِ وَغَيْرِهِ وَالْفَاجِرُ يُسْتَجَابُ لَهُ فِي غَيْرِهِ وَيَصْرِفُ اللَّهُ إِجَابَتَهُ إِلَى وَلِيِّ مِنْ أَوْلِيَائِهِ فَاعْتَنِمُوا الدُّعَاءَ فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٩

﴿٥٦٨٤﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام رَجُلًا كَانَ يُؤْذِينِي فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ قَدْ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ لَيْسَ هَكَذَا وَلَكِنْ أَقْلَعِ عَنِ الذُّنُوبِ وَصُمْ وَصَلِّ وَتَصَدَّقْ فَلَمَّا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ فَاسْبِغِ الْوُضُوءَ ثُمَّ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْ وَأَنْتَ سَاجِدُ اللَّهِ إِنْ فَلَانُ بْنُ فَلَانٍ قَدْ آذَانِي اللَّهُمَّ اسْقِمْ بَدَنَهُ وَاقْطَعْ أَثَرَهُ وَانْقُصْ أَجَلَهُ وَعَجِّلْ لَهُ ذَلِكَ فِي عَامِهِ هَذَا قَالَ فَفَعَلْتُ فَمَا لَبِثَ أَنْ هَلَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٩

﴿٥٦٨٥﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: فَإِنْ أَنْتَ مِنَ الدُّعَاءِ قُمْ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَوَضَّأْ وَاسْبِغِ الْوُضُوءَ وَصَلِّ (رَكْعَتَيْنِ) وَأَحْسِنْ صَلَاتَكَ فَإِذَا قَضَيْتَ صَلَاتَكَ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَإِيَّاكَ أَنْ تَسْأَلَهُ حَتَّى تَمْدَحَهُ وَرَدَّ ذَلِكَ عَلَيْهِ مِرَارًا يَأْمُرُهُ بِالْمَدْحَةِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ مَدْحَةِ رَبِّكَ فَصَلِّ عَلَى نَبِيِّكَ ثُمَّ سَلِّهِ يُعْطِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

١٣-٢-٥-٤-٣- في الثلث الأخير

﴿٥٦٨٦﴾ أَوْقَاتُ الْإِجَابَةِ... فِي الثُّلُثِ الْآخِرِ مِنْ كُلِّ لَيْلَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٥٦٨٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُنْزِلُ فِي الثُّلُثِ الْبَاقِي مِنَ اللَّيْلِ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيُنَادِي هَلْ مِنْ تَائِبٍ يَتُوبُ فَاتُوبَ عَلَيْهِ وَهَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ يَسْتَغْفِرُ فَاغْفِرْ لَهُ وَهَلْ مِنْ دَاعٍ يَدْعُونِي فَأُفَكَّ عَنْهُ وَهَلْ مِنْ مَقْتُولٍ يَدْعُونِي فَأَبْسُطَ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ١٦٧

﴿٥٦٨٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ الرَّبَّ تَعَالَى يُنْزِلُ أَمْرَهُ كُلَّ لَيْلَةٍ جُمُعَةٍ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ وَفِي كُلِّ لَيْلَةٍ فِي الثُّلُثِ الْآخِرِ وَآمَامَهُ (مَلَكَانِ فَيُنَادِي) هَلْ مِنْ تَائِبٍ فَيُتَابَ عَلَيْهِ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَيُغْفَرُ لَهُ هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَيُعْطَى سُؤْلُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٩١

﴿٥٦٨٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِنْ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُنْزِلُ مَلَكًا إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا كُلَّ لَيْلَةٍ فِي الثُّلُثِ الْآخِرِ وَلَيْلَةِ الْجُمُعَةِ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ فَيَأْمُرُهُ فَيُنَادِي هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَأُعْطِيهِ سُؤْلُهُ؛ عدة الداعي ص:

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

گروه‌های مشرکان پیروز نمود، من ضمانت می‌کنم که خداوند در این ساعت هیچ مؤمن و کافری را ناامید نمی‌کند و مؤمن دعایش درباره خودش و دیگری به اجابت می‌رسد، و شخص گناهکار دعایش برای دیگری اجابت می‌شود و خداوند اجابتش را به دوستی از دوستانش برمی‌گرداند، پس دعا در این زمان را غنیمت شمارید.

﴿۵۶۸۴﴾ از شخصی که مرا آزار می‌داد به خدمت امام صادق علیه السلام شکایت کردم، آن حضرت فرمود: او را نفرین کن. عرض کردم: او را نفرین کرده‌ام (ولی کارگر نیفتاده). آن حضرت فرمود: این‌طور نیست (که هر نفرینی مستجاب شود)، لکن جهت استجاب دعا، مدتی چند از گناهان به کلی دوری کن و روزه بدار و نماز کن و صدقه بده، و چون آخر شب شد وضوی کامل و نیکویی بگیر (که همه دعا‌های مربوطه را بخوانی و هر عضو را دو بار آب بریزی و مستحبات را به جا آوری) آنگاه برخیز و دو رکعت (ایستاده) نماز کن و در حال سجود این دعا را بخوان: خدایا! فلان پسر فلانی مرا می‌آزارد. خدایا! تن او را به بیماری دچار ساز، اثر او را قطع فرما که اثری از او نماند، و مهلتش را کم ساز و به‌زودی اجل او را در همین امسال برسان. یونس می‌گوید: من این کار را کردم و اندک زمانی نگذشته بود که هلاک شد.

﴿۵۶۸۵﴾ امام صادق علیه السلام فرمود: چرا دعا نمی‌کنی؟ در پاسی از آخر شب برخیز و وضو بگیر و حق تمام اعضا را در وضو کاملاً ادا کن، و نماز نیکو اقامه کن، پس از نماز ستایش خدا را بکن، مبادا که مدح و ستایش نکرده درخواست کنی (و حضرت چند بار این جمله را تکرار فرمود) و دستور داد که ابتدا مدح و ثنای خدا را بگو. پس از مدح و ستایش پروردگارت، بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درود فرست، سپس حاجت را بخواه، که برآورده خواهد شد.

۱۳-۲-۳-۴-۵-۶-۳- یک‌سوم آخر

﴿۵۶۸۶﴾ از اوقات استجاب دعا... سه یک آخر، از همه شب‌هاست.

﴿۵۶۸۷﴾ خداوند تبارک و تعالی در یک‌سوم پایانی شب به آسمان و زمین فرود می‌آید و ندا می‌دهد: آیا توبه‌کننده‌ای هست که توبه‌اش را بپذیرم؟ آیا آمرزش‌خواهی هست که او را ببامرزم؟ آیا دعاکننده‌ای هست که دعا کند و بندهای گرفتاری‌اش را باز کنم؟ آیا تنگ‌روزی‌ای هست که دعا کند و روزی‌اش را توسعه دهیم؟

﴿۵۶۸۸﴾ خداوند متعال در هر شب جمعه از اول شب و در شب‌های دیگر در ثلث آخر شب ملکی به آسمان دنیا می‌فرستد و در مقابلش دو ملک قرار می‌گیرند، پس به آن‌ها دستور می‌دهد که مردم را این‌چنین بخواند: آیا توبه‌کننده‌ای هست که من توبه او را بپذیرم؟ آیا استغفارکننده‌ای هست تا من او را ببخشم؟ آیا درخواست‌کننده‌ای هست تا من (خداوند) به وی عطا کنم؟

﴿۵۶۸۹﴾ خدای تبارک و تعالی در ثلث آخر هر شب و در شب جمعه از اول شب فرشته‌ای را از آسمان به دنیا می‌فرستد و به او امر می‌کند که ندا کند پس او چنین فریاد می‌کند: آیا درخواست‌کننده‌ای هست که خواسته‌اش را بدهم؟

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٦٩٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثَلَاثَ سَاعَاتٍ فِي اللَّيْلِ...أَوَّلُ سَاعَاتِ اللَّيْلِ فِي الثُّلُثِ الْبَاقِي مِنَ اللَّيْلِ إِلَى أَنْ يَنْفَجِرَ الصُّبْحُ يَقُولُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ مَالِكُ يَوْمِ الدِّينِ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَمْ أَزَلْ وَلَا أَزَالُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ خَالِقُ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ إِنِّي أَنَا اللَّهُ خَالِقُ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ إِنِّي أَنَا اللَّهُ بَدِئُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيَّ يَعُودُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لِي الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالَى قَالَ ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مِنْ عِنْدِهِ وَالْكِبْرِيَاءُ رِدَاؤُهُ فَمَنْ نَازَعَهُ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ أَكَبَّهُ اللَّهُ فِي النَّارِ ثُمَّ قَالَ مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يَدْعُو بِهِنَّ مُقْبِلًا قَلْبُهُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا قَضَى حَاجَتَهُ وَلَوْ كَانَ شَقِيًّا رَجَوْتُ أَنْ يُحَوَّلَ

سَعِيدًا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١٥

١٤-٣-٥-٤-٣-السَّحَرُ

﴿٥٦٩١﴾ الصادق عليه السلام: يَا فَضْلُ إِنْ أَفْضَلَ مَا دَعَوْتُمْ اللَّهَ بِالْأَسْحَارِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٠٠

﴿٥٦٩٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: خَيْرُ وَقْتٍ دَعَوْتُمْ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ الْأَسْحَارُ وَتَلَا هَذِهِ آيَةَ فِي قَوْلِ يَعْقُوبَ عليه السلام: سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي وَقَالَ آخِرُهُمْ إِلَى السَّحَرِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

﴿٥٦٩٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: يَا عَلِيُّ صَلِّ مِنَ اللَّيْلِ وَلَوْ قَدَّرَ حَلَبُ شَاةٍ وَبِالْأَسْحَارِ فَادْعُ فَلَنْ عِنْدَ ذَلِكَ لَا تُرَدُّ دَعْوَةُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ١٦٧

﴿٥٦٩٤﴾ الباقر عليه السلام: وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ وَهُمْ الدَّعَاءُ وَنَ؛ تفسير القمي ج: ١ ص: ٩٧

﴿٥٦٩٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: بِالْأَسْحَارِ فَادْعُ لَا تُرَدُّ لَكَ دَعْوَةٌ؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٩٤

﴿٥٦٩٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: كَانَ جَبَّارٌ مَعَ الْمَلِكِ فَقَالَ أَيُّهَا الْمَلِكُ كَذَبَ هَذَا الْعَبْدُ قَدْ مَرَرْتُ بِهِذِهِ الْبَرِّيَّةَ فَلَمْ أَرَهُ هَاهُنَا فَقَالَ لَهُ إِسْمَاعِيلُ إِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فَنَزَعَ اللَّهُ صَالِحَ مَا أَعْطَاكَ قَالَ فَتَنَاثَرَتْ أَسْنَانُ الْجَبَّارِ فَقَالَ الْجَبَّارُ إِنِّي كَذَبْتُ عَلَى هَذَا الْعَبْدِ فَاطْلُبْ يَدْعُو اللَّهَ أَنْ يَرُدَّ عَلَيَّ أَسْنَانِي فَإِنِّي

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۶۹۰﴾ خدای عزوجل در سه ساعت از شب... خود را تمجید می‌کند... اولین ساعت‌های شبانه در ثلث آخر است تا سپیده‌دم... خداوند می‌فرماید: منم پروردگار جهانیان، منم خداوند فرازنده و بزرگوار، منم خداوند با عزت صاحب حکمت، منم خداوند آمرزنده و مهرورز، منم خداوند بخشاینده و مهربان، منم خداوند مالک روز جزا، منم که همیشه بوده و پیوسته هستم، منم آفریننده خیر و شر، منم آفریننده بهشت و دوزخ، منم خداوند دانای نهان و عیان، منم خداوند مالک قدوس سلام مؤمن مهیمن عزیز جبار متکبر، منم خداوند آفریننده جان‌بخش صورتگر، از آن من است بهترین نام‌ها، منم خداوند بزرگ و والا. راوی می‌گوید: سپس امام صادق علیه السلام فرمود: از بیان خودش که کبریا و بزرگی برازنده حضرت اوست و هر که درباره آن با وی ستیزد خدایش به دوزخ سرنگون سازد. سپس فرمود: هیچ بنده مؤمنی نیست که این‌ها را بخواند و دل به درگاه خدای عزوجل داشته باشد جز اینکه خداوند نیازش را برآورد و حتی اگر شقی باشد امیدوارم که به سعادت مبدل شود.

۱۴-۲-۳-۵-۴-۶-۳ سحر

﴿۵۶۹۱﴾ ای فضل بهترین زمانی که می‌توانید به درگاه خدا دعا کنید، سحرها باشند. خداوند فرموده: (الذاریات، آیه ۱۸) «و در سحرها آنان از گناه خود طلب آمرزش کنند.»

﴿۵۶۹۲﴾ بهترین زمانی که خدا را در آن می‌خوانید سحرگاه‌هاست، سپس این آیه را که از قول یعقوب حکایت می‌کند، تلاوت کرد: «به‌زودی برای شما از پروردگارم درخواست آمرزش می‌کنم» و فرمود: یعقوب دعا برای آنان را تا سحرگاه به تأخیر انداخت.

﴿۵۶۹۳﴾ ای علی: در دل شب نماز بخوان گرچه (چند دقیقه) به اندازه دوشیدن بزی باشد، پس بدان که در سحرها دعا خوانده می‌شود، حال آنکه هرگز رد نمی‌شود و حتماً پذیرفته خواهد شد که خداوند متعال می‌فرماید: استغفارکنندگان در سحرها.

﴿۵۶۹۴﴾ و استغفارکنندگان در سحرها، و آن‌ها بسیار دعاکنندگانند.

﴿۵۶۹۵﴾ در سحرها دعا کن که دعايت رد نمی‌شود (و قطعاً اجابت خواهد شد).

﴿۵۶۹۶﴾ به همراه شاه یک زورگو بود، گفت: پادشاه این مرد دروغ می‌گوید. من از این بیابان گذر کردم و او را در اینجا ندیدم. اسماعیل گفت: اگر من دروغگو باشم خدا بهترین عضوی را که به تو داده بگیرد. فرمود: دندان‌های آن زورگو فرو ریخت و او گفت: من بر این بنده صالح دروغ گفتم، از او بخواه دعا کند که دندان‌هایم به من برگردند که من پیر سالخورده‌ام. شاه از او

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

شَيْخٌ كَبِيرٌ فَطَلَبَ إِلَيْهِ الْمَلِكُ فَقَالَ إِنِّي أَفْعَلُ قَالَ السَّاعَةَ قَالَ لَا وَآخِرُهُ إِلَى السَّحَرِ ثُمَّ دَعَا لَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ١٢ ص: ١٤٧

﴿٥٦٩٧﴾ الرسول ﷺ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ: فِي وَصِيَّتِهِ يَا عَلِيُّ صَلِّ مِنَ اللَّيْلِ وَلَوْ قَدَرُ حَلْبِ شَاةٍ وَبِالْأَسْحَارِ فَادْعُ فَإِنَّ عِنْدَ ذَلِكَ لَا تُرَدُّ دَعْوَةُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَالْمُسْتَغْفِرِينَ

بِالْأَسْحَارِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ١٦٧

﴿٥٦٩٨﴾ إِبَاجَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ وَ عِبَادَةِ الْأَرْكَانِ وَ الْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ فَالْوَقْتُ

السَّحَرُ لِقِصَّةِ يَعْقُوبَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٥٦٩٩﴾ ثُمَّ رَحَلَ يَعْقُوبُ وَ أَهْلُهُ مِنَ الْبَادِيَةِ بَعْدَ مَا رَجَعَ إِلَيْهِ بَنُوهُ بِالْقَمِيصِ فَالْتَقَوْهُ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا فَقَالَ لَهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ قَالُوا لَهُ يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ فَقَالَ لَهُمْ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ قَالَ آخَرَهُمْ إِلَى

السَّحَرِ لِأَنَّ الدُّعَاءَ وَ الْإِسْتِغْفَارَ مُسْتَجَابٌ؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٢٥٠

﴿٥٧٠٠﴾ الْبَاقِرُ ﷺ: قُلْتُ لَهُ أَخْبِرْنِي عَنْ يَعْقُوبَ حِينَ قَالَ لَوْلَدِهِ أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَ أَخِيهِ أَمْ كَانَ عَلِمَ أَنَّهُ حَيٌّ وَ قَدْ فَارَقَهُ مِنْذُ عَشْرِينَ سَنَةً وَ ذَهَبَتْ عَيْنَاهُ عَلَيْهِ مِنَ الْبُكَاءِ قَالَ نَعَمْ عَلِمَ أَنَّهُ حَيٌّ حَتَّى إِنَّهُ دَعَا رَبَّهُ فِي السَّحَرِ أَنْ يَهْبِطَ عَلَيْهِ مَلَكُ الْمَوْتِ فَهَبَطَ عَلَيْهِ مَلَكُ الْمَوْتِ بِأَطْيَبِ رَائِحَةٍ وَ أَحْسَنِ صُورَةٍ فَقَالَ لَهُ مَنْ أَنْتَ قَالَ أَنَا مَلَكُ الْمَوْتِ أَلَيْسَ سَأَلْتَ اللَّهَ أَنْ يُنْزِلَنِي عَلَيْكَ قَالَ نَعَمْ قَالَ مَا حَاجَّتْكَ يَا يَعْقُوبُ قَالَ لَهُ أَخْبِرْنِي عَنِ الْأَرْوَاحِ تَقْبِضُهَا جُمْلَةً أَوْ تَفَارِقُهَا قَالَ تَقْبِضُهَا أَغْوَانِي مُتَفَرِّقَةً وَ تُعْرِضُ عَلَيَّ مُجْتَمِعَةً قَالَ يَعْقُوبُ فَاسْأَلْكَ بِأَلِهِ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ هَلْ غَرَضَ عَلَيْكَ فِي الْأَرْوَاحِ رُوحُ يُوسُفَ فَقَالَ لَا فَعِنْدَ ذَلِكَ عَلِمَ أَنَّهُ حَيٌّ فَقَالَ لَوْلَدِهِ أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَ أَخِيهِ وَ لَا تَيَاسُّوا مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَيَاسُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ

الْكَافِرُونَ؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٢٤٤

﴿٥٧٠١﴾ الْبَاقِرُ ﷺ: إِنَّهُ دَعَا فِي السَّحَرِ وَ سَأَلَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَهْبِطَ عَلَيْهِ مَلَكُ الْمَوْتِ فَهَبَطَ عَلَيْهِ بَرِيالٌ وَ هُوَ مَلَكُ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُ بَرِيالُ مَا حَاجَّتْكَ يَا يَعْقُوبُ قَالَ أَخْبِرْنِي عَنِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

خواست. گفت: دعا می‌کنم به او. گفت: هم اکنون؟ گفت: نه و آن را تا سحر عقب انداخت، سپس دعا کرد.

﴿۵۶۹۷﴾ نبی اکرم ﷺ در وصیت خود به علی علیه السلام فرمود: ای علی، در دل شب نماز بخوان گرچه (چند دقیقه) به اندازه دوشیدن بزی باشد، که خداوند متعال می‌فرماید: استغفارکنندگان در سحرها.

﴿۵۶۹۸﴾ استجابت دعا به زمان، حال، مکان، عبادت و اسم‌های اعظم خدا مرتبط است، و زمان استجابت دعا مثل سحر در داستان یعقوب.

﴿۵۶۹۹﴾ سپس یعقوب و خانواده‌اش بعد از آنکه پسرانش با پیراهن یوسف بازگشتند و آن را بر روی او انداخته و بینایی‌اش برگشت، از بیابان کوچ کردند و یعقوب به آن‌ها گفت: آیا به شما نگفتم من از جانب خداوند آگاه هستم و شما نمی‌دانید. و پسران یعقوب به او گفتند: ای پدر، برای ما درخواست آمرزش کن که ما از خطاکاران هستیم؛ پس به آن‌ها گفت: برای شما از پروردگارم درخواست بخشش می‌کنم. او بسیار بخشنده و مهربان است و گفت: دعا را تا سحر به تأخیر می‌اندازم زیرا دعا و درخواست بخشش (در سحر) مستجاب است.

﴿۵۷۰۰﴾ به امام پنجم علیه السلام عرض کردم: به من خبر دهید از قول یعقوب به پسرانش که گفت «بروید و جستجو کنید از یوسف و برادرش»، آیا او می‌دانست یوسف که بیست سال از او جدا بوده، زنده است؟ و نور چشمانش برای گریه بر او رفته است. فرمود: آری. گفتم: چگونه دانست؟ فرمود: سحرگاه دعا کرد و از خدا خواست که ملک‌الموت بر او فرود شود، پس ملک‌الموت بر او فرود آمد با بویی خوش و زیباترین چهره، و یعقوب به او گفت: تو چه کسی هستی؟ گفت: من ملک‌الموت هستم. مگر تو از پروردگارت نخواستی که مرا بر تو نازل کند؟ گفت: بله، به او گفت: ای یعقوب چه کاری داری؟ گفت: به من بگو جان‌ها را که می‌ستانی، با همدیگر جدا؟ گفت: جدا جدا. یعقوب گفت: پس از تو می‌خواهم به حق خدای ابراهیم و اسحاق و یعقوب که بگویی در میان جان‌ها که به تو گذر کردند، جان یوسف گذر کرده؟ گفت: نه؛ و یعقوب دانست او زنده است و به پسرانش گفت: جستجو کنید یوسف و برادرش را. و از رحمت خداوند ناامید نباشید، که کسی از خداوند ناامید نمی‌شود مگر آنکه از قوم کافران باشد.

﴿۵۷۰۱﴾ هنگام سحر دعا کرد و از خدای عزوجل خواست که فرشته مرگ بر او نازل گردد، خداوند عزوجل دعایش را اجابت فرمود و فرشته مرگ که نامش بریال بود، نزد یعقوب آمد. بریال گفت: ای یعقوب! چه می‌خواهی؟ فرمود: بگو بدانم آیا جان‌هایی را که می‌گیری یک جا و

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

الْأَرْوَاحُ تَقْبِضُهَا مُجْتَمِعَةً أَوْ مُتَفَرِّقَةً قَالَ بَلْ أَقْبِضُهَا مُتَفَرِّقَةً رُوحًا رُوحًا قَالَ لَهُ فَأَخْبِرْنِي هَلْ مَرَّ
بِكَ رُوحُ يُوسُفَ فِيمَا مَرَّ بِكَ قَالَ لَا فَعَلِمَ يَعْقُوبُ أَنَّهُ حَيٌّ؛ الْكَافِي ج: ٨ ص: ١٩٩

﴿٥٧٠٢﴾ الباقِرُ عليه السلام: عَنْ قَوْلِ يَعْقُوبَ عليه السلام لَبْنِيهِ اَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَ اَخِيهِ اَكَانَ يَعْلَمُ اَنَّهُ حَيٌّ وَ قَدْ فَارَقَهُ مُنْذُ عَشْرِينَ سَنَةً قَالَ نَعَمْ قَالَ قُلْتُ كَيْفَ عِلِمَ قَالَ اِنَّهُ دَعَا فِي السَّحَرِ وَ سَالَ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ اَنْ يَهْبِطَ عَلَيْهِ مَلَكُ الْمَوْتِ فَهَبَطَ عَلَيْهِ بَرِيَالٌ وَ هُوَ مَلَكُ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُ بَرِيَالٌ مَا حَاجَّتْكَ يَا يَعْقُوبُ قَالَ اَخْبِرْنِي عَنِ الْاُرُوحِ تَقْبِضُهَا مُجْمَعَةً اَوْ مُتَفَرِّقَةً قَالَ بَلْ اَقْبِضُهَا مُتَفَرِّقَةً رُوحًا رُوحًا قَالَ لَهُ فَاخْبِرْنِي هَلْ مَرَّ بِكَ رُوحُ يُوسُفَ فِيمَا مَرَّ بِكَ قَالَ لَا فَعَلِمَ يَعْقُوبُ اَنَّهُ حَيٌّ فَعِنْدَ ذَلِكَ قَالَ لَوْلَدِهِ اَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَ اَخِيهِ: الكافي ج: ٨ ص: ١٩٩

﴿٥٧٠٣﴾ الباقر (عليه السلام): سئل أبو جعفر الباقر (عليه السلام) عن وقت صلاة الليل فقال الوقت الذي جاء عن جدِّي رسول الله (ﷺ) أنه قال فيه يُنادى مُنادي الله عزَّ وجلَّ هل من داع فأجيبه هل من مُستغفر فأغفر له قال السائل وما هو قال الوقت الذي وعد يعقوب فيه نبيه بقوله سوف أستغفر لكم ربِّي قال وما هو قال الوقت الذي قال الله فيه والمستغفرين بالأسحار إن صلاة الليل في آخره أفضل منها قبل ذلك وهو وقت الإحاجة؛ مستدرك الوسائل ج: ٣ ص: ١٥٠

﴿٥٧٠٤﴾ الصادق عليه السلام: أَنْ قَوْلَهُ تَعَالَى وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ هِيَ الْقِيَامُ آخِرَ اللَّيْلِ لِمَصَلَّةِ اللَّيْلِ وَ الدُّعَاءُ فِي الْأَسْحَارِ؛ ففقه القرآن ج: ١ ص: ١٢٩

﴿٥٧٠﴾ ابن عباس رضي الله عنه: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ قَالَ نَزَلَتْ فِي عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ وَفَاطِمَةَ عليها السلام، وَكَانَ عَلَى يُصَلِّي ثَلَاثِي اللَّيْلِ الْآخِرِ، وَيَنَامُ الثَّلَاثَ الْأَوَّلَ، فَإِذَا كَانَ السَّحَرُ جَلَسَ فِي السُّتُورِ وَالدُّعَاءِ؛ شواهد التنزيل ج ٢: ص ٢٦٨

١٥-٢-٣-٤-٥-٦-٣-عَدَ صَلَاةَ اللَّيْلِ

﴿٥٧٠٦﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعْدَ صَلَاةِ اللَّيْلِ؛ مصباح المتعبد ص: ١٩٢

١٦-٢-٣-٥-٤-٦-٣- قَبْلَ الْفَجْرِ

﴿٥٧٠٧﴾ الصادق عليه السلام: أَلَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُونِي لِآخِرَتِهِ وَدُنْيَاهُ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَأَجِيبَهُ؛

من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٤٢٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

دسته جمعی می‌گیری یا جدا جدا؟ بریال گفت: جدا جدا می‌گیرم. فرمود: آیا در میان این جان‌هایی که گرفته‌ای، به جان یوسف برخورده‌ای؟ عرض کرد: نه. یعقوب دانست که یوسف زنده است. ﴿۵۷۰۲﴾ از قول یعقوب به پسرانش «بروید و جستجو کنید از یوسف و برادرش (یوسف، آیه ۸۷)، می‌دانست یوسف که بیست سال از او جدا بوده، زنده است؟ فرمود: آری. گفتم: چگونه دانست؟ فرمود: سحرگاه دعا کرد و از خدا خواست که ملک‌الموت بر او فرود شود، و بریال ملک‌الموت بر او فرو شد و به او گفت: ای یعقوب چه کاری داری؟ گفت: به من بگو جان‌ها را که می‌ستانی یا همنده یا جدا جدا؟ گفت: جدا جدا. گفت: در میان جان‌ها که به تو گذر کردند، جان یوسف گذر کرده؟ گفت: نه؛ و یعقوب دانست او زنده است و به پسرانش گفت: جستجو کنید از یوسف و برادرش.

﴿۵۷۰۳﴾ از امام باقر علیه السلام سؤال شد که وقت نماز شب چه موقع است؟ فرمود: همان وقتی است که از طرف جدم پیامبر خدا صلی الله علیه و آله معین شده، جدم فرموده: که نداکننده‌ای از طرف خداوند سحرها فریاد می‌زند، که آیا دعاکننده‌ای هست تا او را جواب دهم و حاجت و نیازمندی‌اش را برآورم؟ آیا استغفارکننده‌ای هست که او را بیامرزم، آیا طلب‌کننده‌ای هست که به او عطا کنم. بعد فرمود: آن وقتی است که یعقوب پیامبر در سحرها به فرزندانش وعده کرد که در آن وقت برای آنان درخواست آمرزش کند و آن وقت همان وقتی است که ستوده شده‌اند در آن هنگام استغفارکنندگان، چرا که خدا می‌فرماید «استغفارکنندگان در سحرها» و نماز شب در آخرهای شب از اول شب افضل است و آن وقت، هنگام برآورده شدن حاجت‌ها و استجاب دعا است. ﴿۵۷۰۴﴾ منظور از آیه «الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ» همان بلند شدن آخر شب برای نماز شب و دعا در سحرهاست.

﴿۵۷۰۵﴾ از شب اندکی را استراحت می‌کردند، گفت: این آیه در حق علی، حسن، حسین علیهم‌السلام و فاطمه علیها السلام نازل شد. علی بن ابی‌طالب علیه السلام چنان بود که دو ثلث آخر شب را به نماز و مناجات و تلاوت قرآن مشغول بود و ثلث اول شب را استراحت می‌کرد. چون سحرگاهان فرامی‌رسید، آن حضرت به دعا و استغفار مبادرت می‌کرد.

۱۵-۲-۳-۴-۵-۶-۳- بعد از نماز شب

﴿۵۷۰۶﴾ مستحب است بعد از نماز شب، این دعا را بخواند.

۱۶-۲-۳-۴-۵-۶-۳- قبل از فجر

﴿۵۷۰۷﴾ آیا بنده مؤمنی هست که پیش از طلوع سپیده برای نیازهای دنیا و آخرت خود مرا بخواند که من به او پاسخ بدهم؟

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٧٠٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ مَلَائِكَةَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الْحَفَظَةِ تَحْضُرُ الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ بِالْحَائِرِ فَتَصَافِحُهُمْ فَلَا يُجِيبُونَهَا مِنْ شِدَّةِ الْبُكَاءِ فَيَنْتَظِرُونَهُمْ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ وَحَتَّى يَنْوَرَ الْفَجْرُ ثُمَّ يَكَلِّمُونَهُمْ وَيَسْأَلُونَهُمْ عَنْ أَشْيَاءَ مِنْ أَمْرِ السَّمَاءِ فَأَمَّا مَا بَيْنَ هَذَيْنِ الْوَقْتَيْنِ فَإِنَّهُمْ لَا يَنْطِقُونَ وَلَا يَفْتَرُونَ عَنِ الْبُكَاءِ وَالِدُّعَاءِ وَلَا يَشْغَلُونَهُمْ فِي هَذَيْنِ الْوَقْتَيْنِ عَنْ أَصْحَابِهِمْ فَإِنَّهُمْ شُغْلُهُمْ بِكُمْ إِذَا نَطَقْتُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ٢٢٤

﴿٥٧٠٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: قَالَ يَا بُنَيَّةُ إِذَا قَرُبَ وَقْتُ الْأَذَانِ فَأَعْلِمْنِي ثُمَّ رَجَعَ إِلَى مَا كَانَ عَلَيْهِ أَوَّلَ اللَّيْلِ مِنَ الصَّلَاةِ وَالِدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى قَالَتْ أُمُّ كَلْثُومٍ فَجَعَلْتُ أَرْقُبُ وَقْتُ الْأَذَانِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٢ ص: ٢٧٧

﴿٥٧١٠﴾ الباقر عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ وَمَنْ أَحَبَّ مِنْ أُمَّتِكَ رَحْمَتِي وَبَرَكَاتِي وَرِضْوَانِي وَتَعَطُّفِي وَقَبُولِي وَوَلَايَتِي وَإِجَابَتِي فَلْيَقُلْ حِينَ تَزُولُ الشَّمْسُ أَوْ يَزُولُ اللَّيْلُ اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٦١

١٧-٢-٣-٤-٥-٦-٣-عند طلوع الفجر

﴿٥٧١١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: تَفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ فِي سِتَّةِ مَوَاقِفَ...عِنْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ؛ تحف العقول ص: ١٠٧

﴿٥٧١٢﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَ...عِنْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

١٨-٢-٣-٤-٥-٦-٣-بعد الفجر

﴿٥٧١٣﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ فِي أَرْبَعَةِ مَوَاطِنَ فِي الْوُتْرِ وَبَعْدَ الْفَجْرِ وَبَعْدَ الظُّهْرِ وَبَعْدَ الْمَغْرِبِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

١٩-٢-٣-٤-٥-٦-٣-بعد صلاة الفجر

﴿٥٧١٤﴾ الصادق عليه السلام: جَلَسَ بَعْدَ صَلَاةِ الْفَجْرِ لِلدُّعَاءِ فَهَبَطَ إِلَيْهِ وَقَدْ مِنْ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣٢٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۰۸﴾ ملائکه شبانه‌روزی که حافظ مردم و موجودات هستند نزد آن ملائکه‌ای که در حائر امام حسین می‌باشند، می‌آیند و با آنان مصافحه می‌کنند. ولی ایشان از شدت گریه جوابشان را نمی‌گویند. آنان در انتظار تکلم ایشان هستند تا زوال آفتاب و روشن شدن طلوع فجر. سپس راجع به موضوعی از امر آسمان جويا می‌شوند. آنان مابین زوال آفتاب و طلوع فجر سخن نمی‌گویند و از گریه و دعا خسته نمی‌شوند و در آن دو وقت، از یاران خود روگردان نخواهند شد. زیرا هروقت شما سخن بگویید متوجه شما هستند.

﴿۵۷۰۹﴾ فرمود ای دخترکم، هرگاه نزدیک اذان شد مرا باخبر ساز، سپس به جای قبلی خود که از اول شب در آن به نماز و دعا و زاری به درگاه خداوند منزّه و بلندمرتبه مشغول بود، برگشت. ام‌کلثوم گفت: پس مراقب بودم تا از وقت اذان اطلاع یابم.

﴿۵۷۱۰﴾ ای محمد، هرکس از امت تو می‌خواهد که در تحت حفاظت و یاری و ولایت من قرار بگیرد، پس هر صبح و عصر و هنگام خواب بگوید: من به خداوند خود ایمان آوردم.

۱۷-۲-۳-۴-۵-۶-۳- هنگام طلوع فجر

﴿۵۷۱۱﴾ در شش وقت درهای آسمان گشوده گردد... هنگام طلوع خورشید.

﴿۵۷۱۲﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن و... زمان طلوع فجر تا طلوع خورشید.

۱۸-۲-۳-۴-۵-۶-۳- بعد از فجر

﴿۵۷۱۳﴾ دعا در چهار موقعیت مستجاب می‌شود: در نماز وتر، بعد از صبح، بعد از ظهر، و بعد از مغرب.

۱۹-۲-۳-۴-۵-۶-۳- بعد از نماز صبح

﴿۵۷۱۴﴾ پس از نماز بامداد بدین‌منظور نشست که یک دسته از آسمان هفتم بر وی فرود آمدند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٧١٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَإِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ بِهِ فَادْعُ بِهِ بَعْدَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ؛ بحار الأنوار ج:

٩٢ ص: ١٧٩

﴿٥٧١٦﴾ يُصَلِّي رُكْعَتَيِ الْغَدَاةِ بِالْفَجْرِ فِي الْأَوَّلَى وَالْإِخْلَاصِ فِي الثَّانِيَةِ فَإِذَا سَلَّمَ مِنْهَا حَمِدَ اللَّهَ وَاتَّئِنَّا عَلَيْهِ وَصَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَسَأَلَ اللَّهَ تَعَالَى مِنْ فَضْلِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤

ص: ٣٥٧

﴿٥٧١٧﴾ الصَّادِق عليه السلام: الدُّعَاءُ مَا يَنْبَغِي لِصَاحِبِهِ إِذَا نَسِيَهُ أَنْ يَقْضِيَهُ يَقُولُ بَعْدَ الْغَدَاةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَيُحْيِي وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ كُلُّهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَيَقُولُ أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ عَشْرَ مَرَّاتٍ فَإِذَا نَسِيَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا كَانَ عَلَيْهِ قَضَاؤُهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٣٣

٢٠-٢-٥٣-٤-٣-٦-٣- بعد طلوع الفجر إلى طلوع الشمس (الغداة، بين الطلوعين)

﴿٥٧١٨﴾ الأنعام آية ٥٢: وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ

﴿٥٧١٩﴾ الكهف آية ٢٨: وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ قُرْطًا

﴿٥٧٢٠﴾ الرسول عليه السلام: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَدُعَاءُ الرَّجُلِ بَعْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى طُلُوعِ

الشمس لَأَنْجَحُ فِي الْحَاجَاتِ مِنَ الضَّارِبِ بِمَالِهِ فِي الْأَرْضِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٥٧

﴿٥٧٢١﴾ الصَّادِق عليه السلام: الْجُلُوسُ بَعْدَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ فِي التَّعْقِيبِ وَالدُّعَاءِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ أْبْلَغُ

فِي طَلَبِ الرِّزْقِ مِنَ الضَّرْبِ فِي الْأَرْضِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٣٢٩

﴿٥٧٢٢﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَ...عِنْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى

طُلُوعِ الشَّمْسِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٧٢٣﴾ السَّجَّاد عليه السلام: فَلَمَّا أَنْ فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ سَجَدَ سَجْدَةَ الشُّكْرِ ثُمَّ إِنَّهُ جَلَسَ يَدْعُو وَجَعَلَتْ

أَوْمَنْ عَلَى دُعَائِهِ فَمَا آتَى إِلَى آخِرِ دُعَائِهِ حَتَّى بَزَغَتِ الشَّمْسُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۱۵﴾ هرگاه خواستی با آن خداوند را بخوانی، بعد از نماز صبح یا بعد از نماز عصر دعا کن.

﴿۵۷۱۶﴾ طلب دادرسی می کند از تو هنگامی که هر دادرسی جز تو، او را بیچاره و ناامید رها می کند و فریاد می زند به درگاه تو هنگامی که هر یاریگری جز تو دست از یاری او بکشد و پناه می برد به تو هنگامی که برای او پناهگاهی جز تو نباشد و به سوی درگاه تو می آید هنگامی که همه درهای دیگر به سوی او بسته شده باشد و به سوی تو سوق می یابد آنگاه که هر حاکم و مالک غافل با او فاصله و مانعی دارد، تو بر هر آنچه که به او وارد شده است آگاهی قبل از آنکه او شکایت به سوی تو آورد و صلاح کار او را تو بهتر می دانی پیش از آنکه او از تو تقاضا کند.

﴿۵۷۱۷﴾ برخی از دعاهاست که سزاوار است اگر صاحبش فراموش کرد آن را قضا کند، از جمله پس از بامداد ده بار بگوید «لا اله الا الله وحده لا شریک له، له الملك و له الحمد یحیی و یمیت و یمیت و یحیی و هو حی لا یموت بیده الخیر کله و هو علی کل شیء قدير» و ده بار بگوید «اعوذ بالله السميع العليم». پس هرگاه آن را فراموش کند، لازم است که قضا کند.

۲۰-۲-۳-۵-۴-۶-۳- بعد از نماز صبح تا طلوع خورشید

﴿۵۷۱۸﴾ آیه ۵۲، طرد مکن کسانی را که می خوانند پروردگار خود را در بامداد و پسین و رضایش را می جویند، از حسابشان چیزی بر تو نیست و از حساب تو هم چیزی بر آن ها نیست که طردشان کنی و از ستمکاران باشی.

﴿۵۷۱۹﴾ آیه ۲۸، با کسانی باش که پروردگار خود را صبح و عصر می خوانند، و تنها رضای او را می طلبند؛ و هرگز به خاطر زیورهای دنیا، چشمان خود را از آن ها برنگیر؛ و از کسانی که قلبشان را از یاد خود غافل ساختیم اطاعت مکن! همان ها که از هوای نفس پیروی کردند، و کارهایشان افراطی است.

﴿۵۷۲۰﴾ سوگند به آن که جان محمد ﷺ در دست اوست، دعای شخص بعد از طلوع فجر تا طلوع خورشید برای دستیابی به خواسته ها، از به گردش درآوردن سرمایه، مؤثرتر است.

﴿۵۷۲۱﴾ نشستن پس از نماز صبح در تعقیب و دعا تا طلوع آفتاب برای جلب روزی، از این سو و آن سو رفتن کارسازتر است.

﴿۵۷۲۲﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی گردد، مانند روز جمعه و شب آن و... زمان طلوع فجر تا طلوع خورشید.

﴿۵۷۲۳﴾ وقتی که نمازش به پایان رسید سجده شکر کرد، بعد نشست درحالی که دعا می کرد و من برای دعایش آمین گفتم، هنوز به آخر دعا نرسیده بود که خورشید طلوع کرد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

٢١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- قبل طلوع الشمس

﴿٥٧٢٤﴾ الصادق عليه السلام: إنَّ الدُّعَاءَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ قَبْلَ غُرُوبِهَا سُنَّةٌ وَاجِبَةٌ؛ وسائل الشيعة ج:

٧ ص: ٧١

﴿٥٧٢٥﴾ الصادق عليه السلام: فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى وَ ظِلَّاهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ قَالَ هُوَ الدُّعَاءُ

قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ قَبْلَ غُرُوبِهَا وَ هِيَ سَاعَةٌ إِيَّاجَةً؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٢٢

٢٢-٢-٣-٤-٥-٦-٣- عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ

﴿٥٧٢٦﴾ الصادق عليه السلام: بَقِيَ نُوحٌ فِي قَوْمِهِ ثَلَاثَ مِائَةٍ سَنَةٍ يَدْعُوهُمْ إِلَى اللَّهِ فَلَمْ يُجِيبُوهُ فَهَمَّ أَنْ

يَدْعُوَ عَلَيْهِمْ فَوَافَاهُ عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ اثْنَا عَشَرَ أَلْفَ قَبِيلٍ مِنْ قَبَائِلِ مَلَائِكَةِ سَمَاءِ الدُّنْيَا وَ هُمْ

الْعُظَمَاءُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣١٠

﴿٥٧٢٧﴾ الصادق عليه السلام: مَعَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ الْمَغْرِبِ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ

الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ يُحْيِي وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَ هُوَ عَلَى

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ يَقُولُ أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَ أَعُوذُ بِاللَّهِ

أَنْ يَخْضُرُونَ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ عَشْرَ مَرَّاتٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٠

﴿٥٧٢٨﴾ الباقر عليه السلام: فَإِذَا بَزَغَتِ الشَّمْسُ فَادْعُ بِدَعَوَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٥ ص: ٢٧٦

٢٣-٢-٣-٤-٥-٦-٣- الصَّبَاحُ

﴿٥٧٢٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ صَبَاحٍ إِلَّا وَ مَلَكَانِ يُنَادِيَانِ يَقُولَانِ يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ هَلُمَّ وَ يَا بَاغِيَ

الشَّرِّ ائْتِهِ هَلْ مِنْ دَاعٍ فَيَسْتَجَابَ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٨٠

﴿٥٧٣٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ عِنْدَ الصَّبَاحِ وَ الْمَسَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢٧٦

﴿٥٧٣١﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ لَجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عليه السلام عِنْدَ الصَّبَاحِ اللَّهُمَّ يَا مُدْرِكَ

الْهَارِبِينَ... هَذَا الْوَقْتُ الَّذِي وَعَدْتَ أَوْلِيَاءَكَ فِيهِ الْإِيَّاجَةُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣١٨

﴿٥٧٣٢﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ بِدُعَاءِ الْعَشْرَاتِ عِنْدَ الصَّبَاحِ وَ عِنْدَ الْمَسَاءِ وَ أَفْضَلُهُ بَعْدَ الْعَصْرِ يَوْمَ

الْجُمُعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢٧١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲۱-۲-۳-۵-۴-۶-۳- قبل از طلوع خورشید

﴿۵۷۲۴﴾ دعا پیش از طلوع آفتاب و پیش از غروب آن سنت (و روشی) واجب است.

﴿۵۷۲۵﴾ درباره گفتار خدای تبارک و تعالی: «و برای خدا سجده کنند آنان که در آسمان‌ها و زمینند خواه‌ناخواه، و سایه‌های آنان در بامداد و شام‌ها» (رعد، آیه ۱۵). فرمود: مقصود از آن دعای پیش از زدن آفتاب و پیش از غروب آن است، و آن ساعت اجابت است.

۲۲-۲-۳-۵-۴-۶-۳- هنگام طلوع خورشید

﴿۵۷۲۶﴾ نوح علیه السلام سیصد سال در میان قومش دعوت به توحید می‌کرد ولی آن‌ها او را اجابت نمی‌کردند، پس نوح تصمیم گرفت که آن‌ها را هنگام طلوع خورشید نفرین کند، آن وقت دوازده‌هزار از ملائکه آسمان دنیا که از بزرگان ملائکه بودند به نزد نوح آمدند.

﴿۵۷۲۷﴾ همراه با طلوع خورشید و غروب آن ده مرتبه می‌گوید: «خدایی جز الله وجود نداشته که یکی بوده و شریکی بر او نیست، فرمانروایی و سپاس مخصوص اوست، زنده می‌کند و می‌میراند و می‌میراند و زنده می‌کند و خود او زنده‌ای است که مرگ ندارد. همه خوبی‌ها به دست اوست و او بر هر چیزی تواناست.» و ده مرتبه می‌گوید: «به خداوند شنوای دانا پناه می‌برم از وسوسه‌ها و خطورات شیطان‌ها، و به خدا پناه می‌برم از اینکه در دلم حضور پیدا کنند، خداوند تنها شنوای داناست.»

﴿۵۷۲۸﴾ پس هرگاه خورشید درخشید، او را به دعاهایی بخوان.

۲۳-۲-۳-۵-۴-۶-۳- صبح

﴿۵۷۲۹﴾ هیچ بامدادی نیست مگر آنکه دو فرشته ندا می‌دهند که ای جوینده خیر و نیکی، شتاب کن و ای جوینده شر و بدی، بس کن. آیا دعاکننده‌ای هست تا دعایش برآورده شود.

﴿۵۷۳۰﴾ دعا هنگام صبح و شب

﴿۵۷۳۱﴾ دعای امام جعفر صادق علیه السلام هنگام صبح: خدایا! از تو درخواست می‌کنم ای پذیرنده فراریان... اینک زمانی است که در آن دوستان خود را وعده اجابت داده‌ای.

﴿۵۷۳۲﴾ مستحب است که هنگام صبح و شام دعای عشرات خوانده شود، و بهترین وقت خواندن آن بعد از عصر روز جمعه است.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٧٣٣﴾ الرسول ﷺ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أَصْبَحَ وَآمَسَى دَعَا بِهِذِهِ الدَّعَوَاتِ؛ بحار الأنوار ج:

٨٣ ص: ٢٨١

﴿٥٧٣٤﴾ الرسول ﷺ: كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ يَقُولُ إِذَا أَصْبَحَ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ ثَلَاثًا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَمِنْ تَحْوِيلِ عَافِيَتِكَ وَمِنْ فُجَاءَةِ نِقْمَتِكَ وَمِنْ دَرَكِ الشَّقَاءِ وَمِنْ شَرِّ مَا سَبَقَ فِي الْكِتَابِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بَعِزَّةَ مُلْكِكَ وَشِدَّةَ قُوَّتِكَ وَبِعِظَمِ سُلْطَانِكَ وَبِقُدْرَتِكَ عَلَى خَلْقِكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ثُمَّ تَسْأَلَ حَاجَتَكَ تُقْضَى

إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢٨٣

٢٤-٢-٣-٤-٥-٦-٣-أَوَّلُ سَاعَاتِ النَّهَارِ

﴿٥٧٣٥﴾ الصادق ﷺ: إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثَلَاثَ سَاعَاتٍ فِي اللَّيْلِ وَثَلَاثَ سَاعَاتٍ فِي النَّهَارِ يُمَجِّدُ فِيهِنَّ نَفْسَهُ فَأَوَّلُ سَاعَاتِ النَّهَارِ حِينَ تَكُونُ الشَّمْسُ هَذَا الْجَانِبَ يَعْنِي مِنَ الْمَشْرِقِ مِقْدَارَهَا مِنْ الْعَصْرِ يَعْنِي مِنَ الْمَغْرِبِ إِلَى الصَّلَاةِ الْأُولَى وَأَوَّلُ سَاعَاتِ اللَّيْلِ فِي الثُّلُثِ الْبَاقِي مِنَ اللَّيْلِ إِلَى أَنْ يَنْفَجِرَ الصُّبْحُ يَقُولُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ مَالِكُ يَوْمِ الدِّينِ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَمْ أَزَلْ وَلَا أَزَالُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ خَالِقُ الْخَيْرِ وَالْشَّرِّ إِنِّي أَنَا اللَّهُ خَالِقُ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ إِنِّي أَنَا اللَّهُ بَدِئُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيَّ يَعُودُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِمِّنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لِي الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ قَالَ ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﷺ مِنْ عِنْدِهِ وَالْكَبَرِيَاءُ رِدَاؤُهُ فَمَنْ نَازَعَهُ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ أَكَبَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ ثُمَّ قَالَ مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يَدْعُو بِهِنَّ مُقْبِلًا قَلْبُهُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا قُضِيَ حَاجَتُهُ وَلَوْ كَانَ شَقِيًّا رَجَوْتُ أَنْ يُحَوَّلَ سَعِيدًا؛ الكافي ج:

٢ ص: ٥١٥

٢٥-٢-٣-٤-٥-٦-٣-فِي صَدْرِ النَّهَارِ قَبْلَ الزَّوَالِ

﴿٥٧٣٦﴾ الباقر ﷺ: فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ عَلَى قَاتِلِهِ وَعَدُوِّهِ (الحسين)، وَيَكُونُ فِي صَدْرِ

النَّهَارِ قَبْلَ الزَّوَالِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٠٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۳۳﴾ پیامبر خدا ﷺ هنگام صبح و عصر با این دعاها، دعا می‌کرد.

﴿۵۷۳۴﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام هنگام ورود به صبح، سه بار می‌فرمود «منزه است خداوند، آن پادشاه مقدس». آنگاه می‌فرمود «خدایا! به تو پناه می‌برم از زایل شدن نعمت و دگرگونی عافیت، از عقوبت ناگهانی و رسیدن به شقاوت، از سرنوشت بد و از شر هرآنچه برایم نوشته و مقدر گردیده است. خدایا! از تو درخواست می‌کنم و تو را سوگند می‌دهم به عزت حکومت و نیروی شدیدت و سلطنت عظیمت و قدرت بر خلقت». آنگاه حاجت خود را طلب کن، که ان شاء الله برآورده خواهد شد.

۲۴-۲-۳-۵-۴-۶-۳- اولین لحظات روز

﴿۵۷۳۵﴾ خدای عزوجل در سه ساعت از شب و سه ساعت از روز خود را تمجید می‌کند، نخست ساعت‌های روز آنگاه است که خورشید از این سوی یعنی مشرق برآید به اندازه‌ای که در عصر بالای افق است تا غروب و ادامه یابد تا به وقت نماز نخست (یعنی نماز ظهر) و نخست ساعت‌های شبانه در ثلث آخر است تا سپیده‌دم. خداوند می‌فرماید: منم پروردگار جهانیان، منم خداوند فرازنده و بزرگوار، منم خداوند با عزت صاحب حکمت، منم خداوند آمرزنده و مهرورز، منم خداوند بخشاینده و مهربان، منم خداوند مالک روز جزا، منم که همیشه بوده و پیوسته هستم، منم آفریننده خیر و شر، منم آفریننده بهشت و دوزخ، منم خداوند دانای نهان و عیان، منم خداوند مالک قدوس سلام مؤمن مهیمن عزیز جبار متکبر، منم خداوند آفریننده جان‌بخش صورتگر، از آن من است بهترین نام‌ها، منم خداوند بزرگ و والا. راوی می‌گوید: سپس امام صادق علیه السلام فرمود: از بیان خودش که کبریا و بزرگی براننده حضرت اوست و هر که درباره آن با وی ستیزد خدایش به دوزخ سرنگون سازد. سپس فرمود: هیچ بنده مؤمنی نیست که این‌ها را بخواند و دل به درگاه خدای عزوجل داشته باشد جز اینکه خداوند نیازش را برآورد و حتی اگر شقی باشد، امیدوارم که به سعادت مبدل شود.

۲۵-۲-۳-۵-۴-۶-۳- لحظات نزدیک ظهر

﴿۵۷۳۶﴾ بسیار در حق قاتل و دشمنان حسین علیه السلام نفرین کن و این عمل در وسط ظهر قبل از غروب آفتاب باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

٢٦-٢-٣-٥-٤-٣- عند زوال الشمس

﴿٥٧٣٧﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَ...عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ مِنْ

كُلِّ يَوْمٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٧٣٨﴾ الباقر عليه السلام: فَإِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ فَلْيَدْعُ؛ مصباح المتعبد ص: ٣٦٠

﴿٥٧٣٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: تَفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ...مَعَ زَوَالِ الشَّمْسِ؛ تحف العقول ص: ١٠٧

﴿٥٧٤٠﴾ الرسول ﷺ: إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ سَجَّ كُلُّ شَيْءٍ لِرَبِّنَا فَأَمَرَ اللَّهُ بِالصَّلَاةِ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ

وَهِيَ السَّاعَةُ الَّتِي تَفْتَحُ فِيهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ فَلَا تُغْلَقُ حَتَّى يُصَلِّيَ الظُّهْرُ يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ؛

فقه القرآن ج: ١ ص: ١١٤

﴿٥٧٤١﴾ الصادق عليه السلام: جَلَسَ فِي وَقْتِ ضُحَى النَّهَارِ لِلدُّعَاءِ فَهَبَطَ عَلَيْهِ وَقَدْ مِنْ السَّمَاءِ

السَّادِسَةِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣٢٦

﴿٥٧٤٢﴾ فِي الْأَحَادِيثِ الْمَأْثُورَةِ: إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ فُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ لِلْإِجَابَةِ الدَّعَوَاتِ

الْمَبْرُورَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٦٥

﴿٥٧٤٣﴾ الرسول ﷺ: إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ فُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَأَبْوَابُ الْجَنَانِ وَاسْتُجِيبَ

الدُّعَاءُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٢٠٩

﴿٥٧٤٤﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ فُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَهَبَّتِ الرِّيحُ وَنَظَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ

جَلَّ إِلَى خَلْقِهِ وَإِنِّي لَأَحِبُّ أَنْ يَصْعَدَ لِي عِنْدَ ذَلِكَ إِلَى السَّمَاءِ عَمَلُ صَالِحٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ٦٦

﴿٥٧٤٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ وَهَبَّتِ الرِّيحُ فُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَقَبِلَ الدُّعَاءُ وَ

قُضِيَتِ الْحَوَائِجُ الْعِظَامُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٨

﴿٥٧٤٦﴾ أَوْقَاتُ الْإِجَابَةِ عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ وَ...؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٥٧٤٧﴾ إِبَاجَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَالْحَالِ وَالْمَكَانِ وَعِبَادَةِ الْأَرْكَانِ وَالْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ

فَالْوَقْتُ...عِنْدَ الزَّوَالِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٧٤٨﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا كَانَتِ الشَّمْسُ فِي كِبَدِ السَّمَاءِ أَوْ زَاغَتْ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ يُفْتَحُ فِيهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ يُرْجَى فِيهَا الْعَوْنُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَالْإِجَابَةُ مِنَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٦

﴿٥٧٤٩﴾ الصادق عليه السلام: أَطْلُبُوا الدُّعَاءَ فِي... زَوَالِ الْأَفْيَاءِ... فَإِنَّ أَبْوَابَ السَّمَاءِ تُفْتَحُ عِنْدَ هَذِهِ الْأَشْيَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٦

﴿٥٧٥٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ مَلَائِكَةَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الْحَفَظَةِ تَحْضُرُ الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ بِالْحَائِرِ فَتُصَافِحُهُمْ فَلَا يُجِيبُونَهَا مِنْ شِدَّةِ الْبُكَاءِ فَيَنْتَظِرُونَهُمْ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ وَحَتَّى يُنَوِّرَ الْفَجْرُ ثُمَّ يُكَلِّمُونَهُمْ وَيَسْأَلُونَهُمْ عَنْ أَشْيَاءَ مِنْ أَمْرِ السَّمَاءِ فَأَمَّا مَا بَيْنَ هَذَيْنِ الْوَقْتَيْنِ فَإِنَّهُمْ لَا يَنْطِقُونَ وَلَا يَفْتَرُونَ عَنِ الْبُكَاءِ وَالدُّعَاءِ وَلَا يَشْغَلُونَهُمْ فِي هَذَيْنِ الْوَقْتَيْنِ عَنْ أَصْحَابِهِمْ فَإِنَّهُمْ شُغْلُهُمْ بِكُمْ إِذَا نَطَقْتُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ٢٢٤

﴿٥٧٥١﴾ الباقر عليه السلام: سَأَلَهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى فَقَالَ هِيَ الصَّلَاةُ الظُّهْرُ وَفِيهَا فَرَضَ اللَّهُ الْجُمُعَةَ وَفِيهَا السَّاعَةُ الَّتِي لَا يَسْأَلُ اللَّهُ فِيهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ خَيْرًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٩ ص: ٢٨٩

﴿٥٧٥٢﴾ الباقر عليه السلام: فَإِذَا زَالَتْ صَلَّى تَمَانِي رَكَعَاتٍ وَهِيَ صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ تَفْتَحُ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٢٢٧

﴿٥٧٥٣﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ أَبِي إِذَا طَلَبَ الْحَاجَةَ طَلَبَهَا عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ فَإِذَا أَرَادَ ذَلِكَ قَدَّمَ شَيْئًا فَتَصَدَّقَ بِهِ وَشَمَّ شَيْئًا مِنْ طِيبٍ وَرَاحَ إِلَى الْمَسْجِدِ وَدَعَا فِي حَاجَتِهِ بِمَا شَاءَ اللَّهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

﴿٥٧٥٤﴾ الباقر عليه السلام: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يُصَلِّي مِنَ النَّهَارِ شَيْئًا حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ فَإِذَا زَالَتْ صَلَّى تَمَانِي رَكَعَاتٍ وَهِيَ صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ تَفْتَحُ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ وَتَهْبُ الرِّيَّاحُ وَيَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى خَلْقِهِ فَإِذَا فَاءَ الْفَيْ ذِرَاعًا صَلَّى الظُّهْرَ أَرْبَعًا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٢٢٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۴۸﴾ هرگاه خورشید به وسط آسمان رسید، آن لحظه‌ای است که درهای رحمت گشوده شود، و انتظار یاری فرشتگان و اجابت الهی می‌رود.
﴿۵۷۴۹﴾ به‌هنگام غروب خورشید دعا کنید، که در این اوقات درهای آسمان به روی مردم باز می‌شود.

﴿۵۷۵۰﴾ ملائکه شبانه‌روزی که حافظ مردم و موجودات هستند، نزد آن ملائکه‌ای که در حائر امام حسین می‌باشند، می‌آیند و با آنان مصافحه می‌کنند. ولی ایشان از شدت گریه جوابشان را نمی‌گویند. آنان در انتظار تکلم ایشان هستند تا زوال آفتاب و روشن شدن طلوع فجر. سپس راجع به موضوعی از امر آسمان جو یا می‌شوند. آنان مابین زوال آفتاب و طلوع فجر سخن نمی‌گویند و از گریه و دعا خسته نمی‌شوند و در آن دو وقت از یاران خود روگردان نخواهند شد. زیرا هروقت شما سخن بگویید، متوجه شما هستند.

﴿۵۷۵۱﴾ در پاسخ پرسش از معنای فرمایش خداوند که می‌فرماید: بر تمام نمازها و به‌خصوص بر نماز میانه محافظت کنید، فرمود: مقصود نماز ظهر است، و در همان وقت، خداوند نماز جمعه را واجب فرمود؛ در آن روز وقتی است که هیچ بنده مسلمانی در آن لحظه از خداوند خیری را نمی‌خواهد، مگر اینکه خدا به او عطا می‌فرماید.

﴿۵۷۵۲﴾ آنگاه که آفتاب از خط نصف‌النهار می‌گذشت، هشت رکعت نماز (نافله ظهر) که آن را نماز اوایین می‌نامید به جا می‌آورد، در این ساعت است که درهای آسمان گشوده می‌شود و دعاها مستجاب می‌گردد.

﴿۵۷۵۳﴾ پدرم وقتی نیازی داشت به‌هنگام زوال ظهر آن را از خداوند درخواست می‌کرد، وقتی می‌خواست درخواست کند ابتدا صدقه‌ای می‌داد و بوی خوش استفاده می‌کرد و به مسجد می‌رفت و برای حاجت خود دعا می‌کرد.

﴿۵۷۵۴﴾ پیامبر خدا ﷺ در روز هیچ نمازی به جا نمی‌آورد، تا هنگام زوال آفتاب، و چون آفتاب از خط نصف‌النهار می‌گذشت، هشت رکعت نماز (نافله ظهر) که آن را نماز اوایین می‌نامید به جا می‌آورد، در این ساعت است که درهای آسمان گشوده می‌شود و دعاها مستجاب می‌گردد، و بادهای رحمت الهی (یا بادهای مفید برای خلائق مثل باد شرطه و غیره) وزیدن آغاز می‌کند، و خداوند سبحان نظر شفقت و مرحمت به آفریدگان می‌افکند، و چون سایه یک ذراع (یا دو قدم) می‌گذشت، چهار رکعت نماز ظهر را می‌خواند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٧٥٥﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ عَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا زَالَتْ الشَّمْسُ صَلَّى وَدَعَا ثُمَّ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ شَجَرَةَ النُّبُوَّةِ إِلَى آخِرِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٠

﴿٥٧٥٦﴾ الصادق عليه السلام: أَوَّلُ صَلَاةٍ افْتَرَضَهَا اللَّهُ عَلَى عِبَادِهِ دُعَاءُ صَلَاةِ الظُّهْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٧٠

٢٧-٢-٣-٤-٥-٦-٣-بَعْدَ الظُّهْرِ
﴿٥٧٥٧﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ فِي أَرْبَعَةِ مَوَاطِنَ فِي الْوُتْرِ وَبَعْدَ الْفَجْرِ وَبَعْدَ الظُّهْرِ وَبَعْدَ الْمَغْرَبِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧
﴿٥٧٥٨﴾ الصادق عليه السلام: الْوَقْتُ الَّذِي لَا يُرَدُّ فِيهِ الدُّعَاءُ هُوَ مَا بَيْنَ وَقْتِكُمْ فِي الظُّهْرِ إِلَى وَقْتِكُمْ فِي الْعَصْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٧
٢٨-٢-٣-٤-٥-٦-٣-بَعْدَ الْعَصْرِ

﴿٥٧٥٩﴾ الباقر عليه السلام: أُطْلِبَ الْإِجَابَةُ عِنْدَ افْتِشَارِ الْجُلْدِ وَعِنْدَ إِفَاضَةِ الْعُبْرَةِ وَعِنْدَ قَطْرَةِ الْمَطَرِ وَإِذَا كَانَتْ الشَّمْسُ فِي كِبِدِ السَّمَاءِ أَوْ زَاغَتْ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ يُفْتَحُ فِيهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ يُرْجَى فِيهَا أَعْوَانُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَالْإِجَابَةُ مِنَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٦
﴿٥٧٦٠﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ الْعَصْرَ هِيَ السَّاعَةُ الَّتِي عَصَى آدَمُ فِيهَا رَبَّهُ فَفَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى أُمَّتِي الْوُقُوفَ وَالتَّضَرُّعَ وَالدُّعَاءَ فِي أَحَبِّ الْمَوَاضِعِ إِلَيْهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٣ ص: ٥٥٠
﴿٥٧٦١﴾ الحسين عليه السلام: فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لَأَنَّ بَعْدَ الْعَصْرِ سَاعَةُ عَصَى آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَبَّهُ فَافْتَرَضَ اللَّهُ عَلَى أُمَّتِي الْوُقُوفَ وَالتَّضَرُّعَ وَالدُّعَاءَ فِي أَحَبِّ الْمَوَاضِعِ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مَوْضِعُ عَرَفَاتٍ وَتَكْفَلُ بِالْإِجَابَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٢

٢٩-٢-٣-٤-٥-٦-٣-بَعْدَ صَلَاةِ الْعَصْرِ
﴿٥٧٦٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَإِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ بِهِ فَادْعُ بِهِ بَعْدَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ أَوْ بَعْدَ صَلَاةِ الْعَصْرِ ثُمَّ سَمِّ مَا أَرَدْتَ مِنْ حَوَائِجِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٧٩
٣٠-٢-٣-٤-٥-٦-٣-الْمَسَاءُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۵۵﴾ امام سجاد علیه السلام هنگام زایل شدن سایه - ظهر شرعی - ، نماز می‌خواند و دعا می‌کرد و بر پیامبر درود می‌فرستاد و می‌فرمود: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ شَجَرَةَ النَّبُوَّةِ إِلَى آخِرِهِ».

﴿۵۷۵۶﴾ نماز ظهر نخستین نمازی است که خداوند متعال بر بندگانش واجب فرموده است.

۲۷-۲-۳-۵-۴-۶-۳- بعد از ظهر

﴿۵۷۵۷﴾ دعا در چهار موقعیت مستجاب می‌شود: در نماز وتر، بعد از صبح، بعد از ظهر، و بعد از مغرب.

﴿۵۷۵۸﴾ زمانی که دعا در آن رد نمی‌شود، آن بین ظهر و عصر است.

۲۸-۲-۳-۵-۴-۶-۳- عصر

﴿۵۷۵۹﴾ به‌هنگام لرزش تن، ریزش اشک، بارش باران و رسیدن خورشید به وسط آسمان منتظر اجابت باش، که در این ساعات درهای رحمت گشوده می‌شود و کمک فرشتگان و اجابت الهی مورد امید است.

﴿۵۷۶۰﴾ عصر همان ساعتی است که آدم خدا را نافرمانی کرد و خدا بر اتمم وجوب کرد، وقوف و زاری و درخواست در بهترین موقعیت‌ها را.

﴿۵۷۶۱﴾ فرمود عصر همان ساعتی است که آدم گناه کرد خدا را و خدا بر اتمم فرض کرد وقوف و زاری و درخواست در بهترین جاها را و برای آن‌ها ضامن بهشت شد و ساعتی که مردم از عرفات برگردند، همان ساعت است که خدا کلماتی را به آدم تلقین کرد و توبه او را پذیرفت و او بسیار توبه‌پذیر و مهربان است.

۲۹-۲-۳-۵-۴-۶-۳- بعد از نماز عصر

﴿۵۷۶۲﴾ هرگاه خواستی خدا را بخوانی، بعد از نماز صبح یا نماز عصر با آن دعا خداوند را بخوان، سپس نام ببر آنچه از حوائج را که می‌خواهی.

۳۰-۲-۳-۵-۴-۶-۳- عصر

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٥٧٦٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدعاءُ عِنْدَ الصَّبَاحِ وَ الْمَسَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢٧٦

﴿٥٧٦٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله إِذَا أَصْبَحَ وَ أَمْسَى دَعَا بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ؛ بحار الأنوار ج:

٨٣ ص: ٢٨١

﴿٥٧٦٥﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ بِدُعَاءِ الْعَشَرَاتِ عِنْدَ الصَّبَاحِ وَ عِنْدَ الْمَسَاءِ وَ أَفْضَلُهُ بَعْدَ الْعَصْرِ يَوْمَ

الْجُمُعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢٧١

٣١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- قَبْلُ غُرُوبِ الشَّمْسِ

﴿٥٧٦٦﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ الدُّعَاءَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ قَبْلَ غُرُوبِهَا سُنَّةٌ وَاجِبَةٌ؛ وسائل الشيعة ج:

٧ ص: ٧١

﴿٥٧٦٧﴾ لَا يُؤَافِقُهَا عَبْدٌ فِي صَلَاةٍ يَدْعُو رَبَّهُ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ فَهِيَ مَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَغِيبَ

الشَّمْسُ؛ بحار الأنوار ج: ٥٤ ص: ٢١١

﴿٥٧٦٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ثَلَاثَ سَاعَاتٍ فِي اللَّيْلِ وَ ثَلَاثَ سَاعَاتٍ فِي النَّهَارِ

يُمَجِّدُ فِيهِنَّ نَفْسَهُ فَأَوَّلُ سَاعَاتِ النَّهَارِ حِينَ تَكُونُ الشَّمْسُ هَذَا الْجَانِبَ يَعْنِي مِنَ الْمَشْرِقِ مَقْدَارَهَا

مِنَ الْعَصْرِ يَعْنِي مِنَ الْمَغْرِبِ إِلَى الصَّلَاةِ الْأُولَى وَ أَوَّلُ سَاعَاتِ اللَّيْلِ فِي الثُّلُثِ الْبَاقِي مِنَ اللَّيْلِ إِلَى

أَنْ يَنْفَجِرَ الصُّبْحُ يَقُولُ إِنْى أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ إِنْى أَنَا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ إِنْى أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ إِنْى أَنَا اللَّهُ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ إِنْى أَنَا اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ إِنْى أَنَا اللَّهُ مَالِكُ يَوْمِ الدِّينِ إِنْى

أَنَا اللَّهُ لَمْ أَزَلْ وَ لَا أَزَالُ إِنْى أَنَا اللَّهُ خَالِقُ الْخَيْرِ وَ الشَّرِّ إِنْى أَنَا اللَّهُ خَالِقُ الْجَنَّةِ وَ النَّارِ إِنْى أَنَا

اللَّهُ بَدِئُ كُلِّ شَيْءٍ وَ إِلَى يَعُودُ إِنْى أَنَا اللَّهُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ إِنْى أَنَا اللَّهُ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ إِنْى

أَنَا اللَّهُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِمِّنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ إِنْى أَنَا اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ

الْمُصَوِّرُ لِي الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى إِنْى أَنَا اللَّهُ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ قَالَ ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مِنْ عِنْدِهِ وَ

الْكِبَرِيَاءُ رِداؤُهُ فَمَنْ نَازَعَهُ شَيْئاً مِنْ ذَلِكَ أَكَبَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ ثُمَّ قَالَ مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يَدْعُو بِهِنَّ

مُقْبِلًا قَلْبُهُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَّا قَضَى حَاجَتَهُ وَ لَوْ كَانَ شَقِيحاً رَجَوْتُ أَنْ يُحَوَّلَ سَعِيداً؛ الكافي ج:

٢ ص: ٥١٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۶۳﴾ دعا هنگام صبح و شب

﴿۵۷۶۴﴾ پیامبر خدا ﷺ هنگام صبح و عصر با این دعاها، دعا می‌کرد.

﴿۵۷۶۵﴾ مستحب است که هنگام صبح و شام دعای عشرات خوانده شود، و بهترین وقت

خواندن آن بعد از عصر روز جمعه است.

۳۱-۲-۳-۵-۴-۶-۳- قبل از غروب

﴿۵۷۶۶﴾ دعا پیش از طلوع آفتاب و پیش از غروب آن سنت (و روشی) واجب است.

﴿۵۷۶۷﴾ آن ساعتی که هر بنده در نماز خود پروردگارش را بخواند، دعایش مستجاب است و

آن بین نماز عصر تا غروب آفتاب است.

﴿۵۷۶۸﴾ خدای عزوجل در سه ساعت از شب و سه ساعت از روز خود را تمجید می‌کند، نخست

ساعت‌های روز آنگاه است که خورشید از این سوی یعنی مشرق برآید به اندازه‌ای که در عصر

بالای افق است تا غروب و ادامه یابد تا به وقت نماز نخست (یعنی نماز ظهر) و نخست

ساعت‌های شبانه در ثلث آخر است تا سپیده‌دم. خداوند می‌فرماید: منم پروردگار جهانیان، منم

خداوند فرازنده و بزرگوار، منم خداوند با عزت صاحب حکمت، منم خداوند آمرزنده و مهربور، منم

خداوند بخشاینده و مهربان، منم خداوند مالک روز جزا، منم که همیشه بوده و پیوسته هستم،

منم آفریننده خیر و شر، منم آفریننده بهشت و دوزخ، منم خداوند دانای نهان و عیان، منم خداوند

مالک قدوس سلام مؤمن مهیمن عزیز جبار متکبر، منم خداوند آفریننده جان‌بخش صورتگر، از

آن من است بهترین نام‌ها، منم خداوند بزرگ و والا. راوی می‌گوید: سپس امام صادق علیه السلام

فرمود: از بیان خودش که کبریا و بزرگی براننده حضرت اوست و هر که درباره آن با وی ستیزد

خدایش به دوزخ سرنگون سازد. سپس فرمود: هیچ بنده مؤمنی نیست که این‌ها را بخواند و دل

به درگاه خدای عزوجل داشته باشد جز اینکه خداوند نیازش را برآورد و حتی اگر شقی باشد،

امیدوارم که به سعادت مبدل شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٧٦٩﴾ الصادق عليه السلام: فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَظِلَالُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ قَالَ هُوَ الدُّعَاءُ

قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَهِيَ سَاعَةٌ إِجَابَةٌ: الكافي ج: ٢ ص: ٥٢٢

٣٢-٣-٥-٤-٣-عند غروب الشمس

﴿٥٧٧٠﴾ الدعاءُ عِنْدَ غُرُوبِ الشَّمْسِ؛ البلد الأمين ص: ٢٣

﴿٥٧٧١﴾ الزهراء عليها السلام: أَنَّ تِلْكَ السَّاعَةَ هِيَ إِذَا غَابَ نِصْفُ الْقُرْصِ وَبَقِيَ نِصْفُهُ وَكَانَتْ فَاطِمَةُ

الزهراء عليها السلام تَدْعُو فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ فَيُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ فِيهَا؛ الدعوات ص: ٣٧

٣٣-٣-٥-٤-٣-العشيّة (بين غروب الشمس و أذان المغرب)

﴿٥٧٧٢﴾ الأنعام آية ٥٢: وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ

مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ

﴿٥٧٧٣﴾ الكهف آية ٢٨: وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَ

لَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا

٣-٣-٥-٤-٣-أيام و ليالي الأسبوع

٢-٣-٥-٤-٣-ليلة السبت

﴿٥٧٧٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: دُعَاءُ لَيْلَةِ السَّبْتِ مَرْوِيٌّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعَلَّمَهُ مِنْ جَبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

حَيْثُ رَأَاهُ يَدْعُو بِهِ لَيْلَةَ السَّبْتِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٣٢٨

٣-٣-٥-٤-٣-يوم الأحد

﴿٥٧٧٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْتَجِيبَ اللَّهَ دُعَاءَهُ فَلْيَقُمْ يَوْمَ الْأَحَدِ وَيَتَوَضَّأْ وَيُصَلِّ

رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ وَيَقُولُ وَأَفْوُضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً ثُمَّ يَبْدَأُ

فِي قِرَاءَةِ سُورَةِ الْأَنْعَامِ فَإِذَا بَلَغَ ذَلِكَ الْفَوْزَ الْمُبِينُ يَقُولُ ثَانِيَةً وَأَفْوُضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِحْدَى

عَشْرَةَ مَرَّةً ثُمَّ إِذَا بَلَغَ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ

حَسَنَةً وَفِنَا عَذَابَ النَّارِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَؤُلَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَبِحَقِّ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا

قَاضِيَ الْحَاجَاتِ أَنْ تَقْضِيَ حَاجَتِي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ ثُمَّ إِذَا بَلَغَ إِنْ هُوَ إِلَّا ذَكَرُ لِلْعَالَمِينَ يَقُولُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۶۹﴾ درباره گفتار خدای تبارک و تعالی «و برای خدا سجده کنند آنان که در آسمان‌ها و زمینند خواه‌ناخواه، و سایه‌های آنان در بامداد و شام‌ها» (رعد، آیه ۱۵). فرمود: مقصود از آن دعای پیش از زدن آفتاب و پیش از غروب آن است، و آن ساعت اجابت است.

۳۳-۲-۳-۵-۴-۶-۳- بعد از غروب

﴿۵۷۷۰﴾ دعا هنگام غروب خورشید

﴿۵۷۷۱﴾ آن ساعت، لحظه‌ای است که نیمی از قرص خورشید پنهان شده و نیمی مانده است (هنگام غروب آفتاب). و فاطمه علیها السلام در این لحظات دعا می‌کرد و اجابت می‌شد.

۳۳-۲-۳-۵-۴-۶-۳- بین غروب و اذان مغرب

﴿۵۷۷۲﴾ آیه ۵۲، طرد مکن کسانی را که می‌خوانند پروردگار خود را در بامداد و پسین و رضایش را می‌جویند، از حسابشان چیزی بر تو نیست و از حساب تو هم چیزی بر آنها نیست، که طردشان کنی و از ستمکاران باشی.

﴿۵۷۷۳﴾ آیه ۲۸، با کسانی باش که پروردگار خود را صبح و عصر می‌خوانند، و تنها رضای او را می‌طلبند! و هرگز به‌خاطر زیورهای دنیا، چشمان خود را از آنها برنگیر! و از کسانی که قلبشان را از یاد خود غافل ساختیم اطاعت مکن! همان‌ها که از هوای نفس پیروی کردند، و کارهایشان افراطی است.

۳-۳-۵-۴-۶-۳- روزها و شب‌های هفته

۲-۳-۳-۵-۴-۶-۳- شب شنبه

﴿۵۷۷۴﴾ دعای شب شنبه روایت شده از علی علیه السلام، آن هنگام که جبرئیل را دیدند از او آموختند. او شب شنبه با این الفاظ دعا کرد.

۳-۳-۵-۴-۶-۳- شنبه

﴿۵۷۷۵﴾ هرکس بخواهد خدا دعایش را مستجاب کند، پس روز یکشنبه برخیزد و وضو گرفته و دو رکعت نماز بعد از ظهر به جا آورد و یازده مرتبه بگوید «أَفْوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ: کار خود را به خداوند واگذار می‌کنم که او آگاه به بندگان است»، بعد شروع به خواندن سوره انعام کند و هرگاه رسید به «ذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ»، دو مرتبه بگوید، و «أَفْوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ» را یازده مرتبه تکرار کند و هرگاه به «هَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» رسید، بگوید: «پروردگارا! در دنیا به ما حسنه (علم و عبادت)، و در آخرت حسنه (عفو و مغفرت) عطا کن، خدایا! من از تو می‌خواهم به‌حق این پیامبرانت و به‌حق محمد مصطفی صلی الله علیه و آله ای برآورنده حاجات، در این ساعت حاجت مرا برآور»، بعد هرگاه به «إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ» رسید، چهل و شش بار بگوید «إِيَّاكَ

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٣٤١

٤-٣-٣-٥-٤-٦-٣- لَيْلَةُ الثَّلَاثَاءِ

﴿٥٧٧٦﴾ الرِّسُولُ ﷺ: مَنْ صَلَّى ثَلَاثَةَ ثَلَاثَاتٍ رُكْعَتَيْنِ بَقَرَأَ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَآيَةَ

الْكُرْسِيِّ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ شَهِدَ اللَّهُ مَرَّةً مَرَّةً أَعْطَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٧٦

٥-٣-٣-٥-٤-٦-٣- يَوْمُ الْارْبَعَاءِ

﴿٥٧٧٧﴾ إجابة الدعاء للوقت والحال والمكان وعبادة الأركان والأسماء العظام فالوقت

السَّحَابُ الْقَصَصَةُ يَعْقُوبَ وَقَالَ أَخَاهُ الْغَنَمَةَ الْقَوْمَ لِلثَّلَّةِ الْعَاشِ مِنَ الشَّهْرِ وَقَالَ الْثَّلَّةُ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَدَّ إِلَيْنَا هَذِهِ الْقُرْآنَ الْمَدِينَةَ

أَبْسَلَهُ وَأَسَدَ الْبُيُوتِ وَوَرْدَةَ رَأْسِهِ وَأَرْسَلَ الْأَنْجَارَ فِي سُبُلِ الْبَيْتِ

فِي حَوَاجِمِ نَيْكَ سَاعَةِ الْأَوَّابِينَ وَبَيْنَ الْعِصَاءِ رُؤْيَى مِنْ دَعَا بَيْنَهُمَا يَمُودُ دَعَاؤُهُ وَاجْرُ

الْبَيْلَ لِمَا رَوَى أَنَّهُ يَقَالُ هُنَاكَ هَلْ مِنْ دَاعٍ فَاسْتَجِيبْ لَهُ هَلْ مِنْ مُسْتَعْفِرٍ فَاعْفِرْ لَهُ وَ عِنْدَ

الْإِفْطَارِ وَآخِرَ سَاعَةٍ مِنَ الْجُمُعَةِ وَيَتَبَيَّنُ طُلُوعُ الْفَجْرِ وَالشَّمْسُ وَقِيلَ هِيَ سَاعَةُ الْإِجَابَةِ فِي

الْجُمُعَةُ وَقِيلَ هِيَ عِنْدَ الْجُلُوسِ الْإِمَامِ عَلَى الْمُنْبَرِ وَقِيلَ عِنْدَ غَيْبُوبَةِ نَصْفِ الْقُرْصِ وَفِي يَوْمِ

الْأَرْبَعَاءِ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۷۴

٣-٣-٥-٤-٦-٣- يَوْمُ الْخَمِيسِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

نَعْبُدُكَ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ» بعد بگوید «صل علی محمد و آلہ» و هرگاه به بین دو اسم جلاله خداوند رسید، بگوید: «خدای من! کیست که تو را بخواند و اجابتش نکرده باشی، خدای من! کیست که نزد تو گریه و زاری کرده باشد پس تو به او رحم نکرده باشی؟ خدای من چه کسی است که از تو بریده باشد و تو او را وصل و متصل به خودت نکرده باشی؟ خدای من چه کسی است که از تو کمک و یاری جسته و تو یاری اش نداده باشی؟ خدای من کیست که از تو درخواست مغفرت کرده باشد و تو او را نبخشیده باشی؟ خدایا! کیست که به تو پناه برده باشد و تو پناهِش نداده باشی؟ خدای من کیست که به تو توکل کرده باشد و تو کفایتش نکرده باشی؟ و کیست که به تو تقرب جسته و تو دورش کرده باشی؟ به سویی تو گریخته و تو واگذارش کرده باشی؟ به دادم برس، سوگند می‌دهم تو را ای خدا، که به دادم برس، به دادم برس، خدایا! به دادم برس، سوگند به تو ای خدا، به دادم برس، سوگند به تو ای خدا، ای فریادرس، به فریادم برس، گناهانم را ببخش، ای فریادرس دادخواهان. سوگند به رحمت، ای رحم‌کننده‌ترین رحم‌کنندگان.

۴-۳-۳-۵-۴-۶-۳- شب سه‌شنبه

﴿۵۷۷۶﴾ هرکس در شب سه‌شنبه دو رکعت نماز گزارد و در هر رکعت یک مرتبه سوره حمد و یک مرتبه سوره آیه‌الکرسی و قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ و آیه «شهد الله» را بخواند، خداوند هرچه بخواهد به او می‌دهد.

۵-۳-۳-۵-۴-۶-۳- چهارشنبه

﴿۵۷۷۷﴾ استجابت دعا به زمان، حال، مکان، عبادت و اسم‌های اعظم خدا مرتبط است. و در مورد زمان استجابت دعا، از جمله: سحر، برطبق داستان یعقوب، و نیز گفته شده است: تا پنهان شدن ماه شب دهم برایشان به تأخیر افتاد. و شب جمعه؛ و نیز گفته شده است: وقتی سایه محو می‌شود، و آنگاه که باد می‌وزد، حاجت‌های خود را از خداوند متعال بخواهید، زیرا این وقت‌ها، ساعت توبه‌کنندگان است و بین نماز مغرب و عشاء؛ روایت شده است که هرکس دعا کند، دعایش رد نخواهد شد و آخر شب به‌طوری که روایت شده که در این زمان گفته می‌شود: آیا دعاکننده‌ای هست که او را اجابت کنم، آیا کسی آمرزش می‌خواهد که او را بیامرزم، و در زمان افطار و آخرین ساعات روز جمعه و بین فجر و طلوع خورشید، و نیز گفته شده است: این ساعت اجابت دعا در جمعه است و هنگام نشستن امام روی منبر و زمان پنهان شدن نصف قرص خورشید و در روز چهارشنبه بین ظهر و عصر.

۶-۳-۳-۵-۴-۶-۳- پنجشنبه

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٧٧٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى يَوْمَ الْخَمِيسِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يقرأُ فِي الْأُولَى مِنْهُنَّ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ الْإِخْلَاصَ إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً وَ فِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الثَّالِثَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَ ثَلَاثِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الرَّابِعَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى أَرْبَعِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ كُلَّ رَكَعَتَيْنِ بِتَسْلِيمٍ فَإِذَا سَلَّمَ فِي الرَّابِعَةِ قرأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ إِحْدَى وَ خَمْسِينَ مَرَّةً وَ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ إِحْدَى وَ خَمْسِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَسْجُدُ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ مِائَةَ مَرَّةً وَ تَدْعُو بِمَا شِئْتَ وَ قَالَ ﷺ إِنَّ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ قَالَ هَذَا الْقَوْلَ لَوْ سَأَلَ اللَّهُ فِي زَوَالِ الْجِبَالِ لَزَالَتْ أَوْ فِي نَزُولِ الْغَيْثِ لَنَزَلَ وَ إِنَّهُ لَا يُحْجَبُ مَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ وَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَغْضَبُ عَلَى مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ لَمْ يَسْأَلْهُ حَاجَتَهُ؛ مستدرك الوسائل ج: ٦ ص: ٣٧٧

﴿٥٧٧٩﴾ الرضا ﷺ: قُلْتُ لِلرَّضَا ﷺ وَ كَانَ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ شَيْءٌ ادْعُ اللَّهَ لِي وَ لِمَوَالِيكَ فَقَالَ وَ اللَّهُ إِنْ أَعْمَلَكُمْ لَتَعْرِضَ عَلَيَّ فِي كُلِّ خَمِيسٍ؛ بحار الأنوار ج: ٢٣ ص: ٣٤٨
٣-٧-٣-٥-٤-٣-٦-٣- الجمعة

١-٧-٣-٥-٣-٤-٣-٦-٣- الجمعة حَقًّا وَ حُرْمَةً وَ يَوْمُهُ مِثْلُ لَيْلَتِهِ
﴿٥٧٨٠﴾ الصادق ﷺ: إِنَّ لِلْجُمُعَةِ حَقًّا وَ حُرْمَةً فَإِذَا كَانَ أَنْ تُضَيَّعَ أَوْ تُقَصَّرَ فِي شَيْءٍ مِنْ عِبَادَةِ اللَّهِ وَ التَّقَرُّبِ إِلَيْهِ بِالْعَمَلِ الصَّالِحِ وَ تَرْكِ الْمَحَارِمِ كُلِّهَا فَإِنَّ اللَّهَ يُضَاعِفُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ وَ يَمْحُو فِيهِ السَّيِّئَاتِ وَ يَرْفَعُ فِيهِ الدَّرَجَاتِ قَالَ وَ ذَكَرَ أَنَّ يَوْمَهُ مِثْلُ لَيْلَتِهِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحَيِّيهَا بِالصَّلَاةِ وَ الدُّعَاءِ فَافْعَلْ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤١٤

﴿٥٧٨١﴾ الصادق ﷺ: يَوْمُ الْجُمُعَةِ وَ لَيْلَتُهَا أَرْبَعُ وَ عِشْرُونَ سَاعَةً فِي كُلِّ سَاعَةٍ يُعْتِقُ سَبْعِينَ آلْفَ عَتِيقٍ مِنَ النَّارِ؛ مستدرك الوسائل ج: ٦ ص: ٦٩
٢-٧-٣-٥-٣-٤-٣-٦-٣- لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۷۸﴾ هرکس روز پنجشنبه چهار رکعت نماز بخواند و در رکعت اول یک مرتبه حمد و یازده مرتبه سوره اخلاص و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و بیست و یک مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت سوم یک مرتبه حمد و سی و یک مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را و در رکعت چهارم یک مرتبه حمد و چهل و یک بار «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند و هر دو رکعت به یک سلام. پس هرگاه در رکعت چهارم سلام گفت: پنجاه و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند و پنجاه و یک بار بگوید: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ» سپس به سجده رود و در سجده صد مرتبه بگوید: «یا الله یا الله» و هرچه دوست دارد بخواند و پیامبر ﷺ فرمود: هرکس این نماز را بخواند، اگر از خدا جابه‌جایی کوه‌ها را بخواند جابه‌جا می‌شوند. و اگر بارش باران بخواند، می‌بارد. این نماز حجابی بین او و خدا باقی نمی‌گذارد و خداوند بلندمرتبه بر کسی که این نماز را بخواند و چیزی از خدا نخواهد غضب خواهد کرد.

﴿۵۷۷۹﴾ بین من و امام رضا علیه السلام مسائلی بود، به ایشان عرض کردم برای من و سایر خدمتکارانتان دعا فرمایید، فرمود: به خدا سوگند اعمال شما هر پنجشنبه به من عرضه می‌شود.

۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- جمعه

۱-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- روز جمعه مثل شب جمعه صاحب حق است.

﴿۵۷۸۰﴾ جمعه حق و حرمتی دارد، پس بر توست که فرصت را از دست ندهی و در عبادت خداوند و نزدیک شدن به خدا با عمل صالح و ترک کردن تمام گناهان، کوتاهی نکنی. پس خداوند در آن روز حسنات را چند برابر، و گناهان را محو می‌کند، درجات را بالا می‌برد، همچنان که فرموده است: روز جمعه مانند شب آن است، پس اگر خواستی آن را با نماز و دعا زنده کنی، بکن.

﴿۵۷۸۱﴾ روز و شب جمعه، بیست و چهار ساعت است و در هر ساعت هفتاد هزار نفر از آتش آزاد می‌شوند.

۲-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- شب جمعه

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٧٨٢﴾ الباقِر عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُنَادِي كُلَّ لَيْلَةٍ جُمُعَةً مِنْ فَوْقِ عَرْشِهِ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ إِلَى آخِرِهِ أَلَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُونِي لِدِينِهِ وَدُنْيَاهُ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَأَجِيبُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٧٨

﴿٥٧٨٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الرَّبَّ تَعَالَى يُنْزِلُ أَمْرَهُ كُلَّ لَيْلَةٍ جُمُعَةً إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ وَفِي كُلِّ لَيْلَةٍ فِي الثَّلَاثِ الْأَخِيرِ وَآمَامَهُ (مَلَكَانِ فَيُنَادِي) هَلْ مِنْ تَائِبٍ فَيُتَابَ عَلَيْهِ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَيُغْفَرَ لَهُ هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَيُعْطَى سُؤْلُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٩١

﴿٥٧٨٤﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُنْزِلُ مَلَكًا إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا كُلَّ لَيْلَةٍ فِي الثَّلَاثِ الْأَخِيرِ وَلَيْلَةِ الْجُمُعَةِ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ فَيَأْمُرُهُ فَيُنَادِي هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَأُعْطِيهِ سُؤْلَهُ؛ عِدَّةُ الدَّاعِي ص:

48

﴿٥٧٨٥﴾ أَوْقَاتُ الْإِجَابَةِ... فِي الثُّلُثِ الْآخِرِ مِنْ كُلِّ لَيْلَةٍ وَفِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ كُلِّهَا؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج:

٣٥١ ص: ٩٠

١-٢-٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣- تأخير إجابة الدعاء إلى ليلة الجمعة

﴿٥٧٨٦﴾ إجابة الدعاء للوقت والحال والمكان وعبادة الأركان والأسماء العظام فالوقت السحر لقصة يعقوب وقيل آخرهم إلى غيوبة القمر ليلة العاشر من الشهر وقيل إلى ليلة الجمعة؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

٢-٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣- أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لِيَالِي الْجُمُعِ

﴿٥٧٨٧﴾ الرسول ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ حَلَفَ النَّبِيُّ دَفْعَاتٍ كَثِيرَةً أَنَّهُ لَوْ دُعِيَ بِهِ عَلَى مَاءٍ جَارٍ لَسَكَنَ وَ لَوْ دُعَا بِهِ رَجُلٌ قَدْ بَلَغَ بِهِ الْجُوعُ وَ الْعَطَشُ لَأُطْعِمَهُ اللَّهُ وَ سَقَاهُ وَ لَوْ دُعَا بِهِ عَلَى جَبَلٍ أَنْ يَزُولَ مِنْ مَوْضِعِهِ لَزَالَ وَ لَوْ دُعَا بِهِ لَامْرَأَةٌ قَدْ عَسَرَ عَلَيْهَا وَلَادَتْهَا لَسَهَّلَ اللَّهُ عَلَيْهَا وَلَادَتْهَا وَ لَوْ دُعَا بِهِ رَجُلٌ فِي مَدِينَةٍ وَ الْمَدِينَةُ تَحْتَرِقُ وَ مَنْزِلُهُ فِي وَسْطِهَا لَنَجَا وَ لَمْ يَحْتَرِقْ مَنْزِلُهُ وَ لَوْ دُعَا بِهِ رَجُلٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيْلِ الْجُمُعِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ الْأَدَمِيِّينَ وَ مَا دُعَا بِهِ مَعْمُومٌ أَوْ مَهْمُومٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَ مَا دُعَا بِهِ رَجُلٌ عَلَى سُلْطَانٍ جَائِرٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ فِيهِ وَ لَهُ شَرْحٌ طَوِيلٌ اقْتَصَرْنَا مِنْهُ الدُّعَاءَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَ لَا أَسْأَلُ غَيْرَكَ وَ أَرْغَبُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۸۲﴾ خداوند متعال هر شب جمعه از اول شب تا آخر آن، از بالای عرش ندا می‌دهد: آیا بنده مؤمنی نیست که قبل از طلوع فجر مرا برای دین و دنیایش صدا بزند تا من به او پاسخ بدهم؟

﴿۵۷۸۳﴾ خداوند متعال در هر شب جمعه ملکی به آسمان دنیا از اول شب می‌فرستد و در شب‌های دیگر در ثلث آخر شب و در مقابلش دو ملک، پس به آن‌ها دستور می‌دهد که صدا کند: آیا توبه‌کننده‌ای هست که توبه او را بپذیرم؟ آیا استغفارکننده‌ای هست تا او را ببخشم؟ آیا سؤال‌کننده‌ای هست تا من (خداوند) به وی عطا کنم؟

﴿۵۷۸۴﴾ خدای تبارک و تعالی در ثلث آخر هر شب و در شب جمعه از اول شب فرشته‌ای را از آسمان به دنیا می‌فرستد و به او امر می‌کند که ندا کند، پس او چنین فریاد می‌کند: آیا درخواست‌کننده‌ای هست که خواسته‌اش را بدهم؟

﴿۵۷۸۵﴾ از اوقات استجابت دعا... سه یک آخر از همه شب‌ها و جمعه است.

۱-۲-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳ تأخیر اجابت تا جمعه

﴿۵۷۸۶﴾ استجابت دعا به زمان، حال، مکان، عبادت و اسم‌های اعظم خدا مرتبط است. و در مورد زمان استجابت دعا، از جمله سحر، برطبق داستان یعقوب، و نیز گفته شده است: تا پنهان شدن ماه شب دهم برایشان به تأخیر افتاد. و شب جمعه؛ و نیز گفته شده است: وقتی سایه محو می‌شود، و آنگاه که باد می‌وزد، حاجت‌های خود را از خداوند متعال بخواهید، زیرا این وقت‌ها، ساعت توبه‌کنندگان است و بین نماز مغرب و عشا روایت شده است که هر کس دعا کند دعایش رد نخواهد شد و آخر شب به‌طوری‌که روایت شده که در این زمان گفته می‌شود: آیا دعاکننده‌ای است که او را اجابت کنم، آیا کسی آمرزش می‌خواهد که او را بیامرزم، و در زمان افطار و آخرین ساعات روز جمعه و بین فجر و طلوع خورشید، و نیز گفته شده است: این ساعت اجابت دعا در جمعه است و هنگام نشستن امام روی منبر و زمان پنهان شدن نصف قرص خورشید و در روز چهارشنبه بین ظهر و عصر.

۲-۲-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳ چهل شب جمعه

﴿۵۷۸۷﴾ پیامبر خدا ﷺ فرمودند که: بنده‌ای نیست که این دعا را بخواند مگر آنکه خدای تعالی دعای او را مستجاب گرداند و پیامبر ﷺ چندین مرتبه سوگند یاد کردند؛ آنکه اگر این دعا بر آب روان خوانده شود، می‌ایستد و اگر این دعا را شخصی بخواند که گرسنه یا تشنه باشد او را اطعام می‌کند و سیراب می‌گرداند و اگر این دعا بر کوهی خوانده شود از جهت آنکه از جای خود زایل شود، آن کوه از موضع خود زایل می‌شود و بر زنی اگر خوانده شود که دشوار زاید، خدای تعالی زاییدن او را آسان می‌گرداند و اگر این دعا را شخصی در شهری بخواند و آن شهر بسوزد و خانه او در وسط آن شهر باشد، خانه آن شخص نجات یابد و منزل او را نخواهد سوخت. اگر این دعا را شخصی چهل شب جمعه بخواند، خدای تعالی می‌آمرزد از برای او همه گناهانی که میان او و میان آدمیان باشد و این دعا را غمناکی و اندوهناکی نمی‌خواند مگر آنکه خدای تعالی او را از آن غم و اندوه نجات دهد و این دعا را شخصی بر پادشاه ظالمی نمی‌خواند مگر آنکه خدای حاجت او را برمی‌آورد. و از برای این دعا شرح بسیار است که من به ذکر همین قدر بسنده کردم و دعا این است: ابتدا می‌کنم به نام خدای بخشنده مهربان، خدایا! من از تو

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

بِرَحْمَتِكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩١

٣-٢-٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣- إحياءُ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

درخواست می‌کنم و درخواست نمی‌کنم از غیر تو و خواهش می‌کنم به‌سوی تو و خواهش نمی‌کنم به‌سوی غیر تو، از تو درخواست می‌کنم ای امان‌دهنده ترسندگان و پناه‌دهنده‌ی پناه‌آورندگان، تویی گشاینده امرهای مشکل، تویی صاحب احسان و خیرات، تویی درگذرنده از لغزش‌ها، تویی برطرف‌کننده گناهان، تویی ثواب‌دهنده به نیکویی‌ها، تویی بلندکننده مرتبه‌ها، از تو درخواست می‌کنم به تمام‌ترین درخواست‌ها، همه آن‌ها و برآمده‌ترین آن‌ها که سزاوار نیست از برای بندگان آن که از تو درخواستی کنند مگر به‌حق آن‌ها، ای خدا! ای بخشنده، به‌حق نام‌های تو که نیکویند و به صفت‌های تو که بلندند و به‌حق نعمت‌های تو که شمرده نمی‌شوند و به گرامی‌ترین نام‌های تو بر تو و دوست‌ترین آن‌ها به‌سوی تو و شریف‌ترین آن‌ها نزد تو از روی مرتبه و نزدیک‌ترین آن‌ها از جانب تو از جهت وسیله و واسطه و به‌حق عظیم‌ترین آن‌ها از جهت رسیدن به مقصود و زود اجابت‌ترین آن‌ها از جانب تو به برآوردن مطلوب و به‌حق نام تو که به خزانه سپرده‌شده عظیم بزرگ‌تر بسیار بزرگ است که دوست می‌داری آن را و خشنودی به آن و راضی می‌گرددی از کسی که تو را بخواند به آن نام، پس برآورده‌ای تو دعای او را و واجب است بر تو آنکه محروم نسازی تو درخواست‌کننده خود را و به‌حق هر نامی که آن از برای توسل در تورات و انجیل و زبور و قرآن و به هر نامی که از برای توسل که تعلیم کرده‌ای تو آن را به احدی از آفریدگان خود یا تعلیم نکرده‌ای تو آن را به کسی و به‌حق هر نامی که تو را خوانده‌اند به آن نام بردارندگان عرش تو و فرشتگان تو و برگزیده‌های تو از آفریدگان تو و به‌حق سؤال‌کنندگان از تو و خواهش‌کنندگان به‌سوی تو و پناه‌برندگان به تو و زاری‌کنندگان نزد تو و به‌حق هر بنده عبادت‌کننده از برای تو در صحرا و بیابان، یا در دریا، یا در زمین هموار، یا در کوهستان تو را می‌خوانم، خواندن کسی که سخت و بسیار است حاجت او، و بزرگ است تقصیر و گناه او و نزدیک شده است حال او به هلاکت، سست گشته است توانایی او و خواندن کسی که اعتماد ندارد به چیزی از کردار خود و نمی‌یابد برای گناه خود آمرزنده‌ای غیر تو و نه از برای سعی خود در طاعات سوای تو گریخته‌ام از خوف عذاب تو به‌سوی تو، درحالی که نیستم امتناع‌کننده و نه سرپیچی‌کننده از بندگی کردن تو. ای همراه هر درویش پناه‌آورنده، از تو درخواست می‌کنم به‌حق آن که تویی، خدایی نیست مگر تو که رحم‌کننده و بخشنده و آفریننده آسمان‌ها و زمینی، تو صاحب عظمت و بخشنده‌ای، تو دانای غایب و حاضری، بخشنده مهربانی، تویی پروردگار و منم بنده تو و تویی صاحب و منم مملوک تو و تویی قوی و غالب و منم خوار و ذلیل و تویی توانگر و بی‌نیاز و منم درویش و محتاج و تویی زنده و منم مرده و تویی باقی و منم برطرف‌شونده و تویی نیکوکار و منم بدکار و تویی آمرزنده و منم گناهکار و تویی رحم‌کننده و منم خطاکار و تویی آفریدگار و منم آفریده‌شده و تویی توانا و منم ناتوان و تویی بخشنده و منم سؤال‌کننده و تویی امان‌دهنده و منم ترسنده و تویی روزی‌دهنده و منم روزی‌داده‌شده و تویی سزاوارترین کسی که شکایت‌م را نزدش بیاورم و طلب فریادرسی کنم از او و امیدوارم از او از جهت آنکه چه‌بسا گناهکاری که تو او را آمرزیده‌ای و بسا بدکاری که درگذشتی از تقصیر او، پس بیامرز مرا و درگذر از تقصیر من و رحم کن مرا و سلامتی ده مرا از آنچه نازل شده است به من و رسوا مکن مرا به سبب آنچه ظلم کردم بر نفس خود و بگیر دست مرا و دست پدر و مادر مرا و فرزند مرا و رحم کن مرا به شفقّت خود ای صاحب بزرگی و بخشش و ای رحم‌کننده‌ترین رحم‌کنندگان.

۳-۲-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- بیدار بودن شب جمعه

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٥٧٨٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ لِلْجُمُعَةِ حَقًّا وَ حُرْمَةً فَإِيَّاكَ أَنْ تُضَيِّعَ أَوْ تُقْصِرَ فِي شَيْءٍ مِنْ عِبَادَةِ اللَّهِ وَ التَّقَرُّبِ إِلَيْهِ بِالْعَمَلِ الصَّالِحِ وَ تَرْكِ الْمَحَارِمِ كُلِّهَا فَإِنَّ اللَّهَ يُضَاعِفُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ وَ يَمْحُو فِيهِ السَّيِّئَاتِ وَ يَرْفَعُ فِيهِ الدَّرَجَاتِ قَالَ وَ ذَكَرَ أَنَّ يَوْمَهُ مِثْلُ لَيْلَتِهِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحَيِّيَهَا بِالصَّلَاةِ وَ الدُّعَاءِ فَأَفْعَلْ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٢١٤

﴿٥٧٨٩﴾ المجتبى عليه السلام: رَأَيْتُ أُمِّي فَاطِمَةَ عَافِيَا قَامَتْ فِي مِحْرَابِهَا لَيْلَةَ جُمُعَتِهَا فَلَمْ تَزَلْ رَاكِعَةً سَاجِدَةً حَتَّى اتَّضَحَ عَمُودُ الصُّبْحِ وَ سَمِعْتُهَا تَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ تُسَمِّيهِمْ وَ تُكثِرُ الدُّعَاءَ لَهُمْ وَ لَا تَدْعُو لِنَفْسِهَا بِشَيْءٍ فَقُلْتُ لَهَا يَا أُمَّاهُ لِمَ لَا تَدْعُونَ لِنَفْسِكَ كَمَا تَدْعُونَ لِغَيْرِكَ فَقَالَتْ يَا بُنَى الْجَارِ ثُمَّ الدَّارِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٣ ص: ٨١

٢-٢-٧-٣-٣-٥-٤-٣-٦-٣- أدعية لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ

﴿٥٧٩٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِجْلِسْ يَا كَمِيلُ إِذَا حَفِظْتَ هَذَا الدُّعَاءَ فَادْعُ بِهِ كُلَّ لَيْلَةِ جُمُعَةٍ أَوْ فِي الشَّهْرِ مَرَّةً أَوْ فِي السَّنَةِ مَرَّةً أَوْ فِي عُمْرِكَ مَرَّةً تَكْفُفَ وَ تَنْصِرَ وَ تُرْزِقَ وَ لَنْ تُعْذَرَ الْمَغْفِرُهَا كَمِيلُ أَوْ جَبَّ لَكَ طَوْلُ الصُّحْبَةِ لَنَا أَنَّ نَجُودَ لَكَ بِمَا سَأَلْتَ ثُمَّ قَالَ اكْتُبْ؛ اقبال الأعمال ص: ٧٠٦

﴿٥٧٩١﴾ الحجة عليه السلام: أَنَا بَيْنَ النَّائِمِ وَ الْيَقْظَانِ قَالَ وَ كَانَ يَأْتِينِي خَمْسَ لَيَالٍ مُتَوَالِيَاتٍ يُكْرِرُ عَلَيَّ هَذَا الْقَوْلَ وَ الدُّعَاءَ حَتَّى حَفِظْتُهُ وَ انْقَطَعَ عَنِّي مَجِيئُهُ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٥١ ص: ٣٠٧

﴿٥٧٩٢﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمَكْرُوبِ وَ الْمَلْهُوفِ وَ مَنْ قَدْ آغَيْتُهُ الْحِيلَةُ وَ أَصَابَتْهُ بَلِيَّةٌ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ يَقُولُهَا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ إِذَا فَرَغَ مِنَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ مِنَ الْعِشَاءِ أَلَا خَيْرَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ١٩١

﴿٥٧٩٣﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ بِهَذَا الدُّعَاءِ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٢٨٩

﴿٥٧٩٤﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ البلد الأمين ص: ٦٦

﴿٥٧٩٥﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ وَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَ لَيْلَةَ عَرَفَةَ وَ يَوْمَ عَرَفَةَ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛

بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٢٩٤

٢-٢-٧-٣-٣-٥-٤-٣-٦-٣- لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ بَعْدَ نِصْفِ اللَّيْلِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۸۸﴾ جمعه حق و حرمتی دارد، پس بر توسل که فرصت را از دست ندهی و در عبادت خداوند و نزدیک شدن به خدا با عمل صالح و ترک کردن تمام گناهان، کوتاهی نکنی. پس خداوند در آن روز حسنات را چند برابر، و گناهان را محو می‌کند، درجات را بالا می‌برد، همچنان که فرموده است: روز جمعه مانند شب آن است، پس اگر خواستی آن را با نماز و دعا زنده کنی، بکن.

﴿۵۷۸۹﴾ شب‌های جمعه، مادرم فاطمه علیها السلام را می‌دیدم که تا طلوع صبح، در محرابش، مشغول رکوع و سجود و عبادت پروردگار است، و می‌شنیدم که برای مؤمنین دعا می‌کند و در دعایش نام آن‌ها را ذکر می‌کند ولی برای خود دعا نمی‌کند، به او گفتم: مادرم! چرا برای خود دعا نمی‌کنی؟ آن حضرت در جواب می‌فرمود: پسر! اول باید همسایه را دعا کرد و بعد خود را.

۴-۲-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- دعاهای شب جمعه

﴿۵۷۹۰﴾ ای کمیل! هرگاه این دعا را حفظ کردی، هر شب جمعه یا هر ماه یا هر سال یک‌بار، و یا حداقل یک‌بار در عمرت آن را بخوان؛ بس است و به تو کمک می‌شود و روزی خواهی گرفت و آمرزش را از دست نخواهی داد و ای کمیل! به‌خاطر طول همراهی با ما، واجب است که هرچه از ما بخواهی به تو بدهیم. بعد فرمود: دعا را بنویس.

﴿۵۷۹۱﴾ تا پنج شب در همان وقت امام زمان در حالتی بین خواب و بیداری تشریف می‌آورد و آن دعا را برایم تکرار می‌کرد تا آنکه آن را حفظ کردم و دیگر شب جمعه بعد تشریف نیاورد. ﴿۵۷۹۲﴾ دعای گرفتار و دل‌سوخته و کسی که در چاره‌جویی عاجز شده و دچار مصیبتی شده است؛ این دعا را شب جمعه هرگاه نماز واجب عشا به پایان رسید، بگوید «خدایی جز تو نیست! پاک و منزهی، و من از ستمکارانم» (ذکر یونسیه).

﴿۵۷۹۳﴾ مستحب است شب جمعه این دعا را بخواند.

﴿۵۷۹۴﴾ مستحب است که در شب جمعه این دعا را بخواند.

﴿۵۷۹۵﴾ مستحب است که در شب جمعه و روز جمعه و شب عرفه و روز عرفه این دعا خوانده شود.

۵-۲-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- شب جمعه بعد از نیمه‌شب

﴿۱۵۹۹﴾

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٧٩٦﴾ الْحِجَّةُ الْكُبْرَى: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى حَاجَةٌ فَلْيَغْتَسِلْ فِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ بَعْدَ نِصْفِ اللَّيْلِ وَ يَأْتِ مُصَلَّاهُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ يقرأُ فِي الْأُولَى الْحَمْدَ فَإِذَا بَلَغَ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ كَرَّرَهَا مِائَةَ مَرَّةٍ وَتَيْمُّ فِي الْمِائَةِ إِلَى آخِرِهَا ثُمَّ يقرأُ التَّوْحِيدَ مَرَّةً ثُمَّ يركعُ وَيَسْجُدُ وَيَسْبُحُ فِيهِمَا سَبْعَةً سَبْعَةً ثُمَّ يُصَلِّي الثَّانِيَةَ كَالْأُولَى ثُمَّ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٣٩٦

٦-٢-٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣- التُّلُثُ الْآخِرُ مِنْ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ

﴿٥٧٩٧﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ... وَفِي الثَّلَاثِ الْأَخِيرِ مِنْ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ: بَحَارُ الْأَنْوَارِ

ج: ۹۰ ص: ۳۵۳

﴿٥٧٩٨﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ بِدُعَاءِ الْفَرَجِ فِي سَحَرِ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ؛ الْمَصْبَاحُ لِلْكَفَمِيِّ ص: ٩٥

﴿٥٧٩٩﴾ الباقِرُ عليه السلام: يَقْرَأُ فِي الثَّلَاثِ الْآخِرِ مِنْ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ سُورَةَ الْقَدْرِ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً ثُمَّ

يَدْعُو بِمَا يُرِيدُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١١١

٧-٢-٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣ الدعاء بعد الصلاة ليلة الجمعة

﴿٥٨٠٠﴾ صَلَاةٌ أُخْرَى لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ لِلْحَوَائِجِ آخِرَ اللَّيْلِ أَرْبَعُ رَكَعَاتٍ تَقْرَأُ فِي الْأَوَّلَى الْحَمْدَ مَرَّةً وَبِسَ مَرَّةً ثُمَّ تَرْمَعُ فَإِذَا رَفَعْتَ رَأْسَكَ مِنَ الرُّكُوعِ تَقْرَأُ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ تَرَدَّدَ ذِكْرُهَا مِائَةَ مَرَّةً وَتَقْرَأُ فِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّتَيْنِ وَبِسَ مَرَّةً وَتَقْنَتُ وَتَرْمَعُ وَتَرْفَعُ رَأْسَكَ وَتَقْرَأُ الْمُقَدَّمَ ذِكْرُهَا مِائَةَ مَرَّةً ثُمَّ تَسْجُدُ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ السَّجْدَتَيْنِ تَشْهَدُ وَتَنْهَضُ إِلَى الثَّالِثَةِ مِنْ غَيْرِ تَسْلِيمٍ فَتَقْرَأُ الْحَمْدَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَبِسَ مَرَّةً فَإِذَا رَفَعْتَ رَأْسَكَ مِنَ الرُّكُوعِ تَقْرَأُ فَسَيَكْفِيكَهُمْ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ مِائَةَ مَرَّةً وَتَقْرَأُ فِي الرَّكْعَةِ الرَّابِعَةِ الْحَمْدَ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ وَبِسَ مَرَّةً وَتَقْرَأُ بَعْدَ الرُّكُوعِ رَبِّ إِنِّي مَسْنِي الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ فَإِذَا سَلَّمْتَ سَجَدْتَ وَاسْتَغْفَرْتَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةً وَتَضَعُ خَدَّكَ الْأَيْمَنَ عَلَى الْأَرْضِ وَتُصَلِّي عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ مِائَةَ مَرَّةً وَتَضَعُ خَدَّكَ الْأَيْسَرَ عَلَى الْأَرْضِ وَتَقْرَأُ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ وَتَدْعُو بِمَا شِئْتَ يُسْتَجَابُ لَكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣٢١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۷۹۶﴾ هرکس نزد خداوند حاجتی داشته باشد پس نیمه شب جمعه، غسل کند و به محل نماز برود، دو رکعت نماز بخواند، در رکعت اول حمد بخواند و وقتی به «إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ» رسید، آن را صد مرتبه تکرار کند و بعد از اتمام، صد مرتبه تا آخر سوره بخواند؛ سپس یک مرتبه سوره توحید را بخواند و بعد به رکوع و سجده برود و در آن ها ذکر رکوع و سجده را هفت بار تکرار کند؛ بعد در رکعت دوم نیز مانند رکعت اول. سپس با این دعا خدا را بخواند.

﴿۵۷۹۷﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی گردد، مانند روز جمعه و شب آن و... در یک سوم باقی مانده از شب جمعه.

﴿۵۷۹۸﴾ مستحب است که در سحر جمعه دعای فرج خوانده شود.

﴿۵۷۹۹﴾ در ثلث آخر شب جمعه پانزده مرتبه سوره قدر را بخواند و بعد هرچه می خواهد دعا کند.

﴿۵۸۰۰﴾ نماز دیگری برای حاجت ها: در آخر شب جمعه چهار رکعت نماز بگزار. در رکعت اول

یک مرتبه حمد و یک مرتبه یس را بخوان، سپس به رکوع برو و آنگاه که سرت را از رکوع برداشتی «وَ إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَ لِيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ» را صد مرتبه تکرار کن و در رکعت دوم دو مرتبه حمد و یک مرتبه یس را بخوان و قنوت بگو و به رکوع برو و سرت را بلند کن و ذکر ی که گفته شد را صد مرتبه بگو، سپس به سجده برو و زمانی که از دو سجده فارغ شدی، تشهد بگو و برای بار سوم بلند شو بدون گفتن سلام و سوره حمد را سه مرتبه بخوان و یک مرتبه یس و هرگاه سرت را از رکوع بلند کردی «فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ» خداوند به زودی کفایت کند شما را از ایشان و اوست شنوای دانا» را صد مرتبه بخوان. و در رکعت چهارم چهار مرتبه سوره حمد و یک مرتبه یس بخوان. و بعد از رکوع بگو «پروردگارا به من بیماری رسیده و تو مهربان ترین مهربان های» و آنگاه که سلام گفتی به سجده برو و صد مرتبه استغفار کن و گونه راست را بر زمین بگذار و بر محمد و خاندانش صد مرتبه درود فرست و گونه چپ را بر زمین بگذار و بخوان «إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ» امر اوست که چون چیزی را خواهد، گویدش باش و می باشد»، و بعد هر آنچه می خواهی را بخواه، پس اگر خدا بخواد مستجاب می شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٨٠١﴾ صَلَاةُ الْخَضِرِ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ أَرْبَعُ رَكَعَاتٍ بِتَسْلِيمَيْنِ تَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ مِائَةَ مَرَّةً وَذَا التَّنْوِيلُ ذَهَبَ إِلَى قَوْلِهِ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَفْوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِلَى قَوْلِهِ تَعَالَى سُوءُ الْعَذَابِ فَإِذَا فَرَعْتَ مِنْ صَلَاتِكَ قُلْتَ مِائَةَ مَرَّةً لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ثُمَّ تَسْأَلُ حَاجَتَكَ فَإِنَّهَا مَقْضِيَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٨٤

﴿٥٨٠٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ رُكْعَتَيْنِ يقرأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خَمْسِينَ مَرَّةً وَ يَقُولُ فِي آخِرِ صَلَاتِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ الْعَرَبِيِّ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ كَانَمَا قرأَ الْقُرْآنَ اثْنَيْ عَشَرَ أَلْفَ مَرَّةً وَ رَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْجُوعَ وَ الْعَطَشَ وَ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُلَّ هَمٍّ وَ حُزْنٍ وَ عَصَمَهُ مِنْ إِبْلِيسَ وَ جُنُودِهِ وَ لَمْ يَكُتُبْ عَلَيْهِ خَطِيئَةُ الْبُتَّةِ وَ خَفَّفَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ فَإِنْ مَاتَ فِي يَوْمِهِ أَوْ لَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيداً وَ رَفَعَ عَنْهُ عَذَابُ الْقَبْرِ وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهُ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ وَ تَقَبَّلَ صَلَاتَهُ وَ صِيَامَهُ وَ اسْتَجَابَ دُعَاءَهُ وَ لَمْ يَقْبُضْ مَلَكُ الْمَوْتِ رُوحَهُ حَتَّى يَجِيئَهُ رِضْوَانُ بَرِيحَانِ الْجَنَّةِ وَ شَرَابٌ مِنَ الْجَنَّةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٨٤

٨١

﴿٥٨٠٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ رُكْعَتَيْنِ يقرأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ الْإِخْلَاصَ سَبْعِينَ مَرَّةً فَإِذَا فَرَعَ مِنْ صَلَاتِهِ يَقُولُ اسْتَغْفِرُ اللَّهَ سَبْعِينَ مَرَّةً فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا ثَوَابُ هَاتَيْنِ الرُّكْعَتَيْنِ قَالَ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً إِنْ جَمِيعَ أُمَّتِي لَوْ دَعَا لَهُمْ هَذَا الْمُصَلِّي بِهَذِهِ الصَّلَاةِ وَ بِهَذَا الْاسْتِغْفَارِ لَأَخَذَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ الْجَنَّةَ بِشَفَاعَتِهِ وَ يُعْطِيهِ اللَّهُ بِكُلِّ حَرْفٍ قرأَ فِي هَذَا الْاسْتِغْفَارِ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ دُوراً فِي كُلِّ دَارٍ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ فَصُورُ فِي كُلِّ قَصْرِ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ حُجْرٌ فِي كُلِّ حُجْرَةٍ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ صِفَافٌ فِي كُلِّ صَفَّةٍ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ يُبَوِّتُ فِي كُلِّ بَيْتٍ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ خَزَائِنُ فِي كُلِّ خَزِينَةٍ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ أَسْرَةٌ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ فُرُشٌ عَلَى كُلِّ فَرْشٍ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ وَ سَائِدٌ وَ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ جَوَارٍ لِكُلِّ جَارِيَةٍ مِنْهُنَّ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ وَ صَائِفٌ وَ وَلَدَانُ فِي كُلِّ بَيْتٍ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ صَحَافٌ فِي كُلِّ صَحِيفَةٍ بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ أَلْوَانُ الطَّعَامِ لَا يُشَبُّهُ رِيحُهُ وَ لَا طَعْمُهُ بَعْضُهُ بَعْضاً يُعْطِي اللَّهُ كُلَّ هَذَا الثَّوَابِ لِمَنْ صَلَّى هَاتَيْنِ الرُّكْعَتَيْنِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٨٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۸۰۱﴾ نماز حضرت خضر علیه السلام؛ شب جمعه چهار رکعت نماز بخوان، با دو سلام و در هر رکعت یک مرتبه حمد و صد مرتبه بگو «ذا النون اذ ذهب تا قوله المؤمنین» و «أَفَوْضُ أُمْرِي إِلَى اللَّهِ تا قوله تعالى سُوءُ الْعَذَابِ» پس هرگاه نمازت به پایان رسید، صد مرتبه بگو «لا حول و لا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ» سپس از خداوند حاجتت را بخواه، برآورده شده است اگر خداوند بخواهد.

﴿۵۸۰۲﴾ هر کس شب جمعه دو رکعت نماز بگزارد و در هر رکعت پنجاه مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بگوید و در پایان نمازش بگوید «خدایا! درود فرست بر پیامبر عربی»، خدا همه گناهان پیشین و پسین او را تا این شب بیامرزد و گویی دوازده هزار بار قرآن را خوانده و خداوند روز قیامت از او گرسنگی و تشنگی را رفع می کند و همه غم و اندوه را از بین می برد و او را از شیطان و سپاهش محفوظ نگاه می دارد و قطعاً خطاهای او را نخواهند نوشت و خداوند بلندمرتبه سختی های مرگ را بر او سبک خواهد ساخت. و اگر در این روز یا شبش بمیرد، شهید مرده است و عذاب قبر را از او برمی دارد و چیزی از خداوند نخواهد مگر اینکه به او بدهد و نماز و روزه اش را می پذیرد و دعایش را اجابت فرماید.

﴿۵۸۰۳﴾ هر کس در شب جمعه دو رکعت نماز گزارد و در هر رکعت یک مرتبه حمد و هفت مرتبه اخلاص بخواند، پس هرگاه نمازش تمام شد، هفتاد بار «استغفرالله» بگوید. از پیامبر خدا درباره ثواب این دو رکعت پرسیده شد؛ فرمودند: به آن خدایی که به حق مرا به پیامبری برانگیخت، کسی که این دو رکعت را بخواند، اگر با این نماز و این استغفار، برای تمام امتم دعا کند، به شفاعت او از خداوند برای آن ها بهشت خواهد گرفت. و خداوند برای هر حرفی که در این استغفار خوانده، به او به تعداد ستارگان آسمان خانه ای می دهد. و در هر خانه به تعداد ستارگان آسمان قصرهایی و در هر قصر به تعداد ستارگان آسمان اتاق هایی و در هر اتاق به تعداد ستارگان آسمان ایوان هایی است که در هر ایوان به تعداد ستارگان آسمان، جایگاه هایی است که در هر جایگاه به تعداد ستارگان آسمان، جایگاه گنجینه هایی که در هر گنجینه به تعداد ستارگان آسمان، تخت هایی که بر روی هر تخت به تعداد ستارگان آسمان، فرش هایی است که بر روی هر فرش به تعداد ستارگان آسمان، پستی هایی و به تعداد ستارگان آسمان کنیزانی و برای هر کنیز به تعداد ستارگان آسمان، خادم ها و پسرهایی در هر خانه به تعداد ستارگان آسمان، کاسه های بزرگی و در هر کاسه به تعداد ستارگان آسمان، غذاهای رنگارنگ که بو و طعم آن ها مانند ندارد و تمام این ثواب را خداوند به کسی که این دو رکعت را بخواند می دهد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٣-٧-٣-٥-٤-٣- يومُ الجمعة

﴿٥٨٠٤﴾ الرسول ﷺ: فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِهِذِهِ الْأَسْمَاءِ فَلْيَكُنْ طَاهِرًا وَلْيَدْعُ بِهَا فِي كُلِّ جُمُعَةٍ وَيَسْأَلُ اللَّهَ فِيمَا يَشَاءُ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنَّ اللَّهَ قَضَى وَحَكَمَ وَأَوْجَبَ أَنْ لَا يَرُدَّ مَنْ تَكَلَّمَ بِهَا كَائِنًا مَنْ كَانَ وَلَقَدْ دَعَا بِهَا النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَوْمَ الْأَحْزَابِ فَنَصَرَهُ اللَّهُ عَلَى أَعْدَائِهِ وَهِيَ أَسْمَاءُ اللَّهِ الْمُقَدَّسَةِ الْمُبَارَكَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٥٥

﴿٥٨٠٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْأَحْزَابِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢١٣

٣-٧-٣-٥-٤-٣- يُسْتَجَابُ فِيهِ الدُّعَاءُ

﴿٥٨٠٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَا يُسْأَلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ حَاجَةً إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٨

﴿٥٨٠٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَلَا إِنَّ هَذَا يَوْمٌ جَعَلَهُ اللَّهُ عِيدًا وَهُوَ سَيِّدُ أَيَّامِكُمْ وَأَفْضَلُ أَعْيَادِكُمْ وَقَدْ أَمَرَكَمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ بِالسَّعْيِ فِيهِ إِلَى ذِكْرِهِ فَلْتَعْظُمُ فِيهِ رَغَبُكُمْ وَلْتَخْلُصْ نِيَّتُكُمْ وَأَكْثِرُوا فِيهِ مِنَ التَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ وَالِدُّعَاءِ وَمَسْأَلَةِ الرَّحْمَةِ وَالْغُفْرَانِ فَإِنَّ اللَّهَ يَسْتَجِيبُ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ دُعَاءَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٢

﴿٥٨٠٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ اخْتَارَ الْجُمُعَةَ فَجَعَلَ يَوْمَهَا عِيدًا وَاخْتَارَ لَيْلَهَا فَجَعَلَهَا مِثْلَهَا وَإِنْ مِنْ فَضْلِهَا أَنْ لَا يُسْأَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ حَاجَةً إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٨

﴿٥٨٠٩﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سَيِّدُ الْأَيَّامِ يُضَاعَفُ اللَّهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ وَيَمْحُو فِيهِ السَّيِّئَاتِ وَيَرْفَعُ فِيهِ الدَّرَجَاتِ وَيَسْتَجِيبُ فِيهِ الدَّعَوَاتِ وَيَكْشِفُ فِيهِ الْكُرْبَاتِ وَيَقْضِي فِيهِ الْحَوَائِجَ الْعِظَامَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٢١٤

﴿٥٨١٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَوْمٌ اسْتُجِيبَ فِيهِ دُعَاءُ يَعْقُوبَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٥٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳-روز جمعه

﴿۵۸۰۴﴾ هر که می‌خواهد با این الفاظ دعا کند باید پاک بوده و روز جمعه آن را بخواند و سپس از خدا هر چه از دنیا و آخرت می‌خواهد بطلبد؛ خداوند حکم واجب کرده است که حاجات دعاکننده با این دعا را هر چه باشد، برنگرداند؛ پیامبر ﷺ در جنگ احزاب روز جمعه با آن دعا کرد و خدا او را بر دشمنانش پیروز کرد. و آن اسمای مقدس و مبارکی است.

﴿۵۸۰۵﴾ پیامبر خدا ﷺ در روز احزاب به محضر خدای تعالی دعا کرد.

۱-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳-دعا در آن مستجاب است.

﴿۵۸۰۶﴾ روز جمعه درخواستی از خداوند عزوجل نخواهد شد مگر اینکه اجابت شود. ﴿۵۸۰۷﴾ بدانید امروز روزی است که خدا آن را برای شما عید قرار داده است. و آن، سرور روزهای شما و برترین اعیاد شماست. و خدا در این روز شما را به شتافتن به‌سوی ذکر خود فرمان داده است، پس باید علاقه قلبی شما به این روز عظمت یافته، و نیت شما در این روز خالص گردد. و در این روز بر تضرع و دعای خود، و بر تقاضای رحمت و مغفرت بیفزایید.

﴿۵۸۰۸﴾ خداوند جمعه را برگزید و آن را عید قرار داد و شب آن را نیز مانند روزش، و در روز جمعه از خداوند درخواستی نمی‌شود مگر اینکه اجابت شود.

﴿۵۸۰۹﴾ روز جمعه آقا و سرآمد روزهاست؛ خداوند در آن روز حسنات را چند برابر می‌کند و بدی‌ها را نابود می‌گرداند، گرفتاری‌ها را برطرف و نیازهای بزرگ را برآورده می‌کند. ﴿۵۸۱۰﴾ روز جمعه روزی است که در آن دعای یعقوب مستجاب شد.

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- تأخیر اجابت تا جمعه

﴿۵۸۱۱﴾ گاه بنده مؤمن از خداوند جل جلاله حاجتی می‌طلبد، و خداوند برآوردن درخواستی را که ارائه کرده تا روز جمعه به تأخیر می‌اندازد تا او از فضیلت‌هایی که در روز جمعه کرامت می‌فرماید نیز بهره‌مند شود.

﴿۵۸۱۲﴾ همانا بنده مؤمن حاجت خود را از خدا درخواست می‌کند و خداوند اجابت او را تا جمعه به تأخیر می‌افکند.

۳-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- در آن لحظه‌ای هست که دعا در آن مستجاب است.

﴿۵۸۱۳﴾ بهترین روزها، روز جمعه است که در آن حضرت آدم خلق شده و وارد بهشت شده و در روز جمعه به زمین آمده و در روز جمعه ساعتی است که بنده مؤمن هرچه از خدا بخواهد مستجاب می‌شود.

﴿۵۸۱۴﴾ بهترین روزی که آفتاب بر آن تابیده، جمعه است... در آن روز ساعتی است که اگر مسلمانی در آن نماز بگذارد، درخواستی از خدا نمی‌کند مگر اینکه خدا به او عطا می‌کند.

﴿۵۸۱۵﴾ در روز جمعه بسیار درخواست کنید، زیرا در آن ساعتی است که دعا و درخواستی که در آن قطع رابطه با خویشاوندان یا نافرمانی خداوند و یا رفتار نامناسب با والدین نباشد، برآورده می‌شود.

﴿۵۸۱۶﴾ جبرئیل نزد من با این‌های که در وسطش نقطه سیاهی بود آمد، گفتم: ای جبرئیل این چیست؟ فرمود: این روز جمعه است. گفتم: جمعه چیست؟ حضرت فرمود: در آن برایتان خیر بسیاری است. گفتم: چه خیر بزرگی؟ فرمود: برای تو و امت تا روز قیامت این روز، روز عید است. گفتم: برای ما چه نفعی دارد؟ فرمود: در روز جمعه لحظه‌ای است که اگر بنده مسلمانی آن را درک کند، هرچه از خداوند بخواهد اگر قسمت او در دنیا باشد، خداوند آن را به او می‌دهد. و اگر هم قسمت او در دنیا نباشد، بهتر از آن ذخیره آخرتش خواهد شد. و اگر از شر آنچه برایش نوشته شده به خداوند پناه برد، خداوند بلاهای عظیم را از او دور می‌سازد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٨١٧﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ لَسَاعَةً لَا يُحَالُ بَيْنَ الدُّعَاءِ وَبَيْنَ الْإِجَابَةِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٨

﴿٥٨١٨﴾ الصادق ﷺ: إِنَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سَيِّدُ الْأَيَّامِ وَأَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ يَوْمِ الْفِطْرِ وَيَوْمِ الْأَضْحَى وَفِيهِ سَاعَةٌ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا أَحَدٌ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ حَرَاماً؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٧

﴿٥٨١٩﴾ الرسول ﷺ: الْجُمُعَةُ سَيِّدُ الْأَيَّامِ وَأَعْظَمُهَا عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى وَهُوَ أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ يَوْمِ الْفِطْرِ وَيَوْمِ الْأَضْحَى فِيهِ خَمْسُ خِصَالٍ خَلَقَ اللَّهُ فِيهِ آدَمَ وَأَهْبَطَ اللَّهُ فِيهِ آدَمَ إِلَى الْأَرْضِ وَفِيهِ تَوَفَّى اللَّهُ آدَمَ وَفِيهِ سَاعَةٌ لَا يَسْأَلُ اللَّهُ فِيهَا أَحَدٌ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ مُحَرَّماً وَمَا مِنْ مَلِكٍ مُقَرَّبٍ وَلَا سَمَاءٍ وَلَا أَرْضٍ وَلَا رِيَّاحٍ وَلَا جِبَالٍ وَلَا شَجَرٍ إِلَّا وَهُوَ مُشْفِقٌ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ أَنْ تَقُومَ الْقِيَامَةُ فِيهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨١

﴿٥٨٢٠﴾ أمير المؤمنين ﷺ: خَطَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ فِي الْجُمُعَةِ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ إِلَى أَنْ قَالَ أَلَا إِنَّ هَذَا الْيَوْمَ يَوْمٌ جَعَلَهُ اللَّهُ لَكُمْ عِيداً وَهُوَ سَيِّدُ أَيَّامِكُمْ وَأَفْضَلُ أَعْيَادِكُمْ وَقَدْ أَمَرَكُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ بِالسَّعْيِ فِيهِ إِلَى ذِكْرِهِ فَلْتَعْظُمُ رَغْبَتُكُمْ فِيهِ وَلْتَخْلُصْ نِيَّتُكُمْ فِيهِ وَ أَكْثِرُوا فِيهِ التَّضَرُّعَ وَالدُّعَاءَ وَمَسْأَلَةَ الرَّحْمَةِ وَالْغُفْرَانِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَسْتَجِيبُ لِكُلِّ مَنْ دَعَاهُ وَيُورِدُ النَّارَ مَنْ عَصَاهُ وَكُلَّ مُسْتَكْبِرٍ عَنْ عِبَادَتِهِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ وَفِيهِ سَاعَةٌ مُبَارَكَةٌ لَا يَسْأَلُ اللَّهُ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ فِيهَا شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٧٩

﴿٥٨٢١﴾ الرسول ﷺ: عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْماً فِي غَيْرِ مِيعَادِهِ فَقَالَتِ الصَّحَابَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَبْطَأَتِ الْيَوْمَ فِي الْخُرُوجِ فَقَالَ كَانَ عِنْدِي جَبْرِئِيلُ فِي صُورَةِ امْرَأَةٍ ذَاتِ جَمَالٍ أَبْيَضِ الْوَجْهِ عَلَى وَجْهِهِ خَالٌ وَقَالَ هَذِهِ هَيْئَةُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَهُوَ الْيَوْمُ الَّذِي لَكَ وَلِأُمَّتِكَ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ وَآرَادَ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى أَنْ يَكُونَ هَذَا الْيَوْمُ لَهُمْ فَلَمْ يُعْطَوْهُ فَقُلْتُ لَهُ مَا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۸۱۷﴾ در روز جمعه لحظه‌ای است که بین دعا و اجابت چیزی مانع نمی‌شود.

﴿۵۸۱۸﴾ روز جمعه آقا و سرآمد روزهاست و در پیشگاه الهی، از روز عید ماه رمضان و عید قربان با عظمت‌تر است؛ و در آن روز ساعتی است که بنده در آن ساعت درخواستی از خدا نمی‌کند مگر آنکه خداوند درخواستش را به او می‌دهد؛ تا آنجا که خواسته‌اش حرام نباشد.

﴿۵۸۱۹﴾ جمعه، سرور روزها و با عظمت‌ترین آن‌ها نزد خداوند تعالی است، بلکه از عید فطر و قربان هم برتر است. این روز، پنج خصلت دارد: اول، خداوند متعال حضرت آدم علیه السلام را در این روز خلق فرمود. دوم، آن حضرت را در همین روز از بهشت بر زمین فرود آورد. سوم، در چنین روزی حضرت آدم علیه السلام را قبض روح کرد. چهارم، در این روز ساعتی هست که هرکس در آن ساعت از خداوند متعال چیزی درخواست کند به او خواهد داد، به شرط اینکه درخواست او حرام نباشد. پنجم، ملائکه مقرب، آسمان، زمین، باده‌ها، کوه‌ها و درخت‌ها همگی انتظار دارند که قیامت در این روز واقع شود.

﴿۵۸۲۰﴾ امیرالمؤمنین در روز جمعه به قرائت خطبه برخاست و فرمود: ستایش و سپاس خدای را که سرپرست جهان، و ستوده بر هر زبان است. امروز روزی است که خدا آن را برای شما عید قرار داده است. و آن، سرور روزهای شما و برترین اعیاد شماست. و خدا در این روز شما را به شتافتن به سوی ذکر خود فرمان داده است، پس باید که علاقه قلبی شما به این روز عظمت یابد، و نیت شما در این روز خالص گردد. و در این روز بر تضرع و دعای خود، و بر تقاضای رحمت و مغفرت بیفزایید. زیرا خداوند عزوجل هرکس را که دست دعا به سویش بردارد اجابت می‌کند، و هرکه را به معصیت او اقدام کند و از عبادتش کبر ورزد، به دوزخ داخل می‌سازد. خداوند عزوجل فرموده است «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم. زیرا کسانی که از عبادت من کبر می‌ورزند، با خواری و سر به زیر افکنده به دوزخ داخل خواهند شد». و در این روز ساعت مبارکی است که هیچ بنده مؤمنی در آن ساعت چیزی از خدا نمی‌خواهد مگر آنکه آن را به او عطا می‌کند.

﴿۵۸۲۱﴾ انس می‌گوید: روزی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله در غیر ساعت مقرر نزد ما آمد، پس یارانش فرمودند: ای پیامبر خدا! امروز تأخیر کردید. فرمود: جبرئیل در صورت زنی زیبا و سفیدچهره نزد من بود که خالی بر صورت داشت و فرمود: این شکل روز جمعه است، روزی که برای تو و امت خیر و برکت بسیاری دارد، یهود و نصاری این روز را برای خود خواستند، پس به آن‌ها داده نشد و به او گفتم: این نقطه سیاهی چیست. فرمود: این ساعت اجابت دعاست، اگر دعا با آن مصادف

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

هَذِهِ النُّكْتَةُ السَّوَدَاءُ قَالَ هَذِهِ سَاعَةُ الاسْتِجَابَةِ فَإِنْ صَادَقَهَا الدُّعَاءُ اقْتَرَنَ بِالْقَبُولِ فَإِنْ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ فِي الدُّنْيَا ادْخَرَ لَهُ فِي الْقِيَامَةِ فَيُصْرَفُ عَنْهُ مَكَارَهُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٢

﴿٥٨٢٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فِيهِ سَاعَةٌ مُبَارَكَةٌ لَا يَسْأَلُ اللَّهُ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ فِيهَا شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛

من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٤٢٧

﴿٥٨٢٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَكْثَرُوا الْمَسْأَلَةَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَالدُّعَاءِ فَإِنْ فِيهِ سَاعَاتٌ يُسْتَجَابُ

فِيهَا الدُّعَاءُ وَ الْمَسْأَلَةُ مَا لَمْ تَدْعُوا بِقَطِيعَةٍ (و) مَعْصِيَةٍ أَوْ عَقُوقٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨٣

﴿٥٨٢٤﴾ مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى يَوْمٍ وَلَا غَرَبَتْ أَفْضَلَ مِنْهُ وَفِيهِ سَاعَةٌ مَنْ دَعَا فِيهَا بِخَيْرٍ

اسْتُجِيبَ لَهُ وَمَنْ اسْتَعَاذَ مِنْ شَرٍّ أُعِيدَ مِنْهُ؛ المصباح للكفعمي ص: ٤٢٠

﴿٥٨٢٥﴾ الرسول ﷺ: هَذِهِ سَاعَةُ الاسْتِجَابَةِ فَإِنْ صَادَقَهَا الدُّعَاءُ اقْتَرَنَ بِالْقَبُولِ فَإِنْ لَمْ يُسْتَجَبْ

لَهُ فِي الدُّنْيَا ادْخَرَ لَهُ فِي الْقِيَامَةِ فَيُصْرَفُ عَنْهُ مَكَارَهُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٢

﴿٥٨٢٦﴾ الرسول ﷺ: الْيَوْمُ الْمَوْعُودُ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَ الْمَشْهُودُ يَوْمُ عَرَفَةِ وَ الشَّاهِدُ يَوْمُ الْجُمُعَةِ مَا

طَلَعَتْ شَمْسُ وَلَا غَرَبَتْ عَلَى يَوْمٍ أَفْضَلَ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُو

اللَّهَ فِيهَا بِخَيْرٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ أَوْ يَسْتَعِيدُهُ مِنْ سُوءٍ إِلَّا اسْتَعَاذَهُ مِنْهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦

ص: ٦٦

٣-٤-٥-٣-٣-٧-٣-٤-٣-٦-٣-٤ أَكْثَرُوا الدُّعَاءَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ

﴿٥٨٢٧﴾ الصادق عليه السلام: إِحْمَدِ اللَّهَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ أَثْنِ عَلَيْهِ وَ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَ سَلِّ

حَاجَتَكَ؛ تهذيب الأحكام ج: ٤ ص: ٢٣٢

﴿٥٨٢٨﴾ الباقر عليه السلام: أَدْعُ فِي الْجُمُعَةِ وَ الْعِيدِينَ؛ اقبال الأعمال ص: ٢٨٠

﴿٥٨٢٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَكْثَرُوا الْمَسْأَلَةَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَالدُّعَاءِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص:

٣٨٣

﴿٥٨٣٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: خَطَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فِي الْجُمُعَةِ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَلِيُّ

الْحَمِيدُ إِلَى أَنْ قَالَ أَلَا إِنَّ هَذَا الْيَوْمَ يَوْمٌ جَعَلَهُ اللَّهُ لَكُمْ عِيدًا وَهُوَ سَيِّدُ أَيَّامِكُمْ وَ أَفْضَلُ أَعْيَادِكُمْ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

شود پذیرفته است و اگر در دنیا به اجابت نرسد، در قیامت برایش ذخیره می‌شود و بدی‌ها از او دور می‌شود.

﴿۵۸۲۲﴾ در روز جمعه لحظه‌ای مبارکی است که بنده‌ی با ایمان درخواستی نمی‌کند مگر اینکه برآورده می‌شود.

﴿۵۸۲۳﴾ در روز جمعه بسیار درخواست کنید. زیرا در آن ساعتی است که دعا و درخواستی که در آن قطع رابطه با خویشاوندان یا نافرمانی خداوند و یا رفتار نامناسب با والدین نباشد، برآورده می‌شود.

﴿۵۸۲۴﴾ خورشید بر روزی بهتر از جمعه طلوع و غروب نکرده است. و در آن ساعتی است که هر کس در آن دعای خیر کند، خداوند اجابت می‌کند و هر کس از شری پناه ببرد، از آن شر در امان خواهد بود.

﴿۵۸۲۵﴾ این ساعت استجابت دعاست، پس اگر دعا با آن مصادف شود مستجاب می‌شود و اگر در دنیا مستجاب نشد برای آخرتش ذخیره می‌شود و آنچه مورد کراهت اوست، از او دور می‌شود. ﴿۵۸۲۶﴾ «روز موعود» روز قیامت، «مشهود» روز عرفه، و «شاهد» روز جمعه است. خورشید بر روزی بهتر از جمعه، طلوع و غروب نکرده است. و در آن روز، ساعتی است که هر بنده مؤمنی در آن پروردگارش را به خیر بخواند و یا به او پناه ببرد، خداوند درخواست او را اجابت می‌کند و او را از آن بدی پناه دهد.

۴-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- در روز جمعه زیاد دعا کنید.

﴿۵۸۲۷﴾ در روز جمعه خدا را حمد و ثنا بگو و بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرست و پس از آن حاجت را از خدا بخواه.

﴿۵۸۲۸﴾ در روز جمعه و عیدها دعا کن.

﴿۵۸۲۹﴾ در روز جمعه بسیار درخواست و دعا کنید.

﴿۵۸۳۰﴾ امیرالمؤمنین در روز جمعه به خطبه برخاست و فرمود: ستایش و سپاس خدای را که سرپرست جهان، و ستوده بر هر زبان؛ امروز روزی است که خدا آن را برای شما عید قرار داده است. و آن، سرور روزهای شما و برترین اعیاد شماست. و خدا در این روز شما را به شتافتن به سوی ذکر خود فرمان داده است، پس باید که علاقه قلبی شما به این روز عظمت یابد، و نیت شما در این روز خالص گردد. و در این روز بر تضرع و دعای خود، و بر تقاضای رحمت و مغفرت

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

وَقَدْ أَمَرَكُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ بِالسَّعَى فِيهِ إِلَى ذِكْرِهِ فَلْتَعْظُمَ رِعْبَتُكُمْ فِيهِ وَلِتَخْلُصَ نِيَّتُكُمْ فِيهِ وَ أَكْثِرُوا فِيهِ التَّضَرُّعَ وَالدَّعَاءَ وَ مَسْأَلَةَ الرَّحْمَةِ وَ الْعُفْرَانَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٧٩

(٥٨٣١) الباقِر (عليه السلام): الْأَعْمَالُ تُضَاعَفُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَأَكْثِرُوا فِيهَا مِنَ الصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ وَالدَّعَاءِ؛

مستدرک الوسائل ج: ۶ ص: ۶۴

﴿٥٨٣﴾ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِي ثَلَاثِ سَاعَاتٍ فَخَلَقَ فِي سَاعَةٍ مِنْهَا الشَّمْسُ كَيَ يُرَٰغِبَ النَّاسُ إِلَىٰ رَبِّهِمْ فِي الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٥٤ ص: ٢٠٧

٥-٣-٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣- أَدْعِيَةُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ

﴿٥٨٣٣﴾ الرسول ﷺ: أَنَّهُ يَقُولُ فِي السَّاعَةِ الَّتِي يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٩٥

﴿٥٨٣﴾ الكاظم عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ بْنَ سِنَانٍ هَلْ دَعَوْتَ فِي هَذَا الْيَوْمِ بِالْوَجِبِ مِنَ الدُّعَاءِ وَكَانَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١١٤

﴿٥٨٣٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): عَلَّمَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) دُعَاءَ وَآمَرَنَا أَنْ نَدْعُو بِهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ؛ الْكَافِي

ج: ٢ ص: ٥٨٠

﴿٥٨٣٦﴾ الرسول ﷺ: فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ فَلْيَكُنْ طَاهِراً وَلْيَدْعُ بِهَا فِي كُلِّ جُمُعَةٍ وَيَسْأَلِ اللَّهَ فِيمَا يَشَاءُ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنَّ اللَّهَ قَضَى وَحَكَمَ وَأَوْجَبَ أَنْ لَا يَرُدَّ مَنْ تَكَلَّمَ بِهَا كَائِنًا مَنْ كَانَ وَلَقَدْ دَعَا بِهَا النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَوْمَ الْأَحْزَابِ فَنَصَرَهُ اللَّهُ عَلَى أَعْدَائِهِ وَهِيَ أَسْمَاءُ اللَّهِ الْمُقَدَّسَةِ الْمُبَارَكَةِ: بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٥٥

﴿٥٨٣٧﴾ الرسول ﷺ: قَالَ ﷺ أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَإِنَّهُ يَوْمٌ يُصَاعَفُ فِيهِ
الْأَعْمَالُ وَاسْأَلُوا اللَّهَ لِي الدَّرَجَةِ الْوَسِيلَةَ مِنَ الْحَنَّةِ: بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٦٤

﴿٥٨٣٨﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ وَيَوْمَ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَةَ عَرَفَةَ وَيَوْمَ عَرَفَةَ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛
بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٢٩٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بیفزایید. زیرا خداوند عزوجل هر کس را که دست دعا به سویش بردارد اجابت می‌کند، و هر که را به معصیت او اقدام کند و از عبادتش کبر ورزد، به دوزخ داخل می‌سازد. خداوند عزوجل فرموده است «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم. زیرا کسانی که از عبادت من کبر می‌ورزند، با خواری و نگوینداری به دوزخ داخل خواهند شد». و در این روز ساعت مبارکی است که هیچ بنده مؤمنی در آن ساعت چیزی از خدا نمی‌خواهد مگر آنکه آن را به او عطا می‌کند. ﴿۵۸۳۱﴾ اعمال در روز جمعه دو برابر حساب می‌شوند. پس در آن بسیار نماز بخوان و صدقه بده و دعا کن.

﴿۵۸۳۲﴾ سپس روز جمعه در سه ساعت بر عرش استوار شد، در یک ساعتش خورشیدها را آفرید تا مردم به دعا و درخواست نمودن از درگاه پروردگار خود رغبت نموده و روی کنند. ۵-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- دعاهای روز جمعه

﴿۵۸۳۳﴾ او روز جمعه در ساعت استجاب دعا چنین می‌گفت: «پاک و منزهی پروردگار! و خدایی جز تو نیست، ای بسیار مهربان، ای نعمت‌بخش، ای به وجودآورنده آسمان‌ها و زمین، ای صاحب جلالت و بزرگواری.»

﴿۵۸۳۴﴾ ای محمد بن سنان آیا در این روز دعاهای واجبی را خوانده‌ای؟ و آن روز جمعه بود. ﴿۵۸۳۵﴾ ابو عبدالله صادق (علیه السلام) به ما دعایی آموخت که روزهای جمعه با تلاوت آن نیایش کنیم.

﴿۵۸۳۶﴾ هر که می‌خواهد با این الفاظ دعا کند باید پاک بوده و روز جمعه آن را بخواند و سپس از خدا هر چه از دنیا و آخرت می‌خواهد بطلبد؛ خداوند حکم واجب کرده است که حاجات دعاکننده با این دعا را هر چه باشد، برنگرداند؛ پیامبر (ﷺ) در جنگ احزاب روز جمعه با آن دعا کرد و خدا او را بر دشمنانش پیروز کرد. و آن اسمای مقدس و مبارکی است. و آن دعا این است: «...یا دائم البقاء آدم ما أنا فيه من نعمتك و عافيتك و اجعل أموري أولها صلاحاً و آخرها فلاحاً برحمتك یا ارحم الراحمين»؛ سپس هر دعایی دوست داری بکن، اگر خدا بخواهد مستجاب می‌شود.

﴿۵۸۳۷﴾ پیامبر خدا (ﷺ) فرمودند: روز جمعه بسیار بر من درود فرستید زیرا روزی است که اعمال و کارها دوبرابر (محاسبه) می‌شود و از خداوند برای من بخواهید که مرا به درجه «وسيله» در بهشت برساند.

﴿۵۸۳۸﴾ مستحب است که در شب جمعه، روز جمعه، شب عرفه و روز عرفه این دعا خوانده شود.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٨٣٩﴾ الرسول ﷺ: فِي السَّاعَةِ الَّتِي يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَقُولُ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ثُمَّ يَدْعُو بِمَا يَلِيقُ بِالتَّوْفِيقِ؛ جمال الأسبوع ص: ٢٠٨

﴿٥٨٤٠﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: أَنَّهُ قَالَ مَنْ دَخِمَهُ أَمْرٌ مِنْ سُلْطَانٍ أَوْ مِنْ عَدُوٍّ حَاسِدٍ فَلْيَصُمْ يَوْمَ الْآرِبَعَاءِ وَالْخَمِيسِ وَالْجُمُعَةِ وَلْيَدْعُ عَشِيَّةَ الْجُمُعَةِ لِيلَةَ السَّبْتِ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٨٧ ص: ٣٢٩

﴿٥٨٤١﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: إِذَا كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ فَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ الْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ فَإِذَا صَلَّيْتَ الْجُمُعَةَ فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَيِّ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مِلَّةَ السَّمَاوَاتِ وَمِلَّةِ الْأَرْضِ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الَّذِي عِنْتُ لَهُ الْوُجُوهُ وَخَشَعَتْ لَهُ الْأَبْصَارُ وَآذَنْتَ لَهُ النَّفُوسُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ثُمَّ تَدْعُو بِمَا بَدَأَ لَكَ تَجَابُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٤٧

﴿٥٨٤٢﴾ الرسول عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ فَلْيَصُمْ ثَلَاثَةَ آخِرِهَا الْجُمُعَةَ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ تَطَهَّرَ وَرَاحَ وَتَصَدَّقْ بِصَدَقَةٍ قَلَّتْ أَوْ كَثُرَتْ بِالرَّغِيفِ إِلَى مَا دُونَ ذَلِكَ فَإِذَا صَلَّى الْجُمُعَةَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عِنْتُ لَهُ الْوُجُوهُ وَخَشَعَتْ لَهُ الْأَبْصَارُ وَجَلَّتْ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَنْ تَقْضِيَ حَاجَتِي فِي كَذَا وَكَذَا قَالَ وَ لَا تَعْلَمُوهَا سَفْهَاءَ كُمْ فَيَدْعُونَ بِهَا فَيُسْتَجَابُ لَهُمْ وَ لَا تَدْعُوا بِهَا فِي مَائِمْ وَ لَا قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٣٩٧

﴿٥٨٤٣﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ مُهِمَّةٌ فَلْيَصُمْ الْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ ثُمَّ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الرُّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ يُصَلِّيهِمَا قَبْلَ الزَّوَالِ ثُمَّ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٧٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۸۳۹﴾ در روز جمعه ساعتی است که دعا به اجابت می‌رسد. می‌گویی «تو منزهی، خدایی جز تو نیست ای مهرپیشه، ای نعمت‌بخش، ای به‌وجودآورنده آسمان‌ها و زمین و ای صاحب جلالت و بزرگواری» بعد با آنچه شایسته است، دعا کند.

﴿۵۸۴۰﴾ ۳-۶-۴-۵-۳-۳-۷-۳-۶-۳ دعا بعد از سه روز روزه‌ی ختم به جمعه

﴿۵۸۴۰﴾ فرمود: هرکس نگرانی از سلطان یا دشمن حسود، او را به خود مشغول کند، پس سه روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه روزه بگیرد و در شب شنبه دعا کند.

﴿۵۸۴۱﴾ هرگاه حاجتی داشتی سه روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیر. وقتی نماز جمعه را خواندی، با این دعا خداوند را بخوان: «خدایا! از تو به‌حق به نام خداوند بخشنده مهربان، زنده‌ای که خدایی جز او نیست که آسمان‌ها و زمین را پر کرده است درخواست می‌کنم و از تو به‌حق اسمت به نام خداوند بخشنده و مهربان، کسی که خدایی جز او نیست زنده و پابرجا، آن که صورت‌ها برایش فروتنی کنند و دیدگان از او بترسند و جان‌ها از او اجازه خواهند؛ درخواست می‌کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستی»؛ بعد هر دعایی که بر زبانت جاری شد بخوان، اگر خدا بخواهد اجابت می‌شود.

﴿۵۸۴۲﴾ هرکس حاجتی داشته باشد باید سه روز روزه بگیرد که روز آخر آن جمعه باشد، هرگاه جمعه شد تطهیر کند و بیرون رود و صدقه بدهد - کم یا زیاد - با تکه نانی یا چیزی غیر از آن، و هرگاه نماز جمعه را خواند، بگوید: خدایا! من از تو درخواست می‌کنم، به حرمت نام تو، به نام خدای بخشنده مهربان، جز او معبودی نیست، داننده نهان است و آشکار، و اوست رحمان و رحیم که جز خدای زنده پاینده خدایی نیست؛ او را چرت و خواب نمی‌گیرد، عظمتش آسمان‌ها و زمین را پر کرده است. و خدایا! من از تو درخواست می‌کنم به حرمت نام تو، به نام خدای بخشنده مهربان، جز او معبودی نیست کسی که، روی‌ها برایش به خاک افتاده و دیده‌ها در مقابلش خاشع شوند و دل‌ها از ترس او تپند، بر محمد و خاندانش درود فرست و فلان حاجت مرا برآور. و فرمود: این دعا را به انسان‌های نادان نیاموزید که می‌خوانند و دعایشان اجابت می‌شود. و نیز در مورد گناه و قطع رحم آن را نخوانید.

﴿۵۸۴۳﴾ هرکس حاجت مهمی داشته باشد پس باید سه روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه روزه بگیرد، بعد دو رکعت نماز گزارد قبل از دو رکعتی که قبل از ظهر خوانده می‌شود، بعد با این دعا خدا را بخواند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٨٤٤﴾ الرسول ﷺ مَنْ قَرَأَ يَسَ وَ الصَّافَّاتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ثُمَّ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ
٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣-٢ مِنْ قَرَأَ يَسَ وَ الصَّافَّاتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ثُمَّ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ

ج: ۱۹ ص: ۲۹۶

٣-٣-٧-٣-٣-٤-٥-٦-٣- قبل طلوع الشمس، من قرأ الجحد و دعا استجيب له
 ﴿٥٨٤٥﴾ في بعض الروايات أن الدعاء بعد قراءة الجحد عشر مرات عند طلوع الشمس من يوم
 الجمعة مستجاب؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣٦١

مستدرک الوسائل ج: ۶ ص: ۱۱۶

٩-٣-٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣- الصَّباحُ

﴿٥٨٤٧﴾ اَنْ مِنْ اَصَابَتِهِ شِدَّةٌ وَكَانَتْ لَهُ اِلَى اللّٰهِ تَعَالٰى حَاجَةٌ بَالِغًا مَا بَلَغَتْ فَلْيُصْبِحْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ صَائِمًا وَلْيَقُلْ سِتْمِائَةً مَّرَّةً مَا شَاءَ اللّٰهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ ثُمَّ يَسْأَلُ اللّٰهُ تَعَالٰى حَاجَتَهُ تَقْضٰى سَرِيعًا اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰى؛ جمال الأسبوع ص: ٣٤٦

١٠-٣-٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣- قَبْلَ الظُّهْرِ، مَنْ صَلَّى أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ وَدَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ

﴿٥٨٤٨﴾ الرسول ﷺ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَذْرَكَ فَضْلَ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَلْيُصَلِّ قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الصَّلَاةِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ سَبْعِينَ مَرَّةً وَيَقُولُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ خَمْسِينَ مَرَّةً وَيَقُولُ صَلَّى اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَآلِهِ خَمْسِينَ مَرَّةً فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يَقُمْ مِنْ مَكَانِهِ حَتَّى يُعْنِقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ وَيَقْبَلَ صَلَاتَهُ وَيَسْتَجِيبَ دُعَاءَهُ؛ مستدرك الوسائل ج: ٦ ص:

۵۴

١١-٣-٧-٣-٣-٥-٤-٦-٣-أَوَّلُ سَاعَةٍ مِنْ ظَهْرِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۷-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- هرکسی در روز جمعه یس و صافات بخواند و دعا کند، مستجاب می‌شود.

﴿۵۸۴۴﴾ کسی که سوره یس و صافات را روز جمعه بخواند، خداوند درخواستش را به او می‌دهد.

۸-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- هرکس قبل از طلوع خورشید کافرون را بخواند و دعا کند، مستجاب می‌شود.

﴿۵۸۴۵﴾ دعا بعد از ده مرتبه خواندن سوره کافرون به هنگام طلوع آفتاب روز جمعه، مستجاب است.

﴿۵۸۴۶﴾ هرکس قبل از طلوع خورشید روز جمعه ده مرتبه سوره جحد (کافرون) را بخواند و دعا کند، دعایش مستجاب می‌شود.

۹-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- صبح

﴿۵۸۴۷﴾ هرکس که به او سختی وارد شود و درخواستی هرچند مهم از خداوند بلندمرتبه داشته باشد. پس روز جمعه روزه بگیرد و صدمرتبه بگوید «ماشاءالله لا حول و لا قوة إلا بالله» سپس برآورده شدن نیازش را بخواند، اگر خدا بخواند خیلی زود اجابت می‌شود.

۱۰-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- قبل از ظهر

﴿۵۸۴۸﴾ هرکس بخواند فضیلت روز جمعه را درک کند پس باید قبل از ظهر چهار رکعت نماز گزارد. در هر رکعت پانزده مرتبه حمد و آیه‌الکرسی و پانزده مرتبه «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» بخواند. و هرگاه از نمازش تمام شد هفتاد مرتبه «استغفرالله» و پنجاه مرتبه «لا حول و لا قوة إلا بالله العلی العظیم» و «لا حول و لا قوة إلا بالله العلی العظیم» و پنجاه مرتبه «صلی الله علی النبی الّامی و آله» بگوید. هرکس این چنین کند، هنوز از جایش بلند نشده باشد که خداوند از آتش جهنم آزادش کرده و نمازش را می‌پذیرد و دعایش را مستجاب می‌کند و او و پدر و مادرش را پیامرزد و خداوند به ازای هر حرفی که از دهانش خارج شده، حج و عمره مفرد برایش می‌نویسد و به‌خاطر هریک حرف، برایش شهری بنا می‌کند و ثواب کسی را می‌دهد که در مساجد شهرهای بزرگ با انبیا ﷺ نماز بخواند.

۱۱-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- اولین لحظات ظهر

﴿۱۶۱۷﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٨٤٩﴾ ساعة من ظهر يوم الجمعة وفي الثلث الأخير من كل ليلة وفي ليلة الجمعة كلها؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٥٨٥٠﴾ الباقر عليه السلام: أول وقت الجمعة ساعة تزول الشمس إلى أن تمضي ساعة فحافظ عليها

فإن رسول الله ﷺ قال لا يسأل الله عز وجل عبدا فيها خيرا إلّا أعطاه؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١

ص: ٤١٤

﴿٥٨٥١﴾ الصادق عليه السلام: وكان السجود لآدم يوم الجمعة عند الزوال فبقيت الملائكة في

سجودها إلى العصر فجعل الله هذا اليوم عيداً لآدم ولأولاده وأعطاه الله فيه الإجابة في

الدعاء؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٩

١٢-٣-٧-٣-٥-٤-٦-٣-٢-٣ ما بين فراغ الإمام من الخطبة إلى أن يستوي الناس

﴿٥٨٥٢﴾ الصادق عليه السلام: الساعة التي يستجاب فيها الدعاء ما بين فراغ الإمام من الخطبة إلى أن

يستوي الناس في الصفوف وساعة أخرى من آخر النهار إلى أن تغيب الشمس ورؤى حين

ينزل الإمام من المنبر إلى أن يقوم في مقامه ورؤى ما بين نزول الإمام من المنبر إلى أن يصير

النفى من الزوال قدم؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٢٨٣

﴿٥٨٥٣﴾ الصادق عليه السلام: سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الساعة التي يستجاب فيها الدعاء يوم

الجمعة قال ما بين فراغ الإمام من الخطبة إلى أن تستوي الصفوف وساعة آخر النهار إلى

غروب الشمس وكانت فاطمة عليها السلام تدعو في ذلك الوقت؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٨

﴿٥٨٥٤﴾ الصادق عليه السلام: قلت لأبي عبد الله عليه السلام: الساعة التي في يوم الجمعة التي لا يدعوا فيها

مؤمن إلّا استجيب له قال نعم إذا خرج الإمام قلت إن الإمام يعجل ويؤخر قال إذا زاغت

الشمس؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤١٦

١٣-٣-٧-٣-٥-٤-٦-٣-٢-٣ بعد العصر يوم الجمعة

﴿٥٨٥٥﴾ الرسول ﷺ: إن في الجمعة لساعة لا يوافقها رجل مسلم يسأل الله عز وجل فيها

خيراً إلّا أعطاه إياه قالت فقلت يا رسول الله آية ساعة هي قال إذا تدلى نصف عين الشمس

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۸۴۹﴾ ساعت اول از روز جمعه، و دیگری سه یک آخر از همه شبها که آن را وقت سحر گویند و دیگری تمام شب (است که در آن دعا اجابت می‌شود) جمعه.

﴿۵۸۵۰﴾ اول وقت نماز جمعه از هنگام زوال آفتاب است تا یک ساعت از زوال بگذرد، پس محافظت و مراقبت کن بر این زمان که نماز جمعه را در این وقت بخوانی و حاجتی که داری از خداوند متعال بخواهی.

﴿۵۸۵۱﴾ سجده برای آدم، در روز جمعه قبل از ظهر بود، پس فرشتگان تا عصر در حالت سجده باقی ماندند و خداوند این روز را برای آدم و فرزندانش عید قرار داد و در آن روز خداوند دعا را اجابت می‌کند.

﴿۱۲-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶-۳- بین اتمام خطبه امام و آماده شدن صفها﴾

﴿۵۸۵۲﴾ ساعتی که امید است در روز جمعه دعا مستجاب شود، لحظات بین تمام شدن خطبه امام و به صف شدن مردم است. و لحظه دیگر اجابت از آخر روز (عصر) تا زمانی که خورشید غروب کند. و روایت شده: فاصله بین پایین آمدن امام از محل خطابه تا ایستادن برای اقامه نماز. و روایت شده از ظهر تا زمانی که سایه به اندازه یک گام حرکت کند.

﴿۵۸۵۳﴾ از حضرت امام صادق علیه السلام درباره ساعتی از روز جمعه که در آن دعا مستجاب می‌شود پرسیدم، فرمود: فاصله بین دو خطبه که صفها منظم می‌شود و دیگری وقت غروب خورشید است، که فاطمه علیها السلام در آن زمان دعا می‌کردند.

﴿۵۸۵۴﴾ به ابوعبدالله صادق علیه السلام گفتم: در روزهای جمعه، آن ساعتی که حتماً دعای انسان مستجاب می‌شود، کدام ساعت است؟ ابوعبدالله علیه السلام گفت: آری، همان ساعتی که امام جمعه بالای منبر ظاهر می‌شود. من گفتم: امام جمعه گاهی شتاب می‌کند و گاهی تأخیر می‌کند، من چگونه ملاک بگیرم؟ ابوعبدالله گفت: آن لحظه که خورشید از وسط آسمان می‌گذرد.

﴿۱۲-۳-۷-۳-۳-۵-۴-۶- بعد از عصر﴾

﴿۵۸۵۵﴾ در (روز) جمعه ساعتی است که مرد مسلمان هر امر خیری از خدای با عزت و جلال تقاضا کند به او عطا فرماید. حضرت زهرا علیها السلام فرمود: پس عرض کردم: ای پیامبر خدا! کدام ساعت است آن ساعت؟ فرمود: هنگامی که نصف قرص خورشید از افق غروب کند و نصف دیگر آن فوق افق باشد (یعنی مشرف به غروب شود). پس حضرت فاطمه علیها السلام به غلامش می‌فرمود:

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

لِلْغُرُوبِ قَالَ فَكَانَتْ فَاطِمَةُ تَقُولُ لِعَلَامِهَا اصْعِدْ عَلَى الظَّرَابِ فَإِذَا رَأَيْتَ نِصْفَ عَيْنِ الشَّمْسِ قَدْ تَدَلَّى لِلْغُرُوبِ فَأَعْلِمْنِي حَتَّى أَذْغُو؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨٤

﴿٥٨٥٦﴾ الزهراء عليها السلام: أَنْ تِلْكَ السَّاعَةَ هِيَ إِذَا غَابَ نِصْفُ الْفُرْصِ وَبَقِيَ نِصْفُهُ وَكَانَتْ فَاطِمَةُ الزهراء (س) تَدْعُو فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ فَيُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ فِيهَا؛ الدعوات ص: ٣٧

﴿٥٨٥٧﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَإِذَا غَابَ نِصْفُ الْفُرْصِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٨٥٨﴾ إِنَّ اللَّهَ ابْتَدَأَ الْخَلْقَ وَخَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمٍ الْوَاحِدِ وَالْإِنْسَانَ وَخَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالرُّوُاسِيَ فِي يَوْمٍ الثَّلَاثَةِ وَالْأَرْبَعَاءِ وَخَلَقَ السَّمَاوَاتِ فِي الْخَمِيسِ وَالْجُمُعَةِ إِلَى صَلَاةِ الْعَصْرِ وَخَلَقَ فِيهَا آدَمَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ الَّتِي لَا يُؤَفِّقُهَا عَبْدٌ فِي صَلَاةٍ يَدْعُو رَبَّهُ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ فَهِيَ مَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَغِيْبَ الشَّمْسُ؛ بحار الأنوار ج: ٥٤ ص: ٢١١

﴿٥٨٥٩﴾ يُسْتَحَبُّ الدُّعَاءُ بِهَذَا الدُّعَاءِ آخِرَ سَاعَةٍ مِنْ نَهَارِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَهُوَ دُعَاءُ السَّمَاتِ؛
بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٩٩

﴿٥٨٦﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ بِدُعَاءِ الْعَشَرَاتِ عِنْدَ الصَّبَاحِ وَ عِنْدَ الْمَسَاءِ وَ أَفْضَلُهُ بَعْدَ الْعَصْرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢٧١

٣-٤-٥-٦-٣-٢
١-٢-٣-٤-٥-٦-٣

١-١-٤-٣-٥-٤-٦-٣-أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنَ الشَّهْرِ

﴿٥٨٦١﴾ عَمَلُ أُولَى لَيْلَةٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ الدُّعَاءُ إِذَا رَأَيْتَ الظُّلُمَاتِ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٩٥ ص: ٣٢٤
﴿٥٨٦٢﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَنَّ مَنْ صَلَّى فِي أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنَ الشَّهْرِ وَقَرَأَ سُورَةَ الْأَنْعَامِ فِي صَلَاتِهِ فِي رُكْعَتَيْنِ وَيَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَكْفِيَهُ كُلَّ خَوْفٍ وَوَجَعٍ فِي بَقِيَّةِ ذَلِكَ الشَّهْرِ أَمِنَ مِمَّا يَكْرَهُهُ بِإِذْنِ اللَّهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٧٠

﴿٥٨٦٣﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ الشَّهْرِ رُكْعَتَيْنِ يقرأُ فِيهِمَا بِسُورَةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بر پشته‌ها و بلندی‌ها بالا رو، چون دیدی که نصف قرص خورشید از افق غروب کرده، به من اعلام کن تا دعا کنم.

﴿۵۸۵۶﴾ آن ساعت، لحظه‌ای است که نیمی از قرص خورشید پنهان شده و نیمی مانده است (هنگام غروب آفتاب). و فاطمه علیها السلام در این لحظات دعا می‌کرد و اجابت می‌شد.

﴿۵۸۵۷﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن و... روز جمعه که نصف قرص خورشید پنهان شد.

﴿۵۸۵۸﴾ خداوند خلقت را آغاز کرد و زمین‌ها را روز یکشنبه و دوشنبه آفرید، و روزی مخلوقات و کوه‌ها را روز سه‌شنبه و چهارشنبه، و آسمان‌ها را در پنجشنبه و جمعه تا نماز عصر، و آدم را در آن ساعت آفرید، آن ساعتی است که هر بنده در نماز خود پروردگارش را بخواند دعایش را مستجاب کند و آن میان نماز عصر تا غروب آفتاب است.

﴿۵۸۵۹﴾ مستحب است با این دعا در آخرین ساعت از روز جمعه دعا شود و آن دعای سمات است.

﴿۵۸۶۰﴾ مستحب است که هنگام صبح و شام دعای عشرات خوانده شود، و بهترین وقت خواندن آن بعد از عصر روز جمعه است.

۴-۳-۵-۴-۳-روزها و شب‌های ماه‌های قمری

۱-۴-۳-۵-۴-۳-همه ماه‌ها

۱-۱-۴-۳-۵-۴-۳-اولین شب

﴿۵۸۶۱﴾ دعای هنگام دیدن ماه نو

﴿۵۸۶۲﴾ هر که اولین شب ماه نماز بخواند و در نماز دو رکعتی سوره انعام را بخواند و از خداوند بخواهد او را از هر نوع ترس و بیماری در بقیه آن ماه کفایت کند، به اذن خداوند از آنچه او را می‌آزارد، در امان است.

﴿۵۸۶۳﴾ کسی که اولین شب از ماه، دو رکعت نماز به جا آورد و در هر رکعت آن سوره انعام را

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

الْأَنْعَامَ بَعْدَ الْحَمْدِ وَ سَأَلَ اللَّهَ أَنْ يَكْفِيَهُ كُلَّ خَوْفٍ وَ وَجَعَ آمَنَهُ اللَّهُ فِي ذَلِكَ الشَّهْرِ مِمَّا يَكْرَهُ؛
بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٨٢

١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- لَيْلَةُ الْعَاشِرِ مِنَ الشَّهْرِ

﴿٥٨٦٤﴾ إِبْجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ وَ عِبَادَةُ الْأَرْكَانِ وَ الْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ فَالْوَقْتُ
السَّحَرُ لِقِصَّةِ يَعْقُوبَ وَ قِيلَ آخِرُهُمْ إِلَى غَيْبِيَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةُ الْعَاشِرِ مِنَ الشَّهْرِ؛ مستدرک الوسائل ج:
٥ ص: ٢٧٤

١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- الْآيَاتُ الْبَيضُ

﴿٥٨٦٥﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: يَا سَيِّدِي أَيْدَعِي بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي غَيْرِ رَجَبٍ قَالَ نَعَمْ يَوْمَ عَرَفَةَ وَ إِنْ
وَأَقَّ ذَلِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَمْ يَفْرُغْ صَاحِبُهُ مِنْهُ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ وَ فِي كُلِّ شَهْرٍ إِذَا أَرَادَ ذَلِكَ
صَامَ الْآيَاتُ الْبَيضَ وَ دَعَا بِهِ فِي آخِرِهَا كَمَا وَصَفْتُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٥

﴿٥٨٦٦﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ أُوصِيكَ أَنْ تَأْمُرَ أُمَّتَكَ تَصُومُونَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ الْبَيضَ مِنْ كُلِّ
شَهْرٍ الثَّلَاثَ عَشَرَ وَ الرَّابِعَ عَشَرَ وَ الْخَامِسَ عَشَرَ وَ أُوصِيكَ يَا مُحَمَّدُ أَنْ تَأْمُرَ أُمَّتَكَ أَنْ يَدْعُوا
بِهَذَا الدُّعَاءِ الشَّرِيفِ فَإِنَّ حَمَلَةَ الْعَرْشِ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ بَبْرَكْتِهَا نَزَلَ إِلَى الْأَرْضِ وَ
اصْعَدَ إِلَى السَّمَاءِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- يَوْمُ خَامِسَ عَشَرَ

﴿٥٨٦٧﴾ إِبْنُ عَبَّاسٍ رضي الله عنه: يَوْمَ خَامِسَ عَشَرَ كُلِّ حَاجَةٍ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَعْطَاكُمْ
اللَّهُ مَا أَعْطَى أَيُّوبَ وَ اسْتَجَابَ اللَّهُ دُعَائَكُمْ؛ ثواب الأعمال ص: ٦٨

١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- الْمُحَرَّمُ

١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- أَوَّلُ يَوْمٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ

﴿٥٨٦٨﴾ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحَافِظَ عَلَى...أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ...فَاعْمَلْ وَ أَكْثِرْ
فِيهِنَّ مِنَ الدُّعَاءِ وَ الصَّلَاةِ وَ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بعد از حمد بخواند، خداوند او را از هر ترس و بیماری کفایت کند و خداوند او را در آن ماه از آنچه موجب کراهت اوست، در امان خواهد داشت.

۲-۱-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- شب دهم

﴿۵۸۶۴﴾ استجابت دعا به زمان، حال، مکان، عبادت و اسم‌های اعظم خدا مرتبط است. و در مورد زمان استجابت دعا، از جمله سحر، برطبق داستان یعقوب، و نیز گفته شده است: تا پنهان شدن ماه شب دهم برایشان به تأخیر افتاد. و شب جمعه؛ و نیز گفته شده است: وقتی سایه محو می‌شود، و آنگاه که باد می‌وزد، حاجت‌های خود را از خداوند متعال بخواهید، زیرا این وقت‌ها، ساعت توبه‌کنندگان است و بین نماز مغرب و عشا؛ روایت شده است که هرکس دعا کند دعایش رد نخواهد شد و آخر شب به‌طوری که روایت شده که در این زمان گفته می‌شود: آیا دعاکننده‌ای هست که او را اجابت کنم، آیا کسی آمرزش می‌خواهد که او را بیامرزم، و در زمان افطار و آخرین ساعات روز جمعه و بین فجر و طلوع خورشید، و نیز گفته شده است: این ساعت اجابت دعا در جمعه است و هنگام نشستن امام روی منبر و زمان پنهان شدن نصف قرص خورشید و در روز چهارشنبه بین ظهر و عصر.

۳-۱-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- ایام البیض

﴿۵۸۶۵﴾ ای سرورم، آیا این دعا در غیر ماه رجب نیز خوانده می‌شود. فرمود: بله، در روز عرفه و اگر این روز همگام با روز جمعه باشد کسی که آن را می‌خواند، آن را تمام نخواهد کرد تا اینکه خداوند او را بیامرزد و در هر ماه دیگری، هرگاه بخواهد آن را بخواند در ایام بیض روزه بگیرد و در پایان روزه‌ها با آن دعا کند، همان‌طور که توصیف کردیم.

﴿۵۸۶۶﴾ ای محمد، به تو سفارش می‌کنم که امت خود را امر کنی که سه روز ایام البیض را روزه بگیرند که سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم هر ماهی است، و به تو سفارش می‌کنم که امت خود را امر کنی که در این سه روز این دعای شریف را بخوانند. پس عرش را حاملان آن به برکت این دعا برداشتند و حمل کردند و من به زمین نازل می‌شوم و به آسمان بالا می‌روم به برکت همین دعا.

۴-۱-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- روز پانزدهم

﴿۵۸۶۷﴾ در روز پانزدهم خداوند همه نیازهای دنیا و آخرت شما را برآورده کند و آنچه را که به حضرت ایوب علیه السلام عطا کرده، به شما نیز ارزانی فرماید و خواسته شما را برآورده سازد.

۲-۱-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- محرم

۱-۲-۱-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- اول

﴿۵۸۶۸﴾ اگر می‌توانی بر عبادت... شب اول محرم... محافظت کنی، چنین کن. و در این شب‌ها بسیار دعا و نماز و قرآن بخوان.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٨٦﴾ الرضا عليه السلام: فِي أَوَّلِ يَوْمٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ فَقَالَ لِي يَا ابْنَ شَيْبٍ أَصَائِمُ أَنْتَ فَقُلْتُ لَا فَقَالَ إِنَّ هَذَا الْيَوْمَ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي دَعَا فِيهِ زَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ فَنَادَتْ زَكَرِيَّا وَ هُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَى فَمَنْ صَامَ هَذَا الْيَوْمَ ثُمَّ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ اسْتَجَابَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ كَمَا اسْتَجَابَ لَزَكَرِيَّا؛ وسائل الشريعة ج: ١٠ ص: ٤٦٩

٢-٢-٤-٣-٥-٤-٣-اليوم الثالث من المحرم

﴿٥٨٧٠﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ زَكَرِيَّا دَعَا رَبَّهُ ثَلَاثَ مَضِينَ مِنَ الْمُحَرَّمِ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ فَمَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ وَدَعَا رَبَّهُ اسْتَجِيبَتْ دَعْوَتُهُ كَمَا اسْتَجِيبَ لَزَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ؛ المقنعة ص: ٣٧٦

﴿٥٨٧١﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ مَنْ صَامَ الْيَوْمَ الثَّالِثَ مِنَ الْمُحَرَّمِ اسْتَجِيبَتْ دَعْوَتُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٤٧٠

١٠ ص: ٤٧٠

٣-٢-٤-٣-٥-٤-٦-٣- العاشوراء

﴿٥٨٧٢﴾ الدُّعَاءُ فِي لَيْلَةِ عَاشُورَاءَ يُصَلِّيْ عَشْرَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مِائَةً مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَةً مَرَّةً؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٨٠

مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَةَ مَرَّةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٨٠

﴿٥٨٧٣﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ بِهَذِهِ الزِّيَارَةِ مِنْ قُرْبٍ أَوْ بُعْدٍ فِي يَوْمٍ عَاشُورَاءَ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ قَبْلَتْ زيارَتُهُ وَشَفَعْنُهُ فِي مَسْأَلَتِهِ بِأَلْغَا مَا بَلَغَ وَأَعْطَيْتُهُ سُؤْلَهُ ثُمَّ لَا يَنْقَلِبُ عَنِّي خَائِبًا وَأَقْبَلُهُ مَسْرُورًا قَرِيرًا عَيْنُهُ بِقَضَاءِ حَوَائِجِهِ وَالنُّفُوزَ بِالْجَنَّةِ وَالْعِتْقَ مِنَ النَّارِ وَشَفَعْنُهُ فِي كُلِّ مَنْ يَشْفَعُ مَا خَلَا النَّاصِبَ لِأَهْلِ الْبَيْتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣١٠

شَفَعْتُهُ فِي كُلِّ مَنْ يَشْفَعُ مَا خَلَا النَّاصِبَ لِأَهْلِ الْبَيْتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣١٠

٣-٤-٣-٥-٤-٦-٣- ربيع الأول

١-٣-٤-٣-٥-٤-٦-٣- اليَوْمُ التَّاسِعُ مِنْ شَهْرِ رَبِيعِ الْأَوَّلِ

﴿٥٨٧٤﴾ العسْكَرُ **التَّائِبِينَ**: فَإِنَّهُ الْيَوْمَ الَّذِي يَهْلِكُ فِيهِ اللَّهُ فِيهِ عَدُوُّهُ وَعَدُوٌّ جَدُّكُمْ، وَيَسْتَجِيبُ فِيهِ دُعَاءَ أُمَّكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٣١ ص: ١٢٠

دُعَاءُ أُمَّكُمَا؛ بحار الأنوار ج: ٣١ ص: ١٢٠

﴿٥٨٧٥﴾ العسكرى الطَّيِّبَةُ: أَنَّ حُذَيْفَةَ بْنَ الْيَمَانِ دَخَلَ فِي مِثْلِ هَذَا الْيَوْمِ وَهُوَ التَّاسِعُ مِنْ شَهْرِ رَبِيعِ الْأَوَّلِ عَلَى جَدِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، قَالَ حُذَيْفَةُ رَأَيْتُ

مِنْ شَهْرِ رَبِيعِ الْأَوَّلِ عَلَى جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، قَالَ حُذَيْفَةُ رَأَيْتُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۸۶۹﴾ روز اول ماه محرم خدمت حضرت رضا علیه السلام رسیدم، به من فرمود: ای پسر شیبیب، روزه‌ای؟ گفتم: نه، فرمود این روزی است که زکریا به درگاه پروردگارش دعا کرد و گفت: پروردگارا به من ببخش از پیش خود نژاد پاکی را زیرا تو شنوای دعایی، خداوند برایش اجابت کرد و به فرشتگان دستور داد ندا کردند زکریا را که در محراب ایستاده بود که خدا تو را به یحیی بشارت می‌دهد، هر که این روز را روزه بدارد و سپس دعا به درگاه خدا کند، خدا مستجاب می‌کند همچنان که برای زکریا مستجاب کرد.

۲-۲-۴-۳-۵-۴-۶-۳- سوم

﴿۵۸۷۰﴾ زکریا روز سوم محرم دعا کرد و دعایش مستجاب شد، پس هر که این روز را روزه بگیرد و خدایش را بخواند، دعایش مستجاب می‌شود. همچنان که دعای زکریا به اجابت رسید.

﴿۵۸۷۱﴾ کسی که در روز سوم محرم روزه بگیرد، دعایش اجابت می‌شود.

۳-۲-۴-۳-۵-۴-۶-۳- عاشورا

﴿۵۸۷۲﴾ دعا کردن در شب عاشورا هنگامی که ده رکعت نماز بخواند و در هر رکعت سوره حمد صد مرتبه و سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» نیز صد مرتبه.

﴿۵۸۷۳﴾ هر که زیارت حضرت امام حسین علیه السلام بکند در روز عاشورا، خواه از نزدیک و خواه از دور، و این دعا را بخواند، زیارتش را قبول کنم و مطالبش را برآورم هر چند بسیار باشد و حوائجش را کرامت فرمایم و او را ناامید و محروم برنگردانم و خوشحال و با چشم‌روشنی او را برگردانم و بهشت او را روزی کنم و از آتش جهنم نجات دهم و قبول کنم شفاعت او را در حق هر کس که شفاعت کند.

۳-۳-۴-۳-۵-۴-۶-۳- ربیع‌الاول

۱-۳-۴-۳-۵-۴-۶-۳- نهم

﴿۵۸۷۴﴾ آن روز، روزی است که خداوند در آن دشمن او و دشمن جد شما را هلاک، و نفرین مادر شما را مستجاب می‌کند.

﴿۵۸۷۵﴾ حذیفه بن یمان در چنین روزی بر جدم پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وارد شد درحالی که روز نهم

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

سَيِّدِي أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ مَعَ وَلَدَيْهِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَا كُلُّونَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ يَتَبَسَّمُ فِي وُجُوهِهِمْ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَيَقُولُ لَوْلَدَيْهِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ كُلًّا هَيِّئًا لَكُمَا بَرَكَةَ هَذَا الْيَوْمِ، فَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي يَهْلِكُ اللَّهُ فِيهِ عَدُوُّهُ وَعَدُوُّ جَدِّكُمَا، وَ يَسْتَجِيبُ فِيهِ دُعَاءُ أُمَّكُمَا. كُلًّا فَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي يَقْبَلُ اللَّهُ فِيهِ أَعْمَالَ شِيعَتِكُمَا وَمُحِبِّكُمَا. كُلًّا فَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي يُصَدِّقُ فِيهِ قَوْلُ اللَّهِ (فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةٌ بِمَا ظَلَمُوا) كُلًّا فَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي يَتَكَسَّرُ فِيهِ شَوْكَةُ مُبْغِضٍ جَدِّكُمَا. كُلًّا فَإِنَّهُ يَوْمٌ يُفْقَدُ فِيهِ فِرْعَوْنُ أَهْلِ بَيْتِي وَظَالِمُهُمْ وَغَاصِبُ حَقِّهِمْ. كُلًّا فَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي يَقْدَمُ اللَّهُ فِيهِ إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَيَجْعَلُهُ هَبَاءً مَثْثُورًا. قَالَ حُذَيْفَةُ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَفِي أُمَّتِكَ وَأَصْحَابِكَ مَنْ يَنْتَهِكُ هَذِهِ الْحُرْمَةَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) نَعَمْ يَا حُذَيْفَةُ جِئْتُ مِنَ الْمُنَافِقِينَ يَتَرَأَسُ عَلَيْهِمْ وَيَسْتَعْمِلُ فِي أُمَّتِي الرِّيَاءَ، وَيَدْعُوهُمْ إِلَى نَفْسِهِ، وَيَحْمِلُ عَلَى عَاتِقِهِ دَرَّةَ الْخِزْيِ، وَيَصُدُّ النَّاسَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ، وَيَحْرِفُ كِتَابَهُ، وَيَغَيِّرُ سُنَّتِي، وَيَشْتَمِلُ عَلَى إِرْثٍ وَلَدِي، وَيَنْصِبُ نَفْسَهُ عِلْمًا، وَيَطَّوُلُ عَلَى إِمَامَةٍ مِنْ بَعْدِي، وَيَسْتَحِلُّ أَمْوَالَ اللَّهِ مِنْ غَيْرِ حِلِّهَا، وَيُنْفِقُهَا فِي غَيْرِ طَاعَتِهِ، وَيَكْذِبُنِي وَيَكْذِبُ أَخِي وَوَزِيرِي، وَيُنْحَى ابْتِنَى عَنْ حَقِّهَا، وَتَدْعُو اللَّهُ عَلَيْهِ وَيَسْتَجِيبُ اللَّهُ دُعَاءَهَا فِي مِثْلِ هَذَا الْيَوْمِ؛ بحار الأنوار ج: ٣١

ص: ١٢٠

﴿٥٨٧٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: قَالَ حُذَيْفَةُ فَقُلْتُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنِّي أَحِبُّ أَنْ تُسَمِّعَنِي أَسْمَاءَ هَذَا الْيَوْمِ التَّاسِعِ مِنْ شَهْرِ رَبِيعِ الْأَوَّلِ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا حُذَيْفَةُ هَذَا يَوْمُ الْإِسْتِرَاحَةِ وَيَوْمُ تَنْفِيسِ الْهَمِّ وَالْكَرْبِ وَالْغَدِيرِ الثَّانِي وَيَوْمُ تَخْطِيطِ الْأَوْزَارِ وَيَوْمُ الْحَبْوَةِ وَيَوْمُ رَفْعِ الْقَلَمِ وَيَوْمُ الْهَدْيِ وَيَوْمُ الْعَقِيقَةِ وَيَوْمُ الْبَرَكَةِ وَيَوْمُ الثَّارَاتِ وَعِيدُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ وَيَوْمٌ يُسْتَجَابُ فِيهِ

الدَّعَوَاتُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٥٤

٢-٣-٤-٥-٦-٣-اليوم السابع عشر من شهر ربيع الأول

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

ربیع الاول بود، حذیفه گفت: سرورم، امیر مؤمنان را دیدم که همراه دو فرزندش حسن و حسین علیهما السلام با پیامبر خدا صلی الله علیه و آله غذا می خوردند و درحالی که علی علیه السلام در روی ایشان لبخندی زدند و به دو فرزندشان فرمودند: به برکت این روز، این غذا گوارایتان باد. پس امروز روزی است که خداوند دشمنش و دشمن جد شما را نابود می کند و دعای مادر شما را مستجاب می کند. بخورید که در این روز خداوند دعای شیعیان شما و دوستدارانتان را می پذیرد؛ بخورید امروز روز آشکار شدن راستی سخن خدای تعالی است که فرمود: «این هاست خانه های ویرانشان به سزای ستمی که کردند»، و بخورید که این روز روزی است که در آن شوکت و جلال دشمن جد شما درهم می شکند و بخورید که آن روزی است که در آن فرعون اهل بیت من و ظالم و غاصب در حق آن ها را از بین می برد؛ بخورید که آن روزی است که اعمال آن ها را برابرشان قرار می دهد و آن ها را ناچیز می شمارد. حذیفه گفت: ای پیامبر خدا! در امت و بین یارانت چه کسی این حرمت را هتک می کند؟ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: بله ای حذیفه، بتی از منافقان، درحالی که بر آن ها ریاست می کند و ریا را در امت من وارد می کند و آن ها را به سوی خودش دعوت می کند و بر گردنش تازیانه خواری و زبونی را حمل می کند و مردم را از راه خدا باز می دارد و قرآن را تحریف می کند و سنت و راه و روش مرا تغییر می دهد و ارث فرزندانم را از آن خود می کند. نفس خود را علم و پیش قراول قرار می دهد و به آن اقتدا می کند. و بر امام بعد از من تکبر و گردنکشی می کند و اموال خدا را در غیر از مسیر حلال شده اش حلال می داند و در راهی غیر از فرمان ببری خدا خرجش می کند و مرا و برادرم و وزیرم را تکذیب می کند و دخترم را از حقش باز می دارد و دخترم او را نفرین کند و خداوند نفرینش را در چنین روزی اجابت می کند.

﴿۵۸۷۶﴾ حذیفه گفت: گفتم ای امیرالمؤمنین دوست دارم نام های این روز (نهم ربیع الاول) را بدانم، پس امیرالمؤمنین فرمودند: ای حذیفه، آن روز، روز استراحت مؤمنین است و روزی است که اندوه ها در آن برطرف می شود و غدیر دوم است و روزی است که گناهان فرومی ریزد، و روزی است که در آن عطاها داده می شود. روزی است که در آن علم و فضیلت منتشر می شود، و روز هدایت و روز عقیقه کردن و روز برکت و روز انتقام و خون خواهی و روز عید بزرگ خداوند است و روزی است که در آن دعاها مستجاب می شود.

۲-۳-۴-۵-۳-۴-۶-۳- هفدهم

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٨٧٧﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ...وَيَوْمِ الْمَوْلِدِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠

ص: ۳۵۳

٤-٤-٣-٥-٤-٦-٣-جَمَادَى الْأُولَى

١-٤-٤-٣-٥-٤-٦-٣- غُرَّةُ حَمَادِي الْأُولَى

﴿٥٨٧٨﴾ الدُّعَاءُ فِي غُرَّةِ حُمَادِي الْأُولَى؛ اِقْبَالُ الْأَعْمَالِ ص: ٦١٨

٥-٤-٣-٥-٤-٦-٣- رَحَبُ الْمَرْحَبِ

١-٤-٣-٥-٤-٦-٣ كُلُّ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ رَجَبٍ

﴿٥٨٧٩﴾ الرسول ﷺ: فَمَنْ دَعَانِي فِي هَذَا الشَّهْرِ أَجَبْتُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٥٣٥

﴿٥٨٨٠﴾ الصادق عليه السلام: قَدْ دَنَا الشَّهْرُ الْعَظِيمُ شَهْرُ رَجَبٍ وَهُوَ شَهْرٌ مَسْمُوعٌ فِيهِ الدُّعَاءُ؛

فضائل شهر رجب ص: ۵۰۴

﴿٥٨٨١﴾ الْحِجَّةُ الْعَبِيدَةُ: أُدْعِيَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ رَجَبٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٩٢

﴿٥٨٨٢﴾ الرسول ﷺ: فَإِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَجَبٍ يُنَادِي ذَلِكَ الْمَلِكُ كُلَّ نَيْلَةٍ مِنْهُ إِلَى الصَّبَاحِ

طُوبَى لِلذَّاكِرِينَ طُوبَى لِلطَّائِعِينَ وَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا جَلِيسٌ مِنْ جَالِسِنِي وَمُطِيعٌ مَنْ أَطَاعَنِي وَ

غَافِرٌ مِّنْ اسْتَغْفَرَنِ الشَّهْرُ شَهْرِي وَالْعَبْدُ عَبْدِي وَالرَّحْمَةُ رَحْمَتِي فَمَنْ دَعَانِي فِي هَذَا الشَّهْرِ

أَجَبْتُهُ وَمَنْ سَأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٥٣٥

﴿٥٨٨٣﴾ الرسول ﷺ: اِسْتَكْثِرُوا فِي رَجَبٍ مِنْ قَوْلِ اسْتَغْفِرِ

مَضَى وَالْعَصْمَةَ فِيمَا بَقِيَ مِنْ أَجَالِكُمْ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٥١١

﴿٥٨٨٤﴾ الرسول ﷺ: أَلَا فَمَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ يَوْمًا إِيْمَانًا وَاحْتِسَاءً

الْأَكْبَرُ وَأُطْفِئَ صَوْمُهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ غَضَبَ اللَّهِ وَاعْلَقَ عَنْهُ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ النَّارِ وَلَوْ أُعْطِيَ مِثْلُ

الْأَرْضَ ذَهَبًا مَا كَانَ بِأَفْضَلَ مِنْ صَوْمِهِ وَلَا يَسْتَكْمِلُ أَجْرَهُ بَشَىءٍ مِنَ الدُّنْيَا دُونَ الْحَسَنَاتِ إِذَا

أَخْلَصَهُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَلَهُ إِذَا أَمْسَى عَشْرُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۸۷۷﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن و... روز ولادت.

۴-۴-۳-۵-۴-۳-جمادی‌الاولی

۱-۴-۴-۳-۵-۴-۳-آغاز جمادی‌الاولی

﴿۵۸۷۸﴾ دعا هنگام طلوع ماه جمادی‌الاول

۵-۴-۳-۵-۴-۳-رجب

۱-۵-۴-۳-۵-۴-۳-همه روزها

﴿۵۸۷۹﴾ هرکس مرا در این ماه بخواند اجابتش می‌کنم.

﴿۵۸۸۰﴾ ماه بزرگ حرام نزدیک می‌شود. رجب ماهی است که دعا در آن مستجاب است.

﴿۵۸۸۱﴾ در هر روز از روزهای ماه رجب، خداوند را بخوان.

﴿۵۸۸۲﴾ هرگاه ماه رمضان رسید، آن فرشته هر شب تا صبح ندا سر می‌دهد که: خوشا به حال ذکرگویان، خوشا به حال اطاعت‌کنندگان. و خداوند بلندمرتبه می‌فرماید: من هم‌نشین آنانم که به یاد من باشند و مطیع آنم که مرا اطاعت کند و آمرزنده کسی هستم که از من درخواست بخشش کند. ماه، ماه من است و بنده، بنده من است و رحمت، رحمت من است. پس هرکس مرا در این ماه بخواند او را اجابت می‌کنم و هرکس از من درخواست کند به او می‌بخشم.

﴿۵۸۸۳﴾ در ماه رجب بسیار «استغفرالله» بگویند و از خداوند برای آنچه در گذشته انجام داده‌اید، بخشش و توبه درخواست کنید. و برای باقی‌مانده عمرتان عصمت و دوری از گناه بخواهید.

﴿۵۸۸۴﴾ هرکس یک روز از رجب را از روی ایمان و نیت پاک روزه بگیرد، مستوجب خشنودی با عظمت پروردگار می‌شود، و آن روزه، آتش غضب الهی را خاموش کرده و دری از دوزخ را بر روی او می‌بندد، و اگر زمین را پر از طلا کنند و به او دهند بالاتر از آن روزه نیست، و با هیچ‌یک از گنج‌های دنیا پاداش او کامل نمی‌شود مگر با آن حسناتی که ذکر شد، در صورتی که نیتش در این روزه خالص باشد، و چون شام کند از برای او ده دعای مستجاب است، اگر راجع به دنیا دعا کند یا خداوند به او عطا می‌کند، و یا برای آخرتش خوبی‌هایی را مهیا می‌کند که بهتر از درخواست‌های اولیا و دوستان و برگزیدگان خود باشد.

﴿۱۶۳۹﴾

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٨٨٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى لَيْلَةً مِنْ لَيْلَى رَجَبَ عَشْرَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ غَفَرَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ عَمِلَ وَسَلَفَ مِنْ ذُنُوبِهِ وَكَتَبَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَهُ بِكُلِّ رَكَعَةٍ عِبَادَةَ سِتِّينَ سَنَةً وَأَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِكُلِّ سُورَةٍ قَصْرًا مِنْ لَوْثَةٍ فِي الْجَنَّةِ وَكَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ مِنَ الْأَجْرِ كَمَنْ صَامَ وَصَلَّى وَحَجَّ وَاعْتَمَرَ وَجَاهَدَ فِي تِلْكَ السَّنَةِ وَكَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ إِلَى السَّنَةِ الْقَابِلَةِ فِي كُلِّ يَوْمٍ حَجَّةً وَعُمْرَةً وَلَا يَخْرُجُ مِنْ صَلَاتِهِ حَتَّى يَعْفِرَ اللَّهُ لَهُ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ فَقَدْ أَغْنَيْكَ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ النَّارِ وَكَتَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْمُصَلِّينَ تِلْكَ السَّنَةَ كُلَّهَا وَإِنْ مَاتَ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ مَاتَ شَهِيدًا وَاسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَأَغْطَى كِتَابَهُ بِمِيمِنِهِ وَبَيَضَ وَجْهَهُ وَجَعَلَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ سَبْعَ خَنَادِقَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص:

38.

﴿٥٨٨٦﴾ الرسول ﷺ مَنْ صَلَّى فِي رَجَبِ سِتِّينَ رُكْعَةً فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْهُ رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأَ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ مِنْهَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مَرَّةً إِلَى أَنْ قَالَ فَإِنَّ اللَّهَ يَسْتَجِيبُ دُعَاءَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٩٥

٢-٥-٤-٣-٥-٤-٣-٦-٣-أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ

﴿٥٨٨٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحَافِظَ عَلَى لَيْلَةِ الْفِطْرِ وَ لَيْلَةِ النَّحْرِ وَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ وَ لَيْلَةَ عَاشُورَاءَ وَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ وَ لَيْلَةَ النُّصَفِ مِنْ شَعْبَانَ فَافْعَلْ وَ أَكْثِرْ فِيهِنَّ مِنَ الدُّعَاءِ وَ الصَّلَاةِ وَ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٩

﴿٥٨٨٨﴾ الباقِرُ الْباقِرُ تَدْعُو فِي أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ بَعْدَ صَلَاةِ عِشَاءِ الْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥

ص: ۳۷۷

﴿٥٨٨٩﴾ الجواد عليه السلام: يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ الْإِنْسَانُ بِهَذَا الدُّعَاءِ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ؛

مصباح المتعجد ص: ٧٩٨

٣-٥-٤-٣-٥-٤-٦-٣-أَوَّلُ خَمِيسٍ مِنْ رَجَبٍ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۸۸۵﴾ هرکس در شبی از شب‌های ماه رجب ده رکعت نماز گزارد و در هر رکعت سوره «فاتحة الكتاب» و «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را سه بار بخواند، خداوند تبارک و بلندمرتبه گناهان حال و گذشته‌اش را می‌آمرزد و خداوند تبارک و بلندمرتبه به ازای هر رکعت، عبادت شصت سال را برایش می‌نویسد و برای هر سوره، قصری از مروارید در بهشت به او می‌دهد و برایش پاداشی مانند کسی که در آن سال روزه گرفته و نماز خوانده و حج و عمره انجام شده را و جهاد کرده را می‌نویسد و برایش در سال آینده در هر روز ثواب حج و عمره می‌نویسد و نمازش را به پایان نمی‌رساند تا گناهانش را ببخشد، پس هرگاه نمازش تمام شد فرشته‌ای از زیر عرش ندا سر می‌دهد، که عمل خود را از سر گیر ای بنده خدا، که خداوند تو را از آتش جهنم رهانید و خدای بلندمرتبه او را از نمازگزاران آن سال قرار داد و اگر در این میان بمیرد شهید مرده است و خداوند دعایش را اجابت کرده و حاجت‌هایش را برآورده و نامه اعمالش را به دست راستش داده و روسفیدش کرده و بین او و آتش جهنم هفت خندق قرار می‌دهد.

﴿۵۸۸۶﴾ هرکس در ماه رجب شصت رکعت نماز گزارد که در هر شب دو رکعت آن را بخواند و در هر رکعت از آن یک مرتبه سوره فاتحة الكتاب و سه مرتبه «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند تا آنجا که می‌گوید، خداوند دعایش را مستجاب می‌کند.

۲-۵-۴-۳-۵-۴-۶-۳-اولین شب

﴿۵۸۸۷﴾ اگر می‌توانی بر عبادت شب عید فطر و شب عید قربان و شب اول محرم و شب عاشورا و اولین شب ماه رجب و شب نیمه شعبان محافظت کنی، چنین کن. و در این شب‌ها بسیار دعا و نماز و قرآن بخوان.

﴿۵۸۸۸﴾ در اولین شب ماه رجب، بعد از پایان نماز عشا دعا کن.

﴿۵۸۸۹﴾ مستحب است که انسان با این دعا در اولین شب ماه رجب دعا بکند.

۳-۵-۴-۳-۵-۴-۶-۳-اولین پنجشنبه

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٨٩٠﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ أَحَدٍ يَصُومُ يَوْمَ الْخَمِيسِ أَوْ لَ خَمِيسٍ مِنْ رَجَبٍ ثُمَّ يُصَلِّي مَا بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ وَالْعَتَمَةِ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً يَفْصِلُ بَيْنَ كُلِّ رُكْعَتَيْنِ بِتَسْلِيمٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَاحِدَةً وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ مَرَّةً فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ صَلَّى عَلَى سَبْعِينَ مَرَّةً وَيَقُولُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ ثُمَّ يَسْجُدُ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ سَبْعِينَ مَرَّةً رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيُّ الْأَعْظَمُ ثُمَّ يَسْجُدُ سَجْدَةً أُخْرَى فَيَقُولُ فِيهَا مَا قَالَ فِي الْأَوَّلَى ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ حَاجَتَهُ فِي سُجُودِهِ فَإِنَّهَا تُقْضَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٩٥

٥-٤-٥-٣-٤-٣-٤-٣-٤-٣ غُرَّة رَجَب

﴿٥٨٩١﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ... غُرَّة رَجَب؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٨٩٢﴾ السَّجَّاد ﷺ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ ﷺ يَدْعُو فِي الْحِجْرِ فِي غُرَّةِ رَجَبٍ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٤٢

﴿٥٨٩٣﴾ إِبْنُ عَبَّاسٍ: يَا آدَمُ إِنِّي قَضَيْتُ فِيمَا قَضَيْتُ وَسَطَرْتُ فِيمَا سَطَرْتُ أَنِّي بَاعِثُكُمْ وَلَدِكُمْ نَبِيًّا لَا فَظٌ وَلَا غَلِيظٌ وَلَا سَخَابٌ فِي الْأَسْوَاقِ حَلِيمٌ رَحِيمٌ كَرِيمٌ عَلِيمٌ عَظِيمٌ الْبَرَكَةُ أَخْصُهُ وَأَمَّتْهُ بَيَّوْمِ النَّصْفِ مِنْ رَجَبٍ لَا يَسْأَلُونِي فِيهِ شَيْئًا إِلَّا أُعْطِيَتْهُمْ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٥٧

﴿٥٨٩٤﴾ إِبْنُ عَبَّاسٍ: يَا آدَمُ تَقَرَّبْ إِلَى يَوْمِ النَّصْفِ مِنْ رَجَبٍ بِقُرْبَانٍ وَزِيَّافَةٍ وَصِيَامٍ وَدُعَاءٍ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٥٧

﴿٥٨٩٥﴾ الصَّادِق ﷺ: يَا سَيِّدِي أَيْدَعِي بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي غَيْرِ رَجَبٍ قَالَ نَعَمْ يَوْمَ عَرَفَةَ وَإِنْ وَافَقَ ذَلِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَمْ يَفْرُغْ صَاحِبُهُ مِنْهُ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ وَفِي كُلِّ شَهْرٍ إِذَا أَرَادَ ذَلِكَ صَامَ الْأَيَّامَ الْبَيْضَ وَدَعَا بِهِ فِي آخِرِهَا كَمَا وَصَفْتُ وَفِي رَوَايَتَيْنِ قَالَ نَعَمْ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ وَفِي كُلِّ يَوْمٍ دَعَا فَإِنَّ اللَّهَ يُجِيبُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٥

﴿٥٨٩٦﴾ الصَّادِق ﷺ: يُسْتَحَبُّ يَوْمَ النَّصْفِ أَنْ يَدْعُو بِدُعَاءِ الْإِسْتِفْتَاخِ وَهُوَ الْمَعْرُوفُ بِدُعَاءِ أَمِّ دَاوُدَ فَإِذَا أَرَادَ ذَلِكَ فَلْيَصُمْ الْأَيَّامَ الْبَيْضَ فَإِذَا كَانَ عِنْدَ الزَّوَالِ فِي الْيَوْمِ الْخَامِسِ عَشَرَ اغْتَسَلَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۸۹۰﴾ هرکس در روز پنجشنبه، اولین پنجشنبه ماه رجب، روزه بگیرد سپس مابین مغرب و عشا نماز بگزارد و دوازده رکعت بخواند که دو رکعت، دو رکعت جدا با سلام باشد، در هر رکعت یک مرتبه حمد و سه مرتبه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» و دوازده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» پس هرگاه از نمازش فارغ شد هفتاد مرتبه بر من درود فرستد و بگوید «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِهِ» بعد سجده کند و در سجده هفتاد مرتبه بگوید «رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ تَجَاوِزْ عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيُّ الْأَعْظَمُ» بعد بار دیگر سجده کند و در آن بگوید آنچه بار اول گفته بود، سپس حاجتش را در سجده از خداوند بخواهد، پس برآورده می‌شود.

﴿۴-۵-۳-۴-۵-۳-۶-۳- آغاز رجب﴾

﴿۵۸۹۱﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن و... دلیل اول رجب.

﴿۵۸۹۲﴾ شنیدم که علی بن حسین علیه السلام اول ماه رجب در حجر اسماعیل دعا می‌کرد.

﴿۵۸۹۳﴾ ای آدم، هرچه خواستم جاری کردم و هرچه خواستم نگاشتم. از نسل تو فرزندی دور از خشونت و سنگدلی و عربده‌جویی در بازارها، بردبار، بخشنده و با برکت فراوان است. روز نیمه رجب را به او و امتش دادم. در آن روز چیزی از خدا نخواستند مگر آنکه به ایشان عطا شود.

﴿۵۸۹۴﴾ ای آدم در نیمه رجب با قربانی کردن و مهمانی دادن و روزه گرفتن و دعا کردن به خداوند نزدیک شو.

﴿۵۸۹۵﴾ ای سرورم آیا این دعا در غیر ماه رجب نیز خوانده می‌شود، فرمود: بله، در روز عرفه و اگر این روز همگام با روز جمعه باشد کسی که آن را می‌خواند، آن را تمام نخواهد کرد تا اینکه خداوند او را بیامرزد و در هر ماه دیگری، هرگاه بخواند آن را بخواند در ایام بیض روزه بگیرد و در پایان روزه‌ها با آن دعا کند همان‌طور که توصیف کردیم و در روایت دیگری گفته: بله، در روز عرفه و هر روز دیگری با این روش دعا کند که خداوند اجابت خواهد کرد، ان شاء الله.

﴿۵۸۹۶﴾ مستحب است روز نیمه ماه رجب با دعای استفتاح دعا کند و آن معروف به «ام‌داود» است پس هرگاه آن را خواند، در ایام بیض روزه بگیرد و هنگامی که ظهر روز پانزدهم شد غسل

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

فَإِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ صَلَّى الظُّهْرَيْنِ يُحْسِنُ رُكُوعَهُنَّ وَسُجُودَهُنَّ وَيَكُونُ فِي مَوْضِعٍ خَالٍ لَا يَسْغُلُهُ شَاغِلٌ وَلَا يُكَلِّمُهُ إِنْسَانٌ فَإِذَا سَلَّمَ اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، المصباح للكفعمي ص: ٥٣٠

٥-٤-٣-٥-٤-٦-٣- سَبْعُ لَيَالٍ بَقِيْنَ مِنْ رَجَبْ

﴿٥٨٩٧﴾ الرسول ﷺ إِنَّ جَبْرِئِلَ آتَى إِلَى سَبْعِ كَلِمَاتٍ وَهِيَ الَّتِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَإِذْ ابْنَى إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ وَآمَرَنِي أَنْ أَعْلَمَكُم وَهِيَ سَبْعُ كَلِمَاتٍ مِنَ التَّوْرَةِ بِالْعِبْرِيَّةِ فَفَسَّرَهَا عَلَيَّ بَنِي أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَبَّ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا قَرِيبُ يَا مُجِيبُ إِلَى أَنْ قَالَ ﷺ لَمَّا نَزَلَ جَبْرِئِلُ سَأَلَهُ إِبْرَاهِيمُ كَيْفَ يَدْعُو بَيْنَهُ قَالَ صُمْ رَجَبًا حَتَّى إِذَا بَلَغْتَ سَبْعَ لَيَالٍ آخِرَ لَيْلَةٍ فَمُ فَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ بِقَلْبٍ وَجَلِّ ثُمَّ سَلِ اللَّهَ الْوَلَايَةَ وَالْمُعُونَةَ وَالْعَافِيَةَ وَالرَّفْعَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ؛ مُسْتَدْرَكُ الْوَسَائِلِ

ج: ٦ ص: ٢٨٣

﴿٥٨٩٨﴾ الرَّسُولُ ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ إِنَّ هَذِهِ الْأَسْمَاءَ أَنْزَلَهَا جِبْرِئِيلُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَكَانَ يُرَدِّدُهَا فَبَيْنَهُمَا اتَّخَذَهُ اللَّهُ خَلِيلًا وَمَا مِنْ عَبْدٍ يَجْمَعُهُنَّ فِي جَوْفِهِ إِلَّا جَعَلَهُ اللَّهُ فِي جَوْفِهِ حِجَابًا لَا يَخْلُصُ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ أَبَدًا وَلَا يُسَلِّطُ عَلَيْهِ أَبَدًا حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ عَلَى ذَلِكَ فَيَنْزِلُهُ دَارَ الْجَلَالِ فَمَنْ دَعَا بِهِنَّ فِي سَبْعِ لَيَالٍ بَقِيْنَ مِنْ رَجَبٍ عِنْدَ انْفِجَارِ الصُّبْحِ أَعْطَاهُ اللَّهُ جَوَائِزَهُ وَوَلَايَتَهُ؛

بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٥٢

٤-٥-٣-٤-٥-٦- لَيْلَةُ الْمَبْعَثِ

﴿٥٨٩٩﴾ هِيَ لَيْلَةُ الْمُبْعَثِ وَلَيْلَةُ الْمِعْرَاجِ فَمَنْ صَلَّى تِلْكَ اللَّيْلَةَ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً يَقْرَأَ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَثَلَاثَ مَرَّاتٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ مِائَةَ مَرَّةٍ وَقَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ مِائَةَ مَرَّةٍ ثُمَّ يَقْرَأُ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَكَ وَلَا أَشْرَكَ بِكَ شَيْئًا أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَقُولُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عِبَادَةً عَشْرِينَ سَنَةً وَبَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

کند و هرگاه خورشید غروب کرد به دنبالش دو رکعت نماز به جای آورد و رکوع و سجده‌های آن را نیکو گزارد و در جایی خالی و بدون سروصدا، بدون صحبت کردن با کسی هرگاه سلام کرد رو به قبله بنشیند.

۵-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- هفت شب مانده به پایان رجب

﴿۵۸۹۷﴾ جبرئیل برایم هفت نکته آورد و آن همان کلماتی بود که خداوند فرمود: «و آنگاه که پروردگارش ابراهیم را به کلماتی آزمود و آزمایش را به حد اعلا رساند؛ و به من دستور داد تا آن را به شما بیاموزم و آن هفت کلمه از تورات به زبان عبری است که برای علی علیه السلام تفسیر کرد: «یا الله یا رحمان یا رب یا ذا الجلال و الاکرام یا نور السماوات و الارض یا قریب یا مجیب»، تا اینکه پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: آنگاه که جبرئیل این کلمات را آورد، ابراهیم از او سؤال کرد: آداب انجام این دعا چگونه است؟ جبرئیل گفت: ماه رجب را روزه بگیر و هرگاه هفت شب آخر رسید، برخیز و با دلی ترسان، دو رکعت نماز به جا آور و از خداوند، ولایت، کمک، سلامتی، سربلندی در دنیا و آخرت و نجات از آتش جهنم را بخواه.

﴿۵۸۹۸﴾ و سوگند به کسی که تو را به حق به پیامبری برانگیخت، این‌ها اسم‌هایی است که جبرئیل بر ابراهیم نازل کرد و آن‌ها را به هم زد و در بین آن‌ها خداوند نام خلیل را برایش برگزید. پس هرکس این اسما را درون خود حفظ کند، خداوند در دل او پرده‌ای قرار می‌دهد که تا ابد شیطان به قلبش نمی‌رسد و بر او مسلط نمی‌شود. پس هرکس در هفت روز مانده به پایان رجب هنگام طلوع خورشید با این اسما خدا را بخواند، خداوند جوایز و ولایتش را به او می‌دهد.

۶-۵-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- شب مبعث

﴿۵۸۹۹﴾ آن شب مبعث و شب معراج است، پس هرکس در آن شب دوازده رکعت نماز گزارد و در هر رکعت یک مرتبه حمد و سه مرتبه «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» بخواند و وقتی نمازش تمام شد صد مرتبه بر محمد و آل آن درود فرستد و صد مرتبه بگوید «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي و لِلْمُؤْمِنِينَ و الْمُؤْمِنَاتِ، خدایا! مرا و مردان و زنان مؤمن را بیامرز» بعد چهار مرتبه حمد و چهار مرتبه «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» بخواند و بعد چهار مرتبه بگوید: «اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَكَ و لَا أَشْرَكَ بِكَ شَيْئًا، خدایا! تو پروردگار من هستی، برایت شریکی نیست و برایت چیزی را شریک نسازم» و بعد چهار مرتبه بگوید «سُبْحَانَ اللَّهِ و الْحَمْدُ لِلَّهِ و لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ و اللَّهُ أَكْبَرُ و لَا حَوْلَ و لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، منزّه است خداوند! سپاس و ستایش مخصوص خداوند است! معبودی جز خداوند نیست، خداوند بزرگ‌تر است و هیچ دگرگونی و قدرتی جز به واسطه خداوند بلندمرتبه با عظمت، وجود ندارد»

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

استجاب دعاءه ما لم يدعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَاطِعَةٍ رَحِمَ أَوْ هَلَكَ قَوْمٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٩٠
 ﴿٥٩٠٠﴾ الجواد عليه السلام: إِنْ فِي رَجَبٍ لَيْلَةٌ هِيَ خَيْرٌ لِلنَّاسِ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَهِيَ لَيْلَةُ سَبْعٍ وَعَشْرِينَ مِنْهُ نُبِيٌّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي صَبِيحَتِهَا وَإِنْ لِلْعَامِلِ فِيهَا أَصْلَحَكَ اللَّهُ مِنْ شَيْعَتِنَا مِثْلَ أَجْرِ عَمَلِ سِتِّينَ سَنَةً قِيلَ وَمَا الْعَمَلُ فِيهَا قَالَ إِذَا صَلَّيْتَ الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ وَأَخَذْتَ مَضْجَعَكَ ثُمَّ اسْتَيْقَظْتَ أَيَّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِ اللَّيْلِ كَانَتْ قَبْلَ زَوَالِهِ أَوْ بَعْدَهُ صَلَّيْتَ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً بِاثْنَتَيْ عَشْرَةَ سُورَةً مِنْ خِفَافِ الْمُفْصَلِ مِنْ بَعْدِ يَسٍ إِلَى الْجَحْدِ فَإِذَا فَرَعْتَ فِي كُلِّ شَفْعٍ جَلَسْتَ بَعْدَ التَّسْلِيمِ وَقَرَأْتَ الْحَمْدَ سَبْعًا وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ سَبْعًا وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ سَبْعًا وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ سَبْعًا وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ سَبْعًا وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ سَبْعًا وَقُلْتَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنَ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَعَادٍ عَزَّكَ عَلَى أَرْكَانِ عَرْشِكَ وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ وَبِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ وَبِذِكْرِكَ الْأَجَلِ الْأَعْلَى الْأَعْلَى وَبِكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ الَّتِي تَمَّتْ صِدْقًا وَعَدًّا أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَفْعَلَ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَادْعُ بِمَا أَحْبَبْتَ فَإِنَّكَ لَا تَدْعُو شَيْئًا إِلَّا أُجِبْتَ مَا لَمْ تَدْعُ بِمَا تُثِمُّ أَوْ قَاطِعَةٍ رَحِمَ أَوْ هَلَكَ قَوْمٌ مُؤْمِنِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٨

﴿٥٩٠١﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَإِذَا غَابَ نِصْفُ الْقُرْصِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَشَهْرِ رَمَضَانَ وَآكَدَهُ لَيْلَى الْقَدْرِ وَأَيَّامُهَا وَلَيْلَى عَرَفَةَ وَالْمَبْعَثِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٩٠٢﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: يَوْمُ سَبْعَةٍ وَعَشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ نُبِيٌّ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ صَلَّى فِيهِ أَيَّ وَقْتٍ شَاءَ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ بِأَمِّ الْقُرْآنِ وَسُورَةٍ مَا تيسَّرَ فَإِذَا فَرَغَ وَسَلَّمَ جَلَسَ مَكَانَهُ ثُمَّ قَرَأَ أَمَّ الْقُرْآنِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ وَالْمُعَوِّذَاتِ الثَّلَاثَ كُلَّ وَاحِدَةٍ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ فَإِذَا فَرَغَ وَهُوَ فِي مَكَانِهِ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أَشْرِكُ بِهِ شَيْئًا أَرْبَعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

خداوند برای او عبادت بیست ساله و رهایی از آتش جهنم را می‌نویسد و دعایش را به جز در مورد گناه و قطع رحم و درخواست هلاکت گروهی، مستجاب سازد.

﴿۵۹۰۰﴾ شبی در ماه رجب است که آن از آنچه که آفتاب بر آن می‌تابد برای مردم بهتر است. و آن شب بیست و هفتم ماه رجب است که پیامبر ﷺ در سحرگاه آن برانگیخته شد. برای کسی از شیعیان ما که در این شب عمل صالح انجام دهد، مانند ثواب شصت سال است. گفته شد: چه عملی در این شب انجام شود؟ فرمود: بعد از نماز عشاء، هنگامی است که به خوابگاه خود رفتی، در ساعتی از شب، قبل یا بعد از نیمه‌شب، بیدار شو؛ دوازده رکعت نماز بخوان با دوازده سوره‌های کوتاه از سوره یس تا سوره جحد. وقتی تمام کردی، بعد از سلام بنشین و هفت مرتبه «حمد» و هفت مرتبه «معوذتین» و هفت مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و هفت مرتبه «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و هفت مرتبه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» و هفت مرتبه آیه‌الکرسی را بخوان. و بعد از آن این دعا را بگو: ستایش مخصوص خدایی است که نه همسری اختیار کرد، و نه فرزندی، نه شریکی در حکومتش دارد و نه از روی ذلت یاوری گرفته، او را بزرگ بدان. خدایا! از تو درخواست می‌کنم به پایه‌های عزیز عرشت و منتهای رحمت کتابت، به نام بزرگ بزرگ تو، و به یاد باجلالت و اعلا و اعلا و اعلا تو، و به کلمات تو که تمام و کاملند و راستی و عدالت را تمام کرده‌اند، بر محمد و خاندانش درود فرست و از تو می‌خواهم که درباره من آنچه را تو شایسته‌ای، انجام دهی. سپس هرچه را دوست داری دعا کن. پس تو چیزی نخواهی خواست مگر آنکه اجابت شود اگر در آن دعا، گناه و قطع رحم و نابودی گروهی از مؤمنان نباشد.

﴿۵۹۰۱﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن و زمانی که در روز جمعه، که نصف قرص خورشید پنهان شد و ماه رمضان و شب‌های قدر و روزهایش و شب‌های عرفة و شب مبث.

﴿۵۹۰۲﴾ امام صادق علیه‌السلام فرمود: روز بیست و هفتم ماه رجب که پیامبر به پیامبری برانگیخته شدند. هرکس در آن روز هروقت که خواست دوازده رکعت نماز به جا آورد؛ در هر رکعت سوره حمد و سوره‌ای را که آسان باشد بخواند. پس هرگاه تمام کرد و سلام گفت و در جایش نشست، چهار مرتبه حمد و سه سوره معوذ را بخواند. هرگاه تمام کرد، در همان جا بگوید «خدایی جز او نیست و خداوند بزرگ است و حمد و سپاس مخصوص خداوند است و پاک و منزّه است او» و چهار مرتبه بگوید «لا حول و لا قُوّة إلا بالله، هیچ نیرو و قوتی جز از ناحیه خداوند بزرگ و بلندمرتبه نیست» و سپس چهار مرتبه بگوید «خدا، خدا، پروردگار من است که چیزی را شریک او

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

يَدْعُو فَلَا يَدْعُو شَيْءٌ إِلَّا اسْتَجِبَ لَهُ فِي كُلِّ حَاجَةٍ إِلَّا أَنْ يَدْعُوَ فِي جَائِحَةٍ قَوْمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛

الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٩

٧-٥-٤-٣-٥-٤-٦-٣- آخر الشهر

﴿٥٩٠﴾ الرسول ﷺ: فِي آخِرِ الشَّهْرِ عَشْرَ رَكَعَاتٍ تَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَاحِدَةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِذَا سَلَّمْتَ فَارْفَعْ يَدَيْكَ إِلَى السَّمَاءِ وَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ثُمَّ امْسَحْ بِهَا وَجْهَكَ وَسَلِّ حَاجَتَكَ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَكَ دُعَاؤُكَ وَيَجْعَلُ اللَّهُ بَيْنَكَ وَبَيْنَ جَهَنَّمَ سَبْعَةَ خَنَاقٍ كُلٌّ خَنْدَقٌ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَيَكْتُبُ لَكَ بِكُلِّ رَكَعَةٍ أَلْفَ أَلْفِ رَكَعَةٍ وَيَكْتُبُ لَكَ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَجَوَازٌ عَلَى الصِّرَاطِ قَالَ سَلْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَلَمَّا فَرَغَ النَّبِيُّ (ص) مِنَ الْحَدِيثِ خَرَرْتُ سَاجِدًا أَبْكِي شُكْرًا لِلَّهِ

تَعَالَى لِمَا سَمِعْتُ مِنْ هَذَا الْحَدِيثِ؛ اِقْبَالَ الْأَعْمَالِ ص: ٦٨٢

٦-٤-٣-٥-٤-٦-٣- شَعَانُ

﴿٥٩٠٤﴾ الرضا عليه السلام: فَمَا أَفْضَلُ الدُّعَاءِ فِي هَذَا الشَّهْرِ (شَعْبَانَ)؟ فَقَالَ: الِاسْتِغْفَارُ؛ وَسَائِلُ الشَّيْعَةِ ج:

١٠ ص: ٥١٠

﴿٥٩٠٥﴾ الرَسُولُ ﷺ مَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ شَعْبَانَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ صَوْمَ سَنَتَيْنِ وَكَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَتَا

عَشْرَةَ دَعْوَةٍ مُسْتَجَابَةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٥٣٥

﴿٥٩٠٦﴾ هِيَ مُنَاجَاةُ الْأَيْمَةِ مِنْ وَلَدِهِ عليه السلام كَانُوا يَدْعُونَ بِهَا فِي شَهْرِ شَعْبَانَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١

ص: ٩٦

۱-۶-۴-۳-۵-۴-۳-عِنْدَ كُلِّ زَوَالٍ مِنْ أَيَّامِ شَعْبَانَ

﴿٥٩٠٧﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: كَانَ عَلَى بَنِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو عِنْدَ كُلِّ زَوَالٍ مِنْ أَيَّامِ شَعْبَانَ وَفِي لَيْلَةِ

النَّصَفِ مِنْهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٤٩٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

نسازم، بعد از آن دعا کند. پس از خداوند چیزی را نمی‌خواهد مگر استجابت شود به غیر از فساد گروهی و قطع ارحام.

۷-۵-۴-۳-۶-۳-آخر ماه

﴿۵۹۰۳﴾ در آخر این ماه ده رکعت نماز دارد که در هر رکعت یک مرتبه حمد و سه مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و سه مرتبه «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» بخوان، پس هرگاه سلام گفتی دست‌هایت را رو به آسمان بلند کن و بگو «نیست معبودی جز خدای یگانه بی‌شریک، حکومت مطلق و تمام حمد و ستایش مخصوص اوست، زندگی می‌بخشد و می‌میراند، اوست که حیات دائم دارد و مرگ در او راه ندارد، کلید همه خیرها به دست اوست و او بر همه چیز قادر و تواناست و بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و هیچ نیرو و قوتی جز از ناحیه خداوند بزرگ و بلندمرتبه نیست»، سپس دست‌هایت را روی صورتت بکش و حاجتت را بخواه که دعایت مستجاب می‌شود، و خداوند بین تو و جهنم هفت خندق قرار می‌دهد که فاصله هر خندق گویی بین آسمان و زمین است و برایت به ازای هر رکعت یک میلیون رکعت می‌نویسد و برایت دوری از آتش و مجوز عبور از صراط را می‌نویسد. سلمان فارسی که خداوند از او راضی باد، درباره این حدیث می‌فرماید: زمانی که پیامبر حدیث را به پایان رساندند، به سجده رفتم و گریستم و شکر خداوند را به‌خاطر شنیدن این حدیث به جا آوردم.

۶-۴-۳-۵-۴-۳-شعبان

﴿۵۹۰۴﴾ بهترین دعا در این ماه (شعبان) چیست؟ فرمود: درخواست آمرزش.

﴿۵۹۰۵﴾ هرکس یک روز از ماه شعبان را روزه نگه دارد، خداوند برایش دو سال روزه نوشته و نزد خداوند دوازده دعای مستجاب دارد.

﴿۵۹۰۶﴾ این مناجات امامان از فرزندان امیرالمؤمنین علیه السلام است که با آن در ماه شعبان دعا می‌کردند.

۱-۶-۴-۳-۵-۴-۳-ظهر هر روز

﴿۵۹۰۷﴾ حضرت زین‌العابدین علیه السلام ظهر روزهای ماه شعبان و در شب نیمه شعبان دعا می‌کرد.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

١-١-٤-٣-٥-٤-٣-٦-٣ كُلِّ خَمِيسٍ مِنْ شَعْبَانَ

﴿٥٩٠٨﴾ الرّسول ﷺ تَزَيَّنَ السَّمَاوَاتُ فِي كُلِّ حَمِيرٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَوْلُ الْمَلَائِكَةِ إِنْهَا اغْبَرُ

لصَائِمِيهِ وَ أَجَبُ دُعَاءِهِمْ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٤

٢-٤-٥-٣-٦-٣-الليلة الأولى من شعبان

﴿٥٩٠٩﴾ الرِّسُولُ ﷺ مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَةِ الْأُولَى مِنْ شَعْبَانَ مِائَةَ رَكْعَةٍ بِالْحَمْدِ وَ التَّوْحِيدِ فَإِذَا

سَلَّمَ قَرَأَ الْفَاتِحَةَ خَمْسِينَ مَرَّةً دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ شَرَّ أَهْلِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ الْخَبَرَ وَفِي الثَّانِيَةِ خَمْسِينَ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ وَالْمُعَوَّدَتَيْنِ مَرَّةً مَرَّةً لَمْ يَكْتُبَ عَلَيْهِ سَيِّئَةً إِلَى أَنْ يَحُولَ عَلَيْهِ الْحَوْلُ الْخَبَرَ وَفِي الثَّلَاثَةِ رَكْعَتَيْنِ بِالْفَاتِحَةِ وَالتَّوْحِيدِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً فَتَحَّتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الْخَبَرَ وَفِي الرَّابِعَةِ أَرْبَعِينَ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً كُتِبَ لَهُ بِكُلِّ رَكْعَةٍ ثَوَابُ أَلْفِ سَنَةِ الْخَبَرَ وَفِي الْخَامِسَةِ رَكْعَتَيْنِ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ خَمْسَمِائَةٍ وَيُصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ بَعْدَ التَّسْلِيمِ سَبْعِينَ مَرَّةً قَضَى اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَاجَةٍ مِنْ حَوَائِجِ الدَّارَيْنِ وَأَعْطَى بَعْدَ نُجُومِ السَّمَاءِ مُذْنًا فِي الْجَنَّةِ وَفِي السَّادِسَةِ أَرْبَعًا بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ عَشْرًا قَبِضَ اللَّهُ رُوحَهُ عَلَى السَّعَادَةِ الْخَبَرَ وَفِي السَّابِعَةِ رَكْعَتَيْنِ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ مِائَةً فِي الْأُولَى وَفِي الثَّانِيَةِ بِالْحَمْدِ وَآيَةِ الْكُرْسِيِّ مَرَّةً أَجَابَ اللَّهُ دُعَاءَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٠

٣-٤-٤-٥-٣-٤-٤-٣- اليَوْمُ الثَّالِثُ مِنْ شَعْبَانَ

﴿٥٩١٠﴾ الصادق عليه السلام: يَدْعُوهُ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَقَالَ هُوَ مِنْ أَدْعِيَةِ الْيَوْمِ الثَّلَاثِ مِنْ شَعْبَانَ وَهُوَ

مَوْلِدُ الْحُسَيْنِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٠١

٤-٦-٢-٣-٥-٤-٦-٣- اليَوْمُ السَّابِعُ مِنْ شَعْبَانَ

﴿٥٩١١﴾ الرسول ﷺ مَنْ صَلَّى فِي...شَعْبَانَ...فِي السَّابِعَةِ رَكْعَتَيْنِ بِالْحَمْدِ وَالتَّوْحِيدِ مِائَةً فِي

الأُولَى وَفِي الثَّانِيَةِ بِالْحَمْدِ وَآيَةِ الْكُرْسِيِّ مَرَّةً أَحَابَ اللَّهُ دُعَاءَهُ؛ وَسَائِلُ الشَّيْعَةِ ج: ٨ ص: ١٠٠

﴿٥٩١٢﴾ الرِّسُولُ ﷺ: مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَةِ السَّابِعَةِ مِنْ شَعْبَانَ رَكْعَتَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ مَرَّةً وَ

مِائَةً مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَفِي الرُّكْعَةِ الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ مِائَةً مَرَّةً قَالَ النَّبِيُّ ﷺ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۱-۶-۴-۳-۵-۴-۳-هر پنجشنبه

﴿۵۹۰۸﴾ آسمان‌ها در هر پنجشنبه از هر ماه، آراسته می‌شوند، پس فرشتگان می‌گویند: خدایا! روزه‌داران این ماه را ببخش و دعایشان را مستجاب کن.

۲-۶-۴-۳-۵-۴-۳-شب اول

﴿۵۹۰۹﴾ هر کس در شب اول ماه شعبان صد رکعت نماز با حمد و توحید گزارد و پس از سلام، سوره فاتحه را پنجاه مرتبه بخواند، خداوند شر اهل آسمان و زمین را از او دفع می‌کند. و هر کس در شب دوم پنجاه رکعت با حمد و توحید و معوذتین بخواند، تا یک سال برایش گناهی نوشته نمی‌شود. در شب سوم دو رکعت با فاتحه و پانزده بار توحید که برایش درهای بهشت باز می‌شود. و شب چهارم، چهل رکعت با حمد و بیست و پنج مرتبه توحید که برایش برای هر رکعت ثواب هزار سال است. و شب پنجم، دو رکعت با حمد و پانصد مرتبه توحید و بعد از سلام هفتاد مرتبه بر پیامبر درود فرستد و خداوند هزار حاجت از حاجت‌های دنیا و آخرتش را برآورده کند و به تعداد ستاره‌های آسمان در بهشت به او شهر داده می‌شود و شب ششم چهار رکعت با حمد و ده بار توحید که خداوند روحش را با سعادت‌مندی می‌گیرد و در شب هفتم دو رکعت که حمد و صد مرتبه توحید در رکعت اول و در رکعت دوم حمد و یک مرتبه آیه‌الکرسی که خداوند دعایش را اجابت خواهد کرد.

۳-۶-۴-۳-۵-۴-۳-روز سوم

﴿۵۹۱۰﴾ در این روز با آن دعا می‌کند و می‌فرماید: آن یکی از دعا‌های روز سوم ماه شعبان، روز تولد امام حسین علیه السلام است.

۴-۶-۴-۳-۵-۴-۳-روز هفتم

﴿۵۹۱۱﴾ هر کس در هفتم ماه شعبان دو رکعت نماز بگزارد، با یک مرتبه حمد و صد مرتبه توحید در رکعت اول، و در رکعت دوم یک حمد و یک مرتبه آیه‌الکرسی، خداوند دعایش را استجاب می‌کند.

﴿۵۹۱۲﴾ هر کس در شب هفتم ماه شعبان، دو رکعت نماز با یک مرتبه سوره فاتحه و صد مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و صد مرتبه آیه‌الکرسی بخواند، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: هیچ مرد و زن مؤمنی نیست که این نماز را بخواند و خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ دُعَاؤُهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَكَتَبَ لَهُ كُلَّ يَوْمٍ ثَوَابُ شَهِيدٍ وَلَا يَكُونُ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ؛ إقبال الأعمال ص: ٦٩١

٥-٤-٣-٥-٤-٣-٥-٤-٣ لُبَّةُ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ

١-٥-٤-٣-٥-٤-٣-الدُّعَاءُ فِيهَا مُسْتَجَابٌ

﴿٥٩١٣﴾ الرضا عليه السلام سَأَلْتُ الرضا عليه السلام عَنْ لَيْلَةِ النُّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ قَالَ... فَإِنَّ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ

يَقُولُ الدُّعَاءُ فِيهَا مُسْتَجَابٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٨٤

﴿٥٩١٤﴾ فِي لَيْلَةِ النُّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ... إِنَّهُ يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ فِيهَا إِلَّا لِقَاطِعِ رَحِمٍ أَوْ فِي قَطِيعَةٍ

رَحِمَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٨

﴿٥٩١٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا كَانَ لَيْلَةُ النُّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ أَذِنَ اللَّهُ تَعَالَى لِلْمَلَائِكَةِ بِالنُّزُولِ مِنْ

السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَفَتَحَ فِيهَا أَبْوَابَ الْجَنَّةِ وَأُجِيبَ فِيهَا الدُّعَاءُ؛ مسار الشيعة ص: ٦٢

﴿٥٩١٦﴾ الصادق عليه السلام: سئل الباقر عليه السلام عن فضل ليلة النصف من شعبان فقال... فإنها ليلة آلى

اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَرُدَّ فِيهَا سَائِلًا مَا لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ مَعْصِيَةً؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٩

﴿٥٩١٧﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَ... لَيْلَةُ النُّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٩١٨﴾ الرّسول ﷺ هِيَ نَيْلَةٌ لَا يَدْعُو فِيهَا دَاعٍ إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ وَلَا سَائِلٌ إِلَّا أُعْطِيَ وَلَا

مُسْتَغْفِرُ إِلَّا غُفْرَ لَهُ وَلَا تَائِبٌ إِلَّا تَيْبَ عَلَيْهِ مِنْ حُرْمِ خَيْرِهَا يَا مُحَمَّدٌ فَقَدْ حُرْمٌ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ

ج: ۶ ص: ۲۸۵

٢-٥-٤-٣-٥-٤-٣-٦-٣-أَكْثَرُ فِيهَا مِنَ الدُّعَاءِ وَأَحْيَا

﴿٥٩١٩﴾ امير المؤمنين (عليه السلام) : إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحَافِظَ عَلَى... لَيْلَةِ النُّصْفِ مِنْ شُعْبَانَ فَافْعَلْ وَ أَكْثَرُ

فِيهِنَّ مِنَ الدُّعَاءِ وَ الصَّلَاةِ وَ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

نکند و حاجت‌هایش را به جا نیاورد و در هر روز ثواب شهیدی برایش نوشته می‌شود، تا گناهی و اشتباهی بر او باقی نماند.

۵-۶-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- شب نیمه

۵-۱-۶-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- دعا در آن مستجاب است.

﴿۵۹۱۳﴾ از حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام سؤال کردم از شب نیمه شعبان، فرمود: پدر بزرگوارم فرمود که دعای در این شب، مستجاب است.

﴿۵۹۱۴﴾ شب نیمه شعبان... دعا در آن غیر از دعا برای بریدن از خویشاوندان، مستجاب است.

﴿۵۹۱۵﴾ هرگاه شب نیمه شعبان فرارسد، خداوند بلندمرتبه به ملائکه اجازه نزول به زمین را می‌دهد و در آن شب درهای آسمان را باز و دعا را اجابت می‌کند.

﴿۵۹۱۶﴾ از امام صادق علیه السلام درباره فضیلت شب نیمه شعبان پرسیده شد، فرمود: شبی است که خداوند عزوجل سوگند یاد کرده است که در آن شب هیچ درخواست‌کننده‌ای را که درخواستش گناه نباشد، رد نمی‌کند.

﴿۵۹۱۷﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن و... شب نیمه شعبان.

﴿۵۹۱۸﴾ آن شبی است که در آن، کسی خدا را نمی‌خواند مگر اینکه پاسخ می‌گیرد، کسی درخواستی نمی‌کند، مگر آنکه به او داده می‌شود. کسی آمرزش نمی‌خواهد، مگر آنکه آمرزیده می‌شود و کسی توبه نمی‌کند، مگر آنکه توبه‌اش پذیرفته می‌شود. ای محمد صلی الله علیه و آله کسی که از خیر این شب بی‌بهره بماند، محروم و بی‌بهره است.

۲-۵-۶-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- آن شب را بیدار باش و زیاد دعا کن.

﴿۵۹۱۹﴾ اگر می‌توانی بر عبادت... شب نیمه شعبان محافظت کنی، چنین کن. و در این شب‌ها بسیار دعا و نماز و قرآن بخوان.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

(٥٩٢) الرضا عليه السلام: سَأَلْتُ الرُّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ قَالَ...عَلَيْكَ بِصَلَاةِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَكْثَرِ فِيهَا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مِنْ التَّاسِئِغْفَارِ وَ الدُّعَاءِ؛ بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ٩٤ ص: ٨٤

﴿٥٩٢١﴾ الرسول ﷺ: فَأَحْيَيْهَا يَا مُحَمَّدُ وَ مَرُّ أَمَّتِكَ بِأَحْيَائِهَا وَ التَّقَرُّبِ إِلَى اللَّهِ بِالْعَمَلِ فِيهَا فَإِنَّهَا لَيْلَةٌ شَرِيفَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٤

﴿٥٩٢٢﴾ الرضا عليه السلام: اذْغُبْ بَمَا رَوَى أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَدْعُو بِهِ لَيْلَةَ نَصْفِ شَعْبَانَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٥٥

﴿٥٩٢٣﴾ الرسول ﷺ: فَإِنَّهَا لَلَّيْلَةُ شَرِيفَةٍ وَ لَقَدْ آتَيْنُكَ يَا مُحَمَّدٌ وَمَا فِي السَّمَاءِ مَلَكٌ إِلَّا وَ قَدْ صَفَّ قَدَمَيْهِ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ تَعَالَى قَالَ فَهُمْ بَيْنَ رَاكِعٍ وَ قَائِمٍ وَ سَاجِدٍ وَ دَاعٍ وَ مُكْبِرٍ وَ مُسْتَغْفِرٍ وَ مُسَبِّحٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٥

﴿٥٩٢٤﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: كَانَ عَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام يَجْمَعُنَا جَمِيعًا لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ ثُمَّ يَجُزِّي اللَّيْلَ أَجْزَاءَ ثَلَاثَةٍ فَيُصَلِّي بِنَا جُزْءًا ثُمَّ يَدْعُو فَنُؤْمِنُ عَلَى دُعَائِهِ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَسْأَلُهُ الْجَنَّةَ حَتَّى يَنْفَجِرَ الْفَجْرُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١١٠

﴿٥٩٢٥﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: كَانَ عَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام يَدْعُو عِنْدَ كُلِّ زَوَالٍ مِنْ أَيَّامِ شَعْبَانَ وَفِي لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٤٩٢

﴿٥٩٣٦﴾ الرسول ﷺ فِي فَضْلِ لَيْلَةِ نِصْفِ شَعْبَانَ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ يَا مُحَمَّدُ مَنْ أَحْيَاهَا بِتَكْبِيرٍ وَ تَهْلِيلٍ وَ تَسْبِيحٍ وَ دُعَاءٍ وَ صَلَاةٍ وَ قِرَاءَةٍ وَ تَطَوُّعٍ وَ اسْتِغْفَارٍ كَانَتْ الْجَنَّةُ لَهُ مَنْزِلًا وَ مَقِيلًا وَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٤

﴿٥٩٢٧﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): وَرَوَى أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) لَمْ يَكُنْ يَنَامُ فِيهَا مُحِيطًا بِعِبَادَةِ اللَّهِ عَزَّ وَحَلَّ بِالصَّلَاةِ وَالدُّعَاءِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ؛ المُنْعَنَةُ ص: ٢٢٦

[illegible]

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۹۲۰﴾ از حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام سؤال کردم، درباره شب نیمه شعبان فرمود: ولکن اگر بخواهی عملی مستحب در آن به جا آوری، نماز جعفر بن ابی طالب را در آن شب بخوان و بسیار ذکر خدا و استغفار کن.

﴿۵۹۲۱﴾ ای محمد، آن شب بیدار بمان و امتت را هم به بیدار ماندن و نزدیکی به خداوند با انجام اعمال امر کن که، آن شب دارای شرافت خاصی است.

﴿۵۹۲۲﴾ با الفاظی که امیرالمؤمنین علیه السلام در شب نیمه شعبان دعا می کرد، خدا را بخوان.
﴿۵۹۲۳﴾ آن شب، شب شریف و ارزشمندی است. ای محمد، هنگامی که به سوی تو می آمدم، در آسمان فرشته ای نبود، مگر اینکه در این شب در پیشگاه پروردگار پا به هم چسبانده و آماده اطاعت و عبادت حق است، و آن ها یا در حال رکوع بودند یا در حال سجده، یا در حال دعا بودند یا در حال تکبیر و استغفار و تسبیح.

﴿۵۹۲۴﴾ امام سجاد علیه السلام در نیمه شعبان ما را جمع می کرد و یک سوم شب را نماز و یک سوم را دعا می کرد و ما آمین می گفتیم، سپس تا طلوع فجر طلب آمرزش می کرد و ما نیز طلب آمرزش می کردیم، و از خدا بهشت می خواست.

﴿۵۹۲۵﴾ حضرت زین العابدین علیه السلام ظهر روزهای ماه شعبان و در شب نیمه شعبان دعا می کرد.
﴿۵۹۲۶﴾ در فضیلت شب نیمه شعبان در حدیثی مفصل آمده است که: ای محمد، کسی که با تکبیر (الله اکبر)، تهلیل (لا إله إلا الله)، تسبیح، دعا، نماز، خواندن قرآن و مستحبات و طلب بخشش کردن در آن شب، شب زنده داری کند، بهشت برای او منزل و آرامگاهی باشد، خدا گناهان گذشته و آینده اش را بیامرزد.

﴿۵۹۲۷﴾ روایت شده است که امیرالمؤمنین علیه السلام در آن شب نمی خوابید و با نماز، دعا، حاجت خواستن و قرائت قرآن، شب زنده داری می کرد.

﴿۵۹۲۸﴾ با این دعا در شب نیمه شعبان دعا می کند.

۳-۵-۴-۳-۵-۴-۶-۳- هر کس دعای کمیل بخواند، اجابت می شود.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٩٢﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): فَقَالَ بَعْضُهُمْ مَا مَعْنَى قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ قَالَ (عليه السلام) لَيْلَةُ النُّصَفِ مِنْ شَعْبَانَ وَالَّذِي نَفْسُ عَلَيَّ بِيَدِهِ إِنَّهُ مَا مِنْ عَبْدٍ إِلَّا وَجَمِيعُ مَا يَجْرِي عَلَيْهِ مِنْ خَيْرٍ وَشَرٍّ مَقْسُومٌ لَهُ فِي لَيْلَةِ النُّصَفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى آخِرِ السَّنَةِ فِي مِثْلِ تِلْكَ اللَّيْلَةِ الْمُقْبِلَةِ وَ مَا مِنْ عَبْدٍ يُحْيِيهَا وَ يَدْعُو بِدُعَاءِ الْخَضِرِ (عليه السلام) إِلَّا أُجِيبَ لَهُ؛ أَقْبَالَ الْأَعْمَالِ ص:

٧٠٦

﴿٥٩٣٠﴾ الصادق عليه السلام: أَنْ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ إِسْتَجَابَ لَهُ
وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَاعْطَاهُ سَوْلُهُ؛ مسار الشيعه ص: ٦٣

﴿٥٩٣﴾ الرسول ﷺ: وَمَنْ صَلَّى فِي لَيْلَةِ الْخَامِسَةِ عَشَرَ مِنْ شَعْبَانَ بَيْنَ الْعِشَاءِ يَنْ أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ يقرأ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشَرَ مَرَّاتٍ وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً فَإِذَا فَرَغَ قَالَ يَا رَبِّ اغْفِرْ لَنَا عَشَرَ مَرَّاتٍ يَا رَبِّ ارْحَمْنَا عَشَرَ مَرَّاتٍ يَا رَبِّ تَبَّ عَلَيْنَا عَشَرَ مَرَّاتٍ وَيَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَقُولُ سُبْحَانَ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى وَيُمِيتُ الْأَحْيَاءَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشَرَ مَرَّاتٍ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ؛ إقبال الأعمال ص: ٦٩٤

٦-٤-٥-٣-٦-٣- اليوم النصف من شعبان

١-٤-٥-٣-٦-٢- من صام هذا اليوم ثم دعا الله استجاب له
﴿٥٩٣﴾ الرضا عليه السلام: فمن صام هذا اليوم ثم دعا الله عز وجل استجاب الله عز وجل له كما
استجاب لذكرنا؛ وسائل الشيعه ج: ١٠ ص: ٤٦٩

٧-٣-٤-٥-٦-٣-شَهْرُ رَمَازَانَ
١-٣-٤-٥-٦-٣-كُلُّ الشَّهْرِ
١-٣-٤-٥-٦-٣-هُوَ شَهْرُ الدُّعَاءِ

﴿٥٩٣﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ بَيْنَ شَعْبَانَ وَشَوَّالٍ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ وَهُوَ شَهْرُ اللَّهِ تَعَالَى ذِكْرُهُ وَهُوَ شَهْرُ الْبَرَكَةِ وَهُوَ شَهْرُ الْمَغْفِرَةِ وَهُوَ شَهْرُ الرَّحْمَةِ وَهُوَ شَهْرُ التَّوْبَةِ وَهُوَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۹۲۹﴾ گروهی از آن‌ها گفتند: معنی این سخن خداوند عزوجل چیست که فرموده: در آن شب کارها بر مبنای حکمت توزیع می‌گردد. فرمود: شب نیمه شعبان است. سوگند به آن که جان علی به دست اوست، بنده‌ای نیست مگر اینکه مقدرات او، از خیر و شر، تا یک سال دیگر و چنین شبی، شب نیمه شعبان، بر او تقسیم می‌شود. و بنده‌ای نیست که آن شب را احیا بدارد و دعای خضر علیه السلام را بخواند و دعایش اجابت نشود.

۴-۵-۶-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳ هرکس این نماز را بخواند و دعا کند، اجابت می‌شود.

﴿۵۹۳۰﴾ کسی که این نماز را در شب نیمه شعبان بخواند، خداوند پاک و منزّه، گناهانش را می‌بخشد و حاجت‌هایش را برآورده می‌کند و خواسته‌هایش را به او می‌دهد.

﴿۵۹۳۱﴾ هرکس در شب پانزدهم ماه شعبان، بین نماز مغرب و عشا چهار رکعت نماز بخواند و در هر رکعت یک مرتبه حمد و ده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بخواند و در روایتی دیگر یازده مرتبه بخواند، بعد هرگاه به پایان رسید ده مرتبه بگوید: «یا رب اغفر لنا» و ده مرتبه «یا رب ارحمنا» و ده مرتبه «یا رب تب علینا» و بیست و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» بگوید و بعد، ده مرتبه بگوید «سبحان الذی یحیی الموتی و یمیت الأحياء و هو علی کل شیء قدیر»، خداوند برایش مستجاب کند (حوایج او را).

۶-۶-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳ روز نیمه شعبان

۵-۵-۶-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳ هرکس این روز را روزه بگیرد و دعا کند اجابت می‌شود.

﴿۵۹۳۲﴾ هرکه این روز را روزه بدارد و سپس دعا به درگاه خدا کند، خدا مستجاب کند، چنان‌که برای زکریا مستجاب کرد.

۷-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳ ماه رمضان

۱-۷-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳ تمام ماه

۱-۱-۷-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳ این ماه دعاست.

﴿۵۹۳۳﴾ همانا بین ماه شعبان و شوال، ماه رمضان است که در آن ماه قرآن نازل شده است و

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

شَهْرُ الْإِنَابَةِ وَهُوَ شَهْرُ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَهُوَ شَهْرُ الْإِسْتِغْفَارِ وَهُوَ شَهْرُ الصَّيَامِ وَهُوَ شَهْرُ الدُّعَاءِ ؛
فضائل الأشهر الثلاثة ص: ١١٧

﴿٥٩٣﴾ السَّجْدَ الْعَلِيَّةُ: هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ...اللَّهُمَّ...وَقَفِّنِي فِيهِ لِطَاعَتِكَ وَفَرِّغْنِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ وَدُعَاكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٠١

٢-١-٧-٤-٣-٥-٤-٦-٣- أكثر فيها من الدعاء

﴿٥٩٣﴾ الرسول ﷺ: أَنَّهُ كَانَ إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ تَغَيَّرَ لَوْنُهُ وَكَثُرَتْ صَلَاتُهُ وَإِتِهَالُ فِي الدُّعَاءِ وَ أَشْفَقَ مِنْهُ؛ اِقْبَالَ الْأَعْمَالِ ص: ٢٠

﴿٥٩٣﴾ الرضا عليه السلام: أَكْثَرُ مِنَ الدُّعَاءِ وَالِاسْتِغْفَارِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَتُبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِكَ يُقْبَلُ شَهْرُ اللَّهِ عَلَيْكَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٣٠١

﴿٥٩٣﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) عَلَيَكُمْ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ بِالِاسْتِغْفَارِ وَ الدُّعَاءِ؛ اقبال الأعمال ص: ٢٠

﴿٥٩٣٨﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): عَلَيْكُمْ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ بِكَثْرَةِ الْاسْتِغْفَارِ وَالدُّعَاءِ فَأَمَّا الدُّعَاءُ فَيُدْفَعُ بِهِ عَنْكُمْ الْبَلَاءُ وَأَمَّا الْاسْتِغْفَارُ فَيَمْحَى ذُنُوبَكُمْ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٨٨

﴿٥٩٣٩﴾ الرّسول ﷺ هُوَ شَهْرُ الْمَغْفِرَةِ وَهُوَ شَهْرُ الْعِقِّ مِنَ النَّارِ وَالْفَوْزُ بِالْجَنَّةِ أَلَا فَاجْتَنِبُوا فِيهِ كُلَّ حَرَامٍ وَآكْثَرُوا فِيهِ مِنْ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَسَلُُّوا فِيهِ حَوَائِجَكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٣ ص: ٣٤٠

﴿٥٩٤﴾ الْبَاقِرُ (عليه السلام): فَتَسْأَلُونَ اللَّهَ فِيهِ حَوَائِجَكُمْ وَالْجَنَّةَ وَتَسْأَلُونَ الْعَاقِبَةَ وَتَعُوذُونَ بِهِ مِنَ النَّارِ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٦٦

٣-١-٧-٤-٣-٥-٤-٦-٣- الدُّعَاءُ فِيهَا مُسْتَجَابٌ

﴿٥٩٤﴾ الباقِرُ عليه السلام: هُوَ شَهْرُ أَوَّلِهِ رَحْمَةٌ وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ وَآخِرُهُ الْإِجَابَةُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٦٦

﴿٥٩٤٢﴾ الرسول ﷺ: يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَأَعْطِيَهُ سُؤْلَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٢٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

آن ماهی است که خداوند از آن یاد کرده و ماه برکت، رحمت، توبه، بازگشت، ماه خواندن قرآن، درخواست بخشش، ماه روزه و دعاست.

﴿۵۹۳۴﴾ این ماه رمضان است... خدایا! مرا در اطاعت از دستورات موفق گردان و برای عبادت کردن و خواندنت، توفیق و امکان، عطا فرما.

۲-۱-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- در آن زیاد دعا کنید

﴿۵۹۳۵﴾ آنگاه که ماه مبارک رمضان فرامی‌رسید، رنگ رخسار پیامبر خدا ﷺ تغییر می‌کرد، نماز خواندنش زیاد می‌شد، در دعا و درخواست از حق تعالی بسیار زاری و تضرع می‌کرد، و از خدا ترسان بود.

﴿۵۹۳۶﴾ در آستانه ماه رمضان دعا، استغفار و تلاوت قرآن بسیار زیاد باشد و از گناهانی که مرتکب شده‌ای توبه کن، تا ماه خدا به تو رو کند.

﴿۵۹۳۷﴾ امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمود: بر شماست درخواست آمرزش و دعا در ماه رمضان.

﴿۵۹۳۸﴾ بر شما باد که در ماه رمضان به درخواست آمرزش و دعا بسیار بپردازید. و اما دعا، بلا را از شما دفع می‌کند. و طلب آمرزش، گناهان شما را پاک می‌کند.

﴿۵۹۳۹﴾ این ماه بخشش و رهایی از آتش جهنم و رسیدن به بهشت است. در این ماه از هر گناهی دوری کنید و در آن بسیار قرآن بخوانید و حاجت‌هایتان را بخواهید.

﴿۵۹۴۰﴾ پس حاجت‌های خود و بهشت را در آن ماه از خدا بخواهید و در آن ماه از خدا سلامتی طلب نمایید و از آتش جهنم به او پناه ببرید.

۳-۱-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- دعا در آن مستجاب است.

﴿۵۹۴۱﴾ آن ماهی است که ابتدایش رحمت، وسطش بخشش و پایانش استجابت است.

﴿۵۹۴۲﴾ خداوند تبارک و تعالی در هر شب از ماه رمضان سه بار می‌فرماید: آیا درخواست‌کننده‌ای هست تا خواسته‌اش را به او عطا کنم.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٥٩٤٣﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا طَلَعَ هِلَالُ شَهْرِ رَمَضَانَ غُلَّتْ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ وَفُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ أَبْوَابُ الْجَنَانِ وَ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ وَ غُلَّتْ أَبْوَابُ النَّارِ وَ اسْتُجِيبَ الدُّعَاءُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٦٧

﴿٥٩٤٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ خَطَبَنَا ذَاتَ يَوْمٍ فَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ قَدْ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ شَهْرُ اللَّهِ بِالْبَرَكَةِ وَ الرَّحْمَةِ وَ الْمَغْفِرَةِ شَهْرٌ هُوَ عِنْدَ اللَّهِ أَفْضَلُ الشُّهُورِ وَ أَيَّامُهُ أَفْضَلُ الْأَيَّامِ وَ لَيَالِيهِ أَفْضَلُ اللَّيَالِي وَ سَاعَاتُهُ أَفْضَلُ السَّاعَاتِ هُوَ شَهْرٌ دُعِيتُمْ فِيهِ إِلَى ضِيَاةِ اللَّهِ وَ جُعِلْتُمْ فِيهِ مِنْ أَهْلِ كَرَامَةِ اللَّهِ أَنْفَاسُكُمْ فِيهِ تَسْبِيحٌ وَ نَوْمُكُمْ فِيهِ عِبَادَةٌ وَ عَمَلُكُمْ فِيهِ مَقْبُولٌ وَ دُعَاؤُكُمْ فِيهِ مُسْتَجَابٌ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٣١٣

﴿٥٩٤٥﴾ الصادق عليه السلام: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ هَذَا الشَّهْرَ شَهْرُ فَضْلِهِ اللَّهُ عَلَى سَائِرِ الشُّهُورِ كَفَضْلِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ عَلَى سَائِرِ النَّاسِ وَ هُوَ شَهْرٌ يَفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ وَ يُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ النَّيرانِ وَ هُوَ شَهْرٌ يُسْمَعُ فِيهِ الدُّعَاءُ وَ يُسْتَجَابُ فِيهِ الدُّعَاءُ؛ فضائل الأشهر الثلاثة ص: ١٠٧

﴿٥٩٤٦﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَ قَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ لَيْلَتِهِ وَ إِذَا غَابَ نِصْفُ الْقُرْصِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ شَهْرِ رَمَضَانَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٩٤٧﴾ الرسول ﷺ: فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِحَبْرَتَيْهِ عليهما السلام يَا حَبْرَتَيْ! يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ خَاصَّةً شَهْرَ رَمَضَانَ وَ مِنْ أَهْلِ بَلَادِهِ عَامَةً فَقَالَ نَعَمْ وَ الَّذِي بَعَثَكَ إِنَّهُ مِنْ كَرَامَتِهِ عَلَيْهِ وَ عِظَمِ مَنْزِلَتِهِ لَدَيْهِ يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ وَ مِنْهُمْ صَلَاتُهُمْ وَ صِيَامُهُمْ وَ قِيَامُهُمْ وَ يَغْفِرُ لَهُمْ ذُنُوبَهُمْ وَ يَسْتَجِيبُ لَهُمْ دُعَاءَهُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٧٣

﴿٥٩٤٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَمَّا حَضَرَ شَهْرَ رَمَضَانَ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ كَفَاكُمْ اللَّهُ عَدُوَّكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ قَالَ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ وَعَدَكُمْ الْإِجَابَةَ آلا وَ قَدْ وَكَّلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِكُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ سَبْعِينَ مِنْ مَلَائِكَتِهِ فَلَيْسَ بِمُخْلُولٍ حَتَّى يَنْقُضِيَ شَهْرُكُمْ هَذَا آلا وَ أَبْوَابُ السَّمَاءِ مُفْتَحَةٌ مِنْ أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنْهُ آلا وَ الدُّعَاءُ فِيهِ مَقْبُولٌ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٩٨

﴿٥٩٤٩﴾ الرسول ﷺ: لِلَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَلَكٌ فِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا يَقَالُ لَهُ دَرْدَائِيلُ رَأْسُهُ تَحْتَ الْعَرْشِ وَ لَهُ جَنَاحَانِ جَنَاحٌ مُكَلَّلٌ بِالْيَاقُوتِ وَ الْآخَرُ بِالْذُّرِّ وَ قَدْ جَاوَزَ الْمَشْرِقَ وَ الْمَغْرِبَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۹۴۳﴾ آنگاه که ماه رمضان برآید، شیاطین سرکش در بند شده و درهای آسمان و بهشت و درهای رحمت باز می‌شود و درهای دوزخ بسته شده و دعا مستجاب می‌شود.

﴿۵۹۴۴﴾ پیامبر خدا ﷺ خطبه انشا فرمود. بعد از آن فرمود: ایها الناس، ماه خدا به شما رو آورده است که مقصود ماه رمضان است با برکت، رحمت و مغفرت. این ماه، ماهی است که در نزد خدا افضل از همه ماه‌هاست، روزهای آن افضل از همه روزهاست، شب‌های آن افضل از همه شب‌هاست، ساعات آن افضل از همه ساعات است و این ماهی است که شما خوانده شده‌اید به ضیافت خدا و قرار داده شده‌اید از اهل کرامت خدا، نفس‌های شما در این ماه تسبیح است و خواب شما در این ماه عبادت است و عمل شما در این ماه مقبول و دعای شما در این ماه مستجاب است.

﴿۵۹۴۵﴾ ای مردم این ماه، ماهی است که خداوند آن را بر ماه‌های دیگر برتری داده، همچون برتری ما اهل بیت بر مردم دیگر و این ماهی است که در آن درهای آسمان و درهای رحمت باز می‌شود، و درهای آتش بسته می‌شود و ماهی است که صدا شنیده و دعا مستجاب می‌شود.

﴿۵۹۴۶﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن و در روز جمعه ماه رمضان که نصف قرص خورشید پنهان شد.

﴿۵۹۴۷﴾ پیامبر ﷺ به جبرئیل فرمود: ای جبرئیل، تنها از او ماه رمضان پذیرفته می‌شود یا از همه بندگان در همه سرزمین‌ها، گفت: آری و سوگند به آن که تو را به حق، به پیامبری برانگیخت، که به سبب ارجمندی‌اش و والامقامی او در پیشگاه خداوند، نماز و روزه و شب‌زنده‌داری را از او و از آنان پذیرفت و گناهانشان را بخشید و خواسته‌های ایشان را برآورده کرد.

﴿۵۹۴۸﴾ وقتی ماه رمضان فرارسید، پیامبر خدا ﷺ برخاست و خداوند را حمد گفت و ستایش کرد، سپس فرمود: ای مردم، خداوند شما را از دشمنان جن و انس شما حمایت کرد و فرمود: مرا فراخوانید تا برای شما اجابت کنم و به شما وعده اجابت داد. بدانید خداوند عزوجل بر هر شیطان سرکش، هفتاد تن از فرشتگانش را گمارده است و تا زمانی که این ماه شما ماه رمضان سپری نشده است، نمی‌تواند وارد گردد. بدانید درهای آسمان از شب اول آن گشوده است و بدانید که دعا در آن پذیرفته است.

﴿۵۹۴۹﴾ خداوند تبارک و تعالی در آسمان دنیا فرشته‌ای به نام دردبائیل دارد که سرش زیر عرش و دو بال دارد که یکی از یاقوت و دیگری از مروارید است، از مشرق تا مغرب گسترده شده

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

يُنَادِي الشَّهْرَ كُلَّهُ يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ هَلُمَّ وَيَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَيُعْطَى سُؤْلُهُ وَهَلْ مِنْ دَاعٍ فَتُسْتَجَابَ دَعْوَتُهُ؛ مستدرك الوسائل ج: ٧ ص: ٤٢٦

﴿٥٩٥٠﴾ الرسول ﷺ: اللَّهُمَّ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَتْ فِيهِ الْقُرْآنَ وَأَمَرْتَ بِعِمَارَةِ الْمَسَاجِدِ وَالِدُّعَاءِ وَالصَّيَامِ وَالْقِيَامِ وَحَتَمْتَ لَنَا فِيهِ الْإِسْتِجَابَةَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٧

﴿٥٩٥١﴾ الرسول ﷺ: اللَّهُمَّ هَذَا شَهْرُكَ الَّذِي أَمَرْتَ فِيهِ عِبَادَكَ بِالِدُّعَاءِ وَضَمَنْتَ لَهُمْ

الإجابة؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٧

﴿٥٩٥٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ لَمْ يُغْفَرْ لَهُ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ لَمْ يُغْفَرْ إِلَى قَابِلٍ فَبَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ الصَّالِحَاتِ الْآنَ وَبَابُ التَّوْبَةِ مَفْتُوحٌ وَالدُّعَاءُ مُسْتَجَابٌ؛ فضائل الأشهر الثلاثة ص: ١٠٠

١-٤-٧-٣-٤-٥-٣-٤-٦-٣- طلبُ الإجابة فيه

﴿٥٩٥٣﴾ الصادق عليه السلام: وَاسْتَجِبْ لِي فِي شَهْرِكَ الْمُبَارَكِ الَّذِي عَظَّمْتَ حُرْمَتَهُ وَبَرَكْتَهُ؛ مستدرك الوسائل ج: ٧ ص: ٤٤٣

﴿٥٩٥٤﴾ يَقُولُ عِنْدَ دُخُولِ شَهْرِ رَمَضَانَ اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَتْ فِيهِ الْقُرْآنَ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ قَدْ حَضَرَ يَا رَبِّ أَعُوذُ بِكَ فِيهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَمِنْ مَكْرِهِ وَحِيلِهِ وَخِدَاعِهِ وَجُنُودِهِ وَخِيَلِهِ وَرَجَلِهِ وَحَبَائِلِهِ وَسَاوِسِهِ وَمِنْ الضَّلَالِ بَعْدَ الْهُدَى وَمِنْ الْكُفْرِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمِنْ النِّفَاقِ وَالرِّيَاءِ وَالْجَنَائِيَّاتِ وَمِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ اللَّهُمَّ وَارْزُقْنِي صِيَامَهُ وَقِيَامَهُ وَالْعَمَلَ فِيهِ بِطَاعَتِكَ وَطَاعَةِ رَسُولِكَ وَأُولَى الْأَمْرِ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَمَا قَرَّبَ مِنْكَ وَجَنَّبَنِي مَعَاصِيكَ وَارْزُقْنِي فِيهِ التَّوْبَةَ وَالْإِنَابَةَ وَالْإِجَابَةَ وَأَعِزَّنِي فِيهِ مِنَ الْغِيْبَةِ وَالْكَسَلِ وَالْفُسْهِلِ وَاسْتَجِبْ لِي فِيهِ الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٤٣

﴿٥٩٥٥﴾ السَّجَّاد عليه السلام: وَاكْفِنِي فِيهِ مَا أَهَمَّنِي وَاسْتَجِبْ لِي فِيهِ دُعَائِي؛ الكافي ج: ٤ ص: ٧٥

١-٥-٧-٣-٤-٥-٣-٤-٦-٣- مَنْ أَدْرَكَ شَهْرَ رَمَضَانَ بِمَكَّةَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

و در تمام ماه ندا سر می‌دهد: که ای جوینده خیر و نیکی شتاب کن و ای جوینده شر و بدی بس کن. آیا درخواست‌کننده‌ای هست که درخواستش به او داده شود؛ آیا دعاکننده‌ای هست که دعایش برآورده شود؟

﴿۵۹۵۰﴾ پروردگارا! این ماه رمضان است که در آن قرآن را نازل کردی، و به زنده کردن مساجد، دعا کردن، روزه گرفتن و نماز فرمان دادی. و پاسخ دادن به ما را در این روز حتمی و قطعی کردی.

﴿۵۹۵۱﴾ پروردگارا! این (ماه رمضان) ماه توست، که در آن بندگان را به دعا کردن امر کردی و استجابت آن را ضامن شدی.

﴿۵۹۵۲﴾ هرکس در ماه مبارک رمضان بخشیده نشد، تا سال دیگر بخشیده نخواهد شد. پس اکنون که در توبه باز است و دعا مستجاب، به اعمال و کارهای خوب بپردازید.

۴-۱-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- درخواست اجابت در آن

﴿۵۹۵۳﴾ خدایا! در این ماه مبارکی که حرمت و برکتش را بزرگ داشته‌ای، دعایم را اجابت فرما. ﴿۵۹۵۴﴾ هنگام وارد شدن به ماه رمضان بگوید: خدایا! این ماه رمضان است که قرآن برای هدایت مردم و روشنگری در آن نازل شده. پروردگارا! از شیطان رانده‌شده، حيله، مکر، فریب، یارانش، گام‌ها، دامش و وسوسه‌اش به تو پناه می‌برم. و از تاریکی بعد از روشنایی، از کفر بعد از ایمان، از دورویی و ریا و جنایت‌ها، از شر وسواس خناس؛ آن که در دل‌های مردم وسوسه کند، جن باشد یا آدمی (به تو پناه می‌برم). خدایا! در این ماه روزه و نماز شب و عمل کردن به دستورات و اطاعت از پیامبرت و اولی الامر علیه السلام و آنچه را به تو نزدیک است، روزی‌ام گردان، و از نافرمانی‌ات دورم ساز. در این ماه، توبه و بازگشت به خدا و استجابت دعا را روزی‌ام قرار بده و مرا از غیبت، تنبلی و سستی، در پناه خود گیر و دعایم را مستجاب فرما.

﴿۵۹۵۵﴾ هرآنچه هم و غم مرا به خود مشغول می‌کند، خود به عهده گیر و کفایت‌م نما، و دعایم را در مورد رفع آن مستجاب فرما.

۵-۱-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- در مکه هر روز یک دعای مستجاب

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٥٩٥٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ أَدْرَكَ شَهْرَ رَمَضَانَ بِمَكَّةَ مِنْ أَوَّلِهِ إِلَى آخِرِهِ صِيَامَهُ وَقِيَامَهُ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِائَةَ أَلْفِ شَهْرٍ رَمَضَانَ فِي غَيْرِ مَكَّةَ وَكَانَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ مَغْفِرَةٌ وَشَفَاعَةٌ وَبِكُلِّ لَيْلَةٍ مَغْفِرَةٌ وَبِكُلِّ يَوْمٍ حُمْلَانُ فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى وَبِكُلِّ يَوْمٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ وَكَتَبَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ عِتْقُ رَقَبَةٍ وَكُلُّ يَوْمٍ حَسَنَةٌ وَكُلُّ لَيْلَةٍ حَسَنَةٌ وَكُلُّ يَوْمٍ دَرَجَةٌ وَكُلُّ لَيْلَةٍ دَرَجَةٌ؛

مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٣٦٤

١-٦-٧-٤-٣-٥-٤-٦-٣- أَدْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ

﴿٥٩٥٧﴾ الكاظم (عليه السلام): اَدْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ مُسْتَقْبِلَ دُخُولِ السَّنَةِ؛ الكافي ج: ٢ ص:

۷۲

﴿٥٩٥٨﴾ الصادق عليه السلام: أُدْعُ لِلْحَجِّ فِي لَيَالِي شَهْرِ رَمَضَانَ بَعْدَ الْمَغْرَبِ؛ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ ج: ٨

ص: ۵۷

﴿٥٩٥٩﴾ أَنَّهُ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَفِي أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنْهُ وَ يُسَمَّى دُعَاءَ الْحُجِّ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٤٦

﴿٥٩٦٠﴾ اَلدُّعَاءُ فِي ثَلَاثَةِ النُّصَفِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ يَا مَنْ أَظْهَرَ الْجَمِيلَ وَسَتَرَ الْقَبِيحَ يَا مَنْ لَمْ يُوَاخِذْ بِالْجَرِيرَةِ وَلَمْ يَهْتِكِ السِّرَّ يَا عَظِيمَ الْعَفْوِ يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ يَا صَاحِبَ كُلِّ نَجْوَى وَمُنْتَهَى كُلِّ شَكْوَى يَا مُقِيلَ الْعَثَرَاتِ يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ يَا مُبْدِئًا بِالْعَمِّ قَبْلَ اسْتِحْقَاقِهَا يَا رَبَّاهُ يَا سَيِّدَاهُ يَا مَوْلَاهُ يَا غَايَةَ رَغْبَاهُ أَسْأَلُكَ أَنْ تَصَلَّى عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَلَا تَشَوْهَ خَلْقِي فِي النَّارِ ثُمَّ تَسْأَلُ حَاجَتَكَ تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج:

٩٥ ص: ٤١

٧-١-٧-٤-٣-٥-٤-٦-٣- من دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ اسْتَجَابَ لَهُ

﴿٥٩٦﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاؤَهُ وَ قَبْلَ صَوْمِهِ وَ صَلَاتِهِ وَ اسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَ غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ وَ فُرِّجَ غَمُّهُ وَ نَفِّسَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۹۵۶﴾ هرکس از ابتدا تا انتهای ماه رمضان در مکه به روزه و شب‌زنده‌داری بپردازد، خداوند برایش ثواب صد هزار ماه رمضان را در جایی غیر مکه می‌نویسد و برای او به ازای هر روز آن آمرزش و شفاعت و به ازای هر شبش نیز آمرزش عطا می‌شود. به ازای هر روز، ثواب فرستادن صد اسب به میدان جهاد در راه خداوند بلندمرتبه و برای هر روز، دعایی مستجاب عطا می‌شود. و برایش در هر روز معادل آزادی بنده‌ای نوشته و به ازای هر روز و هر شب حسنه، و به ازای هر روز و هر شب درجه‌ای عطا می‌شود.

﴿۱-۶-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- در ماه رمضان این دعا را بخوان.﴾

﴿۵۹۵۷﴾ این دعا را در ماه رمضان، در آستانه ورود به سال نو بخوان.

﴿۵۹۵۸﴾ حج را در شب‌های ماه رمضان بعد از اذان مغرب از خداوند بخواه.

﴿۵۹۵۹﴾ مستحب است که در هر روز از ماه رمضان و در اولین شب آن، این دعا را بخواند و این دعا، دعای حج نامیده شده است.

﴿۵۹۶۰﴾ ای آن که نیکویی و زیبایی را آشکار کرده و زشتی را پوشانده‌ای، ای کسی که مؤاخذه نمی‌کند به گناهی، ای کسی که پرده حیا را نمی‌درد، ای کسی که در بخشندگی بزرگواری، ای آن که نیکویی‌اش بسیار است، ای آن که مغفرت و آمرزش او وسیع است، ای کسی که داستان رحمتش همواره گسترده است... ای صاحب هر راز و نجوایی (سخن پنهانی) و ای پایان هر شکایت و گلایه‌مندی، ای کسی که خطاها را نادیده گرفته و از آن می‌گذرد، ای پاسخ‌دهنده به هر خواسته‌ای، ای آغازکننده به عطا کردن نعمت‌ها پیش از آنکه بنده‌ای استحقاق دریافت آن را داشته باشد، ای پروردگارم، ای آقای من، ای مولای من، ای نهایت آرزوی (آرزومندان)، از تو می‌خواهم که درود فرستی بر محمد و آل محمد و از تو خواستارم تا مرا به واسطه قرار گرفتن در آتش دوزخ بدعاقت نسازی و خلقتم را زشت نگردانی، سپس حاجتت را مطرح کن که روا خواهد شد، ان شاء الله.

﴿۱-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- هرکس در ماه رمضان این دعا را بخواند، اجابت می‌شود.﴾

﴿۵۹۶۱﴾ هرکس این دعا را در ماه رمضان قبل از افطار بخواند، خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت کرده، روزه و نمازش را قبول می‌کند، ده دعای او را اجابت می‌کند، گناهانش را می‌آمرزد،

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

كُرْبَتَهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَأَنْجَحَ طَلِبَتَهُ وَرَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَجَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجَّهَهُ أَضْوَاءُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

﴿٥٩٦٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ كُلُّ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ غُفِرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَ أَرْبَعِينَ سَنَةً؛

البلد الأمين ص: ٢٢٣

﴿٥٩٦٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ غُفِرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبُهُ إِلَى

يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٤٧

٢-٧-٣-٤-٥-٣-٦-٣- كلُّ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ

١-٢-٧-٤-٣-٥-٤-٦-٣- كلُّ يَوْمٍ قَبْلَ فُطُورِكَ

﴿٥٩٦٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَا أَبَا الْحَسَنِ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ قَدْ أَقْبَلَ فَاجْعَلْ دُعَاءَكَ قَبْلَ فُطُورِكَ فَإِنَّ جِبْرِئِيلَ جَاءَنِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَبِلَ صَوْمَهُ وَصَلَاتَهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ وَفَرَّجَ غَمَّهُ وَنَفَسَ كُرْبَتَهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَأَنْجَحَ طَلِبَتَهُ وَرَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَجَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجَّهَهُ أَضْوَاءُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ فَقُلْتُ مَا هُوَ يَا جِبْرِئِيلُ قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ رَبَّ النُّورِ الْعَظِيمِ وَرَبَّ الْكُرْسِيِّ الرَّفِيعِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَرَبَّ الْبَحْرِ الْمَسْجُورِ وَرَبَّ الشَّفْعِ الْكَبِيرِ وَالنُّورِ الْعَزِيزِ وَرَبَّ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ وَالْفُرْقَانِ الْعَظِيمِ أَنْتَ إِلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَإِلَهُ مَنْ فِي الْأَرْضِ لَا إِلَهَ فِيهِمَا غَيْرُكَ وَأَنْتَ جَبَّارٌ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَجَبَّارٌ مَنْ فِي الْأَرْضِ لَا جَبَّارَ فِيهِمَا غَيْرُكَ وَأَنْتَ مَلِكٌ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَلِكٌ مَنْ فِي الْأَرْضِ لَا مَلِكَ فِيهِمَا غَيْرُكَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْكَبِيرِ وَنُورِ وَجْهِكَ الْمُتَنَبِّهِ وَبِمُلْكِكَ الْقَدِيمِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ ثَلَاثًا أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي أَشْرَقَ بِهِ كُلُّ شَيْءٍ وَبِاسْمِكَ الَّذِي أَشْرَقَتْ بِهِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَبِاسْمِكَ الَّذِي صَلَحَ بِهِ الْأَوَّلُونَ وَبِهِ يَصْلُحُ الْآخِرُونَ يَا حَيُّ قَبْلَ كُلِّ حَيٍّ وَيَا حَيًّا بَعْدَ كُلِّ حَيٍّ وَيَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَاجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي يُسْرًا وَفَرَجًا قَرِيبًا وَتَبَنِّي عَلَى دِينِ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى هُدَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى سُنَّةِ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ﷺ وَاجْعَلْ عَمَلِي فِي الْمَرْفُوعِ الْمُتَقَبَّلِ وَهَبْ لِي كَمَا وَهَبْتَ لِأَوْلِيَائِكَ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

حاجت‌های او برآورده می‌شود، در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند، کارش را در سطح کار پیامبران و راستگویان قرار می‌دهد و روز قیامت درحالی که صورتش چون ماه شب بدر می‌درخشد، می‌آید.

﴿۵۹۶۲﴾ هرکس هر روز در ماه رمضان، با این دعا، خدا را بخواند، خداوند گناهان چهل سالش را می‌آمرزد.

﴿۵۹۶۳﴾ هر که این دعا را در ماه رمضان بعد از نمازهای واجب بخواند، خداوند گناهان کبیره او را تا روز قیامت می‌آمرزد.

۲-۷-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- اوقات ماه رمضان

۱-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۳-۶- هر روز قبل از افطار

﴿۵۹۶۴﴾ پیامبر ﷺ به علی علیه السلام گفت: ماه رمضان نزدیک شده است. پس دعایت را قبل از افطار قرار ده. جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد هرکس با این دعا در ماه رمضان قبل از اینکه افطار کند دعا کند؛ خداوند بلندمرتبه دعایش را مستجاب کرده، روزه و نمازش را قبول، و ده دعای دیگرش را نیز به اجابت می‌رساند. گناهایش را می‌آمرزد و غمش را از بین می‌برد، گرفتاری‌اش را برطرف کرده و حاجت‌هایش را برآورده، در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند. اعمالش را مانند اعمال پیامبران و راستگویان بالا می‌برد و روز قیامت، صورتش چون ماه شب چهارده می‌درخشد. گفتیم: آن چه دعایی است ای جبرئیل؟ فرمود: بگو «خدایا! ای پروردگار روشنی بزرگ، ای پروردگار تخت والا، ای پروردگار دریای عمیق و گسترده، ای پروردگار شفع بزرگ و نور ارجمند، و ای پروردگار تورات و انجیل و زبور و قرآن عظیم، تویی معبود هرکس که در آسمان‌هاست و معبود هرکس که در زمین است، و جز تو معبودی در میان آن‌ها نیست، و تویی قاهر و مسلط بر هر که در آسمان‌ها و هر که در زمین است، و جز تو قاهری در میان آن‌ها نیست، و تویی پادشاه هرکس که در آسمان‌هاست و پادشاه هر که در زمین است و جز تو پادشاهی در میان آن‌ها نیست، از تو می‌خواهم به حق نام بزرگت و به نور ذات بزرگواری، و عظمت و پادشاهی دیرینه‌ات، ای زنده و ای پاینده، ای زنده و ای پاینده، ای زنده و ای پاینده. و از تو می‌خواهم به حق آن نامت که هر چیز به آن پرتو گرفت، و به آن نامت که آسمان‌ها و زمین به آن روشن گشت، و به آن نامت که پیشینیان به آن شایستگی یافتند و پسینیان به آن شایسته گردند، ای زنده پیش از هر زنده، و ای زنده پس از هر زنده، معبودی جز تو نیست، درود فرست بر محمد و خاندان محمد و پیامرز گناهان مرا، و در کار من آسانی و گشایشی نزدیک مقرر فرما، و مرا بر دین محمد و خاندان محمد و بر هدایت محمد و خاندان محمد و بر سنت (و روش) محمد و خاندان محمد که درود بر او و آنان باد پابرجا و ثابت‌قدم بدار، و عمل و کردار مرا در فراز جایگاه پذیرفته قرار ده، و به من ببخشای چنانچه به دوستان و فرمان‌بردارانت بخشودی، زیرا که

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

أَهْلَ طَاعَتِكَ فَإِنِّي مُؤْمِنٌ بِكَ وَمُتَوَكِّلٌ عَلَيْكَ مُنِيبٌ إِلَيْكَ مَعَ مَصِيرِي إِلَيْكَ وَتَجْمَعُ لِي وَ
لِأَهْلِي وَوَلَدِي الْخَيْرَ كُلَّهُ وَتَصْرِفُ عَنِّي وَعَنْ وَلَدِي وَأَهْلِي الشَّرَّ كُلَّهُ أَنْتَ الْغَنَّا الْمَنَّانُ بَدِيعُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ تُعْطِي الْخَيْرَ مَنْ تَشَاءُ وَتَصْرِفُهُ عَمَّنْ تَشَاءُ فَأَمْنُنْ عَلَيَّ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

٢-٢-٧-٣-٤-٥-٦-٣- كلُّ يَوْمٍ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ مِنْ نَوَافِلِ شَهْرِ رَمَضَانَ
﴿٥٩٦٥﴾ العسكري (عليه السلام): وَ لِيَكُنْ مِمَّا يَدْعُو بِهِ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ مِنْ نَوَافِلِ شَهْرِ رَمَضَانَ؛
بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٥٨

٢-٢-٧-٣-٤-٥-٦-٣- أَوَّلُ لَيْلَةٍ وَأَوَّلُ يَوْمٍ مِنْهُ
﴿٥٩٦٦﴾ الرسول (صلى الله عليه وآله): أَنَّهُ كَانَ يَدْعُو أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ هَذَا الدُّعَاءَ؛ مستدرک الوسائل ج:
٧ ص: ٤٤٦

﴿٥٩٦٧﴾ الرسول (صلى الله عليه وآله): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ص) كَانَ يَدْعُو أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛
اقبال الأعمال ص: ٦٢

﴿٥٩٦٨﴾ إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَادْعُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٣٥٤
﴿٥٩٦٩﴾ أَنَّهُ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُو فِي كُلِّ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَفِي أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنْهُ وَ
يُسَمَّى دُعَاءَ الْحَجِّ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٤٦

﴿٥٩٧٠﴾ الرسول (صلى الله عليه وآله): مَنْ دَعَا بِهِ بِنِيَّةٍ خَالِصَةٍ فِي أَوَّلِ شَهْرِ رَمَضَانَ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى ثَوَابَ لَيْلَةِ
الْقَدْرِ وَخَلَقَ لَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يُسَبِّحُونَ اللَّهَ وَيُقَدِّسُونَهُ وَجَعَلَ ثَوَابَهُمْ لِمَنْ دَعَا بِهِ؛
بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٥٩٧١﴾ أمير المؤمنين (عليه السلام): وَ أَيْ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ خَالِصَةٍ لَا يُخَالِطُهَا شَكٌّ فِي
أَوَّلِ شَهْرِ رَمَضَانَ أَعْطَاهُ اللَّهُ ثَوَابَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَيَخْلُقُ اللَّهُ فِي كُلِّ سَمَاءٍ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ
بَيْتِ الْمَقْدِسِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ بِالْمَشْرِقِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ بِالْمَغْرِبِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ
لِكُلِّ مَلَكٍ عَشْرُونَ أَلْفَ رَأْسٍ فِي كُلِّ رَأْسٍ عَشْرُونَ أَلْفَ فَمٍ فِي كُلِّ فَمٍ عَشْرُونَ أَلْفَ لِسَانٍ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

من به تو ایمان دارم و بر تو توکل کنم، و به درگاه تو ناله و انابه کنم با اینکه می‌دانم بازگشتم به‌سوی توست و هرآنچه خیر و خوبی است (از تو می‌خواهم که) همه را برای من و پدر و مادر و خاندان و فرزندانم گرد آوری، و هرآنچه بدی است همه را از من و پدر و مادر و خاندان و فرزندانم بازگردانی. تویی مهرپیشه و نعمت‌بخش، پدیدآورنده آسمان‌ها و زمین، عطا فرمایی خیر (و خوبی) را به هرکسی که بخواهی، و بگردانی آن را از هرکه خواهی، پس به مهر و رحمت خویش بر من منت بگذار ای مهربان‌ترین مهربانان».

۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- هر روز بین رکعات نافله‌ها

﴿۵۹۶۵﴾ بین نمازهای نافله رمضان، خدا را با این دعا بخواند...

۳-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- اولین شب و اولین روز

﴿۵۹۶۶﴾ آن حضرت در شب اول ماه مبارک رمضان این دعا را می‌خواند.

﴿۵۹۶۷﴾ پیامبر خدا ﷺ در اولین شب ماه رمضان این دعا را می‌خواند.

﴿۵۹۶۸﴾ هرگاه اولین صبح ماه رمضان طلوع کرد، دعا کن.

﴿۵۹۶۹﴾ مستحب است که در هر روز از ماه رمضان و در اولین شب آن، این دعا را بخواند و

این دعا، دعای حج نامیده شده است.

﴿۵۹۷۰﴾ هرکس در اولین روز ماه رمضان، با نیت پاک، با این دعا، خدا را بخواند، خداوند

بلندمرتبه ثواب شب قدر را به او خواهد داد و برایش هفتاد هزار فرشته که تسبیح خدا گویند و او را می‌پرستند، خلق خواهد کرد و ثواب آن‌ها را برای کسی که این دعا را بخواند، قرار می‌دهد.

﴿۵۹۷۱﴾ هر بنده‌ای که این دعا را به نیت درست در اول ماه مبارک رمضان بخواند که در آن

شکی مخلوط نباشد، خدای تعالی به او ثواب شب قدر می‌دهد و در هر آسمانی هفتاد هزار فرشته می‌آفریند و در بیت المقدس هفتاد هزار فرشته و در مشرق هفتاد هزار فرشته و در مغرب هفتاد هزار

فرشته که برای هر فرشته بیست هزار سر است، در هر سری بیست هزار دهان و در هر دهانی

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

يُسَبِّحُونَ اللَّهَ تَعَالَى بِلُغَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ وَيَجْعَلُونَ ثَوَابَ تَسْبِيحِهِمْ لِمَنْ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٠

٢-٤-٧-٣-٤-٥-٣-٦-٣- يومُ خامِسٍ عَشَرَ

﴿٥٩٧٢﴾ ابن عباس رضي الله عنه: يَوْمُ خَامِسٍ عَشَرَ كُلُّ حَاجَةٍ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعْطَاكُمْ اللَّهُ مَا أَعْطَى أَيُّوبَ وَاسْتَجَابَ اللَّهُ دُعَائَكُمْ؛ ثواب الأعمال ص: ٤٨
٢-٥-٧-٣-٤-٥-٣-٦-٣- لَيْلَةُ سَبْعِ عَشْرَةٍ

﴿٥٩٧٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: سَلُوا اللَّهَ الْحَجَّ فِي لَيْلَةِ سَبْعِ عَشْرَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ...؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٦٨

٢-٦-٧-٣-٤-٥-٣-٦-٣- لَيَالِي الْقَدْرِ وَ أَيَّامُهَا

﴿٥٩٧٤﴾ أَوْقَاتِ الدَّعَوَاتِ لِلْإِجَابَاتِ فِيمَا يَأْتِي مِنْ كُلِّ سَنَةٍ مَرَّةً وَاحِدَةً فَمِنْ ذَلِكَ دَعَوَاتُ لَيَالِي الْقَدْرِ الثَّلَاثِ وَ خَاصَّةً إِنْ عَلِمَهَا أَحَدٌ بِذَاتِهَا وَإِلَّا فَإِنَّ لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَرْجَحُ فِي تَعْظِيمِ الدَّعَوَاتِ وَ إِيَّاجَاتِهَا وَ مِنْ ذَلِكَ أَيَّامُ هَذِهِ الثَّلَاثِ لَيَالٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٥٩٧٥﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَإِذَا غَابَ نِصْفُ الْقُرْصِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ أَكْثَرُ لَيَالِي الْقَدْرِ وَ أَيَّامُهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣
﴿٥٩٧٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: سَلُوا اللَّهَ الْحَجَّ فِي لَيْلَةِ سَبْعِ عَشْرَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ فِي تِسْعِ عَشْرَةٍ وَ فِي إِحْدَى وَعِشْرِينَ وَ فِي ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ فَإِنَّهُ يُكْتَبُ الْوَفْدُ فِي كُلِّ عَامٍ لَيْلَةَ الْقَدْرِ وَ فِيهَا يُفَرَّقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٦٨

﴿٥٩٧٧﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فَقَالَ ... عَسَى أَنْ يَكُونَ إِنْ النَّاسَ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ فِي صَلَاةٍ وَ دُعَاءٍ وَ مَسْأَلَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٢

﴿٥٩٧٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: سَلُوا اللَّهَ الْحَجَّ فِي لَيْلَةِ سَبْعِ عَشْرَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ فِي تِسْعِ عَشْرَةٍ وَ فِي إِحْدَى وَعِشْرِينَ وَ فِي ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ فَإِنَّهُ يُكْتَبُ الْوَفْدُ فِي كُلِّ عَامٍ لَيْلَةَ الْقَدْرِ وَ فِيهَا يُفَرَّقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٦٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بیست هزار زبان که خدای تعالی را به لغت‌های مختلف تسبیح می‌کنند و ثواب این تسبیح خود را به کسی می‌بخشند که این دعا را بخواند.

۴-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- روز پانزدهم

﴿۵۹۷۲﴾ در روز پانزدهم خداوند همه نیازهای دنیا و آخرت شما را برآورده کند و آنچه را که به حضرت ایوب علیه السلام عطا کرده، به شما نیز ارزانی فرماید و خواسته شما را برآورده سازد.

۵-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- شب هفدهم

﴿۵۹۷۳﴾ از خداوند زیارت حج را در شب‌های هفدهم، نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم ماه رمضان بخواهید.

۶-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- شب‌های قدر و روزهای آن

﴿۵۹۷۴﴾ در اوقات اجابت دعا که در هر سال یک مرتبه باشد، از آن جمله شب قدر است که آن شب نوزدهم، شب بیست و یکم و شب بیست و سوم ماه رمضان المبارک است و خصوصاً اگر چنانچه احدی به شب قدر حقیقتاً علم داشته باشد و اگر به یقین ندانسته باشد. پس احادیث درباره فضیلت شب بیست و سوم بیشتر است و از برای اجابت دعاها این شب راجح‌تر است. و از آن جمله روزهای این شب‌هاست، یعنی روز نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم.

﴿۵۹۷۵﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن، روز جمعه ماه رمضان که نصف قرص خورشید پنهان شد و شب‌های قدر و روزهایش که تأکید شده است.

﴿۵۹۷۶﴾ از خداوند زیارت حج را در شب‌های هفدهم، نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم ماه رمضان بخواهید که برای حاجیان هر سال در شب قدر نوشته می‌شود، و در آن شب امور بر مبنای حکمت توزیع و جدا می‌گردند.

﴿۵۹۷۷﴾ از آن حضرت پرسیدند از قول خدای تعالی که می‌فرماید: آن را در شب قدر فروآورديم... پس فرمود: امید است مردم در آن شب در نماز و دعا و حاجت خواستن باشند.

﴿۵۹۷۸﴾ از خداوند زیارت حج را در شب‌های هفدهم، نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم ماه رمضان بخواهید که برای حاجیان هر سال در شب قدر نوشته می‌شود، و در آن شب امور بر مبنای حکمت توزیع و جدا می‌گردند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٥٩٧٩﴾ الدعاء في ليلة ثلاث وعشرين: اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ الشَّكُّ فِي أَنَّ لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِيهَا أَوْ فِيمَا تَقَدَّمَهَا وَقَعَ فَإِنَّهُ فِيكَ وَفِي وَحْدَانِيَّتِكَ وَتَرْكِيَّتِكَ الْأَعْمَالِ زَائِلٌ وَفِي أَيِّ اللَّيَالِي تَقَرَّبَ مِنْكَ الْعَبْدُ لَمْ تُبْعِدْهُ وَقَبْلَتَهُ وَأَخْلَصَ فِي سُؤَالِكَ لَمْ تَرُدَّهُ وَأَجَبْتَهُ وَعَمِلَ الصَّالِحَاتِ شَكَرْتَهُ وَرَفَعَ إِلَيْكَ مَا يُرْضِيكَ ذَخَرْتَهُ اللَّهُمَّ فَأَمِدْني فِيهَا بِالْعَوْنِ عَلَى مَا يُزِلُّ لَدَيْكَ وَخُذْ بِنَاصِيَتِي إِلَى مَا فِيهِ الْقُرْبَى إِلَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٦٠

٧-٢-٣-٤-٥-٦-٣- ليلة إحدى وعشرين

﴿٥٩٨٠﴾ الصادق عليه السلام: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام لَيْلَةَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَقَالَ لِي يَا حَمَادُ اغْتَسَلْتَ قُلْتُ نَعَمْ جُعِلَتْ فِدَاكَ فَدَعَا بِحَصِيرٍ ثُمَّ قَالَ إِلَى لِزْقِي فَصَلَّ فَلَمْ يَزَلْ يُصَلِّي وَأَنَا أَصَلِّي إِلَى لِرْفِهِ حَتَّى فَرَغْنَا مِنْ جَمِيعِ صَلَاتِنَا ثُمَّ أَخَذَ يَدْعُو وَأَنَا أَوْمَنُ عَلَى دُعَائِهِ إِلَى أَنْ اغْتَرَضَ الْفَجْرُ فَأَذَنَ وَأَقَامَ وَدَعَا بَعْضَ غُلَمَانِهِ فَقُمْنَا خَلْفَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٥٧

﴿٥٩٨١﴾ تَدْعُو فِي أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ؛ المقنعة ص: ١٨٤

﴿٥٩٨٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَمَانِي رَكَعَاتٍ فَتَحَتْ لَهُ سَبْعُ سَمَاوَاتٍ وَاسْتُجِيبَ لَهُ الدُّعَاءُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٤٠

٨-٢-٣-٤-٥-٦-٣- ليلة ثلاث وعشرين

﴿٥٩٨٣﴾ فَإِنَّ لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَرْجَحُ فِي تَعْظِيمِ الدَّعَوَاتِ وَإِجَابَتِهَا؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٥٩٨٤﴾ فَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ اغْتَسَلْتَ عِنْدَ مَغِيبِ الشَّمْسِ وَصَلَّيْتَ بَعْدَ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ مِائَةَ رَكْعَةٍ تَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ مِنْهَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَتُكْثِرُ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (ص) وَتَتَوَبُّ إِلَى اللَّهِ جَلَّ اسْمُهُ مِنْ ذُنُوبِكَ وَتُكْثِرُ مِنَ الِاسْتِغْفَارِ وَتَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ وَتَذْكُرُ حَوَائِجَكَ فَإِنَّهَا اللَّيْلَةُ الَّتِي يُرْجَى أَنْ تَكُونَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ؛

المقنعة ص: ١٦٨

﴿٥٩٨٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَمَانِي رَكَعَاتٍ فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَاسْتُجِيبَ دُعَاؤُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٤٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۵۹۷۹﴾ خدایا! اگر شک است که آیا امشب شب قدر است یا یکی از شب‌های گذشته بوده است، در هر صورت آن در مقابل تو و یگانگی‌ات و قدرت تو بر پاک کردن اعمال، زوال‌پذیر است. در هر شبی که بنده به تو نزدیک شود، او را دور نخواهی کرد و او را می‌پذیری؛ و اگر درخواستش را خالصانه، فقط از تو بطلبد، او را رد نکرده و اجابتش خواهی کرد، و در مقابل کار شایسته از او تشکر می‌کنی، و اگر آنچه تو را راضی می‌کند، به‌سوی تو بالا فرستد، برایش ذخیره می‌کنی. خدایا! در شب قدر با یاری‌ات مرا به سمت کاری بکش که در نزدت مقام بیابم. و موی پیشانی‌ام را بگیر و مرا به‌سوی آنچه که به تو نزدیکم می‌کند، ببر.

۷-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- شب بیست و یکم

﴿۵۹۸۰﴾ در شب بیست و یکم ماه رمضان بر امام صادق علیه السلام وارد شدم، ایشان از من پرسید: ای حماد، غسل کرده‌ای فرمودم: بله، جانم به فدایتان. حصیری خواست و به من گفت: به من نزدیک شو. پس پیوسته نماز خواند و من نیز نماز خواندم، تا نمازهایم تمام شد. سپس امام دعا کردند و من بر دعای او آمین می‌گفتم، تا اینکه سپیده در سرتاسر افق پهن شد. پس اذان گفت و بعضی از غلامان خود را صدا زد، پس ما پشت‌سر ایشان به نماز ایستادیم.

﴿۵۹۸۱﴾ در اولین شب از دهه آخر ماه رمضان دعا کن.

﴿۵۹۸۲﴾ هر که شب بیست و یکم ماه رمضان هشت رکعت نماز بخواند، درهای هفت آسمان برای او گشوده شود و دعایش به اجابت رسد.

۸-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- شب بیست و سوم

﴿۵۹۸۳﴾ به‌درستی که شب بیست و سوم از ماه رمضان در بزرگداشت دعا کردن‌ها و تحقق اجابت آن‌ها برتری دارد (به سبب شرافت خاص آن شب که به احتمال قوی شب قدر است).

﴿۵۹۸۴﴾ وقتی شب بیست و سوم شد، نزدیک غروب خورشید غسل کن و بعد از نماز عشا صد رکعت نماز به جا آور و در هر رکعت آن حمد و «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» را بخوان و بر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بسیار درود فرست و به‌سوی خداوند که اسمش با جلالت است توبه کن. و بسیار استغفار کن و در دعا و درخواست بکوش و حاجت‌هایت را بگو که آن شبی است که امید است شب قدر باشد.

﴿۵۹۸۵﴾ هر که شب بیست و سوم ماه رمضان هشت رکعت نماز بخواند، درهای آسمان‌های هفت‌گانه برای او باز شود و دعایش مستجاب شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٩-٢-٧-٤-٣-٥-٤-٣-٦-٣- العشرُ الآخرُ

﴿٥٩٨٦﴾ الصادق عليه السلام: في العشرِ الآخرِ من شهرِ رَمَضانَ فَمَنْ أَدْرَكَهَا أَوْ قَالَ شَهِدَهَا عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُصَلِّي عِنْدَهُ رُكْعَتَيْنِ أَوْ مَا تيسَّرَ لَهُ وَسَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَاسْتَعَاذَ بِهِ مِنَ النَّارِ آتَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ وَاعَاذَهُ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ وَكَذَلِكَ إِنْ سَأَلَ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ خَيْرٍ مَا فَرَّقَ وَقَضَى فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ وَأَنْ يَقِيَهُ مِنْ شَرٍّ مَا كَتَبَ فِيهَا أَوْ دَعَا اللَّهَ وَسَأَلَهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي أَمْرٍ لَا إِنْمَ فِيهِ رَجَوْتُ أَنْ يُؤْتِيَ سُؤْلَهُ وَيُوفِيَ مَحَاضِيرَهُ وَيُشَفِّعَ فِي عَشْرَةٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ كُلِّهِمْ قَدْ اسْتَوْجَبُوا الْعَذَابَ وَاللَّهُ إِلَى سَائِلِهِ وَعَبْدِهِ بِالْخَيْرِ أَسْرَعُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٦٥

﴿٥٩٨٧﴾ الصادق عليه السلام: هي في العشرِ الآخرِ من شهرِ رَمَضانَ فَمَنْ أَدْرَكَهَا أَوْ قَالَ شَهِدَهَا عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُصَلِّي عِنْدَهُ رُكْعَتَيْنِ أَوْ مَا تيسَّرَ لَهُ وَسَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَاسْتَعَاذَ بِهِ مِنَ النَّارِ آتَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ وَاعَاذَهُ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ وَكَذَلِكَ إِنْ سَأَلَ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ خَيْرٍ مَا فَرَّقَ وَقَضَى فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ وَأَنْ يَقِيَهُ مِنْ شَرٍّ مَا كَتَبَ فِيهَا أَوْ دَعَا اللَّهَ وَسَأَلَهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي أَمْرٍ لَا إِنْمَ فِيهِ رَجَوْتُ أَنْ يُؤْتِيَ سُؤْلَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٦٥

١٠-٢-٧-٤-٣-٥-٤-٣-٦-٣- آخرُ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضانَ

﴿٥٩٨٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ صَلَّى فِي آخِرِ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضانَ عَشْرَ رُكْعَاتٍ يَقُولُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَيَقُولُ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ عَشْرَ مَرَّاتٍ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَيَتَشَهَّدُ فِي كُلِّ رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ يَسْلِمُ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ آخِرِ عَشْرِ رُكْعَاتٍ قَالَ بَعْدَ فَرَغِهِ مِنَ التَّسْلِيمِ اسْتَغْفِرُ اللَّهَ أَلْفَ مَرَّةٍ فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الاسْتِغْفَارِ سَجَدَ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَرَحِيمَهُمَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَتَقَبَّلْ مِنَّا صَلَاتَنَا وَصِيَامَنَا وَقِيَامَنَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّهُ لَا يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ وَتَقَبَّلَ مِنْهُ شَهْرُ رَمَضانَ وَتَتَجَاوَزَ عَنْ ذُنُوبِهِ وَإِنْ كَانَ قَدْ أَذْنَبَ سَبْعِينَ ذَنْبًا كُلُّ ذَنْبٍ أَعْظَمُ مِنْ ذُنُوبِ الْعِبَادِ وَتَقَبَّلَ مِنْ جَمِيعِ أَهْلِ الْكُورَةِ الَّتِي هُوَ فِيهَا وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجَبْرِئِيلَ يَا جَبْرِئِيلُ تَقَبَّلِ اللَّهُ مِنْهُ خَاصَّةً شَهْرَ رَمَضانَ وَمِنْ جَمِيعِ أَهْلِ بِلَادِهِ عَامَّةً قَالَ نَعَمْ وَالَّذِي بَعَثَكَ نَبِيًّا إِنَّهُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۹-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳-دهه آخر

﴿۵۹۸۶﴾ در ده روز آخر ماه رمضان، هر که نزد قبر امام حسین علیه السلام باشد، دو رکعت یا هر آنچه توانست نماز بگذارد و از خداوند بهشت بخواند و از آتش جهنم پناه بجوید، خداوند هر چه بخواند به او می‌دهد و از آنچه پناه جوید، او را پناه می‌دهد. و همچنین اگر از خداوند بلندمرتبه بخواند که از هر خیری که در این شب تقسیم و مقدر می‌کند به او بدهد، و از هر شری که در این شب می‌نویسد او را امان دهد، یا خدا را خوانده و از او خواسته‌ای بطلبد که در آن گناهی نباشد، امید دارم خدا خواسته‌هایش را به او بدهد. و او را از آنچه می‌هراسد در امان داشته و شفاعت او را در حق ده تن از افراد خانواده‌اش که مستوجب آتش باشند اجازه دهد. و خداوند در ارسال خیر به سوی بنده و درخواست کننده‌اش، شتاب می‌کند.

﴿۵۹۸۷﴾ در ده روز آخر ماه رمضان، هر که نزد قبر امام حسین علیه السلام باشد، دو رکعت یا هر آنچه توانست نماز بگذارد و از خداوند بهشت بخواند و از آتش جهنم پناه بجوید، خداوند هر چه بخواند به او می‌دهد و از آنچه پناه جوید، او را پناه می‌دهد. و همچنین اگر از خداوند بلندمرتبه بخواند که از هر خیری که در این شب تقسیم و مقدر می‌کند به او بدهد، و از هر شری که در این شب می‌نویسد او را امان دهد، یا خدا را خوانده و از او خواسته‌ای بطلبد که در آن گناهی نباشد، امید دارم خدا خواسته‌هایش را به او بدهد.

۱۰-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳-آخرین شب

﴿۵۹۸۸﴾ هر کس در شب آخر ماه مبارک رمضان، ده رکعت نماز بخواند - با این کیفیت که - در هر رکعت سوره «حمد» را یک مرتبه و سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را ده بار بخواند و در رکوع و سجده آن ده مرتبه «سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ» بگوید، و در هر دو رکعت تشهد و سلام گفته و از نماز خارج شود. و چون از ده رکعت نماز فارغ شد، هزار مرتبه استغفار کند «استغفر الله» بگوید. پس از استغفار، به سجده رفته و بگوید «یا حی یا قیوم، یا ذا الجلال و الاکرام، یا رحمان الدنيا و الآخرة و رحیمهما، یا ارحم الراحمین، یا اله الاولین و الآخرین اغفر لنا ذنوبنا و تقبل منا صلاتنا و صیامنا و قیامنا». پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: به حق کسی که مرا به حق برانگیخت، سرش را از سجده بر نمی‌دارد تا خداوند گناهانش را بخشیده و ماه رمضان را از او قبول کرده و از گناهانش بگذرد و حتی اگر آن هفتاد گناه کرده باشد و هر گناه آن بزرگ‌تر از گناهان همه بندگان باشد و از همه اهل شهر بپذیرد که در آن هستند. پیامبر از جبرئیل پرسید: خداوند از او مخصوصاً در ماه رمضان و از همه اهل سرزمینش می‌پذیرد. فرمود: بله، سوگند به پروردگاری که تو را به پیامبری برانگیخت، او برای احترام به اوست و بزرگ داشتن منزلتش

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

مِنْ كَرَامَتِهِ عَلَيْهِ وَعَظَمَ مَنْزِلَتِهِ لِرَبِّهِ يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنْهُ وَمِنْهُمْ صَلَوَاتُهُمْ وَصِيَامُهُمْ وَفِيَامُهُمْ وَيَغْفِرُ
لَهُمْ ذُنُوبَهُمْ وَيَسْتَجِيبُ لَهُ دُعَاءَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢١٩

﴿٥٩٨٩﴾ الكَاطِمُ الْعَلِيَّةُ: وَدَعَ الشَّهْرَ فِي آخِرِ لَيْلَةٍ مِنْهُ وَتَقَرَّأَ دُعَاءَ الْوُدَاعِ؛ فَفَهَ الرِّضَا الْعَلِيَّةُ ص:

208

١١-٢-٧-٤-٣-٥-٤-٦-٣- لَيْلَةُ الْفِطْرِ

﴿٥٩٠﴾ الكاظم (عليه السلام): اجْتَهِدُوا فِي لَيْلَةِ الْفِطْرِ فِي الدُّعَاءِ وَالسَّهَرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٣٢

﴿٥٩٩﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَحَافِظَ عَلَى لَيْلَةِ الْفِطْرِ... فَأَفْلَ وَ أَكْثَرُ فِيهِنَّ مِنْ

الدُّعَاءُ وَالصَّلَاةُ وَتِلَاوَةُ الْقُرْآنِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٩

﴿٥٩٩٢﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اَنَّ امير المؤمنين (عليه السلام) كَانَ يَصَلِّي لَيْلَةَ الْفِطْرِ رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي

وَالْأُولَى فَاتِحَةُ الْكِتَابِ وَفُلٌ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةٍ وَفِي الثَّانِيَةِ فَاتِحَةُ الْكِتَابِ وَفُلٌ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مَرَّةً وَاحِدَةً ثُمَّ يَرْكَعُ وَيَسْجُدُ فَإِذَا سَلَّمَ خَرَّ سَاجِدًا وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مِائَةَ مَرَّةٍ ثُمَّ يَقُولُ يَا ذَا الْمَنِّ وَالْجُودِ يَا ذَا الْمَنِّ وَالطَّوْلِ يَا مُصْطَفَى مُحَمَّدٍ ﷺ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بَوَّحِهِ ثُمَّ يَقُولُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يَفْعَلُهَا أَحَدٌ يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ فَلَوْ أَنَّهُ مِنَ الذُّنُوبِ بَعْدَ رَمَلِ عَالِجٍ غَفَرَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ

ج: ۸۸ ص: ۱۲۰

﴿٥٩٩٣﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَفَذْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَ...لَيْلَى عَرَفَةَ وَالْمُبْعَثَ وَ

الْغَدِيرِ وَالْفِطْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٥٩٩٤﴾ الصَّادِقُ عليه السلام قُلْتُ لَأَبِي عَمْدُ اللَّهِ عليه السلام إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ إِنَّ الْمَغْفِرَةَ تَنْزِلُ عَلَى مَنْ

صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ فَقَالَ يَا حَسَنُ إِنَّ الْقَارِيَجَارَ إِنَّمَا يُعْطَى أَجْرُهُ عِنْدَ فَرَاعِهِ مِنْ ذَلِكَ لَيْلَةَ الْعَمِيدِ قُلْتُ جَعَلْتُ فِذَاكَ فَمَا يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَفْعَلَ فِيهَا قَالَ إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَاغْتَسِلْ فَإِذَا صَلَّيْتَ الْمَغْرِبَ وَالْأَرْبَعِ الَّتِي بَعْدَهَا فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَقُلْ يَا ذَا الْمَنِّ وَالطَّوْلِ يَا ذَا الْجُودِ يَا مُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَنَاصِرِهِ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاعْفِرْ لِي كُلَّ ذَنْبٍ أَحْصَيْتُهُ وَهُوَ عِنْدَكَ فِي

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

برای پروردگارش و خداوند از او و آن‌ها نماز و روزه و شب‌زنده‌داریشان را می‌پذیرد و گناهانشان را می‌بخشد و دعایشان را مستجاب می‌کند.

﴿۵۹۸۹﴾ در آخرین شب ماه خداحافظی کن و دعای وداع را بخوان.

۱۱-۲-۷-۴-۳-۵-۴-۶-۳- شب عید فطر

﴿۵۹۹۰﴾ در شب عید فطر، در دعا و شب‌زنده‌داری بکوش.

﴿۵۹۹۱﴾ اگر می‌توانی بر عبادت شب عید فطر و شب عید قربان... محافظت کنی، چنین کن. و در این شب‌ها بسیار دعا و نماز و قرآن بخوان.

﴿۵۹۹۲﴾ و از دعاهای آن حضرت ﷺ پس از اتمام دو رکعت نماز شب عید فطر که در رکعت اول پس از سوره حمد هزار مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت دوم یک بار می‌خواند، آنگاه به سجده می‌رفت و صد بار «اتوب الی الله» می‌گفت. سپس این دعا را می‌خواند: ای دارای نعمت و بخشش، ای صاحب منت و احسان، ای برگزیننده محمد ﷺ، برایم چنین و چنان کن. پس آنگاه رو به ما کرد و فرمود: سوگند به آن که جانم در دستان اوست کسی آن را انجام نمی‌دهد و چیزی از خداوند درخواست نمی‌کند مگر اینکه پاسخش داده شود حتی اگر گناهانش به شماره ریگ‌های عالج (نام موضعی است که بسیار ریگ دارد) باشد.

﴿۵۹۹۳﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند روز جمعه و شب آن و.. شب‌های عرفه، عید مبعث، غدیر و فطر.

﴿۵۹۹۴﴾ به ابی‌عبدالله عرض کردم: فدایت شوم، مردم می‌گویند آمرزش و مغفرت بر کسی که ماه رمضان را روزه گرفته است، در شب قدر نازل می‌شود. آیا این کلام صحیح است؟ حضرت فرمودند: ای حسن، کارگر وقتی از عملش فارغ شد، اجرتش را می‌دهند و پایان عمل روزه‌دار، شب عید است، بنابراین در شب عید، مغفرت و آمرزش که پاداش روزه‌داران است نازل می‌شود. عرض کردم: فدایت شوم، چه عملی سزاوار است در این شب انجام بدهیم؟ حضرت فرمودند: وقتی آفتاب غروب کرد غسل کن و بعد از خواندن نماز مغرب دو دست را بلند کن و بگو «یا ذا الّمن، یا ذا الحول، یا ذا الجود، یا مصطفی محمد و ناصره صل علی محمد و علی اهل بیتی و اغفر لی کل ذنب احصیته علی و نیسته و هو عندک فی کتاب مبین، ای صاحب نعمت و بخشش و قدرت! ای برگزیننده و یاری‌کننده محمد! بر محمد و خاندانش درود فرست و هر گناهی را که

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

كِتَابُ مُبِينٍ ثُمَّ تَخِرُّ سَاجِدًا وَتَقُولُ مِائَةَ مَرَّةٍ أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ ثُمَّ تَسْأَلُ حَاجَتَكَ فَإِنَّهَا تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١١٥

﴿٥٩٩٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ الْفِطْرِ رُكْعَتَيْنِ يقرأُ فِي أَوَّلِ رُكْعَةٍ مِنْهُمَا الْحَمْدَ وَقُلُّهُ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةٍ وَفِي الرُّكْعَةِ الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ وَقُلُّهُ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مَرَّةً وَاحِدَةً لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٨٥

﴿٥٩٩٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى لَيْلَةَ الْفِطْرِ عَشْرَ رُكْعَاتٍ يقرأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَقُلُّهُ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَيَقُولُ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ ثُمَّ يَتَشَهَّدُ وَيُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رُكْعَتَيْنِ فَإِذَا فَرَغَ مِنْهَا قَالَ أَلْفَ مَرَّةٍ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ ثُمَّ يَسْجُدُ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَرَحِيمَهُمَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَتَقَبَّلْ صَوْمِي وَصَلَاتِي وَقِيَامِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّهُ لَا يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ وَتَقَبَّلَ مِنْهُ شَهْرَ رَمَضَانَ وَتَجَاوَزَ عَنْ ذُنُوبِهِ وَإِنْ كَانَ قَدْ أَذْنَبَ سَبْعِينَ ذَنْبًا كُلُّ ذَنْبٍ مِنْهُ أَعْظَمُ مِنْ ذُنُوبِ جَمِيعِ الْعِبَادِ قُلْتُ يَا جَبْرِئِيلُ أَيْتَقَبَّلُ مِنْهُ خَاصَّةً شَهْرَ رَمَضَانَ أَوْ مِنْ جَمِيعِ عِبَادِهِ فِي بَلَادِهِ قَالَ نَعَمْ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا يَا مُحَمَّدُ إِنَّ مِنْ كَرَامَتِهِ عَلَى اللَّهِ وَعِظَمَ مَنْزِلَتِهِ يَتَقَبَّلُ مِنْهُ وَمِنْهُمْ وَيَقْبَلُ مِنْ جَمِيعِ الْمُؤَحِّدِينَ فِيمَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ صَلَاتَهُمْ وَصِيَامَهُمْ وَيَغْفِرُ لَهُمْ ذُنُوبَهُمْ وَيَسْتَجِيبُ دُعَاءَهُمْ بَعْدَ مَا يُحْيِيهِ بِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٣٠

﴿٥٩٩٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: وَرَوَى أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام كَانَ لَا يَنَامُ فِيهَا وَيُحْيِيهَا بِالصَّلَاةِ وَالِدُّعَاءِ وَالسُّؤَالِ وَيَقُولُ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ يُعْطَى الْأَجِيرُ أَجْرُهُ؛ مسار الشيعة ص: ٣٠

٨-٤-٥-٤-٣- شوال - يَوْمُ الْفِطْرِ

﴿٥٩٩٨﴾ السَّجَادُ عليه السلام: يَتَزَيَّنُ كُلُّ مِنْكُمْ يَوْمَ الْعِيدِ إِلَى غَسْلٍ وَإِلَى كُحْلِ وَلَيْدَعٍ مَا بَلَغَ مَا اسْتَطَاعَ وَلَا يَكُونَنَّ أَحَدُكُمْ أَحْسَنَ هَيْئَةً وَأَرْذَلَكُمْ عَمَلًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٠

﴿٥٩٩٩﴾ الكاظم عليه السلام: إِذَا أَصْبَحْتَ يَوْمَ الْفِطْرِ اغْتَسِلْ وَتَطَيَّبْ وَتَمَشَّطْ وَابْسُ أَنْظِفْ ثِيَابَكَ وَأَطْعِمْ شَيْئًا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَخْرُجَ إِلَى الْجَبَانَةِ فَإِذَا أَرَدْتَ الصَّلَاةَ فَابْرُزْ إِلَى تَحْتِ السَّمَاءِ وَقُمْ عَلَى

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

انجام داده‌ام و آن را فراموش کرده‌ام و آن در محضر تو، در کتابی آشکار ثبت است بر من بیخشی و بیامرز، سپس به سجده برو و صد مرتبه بگو: «اتوب الی الله». بعد حوائج خود را از خدا بخواه. اگر خدا بخواهد اجابت می‌شود.

﴿۵۹۹۵﴾ هر کس شب عید فطر دو رکعت نماز گزارد و در رکعت اول یک مرتبه حمد و هزار مرتبه «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» بخواند و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» بخواند، هر چه از خداوند بخواهد به او می‌دهد.

﴿۵۹۹۶﴾ هر کس شب عید فطر، ده رکعت نماز به جا آورد و در هر رکعت سوره حمد را یک مرتبه و «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» را ده مرتبه بخواند، و در رکوع و سجده خود بگوید «سُبْحَانَ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَ اللهُ أَكْبَرُ»، سپس بعد از هر دو رکعت تشهد بخواند و سلام بگوید، و چون از نماز فارغ شد هزار بار بگوید «استغفرالله و اتوب الیه»، سپس به سجده رود و در سجده خود بگوید «یا حی یا قیوم، یا ذا الجلال و الإکرام، یا رحمان الدنيا و الآخرة و رحیمهما، یا اکریم الأکرمین، یا ارحم الراحمین، یا اله الأولین و الآخرین اغفر لی ذنوبی و تقبل صومی و صلاتی و قیامی». پیامبر خدا ﷺ فرمود: سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخته است، این شخص سر از سجده بر نمی‌دارد مگر اینکه آمرزیده می‌شود، و روزه ماه رمضان از او قبول می‌گردد، و خدا از گناهان او می‌گذرد، هر چند هفتاد گناه مرتکب شده باشد که هر گناهی از گناهان همه بندگان بزرگ‌تر باشد. پیامبر خدا ﷺ فرمود: به جبرئیل گفتم: آیا ماه رمضان تنها از او پذیرفته می‌شود یا از همه بندگان خدا در تمام نقاط روی زمین پذیرفته می‌گردد؟ فرمود: بلی، سوگند به آن که تو را ای محمد به حق به نبوت برانگیخته است. از جمله کرامت‌های او بر خدا و بزرگی مقام و منزلتش این است که خداوند ماه رمضان او و آنان را بپذیرد، و از تمام خداپرستانی که میان مشرق و مغرب زندگی می‌کنند نماز و روزه‌شان را قبول کند، و گناهانشان را بیامرزد، و دعایشان را مستجاب کند، پس از آنکه آنان را زنده کند.

﴿۵۹۹۷﴾ روایت شده است که امیرالمؤمنین (علیه السلام) در آن شب نمی‌خوابید و با نماز و دعا و حاجت خواستن، شب‌زنده‌داری می‌کرد. و فرمود: در این شب خداوند اجر و پاداش مزدبگیران را می‌دهد.

۸-۴-۵-۴-۳- شوال - عید فطر

﴿۵۹۹۸﴾ همه شما روز عید با غسل و سرمه خود را بیارایید و هر چه می‌توانید دعا کنید. ولی مبدا ظاهر تان زیبا و اعمال تان پست باشد.

﴿۵۹۹۹﴾ صبح عید فطر، غسل کن، عطر بزن و موهایت را شانه کرده، تمیزترین لباس‌هایت را بپوش و قبل از رفتن به صحرا - برای نماز عید - چیزی بخور. و آنگاه که خواستی نماز بخوانی، زیر آسمان - بدون سقف - و روی زمین - بدون فرش - و نه روی چیز دیگری، بایست. و خدا را

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

الْأَرْضَ وَلَا تَقُمْ عَلَى غَيْرِهَا وَأَكْثِرْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَالتَّصَرُّعِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَسَلِّمْ أَنْ لَا يُجْعَلَ مِنْكَ آخِرَ الْعَهْدِ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٢١١

﴿٦٠٠﴾ الباقر عليه السلام: ادْعُ فِي الْجُمُعَةِ وَالْعِيدَيْنِ؛ اقبال الأعمال ص: ٢٨٠

﴿٦٠١﴾ تدعو في دُبُرِ صَلَاةِ الْغَدَاةِ مِنْ يَوْمِ الْعِيدِ؛ المقتعة ص: ١٩٥

٩-٤-٣-٤-٥-٤-٣- ذُو الْقَعْدَةِ

﴿٦٠٢﴾ أَوْقَاتُ الْإِجَابَةِ...فَمِنْ ذَلِكَ أَشْهُرُ الْحُرْمِ ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَ مُحَرَّمٌ وَ شَهْرُ

رَجَبٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

١-٩-٤-٣-٤-٥-٣- ثَلَاثَةُ عَشَرَ

﴿٦٠٣﴾ إِجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ وَ عِبَادَةِ الْأَرْكَانِ وَ الْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ فَالْوَقْتُ...عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله فِي ذِي الْقَعْدَةِ ثَلَاثَةُ مَبَارَكَةٍ هِيَ ثَلَاثَةُ عَشَرَ يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ

بِالرَّحْمَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

١٠-٤-٣-٤-٥-٣- ذُو الْحِجَّةِ

١-١٠-٤-٣-٤-٥-٣- عَشْرُ ذِي الْحِجَّةِ

﴿٦٠٤﴾ الباقر عليه السلام: خَمْسُ دَعَوَاتٍ جَاءَ بِهَا جَبْرِئِيلُ عليه السلام فِي أَيَّامِ الْعَشْرِ فَقَالَ يَا عِيسَى ادْعُ بِهِدِهِ الْخَمْسَ الدَّعَوَاتِ فَإِنَّهُ لَيَسْتَعْبَادُهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ عِبَادَتِهِ فِي أَيَّامِ الْعَشْرِ يَعْنِي عَشْرَ ذِي

الْحِجَّةِ؛ اقبال الأعمال ص: ٣٢٣

﴿٦٠٥﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: يَدْعُوا بِهَذَا الدُّعَاءِ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ عَشْرِ ذِي الْحِجَّةِ إِلَى عَشِيَّةِ عَرَفَةَ فِي

دُبُرِ صَلَاةِ الصُّبْحِ وَ قَبْلَ الْمَغْرَبِ؛ اقبال الأعمال ص: ٣٢٢

٢-١٠-٤-٣-٤-٥-٣- ثَلَاثَةُ عَرَفَةَ

﴿٦٠٦﴾ الرِّسُولُ صلى الله عليه وآله: إِنْ ثَلَاثَةَ عَرَفَةَ يُسْتَجَابُ فِيهَا مَا دَعَا مِنْ خَيْرٍ؛ اقبال الأعمال ص: ٣٢٥

﴿٦٠٧﴾ إِجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ وَ عِبَادَةِ الْأَرْكَانِ وَ الْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ فَالْوَقْتُ...وَ

ثَلَاثَةُ عَرَفَةَ سَيِّدَةُ اللَّيَالِي لِإِبْرَاهِيمَ عليه السلام وَ الْمَغْفِرَةُ لِذَاوُدَ عليه السلام؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

٣-١٠-٤-٣-٤-٥-٣- يَوْمُ عَرَفَةَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بسیار یاد کن. و نزد خداوند عزوجل گریه و زاری کن و از او بخواه که این رمضان را آخرین دیدارت (آخرین ماه رمضان) قرار ندهد.

﴿۶۰۰﴾ در روز جمعه و عیدها دعا کن.

﴿۶۰۱﴾ بعد از نماز صبح روز عید دعا کن.

۹-۴-۳-۵-۴-۶-۳- ذی القعدة

﴿۶۰۲﴾ اوقات استجابت دعا... و از ماههای حرام ذی القعدة و ذی الحجه و محرم و رمضان.

۱-۹-۴-۳-۵-۴-۶-۳- شب دهم

﴿۶۰۳﴾ استجابت دعا به زمان، حال، مکان، عبادت و اسمهای اعظم خدا مرتبط است. و اما زمان اجابت؛ از پیامبر ﷺ نقل شده است که در ذی القعدة شبی مبارک است و آن شب دهم آن ماه است که خداوند به بندگان مؤمنش با رحمت می نگرد.

۱۰-۴-۳-۵-۴-۶-۳- ذی الحجه

۱-۱۰-۴-۳-۵-۴-۶-۳- دهه ذی الحجه

﴿۶۰۴﴾ جبرئیل علیه السلام با پنج دعا در ایام عشر (روزهای دهه اول) آمد و فرمود: ای عیسی با این پنج دعا خدا را بخوان. پس هیچ عبادتی برای خدا دوست داشتنی تر از عبادتش در روزهای دهه اول ماه ذی الحجه نیست.

﴿۶۰۵﴾ از اولین روز ذی الحجه تا غروب عرفه بعد از نماز صبح و قبل از مغرب، این دعا را می خواند.

۲-۱۰-۴-۳-۵-۴-۶-۳- شب عرفه

﴿۶۰۶﴾ در شب عرفه هرآنچه دعای خیر است مستجاب می شود.

﴿۶۰۷﴾ استجابت دعا به زمان، حال، مکان، عبادت و اسمهای اعظم خدا مرتبط است. و اما از زمانهای اجابت، دعا در شب عرفه است که سرور شبهاست برای ابراهیم علیه السلام و شب بخشش برای داود علیه السلام.

۳-۱۰-۴-۳-۵-۴-۶-۳- روز عرفه

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٠٨﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: يَوْمُ عَرَفَةَ يَوْمٌ لَا يَسْأَلُ فِيهِ أَحَدٌ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠

ص: ٣٥

﴿٦٠٩﴾ الصادق عليه السلام: فِي يَوْمِ عَرَفَةَ يَجْتَمِعُونَ بِغَيْرِ إِمَامٍ فِي الْأَمْصَارِ يَدْعُونَ اللَّهَ تَعَالَى عَزَّ وَ

جَلَّ، تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٣ ص: ١٣٦

﴿٦١٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَا عَرَفَةَ إِلَّا بِمَكَّةَ وَلَا بَأْسَ بَأَنُ يَجْتَمِعُوا فِي الْأَمْصَارِ يَوْمَ عَرَفَةَ

يَدْعُونَ اللَّهَ؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٥ ص: ٤٧٩

﴿٦١١﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى يَوْمَ عَرَفَةَ قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ إِلَى الدُّعَاءِ فِي ذَلِكَ وَيَكُونُ بَارِزًا

تَحْتَ السَّمَاءِ رُكْعَتَيْنِ وَاعْتَرَفَ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِذُنُوبِهِ وَأَقْرَأَ لَهُ بِخَطَايَاهُ نَالَ مَا نَالَ الْوَاقِفُونَ

بِعَرَفَةَ مِنَ الْفَوْزِ وَغُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٨٣

﴿٦١٢﴾ الباقر عليه السلام: يَوْمُ عَرَفَةَ يَوْمٌ دُعَاءٍ وَمَسْأَلَةٍ؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٤ ص: ٢٩٩

﴿٦١٣﴾ الصادق عليه السلام: وَاجْتَهِدْ فَإِنَّهُ يَوْمٌ دُعَاءٍ وَمَسْأَلَةٍ؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٥ ص: ١٨٢

﴿٦١٤﴾ الصادق عليه السلام: يَا سَيِّدِي أَيْدَعِي بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي غَيْرِ رَجَبٍ قَالَ نَعَمْ يَوْمَ عَرَفَةَ وَإِنْ

وَأَقَرَّ ذَلِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَمْ يَفْرُغْ صَاحِبُهُ مِنْهُ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ وَفِي كُلِّ شَهْرٍ إِذَا أَرَادَ ذَلِكَ

صَامَ الْأَيَّامَ الْبَيْضَ وَدَعَا بِهِ فِي آخِرِهَا كَمَا وَصَفْتُ وَفِي رَوَايَتَيْنِ قَالَ نَعَمْ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ وَفِي كُلِّ

يَوْمٍ دَعَا فَإِنَّ اللَّهَ يُجِيبُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٠٥

﴿٦١٥﴾ الرسول عليه السلام: جَاءَ نَفَرٌ مِنَ الْيَهُودِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ عليه السلام فَسَأَلَهُ أَعْلَمُهُمْ عَنْ مَسَائِلَ وَكَانَ

فِيمَا سَأَلَهُ أَنْ قَالَ أَخْبِرْنِي لَأَيِّ شَيْءٍ أَمَرَ اللَّهُ بِالْوُقُوفِ بِعَرَفَاتٍ بَعْدَ الْعَصْرِ فَقَالَ النَّبِيُّ عليه السلام إِنَّ

الْعَصْرَ هِيَ السَّاعَةُ الَّتِي عَصَى آدَمُ فِيهَا رَبَّهُ فَفَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى أُمَّتِي الْوُقُوفَ وَالتَّصَرُّعَ وَ

الدُّعَاءَ فِي أَحَبِّ الْمَوَاضِعِ إِلَيْهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٣ ص: ٥٥٠

﴿٦١٦﴾ الباقر عليه السلام: سَأَلْتُهُ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ قَالَ مَنْ قَوِيَ عَلَيْهِ فَحَسَنَ إِنْ لَمْ يَمْنَعَكَ مِنْ

الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ يَوْمٌ دُعَاءٍ وَمَسْأَلَةٍ فَصُمُّهُ وَإِنْ خَشِيتَ أَنْ تَضْعُفَ عَنْ ذَلِكَ فَلَا تَصُمُّهُ؛

تهذيب الأحكام ج: ٤ ص: ٢٩٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

- ﴿۶۰۰۸﴾ روز عرفه روزی است که کسی از کسی چیزی نمی‌خواهد جز از خدا.
- ﴿۶۰۰۹﴾ و در روز عرفه بدون امام در شهرها و ممالک جمع می‌شوند درحالی که خداوند بلندمرتبه و عزوجل را می‌خوانند.
- ﴿۶۰۱۰﴾ انجام اعمال عرفه فقط خاص مکه نیست و ایرادی ندارد که مردم در شهرها، روز عرفه جمع شوند و دعا کنند.
- ﴿۶۰۱۱﴾ هرکس در روز عرفه قبل از اینکه دعای آن به پایان رسد، در زیر آسمان دو رکعت نماز بگزارد درحالی که نزد خداوند به گناهانش اعتراف کند و به اشتباهاتش اقرار کند به هرآنچه به کسانی که آنجا هستند از رستگاری عطا می‌شود، به او هم می‌رسد. و خداوند گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌بخشد.
- ﴿۶۰۱۲﴾ روز عرفه، روز دعا و درخواست حاجت از خداست.
- ﴿۶۰۱۳﴾ و بکوش که امروز روز دعا و درخواست است.
- ﴿۶۰۱۴﴾ ای سرورم آیا این دعا در غیر ماه رجب نیز خوانده می‌شود، فرمود: بله، در روز عرفه و اگر این روز همگام با روز جمعه باشد کسی که آن را می‌خواند آن را تمام نخواهد کرد تا اینکه خداوند او را بیامرزد و در هر ماه دیگری، هرگاه بخواند آن را بخواند در ایام بیض روزه بگیرد و در پایان روزه‌ها با آن دعا کند همان‌طور که توصیف کردیم و در روایت دیگری گفته: بله در روز عرفه و هر روز دیگری با این روش دعا کند که خداوند اجابت خواهد کرد ان شاءالله.
- ﴿۶۰۱۵﴾ عده‌ای از یهود خدمت پیامبر خدا ﷺ رسیدند و داناترین آنان از آن حضرت پرسش‌هایی کرد. از جمله علت وقوف در عرفات بعد از عصر را جويا شد. پیامبر ﷺ فرمود: زیرا بعد از عصر همان ساعتی است که آدم نافرمانی کرد، و خدا بر امتم وقوف و زاری و درخواست در بهترین مکان‌ها را واجب کرد، و آن مکان عرفات است که اجابت در آن تضمین شده است، و زمانی که از عرفات کوچ می‌کنند همان زمانی است که آدم کلماتی را از پروردگارش آموخت، پس خدا به او رو کرد. خداوند بسیار توبه‌پذیر و مهربان است.
- ﴿۶۰۱۶﴾ از او راجع به روزه روز عرفه سؤال کردم. فرمود: برای کسی که توان دارد خوب است، اگر مانع دعایت نشود، چرا که آن روز، روز دعا و درخواست است. پس آن روز را روزه بگیر و اگر ترسیدی که ضعف در دعا کردنت تأثیر منفی بگذارد، پس روزه نگیر.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٠١٧﴾ فَإِنَّهُ يُسْتَحَبُّ لَهُ صَوْمُ هَذَا الْيَوْمِ وَمَنْ خَافَ الضَّعْفَ وَمَا يَمْنَعُهُ مِنَ الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ فَأَلْأَوَّلَى لَهُ تَرْكُ صَوْمِهِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٤ ص: ٢٩٩

﴿٦٠١٨﴾ الباقر عليه السلام: يَوْمُ عَرَفَةَ يَوْمُ دُعَاءٍ وَمَسْأَلَةٍ فَاتَخَوَّفُ أَنْ يُضْعِفَنِي عَنِ الدُّعَاءِ وَأَكْرَهُ أَنْ أَصُومَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٥٢٧

﴿٦٠١٩﴾ أَخَذَهُمَا عليهما السلام: أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ فَقَالَ أَمَا أَصُومُهُ الْيَوْمَ وَهُوَ يَوْمُ دُعَاءٍ وَمَسْأَلَةٍ؛ الكافي ج: ٤ ص: ١٤٥

﴿٦٠٢٠﴾ الرسول عليه السلام: إِنَّمَا تَضَمَّنَ الْخَبْرُ أَنَّ النَّبِيَّ عليه السلام لَمْ يَصُمْهُ وَيَجُوزُ أَنْ يَكُونَ النَّبِيُّ عليه السلام مَا فَعَلَ ذَلِكَ لِعَذْرِ وَإِنْ كَانَ فِيهِ الْفَضْلُ لِأَنَّ الْفَضْلَ فِي صَوْمِ هَذَا الْيَوْمِ يَخْتَصُّ بِمَنْ يَقْوَى عَلَيْهِ وَلَا يُضْعِفُهُ عَنِ الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ فَإِنَّهُ يَوْمُ دُعَاءٍ وَمَسْأَلَةٍ فَأَمَّا مَنْ لَمْ يَقْوَى عَلَيْهِ فَأَلَّا فَضْلُ لَهُ الْإِفْطَارُ؛ الإستبصار ج: ٢ ص: ١٣٣

﴿٦٠٢١﴾ صَلَّ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ بِأَذَانٍ وَاحِدٍ وَإِقَامَتَيْنِ وَإِنَّمَا تُعَجَّلُ الصَّلَاةُ وَتَجْمَعُ بَيْنَهُمَا لِتُفَرِّغَ نَفْسَكَ لِلدُّعَاءِ فَإِنَّهُ يَوْمُ دُعَاءٍ وَمَسْأَلَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٢٦١

﴿٦٠٢٢﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ يَوْمَ عَرَفَةَ فَاغْتَسِلْ وَصَلِّ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ بِأَذَانٍ وَاحِدٍ وَإِقَامَتَيْنِ وَإِنَّمَا تُعَجَّلُ الْعَصْرَ وَتَجْمَعُ بَيْنَهُمَا لِتُفَرِّغَ نَفْسَكَ لِلدُّعَاءِ فَإِنَّهُ يَوْمُ دُعَاءٍ وَمَسْأَلَةٍ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٦١

﴿٦٠٢٣﴾ الكاظم عليه السلام: ثُمَّ أَنْتِ الْمَوْقِفَ فَادْعِي بِدُعَاءِ الْمَوْقِفِ وَاجْتَهِدِي فِي الدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ وَآلِحَ قَائِمًا وَقَاعِدًا إِلَى أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٢٢٢

﴿٦٠٢٤﴾ الرسول عليه السلام: الْيَوْمُ الْمَوْعُودُ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَالْمَشْهُودُ يَوْمُ عَرَفَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٦

١-٣-١٠-٤-٣-٥-٤-٦-٣- أَدْعُ يَوْمَ عَرَفَةَ بِهَذَا الدُّعَاءِ

﴿٦٠٢٥﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ عليه السلام لِعَلِيِّ عليه السلام أَلَا أَعْلَمُكَ دُعَاءَ يَوْمِ عَرَفَةَ وَهُوَ دُعَاءُ مَنْ كَانَ قَبْلِي مِنَ الْأَنْبِيَاءِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٥٤٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۰۱۷﴾ روزه امروز برای او مستحب است، ولی کسی که از ضعف می‌ترسد، و نگران است که مبدا ضعف او را از خواندن دعا و درخواست از خدا بازدارد، بهتر است روزه را ترک کند (تا هرچه بهتر به عبادات این روز نائل شود).

﴿۶۰۱۸﴾ روز عرفه، روز دعا و درخواست حاجت از خداست، می‌ترسم به واسطه روزه ضعف بر من عارض شده و از دعا بازمانم، لذا از روزه‌اش کراهت دارم.

﴿۶۰۱۹﴾ از او پرسیده شد از روزه گرفتن در روز عرفه، پس گفت: آیا امروز را روزه نگیرم حال آنکه این روز دعا و درخواست است.

﴿۶۰۲۰﴾ احادیث متضمن آن است که پیامبر آن روز را روزه نگرفتند. و چه بسا روزه نگرفتن پیامبر به علت داشتن عذر (بیماری یا سفر) نبوده باشد. هرچند روزه این روز فضیلت دارد. زیرا فضیلت روزه این روز برای کسی است که توان جسمی داشته باشد. به نحوی که روزه او را دچار ضعف نکند که از دعا و درخواست بازماند. پس اگر کسی توانایی روزه و دعا را ندارد بهتر است روزه نگیرد.

﴿۶۰۲۱﴾ در روز عرفه نماز ظهر و عصر را با یک اذان و دو اقامه به جا بیاور. نماز را زود بخوان و بین ظهر و عصر فاصله نینداز تا فرصت بیشتری برای دعا داشته باشی، چرا که این روز، روز دعا و درخواست است.

﴿۶۰۲۲﴾ پس چون خورشید روز عرفه زوال کرد، غسل کن، و نماز ظهر و عصر را با یک اذان و دو اقامه در آنجا بگزار، و علت اینکه در نماز عصر شتاب می‌کنی و میان آن دو جمع می‌کنی این است که برای دعا فراغت یابی، زیرا که آن روز روز دعا و درخواست است.

﴿۶۰۲۳﴾ سپس به موقف بیا و دعای موقف را بخوان و در دعای خود بکوش و گریه و زاری کن و ایستاده و نشسته در آن پافشاری کن تا خورشید غروب کند.

﴿۶۰۲۴﴾ «روز موعود» روز قیامت، و «مشهود» روز عرفه

۱-۳-۱۰-۴-۳-۵-۴-۶-۳- روز عرفه این دعا را بخوان.

﴿۶۰۲۵﴾ پیامبر خدا ﷺ به علی علیه السلام فرمود: آیا نمی‌خواهی دعای روز عرفه را که دعای پیمبران قبل از من است به تو بیاموزم؟

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٠٢٦﴾ الصادق عليه السلام: سَمِعْتُهُ يَدْعُو يَوْمَ عَرَفَةَ فِي الْمَوْقِفِ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠

ص: ٢٤

﴿٦٠٢٧﴾ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ وَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَ لَيْلَةَ عَرَفَةَ وَ يَوْمَ عَرَفَةَ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛

بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٢٩٤

٢-٣-١٠-٤-٣-٤-٤-٣-٢-٢ يَوْمَ عَرَفَةَ حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ

﴿٦٠٢٨﴾ الصادق عليه السلام: دَعَا النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ عَرَفَةَ حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٢٥١

٣-٣-١٠-٤-٣-٤-٤-٣-٢-٢ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ

﴿٦٠٢٩﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ إِذَا كَانَ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ بَرَزَ اللَّهُ فِي مَلَائِكَتِهِ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا

ثُمَّ يَقُولُ انظُرُوا إِلَى عِبَادِي أَتَوْنِي شُعْنًا غَيْرًا أَرْسَلْتُ إِلَيْهِمْ رَسُولًا مِنْ وَرَاءِ وَرَاءِ فَسَأَلُونِي وَ دَعَوْنِي أَشْهَدُكُمْ أَنَّهُ حَقٌّ عَلَى أَنْ أُجِيبَهُمُ الْيَوْمَ قَدْ شَفَعْتُ مُحْسِنَهُمْ فِي مُسِيئِهِمْ وَ قَدْ تَقَبَّلْتُ مِنْ مُحْسِنِهِمْ فَأَفِضُوا مَغْفُورًا لَكُمْ ثُمَّ يَأْمُرُ مَلَكَيْنِ فَيَقُومَانِ بِالْمَازَمِينِ هَذَا مِنْ هَذَا الْجَانِبِ وَ هَذَا مِنْ هَذَا الْجَانِبِ فَيَقُولَانِ اللَّهُمَّ سَلِّمْ سَلِّمْ فَمَا يَكَاذُ يَرَى مِنْ صَرِيحٍ وَ لَا كَسِيرٍ؛ وسائل الشيعة ج: ١٣ ص:

٥٥١

﴿٦٠٣٠﴾ الباقر عليه السلام: لَيْسَ فِي شَيْءٍ مِنَ الدُّعَاءِ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ شَيْءٌ مُوقَّتٌ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٦٥

﴿٦٠٣١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ أَلْفَ مَرَّةٍ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَا

سَأَلَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٩ ص: ٣٥٦

﴿٦٠٣٢﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ص) دَعَا عَشِيَّةَ عَرَفَةَ لِأَمَّتِهِ بِالْمَغْفِرَةِ وَ الرَّحْمَةِ فَاجَابَهُ

اللَّهُ إِنِّي قَدْ فَعَلْتُ إِلَّا ظَلَمَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا فَأَمَّا ذُنُوبُهُمْ فِيمَا بَيْنِي وَ بَيْنَهُمْ فَقَدْ غَفَرْتُهَا فَقَالَ يَا رَبِّ إِنَّكَ قَادِرٌ أَنْ تُتِيبَ هَذَا الْمَظْلُومَ خَيْرًا مِنْ مَظْلَمَتِهِ وَ تَغْفِرَ لِهَذَا الظَّالِمِ قَالَ فَلَمْ يُجِبْهُ تِلْكَ الْعَشِيَّةَ فَلَمَّا كَانَ غَدَاةَ الْمُزْدَلِفَةِ أَعَادَ الدُّعَاءَ فَاجَابَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ قَالَ ثُمَّ تَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) فَقَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ تَبَسَّمْتَ فِي سَاعَةٍ لَمْ تَكُنْ تَتَبَسَّمُ فِيهَا فَقَالَ تَبَسَّمْتُ مِنْ عَدُوِّ اللَّهِ إِنْ لَيْسَ أَنَّهُ لَمَّا عَلِمَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ اسْتَجَابَ لِي فِي أُمَّتِي أَهْوَى يَدْعُو بِالْوَيْلِ وَ الثُّبُورِ وَ يَخْشُو

الْتِرَابَ عَلَى رَأْسِهِ؛ عوالي اللآلي ج: ١ ص: ١٢٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۰۲۶﴾ از او شنیدم که در روز عرفه در محل وقوف با این دعا خدا را می‌خواند.
﴿۶۰۲۷﴾ مستحب است که در شب جمعه و روز جمعه و شب عرفه و روز عرفه این دعا خوانده شود.

۳-۲-۱۰-۴-۳-۵-۴-۶-۳- روز عرفه هنگام غروب

﴿۶۰۲۸﴾ پیامبر، روز عرفه هنگام غروب خورشید دعا کرد.

۳-۳-۱۰-۴-۳-۵-۴-۶-۳- بین غروب و اذان مغرب

﴿۶۰۲۹﴾ مگر نمی‌دانی که چون شامگاه عرفه فرامی‌رسد، خداوند گروهی از فرشتگان خود را به آسمان زمین می‌فرستد و به آنان می‌فرماید: به بندگان من بنگرید که خاک‌آلوده و ژولیده پیش من آمده‌اند؛ پیامبری به‌سوی پیشینیانشان فرستادم که این‌ها با وجود فاصله زمانی او را تصدیق کرده‌اند، و مرا می‌خواندند و از من درخواست می‌کنند؛ گواه باشید که سزاوار است امروز پاسخ ایشان را بدهم نیکوکاران آنان را شفیع بدکارانشان قرار دادم، و عمل و شفاعت نیکوکارانشان را می‌پذیرم پس در حالی از عرفات کوچ می‌کنند که خطاهای ایشان آمرزیده شده است سپس به دو فرشته فرمان می‌دهد بر دو سوی گردنه بایستند، هریک از ایشان یک طرف می‌ایستد و می‌گوید: پروردگارا! این‌ها را به سلامت دار، این‌ها را به سلامت دار و به این جهت است که هیچ به زمین افتاده و دست و پا شکسته‌ای نمی‌بینی.

﴿۶۰۳۰﴾ در دعای عصر روز عرفه چیز معینی مشخص نشده است.

﴿۶۰۳۱﴾ هرکس شب عرفه هزار بار سوره «قل هو الله احد» را بخواند خداوند هرچه بخواهد به او می‌دهد.

﴿۶۰۳۲﴾ همانا رسول خدا ﷺ در هنگام شب عرفه برای بخشش و رحمت برای امتش دعا کرد، پس پاسخ داد خدای تعالی به او که همانا من انجام دادم آن را مگر ستم بعض امت به بعض دیگرشان را. پس اما گناهانشان را که مربوط به من و ایشان بوده را می‌آمرزم. پس گفت (رسول خدا ﷺ): ای پروردگار من به‌درستی که تو توانایی بر پاداش دادن به آن که ظلمی به او رسیده و خیری دهی در قبال ستمی که به او وارد شده و حتی قادری بر آمرزش آن که ظلم نموده است. گفت: پس اجابت نکرد آن را در شب عرفه تا نزدیک بامداد فردا، پس پیامبر ﷺ درخواست خویش را مجدداً عنوان کرد، پس خدای متعال این‌بار پاسخ داده و فرمود همه ایشان را آمرزیدم، گفت: سپس رسول خدا ﷺ لبخندی زدند، پس بعضی از یاران آن حضرت گفتند: تبسم فرمودید در این ساعت و اوقات خاص که معمولاً لبخند نمی‌زدید در این مواقع، پس گفت: تبسم نمودم و خوشحال شدم از ابلیس این دشمن خدا که وقتی فهمید دعای من در حق امتم اجابت شده است به فغان و آه و ناله و فریاد افتاد و بر سر و روی خویش خاک ریخت.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٤-١٠-٤-٣-٥-٤-٦-٣- لَبْلَةُ النَّحْرِ

﴿٦٠٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحَافِظَ عَلَى لَيْلَةِ الْفِطْرِ وَ لَيْلَةِ النَّحْرِ... فَأَفْعَلْ وَ

أَكْثَرَ فِيهِنَّ مِنَ الدُّعَاءِ وَالصَّلَاةِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٩

﴿٦٠٣٤﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَلَا أُبَشِّرُكُمْ قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ إِنَّهُ إِذَا كَانَتْ

هَذِهِ الْعَشِيَّةُ بَاهَى اللَّهُ بِأَهْلٍ هَذَا الْمَوْقِفِ الْمَلَائِكَةُ يَقُولُ يَا مَلَائِكَتِي انظُرُوا إِلَى عِبِيدِي وَإِمَائِي
أَتُونِي مِنْ أَطْرَافِ الْأَرْضِ شَعْنًا غَيْرًا هَلْ تَعْلَمُونَ مَا يَسْأَلُونَ رَبَّنَا يَسْأَلُونَكَ الْمَغْفِرَةَ
فَيَقُولُ أَشْهَدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ فَانصَرَفُوا مِنْ مَوْقِعِكُمْ مَغْفُورًا لَكُمْ مَا سَلَفَ؛ مستدرك الوسائل

ج: ۸ ص: ۳۶

﴿٦٠٣﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَ...لَيَالِي عَرَفَةَ وَالْمُبْعَثِ وَ

الْغَدِيرِ وَالْفِطْرِ وَالْأَضْحَى وَأَيَّامُهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

٥-١٠-٤-٣-٥-٤-٦-٣- عيد الأضحى

﴿٦٠٣٦﴾ الباقر عليه السلام: اُدْعُ فِي الْحُمَةِ وَالْعِدَنِ؛ اقبال الأعمال ص: ٢٨٠

﴿٦٠٣٧﴾ الكاظم (عليه السلام): فَإِذَا أَصْبَحَتْ فَصَلِّ الْغَدَاةَ وَقِفْ بِهَا كَوُفُوكَ بِعَرَفَةَ وَادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا؛

فقه الرضا عليه السلام ص: ٢٢٢

﴿٦٠٣٨﴾ تَدْعُو فِي دُبُرِ صَلَاةِ الْغَدَاةِ مِنْ يَوْمِ الْعِيدِ؛ الْمُقْنَعَةُ ص: ١٩٥

﴿٦٠٣٩﴾ ثُمَّ ادْعُ لِنَفْسِكَ مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ طُلُوعِ الشَّمْسِ عَلَى ثَبِيرٍ فَإِذَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ وَرَأَتْ

الْأَيْلُ أَخْفَاهَا فِي الْحَرَمِ فَامْضِ حَتَّى تَأْتِيَ وَادِي مُحَسَّرٍ فَارْمُلْ فِيهِ قَدْرَ مِائَةِ خُطْوَةٍ فَقُلْ كَمَا قُلْتَ

فِي السَّعْيِ بِمَكَّةَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٢٦٨

﴿٦٠٤﴾ فَإِذَا غَابَتِ الشَّمْسُ رَاجِعٌ إِلَى الْمُرْدَلَةِ فَبَاتَ بِهَا فَإِذَا أَصْبَحَ قَامَ عَلَى الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَ

دَعَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٩٣

﴿٤١.٤٠﴾ الدُّعَاءُ فِي يَوْمِ النَّحْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٤٧

﴿٦٠٤٢﴾ امير المؤمنين (عليه السلام) يَخْطُبُ لِلنَّاسِ يَوْمَ الْأَضْحَى وَهُوَ يَقُولُ أَيُّهَا النَّاسُ هَذَا يَوْمُ الشَّجِّ وَ

الْعَجَّ فَالْتَجَّ يُهْرَقُونَ فِيهِ الدِّمَاءُ فَمَنْ صَدَقَتْ نَبِيَّتُهُ كَانَتْ أَوَّلُ قُطْرَةٍ كَفَّارَةٍ لِكُلِّ ذَنْبٍ وَالْعَجُّ الدُّعَاءُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۴-۱۰-۴-۳-۵-۴-۶-۳- شب عید قربان

﴿۶۰۳۳﴾ اگر می‌توانی بر عبادت شب عید فطر و شب عید قربان... محافظت کنی، چنین کن. و در این شب‌ها بسیار دعا و نماز و قرآن بخوان.

﴿۶۰۳۴﴾ ای مردم آیا شما را بشارت ندهم، گفتند: بله، ای پیامبر خدا! فرمود: خداوند در چنین شبی بر ساکنان این مکان نزد ملائکه مباحثات می‌کند، پس می‌فرماید: ای ملائکه من، ببینید که این بندگان و کنیزان من از شهرهای دور غبارآلود و خسته آمده‌اند. می‌دانید آن‌ها چه می‌گویند؟ و از من چه می‌خواهند؟ ملائکه می‌گویند: خدایا! آن‌ها از تو آمرزش می‌خواهند. پس خداوند می‌فرماید که: شما شاهد باشید که من همه آن‌ها را بخشیدم.

﴿۶۰۳۵﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد مانند روز جمعه و شب آن و... شب‌های عرفه و عید مبعث و غدیر و فطر و قربان و روزهایش.

۵-۱۰-۴-۳-۵-۴-۶-۳- عید قربان

﴿۶۰۳۶﴾ در روز جمعه و عیدها دعا کن.

﴿۶۰۳۷﴾ پس هرگاه صبح شد نماز صبح بخوان و مانند وقوف در عرفه، در مشعر نیز وقوف کن و خدا را بسیار بخوان.

﴿۶۰۳۸﴾ بعد از نماز صبح روز عید دعا کن.

﴿۶۰۳۹﴾ سپس در مکان ثبیر تا طلوع خورشید برای خود دعا کن و هرگاه خورشید طلوع کرد، و زمانی که شتران پاهای خود را در حرم گذاردند، برو تا به وادی محسر برسی و به مقدار صد گام در وادی راه برو و بگو همان‌طور که در مکه به‌هنگام سعی گفتی.

﴿۶۰۴۰﴾ وقتی خورشید غروب کرد به‌سوی مزدلفه برگرد و در آنجا شب را سپری کن، وقتی صبح شد در مشعرالحرام به پا برخیز و دعا کن.

﴿۶۰۴۱﴾ دعا در روز عید قربان.

﴿۶۰۴۲﴾ در روز عید قربان برای مردم خطابه ایراد فرمود: ای مردم، امروز روز قربانی و دعاست، پس هرکسی نیتش در قربانی خالص باشد، اولین قطره‌ای که از خون قربانی بر زمین می‌ریزد کفاره همه گناهانش خواهد بود. و امروز روز دعاست، پس رو به خدا فریاد زنید. سوگند به آن که

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

فِيهِ فَعَجُّوا إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَوَ الَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَنْصَرِفُ مِنْ هَذَا الْمَوْضِعِ أَحَدٌ إِلَّا مَغْفُورًا لَهُ إِلَّا صَاحِبَ كَبِيرَةٍ مُصِرٌّ عَلَيْهَا لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ بِالْإِقْلَاعِ عَنْهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ١٢٩

١٠-٤-٣-٥-٤-٣-٦-٣-ثِيْلَةُ الْغَدِيرِ

﴿٤٠٤٣﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْوَقْتِ كَيَوْمِ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَتِهِ وَإِذَا غَابَ نِصْفُ الْقُرْصِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَشَهْرِ رَمَضَانَ وَآكِدُهُ لَيْلَى الْقَدْرِ وَأَيَّامُهَا وَلَيْلَى عَرْفَةَ وَالْمُبْعَثِ وَالْغَدِيرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

١٠-٧-٤-٣-٥-٤-٣-٦-يَوْمُ الْغَدِيرِ

﴿٤٠٤٤﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِذَا كُنْتَ فِي يَوْمِ الْغَدِيرِ فِي مَشْهَدِ مَوْلَانَا أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَادْنُ مِنْ قَبْرِ بَعْدَ الصَّلَاةِ وَالْدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٢٠

﴿٤٠٤٥﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: صِيَامُ يَوْمِ غَدِيرِ خُمٍ يَعْدِلُ صِيَامَ عُمْرِ الدُّنْيَا لَوْ عَاشَ إِنْسَانٌ ثُمَّ صَامَ مَا عَمَرَتِ الدُّنْيَا لَكَانَ لَهُ ثَوَابُ ذَلِكَ وَصِيَامُهُ يَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي كُلِّ عَامٍ مِائَةَ حَجَّةٍ وَ مِائَةَ عُمْرَةٍ مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّلَاتٍ وَهُوَ عِيدُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ وَمَا بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ نَبِيًّا قَطُّ إِلَّا وَتَعَيَّدَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَعَرَفَ حُرْمَتَهُ وَاسْمُهُ فِي السَّمَاءِ يَوْمَ الْعَهْدِ الْمَعْهُودِ وَفِي الْأَرْضِ يَوْمَ الْمِيثَاقِ الْمَأْخُودِ وَالْجَمْعُ الْمَشْهُودِ مَنْ صَلَّى فِيهِ رَكَعَتَيْنِ يَغْتَسِلُ عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَزُولَ مِقْدَارَ نِصْفِ سَاعَةٍ يَسْأَلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ سُورَةَ الْحَمْدِ مَرَّةً وَعَشْرَ مَرَّاتٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَعَشْرَ مَرَّاتٍ آيَةَ الْكُرْسِيِّ وَعَشْرَ مَرَّاتٍ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِائَةَ أَلْفِ حَجَّةٍ وَمِائَةَ أَلْفِ عُمْرَةٍ وَمَا سَأَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَحَوَائِجِ الْآخِرَةِ إِلَّا قُضِيَتْ كَأَنَّهُ مَا كَانَتْ الْحَاجَةُ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ١٤٣

٥-٣-٥-٤-٣-٦-زَمَانُ الْغَيْبَةِ

﴿٤٠٤٦﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِذَا أَدْرَكْتَ هَذَا الزَّمَانَ فَادْعُ بِهِ الدُّعَاءَ؛ الكافي ج: ١ ص: ٣٣٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

جان محمد در دست اوست، از این مکان کسی بیرون نمی‌رود مگر اینکه آمرزیده شده باشد. به استثنای صاحب گناه کبیره‌ای که هنوز بر انجام آن گناه کبیره اصرار دارد و نمی‌خواهد آن را از وجود خود جدا کند.

۶-۱۰-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- شب عید غدیر

﴿۶۰۴۳﴾ اسباب اجابت دعا به زمان آن نیز برمی‌گردد، مانند شب و روز جمعه و زمانی که نصف قرص خورشید روز جمعه پنهان شد، و ماه رمضان که محکم‌تر و مهم‌تر از آن شب‌های قدر و روزهایش و شب‌های عرفه و عید مبعث و غدیر.

۷-۱۰-۴-۳-۵-۴-۳-۶-۳- عید غدیر

﴿۶۰۴۴﴾ اگر در روز عید غدیر در حرم سرورمان امیرالمؤمنین علیه السلام بودی، بعد از نماز و دعا به قبر ایشان نزدیک شو.

﴿۶۰۴۵﴾ روزه روز غدیر خم برابر روزه داشتن تمام عمر دنیا باشد - اگر آدمی زنده باشد - و نماز آن نزد خدای تعالی سبخانه برابر صد حج و صد عمره نیکوی مقبول باشد و آن روز عید اکبر و بزرگ‌ترین عیده‌است و هیچ پیامبری را نفرستاد جز اینکه این روز را برایش عید کرد و حرمتش را برایش بیان کرد و نامش در آسمان، به «روز عید پیمان گرفته شده» معروف است و در زمین «روز میثاق گرفته شده و روز جمع شدن برای شهادت» است و کسی که نیم ساعت قبل از ظهر غسل کند و هنگام ظهر برای شکر خدای بلندمرتبه دو رکعت نماز به جا آورد و در هر رکعت از آن فاتحه‌الکتاب و سوره اخلاص و سوره قدر و آیه‌الکرسی را ده مرتبه بخواند؛ این نماز نزد خداوند برابر با صد هزار عمره می‌باشد و حاجتی از حاجات دنیا و آخرت از خداوند بلندمرتبه خواسته نشود مگر اینکه روا شود.

۵-۳-۵-۴-۳-۶-۳- زمان غیبت

﴿۶۰۴۶﴾ اگر به آن زمان رسیدی، با این دعا از خدا بخواه.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٣-٤-٥-٦-٣-٦-يَوْمُ الْآخِرَةِ

﴿٦٠٤٧﴾ الرسول ﷺ: لَيْسَ هَذِهِ بَدَارُ عَمَلٍ إِنَّمَا هِيَ دَارُ كَرَامَةٍ وَمَسْأَلَةٌ وَنَعِيمٍ: بحار الأنوار ج:

۲۱۴: ص ۸

﴿٤٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَلَا أَزَالُ وَاقِفًا عَلَى الصِّرَاطِ أَدْعُو وَاقُولُ رَبِّ سَلِّمْ شِيعَتِي وَمُحِبِّي
وَأَنْصَارِي وَمَنْ تَوَلَّانِي فِي دَارِ الدُّنْيَا فَإِذَا الدَّاءُ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكَ وَشَفَعْتَ
فِي شِيعَتِكَ وَيَشْفَعُ كُلُّ رَجُلٍ مِنْ شِيعَتِي وَمَنْ تَوَلَّانِي وَنَصَرَنِي وَحَارَبَ مَنْ حَارَبَنِي بِفِعْلٍ أَوْ
قَوْلٍ فِي سَمْعِينَ أَلْفًا مِنْ حَبِيرَانِهِ وَأَقْرَبَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٩

٤-٤-٣- القضايا المرتبطة بالمكان، الأماكن التي من الممكن الإستجابة فيها أكثر
١-٤-٤-٣- الأمور التي إن روعيت في كل مكان تقرب الدعاء أكثر إلى الدعاء المستجاب
١-٤-٤-٣- على الأرض

﴿٦٠٤﴾ الرضا عليه السلام: فَإِذَا أَرَدْتَ الصَّلَاةَ فَابْرُزْ إِلَى تَحْتِ السَّمَاءِ وَفُمْ عَلَى الْأَرْضِ وَلَا تَقُمْ عَلَى غَيْرِهَا وَقَالَ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ وَابْعُدُوا إِلَى مَوَاضِعِ الصَّلَاةِ وَالْبُرُوزِ إِلَى تَحْتِ السَّمَاءِ وَالْوُقُوفِ تَحْتِهَا إِلَى وَقْتِ الْفَرَاغِ مِنَ الصَّلَاةِ وَالِدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٣٣

﴿٦٠٥﴾ الزهراء عليها السلام: يَنْبَغِي لِمَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَفَرَّغَ مِنَ التَّسْبِيحِ أَنْ يَكْشِفَ رُكْبَتَيْهِ وَذِرَاعَيْهِ وَيُشِيرَ بِجَمِيعِ مَسَاجِدِهِ الْأَرْضِ بِغَيْرِ حَاجَزٍ يَحْجُزُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا وَيَدْعُو وَيَسْأَلُ حَاجَتَهُ؛

بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٨٠

٢-١-٤-٤-٣- تَحْتَ السَّمَاءِ

﴿٥١﴾ الباقر (عليه السلام): كَتَبْتُ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ (عليه السلام) وَشَكَوْتُ إِلَيْهِ كَثْرَةَ الزَّلَازِلِ فِي الْأَهْوَازِ وَ قُلْتُ تَرَى لِي التَّحْوِيلَ عَنْهَا فَكَتَبَ (عليه السلام): لَا تَتَحَوَّلُوا عَنْهَا وَ صُومُوا الْأَرْبَعَاءَ وَ الْخَمِيسَ وَ الْجُمُعَةَ وَ اغْتَسِلُوا وَ طَهَّرُوا ثِيَابَكُمْ وَ ابْرُزُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَ ادْعُوا اللَّهَ فَإِنَّهُ يَرْفَعُ عَنْكُمْ قَالِ فَفَعَلْنَا فَسَكَتَ الزَّلَازِلُ؛ مِنْ لَابِضِ الْفَقِيهِ ج: ١ ص: ٥٤٤

الزَّلَازِلُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٤٤

﴿٦٠٥٢﴾ الرضا عليه السلام: وَ أَخْرَجَ إِلَى الْمُصَلَّى وَ ابْرُزَ تَحْتَ السَّمَاءِ مَعَ الْإِمَامِ وَقَالَ عليه السلام فِي مَوْضِعٍ آخَرَ فَإِذَا ارْتَدَّتِ الصَّلَاةُ فَابْرُزْ إِلَى تَحْتِ السَّمَاءِ وَ قُمْ عَلَى الْأَرْضِ وَ لَا تَقُمْ عَلَى غَيْرِهَا وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۶-۳-۵-۴-۳-روز آخرت

﴿۶۰۴۷﴾ اینجا سرایی نیست که دقیقاً مطابق عمل شما ساخته شده باشد، بلکه این خانه کرامت و درخواست و نعمت است.

﴿۶۰۴۸﴾ پس من همچنان بر پل صراط ایستاده‌ام و درخواست می‌کنم و می‌گویم پروردگارا شیعه من و دوست من و یاران من و هر که را که در دار دنیا مرا به ولایت پذیرفته است، سالم بدار که ناگاه صدایی از مرکز عرش می‌رسد که درخواست تو به اجابت رسید و شفاعت تو درباره شیعه‌ات پذیرفته شد و از شیعیان من کسی که مرا به ولایت شناخته و یاری‌ام کرده و با دشمنان جنگنده من جنگیده چه به رفتار و چه به گفتار هریک نفر از آنان درباره هفتاد هزار نفر از همسایگان و خویشاوندان خود شفاعت می‌کند.

۶-۴-۳-مسائل مرتبط با مکان، مکان‌هایی که امکان اجابت در آن بیشتر است.

۱-۶-۴-۳-آنچه رعایت آن در هر شهر و دیار و در هر مکان، دعا را به دعای مطلوب پروردگار نزدیک‌تر می‌کند.

۱-۱-۶-۴-۳-روی زمین

﴿۶۰۴۹﴾ هرگاه خواستی نماز بخوانی زیر آسمان برو و روی زمین بایست نه روی چیزی غیر آن، و در جای دیگر می‌گویی: به جایگاه نماز در زیر آسمان بدون سقف برو و در آن تا انتهای نماز و دعا بایست.

﴿۶۰۵۰﴾ سزاوار است که کسی که این نماز را خواند و تسبیح و ذکر را به پایان رساند، ساعد و ساق‌ها را برهنه کند و با تمام اعضای سجده‌اش به زمین بچسبد، درحالی که بین اعضا و زمین مانعی نباشد، دعا کند و از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد.

۲-۱-۶-۴-۳-زیر آسمان

﴿۶۰۵۱﴾ نامه‌ای برای حضرت جواد نوشتم و از زلزله‌های زیادی که در اهواز می‌آمد شکایت کردم و عرض کردم: اجازه می‌فرمایید من از این سرزمین خارج شوم، فرمود: از اهواز خارج مشو روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیر و روز جمعه غسل کن و لباس‌های خود را تمیز کن و در همان روز جمعه دسته‌جمعی به در خانه خدا برو و از او بخواهید این بلا را رفع می‌کند. علی بن مهزیار گفت: همین کار را کردم زلزله آرام شد.

﴿۶۰۵۲﴾ به محل برگزاری نماز برو، و در فضای باز با امام زیر آسمان حاضر شو، و در جای دیگر هرگاه خواستی نماز بخوانی پس زیر آسمان حاضر شو و بر روی زمین بنشین نه به روی

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

قَالَ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ وَابْعُدُوا إِلَى مَوَاضِعِ الصَّلَاةِ وَابْرُزُوا إِلَى تَحْتِ السَّمَاءِ وَالْوُقُوفِ تَحْتَهَا إِلَى وَقْتِ الْفَرَاغِ مِنَ الصَّلَاةِ وَالِدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٣٣

﴿٦٠٥٣﴾ الباقر عليه السلام: وَإِذَا كَانَتْ لَهَا إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ صَعِدَتْ فَوْقَ بَيْتِهَا وَصَلَّتْ رُكْعَتَيْنِ وَرَفَعَتْ رَأْسَهَا إِلَى السَّمَاءِ فَإِنَّهَا إِذَا فَعَلَتْ ذَلِكَ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهَا وَلَمْ يُخَيِّبْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٢٠ ص: ٢٢٠

﴿٦٠٥٤﴾ الصادق عليه السلام: وَأَمَّا النَّمْلَةُ فَإِنَّهُمْ فُحِطُوا عَلَى عَهْدِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ فَخَرَجُوا يَسْتَسْقُونَ فَإِذَا هُمْ بِنَمْلَةٍ قَائِمَةٍ عَلَى رِجْلِهَا مَادَّةٌ يَدَّهَا إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنَّا خَلَقْنَا مِنْ خَلْقِكَ لَا غِنَى بِنَا عَنْ فَضْلِكَ فَارْزُقْنَا مِنْ عِنْدِكَ وَلَا تَوَاضَعْنَا بِذُنُوبِ سَفَهَاءٍ وَلَدِ آدَمَ فَقَالَ لَهُمْ سُلَيْمَانُ ارْجِعُوا إِلَى مَنَازِلِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ سَقَاكُمْ بِدُعَائِهِ غَيْرَكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٦ ص: ١٢٢

﴿٦٠٥٥﴾ الصادق عليه السلام: يَخْرُجُ الْإِمَامُ وَيَبْرُزُ إِلَى مَكَانٍ نَظِيفٍ فِي سَكِينَةٍ وَوَقَارٍ وَخُشُوعٍ وَمَسْكَنَةٍ وَيَبْرُزُ مَعَهُ النَّاسُ فَيَحْمَدُ اللَّهَ وَيُمَجِّدُهُ وَيُثْنِي عَلَيْهِ وَيَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٢

٣-١-٤-٤-٣- نَحْوُ الْقِبْلَةِ

﴿٦٠٥٦﴾ الصادق عليه السلام: يَنْبَغِي لِلدَّاعِي أَنْ يَكُونَ مُنْطَهَرًا مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٣

﴿٦٠٥٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: ثُمَّ رَمَقَ بَطْرَفَهُ نَحْوَ السَّمَاءِ مَلِيًّا ثُمَّ وَجَّهَ وَجْهَهُ نَحْوَ الْقِبْلَةِ وَبَسَطَ يَدَيْهِ يَدْعُو ثُمَّ خَرَّ سَاجِدًا وَهُوَ يَنْشِجُ فَأَطَالَ النُّشُوجَ وَعَلَا نَحِيْبُهُ وَجَرَتْ دُمُوعُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٥٢

﴿٦٠٥٨﴾ الصادق عليه السلام: فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ وَرَفَعَ يَدَيْهِ فَمَكَثَ طَوِيلًا يَدْعُو؛ تهذيب الأحكام ج: ٥ ص: ٤٧٠

﴿٦٠٥٩﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي...اسْتِقْبَالُ الْقِبْلَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

چیز دیگر و در جای دیگر فرمود: برای رفتن به محل برگزاری نماز از خانه دور شوید و زیر آسمان حاضر شوید تا پایان نماز و دعا همان جا بمانید.

﴿۶۰۵۳﴾ آنگاه که نزد خدا حاجتی داشته باشد، به پشت‌بام خانه خود رود و دو رکعت نماز کند و سر به سوی آسمان بلند کند، زیرا چون چنین کرد خدا دعایش را مستجاب کند و او را نومید نگرداند.

﴿۶۰۵۴﴾ و اما مورچه، مردم در عهد سلیمان بن داود علیه السلام دچار قحطی شدند و بیرون شدند برای خواستن باران، ناگاه مورچه‌ای دیدند بر سر دو پا ایستاده و دو دست به آسمان برداشته و می‌گوید: خدایا! ما از آفریده‌های توایم و بی‌نیاز از فضلت نیستیم از فضل خود به ما روزی ده و ما را به سبب گناه بی‌خردان از فرزندان آدم مؤاخذه نکن، سلیمان گفت: برگردید به خانه‌هایتان که خدا تبارک و تعالی به دعای دیگری شما را سیراب کرد.

﴿۶۰۵۵﴾ امام جماعت همراه مردم، با آرامش و وقار و خشوع و افتادگی به صحرا می‌رود، ابتدا خدا را سپاس و ستایش می‌کند و به مجد و ثنای او زبان می‌گشاید و در راز و نیاز و دعا و درخواست کوشش بسیار می‌کند.

۳-۱-۶-۴-۳- رو به قبله

﴿۶۰۵۶﴾ هنگام دعا و ابتهال سزاوار است که اشک بر گونه جاری شود، و بهتر است دعاکننده با وضو و رو به قبله بایستد.

﴿۶۰۵۷﴾ سپس آن حضرت چند لحظه‌ای چشم خود را متوجه آسمان کرد. بعداً صورت مبارک خود را به سوی قبله برگردانید، دست‌های خود را گشود و پس از اینکه دعا کرد مشغول سجده شد. گریه آن بزرگوار به طول انجامید، ناله‌اش بلند و اشک‌هایش نظیر باران فرومی‌ریخت.

﴿۶۰۵۸﴾ پس رو به سوی قبله کرد و دو دستش را بلند کرده پس به مدت طولانی مکث کرد و آنگاه دعا کرد.

﴿۶۰۵۹﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... رو به قبله بودن است.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٠٦﴾ **الرسول ﷺ** فَشَكَوْا إِلَيْهِ الْعَطْشَ فَانْتَقَبَلَ الْقِبْلَةَ وَدَعَا وَلَمْ تَكُنْ فِي السَّمَاءِ سَحَابَةٌ فَمَا زَالَ يَدْعُو حَتَّى اجْتَمَعَتِ السَّحَابُ مِنْ كُلِّ نَاحِيَةٍ فَمَا بَرَحَ مِنْ مَقَامِهِ حَتَّى سَحَتْ بِالرَّوَاءِ فَأَنكَشَفَتِ السَّحَابَةُ مِنْ سَاعَتِهَا فَسَقَى النَّاسُ وَارْتَوَوْا وَامْلَأُوا الْأَسْقِيَةَ؛ بحار الأنوار ج: ٢١ ص: ٢٤٩

٢-٤-٦-٣- الأماكِنُ الَّتِي تَوْقَرُ فِيهَا فُرْصَةٌ أَكْثَرُ لِلِاسْتِجَابَةِ (البَقَاعُ الْمَرْحُومَاتِ، الْأَمَاكِنُ الْمُقَدَّسَةُ)

﴿٦٠٦﴾ **الهادي عليه السلام** إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَعَلَ مِنْ أَرْضِهِ بَقَاعًا تُسَمَّى الْمَرْحُومَاتِ أَحَبَّ أَنْ

يُدْعَى فِيهَا فُجُيْب؛ الكافي ج: ٦ ص: ٥٣٢

١-٢-٤-٤-٦-٣- مَكَّةُ الْمُكَرَّمَةُ

١-١-٢-٤-٦-٣- مَسْجِدُ الْحَرَامِ

﴿٦٠٦﴾ أَنْ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَىٰ إِلَىٰ آدَمَ لَمَّا أَهْبَطَهُ إِلَى الْأَرْضِ أَنْ لِي حَرَمًا حِيَالَ عَرْشِي فَانْطَلِقْ فَابْنِ لِي بَيْتًا فِيهِ ثُمَّ طُفْ بِهِ كَمَا رَأَيْتُ مَلَائِكَتِي تُحَفِّ بِعَرْشِي فَهَنَالِكَ اسْتَجِيبَ دُعَاكَ وَ دُعَاءَ مَنْ يَحْفَ بِهِ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٣ ص: ١٤١

﴿٦٠٦٣﴾ الصادق عليه السلام: عَنْ رَجُلٍ زَارِ النَّبِيْتَ فَلَمْ يَزَلْ فِي طَوَافِهِ وَدُعَائِهِ وَالسَّعْيِ وَالِدُعَاءِ حَتَّى طَلَعَ الْفَجْرُ قَالَ لَيْسَ عَلَيْهِ شَيْءٌ كَانَ فِي طَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛ من لايحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٤٧٨

﴿٦٠٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): فَإِذَا كَانَ يَوْمُ عَرَفَةَ لَبَسَ ثِيَابَهُ وَتَهَيَّأَ وَآتَى الْمَسْجِدَ فَلَا يَزَالُ فِي الدَّعَاءِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٥١٨

﴿٦٠٦﴾ الصادق عليه السلام: كُنَّا عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَقَالَ أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَاةِ وَالِدُعَاءِ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ أَمَّا إِنْ لِكُلِّ عَبْدٍ رِزْقًا يُجَارُ إِلَيْهِ جَوْزًا، الكافي ج: ٤ ص: ٥٢٦

﴿٦٠٦﴾ الرَسُولُ ﷺ: مَنْ أَرَادَ دُنْيَاً أَوْ آخِرَةً فَلْيُؤْمِمْ هَذَا الْبَيْتَ مَا آتَاهُ عَبْدٌ فَسَأَلَ اللَّهَ دُنْيَاً إِلَّا أَعْطَاهُ مِنْهَا أَوْ سَأَلَهُ آخِرَةً إِلَّا ذَخَّرَ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٣٧

﴿٦٠٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): قُلْتُ إِنِّي أُرِيدُ الْبَيْتَ الْحَرَامَ فَعَلَّمَنِي مَا أَدْعُو بِهِ فَقَالَ إِذَا بَلَغْتَ الْحَرَمَ فَضَعْ يَدَكَ عَلَى الْحَائِطِ وَقُلْ يَا سَالِقَ الْفُوتِ يَا سَامِعَ الصَّوْتِ يَا كَاسِيَ الْعِظَامِ لَحْمًا بَعْدَ الْمَوْتِ

ثُمَّ ادْعُ بِمَا شِئْتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ۹ ص: ۳۶۵

١-١-٢-٤-٦-٣- عِنْدَ رُؤْيَا الْكُعْبَةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۰۶۰﴾ از تشنگی و کم‌آبی نزد او شکایت کردند، رو به قبله دعا کرد و درحالی که هیچ ابری در آسمان نبود دعا کرد، همچنان دعا کرد تا اینکه ابرها از هر طرف جمع شدند، هنوز در جایگاهش بود که باران فروریخت، مردم سیراب شدند و ظرف‌ها را پر کردند.

۲-۴-۳- مکان‌های سفارش شده‌تر برای دعا، و مکان‌هایی که دعا در آن بیش از دیگر مکان‌ها در مظان اجابت است (اماکن مقدسه).

﴿۶۰۶۱﴾ خدای تبارک و تعالی در بخش‌هایی از زمین خود خانه‌هایی بنا کرده که مرحومات نامیده شده‌اند و خدا دوست دارد در آن مکان‌ها خوانده شود تا اجابت کند.

۱-۲-۴-۳- مکه

۱-۲-۴-۳- مسجد الحرام

﴿۶۰۶۲﴾ زمانی که خدای متعال و بلندمرتبه حضرت آدم عليه السلام را به زمین آورد، به او وحی فرمود: من پیرامون عرشم حرمی دارم، پس برو در آنجا برایم خانه‌ای بنا کن بعد همان‌طور که می‌بینی فرشتگانم گرداگرد عرش طواف می‌کنند دور آن طواف کن. پس دعای تو و دعای هر کس از نسل تو که به گرد آن طواف کنند مستجاب می‌شود.

﴿۶۰۶۳﴾ از امام عليه السلام درباره مردی سؤال شد که به زیارت بیت (خانه خدا) رفت، و همچنان در طوافش و دعایش و در سعی و دعا به سر برد تا سپیده سر زد، امام فرمود: چیزی بر ذمه او نیست، زیرا او در طاعت خدای عزوجل بوده است.

﴿۶۰۶۴﴾ روز عرفه لباس پوشید و آماده شد و به مسجد رفت و تا غروب پیوسته دعا می‌کرد.

﴿۶۰۶۵﴾ نزد امام صادق عليه السلام بودیم، فرمود: در این مسجد زیاد نماز و دعا بخوانید که هر بنده‌ای رزقی دارد که به‌سوی او در حرکت است.

﴿۶۰۶۶﴾ هر کس دنیا و آخرت می‌خواهد، پس آهنگ این خانه کند، حال آنکه بنده‌ای اینجا نیامده مگر آنکه هرچه از خدا درخواست دنیوی داشته به او داده می‌شود و درخواست‌های اخروی‌اش برای او ذخیره شود.

﴿۶۰۶۷﴾ گفتم: قصد زیارت بیت‌الله الحرام را دارم، مرا تعلیم کن چیزی را که آنجا بخوانم، فرمود که: چون برسی به حرم دست خود را بر دیوار آن بگذار و بگو «یا سابق الفوت یا سامع الصوت یا کاسی العظام لحما بعد الموت» بعد از آن، آنچه خواهی بگو و هر دعایی داری بکن.

۱-۱-۲-۴-۳- هنگام دیدن کعبه

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٠٦﴾ إجابة الدعاء للوقت والحال والمكان... وَأَمَّا الْمَكَانُ...عِنْدَ رُؤْيَا الْكُفَّةِ؛ مستدرك الوسائل

ج: ۵ ص: ۲۷۴

٢-١-١-٢-٢-٤-٤-٣- في الحجر تحت الميزاب

﴿٥٠٦﴾ إجابةُ الدَّعَاءِ لِلْوَفَاتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ...وَأَمَّا الْمَكَانُ...عِنْدَ الْمِيزَابِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥

۲۷۴ : ۲

﴿٦٠٧﴾ الكاظم عليه السلام: أَكْثَرُ الصَّلَاةِ فِي الْحَجْرِ وَتَعَمَّدَ تَحْتَ الْمِزَابِ وَادَّعَى عِنْدَهُ كَثِيرًا؛ فَقَالَ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ:

ص: ۲۲۲

﴿٦٠٧﴾ الْكَافِرُ الَّذِي كَانَ يُدْعُو بِهِ تَحْتَ الْمِيزَابِ وَهُوَ مَوْلَانَا مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٢٨

(٦٠٧٢) السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: رَأَيْتُ رَجُلًا يُصَلِّي فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ تَحْتَ الْمِيزَابِ يَدْعُو وَيَبْكِي فِي دُعَائِهِ

فَجَسَّتْهُ حِينَ فَرَغَ مِنَ الصَّلَاةِ فَإِذَا هُوَ عَلَى بَنِي الْحُسَيْنِ (عليه السلام) بحار الأنوار ج: ٤٦ ص: ١٠١

﴿٦٠٧٣﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَأَيْتُ فِي الْحِجْرِ زَيْنَ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُصَلِّي وَيَدْعُو؛ مستدرك الوسائل ج: ٣ ص:

۴۲۴

﴿٦٠٧٤﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَحْتَ الْمِزَابِ مُقْبِلٌ بِوَجْهِهِ عَلَى النَّبْتِ يَدْعُو: الْكَافِي ج:

٧ ص: ٢١

(٦٠٧٥) ﴿الْكَافِرُ﴾: فَكَانَ آخِرُ عَهْدِهِ بِالْبَيْتِ تَحْتَ الْمِيزَابِ وَبَسَطَ يَدَهُ وَدَعَا ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ

اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ١٩٤

﴿٦٠٧٦﴾ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) فِي الْحَجِّ فِي السَّنَةِ الَّتِي قَدِمَ فِيهَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام)

تَحْتَ الْمِيزَابِ وَهُوَ يَدْعُوْهُ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٤٧ ص: ٣٠٣

٣-١-١-٢-٤-٤-٣-عند بُر زَمَزَمَ

﴿٦٠٧﴾ إجابة الدعاء للوقت والحال والمكان...وَأَمَّا الْمَكَانُ...عِنْدَ بئر زمزم؛ مستدرک الوسائل ج: ٥

ص: ۲۷۴

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۰۶۸﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند دیدن خانه کعبه.

۱-۱-۲-۲-۶-۴-۳- زیر ناودان

﴿۶۰۶۹﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند زیر ناودان طلا.

﴿۶۰۷۰﴾ در برابر حجرالاسود بسیار نماز بخوان و زیر ناودان خانه خدا بایست و آنجا بسیار دعا کن.

﴿۶۰۷۱﴾ ذکر کرده است که این است آن دعایی که آن را حضرت امام موسی بن جعفر علیه السلام در زیر ناودان طلای کعبه معظمه می خواندند.

﴿۶۰۷۲﴾ دیدم مردی مشغول نماز است و در زیر ناودان خانه خدا دعا می کند و اشک می ریزد، پس از پایان نمازش پیش او رفتم، دیدم علی بن الحسین علیه السلام است.

﴿۶۰۷۳﴾ امام زین العابدین علیه السلام را در حجر اسماعیل دیدم، درحالی که نماز می خواند و دعا می کرد.

﴿۶۰۷۴﴾ ابوعبدالله را در آنجا دیدم که در زیر ناودان روبروی خانه نشسته و دعا می کند.

﴿۶۰۷۵﴾ آخرین دیدارش با خانه خدا زیر ناودان طلا بود، درحالی که دستش را بلند کرد و دعا کرد، سپس مقداری درنگ کرد.

﴿۶۰۷۶﴾ حضرت صادق علیه السلام برای انجام حج به مکه آمده بود و زیر ناودان خانه خدا رفت و شروع به دعا کرد.

۱-۱-۳-۳-۶-۴- کنار چاه زمزم

﴿۶۰۷۷﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند کنار چاه زمزم.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٠٧٨﴾ فِي الدُّعَاءِ الْمَخْرُوجِ أَشْرَكْنَا فِي صَالِحِ دُعَاءٍ مِنْ دَعَاكَ بَيْنِي وَعَرَافَاتٍ وَمُزْدَلِفَةَ وَعِنْدَ قَبْرِ نَبِيِّكَ ﷺ وَعِنْدَ رَمْزٍ وَالْمَقَامِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٥٣

﴿٦٠٧٩﴾ إِجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ... وَ أَمَّا الْمَكَانُ...عِنْدَ الْمَقَامِ؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٦٠٨﴾ فِي الدُّعَاءِ الْمَحْزُونِ: أَشْرَكْنَا فِي صَالِحِ دُعَاءٍ مِّنْ دَعَاكَ بِمَنَىٰ وَ عَرَفَاتٍ وَ مُزْدَلِفَةَ وَ
عِنْدَ قَبْرِ نَبِيِّكَ ﷺ وَ عِنْدَ زَمْزَمَ وَ الْمَقَامِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٥٣
﴿٦٠٩﴾ الصَّادِقُ ﷺ: نَزَلَتْ فِي الْقَائِمِ ﷺ هُوَ وَاللَّهُ الْمُضْطَرُّ إِذَا صَلَّى فِي الْمَقَامِ رَكَعَتَيْنِ وَ
دَعَا اللَّهَ فَأَجَابَهُ وَ يَكْشِفُ السُّوءَ وَ يَجْعَلُهُ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ؛ بحار الأنوار ج: ٥١ ص: ٤٨
١-٥-٢-٤-٣-عند الباب

﴿٦٠٨٢﴾ إجابة الدعاء للوقت والحال والمكان...وَأَمَّا الْمَكَانُ...عِنْدَ الْبَابِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٦٠٨٣﴾ الرسول ﷺ: إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَتَوَصَّأُ ثُمَّ يَسْتَلِمُ الْحَجَرَ ثُمَّ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ يَرْجِعُ فَيَضَعُ يَدَهُ عَلَى بَابِ الْكَعْبَةِ فَيَحْمَدُ اللَّهَ ثُمَّ لَا يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٣٨٣

﴿٦٠٨٤﴾ الرسول ﷺ: لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَتَوَضَّأُ ثُمَّ يَسْتَلِمُ الْحَجَرَ ثُمَّ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ يَرْجِعُ فَيَضَعُ يَدَهُ عَلَى بَابِ الْكَعْبَةِ فَيُحَمِّدُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ يَسْأَلُهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ: المُنْقَعَةُ ص: ٣٨٩

١-٢-٣-٤-٥-٦-٧-٨-٩-١٠-١١-١٢-١٣-١٤-١٥-١٦-١٧-١٨-١٩-٢٠-٢١-٢٢-٢٣-٢٤-٢٥-٢٦-٢٧-٢٨-٢٩-٣٠

(٦٠٨٥) الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: رَأَيْتُمْ رَجُلًا بِمَكَّةَ أَصِيلًا فِي الْمُنْتَزِمِ أَوْ بَيْنَ الْبَابِ وَالْحَجَرِ
الْأَرْضِ وَقَدْ حَزَمَ وَسَطَهُ عَلَى الْمُنْزْرِ بِعِمَامَةٍ خَزَّ وَغَزَالَةً تُخَالَ عَلَى قَلْلِ الْجِبَالِ كَالْعُمَائِمِ عَلَى
قِيَمِ الرِّجَالِ وَقَدْ صَاعَدَ كَفَّهُ وَطَرْفُهُ نَحْوَ السَّمَاءِ وَيَذَعُو؛ بحار الأنوار ج: ٤٦ ص: ٢٥٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۰۷۸﴾ ما را در دعا‌های شایسته کسانی که تو را در منی و عرفات و کنار قبر پیامبر و چاه زمزم و مقام ابراهیم می‌خوانند، شریک کن.

۴-۱-۱-۲-۶-۴-۳-کنار مقام

﴿۶۰۷۹﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند... کنار مقام ابراهیم.

﴿۶۰۸۰﴾ ما را در دعا‌های شایسته کسانی که تو را در منی و عرفات و کنار قبر پیامبر و چاه زمزم و مقام ابراهیم می‌خوانند، شریک کن.

﴿۶۰۸۱﴾ منظور حضرت قائم است، به خدا سوگند «مضطر» اوست که دو رکعت نماز در مقام حضرت ابراهیم بگزارد و خدا را بخواند، پروردگار نیز اجابت کند و گرفتاری او را برطرف سازد و آن‌ها را در زمین خلیفه خود گرداند.

۵-۱-۱-۲-۶-۴-۳-کنار در

﴿۶۰۸۲﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند... آستانه در کعبه.

﴿۶۰۸۳﴾ هر بنده‌ای که وضو بگیرد بعد حجرالاسود را لمس کند بعد نزد مقام ابراهیم علیه السلام دو رکعت نماز بخواند و برگردد و دستش را روی در خانه کعبه بگذارد و سپاس و حمد خدا بگوید، چیزی از خدا نخواهد خواست، مگر اینکه اگر خداوند بخواهد، به او خواهد داد.

﴿۶۰۸۴﴾ هرگاه بنده‌ای وضو بگیرد سپس حجرالاسود را با کف دست مسح بکند و بعد دو رکعت نماز در مقام ابراهیم علیه السلام به جا آورد، آنگاه برگردد و دستش را روی در خانه کعبه قرار دهد و حمد خدای عزوجل بگوید، در چنین حالتی هر چیزی که بخواهد به او داده می‌شود.

۶-۱-۱-۲-۶-۴-۳-بین در و حجرالاسود (ملتزم)

﴿۶۰۸۵﴾ دیدم مردی نزدیک غروب در مکه در ملتزم یا بین در خانه و حجرالاسود روی خاک ایستاده کمر خود را با عمامه‌ای از خز بسته است، آفتاب بر فراز کوه، نور طلایی خود را پهن کرده بود چون تاجی که بر سر مردان است (منظورش این است که هنگام غروب بود) دست به‌سوی آسمان بلند کرده دعا می‌کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشرُوطُها﴾

- ﴿٦٠٨٦﴾ أهلُ البَيْتِ عليهم السلام: في الدُّعَاءِ عِنْدَ الْمُتَنَزِّمِ وَجُوهًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٣٩٢
- ﴿٦٠٨٧﴾ أهلُ البَيْتِ عليهم السلام: في الدُّعَاءِ عِنْدَ الْمُتَنَزِّمِ وَجُوهًا يَطُولُ ذِكْرُهَا لَيْسَ فِيهَا شَيْءٌ مُؤَقَّتٌ وَ الْمُتَنَزِّمُ ظَهَرَ الْبَيْتِ حَيْثُ الْمِيزَابُ يَلْتَزِمُهُ الطَّائِفُ فِي الطَّوَافِ السَّابِعِ وَيَدْعُو بِمَا قَدَرَ عَلَيْهِ وَيَبُوءُ بِذُنُوبِهِ إِلَى اللَّهِ وَيَسْأَلُهُ الْمَغْفِرَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٣٩٢
- ﴿٦٠٨٨﴾ الصادق عليه السلام: يَنْبَغِي لِمَنْ أَرَادَ الْخُرُوجَ مِنْ مَكَّةَ بَعْدَ قَضَاءِ حَجِّهِ أَنْ يَكُونَ آخِرُ عَهْدِهِ بِالْبَيْتِ يَطُوفُ بِهِ طَوَافَ الْوَدَاعِ ثُمَّ يُوَدِّعُهُ يَضَعُ يَدَهُ بَيْنَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ وَالْبَابِ وَيَدْعُو وَيُوَدِّعُ وَيَنْصَرِفُ خَارِجًا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ١٦٤
- ﴿٦٠٨٩﴾ الجواد عليه السلام: ثُمَّ خَرَجَ إِلَى دُبُرِ الْكَعْبَةِ إِلَى الْمُتَنَزِّمِ فَالْتَزَمَ الْبَيْتَ وَكَشَفَ الثَّوبَ عَنْ بَطْنِهِ ثُمَّ وَقَفَ عَلَيْهِ طَوِيلًا يَدْعُو؛ الكافي ج: ٤ ص: ٥٣٢
- ٧-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٧-٨-٩-١٠-١١-١٢-١٣-١٤-١٥-١٦-١٧-١٨-١٩-٢٠-٢١-٢٢-٢٣-٢٤-٢٥-٢٦-٢٧-٢٨-٢٩-٣٠-٣١-٣٢-٣٣-٣٤-٣٥-٣٦-٣٧-٣٨-٣٩-٤٠-٤١-٤٢-٤٣-٤٤-٤٥-٤٦-٤٧-٤٨-٤٩-٥٠-٥١-٥٢-٥٣-٥٤-٥٥-٥٦-٥٧-٥٨-٥٩-٦٠-٦١-٦٢-٦٣-٦٤-٦٥-٦٦-٦٧-٦٨-٦٩-٧٠-٧١-٧٢-٧٣-٧٤-٧٥-٧٦-٧٧-٧٨-٧٩-٨٠-٨١-٨٢-٨٣-٨٤-٨٥-٨٦-٨٧-٨٨-٨٩-٩٠-٩١-٩٢-٩٣-٩٤-٩٥-٩٦-٩٧-٩٨-٩٩-١٠٠-١٠١-١٠٢-١٠٣-١٠٤-١٠٥-١٠٦-١٠٧-١٠٨-١٠٩-١١٠-١١١-١١٢-١١٣-١١٤-١١٥-١١٦-١١٧-١١٨-١١٩-١٢٠-١٢١-١٢٢-١٢٣-١٢٤-١٢٥-١٢٦-١٢٧-١٢٨-١٢٩-١٣٠-١٣١-١٣٢-١٣٣-١٣٤-١٣٥-١٣٦-١٣٧-١٣٨-١٣٩-١٤٠-١٤١-١٤٢-١٤٣-١٤٤-١٤٥-١٤٦-١٤٧-١٤٨-١٤٩-١٥٠-١٥١-١٥٢-١٥٣-١٥٤-١٥٥-١٥٦-١٥٧-١٥٨-١٥٩-١٦٠-١٦١-١٦٢-١٦٣-١٦٤-١٦٥-١٦٦-١٦٧-١٦٨-١٦٩-١٧٠-١٧١-١٧٢-١٧٣-١٧٤-١٧٥-١٧٦-١٧٧-١٧٨-١٧٩-١٨٠-١٨١-١٨٢-١٨٣-١٨٤-١٨٥-١٨٦-١٨٧-١٨٨-١٨٩-١٩٠-١٩١-١٩٢-١٩٣-١٩٤-١٩٥-١٩٦-١٩٧-١٩٨-١٩٩-٢٠٠-٢٠١-٢٠٢-٢٠٣-٢٠٤-٢٠٥-٢٠٦-٢٠٧-٢٠٨-٢٠٩-٢١٠-٢١١-٢١٢-٢١٣-٢١٤-٢١٥-٢١٦-٢١٧-٢١٨-٢١٩-٢٢٠-٢٢١-٢٢٢-٢٢٣-٢٢٤-٢٢٥-٢٢٦-٢٢٧-٢٢٨-٢٢٩-٢٣٠-٢٣١-٢٣٢-٢٣٣-٢٣٤-٢٣٥-٢٣٦-٢٣٧-٢٣٨-٢٣٩-٢٤٠-٢٤١-٢٤٢-٢٤٣-٢٤٤-٢٤٥-٢٤٦-٢٤٧-٢٤٨-٢٤٩-٢٥٠-٢٥١-٢٥٢-٢٥٣-٢٥٤-٢٥٥-٢٥٦-٢٥٧-٢٥٨-٢٥٩-٢٦٠-٢٦١-٢٦٢-٢٦٣-٢٦٤-٢٦٥-٢٦٦-٢٦٧-٢٦٨-٢٦٩-٢٧٠-٢٧١-٢٧٢-٢٧٣-٢٧٤-٢٧٥-٢٧٦-٢٧٧-٢٧٨-٢٧٩-٢٨٠-٢٨١-٢٨٢-٢٨٣-٢٨٤-٢٨٥-٢٨٦-٢٨٧-٢٨٨-٢٨٩-٢٩٠-٢٩١-٢٩٢-٢٩٣-٢٩٤-٢٩٥-٢٩٦-٢٩٧-٢٩٨-٢٩٩-٣٠٠-٣٠١-٣٠٢-٣٠٣-٣٠٤-٣٠٥-٣٠٦-٣٠٧-٣٠٨-٣٠٩-٣١٠-٣١١-٣١٢-٣١٣-٣١٤-٣١٥-٣١٦-٣١٧-٣١٨-٣١٩-٣٢٠-٣٢١-٣٢٢-٣٢٣-٣٢٤-٣٢٥-٣٢٦-٣٢٧-٣٢٨-٣٢٩-٣٣٠-٣٣١-٣٣٢-٣٣٣-٣٣٤-٣٣٥-٣٣٦-٣٣٧-٣٣٨-٣٣٩-٣٤٠-٣٤١-٣٤٢-٣٤٣-٣٤٤-٣٤٥-٣٤٦-٣٤٧-٣٤٨-٣٤٩-٣٥٠-٣٥١-٣٥٢-٣٥٣-٣٥٤-٣٥٥-٣٥٦-٣٥٧-٣٥٨-٣٥٩-٣٦٠-٣٦١-٣٦٢-٣٦٣-٣٦٤-٣٦٥-٣٦٦-٣٦٧-٣٦٨-٣٦٩-٣٧٠-٣٧١-٣٧٢-٣٧٣-٣٧٤-٣٧٥-٣٧٦-٣٧٧-٣٧٨-٣٧٩-٣٨٠-٣٨١-٣٨٢-٣٨٣-٣٨٤-٣٨٥-٣٨٦-٣٨٧-٣٨٨-٣٨٩-٣٩٠-٣٩١-٣٩٢-٣٩٣-٣٩٤-٣٩٥-٣٩٦-٣٩٧-٣٩٨-٣٩٩-٤٠٠-٤٠١-٤٠٢-٤٠٣-٤٠٤-٤٠٥-٤٠٦-٤٠٧-٤٠٨-٤٠٩-٤١٠-٤١١-٤١٢-٤١٣-٤١٤-٤١٥-٤١٦-٤١٧-٤١٨-٤١٩-٤٢٠-٤٢١-٤٢٢-٤٢٣-٤٢٤-٤٢٥-٤٢٦-٤٢٧-٤٢٨-٤٢٩-٤٣٠-٤٣١-٤٣٢-٤٣٣-٤٣٤-٤٣٥-٤٣٦-٤٣٧-٤٣٨-٤٣٩-٤٤٠-٤٤١-٤٤٢-٤٤٣-٤٤٤-٤٤٥-٤٤٦-٤٤٧-٤٤٨-٤٤٩-٤٥٠-٤٥١-٤٥٢-٤٥٣-٤٥٤-٤٥٥-٤٥٦-٤٥٧-٤٥٨-٤٥٩-٤٦٠-٤٦١-٤٦٢-٤٦٣-٤٦٤-٤٦٥-٤٦٦-٤٦٧-٤٦٨-٤٦٩-٤٧٠-٤٧١-٤٧٢-٤٧٣-٤٧٤-٤٧٥-٤٧٦-٤٧٧-٤٧٨-٤٧٩-٤٨٠-٤٨١-٤٨٢-٤٨٣-٤٨٤-٤٨٥-٤٨٦-٤٨٧-٤٨٨-٤٨٩-٤٩٠-٤٩١-٤٩٢-٤٩٣-٤٩٤-٤٩٥-٤٩٦-٤٩٧-٤٩٨-٤٩٩-٥٠٠-٥٠١-٥٠٢-٥٠٣-٥٠٤-٥٠٥-٥٠٦-٥٠٧-٥٠٨-٥٠٩-٥١٠-٥١١-٥١٢-٥١٣-٥١٤-٥١٥-٥١٦-٥١٧-٥١٨-٥١٩-٥٢٠-٥٢١-٥٢٢-٥٢٣-٥٢٤-٥٢٥-٥٢٦-٥٢٧-٥٢٨-٥٢٩-٥٣٠-٥٣١-٥٣٢-٥٣٣-٥٣٤-٥٣٥-٥٣٦-٥٣٧-٥٣٨-٥٣٩-٥٤٠-٥٤١-٥٤٢-٥٤٣-٥٤٤-٥٤٥-٥٤٦-٥٤٧-٥٤٨-٥٤٩-٥٥٠-٥٥١-٥٥٢-٥٥٣-٥٥٤-٥٥٥-٥٥٦-٥٥٧-٥٥٨-٥٥٩-٥٦٠-٥٦١-٥٦٢-٥٦٣-٥٦٤-٥٦٥-٥٦٦-٥٦٧-٥٦٨-٥٦٩-٥٧٠-٥٧١-٥٧٢-٥٧٣-٥٧٤-٥٧٥-٥٧٦-٥٧٧-٥٧٨-٥٧٩-٥٨٠-٥٨١-٥٨٢-٥٨٣-٥٨٤-٥٨٥-٥٨٦-٥٨٧-٥٨٨-٥٨٩-٥٩٠-٥٩١-٥٩٢-٥٩٣-٥٩٤-٥٩٥-٥٩٦-٥٩٧-٥٩٨-٥٩٩-٦٠٠-٦٠١-٦٠٢-٦٠٣-٦٠٤-٦٠٥-٦٠٦-٦٠٧-٦٠٨-٦٠٩-٦١٠-٦١١-٦١٢-٦١٣-٦١٤-٦١٥-٦١٦-٦١٧-٦١٨-٦١٩-٦٢٠-٦٢١-٦٢٢-٦٢٣-٦٢٤-٦٢٥-٦٢٦-٦٢٧-٦٢٨-٦٢٩-٦٣٠-٦٣١-٦٣٢-٦٣٣-٦٣٤-٦٣٥-٦٣٦-٦٣٧-٦٣٨-٦٣٩-٦٤٠-٦٤١-٦٤٢-٦٤٣-٦٤٤-٦٤٥-٦٤٦-٦٤٧-٦٤٨-٦٤٩-٦٥٠-٦٥١-٦٥٢-٦٥٣-٦٥٤-٦٥٥-٦٥٦-٦٥٧-٦٥٨-٦٥٩-٦٦٠-٦٦١-٦٦٢-٦٦٣-٦٦٤-٦٦٥-٦٦٦-٦٦٧-٦٦٨-٦٦٩-٦٧٠-٦٧١-٦٧٢-٦٧٣-٦٧٤-٦٧٥-٦٧٦-٦٧٧-٦٧٨-٦٧٩-٦٨٠-٦٨١-٦٨٢-٦٨٣-٦٨٤-٦٨٥-٦٨٦-٦٨٧-٦٨٨-٦٨٩-٦٩٠-٦٩١-٦٩٢-٦٩٣-٦٩٤-٦٩٥-٦٩٦-٦٩٧-٦٩٨-٦٩٩-٧٠٠-٧٠١-٧٠٢-٧٠٣-٧٠٤-٧٠٥-٧٠٦-٧٠٧-٧٠٨-٧٠٩-٧١٠-٧١١-٧١٢-٧١٣-٧١٤-٧١٥-٧١٦-٧١٧-٧١٨-٧١٩-٧٢٠-٧٢١-٧٢٢-٧٢٣-٧٢٤-٧٢٥-٧٢٦-٧٢٧-٧٢٨-٧٢٩-٧٣٠-٧٣١-٧٣٢-٧٣٣-٧٣٤-٧٣٥-٧٣٦-٧٣٧-٧٣٨-٧٣٩-٧٤٠-٧٤١-٧٤٢-٧٤٣-٧٤٤-٧٤٥-٧٤٦-٧٤٧-٧٤٨-٧٤٩-٧٥٠-٧٥١-٧٥٢-٧٥٣-٧٥٤-٧٥٥-٧٥٦-٧٥٧-٧٥٨-٧٥٩-٧٦٠-٧٦١-٧٦٢-٧٦٣-٧٦٤-٧٦٥-٧٦٦-٧٦٧-٧٦٨-٧٦٩-٧٧٠-٧٧١-٧٧٢-٧٧٣-٧٧٤-٧٧٥-٧٧٦-٧٧٧-٧٧٨-٧٧٩-٧٨٠-٧٨١-٧٨٢-٧٨٣-٧٨٤-٧٨٥-٧٨٦-٧٨٧-٧٨٨-٧٨٩-٧٩٠-٧٩١-٧٩٢-٧٩٣-٧٩٤-٧٩٥-٧٩٦-٧٩٧-٧٩٨-٧٩٩-٨٠٠-٨٠١-٨٠٢-٨٠٣-٨٠٤-٨٠٥-٨٠٦-٨٠٧-٨٠٨-٨٠٩-٨١٠-٨١١-٨١٢-٨١٣-٨١٤-٨١٥-٨١٦-٨١٧-٨١٨-٨١٩-٨٢٠-٨٢١-٨٢٢-٨٢٣-٨٢٤-٨٢٥-٨٢٦-٨٢٧-٨٢٨-٨٢٩-٨٣٠-٨٣١-٨٣٢-٨٣٣-٨٣٤-٨٣٥-٨٣٦-٨٣٧-٨٣٨-٨٣٩-٨٤٠-٨٤١-٨٤٢-٨٤٣-٨٤٤-٨٤٥-٨٤٦-٨٤٧-٨٤٨-٨٤٩-٨٥٠-٨٥١-٨٥٢-٨٥٣-٨٥٤-٨٥٥-٨٥٦-٨٥٧-٨٥٨-٨٥٩-٨٦٠-٨٦١-٨٦٢-٨٦٣-٨٦٤-٨٦٥-٨٦٦-٨٦٧-٨٦٨-٨٦٩-٨٧٠-٨٧١-٨٧٢-٨٧٣-٨٧٤-٨٧٥-٨٧٦-٨٧٧-٨٧٨-٨٧٩-٨٨٠-٨٨١-٨٨٢-٨٨٣-٨٨٤-٨٨٥-٨٨٦-٨٨٧-٨٨٨-٨٨٩-٨٩٠-٨٩١-٨٩٢-٨٩٣-٨٩٤-٨٩٥-٨٩٦-٨٩٧-٨٩٨-٨٩٩-٩٠٠-٩٠١-٩٠٢-٩٠٣-٩٠٤-٩٠٥-٩٠٦-٩٠٧-٩٠٨-٩٠٩-٩١٠-٩١١-٩١٢-٩١٣-٩١٤-٩١٥-٩١٦-٩١٧-٩١٨-٩١٩-٩٢٠-٩٢١-٩٢٢-٩٢٣-٩٢٤-٩٢٥-٩٢٦-٩٢٧-٩٢٨-٩٢٩-٩٣٠-٩٣١-٩٣٢-٩٣٣-٩٣٤-٩٣٥-٩٣٦-٩٣٧-٩٣٨-٩٣٩-٩٤٠-٩٤١-٩٤٢-٩٤٣-٩٤٤-٩٤٥-٩٤٦-٩٤٧-٩٤٨-٩٤٩-٩٥٠-٩٥١-٩٥٢-٩٥٣-٩٥٤-٩٥٥-٩٥٦-٩٥٧-٩٥٨-٩٥٩-٩٦٠-٩٦١-٩٦٢-٩٦٣-٩٦٤-٩٦٥-٩٦٦-٩٦٧-٩٦٨-٩٦٩-٩٧٠-٩٧١-٩٧٢-٩٧٣-٩٧٤-٩٧٥-٩٧٦-٩٧٧-٩٧٨-٩٧٩-٩٨٠-٩٨١-٩٨٢-٩٨٣-٩٨٤-٩٨٥-٩٨٦-٩٨٧-٩٨٨-٩٨٩-٩٩٠-٩٩١-٩٩٢-٩٩٣-٩٩٤-٩٩٥-٩٩٦-٩٩٧-٩٩٨-٩٩٩-١٠٠٠-١٠٠١-١٠٠٢-١٠٠٣-١٠٠٤-١٠٠٥-١٠٠٦-١٠٠٧-١٠٠٨-١٠٠٩-١٠١٠-١٠١١-١٠١٢-١٠١٣-١٠١٤-١٠١٥-١٠١٦-١٠١٧-١٠١٨-١٠١٩-١٠٢٠-١٠٢١-١٠٢٢-١٠٢٣-١٠٢٤-١٠٢٥-١٠٢٦-١٠٢٧-١٠٢٨-١٠٢٩-١٠٣٠-١٠٣١-١٠٣٢-١٠٣٣-١٠٣٤-١٠٣٥-١٠٣٦-١٠٣٧-١٠٣٨-١٠٣٩-١٠٤٠-١٠٤١-١٠٤٢-١٠٤٣-١٠٤٤-١٠٤٥-١٠٤٦-١٠٤٧-١٠٤٨-١٠٤٩-١٠٥٠-١٠٥١-١٠٥٢-١٠٥٣-١٠٥٤-١٠٥٥-١٠٥٦-١٠٥٧-١٠٥٨-١٠٥٩-١٠٦٠-١٠٦١-١٠٦٢-١٠٦٣-١٠٦٤-١٠٦٥-١٠٦٦-١٠٦٧-١٠٦٨-١٠٦٩-١٠٧٠-١٠٧١-١٠٧٢-١٠٧٣-١٠٧٤-١٠٧٥-١٠٧٦-١٠٧٧-١٠٧٨-١٠٧٩-١٠٨٠-١٠٨١-١٠٨٢-١٠٨٣-١٠٨٤-١٠٨٥-١٠٨٦-١٠٨٧-١٠٨٨-١٠٨٩-١٠٩٠-١٠٩١-١٠٩٢-١٠٩٣-١٠٩٤-١٠٩٥-١٠٩٦-١٠٩٧-١٠٩٨-١٠٩٩-١١٠٠-١١٠١-١١٠٢-١١٠٣-١١٠٤-١١٠٥-١١٠٦-١١٠٧-١١٠٨-١١٠٩-١١١٠-١١١١-١١١٢-١١١٣-١١١٤-١١١٥-١١١٦-١١١٧-١١١٨-١١١٩-١١٢٠-١١٢١-١١٢٢-١١٢٣-١١٢٤-١١٢٥-١١٢٦-١١٢٧-١١٢٨-١١٢٩-١١٣٠-١١٣١-١١٣٢-١١٣٣-١١٣٤-١١٣٥-١١٣٦-١١٣٧-١١٣٨-١١٣٩-١١٤٠-١١٤١-١١٤٢-١١٤٣-١١٤٤-١١٤٥-١١٤٦-١١٤٧-١١٤٨-١١٤٩-١١٥٠-١١٥١-١١٥٢-١١٥٣-١١٥٤-١١٥٥-١١٥٦-١١٥٧-١١٥٨-١١٥٩-١١٦٠-١١٦١-١١٦٢-١١٦٣-١١٦٤-١١٦٥-١١٦٦-١١٦٧-١١٦٨-١١٦٩-١١٧٠-١١٧١-١١٧٢-١١٧٣-١١٧٤-١١٧٥-١١٧٦-١١٧٧-١١٧٨-١١٧٩-١١٨٠-١١٨١-١١٨٢-١١٨٣-١١٨٤-١١٨٥-١١٨٦-١١٨٧-١١٨٨-١١٨٩-١١٩٠-١١٩١-١١٩٢-١١٩٣-١١٩٤-١١٩٥-١١٩٦-١١٩٧-١١٩٨-١١٩٩-١٢٠٠-١٢٠١-١٢٠٢-١٢٠٣-١٢٠٤-١٢٠٥-١٢٠٦-١٢٠٧-١٢٠٨-١٢٠٩-١٢١٠-١٢١١-١٢١٢-١٢١٣-١٢١٤-١٢١٥-١٢١٦-١٢١٧-١٢١٨-١٢١٩-١٢٢٠-١٢٢١-١٢٢٢-١٢٢٣-١٢٢٤-١٢٢٥-١٢٢٦-١٢٢٧-١٢٢٨-١٢٢٩-١٢٣٠-١٢٣١-١٢٣٢-١٢٣٣-١٢٣٤-١٢٣٥-١٢٣٦-١٢٣٧-١٢٣٨-١٢٣٩-١٢٤٠-١٢٤١-١٢٤٢-١٢٤٣-١٢٤٤-١٢٤٥-١٢٤٦-١٢٤٧-١٢٤٨-١٢٤٩-١٢٥٠-١٢٥١-١٢٥٢-١٢٥٣-١٢٥٤-١٢٥٥-١٢٥٦-١٢٥٧-١٢٥٨-١٢٥٩-١٢٦٠-١٢٦١-١٢٦٢-١٢٦٣-١٢٦٤-١٢٦٥-١٢٦٦-١٢٦٧-١٢٦٨-١٢٦٩-١٢٧٠-١٢٧١-١٢٧٢-١٢٧٣-١٢٧٤-١٢٧٥-١٢٧٦-١٢٧٧-١٢٧٨-١٢٧٩-١٢٨٠-١٢٨١-١٢٨٢-١٢٨٣-١٢٨٤-١٢٨٥-١٢٨٦-١٢٨٧-١٢٨٨-١٢٨٩-١٢٩٠-١٢٩١-١٢٩٢-١٢٩٣-١٢٩٤-١٢٩٥-١٢٩٦-١٢٩٧-١٢٩٨-١٢٩٩-١٣٠٠-١٣٠١-١٣٠٢-١٣٠٣-١٣٠٤-١٣٠٥-١٣٠٦-١٣٠٧-١٣٠٨-١٣٠٩-١٣١٠-١٣١١-١٣١٢-١٣١٣-١٣١٤-١٣١٥-١٣١٦-١٣١٧-١٣١٨-١٣١٩-١٣٢٠-١٣٢١-١٣٢٢-١٣٢٣-١٣٢٤-١٣٢٥-١٣٢٦-١٣٢٧-١٣٢٨-١٣٢٩-١٣٣٠-١٣٣١-١٣٣٢-١٣٣٣-١٣٣٤-١٣٣٥-١٣٣٦-١٣٣٧-١٣٣٨-١٣٣٩-١٣٤٠-١٣٤١-١٣٤٢-١٣٤٣-١٣٤٤-١٣٤٥-١٣٤٦-١٣٤٧-١٣٤٨-١٣٤٩-١٣٥٠-١٣٥١-١٣٥٢-١٣٥٣-١٣٥٤-١٣٥٥-١٣٥٦-١٣٥٧-١٣٥٨-١٣٥٩-١٣٦٠-١٣٦١-١٣٦٢-١٣٦٣-١٣٦٤-١٣٦٥-١٣٦٦-١٣٦٧-١٣٦٨-١٣٦٩-١٣٧٠-١٣٧١-١٣٧٢-١٣٧٣-١٣٧٤-١٣٧٥-١٣٧٦-١٣٧٧-١٣٧٨-١٣٧٩-١٣٨٠-١٣٨١-١٣٨٢-١٣٨٣-١٣٨٤-١٣٨٥-١٣٨٦-١٣٨٧-١٣٨٨-١٣٨٩-١٣٩٠-١٣٩١-١٣٩٢-١٣٩٣-١٣٩٤-١٣٩٥-١٣٩٦-١٣٩٧-١٣٩٨-١٣٩٩-١٤٠٠-١٤٠١-١٤٠٢-١٤٠٣-١٤٠٤-١٤٠٥-١٤٠٦-١٤٠٧-١٤٠٨-١٤٠٩-١٤١٠-١٤١١-١٤١٢-١٤١٣-١٤١٤-١٤١٥-١٤١٦-١٤١٧-١٤١٨-١٤١٩-١٤٢٠-١٤٢١-١٤٢٢-١٤٢٣-١٤٢٤-١٤٢٥-١٤٢٦-١٤٢٧-١٤٢٨-١٤٢٩-١٤٣٠-١٤٣١-١٤٣٢-١٤٣٣-١٤٣٤-١٤٣٥-١٤٣٦-١٤٣٧-١٤٣٨-١٤٣٩-١٤٤٠-١٤٤١-١٤٤٢-١٤٤٣-١٤٤٤-١٤٤٥-١٤٤٦-١٤٤٧-١٤٤٨-١٤٤٩-١٤٥٠-١٤٥١-١٤٥٢-١٤٥٣-١٤٥٤-١٤٥٥-١٤٥٦-١٤٥٧-١٤٥٨-١٤٥٩-١٤٦٠-١٤٦١-١٤٦٢-١٤٦٣-١٤٦٤-١٤٦٥-١٤٦٦-١٤٦٧-١٤٦٨-١٤٦٩-١٤٧٠-١٤٧١-١٤٧٢-١٤٧٣-١٤٧٤-١٤٧٥-١٤٧٦-١٤٧٧-١٤٧٨-١٤٧٩-١٤٨٠-١٤٨١-١٤٨٢-١٤٨٣-١٤٨٤-١٤٨٥-١٤٨٦-١٤٨٧-١٤٨٨-١٤٨٩-١٤٩٠-١٤٩١-١٤٩٢-١٤٩٣-١٤٩٤-١٤٩٥-١٤٩٦-١٤٩٧-١٤٩٨-١٤٩٩-١٥٠٠-١٥٠١-١٥٠٢-١٥٠٣-١٥٠٤-١٥٠٥-١٥٠٦-١٥٠٧-١٥٠٨-١٥٠٩-١٥١٠-١٥١١-١٥١٢-١٥١٣-١٥١٤-١٥١٥-١٥١٦-١٥١٧-١٥١٨-١٥١٩-١٥٢٠-١٥٢١-١٥٢٢-١٥٢٣-١٥٢٤-١٥٢٥-١٥٢٦-١٥٢٧-١٥٢٨-١٥٢٩-١٥٣٠-١٥٣١-١٥٣٢-١٥٣٣-١٥٣٤-١٥٣٥-١٥٣٦-١٥٣٧-١٥٣٨-١٥٣٩-١٥٤٠-١٥٤١-١٥٤٢-١٥٤٣-١٥٤٤-١٥٤٥-١٥٤٦-١٥٤٧-١٥٤٨-١٥٤٩-١٥٥٠-١٥٥١-١٥٥٢-١٥٥٣-١٥٥٤-

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۰۸۶﴾ دعا در ملتزم، وجوه متنوعی دارد.

﴿۶۰۸۷﴾ دعا در ملتزم، وجوه متنوعی دارد که ذکر آن به طول می‌انجامد و ملتزم، پشت خانه خدا در مقابل ناودان است که طواف‌کننده در دور هفتم خود را به بیت می‌چسباند و با تمام توان دعا می‌کند و به گناهانش اعتراف می‌کند و از او طلب بخشش می‌کند.

﴿۶۰۸۸﴾ شایسته است برای کسی که می‌خواهد بعد از به جا آوردن حش از مکه خارج شود، برای آخرین بار به دیدار خانه کعبه رود و طواف وداع انجام دهد. بعد خداحافظی کند و دستش را بین حجرالاسود و در کعبه قرار دهد و دعا و خداحافظی کند و برگردد.

﴿۶۰۸۹﴾ بعد از پشت خانه کعبه به‌سوی ملتزم رفت و به خانه چسبید و لباس را از روی شکمش برداشت بعد آنجا بسیار ایستاد و مدام دعا می‌کرد.

۷-۱-۱-۲-۶-۴-۳- کنار حجرالاسود

﴿۶۰۹۰﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند... کنار حجرالاسود.

﴿۶۰۹۱﴾ وقتی نزدیک حجرالاسود شدی دو دست را بلند کن و حمد و ثنای خدا بگو و بر پیامبر ﷺ درود فرست و از خداوند بخواه از تو بپذیرد.

﴿۶۰۹۲﴾ اگر توانستید به حجرالاسود برسید استلام آن بوسیدن و یا لمس کردن آن با دست است و اگر امکان‌پذیر نشد به آن اشاره کند، و آنگاه هرچه می‌تواند دعا کند.

﴿۶۰۹۳﴾ و هرگاه نماز خواندی به‌سوی حجرالاسود بازگرد و از او درخواست کن.

﴿۶۰۹۴﴾ هرگاه از طواف فارغ شدی پس رو به قبله، در برابر رکن حجرالاسود بایست و بسیار دعا کن و در دعا کردن بکوش.

﴿۶۰۹۵﴾ از آن جمله دعایی است از برای مولای ما علی بن الحسین علیهما السلام هنگامی که با عموی خود محمد بن حنفیه به نزد حجرالاسود، به محاکمه رفتند.

۸-۱-۱-۲-۶-۴-۳- مستجار

﴿۶۰۹۶﴾ برادر را دیدم که دو دور طواف کرده، و دور سوم را به آن متصل کرد. جز آنکه در هر

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

المُسْتَجَارَ فَيَدْعُو فِي كُلِّ أُسْبُوعٍ وَيَأْتِي الْحَجَرَ فَيَسْتَلِمُهُ ثُمَّ يَطُوفُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٣ ص: ٣٧٢
 ﴿٦٠٩٧﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِذَا كُنْتَ فِي الشَّوْطِ السَّابِعِ قَفَّفَ عِنْدَ الْمُسْتَجَارِ وَتَعَلَّقَ بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ
 وَادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا وَالْحُ عَلَيْهِ وَسَلِّ حَوَائِجَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنَّهُ قَرِيبٌ مُجِيبٌ؛ فقه الرضا عليه السلام ص:

٢١٨

٩-١-١-٢-٤-٣- عِنْدَ الرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ

﴿٦٠٩٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ مَلَكَكَ مُوَكَّلًا بِالرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ مِنْذُ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ لَيْسَ
 لَهُ هَجِيرٌ إِلَّا التَّائِمِينَ عَلَى دَعَائِكُمْ فَلْيَنْظُرْ عَبْدٌ بِمَا يَدْعُو فَقُلْتُ لَهُ مَا الْهَجِيرُ فَقَالَ كَلَامٌ مِنْ كَلَامِ
 الْعَرَبِ أَيْ لَيْسَ لَهُ عَمَلٌ وَفِي رَوَايَةٍ أُخْرَى لَيْسَ لَهُ عَمَلٌ غَيْرُ ذَلِكَ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٠٨
 ﴿٦٠٩٩﴾ الكاظم عليه السلام: رَأَيْتُ الْعَبْدَ الصَّالِحَ عليه السلام دَخَلَ الْكَعْبَةَ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ عَلَى الرَّحَامَةِ
 الْحُمْرَاءِ ثُمَّ قَامَ فَاسْتَقْبَلَ الْحَائِطَ بَيْنَ الرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ وَالْغُرْبِيِّ فَوَقَعَ يَدُهُ عَلَيْهِ وَلَزَقَ بِهِ وَدَعَا ثُمَّ
 تَحَوَّلَ إِلَى الرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ فَلَصِقَ بِهِ وَدَعَا ثُمَّ أَتَى الرُّكْنَ الْغُرْبِيَّ ثُمَّ خَرَجَ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٥٢٩
 ﴿٦١٠٠﴾ الحسين عليه السلام: الرُّكْنُ الْيَمَانِيُّ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ لَمْ يَمْنَعَهُ مِنْذُ فَتَحَهُ وَأَنَّ مَا بَيْنَ
 هَذَيْنِ الرُّكْنَيْنِ الْأَسْوَدِ وَالْيَمَانِيِّ مَلِكٌ يُدْعَى هَجِيرٌ يُؤْمِنُ عَلَى دَعَاءِ الْمُؤْمِنِينَ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٩ ص: ٣٩١

﴿٦١٠١﴾ الصادق عليه السلام: الرُّكْنُ الْيَمَانِيُّ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ مَفْتُوحٌ لِشِيعَةِ آلِ مُحَمَّدٍ عليه السلام
 مَسْدُودٌ عَنْ غَيْرِهِمْ وَمَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو عِنْدَهُ إِلَّا صَعِدَ دَعَاؤُهُ حَتَّى يَلْصِقَ بِالْعَرْشِ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ
 اللَّهِ تَعَالَى حِجَابٌ؛ تهذيب الأحكام ج: ٥ ص: ١٠٦

١٠-١-٢-٤-٣- بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ

﴿٦١٠٢﴾ الحسين عليه السلام: قَامَ الْحُسَيْنُ عليه السلام فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ وَسَأَلَ اللَّهَ الْخَيْرَ
 فِي ذَلِكَ ثُمَّ طَلَبَ مُسْلِمَ بْنَ عَقِيلٍ وَأَطْلَعَهُ عَلَى الْحَالِ وَكَتَبَ مَعَهُ جَوَابَ كُتُبِهِمْ يَعِدُهُمْ بِالْقَبُولِ؛
 اللهوف ص: ٣٦

﴿٦١٠٣﴾ الصادق عليه السلام: كُنْتُ أَطُوفُ مَعَهُ بِالنَّبِيِّ فَقَالَ أَيْ هَذَا أَغْظَمُ حُرْمَةً فَقُلْتُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

در مستجار می‌ایستاد و دعا می‌کرد و نزد حجرالاسود رفته و او را لمس کرد بعد به طواف ادامه می‌داد.

﴿۶۰۹۷﴾ هرگاه در دور هفتم بودی، کنار مستجار بایست و به پرده خانه کعبه بیاویز و بسیار دعا کن و بر آن اصرار و پافشاری کن و حاجت‌های دنیا و آخرت را بخواه که او نزدیک و پاسخگوست.

۹-۱-۱-۲-۶-۴-۳-کنار رکن یمانی

﴿۶۰۹۸﴾ از زمانی که خداوند آسمان‌ها و زمین را خلق کرد، فرشته‌ای در رکن یمانی گمارد که او کاری جز آمین گفتن به دعای شما ندارد. پس بنده باید دقت کند که چه دعایی می‌کند. به او گفتم: هجیر چیست؟ فرمود: سخنی از سخنان عرب یعنی آنکه عملی به آن تعلق ندارد و در روایت دیگر آمده است که کاری جز آن ندارد.

﴿۶۰۹۹﴾ بنده شایسته خدا؛ امام هفتم موسی بن جعفر علیه السلام را دیدم که داخل کعبه شد و بر سنگ مرمر سرخ دو رکعت نماز خواند، بعد بلند شد و به سوی دیوار بین رکن یمانی و غربی رفت و دستش را بر روی آن قرار داد و به او چسبید و دعا کرد، بعد جایش را تغییر داد و به سوی رکن یمانی رفت و به او چسبید و دعا کرد بعد به رکن غربی رفت و سپس خارج شد.

﴿۶۱۰۰﴾ رکن یمانی دری از درهای بهشت است که از روزی که باز شده هرگز بسته نشده است. بین رکن یمانی و حجرالاسود، فرشته‌ای به نام هجیر وجود دارد که بر دعای مؤمنین آمین می‌گوید.

﴿۶۱۰۱﴾ رکن یمانی دری از درهای بهشت است که بر روی شیعه آل محمد باز است و بر دیگران بسته است، انسان مؤمنی نیست که آنجا خداوند را بخواند مگر اینکه دعای او به عرش می‌رسد و بین دعایش و خداوند حجابی نیست.

۱۰-۱-۱-۲-۶-۴-۳-بین رکن و مقام

﴿۶۱۰۲﴾ امام حسین علیه السلام برخاست و کنار کعبه رفت و دو رکعت نماز در بین رکن و مقام، بین حجرالاسود و مقام ابراهیم خواند، سپس درخواست خیر از خدا کرد آنگاه مسلم بن عقیل را فراخواند و او را از وضع آگاه ساخت، جواب نامه‌ها را به همراه او برای کوفیان فرستاد که وعده عزیمت به کوفه را می‌داد.

﴿۶۱۰۳﴾ با امام علیه السلام خانه خدا را طواف می‌کردم، فرمودند: کدامیک از محل‌های خانه خدا

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

جَعَلْتُ فِدَاكَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِدَا مَنِي فَأَعَادَ عَلَيَّ قَقْلْتُ لَهُ دَاخِلُ الْبَيْتِ فَقَالَ الرُّكْنُ الْيَمَانِيُّ عَلَى بَابِ
مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ مَفْتُوحٌ لِشَيْعَةِ آلِ مُحَمَّدٍ مَسْدُودٌ عَنْ غَيْرِهِمْ وَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو بِدَعَاءٍ عِنْدَهُ إِلَّا
صَعَدَ دَعَاؤُهُ حَتَّى يَلْصُقَ بِالْعَرْشِ مَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٠٩

١١-١-١-٢-٤-٤-٣- في جَوْفِ الْكَعْبَةِ

﴿٦١٠٤﴾ إجابةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَالْحَالِ وَالْمَكَانِ... وَأَمَّا الْمَكَانُ... جَوْفُ الْكُعْبَةِ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۷۴

﴿٦١٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنِّي دَخَلْتُ الْبَيْتَ وَلَمْ يَحْضُرْنِي شَيْءٌ مِنَ الدُّعَاءِ إِلَّا الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ فَقَالَ أَمَا إِنَّهُ لَمْ يَخْرُجْ أَحَدٌ بِأَفْضَلَ مِمَّا خَرَجْتَ بِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٤

﴿٦١٠٦﴾ الكاظم (عليه السلام): رَأَيْتُ الْعَبْدَ الصَّالِحَ (عليه السلام) دَخَلَ الْكَعْبَةَ فَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ عَلَى الرُّخَامَةِ الْحُمْرَاءِ ثُمَّ قَامَ فَاسْتَقْبَلَ الْحَائِطَ بَيْنَ الرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ وَالْغَرْبِيِّ فَوَقَّعَ يَدَهُ عَلَيْهِ وَلَزَقَ بِهِ وَدَعَا ثُمَّ تَحَوَّلَ إِلَى الرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ فَلَصَّقَ بِهِ وَدَعَا ثُمَّ أَتَى الرُّكْنَ الْغَرْبِيَّ ثُمَّ خَرَجَ، الكافي ج: ٤ ص: ٥٢٩

﴿٦١٧﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: صَلَّى بَيْنَ الْعَمُودَيْنِ الَّذِينَ يَلِيَانِ الْبَابَ عَلَى الرُّخَامَةِ الْحُمْرَاءِ وَإِنْ كَثُرَ النَّاسُ فَاسْتَقْبِلْ كُلَّ زَاوِيَةٍ فِي مَقَامِكَ حَيْثُ صَلَّيْتَ وَادْعُ اللَّهَ وَاسْأَلْهُ: وَسَائِلَ الشَّيْعَةِ ج: ١٣ ص:

۲۷۸

﴿٦١٨﴾ أَهْلُ الْبَيْتِ (عليه السلام): فِي الدُّعَاءِ عِنْدَ دُخُولِ الْكَعْبَةِ وَجُوهًا يَطْوِلُ ذِكْرُهَا وَ لَيْسَ مِنْهَا شَيْءٌ مُوقَّتٌ وَلَكِنْ يَدْعُو مَنْ دَخَلَ وَ يَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٣٢٠

٢-١-٢-٦-٤-٦-٣- عَلَى الصِّفَا

﴿٦١٠﴾ إِبْجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ... وَ أَمَّا الْمَكَانُ... عَلَى الصَّحَا؛ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ

ج: ۵ ص: ۲۷۴

﴿٦١٠﴾ الرضا عليه السلام: فَأَبْدَيْتُ بِالصِّفَا وَقَفَ عَلَيْهِ وَآتَتْ مُسْتَقْبِلُ الْبَيْتِ فَكَبَّرَ بِسَبْعِ تَكْبِيرَاتٍ وَ أَحْمَدَ اللَّهَ وَصَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَادْعُ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَفِي بَعْضِ نُسَخِهِ وَاصْعَدَ عَلَيْهِ حِذَاءً مِنَ الْبَيْتِ وَكَبَّرَ سَبْعًا أَوْ ثَلَاثًا وَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

حرمت بیشتری دارد؟ گفتیم: قربانت شوم، شما بهتر از من این را می‌دانید. پس سؤال را تکرار کرد. به ایشان گفتیم: داخل خانه خدا، فرمود: رکن یمانی دری از درهای باز بهشت است که بر روی شیعه آل محمد باز است و بر دیگران بسته است، انسان مؤمنی نیست که آنجا خداوند را بخواند مگر اینکه دعای او به عرش می‌رسد و بین دعای او و خداوند حجابی نیست.

۱۱-۱-۱-۲-۶-۴-۳- داخل کعبه

﴿۶۱۰۴﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند... درون خانه کعبه. ﴿۶۱۰۵﴾ همانا داخل شدم در خانه کعبه و هیچ دعایی به فکرم نیامد که (بهتر باشد) از صلوات بر محمد و آل محمد، پس گفت آیا کسی هست که خارج شود از خانه کعبه که به فضیلتی بالاتر از آنچه تو دست یافتی رسیده باشد؟ (هرگز چنین نیست، بلکه فضیلت صلوات بالاتر است). ﴿۶۱۰۶﴾ بنده شایسته خدا؛ امام هفتم موسی بن جعفر علیه السلام را دیدم که داخل کعبه شد و بر سنگ مرمر سرخ دو رکعت نماز خواند، بعد بلند شد و به سوی دیوار بین رکن یمانی و غربی رفت و دستش را بر روی آن قرار داد و به او چسبید و دعا کرد، بعد جایش را تغییر داد و به سوی رکن یمانی رفت و به او چسبید و دعا کرد بعد به رکن غربی رفت و سپس خارج شد. ﴿۶۱۰۷﴾ بین دو ستونی که نزدیک در هستند روی مرمر سرخ نماز بخوان، و اگر مردم زیاد شدند، هر جا ایستاده‌ای رو به هر زاویه‌ای خواهی نماز بخوان و خداوند را بخوان و حاجت بخواه. ﴿۶۱۰۸﴾ هنگام داخل شدن به خانه خدا، دعا اشکال مختلفی دارد که بیان آن طولانی می‌شود و چیز مشخصی برای آن نیست ولی هر که داخل شد دعا کند و در دعا بسیار بکوشد.

۲-۱-۲-۶-۴-۳- بالای صفا

﴿۶۱۰۹﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند... بالای کوه صفا. ﴿۶۱۱۰﴾ از صفا شروع کن، بر آن بایست، و درحالی که رویت به خانه کعبه است، هفت مرتبه تکبیر بگو و خدا را ستایش کن و بر محمد و خاندانش درود فرست و برای خودت و پدر و مادرت و سایر مؤمنان دعا کن، در بعضی از نسخه‌ها آمده که در برابر خانه کعبه از صفا بالا برو و بعد از هفت یا سه مرتبه تکبیر این چنین بگو: «معبودی جز الله نیست و خداوند بزرگ است، معبودی جز

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطها﴾

وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ كُلُّهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَطَوَّلَ الْوُقُوفَ عَلَيْهِ ثُمَّ تَكَبَّرُ ثَلَاثًا وَاعِدِ الْقَوْلَ الْأَوَّلَ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَقُلِ اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي بِدِينِكَ وَبَطَوَاعِيَّتِكَ وَطَوَاعِيَةِ رَسُولِكَ اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي حُدُودَكَ وَأَكْثِرِ الدُّعَاءَ مَا اسْتَطَعْتُ لِنَفْسِكَ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَلِوَالِدَيْكَ ثُمَّ تَكَبَّرُ ثَلَاثًا وَتُعِيدُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ مِثْلَ مَا قُلْتَ وَسَلِّ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٤٤٠

﴿١١١﴾ الرسول ﷺ: فَأَتَاهُ جَبْرَائِيلُ وَهُوَ عَلَى الصَّفَا وَاقِفٌ يَدْعُو اللَّهَ مُقْبِلًا بِوَجْهِهِ نَحْوَ التُّرْعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ١٨٤

﴿١١٢﴾ الصادق عليه السلام: تَدْعُو عَلَى الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ كُلَّمَا رَقِيتَ عَلَيْهَا بِمَا قَدَرْتَ عَلَيْهِ وَتَدْعُو بَيْنَهُمَا كَذَلِكَ (كُلَّمَا سِرْتُ)؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٤٤٣

﴿١١٣﴾ الصادق عليه السلام: يَدْعُو عَلَى الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ كُلَّمَا رَقَى عَلَيْهِمَا بِمَا قَدَرَ عَلَيْهِ وَيَدْعُو بَيْنَهُمَا كَذَلِكَ؛ دعائم الإسلام ج: ١ ص: ٣١٦
٣-١-٢-٤-٦-٣- بين الصفا والمروة

﴿١١٤﴾ الرسول ﷺ: بِحَقِّ كُلِّ وَلِيٍّ يُنَادِيكَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَتَسْتَجِيبُ لَهُ دُعَاءَهُ؛ اقبال الأعمال ص: ٣٢٧

٣-١-٢-٤-٦-٣- عَلَى الْمَرْوَةِ
﴿١١٥﴾ إِبَاجَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَالْحَالِ وَالْمَكَانِ...وَأَمَّا الْمَكَانُ...عَلَى الْمَرْوَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿١١٦﴾ الصادق عليه السلام: تَدْعُو عَلَى الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ كُلَّمَا رَقِيتَ عَلَيْهَا بِمَا قَدَرْتَ عَلَيْهِ وَتَدْعُو بَيْنَهُمَا كَذَلِكَ (كُلَّمَا سِرْتُ)؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٤٤٣

﴿١١٧﴾ فَإِذَا آتَيْتَ الْمَرْوَةَ فَاصْعِدْ عَلَيْهَا وَقُمْ حَتَّى يَبْدُوَ لَكَ الْبَيْتُ وَادْعُ كَمَا دَعَوْتَ عَلَى الصَّفَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٤٤٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

الله نیست که یگانه و بی‌شریک است، فرمانروایی و ستایش ویژه اوست، زنده می‌کند و می‌میراند و بر هر چیزی تواناست و نیست خداوندی جز الله و جز او کسی را نمی‌پرستیم، و دینمان خالص برای او، یگانه‌ای که شریکی ندارد.» توقف را طولانی کن، سه تکبیر بگو و آن ذکر را تکرار کن. بر محمد و خاندانش درود فرست و بگو: خدایا! دینم را و اطاعت از تو و پیامبرت را از لغزش و خطا نگه دار؛ مرا از (شکستن) حدودت دور کن. هر قدر بیشتر می‌توانی برای خودت و همه مؤمنان و پدر و مادرت دعا کن و بعد سه مرتبه تکبیر بگو و ذکر قبلی را تکرار کن. و از فضل خداوند بخواه.

﴿۶۱۱﴾ پس جبرئیل نزد آن حضرت آمد و درحالی که در صفا ایستاده و رو به‌سوی تُرعه (شاید مراد چشمه زمزم باشد) داشت، خداوند را می‌خواند.

﴿۶۱۲﴾ هربار که بر بالای صفا و مروه قرار گرفتی، هرچه می‌توانی دعا کن و همچنین در بین آن دو نیز همان‌طور که راه می‌روی دعا کن.

﴿۶۱۳﴾ در صفا و مروه دعا می‌کند همان‌طور که از آن دو بالا می‌رود هر قدر که می‌تواند و در بین (رفت و آمد بین صفا و مروه) دعا می‌کند.

۳-۱-۲-۳-۴-۶-۳- بین صفا و مروه

﴿۶۱۴﴾ (خدایا!) به‌حق هر ولی و دوستی که تو را در بین صفا و مروه صدا می‌زند و تو دعای او را اجابت می‌کنی.

۴-۱-۲-۳-۴-۶-۳- بالای مروه

﴿۶۱۵﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند... بالای کوه مروه.

﴿۶۱۶﴾ هربار که بر بالای صفا و مروه قرار گرفتی، هرچه می‌توانی دعا کن و همچنین در بین آن دو نیز همان‌طور که راه می‌روی دعا کن.

﴿۶۱۷﴾ پس چون به مروه آمدی به بالای آن برو، و بایست تا کعبه در برابرت پدید آید، و همان دعا را که بر فراز صفا خواندی، بخوان.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦١٨﴾ دُعَاءُ الْيَوْمِ الثَّلَاثِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ: وَاسْأَلْكَ بِالاسْمِ الَّذِي دَعْتَكَ بِهِ حَوَّاءُ عَلَى الْمَرْوَةِ فَاسْتَحَبَّتْ لَهَا: اِقْبَالَ الْأَعْمَالِ ص: ٢٦٢

﴿١١٦﴾ الصادق عليه السلام: يَدْعُو عَلَى الصَّغَا وَ الْمَرْوَةِ كُلَّمَا رَقَى عَلَيْهِمَا بِمَا قَدَرَ عَلَيْهِ وَ يَدْعُو سَنَّهُمَا كَذَلِكَ؛ دعائه الاسلام ج: ١ ص: ٣١٦

٥-١-٢-٤-٦-٣-٥ عَلَيَّ جَبَل ثَبِير

﴿٦١٢﴾ الرسول ﷺ أَخَذَ النَّبِيُّ ﷺ وَنَحْنُ بِمَكَّةَ بِيَدَيْ عَلَى ﷺ فَصَلَّى أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ عَلَى شِيبَرٍ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَ لِعَلِّي يَا أَبَا الْحَسَنِ أَرْفَعُ يَدَيْكَ إِلَى السَّمَاءِ وَادْعُ رَبَّكَ وَسَلِّمْ يُعْطِكَ فَرَفَعَ عَلَى يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي عِنْدَكَ عَهْدًا وَاجْعَلْ لِي عِنْدَكَ وَدًّا؛ بحار الأنوار ج: ٣٥ ص: ٣٥٩

٦-١-٢-٤-٦-٣- العَرَافَات

﴿٦١٢﴾ فِي الدُّعَاءِ الْمَخْرُوجِ نَاشِرِكُنَا فِي صَالِحِ دُعَاءٍ مَنْ دَعَاكَ بِمَنِيٍّ وَعَرَفَاتٍ وَمُزْدَلِفَةٍ وَعِنْدَ قَبْرِ نَبِيِّكَ ﷺ وَعِنْدَ زَمْزَمَ وَالْمَقَامِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٥٣

﴿٦١٢﴾ الرضا (عليه السلام): إِنَّ الْخَضِرَ شَرِبَ مِنْ مَاءِ الْحَيَاةِ فَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ حَتَّى يُنْفَخَ فِي الصُّورِ وَ إِنَّهُ لَيَأْتِينَا فَيَسْلَمُ عَلَيْنَا فَنَسْمَعُ صَوْتَهُ وَ لَا نَرَى شَخْصَهُ وَ إِنَّهُ لِيَخْضُرُ حَيْثُ ذَكَرَ فَمَنْ ذَكَرَهُ مِنْكُمْ فَلْيَسْلَمْ عَلَيْهِ وَ إِنَّهُ لِيَخْضُرُ الْمَوَاسِمَ فَيَقْضِي جَمِيعَ الْمَنَاسِكِ وَ يَقِفُ بِعَرَفَةَ فَيُؤْمِنُ عَلَى دَعَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَ سَيُؤْنِسُ اللَّهُ بِهِ وَ خَشَّةً قَائِمًا فِي غَيْبَتِهِ وَ يَصِلُ بِهِ وَحْدَتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٢٩٩

﴿٦١٣﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إِنْ خَشِيَ مَنْ شَهِدَ الْمَوْقِفَ أَنْ يُضَعِّفَهُ الصَّوْمُ مِنَ الدَّعَاءِ وَ الْمَسْأَلَةِ

وَالْقِيَامَ فَلَا يَصُمُّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٥٢٧

﴿٦١٣﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَقَفَ بِعَرَفَاتٍ فَلَمَّا هَمَّتِ الشَّمْسُ أَنْ تَغِيبَ قَبْلَ أَنْ تُتَدَفَّعَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَمِنْ تَشْتَتِ الْأُمُورَ وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْذُلُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَمْسَى ظُلْمِي مُسْتَجِيرًا بِعَفْوِكَ وَأَمْسَى خَوْفِي مُسْتَجِيرًا بِأَمَانِكَ وَأَمْسَى ذُلِّي مُسْتَجِيرًا بِعِزِّكَ وَأَمْسَى وَجْهِي الْفَانِي مُسْتَجِيرًا بِوَجْهِكَ الْبَاقِي يَا خَيْرَ مَنْ سُئِلَ وَيَا أَجْوَدَ مَنْ أُعْطِيَ جَلَلِي بِرَحْمَتِكَ وَالْأَبْنَى عَافِيَتِكَ وَأَصْرَفَ عَنِّي شَرَّ جَمِيعِ خَلْقِكَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَيْمُونٍ وَسَمِعْتُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۱۱۸﴾ خدایا! تو را می‌خوانم با نامی که حوا در مروه تو را خواند و او را اجابت کردی.

﴿۶۱۱۹﴾ در صفا و مروه دعا می‌کند همان‌طور که از آن دو بالا می‌رود هر قدر که می‌تواند و در بین (رفت و آمد بین صفا و مروه) دعا می‌کند.

۵-۱-۲-۶-۴-۳- بالای کوه ثبیر

﴿۶۱۲۰﴾ در مکه بودیم، پیامبر ﷺ دست علی علیه السلام را گرفت در ثبیر چهار رکعت نماز خواند، بعد سر به آسمان بلند کرد و به علی علیه السلام فرمود: ای ابالحسن دستت را به‌سوی آسمان بلند کن و پروردگارت را بخوان، سپس حاجتت را بخواه که برآورده خواهد شد، پس علی علیه السلام دو دستش را به‌سوی آسمان کرد و فرمود: خدایا! جایگاهی و محبتی نزد تو می‌خواهم.

۶-۱-۲-۶-۴-۳- عرفات

﴿۶۱۲۱﴾ ما را در دعا‌های شایسته کسانی که تو را در منی و عرفات و کنار قبر پیامبر و چاه زمزم و مقام ابراهیم می‌خوانند، شریک کن.

﴿۶۱۲۲﴾ چون خضر آب زندگانی نوشید پس او زنده است تا نفخ صور زنده است. او نزد ما می‌آید و به ما سلام می‌کند ما صدای او را می‌شنویم ولی خود او را نمی‌بینیم. هر جا از وی نام ببرند حاضر می‌شود، هر کسی از شما نام او را می‌برد به او سلام کند. خضر هر سال در موسم حج حاضر می‌شود و تمام اعمال حج را انجام می‌دهد، و در عرفه می‌ایستد و برای استجابت دعای مؤمنین آمین می‌گوید. به‌زودی خداوند وحشت قائم ما را در طول غیبتش، به‌وسیله مأنوس شدن با او برطرف می‌کند و تنهایی او را با رفاقت با وی مبدل می‌سازد.

﴿۶۱۲۳﴾ اگر کسی ترس این داشته باشد که روزه او را از دعا و خواسته و نماز باز می‌دارد پس روزه نگیرد.

﴿۶۱۲۴﴾ پیامبر خدا ﷺ در موقف عرفات درحالی که آفتاب رو به غروب می‌رفت، فرمود: خدایا! از فقر و از پریشان شدن امور و از شر هرآنچه در روز و شب اتفاق می‌افتد به تو پناه می‌برم؛... پروردگارا ستم کردن‌های من به خودم عفو تو را می‌طلبم، ترس من در نهایت خود، امان و پناه تو را می‌طلبم و حقارت و کوچکی من، بزرگی و عزت تو را می‌طلبم، این نفس فانی و نابودشونده من، وجه باقی و ماندگار تو را می‌طلبم. خدایا! ای بهترین درخواست‌شده‌ها، و بخشنده‌ترین بخشنده‌ها، با رحمت مرا بزرگ دار، و لباس عافیت بر تنم بپوشان و شر تمام مخلوقات را از من برگردان. عبدالله بن میمون گفت: شنیدم پدرم می‌گفت: ای بهترین کسی که از او درخواست شده

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

أَبِي يَقُولُ يَا خَيْرَ مَنْ سُئِلَ وَيَا أَوْسَعَ مَنْ أُعْطِيَ وَيَا أَرْحَمَ مَنْ اسْتُرْجِمَ ثُمَّ سَلَّ حَاجَتَكَ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٦٤

﴿١٢٥﴾ الكاظم عليه السلام: ثُمَّ أَنْتَ الْمَوْقِفُ فَادْعُ بِدُعَاءِ الْمَوْقِفِ وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ وَالْحَقِّ قَائِمًا وَقَاعِدًا إِلَى أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٢٢٢

﴿١٢٦﴾ الرسول عليه السلام: جَاءَ نَفَرٌ مِنَ الْيَهُودِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ عليه السلام فَسَأَلَهُ أَعْلَمُهُمْ عَنْ مَسَائِلَ وَكَانَ فِيمَا سَأَلَهُ أَنْ قَالَ أَخْبِرْنِي لَأَيِّ شَيْءٍ أَمَرَ اللَّهُ بِالْوُقُوفِ بِعَرَفَاتٍ بَعْدَ الْعَصْرِ فَقَالَ النَّبِيُّ عليه السلام إِنَّ الْعَصْرَ هِيَ السَّاعَةُ الَّتِي عَصَى آدَمُ فِيهَا رَبَّهُ ففَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى أُمَّتِي الْوُقُوفَ وَالتَّضَرُّعَ وَالدُّعَاءَ فِي أَحَبِّ الْمَوَاضِعِ إِلَيْهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٣ ص: ٥٥٠

﴿١٢٧﴾ رَأَيْتُ مُعَاوِيَةَ بْنَ وَهَبٍ الْبَجَلِيَّ فِي الْمَوْقِفِ وَهُوَ قَائِمٌ يَدْعُو فَتَفَقَّدْتُ دُعَاءَهُ فَمَا رَأَيْتُهُ يَدْعُو لِنَفْسِهِ بِحَرْفٍ وَاحِدٍ وَسَمِعْتُهُ يَدْعُو رَجُلًا رَجُلًا مِنَ الْأَفَاقِ يُسَمِّيهِمْ وَيَدْعُو لَهُ حَتَّى نَفَرَ النَّاسُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٨

﴿١٢٨﴾ الكاظم عليه السلام: سَأَلْتُ الْعَبْدَ الصَّالِحَ عليه السلام عَنْ رَجُلٍ وَقَفَ بِالْمَوْقِفِ فَأَتَاهُ نَعْيُ أَبِيهِ أَوْ نَعْيُ بَعْضِ وَلَدِهِ قَبْلَ أَنْ يَذْكُرَ اللَّهَ شَيْئًا أَوْ يَدْعُو فَاشْتَغَلَ بِالْجَزَعِ وَالْبُكَاءِ عَنِ الدُّعَاءِ ثُمَّ أَفَاضَ النَّاسُ فَقَالَ لَا أَرَى عَلَيْهِ شَيْئًا وَقَدْ آسَاءَ فَلَيْسَتْغْفِرَ اللَّهُ أَمَا لَوْ صَبَرَ وَاحْتَسَبَ لَأَفَاضَ مِنَ الْمَوْقِفِ بِحَسَنَاتِ أَهْلِ الْمَوْقِفِ جَمِيعًا مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ حَسَنَاتِهِمْ شَيْءٌ؛ تهذيب الأحكام ج: ٥ ص: ١٨٤

﴿١٢٩﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِذَا أَصْبَحْتَ فَصَلِّ الْغَدَاةَ وَاقِفٌ بِهَا كَوُفُوكَ بِعَرَفَةَ وَادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٢٢٢

﴿١٣٠﴾ فَإِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ يَوْمَ عَرَفَةَ قَطَعَ التَّلْبِيَةَ وَيَقِفُ بِعَرَفَاتٍ فِي الدُّعَاءِ وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّحْمِيدِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٩٣

﴿١٣١﴾ الحسين عليه السلام: فَقَالَ النَّبِيُّ عليه السلام لَأَنَّ بَعْدَ الْعَصْرِ سَاعَةَ عَصَى آدَمَ عليه السلام رَبَّهُ فَافْتَرَضَ اللَّهُ عَلَى أُمَّتِي الْوُقُوفَ وَالتَّضَرُّعَ وَالدُّعَاءَ فِي أَحَبِّ الْمَوَاضِعِ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مَوْضِعُ عَرَفَاتٍ وَتَكْفَلُ بِالْإِجَابَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

و ای آن که در سخاوت و بخشش، گشاده‌دست‌ترین هستی و ای رحیم‌تر از هر رحم‌کننده‌ای. بعد حاجت را بخواه.

﴿۶۱۲۵﴾ سپس به موقف بیا و دعای موقف را بخوان و در دعای خود بکوش و گریه و زاری کن و ایستاده و نشسته در آن پافشاری کن تا خورشید غروب کند.

﴿۶۱۲۶﴾ عده‌ای از یهود خدمت پیامبر خدا ﷺ رسیدند و داناترین آنان از آن حضرت پرسش‌هایی کرد. از جمله علت وقوف در عرفات بعد از عصر را جویا شد. پیامبر ﷺ فرمود: زیرا بعد از عصر همان ساعتی است که آدم نافرمانی کرد، و خدا بر امتم وقوف و زاری و درخواست در بهترین مکان‌ها را واجب کرد، و آن مکان عرفات است که اجابت در آن تضمین شده است، و زمانی که از عرفات کوچ می‌کنند همان زمانی است که آدم کلماتی را از پروردگارش آموخت، پس خدا به او رو کرد. خداوند بسیار توبه‌پذیر و مهربان است.

﴿۶۱۲۷﴾ معاویه بن وهب را در عرفات دیدم، درحالی که ایستاده بود و در حال دعا بود، دقت کردم دیدم برای خودش حتی یک دعا هم نکرد بلکه برای افرادی از گوشه و کنار جهان دعا می‌کند و نامشان و نام پدرانشان را می‌برد.

﴿۶۱۲۸﴾ از امام موسی بن جعفر (امام کاظم علیه السلام) پرسیدم: درباره مردی که در موقف عرفات توقف کرده باشد که بناگاه خبر مرگ پدر یا بعضی از فرزندان را به او بدهند قبل از اینکه با چیزی خدا را نام برد و دعا کند پس او به‌جای دعا سرگرم گریه و ناله شود، بعد مردم کوچ کنند و پس امام فرمود: تکلیفی بر او نیست. هرچند کار بدی کرده است پس باید از خداوند درخواست بخشش کند اگر کمی صبر می‌کرد، وقتی از جایگاه عرفات کوچ می‌کرد برایش مانند ثواب تمام کسانی که آنجا بودند حسنات به حساب می‌آمد، بدون آنکه چیزی از حسنات آن‌ها کم گردد.

﴿۶۱۲۹﴾ پس هرگاه صبح شد نماز صبح بخوان و مانند وقوف در عرفه، در مشعر نیز وقوف کن و خدا را بسیار بخوان.

﴿۶۱۳۰﴾ آنگاه که سایه خورشید روز عرفه زایل شد، تلبیه (لبیک‌گویی) را قطع کرد و در عرفات وقوف کرده به دعا و گفتن اذکار «الله اکبر» و «لا اله الا الله» و «الحمد لله» مشغول شود.

﴿۶۱۳۱﴾ فرمود عصر همان ساعتی است که آدم گناه کرد خدا را و خدا بر امتم فرض کرد وقوف و زاری و درخواست در بهترین جاها را و برای آن‌ها ضامن بهشت شد و ساعتی که مردم از عرفات برگردند همان ساعت است که خدا کلماتی را به آدم تلقین کرد و توبه او را پذیرفت و اوست بسیار توبه‌پذیر و مهربان.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿١٣٢﴾ الكاظم عليه السلام: ثُمَّ أَنْتِ الْمَوْقِفَ فَادْعِي بِدُعَاءِ الْمَوْقِفِ وَاجْتَهِدِي فِي الدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ وَ
الْحَاقِ قَائِمًا وَقَاعِدًا إِلَى أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ؛ ففقه الرضا عليه السلام ص: ٢٢٢

﴿١٣٣﴾ الرضا عليه السلام: كَانَ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام وَأَقْفًا بِعَرَفَةَ يَدْعُو ثُمَّ طَاطَأَ رَأْسَهُ فَسُئِلَ عَنْ ذَلِكَ
فَقَالَ إِنِّي كُنْتُ أَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى الْبَرَامِكَةِ بِمَا فَعَلُوا بِأَبِي عليه السلام فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لِي الْيَوْمَ
فِيهِمْ فَلَمَّا انْصَرَفَ لَمْ يَلْبَثْ إِلَّا يَسِيرًا حَتَّى بَطِشَ بِجَعْفَرٍ وَيَحْيَى وَتَغَيَّرَتْ أَحْوَالُهُمْ؛ بحار الأنوار ج:
٤٩ ص: ٨٥

﴿١٣٤﴾ الباقر عليه السلام: مَا مِنْ بَرٍّ وَلَا فَاجِرٍ يَقِفُ بِجِبَالِ عَرَفَاتٍ فَيَدْعُو اللَّهَ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ
أَمَّا الْبَرُّ فِي حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَمَّا الْفَاجِرُ فِي أَمْرِ الدُّنْيَا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٦
﴿١٣٥﴾ الرضا عليه السلام: مَا وَقَفَ أَحَدٌ فِي تِلْكَ الْجِبَالِ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُونَ فَيُسْتَجَابُ
لَهُمْ فِي آخِرَتِهِمْ وَأَمَّا الْكُفَّارُ فَيُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي دُنْيَاهُمْ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٥٦

﴿١٣٦﴾ الباقر عليه السلام: مَا يَقِفُ أَحَدٌ عَلَى تِلْكَ الْجِبَالِ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ فَأَمَّا الْبَرُّ
فَيُسْتَجَابُ لَهُ فِي آخِرَتِهِ وَدُنْيَاهُ وَأَمَّا الْفَاجِرُ فَيُسْتَجَابُ لَهُ فِي دُنْيَاهُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٦٢
﴿١٣٧﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى يَوْمَ عَرَفَةَ قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ إِلَى الدُّعَاءِ فِي ذَلِكَ وَيَكُونَ بَارِزًا
تَحْتَ السَّمَاءِ رُكْعَتَيْنِ وَاعْتَرَفَ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِذُنُوبِهِ وَأَقْرَلَهُ بِخَطَايَاهُ نَالَ مَا نَالَ الْوَاقِفُونَ
بِعَرَفَةَ مِنَ الْفَوْزِ وَغَفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٨٣

﴿١٣٨﴾ الصادق عليه السلام: رَأَيْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عليه السلام لَمْ أَرِ حَاجًّا وَقَفَ بِالْمَشَاعِرِ وَاجْتَهِدَ فِي
التَّضَرُّعِ وَالْبَيْتِهَالِ مِثْلَهُ فَلَمَّا وَصَلَ عَرَفَةَ أَخَذَ مِنَ النَّاسِ جَانِبًا وَاجْتَهِدَ فِي الدُّعَاءِ فِي الْمَوْقِفِ؛
كشف اليقين ص: ٣٣٠

﴿١٣٩﴾ الصادق عليه السلام: يَا بَنِيَّ إِنْ اسْتَطَعْتُمْ فَلَا يَقِفِ النَّاسُ بِعَرَفَاتٍ إِلَّا وَفِيهَا مَنْ يَدْعُو لَكُمْ فَإِنْ
الْحَاجَّ لِيَشْفَعْ فِي وَلَدِهِ وَأَهْلِهِ وَجِيرَانِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٥٠

﴿١٤٠﴾ الحسين عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ فَأَخْبِرْنِي عَنِ النَّاسِ لَأَيِّ شَيْءٍ أَمَرَ اللَّهُ الْوُقُوفَ بِعَرَفَاتٍ بَعْدَ
الْعَصْرِ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله لَأَنَّ بَعْدَ الْعَصْرِ سَاعَةَ عَصَى آدَمَ عليه السلام رَبَّهُ فَأَفْتَرَضَ اللَّهُ عَلَى أُمَّتِي الْوُقُوفَ
وَالْتَّضَرُّعَ وَالدُّعَاءَ فِي أَحَبِّ الْمَوَاضِعِ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مَوْضِعُ عَرَفَاتٍ وَتَكْفَلُ بِالْإِجَابَةِ وَالسَّاعَةُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۱۳۲﴾ سپس به موقف بیا و دعای موقف را بخوان و در دعای خود بکوش و گریه و زاری کن و ایستاده و نشسته در آن پافشاری کن تا خورشید غروب کند.

﴿۶۱۳۳﴾ همان سال حضرت رضا در عرفات دعا می‌کرد، آنگاه سر خود را تکان داد، از این کار امام پرسیدند، فرمود: من از خدا درخواست می‌کردم که جزای برامکه را بدهد که درباره پدرم آن کارها را کردند امروز دعایم درباره آن‌ها مستجاب شد، پس از رفتن حضرت رضا علیه السلام چیزی نگذشت که هارون بر جعفر و یحیی خشم گرفت و اوضاع برامکه از هم پاشید.

﴿۶۱۳۴﴾ هیچ انسان نیکوکار و یا انسان تبهکاری نیست که در عرفات بایستد و دعا کند و دعایش اجابت نشود، ولی نیکوکار حاجت‌های دنیا و آخرتش برآورده می‌شود، اما بدکار فقط حاجت‌های دنیایش برآورده می‌شود.

﴿۶۱۳۵﴾ هرکس در کوه‌های مکه توقف کند و دعا کند، خداوند دعای او را اجابت می‌کند، اما اهل ایمان، دعا‌های آن‌ها درباره آخرت مستجاب می‌شود، و اما کفار، دعا‌های آن‌ها درباره دنیا مستجاب می‌گردد.

﴿۶۱۳۶﴾ هیچ‌کس چه نیکوکار و چه تبهکار، بر فراز آن کوه‌ها وقوف نمی‌کند، مگر آنکه خداوند دعایش را اجابت می‌فرماید، اما نیکوکار دعایش هم در امور آخرتش مستجاب می‌شود و هم در امور دنیایش، و اما تبهکار تنها دعایش در امور دنیایی‌اش مستجاب می‌گردد.

﴿۶۱۳۷﴾ هرکس در روز عرفه قبل از اینکه دعای آن به پایان رسد، در زیر آسمان دو رکعت نماز بگزارد درحالی‌که نزد خداوند به گناهانش اعتراف کند و به اشتباهاتش اقرار کند به هرآنچه به کسانی که آنجا هستند از رستگاری عطا می‌شود، به او هم می‌رسد. و خداوند گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌بخشد.

﴿۶۱۳۸﴾ در سالی به حج مشرف شدم، جعفر بن محمد را در موسم حج ملاقات کردم، اما هیچ حاجی را مانند او ندیدم که در مشعر به دعا و ابتهال و تضرع مشغول باشد! زمانی‌که به سرزمین عرفات رسید، از مردم کناره گرفت و در گوشه‌ای به دعا و تضرع مشغول شد.

﴿۶۱۳۹﴾ ای فرزندم اگر می‌توانید (حداقل یک‌نفر (را از طرف خود) در عرفات داشته باشید) به‌نحوی‌که در وقوف عرفات کسی برایتان دعا کند. چرا که حاجی برای فرزند و خانواده و همسایگانش شفاعت می‌کند. (دعایش پذیرفته است).

﴿۶۱۴۰﴾ ای محمد راست گفتم، از نهمین به من خبر ده چرا خدا دستور وقوف به عرفات داده پس از عصرها؟ فرمود عصر همان ساعتی است که آدم گناه کرد خدا را و خدا بر اتم فرض کرد وقوف و زاری و درخواست در بهترین جاها را و برای آن‌ها ضامن بهشت شد و ساعتی که مردم از عرفات برگردند همان ساعت است که خدا کلماتی به آدم تلقین کرد و توبه او را پذیرفت و

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

الَّتِي يُنْصَرَفُ هِيَ السَّاعَةُ الَّتِي تَلْقَى آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ قَالَ
صَدَقْتَ يَا مُحَمَّدٌ فَمَا ثَوَابُ مَنْ قَامَ بِهَا وَدَعَا وَتَضَرَّعَ إِلَيْهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ
بَشِيرًا وَنَذِيرًا إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي السَّمَاءِ سَبْعَةَ أَبْوَابٍ بَابُ التَّوْبَةِ وَبَابُ الرَّحْمَةِ وَبَابُ
التَّفَضُّلِ وَبَابُ الْإِحْسَانِ وَبَابُ الْجُودِ وَبَابُ الْكَرَمِ وَبَابُ الْعَفْوِ لَا يَجْمَعُ بَعَرَفَاتٍ أَحَدٌ إِلَّا
تَسَاهَلَ مِنْ هَذِهِ الْأَبْوَابِ وَآخَذَ مِنَ اللَّهِ هَذِهِ الْخِصَالِ فَإِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى مِائَةَ أَلْفٍ مَلَكٍ
مَعَ كُلِّ مَلَكٍ مِائَةُ وَعَشْرُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَلِلَّهِ مِائَةُ رَحْمَةٍ يُنْزِلُهَا عَلَى أَهْلِ عَرَفَاتٍ فَإِذَا انْصَرَفُوا
أَشْهَدَ اللَّهُ تِلْكَ الْمَلَائِكَةُ بَعَثُوا رِقَابَ أَهْلِ عَرَفَاتٍ فَإِذَا انْصَرَفُوا أَشْهَدَ اللَّهُ تِلْكَ الْمَلَائِكَةُ بَأَنَّهُ
أَوْجَبَ لَهُمُ الْجَنَّةَ وَيُنَادِي مُنَادٍ انْصَرِفُوا مَغْفُورًا لَكُمْ فَقَدْ أَرْضَيْتُمُونِي وَرَضِيتُ لَكُمْ قَالَ صَدَقْتَ
يَا مُحَمَّدُ: مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٢

﴿٦١٤﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَقِفُ النَّاسُ بِعَرَفَةَ يَدْعُونَ وَيرَغُبُونَ وَيَسْأَلُونَ اللَّهَ مِنْ كُلِّ فَضْلِهِ وَبِمَا قَدَرُوا عَلَيْهِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٧
١-٢-٣-٤-٥-٦-٧-عند المشعر والمزدلفة

﴿٦١٤﴾ إِبْجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ... وَ أَمَّا الْمَكَانُ...عِنْدَ الْمَشْعَرِ؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٤١٣﴾ فِي الدُّعَاءِ الْمَحْزُونِ أَشْرَكْنَا فِي صَالِحِ دُعَاءِ مَنْ دَعَاكَ بِمَنَى وَعِرْفَاتٍ وَمُزْدَلِفَةَ وَعِنْدَ قَبْرِ نَبِيِّكَ ﷺ وَعِنْدَ زَمْزَمَ وَالْمَقَامِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٥٣

﴿١٤٤﴾ فَإِذَا غَابَتِ الشَّمْسُ يَرْجِعْ إِلَى الْمُدْلِفَةِ فَبَاتَ بِهَا فَإِذَا أَصْبَحَ قَامَ عَلَى الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَ دَعَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٩٣

﴿٦١٤٥﴾ الصادق عليه السلام: فَلَمَّا أَصْبَحَ قَامَ عَلَى الْمَشْعَرِ فَدَعَا اللَّهَ بِكَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ؛ وسائل الشيعة
ج: ١١ ص: ٢٣٦

﴿٦١٤﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يُسْتَحَبُّ لِلصَّوْرَةِ أَنْ يَقِفَ عَلَى الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَيَطَّأَهُ بِرِجْلِهِ وَلَا يُجَاوِزَ الْحِيَاضَ لَيْلَةَ الْمُرْدَلَةِ وَيَقُولُ اللَّهُمَّ هَذِهِ جَمْعُ اللَّهِمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْمَعَ لِي فِيهَا جَوَامِعَ الْخَيْرِ اللَّهُمَّ لَا تُؤْسِنِي مِنَ الْخَيْرِ الَّذِي سَأَلْتُكَ أَنْ تَجْمَعَهُ لِي فِي قَلْبِي وَأَطْلُبُ إِلَيْكَ أَنْ تُعَرِّفَنِي

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

اوست بسیار توبه‌پذیر و مهربان. سپس پیامبر فرمود سوگند به آن کسی که مرا بحق بشیر و نذیر برانگیخته است که برای خدا بابی است در آسمان دنیا، که باب الرحمه، باب التوبه، باب الحاجات، باب التفضل، باب الاحسان، باب الجود، باب الکرام، باب العفوش نامند و هر که در این وقت در عرفات جمع آید مستحق این خصال گردد و خدای عزوجل را صدهزار فرشته است و با هر کدام صد و بیست‌هزار دیگر و برای خدا بر اهل عرفات رحمت است و چون برگردند، خداوند ملائکه خود را گواه گیرد که اهل عرفات از دوزخ به دور و بهشت بر آن‌ها واجب است و منادی حق فریاد کند: (ای اهل عرفات) آمرزیده شدید پس برگردید که مرا خشنود ساختند و من از شما خشنود و راضی هستم. یهودی عرض کرد: راست گفتی ای محمد، مرا از دهمین خبر ده، هفت خصلت که خدا در میان انبیا به تو داده و در میان امت‌ها به امت عطا فرموده؟ فرمود: خدای عزوجل به من فاتحة‌الکتاب و اذان و جماعت در مسجد و روز جمعه و چهار در سه نماز داده است و به امتم برای دردها و سفر رخصت داده و نماز بر میت و شفاعت برای اهل کبائر را بر امتم قرار داده، گفت: راست گفتی.

﴿۶۱۴۱﴾ مردم در عرفه می‌ایستند و تا غروب خورشید دعا می‌کنند و (در انجام عبادات) اشتیاق نشان می‌دهند و از تمام فضلش و از آنچه بر آن تواناست طلب و درخواست می‌کنند.

۷-۱-۲-۶-۴-۳- مشعر

﴿۶۱۴۲﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند... مشعر.
﴿۶۱۴۳﴾ ما را در دعا‌های شایسته کسانی که تو را در منی و عرفات و کنار قبر پیامبر و چاه زمزم و مقام ابراهیم می‌خوانند، شریک کن.
﴿۶۱۴۴﴾ وقتی خورشید غروب کرد به‌سوی مزدلفه برگرد و در آنجا شب را سپری کن، وقتی صبح شد در مشعرالحرام به پا برخیز و دعا کن.
﴿۶۱۴۵﴾ صبح که شد از بلندی‌های مشعر بالا رفت، با کلماتی خدا را خواند و خدا به او رو کرد و توبه‌اش را پذیرفت.

﴿۶۱۴۶﴾ برای صروره (کسی که حج اول اوست) مستحب است که مشعرالحرام را زیر گام بسپارد، و در آن وقوف کند. و در شب مزدلفه از آبگیرها دورتر نرود، و بگوید. خدایا! نام این موقف «جمع» است، پس همه عواملی که خیر را یکجا جمع می‌کند، در این سرزمین برای من جمع کن. خدایا! مرا از آن خیری که از تو مسئلت کردم تا آن را در فضای قلبم مجتمع سازی

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

مَا عَرَفْتَ أَوْلِيَاءَكَ فِي مَنْزِلِي هَذَا وَأَنْ تَقِينِي جَوَامِعَ الشَّرِّ وَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُخَيِّرَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ فَاَفْعَلْ فَإِنَّهُ بَلَّغَنَا أَنَّ أَبْوَابَ السَّمَاءِ لَا تُغْلَقُ تِلْكَ اللَّيْلَةَ لِأَصْوَاتِ الْمُؤْمِنِينَ لَهُمْ دَوَى كَدَوَى النَّحْلِ يَقُولُ اللَّهُ جَلَّ ثَنَاؤُهُ أَنَا رَبُّكُمْ وَأَنْتُمْ عِبَادِي أَذِيتُمْ حَقِّي وَحَقِّي عَلَى أَنْ أَسْتَجِيبَ لَكُمْ فَيَحْطُ اللَّهُ تِلْكَ اللَّيْلَةَ عَمَّنْ أَرَادَ أَنْ يَحْطَّ عَنْهُ ذُنُوبُهُ وَيَغْفِرَ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٦٨

٨-١-٢-٤-٣-٦-٣- المني

﴿١٤٧﴾ فِي الدُّعَاءِ الْمَخْرُوناَ شَرَكْنَا فِي صَالِحِ دُعَاءٍ مَنْ دَعَاكَ بِمَنِيَّ وَ عَرَفَاتٍ وَ مُزْدَلِفَةٍ وَ عِنْدَ قَبْرِ نَبِيِّكَ ﷺ وَ عِنْدَ زَمْرَمَ وَ الْمَقَامِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٥٣

﴿١٤٨﴾ الرِّسُولُ ﷺ: فَإِذَا فَرَعْتَ مِنَ الدَّيْحِ فَاتِ رَحْلَكَ وَ صَلِّ رُكْعَتَيْنِ وَ ادْعُ اللَّهَ وَ سَلِّ حَاجَتَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٣٦٧

١-٨-١-٢-٤-٣-٦-٣- عِنْدَ الْجَمَرَاتِ الثَّلَاثِ

﴿١٤٩﴾ إِبَاجَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَ الْحَالِ وَ الْمَكَانِ...وَ أَمَّا الْمَكَانُ...عِنْدَ الْجَمَرَاتِ الثَّلَاثِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿١٥٠﴾ السَّجَادَ ﷺ: دَعَوْتُ اللَّهَ سُبْحَانَهُ عِنْدَ الْمِيلِ وَ الْجَمَرَاتِ قَالَ نَعَمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ١٦٦

٢-٢-٤-٣-٦-٣- مَشَاهِدُ الْمُعْصومِينَ ﷺ

﴿١٥١﴾ فَأَسْتَوِدِعُكُمْ اللَّهَ وَ أَسْأَلُهُ بِكُمْ رِضَاهُ وَ دَاعٍ عَازِمٍ عَلَى الْعَوْدِ إِلَيْكُمْ مُتَأَسِّفٍ لِنَعْدْرِ الْمَقَامِ لَدَيْكُمْ وَ كَيْفَ لَا يَتَأَسَّفُ عَلَى فِرَاقِ مَشَاهِدِكُمْ الشَّرِيفَةِ الْمُعْظَمَةِ وَ بَقَاعِ قُبُورِكُمُ الْمُبَارَكَةِ الْمُكْرَمَةِ وَ فِيهَا يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٠٤

﴿١٥٢﴾ وَ دَاعٍ لِسَائِرِ الْأَئِمَّةِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا سَادَةَ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَيْمَةَ الْمُتَّقِينَ وَ أَعْلَامَ الْمُهْتَدِينَ وَ وَرَثَةَ النَّبِيِّينَ وَ سَلَالَةَ الْمُرْسَلِينَ وَ قُدُوةَ الصَّالِحِينَ وَ حُجَجَ اللَّهِ عَلَى الْعَالَمِينَ قَدْ أَنْ لَكُمْ مِنِّي الْوَدَاعُ وَ حَانَ التَّعْجِيلُ لَهُ وَ الْإِسْرَاعُ لَا مِنْ سَأَمٍ لَكُمْ وَ لَا مَلَلٍ لِلْمَقَامِ عِنْدَكُمْ لَكِنْ لِأَسْبَابٍ مَانِعَةٍ وَ مُلِمَّاتٍ عَنِ الْإِقَامَةِ دَافِعَةٍ يَتَضَحُّ لَهَا الْإِعْتِذَارُ وَ يَتَعَذَّرُ مَعَهَا اللَّبْثُ وَ الْقَرَارُ فَأَسْتَوِدِعُكُمْ اللَّهَ وَ أَسْأَلُهُ بِكُمْ رِضَاهُ وَ دَاعٍ عَازِمٍ عَلَى الْعَوْدِ إِلَيْكُمْ مُتَأَسِّفٍ لِنَعْدْرِ الْمَقَامِ لَدَيْكُمْ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

نومید مساز، از تو می‌خواهم که هرآنچه در این منزل به اولیای شانسندی، به من بشناسانی، و مرا از همه عواملی که شر را یکجا جمع می‌کند، نگه دار. و اگر خواستی آن شب را احیا بداری چنین کن که درهای آسمان در آن شب برای صدای مؤمنین بسته نمی‌شود و ایشان را همه‌ای است همچون همه زنبور عسل، خدای عزوجل می‌فرماید: «من پروردگار شمایم، و شما بندگان من هستید، شما حق مرا ادا کردید، و شایسته است که دعای شما را اجابت کنم.» پس در آن شب گناهان هر که را بخواهد فرومی‌ریزد، و هر کس را اراده کند می‌آمزد.

۸-۱-۲-۴-۶-۳- منی

﴿۶۱۴۷﴾ ما را در دعا‌های شایسته کسانی که تو را در منی و عرفات و کنار قبر پیامبر و چاه زمزم و مقام ابراهیم می‌خوانند، شریک کن.

﴿۶۱۴۸﴾ هرگاه از ذبح کردن فارغ شدی به محل اقامت برگرد و دو رکعت نماز به جا آور و خدا را بخوان و حاجت را بخواه.

۱-۸-۱-۲-۴-۶-۳- کنار جمرات

﴿۶۱۴۹﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان مرتبط است، اما مکان مانند... نزدیک جمرات سه‌گانه.

﴿۶۱۵۰﴾ خداوند پاک و منزّه را در نزد مکان میل و جمرات خواندی و خداوند پاسخ داد: بله.

۲-۲-۴-۶-۳- حرم معصومین علیهم‌السلام

﴿۶۱۵۱﴾ من شما را به خدا می‌سپارم و رضایت او را برایتان خواهانم. خدانگهدار و به امید بازگشت به سویتان. در کمال تأسف از اینکه نتوانستم نزدتان بمانم، و چگونه برای دوری از این مکان‌های شریف و دارای عظمت، و بارگاه‌های قبور متبرک و باکرامت شما تأسف نخورم؛ حال آنکه در چنین مکان‌هایی است که دعا مستجاب می‌شود.

﴿۶۱۵۲﴾ وداع برای امامان دیگر علیهم‌السلام، سلام بر شما سروران مؤمنان و پیشوایان متقیان و نشانه‌های بزرگ هدایت و وارثان پیامبران و اولاد فرستادگان و اسوه و الگوی صالحان و حجت‌های خداوند بر جهانیان. زمان وداع با شما رسیده و وقت با شتاب رفتن فرا رسیده است، و البته تعجیل در رفتن به‌خاطر خسته شدن از شما و یا ماندن در این مکان نیست، بلکه به دلیل موانع اقامت و حوادث روزگار است که با وجود آن، عذر رفتن پذیرفته است، درنگ و ثبات مشکل است؛ من شما را به خدا می‌سپارم و رضایت او را برایتان می‌خواهم. شما را به خدا می‌سپارم به امید بازگشت به سویتان. در کمال تأسف از اینکه نتوانستم نزدتان بمانم، و چگونه برای دوری از

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

كَيْفَ لَا يَتَأَسَّفُ عَلَى فِرَاقِ مَشَاهِدِكُمْ الشَّرِيفَةِ الْمُعْظَمَةِ وَبِقَاعِ قُبُورِكُمُ الْمُبَارَكَةِ الْمُكْرَمَةِ وَفِيهَا
سُتَحَابُ الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٠٤

﴿٦١٥٣﴾ اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَقَامِي فِي هَذَا الْمَشْهَدِ الْمُقَدَّسِ الْمُطَهَّرِ مَقَامَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛ بَحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٩٩ ص:

۲.۳

﴿٦١٥٤﴾ الباقِرُ (عليه السلام) لَا دَعَا بِهِ أَحَدٌ مِنْ شِيعَتِنَا عِنْدَ قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَوْ عِنْدَ قَبْرِ أَحَدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ (عليهم السلام) إِلَّا رَفَعَ دَعَاؤُهُ فِي دَرَجٍ مِنْ نُورٍ وَطُبِعَ عَلَيْهِ بِخَاتَمِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وآله) وَكَانَ مَحْفُوظاً كَذَلِكَ حَتَّى يُسَلَّمَ إِلَى قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ (عليهم السلام) فَيَلْقَى صَاحِبَهُ بِالْبُشْرَى وَالتَّحِيَّةِ وَالْكَرَامَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢٦٦

﴿٦١٥﴾ يُسْتَحَبُّ الْجَمَاعُ وَالِدُعَاءُ عِنْدَ مَشَاهِدِ الْأَيَّامِ؛ روضة الواعظين ج: ٢ ص: ٣٥١

۱-۲-۲-۶-۴-۶-۳- مَسْجِدُ النَّبِيِّ ﷺ

١-١-٢-٢-٤-٤-٦-٣-عند القبر

﴿٦١٥٦﴾ اللَّهُمَّ هَذَا مَقَامُ نَبِيِّكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ جَعَلْتَهُ رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ جَنَّتِكَ وَ شَرَّفْتَهُ عَلَى بَقَاعِ أَرْضِكَ بِرَسُولِكَ وَفَضَّلْتَهُ بِهِ وَعَظَّمْتَ حُرْمَتَهُ وَأَظْهَرْتَ جَلَالَتَهُ وَأَوْجَبْتَ عَلَى عِبَادِكَ التَّبَرُّكَ بِالصَّلَاةِ وَالِدُّعَاءِ فِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ١٦٤

﴿٦١٥٧﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِذَا فَرَعْتَ مِنَ الدَّعَاءِ عِنْدَ قَبْرِ النَّبِيِّ ﷺ فَأَنْتِ الْمُنْبِرُ؛ الْكَافِي ج: ٢ ص:

৫৫৩

﴿٦١٥٨﴾ فِي الدُّعَاءِ الْمَخْرُوجِ نَاشِرِكُنَا فِي صَالِحِ دُعَاءٍ مِّنْ دَعَاكَ...عِنْدَ قَبْرِ نَبِيِّكَ ﷺ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ

ج: ۹۵ ص: ۲۵۳

﴿٦١٥٩﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِنْ كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ فَاجْعَلْ قَبْرَ النَّبِيِّ ﷺ خَلْفَ كَفَيْكَ وَاسْتَقْبِلْ

الْقِبْلَةَ وَارْفَعْ يَدَيْكَ وَاسْأَلْ حَاجَتَكَ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٥٥٠

﴿٦١٠﴾ الْكَافِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقِفُ عَلَى قَبْرِ النَّبِيِّ ﷺ فَيَسْلِمُ عَلَيْهِ وَيَشْهَدُ لَهُ بِالْبَلَاغِ وَيَدْعُو بِمَا

حَضَرَهُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٥٥١

۲-۱-۲-۲-۶-۴-۶-۳-عِنْدَ مَقَامِ النَّبِيِّ ﷺ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

این مکان‌های شریف و دارای عظمت، و بارگاه‌های قبور متبرک و باکرامت شما تأسف نخورم؛ و در این مکان‌هاست که دعا مستجاب می‌شود.

﴿۶۱۵۳﴾ خدایا! جایگاهم را در این مکان مقدس و پاک، جایگاه اجابت دعا قرار بده.

﴿۶۱۵۴﴾ هر که از شیعیان ما این زیارت و دعا را نزد قبر امیرالمؤمنین یا یکی از ائمه معصومین علیهم‌السلام بخواند، ملائکه این دعا را بالا برند در نامه‌ای از نور با مهر پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم و هریک از امامان علیهم‌السلام که بر آن بزنند و هریک قبول فرمایند تا تسلیم حضرت صاحب‌الزمان علیه‌السلام کنند، و در روز قیامت، این دعا به استقبال آن مؤمن بشتابد با بشارت‌های نامتناهی و سلام و تحیت فراوان و کرامت‌ها و نعمت‌های بی‌پایان ان‌شاءالله تعالی.

﴿۶۱۵۵﴾ مستحب است کنار مشاهد ائمه، اجتماع و دعا کنیم.

۱-۲-۲-۶-۴-۳- مسجدالنبی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم

۱-۲-۲-۶-۴-۳- کنار قبر

﴿۶۱۵۶﴾ خدایا! این مقام و جایگاه پیامبر و برگزیده تو از میان آفریدگانت است که آن را بوستانی از بوستان‌های بهشت قرار داده‌ای و به آن قطعه از سرزمینت با فرستادن پیامبرت شرافت و فضیلت دادی. و حرمت آن را بزرگ، و عظمت و شکوهش را آشکار ساختی و در مقابل نماز و دعا در آن تبرک را بر بندگان واجب کردی.

﴿۶۱۵۷﴾ هرگاه از خواندن دعا کنار قبر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم فارغ شدی، نزدیک منبر برو.

﴿۶۱۵۸﴾ خدایا! ما را در دعای خیر کسی که تو را کنار قبر پیامبرت صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم می‌خواند شریک گردان.

﴿۶۱۵۹﴾ اگر حاجتی داری قبر مطهر نبی اکرم را پشت‌سر قرار بده و رو به قبله بایست و دو دستت را بلند کن و سپس حاجتت را از خدا بخواه.

﴿۶۱۶۰﴾ نزدیک قبر نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم می‌ایستادند، ابتدا به آن جناب سلام می‌دادند و پس از آن به رساندن پیام توسط پیامبر شهادت بدهد، یعنی می‌فرمودند: اشهد انک قد بلغت رسالات ربک: و به‌دنبالش به آنچه صلاح و صواب می‌دانستند دعا می‌فرمودند.

۱-۲-۲-۶-۴-۳- کنار مقام پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦١٤١﴾ الصادق عليه السلام: وَ الْيَوْمَ الثَّانِي عِنْدَ اسْطُوَانَةِ التَّوْبَةِ وَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عِنْدَ مَقَامِ النَّبِيِّ ﷺ مُقَابِلَ اسْطُوَانَةِ الْكَثِيرَةِ الْخُلُقِ فَتَدْعُو اللَّهَ عِنْدَهُنَّ لِكُلِّ حَاجَةٍ، الكافي ج: ٤ ص: ٥٥٨
٣-١-٢-٢-٤-٤-٣-٣ عِنْدَ اسْطُوَانَةِ التَّوْبَةِ، وَ اسْطُوَانَتَيْنِ آخَرَ

﴿٦١٤٢﴾ الصادق عليه السلام: صُمُّ الْأَرْبَعَاءِ وَ الْخَمِيسِ وَ الْجُمُعَةِ وَ صَلِّ لَيْلَةَ الْأَرْبَعَاءِ وَ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ عِنْدَ اسْطُوَانَةِ الَّتِي تَلِي رَأْسَ النَّبِيِّ ﷺ وَ لَيْلَةَ الْخَمِيسِ وَ يَوْمَ الْخَمِيسِ عِنْدَ اسْطُوَانَةِ أَبِي لُبَابَةَ وَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ وَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عِنْدَ اسْطُوَانَةِ الَّتِي تَلِي مَقَامَ النَّبِيِّ ﷺ وَ ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءَ، الكافي ج: ٤ ص: ٥٥٨

﴿٦١٤٣﴾ الصادق عليه السلام: فَصَلِّ مَا بَيْنَ الْقَبْرِ وَ الْمَنْبَرِ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ عِنْدَ اسْطُوَانَةِ الَّتِي تَلِي الْقَبْرَ فَتَدْعُو اللَّهَ عِنْدَهَا وَ تَسْأَلُهُ كُلَّ حَاجَةٍ تُرِيدُهَا فِي آخِرَةِ أَوْ دُنْيَا، الكافي ج: ٤ ص: ٥٥٨
﴿٦١٤٤﴾ الصادق عليه السلام: وَ الْيَوْمَ الثَّانِي عِنْدَ اسْطُوَانَةِ التَّوْبَةِ وَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عِنْدَ مَقَامِ النَّبِيِّ ﷺ مُقَابِلَ اسْطُوَانَةِ الْكَثِيرَةِ الْخُلُقِ فَتَدْعُو اللَّهَ عِنْدَهُنَّ لِكُلِّ حَاجَةٍ، الكافي ج: ٤ ص: ٥٥٨
٣-١-٢-٢-٤-٤-٣-٣ بَيْنَ الْقَبْرِ وَ الْمَنْبَرِ

﴿٦١٤٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ الْعَدُوَّ فَصَلِّ بَيْنَ الْقَبْرِ وَ الْمَنْبَرِ رُكْعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعَ رُكْعَاتٍ وَ إِنْ شِئْتَ فَفِي بَيْتِكَ وَ اسْأَلِ اللَّهَ أَنْ يُعِينَكَ وَ خُذْ شَيْئاً مِمَّا تَيْسَّرُ فَتَصَدَّقْ بِهِ عَلَى أَوَّلِ مَسْكِينٍ تَلْقَاهُ، وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٤١

٣-١-٢-٢-٤-٤-٣-٣ مَقَامُ جَبْرِئِيلَ عليه السلام
﴿٦١٤٦﴾ الصادق عليه السلام: سُئِلَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام عَنْ مَقَامِ جَبْرِئِيلَ فَقَالَ تَحْتَ الْمِيزَابِ الَّذِي إِذَا خَرَجْتَ مِنْ الْبَابِ الَّذِي يُقَالُ لَهُ بَابُ فَاطِمَةَ عليها السلام بِحِيَالِ الْبَابِ وَ الْمِيزَابِ فَوْقَكَ وَ الْبَابُ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِكَ فَإِنْ قَدَرْتَ أَنْ تُصَلِّيَ فِيهِ رُكْعَتَيْنِ مُنْدُوباً فَافْعَلْ فَإِنَّهُ لَا يَدْعُو أَحَدٌ هُنَاكَ إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ١٩٦

﴿٦١٤٧﴾ إِنْتِ مَقَامُ جَبْرِئِيلَ إِلَى قَوْلِهِ وَ ذَلِكَ مَقَامٌ لَا تَدْعُو فِيهِ حَائِضٌ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ إِلَّا رَأَتْ الطُّهْرَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ١٤٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۱۶﴾ و روز دوم نزد ستون توبه و روز جمعه نزد مقام پیامبر ﷺ در مقابل ستون خوشبو، خداوند را برای تمام حاجت‌ها بخوانند.

۳-۱-۲-۲-۶-۴-۳- کنار ستون توبه و دو ستون دیگر

﴿۶۱۶﴾ سه روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیر و شب چهارشنبه و روز چهارشنبه نزد ستونی که نزدیک سر پیامبر خدا ﷺ است نماز بخوان و شب و روز پنجشنبه نزدیک ستون توبه (ستون ابی‌لبابه) نماز بگذار و شب و روز جمعه در کنار مقام نبی اکرم ﷺ برو و نماز بخوان و با این دعا خدا را بخوان.

﴿۶۱۶﴾ پس روز چهارشنبه بین قبر پیامبر و منبر نزد ستونی که در جوار قبر است نمازی به جا آور و خداوند را بخوان و تمام حاجت‌های دنیوی و اخروی‌ات را از او بخواه.

﴿۶۱۶﴾ و روز دوم نزد ستون توبه و روز جمعه نزد مقام پیامبر ﷺ در مقابل ستون خوشبو، خداوند را برای تمام حاجت‌ها بخوانند.

۴-۱-۲-۲-۶-۴-۳- بین قبر و منبر

﴿۶۱۶﴾ هرگاه قصد حرکت به سوی دشمنی را داشتی، میان قبر و منبر پیامبر خدا ﷺ دو رکعت یا چهار رکعت نماز بخوان، و اگر خواستی می‌توانی در خانه‌ات نماز بخوانی (وقتی در مدینه نیستی)، و از خداوند درخواست کن که تو را یاری کند، و هرچه توانستی بردار و به اولین مستمندی که به او برخوردی صدقه بده.

۵-۱-۲-۲-۶-۴-۳- مقام جبرئیل

﴿۶۱۶﴾ از امام صادق علیه‌السلام درباره مقام جبرئیل پرسیده شد، پس فرمودند: زیر ناودانی است که مقابل دری است که به آن باب فاطمه گویند و ناودان بالای سرت و در پشت است، اگر توانستی در آنجا دو رکعت نماز با حالت زاری بخوانی این کار را بکن که هرکس اینجا دعا کرده دعایش مستجاب شده است.

﴿۶۱۶﴾ به مقام جبرئیل برو که آن جایگاهی است که در آن زن حائض رو به قبله دعا نمی‌کند مگر اینکه پاک شود.

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲-۲-۲-۴-۳- حرم امیرالمؤمنین علیه السلام

﴿۶۱۶۸﴾ وقتی که زیارت کننده امیرالمؤمنین علیه السلام دعا کند، درهای آسمان گشاده می شود، پس از خیر غافل نباش.

﴿۶۱۶۹﴾ همانا دعای زائر آن حضرت مستجاب است و در وقت زیارت آن حضرت درهای آسمان گشوده می شود؛ پس از این همه خیر و کرامات به خواب غفلت نرو و بی توجه نباش.

﴿۶۱۷۰﴾ پیشوایی ما بر اهالی شهرها عرضه گردید، ولی هیچ کدام همانند کوفیان نپذیرفتند و این از آن رو بود که مقبره علی علیه السلام در آن شهر است و در کنار آن مقبره دیگری است - یعنی مقبره امام حسین علیه السلام - و هیچ زیارت کننده ای نباشد که بر مقبره اش برود و دو رکعت و یا چهار رکعت نماز در کنار مقبره اش گزارد، پس آنگاه از خداوند درخواستی کند جز آنکه خداوند درخواستش را برآورده کند و هر روز هزار فرشته گرداگرد او می گردند.

﴿۶۱۷۱﴾ سیس شش رکعت نماز برای امیرالمؤمنین بخوان، دو رکعت نماز زیارت و همچنین دو رکعت برای آدم و دو رکعت برای نوح و خداوند را بسیار بخوان، اگر خدا بخواهد مستجاب می شود.

﴿۶۱۷۲﴾ با آن حضرت رفتیم به یک موضعی که خودشان می دانستند و فرمودند که مرکب را ببند. بعد از آن دست به دعا برداشتند و بعد از آن دعایی خواندند که فهمیدم و تعلیم من کردند و فرمودند که ای یونس! می دانی که این موضع کجاست؟ گفتم: فدای تو گردم! نمی دانم. این قدر می دانم که در صحرایم. فرمودند که این قبر حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام است؛ او و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله یکدیگر را ملاقات می کنند تا روز قیامت.

﴿۶۱۷۳﴾ اگر می خواهی روز یا شب را آنجا بمانی، پس برخیز و به نماز و زیارت و حمد و تسبیح و تکبیر و تهلیل و یاد خدا و تلاوت قرآن و دعا و درخواست آمرزش، زیاد پرداز.

﴿۶۱۷۴﴾ هر که از شیعیان ما این زیارت و دعا را نزد قبر امیرالمؤمنین یا یکی از ائمه معصومین علیهم السلام بخواند، ملائکه این دعا را بالا برند در نامه ای از نور با مهر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و هریک از امامان علیهم السلام که بر آن بزنند و هریک قبول فرمایند تا تسلیم حضرت صاحب الزمان علیه السلام کنند، و در روز قیامت، این دعا به استقبال آن مؤمن بشتابد با بشارت های نامتناهی و سلام و تحیت فراوان و کرامت ها و نعمت های بی پایان ان شاء الله تعالی.

﴿۱۷۱۵﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿١٧٥﴾ وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ مَوْضِعُ مَسْأَلَةٍ وَ أَكْثَرُ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ فَإِنَّهُ مَوْضِعُ مَغْفِرَةٍ وَ اسْأَلِ الْخَوَاصِجَ فَإِنَّهُ مَقَامُ إِجَابَةٍ وَ كُلَّمَا صَلَّيْتَ صَلَاةً فَرَضًا كَانَتْ أَوْ نَفْلًا مُدَّةً مَقَامِكَ بِمَشْهَدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢٨٩

﴿١٧٦﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنْ أَلَّاهُ عَزَّ اسْمُهُ عَرَضَ وَلَايَتِنَا عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ وَالْأَمْصَارِ فَلَمْ يَقْبَلْهَا قَبُولَ أَهْلِ الْكُوفَةِ وَ إِنْ إِلَى جَانِبِهِمْ لَقَبْرًا مَا لَقِيَهُ مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَ أَجَابَ دَعْوَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢١٢

﴿١٧٧﴾ الباقر عليه السلام: إِنْ وَلَايَتِنَا عَرَضَتْ عَلَى أَهْلِ الْأَمْصَارِ فَلَمْ يَقْبَلْهَا قَبُولَ أَهْلِ الْكُوفَةِ شَيْءٌ وَ ذَلِكَ أَنَّ قَبْرَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فِيهِ وَ إِنْ إِلَى لِرِزْقِهِ لَقَبْرًا آخَرَ يَعْنِي قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ مَا مِنْ آتٍ أَتَاهُ يُصَلِّي عِنْدَهُ رُكْعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعًا ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ حَاجَتَهُ إِلَّا قَضَاهَا لَهُ وَ إِنَّهُ لَيُخَفِّفُهُ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفُ مَلَكٍ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥١٨

٣-٢-٢-٤-٤-٣- البقيع

﴿١٧٨﴾ ثُمَّ صَلِّ لِكُلِّ إِمَامٍ رُكْعَتَيْنِ وَ ادْعُ بِمَا نَحِبُ فَإِنَّهُ مَوْضِعُ إِجَابَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص:

٢١١

﴿١٧٩﴾ فَإِذَا أَرَدْتَ وَدَاعَهُمْ عليه السلام فَقُلِ السَّلَامُ عَلَى أَيْمَةِ الْهُدَى وَ رَحْمَةِ اللَّهِ وَ بَرَكَاتِهِ اسْتَوْدِعْكُمْ اللَّهُ وَ أَقْرَأْ عَلَيْكُمْ السَّلَامَ آمَنًا بِاللَّهِ وَ بِالرَّسُولِ وَ بِمَا جِئْتُمْ بِهِ وَ دَلَّيْتُمْ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ثُمَّ ادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢٠٦

٣-٢-٢-٤-٤-٣- عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام

﴿١٨٠﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَزُرْهُ وَ أَنْتَ حَزِينٌ مَكْرُوبٌ شِعْثٌ مُغْبَرٌ جَائِعٌ عَطْشَانٌ وَ سَلِّهِ الْخَوَاصِجَ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٥٨٧

﴿١٨١﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: إِنْ الرَّجُلَ لِيَخْرُجَ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَلَهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ بِأَوَّلِ خُطْوَةٍ مَغْفِرَةٌ لِدُنُوبِهِ ثُمَّ لَمْ يَزَلْ يَقْدَسُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَأْتِيَهُ فَإِذَا أَتَاهُ نَاجَاهُ اللَّهُ وَ قَالَ عَبْدِي سَلْنِي أُعْطِكَ وَ ادْعُنِي أُجِبَكَ اطْلُبْ شَيْئًا أُعْطِكَ سَلْنِي حَاجَةً أَقْضِيهَا لَكَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤

ص: ٤٢٠

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿١٨٢٤﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ الصادق عليه السلام مَرَضَ فَأَمَرَ مَنْ عِنْدَهُ أَنْ يَسْتَأْجِرُوا لَهُ أَجِيرًا يَدْعُو لَهُ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَوَجَدُوا رَجُلًا فَقَالُوا لَهُ ذَلِكَ فَقَالَ أَنَا أَمْضِي وَلَكِنَّ الْحُسَيْنَ إِمَامٌ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ وَهُوَ إِمَامٌ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ فَرَجَعُوا إِلَى الصَّادِقِ عليه السلام وَآخَبُوهُ فَقَالَ هُوَ كَمَا قَالَ وَلَكِنْ أَمَا عَرَفَ أَنَّ لِلَّهِ تَعَالَى بَقَاعًا يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ فَيُتْلَى الْبَقْعَةُ مِنْ تِلْكَ الْبَقَاعِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٣٧

﴿١٨٢٣﴾ الباقر عليه السلام: أَنَّ اللَّهَ عَوَّضَ الْحُسَيْنِ عليه السلام مِنْ قَتْلِهِ أَرْبَعَ خِصَالٍ جَعَلَ الشِّفَاءَ فِي تَرْبِيَّتِهِ وَاجِبَةَ الدُّعَاءِ تَحْتَ قَبْرِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٣٧

﴿١٨٢٤﴾ الهادي عليه السلام: إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بَقَاعًا يُحِبُّ أَنْ يَدْعَى فِيهَا فَيَسْتَجِيبَ لِمَنْ دَعَاهُ وَالْحَائِزُ مِنْهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٤٦

﴿١٨٢٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ مَلَائِكَةَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الْحَفَظَةِ تَحْضُرُ الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ بِالْحَائِزِ فَصَافِحُهُمْ فَلَا يُجِيبُونَهَا مِنْ شِدَّةِ الْبُكَاءِ فَيَنْتَظِرُونَهُمْ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ وَحَتَّى يُنْزِلَ الْفَجْرُ ثُمَّ يَكَلِّمُونَهُمْ وَيَسْأَلُونَهُمْ عَنْ أَشْيَاءَ مِنْ أَمْرِ السَّمَاءِ فَأَمَّا مَا بَيْنَ هَذَيْنِ الْوَقْتَيْنِ فَإِنَّهُمْ لَا يَنْطِقُونَ وَلَا يَفْتَرُونَ عَنِ الْبُكَاءِ وَالدُّعَاءِ وَلَا يَسْغَلُونَهُمْ فِي هَذَيْنِ الْوَقْتَيْنِ عَنْ أَصْحَابِهِمْ فَإِنَّهُمْ شُغْلُهُمْ بِكُمْ إِذَا نَظَفْتُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ٢٢٤

﴿١٨٢٦﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ وَلَابِتَنَا عُرِضَتْ عَلَى أَهْلِ الْأَمْصَارِ فَلَمْ يَقْبَلْهَا قَبُولَ أَهْلِ الْكُوفَةِ شَيْءٌ وَذَلِكَ أَنَّ قَبْرَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فِيهِ وَإِنْ إِلَى لِزْقِهِ لَقَبْرًا آخَرَ يَعْنِي قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَمَا مِنْ آتٍ آتَاهُ يُصَلِّي عِنْدَهُ رُكْعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعًا ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ حَاجَتَهُ إِلَّا قَضَاهَا لَهُ وَإِنَّهُ لَيُخَفِّهُ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفُ مَلَكٍ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥١٨

﴿١٨٢٧﴾ الصادق عليه السلام: ثُمَّ ضَعُ خَدَّكَ الْأَيْمَنَ عَلَى الْقَبْرِ مَرَّةً وَالْأَيْسَرَ مَرَّةً وَالْحَفَّ فِي الدُّعَاءِ وَالمَسْأَلَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٨٠

﴿١٨٢٨﴾ الصادق عليه السلام: ثُمَّ عُدَّ إِلَى عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَأَكْثَرَ مِنَ الدُّعَاءِ لَكَ وَلِأَهْلِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِإِخْوَانِكَ فَإِنَّ مَشْهَدَهُ لَا تُرَدُّ فِيهِ دَعْوَةٌ دَاعٍ وَلَا سُؤَالٌ سَائِلٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٠٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۱۸۲﴾ بر امام صادق علیه السلام مرضی عارض شد، آن حضرت به نزدیکانش امر کرد که فردی را اجیر کنند تا برود نزد قبر امام حسین علیه السلام و برایش دعا کند؛ مردی را یافتند و ماجرا را برایش بازگو کردند، آن مرد گفت: من می‌روم ولی اینکه امام حسین علیه السلام امامی است که طاعتش واجب است و او (یعنی امام صادق علیه السلام) نیز امامی است که طاعتش واجب است، پس این کار چه معنا دارد؟ (یعنی فرقی بین این دو امام نیست، پس چرا برای شفای این امام، نزد آن امام بروم و دعا کنم؟) آن فرد به خانه برگشت و مطلب را خدمت امام عرض کرد، حضرت فرمود: سخن این مرد درست است (که فرقی بین دو امام نیست) اما ندانسته است که خداوند متعال سرزمین‌هایی دارد که در آنجا دعا مستجاب می‌شود و حرم حضرت سیدالشهدا - علیه السلام - از آن‌هاست.

﴿۶۱۸۳﴾ خداوند در عوض قتل حسین علیه السلام چهار خصلت عطا کرده است: - شفا را در تربتش - اجابت دعا را زیر گنبدش قرار داد.

﴿۶۱۸۴﴾ خداوند متعال محل‌ها و مواضعی دارد که می‌خواهد در آن مکان‌ها خوانده شود تا دعای دعاکننده را مستجاب فرماید و حائر (قبر حسین علیه السلام) از جمله این مواضع می‌باشد.

﴿۶۱۸۵﴾ ملائکه شبانه‌روزی که حافظ مردم و موجودات هستند نزد آن ملائکه‌ای که در حائر امام حسین می‌باشند می‌آیند و با آنان مصافحه می‌کنند. ولی ایشان از شدت گریه جوابشان را نمی‌گویند. آنان در انتظار تکلم ایشان هستند تا زوال آفتاب و روشن شدن طلوع فجر. سپس راجع به موضوعی از امر آسمان جويا می‌شوند. آنان مابین زوال آفتاب و طلوع فجر سخن نمی‌گویند و از گریه و دعا خسته نمی‌شوند و در آن دو وقت از یاران خود روگردان نخواهند شد. زیرا هروقت شما سخن بگویید متوجه شما هستند.

﴿۶۱۸۶﴾ پیشوایی ما بر اهالی شهرها عرضه گردید، ولی هیچ‌کدام همانند کوفیان نپذیرفتند و این از آن‌رو بود که مقبره علی علیه السلام در آن شهر است و در کنار آن مقبره دیگری است - یعنی مقبره امام حسین علیه السلام - و هیچ زیارت‌کننده‌ای نباشد که بر مقبره‌اش برود و دو رکعت و یا چهار رکعت نماز در کنار مقبره‌اش گزارد، پس آنگاه از خداوند درخواستی کند جز آنکه خداوند درخواستش را برآورده کند و هر روز هزار فرشته گرداگرد او می‌گردند.

﴿۶۱۸۷﴾ سپس یک‌بار گونه راست را بر قبر بگذارد و یک‌بار دیگر گونه چپ را و در دعا و درخواست خود پافشاری کن.

﴿۶۱۸۸﴾ بعد بالای سر امام حسین علیه السلام حاضر شو و بسیار برای خودت و خانواده و پدر و مادرت و برادرانت دعا کن، پس جایگاه آن امام هیچ دعایی و هیچ درخواستی را رد نمی‌کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿١٨٩﴾ خَرَجْتُ ذَاتَ سَنَةٍ إِلَى زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) فِي جَمَاعَةٍ فَلَمَّا كُنَّا عَلَى فَرَسَيْنِ مِنَ الْمَشْهَدِ أَوْ أَكْثَرَ أَصَابَ رَجُلًا مِنَ الْجَمَاعَةِ الْفَالِجُ وَصَارَ كَأَنَّهُ قِطْعَةُ لَحْمٍ قَالَ وَجَعَلَ يُنَاشِدُنَا بِاللَّهِ أَنْ لَا نُخْلِيَهُ وَأَنْ نَحْمِلَهُ إِلَى الْمَشْهَدِ فَقَامَ عَلَيْهِ مَنْ يُرَاعِيهِ وَيَحَافِظُهُ عَلَى الْبَهِيمَةِ فَلَمَّا دَخَلْنَا الْحَضْرَةَ وَضَعْنَاهُ عَلَى تَوْبٍ وَآخَذَ رَجُلَانِ مِنَّا طَرَفِي التَّوْبِ وَرَفَعْنَاهُ عَلَى الْقَبْرِ وَكَانَ يَدْعُو وَيَضْرَعُ وَيَبْكِي وَيَبْتَهِلُ وَيُقْسِمُ عَلَى اللَّهِ بِحَقِّ الْحُسَيْنِ أَنْ يَهَبَ لَهُ الْعَافِيَةَ قَالَ فَلَمَّا وُضِعَ التَّوْبُ عَلَى الْأَرْضِ جَلَسَ الرَّجُلُ وَمَشَى وَكَانَ نَشِيطًا مِنْ عِقَالٍ؛ بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ٢٠٨

﴿١٩٠﴾ السَّلَامُ عَلَى مَنْ الْإِجَابَةُ تَحْتَ قَبْتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٣٣

﴿١٩١﴾ الشِّفَاءُ فِي تَرْبِيَتِهِ وَالْإِجَابَةُ تَحْتَ قَبْتِهِ وَالْأَيْمَةُ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ؛ المناقب ج: ٤ ص: ٨٢

﴿١٩٢﴾ عُدُّ إِلَى عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) وَأَكْثَرُ مِنَ الدُّعَاءِ لَكَ وَلِأَهْلِكَ وَلِوَلَدِكَ وَلِإِخْوَانِكَ فَإِنَّ مَشْهَدَهُ لَا تَرُدُّ فِيهِ دَعْوَةٌ؛ مصباح المتعجب ص: ٧٢٣

﴿١٩٣﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): فَإِذَا أَتَيْتَ بَابَ الْحَائِرِ فَكَبِّرْ أَرْبَعًا ثُمَّ امْشِ قَلِيلًا ثُمَّ كَبِّرْ أَرْبَعًا ثُمَّ أَتِ رَأْسَهُ فَقِفْ عَلَيْهِ فَكَبِّرْ أَرْبَعًا وَصَلِّ عِنْدَهُ وَسَلِّ اللَّهُ حَاجَتَكَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٢٤٠

﴿١٩٤﴾ الْبَاقِرُ (عليه السلام): فَالْيَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَعْمُومٌ وَلَا عَطْشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَتَقَرَّبَ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ (عليه السلام) إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَأَعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ وَغَفَرَ ذَنْبَهُ وَمَدَّ فِي عُمُرِهِ وَبَسَطَ فِي رِزْقِهِ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

﴿١٩٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): فَقَالَ إِنْ لِلَّهِ مَوَاطِنٌ يُحِبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهَا فَيَجِيبَ وَإِنْ حَائِرَ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) مِنْ تِلْكَ الْمَوَاطِنِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٥٧

﴿١٩٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): قُلْتُ لَهُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) مَا لَهُ مِنَ الْأَجْرِ وَالتَّوَابِ قَالَ يَا شُعَيْبُ مَا صَلَّيْتُ عِنْدَهُ أَحَدٌ وَدَعَا دَعْوَةً إِلَّا اسْتُجِيبَ عَاجِلَةً وَآجَلَةً؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٣٨

﴿١٩٧﴾ اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ لِي فِي هَذَا الْمَشْهَدِ الْمُعْظَمِ وَالْمَحَلِّ الْمَكْرَمِ ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا عَيْبًا إِلَّا سَتَرْتَهُ وَلَا غَمًّا إِلَّا كَشَفْتَهُ وَلَا رِزْقًا إِلَّا بَسَطْتَهُ وَلَا جَاهًا إِلَّا عَمَرْتَهُ وَلَا فَسَادًا إِلَّا أَصْلَحْتَهُ وَلَا أَمَلًا إِلَّا بَلَّغْتَهُ وَلَا دُعَاءً إِلَّا أَجَبْتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣٢٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۱۸۹﴾ یک سال من با گروهی برای زیارت امام حسین علیه السلام رفتم. هنگامی که به اندازه دو فرسخ یا بیشتر به مزار امام علیه السلام باقی مانده بود یکی از زوار فلج و گویا یک قطعه گوشت شد. وی ما را به خدا سوگند می داد که مبدا دست از وی برداریم، بلکه او را تا حرم امام حسین ببریم. یک شخصی او را بر پشت مال سواری ((گاو) حیوان سواری) مواظبت می کرد. هنگامی که به حضور امام حسین علیه السلام مشرف شدیم آن شخص را در میان یک پارچه نهادیم و دو طرف آن را گرفتیم و او را روی قبر مقدس امام گذاشتیم. وی همچنان دعا و تضرع و گریه می کرد و خدا را به حق امام حسین علیه السلام سوگند می داد که او را شفا دهد. موقعی که آن پارچه را روی زمین نهادند آن مرد نشست و راه افتاد و گویا از قید و بند رها شده باشد.

﴿۶۱۹۰﴾ درود و سلام بر کسی که اجابت (دعا) زیر قبه اوست.

﴿۶۱۹۱﴾ شفا در خاک پاک (تربت) او و اجابت دعا زیر قبه او و امامان از ذریه او هستند.

﴿۶۱۹۲﴾ نزد سر حسین علیه السلام بازگرد و بسیار برای خودت و خانواده و پدر و مادر و برادرانت دعا کن پس در آن جایگاه، دعا رد نمی شود.

﴿۶۱۹۳﴾ وقتی به در حائر رسیدی، چهار مرتبه تکبیر بگو، سپس اندکی حرکت کن، باز چهار بار تکبیر گفته بعد به طرف بالای سر حضرت برو و در آنجا بایست و سپس چهار مرتبه تکبیر بگو و نزد قبر نماز بخوان و از خداوند متعال حاجت خود را درخواست کن.

﴿۶۱۹۴﴾ حضرت حسین علیه السلام که صاحب کربلاست درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه دار بود، شهید شد و غصه دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و صاحب عیب و آفتی به زیارت آن حضرت نیاید و سپس نزد آن حضرت دعا کند و به واسطه آن جناب به خداوند تقرب جوید، مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته اش را عطا فرماید و گناهانش را آمرزیده و عمرش را طولانی نماید و روزی و رزقش را فراخ کند، پس ای صاحبان بصیرت عبرت بگیرید.

﴿۶۱۹۵﴾ فرمود: نزد خداوند مکان هایی است که دوست دارد در آنجا خوانده شود و اجابت کند، و از جمله این مکان ها در کنار مرقد سیدالشهدا علیه السلام می باشد.

﴿۶۱۹۶﴾ محضر مبارک آن حضرت عرض کردم: فدایت شوم ثواب و اجر کسی که به زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام برود چیست؟ حضرت فرمودند: ای شعیب احدی کنار قبر آن حضرت نمازی نمی خواند، مگر آنکه حق تعالی خواسته اش را در دنیا و آخرت برآورده می کند.

﴿۶۱۹۷﴾ خدایا! در این مکان با عظمت و تکریم شده هیچ گناهی بر من باقی نگذار، مگر اینکه آن را آمرزیده باشی، و نه اندوهی مگر اینکه برطرف فرموده، و نه ناراحتی و غمی مگر اینکه زدوده باشی، نه رزقی مگر اینکه وسعت داده باشی و نه جاه و مقامی مگر اینکه برابم آماده اش کنی، و نه فسادی مگر اینکه اصلاحش کنی، و نه آرزویی مگر اینکه مرا به آن برسانی، و نه دعایی مگر اینکه به منت و لطف خود برآورده کنی.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

﴿٦١٩٨﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ أَتَى قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَقَدْ وَصَلَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) وَوَصَلْنَا وَحَرَمْتُ غَيْبَتُهُ وَحَرَمَ لَحْمُهُ عَلَى النَّارِ وَأَعْطَاهُ اللَّهُ بِكُلِّ دِرْهَمٍ أَنْفَقَهُ عَشْرَةَ أَلْفِ مَدِينَةٍ لَهُ فِي كِتَابٍ مَحْفُوظٍ وَكَانَ اللَّهُ لَهُ مِنْ وَرَاءِ حَوَائِجِهِ وَحُفَظَ فِي كُلِّ مَا خَلَفَ وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهُ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ وَاجَابَهُ فِيهِ إِمَّا أَنْ يُعَجِّلَهُ وَإِمَّا أَنْ يُؤَخِّرَهُ لَهُ؛ كامل الزيارات ص: ١٢٧

﴿٦١٩٩﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام مَا لَهُ مِنَ الْأَجْرِ وَالثَّوَابِ قَالَ يَا شَعِيبُ مَا صَلَّيْتُ عَنْدهُ أَحَدٌ وَدَعَا دَعْوَةً إِلَّا اسْتَجِيبَ عَاجِلَةً وَآجِلَةً؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٣٨

﴿٦٢٠٠﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام مَاشِياً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ فَإِذَا أَتَيْتَ الْفُرَاتَ فَاغْتَسِلْ وَعَلِّقْ نَعْلَيْكَ وَامْشِ حَافِياً وَامْشِ مَشْيَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ فَإِذَا أَتَيْتَ بَابَ الْحَبِيرِ فَكَبِّرْ أَرْبَعاً ثُمَّ امْشِ قَلِيلاً ثُمَّ كَبِّرْ أَرْبَعاً ثُمَّ أَنْتِ رَأْسَهُ فَقِفْ عَلَيْهِ فَكَبِّرْ أَرْبَعاً وَصَلِّ عَنْدهُ وَاسْأَلِ اللَّهَ حَاجَتَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ١٤٢

﴿٦٢٠١﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ إِمَامٌ مِنْ قَبْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ عَلَى الْعِبَادِ غُفِرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ وَقَبِلَ شَفَاعَتُهُ فِي خَمْسِينَ مُذْنِباً وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَاجَةً عِنْدَ قَبْرِهِ إِلَّا قَضَاهَا لَهُ؛ تهذيب الأحكام ج: ٦ ص: ١٠٨

﴿٦٢٠٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام لِلَّهِ وَفِي اللَّهِ أَعْتَقَهُ مِنَ النَّارِ وَآمَنَهُ يَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٤٩٩

﴿٦٢٠٣﴾ الصادق عليه السلام: هِيَ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَمَنْ أَدْرَكَهَا أَوْ قَالَ شَهِدَهَا عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام يُصَلِّي عَنْدهُ رَكْعَتَيْنِ أَوْ مَا تيسَّرَ لَهُ وَسَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَاسْتَعَاذَ بِهِ مِنَ النَّارِ آتَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ وَأَعَاذَهُ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ وَكَذَلِكَ إِنْ سَأَلَ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ خَيْرٍ مَا فَرَّقَ وَقَضَى فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ وَأَنْ يَبْقِيَهُ مِنْ شَرٍّ مَا كَتَبَ فِيهَا أَوْ دَعَا اللَّهَ وَسَأَلَهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي أَمْرٍ لَا إِنْمَ فِيهِ رَجَوْتُ أَنْ يُؤْتَى سَوْلهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٦٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۱۹۸﴾ کسی که به زیارت قبر حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام برود محققاً به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و به ما اهل بیت احسان کرده و غیبتش جایز نبوده و گوشتش بر آتش حرام است و در مقابل هریک درهمی که انفاق کند خداوند متعال انفاق اهالی و سکنه ده هزار شهرهایی که در کتابش مضبوط و معلوم است را به او عطا می فرماید و به دنبال آن نیازهایش را برآورده می کند و آنچه را که از خود باقی گذارد، حق تعالی حافظ آنهاست و چیزی از خدا درخواست نمی کند مگر آنکه اجابتش می فرماید اعم از آنکه سریع و بدون مهلت نیازش را روا کرده یا با تأخیر و مهلت آن را برآورده کند.

﴿۶۱۹۹﴾ هرکس بر سر قبر شریف امام حسین علیه السلام برود چه اجر و ثوابی دارد؟ فرمود: ای شعیب هرکس آنجا نماز بخواند و دعا کند، خداوند دعای حال و آینده اش را برآورده کند.

﴿۶۲۰۰﴾ کسی که پیاده به زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام برود، خداوند متعال به هر قدمی که برمی دارد هزار حسنه برایش ثبت و هزار گناه از وی محو می فرماید و هزار درجه مرتبه اش را بالا می برد، سپس فرمودند: وقتی به فرات وارد شدی ابتدا غسل کن و کفش هایت را آویزان کن و پای برهنه راه برو و مانند بنده ذلیل راه برو و وقتی به دروازه حائر رسیدی چهار مرتبه تکبیر بگو سپس اندکی حرکت کن باز چهار بار تکبیر گفته، بعد به طرف بالای سر حضرت برو و در آنجا بایست و سپس چهار مرتبه تکبیر بگو و نزد قبر نماز بخوان و از خداوند متعال حاجت خود را درخواست کن.

﴿۶۲۰۱﴾ هرکه قبر او را زیارت کند و معتقد باشد که او امام است از طرف خدا و واجب الاطاعة است بر بندگان پیامرزد خدا گناهان گذشته و آینده اش را و شفاعت او را درباره هفتاد گنهکار بپذیرد و نزد قبرش حاجتی نخواهد جز آنکه برایش برآورد.

﴿۶۲۰۲﴾ کسی که مقبره امام حسین علیه السلام را برای خدا و در راه خدا زیارت کند، خداوند از آتش رهایش می سازد، و او را در روز قیامت و فزع اکبر در امنیت قرار خواهد داد و هرآنچه از حاجت های دنیا و آخرت را بخواهد به او می دهد.

﴿۶۲۰۳﴾ در ده روز آخر ماه رمضان، هرکه نزد قبر امام حسین علیه السلام باشد، دو رکعت یا هرآنچه توانست نماز بگذارد و از خداوند بهشت بخواهد و از آتش جهنم پناه بجوید، خداوند هرچه بخواهد به او می دهد و از آنچه پناه جوید، او را پناه می دهد. و همچنین اگر از خداوند بلندمرتبه بخواهد که از هر خیری که در این شب تقسیم و مقدر می کند به او بدهد، و از هر شری که در این شب می نویسد او را امان دهد، یا خدا را خوانده و از او خواسته ای بطلبد که در آن گناهی نباشد، امید دارم خدا خواسته هایش را به او بدهد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

﴿٢٠٤﴾ الصادق عليه السلام: وَأَمَّا ابْنُكَ الْمَقْتُولُ الْمَخْدُولُ وَابْنُكَ الْمَعْدُورُ الْمَقْتُولُ صَبْرًا فَإِنَّهُمَا مِمَّا أُزِينُ بِهِمَا عَرْشِي وَلَهُمَا مِنَ الْكَرَامَةِ سِوَى ذَلِكَ مَا لَا يَخْطُرُ عَلَى قَلْبٍ بَشَرٍ لَمَّا أَصَابَهُمَا مِنَ الْبَلَاءِ وَلِكُلِّ مَنْ أَتَى قَبْرَهُ مِنَ الْخَلْقِ لَأَنَّ زُورَهُ زُورًا وَزُورَكَ وَزُورَكَ زُورًا وَعَلَى كَرَامَةِ زَائِرِي وَ أَنَا أُعْطِيهِ مَا سَأَلَ وَأَجْزِيهِ جَزَاءَ يَغْبِطُهُ مَنْ نَظَرَ إِلَيَّ تَعْظِيمِي لَهُ وَمَا أَعْدَدْتُ لَهُ مِنْ كَرَامَتِي؛

بحار الأنوار ج: ٢٨ ص: ٦١

﴿٢٠٥﴾ الصادق عليه السلام: يَا مُعَاوِيَةُ لَا تَدْعُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّ مَنْ تَرَكَهُ رَأَى مِنْ الْحَسْرَةِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ قَبْرَهُ كَانَ عِنْدَهُ أَوْ مَا تُحِبُّ أَنْ يَرَى اللَّهُ شَخْصَكَ وَسَوَادَكَ فَيَمُنَّ بِدَعْوَى لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَعَلَى وَفَاطِمَةَ وَالْأَئِمَّةِ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛ تهذيب الأحكام ج: ٦ ص: ٤٧

﴿٢٠٦﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ أَيْضًا بِدُعَاءِ الْمَظْلُومِ عِنْدَ قَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ﷺ؛

مصباح المتعجد ص: ٢٧٩

٥-٢-٢-٤-٤-٣- مشهد الرضا عليه السلام

﴿٢٠٧﴾ الرضا عليه السلام: أَلَا وَإِنِّي مَقْتُولٌ بِالسَّيِّئِ ظُلْمًا وَمَذْفُونٌ فِي مَوْضِعٍ غُرْبَةٍ فَمَنْ شَدَّ رَحْلَهُ إِلَى

زِيَارَتِي اسْتَجِيبَ دُعَاؤُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٢

﴿٢٠٨﴾ فَرَأَيْتُ حُسْنَ إِجَابَةِ اللَّهِ لِي فِيمَا دَعَوْتُهُ فِيهِ بِبَرَكَةِ ذَلِكَ الْمَشْهَدِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٩

ص: ٣٣٤

﴿٢٠٩﴾ لَإِنِّي سَمِعْتُ أَنَّ الدُّعَاءَ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ مُسْتَجَابٌ؛ بحار الأنوار ج: ٤٩ ص: ٣٣٦

﴿٢١٠﴾ لَمْ أَسْأَلِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ هُنَاكَ حَاجَةً إِلَّا قَضَاهَا لِي فَهَذَا مَا ظَهَرَ لِي مِنْ بَرَكَةِ هَذَا

الْمَشْهَدِ عَلَى سَاكِنَيْهَا السَّلَامِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٩ ص: ٣٣٣

﴿٢١١﴾ الْهَادِي عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَزُرْ قَبْرَ جَدِّي الرضا عليه السلام بِطُوسَ وَهُوَ

عَلَى غُسْلٍ وَلْيُصَلِّ عِنْدَ رَأْسِهِ رُكْعَتَيْنِ وَلْيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي قُبُورِهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا

لَمْ يَسْأَلْ مَا ثَمًا أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٩

﴿٢١٢﴾ فَرَأَيْتُ حُسْنَ إِجَابَةِ اللَّهِ لِي فِيمَا دَعَوْتُهُ فِيهِ بِبَرَكَةِ ذَلِكَ الْمَشْهَدِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٩

ص: ٣٣٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۲۰۴﴾ و اما فرزند مقتولت که با مکر و حيله مسموم شد (حسن) و آن فرزند مظلومت که بی‌یار و یاور بود و کشته شد، در اثر صبر و بردباری که آن‌ها از خود نشان می‌دهند، من عرش خود را با نام آن‌ها زینت می‌دهم و برای آن‌ها غیر از این هم کرامت می‌بخشم که به قلب هیچ‌کس عظمت آن کرامت‌ها خطور نمی‌کند. پس ای محمد، بر من توکل کن و بدان که هرکس به زیارت قبر فرزندان حسین برود، من او را هم مورد کرامت خود قرار می‌دهم. زیرا زائرین قبر او مانند زائرین قبر تو هستند و زائرین قبر تو هم مانند کسانی هستند که به زیارت من بیایند و بر من لازم است که به زائرین خود کرامت و فضیلت بدهم و هرچه آن زوار خواست به وی می‌دهم و به او پاداشی می‌دهم که هرکس به عظمت آن پاداش من نگاه کند غبطه می‌برد.

﴿۶۲۰۵﴾ ای معاویه، به‌خاطر خوف و هراس زیارت قبر امام حسین علیه السلام را ترک مکن زیرا کسی که زیارت آن حضرت را ترک کند چنان حسرتی ببیند که تمنا و آرزو کند قبر آن جناب نزدش باشد، آیا دوست نداری که خداوند متعال تو را در زمره کسانی محسوب کند که رسولش صلی الله علیه و آله و حضرات علی و فاطمه و ائمه علیهم‌السلام برایش دعا می‌کنند؟

﴿۶۲۰۶﴾ مستحب است که همچنین دعای مظلوم را نزد مرقد امام حسین علیه السلام بخواند.

۵-۲-۲-۶-۴-۳- حرم امام رضا علیه السلام

﴿۶۲۰۷﴾ آگاه باشید من از روی ستم و با زهر شهید شده و در غربت مدفون می‌شوم، پس کسی که بار سفر ببندد و به زیارت من بیاید خداوند دعای او را مستجاب کند.

﴿۶۲۰۸﴾ اکنون که می‌بینم خداوند دعایم را مستجاب کرد، به برکت حضرت رضا.

﴿۶۲۰۹﴾ زیرا شنیده‌ام دعا در اینجا مستجاب است.

﴿۶۲۱۰﴾ هرچه در این حرم از خدا خواسته‌ام لطف کرده، این تجربه‌ای است که برای من از روضه منوره حضرت رضا علیه السلام حاصل شده است.

﴿۶۲۱۱﴾ هرکه نزد خدا حاجتی دارد غسل کرده و قبر جدم رضا علیه السلام را در طوس زیارت کند و دو رکعت نماز بالای سر آن حضرت بخواند و برآورده شدن نیازش را در قنوت نماز از خدای تعالی بخواهد، به اجابت می‌رسد در صورتی که برای گناه یا قطع رحم نباشد.

﴿۶۲۱۲﴾ اکنون که می‌بینم خداوند دعایم را مستجاب کرد، به برکت حضرت رضا.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

۶-۲-۲-۶-۴-۶-۳- مَشْهُدُ الْعَسْكَرَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

﴿٦٢١٣﴾ إِنَّنِي دَعَوْتُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَلَّا يُخَيِّبَ مَنْ دَعَا بِهِ فِي مَشْهَدِي بَعْدِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٩

۶۶ : ۲

﴿٦٢١٤﴾ تَجْتَهِدُ أَنْ تُصَلِّيَ عِنْدَ قَبْرِهِمَا رَكَعَتَيْنِ وَإِلَّا دَخَلْتَ بَعْضَ الْمَسَاجِدِ وَصَلَّيْتَ وَدَعَوْتَ

بِمَا أَحْبَبْتُ؛ تهذيب الأحكام ج: ٦ ص: ٩٤

﴿٦٢١٥﴾ الهادي عليه السلام: سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ لَا يُخَيِّبَ مَنْ دَعَا بِهِ فِي مَشْهَدِي بَعْدِي؛ بحار الأنوار ج: ٥٠

۱۲۷:۵

﴿٦٢١٦﴾ صَلَّ عِنْدَ قَبْرِهِمَا رُكْعَتَيْنِ وَإِذَا دَخَلْتَ الْمَسْجِدَ وَصَلَّيْتَ دَعْوَتَ اللَّهِ بِمَا أَحْبَبْتَ إِنَّهُ

قَرِيبٌ مُجِيبٌ وَهَذَا الْمَسْجِدُ إِلَى جَانِبِ الدَّارِ وَفِيهِ كَانَا يُصَلِّيَانِ الصَّلَاةَ: كَامِلَ الزِّيَارَاتِ ص: ٣١٣

﴿٦٢١﴾ الْهَادِي الطَّيِّبُ: فَقَالَ إِنَّ الْفَتْحَ يُؤَيِّلُنَا بظَاهِرِهِ دُونَ بَاطِنِهِ الدُّعَاءُ لِمَنْ دَعَا بِهِ بِشَرِّطٍ أَنْ

يُؤَيِّلِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ لَكِنَّ هَذَا الدُّعَاءَ كَثِيرًا مَا يَدْعُو بِهِ عِنْدَ الْحَوَائِجِ فَتُقْضَىٰ وَ قَدْ سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَ

حَلَّ أَنْ لَا يَدْعُو بِهِ بَعْدِي أَحَدٌ عِنْدَ قَبْرِي إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٥٩

﴿٦٢١٨﴾ الْهَادِي الْمُنِيرُ: هَذَا دَعَاؤُ كَثِيرًا مَا أَدْعُو بِهِ وَقَدْ سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لَا يُحَيِّبَ مَنْ

دَعَا بِهِ فِي مَشْهَدِي وَهُوَ يَا عُدَّتِي عِنْدَ الْعُدَدِ وَيَا رَجَائِي وَالْمُعْتَمَدُ وَيَا كَهْفِي وَالسَّنْدُ وَيَا

وَإِذَا قَالَ يَا أَحَدٌ يَا أَحَدٌ يَا أَفْلَهُ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مَنْ خَلَقْتَهُ مِنْ خَلْقِكَ وَلَمْ تَجْعَلْ فِي خَلْقِكَ

مِثْلَهُمْ أَحَدًا صَلَّ عَلَى جَمَاعَتِهِمْ وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا؛ مستدرک الوسائل ج: ۱۰ ص: ۳۶۳

٣-٢-٦-٤-٦-٣- محلُّ ظُهورِ المُعْجَزاَت

١-٣-٢-٤-٤-٤-٣-عند النَّخْلَةِ الَّتِي قَالَ اللَّهُ لِمَرْيَمَ (هَؤُلَاءِ إِلَيْكَ بِجُدْعِ النَّخْلَةِ)

﴿٦٢١٩﴾ الصادق (عليه السلام): رَأَيْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ اللَّهِ (عليه السلام) يَتَخَلَّلُ بَسَاتِينَ الْكُوفَةِ فَانْتَهَى إِلَى نَحْلَةٍ فَتَوَصَّأَ

عِنْدَهَا ثُمَّ رَكَعَ وَسَجَدَ فَأَخْضَيْتُ فِي سُجُودِهِ خَمْسَمِائَةَ تَسْبِيحَةً ثُمَّ اسْتَنْدَ إِلَى النَّخْلَةِ فَدَعَا

ثُمَّ قَالَ يَا أَبَا حَفْصٍ إِنَّهَا وَاللَّهِ النَّحْلَةُ الَّتِي قَالَ اللَّهُ جَلَّ وَعَزَّ لِمَرْيَمَ الْعَلِيَّة وَهَزَى إِلَيْكَ

يَجْذَعُ النَّخْلَةَ تُسَاقِطُ عَلَيْكَ رُطْبًا جَنِيًّا؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٤٣

٢-٣-٢-٤-٤-٤-٣- الطُّورُ، ذِي طُوًى

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۶-۲-۲-۴-۳- حرم عسکریین علیهم السلام

﴿۶۲۱۳﴾ خداوند عزوجل را خواندم که هرکس این دعا را در حرمم بخواند او را مأیوس نکند.
﴿۶۲۱۴﴾ در صورتی که توانستی به نزد قبر ایشان بروی و دسترسی به آن پیدا کردی نزد قبر ایشان دو رکعت نماز بخوان. و هرگاه داخل مسجد شدی (مسجد مزبور کنار خانه ایشان بوده و این دو امام همام در آن نماز می خواندند) و نماز گزاردی هر دعایی که دوست داشتی بکن.
﴿۶۲۱۵﴾ از خداوند درخواست کرده ام که هرکس پس از فوت من این دعا را در حرمم بخواند او را مأیوس نکند.

﴿۶۲۱۶﴾ نزد قبر ایشان دو رکعت نماز بخوان، و هرگاه داخل مسجد شدی (مسجد مزبور کنار خانه ایشان بوده و این دو امام همام در آن نماز می خواندند) و نماز گزاردی هر دعایی که دوست داشتی بکن که ان شاء الله خداوند متعال به زودی اجابت کند.

﴿۶۲۱۷﴾ پس فرمود فتح، فقط در ظاهر ابراز دوستی ما را می کند، اما در باطنش خیر. دعا شرط دارد و شرطش دوستی ما اهل بیت است. اما اینکه از دعا پرسیدی، دعایی است که من در بسیاری از موارد با آن خداوند سبحان را خوانده حاجاتم را درخواست می کنم و برآورده می شود. از خداوند عزیز و جلیل خواستم که هرکس بعد از من بر سر قبرم این دعا را خواند، اجابت شود و آن دعا این است...

﴿۶۲۱۸﴾ دعایی است که من در بسیاری از موارد با آن خداوند سبحان را خوانده، حاجاتم را درخواست می کنم و برآورده می شود. از خداوند عزیز و جلیل خواستم که هرکس بعد از من بر سر قبرم این دعا را بخواند، اجابت شود و آن دعا این است: «ای سرمایه روزگار پیری ام! ای امید و اعتماد! ای ملجأ و تکیه گاهم! ای تنهای بی همتا! و ای که قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ در شأن تو است!»
خدایا! تو را به حق آن دسته از مخلوقات که ماندشان را نیافریده ای، یعنی محمد و خاندانش علیهم السلام سوگند می دهم که بر آنان درود فرستی و حوائج مرا به این شرح برآورده سازی.

۳-۲-۴-۳- محل ظهور معجزات

۱-۳-۲-۴-۳- کنار نخل حضرت مریم علیها السلام

﴿۶۲۱۹﴾ حضرت صادق علیه السلام بین نخلستان های کوفه راه می رفت به درخت خرمایی رسید، وضو گرفته رکوع کرد آنگاه سجده رفت، شمردم پانصد مرتبه تسبیح گفت، سپس به درخت خرمایی تکیه داد و دعاهایی کرد، آنگاه فرمود: ای حفص! به خدا سوگند این همان درخت خرمایی است که خداوند به مریم فرمود شاخه خرما را تکان بده تا خرمای تازه برایت بریزد.

۲-۳-۲-۴-۳- کوه طور

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٢٠﴾ الصَادِقُ (عليه السلام): أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ مُوسَى مِنْ جَانِبِ الطُّورِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ؛

الكافي ج: ٤ ص: ٤٠٦

﴿٦٢٢١﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ يَأْتِيهِ عَلَى ذِي طُورٍ قَائِمًا عَلَى رَجْلَيْهِ حَافِيًا يَرْتَقِبُ بَسَنَةً

مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ حَتَّى يَأْتِيَ الْمَقَامَ فَيَدْعُو فِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٢ ص: ٣٨٥

٢-٤-٦-٣-عند مقابر الأولياء، قبر الوالدین و كل القبور

١-٤-٢-٤-٤-٤-٣- وادی السلام

﴿٦٢٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كَانَنِي بِالْقَائِمِ قَدْ عَبَّرَ مِنْ وَادِي السَّلَامِ إِلَى مَسِيلِ السَّهْلَةِ عَلَى فَرَسٍ

مَحْجَلٌ لَهُ شِمْرَاخٌ يَزْهَرُ يَدْعُو وَيَقُولُ فِي دُعَائِهِ: بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٦٥

٢-٤-٢-٤-٤-٣- قَبْرُ حَمْزَةَ وَقُبُورُ شُهَدَاءِ أَحَدِ

﴿٦٢٣﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: كَانَتْ فَاطِمَةُ عليها السلام تَزُورُ قَبْرَ حَمْزَةَ وَتَقُومُ عَلَيْهِ وَكَانَتْ فِي كُلِّ سَبْتٍ

تَأْتِي قُبُورَ الشُّهَدَاءِ مَعَ نِسْوَةٍ مَعَهَا فَيَدْعُونَ وَيَسْتَغْفِرُونَ؛ مستدرک الوسائل ج: ۲ ص: ۳۶۵

٣-٤-٢-٤-٤-٣- عند قبر الوالدین

﴿٦٢٢﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): وَ يُطْلَبُ أَحَدُكُمْ حَاجَتَهُ عِنْدَ قَبْرِ أَبِيهِ وَ عِنْدَ قَبْرِ أُمِّهِ بِمَا يَدْعُو

لَهُمَا؛ الكافي ج: ٣ ص: ٢٢٩

﴿٦٢٢٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): وَ لِيُطْلَبَ الرَّجُلُ حَاجَتُهُ عِنْدَ قَبْرِ أَبِيهِ وَ أُمِّهِ بَعْدَ مَا يَدْعُو لَهُمَا؛

بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ٩٦

٤-٤-٢-٤-٤-٤-٣-عند المقابر

﴿٦٢٦﴾ الرّسول ﷺ: أَمَرَهُمْ أَنْ يَسِيرُوا مَعَ عَلِيٍّ (عليه السلام) إِلَى الْمَقَابِرِ فَلَمَّا اتَوَا الْمَقَابِرَ سَلَّمَ (عليه السلام)

عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ وَ دَعَاَ الْفَضَائِلَ ص: ٦٦

﴿٦٢٢٧﴾ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): قَدِمَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) مَكَّةَ فَسَأَلَنِي عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَعْيَنَ فَقُلْتُ مَاتَ

فَقَالَ مَاتَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَانْطَلِقْ بِنَا إِلَى قَبْرِهِ حَتَّى نُصَلِّيَ عَلَيْهِ قُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ لَا وَلَكِنْ نُصَلِّيَ عَلَيْهِ

هَاهُنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ يَدْعُو وَاجْتَهَدَ فِي الدُّعَاءِ وَتَرَحَّمَ عَلَيْهِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٢٠٢

٥-٢-٤-٤-٣- مَسَاجِدُ الْمُقَدَّسَةِ ، مَسْجِدُ الْبَيْتِ وَ كُلُّ الْمَسْجِدِ

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١-٢-٤-٦-٣- مسجِدُ الكُوفَةِ

﴿٢٢٨﴾ الرضا عليه السلام: إِنَّ مَسْجِدَ الْكُوفَةِ بَيْتُ نُوحٍ لَوْ دَخَلَهُ رَجُلٌ مِائَةَ مَرَّةٍ لَكَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِائَةَ مَغْفِرَةٍ أَمَا إِنْ فِيهِ دَعْوَةُ نُوحٍ عليه السلام حَيْثُ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا؛

وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٣٨١

﴿٢٢٩﴾ الصادق عليه السلام: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام وَهُوَ فِي مَسْجِدِ الْكُوفَةِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ فَرَدَّ عَلَيْهِ فَقَالَ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي أَرَدْتُ الْمَسْجِدَ الْأَقْصَى فَأَرَدْتُ أَنْ أُسَلِّمَ عَلَيْكَ وَأُودِّعَكَ فَقَالَ لَهُ وَآيَ شَيْءٍ أَرَدْتُ بِذَلِكَ فَقَالَ الْفَضْلُ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ فَبِعِ رَاحِلَتِكَ وَكُلِّ زَادِكَ وَصَلِّ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ فَإِنَّ الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ فِيهِ حَجَّةٌ مَبْرُورَةٌ وَالنَّافِلَةُ عُمْرَةٌ مَبْرُورَةٌ وَالْبَرَكَةُ فِيهِ عَلَى اثْنَيْ عَشَرَ مِيلًا يَمِينُهُ يُمْنٌ وَيسَارُهُ مَكْرٌ وَفِي وَسْطِهِ عَيْنٌ مِنْ دُهْنٍ وَعَيْنٌ مِنْ لَبَنٍ وَعَيْنٌ مِنْ مَاءٍ شَرَابٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَعَيْنٌ مِنْ مَاءٍ طَهْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ سَارَتْ سَفِينَةُ نُوحٍ وَكَانَ فِيهِ نَسْرٌ وَيَعُوثٌ وَيَعُوقُ وَصَلَّى فِيهِ سَبْعُونَ نَبِيًّا وَسَبْعُونَ وَصَبًّا أَنَا أَحَدُهُمْ وَقَالَ بِيَدِهِ فِي صَدْرِهِ مَا دَعَا فِيهِ مَكْرُوبٌ بِمَسْأَلَةٍ فِي حَاجَةٍ مِنَ الْحَوَائِجِ إِلَّا أَجَابَهُ اللَّهُ وَفَرَّجَ عَنْهُ كُرْبَتَهُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٩١

﴿٢٣٠﴾ الباقر عليه السلام: حَتَّى إِذَا صَارَ إِلَى مَسْجِدِ الْكُوفَةِ دَعَا بِدَعَوَاتٍ فَإِذَا حَصَى الْمَسْجِدَ دُرٌّ وَ

يَاقُوت؛ بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٥٩

﴿٢٣١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: ذَاكَ مَسْجِدٌ مَا أَنَاهُ مَكْرُوبٌ قَطُّ يُصَلِّي فِيهِ فَدَعَا اللَّهُ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَأَعْطَاهُ حَاجَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٤٤٥

﴿٢٣٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى فِي مَسْجِدِ الْكُوفَةِ رَكْعَتَيْنِ يقرأ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ الْحَمْدَ وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ وَالْإِخْلَاصَ وَالْكَافِرُونَ وَالنَّصْرَ وَالْقَدْرَ وَسَجَّ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى فَإِذَا سَلَّمَ سَبَّحَ تَسْبِيحَ الزَّهْرَاءِ عليه السلام ثُمَّ سَأَلَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ أَىَّ حَاجَةٍ شَاءَ فَضَاهَا لَهُ وَاسْتَجَابَ دُعَاؤُهُ؛

وسائل الشيعة ج: ٥ ص: ٢٦٥

﴿٢٣٣﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَقْصِدْ إِلَى مَسْجِدِ الْكُوفَةِ وَلْيُسَبِّحْ وَضُوءَهُ وَلْيُصَلِّ فِي الْمَسْجِدِ رَكْعَتَيْنِ يقرأ فِي كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَسَبْعَ سُورٍ مَعَهَا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۵-۲-۶-۴-۳- مسجد کوفه

﴿۶۲۲۸﴾ مسجد کوفه خانه حضرت نوح است؛ اگر کسی صد مرتبه داخل آن مسجد شود، صد مرتبه آمرزش از برای او نوشته می‌شود به دعای حضرت نوح، چنانچه حق - تعالی - می‌فرماید که حضرت نوح گفت: «پروردگارا! بیامرز مرا و پدر و مادر مرا و هر کس که با ایمان داخل خانه من شود.»

﴿۶۲۲۹﴾ شخصی محضر مبارک امیرالمؤمنین علیه السلام رسید درحالی که آن حضرت در مسجد کوفه نزول داشتند، بر حضرتش سلام کرد و گفت: السلام‌علیک یا امیرالمؤمنین و رحمه‌الله و برکاته. حضرت سلامش را پاسخ دادند. وی عرض کرد: فدایت شوم عازم مسجدالاقصا بودم، گفتم ابتدا خدمت شما آمده سلام عرض کرده و با شما وداع کنم. حضرت فرمودند: قصدت از رفتن به آن مسجد چیست؟ گفت: فدایت شوم درک فضیلت آن مسجد. حضرت فرمودند: مرکب را بفروش و توشه‌ات را تناول کن و در همین مسجد نماز بگزار و نیازی به آن مسجد نیست زیرا یک نماز واجب خواندن در اینجا معادل با یک حج قبول شده بوده، و یک نماز نافله گزاردن مساوی و برابر است با یک عمره مقبول، برکت ناشی از این مسجد تا فاصله دوازده میلی آن منتشر می‌باشد، جانب راست آن نیک‌بختی و برکت بوده و طرف چپش تزویر و فریب و در وسطش چشمه‌ای از روغن و چشمه‌ای از شیر و چشمه‌ای از آبی که شراب است برای مؤمنین و چشمه‌ای است از آب که برای اهل ایمان طهور و پاکیزه می‌باشد از همین مکان کشتی نوح علیه السلام حرکت کرد و در همین مسجد بت‌های سه‌گانه یعنی نسر و یغوث و یعوق بودند و در همین مسجد هفتاد پیامبر و هفتاد وصی که یکی از آنها من هستم نماز خوانده‌اند. سپس درحالی که با دست مبارک اشاره می‌نمودند فرمودند: در این مسجد هیچ محزون و مکروبی برای حاجتی از حوائجش دعا نکرده مگر آنکه حق تعالی حزنش را برطرف و غمش را زایل و نیایش را برطرف کرده است.

﴿۶۲۳۰﴾ وقتی به مسجد کوفه رسیدند. حضرت دعاهایی خواند و آن دو تن نیز شنیدند، ناگهان سنگ‌های مسجد از درّ و یاقوت شد.

﴿۶۲۳۱﴾ ای مالک، محزون و غمگینی هرگز به این مسجد داخل نشده که در آن نماز خوانده باشد و برای رفع حزن و غمش دعا کرده باشد مگر آنکه حق تعالی حزنش را برطرف و غمش را زایل کرده و خواسته‌اش را به او عطا فرموده باشد.

﴿۶۲۳۲﴾ هر کس در مسجد کوفه دو رکعت نماز بخواند و در هر رکعت یک مرتبه حمد و معوذتین و اخلاص و کافرون و نصر و قدر و «سبح اسم ربک الأعلى» را بخواند، پس بعد از سلام تسبیح حضرت زهرا علیها السلام را بگوید، آنگاه از خداوند پاک و منزّه، هر حاجتی که بخواهد، برآورده می‌شود و دعایش مستجاب شود.

﴿۶۲۳۳﴾ هر کس حاجتی نزد خدا دارد باید به مسجد کوفه برود و وضو بسازد و دو رکعت نماز بخواند که در هر رکعت سوره حمد و هفت سوره دیگر را بخواند و آن‌ها معوذتین «قُلْ هُوَ اللَّهُ

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

وَهِيَ الْمُعَوِّذَتَانِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَإِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ وَسَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ وَتَشَهَّدَ وَسَلَّمَ وَسَأَلَ اللَّهَ حَاجَتَهُ فَإِنَّمَا تَقْضَى بَعُونَ اللَّهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ فَضَّالٍ وَقَالَ لِي هَذَا الشَّيْخُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ وَدَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُوسِّعَ عَلَيَّ فِي رِزْقِي فَأَنَا مِنَ اللَّهِ تَعَالَى بِكُلِّ نِعْمَةٍ ثُمَّ دَعَوْتُهُ أَنْ يَرْزُقَنِي الْحَجَّ فَرَزَقَنِيهِ وَعَلَّمْتُهُ رَجُلًا كَانَ مِنْ أَصْحَابِنَا مُفْتَرًا عَلَيْهِ فِي رِزْقِهِ فَرَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى وَوَسَّعَ عَلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣٩٣

﴿٢٣٤﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَقْصِدْ إِلَى مَسْجِدِ الْكُوفَةِ وَيَسْئَلْهُ وَيُصَلِّي فِي الْمَسْجِدِ رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَسَبْعَ سُورٍ مَعَهَا وَهِيَ الْمُعَوِّذَتَانِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَإِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ وَسَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فَإِذَا فَرَغَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ وَتَشَهَّدَ وَسَلَّمَ وَسَأَلَ اللَّهَ حَاجَتَهُ فَإِنَّمَا تَقْضَى بَعُونَ اللَّهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٣٤

٢-٥-٢-٤-٣- مسجِدُ السَّهْلَةِ

﴿٢٣٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِذَا دَخَلْتَ الْكُوفَةَ فَأَتِ مَسْجِدَ السَّهْلَةِ فَصَلِّ فِيهِ وَاسْأَلِ اللَّهَ حَاجَتَكَ لِدِينِكَ وَدُنْيَاكَ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٢٨٠

﴿٢٣٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): بِالْكُوفَةِ مَسْجِدُ يُقَالُ لَهُ مَسْجِدُ السَّهْلَةِ لَوْ أَنَّ عَمِّي زَيْدًا أَنَا فَصَلَّى فِيهِ وَاسْتَجَارَ اللَّهَ لَأَجَارَ لَهُ اللَّهُ عَشْرِينَ سَنَةً فِيهِ مَنَاحُ الرَّائِبِ قِيلَ وَمَنِ الرَّائِبُ قَالَ الْخَضِرُ (عليه السلام): وَبَيْتُ إِدْرِيسَ النَّبِيِّ (عليه السلام) وَمَا أَنَا مَكْرُوبٌ قَطُّ فَصَلَّى فِيهِ مَا بَيْنَ الْعِشَاءِ إِلَى فِدْعَا اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٢٥٢

﴿٢٣٧﴾ أمير المؤمنين (عليه السلام): كَأَنِّي بِالْقَائِمِ قَدْ عَبَّرَ مِنْ وَادِي السَّلَامِ إِلَى مَسِيلِ السَّهْلَةِ عَلَى فَرَسٍ مَحْجَلٍ لَهُ شِمْرَاخٌ يَزْهَرُ يَدْعُو وَيَقُولُ فِي دُعَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٦٥

﴿٢٣٨﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): مَا مِنْ مَكْرُوبٍ يَأْتِي مَسْجِدَ السَّهْلَةِ فَيُصَلِّي فِيهِ رُكْعَتَيْنِ بَيْنَ الْعِشَاءِ إِلَى يَدْعُو اللَّهَ تَعَالَى إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ؛ تهذيب الأحكام ج: ٦ ص: ٣٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

أَحَدٌ» و «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ» و «سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى» و «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» هستند، پس هرگاه دو رکعت را خواند و تشهد و سلام گفت، از خداوند برآورده شدن نیازش را خواست، پس به یاری خداوند اگر خدا بخواهد حاجتش برآورده می‌شود. علی بن حسن بن فضال گفت: که شیخ به من این دعا را گفت من هم آن را انجام دادم و از خداوند فراخی روزی‌ام را خواستم، الان غرق در نعمت هستم، بعد دعا کردم که زیارت حج را روزی‌ام قرار دهد، نصیبم شد. آن را به مردی از یارانمان که به تنگی روزی گرفتار بود آموختم و خداوند بلندمرتبه به او نیز روزی داد و به معاش او توسعه داد.

﴿۶۲۳۴﴾ هرکس حاجتی نزد خدا دارد باید به مسجد کوفه برود و وضو بسازد و دو رکعت نماز بخواند که در هر رکعت سوره حمد و هفت سوره دیگر را بخواند و آن‌ها معوذتین «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ» و «سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى» و «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» هستند، پس هرگاه دو رکعت را خواند و تشهد و سلام گفت، از خداوند برآورده شدن نیازش را خواست، پس به یاری خداوند اگر خدا بخواهد حاجتش برآورده می‌شود. علی بن حسن بن فضال گفت: که شیخ به من این دعا را گفت من هم آن را انجام دادم و از خداوند فراخی روزی‌ام را خواستم، الان غرق در نعمت هستم، بعد دعا کردم که زیارت حج را روزی‌ام قرار دهد، نصیبم شد. آن را به مردی از یارانمان که به تنگی روزی گرفتار بود آموختم و خداوند بلندمرتبه به او نیز روزی داد و به معاش او توسعه داد.

۲-۵-۲-۶-۴-۳- مسجد سهله

﴿۶۲۳۵﴾ وقتی به کوفه وارد شدی به مسجد سهله برو و در آنجا نماز بگزار و حاجات دین و دنیای خود را از خدا بخواه.

﴿۶۲۳۶﴾ در کوفه مسجدی است که به آن مسجد سهله گویند؛ (امام صادق علیه السلام فرموده است) اگر عمویم زید (به‌هنگام خروج) به آن مسجد پناه برده بود و به درگاه خداوند متعال استغاثه می‌کرد، خداوند تعالی دست کم او را بیست سال در پناه خود می‌گرفت و امان می‌داد، و آنجا استراحتگاه سواران و حجره پیامبر صلی الله علیه و آله بوده است، و هر شخص گرفتاری به آنجا رود و بین نماز مغرب و عشا نماز خواند و دعا کند، خداوند غم و گرفتاری‌اش را برطرف می‌کند.

﴿۶۲۳۷﴾ گویا قائم علیه السلام را می‌بینم که بر اسب سیاهی که میان پیشانی‌اش از سفیدی می‌درخشد سوار است و از وادی السلام به‌طرف خندق مسجد سهله می‌رود و دعا می‌کند و در دعایش می‌گوید...

﴿۶۲۳۸﴾ هر گرفتاری به مسجد سهله برو و بین مغرب و عشا دو رکعت نماز به جا آورده و خداوند بلندمرتبه را بخواند، خداوند گرفتاری‌اش را برطرف می‌کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٢٣٩﴾ الصادق عليه السلام: يَا بَشَارُ قُمْ بِنَا إِلَى مَسْجِدِ السَّهْلَةِ فَدَعُو اللَّهَ وَنَسْأَلُهُ خَلَّاصَ هَذِهِ الْمَرْأَةِ قَالَ وَوَجَّهَ بَعْضَ الشَّيْعَةِ إِلَى بَابِ السُّلْطَانِ وَتَقَدَّمَ إِلَيْهِ بَأْنُ لَا يَبْرَحُ إِلَى أَنْ يَأْتِيَهُ رَسُولُهُ فَإِنْ حَدَّثَ بِالْمَرْأَةِ حَدَّثُ صَارَ إِلَيْنَا حَيْثُ كُنَّا قَالَ فَصَرْنَا إِلَى مَسْجِدِ السَّهْلَةِ وَصَلَّى كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ رَفَعَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَ؛ مستدرك الوسائل ج: ٣ ص: ٤١٨

٣-٥-٢-٤-٤-٣- مسجِدُ غَنِيٍّ

﴿٢٤٠﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: قَالَ طَاوُسٌ فَلَمَّا كَانَ الْعَامُ الْمُقْبِلُ فِي شَهْرِ رَجَبٍ بِالْكُوفَةِ فَمَرَرْتُ بِمَسْجِدِ غَنِيٍّ فَرَأَيْتُهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُصَلِّي فِيهِ وَيَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ وَفَعَلَ كَمَا فَعَلَ فِي الْحِجْرِ؛ مستدرك الوسائل ج: ٣ ص: ٤٤٢

٣-٥-٢-٤-٤-٣- مسجِدُ الْأَحْزَابِ

﴿٢٤١﴾ الصادق عليه السلام: إِمُضْ عَلَى وَجْهِكَ حَتَّى تَأْتِيَ مَسْجِدَ الْأَحْزَابِ فَتُصَلِّ فِيهِ وَتَدْعُو اللَّهَ فِيهِ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَعَا فِيهِ يَوْمَ الْأَحْزَابِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٠ ص: ٢٦٧

٣-٥-٢-٤-٤-٣- مسجِدُ الْبَيْتِ

﴿٢٤٢﴾ الصادق عليه السلام: إِتَّخِذْ مَسْجِدًا فِي بَيْتِكَ فَإِذَا خِفْتَ شَيْئًا فَأَلْبَسْ ثَوْبَيْنِ غَلِيظَيْنِ مِنْ أَعْلَى ثِيَابِكَ وَصَلِّ فِيهِمَا ثُمَّ اجْثُ عَلَى رُكْبَتَيْكَ فَاصْرُخْ إِلَى اللَّهِ وَسَلِّهِ الْجَنَّةَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٨٠

٣-٥-٢-٤-٤-٣- المسجِدُ، الْمُصَلَّى وَمَوَاضِعُ الصَّلَاةِ

﴿٢٤٣﴾ الأعراف آية ٢٩: أَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأْتُمْ تَعُودُونَ

﴿٢٤٤﴾ الصادق عليه السلام: يَا فَضْلُ لَا يَرْجِعُ صَاحِبُ الْمَسْجِدِ بِأَقْلٍ مِنْ إِحْدَى ثَلَاثِ خَصَالٍ إِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو بِهِ يُدْخِلُهُ اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ وَإِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو بِهِ فَيَصْرِفُ اللَّهُ بِهِ عَنْهُ بَلَاءَ الدُّنْيَا وَإِمَّا أَخِ يَسْتَفِيدُهُ فِي اللَّهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٥ ص: ١٩٣

﴿٢٤٥﴾ مَا يَتَقَدَّمُ الدُّعَاءُ وَهُوَ الطَّهَارَةُ وَشَمُّ الطَّيِّبِ وَالرَّوَّاحُ إِلَى الْمَسْجِدِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٢٤٦﴾ الرضا عليه السلام: وَآخِرُجْ إِلَى الْمُصَلَّى؛ مستدرك الوسائل ج: ٦ ص: ١٣٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۲۳۹﴾ ای بشار حرکت کن برویم به مسجد سهله دعا کنیم و از خداوند عزیز خلاصی آن زن را بخواهیم، امام یکی از شیعیان را فرستاد به دارالاماره، فرمود: از همان جا تکان نمی‌خوری تا فرستاده ما بیاید اگر پیشامدی برای آن زن کرد می‌آیی و ما را پیدا می‌کنی. رفتیم به مسجد سهله هر کدام دو رکعت نماز خواندیم آنگاه امام صادق دست به آسمان بلند کردند و فرمودند...

۳-۵-۲-۶-۴-۳- مسجد غنی

﴿۶۲۴۰﴾ طاوس گفت: سال بعد در ماه رجب، در کوفه به مسجد غنی رفتیم و امام سجاد علیه السلام را دیدیم که نماز می‌خواند و با این دعا خدا را می‌خواند و همان کارها و اعمال حجر اسماعیل را انجام داد.

۴-۵-۲-۶-۴-۳- مسجد احزاب

﴿۶۲۴۱﴾ برو تا به مسجد احزاب برسی و در آن نماز بگزار و خداوند را بخوان، پیامبر روز احزاب در آن محل دعا کرد.

۵-۵-۲-۶-۴-۳- مسجد خانه

﴿۶۲۴۲﴾ مکانی را در خانه‌ات برای عبادت برگزین و هرگاه از چیزی واهمه داشتی دو پیراهن زبر و خشن از خشن‌ترین لباس‌هایت را بپوش و با آن‌ها نماز بخوان و روی دو زانویت بنشین و رو به خدا فریاد بزن و بهشت را بخواه.

۶-۵-۲-۶-۴-۳- نمازخانه، جایگاه نماز

﴿۶۲۴۳﴾ آیه ۲۹ توجه خویش را در هر مسجد (و به‌هنگام عبادت) به‌سوی او کنید! و او را بخوانید، درحالی‌که دین (خود) را برای او خالص گردانید! (و بدانید) همان‌گونه که در آغاز شما را آفرید، (بار دیگر در رستاختی) باز می‌گردید!

﴿۶۲۴۴﴾ ای فضل: از مسجد برنمی‌گردد کسی مگر حداقل با یکی از این سه مورد: یا دعایی که می‌کند و به‌وسیله آن داخل بهشت می‌شود و یا دعایی که به‌وسیله آن بلا از او برطرف می‌شود و یا برادری را در راه خدا به دست می‌آورد.

﴿۶۲۴۵﴾ آنچه مقدم بر دعاست طهارت، و بوی خوش و رفتن به مسجد است.

﴿۶۲۴۶﴾ به محل برگزاری نماز برو.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٣-٤-٤-٣- المتفرقات

١-٣-٤-٣- الدعاءُ في البيتِ

١-٣-٤-٣-١- على الفراشِ

﴿٢٤٧﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ قِيلَ لَهُ تُرْبَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ فَهَلْ هِيَ أَمَانٌ مِنْ كُلِّ خَوْفٍ فَقَالَ نَعَمْ إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكُونَ آمِنًا مِنْ كُلِّ خَوْفٍ فَلْيَأْخُذِ السُّبْحَةَ مِنْ تُرْبَتِهِ وَ يَدْعُو دُعَاءَ الْمَيِّتِ عَلَى الْفِرَاشِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَقْبَلُهَا وَيَضَعُهَا عَلَى عَيْنَيْهِ وَيَقُولُ...

وسائل الشيعة ج: ١١ ص: ٤٢٧

١-٣-٤-٣-٢- عَلَى عَتَبَةِ الْمَنْزِلِ

﴿٢٤٨﴾ ثُمَّ يَقِفُ عَلَى عَتَبَةِ مَنْزِلِهِ وَيَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ١٣٤

١-٣-٤-٣-٢- دُعَاءُ النَّبِيِّ ﷺ فِي السَّمَاءِ

﴿٢٤٩﴾ الرسول ﷺ: لَمَّا أُسْرِيَ بِي إِلَى السَّمَاءِ لَمْ يَكُنْ بَيْنِي وَبَيْنَ رَبِّي مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ مَا سَأَلْتُ رَبِّي حَاجَةً إِلَّا أَعْطَانِي خَيْرًا مِنْهَا؛ بحار الأنوار ج: ٣٥ ص: ٤٠٠

١-٣-٤-٣-٣- خُرُوجُ أَهْلِ النَّارِ بِالْدُّعَاءِ، الدُّعَاءُ فِي النَّارِ

﴿٢٥٠﴾ الباقر عليه السلام: إِنْ عَبْدًا مَكَثَ فِي النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا وَالْخَرِيفُ سَبْعُونَ سَنَةً ثُمَّ إِنَّهُ سَأَلَ اللَّهَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ لَمَّا رَحِمْتَنِي فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيَّ جِبْرِيلُ أَنْ اهْبِطْ إِلَى عَبْدِي فَأَخْرِجْهُ إِلَى أَنْ قَالَ اللَّهُ عَبْدِي كَمْ لَبِثْتَ فِي النَّارِ قَالَ مَا أَحْصَى يَا رَبِّ فَقَالَ لَهُ وَعِزَّتِي وَ جَلَالِي لَوْ لَا مَا سَأَلْتَنِي بِهِ لَأَطَلْتُ هَوَانِكَ وَ لَكِنِّي حَتَمْتُ عَلَى نَفْسِي أَنْ لَا يَسْأَلَنِي عَبْدٌ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ إِلَّا غَفَرْتُ لَهُ مَا كَانَ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ وَ قَدْ غَفَرْتُ لَكَ الْيَوْمَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٩٨

﴿٢٥١﴾ الرسول ﷺ: إِنَّهُ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَ سَكَنَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ وَ أَهْلُ النَّارِ النَّارَ مَكَثَ عَبْدٌ فِي النَّارِ سَبْعُونَ خَرِيفًا وَالْخَرِيفُ سَبْعُونَ سَنَةً ثُمَّ إِنَّهُ يَسْأَلُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ يَنَادِيهِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ لَمَّا رَحِمْتَنِي فَيُوحِي اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ إِلَى جِبْرِيلَ

عليه السلام اهْبِطْ إِلَى عَبْدِي فَأَخْرِجْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٧ ص: ٣١٢

١-٣-٤-٧- الْمَوَاقِعُ الْمُرتَبِطَةُ بِالطَّبِيعَةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۳-۶-۴-۳- متفرقه

۱-۳-۶-۴-۳- دعا در خانه

۱-۱-۳-۶-۴-۳- در بستر

﴿۶۲۴۷﴾ به او گفته شد که خاک مرقد مطهر حضرت امام حسین علیه السلام موجب شفا از هر بیماری است؛ آیا وسیله ایمنی از هر ترسی هم می باشد؟ در پاسخ فرمود: «آری، اگر کسی بخواهد از هر بیمی در امان بماند، تسبیحی که از خاک مرقد امام حسین علیه السلام ساخته شده است را بردارد و هنگامی که در بستر آرمید، آن را به دست بگیرد و سه بار دعای لیلة المبیّت را بخواند، سپس آن را بوسیده بر روی چشم بگذارد.

۲-۱-۳-۶-۴-۳- درگاه خانه

﴿۶۲۴۸﴾ بعد در آستانه منزلش می ایستاد و با این الفاظ دعا می کرد.

۲-۳-۶-۴-۳- دعای پیامبر صلی الله علیه و آله در آسمان

﴿۶۲۴۹﴾ آنگاه که مرا به معراج بردند، بین من و خدایم فرشته مقرب و پیامبر مرسلی نبود، حاجتی نبود که از پروردگارم بخواهم مگر آنکه بهتر از آن را به من داد.

۳-۳-۶-۴-۳- دعا در جهنم

﴿۶۲۵۰﴾ یکی از بندگان گنهگار هفتاد خریف که هر خریف هفتاد سال است در آتش معذب بود و پس از آن از خداوند مسئلت کرد که تو را به حق محمد و اهل بیت او سوگند می دهیم که بر من رحمت آوری. خداوند متعال به جبرئیل وحی فرمود که پیش این بنده من برو و او را بیرون بیاور، پس او را بیرون آورد. خداوند متعال فرمود: ای بنده من! چه مدت در آتش درنگ کردی و مرا سوگند دادی؟ گفت: پروردگارا! شمار آن را نمی دانم. فرمود: سوگند به عزت خودم که اگر از من به حق ایشان درخواست نمی کردی، همچنان زبونی و خواری تو را در آتش طولانی می کردم. ولی من بر خود لازم کرده ام که چون بنده ای به حق آنان سوگندم دهد، او را بیمارزم و از آنچه میان من و اوست درگذرم و اکنون از تو در گذشتم و تو را بخشیدم.

﴿۶۲۵۱﴾ آنگاه که روز قیامت شود، و اهل بهشت در بهشت، و اهل دوزخ در دوزخ جای گیرند، بنده ای هفتاد خریف - که هر خریف هفتاد سال است - در آتش بماند، سپس از خدای - عزوجل - درخواست کند و خدا را بخواند و بگوید: پروردگارا! به حق محمد و اهل بیتش از تو می خواهم که به من رحم کنی.

۷-۴-۶-۳- موقعیت های مرتبط با طبیعت

﴿۱۷۳۷﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١-٧-٤-٣- عند هبوب الرياح

﴿٢٥٢﴾ إذا زالت الأقياءُ وراحت الأرواحُ أي هبت الرياحُ فارغبوا إلى الله في حوائجكم

فتلك ساعةُ الأوابين؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٢٥٣﴾ الصادق عليه السلام: إذا زالت الشمسُ وهبتِ الرياحُ فتحتُ أبوابُ السماءِ وقبل الدعاءُ و

قضيت الحوائجُ العظامُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٨

﴿٢٥٤﴾ الصادق عليه السلام: اطلبوا الدعاءَ في أربعِ ساعاتٍ عند هبوبِ الرياحِ وزوالِ الأقياءِ و

نزولِ القطرِ وأولِ قطرةٍ من دمِ القَتيلِ المؤمنِ فإن أبوابَ السماءِ تفتحُ عند هذه الأشياءِ؛ الكافي

ج: ٢ ص: ٤٧٦

﴿٢٥٥﴾ الرضا عليه السلام: جاءت ريحٌ وأنا ساجدٌ فجعل كلُّ إنسانٍ يطلبُ موضعاً وأنا ساجدٌ ملجٌ

في الدعاءِ لربي عزَّ وجلَّ حتى سكنت؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٠٦

٢-٧-٤-٣- عند نزول الغيث

﴿٢٥٦﴾ الباقر عليه السلام: اطلبوا الحاجة... عند قطرِ المطرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٨

﴿٢٥٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: اطلبوا الدعاءَ عند... نزولِ الغيثِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٨

﴿٢٥٨﴾ أوقاتُ الإجابة... عند نزولِ المطرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٢٥٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: اطلبوا الدعاءَ عند التقاءِ الجيوشِ وإقامةِ الصلاةِ ونزولِ الغيثِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٢٦٠﴾ الصادق عليه السلام: ثلثة أوقاتٍ لا يحجبُ فيها الدعاءُ عن الله تعالى في أثرِ المكتوبةِ و

عند نزولِ القطرِ وظهورِ آيةٍ معجزةٍ لله في أرضه؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٦

﴿٢٦١﴾ الصادق عليه السلام: اطلبوا الدعاءَ في أربعِ ساعاتٍ عند هبوبِ الرياحِ وزوالِ الأقياءِ و

نزولِ القطرِ وأولِ قطرةٍ من دمِ القَتيلِ المؤمنِ فإن أبوابَ السماءِ تفتحُ عند هذه الأشياءِ؛ الكافي

ج: ٢ ص: ٤٧٦

﴿٢٦٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: اغتنموا الدعاءَ عند أربعِ قراءةِ القرآنِ وعند الأذانِ وعند

نزولِ الغيثِ وعند التقاءِ الصقَّينِ للشهادة؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۷-۴-۳- وزش باد

﴿۶۲۵۲﴾ وقتی ظهر شود (سایه زایل شود) و بادهای بوزد، از خداوند حاجت‌هایتان را بخواهید که آن لحظات بازگشت‌کنندگان به سوی خداست.

﴿۶۲۵۳﴾ آنگاه که (سایه) آفتاب زایل شود و باد بوزد، درهای آسمان گشوده و دعا پذیرفته و حوائج بزرگ برآورده می‌شود.

﴿۶۲۵۴﴾ در چهار وقت دعا کنید: وزش باد، رفتن سایه، ریزش باران، و فرود اولین قطره خون شهید مؤمن؛ چرا که درهای آسمان در این چهار وقت گشوده می‌شود.

﴿۶۲۵۵﴾ وقتی را من در سجده بودم بادی وزیدن گرفت و اوضاع به قدری سخت شد که هرکسی در جستجوی مکانی بود که خود را محافظت کند و من در حالت سجده توسل و زاری و الحاح کردم به درگاه قاضی‌الحاجات و دعا کردم تا اینکه بادهای ساکن شد.

۲-۷-۴-۳- ریزش باران

﴿۶۲۵۶﴾ به‌هنگام باریدن باران از خدا برآورده شدن نیازها را بطلبید.

﴿۶۲۵۷﴾ هنگام نزول باران دعا کنید.

﴿۶۲۵۸﴾ از اوقات استجابت دعا... وقت آمدن باران است.

﴿۶۲۵۹﴾ هنگام برخورد جنگاوران و اقامه نماز و بارش باران دعا کنید.

﴿۶۲۶۰﴾ سه وقت است که در آن، دعا از خدای تعالی محبوب نگردد: دعا در عقب نماز واجب، و هنگام فرود آمدن باران، و ظاهر شدن نشانه‌ای از نشانه‌های قدرت پروردگار در زمین که برخلاف طبیعت و عادت باشد. (به جهت شرافت این سه وقت، مانع و جلوگیری از استجابت دعا و قبول آن برطرف شود).

﴿۶۲۶۱﴾ در چهار وقت دعا کنید: وزش باد، رفتن سایه، ریزش باران، و فرود اولین قطره خون شهید مؤمن؛ چرا که درهای آسمان در این چهار وقت گشوده می‌شود.

﴿۶۲۶۲﴾ در چهار مورد دعا را غنیمت بدانید: هنگام خواندن قرآن و موقع گفتن اذان و هنگام نزول باران و زمانی که دو سپاه برای شهادت به یکدیگر می‌رسند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٢٦٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: اغْتَنِمُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ خَمْسَةِ مَوَاطِنَ عِنْدَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَعِنْدَ الْأَذَانِ وَعِنْدَ نَزُولِ الْغَيْثِ وَعِنْدَ الْإِتْقَاءِ الصَّغِيرِ لِلشَّهَادَةِ وَعِنْدَ دَعْوَةِ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا لَيْسَ لَهَا حِجَابٌ دُونَ الْعَرْشِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٥

﴿٢٦٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: تَقَدَّمُوا فِي الدُّعَاءِ قَبْلَ نَزُولِ الْبَلَاءِ فَإِنَّهُ تَفَتَّحَ أَبْوَابُ السَّمَاءِ فِي سِتَّةِ مَوَاقِفَ عِنْدَ نَزُولِ الْغَيْثِ وَعِنْدَ الرَّحْفِ وَعِنْدَ الْأَذَانِ وَعِنْدَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَمَعَ زَوَالِ الشَّمْسِ وَعِنْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ؛ تحف العقول ص: ١٠٧

٣-٤-٧-٣- عِنْدَ رُؤْيَةِ الْهَلَالِ

﴿٢٦٥﴾ عَمَلٌ أَوْلَى لَيْلَةٍ مِنَ الْمَحْرَمِ الدُّعَاءُ إِذَا رَأَيْتَ الْهَلَالَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٢٤

﴿٢٦٦﴾ إِبَاجَةُ الدُّعَاءِ...عِنْدَ رُؤْيَةِ الْهَلَالِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

٣-٤-٧-٤- عِنْدَ الْكُسُوفِ

﴿٢٦٧﴾ الصَّادِق عليه السلام: إِذَا تَغَيَّرَتِ الشَّمْسُ فَادْكُرِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَ إِنْ كُنْتَ مَعَ قَوْمٍ يَشْغَلُونَكَ فَقُمْ وَادْعُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٢٤

﴿٢٦٨﴾ الرضا عليه السلام: وَإِنْ صَلَّيْتَ وَبَعْدَ لَمْ يَنْجَلِ فَعَلَيْكَ الْإِعَادَةُ وَالدُّعَاءُ وَالتَّنَاءُ عَلَى اللَّهِ وَ أَنْتَ مُسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٧٣

﴿٢٦٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَنَّهُ صَلَّى صَلَاةَ الْكُسُوفِ فَانْصَرَفَ قَبْلَ أَنْ يَنْجَلِيَ فَجَلَسَ فِي مُصَلَّاهُ يَدْعُو وَيَذْكُرُ اللَّهَ وَ جَلَسَ النَّاسُ كَذَلِكَ يَدْعُونَ وَيَذْكُرُونَ حَتَّى انْجَلَتْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٦٦

٣-٤-٧-٥- عِنْدَ ظُهُورِ آيَةِ مُعْجَزَةِ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ

﴿٢٧٠﴾ الصَّادِق عليه السلام: ثَلَاثَةُ أَوْقَاتٍ لَا يُحْجَبُ فِيهَا الدُّعَاءُ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى فِي أَثَرِ الْمَكْتُوبَةِ وَ عِنْدَ نَزُولِ الْقَطَرِ وَ ظُهُورِ آيَةِ مُعْجَزَةِ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٦

﴿٢٧١﴾ الرسول ﷺ: لَمَّا كُسِفَتِ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ آيَتَانِ مِنَ آيَاتِ اللَّهِ لَا يُكْسَفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَ لَا لِحَيَاتِهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَصَلُّوا وَادْعُوا حَتَّى يُكْشَفَ مَا بَكُمْ؛ نهج الحق ص: ٤٥٠

٣-٤-٧-٦- الرَّجْفَةُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۲۶۳﴾ در پنج وقت دعا را غنیمت بشمارید: وقت قرائت قرآن، هنگام اذان، زمان آمدن باران، هنگام برخورد دو صف به قصد شهادت و هنگام دعای مظلوم که تا عرش فاصله و حاجبی ندارد. ﴿۶۲۶۴﴾ قبل از نزول بلا به وسیله دعا پیش‌دستی کنید. در شش وقت درهای آسمان گشوده گردد: هنگام باران، در کشاکش جنگ، وقت اذان، موقع قرائت قرآن، اول ظهر و سپیده‌دم.

۳-۷-۴-۶-۳ دیدن هلال ماه

﴿۶۲۶۵﴾ دعای هنگام دیدن ماه نو

﴿۶۲۶۶﴾ از اوقات استجابت دعا، هنگام دیدن هلال ماه است.

۴-۷-۴-۶-۳ کسوف

﴿۶۲۶۷﴾ هنگامی که رنگ آفتاب دگرگون شد، خداوند - عزوجل - را یاد کن، و اگر با گروهی هستی که تو را سرگرم و از یاد خدا مشغول می‌کنند، برخیز و دعا کن.

﴿۶۲۶۸﴾ اگر نماز خواندی و کسوف برطرف نشد، لازم است بازگشت به نماز و دعا و حمد و ثنای خدا را کردن درحالی که رو به قبله هستی.

﴿۶۲۶۹﴾ او نماز آیات خواند و قبل از برطرف شدن کسوف برگشت و در جایگاه نمازش نشست و دعا کرد و ذکر می‌گفت و مردم هم دعا می‌کردند و ذکر می‌گفتند تا کسوف رفع شد.

۵-۷-۴-۶-۳ معجزه

﴿۶۲۷۰﴾ سه وقت است که در آن، دعا از خدای تعالی محبوب نگردد: دعا در عقب نماز واجب، و هنگام فرود آمدن باران، و ظاهر شدن نشانه‌ای از نشانه‌های قدرت پروردگار در زمین که برخلاف طبیعت و عادت باشد. (به جهت شرافت این سه وقت، مانع و جلوگیری از استجابت دعا و قبول آن برطرف شود).

﴿۶۲۷۱﴾ هنگام (کسوف) تیرگی ماه و خورشید فرمود: «این‌ها دو نشانه از خدا هستند و به مرگ یا زندگی کسی ارتباط ندارند، هرگاه خسوف و کسوف دیدید نماز بخوانید و دعا کنید تا خداوند آن‌ها را برطرف کند.»

۶-۷-۴-۶-۳ زلزله

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٢٧٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: وَاللَّهِ أَحَدْتُكَ بِفَضِيلَةٍ حَدَّثَنِي بِهَا قُرَيْشِي عَنْ قُرَيْشِي إِلَى أَنْ بَلَغَ سِتَّةَ نَفَرٍ مِنْهُمْ ثُمَّ قَالَ رَجَعْتُ قُبُورَ الْبَقِيعِ عَلَى عَهْدِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَضَجَّ أَهْلُ الْمَدِينَةِ مِنْ ذَلِكَ فَخَرَجَ عُمَرُ وَأَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَدْعُونَ لِتَسْكُنَ الرَّجْفَةُ فَمَا زَالَتْ تَزِيدُ إِلَيَّ أَنْ تَعْدِيَ ذَلِكَ إِلَى حِيطَانِ الْمَدِينَةِ وَعَزَمَ أَهْلُهَا عَلَى الْخُرُوجِ عَنْهَا فَعِنْدَ ذَلِكَ قَالَ عُمَرُ عَلَى بَابِي الْحَسَنَ عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَحَضَرَ فَقَالَ يَا أَبَا الْحَسَنِ أَلَا تَرَى إِلَى قُبُورِ الْبَقِيعِ وَرَجْفِهَا حَتَّى تَعْدِيَ ذَلِكَ إِلَى حِيطَانِ الْمَدِينَةِ وَقَدْ هَمَّ أَهْلُهَا بِالرَّحْلَةِ عَنْهَا فَقَالَ عَلِيُّ عليه السلام عَلَى بِمَاثَةِ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْبَذَرِيِّينَ فَاخْتَارَ مِنَ الْمِائَةِ عَشْرَةً فَجَعَلَهُمْ خَلْفَهُ وَجَعَلَ التَّسْعِينَ مِنْ وَرَائِهِمْ وَلَمْ يَبْقَ بِالْمَدِينَةِ سِوَى هَؤُلَاءِ إِلَّا حَضَرَ حَتَّى لَمْ يَبْقَ بِالْمَدِينَةِ ثَيِّبٌ وَعَاتِقٌ إِلَّا خَرَجَتْ ثُمَّ دَعَا بِأَبِي ذَرٍّ وَسَلْمَانَ وَمِقْدَادٍ وَعَمَّارٍ فَقَالَ لَهُمْ كُونُوا بَيْنَ يَدَيَّ حَتَّى تَوَسَّطَ الْبَقِيعَ وَالنَّاسُ مُحْدِقُونَ بِهِ فَضَرَبَ الْأَرْضَ بِرَجْلِهِ ثُمَّ قَالَ مَا لَكُمْ ثَلَاثًا فَسَكَنْتُمْ فَقَالَ صَدَقَ اللَّهُ وَصَدَّقَ رَسُولُهُ لَقَدْ أَنْبَأَنِي بِهَذَا الْخَبَرِ وَهَذَا الْيَوْمَ وَهَذِهِ السَّاعَةُ وَبِاجْتِمَاعِ النَّاسِ لَهُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زَلَزَالَهَا وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا أَمَا لَوْ كَانَتْ هِيَ هِيَ لَقَالَتْ مَا لَهَا وَأَخْرَجَتْ لِي أَثْقَالَهَا ثُمَّ انْصَرَفَ وَانْصَرَفَ النَّاسُ مَعَهُ وَقَدْ سَكَنْتِ الرَّجْفَةُ؛

بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٧٢

٧-٤-٣- عِنْدَ صِيَاكِ الدِّيَكَةِ

﴿٢٧٣﴾ الرسول ﷺ: أَطْلُبُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ اتِّقَاءِ الْجُيُوشِ وَإِقَامَةِ الصَّلَاةِ وَنُزُولِ الْغَيْثِ وَصِيَاكِ

الدِّيَكَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٨

﴿٢٧٤﴾ الرسول ﷺ: إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاكِ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٦٢ ص: ٧

٥-٤-٣- آدَابُ قَبْلَ وَ حِينَ وَ بَعْدَ الدُّعَاءِ

١-٥-٣- جِهَةُ الدُّعَاءِ

﴿٢٧٥﴾ الصادق عليه السلام: وَلَوْ دَعَوْتُمُوهُ مِنْ جِهَةِ الدُّعَاءِ لَأَجَابَكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ عَاصِينَ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۲۷۲﴾ به خدا سوگند فضیلتی را که اهل قریش یکی پس از دیگری برایم نقل کرده‌اند بیان می‌دارم، تا اینکه به شش نفر از آن‌ها رسید. سپس (فرمود): قبور بقیع را در زمان عمر بن خطاب خراب کرده به هم ریختند، پس اهل مدینه از این کار بسیار ناراحت شدند، پس عمر و اصحاب رسول خدا ﷺ پس از تعدی و تعرض حاصل از این تخریب، مردم را دعوت به آرامش کردند تا اینکه به اطراف مدینه رسیدند که اهل آن اقدام به خروج از آن منطقه کردند. عمر به من گفت علی بن ابی طالب علیه السلام را حاضر کنم و حضرت حاضر شد. گفت: یا اباالحسن، آیا قبور بقیع و تخریب آن را نمی‌بینید، تا اینکه آن تخریب، خبرش به اطراف مدینه رسید، اهل آنجا تصمیم به هجرت از آنجا گرفتند. علی علیه السلام فرمودند: صد نفر از اصحاب بدر، رسول خدا ﷺ با من هستند، از صد نفر ده تن را انتخاب نمود و پشت سرش قرار داد و نود نفر باقی را از عقبشان روان ساخت. و در مدینه جز زنان بیوه و آزادشده باقی نماندند، سپس اباذر، سلمان، مقداد و عمار را دعوت نمود و به ایشان فرمود: در کنارم باشید، تا ماجرای بقیع در میان است. و چشم به آن دوخته و پای بر زمین می‌زنند، سپس فرمود: آنچه برای توست سه چیز است، پس زمین سکون یافت، آنگاه فرمود: راست گفت، خدا و رسولش، خبر این روز و این ساعت و اجتماع امروز مردم را به من داده بودند. قطعاً خدای (عزوجل)، در کتابش می‌فرماید: هنگامی که زمین به شدت به لرزه درآید و زمین بار گران خویش را خارج می‌کند، و انسان می‌گوید: برای زمین چه اتفاقی افتاده (که چنین می‌لرزد؟)، (ای زمین) آیا این، خودش نبود، زمین می‌گوید: قطعاً چنین بود، آنچه برایش می‌باشد، و حضرت فرمود: برای من بارهایش را خارج کرد، سپس حضرت، از این مسئله که پایان یافته بود رو گردانده و مردم نیز با او رفتند و این به هم ریختگی و آشفتگی تبدیل به سکون شد.

۷-۷-۴-۳- آواز خروس

﴿۶۲۷۳﴾ هنگام برخورد جنگاوران و هنگام اقامه نماز و بارش باران و بانگ خروسان دعا کنید.

﴿۶۲۷۴﴾ هرگاه آواز خروس شنیدید از فضل خدا بخواهید.

۵-۶-۳- آداب قبل، حین، و بعد از دعا

۱-۵-۶-۳- راه دعا

﴿۶۲۷۵﴾ و اگر از سمت و سوی دعا او را می‌خواندید، حتماً دعای شما را اجابت می‌نمود، اگرچه نافرمان و گناهکار باشید.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٢٧٦﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ آيَتَانِ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَطْلُبُهُمَا فَلَا أَجِدُهُمَا قَالَ وَمَا هُمَا قُلْتُ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ فَندَعُوهُ وَلَا نَرَى إجابةً قَالَ أَفَتَرَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَخْلَفَ وَعَدَهُ قُلْتُ لَا قَالَ فَمِمَّ ذَلِكَ قُلْتُ لَا أَدرى قَالَ لَكِنِّي أَخْبِرُكَ مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِيمَا أَمَرَهُ ثُمَّ دَعَاهُ مِنْ جِهَةِ الدُّعَاءِ أَجَابَهُ قُلْتُ وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ تَبْدَأُ فَتَحْمَدُ اللَّهَ وَتَذْكُرُ نِعْمَهُ عِنْدَكَ ثُمَّ تَشْكُرُهُ ثُمَّ تَصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ تَذْكُرُ ذُنُوبَكَ فَتَقْرُبُ بِهَا ثُمَّ تَسْتَعِيدُ مِنْهَا فَهَذَا جِهَةُ الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٦

﴿٢٧٧﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ إِذَا آدَيْتَ الْفَرِيضَةَ مَجَّدْتَ اللَّهَ وَعَظَّمْتَهُ وَتَمَدَّحْتَهُ بِكُلِّ مَا تَقْدِرُ عَلَيْهِ وَتَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ وَتَجْتَهِدَ فِي الصَّلَاةِ عَلَيْهِ وَتَشْهَدُ لَهُ بِتَلْيِغِ الرِّسَالَةِ وَتَصَلَّى عَلَى أَيْمَةِ الْهُدَى عليه السلام ثُمَّ تَذْكُرُ بَعْدَ التَّحْمِيدِ لِلَّهِ وَالتَّنَاءِ عَلَيْهِ وَالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ مَا أَبْلَاكَ وَأَوَّلَاكَ وَتَذْكُرُ نِعْمَهُ عِنْدَكَ وَعَلَيْكَ وَمَا صَنَعَ بِكَ فَتَحْمَدُهُ وَتَشْكُرُهُ عَلَى ذَلِكَ ثُمَّ تَعْتَرِفُ بِذُنُوبِكَ ذَنْبَ ذَنْبٍ وَتَقْرُبُ بِهَا أَوْ بِمَا ذَكَرْتَ مِنْهَا وَتُجْمِلُ مَا خَفِيَ عَلَيْكَ مِنْهَا فَتَسُوبُ إِلَى اللَّهِ مِنْ جَمِيعِ مَعَاصِيكَ وَأَنْتَ تَتَوَى أَنْ لَا تَعُودَ وَتَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِنْهَا بِدَامَةِ وَصِدْقِ نِيَّةٍ وَخَوْفٍ وَرَجَاءٍ وَيَكُونُ مِنْ قَوْلِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِي وَأَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ فَأَعْنِي عَلَى طَاعَتِكَ وَوَقْفِي لِمَا أَوْجَبْتَ عَلَيَّ مِنْ كُلِّ مَا يُرْضِيكَ فَإِنِّي لَمْ أَرِ أَحَدًا بَلَغَ شَيْئًا مِنْ طَاعَتِكَ إِلَّا بِنِعْمَتِكَ عَلَيْهِ قَبْلَ طَاعَتِكَ فَأَنْعِمْ عَلَيَّ بِنِعْمَةِ أَنْالُ بِهَا رِضْوَانَكَ وَالْجَنَّةَ ثُمَّ تَسْأَلُ بَعْدَ ذَلِكَ حَاجَتَكَ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ لَا يُخَيِّبَكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

١-٥-٣- أداءُ الفرائضِ

﴿٢٧٨﴾ الصادق عليه السلام: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يُؤَدِّي فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ إِلَّا كَانَ لَهُ عِنْدَ آدَائِهَا دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٤٣٢

﴿٢٧٩﴾ الرسول ﷺ: مَنْ آدَى فَرِيضَةً فَلَهُ عِنْدَ اللَّهِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ فَإِنْ شَاءَ عَجَّلَهَا لَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنْ شَاءَ أَخَّرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٨

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٢٨٠﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ إِذَا أَدَّيْتَ الْفَرِيضَةَ... تَسْأَلُ بَعْدَ ذَلِكَ

حَاجَتَكَ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ لَا يُخَيِّبَكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٢٨١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا أُعْطِيَ مَا فِي بَيْتِ الْمَالِ أَمَرَ فَكُنِسَ ثُمَّ

صَلَّى فِيهِ ثُمَّ يَدْعُو؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٣٨٢

٢-١-٥-٣- الحمدُ والثناءُ

﴿٢٨٢﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ فَمَجِّدْهُ وَاحْمَدْهُ وَسَبِّحْهُ وَاتَّنِ عَلَيْهِ وَ

صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ سَلْ تُعْطَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٤١

﴿٢٨٣﴾ الصادق عليه السلام: إِحْمَدِ اللَّهَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَاتَّنِ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَسَلْ

حَاجَتَكَ؛ تهذيب الأحكام ج: ٤ ص: ٢٣٢

﴿٢٨٤﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَنَوْتَ مِنَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَاحْمَدِ اللَّهَ وَاتَّنِ عَلَيْهِ وَ

صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَاسْأَلِ اللَّهَ أَنْ يَقْبَلَ مِنْكَ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٠٢

﴿٢٨٥﴾ الرسول ﷺ: إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِحَمْدِ اللَّهِ وَالتَّنَاءِ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصَلِّ عَلَى نَفْسِهِ ثُمَّ يَدْعُو

بَعْدَهُ بِمَا شَاءَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٢٨٦﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا فَرَعْتَ مِنَ الدُّعَاءِ عِنْدَ قَبْرِ النَّبِيِّ ﷺ فَأَتِ الْمِنْبَرَ فَاْمْسَحْهُ بِيَدِكَ وَ

خُذْ بَرْمَانَتَيْهِ وَهُمَا السُّفْلَاوَانِ وَامْسَحْ عَيْنَيْكَ وَوَجْهَكَ بِهِ فَإِنَّهُ يُقَالُ إِنَّهُ شِفَاءُ الْعَيْنِ وَقُمْ

عِنْدَهُ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَاتَّنِ عَلَيْهِ وَسَلْ حَاجَتَكَ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٥٥٣

﴿٢٨٧﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ فَتَوَضَّأْ وَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ احْمَدِ اللَّهَ وَاتَّنِ عَلَيْهِ

وَادْكُرْ مِنْ آيَاتِهِ ثُمَّ ادْعُ (بِمَا تُحِبُّ)؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٣٢

﴿٢٨٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ خَفْتَ أَمْرًا يَكُونُ أَوْ حَاجَةٌ تُرِيدُهَا فَابْدَأْ بِاللَّهِ وَمَجِّدْهُ وَاتَّنِ عَلَيْهِ

كَمَا هُوَ أَهْلُهُ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَسَلْ حَاجَتَكَ وَتَبَاكَ وَلَوْ مِثْلَ رَأْسِ الذُّبَابِ إِنْ أَبَى

الْعَلِيُّ كَانَ يَقُولُ إِنْ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنَ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ سَاجِدٌ بَاكِ؛ الكافي ج: ٢

ص: ٤٨٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۲۸۰﴾ عرض کردم: روش دعا کردن چیست؟ حضرت فرمود: هنگامی که نماز واجب را به جا آوردی و بعد از همه این‌ها، خواسته‌های خویش را درخواست کن، و من امیدوارم که - ان شاء الله تعالی - خداوند تو را محروم برنگرداند.

﴿۶۲۸۱﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام هرگاه آنچه در بیت‌المال بود رد می‌کرد؛ دستور می‌داد آنجا جارو شود، بعد در آنجا نماز به جا می‌آورد و دعا می‌کرد.

۲-۱-۵-۶-۳- حمد و ثنا

﴿۶۲۸۲﴾ آنگاه که خواستی دعا کنی خداوند عزوجل را تمجید کن، و حمد و تسبیح و تهلیل بگو و بر او ثنا بخوان و بر نبی اکرم صلی الله علیه و آله درود فرست و حالا دعا کن که خواسته‌ات برآورده می‌شود.

﴿۶۲۸۳﴾ در روز جمعه خدا را حمد و ثنا بگو و بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درود فرست و پس از آن حاجتت را از خدا بخواه.

﴿۶۲۸۴﴾ وقتی نزدیک حجرالاسود شدی دو دستت را بلند کن و حمد و ثنای خدا بگو و بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود فرست و از خداوند بخواه از تو بپذیرد.

﴿۶۲۸۵﴾ هرگاه یکی از شما نماز خواند باید ابتدا شکر و ثنای خداوند را کند، سپس بر من درود فرستد و بعد از آن هر دعایی می‌خواهد بکند.

﴿۶۲۸۶﴾ هرگاه از خواندن دعا کنار قبر فارغ شدی نزدیک منبر برو و دو قبه پایین آن را بگیر و صورت و دیدگانت را به منبر تماس بده زیرا موجب شفا چشمان می‌باشد و کنار منبر بایست و خدا را حمد کن و ثنا بگو و سپس حاجت خود را بخواه.

﴿۶۲۸۷﴾ هرگاه درخواستی داشتی وضو بگیر و دو رکعت نماز بخوان و حمد و ثنای خدا را بگو و نعمت‌هایش را یاد کن، سپس هرآنچه دوست داری بخواه.

﴿۶۲۸۸﴾ اگر از وقوع چیزی ترس داشتی یا حاجتی خواستی، دعا را با نام خدا آغاز کن، و او را چنانچه شایسته‌اش است تمجید کرده و ستایشش کن، و بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود فرست و حاجت خود را درخواست کن و خود را به گریه وادار کن اگرچه به اندازه سر مگسی اندک باشد، پدرم همیشه می‌فرمود: نزدیک‌ترین حالی که بنده به پروردگار عزوجل دارد آن زمانی است که در سجده و در حال گریه باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٢٨٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ رَجُلًا دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَجَّلَ الْعَبْدُ رَبَّهُ وَجَاءَ آخِرُ فَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ أَتْنَى عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ وَآلِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَلْ تُعْطَ: الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٥

﴿٢٩٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ فِي كِتَابِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ الثَّنَاءَ عَلَى اللَّهِ وَالصَّلَاةَ عَلَى رَسُولِهِ قَبْلَ الْمَسْأَلَةِ وَإِنْ أَحَدُكُمْ لِيَأْتِيَ الرَّجُلَ يَطْلُبُ الْحَاجَةَ فَيُحِبُّ أَنْ يَقُولَ لَهُ خَيْرًا قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَهُ حَاجَتَهُ: الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٥

﴿٢٩١﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّمَا هِيَ الْمِدْحَةُ ثُمَّ الثَّنَاءُ ثُمَّ الْإِقْرَارُ بِالذَّنْبِ ثُمَّ الْمَسْأَلَةُ: الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٤

﴿٢٩٢﴾ الصادق عليه السلام: إِيَّاكُمْ إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَسْأَلَ مِنْ رَبِّهِ شَيْئًا مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ حَتَّى يَبْدَأَ بِالثَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالْمَدْحِ لَهُ وَالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ حَوَائِجَهُ: الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٤

﴿٢٩٣﴾ الصادق عليه السلام: إِيَّاكُمْ أَنْ يَسْأَلَ أَحَدُكُمْ مِنْ رَبِّهِ شَيْئًا مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ حَتَّى يَبْدَأَ بِالثَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ وَالْمِدْحَةِ لَهُ وَالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ وَآلِهِ ثُمَّ الْإِعْتِرَافَ بِالذَّنْبِ وَالتَّوْبَةَ ثُمَّ الْمَسْأَلَةَ: بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٢

﴿٢٩٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: السُّؤَالُ بَعْدَ الْمَدْحِ فَاْمَدَحُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ اسْأَلُوا الْحَوَائِجَ أَتْنُوا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَامْدَحُوهُ قَبْلَ طَلَبِ الْحَوَائِجِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٨٣

﴿٢٩٥﴾ الباقر عليه السلام: ثُمَّ نَصَبَ الْمَسْأَلَةَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِالْإِثْمَانِ عَلَيْهِ وَالْمُدَافَعَةِ عَنْهُ بِالتَّفَجُّعِ وَحُسْنِ الثَّنَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٤ ص: ١٨٧

﴿٢٩٦﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا قَضَيْتَ صَلَاتَكَ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَإِيَّاكَ أَنْ تَسْأَلَ حَتَّى تَمْدَحَهُ: مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٢٩٧﴾ الصادق عليه السلام: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَلْ تُعْطَهُ ثُمَّ قَالَ إِنَّ فِي كِتَابِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ الثَّنَاءَ عَلَى اللَّهِ وَالصَّلَاةَ عَلَى رَسُولِهِ قَبْلَ الْمَسْأَلَةِ وَإِنْ أَحَدُكُمْ لِيَأْتِيَ الرَّجُلَ يَطْلُبُ الْحَاجَةَ فَيُحِبُّ أَنْ يَقُولَ لَهُ خَيْرًا قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَ حَاجَتَهُ: الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۲۸۹﴾ مردی به مسجد درآمد، و دو رکعت نماز خواند و از خداوند حاجت خواست. پیامبر ﷺ فرمود: این بنده عجله کرد، دیگری آمد و نماز خواند و خدا را مدح گفت و درود فرستاد، پیامبر فرمود: حاجتت را بخواه که برآورده خواهد شد.

﴿۶۲۹۰﴾ در کتاب علی ﷺ است که: ستایش بر خدا و درود بر پیامبر خدا پیش از حاجت خواستن است، و یکی از شماها (چون) نزد مردی آید و حاجتی خواهد آن مرد دوست دارد که پیش از خواستن نیازش سخن خوشی بگوید.

﴿۶۲۹۱﴾ راه دعا کردن این است که ابتدا مدح و ثنای الهی را به جای آوری سپس به گناهانت اقرار کنی، آنگاه درخواست کنی.

﴿۶۲۹۲﴾ هرگاه که یک نفر بخواهد دعا کند و حاجت دنیا و آخرت خود را از پروردگار خود بخواهد، نباید که درخواست خود را مطرح کند، مگر آنکه اول به ثنا و ستایش و تمجید خدا بپردازد و بر پیامبر ﷺ درود فرستد و سپس حوائج خود را درخواست کند.

﴿۶۲۹۳﴾ بپرهیزد و دوری کنید از اینکه چیزی از حاجات دنیا و آخرت را از خداوند بخواهد، مگر اینکه با حمد و ثنای خداوند آغاز کرده، مدحش کند و بر محمد و خاندانش درود فرستد بعد به گناهانش اعتراف کرده، توبه کند، بعد خواسته‌اش را بیان کند.

﴿۶۲۹۴﴾ درخواست پس از مدح است؛ اول خدا را مدح کنید سپس حاجات خود را بخواهید. قبل از خواستن حاجات، خداوند عزوجل را ثنا کنید و مدحش را به جا آورید.

﴿۶۲۹۵﴾ سپس روی نیاز به درگاه خدای عزوجل کرد و با دردمندی و ثنای نیک از او خواست که بر او منت نهاده و بلا را از او دور کند.

﴿۶۲۹۶﴾ پس از نماز ستایش خدا را بکن، مبدا که مدح و ستایش نکرده درخواست کنی.

﴿۶۲۹۷﴾ پس پیامبر خدا ﷺ به او فرمود: بخواه تا به تو داده شود. سپس حضرت صادق ﷺ فرمود: در کتاب علی ﷺ است که ستایش بر خدا و درود بر پیامبرش پیش از حاجت خواستن است، و یکی از شماها (چون) نزد مردی آید و حاجتی خواهد آن مرد دوست دارد که پیش از خواستن نیازش، سخن خوشی بگوید.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٢٩٨﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ إِذَا آدَيْتَ الْفَرِيضَةَ مَجَّدْتَ اللَّهَ وَعَظَّمْتَهُ وَتَمَدَّحْتَهُ بِكُلِّ مَا تَقْدِرُ عَلَيْهِ وَتُصَلِّيَ عَلَى النَّبِيِّ وَتَجْتَهِدَ فِي الصَّلَاةِ عَلَيْهِ وَتَشْهَدَ لَهُ بِتَبْلِيغِ الرِّسَالَةِ وَتُصَلِّيَ عَلَى أَيْمَةِ الْهُدَى عَلَيْهِ تَمَّ تَذْكُرُ بَعْدَ التَّحْمِيدِ لِلَّهِ وَالتَّنَاءِ عَلَيْهِ وَالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ مَا أَتَاكَ وَأَوَّلَاكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٢٩٩﴾ أَنَّهُ إِذَا بَدَأَ الرَّجُلُ بِالتَّنَاءِ قَبْلَ الدُّعَاءِ فَقَدْ اسْتَوْجَبَ وَإِذَا بَدَأَ بِالدُّعَاءِ قَبْلَ التَّنَاءِ كَانَ عَلَى رَجَاءٍ وَقَدْ آدَبْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِقَوْلِهِ السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٣

﴿٣٠٠﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﷺ: فَأَيْنَ أَنْتَ مِنَ الدُّعَاءِ قُمْ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَوَضَّأْ وَاسْبِغِ الوُضُوءَ وَصَلِّ (رُكْعَتَيْنِ) وَأَحْسِنْ صَلَاتَكَ فَإِذَا قَضَيْتَ صَلَاتَكَ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَإِيَّاكَ أَنْ تَسْأَلَهُ حَتَّى تَمْدَحَهُ وَرَدَّ ذَلِكَ عَلَيْهِ مِرَارًا بِأَلْمَدْحَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٣٠١﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ تَبْدَأُ فَتَحْمَدُ اللَّهَ وَتَذْكُرُ نِعَمَهُ عِنْدَكَ ثُمَّ تَشْكُرُهُ ثُمَّ تُصَلِّيَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ تَذْكُرُ ذُنُوبَكَ فَتَقْرُبُ بِهَا ثُمَّ تَسْتَعِيدُ مِنْهَا فَهَذَا جِهَةُ الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٦

﴿٣٠٢﴾ الصادق عليه السلام: كُلُّ دُعَاءٍ لَا يَكُونُ قَبْلَهُ تَمْجِيدُ فَهُوَ أَبْتَرُ إِنَّمَا التَّمْجِيدُ ثُمَّ التَّنَاءُ قُلْتُ وَمَا أَذْنَى مَا يُجْزَى مِنَ التَّمْجِيدِ قَالَ تَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٢١

﴿٣٠٣﴾ الصادق عليه السلام: كُلُّ دُعَاءٍ لَا يَكُونُ قَبْلَهُ تَحْمِيدُ فَهُوَ أَبْتَرُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٣

﴿٣٠٤﴾ مَنْ أَكْثَرَ مِنَ الدُّعَاءِ وَالذِّكْرِ وَالشُّكْرِ وَالْحَمْدِ وَالتَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ أَغْطَاهُ اللَّهُ أَفْضَلَ مَا يُعْطَى السَّائِلِينَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٠

﴿٣٠٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ شَغَلَهُ التَّنَاءُ عَنِ الْمَسْأَلَةِ لِنَفْسِهِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَغْطِيهِ أَفْضَلَ مَا أُعْطِيَ السَّائِلِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٦

﴿٣٠٦﴾ مَنْ تَشَاغَلَ بِالتَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ أَغْطَاهُ اللَّهُ فَوْقَ رَغْبَةِ السَّائِلِينَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص:

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۲۹۸﴾ عرض کردم: روش دعا کردن چیست؟ حضرت فرمود: هنگامی که نماز واجب را به جا آوردی، ستایش خدا را کرده و او را به بزرگی یاد کن و با تمام توان مدح و ستایش را بگو، و بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرست و در درود بر او نهایت کوشش را بکن، و گواهی بده که حضرتش، رسالت خویش را به خوبی تبلیغ کرده، و بر ائمه هدی علیهم السلام درود فرست... بعد از حمد و ستایش و ثنای خداوند و درود بر پیامبر اکرم ﷺ عطایا و نیکی های خداوند نسبت به خود را یادآور شده و نعمت های او را ذکر کن.

﴿۶۲۹۹﴾ هرگاه شخصی قبل از دعا حمد و ثنا بگوید، اجابت دعایش بر خداوند واجب شود. و هرگاه قبل از حمد و ثنای خدا، دعا را شروع کند، امید اجابت رود. و پیامبر خدا ﷺ ما را چنین تأدیب فرمود: اول سلام بعداً کلام.

﴿۶۳۰۰﴾ امام صادق علیه السلام فرمود: «چرا دعا نمی کنی؟ در پاسی از آخر شب برخیز و وضو بگیر و حق تمام اعضا را در وضو کاملاً ادا کن، و نماز نیکو اقامه کن، پس از نماز ستایش خدا را بکن، مبادا که مدح و ستایش نکرده درخواست کنی (و حضرت چند بار این جمله را تکرار فرمود) و دستور داد که ابتدا مدح و ثنای خدا را بگو پس از مدح و ستایش پروردگارت، بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرست، سپس حاجت را بخواه که برآورده خواهد شد.

﴿۶۳۰۱﴾ عرض کردم: جهت دعا چیست؟ فرمود: شروع می کنی پس خدا را حمد و ستایش کنی، و نعمت هایی که به تو داده است به زبان آوری، و سپس او را شکر کنی، آنگاه بر محمد ﷺ درود فرستی، و بعد گناهان خود را یادآور شوی و به آن ها اعتراف کنی و از آن ها به خدا پناه ببری این است جهت (و راه) دعا.

﴿۶۳۰۲﴾ هر دعایی که پیش از آن حمد و ستایش (خداوند) نباشد آن ناتمام و بی ثمر و بی نتیجه است، حمد باید اول باشد و سپس ثناگویی او، عرض کردم: من نمی دانم چه اندازه از تحمید و تمجید کفایت کند؟ فرمود: می گوید: خدایا! تو آن اولی هستی که قبل از تو چیزی نیست، تو آن آخری هستی که بعد از تو چیزی نیست، تو آن غالبی هستی که برتر از تو چیزی نیست، تو آن سری هستی که مخفی تر از تو چیزی نیست و تو عزیزی و حکیمی.

﴿۶۳۰۳﴾ هر دعایی که پیش از آن حمد و ستایش (خداوند) نباشد آن ناتمام و بی ثمر و بی نتیجه است.

﴿۶۳۰۴﴾ کسی که عبادت خداوند متعال را بسیار کند، خداوند، بهترین چیزی را که به درخواست کنندگان می دهد به او خواهد داد.

﴿۶۳۰۵﴾ هر کس را که ذکر من و توجه به من، از درخواست کردن از محضر من بازدارد، من مایحتاج او را بهتر و لایق تر از آنچه خودش بخواهد به او می رسانم.

﴿۶۳۰۶﴾ کسی که به حمد و ثنای خدا پردازد، خداوند بیش از آنچه درخواست کنندگان می طلبند، به او می بخشد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٣٠٧﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ تَطَهَّرَ ثُمَّ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ بَاتَ وَفِرَاشُهُ كَمَسَجِدِهِ فَإِنْ قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَذَكَرَ اللَّهَ تَنَاثَرَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ فَإِنْ قَامَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَطَهَّرَ وَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ وَحَمِدَ اللَّهَ وَاتَّئَنَى عَلَيْهِ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ إِمَّا أَنْ يُعْطِيَهُ الَّذِي يَسْأَلُهُ بِعَيْنِهِ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَهُ مَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ مِنْهُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٨

﴿٦٣٠٨﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ وَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ فَأَتَمَّ رُكُوعَهُمَا وَسُجُودَهُمَا ثُمَّ جَلَسَ فَأَتَنَّى عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَصَلَّى عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ حَاجَتَهُ فَقَدْ طَلَبَ الْخَيْرَ فِي مَظَانِهِ وَمَنْ طَلَبَ الْخَيْرَ فِي مَظَانِهِ لَمْ يَخْب؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٧٨

﴿٦٣٠٩﴾ وَابْدَأْ بِالْجَمْرَةِ الْأُولَى فَأَرْمِهَا بِسَبْعِ حَصِيَّاتٍ مِنْ يَسَارِهَا فِي بَطْنِ الْوَادِي وَقُلْ مِثْلَ مَا قُلْتَ يَوْمَ النَّحْرِ حِينَ رَمَيْتَ جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ ثُمَّ قَفْ عَلَى يَسَارِ الطَّرِيقِ وَاسْتَقْبِلِ الْبَيْتَ وَاحْمَدِ اللَّهَ وَاتَّنِ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ تَقَدَّمْ قَلِيلاً وَادْعُ اللَّهَ وَاسْأَلْهُ أَنْ يَقْبَلَ مِنْكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ١٥٣

﴿٦٣١٠﴾ الصادق عليه السلام: يَخْرُجُ الْإِمَامُ وَيَبْرُزُ إِلَى مَكَانٍ نَظِيفٍ فِي سَكِينَةٍ وَقَارٍ وَخُشُوعٍ وَمَسْكَنَةٍ وَيَبْرُزُ مَعَهُ النَّاسُ فَيَحْمَدُ اللَّهَ وَيُجَدِّدُهُ وَيُثْنِي عَلَيْهِ وَيَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٢

٣-٤-٥-١-٣- التَّعْظِيمُ

﴿٦٣١١﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ إِذَا أَدَّيْتَ الْفَرِيضَةَ مَجَّدْتَ اللَّهَ وَعَظَّمْتَهُ وَتَمَدَّحْتَهُ بِكُلِّ مَا تَقْدِرُ عَلَيْهِ... ثُمَّ تَسْأَلُ بَعْدَ ذَلِكَ حَاجَتَكَ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ لَا يُخَيِّبَكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٦٣١٢﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَمْرًا تَسْأَلُهُ رَبَّكَ فَتَوَضَّأْ وَأَحْسِنِ الْوُضُوءَ ثُمَّ صَلِّ رَكَعَتَيْنِ وَعَظِّمِ اللَّهَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٧٨

﴿٦٣١٣﴾ الصادق عليه السلام: وَانْظُرْ مَنْ تَدْعُو وَكَيْفَ تَدْعُو وَلِمَاذَا تَدْعُو وَحَقِّقْ عَظَمَةَ اللَّهَ وَكِبَرِيَاءَهُ وَغَايِنُ بَقْلَبِكَ عِلْمَهُ بِمَا فِي ضَمِيرِكَ وَاطَّلَاعَهُ عَلَى سِرِّكَ وَمَا تُكِنُّ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۰۷﴾ هرکس که وضو سازد و به جامه خواب خود درآید، آن جامه خواب چون مسجد او باشد، پس اگر برخیزد و متذکر خداوند گردد لغزش‌ها از او بریزد، پس اگر آخر شب برخیزد و وضو سازد و دو رکعت نماز گزارد و حمد و ثنای الهی به جای آورد و بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرستد، درخواست نمی‌کند از خدا چیزی را، مگر آنکه به او عطا فرماید، یا همان چیزی را که خواسته به او عطا فرماید و یا آنکه بهتر از آن را برای آخرتش ذخیره فرماید.

﴿۶۳۰۸﴾ هرکس وضوی کامل بگیرد و دو رکعت نماز با حفظ آداب و رکوع و سجده تام و تمام بخواند و بعد از نماز بر خداوند صاحب عزت و جلال ثنا بگوید و بر پیامبر خدا ﷺ درود فرستد، سپس حاجت خود را بخواهد، خیر خود را از منبع خیرات جویا شده و هرکس خیر خود را از منبع خیرات بجوید، ناامید نمی‌شود.

﴿۶۳۰۹﴾ با جمره اولی آغاز کن، و در دل بیابان آن را با هفت سنگریزه از طرف چپ آن رمی کن و بگو مانند آنچه در روز عید قربان هنگام رمی جمره عقبه گفتی، بعد در سمت چپ راه بایست و رو به خانه کعبه کن و حمد و ثنای خدای گو و بر پیامبر ﷺ درود فرست بعد کمی جلو برو و از خدا بخواه و درخواست کن که از تو بپذیرد.

﴿۶۳۱۰﴾ امام جماعت همراه مردم، با آرامش و وقار و خشوع و افتادگی به صحرا می‌رود، ابتدا خدا را سپاس و ستایش می‌کند و به مجد و ثنای او زبان می‌گشاید و در راز و نیاز و دعا و درخواست کوشش بسیار می‌کند.

۳-۱-۵-۶-۳- تمجید و تعظیم

﴿۶۳۱۱﴾ عرض کردم: روش دعا کردن چیست؟ حضرت فرمود: هنگامی که نماز واجب را به جا آوردی، ستایش خدا را کرده و او را به بزرگی یاد کن و با تمام توان مدح و ثنایش را بگو... و بعد از همه این‌ها، خواسته‌های خویش را درخواست کن، و من امیدوارم - ان شاء الله تعالی - خداوند تو را محروم برنگرداند.

﴿۶۳۱۲﴾ اگر خواستی از پروردگارت حاجتی بخواهی، وضوی کاملی بساز و دو رکعت نماز بخوان و در نماز، خدا را به عظمت ستایش کن.

﴿۶۳۱۳﴾ نظر کن که چه کسی را می‌خوانی؟ و از که حاجت خود را می‌خواهی؟ و از برای چه می‌خوانی؟ باید دعاکننده به خاطر آورد عظمت و بزرگواری خدا را، و جزم و قطع داشته باشد که او قادر و تواناست به همه ممکنات، و به مقتضای حاجت و انجاح مطالب وی بشناس راه نجات

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

الْبَاطِلَ وَاعْرِفْ طُرُقَ نَجَاتِكَ وَهَلَاكِكَ كَيْلًا تَدْعُو اللَّهَ بِشَيْءٍ فِيهِ هَلَاكُكَ وَأَنْتَ تَتَّظُنُّ فِيهِ نَجَاتَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٦٣١٤﴾ الصادق عليه السلام: أَنْ الْمَسْأَلَةَ بَعْدَ الْمَدْحَةِ فَإِذَا دَعَوْتَ فَمَجِّدْهُ قَالَ قُلْتُ كَيْفَ نُمَجِّدْهُ قَالَ تَقُولُ يَا مَنْ هُوَ أَقْرَبُ إِلَيَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ يَا مَنْ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ يَا مَنْ هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى يَا مَنْ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ؛ عدة الداعي ص: ١٦١

﴿٦٣١٥﴾ الصادق عليه السلام: فِي كِتَابِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ الْمَدْحَةَ قَبْلَ الْمَسْأَلَةِ فَإِذَا دَعَوْتَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَمَجِّدْهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٤

﴿٦٣١٦﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا دَعَوْتُمُ اللَّهَ فَمَجِّدُوهُ؛ فلاح السائل ص: ٣٥

﴿٦٣١٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ خِفْتَ أَمْرًا يَكُونُ أَوْ حَاجَةً تُرِيدُهَا فَأَبْدَأْ بِاللَّهِ وَمَجِّدْهُ وَأَتْنِ عَلَيْهِ كَمَا هُوَ أَهْلُهُ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَسَلِّ حَاجَتَكَ وَتَبَاكَ وَلَوْ مِثْلَ رَأْسِ الذُّبَابِ إِنَّ أَبِي ﷺ كَانَ يَقُولُ إِنْ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنَ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ سَاجِدٌ بَاكِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٣

﴿٦٣١٨﴾ الرسول ﷺ: إِنْ كُلُّ دُعَاءٍ لَا يَكُونُ قَبْلَهُ تَمْجِيدٌ فَهُوَ أَتْبَرُ وَإِنَّمَا التَّمْجِيدُ ثُمَّ الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٧

﴿٦٣١٩﴾ الصادق عليه السلام: كُلُّ دُعَاءٍ لَا يَكُونُ قَبْلَهُ تَمْجِيدٌ فَهُوَ أَتْبَرُ وَإِنَّمَا التَّمْجِيدُ ثُمَّ الثَّنَاءُ قُلْتُ وَمَا أَذْنَى مَا يُجْزَى مِنَ التَّمْجِيدِ قَالَ تَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٢١

﴿٦٣٢٠﴾ الصادق عليه السلام: يَخْرُجُ الْإِمَامُ وَيَبْرُزُ إِلَى مَكَانٍ نَظِيفٍ فِي سَكِينَةٍ وَقَارٍ وَخُشُوعٍ وَمَسْكَنَةٍ وَيَبْرُزُ مَعَ النَّاسِ فَيَحْمَدُ اللَّهَ وَيُمَجِّدُهُ وَيُثْنِي عَلَيْهِ وَيَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٢

﴿٦٣٢١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ فَمَجِّدْهُ وَاحْمَدْهُ وَسَبِّحْهُ وَهَلِّلْهُ وَأَتْنِ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ سَلِّ تَعْطُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٤١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

خود را از راه هلاک، تا نخوانی خدای را به چیزی که هلاکت تو در اوست، و تو گمان نجات در او داشته باشی.

﴿۶۳۱۴﴾ باید قبل از دعا مدح خدا شود، پس چون خدا را می‌خوانی نخست او را مدح گو، گفتیم: چگونه او را مدح کنیم؟ فرمود: بگو ای آن که از رگ گردن به من نزدیک‌تری و ای کسی که بین انسان و دل او حائل شوی و ای آن که در مقامی بلند دور از دسترس افکار هستی، و ای آن که همانندش کسی نیست.

﴿۶۳۱۵﴾ در نامه امیرالمؤمنین آمده است که: قبل از درخواست حاجت، جای ثنا و ستایش حق است، هرگاه که برای حاجت و درخواست، خدای عزوجل را می‌خوانی، ابتدا به تمجید و ستایش او پرداز (که حق چنین می‌پسندد).

﴿۶۳۱۶﴾ پس هرگاه خواستید به درگاه خدا دعا کنید، ابتدا ثنای او را بگویید.

﴿۶۳۱۷﴾ اگر از وقوع چیزی ترس داشتی یا حاجتی خواستی، دعا را با نام خدا آغاز کن، و او را چنانچه شایسته‌اش است تمجید کرده و ستایشش کن، و بر پیامبر ﷺ درود فرست و حاجت خود را درخواست کن و خود را به گریه وادار کن، اگرچه به اندازه سر مگسی اندک باشد، پدرم همیشه می‌فرمود: نزدیک‌ترین حالی که بنده به پروردگار عزوجل دارد، آن زمانی است که در سجده و در حال گریه باشد.

﴿۶۳۱۸﴾ هر دعایی که قبل آن ثنای خدا نباشد ناقص است، پس اول ثنا و تمجید خداوند، سپس دعا.

﴿۶۳۱۹﴾ هر دعایی که پیش از آن حمد و ستایش (خداوند) نباشد آن ناتمام و بی‌ثمر و بی‌نتیجه است، حمد باید اول باشد و سپس ثناگویی او، عرض کردم: من نمی‌دانم چه اندازه از تحمید و تمجید کفایت کند؟ فرمود: می‌گویند خدا یا! تو آن اولی هستی که قبل از تو چیزی نیست، تو آن آخری هستی که بعد از تو چیزی نیست، تو آن غالبی هستی که برتر از تو چیزی نیست، تو آن سری هستی که مخفی‌تر از تو چیزی نیست و تو عزیزی و حکیمی.

﴿۶۳۲۰﴾ امام جماعت همراه مردم، با آرامش و وقار و خشوع و افتادگی به صحرا می‌رود، ابتدا خدا را سپاس و ستایش می‌کند و به مجد و ثنای او زبان می‌گشاید و در راز و نیاز و دعا و درخواست کوشش بسیار می‌کند.

﴿۶۳۲۱﴾ آنگاه که خواستی دعا کنی خداوند عزوجل را تمجید کن، و حمد و تسبیح و تهلیل بگو و بر او ثنا بخوان و بر نبی اکرم ﷺ درود فرست و حالا دعا کن که خواسته‌ات برآورده می‌شود.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٦٣٢٢﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا دَعَوْتَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَمَجِّدْهُ قُلْتَ كَيْفَ أَمَجِّدُهُ قَالَ تَقُولُ يَا مَنْ هُوَ أَقْرَبُ إِلَيَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ يَا فَعَالًا لِمَا يُرِيدُ يَا مَنْ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ يَا مَنْ هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى يَا مَنْ هُوَ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٤

١-٤-٥-٦-٣- المَدْحُ

﴿٦٣٢٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّمَا هِيَ الْمِدْحَةُ ثُمَّ الْإِقْرَارُ بِالذَّنْبِ ثُمَّ الْمَسْأَلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١١

﴿٦٣٢٤﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّمَا هِيَ الْمِدْحَةُ ثُمَّ الثَّنَاءُ ثُمَّ الْإِقْرَارُ بِالذَّنْبِ ثُمَّ الْمَسْأَلَةُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٤

﴿٦٣٢٥﴾ الصادق عليه السلام: إِيَّاكُمْ إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَسْأَلَ مِنْ رَبِّهِ شَيْئًا مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ حَتَّى يَبْدَأَ بِالثَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الْمَدْحِ لَهُ وَ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ حَوَائِجَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٤

﴿٦٣٢٦﴾ الصادق عليه السلام: إِيَّاكُمْ أَنْ يَسْأَلَ أَحَدُكُمْ مِنْ رَبِّهِ شَيْئًا مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ حَتَّى يَبْدَأَ بِالثَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ وَ الْمَدْحِ لَهُ وَ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ وَ آلِهِ ثُمَّ الْإِعْتِرَافُ بِالذَّنْبِ وَ التَّوْبَةُ ثُمَّ الْمَسْأَلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٦

﴿٦٣٢٧﴾ الصادق عليه السلام: السُّؤَالُ بَعْدَ الْمَدْحِ فَاْمَدَحُوا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ ثُمَّ اسْأَلُوا الْحَوَائِجَ أَثْنَوْا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ اْمَدَحُوهُ قَبْلَ طَلَبِ الْحَوَائِجِ؛ الخصال ج: ٢ ص: ٦٣٤

﴿٦٣٢٨﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا قَضَيْتَ صَلَاتَكَ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَ إِيَّاكَ أَنْ تَسْأَلَ حَتَّى تَمْدَحَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٦٣٢٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْمِدْحَةَ قَبْلَ الْمَسْأَلَةِ فَإِذَا دَعَوْتَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَمَجِّدْهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٤

﴿٦٣٣٠﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ الْمَسْأَلَةَ بَعْدَ الْمِدْحَةِ فَإِذَا دَعَوْتَ فَمَجِّدْهُ قَالَ قُلْتَ كَيْفَ نُمَجِّدُهُ قَالَ تَقُولُ يَا مَنْ هُوَ أَقْرَبُ إِلَيَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ يَا مَنْ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ يَا مَنْ هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى يَا مَنْ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ؛ عدة الداعي ص: ١٦١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۲۲﴾ هرگاه خواستی خدا را بخوانی، ابتدا به تمجید و ستایش او پرداز. من گفتم: با چه زبانی او را تمجید کنم؟ ابوعبدالله گفت: می‌توانی چنین بگویی: «ای خدایی که میان من و خواسته دلم حائل می‌شوی. ای خدایی که در جایگاه بالایی قرار داری! ای خدایی که مانند نداری!»

۴-۱-۵-۶-۳-مدح

﴿۶۳۲۳﴾ راه دعا کردن این است که ابتدا مدح الهی را به جای آوری سپس به گناهانت اقرار کنی، آنگاه درخواست کنی.

﴿۶۳۲۴﴾ راه دعا کردن این است که ابتدا مدح و ثنای الهی را به جای آوری سپس به گناهانت اقرار کنی، آنگاه درخواست کنی.

﴿۶۳۲۵﴾ هرگاه که یک نفر بخواهد دعا کند و حاجت دنیا و آخرت خود را از پروردگار خود بخواهد، نباید که درخواست خود را مطرح کند، مگر آنکه اول به ثنا و ستایش و تمجید خدا پردازد و بر پیامبر ﷺ درود فرستد و سپس حوائج خود را درخواست کند.

﴿۶۳۲۶﴾ بهره‌زید و دوری کنید از اینکه چیزی از حاجات دنیا و آخرت را از خداوند بخواهد، مگر اینکه با حمد و ثنای خداوند آغاز کرده، مدحش کند و بر محمد و خاندانش درود فرستد بعد به گناهانش اعتراف کرده توبه کند، بعد خواسته‌اش را بیان کند.

﴿۶۳۲۷﴾ درخواست پس از مدح است؛ اول خدا را مدح کنید سپس حاجات خود را بخواهید. قبل از خواستن حاجات، خداوند عزوجل را ثنا کنید و مدحش را به جا آورید.

﴿۶۳۲۸﴾ پس از نماز ستایش خدا را بکن، مبادا که مدح و ستایش نکرده درخواست کنی.

﴿۶۳۲۹﴾ باید قبل از دعا مدح خدا شود، پس چون خدا را می‌خوانی نخست او را مدح گو و تمجید کن (به مقام خداوندگاری‌اش).

﴿۶۳۳۰﴾ باید قبل از دعا مدح خدا شود، پس چون خدا را می‌خوانی نخست او را مدح گو، گفتم: چگونه او را مدح کنم؟ فرمود: بگو ای آن که از رگ گردن به من نزدیک‌تری و ای کسی که بین انسان و دل او حائل شوی و ای آن که در مقامی بلند دور از دسترس افکار هستی، و ای آن که همانندش کسی نیست.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٣١﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ إِذَا أَدَّيْتَ الْفَرِيضَةَ مَجَّدْتَ اللَّهَ وَعَظَّمْتَهُ وَتَمَدَّحْتَهُ بِكُلِّ مَا تَقْدِرُ عَلَيْهِ... ثُمَّ تَسْأَلُ بَعْدَ ذَلِكَ حَاجَتَكَ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ لَا يُخَيِّبَكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٦٣٢﴾ الصادق عليه السلام: قُمْ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَوَضَّأْ وَاسْبِغِ الوُضُوءَ وَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ صَلَاتَكَ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَإِيَّاكَ أَنْ تَسْأَلَهُ حَتَّى تَمْدَحَهُ رَدَدَ ذَلِكَ مِرَاراً يَأْمُرُهُ بِالْمَدْحَةِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ مَدْحَةِ رَبِّكَ فَصَلِّ عَلَى نَبِيِّكَ ثُمَّ سَلِّهِ يُعْطِيكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٨

﴿٦٣٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَا قِرَاءَةَ فِي رُكُوعٍ وَلَا سُجُودٍ إِنَّمَا فِيهِمَا الْمَدْحَةُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ الْمَسْأَلَةُ فَابْتَدِءُوا قَبْلَ الْمَسْأَلَةِ بِالْمَدْحَةِ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ اسْأَلُوا بَعْدَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٣٠٩

﴿٦٣٤﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: فَأَيْنَ أَنْتَ مِنَ الدُّعَاءِ قُمْ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَوَضَّأْ وَاسْبِغِ الوُضُوءَ وَصَلِّ (رُكْعَتَيْنِ) وَأَحْسِنْ صَلَاتَكَ فَإِذَا قَضَيْتَ صَلَاتَكَ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَإِيَّاكَ أَنْ تَسْأَلَهُ حَتَّى تَمْدَحَهُ وَرَدَدَ ذَلِكَ عَلَيْهِ مِرَاراً يَأْمُرُهُ بِالْمَدْحَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

٥-١-٥-٣- التَّسْبِيحُ وَالتَّهْلِيلُ

﴿٦٣٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ فَمَجِّدْهُ وَاحْمَدْهُ وَسَبِّحْهُ وَهَلِّلْهُ وَأَتِّنْ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ سَلِّ تَعْطُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٤١

﴿٦٣٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَلَمَّا سَلَّمَ وَسَبَّحَ بَسَطَ كَفَّيْهِ وَ... أَخْفَتَ دُعَاءَهُ وَسَجَدَ وَعَفَّرَ وَقَالَ الْعَفْوُ الْعَفْوُ مِائَةَ مَرَّةً؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٠

﴿٦٣٧﴾ الزهراء عليها السلام: يَنْبَغِي لِمَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَفَرَّغَ مِنَ التَّسْبِيحِ أَنْ يَكْشِفَ رُكْبَتَيْهِ وَذِرَاعَيْهِ وَيَبْشِرَ بِجَمِيعِ مَسَاجِدِ الْأَرْضِ بِغَيْرِ حَاجَزٍ يَحْجُزُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا وَيَدْعُو وَيَسْأَلُ حَاجَتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٨٠

﴿٦٣٨﴾ فَإِذَا سَلَّمَ سَبَّحَ تَسْبِيحَ الزَّهْرَاءِ عليه السلام وَيَدْعُو بَعْدَ ذَلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٤٧

﴿٦٣٩﴾ فَإِذَا صَلَّى رُكْعَتَيْنِ سَبَّحَ تَسْبِيحَ الزَّهْرَاءِ (س) وَدَعَا بِمَا أَرَادَ؛ المصباح للكفعمي ص:

٥٦٤

٥-١-٥-٣- الصَّلَوَاتُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۳۱﴾ عرض کردم: روش دعا کردن چیست؟ حضرت فرمود: هنگامی که نماز واجب را به جا آوردی، ستایش خدا را کرده و او را به بزرگی یاد کن و با تمام توان مدح و ستایش را بگو... و بعد از همه این‌ها، خواسته‌های خویش را درخواست کن، و من امیدوارم - ان شاء الله تعالی - خداوند تو را محروم برنگرداند.

﴿۶۳۳۲﴾ در پاسی از آخر شب برخیز و وضو بگیر و حق تمام اعضا را در وضو کاملاً ادا کن، و نماز نیکو بگذار، پس از نماز ستایش خدا را بکن، مبادا که مدح و ستایش نکرده درخواست کنی (و حضرت چند بار این جمله را تکرار فرمود) و دستور داد که ابتدا مدح و ثنای خدا را بگو پس از مدح و ستایش پروردگارت، بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرست، سپس حاجت را بخواه که برآورده خواهد شد. آیا نشنیده‌ای که وقتی پیامبر خدا ﷺ دید مردی نماز می‌خواند، هنگامی که آن مرد نمازش را تمام کرد بلافاصله رو به درگاه خدا کرد و برآورده شدن نیازش را درخواست کرد، پیامبر اکرم ﷺ فرمود: این بنده در انجام امر پروردگارش عجله و شتاب کرد. (اول مدح و ستایش حق تعالی و درود بر محمد و آل محمد و بعد طلب حاجت.) و نیز بار دیگر آن حضرت دید کسی نماز می‌خواند، و هنگامی که وی نمازش را تمام کرد، ابتدا پروردگارش را ستود، و پس از مدح و ثنای پروردگار، بر پیامبرش ﷺ درود فرستاد، پیامبر اکرم ﷺ دو بار فرمود: درخواست کن که حاجت برآورده می‌شود.

﴿۶۳۳۳﴾ خواندن مدح و ستایش خداوند عزوجل در رکوع و سجده، سپس درخواست خود را بگوید. پس قبل از درخواست شروع به مدح خدای عزوجل نموده بعد حاجت خود را بخواهید.

﴿۶۳۳۴﴾ امام صادق علیه السلام فرمود: «چرا دعا نمی‌کنی؟ در پاسی از آخر شب برخیز و وضو بگیر و حق تمام اعضا را در وضو کاملاً ادا کن، و نماز نیکو اقامه کن، پس از نماز ستایش خدا را بکن، مبادا که مدح و ستایش نکرده درخواست کنی (و حضرت چند بار این جمله را تکرار فرمود) و دستور داد که ابتدا مدح و ثنای خدا را بگو پس از مدح و ستایش پروردگارت، بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرست، سپس حاجت را بخواه که برآورده خواهد شد.

۵-۱-۳- تسبیح و تهلیل

﴿۶۳۳۵﴾ آنگاه که خواستی دعا کنی خداوند عزوجل را تمجید کن، و حمد و تسبیح و تهلیل بگو و بر او ثنا بخوان و بر نبی اکرم ﷺ درود فرست و حالا دعا کن که خواسته‌ات برآورده می‌شود.

﴿۶۳۳۶﴾ پس از سلام و تسبیح، دو دستش را بلند کرد و صدایش را پایین آورد و سجده کرد و صورتش را بر زمین نهاد و صد مرتبه گفت: «العفو العفو».

﴿۶۳۳۷﴾ سزاوار است که کسی که این نماز را خواند و تسبیح و ذکر را به پایان رساند، ساعد و ساق‌ها را برهنه کند و با تمام اعضای سجده‌اش به زمین بچسبد، درحالی که بین اعضا و زمین مانعی نباشد، دعا کند و از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد.

﴿۶۳۳۸﴾ هرگاه سلام نماز را گفت: تسبیح حضرت زهرا علیهاالسلام را بگو و بعد از آن دعا بکند.

﴿۶۳۳۹﴾ وقتی دو رکعت نماز به جا آورد، تسبیح حضرت زهرا علیهاالسلام را بگوید و هرآنچه خواست بخواهد.

۶-۱-۵-۳- صلوات

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٣٤٠﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ مَقْبُولَةٌ وَلَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَقْبَلَ بَعْضَ الدُّعَاءِ وَيَرُدَّ بَعْضُهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٩٦

﴿٦٣٤١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ يَقُولُ أَفْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا فَإِنَّ الْعَبْدَ إِذَا قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ اسْتَجَابَ لَهُ فَإِذَا قَالَ أَفْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا كَانَ أَجُودَ مِنْ أَنْ يَرُدَّ بَعْضُهَا وَيَسْتَجِيبَ بَعْضُهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٦٨

﴿٦٣٤٢﴾ الحسين عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ جَعَلَ دُعَاءَ أُمَّتِهِ فِيَمَا يَسْأَلُونَ رَبَّهُمْ جَلَّ ثَنَاؤُهُ مَوْفُوفًا عَنِ الْجَابَةِ حَتَّى يُصَلُّوا فِيهِ عَلَيْهِ ﷺ؛ بحار الأنوار ج: ١٦ ص: ٣٤٣

﴿٦٣٤٣﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ وَلَمْ يَذْكُرِ النَّبِيَّ ﷺ رَفَرَفَ الدُّعَاءُ عَلَى رَأْسِهِ فَإِذَا ذَكَرَ النَّبِيَّ ﷺ رَفَعَ الدُّعَاءَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٥

﴿٦٣٤٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا دَعَا الْعَبْدُ وَلَمْ يَذْكُرِ النَّبِيَّ ﷺ رَفَرَفَ الدُّعَاءُ فَوْقَ رَأْسِهِ فَإِذَا ذَكَرَ النَّبِيَّ ﷺ رَفَعَ الدُّعَاءَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٤

﴿٦٣٤٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ رَفَعَتْ دَعْوَتُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٤٦٦

﴿٦٣٤٦﴾ الرضا عليه السلام: أَمَرَ بِالصَّلَاةِ عَلَيْهِ مَزِيدًا فِي تَكْرِمَتِهِ وَ تَطْرِيقًا لِلدَّعَايِ إِلَى إِجَابَتِهِ؛

بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ١١٢

﴿٦٣٤٧﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَنَوْتَ مِنَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَ اْحْمَدِ اللَّهَ وَ أَثْنِ عَلَيْهِ وَ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَ اسْأَلِ اللَّهَ أَنْ يَقْبَلَ مِنْكَ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٠٢

﴿٦٣٤٨﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَمْرًا تَسْأَلُهُ رَبَّكَ فَتَوَضَّأْ وَ أَحْسِنِ الْوُضُوءَ ثُمَّ صَلِّ رُكْعَتَيْنِ وَ عَظِّمِ اللَّهَ وَ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَ قُلْ بَعْدَ التَّسْلِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ مَلِكٌ وَ أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ مُقْتَدِرٌ وَ بِأَنَّكَ مَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ يَكُونُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ ﷺ يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَتَوَجَّهُ بِكَ إِلَى اللَّهِ رَبِّكَ وَ رَبِّي لِيُنْجِحَ لِي طَلِبَتِي اللَّهُمَّ بَنِيكَ أَنْجِحْ لِي طَلِبَتِي بِمُحَمَّدٍ ثُمَّ سَلْ حَاجَتَكَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٧٨

﴿٦٣٤٩﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ فَمَجِّدْهُ وَ اْحْمَدْهُ وَ سَبِّحْهُ وَ هَلِّلْهُ وَ أَثْنِ عَلَيْهِ وَ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ سَلْ تُعْطَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٤١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۴۰﴾ هرگاه یکی از شما بخواهد دعا کند باید با درود بر پیامبر ﷺ شروع کند، زیرا درود بر پیامبر ﷺ مورد قبول پروردگار است، و خداوند چنین نیست که قسمتی از دعا را قبول کند و بخشی از آن را رد کند.

﴿۶۳۴۱﴾ هرگاه یکی از شما بخواهد دعا کند باید با درود بر پیامبر ﷺ شروع کند، و بعد چنین و چنان بطلبد؛ زیرا وقتی بنده می گوید خدایا بر پیامبر ﷺ و خاندانش درود فرست مستجاب می شود، و حالا اگر چیزی بخواهد خداوند سخاوتمندتر از آن است که قسمتی از دعا را قبول کند و بخشی از آن را رد کند.

﴿۶۳۴۲﴾ خداوند دعای امت پیامبر آخرالزمان را مستجاب نمی کند مگر اینکه پیش از دعا بر پیامبرشان درود بفرستند.

﴿۶۳۴۳﴾ هرگاه یکی از شما دعایی کند و نام پیامبر ﷺ را نبرد آن دعا بالای سرش (چون پرنده ای) بچرخد، و چون نام پیامبر ﷺ را ببرد دعا بالا رود.

﴿۶۳۴۴﴾ هرگاه بنده ای دعایی کند و نام پیامبر ﷺ را نبرد آن دعا بالای سرش (چون پرنده ای) بچرخد، و چون نام پیامبر ﷺ را ببرد دعا بالا رود.

﴿۶۳۴۵﴾ هرکس درود بر پیامبر فرستد دعایش بلند شود.

﴿۶۳۴۶﴾ خدا دستور داد تا بر او درود بگویند تا بر گرامیداشت او بیفزاید و راهی باشد برای اجابت دعای دعاکننده.

﴿۶۳۴۷﴾ وقتی نزدیک حجرالاسود شدی دو دست را بلند کن و حمد و ثنای خدا بگو و بر پیامبر ﷺ درود فرست و از خداوند بخواه از تو بپذیرد.

﴿۶۳۴۸﴾ اگر خواستی از پروردگارت حاجتی بخواهی، وضوی کاملی بساز و دو رکعت نماز بخوان و در نماز، خدا را به عظمت ستایش کن و بر پیامبر خدا درود فرست و بعد از نماز بگو: «خدایا! حاجتم را از تو می خواهم با اعتقاد به اینکه تو پادشاهی و بر هر پدیده ای توانایی و آنچه بخواهی برآورده کنی می توانی. خدایا! من با واسطه قرار دادن محمد پیامبر رحمت به درگاه تو آمده ام تا حاجتم را برآورده سازی. ای محمد! ای پیامبر خدا! من با واسطه قرار دادن تو به درگاه خدا رو آورده ام تا حاجتم را برآورده سازد. خدایا! تو را به آبروی پیامبرت قسم می دهم، حاجتم را روا ساز. سپس حاجت خود را درخواست کن.

﴿۶۳۴۹﴾ آنگاه که خواستی دعا کنی خداوند عزوجل را تمجید کن، و حمد و تسبیح و تهلیل بگو و بر او ثنا بخوان و بر نبی اکرم ﷺ درود فرست و حالا دعا کن که خواسته ات برآورده می شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٣٥٠﴾ الرسول ﷺ: إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِحَمْدِ اللَّهِ وَالتَّنَاءِ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصَلِّي عَلَىٰ ثُمَّ يَدْعُو بَعْدَهُ بِمَا شَاءَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٤٣٥١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ اسْتَجَابَ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٥

﴿٤٣٥٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا كَانَتْ لَكَ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَابْدَأْ بِمَسْأَلَةِ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ سَلْ حَاجَتَكَ فَإِنَّ اللَّهَ أَكْرَمَ مَنْ أَنْ يُسْأَلَ حَاجَتَيْنِ فَيَقْضِيَ إِحْدَاهُمَا وَيَمْنَعُ الْأُخْرَى؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٩٧

﴿٤٣٥٣﴾ أَنْ الْعَمَلَ الصَّالِحَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ فَمَنْ كَانَ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى اللَّهِ فَلْيُصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَلْيُسْأَلْ حَاجَتَهُ فَإِنَّ اللَّهَ أَكْرَمَ مَنْ أَنْ يُسْأَلَ الْعَبْدُ عَنْهُ حَاجَتَيْنِ وَيَقْضِيَ إِحْدَاهُمَا وَيَمْنَعُ الْأُخْرَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٦

﴿٤٣٥٤﴾ الرسول ﷺ: أَنْ النَّبِيَّ ﷺ عَلَّمَ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ هَذَا الدُّعَاءَ وَقَالَ لَهُمَا إِنْ نَزَلَتْ بِكُمَا مُصِيبَةٌ أَوْ خِفْتُمَا جُورَ السُّلْطَانِ أَوْ ضَلَّتْ لَكُمَا ضَالَّةٌ فَأَخْبِسَا الْوُضُوءَ وَصَلِّيَا رَكَعَتَيْنِ وَارْفَعَا أَيْدِيكُمَا إِلَى السَّمَاءِ وَقُولَا يَا عَالِمَ الْغَيْبِ وَالسَّرَائِرِ يَا مُطَاعَ يَا عَلِيمُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا هَازِمَ الْأَحْزَابِ لِمُحَمَّدٍ ﷺ يَا كَانِدَ فِرْعَوْنَ لِمُوسَى يَا مُنْجِيَ عِيسَى مِنْ أَيْدِي الظَّالِمَةِ يَا مُخْلَصَ قَوْمِ نُوحٍ مِنَ الْغَرَقِ يَا رَاحِمَ عَبْدِهِ يَعْقُوبَ يَا كَاشِفَ ضُرِّ أَيُّوبَ يَا مُنْجِيَ ذِي النُّونِ مِنَ الظُّلُمَاتِ يَا فَاعِلَ كُلِّ خَيْرٍ يَا هَادِيًا إِلَى كُلِّ خَيْرٍ يَا دَالًّا عَلَى كُلِّ خَيْرٍ يَا أَمِيرًا بِكُلِّ خَيْرٍ يَا خَالِقَ الْخَيْرِ وَيَا أَهْلَ الْخَيْرِ أَنْتَ اللَّهُ رَغِبْتُ إِلَيْكَ فِيمَا قَدْ عَلِمْتُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ثُمَّ اسْأَلَا الْحَاجَةَ تَجَابًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٢١٤

﴿٤٣٥٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ خِفْتَ أَمْرًا يَكُونُ أَوْ حَاجَةٌ تُرِيدُهَا فَابْدَأْ بِاللَّهِ وَمَجْدِهِ وَأَتْنِ عَلَيْهِ كَمَا هُوَ أَهْلُهُ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَسَلْ حَاجَتَكَ وَتَبَاكَ وَلَوْ مِثْلَ رَأْسِ الذُّبَابِ إِنْ أَبَى عَلَيْهِ كَانَ يَقُولُ إِنْ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنَ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ سَاجِدٌ بَاكِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۵۰﴾ هرگاه یکی از شما نماز خواند باید ابتدا شکر و ثنای خداوند را کند، سپس بر من درود فرستد و بعد از آن هر دعایی می‌خواهد بکند.

﴿۶۳۵۱﴾ هرگاه بگوید خدایا! بر محمد و اهل بیتش درود فرست، خداوند دعایش را اجابت می‌کند.

﴿۶۳۵۲﴾ هرگاه نزد خدا حاجتی داشتی نخست بر پیامبر و خاندانش درود فرست و بعد از آن حاجت خود را از خدا بخواه که خداوند کریم‌تر از آن است که اگر از او دو حاجت بخواهند فقط یکی را برآورد.

﴿۶۳۵۳﴾ کردار شایسته همان گفتن «اللهم صل علی محمد و آل محمد» یا «خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست» است، هرکه نزد خداوند حاجتی دارد بر محمد و خاندانش درود فرستد و برآورده شدن نیازش را بخواهد، خداوند بخشنده‌تر از آن است که بنده‌اش از او دو حاجت بخواهد و یکی را برآورده کند و دیگری را ندهد.

﴿۶۳۵۴﴾ نبی اکرم ﷺ: به علی علیه السلام و فاطمه علیه السلام این دعا را آموخت: که اگر مصیبتی به شما رسید و از ستم سلطانی هراس پیدا کردید و یا گمشده‌ای داشتید وضوی کاملی بسازید و دو رکعت نماز بخوانید و دست‌ها را به آسمان بردارید و بگویید: «ای عالم بر غیب و علن، ای اطاعت‌شونده ای علیم، یا الله، یا الله، یا الله، ای درهم شکن قدرت احزاب برای محمد ﷺ و کیدکننده به فرعون برای موسی، و ای نجات‌بخش عیسی از دست ستمکاران، و ای خلاص‌کننده قوم نوح از غرق، و ای رحم‌کننده بر یعقوب، و ای برطرف‌کننده رنج ایوب، و ای نجات‌دهنده ذوالنون از تاریکی، ای فاعل همه خوبی‌ها، و ای راهبر بهر نیکی، و ای امرکننده به هر خیر و ای خالق نیکی و ای نیکی‌کننده تو خدای منی که برای حاجتی که تو خود می‌دانی به تو توجه پیدا کرده‌ام و تو بر امور پنهانی عالمی از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی»، بعد حاجت خود را بخواه که ان شاء الله مستجاب خواهد شد.

﴿۶۳۵۵﴾ اگر از وقوع چیزی ترس داشتی یا حاجتی خواستی، دعا را با نام خدا آغاز کن، و او را چنانچه شایسته‌اش است تمجید کرده و ستایشش کن، و بر پیامبر ﷺ درود فرست و حاجت خود را درخواست کن و خود را به گریه وادار کن اگرچه به اندازه سر مگسی اندک باشد، پدرم همیشه می‌فرمود: نزدیک‌ترین حالی که بنده به پروردگار عزوجل دارد آن زمانی است که در سجده و در حال گریه باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٣٥٦﴾ الصادق عليه السلام: إن رجلاً أتى رسول الله ﷺ فقال يا رسول الله إني جعلت ثلث صلواتي لك فقال له خيراً فقال يا رسول الله إني جعلت نصف صلواتي لك فقال له ذاك أفضل فقال إني جعلت كل صلواتي لك فقال إذا يكفيك الله عز وجل ما أهلك من أمر دنياك وآخرتك فقال له رجل أصلحك الله كيف يجعل صلاته له فقال أبو عبد الله عليه السلام: لا يسأل الله عز وجل شيئاً إلّا بدأ بالصلة على محمد وآله ﷺ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٣

﴿٤٣٥٧﴾ الهادي عليه السلام: اللهم فكما وفقتني للإيمان بنبيك والتصديق لدعوتك ومننت علي بطاعتك واتباع ملتك وهديتني إلى معرفتك ومعرفه الأئمة من ذريته وأكملت بمعرفتهم الإيمان وقبلت بولائهم وطاعتهم والأعمال واستعبدت بالصلة عليهم عبادك وجعلتهم مفتاحاً للدعاء وسبباً للإجابة فصل عليهم أجمعين؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ١٨٢

﴿٤٣٥٨﴾ الصادق عليه السلام: إن رجلاً دخل المسجد فصلى ركعتين ثم سأل الله عز وجل فقال رسول الله ﷺ عجل العبد ربه وجاء آخر فصلى ركعتين ثم أتى على الله عز وجل وصلى على النبي وآله فقال رسول الله ﷺ سل تعط؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٥

﴿٤٣٥٩﴾ الصادق عليه السلام: إن في كتاب علي عليه السلام إن الثناء على الله والصلة على رسوله قبل المسألة وإن أحدكم ليأتي الرجل يطلب الحاجة فيجب أن يقول له خيراً قبل أن يسأله حاجته؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٥

﴿٤٣٦٠﴾ أن من أسبغ الوضوء وصلى ركعتين ودعا بهذا الدعاء استجاب له ما سئل من كشف كرب وغيّر ذلك يا ودود يا ذا العرش المجيد يا فعالاً لما يريد أسألك بعزك الذي لا يرام ومليك الذي لا يضام ونورك الذي ملأ أركان عرشك أن تصلي على محمد وآل محمد وأن تكفيني كذا وكذا يا مغيث أغثنى يا مغيث أغثنى يا مغيث أغثنى؛ المجتنب ص: ٤

﴿٤٣٦١﴾ الصادق عليه السلام: إياكم إذا أراد أحدكم أن يسأل من ربه شيئاً من حوائج الدنيا والآخرة حتى يبدأ بالثناء على الله عز وجل والمدح له والصلة على النبي ﷺ ثم يسأل الله حوائجه؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۵۶﴾ مردی نزد پیامبر خدا ﷺ آمده عرض کرد: ای پیامبر خدا! یک‌سوم دعا‌های خود را به شما اختصاص دادم؟ فرمود: نیکوست، عرض کرد: ای پیامبر خدا! نیمی از دعا‌های خود را مخصوص شما گردانم؟ فرمود: این بهتر است، عرض کرد: همه دعا‌هایم را برای شما قرار دهم؟ فرمود: در این صورت خدای عزوجل آنچه از کارهای دنیا و آخرت که تو را اندوهناک کند کفایت فرماید. پس مردی به حضرت صادق علیه السلام عرض کرد: خدایت نیکی دهد چگونه دعایش را برای او قرار دهد، حضرت علیه السلام فرمود: چیزی از خدای عزوجل درخواست نکنند جز اینکه با درود بر محمد و خاندانش علیهم السلام آغاز کند.

﴿۶۳۵۷﴾ خدایا! پس چنان که توفیق ایمان به پیامبرت و تصدیق دعوتش را به من دادی، و طاعت از ایشان و پیروی از ملتش را بر من منت نهادی و بر شناختش و شناخت امامانی از نسلش هدایت کردی و با شناخت ایشان ایمانم را کامل و به واسطه ولایت و اطاعت از ایشان، اعمالم را پذیرفتی. و بندگان را با درود بر آنان، به بندگی خواندی، و آن‌ها را کلیدی برای دعا و ابزاری برای اجابت قرار دادی، پس بر همه آن‌ها درود فرست.

﴿۶۳۵۸﴾ مردی به مسجد درآمد، و دو رکعت نماز خواند و از خداوند حاجت خواست. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: این بنده عجله کرد، دیگری آمد و نماز خواند و خدا را مدح گفت و درود فرستاد، پیامبر فرمود: حاجتت را بخواه که برآورده خواهد شد.

﴿۶۳۵۹﴾ در کتاب علی علیه السلام است که: ستایش بر خدا و درود بر پیامبر خدا پیش از حاجت خواستن است، و یکی از شماها (چون) نزد مردی آید و حاجتی خواهد آن مرد دوست دارد که پیش از خواستن نیازش سخن خوشی بگوید.

﴿۶۳۶۰﴾ وضو کامل کن و دو رکعت نماز بخوان و با این دعا خدا را بخوان که هرآنچه از برطرف کردن غم‌ها و غیر آن را برایت اجابت کند: ای مهربان! ای مهربان! ای مالک عرش بلندپایه! ای کسی که هرچه بخواهد انجام می‌دهد به مقام شامخ تو که بر کسی پوشیده نیست و به حکمرانی‌ات که در آن به کسی ستم نمی‌شود و به نورت که همه‌جای عرشت را فرا گرفته است، از تو می‌خواهم که گزند این دزد را از من بازداری. ای فریادرس، به فریادم برس.

﴿۶۳۶۱﴾ هرگاه که یک نفر بخواهد دعا کند و حاجت دنیا و آخرت خود را از پروردگار خود بخواهد، نباید که درخواست خود را مطرح کند، مگر آنکه اول به ثنا و ستایش و تمجید خدا بپردازد و بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود فرستد و سپس حوائج خود را درخواست کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٣٦﴾ الكاظم عليه السلام: التَّبَلُّ أَنْ تُقَلِّبَ كَفَّيْكَ فِي الدُّعَاءِ إِذَا دَعَوْتَ وَالِائْتِهَالُ أَنْ تَبْسُطَهُمَا وَتُقَدِّمَهُمَا وَالرَّغْبَةُ أَنْ تَسْتَقْبِلَ بِرَاحَتَيْكَ السَّمَاءَ وَتَسْتَقْبِلَ بِهِمَا وَجْهَكَ وَالرَّهْبَةُ أَنْ (تَلْقَى بِكَفَّيْكَ) فَتَرْفَعَهُمَا إِلَى الْوَجْهِ وَالتَّضَرُّعُ أَنْ تُحَرِّكَ إِبْصَعَيْكَ وَتُشِيرَ بِهِمَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٠

﴿٦٣٦﴾ الرسول ﷺ: رَبَّنَا صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاسْتَجِبْ دُعَاءَنَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٨٠

﴿٦٣٦﴾ الصادق عليه السلام: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا مَعْنَى أَجْعَلُ صَلَوَاتِي كُلَّهَا لَكَ فَقَالَ يُقَدِّمُهُ بَيْنَ يَدَيَّ كُلِّ حَاجَةٍ فَلَا يَسْأَلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ شَيْئًا حَتَّى يَبْدَأَ بِالنَّبِيِّ ﷺ فَيُصَلِّيَ عَلَيْهِ ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهُ حَوَائِجَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٩٢

﴿٦٣٦﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام رَجُلًا كَانَ يُؤْذِينِي فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ قَدْ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ لَيْسَ هَكَذَا وَلَكِنْ أَقْلِعْ عَنِ الذُّنُوبِ وَصُمْ وَصَلِّ وَتَصَدَّقْ فَإِذَا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ فَاسْبِغِ الْوُضُوءَ ثُمَّ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْ وَأَنْتَ سَاجِدٌ لِلَّهِمْ إِنَّ فُلَانًا بَنَ فُلَانًا قَدْ أَذَانِي اللَّهُمَّ اسْقِمْ بَدَنَهُ وَاقْطَعْ أَثَرَهُ وَانْقُصْ أَجَلَهُ وَعَجِّلْ لَهُ ذَلِكَ فِي عَامِهِ هَذَا قَالَ فَفَعَلْتُ فَمَا لَبِثَ أَنْ هَلَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٩

﴿٦٣٦﴾ الرسول ﷺ: صَلَّاتُكُمْ عَلَيَّ مُجَوِّزَةٌ لِدُعَائِكُمْ وَمَرْضَاةٌ لِرَبِّكُمْ وَزَكَاةٌ لِأَبْدَانِكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٤

﴿٦٣٦﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُحَدِّثَ بِالْحَدِيثِ فَنَسِيَهُ فَلْيَدْعُ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَلْيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ وَلْيَلْعَنِ الْخِلَاسَ فَإِنَّهُ سَيَأْتِيهِ الْحَدِيثُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَإِنْ لَمْ يَذْكُرْهُ كَانَ ذِكْرُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَالصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ عَوَضًا مِنَ الْحَدِيثِ؛ مشكاة الأنوار ص: ١٠٨

﴿٦٣٦﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِنْ مَنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ بِهَذِهِ الصَّلَوَاتِ هُدِمَتْ ذُنُوبُهُ وَمَحِيَتْ خَطَايَاهُ وَدَامَ سُرُورُهُ وَاسْتَجِيبَ دُعَاؤُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٩٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۶۲﴾ «تبیل» برگرداندن کف دست‌هاست در دعا، و «ابتهال» (زاری کردن و اخلاص ورزیدن در دعا)، آن است که دست‌ها را بگشایی و جلو بیاوری، و «رغبة» (خواهش کردن) آن است که دو پنجه دست را رو به آسمان کرده و آن‌ها را رو به صورت خود بگیری و «رهبة» (ترسیدن) آن است که کف دست‌هایت را سرازیر سازی و به همان شکل آن‌ها را تا مقابل صورت بلند کنی، و «تضرع» (لابه و زاری) آن است که دو انگشت خود را حرکت بدهی و با آن

﴿۶۳۶۳﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست و دعای ما را مستجاب فرما.

﴿۶۳۶۴﴾ از حضرت صادق علیه السلام پرسیدم معنای اینکه «همه درودهایم را به شما اختصاص می‌دهم» چیست؟ فرمود: یعنی پیامبر صلی الله علیه و آله را مقدمه هر حاجتی قرار می‌دهد، و از خدای عزوجل چیزی درخواست نکند تا به نام پیامبر صلی الله علیه و آله ابتدا کند و درود بر او فرستد، سپس حاجات خود را از خدا درخواست کند (که مستجاب خواهد بود).

﴿۶۳۶۵﴾ از شخصی که مرا آزار می‌داد به خدمت امام صادق علیه السلام شکایت کردم، آن حضرت فرمود: او را نفرین کن، عرض کردم: او را نفرین کرده‌ام (ولی کارگر نیفتاده)، آن حضرت فرمود: این‌طور نیست (که هر نفرینی مستجاب شود)، لکن جهت استجابت دعا، مدتی چند از گناهان به کلی دوری کن و روزه بدار و نماز کن و صدقه بده، و چون آخر شب شد وضوی کامل و نیکویی بگیر (که همه دعاهای مربوطه را بخوانی و هر عضو را دو بار آب بریزی و مستجابات را به جا آوری) آنگاه برخیز و دو رکعت (ایستاده) نماز کن و در حال سجود این دعا را بخوان: خدایا! فلان پسر فلانی مرا می‌آزارد، خدایا! تن او را به بیماری دچار ساز اثر او را قطع فرما که اثری از او نماند، و مهلتش را کم ساز و به‌زودی اجل او را در همین امسال برسان. یونس می‌گوید: من این کار را کردم و اندک زمانی نگذشته بود که هلاک شد.

﴿۶۳۶۶﴾ صلوات شما بر من، مجوزی برای بالا رفتن دعای شما و رضایت پروردگارتان و پاک شدن بدن‌هایتان است.

﴿۶۳۶۷﴾ هرگاه یکی از شماها می‌خواهد حدیثی را برای دیگری نقل کند ولی آن را فراموش کرده، خداوند تبارک و تعالی را بخواند و بر پیامبر درود بفرستد، و خلّاس را لعن کند تا ان شاء الله آن حدیث به یادش آید، و اگر یادش نیامد آن ذکر خداوند تعالی و درود بر نبی صلی الله علیه و آله به‌جای آن حدیث محسوب می‌گردد.

﴿۶۳۶۸﴾ پس هرکس با این درود، بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود بفرستد گناهانش نابود و خطاهایش محو می‌گردد، و شادی‌اش دوام می‌یابد، و دعایش مستجاب می‌شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٣٦٩﴾ الصادق عليه السلام: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ سَلْ تُعْطَهُ ثُمَّ قَالَ إِنَّ فِي كِتَابِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنْ الثَّنَاءَ عَلَى اللَّهِ وَالصَّلَاةَ عَلَى رَسُولِهِ قَبْلَ الْمَسْأَلَةِ وَإِنْ أَحَدُكُمْ لَيَأْتِيَ الرَّجُلَ يَطْلُبُ الْحَاجَةَ فَيُحِبُّ أَنْ يَقُولَ لَهُ خَيْرًا قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَهُ حَاجَتَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٥

﴿٤٣٧٠﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّاتُكُمْ عَلَيَّ إِجَابَةٌ لِدُعَائِكُمْ وَزَكَاةٌ لِأَعْمَالِكُمْ؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٩٦

﴿٤٣٧١﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ إِذَا آدَيْتَ الْفَرِيضَةَ مَجَّدْتَ اللَّهَ وَعَظَّمْتَهُ وَتَمَدَّحْتَهُ بِكُلِّ مَا تَقْدِرُ عَلَيْهِ وَتُصَلِّيَ عَلَى النَّبِيِّ وَتَجْتَهِدُ فِي الصَّلَاةِ عَلَيْهِ وَتَشْهَدُ لَهُ بِتَلْيِغِ الرِّسَالَةِ وَتُصَلِّيَ عَلَى أَيْمَةِ الْهُدَى عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ تَذْكُرُ بَعْدَ التَّحْمِيدِ لِلَّهِ وَالثَّنَاءِ عَلَيْهِ وَالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ مَا أَتَىكَ وَأَوَّلَاكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٤٣٧٢﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ تَبْدَأُ فَتَحْمَدُ اللَّهَ وَتَذْكُرُ نِعَمَهُ عِنْدَكَ ثُمَّ تَشْكُرُهُ ثُمَّ تُصَلِّيَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ تَذْكُرُ ذُنُوبَكَ فَتَقْرُبُ بِهَا ثُمَّ تَسْتَعِيدُ مِنْهَا فَهَذَا جِهَةُ الدُّعَاءِ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٦

﴿٤٣٧٣﴾ الرسول ﷺ: لَا تَجْعَلُونِي كَفَدَحِ الرَّأَكِبِ فَإِنَّ الرَّأَكِبَ يَمْلَأُ قَدَحَهُ فَيَشْرِبُهُ إِذَا شَاءَ اجْعَلُونِي فِي أَوَّلِ الدُّعَاءِ وَفِي آخِرِهِ وَفِي وَسْطِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٢

﴿٤٣٧٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَا تَدْعُ بِدُعَاءٍ إِلَّا أَنْ تَقُولَ فِي أَوَّلِهِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا وَكَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَفْعَلُ كَذَلِكَ فَقِيلَ لَهُ فِي ذَلِكَ فَقَالَ الدُّعَاءُ مَعَ الصَّلَاةِ مَقْرُونٌ بِالْإِجَابَةِ وَاللَّهُ تَعَالَى يَسْتَجِي أَنْ يَسْأَلَ عَنْهُ الْعَبْدُ حَاجَتَيْنِ يُجِيبُ إِحْدَاهُمَا وَيَرُدُّ الْآخَرَى؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٧

﴿٤٣٧٥﴾ الصادق عليه السلام: لَا يَزَالُ الدُّعَاءُ مَحْجُوبًا حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ؛ الكافي ج: ٢

ص: ٤٩١

﴿٤٣٧٦﴾ الرسول ﷺ: لَا تَزَالُ الدُّعَاءُ مَحْجُوبًا حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَى وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِي؛ بحار الأنوار ج:

٩١ ص: ٦٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۶۹﴾ پس پیامبر خدا ﷺ به او فرمود: بخواه تا به تو داده شود. سپس حضرت صادق علیه السلام فرمود: در کتاب علی علیه السلام است که ستایش بر خدا و درود بر پیامبرش پیش از حاجت خواستن است، و یکی از شماها (چون) نزد مردی آید و حاجتی خواهد آن مرد دوست دارد که پیش از خواستن نیازش، سخن خوشی بگوید.

﴿۶۳۷۰﴾ پیامبر خدا ﷺ فرمود: درود شما بر من، موجب استجاب دعايتان و پاک شدن کارهایتان می شود.

﴿۶۳۷۱﴾ عرض کردم: روش دعا کردن چیست؟ حضرت فرمود: هنگامی که نماز واجب را به جا آوردی، ستایش خدا را کرده و او را به بزرگی یاد کن و با تمام توان مدح و ثنایش را بگو، و بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرست و در درود بر او نهایت کوشش را بکن، و گواهی بده که حضرتش، رسالت خویش را به خوبی تبلیغ کرده، و بر ائمه هدی علیهم السلام درود فرست... بعد از حمد و ستایش و ثنای خداوند و درود بر پیامبر اکرم ﷺ عطا و نیکی های خداوند نسبت به خود را یادآور شده و نعمت های او را ذکر کن.

﴿۶۳۷۲﴾ عرض کردم: جهت دعا چیست؟ فرمود: شروع می کنی پس خدا را حمد و ستایش کنی، و نعمتهایی که به تو داده است به زبان آوری، و سپس او را شکر کنی، آنگاه بر محمد ﷺ درود فرستی، و بعد گناهان خود را یادآور شوی و به آن ها اعتراف کنی و از آن ها به خدا پناه ببری این است جهت (و راه) دعا.

﴿۶۳۷۳﴾ مرا چون کاسه سواره قرار ندهید، چون سواره، کاسه اش را پر می کند و هرگاه که بخواهد از آن می نوشد، مرا در آغاز دعا و آخر دعا و میان دعا قرار دهید.

﴿۶۳۷۴﴾ دعایی نکن مگر اینکه ابتدایش بگویی «صل علی محمد و آل محمد»، «خدا یا! بر محمد و خاندانش درود فرست» و برایم چنین و چنان کن، و امام علی علیه السلام این چنین دعا می کرد پس در این مورد از او سؤال شد، فرمود: دعا همراه درود بر محمد و آل محمد ﷺ مستجاب است، چرا که اگر بنده از خداوند دو حاجت بخواهد، او حیا می کند که یکی را اجابت و دیگری را رد کند (و صلوات دعای مستجاب است).

﴿۶۳۷۵﴾ همواره دعا از خدا محبوب خواهد بود تا آنگاه که دعاکننده بر محمد و آل محمد ﷺ درود فرستد.

﴿۶۳۷۶﴾ همیشه دعا (از اجابت دور) و در پرده ها مستور است تا بر من و بر اهل بیتم درود فرستاده شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٣٧٧﴾ الصادق عليه السلام: كُلُّ دُعَاءٍ يُدْعَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مَحْجُوبٌ عَنِ السَّمَاءِ حَتَّى يُصَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٣

﴿٦٣٧٨﴾ الباقر عليه السلام: لَيْسَ فِي الصَّلَاةِ عَلَى الْمَيِّتِ قِرَاءَةٌ وَلَا دُعَاءٌ مُوقَّتٌ تَدْعُو بِمَا بَدَأَ لَكَ وَآخِرُ الْمَوْتَى أَنْ يُدْعَى لَهُ الْمُؤْمِنُ وَأَنْ يَبْدَأَ بِالصَّلَاةِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ؛ الكافي ج: ٣ ص: ١٨٥

﴿٦٣٧٩﴾ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْأَلَ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (ص) ثُمَّ يَسْأَلْ حَاجَتَهُ ثُمَّ يَخْتِمُ بِالصَّلَاةِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (ص) فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقْبَلُ الصَّلَاتَيْنِ وَهُوَ أَكْرَمُ مِنْ أَنْ يَدْعَ مَا بَيْنَهُمَا؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ١٩٧

﴿٦٣٨٠﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ تَطَهَّرَ ثُمَّ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ بَاتَ وَفِرَاشُهُ كَمَسْجِدِهِ فَإِنْ قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَذَكَرَ اللَّهَ تَنَاسَرَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ فَإِنْ قَامَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَطَهَّرَ وَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ وَحَمِدَ اللَّهَ وَاتَّئَنَى عَلَيْهِ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِمَّا أَنْ يُعْطِيَهُ الَّذِي يَسْأَلُهُ بِعَيْنِهِ وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَ لَهُ مَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ مِنْهُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٨

﴿٦٣٨١﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ وَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ فَأَتَمَّ رُكُوعَهُمَا وَسُجُودَهُمَا ثُمَّ جَلَسَ فَأَتَنَى عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَصَلَّى عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ حَاجَتَهُ فَقَدْ طَلَبَ الْخَيْرَ فِي مَظَانِّهِ وَمَنْ طَلَبَ الْخَيْرَ فِي مَظَانِّهِ لَمْ يَخْبُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٧٨

﴿٦٣٨٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا وَلَمْ يَذْكُرِ النَّبِيَّ ﷺ رُفِرَ الدُّعَاءُ عَلَى رَأْسِهِ فَإِذَا ذَكَرَ النَّبِيَّ ﷺ رُفِعَ الدُّعَاءُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩١

﴿٦٣٨٣﴾ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ يَبْدَأَ بِتَحْمِيدِ اللَّهِ تَعَالَى جَلَّ جَلَالُهُ وَالتَّنَاءِ عَلَيْهِ وَالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ يَذْكُرُ حَاجَتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٦٣٨٤﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ثُمَّ يَسْأَلِ اللَّهَ حَاجَتَهُ ثُمَّ يَخْتِمُ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَكْرَمُ مِنْ أَنْ يَقْبَلَ الطَّرْفَيْنِ وَيَدْعَ الْوَسْطَ إِذَا كَانَتْ الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ لَا تُحْجَبُ عَنْهُ؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٧٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۷۷﴾ هر دعا و نیایشی که خدای عزوجل را با آن بخوانند، از صعود به آسمان و تقدیم به پیشگاه خدا ممنوع است، تا آنگاه که در ضمن نیایش بر محمد و خاندانش درود فرستند.

﴿۶۳۷۸﴾ در نماز میت، سوره و دعای خاصی سفارش نشده است. پس هر دعایی که بر زبانت جاری بشود، کفایت می‌کند. دعا کردن بر مرده مؤمن حق تقدم دارد و بهتر آن است که در اول دعا، بر پیامبر خدا ﷺ درود فرستند.

﴿۶۳۷۹﴾ هرکس از خداوند بلندمرتبه درخواستی دارد پس با درود بر پیامبر خدا ﷺ شروع کند بعد برآورده شدن نیازش را بخواهد سپس با درود به پایان رساند، خداوند بلندمرتبه دو درودش را می‌پذیرد و او کریم‌تر و بخشنده‌تر از آن است که بین دو درود را رها کند.

﴿۶۳۸۰﴾ هرکس که وضو سازد و به جامه خواب خود درآید آن جامه خواب چون مسجد او باشد، پس اگر برخیزد و متذکر خداوند گردد لغزش‌ها از او بریزد، پس اگر آخر شب برخیزد و وضو سازد و دو رکعت نماز گزارد و حمد و ثنای الهی به جای آورد و بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرستد، درخواست نمی‌کند از خدا چیزی را، مگر آنکه به او عطا فرماید، یا همان چیزی را که خواسته به او عطا فرماید و یا آنکه بهتر از آن را برای آخرتش ذخیره فرماید.

﴿۶۳۸۱﴾ هرکس وضوی کامل بگیرد و دو رکعت نماز با حفظ آداب و رکوع و سجده تام و تمام بخواند و بعد از نماز بر خداوند صاحب عزت و جلال ثنا بگوید و بر پیامبر خدا ﷺ درود فرستد، سپس حاجت خود را بخواهد، خیر خود را از منبع خیرات جويا شده و هرکس خیر خود را از منبع خیرات بجوید، ناامید نمی‌شود.

﴿۶۳۸۲﴾ کسی که دعا کند بدون آنکه نامی از پیامبر اکرم - ﷺ - ببرد، آن دعا بالای سرش پرواز می‌کند تا وقتی که این فرد، ذکری از آن حضرت می‌کند که در این هنگام، دعایش بالا می‌رود.

﴿۶۳۸۳﴾ از جمله شرایط دعا کردن آن است که ابتدا به حمد و ستایش خدای تعالی و درود بر محمد و بر آل او کند، پس آنگاه حاجت خود را نام برد.

﴿۶۳۸۴﴾ هرکه درخواستی دارد اول درود فرستد بر محمد و خاندانش، بعد از خدا حاجت بخواهد، و دعا را نیز با درود ختم کند، که خداوند متعال کریم‌تر از آن است که دو طرف دعا را قبول کند و وسط آن را فراموش کند که درود هرگز بی‌استجابت نخواهد ماند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٣٨٥﴾ وَأَبْدَأْ بِالْجَمْرَةِ الْأُولَى فَارْمِهَا بِسَبْعِ حَصِيَّاتٍ مِنْ يَسَارِهَا فِي بَطْنِ الْوَادِي وَقُلْ مِثْلَ مَا قُلْتَ يَوْمَ النَّحْرِ حِينَ رَمَيْتَ جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ ثُمَّ قَفْ عَلَى يَسَارِ الطَّرِيقِ وَاسْتَقْبِلِ الْبَيْتَ وَاحْمَدِ اللَّهَ وَاثْنِ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ تَقَدَّمْ قَلِيلًا وَادْعُ اللَّهَ وَاسْأَلْهُ أَنْ يَقْبَلَ مِنْكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ١٥٣

﴿٦٣٨٦﴾ امير المؤمنين ﷺ: لَأَنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ جَعَلَ دُعَاءَ أُمَّتِهِ فِيمَا يَسْأَلُونَ رَبَّهُمْ جَلَّ ثَنَاؤُهُ مَوْقُوفًا عَنِ الْإِجَابَةِ حَتَّى يُصَلُّوا عَلَيْهِ ﷺ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٣٣٢

﴿٦٣٨٧﴾ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ صَلَاةً يَهْتَزُّ لَهَا عَرْشُ الرَّحْمَنِ وَتَرْضَى بِهَا مَلَائِكَةُ اللَّهِ صَلَاةً تُوجِبُ لِقَائِهَا الْجَنَّةَ وَتَحَقِّقُ لَهَا الْإِجَابَةَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ١٧٣

﴿٦٣٨٨﴾ امير المؤمنين ﷺ: صَلُّوا عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقْبَلُ دُعَاءَكُمْ عِنْدَ ذِكْرِ مُحَمَّدٍ ﷺ وَدُعَائِكُمْ لَهُ وَحِفْظِكُمْ إِيَّاهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٤

﴿٦٣٨٩﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ دُعَاءٍ إِلَّا وَبَيْنَهُ وَبَيْنَ السَّمَاءِ حِجَابٌ فَإِذَا دَعَا الْعَبْدُ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَى فِي أَوَّلِهِ عَسَى يُرْفَعَ إِلَى الْحِجَابِ ثُمَّ يُرَدُّ وَإِذَا صَلَّى عَلَى فِي أَوَّلِهِ تَصْعَدُ الصَّلَاةُ فَتَفْتَقُ الْحِجَابَ وَتَصْعَدُ إِلَى السَّمَاءِ وَتَتَّبِعُهَا الدُّعَاءُ إِلَى دُونِ الْعَرْشِ فَهَنَّاكَ تُرْجَى الْإِجَابَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٧

﴿٦٣٩٠﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ دُعَاءٍ إِلَّا وَبَيْنَهُ وَبَيْنَ السَّمَاءِ حِجَابٌ حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ انْخَرَقَ ذَلِكَ الْحِجَابُ وَدَخَلَ الدُّعَاءُ وَإِذَا لَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ رَجَعَ الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٧ ص: ٢٥٨

١-٧-٥-٣-٦-٧ الذِّكْرُ

﴿٦٣٩١﴾ امير المؤمنين ﷺ: الدُّعَاءُ مَعَ الصَّلَاةِ مَقْرُونٌ بِالْإِجَابَةِ وَاللَّهُ تَعَالَى يَسْتَجِى أَنْ يَسْأَلَ عَنْهُ الْعَبْدُ حَاجَتَيْنِ يُجِيبُ إِحْدَاهُمَا وَيَرُدُّ الْأُخْرَى الذِّكْرُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٧

﴿٦٣٩٢﴾ مَنْ أَكْثَرَ مِنَ الدُّعَاءِ وَالذِّكْرِ وَالشُّكْرِ وَالْحَمْدِ وَالثَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ أَفْضَلَ مَا يُعْطَى السَّائِلِينَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۸۵﴾ با جمره اولی آغاز کن، و در دل بیابان آن را با هفت سنگریزه از طرف چپ آن رمی کن و بگو مانند آنچه در روز عید قربان هنگام رمی جمره عقبه گفتی، بعد در سمت چپ راه بایست و رو به خانه کعبه کن و حمد و ثنای خدای گو و بر پیامبر ﷺ درود فرست، بعد کمی جلو برو و از خدا بخواه و درخواست کن که از تو بپذیرد.

﴿۶۳۸۶﴾ خدای جلیل و عزیز، اجابت دعای امتش را در آنچه از پروردگارشان می‌خواهند، (گرو) نگاه می‌دارد، تا اینکه بر محمد ﷺ درود فرستند.

﴿۶۳۸۷﴾ خداوند بر تو درود فرستد، درودی که عرش را به لرزه درآورد و فرشتگان راضی شوند، درودی که گوینده را سزاوار بهشت و اجابت دعا کند.

﴿۶۳۸۸﴾ بر محمد و خاندانش درود فرستید. خداوند دعای شما را قبول می‌کند وقتی محمد ﷺ را یاد کنید و برای او دعا کنید و متوجه وظیفه خود نسبت به ایشان باشید.

﴿۶۳۸۹﴾ بین دعا و آسمان حجابی است و هرگاه بنده دعا کند، و در ابتدای دعا بر من درود نفرستد، دعا تا حجاب بالا می‌رود و برمی‌گردد. و هرگاه در ابتدا بر من درود فرستد، درود بالا می‌رود و آن حجاب را پاره می‌کند و به آسمان می‌رود و دعا نیز به دنبال او تا زیر عرش می‌رود؛ و اینجاست که امید استجاب می‌رود.

﴿۶۳۹۰﴾ بین دعا و آسمان حجابی است تا اینکه بنده صلوات بفرستد، در این صورت آن حجاب پاره می‌شود و دعا بالا می‌رود و اگر چنین نکند، دعا برمی‌گردد.

۷-۱-۵-۳- ذکر

﴿۶۳۹۱﴾ دعا همراه با صلوات با اجابت همراه است. و خداوند بلندمرتبه شرم دارد از اینکه از بین دو حاجت بنده یکی را اجابت، و دیگری را رد کند.

﴿۶۳۹۲﴾ کسی که عبادت خداوند متعال را بسیار کند، خداوند بهترین چیزی را که به درخواست‌کنندگان می‌دهد به او خواهد داد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٣٩٣﴾ الرسول ﷺ: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُوَ اللَّهَ فَقَدِّمْ صَلَاةً أَوْ صَدَقَةً أَوْ خَيْرًا أَوْ ذِكْرًا؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٩

﴿٤٣٩٤﴾ الصادق ﷺ: إِنَّمَا أَقْبَلُ الصَّلَاةَ لِمَنْ... يَقْطَعُ نَهَارَهُ بِذِكْرِي... يَدْعُونِي فَأَلْبِيهِ وَيَسْأَلُنِي

فَأُعْطِيهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٥ ص: ٢١٠

٨-١-٥-٣- تَذَكُّرُ النِّعَمِ وَ شُكْرُهُ

﴿٤٣٩٥﴾ الصادق ﷺ: قُلْتُ وَ مَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ تَبْدَأُ فَتَحْمَدُ اللَّهَ وَ تَذْكُرُ نِعْمَهُ عِنْدَكَ ثُمَّ تَشْكُرُهُ ثُمَّ تُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ تَذْكُرُ ذُنُوبَكَ فَتَقْرَأُ بِهَا ثُمَّ تَسْتَعِيدُ مِنْهَا فَهَذَا جِهَةُ الدُّعَاءِ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٦

﴿٤٣٩٦﴾ امير المؤمنين ﷺ: نَسَأَلُكَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ فَمَا بَالُنَا نَدْعُو فَلَا يُجَابُ قَالَ إِنَّ قُلُوبَكُمْ خَانَتْ بِثَمَانٍ خِصَالٍ... وَ السَّادِسَةُ أَنْكُمْ أَكَلْتُمْ نِعْمَةَ الْمَوْلَى وَ لَمْ تَشْكُرُوا

عَلَيْهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨

﴿٤٣٩٧﴾ قَالُوا يَا أَبَا إِسْحَاقَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ نَحْنُ نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا قَالَ يَا أَهْلَ الْبَصْرَةِ لَأَنْ قُلُوبَكُمْ قَدْ صَارَتْ فِي عَشْرَةِ... الثَّامِنِ أَكَلْتُمْ نِعْمَتَ اللَّهِ فَلَمْ تُؤَدُّوا شُكْرَهَا؛

إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٦

٩-١-٥-٣- الإِقْرَارُ وَ الإِغْتِرَافُ بِالذَّنْبِ وَ الإِسْتِعَاذَةُ وَ التَّوْبَةُ مِنْهَا

﴿٤٣٩٨﴾ الصادق ﷺ: الْإِقْرَارُ بِالذَّنْبِ ثُمَّ الْمَسْأَلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١١

﴿٤٣٩٩﴾ الصادق ﷺ: الْإِغْتِرَافُ بِالذَّنْبِ وَ التَّوْبَةُ ثُمَّ الْمَسْأَلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٦

﴿٤٤٠٠﴾ الصادق ﷺ: قُلْتُ وَ مَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ تَبْدَأُ فَتَحْمَدُ اللَّهَ وَ تَذْكُرُ نِعْمَهُ عِنْدَكَ ثُمَّ تَشْكُرُهُ ثُمَّ تُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ تَذْكُرُ ذُنُوبَكَ فَتَقْرَأُ بِهَا ثُمَّ تَسْتَعِيدُ مِنْهَا فَهَذَا جِهَةُ الدُّعَاءِ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٦

﴿٤٤٠١﴾ الصادق ﷺ: قُلْتُ وَ مَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ... تَعْتَرِفُ بِذُنُوبِكَ ذَنْبَ ذَنْبٍ وَ تُقْرِئُ بِهَا أَوْ بِمَا ذَكَرْتَ مِنْهَا وَ تُجْمِلُ مَا خَفِيَ عَلَيْكَ مِنْهَا... ثُمَّ تَسْأَلُ بَعْدَ ذَلِكَ حَاجَتَكَ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ لَا

يُخَيِّبَكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۳۹۳﴾ اگر خواستی خداوند را بخوانی پس نماز بخوان و صدقه رد کن و کار خیر انجام بده و خدا را یاد کن.

﴿۶۳۹۴﴾ نماز را از کسی می‌پذیرم که روز خود را با یاد من بگذراند، چون مرا بخواند جوابش را می‌دهم و اگر چیزی بخواهد عطایش می‌کنم.

۸-۱-۵-۳- یادآوری نعمت و شکر آن

﴿۶۳۹۵﴾ عرض کردم: جهت دعا چیست؟ فرمود: شروع می‌کنی پس خدا را حمد و ستایش کنی، و نعمتهایی که به تو داده است به زبان آوری، و سپس او را شکر کنی، آنگاه بر محمد ﷺ درود فرستی، و بعد گناهان خود را یادآور شوی و به آن‌ها اعتراف کنی و از آن‌ها به خدا پناه ببری این است جهت (و راه) دعا.

﴿۶۳۹۶﴾ از تو درباره سخن خداوند بلندمرتبه سؤال می‌کنیم که: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم»، پس چرا او را می‌خوانیم ولی اجابت نمی‌شود؟ فرمودند: قلب‌های شما هشت نوع خیانت کرده‌اند... ششم اینکه شما نعمت سرورتان را خوردید و شکرش را به جا نیاوردید.

﴿۶۳۹۷﴾ گفتند: ای اباسحاق! خدای تعالی فرموده است: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم» و حال اینکه ما خدا را می‌خوانیم و ما را جواب نمی‌دهد؛ گفت: ای مردم بصره! به این جهت دعای شما اجابت نمی‌شود که ده چیز در دل‌های شماست که مانع از استجاب دعاست... ششم، گفتید مرگ حق است ولی مہیای مردن نشدید.

۹-۱-۵-۳- اعتراف به گناه و توبه از آن

﴿۶۳۹۸﴾ به گناهان اعتراف کرده و بعد از آن درخواست کن.

﴿۶۳۹۹﴾ اعتراف به گناه و توبه کردن، بعد از آن درخواست.

﴿۶۴۰۰﴾ عرض کردم: جهت دعا چیست؟ فرمود: شروع می‌کنی پس خدا را حمد و ستایش کنی، و نعمتهایی که به تو داده است به زبان آوری، و سپس او را شکر کنی، آنگاه بر محمد ﷺ درود فرستی، و بعد گناهان خود را یادآور شوی و به آن‌ها اعتراف کنی و از آن‌ها به خدا پناه ببری این است جهت (و راه) دعا.

﴿۶۴۰۱﴾ عرض کردم: روش دعا کردن چیست؟ حضرت فرمود: و... و بعد به تک‌تک گناهانت اعتراف کرده و به آن‌ها و یا به هرکدام که به یاد داری اقرار کن و به گناہانی که از یادت رفته و بر تو پوشیده است به صورت اجمالی اقرار کرده... و بعد از همه این‌ها، خواسته‌های خویش را درخواست کن، و من امیدوارم که - ان شاء الله تعالی - خداوند تو را محروم برنگرداند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٠٢﴾ الكاظم عليه السلام: الْمُقَرُّ بِذَنْبِهِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ وَإِذَا كَانَ الرَّجُلُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ فِي صَلَاتِهِ وَيَقْرُؤُ لِلَّهِ بِذَنْبِهِ وَيَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ وَفِي عَهْدِهِ أَنْ لَا يَرْجِعَ إِلَيْهِ فَإِلَيْهِ يَغْفِرُ لَهُ إِنْ شَاءَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٢ ص: ١١٦

﴿٤٠٣﴾ السَّجَّاد عليه السلام: كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ لَبَسَ ثَوْبَيْنِ مِنْ أَعْلَى ثِيَابِهِ وَأَخْشَنَهَا ثُمَّ رَكَعَ فِي آخِرِ اللَّيْلِ رُكْعَتَيْنِ حَتَّى إِذَا كَانَ فِي آخِرِ سَجْدَةٍ مِنْ سُجُودِهِ سَبَّحَ اللَّهَ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ وَحَمِدَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ وَهَلَّلَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ وَكَبَّرَ اللَّهَ مِائَةَ مَرَّةٍ ثُمَّ يَعْتَرِفُ بِذُنُوبِهِ كُلِّهَا مَا عَرَفَ مِنْهَا أَقْرَ لَهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِهِ فِي سُجُودِهِ وَمَا لَمْ يَذْكُرْ مِنْهَا اعْتَرَفَ بِهِ جُمْلَةً ثُمَّ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَيُقْضَى بِرُكْبَتَيْهِ إِلَى الْأَرْضِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٨

﴿٤٠٤﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى يَوْمَ عَرَفَةَ قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ إِلَى الدُّعَاءِ فِي ذَلِكَ وَيَكُونَ بَارِزاً تَحْتَ السَّمَاءِ رُكْعَتَيْنِ وَاعْتَرَفَ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِذُنُوبِهِ وَأَقْرَ لَهُ بِخَطَايَاهُ نَالَ مَا نَالَ الْوَاقِفُونَ بِعَرَفَةَ مِنَ الْفُوزِ وَغَفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٨٣

﴿٤٠٥﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي...الاعتراف بالذنب؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

١٠-١-٥-٣-الإستغفار

﴿٤٠٦﴾ الصادق عليه السلام: تَدْعُو فِي الْوُتْرِ عَلَى الْعَدُوِّ وَإِنْ شِئْتَ سَمِيتَهُمْ وَتَسْتَغْفِرُ وَتَرْفَعُ يَدَيْكَ فِي الْوُتْرِ حِيَالاً وَجْهَكَ وَإِنْ شِئْتَ فَتَحْتَ ثَوْبَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٤٨٩

﴿٤٠٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: اللَّهُمَّ وَاسْتَغْفِرْ لِكُلِّ ذَنْبٍ يَرُدُّ عَنْكَ دُعَائِي أَوْ يَقْطَعُ مِنْكَ رَجَائِي؛ البلد الأمين ص: ٤٤

﴿٤٠٨﴾ المجتبي عليه السلام: أَنَّ رَجُلًا أَتَى الْحَسَنَ عليه السلام فَشَكَا إِلَيْهِ الْجُدُوبَةَ فَقَالَ لَهُ الْحَسَنُ اسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَأَتَاهُ آخَرُ فَشَكَا إِلَيْهِ الْفَقْرَ فَقَالَ لَهُ اسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَأَتَاهُ آخَرُ فَقَالَ لَهُ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي ابْنًا فَقَالَ اسْتَغْفِرِ اللَّهَ فَقُلْنَا لَهُ أَتَاكَ رَجُلٌ يَشْكُونَ أَبْوَاباً وَيَسْأَلُونَ أَنْوَاعاً فَأَمَرْتَهُمْ كُلَّهُمْ بِالِاسْتِغْفَارِ فَقَالَ مَا قُلْتُ ذَلِكَ مِنْ ذَاتِ نَفْسِي إِنَّمَا اعْتَبَرْتُ فِيهِ قَوْلَ اللَّهِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّاراً؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٧٧

١١-١-٥-٣-التَّوْبَةُ وَاجْتِنَابُ الذُّنُوبِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۴۰۲﴾ اقرارکننده به گناه همچون کسی است که گناه نکرده و هرگاه کسی در دل شب در نمازش نزد پروردگارش به گناهش اعتراف کند و از او درخواست توبه کند و به عهدش پایبند باشد و دوباره گناه نکند، خداوند اگر بخواهد، او را می بخشد.

﴿۶۴۰۳﴾ امام سجاد علیه السلام را معمول چنین بود که هرگاه پیشامدی ایشان را غمگین می ساخت آن حضرت دو جامه از زبرترین و خشن ترین جامه هایشان را به تن می کرد. سپس در آخر شب دو رکعت نماز می کرد و چون به سجده آخر نماز می رفت صد بار «سبحان الله»، و صد مرتبه «الحمد لله» و صد بار «لا اله الا الله» و صد مرتبه «الله اکبر» می گفت و سپس به تقصیرهای خویش در عبادت (یا قصوری که گاه واقع شده بود چون آن حضرت معصوم بود و خداوند متعال او را از خطا و نسیان نگه می داشت) اعتراف می نمود، آنچه را به خاطر داشت در سجده اش یکایک برمی شمرد، و آنچه را به یاد نمی داشت یکجا و به طور کلی اعتراف می کرد، آنگاه دعا می کرد، درحالی که زانوهای خود را برهنه فرموده بر روی خاک می نهاد.

﴿۶۴۰۴﴾ هرکس در روز عرفه قبل از اینکه دعای آن به پایان رسد، در زیر آسمان دو رکعت نماز بگزارد درحالی که نزد خداوند به گناهانش اعتراف کند و به اشتباهاتش اقرار کند به هرآنچه به کسانی که آنجا هستند از رستگاری عطا می شود، به او هم می رسد. و خداوند گناهان گذشته و آینده اش را می بخشد.

﴿۶۴۰۵﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می گیرد... اعتراف به گناه است.

۱۰-۱-۵-۳- طلب آمرزش

﴿۶۴۰۶﴾ در نماز وتر دشمنان را می توان نفرین کرد، و اگر خواستی نام آنان را می توانی ببری، و استغفار می کنی و در وتر دست هایت را تا محاذی (کنار گوش ها) صورتت بالا می ببری، و چنانچه خواستی می توانی جامه ها را باز کنی یا بالا بگیری. (شاید مراد این است که می توانی زیر جامه ها دست به دعا برداری یا جامه را باز و دست را بلند کنی.)

﴿۶۴۰۷﴾ خدایا! برای همه گناهانی که باعث رد شدن دعایم شده یا امیدم را قطع می کند، از تو درخواست آمرزش می کنم.

﴿۶۴۰۸﴾ مردی خدمت حضرت حسن مجتبی علیه السلام آمد و از قحطی و گرانی به آن حضرت شکایت کرد، پس حضرت به او فرمود: از خدا درخواست آمرزش کن، و مرد دیگری آمد و به آن حضرت از فقر و تهیدستی شکایت کرد، پس حضرت به او هم فرمود از خداوند (جهت گناهان خود) استغفار و درخواست آمرزش کن، و مرد دیگری آمد و به آن حضرت عرض کرد از خدا بخواه و دعا کن که خداوند پسری به من لطف فرماید، پس به او هم فرمود: از خدا درخواست آمرزش کن، پس ما (حضرار مجلس) به آن حضرت عرض کردیم مردانی مختلف از چیزها و گرفتاری های گوناگون شکایت داشتند و تقاضای مختلفی کردند و شما همه آن ها را به استغفار و درخواست آمرزش امر فرمودی، پس حضرت فرمود: من این را از پیش خود نگفتم و در این باره از فرموده خداوند (در قرآن) پند گرفتم و استفاده کردم که فرموده: از پروردگار خود درخواست آمرزش کنید او بسیار آمرزنده است.

۱۱-۱-۵-۳- توبه و ترک گناه

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

١١-١-٥-٣- كَفُّ النَّفْسِ عَنِ الشَّهَوَاتِ

﴿٤٠٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّمَا أَقْبَلُ الصَّلَاةَ لِمَنْ تَوَاضَعَ لِعَظَمَتِي وَ يَكْفُ نَفْسَهُ عَنِ الشَّهَوَاتِ مِنْ

أَجَلِي...يَدْعُونِي فَأَلْبِيهِ وَيَسْأَلُنِي فَأَعْطِيهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٥ ص: ٢١٠

١١-٢-٥-٣- قَلْعُ الذُّنُوبِ

﴿٤١٠﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام رَجُلًا كَانَ يُؤْذِينِي فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ

قَدْ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ لَيْسَ هَكَذَا وَلَكِنْ أَقْلَعِ عَنِ الذُّنُوبِ وَ صُمْ وَ صَلِّ وَ تَصَدَّقْ فَإِذَا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ فَاسْبِغِ الْوُضُوءَ ثُمَّ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْ وَ أَنْتَ سَاجِدُ اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانًا بَنَ فُلَانًا قَدْ آذَانِي اللَّهُمَّ اسْقِمْ بَدَنَهُ وَ اقْطَعْ أَثَرَهُ وَ انْقُصْ أَجَلَهُ وَ عَجِّلْ لَهُ ذَلِكَ فِي عَامِهِ هَذَا قَالَ فَفَعَلْتُ فَمَا لَبِثَ

أَنْ هَلَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٩

١١-٣-٥-٣- التَّوْبَةُ

﴿٤١١﴾ الصادق عليه السلام: الْإِعْتِرَافُ بِالذَّنْبِ وَ التَّوْبَةُ ثُمَّ الْمَسْأَلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٦

﴿٤١٢﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ وَ مَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ...تَعْتَرِفُ بِذُنُوبِكَ ذَنْبَ ذَنْبٍ وَ تَقْرُبُ بِهَا أَوْ

بِمَا ذَكَرْتَ مِنْهَا وَ تُجْمِلُ مَا خَفِيَ عَلَيْكَ مِنْهَا فَتَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مِنْ جَمِيعِ مَعَاصِيكَ وَ أَنْتَ تَتَنَوَّى أَنْ لَا تَعُودَ وَ تَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِنْهَا بِدَامَةِ وَ صِدْقِ نِيَّةٍ وَ خَوْفٍ وَ رَجَاءٍ وَ يَكُونُ مِنْ قَوْلِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِي وَ أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ فَأَعْنِي عَلَى طَاعَتِكَ وَ وَفَّقْنِي لِمَا أَوْجَبْتَ عَلَيَّ مِنْ كُلِّ مَا يُرْضِيكَ فَإِنِّي لَمْ أَرِ أَحَدًا بَلَغَ شَيْئًا مِنْ طَاعَتِكَ إِلَّا بِنِعْمَتِكَ عَلَيْهِ قَبْلَ طَاعَتِكَ فَانْعِمْ عَلَيَّ بِنِعْمَةِ أَنْالُ بِهَا رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ ثُمَّ تَسْأَلُ بَعْدَ ذَلِكَ حَاجَتَكَ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ لَا يُخَيِّبُكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٢

﴿٤١٣﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام رَجُلًا كَانَ يُؤْذِينِي فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ

قَدْ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ لَيْسَ هَكَذَا وَلَكِنْ أَقْلَعِ عَنِ الذُّنُوبِ وَ صُمْ وَ صَلِّ وَ تَصَدَّقْ فَإِذَا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ فَاسْبِغِ الْوُضُوءَ ثُمَّ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْ وَ أَنْتَ سَاجِدُ اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانًا بَنَ فُلَانًا قَدْ آذَانِي اللَّهُمَّ اسْقِمْ بَدَنَهُ وَ اقْطَعْ أَثَرَهُ وَ انْقُصْ أَجَلَهُ وَ عَجِّلْ لَهُ ذَلِكَ فِي عَامِهِ هَذَا قَالَ فَفَعَلْتُ فَمَا لَبِثَ

أَنْ هَلَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۱۱-۵-۳- نگهداری نفس از شهوات

﴿۶۴۰۹﴾ نماز را از کسی می‌پذیرم که برای عظمت من تواضع کند و به‌خاطر من نفس خود را از شهوات بازدارد... چون مرا بخواند جوابش می‌دهم و اگر چیزی بخواهد عطایش می‌کنم.

۲-۱۱-۵-۳- کندن گناهان

﴿۶۴۱۰﴾ از شخصی که مرا آزار می‌داد به خدمت امام صادق علیه السلام شکایت کردم، آن حضرت فرمود: او را نفرین کن، عرض کردم: او را نفرین کرده‌ام (ولی کارگر نیفتاده)، آن حضرت فرمود: این‌طور نیست (که هر نفرینی مستجاب شود)، لکن جهت استجابت دعا، مدتی چند از گناهان به‌کلی دوری کن و روزه بدار و نماز کن و صدقه بده، و چون آخر شب شد وضوی کامل و نیکویی بگیر (که همه دعاها را مربوطه را بخوانی و هر عضو را دو بار آب بریزی و مستحبات را به جا آوری) آنگاه برخیز و دو رکعت (ایستاده) نماز کن و در حال سجود این دعا را بخوان: خدایا! فلان پسر فلانی مرا می‌آزارد، خدایا! تن او را به بیماری دچار ساز اثر او را قطع فرما که اثری از او نماند، و مهلتش را کم ساز و به‌زودی اجل او را در همین امسال برسان. یونس می‌گوید: من این کار را کردم و اندک زمانی نگذشته بود که هلاک شد.

۳-۱۱-۵-۳- توبه

﴿۶۴۱۱﴾ اعتراف به گناه و توبه کردن، بعد از آن درخواست.

﴿۶۴۱۲﴾ بعد به تک‌تک گناهانت اعتراف کرده و به آن‌ها و یا به هر کدام که به یاد داری اقرار کن و به گناهی که از یاد رفت و بر تو پوشیده است به صورت اجمالی اقرار کرده و از تمامی گناهانت به درگاه خداوند توبه کن، و تصمیم بگیر که هرگز به‌سوی آن‌ها بازنگردی، و با حالت پشیمانی و نیت صادق و احساس هراس و امیدواری، از تمامی گناهانت درخواست آمرزش کن، و بخشی از گفتارت این باشد: خدایا! از گناهانم به درگاه تو پوزش می‌خواهم، و از تو درخواست آمرزش کرده و به‌سوی تو توبه می‌کنم، پس مرا بر فرمان‌برداری از خود یاری فرما، و بر هر عمل که موجب خشنودی توست و بر من واجب کرده‌ای، موفقم گردان، زیرا من هیچ‌کس را ندیده‌ام که به چیزی از اطاعتت نائل شده باشد، مگر اینکه تو پیش از آن، نعمت را بر او ارزانی داشته‌ای، پس نعمتی را بر من ارزانی دار که به‌واسطه آن به خشنودی و بهشت نائل گردم. و بعد از همه این‌ها، خواسته‌های خویش را درخواست کن، و من امیدوارم که - ان‌شاءالله تعالی - خداوند تو را محروم برنگرداند.

﴿۶۴۱۳﴾ از شخصی که مرا آزار می‌داد به خدمت امام صادق علیه السلام شکایت کردم، آن حضرت فرمود: او را نفرین کن، عرض کردم: او را نفرین کرده‌ام (ولی کارگر نیفتاده)، آن حضرت فرمود: این‌طور نیست (که هر نفرینی مستجاب شود)، لکن جهت استجابت دعا، مدتی چند از گناهان به‌کلی دوری کن و روزه بدار و نماز کن و صدقه بده، و چون آخر شب شد وضوی کامل و نیکویی بگیر (که همه دعاها را مربوطه را بخوانی و هر عضو را دو بار آب بریزی و مستحبات را به جا آوری) آنگاه برخیز و دو رکعت (ایستاده) نماز کن و در حال سجود این دعا را بخوان: خدایا! فلان پسر فلانی مرا می‌آزارد، خدایا! تن او را به بیماری دچار ساز اثر او را قطع فرما که اثری از او نماند، و مهلتش را کم ساز و به‌زودی اجل او را در همین امسال برسان. یونس می‌گوید: من این کار را کردم و اندک زمانی نگذشته بود که هلاک شد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤١٤﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي...تَجْدِيدُ التَّوْبَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٤١٥﴾ الكاظم (عليه السلام): الْمُقِرُّ بِذَنْبِهِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ وَإِذَا كَانَ الرَّجُلُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ فِي صَلَاتِهِ وَيَقْرُءُ لِلَّهِ بِذَنْبِهِ وَيَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ وَفِي عَهْدِهِ أَنْ لَا يَرْجِعَ إِلَيْهِ فَاللَّهُ يَغْفِرُ لَهُ إِنْ شَاءَ؛

مستدرک الوسائل ج: ١٢ ص: ١١٦

﴿٤١٦﴾ أَحَدُهُمَا (عليه السلام): قُلْتُ إِنَّا لَنَرَى الرَّجُلَ لَهُ عِبَادَةٌ وَاجْتِهَادٌ وَخُشُوعٌ وَلَا يَقُولُ بِالْحَقِّ فَهَلْ يَنْفَعُهُ ذَلِكَ شَيْئًا فَقَالَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ الْبَيْتِ مَثَلُ أَهْلِ بَيْتٍ كَانُوا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَ لَا يَجْتَهِدُ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً إِلَّا دَعَا فَأَجِيبَ وَإِنْ رَجُلًا مِنْهُمْ اجْتَهِدَ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ دَعَا فَلَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ فَاتَى عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ (عليه السلام) يَشْكُو إِلَيْهِ مَا هُوَ فِيهِ وَيَسْأَلُهُ الدُّعَاءَ قَالَ فَتَطَهَّرَ عِيسَى وَصَلَّى ثُمَّ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ يَا عِيسَى إِنَّ عَبْدِي أَتَانِي مِنْ غَيْرِ الْبَابِ الَّذِي أُوتِيَ مِنْهُ إِنَّهُ دَعَانِي وَفِي قَلْبِهِ شَكٌّ مِنْكَ فَلَوْ دَعَانِي حَتَّى يَنْقَطِعَ غُفُّهُ وَتَنْتَشِرَ أَنَامِلُهُ مَا اسْتَجَبْتُ لَهُ قَالَ فَالْتَفَتَ إِلَيْهِ عِيسَى (عليه السلام) فَقَالَ تَدْعُو رَبَّكَ وَأَنْتَ فِي شَكٍّ مِنْ نَبِيِّهِ فَقَالَ يَا رُوحَ اللَّهِ وَكَلِمَتَهُ قَدْ كَانَ وَاللَّهِ مَا قُلْتُ فَادْعُ اللَّهَ لِي أَنْ يَذْهَبَ بِهِ عَنِّي قَالَ فَدَعَا لَهُ عِيسَى (عليه السلام) فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَقَبِلَ مِنْهُ وَصَارَ فِي حَدِّ أَهْلِ بَيْتِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٠٠

﴿٤١٧﴾ موسى بن عمران (عليه السلام): أَنْ مُوسَى (عليه السلام) اسْتَسْقَى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ حِينَ أَصَابَهُمْ قَحْطٌ فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ أَنِّي لَا أَسْتَجِيبُ لَكَ وَلَا لِمَنْ مَعَكَ وَفِيكُمْ نَمَامٌ قَدْ أَصَرَ عَلَى النَّيْمَةِ فَقَالَ مُوسَى (عليه السلام): يَا رَبِّ مَنْ هُوَ حَتَّى نُخْرِجَهُ مِنْ بَيْنِنَا فَقَالَ يَا مُوسَى أَنْهَاكُمُ عَنِ النَّيْمَةِ وَأَكُونُ نَمَامًا فَتَابُوا بِأَجْمَعِهِمْ فَسَقُوا؛ بحار الأنوار ج: ٧٢ ص: ٢٦٨

٤-١١-٥-٣- رَدُّ الْمَظَالِمِ

﴿٤١٨﴾ وَمِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ يَكُونَ طَاهِرًا مِنْ مَظَالِمِ الْعِبَادِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٤١٩﴾ أمير المؤمنين (عليه السلام): إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَوْحَى إِلَى الْمَسِيحِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ (عليه السلام) قُلْ لِلْمَلَأِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَدْخُلُوا بَيْتًا مِنْ بُيُوتِي إِلَّا بِقُلُوبٍ طَاهِرَةٍ وَأَبْصَارٍ خَاشِعَةٍ وَأكْفَ نَفْيَةٍ وَقُلْ لَهُمْ إِنِّي غَيْرُ مُسْتَجِيبٍ لِأَحَدٍ مِنْكُمْ دَعْوَةً وَلَا أَحَدٍ مِنْ خَلْقِي قَبْلَهُ مَظْلَمَةٌ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۴۱۴﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... دوباره توبه کردن. (تکرار توبه).
﴿۶۴۱۵﴾ اقرارکننده به گناه همچون کسی است که گناه نکرده و هرگاه کسی در دل شب در نمازش نزد پروردگارش به گناهش اعتراف کند و از او درخواست توبه کند و به عهدش پایبند باشد و دوباره گناه نکند، خداوند اگر بخواهد، او را می‌بخشد.

﴿۶۴۱۶﴾ عرض کردم: ما می‌بینیم مردی را که دارای عبادت و کوشش و خشوع در دین است ولی معتقد به حق (یعنی امامت شما) نیست، آیا این اعمال به او سودی می‌بخشد؟ فرمود: ای ابامحمد جز این نیست که مثل (ما) اهل بیت و مردم، مثل آن خاندانی هستند که در بنی اسرائیل بودند، و هیچ‌یک از آن‌ها نبود که چهل شب کوشش کند (و ریاضت کشد) جز اینکه (پس از چهل شب) دعا می‌کرد و دعایش اجابت می‌شد، (ولی وقتی) یکی از آن‌ها چهل شب کوشش کرد سپس دعا کرد، و دعایش به اجابت نرسید، نزد عیسی بن مریم علیه السلام آمد و از حال خود به او شکایت کرد و از او خواست که برایش دعا کند، پس عیسی علیه السلام تطهیر کرده و نماز خواند، سپس به درگاه خدای عزوجل دعا کرد، خدای عزوجل به او وحی کرد: ای عیسی این بنده من نزد من آمد اما به غیر از آن دری که باید بیاید، او مرا خواند ولی در دلش نسبت به تو شک داشت، پس (با این حال) اگر (آن قدر) مرا بخواند که گردش قطع شود و انگشتانش بریزد، دعایش را اجابت نکنم، پس حضرت عیسی علیه السلام به آن مرد رو کرده، فرمود: تو پروردگارت را می‌خوانی و نسبت به پیامبرش شک داری؟ عرض کرد: یا روح‌الله، به خدا سوگند آنچه گفתי همان‌طور بود (و من درباره تو شک داشتم اکنون از خدا بخواه که این شک را از دل من ببرد) حضرت صادق علیه السلام فرمود: که عیسی برای او دعا کرد و خدا توبه آن مرد را پذیرفت و قبول کرد و او مانند خاندان خود گردید).

﴿۶۴۱۷﴾ موسی علیه السلام در خشک‌سالی برای بنی اسرائیل باران خواست و خدای تعالی به او وحی کرد من از تو و همراهانت اجابت نکنم که در میان شما سخن‌چینی است و اصرار بر آن دارد، موسی گفت: پروردگارا آن کیست تا بیرونش کنیم از میان خود، فرمود: من شما را از آن نهی کنم، و خود سخن‌چین شوم؟ و همه توبه کردند و به آن‌ها آب داده شد.

۴-۱۱-۱-۵-۶-۳- رد مظالم

﴿۶۴۱۸﴾ و از جمله صفات دعاکننده آنکه باید که خوراک و پوشاک او از حلال باشد نه از حرام.
﴿۶۴۱۹﴾ خداوند متعال و تبارک به عیسی بن مریم وحی کرد که به بنی اسرائیل بگویند: من دعای هیچ‌یک از شما را قبول نمی‌کنم و مورد اجابت قرار نمی‌دهم و مظلومه هیچ‌کدام را از گردنش برنمی‌دارم.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٤٢٠﴾ العسكري عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ جَلَّ وَ عَلَا أَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ الْمَسِيحِ أَنْ قُلْ لِيُنْزِلَ إِسْرَائِيلَ لَا تَدْخُلُوا بُيُوتِي إِلَّا بِقُلُوبٍ خَاضِعَةٍ وَأَبْصَارٍ خَاشِعَةٍ وَ أَكْفَ نَفْيَةٍ وَ أَعْلَمُهُمْ أَنِّي لَا أُجِيبُ لِأَحَدٍ مِنْهُمْ دَعْوَةً وَ لِأَحَدٍ قَبْلَهُ مَظْلَمَةً، بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ٣١٥

﴿٤٢١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيُطِيبْ كَسْبَهُ وَ لِيُخْرِجْ مِنْ مَظَالِمِ النَّاسِ وَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءُ عَبْدٍ وَ فِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢١

﴿٤٢٢﴾ الصادق عليه السلام: فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى نَبِيِّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ قُلْ لِفُلَانٍ وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي لَوْ دَعَوْتَنِي حَتَّى تَنْقَطِعَ أَوْصَالُكَ مَا اسْتَجَبْتُ لَكَ حَتَّى تَرُدَّ مَنْ مَاتَ عَلَى مَا دَعَوْتُهُ إِلَيْهِ فَيَرْجِعَ عَنْهُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٣ ص: ٥٧٢

١٢-١-٥-٣- أداء النوافل

﴿٤٢٣﴾ الرسول عليه السلام: مَا تَقَرَّبَ إِلَى عَبْدٍ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ وَ إِنَّهُ لَيَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّافِلَةِ حَتَّى أُحِبَّهُ فَإِذَا أُحِبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَ بَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ وَ لِسَانَهُ الَّذِي يَنْطِقُ بِهِ وَ يَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا إِنْ دَعَانِي أُجِيبُهُ وَ إِنْ سَأَلَنِي أُعْطِيهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٣٥٢

١٣-١-٥-٣- أداء حقه

﴿٤٢٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَمَا بَالُنَا نَدْعُو فَلَا يُجَابُ قَالَ إِنْ قُلُوبُكُمْ خَانَتْ بِشَمَانٍ خِصَالٍ أَوْ لَهَا أَنْتُمْ عَرَفْتُمْ اللَّهَ فَلَمْ تُؤَدُّوا حَقَّهُ كَمَا أَوْجَبَ عَلَيْكُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْكُمْ مَعْرِفَتُكُمْ شَيْئاً؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٨

١٤-١-٥-٣- رضایة الوالدین

﴿٤٢٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام سَمِعَ فِي لَيْلَةِ الْإِحْرَامِ مُنَادِيًا بَاكِيًا فَأَمَرَ الْحُسَيْنَ عليه السلام بِطَلْبِهِ فَلَمَّا آتَاهُ وَجَدَ شَابًا بَيَسَ نِصْفُ بَدَنِهِ فَأَحْضَرَهُ فَسَأَلَهُ عَلَى عليه السلام عَنْ حَالِهِ فَقَالَ كُنْتُ رَجُلًا ذَا بَطَرٍ وَ كَانَ أَبِي يَنْصَحُنِي فَكَانَ يَوْمًا فِي نِصْحِهِ إِذْ ضَرَبَتْهُ فِدَعَا عَلَى بَهَذَا الْمَوْضِعِ وَ أَنشَأَ شِعْرًا فَلَمَّا تَمَّ كَلَامُهُ بَيَسَ نِصْفِي فَنَدِمْتُ وَ تَبْتُ وَ طَيَّبْتُ قَلْبَهُ فَرَكَبَ عَلَى بَعِيرٍ لِيَأْتِيَ بِي إِلَى هَاهُنَا وَ يَدْعُو لِي فَلَمَّا انْتَصَفَ الْبَادِيَةَ نَفَرَ الْبَعِيرُ مِنْ طَيْرَانٍ طَائِرٍ وَ مَاتَ وَالِدِي

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۴۲۰﴾ خداوند به بنده خود مسیح وحی کرد که به بنی اسرائیل بگو وارد خانه‌های من نشوند مگر با قلب‌های خاضع و چشم‌های خاشع و دست‌های پاک، به آن‌ها بگو که من دعای کسی را که بر دیگری ستم کرده و حق او به گردنش باشد، مستجاب نخواهم کرد.

﴿۶۴۲۱﴾ هرگاه یکی از شما بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را پاکیزه کند، از ستم‌هایی که از طرف او بر مردم رفته است خارج شود. و خداوند دعای بنده‌ای را که در شکمش مال حرام باشد و یا ظلمی در حق کسی کرده و هنوز رضایت مظلوم را به دست نیاورده باشد، بالا نمی‌برد.

﴿۶۴۲۲﴾ پس خداوند عزوجل به یکی از پیمبرانش وحی فرستاد که به فلان کس بگو: سوگند به عزت و جلالم، اگر آن قدر مرا بخوانی که همه رگ‌هایت از هم بگسلد، عذرخواهی تو را نپذیرم مگر آنکه هرکسی را که به آنچه (از باطل و گمراهی) فراخوانده بودی زنده کنی و از آن راه خطا او را بازگردانی (و چون هرگز چنین نخواهد شد پس هرگز تو را نمی‌آمرزم).

۱۲-۱-۵-۳- انجام مستحبات

﴿۶۴۲۳﴾ هیچ بنده‌ای با چیزی به من تقرب نجوید که نزد من محبوب‌تر از آنچه بر او واجب کرده‌ام باشد، و او به وسیله نماز نافله به من نزدیک شود تا آنجا که من او را دوست بدارم، و هنگامی که او را دوست بدارم گوش او شوم همان گوش‌های که با آن می‌شنود و چشم او گردد همان چشمی که با آن ببیند، و زبانش شوم همان زبانی که با آن سخن می‌گوید، و دست او گردد، همان دستی که با آن بگیرد، اگر مرا بخواند اجابتش کنم، و اگر از من خواهشی کند به او بدهم.

۱۳-۱-۵-۳- ادای حق خدا

﴿۶۴۲۴﴾ ما را چه شده که دعا می‌کنیم ولی پاسخ نمی‌گیریم؟ فرمود: به سبب آنکه قلب‌هایتان هشت نوع خیانت کرده‌اند: اولین آن‌ها اینکه خداوند را شناختید پس آن‌چنان که بر شما واجب کرد، حقش را ادا نکردید. پس این معرفت (بی‌عمل)، شما را بی‌نیاز نکرد.

۱۴-۱-۵-۳- رضایت پدر و مادر

﴿۶۴۲۵﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام در شب احرام صدای گریه‌ای شنید؛ از امام حسین علیه السلام خواست جستجو کند، پس وقتی به صدا رسید جوانی یافت که نیمی از بدنش خشک شده بود؛ او را نزد علی آورد و علی علیه السلام از حالش پرسید، گفت: جوانی طغیانگر و یاغی بودم و پدرم مرا نصیحت می‌کرد، روزی هنگام نصیحت او را زدم و او در این مکان مرا نفرین کرد و شعری سرود، وقتی که سخنش تمام شد، نیمی از بدنم خشک شد. پشیمان شدم و توبه کردم و دلش را به دست آوردم. او را بر شتری سوار کردم و با خودم به اینجا آوردم که برایم دعا کند. نیمی از راه را سپری کردیم، قاطر پدرم از حرکت پرنده‌ای رم کرد و پدرم را به زمین زد و او مرد. پس علی علیه السلام چهار رکعت نماز خواند، بعد فرمود: در کمال سلامت بلند شو. و او با سلامتی بلند شد. امام علیه السلام فرمود: راست گفتی، اگر پدرت از تو راضی نبود سخنت را نمی‌شنیدم.

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

فَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ أَرْبَعًا ثُمَّ قَالَ قُمْ سَلِيمًا فَقَامَ صَاحِبًا فَقَالَ صَدَقْتَ لَوْ لَمْ يَرْضَ عَنْكَ لَمَا سَمِعْتُ؛
بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٠٩

١٥-١-٥-٣-زيارة قبر الوالدین

﴿٤٢٦﴾ الصادق عليه السلام: زُورُوا مَوْتَاكُمْ فَإِنَّهُمْ يَفْرَحُونَ بِزِيَارَتِكُمْ وَلَيَطْلُبَ الرَّجُلُ حَاجَتَهُ عِنْدَ قَبْرِ أَبِيهِ وَأُمِّهِ بَعْدَ مَا يَدْعُو لَهُمَا؛ الخصال ج: ٢ ص: ٦١٨
١٦-١-٥-٣-التيسير على مؤمن مفسر

﴿٤٢٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُنْفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ فَلْيُسِّرْ عَلَى مُؤْمِنٍ مُعْسِرٍ وَلْيَدْعُ لَهُ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ إِغَاثَةَ الْمَلْهُوفِ؛ أعلام الدين ص: ٢٨٣

﴿٤٢٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّمَا أَقْبَلُ الصَّلَاةَ لِمَنْ... لَا يَتَعَاطَمُ عَلَى خَلْقِي وَيُطْعِمُ الْجَائِعَ وَيَكْسُو الْغَارِيَ وَيَرْحِمُ الْمُصَابَّ وَيُؤْوِي الْغَرِيبَ... يَدْعُونِي فَأَلْبِيهِ وَيَسْأَلُنِي فَأُعْطِيهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٥ ص: ٢١٠

١٧-١-٥-٣-الخير

﴿٤٢٩﴾ الرسول ﷺ: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُوَ اللَّهَ فَقَدِّمِ صَلَاةً أَوْ صَدَقَةً أَوْ خَيْرًا أَوْ ذِكْرًا؛
مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٩

١٨-١-٥-٣-الإطعام

﴿٤٣٠﴾ الباقر عليه السلام: أَيُّمَا مُؤْمِنٍ فَطَرَ مُؤْمِنًا لَيْلَةً مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِذَلِكَ مِثْلَ أَجْرِ مَنْ أَغْتَقَ نَسَمَةً قَالَ وَمَنْ فَطَرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ كُلَّهُ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِذَلِكَ أَجْرَ مَنْ أَغْتَقَ ثَلَاثِينَ نَسَمَةً مُؤْمِنَةً وَكَانَ لَهُ بِذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ١٤١

﴿٤٣١﴾ الرسول ﷺ: أَيُّمَا مُؤْمِنٍ أَطْعَمَ مُؤْمِنًا لَيْلَةً مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِذَلِكَ مِثْلَ أَجْرِ مَنْ أَغْتَقَ ثَلَاثِينَ نَسَمَةً مُؤْمِنَةً وَكَانَ لَهُ بِذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٣٥

﴿٤٣٢﴾ الصادق عليه السلام: شَكَّوتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ﷺ حَالِي وَانْتِشَارَ أَمْرِي عَلَى قَالَ فَقَالَ لِي إِذَا قَدِمْتَ الْكُوفَةَ فَبِعْ وَسَادَةً مِنْ بَيْتِكَ بَعْشَرَةَ دَرَاهِمٍ وَادْعُ إِخْوَانَكَ وَاعِدْ لَهُمْ طَعَامًا وَسَلِّمْ لَهُمْ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱۵-۱-۵-۳- زیارت قبر پدر و مادر

﴿۶۴۲۶﴾ به زیارت مرده‌های خود بروید زیرا آن‌ها از زیارت شما شاد می‌شوند. شخص حاجت خود را در کنار قبر پدر و مادرش از خدا بخواهد بعد از اینکه برای آن‌ها دعا می‌کند.

۱۶-۱-۵-۳- آسان گرفتن بر مؤمن گرفتار

﴿۶۴۲۷﴾ هرکس از اینکه خداوند غم و اندوهش را برطرف سازد شادمان می‌شود، پس باید زندگی را برای مؤمن فقیری آسان کند یا برایش دعا کند چرا که خداوند بلندمرتبه به داد بیچارگان رسیدن را دوست دارد.

﴿۶۴۲۸﴾ نماز را از کسی می‌پذیرم به مخلوق من تفاخر نکند و گرسنه را سیر گرداند و برهنه را بپوشاند و مصیبت‌دیده را رحم کند و غریب را جای دهد؛ چون مرا بخواند جوابش را می‌دهم و اگر چیزی بخواهد عطایش می‌کنم.

۱۷-۱-۵-۳- خیر

﴿۶۴۲۹﴾ اگر خواستی خداوند را بخوانی پس نماز بخوان و صدقه رد کن و کار خیر انجام بده و خدا را یاد کن.

۱۸-۱-۵-۳- غذا دادن (اطعام)

﴿۶۴۳۰﴾ هر مؤمنی که در شبی از ماه رمضان مؤمنی را خوراک دهد، خداوند به سبب این کار او پاداشی همانند آزاد کردن یک بنده را به او می‌دهد و هرکس تمام ماه رمضان را خوراک دهد خداوند به سبب این کار او را پاداشی همانند پاداش کسی نویسد که سی بنده مؤمن را آزاد کرده است و نیز او در پیشگاه خدای گرامی و بزرگ خواسته‌ای برآورده شده دارد.

﴿۶۴۳۱﴾ هر مؤمنی که در شبی از ماه رمضان مؤمنی را خوراک دهد، خداوند به سبب این کار او را پاداشی همانند پاداش کسی نویسد که سی بنده مؤمن را آزاد کرده است و نیز او در پیشگاه خدای گرامی و بزرگ خواسته‌ای برآورده شده دارد.

﴿۶۴۳۲﴾ خدمت حضرت صادق شکایت کردم از فقر و فلاکت و اوضاع درهم‌ریخته خود فرمود: وقتی به کوفه برگشتی یک بالش در خانه داری به ده درهم بفروش، برادرانت را دعوت کن و برای آن‌ها غذایی تهیه کن از آن‌ها درخواست کن برایت دعا کنند. گفت: این کار را کردم جز

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

يَدْعُونَ اللَّهَ لَكَ قَالَ فَفَعَلْتُ وَمَا أَمَكَّنِي ذَلِكَ حَتَّى بَعْتُ وَسَادَةً وَأَتَّخَذْتُ طَعَاماً كَمَا أَمَرَنِي وَ سَأَلْتُهُمْ أَنْ يَدْعُوا اللَّهَ لِي قَالَ فَوَ اللَّهُ مَا مَكَّنْتُ إِلَّا قَلِيلاً حَتَّى أَتَانِي غَرِيمٌ لِي فَدَقَّ الْبَابَ عَلَيَّ وَ صَالِحِينَ مِنْ مَالٍ لِي كَثِيرٍ كُنْتُ أَحْسِبُهُ نَحْواً مِنْ عَشْرَةِ آلَافٍ دِرْهَمٍ قَالَ ثُمَّ أَقْبَلْتَ الْأَشْيَاءَ عَلَيَّ؛

الكافي ج: ٥ ص: ٣١٤

﴿٤٣٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّمَا أَقْبَلُ الصَّلَاةَ لِمَنْ... يُطْعِمُ الْجَائِعَ وَيَكْسُو الْعَارِيَ وَيَرْحَمُ الْمُصَابَ وَيُؤْوِي الْغَرِيبَ... يَدْعُونِي فَأَلْبِيهِ وَيَسْأَلُنِي فَأُعْطِيهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٥ ص: ٢١٠

١٩-١-٥-٣- الصدقة

﴿٤٣٤﴾ الكاظم عليه السلام: فَلَيْسَ شَيْءٌ أَسْرَعَ إِجَابَةً مِنَ الصَّدَقَةِ؛ وسائل الشيعة ج: ٢ ص: ٤٣٣
﴿٤٣٥﴾ السجاد عليه السلام: مَا مِنْ رَجُلٍ تَصَدَّقَ عَلَى مِسْكِينٍ مُسْتَضْعَفٍ فَدَعَا لَهُ الْمِسْكِينُ بِشَيْءٍ تِلْكَ السَّاعَةَ إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٩ ص: ٤٢٤

﴿٤٣٦﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي... الصَّدَقَةُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦
﴿٤٣٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِذَا سَأَلْتُمْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ حَاجَةً فَتَصَدَّقُوا بَيْنَ يَدَيِ حَاجَتِكُمْ لِيَكُونَ أَقْضَى لِحَوَائِجِكُمْ فَلَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ أَحَدٌ إِلَّا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَإِنَّهُ تَصَدَّقَ بِدِينَارٍ وَ نَاجَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بِعَشْرِ نَجَوَاتٍ؛ بحار الأنوار ج: ١٧ ص: ٢٨

﴿٤٣٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُوَ اللَّهَ فَقَدِّمُ صَلَاةً أَوْ صَدَقَةً أَوْ خَيْراً أَوْ ذِكْراً؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٩

﴿٤٣٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَطْلُبُوا الدُّعَاءَ... بَعْدَ الصَّدَقَةِ فَإِنَّهَا جَنَاحُ الِاسْتِجَابَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٩

﴿٤٤٠﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ الْعُدُوَّ فَصَلِّ بَيْنَ الْقَبْرِ وَالْمَنْبَرِ رَكَعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ وَإِنْ شِئْتَ فَفِي بَيْتِكَ وَ اسْأَلِ اللَّهَ أَنْ يُعِينَكَ وَ خُذْ شَيْئاً مِمَّا تَيْسَّرَ فَتَصَدَّقْ بِهِ عَلَى أَوَّلِ مِسْكِينٍ تَلْقَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٤١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

فروش رختخواب چاره‌ای نداشتیم از پول آن غذایی تهیه کردم، به دستور امام علیه السلام از دوستان و برادران دینی دعوت کرده درخواست کردم برایم دعا کنند، به خدا سوگند دیگر جز اندکی برایم باقی نمانده بود، یک بدهکاری در خانه را کویید. طلب زیادی که از او داشتم با من مصالحه کرد، گمان می‌کنم ده‌هزار درهم بود، بعد دیگر دنیا رو به من آورد و کارها درست شد.

﴿۶۴۳۳﴾ نماز را از کسی می‌پذیرم که... گرسنه را سیر گرداند و برهنه را بپوشاند و مصیبت‌دیده را رحم کند و غریب را جای دهد... چون مرا بخواند جوابش را می‌دهم و اگر چیزی بخواهد عطایش می‌کنم.

۱۹-۱-۵-۶-۳ صدقه

﴿۶۴۳۴﴾ چیزی که در سرعت اجابت دعا بیشتر از صدقه مؤثر باشد، نیست.

﴿۶۴۳۵﴾ هرکسی بر بینوای ناتوانی تصدق کند و آن بینوای در آن حال برای او دعا کند، دعایش مستجاب می‌شود.

﴿۶۴۳۶﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... صدقه است.

﴿۶۴۳۷﴾ صدقه بدهید تا حاجت‌های شما برآورده شود؛ هرگاه حاجتی نزد پیامبر صلی الله علیه و آله داشتید و کسی جز امیرالمؤمنین علیه السلام آن کار را انجام نداد؛ او یک دینار صدقه داد ده بار با پیامبر نجوا کرد.

﴿۶۴۳۸﴾ اگر خواستی خداوند را بخوانی پس نماز بخوان و صدقه رد کن و کار خیر انجام بده و خدا را یاد کن.

﴿۶۴۳۹﴾ حاجت خود را بعد از دادن صدقه بخواهید که صدقه بال اجابت دعاست.

﴿۶۴۴۰﴾ هرگاه قصد حرکت به سوی دشمنی را داشتی، میان قبر و منبر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دو رکعت یا چهار رکعت نماز بخوان، و اگر خواستی می‌توانی در خانه‌ات نماز بخوانی (وقتی در مدینه نیستی)، و از خداوند درخواست کن که تو را یاری کند، و هرچه توانستی بردار و به اولین مستمندی که به او برخوردی صدقه بده.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤١﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ أَبِي إِذَا طَلَبَ الْحَاجَةَ طَلَبَهَا عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ فَلِذَا أَرَادَ ذَلِكَ قَدَّمَ شَيْئًا فَصَدَّقَ بِهِ وَ شَمَّ شَيْئًا مِنْ طِيبٍ وَ رَاحَ إِلَى الْمَسْجِدِ وَ دَعَا فِي حَاجَتِهِ بِمَا شَاءَ اللَّهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

﴿٤٤٢﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ فَلْيَصُمْ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ وَ الْخَمِيسِ وَ الْجُمُعَةِ فَلِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ تَطَهَّرَ وَ رَاحَ وَ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ قَلَّتْ أَوْ كَثُرَتْ بِالرَّغِيفِ إِلَى مَا دُونَ ذَلِكَ فِي أَكْثَرِ وَ أَقَلِّ فَلِذَا صَلَّى الْجُمُعَةَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَ لَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عَنَتَ لَهُ الْوُجُوهُ وَ خَشَعَتَ لَهُ الْأَبْصَارُ وَ وَجَلَّتْ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تَقْضَى فِيَّ كَذَا وَ كَذَا قَالَ وَ لَا تَعْلَمُوهَا سَفَهَاءُ كُمْ فَيَدْعُوا بِهَا فَيُسْتَجَابَ لَهُمْ وَ لَا تَدْعُوا بِهَا فِي مَا نَهَى وَ لَا قَطِيعَةَ رَحِمٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٧١

﴿٤٤٣﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام رَجُلًا كَانَ يُؤْذِينِي فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ قَدْ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ لَيْسَ هَكَذَا وَ لَكِنْ أَقْلَعِ عَنِ الذُّنُوبِ وَ صُمْ وَ صَلِّ وَ تَصَدَّقْ فَلِذَا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ فَاسْبِغِ الْوُضُوءَ ثُمَّ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْ وَ أَنْتَ سَاجِدُ اللَّهُمَّ إِنْ فَلَانُ بْنُ فَلَانٍ قَدْ آذَانِي اللَّهُمَّ أَسْقِمْ بَدَنَهُ وَ اقْطَعْ أَثَرَهُ وَ انْقُصْ أَجَلَهُ وَ عَجِّلْ لَهُ ذَلِكَ فِي عَامِهِ هَذَا قَالَ فَفَعَلْتُ فَمَا لَبِثَ أَنْ هَلَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٩

﴿٤٤٤﴾ السَّجَّاد عليه السلام: دَعَا السَّائِلَ الْفَقِيرَ لَا تُرَدُّ وَ كَانَ عليه السلام يَأْمُرُ الْخَادِمَ إِذَا أَعْطَتِ السَّائِلَ أَنْ تَأْمُرَهُ بِدَعْوَةٍ بِالْخَيْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٣ ص: ١٣٣

﴿٤٤٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أَعْطَيْتُمُوهُمْ فَلَقْنُوهُمْ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَ لَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٦٩

﴿٤٤٦﴾ الصادق عليه السلام: إِرْغَبُوا فِي الصَّدَقَةِ وَ بَكَّرُوا بِهَا إِلَى أَنْ قَالَ وَ لَا تَسْتَخِفُوا بِدُعَاءِ الْمَسَاكِينِ لِلْمَرْضَى مِنْكُمْ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَ لَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ١٦٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۴۴۱﴾ پدرم وقتی نیازی داشت به هنگام زوال ظهر آن را از خداوند درخواست می کرد، وقتی می خواست درخواست کند ابتدا صدقه ای می داد و از بوی خوش استفاده می کرد و به مسجد می رفت و برای حاجت خود دعا می کرد.

﴿۶۴۴۲﴾ هر که هر حاجتی دارد چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیرد، ظهر جمعه تطهیر کند، بیرون رود صدقه دهد - کم یا زیاد - یک نان یا کمتر - به یک فرد یا بیشتر - پس در نماز جمعه حاضر شود بعد از نماز بگوید: «خدایا! با این نام صدایت می زنم و از تو درخواست می کنم: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سَنَةٌ وَلَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَسْأَلُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عَنَتُ لَهُ الْوُجُوهُ وَخَشَعَتُ لَهُ الْأَبْصَارُ وَجَلَّتْ الْقُلُوبُ مِنْ حَشْيَتِهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَنْ تَقْضِيَ فِي كَذَا وَكَذَا» امام فرمود: این دعا را به افراد کم عقل ندهید، چون با آن چیزی را که بر ضررشان است می خواهند و مستجاب می شود. با این دعا گناه و قطع رحم نخواهید.

﴿۶۴۴۳﴾ از شخصی که مرا آزار می داد به خدمت امام صادق علیه السلام شکایت کردم، آن حضرت فرمود: او را نفرین کن، عرض کردم: او را نفرین کرده ام (ولی کارگر نیفتاده)، آن حضرت فرمود: این طور نیست (که هر نفرینی مستجاب شود)، لکن جهت استجاب دعا، مدتی چند از گناهان به کلی دوری کن و روزه بدار و نماز کن و صدقه بده، و چون آخر شب شد وضوی کامل و نیکویی بگیر (که همه دعاها را مربوطه را بخوانی و هر عضو را دو بار آب بریزی و مستحبات را به جا آوری) آنگاه برخیز و دو رکعت (ایستاده) نماز کن و در حال سجود این دعا را بخوان: خدایا! فلان پسر فلانی مرا می آزارد، خدایا! تن او را به بیماری دچار ساز اثر او را قطع فرما که اثری از او نماند، و مهلتش را کم ساز و به زودی اجل او را در همین امسال برسان. یونس می گوید: من این کار را کردم و اندک زمانی گذشته بود که هلاک شد.

﴿۶۴۴۴﴾ دعای فقیر برگشت ندارد. و نیز گفته شده است که آن حضرت به خادمی که مأمور صدقه دادن به فقیر بود، امر می کرد که به فقیر بگوید دعا کند.

﴿۶۴۴۵﴾ وقتی به فقرا چیزی دادید به ایشان بگویید برای شما دعا کنند، زیرا دعای ایشان در مورد شما اجابت می شود، ولی برای خودشان اجابت نمی شود.

﴿۶۴۴۶﴾ با رغبت و میل صدقه بدهید و صبح زود بدهید. و آنگاه فرمود: دعای گدا را بر بیمارانتان کم ارزش شمار، که دعایشان درباره شما مستجاب است و برای خودشان مستجاب نیست.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٢٠-١-٥-٣- الوضوءُ وتطهيرُ الجوارح

﴿٤٤٧﴾ الصادق عليه السلام: ينبغي للداعي أن يكون متطهراً مستقبلاً القبلة؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص:

١٥٣

﴿٤٤٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: يا محمد ومن كانت له حاجة سراً بالغة ما بلغت إلى أو إلى

غيري فليدعني في جوف الليل خالياً وليقل وهو على طهر؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣١٦

﴿٤٤٩﴾ الباقر عليه السلام: يقال له خذ هذا كتاب العهد الذي عاهدتنا في الدنيا وذلك قوله عز و

جل إنا من اتخذ عند الرحمن عهداً وادع به وأنت طاهر؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٣٧

﴿٤٥٠﴾ الباقر عليه السلام: إذا دخلت المسجد وأنت تريد أن تجلس فلا تدخله إلا طاهراً وإذا

دخلته فاستقبل القبلة ثم ادع الله وسله وسم حين تدخله واحمد الله وصل على النبي صلى الله عليه وآله

وسائل الشيعة ج: ٥ ص: ٢٤٥

﴿٤٥١﴾ أحدهما عليه السلام: إن رجلاً منهم اجتهد أربعين ليلة ثم دعا فلم يستجب له فأتى عيسى

ابن مريم عليه السلام يشكو إليه ما هو فيه ويسأله الدعاء قال فتطهر عيسى وصلى ثم دعا الله عز و

جل فأوحى الله عز وجل إليه يا عيسى إن عبدي أتاني من غير الباب الذي أوتي منه إنه دعاني

وفي قلبه شك منك فلو دعاني حتى ينقطع غمقه وتنتثر أنامله ما استجبت له؛ الكافي ج: ٢

ص: ٤٠٠

﴿٤٥٢﴾ الصادق عليه السلام: أن من كانت له حاجة فليصم يوم الأربعاء والخميس والجمعة فإذا

كان يوم الجمعة تطهر وراح وتصدق بصدقة قلت أو كثرت بالرغيف إلى ما دون ذلك في

أكثر وأقل فإذا صلى الجمعة قال اللهم إني أسألك باسمك بسم الله الرحمن الرحيم الذي لا

إله إلا هو عالم الغيب والشهادة الرحمن الرحيم الذي لا إله إلا هو الحي القيوم لا تأخذه سنة و

لا نوم الذي ملأت عظمته السماوات والأرض وأسألك بسم الله الرحمن الرحيم الذي لا إله

إلا هو الذي غنت له الوجوه وخشعت له الأبصار وجلت القلوب من خشيته أن تصل على

محمد وآله وأن تقضي في كذا وكذا قال ولا تعلموها سفهاً كم فيدعوا بها فيستجاب لهم ولا

تدعوا بها في مأثم ولا قطيعة رحم؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٧١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲۰-۱-۵-۶-۳- وضو

﴿۶۴۷﴾ هنگام دعا و ابتهال سزاوار است که اشک بر گونه جاری شود، و بهتر است دعاکننده، با وضو و رو به قبله بایستد.

﴿۶۴۸﴾ ای محمد، هر کس از امت تو یک حاجت سرّی داشته باشد، در نیمه شب به تنهایی رو به من آورده درحالی که پاک است و وضو هم دارد بگوید...

﴿۶۴۹﴾ و به او گفته می شود که این نوشته عهدنامه را بگیر که تو با ما در دار دنیا عهد کرده ای و این است گفته خدای تعالی که فرموده اند: إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا، «و عذاب کرده می شود در آخرت مگر کسی که فرا گرفته باشد نزد خدای تعالی عهدی را»، یعنی مگر کسی که اقرار به وحدانیت خدا و پیروی پیامبران و پیشوایان خود کرده باشد و باید که این دعا را با طهارت بخوانی.

﴿۶۴۵۰﴾ هرگاه داخل مسجد شدی و اراده کردی که بنشینی، بدون طهارت داخل نشو، و چون داخل مسجد شدی به سمت قبله رو کن و خدا را بخوان و از او (حاجت های خود را) درخواست کن، و هنگام داخل شدن به مسجد «بسم الله» بگو و خداوند را ستایش کن و بر پیامبر ﷺ درود فرست.

﴿۶۴۵۱﴾ مردی از آن ها چهل شب کوشش کرد سپس دعا کرد، و دعایش به اجابت نرسید، پس نزد عیسی بن مریم علیه السلام آمد و از حال خود به او شکایت کرد و از او خواست که برایش دعا کند، پس عیسی علیه السلام تطهیر کرده و نماز خواند سپس به درگاه خدای عزوجل دعا کرد، خدای عزوجل به او وحی کرد ای عیسی این بنده من نزد من آمد اما جز از آن دری که باید آمد، او مرا خواند ولی در دلش نسبت به تو شک داشت، پس (باین حال) اگر (آن قدر) مرا بخواند که گردنش قطع شود و انگشتانش بریزد دعایش را اجابت نخواهم کرد.

﴿۶۴۵۲﴾ هر که هر حاجتی دارد چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیرد، ظهر جمعه تطهیر کند، بیرون رود صدقه دهد - کم یا زیاد - یک نان یا کمتر - به یک فرد یا بیشتر - پس در نماز جمعه حاضر شود بعد از نماز بگوید: «خدا یا! با این نام صدایت می زنم و از تو درخواست می کنم: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سَنَةٌ وَلَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَسْأَلُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عَنَتُ لَهُ الْوُجُوهُ وَخَشَعَتُ لَهُ الْأَبْصَارُ وَجَلَّتْ أَلْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَنْ تَقْضِيَ فِي كَذَا» امام فرمود: این دعا را به افراد کم عقل ندهید، چون با آن چیزی را که بر ضررشان است می خواهند و مستجاب می شود. با این دعا گناه و قطع رحم نخواهید.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٥٣﴾ فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ فَلْيَكُنْ طَاهِرًا وَلْيَدْعُ بِهَا فِي كُلِّ جُمُعَةٍ؛ بحار الأنوار

ج: ٨٧ ص: ٥٥

﴿٤٥٤﴾ الحسين عليه السلام: لَا تَدْعُ بِهِ إِلَّا وَأَنْتَ طَاهِرٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٠١

﴿٤٥٥﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ تَطَهَّرَ ثُمَّ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ بَاتَ وَفِرَاشُهُ كَمَسْجِدِهِ فَإِنْ قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَذَكَرَ اللَّهَ تَنَاقَرَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ فَإِنْ قَامَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَتَطَهَّرَ وَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ وَحَمِدَ اللَّهَ وَاتَّسَى عَلَيْهِ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِمَّا أَنْ يُعْطِيَهُ الَّذِي يَسْأَلُهُ بِعَيْنِهِ وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَ لَهُ مَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ مِنْهُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٦٨

﴿٤٥٦﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي وَمُلْخَصُهُ أَنَّهَا أَقْسَامُ الْأَوَّلُ مَا يَتَقَدَّمُ الدُّعَاءُ وَهُوَ الطَّهَارَةُ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

٢١-٥-١-٣- الغسل

﴿٤٥٧﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ يَوْمَ عَرَفَةَ فَاغْتَسِلْ وَصَلِّ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ بِأَذَانٍ وَاحِدٍ وَإِقَامَتَيْنِ وَإِنَّمَا تُعْجَلُ الْعَصْرَ وَتَجْمَعُ بَيْنَهُمَا لِتُفَرِّغَ نَفْسَكَ لِلدُّعَاءِ فَإِنَّهُ يَوْمٌ دُعَاءٍ وَ

مَسْأَلَةٍ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٦١

﴿٤٥٨﴾ فَيَا مَنْ يَجْعَلُ الشِّفَاءَ فِيمَا يَشَاءُ مِنَ الْأَشْيَاءِ اجْعَلْ شِفَائِي مِنْ كُلِّ دَاءٍ فِي اغْتِسَالِي بِهَذَا الْمَاءِ وَأَمْلَأْهُ مِنَ الدَّوَاءِ وَالشِّفَاءِ وَاجْعَلْهُ سَبَبًا لِطُولِ الْبَقَاءِ وَإِجَابَةِ الدُّعَاءِ؛ الأمان ص: ٣٤

﴿٤٥٩﴾ اغْتَسِلْ... غُسْلَ الصَّلَاةِ وَغُسْلَ الدَّعَوَاتِ؛ وسائل الشيعة ج: ١١ ص: ٣٦٩

﴿٤٦٠﴾ الباقر عليه السلام: كَتَبْتُ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام وَشَكَوْتُ إِلَيْهِ كَثْرَةَ الزَّلَازِلِ فِي الْأَهْوَازِ وَقُلْتُ تَرَى لِي التَّحْوِيلَ عَنْهَا فَكَتَبَ عليه السلام: لَا تَتَحَوَّلُوا عَنْهَا وَصُومُوا الْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ وَاغْتَسِلُوا وَطَهَّرُوا ثِيَابَكُمْ وَابْرُزُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَادْعُوا اللَّهَ فَإِنَّهُ يَرْفَعُ عَنْكُمْ قَالِ فَفَعَلْنَا فَسَكَنَتْ

الزَّلَازِلُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٤٤

﴿٤٦١﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ إِنَّ الْمَغْفِرَةَ تَنْزِلُ عَلَى مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ لَيْلَةً فَقَالَ يَا حَسَنُ إِنَّ الْقَارِيَجَارَ إِنَّمَا يُعْطَى أَجْرُهُ عِنْدَ فَرَغِهِ مِنْ ذَلِكَ لَيْلَةَ الْعِيدِ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ فَمَا يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَفْعَلَ فِيهَا قَالَ إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَاغْتَسِلْ فَإِذَا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۴۵۳﴾ هر که می‌خواهد با این الفاظ دعا کند باید پاک بوده و روز جمعه آن را بخواند.

﴿۶۴۵۴﴾ این را مخوان مگر درحالی که با وضو و طهارت باشی.

﴿۶۴۵۵﴾ هر کس که وضو سازد و به جامه خواب خود درآید آن جامه خواب چون مسجد او باشد، پس اگر برخیزد و متذکر خداوند گردد لغزش‌ها از او بریزد، پس اگر آخر شب برخیزد و وضو سازد و دو رکعت نماز گزارد و حمد و ثنای الهی به جای آورد و بر پیامبر اکرم ﷺ درود فرستد، درخواست نمی‌کند از خدا چیزی را، مگر آنکه به او عطا فرماید، یا همان چیزی را که خواسته به او عطا فرماید و یا آنکه بهتر از آن را برای آخرتش ذخیره فرماید.

﴿۶۴۵۶﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد و مختصر آن اینکه آنچه قبل از دعا باید انجام شود، طهارت و پاکی (دعاکننده) است.

۲۱-۱-۵-۳- غسل

﴿۶۴۵۷﴾ پس چون خورشید روز عرفه زوال کرد، غسل کن، و نماز ظهر و عصر را با یک اذان و دو اقامه در آنجا بگزار، و علت اینکه در نماز عصر شتاب می‌کنی و میان آن دو جمع می‌کنی این است که برای دعا فراغت یابی، زیرا که آن روز روز دعا و درخواست است.

﴿۶۴۵۸﴾ پس ای آن که درمان را در هرچه خود می‌خواهی قرار می‌دهی، درمان هر درد مرا در غسل کردنم با این آب قرار بده و آن را از دارو و درمان پر کن و مایه طول عمر و اجابت دعا.

﴿۶۴۵۹﴾ غسل نماز و غسل دعا انجام می‌دهم.

﴿۶۴۶۰﴾ نامه‌ای برای حضرت جواد نوّشتم و از زلزله‌های زیادی که در اهواز می‌آمد شکایت کردم و عرض کردم: اجازه می‌فرمایید من از این سرزمین خارج شوم، فرمود: از اهواز خارج مشو روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیر و روز جمعه غسل کن و لباس‌های خود را تمیز کن و در همان روز جمعه دسته‌جمعی به در خانه خدا برو و از او بخواهید این بلا را رفع می‌کند. علی بن مهزیار گفت: همین کار را کردم زلزله آرام شد.

﴿۶۴۶۱﴾ به ابی‌عبدالله عرض کردم: فدایت شوم، مردم می‌گویند آمرزش و مغفرت بر کسی که ماه رمضان را روزه گرفته است، در شب قدر نازل می‌شود، آیا این کلام صحیح است؟ حضرت فرمودند: ای حسن، کارگر وقتی از عملش فارغ شد، اجرتش را می‌دهند و پایان عمل روزه‌دار، شب عید است، بنابراین در شب عید، مغفرت و آمرزش که پاداش روزه‌داران است نازل می‌شود. عرض کردم: فدایت شوم، چه عملی سزاوار است در این شب انجام بدهیم؟ حضرت فرمودند:

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

صَلَّيْتَ الْمَغْرِبَ وَالْأَرْبَعِ الَّتِي بَعْدَهَا فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَقُلْ يَا ذَا الْمَنِّ وَالطَّوْلِ يَا ذَا الْجُودِ يَا مُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَنَاصِرِهِ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاعْفِرْ لِي كُلَّ ذَنْبٍ أَحْصَيْتُهُ وَهُوَ عِنْدَكَ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ثُمَّ تَخِرْ سَاجِدًا وَقُلْ مِائَةَ مَرَّةٍ أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ ثُمَّ تَسْأَلُ حَاجَتَكَ فَإِنَّهَا تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١١٥

﴿٦٤٦﴾ الْهَادِي عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَزُرْ قَبْرَ جَدِّي الرِّضَا عليه السلام بَطُوسَ وَهُوَ عَلَى غُسْلٍ وَلْيُصَلِّ عِنْدَ رَأْسِهِ رُكْعَتَيْنِ وَلْيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي فَنُوْتِهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ مَاثِمًا أَوْ قَطِيعَةً رَجِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٩

﴿٦٤٦﴾ الصَّادِق (عليه السلام): مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَقُمْ جَوْفَ اللَّيْلِ وَيَغْتَسِلْ وَيَلْبَسْ أَطْهَرَ ثِيَابِهِ وَلْيَأْخُذْ قَلَّةً جَدِيدَةً مَلَأَى مِنْ مَاءٍ وَيَقْرَأُ فِيهَا إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ عَشْرَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَرشُ حَوْلَ مَسْجِدِهِ وَمَوْضِعِ سُجُودِهِ ثُمَّ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِيهِمَا الْحَمْدَ وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي الرُّكْعَتَيْنِ جَمِيعًا ثُمَّ يَسْأَلُ حَاجَتَهُ فَإِنَّهُ حَرَى أَنْ تَقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٦٤

﴿٦٤٧﴾ السَّجَّاد (عليه السلام): يَتَزَيَّنُ كُلُّ مِنْكُمْ يَوْمَ الْعِيدِ إِلَى غَسْلِ وَإِلَى كُحْلِ وَيُدْعُ مَا بَلَغَ مَا اسْتَطَاعَ وَلَا يَكُونَنَّ أَحَدُكُمْ أَحْسَنَ هَيْئَةً وَأَرْذَلَكُمْ عَمَلًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٠

﴿٤٤٥﴾ الهادي عليه السلام: فَلْيَزُرْ قَبْرَ جَدِّي الرضا عليه السلام بَطُوسَ وَهُوَ عَلَى غُسْلٍ وَلْيُصَلِّ عِنْدَ رَأْسِهِ رُكْعَتَيْنِ وَلْيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي قُوتِهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ مَا تَمَامًا أَوْ قِطِيعَةً رَحِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٩

٢٢-١-٥-٣- الصلاة راجع: (١-٣-٤-٥-٣- الدعاء بعد الصلاة)

٢٣-١-٥-٦-٣- لباسُ الدّاعي

١-٢٣-١-٥-٦-٣- أَطْهَرُ ثِيَابِهِ

﴿٦٤٦﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَقُمْ جَوْفَ اللَّيْلِ وَيَغْتَسِلْ وَيَلْبَسْ أَطْهَرَ ثِيَابِهِ وَلْيَأْخُذْ قَلَّةً جَدِيدَةً مَلَأَى مِنْ مَاءٍ وَيَقْرَأُ فِيهَا إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي كَيْلَةِ الْقَدْرِ عَشْرَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَرشُ حَوْلَ مَسْجِدِهِ وَمَوْضِعِ سُجُودِهِ ثُمَّ يَصَلِّي رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِيهِمَا الْحَمْدَ وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي كَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي الرُّكْعَتَيْنِ جَمِيعًا ثُمَّ يَسْأَلُ حَاجَتَهُ فَإِنَّهُ حَرَى أَنْ تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٦٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

وقتی آفتاب غروب کرد غسل کن و بعد از خواندن نماز مغرب دو دست را بلند کن و بگو: «یا ذا
الْأَمْنِ، یا ذا الحول، یا ذا الجود، یا مصطفی محمد و ناصره صل علی محمد و علی اهل بیتی و
اغفر لی کل ذنب احصیته علی و نسیته و هو عندک فی کتاب مبین»، «ای صاحب نعمت و
بخشش و قدرت! ای برگزیننده و یاری کننده محمد! بر محمد و خاندانش درود فرست و هر
گناهی را که انجام داده‌ام و آن را فراموش کرده‌ام و آن در محضر تو، در کتابی آشکار ثبت است
بر من ببخشای و بیامرز»، سپس به سجده برو و صد مرتبه بگو: اتوب الی الله. بعد حوائج خود را
از خدا بخواه. اگر خدا بخواهد اجابت می‌شود.

﴿۶۴۶﴾ هر که نزد خدا حاجتی دارد غسل کرده و قبر جدم رضا علیه السلام را در طوس زیارت کند و دو رکعت نماز بالای سر آن حضرت بخواند و برآورده شدن نیازش را در قنوت نماز از خدای تعالی بخواهد که به اجابت می‌رسد در صورتی که برای گناه یا قطع رحم نباشد.

﴿۶۴۶﴾ کسی که نزد خداوند حاجتی داشته باشد، پس باید در نیمه شب به پا خیزد و غسل کند و لباسش را پاک کند و کوزه تازه (آب ندیده‌ای) بگیرد و آن را آب کند و بر آن ده مرتبه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» بخواند بعد اطراف محل نمازش و مکانی که سجده می‌کند از آن آب پاشد، بعد دو رکعت نماز بخواند و در هر رکعت حمد و «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» بخواند، و از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد، در چنین شرایطی سزاوار است که نیازش برآورده شود؛ اگر خدا بخواهد.

﴿۶۴۴﴾ همه شما روز عید با غسل و سرمه خود را بیارایید و هر چه می‌توانید دعا کنید، ولی مبدا ظاهر تان زیبا و اعمال تان پست باشد.

﴿۶۴۶۵﴾ قبر جدم رضا علیه السلام را زیارت کند در طوس با غسل، و دو رکعت نماز بالای سرش بخواند و نیازش را از خدا بخواهد در قنوت نماز که به اجابت رسد، در صورتی که دعای او برای گناه یا قطع رحم نباشد.

۲۲-۱-۵-۳-۶- نماز ر.به: ۶-۱-۳-۴-۶-۳- دعا بعد از نماز

۲۳-۱-۵-۶-۳- لباس دعاکننده

۱-۲۳-۱-۵-۶-۳- پاک ترین لباس

﴿۶۴۶﴾ کسی که نزد خداوند حاجتی داشته باشد، پس باید در نیمه شب به پا خیزد و غسل کند و لباسش را پاک کند و کوزه تازه (آب ندیده‌ای) بگیرد و آن را آب کند و بر آن ده مرتبه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» بخواند بعد اطراف محل نمازش و مکانی که سجده می‌کند از آن آب پاشد، بعد دو رکعت نماز بخواند و در هر رکعت حمد و «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» بخواند، و از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد، در چنین شرایطی سزاوار است که نیازش برآورده شود؛ اگر خدا بخواهد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٦٧﴾ الباقر عليه السلام: اغْتَسَلُوا وَطَهَّرُوا ثِيَابَكُمْ وَابْرُزُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَادْعُوا اللَّهَ؛

من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٤٤

٢-٢٣-١-٥-٣- ثوبُ الخشن

﴿٤٦٨﴾ الصادق عليه السلام: إِتَّخِذْ مَسْجِدًا فِي بَيْتِكَ فَإِذَا خِفْتَ شَيْئًا فَالْبَسْ ثَوْبَيْنِ غَلِظَيْنِ مِنْ أَغْلَظِ ثِيَابِكَ وَصَلِّ فِيهِمَا ثُمَّ اجْثُ عَلَى رُكْبَتَيْكَ فَاصْرُخْ إِلَى اللَّهِ وَسَلِّهِ الْجَنَّةَ؛ الكافي ج: ٣ ص:

٤٨٠

﴿٤٦٩﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ كَانَ لِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام ثَوْبَانِ خَشِنَانِ يُصَلِّي فِيهِمَا فِي بَيْتِهِ وَ

إِذَا أَرَادَ أَنْ يَسْأَلَ اللَّهَ الْحَاجَةَ لِبَسَهُمَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٢٢٧

﴿٤٧٠﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ لِأَبِي ثَوْبَانِ خَشِنَانِ يُصَلِّي فِيهِمَا صَلَاتَهُ وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَسْأَلَ

الْحَاجَةَ لِبَسَهُمَا وَسَأَلَ اللَّهَ حَاجَتَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٤ ص: ٤٥٥

٣-٢٣-١-٥-٣- قَلْبُ الرِّدَاءِ

﴿٤٧١﴾ الصادق عليه السلام: فِي الْإِسْتِسْقَاءِ قَالَ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ وَيَقْلِبُ رِدَاءَهُ الَّذِي عَلَى يَمِينِهِ

فَيَجْعَلُهُ عَلَى يَسَارِهِ وَالَّذِي عَلَى يَسَارِهِ عَلَى يَمِينِهِ وَيَدْعُو اللَّهَ فَيَسْتَسْقِي؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص:

١٤٨

٢٤-١-٥-٣- التَّزَيُّنُ وَالتَّجَمُّلُ

﴿٤٧٢﴾ السَّجَّاد عليه السلام: يَتَزَيَّنُ كُلُّ مِنْكُمْ يَوْمَ الْعِيدِ إِلَى غُسْلٍ وَإِلَى كُحْلٍ وَلْيَدْعُ مَا بَلَغَ مَا

اسْتَطَاعَ وَلَا يَكُونَنَّ أَحَدُكُمْ أَحْسَنَ هَيْئَةً وَارْذَلَكُمْ عَمَلًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٠

١-٢٤-١-٥-٣- خَاتَمُ فَيَرُوجِ أَوْ عَقِيقِ

﴿٤٧٣﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ... وَمَنْ بِيَدِهِ خَاتَمُ فَيَرُوجِ أَوْ عَقِيقِ فَصُهُ أَوْ كُلُّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٥٣

٢٥-١-٥-٣- شَمُّ الطَّيِّبِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۴۶۷﴾ روز جمعه غسل کنید و لباس‌های تمیز بپوشید و به فضای باز بروید و خدا را بخوانید.

۲-۲۳-۱-۵-۳-۶-لباس زبر

﴿۶۴۶۸﴾ مکانی را در خانه‌ات برای عبادت برگزین و هرگاه از چیزی واهمه داشتی، دو پیراهن زبر و خشن از خشن‌ترین لباس‌هایت را بپوش و با آن‌ها نماز بخوان و روی دو زانویت بنشین و رو به خدا فریاد بزن و بهشت را بخواه.

﴿۶۴۶۹﴾ از امام صادق علیه السلام: پدرم دو جامه خشن داشت که در آن‌ها نماز می‌خواند و در موقع حاجت خواستن از خدا آن‌ها را می‌پوشید.

﴿۶۴۷۰﴾ پدرم دو جامه خشن داشت که در آن‌ها نماز می‌خواند و در موقع حاجت خواستن از خدا آن‌ها را می‌پوشید و حاجت خود را از خدا درخواست می‌کرد.

۳-۲۳-۱-۵-۳-۶-وارونه کردن لباس

﴿۶۴۷۱﴾ در دعای باران دو رکعت نماز خواند و لباس را وارونه کرد، سپس دعا کرد و باران طلبید.

۲۴-۱-۵-۳-۶-آراستگی

﴿۶۴۷۲﴾ همه شما روز عید با غسل و سرمه خود را بیارایید و هرچه می‌توانید دعا کنید، ولی مبادا ظاهران زیبا و اعمالتان پست باشد.

۱-۲۴-۱-۵-۳-۶-انگشتر فیروزه یا عقیق

﴿۶۴۷۳﴾ یکی از اسباب اجابت دعا... کسی که انگشتری که نگینش یا تمامش فیروزه یا عقیق باشد در دستش باشد.

۲۵-۱-۵-۳-۶-بوی خوش

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٧٤﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ أَبِي إِذَا طَلَبَ الْحَاجَةَ طَلَبَهَا عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ فَإِذَا أَرَادَ ذَلِكَ قَدَّمَ شَيْئًا فَتَصَدَّقَ بِهِ وَ شَمَّ شَيْئًا مِنْ طِيبٍ وَ رَاحَ إِلَى الْمَسْجِدِ وَ دَعَا فِي حَاجَتِهِ بِمَا شَاءَ اللَّهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٧

﴿٤٧٥﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي وَ مُلْخَصُهُ أَنَّهَا أَقْسَامُ الْأَوَّلُ مَا يَتَقَدَّمُ الدُّعَاءَ وَ هُوَ الطَّهَارَةُ وَ شَمُّ الطِّيبِ وَ الرِّوَاخُ إِلَى الْمَسْجِدِ وَ...؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٤٧٦﴾ الصادق عليه السلام: يَا مَسْمُوعُ مَا يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهِ غَمٌّ مِنْ غُمُومِ الدُّنْيَا أَنْ يَتَوَضَّأَ ثُمَّ يَدْخُلَ مَسْجِدَهُ فَيَرْكِعَ رُكْعَتَيْنِ فَيَدْعُو اللَّهَ فِيهِمَا أَوْ مَا سَمِعْتَ اللَّهَ يَقُولُ وَ اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ؛ مستدرک... ج: ٦ ص: ٣١٩

٢٦-١-٥-٣- رش الماء حول موضع سجوده

﴿٤٧٧﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَقُمْ جَوْفَ اللَّيْلِ وَ يَغْتَسِلْ وَ يَلْبَسْ أَطْهَرَ ثِيَابِهِ وَ لِيَأْخُذْ قُلَّةً جَدِيدَةً مَلَأَى مِنْ مَاءٍ وَ يَقْرَأُ فِيهَا إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ عَشْرَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَرُشُ حَوْلَ مَسْجِدِهِ وَ مَوْضِعِ سُجُودِهِ ثُمَّ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِيهِمَا الْحَمْدَ وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي الرُّكْعَتَيْنِ جَمِيعًا ثُمَّ يَسْأَلُ حَاجَتَهُ فَإِنَّهُ حَرِيٌّ أَنْ تُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٦٤

٢٧-١-٥-٣- مسح موضع السجدة

﴿٤٧٨﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا قَضَيْتَ صَلَاتَكَ فَامْسَحْ بِيَدِكَ عَلَى مَوْضِعِ سُجُودِكَ مِنَ الْأَرْضِ وَ ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٤٤

٢٨-١-٥-٣- مسح الوجه

﴿٤٧٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: فِي آخِرِ الشَّهْرِ عَشْرَ رُكْعَاتٍ تَقْرَأُ فِي كُلِّ رُكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَاحِدَةً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِذَا سَلَّمْتَ فَارْفَعْ يَدَيْكَ إِلَى السَّمَاءِ وَ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ثُمَّ امْسَحْ بِهَا وَجْهَكَ وَ سَلْ حَاجَتَكَ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَكَ دَعَاؤُكَ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٨٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۴۷۴﴾ پدرم وقتی نیازی داشت به هنگام زوال ظهر آن را از خداوند درخواست می کرد، وقتی می خواست درخواست کند ابتدا صدقه ای می داد و از بوی خوش استفاده می کرد و به مسجد می رفت و برای حاجت خود دعا می کرد.

﴿۶۴۷۵﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می گیرد و مختصر آن اینکه آنچه قبل از دعا باید انجام شود، طهارت و پاکی (دعاکننده) و استعمال بوی خوش و رفتن به مسجد است.

﴿۶۴۷۶﴾ ای مسمع! چه چیز شما را مانع می شود از اینکه هرگاه غمی از ناراحتی های دنیا بر کسی از شما وارد شود، وضو بسازد سپس داخل مسجد شود و دو رکعت نماز به جای آورد و در آن نماز خداوند را بخواند. آیا نشنیده ای که خدای متعال می فرماید: وَ اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ (یعنی درخواست یاری کنید به واسطه صبر و نماز، در سختی ها و گرفتاری ها).

۲۶-۱-۵-۳- پاشیدن آب به محل سجده

﴿۶۴۷۷﴾ کسی که نزد خداوند حاجتی داشته باشد، پس باید در نیمه شب به پا خیزد و غسل کند و لباسش را پاک کند و کوزه تازه (آب ندیده ای) بگیرد و آن را آب کند و بر آن ده مرتبه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» بخواند بعد اطراف محل نمازش و مکانی که سجده می کند از آن آب بپاشد، بعد دو رکعت نماز بخواند و در هر رکعت حمد و «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» بخواند، و از خداوند برآورده شدن نیازش را بخواهد در چنین شرایطی سزاوار است که نیازش برآورده شود؛ اگر خدا بخواهد.

۲۷-۱-۵-۳- دست کشیدن به محل سجده

﴿۶۴۷۸﴾ وقتی نمازت را تمام کردی، دستت را بر سجده گاهت بکش و این دعا را بخوان.

۲۸-۱-۵-۳- دست کشیدن به صورت

﴿۶۴۷۹﴾ در آخر این ماه ده رکعت نماز دارد که در هر رکعت یک مرتبه حمد و سه مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و سه مرتبه «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» بخوان، پس هرگاه سلام گفتی، دست هایت را رو به آسمان بلند کن و بگو: «نیست معبودی جز خدای یگانه بی شریک، حکومت مطلق و تمام حمد و ستایش مخصوص اوست، زندگی می بخشد و می میراند، اوست که حیات دائم دارد و مرگ در او راه ندارد، کلید همه خیرها به دست اوست و او بر همه چیز قادر و تواناست و بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و هیچ نیرو و قوتی جز از ناحیه خداوند بزرگ و بلندمرتبه نیست»، سپس دست هایت را روی صورتت بکش و حاجتت را بخواه که دعایت مستجاب می شود، و خداوند بین تو و جهنم هفت خندق قرار می دهد که فاصله هر خندق گویی بین آسمان و زمین است و برای به ازای هر رکعت یک میلیون رکعت می نویسد و برای دوری از آتش و مجوز عبور از صراط را می نویسد. سلمان فارسی که خداوند از او راضی باد درباره این حدیث می فرماید زمانی که پیامبر حدیث را به پایان رساندند به سجده رفتم و گریستم و شکر خداوند را به خاطر شنیدن این حدیث به جا آوردم.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٢-٥-٣- بَدْءُ الدُّعَاءِ

١-٢-٥-٦-٣-البِسْمَلَة

﴿٤٤٨٠﴾ الرسول ﷺ: لَا يُرَدُّ دَعَاءُ أَوَّلِهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ: مستدرک الوسائل ج: ٥ ص:

۳.۴

۲-۲-۵-۳- الدعاء باسمه

﴿٦٤٨١﴾ الرضا العظیم: إِذَا لَمْ يُدْعَ بِاسْمِهِ لَمْ يَعْرِفْ فَأَوَّلُ مَا اخْتَارَ لِنَفْسِهِ الْعَلِیُّ الْعَظِیْمُ لِأَنَّهُ أَعْلَى الْأَشْيَاءِ كُلِّهَا فَمَعْنَاهُ اللَّهُ وَاسْمُهُ الْعَلِیُّ الْعَظِیْمُ هُوَ أَوَّلُ أَسْمَائِهِ عَلَا عَلَى كُلِّ شَيْءٍ؛ الكافي ج: ١ ص:

۱۱۳

٣-٢-٥-٦-٣- الذِّكْرُ

﴿٦٤٨٢﴾ السَّجَاد الْعَلَاء: اللَّهُمَّ بِذِكْرِكَ أَتَفْتِخُ مَقَالِي وَبَشُكْرِكَ أَسْتَجِبُ سَوَالِي؛ بحار الأنوار ج:

٩١ ص: ١٥٣

۴-۲-۵-۶-۳۔ عَلٰی لِسَانِ غَيْرِكَ

﴿٦٤٨٣﴾ اِنَّ اللّٰهَ قَالَ لِمُوسٰى اِذْغَنٰى عَلٰى لِسَانٍ لَّمْ تَعْصِنِيْ بِهٖ فَقَالَ يٰۤاَرَبِّ اَنِّىۤ لِيۤ بِذٰلِكَ قَالِ

ادْعُنِي عَلَى لِسَانٍ غَيْرِكْ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٩

٥-٢-٥-٦-٣- تقديم الإخوان

﴿٦٤٨٤﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي...تَقْدِيمُ الْإِخْوَانِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

١-٥-٢-٥-٣-٤-٣-٥-٦-٣-١ (راجع: ١-٢-٣-٥-٦-٣-٤-٣-١) الدُّعَاءُ لِلْآخِرِينَ

﴿٦٤٨٥﴾ الرسول ﷺ: اَطْلُبُوا الدُّعَاءَ... بَعْدَ الدُّعَاءِ لِارْبَعِينَ مُؤْمِنًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص:

۲۴۹

﴿٦٤٨٦﴾ الصَّادِقُ (الْبَيْهَقِيُّ): مَنْ قَدَّمَ أَرْبَعِينَ رَجُلًا مِنْ إِخْوَانِهِ فَدَعَا لَهُمْ ثُمَّ دَعَا لِنَفْسِهِ اسْتَجِيبَ لَهُ

فِيهِمْ وَفِي نَفْسِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٨

﴿٦٤٨٧﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): مَنْ قَدَّمَ أَرْبَعِينَ رَجُلًا مِنْ إِخْوَانِهِ قَبْلَ أَنْ يَدْعُوَ لِنَفْسِهِ اسْتُجِيبَ لَهُ فِيهِمْ

وَفِي نَفْسِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲-۵-۳- شروع دعا

۱-۲-۵-۳- بسم الله الرحمن الرحيم

﴿۶۴۸۰﴾ دعایی که شروعش با بسم الله الرحمن الرحيم باشد رد نمی‌شود.

۲-۲-۵-۳- شروع با نام خدا

﴿۶۴۸۱﴾ هرگاه به نامش خوانده نشود شناخته نخواهد شد، پس اول نامی که برای خودش برگزید «علی عظیم» بود، یعنی برتر از حد وهم و بزرگ‌تر از اندیشه فهم زیرا که آن جناب از همه چیز برتر است و بر همه برتری دارد، پس معنی‌اش «الله» و نامش «علی عظیم» است و آن اولین نام‌های اوست زیرا که او از هر چیزی برتر است.

۳-۲-۵-۳- ذکر

﴿۶۴۸۲﴾ خدایا! سختم را با نام تو آغاز می‌کنم و با شکرگزاری‌ات کامیابی در رسیدن به خواسته‌هایم را می‌طلبم.

۴-۲-۵-۳- به زبان دیگران

﴿۶۴۸۳﴾ خدای تعالی در گفتگو با موسی به او فرمود: مرا با زبانی بخوان که با آن نافرمانی مرا نکرده باشی، پس موسی عرض کرد: ای پروردگار من، چنین زبانی از کجا فراهم سازم. فرمود: مرا به واسطه زبان کسی غیر از خودت بخوان.

۵-۲-۵-۳- پیش انداختن دیگران

﴿۶۴۸۴﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... مقدم قرار دادن برادران در دعاست.

۱-۵-۲-۵-۳- دعا برای چهل نفر و.ر.به: ۱-۲-۳-۵-۳- دعا برای دیگران

﴿۶۴۸۵﴾ حاجت خود را بعد از دعا برای چهل مؤمن از خداوند بخواهید.

﴿۶۴۸۶﴾ هرکس در دعا کردن چهل تن از برادران دینی خود را مقدم بر خویش بدارد و دعا کند

و سپس برای خود دعا کند، دعایش در مورد آنان و خودش برآورده می‌شود.

﴿۶۴۸۷﴾ هرکس در دعا کردن چهل تن از برادران دینی خود را مقدم بر خویش بدارد و دعا کند

و سپس برای خود دعا کند، دعایش در مورد آنان و خودش برآورده می‌شود.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٨٨﴾ إجابةُ الدُّعَاءِ...بَعْدَ الدُّعَاءِ لِأَرْبَعِينَ مُؤْمِنًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤
 ﴿٤٨٩﴾ فِي سِيَاقِ عَمَلِ قُنُوتِ الْوُتْرِ وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَذْكُرَ أَرْبَعِينَ نَفْسًا فَمَا زَادَ عَلَيْهِمْ فَإِنَّ مَنْ
 فَعَلَ ذَلِكَ اسْتُجِيبَتْ دَعْوَتُهُ إِنْ شَاءَ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٤٠٨
 ﴿٤٩٠﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ فَيَدْعُو فِي سُجُودِهِ لِأَرْبَعِينَ مِنْ
 إِخْوَانِهِ يُسَمِّيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ إِلَّا وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨
 ص: ١٦٤

﴿٤٩١﴾ الصَّادِقُ ﷺ: مَنْ قَدَّمَ أَرْبَعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ دَعَا اسْتُجِيبَ لَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٩
 ﴿٤٩٢﴾ الصَّادِقُ ﷺ: مَنْ قَدَّمَ أَرْبَعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ دَعَا اسْتُجِيبَ لَهُ وَ يَتَأَكَّدُ بَعْدَ الْفَرَاغِ
 مِنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ فَيَقُولُ وَ هُوَ سَاجِدٌ اللَّهُمَّ رَبَّ الْفَجْرِ الْخ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢١٢
 ﴿٤٩٣﴾ الصَّادِقُ ﷺ: مَنْ قَدَّمَ فِي دُعَائِهِ أَرْبَعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ دَعَا لِنَفْسِهِ اسْتُجِيبَ لَهُ؛
 وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٧

٣-٥-٦-٣- حين الدُّعَاءِ

١-٣-٥-٦-٣- الحالاتُ السَّلْبِيَّةُ (ما لَا يَنْبَغِي أَنْ تُسْأَلَ) وَ رَاجِع: (٣-٥-٣-٣-٥) عِلَامَاتُ عَدَمِ اسْتِجَابَةِ الدُّعَاءِ

٢-٣-٥-٦-٣- الدُّعَاءُ الْمَوْضُوعُ

١-٢-٣-٥-٦-٣- إِخْتِرَاعُ الدُّعَاءِ

﴿٤٩٤﴾ الصَّادِقُ ﷺ: فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي اخْتَرَعْتُ دُعَاءً فَقَالَ دَعْنِي مِنْ اخْتِرَاعِكَ؛

من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٩

٢-٣-٥-٦-٣- التَّطَاوُلُ عَلَى الدُّعَاءِ الْمَأْثُورِ

﴿٤٩٥﴾ الصَّادِقُ ﷺ: قُلْتُ وَ كَيْفَ دُعَاءُ الْغَرِيقِ قَالَ تَقُولُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا
 مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ فَقُلْتُ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَ الْإِبْصَارِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ
 فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ مُقَلِّبُ الْقُلُوبِ وَ الْإِبْصَارِ وَ لَكِنْ قُلْ كَمَا أَقُولُ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي

عَلَى دِينِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٥٢ ص: ١٤٨

٣-٥-٦-٣- طَلَبُ الْأُمُورِ الَّتِي لَا يُمَكِّنُ تَحَقُّقُهَا، خِلَافًا لِلْمَقَدَّرَاتِ وَ التَّقْدِيرِ الْإِلَهِيِّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۴۸۸﴾ از مواقع استجابت دعا، بعد از دعا بر چهل مؤمن است.
﴿۶۴۸۹﴾ در قنوت وتر مستحب است که نام چهل نفر نه بیشتر برده شود، پس هرکس چنین کند دعایش اجابت شود اگر خدا بخواهد.
﴿۶۴۹۰﴾ هیچ بنده‌ای نیست که پاسی از شب را به پا خیزد پس دو رکعت نماز بخواند و در سجود خود برای چهل نفر از برادران دینی خود دعا کند که نام آن‌ها و نام پدرانشان را هم نام ببرد، از خداوند چیزی (و حاجتی) را نمی‌خواهد مگر اینکه به او عطا فرماید.
﴿۶۴۹۱﴾ هرکه چهل مؤمن را پیش از خود دعا کند و بعد حاجت خود را بخواهد برآورده خواهد شد.

﴿۶۴۹۲﴾ هرکه چهل مؤمن را پیش از خود دعا کند و بعد حاجت خود را بخواهد برآورده خواهد شد. تأکید شده که بعد از پایان نماز شب، در حال سجده بگوید: ای پروردگار صبح.
﴿۶۴۹۳﴾ هرکه چهل مؤمن را پیش از خود دعا کند و بعد حاجت خود را بخواهد برآورده خواهد شد.

۳-۵-۳-۳- به هنگام دعا

۱-۳-۵-۳- موارد سلبی (چه درخواست‌هایی نکنیم)، (دعاهای غیرمجا) از ر.ب: ۳-۵-۳-
عدم استجابت

۲-۱-۳-۵-۳- دعای ساختگی

۱-۲-۱-۳-۵-۳- اختراع دعا

﴿۶۴۹۴﴾ عرض کردم: فدایتان کردم من دعایی از خود ساخته‌ام، آن حضرت فرمود: برای من دعايت را (یا نوآوری‌ات را) فروگذار و رها کن و دعای ساختگی و به اصطلاح من درآوردی خود را عنوان نکن (و یا اینکه دعای جدید ساختن را به من واگذار).

۲-۲-۱-۳-۵-۳- دست بردن در دعای مأثور

﴿۶۴۹۵﴾ عرض کردم: دعای غریق چگونه است؟ فرمود: می‌گویی: «یا الله یا رحمان یا رحیم یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینک»؛ عرض کردم: «یا مقلب القلوب و الابصار ثبت قلبی علی دینک»، فرمود: خداوند مقلب القلوب و الابصار هست، ولی این طور که من می‌گویم بگو: «یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینک».

۳-۱-۳-۵-۳- درخواست امور نشدنی، خلاف مقدرات و پسند الهی و خارج از محدوده‌های تعیین شده

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

١-٣-١-١-٣-٥-٦-٣-أَمْرٌ لَا يَكُونُ

﴿٦٤٩٦﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: قَالَ فَأَيُّ دَعْوَةٍ أَضَلُّ قَالَ الدَّاعِيَ بِمَا لَا يَكُونُ؛ مِنْ لِيَحْضُرَهُ الْفَقِيهَ ج: ٤ ص:

381

﴿٦٤٩٧﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): يَا صَاحِبَ الدُّعَاءِ لَا تَسْأَلْ مَا لَا يَحِلُّ وَلَا يَكُونُ؛ وسائل الشيعة ج:

۱۳: ۵۷

﴿٦٤٩٨﴾ الرسول ﷺ: يَا عَلِيُّ لَأَنْ أُدْخِلَ يَدِي فِي فَمِ التَّيْنِ إِلَى الْمِرْفَقِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَسْأَلَ

مَنْ لَمْ يَكُنْ ثُمَّ كَانَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٤ ص: ٣٧١

٢-٣-١-٣-٥-٦-٣- ما لا يُحِبُّهُ اللَّهُ

﴿٦٤٩٩﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَنَا أَنْ نَدْعُو اللَّهَ بِمَا لَمْ يَنْزِلْ أَمْرُ اللَّهِ فَإِذَا نَزَلَ أَمْرُ اللَّهِ لَمْ يَكُنْ لَنَا أَنْ

نُحِبُّ مَا لَمْ يُحِبَّهُ اللَّهُ؛ مشكاة الأنوار ص: ٣٠٣

٣-٣-١-٣-٥-٦-٣- خارج من الحدود

﴿٦٥٠﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): للدُّعَاءِ شُرُوطٌ أَرْبَعَةٌ الْأَوَّلُ إِحْضَارُ النَّيَّةِ وَالثَّانِي إِخْلَاصُ

السَّريَّة وَالتَّالِثُ مَعْرِفَةُ الْمَسْئُولِ وَالرَّابِعُ الْإِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٦٥٠﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَالَ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَاجْعَلْنَا لِمُتَّقِينَ إِمَامًا قَالَ لَقَدْ سَأَلْتَ رَبَّكَ

عَظِيمًا إِنَّمَا هِيَ وَاجْعَلْ لَنَا مِنَ الْمُتَّقِينَ إِمَامًا وَإِيَّانَا عَنْكَ بِذَلِكَ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٢٤ ص: ١٣٥

﴿٦٥٠٢﴾ الكاظم عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ عليه السلام جُعِلَتْ فِدَاكَ أَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَرْزُقَنِي

الْحَلَالُ فَقَالَ أَ تَدْرِي مَا الْحَلَالُ فَقُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ أَمَا الَّذِي عِنْدَنَا فَالْكَسْبُ الطَّيِّبُ فَقَالَ كَانَ

عَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ الْحَمَالُ قُوَّةُ الْمُصْطَفَيْنِ وَلَكِنْ قُلْ أَسْأَلُكَ مِنْ رِزْقِكَ الْوَاسِعِ؛ الْكَافِي

ج: ۵ ص: ۱۹

﴿٤٥٠٣﴾ الرضا عليه السلام: قُلْتُ لِلرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي حَلَالًا قَالَ تَدْرِي مَا

الْحَلَالُ قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ أَمَّا الَّذِي عِنْدَنَا فَالْكَسْبُ الطَّيِّبُ قَالَ كَانَ عَلَى بَنِي الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ

اللَّهُ عَلَيْهِ يَقُولُ الْحَلَالُ هُوَ قُوَّةُ الْمُصْطَفَيْنَ وَلَكِنْ قُلْ أَسْأَلُكَ مِنْ رِزْقِكَ الْوَاسِعِ؛ بحار الأنوار ج:

١٠٠ ص: ٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۳-۱-۳-۵-۶-۳- امر نشدنی

﴿۶۴۹۶﴾ عرض کرد: کدام دعوت گمراه‌تر است؟ فرمود: دعاکننده به آنچه نمی‌شود.
﴿۶۴۹۷﴾ ای کسی که اهل دعا کردنی چیزی را که حلال نیست یا امکان تحقق ندارد درخواست نکن.
﴿۶۴۹۸﴾ یا علی اگر دستم را تا آرنج در کام اژدها فروبرم برایم محبوب‌تر است که از نخواستن چیزی بخواهم.

۲-۳-۱-۳-۵-۶-۳- آنچه خدا دوست ندارد.

﴿۶۴۹۹﴾ از خداوند بخواهیم که ما را از نگرانی‌ها و ناراحتی‌ها مصون بدارد، اما هرگاه مصیبتی نازل شد و گرفتاری پیش آمد به مقدرات راضی می‌شویم و صبر و شکیبایی پیشه می‌کنیم.

۳-۳-۱-۳-۵-۶-۳- خارج از حدود

﴿۶۵۰۰﴾ برای دعا چهار شرط است؛ اول توجه کامل به خدا، دوم سرشت با اخلاص، سوم شناختن خدا، چهارم انصاف در درخواست.
﴿۶۵۰۱﴾ در مقابل امام صادق علیه السلام مطابق این آیه دعا کرد: «ما را پیشوای پرهیزکاران قرار بده»؛ امام فرمود: چیز بزرگی از خدا می‌خواهی. درخواست می‌تواند این‌چنین باشد: «ما را از پیشوایان متقین قرار ده» و فقط منظور از آیه ماییم.
﴿۶۵۰۲﴾ به امام کاظم علیه السلام گفتم: دعا برای مرده فایده دارد؟ فرمود: بله، تا جایی که اگر مرده در تنگی و سختی باشد، برای او گشایش حاصل می‌شود، و ممکن است مورد خشم و غضب خدا باشد و خداوند از او راضی شود. گفتم: می‌داند چه کسی برایش دعا کرده، فرمود: بله، گفتم: اگر پدر و مادرم ناصبی باشند، فرمود: به هر دو سود می‌رسد، به خدا سوگند باعث تخفیف عذاب آن دو می‌شود.

﴿۶۵۰۳﴾ خدمت حضرت رضا علیه السلام عرض کردم قربانت گردم از خداوند بخواه روزی حلال قسمت من کند. فرمود: می‌دانی روزی حلال چیست؟ گفتم: مقصود ما از روزی حلال، کسب حلال است. فرمود: امام سجاد علیه السلام می‌گفت: روزی حلال خوراک برگزیدگان است، ولیکن هنگام درخواست روزی، از خداوند بخواهید که به شما روزی فراخ و با برکت مرحمت کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٥٠٤﴾ الصادق عليه السلام: كُنَّا عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَقَالَ رَجُلٌ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِزْقًا طَيِّبًا قَالَ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ هَذَا قُوتُ الْأَنْبِيَاءِ وَ لَكِنْ سَلْ رِزْقًا لَا يُعَذِّبُكَ عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٢

﴿٤٥٠٥﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ سِئِلَ فَوْقَ قَدْرِهِ اسْتَحَقَّ الْحِرْمَانُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ٢٢٨

١-٤-٣-٥-٦-٣- خلافاً للعلم والقضاء الإلهي الحتمي

﴿٤٥٠٦﴾ العسكري عليه السلام: قَالَ حُذِيفَةُ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَ لَا تَدْعُو رَبَّكَ عَلَيْهِ لِيُهْلِكَهُ فِي حَيَاتِكَ. قَالَ يَا حُذِيفَةُ لَا أَحِبُّ أَنْ أَجْتَرِيَ عَلَى قَضَاءِ اللَّهِ لِمَا قَدْ سَبَقَ فِي عِلْمِهِ، لَكِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ الْيَوْمَ الَّذِي يَقْبِضُهُ فِيهِ فَضِيلَةً عَلَى سَائِرِ الْأَيَّامِ لِيَكُونَ ذَلِكَ سَنَةً يَسْتَنُّ بِهَا أَحِبَّائِي وَ شِيعَةُ أَهْلِ بَيْتِي وَ مُحِبُّوهُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٣١ ص: ١٢٠

١-٤-٣-٥-٦-٣- طلب الإمامة لإسماعيل

﴿٤٥٠٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ فِي إِسْمَاعِيلَ أَنْ يُثَبِّتَهُ بَعْدِي فَأَبَى وَ لَكِنَّهُ قَدْ أَعْطَانِي فِيهِ مَنْزِلَةً أُخْرَى إِنَّهُ يَكُونُ أَوَّلَ مَنْشُورٍ فِي عَشْرَةِ مِنْ أَصْحَابِهِ وَ مِنْهُمْ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَرِيكِ وَ هُوَ صَاحِبُ لَوَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٣ ص: ٧٦

﴿٤٥٠٨﴾ الصادق عليه السلام: سَأَلْتُهُ وَ طَلَبْتُ وَ قَضَيْتُ إِلَيْهِ أَنْ يَجْعَلَ هَذَا الْأَمْرَ إِلَى إِسْمَاعِيلَ فَأَبَى

اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَهُ لِأَبِي الْحَسَنِ مُوسَى عليه السلام؛ بحار الأنوار ج: ٢٣ ص: ٧٢

١-٤-٣-٥-٦-٣- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ تَسْتَقِيمَ أُمَّتِي عَلَى عِلِّيٍّ مِنْ بَعْدِي

﴿٤٥٠٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ تَسْتَقِيمَ أُمَّتِي عَلَى عِلِّيٍّ مِنْ بَعْدِي فَأَبَى إِلَّا أَنْ يُضِلَّ مَنْ

يَشَاءُ وَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٣ ص: ٢٤٢

﴿٤٥١٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: سَأَلْتُهُ أَنْ يَجْمَعَ عَلَيْكَ أُمَّتِي فَأَبَى؛ بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ٣٣٢

١-٤-٣-٥-٦-٣- يَا رَبِّ لَا تَجْعَلْ بَأْسَهُمْ (أُمَّةً مُحَمَّدٌ ﷺ) بَيْنَهُمْ

﴿٤٥١١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: سَأَلْتُ رَبِّي تَبَارَكَ وَ تَعَالَى ثَلَاثَ خِصَالٍ فَأَعْطَانِي اثْنَتَيْنِ وَ مَنَعَنِي

وَاحِدَةً قُلْتُ يَا رَبِّ لَا تُهْلِكَ أُمَّتِي جُوعًا قَالَ لَكَ هَذِهِ قُلْتُ يَا رَبِّ لَا تُسَلِّطْ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿٦٥٠٤﴾ ما نزد ابو عبدالله علیه السلام بودیم، پس گفتیم: پروردگارا من از تو روزی حلال می‌خواهم. حضرت فرمود: هیهات هیهات این روزی انبیاست ولیکن از پروردگارت بخواه که رزقی نصیب تو سازد که از بابت آن در روز قیامت معذب نشوی.

﴿٦٥٠﴾ هر کس پیش از اندازه و ارزش خود تقاضا کند، سزاوار محروم شدن است.

۴-۱-۳-۵-۶-۳- خلاف علم و قضای حتمی الہی

﴿٦٥٠٦﴾ حذیفه گفت، گفتم: ای پیامبر خدا! چرا دعا نمی‌کنی و او را نفرین نمی‌کنی تا او را به هلاکت برسانی، پیامبر ﷺ فرمود: ای حذیفه دوست ندارم که بر تقدیر و قضای خداوند جسارت بکنم، تا مبادا دوستانم و شیعه اهل بیت و دوستانم به آن روش روند. ولی از خداوند می‌خواهم که در این روز از او بگیرد فضیلتی را نسبت به سایر روزها تا آن روشی برای دوستان و اهل بیت و دوستانم گردد (شیوه مرا پیروی کند).

۱-۴-۱-۳-۵-۶-۳ درخواست امامت برای اسماعیل

﴿٦٥٠٧﴾ از خداوند خواستم که اسماعیل را جانشین من قرار دهد نپذیرفت ولیکن او جایگاه و منزلت دیگری به من داد آن اولین کتاب منشور در بین ده یارانش بود و از بین آن‌ها عبدالله بن شریک که او پرچمدار ایشان بود.

﴿٦٥٠٨﴾ از خداوند تقاضا کردم و درخواست کردم و التماس کردم که امامت را به اسماعیل بدهد، خداوند امتناع کرد، فقط فرمود: باید ابوالحسن موسی بن جعفر امام باشد.

۲-۴-۱-۳-۵-۶-۳- از خدا خواستم امتم بعد از من بر علی علیه السلام گرد آیند، نپذیرفت.

﴿٦٥٠٩﴾ از خدا درخواست کردم پس از من امتم را در راه پیشوایی علی، استوار بدارد، خدا قبول نکرد جز اینکه هر که را خواست گمراه کند و هر که را خواست هدایت فرماید.

﴿٦٥١٠﴾ از او تقاضا کردم تا امت مرا بر آن بدارد که اختلافی درباره تو نداشته باشند، این تقاضا پذیرفته نشد.

۳-۴-۱-۳-۵-۶-۳- پروردگارا در امت محمد ﷺ اختلاف مینداز.

﴿۶۵۱۱﴾ از خدای خود سه چیز خواستم که دو تا از آن‌ها را به من عطا فرمود و یکی را دریغ داشت، یکی آنکه عرض کردم: پروردگارا امت مرا از گرسنگی نماند، فرمود: این خواسته‌ات

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

غَيْرِهِمْ يَعْنِي مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَيَجْتَاحُوهُمْ قَالَ لَكَ ذَلِكَ يَا رَبِّ لَا تَجْعَلْ بَأْسَهُمْ بَيْنَهُمْ فَمَنْعَنِي
هَذِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٢ ص: ٤٤٣

(٦٥١٢) سَأَلْتُ رَبِّي لِمَتَي ثَلَاثَ خِلَالٍ فَأَعْطَانِي اثْنَتَيْنِ وَمَعْنَى وَاحِدَةٍ سَأَلْتُهُ أَلَا تُكَفِّرَ أَمْتِي صَفْقَةً وَاحِدَةً فَأَعْطَانِيهَا وَ سَأَلْتُهُ أَلَا يُعَذِّبُهُمْ بِمَا عَذَّبَ بِهِ الْأُمَمَ قَبْلَهُمْ فَأَعْطَانِيهَا وَ سَأَلْتُهُ أَلَا يَجْعَلَ بَأْسَهُمْ بَيْنَهُمْ فَمَنْعَنِهَا؛ شرح نهج البلاغة ج: ٣ ص: ٩٨
٤-١-٣-٤-٥-٦-٣- الاستغناءُ عَنِ الْخُلُقِ

﴿٦٥١٣﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُ اللَّهَ لِي أَنْ يُغْنِيَنِي عَنْ خَلْقِهِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ قَسَمَ رِزْقَ مَنْ شَاءَ عَلَى يَدَيَّ مَنْ شَاءَ وَ لَكِنْ سَلِ اللَّهَ أَنْ يُغْنِيَكَ عَنِ الْحَاجَةِ الَّتِي تَضْطَرُّكَ إِلَى لِئَامِ خَلْقِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٦٦

﴿٦٥١٤﴾ الصادق عليه السلام: ادْعُ اللَّهَ لِي أَنْ لَا يَجْعَلَ رِزْقِي عَلَى أَيْدِي الْعِبَادِ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَبِي اللَّهِ عَلَيْكَ ذَلِكَ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَ أَرْزَاقَ الْعِبَادِ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ وَلَكِنْ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ رِزْقَكَ عَلَى أَيْدِي خِيَارِ خَلْقِهِ فَإِنَّهُ مِنَ السَّعَادَةِ وَلَا يَجْعَلُهُ عَلَى أَيْدِي شِرَارِ خَلْقِهِ فَإِنَّهُ مِنَ الشَّقَاوَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ٢٤٤

﴿٦٥١٥﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ قَالَ لَهُ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُغْنِيَنِي عَنْ خَلْقِهِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ قَسَمَ رِزْقَ مَنْ شَاءَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَلَكِنْ سَلَ اللَّهَ أَنْ يُغْنِيَكَ عَنِ الْحَاجَةِ الَّتِي تَضْطَرُّكَ إِلَى لِنَامِ خَلْقِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٣٨

﴿٦٥١٦﴾ الرضا عليه السلام: فَتَهُ الرضا، السلام، وَاعْلَمْ أَنَّ بَعْضَ الْعُلَمَاءِ سَمِعَ رَجُلًا يَدْعُو اللَّهَ أَنْ يُعْطِيَهُ عَنِ النَّاسِ فَقَالَ إِنَّ النَّاسَ لَا يَسْتَعْتُونَ عَنِ النَّاسِ وَلَكِنْ أَغْنَاكَ اللَّهُ عَنْ ذُنَاءِ النَّاسِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٣

٥-١-٣-٤-٥-٦-٣-عَدَمُ الْإِمْتِحَانِ
 ﴿٦٥١٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: سَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفِتْنَةِ فَقَالَ أَرَأَاكَ تَتَعَوَّذُ مِنْ مَالِكَ وَوَلَدِكَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَلَكِنْ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مَضَلَّاتِ الْفِتَنِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٣٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

رواست، دیگر عرض کردم: پروردگارا بر آنان دشمن خارجی - مشرکین - را مسلط مفرما که نابودشان سازد، فرمود: این حاجت نیز رواست، عرض کردم: اینان را با یکدیگر دشمن مکن، که این حاجت را برنیاورد.

﴿۶۵۱۲﴾ از پروردگارم خواستم که به امت من سه چیز بدهد، پس دو تا را به من داد و یکی را خیر. از خدا خواستم با یک حرکت (بیعت یا عزمی برای توبه)، گناهان گذشته امتم را پاک کند. خداوند درخواست مرا پذیرفت. و از او خواستم که به آنچه امت‌های قبل را عذاب کرده، امتم را عذاب نکند، خداوند درخواست مرا پذیرفت. و از او خواستم که درگیری را بین ایشان برطرف کند، نپذیرفت.

۴-۱-۳-۵-۶-۳- بی‌نیازی از خلق

﴿۶۵۱۳﴾ به امام علیه السلام عرض کردم: از خدا بخواه که مرا از خلش بی‌نیاز کند، فرمود: خدا روزی هر فردی را در دست فرد دیگری قرار داده است؛ پس از خدا بخواه که تو را از احتیاج به مخلوقات پستش بی‌نیاز کند.

﴿۶۵۱۴﴾ به امام علیه السلام عرض کردم: در حق من دعا کن تا خدا روزی‌ام را در دست بندگان قرار ندهد! امام گفت: خدا چنین نخواست است، خواست خدا آن است که روزی بندگان به دست یکدیگر باشد (پس آنچه تو می‌خواهی برخلاف حکمت جهان است و نمی‌شود)، لیکن از خدا بخواه که روزی تو را در دست بهترین بندگان قرار دهد که این از سعادت انسان است، و در دست بندگان بدش قرار ندهد که این از شقاوت و بدبختی است.

﴿۶۵۱۵﴾ از خدا بخواه که مرا از خلش بی‌نیاز کند، فرمود: خدا روزی هر که را خواسته به دست کسی که خواسته قرار داده و تقسیم کرده (پس مردم به یکدیگر محتاجند)، لیکن از خدا بخواه که تو را بی‌نیاز کند از احتیاجی که به مخلوق پست و لئیم خود دچار شوی.

﴿۶۵۱۶﴾ بدان که یکی از دانشمندان شنید که مردی از خدا می‌خواهد او را از مردم بی‌نیاز کند؛ به او گفت: مردم از یکدیگر بی‌نیاز نیستند، ولی از خدا می‌خواهم که تو را از مردمان پست بی‌نیاز کند.

۵-۴-۱-۳-۵-۶-۳- آزمایش نشدن.

﴿۶۵۱۷﴾ شنید که مردی می‌گوید: خدایا! از فتنه پناه به تو می‌برم، حضرت فرمود: تو را می‌بینم که از مال و فرزند خود (به خدا) پناه می‌بری (زیرا) خداوند با عزت و جلال می‌فرماید: (مال‌ها و فرزندان شما موجب آزمایش شمایند) بلکه بگو: اللهم انی اعوذ بک من مضلات الفتن (یعنی پروردگارا پناه به تو می‌برم از فتنه‌های گمراه‌کننده).

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٤-١-٣-٥-٦-٣- تَغْيِيرُ فِي الْأَجَلِ الْمُؤَجَّلِ

﴿٦٥١٨﴾ الرَسُولُ ﷺ: أَخْبَرَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلِيًّا ﷺ بِمَا يَلْقَى بَعْدَهُ فَبَكَى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَسْأَلُكَ بِحَقِّي عَلَيْكَ وَحَقِّ قَرَابَتِي وَحَقِّ صُحْبَتِي لِمَا دَعَوْتَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَقْبِضَنِي إِلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تَسْأَلُنِي أَنْ أَدْعُو رَبِّي لِأَجَلٍ مُؤَجَّلٍ قَالَ فَعَلَى مَا أَقَاتِلُهُمْ قَالَ عَلَى الْإِحْدَاثِ فِي الدِّينِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٨ ص: ٤٧

﴿٦٥١٩﴾ الرسول ﷺ: ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِعَلَى ﷺ مَا يَلْقَى بَعْدَهُ قَالَ فَبَكَى عَلَى ﷺ وَ قَالَ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ قَرَاتِي وَ صُحْبَتِي إِلَّا دَعَوْتَ اللَّهَ أَنْ يَقْبِضَنِي إِلَيْهِ قَالَ يَا عَلِيُّ تَسْأَلُنِي أَنْ أَدْعُو اللَّهَ لِأَحَلِّ مُوَحِّلٍ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٢٧ ص: ٢٠٩

﴿٦٥٢﴾ فَقَالَ لَهُ عَلَىٰ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَتَشُدُّكَ اللَّهُ وَ الرَّحْمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَا دَعَوْتَ اللَّهَ أَنْ
يَقْبُضَنِي إِلَيْهِ قَبْلَكَ فَقَالَ كَيْفَ أَسْأَلُهُ فِي أَجَلٍ مُّوَجَّلٍ، شرح نهج البلاغة ج: ٤ ص: ١٠٨

﴿الباقِرُ﴾: لَمَّا أَنْ نَدْعُو اللَّهَ بِمَا لَمْ يَنْزِلْ أَمْرُ اللَّهِ فَإِذَا نَزَلَ أَمْرُ اللَّهِ لَمْ يَكُنْ لَنَا أَنْ نَحِبَّ مَا لَمْ يُحِبَّهُ اللَّهُ؛ مشكاة الأنوار ص: ٣٠٣

١٨٧ ﴿٦٥٢٢﴾ الباقر عليه السلام: تَوَقَّى الصَّرْعَةَ خَيْرٌ مِنْ سُؤَالِ الرَّجَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ١٨٧

٩-٤-١-٣-٥-٦-٣- طلب الرزق دون السعي
﴿٤٥٢٣﴾ الصادق عليه السلام: كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذْ أَقْبَلَ الْعَلَاءُ بْنُ كَامِلٍ فَجَلَسَ قُدَّامَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي فِي دَعَاةٍ فَقَالَ لَا أَدْعُو لَكَ اطْلُبْ كَمَا أَمَرَكَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ؛ الكافي ج: ٥ ص: ٧٨

١-٥-٣-٤-٣- الدُّعَاءُ الْمُبْهِمُ، وَالَّذِي لَيْسَ وَاضِحًا مَدَى خَيْرِهِ لِلدَّاعِيَ
١-٥-٣-٤-٣- الدُّعَاءُ الْمُبْهِمُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۶-۴-۱-۳-۵-۳- تغییر در أجل مؤجل

﴿۶۵۱۸﴾ پیامبر خدا ﷺ به علی از آنچه بعد از رحلتش خواهد دید خبر داد. علی علیه السلام گریست و فرمود: ای پیامبر خدا ﷺ به حق که بر شما دارم و به خویشاوندی و دوستی‌ام، از شما می‌خواهم که از خداوند بخواهید که مرا قبض روح کند (که این مصیبت‌ها را نبینم). پیامبر خدا ﷺ فرمود: از من می‌خواهی که از پروردگارم تغییر در وقایع قطعی را بخواهم؟ (اجازه درخواست ناممکن ندارم). علی فرمود: بر چه مبنایی با آن‌ها بجنگم؟ پیامبر فرمود: به دلیل بدعت‌گذاری در دین.

﴿۶۵۱۹﴾ پیامبر خدا ﷺ به علی از آنچه بعد از رحلتش خواهد دید، خبر داد. علی علیه السلام گریست و فرمود: ای پیامبر خدا ﷺ به حق که بر شما دارم و به خویشاوندی و دوستی‌ام، از شما می‌خواهم تا از خداوند بخواهید که مرا قبض روح کند (که این مصیبت‌ها را نبینم). پیامبر خدا ﷺ فرمود: از من می‌خواهی که از پروردگارم تغییر در وقایع قطعی را بخواهم؟ (اجازه درخواست امور ناممکن را ندارم).

﴿۶۵۲۰﴾ علی علیه السلام گفت: ای پیامبر خدا ﷺ تو را به ارتباط خویشاوندی سوگند می‌دهم که از خداوند بخواهید که مرا قبل از شما قبض روح کند (که این مصیبت‌ها را نبینم). پیامبر خدا ﷺ فرمود: از من می‌خواهی که از پروردگارم تغییر در وقایع قطعی را بخواهم؟ (اجازه درخواست ناممکن ندارم).

۷-۴-۱-۳-۵-۳- دعای پس از امضا و جاری شدن امر

﴿۶۵۲۱﴾ از خداوند بخواهیم که ما را از نگرانی‌ها و ناراحتی‌ها مصون بدارد، اما هرگاه مصیبتی نازل شد و گرفتاری پیش آمد به مقدرات راضی می‌شویم و صبر و شکیبایی پیشه می‌کنیم.

۸-۴-۱-۳-۵-۳- درخواست رجعت و بازگشت به دنیا

﴿۶۵۲۲﴾ خودداری از به زمین خوردن بهتر از درخواست برگرداندن به حالت اول است.

۹-۴-۱-۳-۵-۳- درخواست رزق بدون تلاش

﴿۶۵۲۳﴾ در حضور امام صادق علیه السلام نشستیم که علاء بن کامل وارد شد و در برابر امام صادق علیه السلام نشست و گفت: دعا کن تا خدا روزی‌ام را با آرامش و آسایش برساند. امام فرمود: «چنین دعایی نمی‌کنم، همان‌گونه که خدا به تو امر کرده است برو دنبال کار و کسب.» (و کسب روزی حلال، با آسایش همراه نیست).

۵-۴-۱-۳-۵-۳- دعای مبهم، بی‌معنی، مغایر با نیت واقعی دعاکننده، دعایی که خیر بودن آن بر داعی روشن نیست.

۱-۵-۳-۱-۳-۵-۳- دعای مبهم

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٥٢٤﴾ الرِّسُولُ ﷺ: يُسْتَحَبُّ لِلدَّاعِي عَزِيمَةُ الْمَسْأَلَةِ لِقَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ لَا يَقُلْ أَحَدُكُمْ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ وَلْيَعِزِّمِ الْمَسْأَلَةَ فَإِنَّهُ لَا يُكْرَهُ لَهُ؛ يَحَارُ الْأَنْوَارُ ج: ٩٠ ص: ٣٧٠.

﴿٦٥٢٥﴾ الصادق عليه السلام: سَأَلَهُ أَنْ يَدْعُوَ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَهُ مِمَّنْ يَنْتَصِرُ بِهِ لِدِينِهِ فَأَجَابَهُ وَكَتَبَ فِي أَفْئَلِ كِتَابِهِ يَرْحُمُكَ اللَّهُ إِنَّمَا يَنْتَصِرُ اللَّهُ لِدِينِهِ بِشَرِّ خَلْقِهِ، وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٣٨

٥-١-٣-٤-٣- الدُّعَاءُ الَّذِي لَامَعَنِي لَهُ

﴿٦٥٢٦﴾ الكَاضِمُ الضَّالُّ: قِيلَ لِلْقَمَانِ مَا يَجْمَعُ مِنْ حِكْمَتِكَ قَالَ لَا أَسْأَلُ عَمَّا كُفِّيَتْهُ وَلَا أَتَكَلَّفُ مَا لَا يَعْنِينِي؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٤١٦

﴿٦٥٢٧﴾ الحِجَّةُ الضَّالُّ: فَاعْلَمُوا بِأَنَّ السُّؤَالَ عَمَّا لَا يَعْنِيكُمْ وَلَا تَتَكَلَّفُوا عِلْمَ مَا قَدْ كُفِّيَتْهُ؛ منتخب الأنوار المضئ ص: ١٢٢

٥-٣-١-٤-٣-٦-٣-٢ تَبَايُنُ نَتِيجَةِ الدُّعَاءِ مَعَ نِيَّةِ الدَّاعِيَ الْحَقِيقِيَّةِ
﴿٤٥٢٨﴾ الصّادِق (عليه السلام): وَتَفَكَّرْ مَاذَا تَسْأَلُ وَلِمَاذَا تَسْأَلُ وَالدُّعَاءُ اسْتِجَابَةُ الْكُلِّ مِنْكَ لِلْحَقِّ
وَتَذَوِيبُ الْمُهِجَةِ فِي مُشَاهَدَةِ الرَّبِّ وَتَرْكُ الْإِخْتِيَارِ جَمِيعاً وَتَسْلِيمُ الْأُمُورِ كُلِّهَا ظَاهِراً وَبَاطِناً
إِلَى اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَأْتِ بِشَرَطِ الدُّعَاءِ فَلَا تَنْتَظِرُ الْإِجَابَةَ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى فَعَلَّكَ تَدْعُوهُ
بَشِيءٌ قَدْ عَلِمَ مِنْ سِرِّكَ خِلَافَ ذَلِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

١-٣-٤-٣-٥-٣-٦-٣ لا أُرَاكَ اللَّهُ مُكْرَهاً

﴿٦٥٢٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: سَمِعَ رَجُلًا يَدْعُو لِصَاحِبِهِ فَقَالَ لَا أَرَاكَ اللَّهُ مَكْرُوهًا فَقَالَ إِنَّمَا دَعَوْتُ لَهُ بِالْمَوْتِ لِأَنَّ مَنْ عَاشَرَ فِي الدُّنْيَا لَا بُدَّ أَنْ يَرَى الْمَكْرُوهَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٢٠ ص: ٢٨٩

٢-٥-٣-١-٥-٣-٦-٣- طلب الصبر

﴿٦٥٣٠﴾ **الرسول ﷺ**: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَمَرَّ بِرَجُلٍ يَدْعُوهُ وَهُوَ يَقُولُ أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ الصَّبْرَ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ سَأَلْتَ الْبَلَاءَ فَاسْأَلِ اللَّهَ الْعَافِيَةَ؛ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٧٨ ص: ١٧٢

﴿٦٥٣١﴾ **الرضا عليه السلام**: مَرَّ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِرَجُلٍ وَهُوَ يَدْعُو اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَهُ الصَّبْرَ فَقَالَ أَلَا لَا تَقُلْ هَذَا وَلَكِنْ سَلِ اللَّهَ الْعَافِيَةَ وَ الشُّكْرَ عَلَى الْعَافِيَةِ فَإِنَّ الشُّكْرَ عَلَى الْعَافِيَةِ خَيْرٌ مِنْ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۵۲۴﴾ مستحب است که دعاکننده در درخواست خود قاطع باشد که پیامبر ﷺ فرمود: هیچ کس نگوید: «خدایا! اگر می‌خواهی مرا ببخشی یا رحمت کن»، بلکه جدی و قاطع درخواست کند زیرا خداوند این گونه خواستن را مکروه نمی‌دارد.

﴿۶۵۲۵﴾ از او درخواست می‌کند از خداوند بخواهد که او را از جمله کسانی قرار دهد که دین خدا به وسیله ایشان پیروز شود، و او اجابت کرد. و در پایان کتابش نوشت: خدا تو را رحمت کند (این چه درخواستی است که داری؟) خداوند دینش را با بدترین مخلوقاتش هم به پیروزی می‌رساند.

۲-۱-۵-۳-۶-۳- دعای بی‌معنی

﴿۶۵۲۶﴾ به لقمان گفته شد چه چیز جامع حکمت‌هاست؟ گفت: آنچه را که کفایت شده‌ام درخواست نکنم، و خود را در آنچه به کارم نمی‌آید، به رنج نمی‌افکنم.

﴿۶۵۲۷﴾ از سؤال‌هایی که برای شما نفعی ندارد خودداری کنید و خود را به مشقت در آموختن چیزی که از آن بی‌نیاز هستید نیندازید.

۳-۱-۵-۳-۶-۳- مغایر بودن نتیجه دعا با نیت واقعی دعاکننده

﴿۶۵۲۸﴾ و تفکر کن که چه چیزی می‌خواهی و برای چه، هیچ دعایی بهتر از این نیست که اجابت پروردگار خود کنی به آنچه مأموری و از منهیات اجتناب کنی، و خون خود را در راه او بریزی، و دل خود را در آتش محبت او بگذاری، و غیر او را به طور کلی از لوح خاطر محو کنی، و اختیار همه امور مهم خویش را به او واگذار نمایی و اگر تو شرایط دعا را به جا نیاوری، پس انتظار نداشته باش اجابت دعا را، چرا که حضرت حق «عز شأنه»، «عالم السر و الخفیات» است و می‌داند که تو شرایط دعا را به جا نیاورده‌ای، و استعداد و قابلیت برای افاضه آنچه طلبیده‌ای در خود فراهم نکرده‌ای.

۱-۳-۱-۵-۳-۶-۳- هیچ امر ناخوشایندی نبینی.

﴿۶۵۲۹﴾ شنید که مردی برای دوستش این چنین دعا می‌کند: «خداوند به تو بدی نشان ندهد»؛ امام الکلیله فرمود: برایش دعا کردی که بمیرد، زیرا هر کس در دنیا زندگی کند به ناچار بدی می‌بیند.

۲-۲-۱-۵-۳-۶-۳- درخواست صبر

﴿۶۵۳۰﴾ با پیامبر ﷺ به جایی می‌رفتم، به مردی برخوردیم که دعا می‌خواند و می‌گفت: «پروردگارا از تو می‌خواهم صبرم دهی!» پیامبر به او فرمود: بلا (آزمایش به نعمت یا به محنت) درخواست کردی پس عافیت را از خدا بخواه.

﴿۶۵۳۱﴾ حضرت سجاد علیه السلام به مردی برخورد که دعا می‌کرد تا خدا به او صبر دهد، حضرت فرمود: این گونه نگو، بلکه از خدا سلامتی و توفیق شکر بر سلامتی بخواه، زیرا شکر بر سلامت

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

الصَّبْرُ عَلَى الْبَلَاءِ كَانَ مِنْ دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ وَالشُّكْرَ عَلَى الْعَافِيَةِ وَتَمَامَ الْعَافِيَةِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٩٢

٤-٥-١-٣-٥-٦-٣- الدُّعَاءُ الَّذِي لَيْسَ وَاضِحاً مُدَى خَيْرُهُ لِلدَّاعِي

﴿٤٥٣٢﴾ هود آية ٤٦: قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْتَلِنَ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّي أَخْطَأْتُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ، قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَتُكَلَّمَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ

﴿٦٥٣﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَيُدْعِ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ

عَجُولًا وَتَفَكَّرْ مَاذَا تَسْأَلُ وَلِمَاذَا تَسْأَلُ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۷۱

﴿٦٥٣٤﴾ **الصادق** عليه السلام: وَانْظُرْ مَنْ تَدْعُو وَكَيْفَ تَدْعُو وَلِمَاذَا تَدْعُو وَحَقِّقْ عَظَمَةَ اللَّهِ وَكِبْرِيَاءَهُ وَغَايِنِ بِقَلْبِكَ عِلْمَهُ بِمَا فِي ضَمِيرِكَ وَاطْلَاعَهُ عَلَى سِرِّكَ وَمَا تُكِنُّ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ وَاعْرِفْ طُرُقَ نَجَاتِكَ وَهَلَائِكَ كَيْلًا تَدْعُو اللَّهَ بِشَيْءٍ فِيهِ هَلَائِكَ وَأَنْتَ تَظُنُّ فِيهِ نَجَاتَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٦٥٣٥﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إِذَا خَالَطَ النَّوْمُ الْقَلْبَ وَجَبَ الْوُضُوءُ إِذَا غَلَبَتْكَ عَيْنُكَ وَ أَنْتَ

فِي الصَّلَاةِ فَاقْطَعْ وَنَمْ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي لَعَلَّكَ أَنْ تَدْعُوَ عَلَى نَفْسِكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٩٢

﴿٦٥٣٦﴾ الصَّادِقُ الْحَمْدُ لِلَّهِ إِذَا غَلَبَتْكَ عَيْنُكَ وَأَنْتَ فِي الصَّلَاةِ فَاقْطَعْ الصَّلَاةَ وَنَمْ فَإِنَّكَ لَا

تَذَرِي تَدْعُو لَكَ أَوْ عَلَى نَفْسِكَ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ١٠٦

﴿٦٨٣٧﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَالَ أَلَسْتُ تَقُولُ يَقُولُ اللَّهُ أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَقَدْ نَرَى الْمُضْطَرَّ

يَدْعُوهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُ وَالْمَظْلُومَ يَسْتَنْصِرُهُ عَلَى عَدُوِّهِ فَلَا يَنْصُرُهُ قَالَ الطَّيِّبُ وَيَحْكُمَا مَا يَدْعُوهُ أَحَدٌ

إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فَدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَ أَمَّا... الْمُؤْمِنُ الْعَارِفُ بِاللَّهِ رَبِّمَا عَزَّ

عَلَيْهِ أَنْ يَدْعُوهُ فِيمَا لَا يَذَرُ أَصَوَابُ ذَلِكَ أَمْ خَطَأٌ وَقَدْ سَأَلَ الْعَبْدُ رَبَّهُ إِهْلَاكَ مَنْ لَمْ يَنْقُطْ

مُدَّتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ١٧٤

﴿٦٥٣٨﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): فَلَا يَنْفُطُكَ اِبْطَاءُ اِحَاثِيَّتِهِ... فَلَرُبَّ اَمْرٍ قَدْ طَلَبْتَهُ فِيهِ هَلَاكُ

دینک لَو اَوْتِیْتَه؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۱۹۲

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

بهتر از صبر بر گرفتاری است، پیامبر خدا این گونه دعا می کرد: «خدایا! من از تو سلامت و شکر بر سلامت می خواهم، و سلامت کامل در دنیا و آخرت.»

۴-۵-۱-۳-۵-۶-۳- دعایی که خیر بودن آن بر داعی روشن نیست.

﴿۶۵۳۲﴾ آیه ۴۶ فرمود: «ای نوح! او از اهل تو نیست! او عمل غیر صالحی است (فرد ناشایسته ای است)، پس آنچه را از آن آگاه نیستی، از من نخواه! من به تو اندرز می دهم تا از جاهلان نباشی» عرض کرد: «پروردگارا! من به تو پناه می برم که از تو چیزی بخواهم که از آن آگاهی ندارم، و اگر مرا نبخشی، و بر من رحم نکنی، از زیانکاران خواهم بود.»

﴿۶۵۳۳﴾ خداوند عالم که بسیار عزیز و بزرگ است، فرموده است که: می خوانند بعضی از مردمان خدا را مثل خواندن خیر و خوبی، از روی تعجیل و شتاب، و نمی دانند که آنچه از خدا می خواهند، از برای ایشان شر است، نه خیر. که فکر کنی با خود که آنچه طلب می کنی از خدای تعالی، مشروع است یا نه؟

﴿۶۵۳۴﴾ نظر کن که چه کسی را می خوانی؟ و از که حاجت خود را می خواهی؟ و از برای چه می خوانی؟ باید دعاکننده به خاطر آورد عظمت و بزرگواری خدا را، و جزم و قطع داشته باشد که او قادر و تواناست به همه ممکنات، و به مقتضای حاجت و انجاح مطالب وی بشناس راه نجات خود را از راه هلاک، تا نخوانی خدای را به چیزی که هلاکت تو در اوست، و تو گمان نجات در او داشته باشی.

﴿۶۵۳۵﴾ وقتی دل بخواهد وضو واجب است و وقتی در حال نماز خواب چشم تو را فرا گیرد نماز را قطع کن و بخواب زیرا نمی دانی شاید بر ضرر خویش دعا کنی.

﴿۶۵۳۶﴾ وقتی در حال نماز خواب چشم تو را فرا گیرد، نماز را قطع کن و بخواب زیرا نمی دانی دعا به نفع خود می کنی یا بر ضرر خویش.

﴿۶۵۳۷﴾ گفت: مگر شما نمی گویی که خدا فرموده است ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ مرا بخوانید تا دعای شما را مستجاب کنم و مضطر و گرفتار را می بینم دعا می کند ولی مستجاب نمی شود و مظلوم و بیچاره او را به فریادرسی خود می خواند به دادش نمی رسد. فرمود: وای بر تو، احدی او را نخواند که دعایش مستجاب نشود اما دعای ظالم رد می شود تا وقتی که توبه کند، مظلوم مؤمن عارف گاهی خودداری از دعا می کند چون نمی داند این کار او درست یا اشتباه است. گاهی بنده از خدا درخواست از بین بردن کسی را می کند.

﴿۶۵۳۸﴾ پس مباد که درنگ در اجابت دعا تو را از رحمت او ناامید گرداند. پس بسا که چیزی درخواست کنی که اگر به آن رسی دینت تباه گردد.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

١-٣-٥-٦- الدُّعَاءُ الَّذِي إِنْ إِسْتُجِيبَ فَلَنْ يَسْتَطِيعَ الدَّاعِي أَدَاءَ حَقُوقِهِ

﴿٦٥٣٩﴾ الرسول ﷺ: نَزَلَتْ فِي ثَعْلَبَةَ بْنِ حَاطِبٍ وَكَانَ مِنَ الْأَنْصَارِ قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي مَالًا فَقَالَ يَا ثَعْلَبَةُ قَلِيلٌ تُؤَدِّي شُكْرَهُ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرٍ لَا تُطِيقُهُ أَمْ لَكَ فِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَسْوَةٌ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَرَدْتُ أَنْ تَسِيرَ الْجِبَالُ مَعِيَ ذَهَبًا وَفِضَةً لَسَارَتْ ثُمَّ آتَاهُ بَعْدَ ذَلِكَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي مَالًا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَئِنْ رَزَقَنِي اللَّهُ مَالًا لَأُعْطِينَ كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ فَقَالَ ﷺ ارْزُقْ ثَعْلَبَةَ مَالًا قَالَ فَاتَّخَذَ غَنَمًا فَمَتَّ كَمَا يَنْمِي الدُّودُ فَفَاقَتْ عَلَيْهِ الْمَدِينَةَ فَفَنَحَى عَنْهَا فَفَزَلَ وَادِيًا مِنْ أَوْدِيَتِهَا ثُمَّ كَثُرَتْ نُمُوءًا حَتَّى تَبَاعَدَ مِنَ الْمَدِينَةِ فَاشْتَغَلَ بِذَلِكَ عَنِ الْجُمُعَةِ وَالْجَمَاعَةِ وَبَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمُصَدِّقَ لِيَأْخُذَ الصَّدَقَةَ فَأَبَى وَبَخَلَ وَقَالَ مَا هَذِهِ إِلَّا أُخْتُ الْجَزْيَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا وَجِيعُ ثَعْلَبَةُ يَا وَجِيعُ ثَعْلَبَةُ فَأَنْزَلَ اللَّهُ

الْآيَاتُ: بحار الأنوار ج: ٢٢ ص: ٤٠

١-٦-١-٣-٥-٦-٣- طَلَبُ الْجَمَالِ

١-٦-١-٣-٥-٦-٣- طَلَبُ الْجَمَالِ

﴿٦٥٤﴾ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَى نَبِيٍّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فِي الزَّمَنِ الْأَوَّلِ أَنَّ لِرَجُلٍ مِنْ أُمَّتِهِ ثَلَاثَ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٍ فَأَخْبَرَ ذَلِكَ الرَّجُلَ بِهِ فَأَنْصَرَفَ مِنْ عِنْدِهِ إِلَى بَيْتِهِ وَآخَبَ زَوْجَتَهُ بِذَلِكَ فَالْتَحَتْ عَلَيْهِ أَنْ يَجْعَلَ دَعْوَةً لَهَا فَرَضَى فَقَالَتْ سَلِ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ لِي أَجْمَلَ نِسَاءِ ذَاكَ الزَّمَانِ فَدَعَا الرَّجُلُ فَصَارَتْ كَذَلِكَ ثُمَّ إِنَّهَا لَمَّا رَأَتْ رَغْبَةَ الْمُلُوكِ وَ الشَّبَّانِ [الْمُنْعَمِينَ] فِيهَا مُتَوَقِّفَةً زَهَدَتْ فِي زَوْجِهَا [الشَّيْخِ الْفَقِيرِ] وَ جَعَلَتْ تَعَاظُهُ وَ تَحَاشِيَهُ وَ هُوَ يَدَارِيهَا وَ لَا يَكَادُ يُطِيقُ نَشُوزَهَا فَدَعَا اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ لَهَا كَلْبَةً فَصَارَتْ كَذَلِكَ ثُمَّ اجْتَمَعَ أَوْلَادُهُمَا يَقُولُونَ يَا أَبَتِ إِنَّ النَّاسَ يُعِيرُونَ بَنَانًا أَمِنًا كَلْبَةً نَابِجَةً وَ جَعَلُوا يَبْكُونَ وَ يَسْأَلُونَهُ أَنْ يُدْعُو اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ لَهَا كَمَا كَانَتْ فَدَعَا اللَّهَ تَعَالَى فَصَيَّرَهَا مِثْلَ الَّذِي كَانَتْ فِي الْحَالَةِ الْأُولَى فَذَهَبَتِ الدَّعَوَاتُ الثَّلَاثُ ضَيَاعًا؛

الدعوات ص: ٣٨

٢-٦-١-٣-٥-٦-٣- زوالُ المَوْتِ

﴿٦٥٤﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِنَّ قَوْمًا فِيمَا مَضَى قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ اذْعُ لَنَا رَبَّكَ يَرْفَعُ عَنَّا الْمَوْتَ فَدَعَا لَهُمْ فَرَفَعَ اللَّهُ عَنْهُمْ الْمَوْتَ فَكْتَرُوا حَتَّى ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْمَنَازِلُ وَكَثُرَ النَّسْلُ وَيَضْجُ الرَّجُلُ لِرَجُلٍ يُطْعِمُهُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۳-۵-۳-۶-۳- دعا‌یی که در صورت اجابت، دعاکننده طاقت ادای حقوق آن را نخواهد داشت.

﴿۶۵۳۹﴾ درباره ثعلب بن حاطب (که یکی از انصار بود)، این آیه نازل شده است: او به پیامبر ﷺ گفت: دعا کن تا خدا به من مالی بدهد. پیامبر ﷺ فرمود: «ای ثعلبه! مالی اندک که بتوانی شکر آن را به جا آوری بهتر از مال بسیاری است که طاقت آن (و همت ادای حق آن) را نداشته باشی؛ آیا پیامبر خدا برای تو اسوه و نمونه‌ای نیکو نیست؟ سوگند به خدایی که جانم به دست اوست، اگر می‌خواستم که کوه‌ها برایم زر و سیم شود می‌شد.» ثعلبه بار دیگر نزد پیامبر ﷺ آمد و گفت: ای پیامبر خدا! دعا کن تا خدا به من مالی بدهد، سوگند به آن که تو را به حق برانگیخت، اگر خدا به من مالی ببخشد، حق هر صاحب حقی را به او خواهم داد. پیامبر ﷺ عرض کرد: «خدا! به ثعلبه مالی روزی کن.» و ثعلبه گوسفندانی خرید و چنان رشد کردند که کرم‌ها رشد می‌کنند؛ و جای او برای گوسفندداری در مدینه تنگ شد، از این‌رو از شهر رفت و در دره‌ای از دره‌های اطراف منزل کرد؛ باز گوسفندان افزایش یافتند و ناگزیر از مدینه بسیار دور رفت (و در آنجا سکونت گزید) و از نماز جمعه و جماعت بازماند. پیامبر ﷺ مأمور گردآوری صدقه (زکات) را برای جمع‌آوری زکات نزد وی فرستاد، او امتناع کرد و بخل ورزید و گفت: این (زکات) مانند جزیه است. پیامبر خدا (چون سخن او را شنید) فرمود: وای بر ثعلبه، وای بر ثعلبه، و آنگاه این آیات نازل شد: «برخی از ایشان با خدا پیمان بستند...»

۱-۳-۵-۳-۶-۳- درخواست جمال

﴿۶۵۴۰﴾ خداوند تبارک و تعالی در دوران نخستین به پیامبری وحی کرد: در میان امت تو مردی مستجاب‌الدعوه وجود دارد که من سه آرزوی او را برآورده می‌کنم، آن پیامبر ماجرا را به آن مرد خبر داد، آن مرد به خانه رفت و ماجرا را با زن خود در میان نهاد، همسرش اصرار و الحاح کرد تا او از درگاه الهی درخواست کند، آن زن را زیباترین زن زمانه قرار دهد، آن مرد دعا کرد و چنین شد آنگاه زیبایی بی‌مانند او باعث شد تا پادشاهان و افراد متمول به او علاقه پیدا کنند و کم‌کم رغبت او به همسر پیر و فقیرش کاهش یافت و با شوهر خود با درشتی و خشونت رفتار کرد، آن مرد هم با او مدارا می‌کرد تا اینکه روزی طاقتش تمام شد و از درگاه الهی درخواست کرد او را به صورت سگی درآورد و چنین شد، آن وقت فرزندان آن‌ها به نزد پدر آمده و از این مسئله اظهار ناراحتی کردند و گفتند: مردم ما را به‌خاطر اینکه مادرمان به سگی تبدیل شده سرزنش و شماتت می‌کنند، گریه کردند و از او خواستند تا دعا کند مادرشان به حالت اولی برگردد، آن مرد دعا کرد و زن به حالت اول بازگشت، پس هر سه آرزوی آن مرد ضایع شد و استفاده‌ای از آن نبرد.

۲-۳-۵-۳-۶-۳- برداشته شدن مرگ

﴿۶۵۴۱﴾ در زمان‌های گذشته، قومی به پیامبرشان گفتند: از خدا بخواه که مرگ را از ما بردارد. پیامبر برایشان دعا کرد و خداوند مرگ را از آنان برداشت، پس بر جمعیتشان افزوده شد به حدی که خانه‌ها بر آنان تنگ شد و نسلشان زیاد شد و گاهی یک مرد به پدرش و جدش و مادرش و

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

أَبَاهُ وَجَدَّهُ وَأُمَّهُ وَجَدَّ جَدَّهُ وَيُوصِيهِمْ وَيَتَعَاهدُهُمْ فَشَغَلُوا عَنْ طَلَبِ الْمَعَاشِ فَقَالُوا سَلْ لَنَا رَبِّكَ أَنْ يَرُدَّنَا إِلَى حَالِنَا الْآتِي كُنَّا عَلَيْهَا فَسَأَلَ نَبِيُّهُمْ رَبَّهُ فَرَدَّهُمْ إِلَى حَالِهِمْ؛ الْكَافِي ج: ٣ ص: ٢٦٠

﴿٦٥٤٢﴾ الصَّادِق (عليه السلام): قَالُوا لِنَبِيِّ لَّهُمْ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يَرْفَعُ عَنَّا الْمَوْتَ فَدَعَا لَهُمْ فَرَفَعَ اللَّهُ عَنْهُمْ الْمَوْتَ فَكَثُرُوا حَتَّى ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْمَنَازِلُ وَكَثُرَ النَّسْلُ وَبُصِصَ الرَّجُلُ يُطْعِمُ أَبَاهُ وَجَدَّهُ وَأُمَّهُ وَجَدَّ جَدَّهُ وَيُوصِيهِمْ وَيَتَعَاهدُهُمْ فَشَغَلُوا عَنْ طَلَبِ الْمَعَاشِ فَقَالُوا سَلْ لَنَا رَبِّكَ أَنْ يَرُدَّنَا إِلَى حَالِنَا الْآتِي كُنَّا عَلَيْهَا فَسَأَلَ نَبِيُّهُمْ رَبَّهُ فَرَدَّهُمْ إِلَى حَالِهِمْ؛ الْكَافِي ج: ٣ ص: ٢٦٠

٧-١-٣-٥-٦-٣- طَلَبُ الْمَعْصِيَةِ

١-٧-١-٣-٥-٦-٣-المَغْصَةُ

﴿٦٥٤٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كَانَ عَلَى الْعَلَاءِ يَقُولُ أَكْثَرُوا الْمَسْأَلَةَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَالْدُّعَاءَ فَإِنَّ فِيهِ سَاعَاتٍ يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ وَالْمَسْأَلَةُ مَا لَمْ تَدْعُوا بِطَبِيعَةٍ (و) مَعْصِيَةٍ أَوْ عُقُوقٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨٣

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨٣

﴿٦٥٤٤﴾ الهادي عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَزُرْ قَبْرَ جَدِّي الرضا عليه السلام بَطُوسَ وَهُوَ عَلَى غُسْلٍ وَثِيصٌ عِنْدَ رَأْسِهِ رُكْعَتَيْنِ وَلْيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي فُتُوتهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ مَاثِمًا أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ: وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٩

لَمْ يَسْأَلْ مَا ثَمًّا أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٩

﴿٦٥٤﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو اللَّهَ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ إِمَّا أَنْ يُعْجَلَ لَهُ فِي الدُّنْيَا أَوْ يُؤْجَلَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يُكْفَرَ عَنْهُ مِنْ ذُنُوبِهِ بِقَدَرِ مَا دَعَا مَا لَمْ يَدْعُ بِمَاثِمٍ؛ وسائل الشيعة ج:

٧ ص: ٢٧

﴿٦٥٤٦﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ سُئِلَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ فَضْلِ لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ هِيَ أَفْضَلُ لَيْلَةٍ بَعْدَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِيهَا يَمُنُّخُ اللَّهُ الْعِبَادَ فَضْلَهُ وَيَغْفِرُ لَهُمْ بِمَنِّهِ فَاجْتَهِدُوا فِي الْقُرْبَةِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فِيهَا فَإِنَّهَا لَيْلَةٌ أَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ لَا يَرُدُّ سَائِلًا فِيهَا مَا لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ مَغْفِرَةً؛

مصباح المتعجد ص: ٨٣١

٢-٧-١-٣-٥-٦-٣-الإسرافُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

جد جدش غذا می‌داد و به آنان رسیدگی و کمک می‌کرد و از کسب روزی باز می‌ماند. پس گفتند: از پروردگارت بخواه که ما را به حالت سابق برگرداند، پیامبرشان از خدا خواست و خداوند هم آنان را به حال قبلی برگرداند.

﴿۶۵۴۲﴾ (قومی) به پیامبرشان گفتند: از خدا بخواه که مرگ را از ما بردارد. پیامبر برایشان دعا کرد و خداوند مرگ را از آنان برداشت، پس بر جمعیتشان افزوده شد به حدی که خانه‌ها بر آنان تنگ شد و نسلشان زیاد شد و گاهی یک مرد به پدرش و جدش و مادرش و جد جدش غذا می‌داد و به آنان رسیدگی و کمک می‌کرد و از کسب روزی باز می‌ماند. پس گفتند: از پروردگارت بخواه که ما را به حالت سابق برگرداند، پیامبرشان از خدا خواست و خداوند هم آنان را به حال قبلی برگرداند.

۷-۱-۳-۵-۳-۳-درخواست گناه

۷-۱-۳-۵-۳-۳-نافرمانی

﴿۶۵۴۳﴾ حضرت علی علیه السلام می‌فرمودند: بسیار در روز جمعه از خداوند درخواست و دعا کنید، پس در آن ساعتی است که دعا و درخواست به درگاه خدا آنچه غیر از قطع رحم و عامل گناه و عاق والدین باشد، مستجاب می‌شود.

﴿۶۵۴۴﴾ هر که نزد خدا حاجتی دارد غسل کرده و قبر جدم رضا علیه السلام را در طوس زیارت کند و دو رکعت نماز بالای سر آن حضرت بخواند و برآورده شدن نیازش را در قنوت نماز از خدای تعالی بخواهد که به اجابت می‌رسد، در صورتی که برای گناه یا قطع رحم نباشد.

﴿۶۵۴۵﴾ این گونه نیست که خدای تعالی راه دعا کردن را به بنده‌ای بیاموزد حال آنکه در اجابت را به روی او ببندد. (یعنی هرگاه خداوند توفیق دعا به کسی مرحمت فرمود برای آن است که دعای او را به هدف اجابت برساند و کامیابش فرماید.)

﴿۶۵۴۶﴾ فرمود از امام باقر علیه السلام درباره فضیلت شب نیمه شعبان پرسیده شد، پس فرمود: آن بافضیلت‌ترین شب بعد از شب قدر است، در آن شب خداوند فضلش را بر بندگانش می‌بخشد و با بخشش آن‌ها را می‌بخشد، پس در این شب در نزدیک شدن به خدای بلندمرتبه بکوشید، آن شبی برتر نزد خداوند است که در آن شب هیچ درخواست‌کننده‌ای رد نمی‌شود.

۷-۱-۳-۵-۳-۳-اسراف

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٥٤٧﴾ الرسول ﷺ: هَذِهِ أَسْمَاءُ اللَّهِ الْحُسْنَى مَنْ حَفِظَهَا وَدَعَا بِهَا مُخْلِصاً فِي غَيْرِ قَطِيعَةٍ وَ لَا إِسْرَافٍ فِي مَسْأَلَةِ دَخْلِ الْجَنَّةِ؛ أَعْلَامُ الدِّينِ ص: ٣٤٩

٣-١-٧-٣-٥-٤-٣-٦-٣ بَقَاءُ الظُّلْمِ

﴿٤٥٤٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا لِظَالِمٍ بِالْبَقَاءِ فَقَدْ أَحَبَّ أَنْ يُعْصِيَ اللَّهَ فِي أَرْضِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٢ ص: ٣٣٤

٣-١-٧-٣-٥-٤-٣-٦-٣ غَيْرُ الْحَلَالِ

﴿٤٥٤٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: يَا صَاحِبَ الدُّعَاءِ لَا تَسْأَلْ مَا لَا يَحِلُّ وَ لَا يَكُونُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٨٣

٣-١-٧-٣-٥-٤-٣-٦-٣ الْعُقُوقُ

﴿٤٥٥٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: كَانَ عَلَى السَّائِلِ أَنْ يَقُولَ أَكْثَرُوْا الْمَسْأَلَةَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ الدُّعَاءِ فَإِنَّ فِيهِ سَاعَاتٍ يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ وَ الْمَسْأَلَةُ مَا لَمْ تَدْعُوا بِقَطِيعَةٍ (و) مَعْصِيَةٍ أَوْ عُقُوقٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨٣

٣-١-٧-٣-٥-٤-٣-٦-٣ قَطْعُ الرَّحِمِ

﴿٤٥٥١﴾ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ دَاعِيًّا فِي قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١
﴿٤٥٥٢﴾ الهادي عليه السلام: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَزِرْ قَبْرَ جَدِّي الرضا عليه السلام بَطُوسٍ وَ هُوَ عَلَى غُسْلٍ وَ يُصَلِّ عِنْدَ رَأْسِهِ رَكَعَتَيْنِ وَ لْيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي قُنُوتِهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ مَا تَمَاماً أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٦٩

﴿٤٥٥٣﴾ وَ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ قَلْبُهُ غَافِلاً وَ لَا لَاهِيًّا وَ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ يَكُونَ طَاهِراً مِنْ مَظَالِمِ الْعِبَادِ وَ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ عَازِراً لِظَالِمٍ عَلَى ظُلْمِهِ وَ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ جَبَّاراً وَ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ يَكُونَ عِنْدَ الدُّعَاءِ تَقِيًّا وَ نِيَّتُهُ صَادِقَةٌ وَ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ دَاعِيًّا فِي دَفْعِ مَظْلَمَةٍ عَنْهُ وَ قَدْ ظَلَمَ هُوَ عَبْدًا آخَرَ بِمِثْلِهَا وَ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنَّهُ يَجْتَنِبُ الذُّنُوبَ بَعْدَ دُعَائِهِ حَتَّى تُقْضَى حَاجَتُهُ وَ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ يَكُونَ عِنْدَ دُعَائِهِ آتِباً تَائِباً صَالِحاً صَادِقاً وَ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ دَاعِيًّا فِي قَطِيعَةٍ رَحِمَ وَ مِنْ صِفَاتِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۵۴۷﴾ این نام‌های مبارک و حسنه خداوند است که هرکس آن‌ها را حفظ کند و با آن خالصانه به غیر از قطع رحم و زیاده‌روی در درخواست دعا کند، اجابت شده و وارد بهشت می‌شود.

۳-۷-۱-۳-۵-۶-۳- بقای ظلم

﴿۶۵۴۸﴾ هر که برای بقای ظالم دعا کند در حقیقت خواسته که خدا در روی زمین نافرمانی شود.

۴-۷-۱-۳-۵-۶-۳- غیر حلال

﴿۶۵۴۹﴾ ای کسی که اهل دعا کردنی چیزی را که حلال نیست یا امکان تحقق ندارد درخواست نکن.

۵-۷-۱-۳-۵-۶-۳- مخالفت با پدر و مادر

﴿۶۵۵۰﴾ حضرت علی علیه السلام می‌فرمودند: بسیار در روز جمعه از خداوند درخواست و دعا کنید، پس در آن ساعتی است که دعا و درخواست به درگاه خدا آنچه غیر از قطع رحم و عامل گناه و عاق والدین باشد، مستجاب می‌شود.

۶-۷-۱-۳-۵-۶-۳- بریدن از خویشاوندان

﴿۶۵۵۱﴾ از جمله شرایط استجاب دعا این است که دعا برای قطع صله رحم نکند. ﴿۶۵۵۲﴾ هر که نزد خدا حاجتی دارد غسل کرده و قبر جدم رضا علیه السلام را در طوس زیارت کند و دو رکعت نماز بالای سر آن حضرت بخواند و برآورده شدن نیازش را در قنوت نماز از خدای تعالی بخواهد که به اجابت می‌رسد در صورتی که برای گناه یا قطع رحم نباشد. ﴿۶۵۵۳﴾ و از جمله صفات دعاکننده آن است که دل او از یاد آوردن خدای تعالی و نعمت‌های دنیوی و اخروی او و از ترس عقوبت‌ها و عذاب‌های دنیوی و اخروی غافل نباشد و به فکرها و خیالات نامشروع و وسوسه‌های شیطانی مشغول نگردد. و دیگر آنکه باید که خوراک و پوشاک او از حلال باشد نه از حرام. و دیگر آنکه بری‌الذمه و پاک از حق‌الناس و از ستم کردن بر بندگان خدای تعالی باشد. و دیگر آنکه راضی به ظلم کردن شخصی دیگر نباشد هرچند که او خودش در آن کار مداخله نداشته باشد. و دیگر آنکه باید متکبر نباشد، بلکه پرهیزکار و با نیت صادق و درست باشد. و دیگر آنکه دعا جهت رفع ظلم شخصی از او نکند و حال آنکه خود به دیگری ظلم کرده باشد. و دیگر آنکه بعد از دعا مرتکب گناهان نشود تا آنکه دعای او مستجاب شود. و از جمله شرایط استجاب دعا آن است که باید اولاً از همه گناهان توبه و استغفار کند و در کمال صلاح و سداد و راستگو باشد. و دیگر آنکه دعا در قطع صله رحم نکند. و دیگر آنکه دعا در حق

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ دُعَاءَ مُجِبٍّ عَلَى حَبِيبِهِ فَإِنَّ الْحَدِيثَ وَرَدَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ سَأَلَ اللَّهَ جَلَّ جَلَّالُهُ أَلَا يَسْتَجِيبُ لَهُ فِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٦٥٥٤﴾ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ دَاعِيًّا فِي قَطِيعَةٍ رَحِمَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١
﴿٦٥٥٥﴾ الرَّسُولُ ﷺ: هَذِهِ أَسْمَاءُ اللَّهِ الْحُسْنَى مَنْ حَفِظَهَا وَدَعَا بِهَا مُخْلِصًا فِي غَيْرِ قَطِيعَةٍ وَ لَا إِسْرَافٍ فِي مَسْأَلَةٍ دَخَلَ الْجَنَّةَ؛ أعلام الدين ص: ٣٤٩

﴿٦٥٥٦﴾ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ: كَانَ عَلَى ﷺ يَقُولُ أَكْثَرُوا الْمَسْأَلَةَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ الدُّعَاءَ فَإِنَّ فِيهِ سَاعَاتٍ يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ وَ الْمَسْأَلَةُ مَا لَمْ تَدْعُوا بِقَطِيعَةٍ (و) مَعْصِيَةٍ أَوْ عُقُوقٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨٣

٨-١-٣-٥-٦-٣- الدُّعَاءُ لِلَّذِينَ لَا يَسْتَحِقُّونَ الدُّعَاءَ

٨-١-٣-٥-٦-٣- لِمَنْ عَادَى أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَ مَاتَ عَلَى ضَلَالَتِهِ

﴿٦٥٥٧﴾ الدُّعَاءُ الْمُخْتَصُّ بِبَلِيَّةٍ إِحْدَى وَ عَشْرِينَ: أَشْرَكَ فِي صَالِحِ دُعَائِي جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ إِلَّا مَنْ عَادَى أَوْلِيَاءَ كَ وَ حَارَبَ أَصْفِيَاءَ كَ وَ أَغْضَبَ بِسُوءِ الْخِلَافَةِ أَنْبِيَاءَ كَ وَ مَاتَ عَلَى ضَلَالَتِهِ وَ انْطَوَى فِي غَوَايَتِهِ فَإِنِّي أَثْبِرُ إِلَيْكَ مِنْ دُعَائِهِمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٥٢

٢-٨-١-٣-٥-٦-٣- قَاتِلُ الْحُسَيْنِ ﷺ

﴿٦٥٥٨﴾ الرَّسُولُ ﷺ: إِنَّ مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ سَأَلَ رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فَقَالَ يَا رَبِّ إِنَّ أَخِي هَارُونَ مَاتَ فَاغْفِرْ لَهُ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ يَا مُوسَى لَوْ سَأَلْتَنِي فِي الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ لَأَجَبْتُكَ مَا خَلَا قَاتِلَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَإِنِّي أَنْتَقِمُ لَهُ مِنْ قَاتِلِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٣٤٥

٣-٨-١-٣-٥-٦-٣- مَنْ يَتَوَلَّى عَمَلَ الشَّيْطَانِ

﴿٦٥٥٩﴾ الصَّادِقُ ﷺ: قُلْتُ لَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ ﷺ: إِخْوَانُنَا يَتَوَلَّوْنَ عَمَلَ الشَّيْطَانِ أَ فَنَدْعُو لَهُمْ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ هَلْ يَنْفَعُونَكُمْ قُلْتُ لَا فَقَالَ أَبْرَأُوا مِنْهُمْ أَنَا مِنْهُمْ بَرِيءٌ؛ بحار الأنوار ج: ٧١ ص: ٢٨٧

٤-٨-١-٣-٥-٦-٣- لِلْمُنَافِقِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

دوست به حسب دنیا نباشد. زیرا که در حدیث وارد شده که پیامبر خدا ﷺ از خدای خود مسئلت کرده‌اند که دعای دوستی را در حق دوستی دیگر مستجاب نگرداند که دوستی ایشان از جهت غرض دنیوی باشد.

﴿۶۵۵۴﴾ از جمله شرایط استجابت دعا این است که دعا برای قطع صله رحم نکند.

﴿۶۵۵۵﴾ این نام‌های مبارک و حسنه خداوند است که هر کس آن‌ها را حفظ کند و با آن خالصانه به غیر از قطع رحم و زیاده‌روی در درخواست دعا کند، اجابت شده و وارد بهشت می‌شود.

﴿۶۵۵۶﴾ حضرت علی علیه السلام می‌فرمودند: بسیار در روز جمعه از خداوند درخواست و دعا کنید، پس در آن ساعتی است که دعا و درخواست به درگاه خدا آنچه غیر از قطع رحم و عامل گناه و عاق والدین باشد، مستجاب می‌شود.

۸-۱-۳-۵-۶-۳- دعا برای افرادی که سزاوار دعا نیستند.

۸-۱-۳-۵-۶-۳- دعا برای افرادی که با اولیای خدا دشمنی کردند و در گمراهی‌شان مردند.

﴿۶۵۵۷﴾ خدایا! همه مردان و زنان مؤمن را در دعای خیرم شریک گردان، به‌جز کسانی را که با اولیای دشمنی می‌کنند و با برگزیدگانت می‌جنگند و جانشینان بدی برای پیامبران انتخاب کردند و در گمراهی‌شان دست و پا زده تا بمیرند، پس من از اینکه برای آنان دعا کنم، تبری می‌جویم.

۸-۱-۳-۵-۶-۳- قاتل امام حسین علیه السلام

﴿۶۵۵۸﴾ حضرت موسی بن عمران علیه السلام دعا کرد و گفت: پروردگارا! برادرم هارون از دنیا رفت، او را بیامرز! خدا به آن حضرت وحی کرد: یا موسی! اگر این دعا را درباره جمیع خلق اولین و آخرین می‌کردی من مستجاب می‌نمودم، غیر از قاتل امام حسین علیه السلام، زیرا من انتقام حسین را از او خواهم کشید.

۸-۱-۳-۵-۶-۳- هر کس کار شیطان را برعهده بگیرد.

﴿۶۵۵۹﴾ به امام ششم گفتیم: اگر برادران ما متصدی کار شیطان شوند (کارمند دولت جائز) برایشان دعا کنیم؟ فرمود: به شما (شیعیان) سودی می‌رسانند؟ گفتیم: نه، فرمود: از آن‌ها بیزار باشید چرا که من از آن‌ها بیزارم.

۸-۱-۳-۵-۶-۳- برای منافق

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٥٦﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَمْ يَدْعُ لَهُ لَأَنَّهُ كَانَ مُنَافِقًا؛ الإِسْتِبْصَارُ ج: ١ ص: ٤٧٥

١-٣-٥-٦-٣- اللّٰعْنُ وَالدَّعَاُ عَلَى أَشْخَاصٍ لَا يَسْتَحِقُّونَ اللَّعْنَ

١-٩-١-٣-٥-٦-٣-اللَّعْنُ

﴿٦٥٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اِيَّاكُمْ وَ سَقَطَ الْكَلَامُ وَ فَضَّلُ بَنِي آدَمَ كَيْبَ فَعَلَيْكُمْ بِالْدُّعَاءِ مَا يُعْرِفُ وَ اِيَّاكُمْ وَ الدُّعَاءُ بِاللُّغَنِ وَ الْخَزْيِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَدْ أَحْكَمَ فِي كِتَابِهِ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَ خُضْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ فَمَنْ تَعَدَّى بَدْعَانِهِ بَلْغًا أَوْ خَزْيَ فَهُوَ مِنَ الْمُعْتَدِينَ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۷۳

٢-٩-١-٣-٥-٦-٣-عَلَى أَحَد

﴿٦٥٦﴾ الرضا عليه السلام: شَرَطَ عَلَى وَلَدِهِ وَآهْلِهِ أَنْ لَا يَدْعُوا بِهَا عَلَى أَحَدٍ فَإِنْ مَنْ دَعَا بِهِ لَمْ

يُحْجَبُ دُعَاؤُهُ عَنِ اللَّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٤٥

٣-٩-١-٣-٥-٦-٣-عَلَى الْوَالِدَيْنِ

﴿٦٥٦﴾ الرسول ﷺ: الْفَقْرُ مِنْ خَمْسَةٍ وَعَشْرِينَ شَيْئًا...دُعَاءِ السَّوْءِ عَلَى الْوَالِدَيْنِ؛ بحار الأنوار

ج: ۷۳ ص: ۳۱۶

٤-٩-١-٣-٥-٦-٣-عَلَى الْوَكْدِ

﴿٤٥٤٤﴾ الصادق عليه السلام: أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَى وَلَدِهِ أَوْ رَثَتُهُ الْفَقْرَ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ١٠١ ص: ٩٩

٥-٩-١-٣-٥-٦-٣-عَلَى الْإِخْوَانِ

﴿٦٥٦﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: إِنَّ الْمَلَائِكَةَ إِذَا سَمِعُوا الْمُؤْمِنَ يَدْعُو لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بظَهْرِ الْغَيْبِ أَوْ يَذْكُرُهُ بِخَيْرٍ قَالُوا نَعَمْ الْآخُ أَنْتَ لِأَخِيكَ تَدْعُو لَهُ بِالْخَيْرِ وَهُوَ غَائِبٌ عَنْكَ وَتَذْكُرُهُ بِخَيْرٍ قَدْ أَعْطَاكَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِثْلِي مَا سَأَلْتَ لَهُ وَأَنْتَى عَلَيْكَ مِثْلِي مَا أَتَيْتَ عَلَيْهِ وَ لَكَ الْفَضْلُ عَلَيْهِ وَإِذَا سَمِعُوهُ يَذْكُرُ أَخَاهُ بِسُوءٍ وَيَدْعُو عَلَيْهِ قَالُوا لَهُ بُسْ الْآخُ أَنْتَ لِأَخِيكَ كُفَّ أَيُّهَا الْمُسْتَرُّ عَلَى ذُنُوبِهِ وَعَوْرَتِهِ وَارْبِعَ عَلَى نَفْسِكَ وَاحْمَدِ اللَّهَ الَّذِي سَتَرَ عَلَيْكَ وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

أَعْلَمُ بِعَبْدِهِ مِنْكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٨

٦-٩-١-٣-٥-٦-٣-عَلَى الْعِبَاد

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۵۶۰﴾ برایش دعا نمی‌کرد، زیرا او منافق بود.

۹-۱-۳-۵-۶-۳-لعن و نفرین بر افرادی که سزاوار لعن نیستند.

۱-۹-۱-۳-۵-۶-۳-لعن

﴿۶۵۶۱﴾ از سخنانی که (بدون فکر) از دهان خارج، و موجب جدایی و تفرقه می‌شود بپرهیزید. بر شما دعایی که (به نیکی و خیرخواهی) شناخته شده باشد واجب شد. پس، از نفرین کردن و طلب خواری دیگران بپرهیزید. چرا که خداوند در کتاب محکمش چنین فرموده است: خدای خود را با ناله و در نهان بخوانید که او تعدی‌کنندگان و اهل ظلم را دوست ندارد. کسی که در نفرین کردن و طلب خواری دیگران از حد درگذرد، مشمول آیه است.

۲-۹-۱-۳-۵-۶-۳-بر هرکس

﴿۶۵۶۲﴾ آن حضرت با اولاد و اهل خود شرط کردند، آنکه این دعا را برای هلاکت و ضرر مؤمنی نخوانند. پس هرکس با این دعا، خدا را بخواند، دعای او از خدای عزوجل پوشیده نمی‌ماند.

۳-۹-۱-۳-۵-۶-۳-بر پدر و مادر

﴿۶۵۶۳﴾ فقر از بیست و پنج چیز است:... از جمله: نفرین بر پدر و مادر است.

۴-۹-۱-۳-۵-۶-۳-بر فرزند

﴿۶۵۶۴﴾ هرکس بر فرزندش نفرین کند، خداوند متعال او را دچار فقر خواهد کرد.

۵-۹-۱-۳-۵-۶-۳-بر برادران

﴿۶۵۶۵﴾ آنگاه که فرشتگان بشنوند بنده مؤمنی برای برادر مؤمنش پشت‌سر او دعا می‌کند یا به نیکی از او یاد می‌کند، گویند: تو چه نیکی برادری هستی برای برادرت که درباره او دعای خیر می‌کنی حال آنکه او از نظر تو پنهان است، و تو از او به‌خوبی یاد می‌کنی، خدای عزوجل دو برابر آنچه برای او خواستی به تو عطا کرد و دوچندان آنچه تو او را به نیکی یاد کردی بر تو ثنا گوید و تو بر او برتری داری، ولی چون بشنوند که برادرش را به بدی یاد کند و او را نفرین کند، گویند: تو چه بد برادری هستی برای برادرت، خود را از گفتن این سخنان نگه دار، ای کسی که بر گناهانت پرده‌پوشی شده و به اعمال خودت بنگر (و ببین خودت چه اندازه عیب و گناه داری) و سپاسگزار باش آن خدایی را که روی (گناهان و عیوب) تو پرده پوشیده و بدان که خدای عزوجل نسبت به بنده‌اش از تو داناتر است.

۶-۹-۱-۳-۵-۶-۳-بر بندگان

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٤٥٦﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: فَأَوْحَى اللَّهُ يَا إِبْرَاهِيمُ إِنَّ دَعْوَتَكَ مُسْتَجَابَةٌ فَلَا تَدْعُ عَلَيَّ عَبْدًا؛

تفسير القمي ج: ١ ص: ٢٠٥

﴿٦٥٦﴾ الرسول ﷺ: قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلَ لَمَّا رَفَعَ فِي الْمَلَكَوَتِ وَ ذَلِكَ قَوْلُ رَبِّي وَ كَذَلِكَ نُرَى إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ لِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ قَوَّى اللَّهُ بَصَرَهُ لَمَّا رَفَعَهُ دُونَ السَّمَاءِ حَتَّى أَبْصَرَ الْأَرْضَ وَ مَنْ عَلَيْهَا ظَاهِرِينَ وَ مُسْتَتْرِينَ فَرَأَى رَجُلًا وَ امْرَأَةً عَلَى فَاحِشَةٍ فَدَعَا عَلَيْهِمَا بِالْهَلَكَ فَهَلَكَ ثُمَّ رَأَى آخَرَيْنِ فَدَعَا عَلَيْهِمَا بِالْهَلَكَ فَهَلَكَ ثُمَّ رَأَى آخَرَيْنِ فَهَمْ بِالِدَّعَاءِ عَلَيْهِمَا بِالْهَلَكَ فَأَوْحَى إِلَيْهِ يَا إِبْرَاهِيمُ اكْفُفْ دُعْوَتِكَ عَنْ عِبَادِي وَ إِنَّمَا أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ الْجَبَّارُ الْحَلِيمُ لَا تَقْضُرُنِي ذُنُوبُ عِبَادِي كَمَا لَا تَنْفَعُنِي طَاعَتُهُمْ وَ لَسْتُ أَسْأَلُهُمْ بِشِفَائِهِ الْعِیْظِ كَسِيَاسَتِكَ فَاكْفُفْ دُعْوَتَكَ عَنْ عِبَادِي؛ بحار الأنوار ج: ۱۲ ص: ۶۰

دَعْوَتِكَ عَنْ عِبَادِي؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٦٠

﴿٦٥٦﴾ الصادق عليه السلام: لَمَّا رَأَى إِبْرَاهِيمُ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ التَفَتَ فَرَأَى رَجُلًا يَزْنِي فَدَعَا عَلَيْهِ فَمَاتَ ثُمَّ رَأَى آخَرَ فَدَعَا عَلَيْهِ فَمَاتَ حَتَّى رَأَى ثَلَاثَةً فَدَعَا عَلَيْهِمْ فَمَاتُوا فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ يَا إِبْرَاهِيمُ دَعْوَتُكَ مُجَابَةٌ فَلَا تَدْعُو عَلَى عِبَادِي فَإِنِّي لَوْ شِئْتُ لَمْ أَحْضَرَهُمْ إِنِّي خَلَقْتُ خَلْقِي عَلَى ثَلَاثَةِ أَصْنَافٍ عَبْدًا يَعْبُدُنِي لَا يُشْرِكُ بِي شَيْئًا فَأَتِيبُهُ وَعَبْدًا يَعْبُدُ غَيْرِي فَلَنْ يَبُوتَنِي وَعَبْدًا يَعْبُدُ غَيْرِي فَأُخْرِجُ مِنْ صُلْبِهِ مَنْ يَعْبُدُنِي؛ بحار الأنوار ج ٧: ص ٤١

يَفُوتَنِي وَ عَبْدًا يَعْبُدُ غَيْرِي فَأُخْرِجُ مِنْ صُلْبِهِ مَنْ يَعْبُدُنِي؛ بحار الأنوار ج: ٧ ص: ٤١

﴿٤٥٦٩﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): يَا إِبْرَاهِيمُ إِنَّ دَعْوَتَكَ مُجَابَةٌ فَلَا تَدْعُ عَلَى عِبَادِي فَإِنِّي لَوْ شِئْتُ لَمْ

أَخْلَقَهُمُ: الكافي ج: ٨ ص: ٣٠٥

٧-٩-١-٣-٥-٦-٣-عَلَى الْحَبِيب

﴿٦٥٧٠﴾ وَمِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ دُعَاءَ مُحِبٍّ عَلَى حَبِيبِهِ فَإِنَّ الْحَدِيثَ وَرَدَ عَنِ النَّبِيِّ

اللَّهُمَّ إِنَّهُ سَأَلَ اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ أَلَّا يَسْتَجِيبَ لَهُ فِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

﴿٦٥٧١﴾ الرسول ﷺ: سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ لَا يَسْتَجِيبَ دُعَاءَ حَبِيبٍ عَلَى حَبِيبِهِ؛ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ ج:

٥ ص: ٢٥٧

٨-٩-١-٣-٥-٦-٣-عَلَى أَهْلِ الْعِرَاق

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۵۶۶﴾ خداوند به ابراهیم وحی فرمود: ای ابراهیم، اگر من خواسته‌های تو را درباره بندگان اجابت کنم تو بندگان مرا نفرین نمی‌کنی.

﴿۶۵۶۷﴾ وقتی خداوند او (ابراهیم علیه السلام) را به ملکوت آسمان‌ها بلند کرد که این آیه شاهد آن است: «وَكَذَلِكَ نُرَى إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ لِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ»، دید چشم او قوی شد، به‌طوری که زمین و آنچه بر روی زمین بود چه پنهان و چه آشکارا می‌دید. در همین موقع مشاهده کرد زن و مردی مشغول عمل منافی عفتند. از دیدن چنین جریانی آن‌ها را نفرین کرد که هلاک شوند. هر دو مردند. بعد باز دو نفر دیگر را مشاهده کرد بر آن دو نیز نفرین کرد، آن دو هم مردند. برای مرتبه سوم دو نفر دیگر را به این کار مشغول دید تا خواست نفرین کند، خداوند به ابراهیم وحی فرمود: دست نگه دار، بر بندگان مرد و زن من نفرین مکن، چون من خداوند رحیم و بخشنده‌ای هستم که گناه بندگان بر من ضرر نمی‌رساند، همان‌طوری که طاعتشان هم به من نفع ندارد. من بر آن‌ها مانند تو خشم نمی‌کنم، پس تو از آن‌ها دست بردار و بر ایشان نفرین مکن.

﴿۶۵۶۸﴾ وقتی که ابراهیم به ملکوت آسمان‌ها و زمین آگاه شد، دید در روی زمین مردی زنا می‌کند، ابراهیم بر وی نفرین کرد و او مرد. و این کار را سه مرتبه تکرار کرد و هر کدام از آن‌ها در اثر نفرین ابراهیم مردند. خداوند به ابراهیم وحی فرمود: ای ابراهیم، اگر من خواسته‌های تو را درباره بندگان اجابت کنم تو بندگان مرا رها نمی‌کنی، همه آن‌ها را می‌کشی. من اگر می‌خواستم آن‌ها را خلق نمی‌کردم. من بندگان را سه نوع آفریده‌ام: بنده‌ای که مرا عبادت می‌کند و برایم شریکی قائل نمی‌شود. بنده‌ای که غیر مرا می‌پرستد و این کارش برایم مهم نیست و به من ضرری نمی‌رساند. و بنده‌ای که غیر مرا می‌پرستد ولی از صلب او کسی را خارج می‌کنم که مرا بپرستد.

﴿۶۵۶۹﴾ ای ابراهیم، اگر من خواسته‌های تو را درباره بندگان اجابت کنم تو بندگان مرا رها نمی‌کنی، من اگر می‌خواستم آن‌ها را خلق نمی‌کردم.

۷-۹-۱-۳-۵-۶-۳- بر دوست

﴿۶۵۷۰﴾ از جمله شرایط دیگر دعاکننده آنکه دعا در حق دوست به‌خاطر کسب دنیا نباشد، زیرا که در حدیث وارد شده که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از خدای خود مسئلت کرده‌اند که دعای دوستی را در حق دوستی دیگر مستجاب نگرداند که دوستی ایشان از جهت غرض دنیوی باشد.

﴿۶۵۷۱﴾ از خداوند درخواست کرده‌ام که نفرین معشوق در حق معشوقه‌اش مستجاب نشود.

۸-۹-۱-۳-۵-۶-۳- بر اهل عراق

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٤٥٧٢﴾ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَلَّا يَدْعُوَ عَلَى أَهْلِ الْعِرَاقِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

٩-١-٣-٥-٦-٣- طلبُ الهلاكِ لسكّانِ الأرضِ

﴿٤٥٧٣﴾ الهادي عليه السلام: فَقَالَ نُوحٌ مَا أَلَيْدُ الْعَظِيمَةِ الَّتِي صَنَعْتُ قَالَ إِنَّكَ دَعَوْتَ اللَّهَ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ فَأَلْحَقْتَهُمْ فِي سَاعَةٍ بِالنَّارِ فَصُرْتُ فَارِغاً وَ لَوْ لَمْ دَعَوْتُكَ لَشَغَلْتُ بِهِمْ دَهْرًا طَوِيلًا؛

بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٢٨٧

﴿٤٥٧٤﴾ الباقر عليه السلام: لَمَّا دَعَا نُوحٌ رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى قَوْمِهِ أَتَاهُ إِبْلِيسُ فَقَالَ يَا نُوحُ إِنَّ لَكَ

عِنْدِي يَدًا أُرِيدُ أَنْ أَكْفَيْتَكَ عَلَيْهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٤ ص: ٢٦٥

﴿٤٥٧٥﴾ الصادق عليه السلام: لَمَّا هَبَطَ نُوحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنَ السَّفِينَةِ أَتَاهُ إِبْلِيسُ فَقَالَ لَهُ مَا فِي الْأَرْضِ رَجُلٌ

أَعْظَمَ مِنَّةً عَلَى مِنْكَ دَعَوْتَ اللَّهَ عَلَى هَؤُلَاءِ الْفَسَاقِ فَأَرْحَنِي مِنْهُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٢ ص:

١٨

﴿٤٥٧٦﴾ الباقر عليه السلام: يَا يُونُسُ قَدْ أَجَبْتُكَ إِلَى مَا سَأَلْتَ مِنْ إِنْزَالِ الْعَذَابِ عَلَيْهِمْ وَ مَا ذَلِكَ

يَا يُونُسُ بِأَوْفَرِ لِحْظِكَ عِنْدِي وَ لَا أَجْمَلَ لَشَأْنِكَ وَ سَيَأْتِيهِمْ عَذَابٌ فِي شَوَالٍ يَوْمِ الْأَرْبَعَاءِ وَسَطِ

الشَّهْرِ بَعْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ فَأَعْلِمَهُمْ ذَلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٩٤

﴿٤٥٧٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: قِيلَ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ لِيَهْلِكَهُمْ اللَّهُ فَقَالَ إِنَّمَا

بُعِثْتُ رَحْمَةً لَا عَذَابًا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٣٤

﴿٤٥٧٨﴾ العسكري عليه السلام: فَقَالَ سَلْمَانُ ابْنِي لَا تُكْرِهْ أَنْ أَدْعُوَ اللَّهَ لِهَلَاكِكُمْ مَخَافَةَ أَنْ يَكُونَ فِيكُمْ

مَنْ قَدْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّهُ سَيُؤْمِنُ بَعْدَ فَكُونٍ قَدْ سَأَلْتُ اللَّهَ تَعَالَى اقْتِطَاعَهُ عَنِ الْإِيمَانِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٢

ص: ٣٧١

١٠-٩-٣-٥-٦-٣- في دفعِ مظلمةٍ عنه و قد ظلم هو عبداً آخرَ بمثلها

﴿٤٥٧٩﴾ مِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنْ لَا يَكُونَ دَاعِيًا فِي دَفْعِ مَظْلَمَةٍ عَنْهُ وَ قَدْ ظَلَمَ هُوَ عَبْدًا آخَرَ

بِمِثْلِهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥١

١١-٩-٣-٥-٦-٣- الإفراطُ في اللعنِ و عدمُ تناسُبِ ذلكَ معَ الجرمِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۵۷۲﴾ از جمله شرایط آن است که نفرین بر اهل عراق نکند.

۹-۱-۳-۵-۶-۳- درخواست هلاکت برای ساکنین زمین

﴿۶۵۷۳﴾ نوح گفت: آن حق بزرگی که گفتم من بر گرده تو نهاده‌ام چیست؟ ابلیس گفت: تو اهل زمین را نفرین کردی و به وسیله توفان فراگیر همه آن‌ها را در یک زمان وارد جهنم کردی و من آسوده شدم، و اگر نفرین تو نبود من مدت‌های طولانی باید به گمراه کردن آن‌ها مشغول می‌شدم.

﴿۶۵۷۴﴾ هنگامی که نوح نزد پروردگار خود دست به دعا برداشته و بر قوم خود نفرین کرد، شیطان (که خدای تعالی لعنتش کند) نزد نوح آمد و گفت: ای نوح تو را بر من حقی است که می‌خواهم تلافی‌اش کنم. (و آن اینکه به سبب نفرین تو من دیگر زحمت گمراه کردن مردم را ندارم.)

﴿۶۵۷۵﴾ هنگامی که نوح از کشتی پایین آمد شیطان نزد او آمد و گفت: در زمین مردی بزرگ‌تر از شما که بر من منت داشته باشد نیست، تو از خداوند خواستی این فاسقان را هلاک کند و مرا از (گمراه کردن) آن‌ها راحت کردی.

﴿۶۵۷۶﴾ ای یونس درخواست در مورد فرستادن عذاب مورد اجابت قرار گرفت، ولی این بهترین کاری نبود که می‌توانستی انجام دهی، و در شأن تو نبود در چهارشنبه وسط ماه شوال بعد از طلوع خورشید عذاب را بر آنان نازل کنم، به ایشان خبر بده.

﴿۶۵۷۷﴾ به حضرت رسول عرض شد: که ای پیامبر خدا! از خدا بخواه که مشرکان را نابود کند، فرمود: من برای رحمت برانگیخته شدم نه برای عذاب.

﴿۶۵۷۸﴾ سلمان گفت: من کراهت دارم که از خداوند هلاکت شما را بخواهم، از ترس اینکه مبدا در میان شما کسی باشد که خدا می‌داند در آینده ایمان خواهد آورد، و درخواست من از خداوند بلندمرتبه باعث گرفتن ایمان او شود.

۱۰-۱-۳-۵-۶-۳- علیه کسی که خودش هم به او ظلم کرده است.

﴿۶۵۷۹﴾ از جمله شرایط استجابت دعا، دعا نکردن درباره دفع ستمی که مثل آن را بر دیگری اعمال کرده باشد.

۱۱-۱-۳-۵-۶-۳- افراط در نفرین و عدم تناسب نفرین با جرم

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

﴿٤٥٨٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَكُونُ مَظْلُومًا فَمَا يَزَالُ يَدْعُو حَتَّى يَكُونَ ظَالِمًا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٣٣٣

﴿٤٥٨١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِنَّهُ ﷺ سَمِعَ عَائِشَةَ تَدْعُو عَلَى مَنْ سَرَقَ عَقْدًا لَهَا فَقَالَ لَهَا لَا تَمْسَحِي عَنْهُ بِدُعَايِكَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٦ ص: ١١١
٢-٥-٣-٦- حالات إيجابية حين الدعاء
١-٢-٥-٣-٦- الدعاء للآخرين
١-١-٢-٥-٣-٦- دعاء الخير للآخرين
١-١-٢-٥-٣-٦- تعميم الدعاء

﴿٤٥٨٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَعْمَ فَإِنَّهُ أَوْجَبُ لِلدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٧
﴿٤٥٨٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: ثَلَاثَةٌ لَا يَغْلُ عَلَيْهِنَّ قَلْبُ مُؤْمِنٍ إِخْلَاصُ الدَّعْوَةِ لِلَّهِ تَعَالَى وَالنَّصِيحَةُ لِرِوَاةِ الْأَمْرِ فِي الْحَقِّ حَيْثُ كَانَ وَ أَنْ يَعْمَ بِدَعْوَتِهِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ فَإِنَّ الدَّعْوَةَ تُحِيطُ مِنْ وَرَاءِهِمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤١

﴿٤٥٨٤﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي... التَّعْمِيمُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦
١-١-٢-٥-٣-٦- لجميع الناس
١-١-٢-٥-٣-٦- لبنى آدم

﴿٤٥٨٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَا فِيهِمَا مِنْ مَخْلُوقٍ فِي جَوْفِ الْكُرْسِيِّ وَ لَهُ أَرْبَعَةٌ أَمْلَآكٍ يَحْمِلُونَهُ بِإِذْنِ اللَّهِ فَأَمَّا مَلَكُ مِنْهُمْ فِي صُورَةِ الْإِنْسَانِ وَ هِيَ أَكْرَمُ الصُّوَرِ عَلَى اللَّهِ وَ هُوَ يَدْعُو اللَّهَ وَ يَتَضَرَّعُ إِلَيْهِ وَ يَطْلُبُ الشَّفَاعَةَ وَ الرِّزْقَ لِبَنِي آدَمَ؛ بحار الأنوار ج: ٥٥ ص: ٢١
١-١-٢-٥-٣-٦- للخلق

﴿٤٥٨٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَوْ دَعَانِي وَلِيِّي وَ شَفَعَ فِي خَلْقِي شَفَعْتُهُ فِي أَكْثَرِ مِنْ سَبْعِينَ أَلْفًا؛ التحصين لابن فهد الحلبي ص: ٢٥
١-١-٢-٥-٣- للملأ

﴿٤٥٨٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: يَلْزَمُ أُمَّتِي الْحَقُّ فِي أَرْبَعٍ يُحِبُّونَ التَّائِبَ وَ يُعِينُونَ الْمُحْسِنَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۵۸۰﴾ بنده مورد ستم واقع می‌شود و پیوسته نفرین می‌کند تا ستمکار شود.

﴿۶۵۸۱﴾ پیامبر ﷺ شنید که عایشه بر دزد گردنبندش نفرین کرد، فرمود با نفرین خود پاکش نکن.

۳-۵-۳-۲-موارد ایجابی حین دعا

۳-۵-۳-۲-۱-دعا برای دیگران

۳-۵-۳-۲-۱-۱-دعای خیر برای دیگران

۳-۵-۳-۲-۱-۱-۱-عمومی دعا کردن.

﴿۶۵۸۲﴾ آنگاه که یکی از شما دست به دعا برمی‌دارد دعایش را همگانی کند که این کار دعا را به اجابت نزدیک‌تر می‌کند.

﴿۶۵۸۳﴾ سه چیز است که دل هر مسلمانی با داشتن آن‌ها به خیانت نگراید (یا نباید نسبت به آن‌ها خیانت ورزد): خالص ساختن عمل برای خدا، و نصیحت و خیرخواهی نسبت به پیشوایان مسلمین، و همراهی جماعت آنان، زیرا که دعوت آنان از همه جوانب بر آن‌ها احاطه داشته و حافظ آن‌هاست (و نسبت به آیندگان نیز هست).

﴿۶۵۸۴﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... برای عموم دعا کردن است.

۳-۵-۳-۲-۱-۱-۲-برای همه مردم

۳-۵-۳-۲-۱-۱-۲-۱-برای بنی‌آدم

﴿۶۵۸۵﴾ آسمان‌ها و زمین و هرچه در آن‌ها آفریده شده است درون کرسی هستند، و چهار فرشته به فرمان خدا آن را برمی‌دارند، و اما یکی از آنان فرشته‌ای است که به صورت آدمیان است که نزد خدا ارجمندترین صورت است، و او به درگاه خدا دعا و زاری می‌کند و برای آدمیان روزی درخواست می‌کند.

۳-۵-۳-۲-۱-۱-۲-۲-برای خلق

﴿۶۵۸۶﴾ اگر دوست من مرا بخواند و برای جماعتی شفاعت کند، شفاعت او را برای بیش از هفتاد هزار نفر نافذ و مجاز می‌کنم.

۳-۵-۳-۲-۱-۱-۲-۳-برای مردمان

﴿۶۵۸۷﴾ امت مرا در چهار مورد حقی ثابت و لازم است: توبه‌کننده را دوست بدارند، مددکار

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

نیکوکاران باشند، برای گنهکار طلب مغفرت و آمرزش نمایند و در آشکارا و میان مردم دعا کنند.

۴-۲-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای رعیت

﴿۶۵۸۸﴾ چهار گروهند که دعایشان رد نمی‌شود: پیشوای دادگری که درباره پیروان خود دعا کند، و برادری که پشت‌سر برادر خود برای او دعا کند و خداوند فرشته‌ای را می‌گمارد که بگوید همان را که برای برادرت خواستی به تو نیز داده می‌شود.

﴿۶۵۸۹﴾ چهار گروهند که دعایشان رد نمی‌شود: پیشوای عادل برای مردمش، فرزند نیکوکار برای پدرش، پدر نیکوکار برای فرزندش، و ستم‌دیده.

۳-۱-۲-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای معصومین علیهم‌السلام

۱-۳-۱-۱-۲-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

﴿۶۵۹۰﴾ هرگاه خواستید از خداوند درخواستی کنید از او برای من وسیله بخواهید، پرسیدند از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم وسیله چیست؟ فرمود: آن درجه من در بهشت است.

﴿۶۵۹۱﴾ از خداوند عزوجل می‌خواهم کریمانه‌تر از پاداشی که به پیامبری از جانب امتش داده است، از طرف ما به تو بدهد.

﴿۶۵۹۲﴾ خدایا! از تو می‌خواهم بر محمد و خاندانش درود فرستی! و به محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بهتر از آنچه از تو خواسته عطا کنی، و تا امروز برای او خواسته شده و تا روز قیامت برای او خواسته می‌شود عطا کنی.

﴿۶۵۹۳﴾ خدایا! به محمد و خاندانش صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم تا روز قیامت بهتر و بافضیلت‌تر از آنچه از تو درخواست کرده‌اند، و بهترین آنچه برای آن‌ها خواسته شده، و بهترین آنچه تو برای آنان خواسته‌ای، و بهترین آنچه که از تو برای آن‌ها درخواست شده باشد، عطا کن.

﴿۶۵۹۴﴾ بر محمد و خاندانش بسیار صلوات بفرستید و زیاد دعا کنید برای مؤمنین و مؤمنات در دل شب‌های تار و روزها زیرا درود بر محمد و خاندانش از بافضیلت‌ترین اعمال خوب است.

﴿۶۵۹۵﴾ همانا مردی به نزد رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم رسید، پس عرض کرد: ای رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم من نیمی از دعای خویش را برای تو قرار دادم پس آنگاه فردای آن که آمد گفت: یا رسول‌الله من همه دعای خویش را برای تو قرار دادم، پس گفت اگر آن چنان که گفתי باشد خدای تعالی در همه امور تو را کفایت خواهد کرد از امور دنیا و آخرت، پس جعفر علیه‌السلام فرمود: آیا می‌دانید چگونه

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

قَالَ أَ تَذَرُونَ كَيْفَ جَعَلَ دُعَاءَهُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِنَّمَا قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ أَفْعَلْ بِي كُلَّمَا أَرَادَ أَنْ يَدْعُوَ لِنَفْسِهِ بَدَأَ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ ثُمَّ دَعَا لِنَفْسِهِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٢٦

﴿٦٥٩٦﴾ الرسول ﷺ: أَنَا دَعَوْتُ إِبْرَاهِيمَ وَ إِنَّمَا عَنَى بِذَلِكَ الطَّاهِرِينَ لِقَوْلِهِ نُقِلْتُ مِنْ أَصْلَابِ الطَّاهِرِينَ إِلَى أَرْحَامِ الطَّاهِرَاتِ لَمْ يَمَسْسَنِي سِفَاحُ أَجَاهِلِيَّةٍ وَ أَهْلُ أَجَاهِلِيَّةٍ كَانُوا يُسَافِحُونَ وَ أَنَسَانَهُمْ غَيْرُ صَحِيحَةٍ وَ أُمُورُهُمْ مَشْهُورَةٌ عِنْدَ أَهْلِ الْمَعْرِفَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ٦٢

﴿٦٥٩٧﴾ الرسول ﷺ: أَنَا دَعَوْتُ أَبِي إِبْرَاهِيمَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ كَيْفَ صِرْتَ دَعْوَةَ أَبِيكَ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيَّ إِبْرَاهِيمَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا؛ بحار الأنوار ج: ٢٥ ص: ٢٠٠

﴿٦٥٩٨﴾ الرسول ﷺ: انْتَهَتْ دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ إِلَيَّ وَ إِلَيَّ عَلَى فِى قَوْلِهِ /جُنُبِي وَ بَنِيَّ أَنْ تَعْبُدَ الْأَصْنَامَ؛ الصراط المستقيم ج: ١ ص: ١٨٧

﴿٦٥٩٩﴾ الصادق عليه السلام: صَلُّوا عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقْبَلُ دُعَاءَكُمْ عِنْدَ ذِكْرِ مُحَمَّدٍ وَ دُعَائِكُمْ لَهُ وَ حِفْظِكُمْ إِيَّاهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ٩٢

﴿٦٦٠٠﴾ الصادق عليه السلام: فَأَصْحَابُ دَعْوَةِ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَ عَلَى وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ الْأَئِمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَ مَنْ كَانَ مُتَوَلِّيًا لَهُوَلَاءِ مِنْ وَلَدِ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ دَعْوَتِهِمَا لِأَنَّ جَمِيعَ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ قَدْ عَبْدُوا الْأَصْنَامَ غَيْرَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ عَلَى وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ؛ دعائم الإسلام ج: ١ ص: ٣٣

﴿٦٦٠١﴾ الباقر عليه السلام: فَنَحْنُ وَ اللَّهُ دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الَّتِي مِنْ هَوَانَا قَلْبُهُ قُبِلَتْ حَجَّتُهُ وَ إِلَاهُ؛

الكافي ج: ٨ ص: ٣١١

﴿٦٦٠٢﴾ الرسول ﷺ: قَالَ ﷺ أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَإِنَّهُ يَوْمٌ يُضَاعَفُ فِيهِ الْأَعْمَالُ وَ اسْأَلُوا اللَّهَ لِي الدَّرَجَةَ الْوَسِيلَةَ مِنَ الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٦٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

دعایش را برای رسول خدا ﷺ قرار داد؟ همانا گفت: خداوند درود فرست بر محمد و خاندانش و انجام بده در حق من همه آنچه را که اراده کرد برای خودش، شروع کرد دعای خویش را با درود بر محمد و آل محمد و سپس دعا برای خودش کرد.

﴿۶۵۹۶﴾ من (ثمره) دعای ابراهیم هستم. منظور کلمه «طاهرین و پاکان» در دعای ابراهیم است. چرا که پیامبر فرمود: من از پشت مردان پاک به رحم زنان پاک منتقل شدم، و زنای متداول دوران جاهلیت هیچ یک از اجداد مرا آلوده نکرد. و اهل جاهلیت، اهل زنا بودند و نسب‌هایشان ناصحیح و نامشخص بود. و این امور نزد اهل معرفت، مشهور است.

﴿۶۵۹۷﴾ من معنی دعا و درخواست حضرت ابراهیم هستم. عرض کردیم: چگونه شما مصداق دعای ابراهیم هستید. فرمود خداوند به ابراهیم خبر داد: من می‌خواهم تو را امام قرار دهم.

﴿۶۵۹۸﴾ در مورد آیه: «خدا یا! مرا و فرزندانم را از پرستیدن بتان دور دار»، پیامبر فرمود: «نهایت درخواست ابراهیم در این آیه برای من و علی بود.»

﴿۶۵۹۹﴾ بر محمد و خاندانش درود فرستید. خداوند دعای شما را قبول می‌کند، وقتی محمد ﷺ را یاد کنید و برای او دعا کنید و متوجه وظیفه خود نسبت به ایشان باشید.

﴿۶۶۰۰﴾ پس نتیجه دعای ابراهیم و اسماعیل، در رسول الله ﷺ و علی و فاطمه و حسن و حسین و امامان علیهم السلام و آن دسته از نسل ابراهیم و اسماعیل که ولایت ایشان را بپذیرند متبلور می‌شود، چرا که از نسل ابراهیم و اسماعیل به جز محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین، بقیه دچار بت‌پرستی شدند.

﴿۶۶۰۱﴾ به خدا سوگند ما مشمول دعای ابراهیم هستیم که هر کس ما را دوست داشته باشد حج او قبول است و گرنه مقبول نخواهد بود.

﴿۶۶۰۲﴾ پیامبر خدا ﷺ فرمودند: روز جمعه بسیار بر من درود فرستید زیرا روزی است که اعمال و کارها دوبرابر (محاسبه) می‌شود و از خداوند برای من بخواهید که مرا به درجه «وسیله» در بهشت برساند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٠٣﴾ الكاظم عليه السلام: قُلْتُ لَهُ مَا مَعْنَى صَلَاةِ اللَّهِ وَ صَلَاةِ مَلَائِكَتِهِ وَ صَلَاةِ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ صَلَاةُ اللَّهِ رَحْمَةٌ مِنَ اللَّهِ وَ صَلَاةُ مَلَائِكَتِهِ تَزْكِيَةٌ مِنْهُمْ لَهُ وَ صَلَاةُ الْمُؤْمِنِينَ دُعَاءُ مِنْهُمْ لَهُ؛ بحار الأنوار ج:

٨٣ ص: ٩٥

﴿٦٠٤﴾ الصادق عليه السلام: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ إِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوا لِي الْوَسِيلَةَ فَسَأَلْنَا النَّبِيَّ ﷺ عَنِ الْوَسِيلَةِ فَقَالَ هِيَ دَرَجَتِي فِي الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٧ ص: ٣٢٦

﴿٦٠٥﴾ الصادق عليه السلام: اللَّهُمَّ بَيِّضْ وَجْهَهُ وَ أَغْلِ كَعْبَهُ وَ أَفْلِحْ حُجَّتَهُ وَ أَجِبْ دَعْوَتَهُ؛

البلد الأمين ص: ٧٤

﴿٦٠٦﴾ الكاظم عليه السلام: اللَّهُمَّ شَرِّفْ فِي الْقِيَامَةِ مَقَامَهُ وَ عَظِّمْ بُنْيَانَهُ وَ أَغْلِ دَرَجَتَهُ وَ تَقَبَّلْ شَفَاعَتَهُ فِي أُمَّتِهِ وَ آعْطِهِ سُؤْلَهُ وَ ارْفَعْهُ فِي الْفَضِيلَةِ إِلَى غَايَتِهَا؛ جمال الأسبوع ص: ٢٩٠

٢-٣-١-٢-٣-٥-٦-٣-أهل البيت، آل محمد، الأئمة عليهم السلام

﴿٦٠٧﴾ الباقر عليه السلام: نَحْنُ بَقِيَّةُ تِلْكَ الْعِثْرَةِ وَ قَالَ كَانَتْ دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ لَنَا خَاصَّةً؛ بحار الأنوار

ج: ١٢ ص: ٨٩

﴿٦٠٨﴾ الصادق عليه السلام: أَنَا صَاحِبُ دَعْوَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَهْلِي وَ وَلَدِي يَوْمَ

الْكِسَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٩ ص: ٥

﴿٦٠٩﴾ الجواد عليه السلام: أُنْبِغْ أَيْمَنِي سَلَامِي وَ دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٥٥

﴿٦١٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَاتُوا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ إِلَهِي هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي يَمُوتُونَ جُوعًا، فَارْحَمَهُمْ يَا رَبِّ وَ اغْفِرْ لَهُمْ إِلَهِي هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي فَاحْفَظْهُمْ وَ لَا تَنْسِهِمْ، فَهَبْطَ جَبْرَائِيلُ وَ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ يُفَرِّقُكَ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ قَدْ اسْتَجَبْتُ دُعَاكَ فِيهِمْ وَ شَكَرْتُ لَهُمْ وَ رَضِيتُ عَنْهُمْ وَ أَقْرَأُ إِنَّ الْأَبْرَارَ يُشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِنْ رَاحِجِهَا كَافُورًا إِلَى قَوْلِهِ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَ كَانَ

سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا؛ شواهد التنزيل ج: ٢ ص: ٣٩٦

﴿٦١١﴾ المجتبي عليه السلام: لَقَدْ دَعَوْتُ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَنْ يَجْعَلَ الْعِلْمَ وَ الْفَقْهَ فِي عَقِبِي وَ

عَقِبِ عَقِبِي وَ مِنْ زَرْعِي وَ زَرْعِ زَرْعِي؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٣٣٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۶۰۳﴾ عرض کردم: معنای درود خدا و درود فرشتگان و درود مؤمنان چیست؟ فرمود: درود خداوند رحمت از سوی اوست و درود فرشتگان ستایش آنان است و درود مؤمنان دعا کردن برای پیامبر ﷺ است.

﴿۶۶۰۴﴾ پیامبر ﷺ می فرمودند: هرگاه از خداوند چیزی درخواست می کنید و می خواهید، برای من از خداوند تقاضای وسیله کنید. پرسیدم: وسیله چیست؟ فرمود: درجه من در بهشت است. ﴿۶۶۰۵﴾ خدایا! چهره او را درخشان، مقامش را افزون، دلیلش را قاطع و دعایش را اجابت کن. ﴿۶۶۰۶﴾ خدایا! مقام محمد ﷺ را در قیامت شرافت ببخش و پیکره و بنیانش را بزرگ بدار و درجه اش را بالا ببر و شفاعتش را در مورد امتش بپذیر و درخواست هایش را به او بده و او را در درک فضایل تا آخرین درجه بالا ببر.

۲-۱-۱-۳-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۱-۱-۳-۲ اهل البیت، آل محمد، ائمه علیهم السلام

﴿۶۶۰۷﴾ ما باقیمانده نژاد ابراهیم علیهم السلام هستیم و گفت: دعای ابراهیم علیهم السلام اختصاص به ما دارد.

﴿۶۶۰۸﴾ من خوانده ای هستم که در روز اجتماع کساء پیامبر برای من و خانواده من و فرزندان من دعا کرد.

﴿۶۶۰۹﴾ سلام و درود و دعایم را به امامانم برسان.

﴿۶۶۱۰﴾ خدمت پیامبر آمدند و پیامبر رو به پروردگار گفت: خدایا! اهل بیتم از شدت گرسنگی در شرف مرگند، ای پروردگار به اینان رحم کن و آنان را مورد آمرزش خود قرار ده. خدایا! اینان اهل بیت منند، آنان را حفظ کن و از یاد مبر، جبرئیل فرود آمد و گفت: ای محمد خداوند به تو سلام می رساند و می گوید «دعایت درباره ایشان مستجاب شد»، و در دعایی که برای ایشان کردی مورد قدردانی و رضایت پروردگار واقع شدی. این آیه را بخوان: «به یقین ابرار (و نیکان) از جامی می نوشند که با عطر خوشی آمیخته است... این پاداش شماست، و سعی و تلاش شما مورد قدردانی است.»

﴿۶۶۱۱﴾ از خدای خواسته ام که علم و فهم را در فرزندان و فرزندان فرزندان، و زرع و زرع من قرار دهد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦١٢﴾ الصادق عليه السلام: مَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ خَلَفَ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ دَعْوَةً مُجَابَةً وَقَدْ خَلَفَ فِيْنَا النَّبِيُّ ﷺ دَعْوَتَيْنِ مُجَابَتَيْنِ وَاحِدَةً لِّشِدَائِدِنَا وَهِيَ يَا دَائِمًا لَمْ يَزَلْ إِلَهِي وَإِلَهَ آبَائِي يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا وَثَانِيَةً لِحَوَائِجِنَا وَقَضَاءِ دُيُونِنَا وَهِيَ يَا مَنْ يَكْفِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا يَكْفِي مِنْهُ شَيْءٌ يَا رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَقْضِ عَنِّي الدَّيْنَ وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٣ ص: ٢٨٩

﴿٦١٣﴾ الصادق عليه السلام: مَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ خَلَفَ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً؛ المصباح للكنعني ص: ١٧٤

﴿٦١٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَالْأَفْنَدَةُ مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْنَا وَذَلِكَ دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ عليه السلام حَيْثُ قَالَ فَاجْعَلْ أَفْنَدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ؛ بحار الأنوار ج: ٢٧ ص: ٧٤

﴿٦١٥﴾ الرسول ﷺ: وَقَالَ اللَّهُمَّ إِنَّهُمَا مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمَا اللَّهُمَّ فَكَمَا أَذْهَبْتَ عَنِّي الرَّجْسَ وَطَهَّرْتَنِي تَطْهِيراً فَطَهِّرْهُمَا ثُمَّ أَمَرَهَا أَنْ تَشْرَبَ مِنْهُ وَتَتَمَضَّمُ وَتَسْتَنْشِقَ وَتَتَوَصَّأَ ثُمَّ دَعَا بِمِرْكَنٍ آخَرَ فَصَنَعَ بِهِ كَالْأَوَّلِ ثُمَّ أَغْلَقَ عَلَيْهِمَا الْبَابَ وَانْطَلَقَ وَلَمْ يَزَلْ يَدْعُو لَهُمَا حَتَّى تَوَارَى فِي حُجْرَتِهِ لَمْ يُشْرِكْ أَحَدًا مَعَهُمَا فِي الدُّعَاءِ؛ كشف اليقين ص: ١٩٥

﴿٦١٦﴾ الرضا عليه السلام: ثُمَّ تَصَلَّى ثَمَانِ رَكَعَاتٍ وَهِيَ صَلَاةُ الْوَاثِنِ افْتَتَحَ تَكْبِيرَةً وَاحِدَةً وَقُلَّ فِي تَكْبِيرِكَ فِي هَذِهِ الصَّلَاةِ اللَّهُ أَكْبَرُ تَعْظِيماً وَتَقْدِيساً وَتَكْبِيراً وَاجْتِلَالاً وَمَهَابَةً وَتَعْبُداً أَهْلَ الْكِبَرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ وَالْمَجْدِ وَالتَّنَاءِ وَالتَّقْدِيسِ وَالتَّطْهِيرِ مِنَ الْأَهْلِ وَالْوَلَدِ وَلَا إِلَهَ غَيْرُهُ وَلَا مَعْبُودَ سِوَاهُ وَلَا رَبًّا دُونَهُ فَرَدّاً خَالِقاً وَتَرّاً لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَداً ثُمَّ تَعَوَّذَ وَتُسَمَّى وَتَقْرَأُ مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ وَالدُّعَاءِ الْخَالِصِ لِأَلِ مُحَمَّدٍ عليه السلام؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٦٢

٣-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-عليه السلام

﴿٦١٧﴾ الرسول ﷺ: أَرْكَبُهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمَ خَيْبَرَ وَعَمَّمَهُ بِيَدِهِ وَالْبَسَهُ ثِيَابَهُ وَأَرْكَبَهُ بَعْلَتَهُ ثُمَّ قَالَ امْضِ يَا عَلِيُّ وَجَبْرِئِيلُ عَنْ يَمِينِكَ وَمِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِكَ وَعِزْرَائِيلُ أَمَامَكَ وَإِسْرَافِيلُ وَرَاءَكَ وَنَصُرَ اللَّهُ فَوْقَكَ وَدُعَائِي خَلْفَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٢١ ص: ١٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۶۱۲﴾ پیامبری نبود مگر آنکه دعای مستجابی در حق خاندانش داشت. و به پیامبر ما دو دعای مستجاب عطا شد؛ یکی برای رفع گرفتاری‌های شدید و آن این است «یا دائماً لم یزل إلهی و إله آبائی یا حی یا قیوم صل علی محمد و آل محمد و افعّل بی کذا و کذا»، و دومی برای درخواست‌ها و ادای بدهی‌هایمان، و آن این است: «یا من یشفی من کُل شیء و لا یشفی منه شیء یا رب صل علی محمد و آله و اقض عنی الدین و افعّل بی کذا و کذا».

﴿۶۶۱۳﴾ پیامبری نبود مگر آنکه دعای مستجابی در حق خاندانش داشت.

﴿۶۶۱۴﴾ درباره آیه «دل‌های مردم را به آنجا متوجه کن» فرمود: منظور این است که دل‌های مردم را به طرف ما (اهل بیت) متوجه کند.

﴿۶۶۱۵﴾ فرمود: پروردگارا! این داماد و عروس از من هستند و من از آن‌ها، همان‌گونه که مرا از پلیدی پاک کردی، این دو را نیز از پلیدی پاک گردان. و به فاطمه علیها السلام دستور داد تا چند جرعه از آن آب را بیاشامد و مضمضه کند و با آن وضو بگیرد، سپس تشت دیگری طلبید و با علی نیز همان عمل را انجام داد، آنگاه در منزل را بر آن‌ها بست و به منزل خود رفت و مرتب در طول راه آن‌ها را دعا می‌کرد و هیچ‌کس را در این دعا با آن‌ها شریک ننمود.

﴿۶۶۱۶﴾ بعد هشت رکعت نماز بخوان و آن نماز «اوابین» است با یک تکبیر آغاز کن و در تکبیرت در این نماز بگو: «خداوند از منظر عظمت و پاکی و بزرگی و جلال و مهابت و شایستگی بندگی، بزرگ‌ترین است، و اهل بزرگی و عظمت و شکوه و ثنا و تقدیس و منزّه بودن از داشتن خانواده و فرزند است، نه خدایی جز او هست و نه معبودی غیر او، نه پروردگاری جز او وجود دارد. خدایی که تک است و خالق است یگانه که همسر و اولادی برای خود نگرفته است. بعد به خدا پناه ببر و نام ببر و آنچه می‌توانی قرآن بخوان و برای خاندان محمد صلی الله علیه و آله دعای خالص روانه کن.

۳-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- علی علیه السلام

﴿۶۶۱۷﴾ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله در روز خیبر او را آماده کرد و به دست خود عمامه بر سرش بست و لباس‌هایش را پوشاند و سوار بر استرش کرد و فرمود: ای علی برو که جبرئیل در سمت راست و میکائیل در سمت چپ و عزرائیل در پیش‌رو و اسرافیل در پشت‌سرت و یاری خداوند در بالای سرت و دعای من پشتیبانت است.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿١٨٦﴾ الرسول ﷺ: أَشَدُّ بِهِ (على) أَزْرَى وَأَشْرَكُهُ فِي أَمْرِي قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَسَمِعْتُ مُنَادِيًا يُنَادِي يَا أَحْمَدُ قَدْ أُوتِيتَ مَا سَأَلْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ١٢٦

﴿٦٦١﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَ سَعْدَ بْنَ مَالِكٍ بِالرَّوَايَا يَوْمَ الْحُدَيْبِيَّةِ فَرَجَعَ رَعْبًا مِنَ الْقَوْمِ ثُمَّ بَعَثَ آخَرَ فَكَصَّرَ فِرْعَاؤُ ثُمَّ بَعَثَ عَلِيًّا فَأَسْتَسْقَى ثُمَّ أَقْبَلَ بِهَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَكَبَّرَ وَدَعَا لَهُ بِخَيْرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٧٢

﴿٤٦٢﴾ أَنْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَمَّا قَرَأَ وَتَعِيَهَا أَذُنُ وَاعِيَةٌ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا أَذُنَ عَلِيٍّ وَقِيلَ لَهُ قَدْ أَجِيبَتْ دَعْوَتُكَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٨ ص: ٣٧٥

(٦٦٢) أمير المؤمنين عليه السلام: أَنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ رَمِدَ الْعَيْنِ يَوْمَ خَيْبَرَ قَتَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي عَيْنِهِ وَدَعَا لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ١٣

﴿٦٦٢﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى كُلِّ رُكْنٍ مِنْ أَرْكَانِ عَرْشِهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ لَيْسَ لَهُمْ تَسْبِيحٌ وَلَا عِبَادَةٌ إِلَّا الدُّعَاءُ لِعَلِّيَّ وَالدُّعَاءُ عَلَى أَعْدَائِهِ؛ تفسير فرات الكوفي ص: ٣٧٠

﴿٦٦٣﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ مُوسَى سَأَلَ اللَّهَ أَنْ يُظَهِّرَ مَسْجِدَهُ وَلَا يَسْكُنُ فِيهِ إِلَّا هُوَ وَهَارُونَ وَآوْلَادُ هَارُونَ وَإِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ لَكَ وَلِذُرِّيَّتِكَ ذَلِكَ وَفِيهِ مَا أَنَا سَدَدْتُ وَلَا فَتَحْتُ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَدَّ أُنُوبَكُمْ وَفَتَحَ بَابَ عَلِيٍّ؛ الصراط المستقيم ج: ١ ص: ٢٣٢

﴿٦٦٢﴾ الصادق عليه السلام: أَنَا صَاحِبُ دَعْوَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَهْلِي وَوُلْدِي يَوْمَ
الْكَسَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٩ ص: ٥

﴿٦٦٢﴾ الرّسول ﷺ: اِنْتَهَتْ دَعْوَةُ اِبْرَاهِيمَ اِلَىَّ وَ اِلَى عَلِيٍّ فِى قَوْلِهِ اٰجِبْنِي وَ بَنِيَّ اَنْ نَعْبُدَ
الْاَصْنَامَ؛ الصّراط المستقيم ج: ١ ص: ١٨٧

﴿٦٦٢﴾ الرسول ﷺ: أَنْصَرَفَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمَنْ مَعَهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَخْبَرَهُ
الْخَبَرَ فَسَرَّيَ عَنْهُ وَدَعَا لَهُ بِخَيْرٍ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٨٤

﴿٦٦٢٧﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اَنَّكَ وَصِيُّ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) وَخَلِيفَتُهُ وَالْمُؤَدَّى عَنْهُ وَقَدْ رَأَيْتُ
 اَنْ اَصْحَبَكَ فِي سَفَرِكَ هَذَا فَيُصَيِّبُنِي مَا اَصَابَكَ مِنْ خَيْرٍ وَشَرٍّ فَقَالَ لَهُ خَيْرًا وَدَعَا لَهُ بِخَيْرٍ؛
 بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٦٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۶۱۸﴾ علی علیه السلام را پشتوانه‌ام قرار ده در غم‌ها و گرفتاری‌هایم شریک کن، ابن عباس ادامه می‌دهد: در پایان سخنان مصطفی صلی الله علیه و آله شنیدم که منادی ندا داد، ای محمد! آنچه خواستی به تو عطا کردم.

﴿۶۶۱۹﴾ پیامبر صلی الله علیه و آله سعد بن مالک را با شتران آب‌کش در پی آب فرستاد، او از ترس دشمن بازگشت. سپس پیامبر دیگری را به دنبال این کار فرستاد، او نیز از ترس برگشت و در نهایت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله را به دنبال آب فرستاد، پس علی علیه السلام آب آورده و نزد پیامبر رسید، پس پیامبر صلی الله علیه و آله تکبیر گفت و برای علی علیه السلام دعای خیر کرد.

﴿۶۶۲۰﴾ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وقتی (که این آیه را) خواند «گوش شنوای هوشمندان این پند و اندرز را می‌تواند بشنود»، فرمود: خدایا! گوش علی را گوش شنو قرار ده، و به پیامبر گفته شد: «دعایت اجابت گردید.»

﴿۶۶۲۱﴾ علی علیه السلام در روز جنگ خیبر دچار چشم‌درد شده بود، پس پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آب دهان مبارک بر چشمانش کشید و برایش دعا کرد.

﴿۶۶۲۲﴾ برای خداوند در هر ستونی از ستون‌های عرش هفتاد هزار فرشته است که عبادت و تسبیحی جز دعا برای علی علیه السلام و نفرین بر دشمنان او ندارند.

﴿۶۶۲۳﴾ موسی از خدا درخواست کرد که مسجدش را برای او پاکیزه گرداند که جز موسی و هارون و پسرهای او سکونت نکنند، و من نیز از خداوند درخواست کردم مسجدی را جهت تو و ذریه‌ات بعد از تو پاکیزه کند. و من نبستم و نگشودم، بلکه خداوند درهای شما را بست و در خانه علی علیه السلام را گشود.

﴿۶۶۲۴﴾ من خوانده‌ایی هستم که در روز اجتماع کساء پیامبر برای من و خانواده من و فرزندان من دعا کرد.

﴿۶۶۲۵﴾ در مورد آیه: «خدایا! مرا و فرزندانم را از پرستیدن بتان دور دار»، پیامبر فرمود: «نهایت درخواست ابراهیم در این آیه برای من و علی بود.»

﴿۶۶۲۶﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام و همراهانش نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله برگشتند و به او گزارش داد و شادمان شد و درباره او دعای خیر کرد.

﴿۶۶۲۷﴾ تو وصی و جانشین پیامبر خدایی، کسی که حقوق او را ادا می‌کنی و دیدی که من در سفر همراه تو بودم و هر بد و خوبی که به تو رسید در آن با تو شریک بودم. امیرالمؤمنین علیه السلام گفت: خدا به تو جزای خیر بدهد، و برای او دعای خیر کرد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٦٢٨﴾ الرسول ﷺ: إِنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُوَاحِشِي بَيْنِي وَبَيْنَكَ فَفَعَلَ وَسَأَلْتُهُ أَنْ يَجْعَلَكَ وَلِيَّ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَعْدِي فَفَعَلَ وَسَأَلْتُهُ إِذَا أَلْبَسَنِي ثَوْبَ النُّبُوَّةِ وَالرَّسَالَةِ أَنْ يُلْبِسَكَ ثَوْبَ الْوَصِيَّةِ وَالشَّجَاعَةِ فَفَعَلَ وَسَأَلْتُهُ أَنْ يَجْعَلَكَ وَصِيِّي وَوَارِثِي وَخَازِنَ عِلْمِي فَفَعَلَ وَسَأَلْتُهُ أَقْسِمُ بِاللَّهِ أَنْ يَجْعَلَكَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى وَأَنْ يَشُدَّ بِكَ أَرْزِي وَيُشْرِكَكَ فِي أَمْرِي فَفَعَلَ إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي فَرَضِيْتُ وَسَأَلْتُهُ أَنْ يُزَوِّجَكَ ابْنَتِي وَيَجْعَلَكَ أَبَا وَلَدِي فَفَعَلَ؛ بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ٣١٤

﴿٦٦٢٩﴾ الرسول ﷺ: إِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يَجْعَلَكَ أَذْنَكَ يَا عَلِيُّ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا أَذْنًا وَاعِيَةً أَذُنَ عَلِيٍّ فَفَعَلَ فَمَا نَسِيتُ شَيْئًا سَمِعْتُهُ بَعْدُ؛ بحار الأنوار ج: ٣٥ ص: ٣٢٧

﴿٦٦٣٠﴾ الرسول ﷺ: يَا عَلِيُّ... إِنِّي لَمْ أَسْأَلِ اللَّهَ اللَّيْلَةَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَانِيهِ وَلَمْ أَسْأَلْهُ لِنَفْسِي شَيْئًا إِلَّا سَأَلْتُ لَكَ مِثْلَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٠ ص: ١

﴿٦٦٣١﴾ الرسول ﷺ: ثُمَّ دَعَا وَهُوَ عَلَى الْمُنْبَرِ عَلِيًّا فَاجْتَذَبَهُ بِيَدِهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ وَال مَنْ وَالَاءُ وَ عَادِ مَنْ عَادَاهُ اللَّهُمَّ مَنْ عَادَى عَلِيًّا فَلَا تَجْعَلْ لَهُ فِي الْأَرْضِ مَقْعَدًا وَلَا فِي السَّمَاءِ مَصْعَدًا وَاجْعَلْهُ فِي أَسْفَلِ دَرَكٍ مِنَ النَّارِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٧٤

﴿٦٦٣٢﴾ الرسول ﷺ: دَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَنْسِ وَخَشْتِي وَاعْظِفْ عَلَيَّ ابْنَ عَمِّي عَلِيَّ النَّظِيلَ فَنَزَلَ جَبْرَائِيلُ النَّظِيلُ وَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ يُقَرِّتُكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ لَكَ قَدْ فَعَلْتُ مَا سَأَلْتُ وَأَيَّدْتُكَ بَعْلِي وَهُوَ سَيْفُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِي وَسَيَبْلُغُ دِينَكَ مَا يَبْلُغُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٠ ص: ٤٢

﴿٦٦٣٣﴾ الرسول ﷺ: دَعَوْتُ اللَّهَ فِيكَ وَأَعْطَانِي فِيكَ كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا النُّبُوَّةَ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٤٠٥

﴿٦٦٣٤﴾ الصادق عليه السلام: رَأَيْتُ ابْنَ الرَّجُلِ يَفْتَرِي عَلَى أَبِيهِ وَيَدْعُو عَلَى وَالِدَيْهِ وَيَفْرَحُ بِمَوْتِهِمَا... فَكُنْ مُتَرَقِّبًا؛ وسائل الشيعة ج: ١٦ ص: ٢٧٩

﴿٦٦٣٥﴾ الرسول ﷺ: سَأَلْتُ رَبِّي خُلَاصَ قَلْبٍ عَلَيَّ وَمُؤَاوَزَتَهُ وَمُرَافَقَتَهُ، فَأَعْطَيْتُ ذَلِكَ؛ شواهد التنزيل ج: ١ ص: ٣٥٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۶۲۸﴾ از خدا خواستم که بین من و تو برادری قرار دهد، و چنین کرد. و از او خواستم که تو را صاحب‌اختیار هر مؤمنی بعد از من قرار دهد، و چنین کرد. و از او خواستم حال که لباس پیامبری و رسالت را بر من پوشانده است لباس وصایت و شجاعت را هم به تو بپوشاند، و چنین کرد و از او خواستم که تو را وصی من و وارثم و خزانه‌دار علمم قرار دهد، و چنین کرد و از او خواستم که تو را نسبت به من همچون هارون نسبت به موسی قرار دهد و به‌وسیله تو پشت مرا محکم کند و تو را در کار من شریک کند، و چنین کرد، مگر آنکه فرمود: «پیامبری بعد از تو نیست»، و من هم راضی شدم. و از او خواستم دخترم را به ازدواج تو درآورد و تو را پدر فرزندانم قرار دهد، و چنین کرد.

﴿۶۶۲۹﴾ ای علی! من از خداوند مسئلت کردم که گوش تو را گوش شنوا قرار دهد و خداوند پذیرفت.

﴿۶۶۳۰﴾ یا علی... من امشب چیزی از خدا نخواستم مگر آنکه به من عطا کرد، و چیزی برای خود نخواستم مگر آنکه مثل آن را برای تو خواستم.

﴿۶۶۳۱﴾ آنگاه درحالی که بالای منبر بود علی بن ابی‌طالب علیه السلام را خواست و دست آن حضرت را گرفت و فرمود: خدایا! دوست بدار کسی را که علی علیه السلام را دوست بدارد و دشمن بدار شخصی را که علی علیه السلام را دشمن بدارد، پروردگارا! کسی که با این علی دشمنی کند در زمین جایگاهی برایش قرار مده و در آسمان محل بالا رفتنی به وی عطا مکن و او را در درک اسفل جهنم قرار بده.

﴿۶۶۳۲﴾ خدایا! در حال وحشت من انیس من باش، و بر پسرعمویم علی علیه السلام توجه فرما؛ جبرئیل نازل شد و گفت: ای محمد صلی الله علیه و آله، خداوند به تو سلام می‌رساند و می‌فرماید: آنچه را خواستی انجام دادم و تو را به‌وسیله علی علیه السلام تقویت کردم و او شمشیر برنده خداوند بر دشمنانم است، و دینت به هر جا که شب و روز رسیده خواهد رسید.

﴿۶۶۳۳﴾ در مورد تو از خدا خواسته‌هایی داشتم، همه را - به‌جز پیامبری - عطا کرد.

﴿۶۶۳۴﴾ دیدی پسر کسی که به پدر خود افترا زند و بر پدر و مادر خود نفرین کند و از مرگشان شاد شود... پس مراقب باش.

﴿۶۶۳۵﴾ از پروردگرم خلوص در قلب علی و یاری او و همراهی با او را طلب کردم و خدا آن را به من عطا نمود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٦٣٦﴾ الرسول ﷺ: سألتُ ربِّي مُوَاخَاةَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ مُوَازَرَتَهُ وَ إِخْلَاصَ قَلْبِهِ وَ نَصِيحَتَهُ فَأَعْطَانِي؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ١٤٠

﴿٦٦٣٧﴾ الرسول ﷺ: سألتُهُ أَنْ يَجْعَلَكَ وَلِيَّ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ فَفَعَلَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٠ ص:

١

﴿٦٦٣٨﴾ الصادق عليه السلام: عَلِيُّ بْنُ إِبْنِي سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يُوَالِيَ بَيْنِي وَ بَيْنَكَ فَفَعَلَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٠ ص: ٧٢

﴿٦٦٣٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ يَا عَلِيُّ لَا أُعْطَى فِي الْقِيَامَةِ إِلَّا سَأَلْتُ لَكَ مِثْلَهُ؛ الخصال ج: ٢ ص: ٥٧٢

﴿٦٦٤٠﴾ الرسول ﷺ: فَذَكَرْتُ دَعْوَةَ أَخِي مُوسَى فَقُلْتُ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي كَمَا جَعَلْتَ هَارُونَ مِنْ مُوسَى فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيَّ أَنَّ عَلِيًّا وَزِيرُكَ وَ نَاصِرُكَ وَ الْخَلِيفَةُ مِنْ بَعْدِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٢٣ ص: ٢٢١

﴿٦٦٤١﴾ الرسول ﷺ: فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ ادْعُ يَا أَبَا الْحَسَنِ وَ ارْفَعْ يَدَكَ إِلَى السَّمَاءِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي عِنْدَكَ عَهْدًا مَعْهُودًا وَ اجْعَلْ لِي عِنْدَكَ وَدًّا قَالَ فَلَمَّا دَعَا نَزَلَ الْأَمِينُ جَبْرِئِيلُ مِنْ عِنْدِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ قَالَ اقْرَأْ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وَدًّا فَنَلَّاهَا النَّبِيُّ ﷺ فَتَعَجَّبَ الصَّحَابَةُ وَ النَّاسُ مِنْ سُرْعَةِ اسْتِجَابَةِ دُعَائِهِمَا؛ الفضائل ص: ١٢٤

﴿٦٦٤٢﴾ الرسول ﷺ: فَقَالَ آيُنَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ هُوَ يَشْتَكِي عَيْنَيْهِ قَالَ فَأَرْسِلُوا إِلَيْهِ فَأَتَى بِهِ فَبَصَقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي عَيْنَيْهِ وَ دَعَا لَهُ فَبَرَأَ كَأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ بِهِ وَجَعٌ؛ بحار الأنوار ج: ٢١ ص: ٣

﴿٦٦٤٣﴾ الرسول ﷺ: فَقَالَ عَلِيُّ عليه السلام بَشَّرَكَ اللَّهُ بِخَيْرٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ جَعَلَنِي فِدَاكَ قَالَ إِنْ لَمْ أَسْأَلِ اللَّهَ اللَّيْلَةَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَانِيهِ وَ لَمْ أَسْأَلْ لِنَفْسِي شَيْئًا إِلَّا سَأَلْتُ لَكَ مِثْلَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ٣١٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۶۳۶﴾ از خدای خویش برادری علی بن ابی طالب و پشتیبانی او و اخلاص قلبش و نصیحتش را درخواست کردم، پس آنچه از پروردگار خواستم به من عطا فرمود.

﴿۶۶۳۷﴾ از او خواستم که تو را وصی من و تمام مؤمنان مرد و زن قرار دهد، پس چنین کرد.

﴿۶۶۳۸﴾ یا علی من از خدای تعالی خواستم که دوستی و محبت میان من و تو قرار دهد و خدای تعالی چنین فرمود.

﴿۶۶۳۹﴾ از پیامبر شنیدم که می گفت: ای علی، چیزی در قیامت به من نداده اند مگر آنکه مانند آن را برای تو نیز درخواست کردم.

﴿۶۶۴۰﴾ پس یاد کردم و خواندم دعای برادرم موسی علیه السلام را، و گفتم: خدایا برای من جانشین (صالحی) از خاندانم قرار بده همچنان که برای موسی علیه السلام برادرش هارون را جانشین قرار دادی، پس وحی کرد خدای تعالی (عزوجل) به من که همانا علی علیه السلام جانشین تو و یاور و خلیفه تو در صدر حکومت خواهد بود.

﴿۶۶۴۱﴾ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: ای ابوالحسن دو دستت را به سوی آسمان بلند کن و چنین دعا کن: خدایا! برای من نزد خودت پیمانی محکم و محبتی قرار بده، فرمود: زمانی که دعا کرد، جبرئیل از جانب پروردگار نازل شد و فرمود ای محمد بخوان: کسانی که ایمان آورده اند و عمل صالح انجام می دهند یعنی ائمه علیهم السلام خدا برای آنها (محبت) قرار می دهد، پس پیامبر صلی الله علیه و آله آن را خواند و مردم و یاران از سرعت استجاب دعا تعجب کردند.

﴿۶۶۴۲﴾ آنگاه آن حضرت فرمود: «علی بن ابی طالب کجاست؟» گفتند: ای پیامبر خدا! چشم او درد می کند. فرمود: «او را به نزد من آورید.» او را به نزد آن حضرت صلی الله علیه و آله آوردند و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از آب دهان مبارک خویش به چشمان او زد و برای او دعا کرد و بهبودی یافت، چنان که گویی هرگز دردی نداشته است.

﴿۶۶۴۳﴾ علی گفت: ای پیامبر خدا! خدای تو را بشارت خیر دهد و مرا فدایت گرداند. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: من امشب از خدا هر چه خواستم به من عطا فرمود و هر چه برای خودم خواستم برای تو نیز خواستم.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤٤﴾ الرسول ﷺ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَنْتَ وَارِثِي وَقَالَ إِنَّ مُوسَى سَأَلَ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُطَهَّرَ لَهُ مَسْجِدًا لَا يَسْكُنُهُ إِلَّا مُوسَى وَهَارُونُ وَابْنَا هَارُونُ وَإِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُطَهَّرَ مَسْجِدًا لَكَ وَلِذُرِّيَّتِكَ مِنْ بَعْدِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٣٩ ص: ٣٤

﴿٤٤٥﴾ الرسول ﷺ: عَلِيٌّ فِي السَّمَاءِ السَّابِعَةِ كَالشَّمْسِ بِالنَّهَارِ فِي الْأَرْضِ وَفِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا كَالْقَمَرِ بِاللَّيْلِ فِي الْأَرْضِ أَعْطَى اللَّهُ عَلِيًّا مِنَ الْفَضْلِ جُزْءًا لَوْ قُسِمَ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ لَوَسِعَهُمْ وَ أَعْطَاهُ اللَّهُ مِنْ الْفَهْمِ لَوْ قُسِمَ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ لَوَسِعَهُمْ شَبَّهْتُ لِيْنَهُ يَلِينَ لُوطٍ وَ خُلِقَهُ بِخُلُقِ يَحْيَى وَ زُهِدَهُ بِزُهِدِ أَيُّوبَ وَ سَخَاءَهُ بِسَخَاءِ إِبْرَاهِيمَ وَ بَهْجَتَهُ بِبَهْجَةِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ وَ قُوَّتَهُ بِقُوَّةِ دَاوُدَ وَ لَهُ اسْمٌ مَكْتُوبٌ عَلَى كُلِّ حِجَابٍ فِي الْجَنَّةِ بَشَّرَنِي بِهِ رَبِّي وَ كَانَتْ لَهُ الْبَشَارَةُ عِنْدِي عَلَى مَحْمُودٍ عِنْدَ الْحَقِّ مُزَكَّى عِنْدَ الْمَلَائِكَةِ وَ خَاصَّتِي وَ خَالِصَتِي وَ ظَاهِرَتِي وَ مُصْبَاحِي وَ جَنَّتِي وَ رَفِيقِي آنَسَنِي بِهِ رَبِّي فَسَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا يَقْبِضَهُ قَبْلِي وَ سَأَلْتُهُ أَنْ يَقْبِضَهُ شَهِيدًا؛ بحار الأنوار ج: ٣٩ ص: ٣٧

﴿٤٤٦﴾ أمير المؤمنين ﷺ: قَالَ نَشَدْتُكُمْ بِاللَّهِ هَلْ فِيكُمْ أَحَدٌ قَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِثْلَ مَا قَالَ لِي أَذِنَ لِي الْبَارِحَةَ فِي الدُّعَاءِ فَمَا سَأَلْتُ رَبِّي شَيْئًا إِلَّا أَعْطَانِيهِ، وَمَا سَأَلْتُ لِنَفْسِي شَيْئًا إِلَّا سَأَلْتُ لَكَ مِثْلَهُ وَ أَعْطَانِيهِ. فَقُلْتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ. قَالُوا اللَّهُمَّ لَا؛ بحار الأنوار ج: ٣١ ص: ٣٢٦

﴿٤٤٧﴾ الرسول ﷺ: لَمْ أَسْأَلْهُ لِنَفْسِي شَيْئًا وَ فِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ إِلَّا أَعْطَانِي وَ وَعَدَنِي الشَّفَاعَةَ فِي شِيعَتِهِ وَ أَوْلِيَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٣٩٧

﴿٤٤٨﴾ الرسول ﷺ: اللَّهُمَّ وَالْ مَنْ وَالَاهُ وَ عَادَ مَنْ عَادَاهُ وَ انْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَ اخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ إِلَّا قَامَ فَشْهَدَ بِهَا فِقَامَ بَضْعَةِ عَشَرَ بَدْرِيًّا فَشْهَدُوا بِهَا وَ كَتَمَ أَقْوَامٌ فِدْعًا عَلَيْهِمْ فَمِنْهُمْ مَنْ بَرِصَ وَ مِنْهُمْ مَنْ عَمِيَ وَ مِنْهُمْ مَنْ نَزَلَتْ بِهِ يَلِيَّةٌ فِي الدُّنْيَا فَعَرَفُوا بِذَلِكَ حَتَّى فَارَقُوا الدُّنْيَا؛ كنز الفوائد ج: ٢ ص: ٩٧

﴿٤٤٩﴾ الباقر ﷺ: مَا سَأَلْتُ رَبِّي شَيْئًا إِلَّا أَعْطَانِيهِ وَ لَمْ أَسْأَلْ رَبِّي شَيْئًا إِلَّا سَأَلْتُ لَكَ مِثْلَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٣١ ص: ٣٣٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۶۴۴﴾ پیامبر ﷺ به علی علیه السلام فرمود: تو وارث منی، و همچنین فرمود: موسی از خدا درخواست کرد که مسجدی را برای او پاکیزه گرداند که جز موسی و هارون و دو پسر او سکونت نکنند و من نیز از خداوند درخواست کردم مسجدی را جهت تو و ذریهات بعد از تو پاکیزه کند.

﴿۶۶۴۵﴾ علی در آسمان هفتم چون خورشید درخشان روز است در زمین، و در آسمان دنیا چون ماه تابان آن شب است در زمین، خدا به علی سهمی از فضیلت داده که اگر بر اهل زمین پخش شود همه را فراگیرد و سهمی از فهم داده که اگر بر اهل زمین پخش شود همه را فراگیرد، نرمش لوط دارد و خلق یحیی و زهد ایوب و در سخاوت به ابراهیم ماند، خرمی او چون خرمی سلیمان بن داود است و توانایی او چون توان داود، نامش بر همه پرده‌های بهشت نگاشته است، پروردگارم مرا به وجودش مژده داد، این مژده از آن او بود در نزد من، علی نزد حق ستوده است و نزد فرشتگان تزکیه شده خاص من است و اعلان من و چراغ من است و بهشت من و یاور من است. پروردگارم مرا به او مأنوس کرد و از او خواستم که پیش از من جانم را نستاند و درخواستم که پس از من به فیض شهادت جانم را قبض کند.

﴿۶۶۴۶﴾ به خدا سوگندتان می‌دهم، آیا بین شما کسی هست که پیامبر خدا ﷺ درباره او آنچه را درباره من گفت، گفته باشد؟ «پیامبر خدا به من فرمود: امروز صبح اجازه یافتم دعا کنم، چیزی از خدا نخواستم مگر آنکه به من عطا فرمود. و چیزی نبود که برای خود بخواهم مگر اینکه برای تو - علی - نیز خواستم، و خدا به من عطا کرد. و من گفتم: خدا را شکر.» گفتند: نه (بلکه این سخن رسول خدا ﷺ، تنها درباره تو، یا علی علیه السلام بوده است).

﴿۶۶۴۷﴾ برای خودم و در مورد علی علیه السلام از او چیزی نخواستم مگر اینکه آن را عطا فرمود، و در مورد شیعه و دوستداران علی علیه السلام به من وعده شفاعت داد.

﴿۶۶۴۸﴾ خدایا! دوستش را دوست بدار و دشمنش را دشمن دار، یاری کن هر که او را یاری کند و واگذار هر که او را واگذارد. فقط ده و اندی نفر از حاضران بدر برخاستند و به آن گواهی دادند و مردمی هم کتمان شهادت کردند و در دنیا دچار بلایی شدند که به آن معروف گردیدند تا از دنیا رفتند، چون آن حضرت آن‌ها را نفرین کرد برخی پیس شدند و برخی کور شدند یا بالای دیگری گرفتند تا از دنیا رفتند.

﴿۶۶۴۹﴾ چیزی از پروردگارم نخواستم مگر اینکه به من عطا کرد. و از پروردگارم چیزی نخواستم مگر اینکه همانند آن را برای تو (علی) نیز خواستم.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤٥٠﴾ الرسول ﷺ: مَرْحَبًا بِبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ وَنَجْمَيْنِ يَقْتَرِنَانِ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الْبَابِ يَقُولُ طَهَّرْكُمْ وَطَهَّرَ نَسْلَكُمْ أَنَا سِلْمٌ لِمَنْ سَأَلَكُمْ وَحَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ أَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهَ وَاسْتَخْلَفُهُ عَلَيْكُمْ وَبَاتَتْ عِنْدَهَا أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ أُسْبُوعًا بِوَصِيَّةِ خَدِيجَةَ إِلَيْهَا فَدَعَا لَهَا النَّبِيُّ ﷺ فِي دُنْيَاهَا وَآخِرَتِهَا؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ١١٧

﴿٤٤٥١﴾ الرسول ﷺ: هَلْ فِيكُمْ أَحَدٌ قَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِثْلَ مَا قَالَ لِي أَذِنَ لِي الْبَارِحَةَ فِي الدُّعَاءِ فَمَا سَأَلْتُ رَبِّي شَيْئًا إِلَّا أَعْطَانِيهِ، وَمَا سَأَلْتُ لِنَفْسِي شَيْئًا إِلَّا سَأَلْتُ لَكَ مِثْلَهُ وَأَعْطَانِيهِ. فَقُلْتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ. قَالُوا اللَّهُمَّ لَا؛ بحار الأنوار ج: ٣١ ص: ٣٢٦

﴿٤٤٥٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَأَمَّا الثَّلَاثَةُ عَشْرَةَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَمَّمَنِي بِعِمَامَةِ نَفْسِهِ بِيَدِهِ وَدَعَا لِي بِدَعَوَاتِ النَّصْرِ عَلَى أَعْدَاءِ اللَّهِ، فَهَزَمَتْهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛ بحار الأنوار ج: ٣١ ص: ٤٣٢

﴿٤٤٥٣﴾ الرسول ﷺ: وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَهَا لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ففعل؛ بحار الأنوار ج: ٣٥ ص: ٣٦٤

﴿٤٤٥٤﴾ الرسول ﷺ: وَتَعِيَهَا أَذُنٌ وَاعِيَةٌ عَلَى بَنِي أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ مَا زِلْتُ أَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى مُنْذُ أَنْزَلْتَ أَنْ تَكُونَ أَذُنِيكَ يَا عَلِيُّ؛ بحار الأنوار ج: ٣٥ ص: ٣٢٧

﴿٤٤٥٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَجَعْتُ وَجَعًا شَدِيدًا فَاتَّيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَأَنَامَنِي فِي مَكَانِهِ وَآلَقَى عَلَيَّ طَرَفَ تَوْبِهِ ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي ثُمَّ قَالَ قُمْ يَا عَلِيُّ قَدْ بَرَّتَ لَا بَأْسَ عَلَيْكَ مَا دَعَوْتُ لِنَفْسِي بِشَيْءٍ إِلَّا دَعَوْتُ لَكَ بِمِثْلِهِ وَمَا دَعَوْتُ بِشَيْءٍ إِلَّا اسْتَجِيبَ لِي أَوْ قِيلَ قَدْ أَعْطَيْتُهُ إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي؛ كشف اليقين ص: ٤٢٧

﴿٤٤٥٦﴾ الرسول ﷺ: يَا أَبَا ذَرٍّ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ عَلَى كُلِّ رُكْنٍ مِنْ أَرْكَانِ عَرْشِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ لَيْسَ لَهُمْ تَسْبِيحٌ وَلَا عِبَادَةٌ إِلَّا الدُّعَاءُ لِعَلِيِّ وَشِيعَتِهِ وَالدُّعَاءُ عَلَى أَعْدَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٠ ص: ٥٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۶۵۰﴾ خدا این عروسی را برای دختر پیامبر مبارک کند. سپس پیامبر خدا از در خارج شد و فرمود: خدا شما و نسل شما را پاک و پاکیزه کرد، من با کسی که با شما دوست باشد دوست می‌باشم، و با کسی که با شما بجنگد می‌جنگم، من شما را به خدا می‌سپارم. اسماء بنت عمیس مدت یک هفته بنا به وصیت حضرت خدیجه کبرا نزد حضرت زهرا توقف کرد و پیامبر خدا برای دنیا و آخرت وی دعا کرد.

﴿۶۶۵۱﴾ «آیا در میان شما به جز من کسی هست که پیامبر خدا ﷺ به او گفته باشد، همانند آنچه را که درباره من فرمود، که دیشب بر من اجازه داده شد تا دعا کنم، چیزی از پروردگار خود نخواستم مگر اینکه به من عطا فرمود، و هیچ برای خود نخواستم مگر اینکه مانند آن را برای تو خواستم و خدا آن را عطا فرمود، پس من گفتم: سپاس خدا را»، گفتند: به خدا سوگند که نه (همانند تو نیست که چنین بوده باشد).

﴿۶۶۵۲﴾ سیزدهم: آنکه پیامبر خدا ﷺ به دست خود عمامه‌اش را بر سر من بست، و برای من به جهت پیروزی بر دشمن دعا کرد و به اذن خدای عزیز و جلیل دشمن را منهزم ساختم و شکست دادم.

﴿۶۶۵۳﴾ اگر چیزی که تقاضا کرده به نفع او نیست، چنانچه دعایش مستجاب شود، دراین صورت از دادن به او خودداری می‌کند. و «راه راست من همین (قرآن) است، پس از آن پیروی کنید، و پیرو راه‌های دیگر مشوید که شما را از راه خدا دور و پراکنده می‌سازد»، من از خدا درخواست کردم این راه را اختصاص به علی بن ابی طالب دهم و خداوند نیز پذیرفت.

﴿۶۶۵۴﴾ منظور از آیه «گوش شنوای هوشمندان این و پند و اندرز را می‌تواند بشنود»، علی علیه السلام است. سپس پیامبر صلی الله علیه و آله فرموده‌اند: ای علی! من از خداوند مسئلت کردم که گوش تو را گوش شنوا قرار دهد و خداوند پذیرفت.

﴿۶۶۵۵﴾ به درد شدیدی که طاقتم را سلب کرده بود گرفتار شدم؛ (با آن شدت ناراحتی) به حضور پیامبر خدا ﷺ شرفیاب شدم، آن حضرت مرا در جای خویش خواباند و ردای مبارک خود را به رویم کشید و برای نماز برخاست؛ پس از مدتی کوتاه، فرمود: یا علی برخیز که بهبودیافتی و از درد اثری باقی نمانده است، زیرا برای شفای تو دست به دعا بلند کردم و هیچ چیز از خداوند برای خویش نخواستم مگر اینکه همانند آن را برای تو از خدا طلب کردم و بی‌تردید خواسته‌هایم به اجابت مقرون شده است و خداوند آن خواسته را به من عطا فرموده است، مگر اینکه پیامبری پس از من نیست. (و تو مانند من پیامبر نمی‌شوی).

﴿۶۶۵۶﴾ ای اباذر خداوند بر هریک از ستون‌های عرش، هفتاد هزار فرشته قرار داده است که عبادت و تسبیحی جز دعا کردن برای علی و شیعیانش، و نفرین بر دشمنان علی علیه السلام ندارند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٦٥٧﴾ الرّسول ﷺ: يَا عَلِيُّ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ فَبِكَ كَمَا سَأَلَ أَخِي مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِ أَنْ يُشْرِكَ هَارُونَ فِي أَمْرِهِ وَقَدْ سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يَشُدَّ بِكَ أَرْزِي بِحَارِ الْأَنْوَارِ

ج: ٢١ ص: ٨٩

﴿٦٤٥٨﴾ الرسول ﷺ: يَا عَلِيُّ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ اللَّيْلَةَ أَنْ يَجْعَلَكَ وَرِيرِي فَفَعَلَ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٨٠

﴿٦٦٥٩﴾ الصادق (عليه السلام): يَا عَلِيُّ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَكَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ فَفَعَلَ؛ بحار الأنوار ج: ٧ ص: ٣٣٣

﴿٦٦٠﴾ الرّسول ﷺ: يَا عَلِيُّ إِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي فِيكَ خَمْسَ خِصَالٍ فَأَعْطَانِيهَا أَحَدَهَا أَنْ يَجْعَلَكَ حَامِلَ لَوَائِي وَهُوَ لَوَاءُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ مَكْتُوبٌ عَلَيْهِ الْمُفْلِحُونَ هُمْ الْفَائِزُونَ بِالْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٤

(٦٤٦) الصادق عليه السلام: يَا عَلِيُّ بْتُ اللَّيْلَةَ حَيْثُ تَرَانِي فَقَدْ سَأَلْتُ رَبِّي أَلْفَ حَاجَةٍ فَقَضَاهَا لِي وَ سَأَلْتُ لَكَ مِثْلَهَا فَقَضَاهَا وَ سَأَلْتُ لَكَ رَبِّي أَنْ يَجْمَعَ لَكَ أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي فَأَبَى عَلَيَّ رَبِّي فَقَالَ الْم أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ؛ بحار الأنوار ج: ٢٤ ص: ٢٢٨

١-٣-٢-٥-٣-٦-٣-١-١-٣-٢-٤ فاطمة عليها السلام

﴿٦٦٢﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لِفَاطِمَةَ إِنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ مِمَّنْ قَدْ عَرَفْتَ قَرَابَتَهُ وَفَضْلَهُ مِنَ الْإِسْلَامِ وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يُزَوِّجَكَ خَيْرَ خَلْقِهِ وَأَحَبَّهُمْ إِلَيْهِ وَقَدْ ذَكَرَ مِنْ أَمْرِكَ شَيْئًا فَمَا تَرَيْنَ فَسَكَتَ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُ أَكْبَرُ سَكُوتُهَا إِفْرَارُهَا؛

بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ١١١

﴿٤٦٤﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَنَّهُ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لَا يَنَامُ حَتَّى يُقْبَلَ غُرْضَ وَجْهِهِ فَاطِمَةُ يَضَعُ وَجْهَهُ بَيْنَ ثَدْيَيْ فَاطِمَةَ وَيَدْعُو لَهَا: بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٤٣ ص: ٤٢

﴿٦٦٤﴾ الصادق عليه السلام: أَوْصَتْ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَتْ إِذَا أَنَا مِتُّ فَقُولِي أَنْتَ غُسْلِي وَجْهِي وَصَلِّ عَلَيَّ وَانْزِلْنِي قَبْرِي وَالْحِدْنِي وَسَوِّ الثَّرَابَ عَلَيَّ وَاجْلِسْ عِنْدَ رَأْسِي قُبَالَةَ وَجْهِي فَأَكْثِرْ مِنْ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَالدُّعَاءِ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ يَخْجَأُ الْمَيِّتُ فِيهَا إِلَى أَنْسِ الْأَحْيَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٣٣٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿٦٦٥﴾ ای علی همانا من از خداوند متعال درخواست نمودم درباره تو، همان‌طور که برادرم موسی بن عمران (که درود خدا بر او باد) برای شریک و همراه نمودن هارون در کارهای خویش از خداوند خواهش کرد، پس به تحقیق از خدای متعال درخواست کردم تا به واسطه همراهی تو، پشت مرا محکم نماید.

﴿٦٦٥٨﴾ ای علی من از خداوند خواستم امشب تو را وزیرم قرار دهد و خدا این چنین کرد.

﴿٦٦٥٩﴾ ای علی من از خداوند خواستم امشب تو را وزیرم قرار دهد و خدا این چنین کرد.

﴿٦٦٠﴾ یا علی من از پروردگار در حق تو پنج درخواست کردم؛ همه را به من عطا فرمود و یکی از آن‌ها این بود که تو را حامل پرچم من قرار دهد و همان است لواء اکبر که بر آن نوشته شده است: «المفلحون هم الفائزون بالجنة».

﴿۶۶۶﴾ ای علی، بیتوته کردم شبی را در جایی که دیده شوم، پس از خدای متعال و پروردگارم درخواست کردم هزار حاجت را، پس انجام داد و به عهده گرفت آن‌ها را برای من، و سؤال کردم مثل همان هزار حاجت را برای تو، پس پذیرفت. در این هنگام از پروردگارم برای تو خواستم تا امتن را بعد از من برای تو و محبت تو و عمل به فرامین تو، یکدل کرده و جمع کند، پس خداوند آن را نپذیرفت و از آن ابا کرد، پس آنگاه فرمود: آیا فکر کرده‌اید که مردم پس از آنکه گفتند ایمان آوردیم رها می‌شوند و ایشان به آنچه گفتند آزموده نمی‌شوند؟

۴-۳-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳-فاطمه علیہا السلام

﴿۶۶۲﴾ پیامبر ﷺ به فاطمه علیها السلام گفت: علی بن ابی طالب علیه السلام از کسانی است که مراتب قرابت و فضل او را در اسلام می‌شناسی، و من از خدا خواسته‌ام که تو را به بهترین خلقش تزویج کند و علی درباره ازدواج تو سخن گفته است، نظر تو چیست؟ فاطمه علیها السلام سکوت کرد، پس پیامبر خدا صلی الله علیه و آله خارج شد و گفت: الله اکبر، سکوت او اقرار اوست به رضایتش بر این ازدواج.

﴿۶۶۳﴾ هنگامی که فاطمه علیها السلام کوچک بود، پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نمی‌خواست تا اینکه صورت فاطمه را می‌بوسید و سرش را بر سینه فاطمه می‌گذازد و برای او دعا می‌کرد.

﴿۶۶۶﴾ فاطمه علیها السلام به علی وصیت کرد و فرمود: هرگاه من مُردم غسلم بده و آماده‌ام کن و بر من نماز بخوان و در قبرم قرار ده و سنگ لحد را رویم بگذار و خاک بر من بریز و بالای سرم در برابر من بنشین و بسیار قرآن و دعا بخوان و آن لحظاتی است که در آن مردگان به انس با زندگان نیازمندند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٤٤٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: ثُمَّ أَذِنَ لِلنِّسَاءِ فَدَخَلْنَ عَلَيْهِ فَقَالَ لِابْنَتِهِ اذْنِي مِنِّي يَا فَاطِمَةُ فَأَكَبْتُ عَلَيْهِ فَنَاجَاهَا فَرَفَعْتُ رَأْسَهَا وَعَيْنَاهَا تَهْمِلَانِ دُمُوعاً فَقَالَ لَهَا اذْنِي مِنِّي فَدَنْتُ مِنْهُ فَأَكَبْتُ عَلَيْهِ فَنَاجَاهَا فَرَفَعْتُ رَأْسَهَا وَهِيَ تَضْحَكُ فَتَعَجَّبْنَا لِمَا رَأَيْنَا فَسَأَلْنَاهَا فَأَخْبَرَتْنَا أَنَّهُ نَعَى إِلَيْهَا نَفْسَهُ فَبَكَتُ فَقَالَ يَا بُنَيَّةُ لَا تَجْزَعِي فَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يَجْعَلَكَ أَوَّلَ أَهْلِ بَيْتِي لِحَاقِئًا بِي فَأَخْبَرَنِي أَنَّهُ قَدْ اسْتَجَابَ لِي فَضَحِكْتُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٢ ص: ٥٣٢

﴿٤٤٦﴾ الرسول ﷺ: فَدَعَا رَبَّهُ وَقَالَ إِلَهِي اجْبُرْ قَلْبَهُمَا وَقَلْبَ أُمِّهِمَا فَنَزَلَ جِبْرِئِيلُ وَمَعَهُ حُلَّتَانِ بَيْضَاوَانِ مِنْ حُلْلِ الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤٥

﴿٤٤٧﴾ الصادق عليه السلام: كُلَّمَا صَلَّى رُكْعَتَيْنِ دَعَا اللَّهَ أَنْ يُذْهِبَ مَا بِفَاطِمَةَ مِنَ الْحُزْنِ وَالْغَمِّ؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ٢٠١

﴿٤٤٨﴾ الرسول ﷺ: مَرَحَبًا بْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ وَنَجْمَيْنِ يَقْتَرِنَانِ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الْبَابِ يَقُولُ طَهَّرْكُمْ وَطَهَّرَ نَسْلَكُمْ أَنَا سَلِمٌ لِمَنْ سَالَمَكُمْ وَحَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ أَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهَ وَاسْتَحْلِفُهُ عَلَيْكُمْ وَبَاتَتْ عِنْدَهَا أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ أَسْبُوعاً بَوْصِيَّةً خَدِيجَةَ إِلَيْهَا فَدَعَا لَهَا النَّبِيُّ ﷺ فِي دُنْيَاهَا وَآخِرَتِهَا؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ١١٧

٥-٣-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-حَسَنَيْنِ عليهما السلام

﴿٤٤٩﴾ الرسول ﷺ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ آخِذًا بِيَدِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عليهما السلام فَقَالَ إِنَّ ابْنِي هَذَيْنِ رَيْبُهُمَا صَغِيرَيْنِ وَدَعْوَتُهُمَا كَبِيرَيْنِ وَسَأَلْتُ اللَّهَ لَهُمَا ثَلَاثًا فَأَعْطَانِي اثْنَتَيْنِ وَمَنْعَنِي وَاحِدَةً سَأَلْتُ اللَّهَ لَهُمَا أَنْ يَجْعَلَ لَهُمَا طَاهِرَيْنِ مُطَهَّرَيْنِ زَكِّيَّيْنِ فَاجَابَنِي إِلَى ذَلِكَ وَسَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَقِيَهُمَا وَذُرِّيَّتَهُمَا وَشِيعَتَهُمَا النَّارَ فَأَعْطَانِي ذَلِكَ وَسَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَجْمَعَ الْأُمَّةَ عَلَى مَحَبَّتِهِمَا فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّي قَضَيْتُ قَضَاءً وَقَدَّرْتُ قَدَرًا؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ٢٧٦

﴿٤٥٠﴾ الرسول ﷺ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ وَدَخَلَ فِي آثَرِهِ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنِ عليهما السلام وَجَلَسَا إِلَى جَانِبَيْهِ فَأَخَذَ الْحَسَنُ عَلَى رُكْبَتِهِ الْيُمْنَى وَالْحُسَيْنُ عَلَى رُكْبَتِهِ الْيُسْرَى وَجَعَلَ يَقْبَلُ هَذَا تَارَةً وَهَذَا أُخْرَى وَإِذَا بِجِبْرِئِيلَ قَدْ نَزَلَ وَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ لَتُحِبُّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فَقَالَ وَكَيْفَ لَا أُحِبُّهُمَا وَهُمَا رِيحَانَتَايَ مِنَ الدُّنْيَا وَقُرَّتَا عَيْنِي فَقَالَ جِبْرِئِيلُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ

(اجابت، آداب و شرایط آن)

﴿۶۶۶﴾ بعد از آن اذن فرمود تا زنان به اندرون آمدند، آنگاه گفت: ای فاطمه نزدیک به من بنشین که نفس بازپسین است، چون نزدیک شد سر او را بر سینه مبارک نزدیک گردانید و با وی راز بسیار گفت: بعد از آن سر برداشت و گریان آب از دیده مبارک می‌ریخت و دیگر بار او را به این طریق راز گفت، حضرت فاطمه سلام‌الله‌علیها مدام به گریه‌اش اضافه می‌شد و چون اهل‌بیت این احوال را از حضرت فاطمه سلام‌الله‌علیها می‌دیدند، می‌پرسیدند که پدر بزرگوار به تو چه رازی می‌گوید که تو گریه و افغان را زیاده می‌کنی، می‌گفت که خبر مفارقت می‌شنوم و کیفیات رحلت مشاهده می‌کنم، از آن در تب و تابم، و دیگر بار که با او راز فرمود آثار شادی و انبساط در او ظاهر شده تبسم فرمود، اهل‌بیت تعجب کرده پرسیدند که ای فاطمه سبب تبسم در این حالت چه بود؟ فرمود که آن حضرت به من گفت: که ای دختر نیک اختر من غم مخور و بی‌تابی مکن که از اهل‌بیت من اول کسی که به من ملحق خواهد شد تو خواهی بود، و من از حق تعالی این تمنا را کرده‌ام و خواهش من در معرض قبول افتاده، فرمود: که بشاشت من از این بشارت است و تبسم من از این اشارت.

﴿۶۶۶﴾ خدا را خواند و گفت: خدایا دل شکستگی آن دو و مادرشان را ترمیم کن. پس از آن جبرئیل نازل شد، با دو لباس سفید از لباس‌های بهشت نازل شد.

﴿۶۶۶۷﴾ هرگاه که دو رکعت نماز می‌خواند، از خدا می‌خواست که اندوه فاطمه را برطرف کند، چون وقتی از پیش او بیرون آمد او بسیار ناراحت بود.

﴿۶۶۸﴾ خدا این عروسی را برای دختر پیامبر مبارک کند. سپس پیامبر خدا از در خارج شد و فرمود: خدا شما و نسل شما را پاک و پاکیزه کرد، من با کسی که با شما دوست باشد دوست می‌باشم، و با کسی که با شما بجنگد می‌جنگم، من شما را به خدا می‌سپارم. اسماء بنت عمیس مدت یک هفته بنا به وصیت حضرت خدیجه کبرا نزد حضرت زهرا توقف کرد و پیامبر خدا برای دنیا و آخرت وی دعا کرد.

۵-۳-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳-حسین علیہ السلام

﴿٦٦٦﴾ پیامبر عظیم الشان اسلام ﷺ درحالی که دست حسن و حسین علیهما السلام را گرفته بود خارج شد و فرمود: من این دو فرزندم را در کودکی پرورش داده‌ام و برای موقعی که بزرگ شده‌اند در حق ایشان دعا کرده‌ام. من از خداوند سه چیز از برای ایشان خواسته‌ام که دو تای آن‌ها را به من عطا فرموده و یکی از آن‌ها را نپذیرفت، از خدای مهربان خواستم که ایشان را پاک و مطهر و با ذکاوت قرار دهد، حق این دعا را مستجاب کرد، از خدا خواستم که ایشان را با فرزندان و شیعیانشان از آتش جهنم نگاه دارد، این دعا نیز مستجاب شد. از خداوند خواستم که همه این امت، حسنین را دوست داشته باشند، خطاب آمد: یا محمد! من این‌طور قضاوت کرده‌ام (که چنین نباشد، چرا که اشقیا را بهره‌ای از محبت این دو نخواهد بود).

(۶۶۷۰) یک روز پیامبر معظم اسلام ﷺ نزد من آمد، امام حسن و امام حسین علیهما السلام هم به دنبال آن حضرت آمدند و در دو طرف پیامبر خدا نشستند. پیامبر خدا ﷺ امام حسن را روی زانوی راست و امام حسین را روی زانوی چپ خویش نشانید. آنگاه جبرئیل نازل شد و گفت: ای پیامبر خدا! آیا حسنین را دوست داری؟ فرمود: چگونه ایشان را دوست نداشته باشم در صورتی که آنان دو نوگل دنیوی و نور دو چشم من می باشند. جبرئیل گفت: یا نبی الله! مشیت خدا بر مظلوم بودن ایشان قرار گرفته، تو باید

﴿الإِجَابَةُ، الْأَدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

قَدْ حَكَمَ عَلَيْهِمَا بِأَمْرِ فَاصْبِرْ لَهُ فَقَالَ وَمَا هُوَ يَا أَخِي فَقَالَ قَدْ حَكَمَ عَلَى هَذَا الْحَسَنِ أَنْ يَمُوتَ مَسْمُومًا وَعَلَى هَذَا الْحُسَيْنِ أَنْ يَمُوتَ مَذْبُوحًا وَإِنْ لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ فَإِنْ شِئْتَ كَانَتْ دَعْوَتُكَ لَوْلَاكَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنِ فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يُسَلِّمَهُمَا مِنَ السَّمِّ وَالْقَتْلِ وَإِنْ شِئْتَ كَانَتْ مُصِيبَتُهُمَا ذَخِيرَةً فِي شَفَاعَتِكَ لِلْعَصَاةِ مِنْ أُمَّتِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ يَا جَبْرِئِيلُ أَنَا رَاضٍ بِحُكْمِ رَبِّي لَا أُرِيدُ إِلَّا مَا يُرِيدُهُ وَقَدْ أَحْبَبْتُ أَنْ تَكُونَ دَعْوَتِي ذَخِيرَةً لَشَفَاعَتِي فِي الْعَصَاةِ مِنْ أُمَّتِي وَبَقَضَى اللَّهُ فِي وَلَدَيَّ مَا بَشَأْتُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤١

﴿٦٦٧﴾ الرسول ﷺ: سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَجْمَعَ الْأُمَّةَ عَلَى مُحَبَّتِهِمَا فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي قَضَيْتُ قَضَاءً وَ قَدَرْتُ قَدْرًا وَإِنَّ طَائِفَةً مِنْ أُمَّتِكَ سَتَفِي لَكَ بِذِمَّتِكَ فِي الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسِ وَ سَيَخْفَرُونَ ذِمَّتَكَ فِي وَلَدِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ٢٧٦

﴿٦٧٢﴾ الرسول ﷺ: سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَقِيَهُمَا وَذُرِّيَّتَهُمَا وَشِعْيَتَهُمَا النَّارَ فَأَعْطَانِي ذَلِكَ؛
بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ٢٧٦

﴿٦٧٣﴾ الرسول ﷺ: سَأَلْتُ اللَّهَ لَهْمَا أَنْ يَجْعَلَهُمَا طَاهِرَيْنِ مُطَهَّرَيْنِ زَكِيَّيْنِ فَاجَبَانِي إِلَى ذَلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ٢٧٦

(٤٦٧٤) الرسول ﷺ: فَأَخْبَرْتَنِي أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ أَنَّهَا رَمَقَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَلَمْ يَزَلْ يَدْعُو لَهَا خَاصَّةً وَلَا يُشْرِكُهُمَا فِي دُعَائِهِ أَحَدًا حَتَّى تَوَارَى فِي حُجْرَتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ١٢٠

﴿٦٦٧﴾ الرسول ﷺ: فَدَعَا رَبَّهُ وَ قَالَ إِلَهِي اجْزُ قَلْبَهُمَا وَ قَلْبَ أُمِّهِمَا فَتَزَلَّ جَبْرِئِيلُ وَ مَعَهُ خُتْنَانٌ يَبِضُّوَانِ مِنْ حُلْلِ الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤٥
٦-١٣-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ السَّكُونِيُّ

﴿٦٦٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اِعْتَلَّ الْحَسَنُ عليه السلام فَاشْتَدَّ وَجَعُهُ فَاحْتَمَلَتْهُ فَاطِمَةُ عليها السلام فَاتَتْ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ مُسْتَعِيَةً مُسْتَجِيرَةً وَقَالَتْ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ اذْخِ اللَّهَ لَانِيكَ اَنْ يَشْفِيَهُ وَوَضَعَتْهُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَامَ ﷺ حَتَّى جَلَسَ عِنْدَ رَأْسِهِ ثُمَّ قَالَ يَا فَاطِمَةُ يَا بَنِيَّةُ اِنَّ اللَّهَ هُوَ الَّذِي وَهَبَهُ لَكَ وَهُوَ قَادِرٌ عَلَيَّ اَنْ يَشْفِيَهُ فَهَبْطْ عَلَيْهِ جَبْرِئِلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ اِنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ لَمْ يُنْزَلْ عَلَيْكَ سُورَةٌ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

صبر کنی. فرمود: چه مظلومیتی؟ گفت: تقدیر امام حسن علیه السلام این است که مسموم از دنیا می‌رود. مقدرات امام حسین علیه السلام این است که سر مبارکش را از تن جدا می‌کنند. دعای هر پیامبری مستجاب می‌شود، اگر مایل باشی دعا کن تا خدای توانا حضرت حسنین را از مسموم و شهید شدن نجات دهد و اگر مایل باشی این مصیبتی که بر ایشان وارد می‌شود ذخیره‌ای است برای شفاعتی که تو فردای قیامت از گنهکاران امت خود خواهی کرد. پیامبر معظم اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: ای جبرئیل! من به قضای پروردگارم راضی می‌باشم. خواسته من هم خواسته اوست، من دوست دارم که دعایم برای مقام شفاعتم ذخیره شود تا گنهکاران امت را شفاعت کنم و خدا درباره دو فرزندم هر حکمی که صلاح می‌داند بفرماید.

﴿۶۶۷۱﴾ از خداوند خواستم که همه این امت، حسنین علیه السلام را دوست داشته باشند، خطاب آمد: یا محمد! من این‌طور قضاوت کرده‌ام که گروهی از امت تو نسبت به یهود و نصارا و مجوس وفا می‌کنند، ولی درباره فرزندان تو عهدشکنی خواهند کرد.

﴿۶۶۷۲﴾ از خدا خواسته‌ام که این دو و فرزندان و شیعیانشان را از آتش دوزخ ننگه دارد و این خواسته را به من بخشید.

﴿۶۶۷۳﴾ از خداوند خواستم که ایشان را پاک و مطهر و زیرک قرار دهد این دعا را مستجاب کرد.

﴿۶۶۷۴﴾ اسماء بنت عمیس برایم گفت: پیامبر خدا همچنان در حق علی و زهرا دعا می‌کرد و کسی را در دعای آنان شریک نمی‌کرد تا اینکه داخل حجره خویش گردید.

﴿۶۶۷۵﴾ خدا را خواند و گفت: خدایا دل شکستگی آن دو و مادرشان را ترمیم کن. پس از آن جبرئیل نازل شد، با دو لباس سفید از لباس‌های بهشت نازل شد.

۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- حسن بن علی علیه السلام

﴿۶۶۷۶﴾ امام حسین علیه السلام مریض شد، فاطمه علیها السلام او را در آغوش گرفت و خدمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد ای پیامبر خدا! از خدا بخواه فرزندت را شفا بدهد، و فرزند را جلوی رسول الله قرار داد، پیامبر بلند شد و کنار سر امام حسن نشست. و فرمود: دخترم، خداست که او را به تو عطا کرده است و او قادر است او را شفا بدهد، جبرئیل نازل شد و گفت: ای محمد! خدای تعالی سوره‌ای از قرآن نازل نفرموده مگر اینکه در آن «فاء» وجود دارد و هر «فاء» از آفت است

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

مِنَ الْقُرْآنِ إِلَّا وَفِيهَا فَاءٌ وَكُلُّ فَاءٍ مِنْ آفَةٍ مَا خَلَا الْحَمْدَ فَإِنَّهُ لَيْسَ فِيهَا فَاءٌ فَادْعُ قَدْحًا مِنْ مَاءٍ
فَاقْرَأْ فِيهِ الْحَمْدَ أَرْبَعِينَ مَرَّةً ثُمَّ صَبَّهُ عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ يَشْفِيهِ فَفَعَلَ ذَلِكَ فَكَانَ مَا انْشَطَ مِنْ عَقَالٍ؛
بحار الأنوار ج: ٥٩ ص: ١٠٤

١-٣-٧-١-٢-٣-٥-٦-٣-حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عليه السلام

﴿٦٧٧﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: أَمَا تَرْضَيْنَ أَنْ يَكُونَ الْمَلَائِكَةُ تَبْكِي لَائِنِكَ وَتَأْسَفُ عَلَيْهِ كُلُّ شَيْءٍ
أَمَا تَرْضَيْنَ أَنْ يَكُونَ مَنْ آتَاهُ زَائِرًا فِي ضَمَانِ اللَّهِ وَيَكُونَ مَنْ آتَاهُ بِمَنْزِلَةٍ مَنْ حَجَّ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ
وَاعْتَمَرَ وَلَمْ يَخُلْ مِنَ الرَّحْمَةِ طَرْفَةَ عَيْنٍ وَإِذَا مَاتَ مَاتَ شَهِيدًا وَإِنْ بَقِيَ لَمْ تَزَلِ الْحَفَظَةُ تَدْعُو
لَهُ مَا بَقِيَ وَلَمْ يَزَلْ فِي حِفْظِ اللَّهِ وَآمْنِهِ حَتَّى يُفَارِقَ الدُّنْيَا قَالَتْ يَا أَبَاهُ سَلِّمْتُ وَرَضِيتُ وَ
تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٦٤

﴿٦٧٨﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: رَأَوْا أَصْحَابَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام الْجُرُوءَ وَعَلِمُوا أَنَّهُ قَدْ قَالَ لَهُمُ الْحَقَّ
وَقَالَ لَهُمُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: تَدْرُونَ مَا قَالُوا قَالُوا لَا قَالَ كَانُوا يَدْعُونَ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ بِحُسْنِ
الصَّحَابَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٦٢ ص: ٧٢

﴿٦٧٩﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: لَا يَبْقَى مَلَكٌ فِي الْهَوَاءِ يَسْمَعُ الصَّوْتَ إِلَّا أَجَابَ بِالتَّقْدِيسِ لِلَّهِ فَتَشْتَدُّ
أَصْوَاتُ الْمَلَائِكَةِ فَتُجِيبُهُمْ أَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَتَشْتَدُّ أَصْوَاتُ الْمَلَائِكَةِ وَأَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا حَتَّى
تَبْلُغَ أَهْلُ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَيَسْمَعُ أَصْوَاتَهَا النَّبِيُّونَ فَيَتَرَحَّمُونَ وَيُصَلُّونَ عَلَى الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ
يَدْعُونَ لِمَنْ آتَاهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٤٧

﴿٦٨٠﴾ الرِّسُولُ عليه السلام: يَا بَنِي سُرُورٍ بَكُمُ الْيَوْمَ سُرُورًا لَمْ أَسْرَ بِكُمْ مِثْلَهُ وَإِنَّ حَبِيبِي جَبْرِئِيلَ
أَتَانِي وَأَخْبَرَنِي أَنَّكُمْ قَتَلْتُمْ وَمَصَارِعَكُمْ شَتَّى وَأَخْزَنِي ذَلِكَ فَدَعَوْتُ اللَّهَ لَكُمْ بِالْخَيْرِ؛
بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ١٢٥

١-٣-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-الْهَادِي عليه السلام

﴿٦٨١﴾ الْهَادِي عليه السلام: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام وَهُوَ مَحْمُومٌ عَلِيلٌ فَقَالَ لِي
يَا أَبَا هَاشِمٍ ابْعَثْ رَجُلًا مِنْ مَوَالِينَا إِلَى الْحَبِيرِ يَدْعُو اللَّهَ لِي فَخَرَجْتُ مِنْ عِنْدِهِ فَاسْتَقْبَلَنِي عَلِيُّ بْنُ
بِلَالٍ فَأَعْلَمَنِي مَا قَالَ لِي وَسَأَلَنِي أَنْ يَكُونَ الرَّجُلَ الَّذِي يَخْرُجُ فَقَالَ السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ وَلَكِنِّي أَقُولُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

جز سوره حمد که در آن «فایی» نیست، بنابراین پیاله‌ای از آب بگیر و سوره حمد را چهل بار در آن بخوان، سپس آن را بر او بپاش، که خدا او را شفا می‌دهد، حضرت همین کار را کرد و همانند از بند رها شده‌ای با نشاط برخاست.

۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- حسین بن علی علیه السلام

﴿۶۶۷۷﴾ آیا راضی نمی‌شوی که ملائکه برای پسرت گریه کنند و همه عالم برای او تأسف بخورد؟ آیا راضی نمی‌شوی که هر که به زیارت حسین تو بیاید خدا ضامن او باشد، و هر که به زیارت حسین برود ثواب یک حج و عمره داشته و حتی به اندازه یک چشم به هم زدن هم از رحمت خدا دور نشود و هرگاه بمیرد شهید محسوب شده و مادامی که زنده باشد ملائکه برای او دعا کنند، و همیشه در امان خدا باشد تا از دنیا رحلت کند. حضرت زهرا علیها السلام فرمود: پدر جان تسلیمم، راضی شدم و به خدا توکل می‌کنم.

﴿۶۶۷۸﴾ سؤال می‌کردند و حضرت به آن‌ها پاسخی مانند آن داد، و دانستند که درست به آن‌ها فرموده و امام به آن‌ها فرمود: دانستید چه گفتند؟ گفتند: نه، فرمود: برای من و شما از خدا خواستار حسن همجواری و با هم بودنی نیکو شدند.

﴿۶۶۷۹﴾ هیچ فرشته‌ای در هوا باقی نمی‌ماند که ندای هاتف را شنیده باشد، مگر آنکه در جواب آن حق تعالی را تقدیس می‌کند و بدین ترتیب اصوات و صداهاى فرشتگان، بلند و قوی شده پس اهل و سکنه آسمان دنیا به آن‌ها جواب داده و در نتیجه اصوات و صدای فرشتگان و سکنه آسمان دنیا تشدید یافته به حدی که طنین آن به اهل و سکنه آسمان هفتم رسیده و بدین ترتیب انبیا عظام صداهاى ایشان را استماع کرده پس رحمت و درود بر حضرت امام حسین علیه السلام فرستاده و دعا می‌کنند برای کسی که ادا می‌کند آن را.

﴿۶۶۸۰﴾ ای پسرک من، من امروز به وسیله شما خوشوقت شدم به اندازه‌ای که مانند امروز برایم خوشحالی حاصل نشده بود، دوست من جبرئیل آمد و به من اطلاع داد که همه شما کشته خواهید شد، و محل زیارت هریک از شما از همدیگر پراکنده خواهد گردید، و این موضوع برای من موجب نگرانی شد، لذا برای شما دعا کردم.

۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- الهادی علیه السلام

﴿۶۶۸۱﴾ بر حضرت ابی‌الحسن علی بن محمد علیه السلام وارد شدم درحالی که حضرت تبار و بیمار بودند، به من فرمودند: ای اباهاشم شخصی از دوستان ما را به حائر بفرست تا برایم دعا کند، از نزد آن حضرت بیرون آمدم در این هنگام با علی بن بلال مواجه شدم، فرموده حضرت را برایش بازگو کرده و از وی راجع به شخصی که حضرت فرموده‌اند درخواست کرده و جویا شدم. علی بن بلال گفت: شنیدم و اطاعت می‌کنم ولی می‌گویم: حضرت خودشان از حائر افضل و برتر هستند زیرا ایشان به منزله کسی است که در حائر می‌باشد (یعنی حضرت سیدالشهدا) و دعای آن جناب

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

إِنَّهُ أَفْضَلُ مِنَ الْحَبْرِ إِذَا كَانَ بِمَنْزِلَةِ مَنْ فِي الْحَبْرِ وَدَعَاؤُهُ لِنَفْسِهِ أَفْضَلُ مِنْ دُعَائِي لَهُ بِالْحَائِرِ فَأَعْلَمْتُهُ عليه السلام مَا قَالَ فَقَالَ لِي قُلْ لَهُ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ عليه السلام أَفْضَلُ مِنَ الْبَيْتِ وَالْحَجَرِ وَكَانَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ وَيَسْتَلِمُ الْحَجَرَ وَإِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بَقَاعاً يُحِبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهَا فَيَسْتَجِيبَ لِمَنْ دَعَاهُ وَالْحَائِرُ مِنْهَا؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ١٢٥

٩-٣-١-١-٢-٣-٥-٣-٦-٣- الحجة عليه السلام

﴿٦٨٢﴾ الصادق عليه السلام: جُعِلَتْ فِدَاكَ سَمْعُكَ وَأَنْتَ تَدْعُو بِفَرْجٍ مَنْ بِفَرْجِهِ فَرْجٌ أَصْفِيَاءُ اللَّهِ وَأَوْلِيَاءُهُ أَوْ لَسْتَ أَنْتَ هُوَ قَالَ لَا ذَاكَ قَائِمُ آلِ مُحَمَّدٍ عليه السلام؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٥٧

﴿٦٨٣﴾ الحجة عليه السلام: وَلَا تُنْسِنَا ذِكْرَهُ وَانْتَظَرَهُ وَالْإِيمَانَ بِهِ وَقُوَّةَ الْيَقِينِ فِي ظُهُورِهِ وَالدُّعَاءَ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٥٣ ص: ١٨٧

٤-١-١-٢-٣-٥-٣-٦-٣- لِاتِّبَاعِ النَّبِيِّ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عليه السلام

١-٤-١-١-٢-٣-٥-٣-٦-٣- لِلْأَصْحَابِ

﴿٦٨٤﴾ الرسول عليه السلام: قَالَ لِأَصْحَابِهِ يَا مَعْشَرَ مَنْ حَضَرَ ادْنُوا مِنْ صَاحِبِكُمْ حَتَّى يَدْعُوَ لَكُمْ فَدَنُوا مِنْهُ فَدَعَا لَهُمْ وَقَالَ لَهُمُ اللَّهُمَّ اجْمَعْ أَمْرَنَا عَلَى الْهُدَى وَاجْعَلِ التَّقْوَى زَادَنَا وَالْجَنَّةَ مَا بَنَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٦٧ ص: ٣٧٨

٢-٤-١-١-٢-٣-٥-٣-٦-٣- لِأُمَّةٍ مُحَمَّدٍ عليه السلام

﴿٦٨٥﴾ الرسول عليه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ الْحَاجَةَ فَلْيُبَكِّرْ إِلَيْهَا فَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يُبَارِكَ لَأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٣ ص: ١٥٧

﴿٦٨٦﴾ الرسول عليه السلام: أَسْأَلُ اللَّهَ لَأُمَّتِي الْخَلَاصَ مِنَ النَّارِ؛ كشف الغمة ج: ١ ص: ٤٩٧

﴿٦٨٧﴾ الرسول عليه السلام: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ عليه السلام دَعَا عَشِيَّةَ عَرَفَةَ لِأُمَّتِهِ بِالْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ فَأَجَابَهُ اللَّهُ إِنِّي قَدْ فَعَلْتُ إِلَّا ظَلَمَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا فَأَمَّا ذُنُوبُهُمْ فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَقَدْ غَفَرْتُهَا فَقَالَ يَا رَبِّ إِنَّكَ قَادِرٌ أَنْ تُتِيبَ هَذَا الْمَظْلُومَ خَيْرًا مِنْ مَظْلَمَتِهِ وَتَغْفِرَ لِهَذَا الظَّالِمِ قَالَ فَلَمْ يُجِبْهُ تِلْكَ الْعَشِيَّةَ فَلَمَّا كَانَ غَدَاةَ الْمَزْدَلِفَةِ أَعَادَ الدُّعَاءَ فَأَجَابَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ قَالَ ثُمَّ تَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ عليه السلام فَقَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ تَبَسَّمْتَ فِي سَاعَةٍ لَمْ تَكُنْ تَتَبَسَّمُ فِيهَا فَقَالَ تَبَسَّمْتُ مِنْ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

برای خودشان افضل و برتر است از دعای من برای ایشان در حائر. من محضر امام علیه السلام مشرف شده و گفته علی بن بلال را خدمتش عرض کردم، حضرت به من فرمودند: به او بگو پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از بیت و حجر الاسود افضل بودند، ولی درعین حال دور بیت طواف می کرده و حجر را استلام می فرمودند، خداوند متعال بقاع و اماکنی دارد که می خواهد در آن مواضع خوانده شود تا دعای دعاکننده را مستجاب فرماید و حائر از جمله این مکان ها می باشد.

۹-۳-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳-الحجه الکبری

﴿۶۶۸۲﴾ قربانت گردم شنیدم شما برای فرج و گشایش کسی دعا می کنید که فرج برگزیدگان خدا و اولیایش بسته به فرج اوست. مگر شما آن شخص نیستی؟! فرمود: نه او قائم آل محمد است.

﴿۶۶۸۳﴾ (دعا برای امام زمان عج) یادش و انتظار فرجش و ایمان داشتن به او و قوت یقین در ظهورش و دعا در حق او و درود و انتظار فرج بر او را از خاطرمان نبر.

۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳-برای پیروان پیامبر و خاندانش علیه السلام

۱-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳-برای اصحاب

﴿۶۶۸۴﴾ حضرت به یاران خود فرمود: ای جماعت حاضرین، به دوست خود نزدیک شوید تا برای شما دعا کند (یعنی به طرف این مرد بروید و تقاضای دعا کنید تا دعای خیری برای شما کند)، پس یاران پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نزدیک او شدند و او هم درباره آنان دعا کرد و گفت: «اللهم اجمع امرنا علی الهدی، و اجعل التقوی زادنا و الجنة مأبنا»؛ پروردگارا امر دین ما را بر هدایت و راه یافتن به حق جمع فرما، و پرهیزکاری از گناهان را توشه ما و بهشت را مکان بازگشت و مسکن ما قرار بده.

۲-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳-برای امت محمد صلی الله علیه و آله

﴿۶۶۸۵﴾ هرگاه کسی از شما نیازی داشت باید صبحگاهان به سویی آن رود، زیرا من از پروردگارم - عزوجل - خواسته ام که در سحرگاهان امت من برکت قرار دهد.

﴿۶۶۸۶﴾ از خداوند برای اتمم خلاصی از آتش دوزخ را درخواست می کنم.

﴿۶۶۸۷﴾ همانا رسول خدا صلی الله علیه و آله در هنگام شب عرفه برای بخشش و رحمت برای امتش دعا کرد، پس پاسخ داد خدای تعالی به او که همانا من انجام دادم آن را مگر ستم بعض امت به بعض دیگرشان را. پس اما گناهانشان را که مربوط به من و ایشان بوده را می آمرزم. پس گفت (رسول خدا صلی الله علیه و آله): ای پروردگار من به درستی که تو توانایی بر پاداش دادن به آن که ظلمی به او رسیده و خیری دهی در قبال ستمی که به او وارد شده و حتی قادری بر آمرزش آن که ظلم نموده است. گفت: پس اجابت نکرد آن را در شب عرفه تا نزدیک بامداد فردا، پس پیامبر صلی الله علیه و آله درخواست خویش را مجدداً عنوان کرد، پس خدای متعال این بار پاسخ داده و فرمود همه ایشان را آمرزیدم، گفت: سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله لبخندی زدند، پس بعضی از یاران آن حضرت گفتند: تبسم فرمودید در این ساعت و اوقات خاص که معمولاً لبخند نمی زدید در این مواقع، پس گفت: تبسم

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

عَدُوَّ اللَّهِ إِبْلِيسَ أَنَّهُ لَمَّا عَلِمَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ اسْتَجَابَ لِي فِي أُمَّتِي أَهْوَى يَدْعُو بِالْوَيْلِ وَالتُّبُورِ وَيَحْثُو التُّرَابَ عَلَى رَأْسِهِ؛ عوَالِي اللَّالِي ج: ١ ص: ١٢٤

﴿٦٨٨﴾ الرُّسُولُ ﷺ: إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً فَإِنْ شِئْتَ كَانَتْ دَعْوَتُكَ لَوْلَدَيْكَ الْحَسَنَ وَالحُسَيْنَ فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يُسَلِّمَهُمَا مِنَ السَّمِّ وَالْقَتْلِ وَإِنْ شِئْتَ كَانَتْ مُصِيبَتُهُمَا ذَخِيرَةً فِي شِفَاعَتِكَ لِلْعَصَاةِ مِنْ أُمَّتِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ يَا جَبْرِئِيلُ أَنَا رَاضٍ بِحُكْمِ رَبِّي لَأُريدُ إِلَّا مَا يُريدُهُ وَقَدْ أَحْبَبْتُ أَنْ تَكُونَ دَعْوَتِي ذَخِيرَةً لِشِفَاعَتِي فِي الْعَصَاةِ مِنْ أُمَّتِي وَيَقْضِيَ اللَّهُ فِي وَلَدَيَّ مَا يَشَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٤ ص: ٢٤١

﴿٦٨٩﴾ امير المؤمنين ﷺ: إِنَّ لِلْجَنَّةِ ثَمَانِيَةَ أَبْوَابٍ بَابٌ يَدْخُلُ مِنْهُ النَّبِيُّونَ وَالصَّادِقُونَ وَ بَابٌ يَدْخُلُ مِنْهُ الشُّهَدَاءُ وَ الصَّالِحُونَ وَ خَمْسَةُ أَبْوَابٍ يَدْخُلُ مِنْهَا شِيعَتُنَا وَ مُحِبُّونَا فَلَا أزالُ وَأَقِفَا عَلَى الصِّرَاطِ أَدْعُو وَ أَقُولُ رَبِّ سَلِّمْ شِيعَتِي وَ مُحِبِّي وَ أَنْصَارِي وَ مَنْ تَوَالَّيَنِي فِي دَارِ الدُّنْيَا فَإِذَا النِّدَاءُ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكَ وَ شَفَعْتَ فِي شِيعَتِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٩

﴿٦٩٠﴾ الرُّسُولُ ﷺ: أَنَا أَسْأَلُ لِأُمَّتِي الْخُلَاصَ مِنَ النَّارِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٢ ص: ٥٣٥

﴿٦٩١﴾ الرُّسُولُ ﷺ: أَنَّهُ لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ آيَةُ قَامَ النَّبِيُّ ﷺ فَتَوَضَّأَ وَ أَسْبَغَ وَضُوْءَهُ ثُمَّ قَامَ وَ صَلَّى فَأَحْسَنَ صَلَاتَهُ ثُمَّ سَأَلَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ أَنْ لَا يَبْعَثَ عَلَى أُمَّتِهِ عَذَابًا مِنْ فَوْقِهِمْ وَ لَا مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَ لَا يُلْبِسَهُمْ شِيعًا وَ لَا يُذِيقَ بَعْضَهُمْ بَأْسَ بَعْضٍ فَنَزَلَ جَبْرِئِيلُ ﷺ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى سَمِعَ مَقَالَتَكَ وَ إِنَّهُ قَدْ أَجَارَهُمْ مِنْ خَصَلَتَيْنِ وَ لَمْ يُجِرْهُمْ مِنْ خَصَلَتَيْنِ أَجَارَهُمْ مِنْ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْهِمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِهِمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَ لَمْ يُجِرْهُمْ مِنَ الْخَصَلَتَيْنِ الْآخِرَتَيْنِ؛ بحار الأنوار ج: ٩ ص: ٨٨

﴿٦٩٢﴾ دَعَا نُوحٌ لِنَفْسِهِ وَ لِنَفَرٍ يَسِيرٍ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَّ وَ مُحَمَّدٌ دَعَا لِأُمَّتِهِ مَنْ وُلِدَ مِنْهُمْ وَ مَنْ لَمْ يُولَدْ وَ اغْفِرْ عَنَّا وَ قَالَ لَهُ وَ جَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمْ الْبَاقِينَ وَ قَالَ لِمُحَمَّدٍ ذُرِّيَّةَ بَعْضِهَا مِنْ بَعْضٍ؛ بحار الأنوار ج: ١٦ ص: ٤٠٢

﴿٦٩٣﴾ الْمُجْتَبَى ﷺ: فَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا دَعَا عَلَى قَوْمِهِ بِدَعْوَةٍ وَ أَنَا أَخَرْتُ دَعْوَتِي لِأُمَّتِي لِاشْفَعَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩ ص: ٢٩٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

نمودم و خوشحال شدم از ابلیس این دشمن خدا که وقتی فهمید دعای من در حق امتم اجابت شده است به فغان و آه و ناله و فریاد افتاد و بر سر و روی خویش خاک ریخت.

﴿۶۶۸۸﴾ دعای هر پیامبری مستجاب می‌شود، اگر مایل باشی دعا کن تا خدای توانا برای فرزندان تو، حسن و حسین را از مسموم و شهید شدن نجات دهد و اگر مایل باشی این مصیبتی که دچار ایشان می‌شود ذخیره‌ای است برای شفاعتی که تو فردای قیامت از گنهکاران امت خود خواهی کرد. پیامبر معظم اسلام ﷺ فرمود: ای جبرئیل! من به دستور مقدر پروردگارم راضی می‌باشم. خواسته من هم خواسته اوست، من دوست دارم که دعایم برای مقام شفاعتم ذخیره شود تا گنهکاران امتم را شفاعت کنم و خدا درباره دو فرزندم هر تقدیری که صلاح می‌داند بفرماید.

﴿۶۶۸۹﴾ همانا از برای بهشت هشت در است از یک درش پیامبران و صدیقان داخل شوند و از یک در شهیدان و افراد شایسته داخل شوند و از پنج درش شیعیان و دوستان ما داخل شوند و من همچنان بر پل صراط ایستاده‌ام و درخواست می‌کنم و می‌گویم پروردگارا شیعه من و دوست من و یاران من و هر که را که در دار دنیا مرا به ولایت پذیرفته است سالم بدار که ناگاه صدایی از مرکز عرش می‌رسد که درخواست تو به اجابت رسید و شفاعت تو درباره شیعه‌ات پذیرفته شد.

﴿۶۶۹۰﴾ من برای امتم رهایی از آتش را می‌خواهم.

﴿۶۶۹۱﴾ وقتی این آیه بر پیامبر اکرم نازل شد از جای حرکت کرده و وضویی شاداب گرفت، سپس به نماز ایستاد و نماز نیکویی خواند، بعد از نماز از خداوند درخواست کرد که امتش را گرفتار عذاب بالا و پایین نکند و گرفتار اختلاف و جنگ نکند.

﴿۶۶۹۲﴾ نوح برای خود و افراد کمی دعا کرد و گفت: «خدایا! مرا و فرزندانم را بیامرز» ولی محمد ﷺ برای امتش، آنان که به دنیا آمده و نیز آنان که به دنیا نیامده بودند دعا کرد و به خدا گفت: ما را عفو کن. و درباره او گفته شد: «نسل او همان بازماندگان خواهند بود.» و خطاب به محمد ﷺ گفت: «فرزندانی که بعضی از نسل بعضی دیگرند.»

﴿۶۶۹۳﴾ هر پیامبری بر قوم خود دعا کرد و من دعای خود را پس انداختم برای امتم که در قیامت از آن‌ها شفاعت کنم.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٦٩٤﴾ الصادق عليه السلام: فِي قَوْلِ اللَّهِ كَتَبْنَا خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ قَالَ يَعْنِي الْأُمَّةَ الَّتِي وَجَبَتْ لَهَا دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ فَهُمْ الْأُمَّةُ الَّتِي بَعَثَ اللَّهُ فِيهَا وَمِنْهَا وَإِلَيْهَا وَهُمْ الْأُمَّةُ الْوَسْطَى وَهُمْ خَيْرُ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٤ ص: ١٥٣

﴿٦٦٩﴾ الرَّسُولُ ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ اللَّهَ أَعْطَانِي مَسْأَلَةً فَأَخَرْتُ مَسْأَلَتِي لِشَفَاعَةِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ أُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَفَعَلَ: بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٧

﴿٦٦٩﴾ الرسول ﷺ: لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ قَدْ دَعَا بِهَا وَ قَدْ سَأَلَ سُؤْلًا وَ قَدْ أَخْبَاتُ دَعْوَتِي لِشَفَاعَتِي
لِأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ: بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٤

﴿٦٦٧﴾ المجتبي (عليه السلام): لِي فَضْلٌ عَلَى النَّبِيِّينَ فَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا دَعَا عَلَى قَوْمِهِ بِدَعْوَةٍ وَأَنَا آخِرُ دَعْوَتِي لِأُمَّتِي لِأَشْفَعَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: بحار الأنوار ج: ٩ ص: ٢٩٨

١-٢-٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للْعَصَا مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٌ ﷺ

﴿٦٦٩﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً فَإِنْ شِئْتَ كَانَتْ دَعْوُكَ لَوْلَدِيكَ الْحَسَنِ وَالحسين فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يَسْلِمَهُمَا مِنَ السَّمِّ وَالْقَتْلِ وَإِنْ شِئْتَ كَانَتْ مُصِيبَتُهُمَا ذَخِيرَةً فِي شَفَاعَتِكَ لِلْعَصَاةِ مِنْ أُمَّتِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ يَا جَبْرِئِيلُ أَنَا رَاضٍ بِحُكْمِ رَبِّي لَا أُرِيدُ إِلَّا مَا يُرِيدُهُ وَقَدْ أَحْبَبْتُ أَنْ تَكُونَ دَعْوَتِي ذَخِيرَةً لشفاعتِي فِي الْعَصَاةِ مِنْ أُمَّتِي وَيَقْضِيَ اللَّهُ فِي وَلَدَيَّ مَا يَشَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤١

٣-٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للأنصار

﴿٦٦٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِنَّ لِّلْجَنَّةِ ثَمَانِيَةَ أَبْوَابٍ بَابٌ يَدْخُلُ مِنْهُ السَّيِّئُونَ وَ الصَّادِقُونَ وَ بَابٌ يَدْخُلُ مِنْهُ الشُّهَدَاءُ وَ الصَّالِحُونَ وَ خَمْسَةُ أَبْوَابٍ يَدْخُلُ مِنْهَا شِيعَتُنَا وَ مُحِبُّونَا فَلَا أَزَالَ وَ أَقْفًا عَلَى الصِّرَاطِ أَذْغُو وَ أَقُولُ رَبِّ سَلِّمْ شِيعَتِي وَ مُحِبِّي وَ أَنْصَارِي وَ مَنْ تَوَالَى فِي دَارِ الدُّنْيَا فَلَا إِذَا النَّدَاءُ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ قَدْ أَجَبْتَ دَعْوَتَكَ وَ شَفَعْتَ فِي شِيعَتِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٩

٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-للا ولاء

﴿٦٧٠﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْعَظِيمِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ صَلَاةً تَامَّةً دَائِمَةً وَأَنْ تُدْخِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَمُحِبِّيهِمْ وَأَوْلِيَائِهِمْ حَيْثُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۶۹۴﴾ خداوند بلندمرتبه می‌فرماید: شما بهترین امتی بودید که به سود انسان‌ها آفریده شده‌اند، یعنی همان امتی که دعای ابراهیم ایشان را شامل می‌شود، آن‌ها همان امتی هستند که خداوند در میان ایشان برانگیخت و از ایشان پیامبر را انتخاب کرد، و به‌سوی ایشان کتاب آسمانی را فرستاد و امت وسطی همین امت است که بهترین امت از میان مردم است.

﴿۶۶۹۵﴾ پیامبر خدا ﷺ فرمود: خداوند به من درخواستی عطا فرمود، پس من درخواستم را برای شفاعت مؤمنان از امتم در روز قیامت به تأخیر انداختم.

﴿۶۶۹۶﴾ هر پیامبری دعای مخصوصی داشت که با آن خدا را خوانده و حاجت خود را درخواست کرد، ولی من دعایم را ذخیره کرده‌ام برای شفاعت امتم در روز قیامت.

﴿۶۶۹۷﴾ مرا بر پیامبران فضیلتی است، هیچ پیامبری نیست مگر اینکه قوم خود را نفرین کرده ولی من چنین نکردم و دعا بر امت خود را نگه داشته‌ام تا روز قیامت ایشان را شفاعت کنم.

۱-۲-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای گناهکاران امت محمد ﷺ

﴿۶۶۹۸﴾ دعای هر پیامبری مستجاب می‌شود، اگر مایل باشی دعا کن تا خدای توانا برای فرزندان تو، حسن و حسین را از مسموم و شهید شدن نجات دهد و اگر مایل باشی این مصیبتی که دچار ایشان می‌شود ذخیره‌ای است برای شفاعتی که تو فردای قیامت از گناهکاران امت خود خواهی کرد. پیامبر معظم اسلام ﷺ فرمود: ای جبرئیل! من به دستور مقدر پروردگارم راضی می‌باشم. خواسته من هم خواسته اوست، من دوست دارم که دعایم برای مقام شفاعتم ذخیره شود تا گناهکاران امتم را شفاعت کنم و خدا درباره دو فرزندم هر تقدیری که صلاح می‌داند بفرماید.

۳-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای انصار

﴿۶۶۹۹﴾ همانا از برای بهشت هشت در است، از یک درش پیامبران و صدیقان داخل شوند و از یک در شهیدان و افراد شایسته داخل شوند، و از پنج درش شیعیان و دوستان ما داخل شوند و من همچنان بر پل صراط ایستاده‌ام و درخواست می‌کنم و می‌گویم پروردگارا شیعه من و دوست من و یاران من و هر که را که در دار دنیا مرا به ولایت پذیرفته است سالم بدار که ناگاه صدایی از مرکز عرش می‌رسد که درخواست تو به اجابت رسید و شفاعت تو درباره شیعه‌ات پذیرفته شد.

۴-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای اولیا

﴿۶۷۰۰﴾ خدایا! از تو به‌حق بزرگت درخواست می‌کنم که بر محمد و خاندان پاکش درودی کامل و دائمی بفرستی و از برکت دعای من بر محمد و خاندان او و دوستداران و هم‌پیمانانشان

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

كَانُوا فِي سَهْلٍ أَوْ جَبَلٍ أَوْ بَرٍّ أَوْ بَحْرٍ مِنْ بَرَكَهَ دُعَائِي مَا تَقَرُّ بِهِ عِيُونُهُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥
ص: ٦٠

﴿٦٧٠١﴾ الْحَبَّةُ الْكَلْبَاءُ: دَعَا لِأَوْلِيَائِهِ بِالْفَرَجِ عَلَى يَدَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٥١ ص: ١٩

﴿٦٧٠٢﴾ فِي عَمَلِ شَهْرِ رَمَضَانَ مِنَ اللَّيْلَةِ الثَّانِيَةِ مِنْهُ اللَّهُمَّ آعْظِنِي سُؤْلَهُمْ فِي وَلِيِّهِمْ وَعَدُوِّهِمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٦

٥-١-٢-٣-٤-٥-٦-٧-٨-٩-١٠-١١-١٢-١٣-١٤-١٥-١٦-١٧-١٨-١٩-٢٠-٢١-٢٢-٢٣-٢٤-٢٥-٢٦-٢٧-٢٨-٢٩-٣٠-٣١-٣٢-٣٣-٣٤-٣٥-٣٦-٣٧-٣٨-٣٩-٤٠-٤١-٤٢-٤٣-٤٤-٤٥-٤٦-٤٧-٤٨-٤٩-٥٠-٥١-٥٢-٥٣-٥٤-٥٥-٥٦-٥٧-٥٨-٥٩-٦٠-٦١-٦٢-٦٣-٦٤-٦٥-٦٦-٦٧-٦٨-٦٩-٧٠-٧١-٧٢-٧٣-٧٤-٧٥-٧٦-٧٧-٧٨-٧٩-٨٠-٨١-٨٢-٨٣-٨٤-٨٥-٨٦-٨٧-٨٨-٨٩-٩٠-٩١-٩٢-٩٣-٩٤-٩٥-٩٦-٩٧-٩٨-٩٩-١٠٠

﴿٦٧٠﴾ المجتبی علیہ السلام: اِسْتَجَابَ اللّٰهُ دُعَائِيْ فِیْكُمْ وَاصْلَحْ اُمُوْرُكُمْ عَلٰی يَدَيَّ؛
بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ٣٢١

﴿٦٧٠٤﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْمَلَائِكَةَ وَالْحَفَظَةَ لَيَفْخَرُونَ عَلَى جَمِيعِ الْمَلَائِكَةِ لِصُحْبَتِهَا إِيَّاهُ قَالَ فَجَلَسَ عَلَى الْعِلِيِّينَ وَيَسْمَعُ كَلَامَ جَبْرِئِيلَ وَلَا يَرَى شَخْصَهُ قَالَ لَأُبَيِّ عِنْدَ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا الَّذِي كَانَ مِنْ حَدِيثِهِمْ إِذَا اجْتَمَعُوا قَالَ ذَكُرُوا اللَّهَ تَعَالَى فَلَمْ تَبْلُغْ عَظَمَتَهُ ثُمَّ ذَكُرُوا فَضْلَ مُحَمَّدٍ ﷺ وَمَا أَعْطَاهُ اللَّهُ مِنْ عِلْمِهِ وَقَلَدَهُ مِنْ رِسَالَتِهِ ثُمَّ ذَكُرُوا أَمْرَ شَيْعِنَا وَالِدَعَاءَ لَهُمْ وَخَتَمَهُمْ بِالْحَمْدِ وَالنَّشَاءَ عَلَى اللَّهِ: بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ١٤١

﴿٦٧٠٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِنَّ لِلْجَنَّةِ ثَمَانِيَةَ أَبْوَابٍ بَابٌ يَدْخُلُ مِنْهُ النَّبِيُّونَ وَالصَّادِقُونَ وَبَابٌ يَدْخُلُ مِنْهُ الشُّهَدَاءُ وَالصَّالِحُونَ وَخَمْسَةٌ أَبْوَابٍ يَدْخُلُ مِنْهَا شِيعَتُنَا وَمُحِبُّونَا فَلَمَّا أَزَالَ وَأَقْفَأَ عَلَى الصِّرَاطِ أَذْعُو وَأَقُولُ رَبِّ سَلِّمْ شِيعَتِي وَمُحِبِّي وَأَنْصَارِي وَمَنْ تَوَلَّانِي فِي دَارِ الدُّنْيَا فَإِذَا النَّدَاءُ مِنْ تَطْنَانِ الْعَرْشِ قَدْ أَجَبْتَ دَعْوَتَكَ وَشَفَعْتَ فِي شِيعَتِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٩

﴿٦٧٠٦﴾ الرِّسُولُ ﷺ: أَنَّهُ قَالَ لَعَلِّي الْكَافِرُ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ أَنْ لَا يَحْرِمَ شِعْبَكَ النَّوْبَةَ حَتَّى يَبْلُغَ نَفْسٌ آخِرُ مِنْهُمْ بِحَنْجَرَتِهِ فَأَجَابَنِي إِلَى ذَلِكَ وَلَيْسَ ذَلِكَ لِغَيْرِهِمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٢ ص: ١٢٥

﴿٤٧٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنِّي لَأَدْعُو اللَّهَ لِمُذْنَبِي شِعَعَتَا فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ أَلْفَ مَرَّةٍ لِّأَنَا نَحْنُ فِيمَا نَيُوبُنَا مِنَ الرِّزَايَا نَصْبِرُ عَلَى مَا نَعْلَمُ مِنَ الثَّوَابِ وَهُمْ يَصْبِرُونَ عَلَى مَا لَا يَعْلَمُونَ؛ الكافي ج: ١ ص: ٤٧٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

چه در کوهستان باشند یا در دشت، چه در دریا باشند یا در خشکی، خواسته‌شان را به ایشان بدهی تا چشمانشان روشن شود.

﴿۶۷۰۱﴾ برای دوستانش دعا کرد که خداوند با گشایش امر او آن‌ها را دلشاد گرداند.

﴿۶۷۰۲﴾ خدایا! خواسته‌های آن‌ها را در مورد دوست و دشمنشان به من عطا کن.

۵-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای شیعه

﴿۶۷۰۳﴾ خدا دعایم را درباره شما مستجاب کند و امور شما را به دست من اصلاح کند.

﴿۶۷۰۴﴾ فرشتگان و نگهبانان آسمان به دلیل همنشینی با او به تمام فرشتگان دیگر فخر می‌فروشند؛ فرمود: علی علیه السلام نشسته بود و سخن جبرئیل را می‌شنید و خود او را نمی‌دید؛ فرمود: به ابی‌عبدالله علیه السلام گفتم: فدایت شوم، وقتی گرد هم آمدند صحبت آن‌ها چه بود؟ فرمود: خداوند بلندمرتبه را یاد کردند که البته به عظمت او نرسیدند، و سپس از فضیلت محمد صلی الله علیه و آله و نعمت علم و دانشی که خداوند به او داده و رسالتی که بر گردن او نهاده شده است، یاد کردند. بعد مسائل شیعه ما را یاد کردند و برایشان دعا نمودند و کلامشان را با حمد و سپاس خدا به پایان رساندند.

﴿۶۷۰۵﴾ همانا از برای بهشت هشت در است، از یک درش پیامبران و صدیقان داخل شوند و از یک در شهیدان و افراد شایسته داخل شوند و از پنج درش شیعیان و دوستان ما داخل شوند و من همچنان بر پل صراط ایستاده‌ام و درخواست می‌کنم و می‌گویم پروردگارا شیعه من و دوست من و یاران من و هر که را که در دار دنیا مرا به ولایت پذیرفته است سالم بدار که ناگاه صدایی از مرکز عرش می‌رسد که درخواست تو به اجابت رسید و شفاعت تو درباره شیعه‌ات پذیرفته شد.

﴿۶۷۰۶﴾ پیامبر صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام فرمود: از خدای با عزت و جلالت درخواست کردم که شیعه‌ی تو را تا لحظه‌ی رسیدن آخرین نفس به گلو از توبه محروم نکند، و خداوند درخواستم را اجابت کرد و این لطف برای دیگران نیست.

﴿۶۷۰۷﴾ من در هر شبانه‌روز، هزار بار برای گنهکاران از شیعیانم خدا را می‌خواهم و آمرزش می‌خواهم زیرا ما با دانایی به ثواب و پاداش بر مصیبت‌هایی که به ما وارد می‌شود صبر می‌کنیم، ولی آن‌ها بر آنچه نمی‌دانند صبر می‌کنند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٧٠٨﴾ الكاظم عليه السلام: أيها الدرّاجُ ما تصنعُ في هذا المكانَ فقالَ يا أميرَ المؤمنينَ إني في هذا المكانِ مذْ كذا وكذا عامٍ أسبَحُ اللهَ وأُقدِّسهُ وأُمجِّدهُ وأُعبِّدهُ حقَّ عبادتِهِ فقالَ أميرُ المؤمنينَ عليه السلام: أيها الدرّاجُ إنه لصفاً نقيُّ لا مطعمَ فيه ولا مشربَ مِن أينَ لك المطعمُ والمشربُ فأجابهُ الدرّاجُ وهو يقولُ وقرأتِكَ مِن رسولِ اللهِ يا أميرَ المؤمنينَ إني كلَّما جئتُ دعوتُ اللهَ لشييعتكَ ومحبِّيكَ فأشبعُ وإذا عطِشتُ دعوتُ اللهَ على مُبغضيكَ ومُنتَقصيكَ فأروى؛ بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٣٥

﴿٦٧٠٩﴾ الباقر عليه السلام: فدعا إبراهيمَ عليه السلام للمؤمنينَ والمؤمناتِ والمُذنبينَ مِن يومِهِ ذلكَ بالمَغْفِرَةِ والرضا عنهم قالَ وأَمَنَ الرَّجُلُ على دُعائِهِ قالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام: فدَعَا إبراهيمَ عليه السلام بِالْعَةِ للمؤمنينَ المُذنبينَ مِن شِيعَتِنَا إلى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٣٩٢

﴿٦٧١٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فقالَ لَهُ على عليه السلام إِنَّا لَنَفْرَحُ لِفَرَحِكُمْ وَنَحْزَنُ لِحَزَنِكُمْ وَنَمْرَضُ لِمَرْضِكُمْ وَنَدْعُو لَكُمْ وَتَدْعُونَ فَتُؤْمِنُ قالَ عَمْرُو قَدْ عَرَفْتُ مَا قُلْتَ وَلَكِنْ كَيْفَ نَدْعُو فَتُؤْمِنُ فقالَ إِنَّا سِوَاءَ عَلَيْنَا الْبَادِي وَالْحَاضِرُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٦ ص: ١٤٠

﴿٦٧١١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَلَا أَرَالُ وَأَقْفَا عَلَى الصِّرَاطِ أَدْعُو وَأَقُولُ رَبِّ سَلِّمْ شِيعَتِي وَمُحِبِّي وَأَنْصَارِي وَمَنْ تَوَلَّانِي فِي دَارِ الدُّنْيَا فَإِذَا الدُّعَاءُ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ قَدْ أَجِيبَتْ دَعْوَتُكَ وَشَفَعْتَ فِي شِيعَتِكَ وَبَشَفَعَ كُلُّ رَجُلٍ مِنْ شِيعَتِي وَمَنْ تَوَلَّانِي وَنَصَرَنِي وَحَارَبَ مَنْ حَارَبَنِي بِفِعْلٍ أَوْ قَوْلٍ فِي سَبْعِينَ آلْفًا مِنْ جِيرَانِهِ وَأَقْرَبَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٩

﴿٦٧١٢﴾ الكاظم عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ عليه السلام لَا تَنْسِنِي مِنَ الدُّعَاءِ قَالَ أَوْ تَعْلَمُ أَنِّي أَنْسَاكَ قَالَ فَتَفَكَّرْتُ فِي نَفْسِي وَقُلْتُ هُوَ يَدْعُو لِشِيعَتِهِ وَأَنَا مِنْ شِيعَتِهِ قُلْتُ لَا لَا تَنْسَانِي قَالَ وَكَيْفَ عَلِمْتَ ذَلِكَ قُلْتُ إني مِنْ شِيعَتِكَ وَإِنْكَ لَتَدْعُو لَهُمْ فَقَالَ هَلْ عَلِمْتَ بِشَيْءٍ غَيْرِ هَذَا قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَعْلَمَ مَا لَكَ عِنْدِي فَانْظُرْ إِلَى مَا لِي عِنْدَكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٦٥٢

﴿٦٧١٣﴾ الرضا عليه السلام: قُلْتُ لِلرُّضَا عليه السلام ادْعُ اللهَ لِي وَلِأَهْلِ بَيْتِي فَقَالَ أَوْ لَسْتُ أَفْعَلُ وَاللهُ إِنْ أَعْمَلَكُمْ لَتُعَرِّضَ عَلَيَّ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ قَالَ فَاسْتَعْظَمْتُ ذَلِكَ فَقَالَ لِي أَمَا تَقْرَأُ كِتَابَ اللهِ عَزَّ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۷۰۸﴾ ای دراج در این مکان چکار می‌کنی؟ فرمود: ای امیرالمؤمنین چند سالی است من در این مکان خدا را تسبیح می‌گویم و تمجید می‌کنم و عبادت کامل به جا می‌آورم؛ امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: ای دراج اینجا خالی از آب و غذاست، برای آن چه می‌کنی؟ دراج به او پاسخ داد و به ایشان گفت: سوگند به حق خویشاوندی تو با پیامبر خدا صلی الله علیه و آله ای امیرالمؤمنین، هروقت گرسنه می‌شوم برای شیعیان و دوستان دعا می‌کنم و سیر می‌شوم و هرگاه تشنه شوم بر دشمنان و کسانی که تو را تحقیر می‌کنند نفرین می‌کنم و سیراب می‌شوم.

﴿۶۷۰۹﴾ ابراهیم علیه السلام برای گنهکاران از مؤمنین و مؤمنات از آن روز تا روز قیامت دعا کرد و آمرزش و رضای خدا را طلبید و آن مرد بر دعایش آمین گفت. راوی می‌گوید: امام پنجم فرمود دعای ابراهیم به مؤمنین گنهکار از شیعیان ما تا روز قیامت می‌رسد.

﴿۶۷۱۰﴾ علی علیه السلام به او فرمود: ما شادمانیم برای شادی شما و محزون هستیم برای حزن شما و دعا می‌کنیم برای شما و هنگامی که دعا می‌کنید ما آمین می‌گوییم. عمرو گفت: فهمیدم چه فرمودی ولی چگونه دعا می‌کنیم شما آمین می‌گویید؟ فرمود: برای ما مساوی است کسی که حضور داشته باشد و کسی که غایب باشد.

﴿۶۷۱۱﴾ پس من همچنان بر پل صراط ایستاده‌ام و درخواست می‌کنم و می‌گویم پروردگارا شیعه من و دوست من و یاران من و هر که را که در دار دنیا مرا به ولایت پذیرفته است، سالم بدار که ناگاه صدایی از مرکز عرش می‌رسد که درخواست تو به اجابت رسید و شفاعت تو درباره شیعه‌ات پذیرفته شد و از شیعیان من کسی که مرا به ولایت شناخته و یاری‌ام کرده و با دشمنان جنگنده من جنگیده چه به رفتار و چه به گفتار هر یک نفر از آنان درباره هفتاد هزار نفر از همسایگان و خویشاوندان خود شفاعت می‌کند.

﴿۶۷۱۲﴾ به حضرت ابی‌الحسن علیه السلام عرض کردم: مرا از دعا فراموش مکن، فرمود تو می‌دانی که من تو را فراموش می‌کنم؟ در فکر فرورفتم و با خود گفتم: آن حضرت برای شیعیانش دعا کند و من هم از شیعیان او هستم (پس برای من دعا می‌کند) عرض کردم: نه، شما مرا فراموش نمی‌کنی، فرمود: این را از کجا دانستی؟ عرض کردم: من از شیعیان شما هستم و شما هم که برای شیعیانتان دعا می‌کنید (پس مرا هم در ضمن ایشان دعا می‌کنید)، فرمود: جز این هم چیزی دانستی؟ عرض کردم: نه، فرمود: هرگاه خواستی بدانی نزد من چگونه هستی، بنگر بین من نزد تو چگونه هستم.

﴿۶۷۱۳﴾ به امام رضا علیه السلام عرض کردم برای من و خانواده‌ام دعا کنید. فرمود: مگر دعا نمی‌کنم؟ به خدا سوگند اعمال شما هر روز و هر شب به من عرضه می‌شود، این دعا برایم سنگین آمد، امام فرمود: آیا این آیه را در کتاب خدا نخوانده‌ای که می‌فرماید: «عمل کنید که

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

جَلَّ وَ قُلْ اَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَ رَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ قَالَ هُوَ وَ اللَّهُ عَلَى بَنِ أَبِي طَالِبٍ
العليلة؛ الكافي ج: ١ ص: ٢١٩

﴿٦٧١٤﴾ الصادق عليه السلام: مَا كَانَتْ دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ إِلَانَا وَ شِيعَتِنَا؛ بحار الأنوار ج: ٦٥ ص: ٣٥
﴿٦٧١٥﴾ الباقر عليه السلام: مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ شِيعَتِنَا يَقُومُ إِلَى الصَّلَاةِ إِلَّا اكْتَنَفَتْهُ بَعْدَ مَنْ خَالَفَهُ مَلَائِكَةُ
يُصَلُّونَ خَلْفَهُ وَ يَدْعُونَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنْ صَلَاتِهِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٢٠٩
﴿٦٧١٦﴾ الصادق عليه السلام: وَ اللَّهُ مَا دَعَا مُخَالَفُ دَعْوَةِ خَيْرِ إِلَانَا كَانَتْ إِجَابَةُ دَعْوَتِهِ لَكُمْ؛
بحار الأنوار ج: ٦٥ ص: ١٤٦

﴿٦٧١٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: يَا أَبَا ذَرٍّ إِنْ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ عَلَى كُلِّ رُكْنٍ مِنْ أَرْكَانِ عَرْشِهِ سَبْعِينَ
أَلْفَ مَلَكٍ لَيْسَ لَهُمْ تَسْبِيحٌ وَ لَا عِبَادَةٌ إِلَّا الدُّعَاءُ لِعَلَى وَ شِيعَتِهِ وَ الدُّعَاءُ عَلَى أَعْدَائِهِ؛ بحار الأنوار
ج: ٤٠ ص: ٥٥

١-٤-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- لمُذْنِبِي الشَّيْعَةِ

﴿٦٧١٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنِّي لَأَدْعُو اللَّهَ لِمُذْنِبِي شِيعَتِنَا فِي الْيَوْمِ وَ اللَّيْلَةِ أَلْفَ مَرَّةٍ لَأَنَا نَحْنُ فِيمَا
يَتُوبُنَا مِنَ الرِّزَايَا نَصِيرُ عَلَى مَا نَعْلَمُ مِنَ التَّوَابِ وَ هُمْ يَصْبِرُونَ عَلَى مَا لَا يَعْلَمُونَ؛ الكافي ج: ١ ص:
٤٧٢

١-٤-١-١-٢-٣-٤-٥-٦- للمُحِبِّينَ

﴿٦٧١٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِنَّ لِلْجَنَّةِ ثَمَانِيَةَ أَبْوَابٍ بَابٌ يَدْخُلُ مِنْهُ النَّبِيُّونَ وَ الصَّادِقُونَ وَ
بَابٌ يَدْخُلُ مِنْهُ الشُّهَدَاءُ وَ الصَّالِحُونَ وَ خَمْسَةُ أَبْوَابٍ يَدْخُلُ مِنْهَا شِيعَتُنَا وَ مُحِبُّونَا فَلَا أَزَالَ وَاقِفًا
عَلَى الصِّرَاطِ أَدْعُو وَ أَقُولُ رَبِّ سَلِّمْ شِيعَتِي وَ مُحِبِّي وَ أَنْصَارِي وَ مَنْ تَوَالَانِي فِي دَارِ الدُّنْيَا فَإِذَا
النَّدَاءُ مِنْ بُطْنَانِ الْعَرْشِ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكَ وَ شَفَعْتَ فِي شِيعَتِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٩
﴿٦٧٢٠﴾ الكاظم عليه السلام: أَيُّهَا الدَّرَاجُ مَا تَصْنَعُ فِي هَذَا الْمَكَانِ فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِنِّي فِي هَذَا
الْمَكَانِ مُذْ كَذَا وَ كَذَا عَامَ أُسْجِ اللَّهُ وَ أَقْدَسُهُ وَ أَمَجِّدُهُ وَ أَعْبَدُهُ حَقَّ عِبَادَتِهِ فَقَالَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ
عليه السلام أَيُّهَا الدَّرَاجُ إِنَّهُ لَصَفَاءُ نَفْسٍ لَا مَطْعَمَ فِيهِ وَ لَا مَشْرَبَ فَمِنْ أَيْنَ لَكَ الْمَطْعَمُ وَ الْمَشْرَبُ
فَاجَابَهُ الدَّرَاجُ وَ هُوَ يَقُولُ وَ قَرَأَتْكَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِنِّي كُلَّمَا جُعْتُ دَعَوْتُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

به زودی خداوند و پیامبر و مؤمنین آن را خواهند دید.» امام فرمود: به خدا سوگند منظور از مؤمنین در آیه علی بن ابی طالب علیه السلام است.

﴿۶۷۱۴﴾ ابراهیم علیه السلام در دعای خود منظور نکرد کسی را جز ما و شیعیانمان را.
﴿۶۷۱۵﴾ هیچ بنده‌ای از شیعیان و طرفداران ما نیست که به نماز برخیزد مگر آنکه به شماره مخالفین او (یا غیرشیعیان) فرشتگان بر او گرد آمده در پشت سرش به نماز می ایستند و برای او در پیشگاه خداوند عزوجل دعای خیر می کنند تا از نماز خود فارغ شود.

﴿۶۷۱۶﴾ به خدا سوگند اگر مخالفین ما در حق خود دعا کنند، به نفع شما به اجابت می رسد.
﴿۶۷۱۷﴾ ای اباذر خداوند بر هریک از ستون های عرش هفتاد هزار فرشته قرار داده است که عبادت و تسبیحی جز دعا کردن برای علی و شیعیانش، و نفرین بر دشمنان علی علیه السلام ندارند.
۱-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای گناهکاران شیعه

﴿۶۷۱۸﴾ من در هر شبانه روز، هزار بار برای گناهکاران از شیعیانم خدا را می خواهم و آمرزش می خواهم زیرا ما با دانایی به ثواب و پاداش بر مصیبت هایی که به ما وارد می شود صبر می کنیم، ولی آن ها بر آنچه نمی دانند صبر می کنند.

۱-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای دوستداران

﴿۶۷۱۹﴾ همانا از برای بهشت هشت در است، از یک درش پیامبران و صدیقان داخل شوند و از یک در شهیدان و افراد شایسته داخل شوند و از پنج درش شیعیان و دوستان ما داخل شوند و من همچنان بر پل صراط ایستاده ام و درخواست می کنم و می گویم پروردگارا شیعه من و دوست من و یاران من و هر که را که در دار دنیا مرا به ولایت پذیرفته است سالم بدار که ناگاه صدایی از مرکز عرش می رسد که درخواست تو به اجابت رسید و شفاعت تو درباره شیعهات پذیرفته شد.

﴿۶۷۲۰﴾ ای دراج در این مکان چکار می کنی؟ فرمود: ای امیرالمؤمنین چند سالی است من در این مکان خدا را تسبیح می گویم و تمجید می کنم و عبادت کامل به جا می آورم؛ امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: ای دراج اینجا خالی از آب و غذاست. برای آن چه می کنی؟ دراج به او پاسخ داد و به ایشان گفت: سوگند به حق خویشاوندی تو با پیامبر خدا صلی الله علیه و آله ای امیرالمؤمنین، هروقت گرسنه

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

اللَّهُ لِشِيعَتِكَ وَ مُحِبِّيكَ فَاشْبَعْ وَإِذَا عَطِشْتَ دَعَوْتُ اللَّهَ عَلَى مُبْغِضِيكَ وَ مُنْتَقِصِيكَ فَأَرَوْى؛
بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٣٥

﴿٤٧٢١﴾ الصادق عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْعَظِيمِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ
الطَّاهِرِينَ صَلَاةً تَامَّةً دَائِمَةً وَ أَنْ تُدْخِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ مُحِبِّهِمْ وَ أَوْلِيَائِهِمْ حَيْثُ
كَانُوا فِي سَهْلٍ أَوْ جَبَلٍ أَوْ بَرٍّ أَوْ بَحْرٍ مِنْ بَرَكَةٍ دُعَائِي مَا تَقَرُّ بِهِ عُيُونُهُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥
ص: ٦٠

﴿٤٧٢٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: يَا أَبَا ذَرٍّ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَجْعَلَ رِزْقَ مَنْ أَحَبَّنِي الْكَفَافَ وَ
يُعْطِيَ مَنْ يُبْغِضُنِي الْإِمْلَالَ وَ الْوَلَدَ؛ أعلام الدين ص: ١٩٤
﴿٤٧٢٣﴾ السَّجَّاد عليه السلام: بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَهْلِي وَ مَالِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ أَعْطَانِي رَبِّي بِسْمِ
اللَّهِ عَلَى أَحَبَّتِي وَ وَلَدِي وَ قَرَابَاتِي؛ المصباح للكفعمي ص: ٧٧

٧-٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للمُسلِّمين

﴿٤٧٢٤﴾ إِذَا دَعَا الْعَبْدُ وَ لَمْ يَضُمَّ الْمُسْلِمِينَ إِلَى نَفْسِهِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَلَائِكَتِي يَحْسَبُ عَبْدِي أَنَّهُ
يَسْأَلُ عَنْ بَخِيلٍ وَإِذَا أَعْرَضَ عَنْ حَاجَتِهِ وَ دَعَا لَهُمْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ بَدَأَ اللَّهُ بِكَ؛
مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤١

﴿٤٧٢٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا قَالَ الرَّجُلُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ
الْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَ جَمِيعِ الْأَمْوَاتِ رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ بَعْدَ مَنْ مَضَى وَ مَنْ بَقِيَ مِنْ كُلِّ إِنْسَانٍ
دَعْوَةً؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٧

﴿٤٧٢٦﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي
سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لَوْلَدِي فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا وَ آجِلِ الْآخِرَةِ؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ عليه السلام الدعاء ٢٥
٨-٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ

﴿٤٧٢٧﴾ ادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا لِنَفْسِكَ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٩٠

﴿٤٧٢٨﴾ الباقر عليه السلام: ادْعُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٢٢

﴿٤٧٢٩﴾ ادْعُ لِنَفْسِكَ وَ لَوْلَدِكَ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢١٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

می‌شوم برای شیعیان و دوستداران دعا می‌کنم و سیر می‌شوم و هرگاه تشنه شوم بر دشمنانت و کسانی که تو را تحقیر می‌کنند نفرین می‌کنم و سیراب می‌شوم.

﴿۶۷۲۱﴾ خدایا! از تو به حق بزرگت درخواست می‌کنم که بر محمد و خاندان پاکش درودی کامل و دائمی بفرستی و از برکت دعای من بر محمد و خاندان او و دوستداران و هم‌پیمانانشان چه در کوهستان باشند یا در دشت، چه در دریا باشند یا در خشکی، خواسته‌شان را به ایشان بدهی تا چشمانشان روشن شود.

﴿۶۷۲۲﴾ ای اباذر همانا من از خدای عزوجل خواستم که روزی کسی که مرا دوست دارد به اندازه کفاف قرار دهد و هرکس که مرا دشمن بدارد، فرزند و ثروت فراوان به او بدهد.

﴿۶۷۲۳﴾ (برکت) نام خداوند بر خانواده و مال، (برکت) نام خداوند بر آنچه که پروردگارم به من بخشیده است، (برکت) نام خداوند بر دوستان و فرزندان و خویشانم باد.

۷-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای مسلمانان

﴿۶۷۲۴﴾ هرگاه بنده دعا کند و مسلمانان را در خواسته‌هایش ننگجاند، خداوند بلندمرتبه به فرشتگانش می‌گوید: بنده‌ام گمان کرده که از شخص خسیسی درخواست کرده است، ولی اگر بنده از حاجت خود اعراض کند و برای مسلمانان دعا کند، فرشتگان به او می‌گویند: خداوند در عطا کردن حاجات، از تو شروع خواهد کرد.

﴿۶۷۲۵﴾ هرگاه کسی بگوید خدایا! مردان و زنان مؤمن و مسلمان، و زندگان و تمام مردگان آن‌ها را مورد آمرزش خویش قرار ده، خداوند به شماره تمام انسان‌های گذشته و آینده، دعا برای او مستجاب می‌کند.

﴿۶۷۲۶﴾ خدایا! مانند آنچه از تو برای خود و فرزندانم در دنیا و آخرت خواستم به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان باایمان ببخش.

۸-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای مؤمنین و مؤمنات

﴿۶۷۲۷﴾ خدا را برای خودت و مؤمنان بسیار بخوان.

﴿۶۷۲۸﴾ برای زنان و مردان مؤمن دعا کن.

﴿۶۷۲۹﴾ برای خودت و پدر و مادر و برادران و خواهران مؤمنت دعا کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٧٣٠﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا قَالَ الرَّجُلُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَجَمِيعِ الْأَمْوَاتِ رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ بَعْدَ مَنْ مَضَى وَمَنْ بَقِيَ مِنْ كُلِّ إِنْسَانٍ دَعْوَةً؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٧

﴿٦٧٣١﴾ الدعاء المَخْتَصُّ بِبَيْلَةِ إِحْدَى وَعَشْرِينَ: أَشْرِكْ فِي صَلَاحِ دُعَائِي جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ إِلَّا مَنْ عَادَى أَوْلِيَاءَكَ وَحَارَبَ أَصْفِيَاءَكَ وَأَعْقَبَ بِسُوءِ الْخِلَافَةِ أَنْبِيَاءَكَ وَمَاتَ عَلَى ضَلَالَتِهِ وَانْطَوَى فِي غَوَايَتِهِ فَإِنِّي أَبْرَأُ إِلَيْكَ مِنْ دُعَائِهِمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٥٢

﴿٦٧٣٢﴾ أَشْرِكْ فِي صَلَاحِ دُعَائِي وَالِدِيَّ وَوَلَدِي وَجَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢١٧

﴿٦٧٣٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَكْثَرُ الدُّعَاءِ مَا اسْتَطَعْتَ لِنَفْسِكَ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَلِوَالِدَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٣٤٤

﴿٦٧٣٤﴾ الرضا عليه السلام: أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَوَاتِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ ﷺ وَالدُّعَاءِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي آثَاءِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَفْضَلُ أَعْمَالِ الْبَرِّ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ٣٤٦

﴿٦٧٣٥﴾ أَنَّ إِبْرَاهِيمَ قَالَ لِإِسْمَاعِيلَ عليه السلام: فِي حَالِ الدَّبْحِ ادْعُ أَنْتَ بِالْفَرَجِ لِأَنَّكَ أَنْتَ الْمُضْطَرُّ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ فَلَمَّا رَأَى الْكَبْشَ خَرَجَ لِيَأْخُذَهُ فَلَمَّا رَجَعَ رَأَى يَدَيَّ إِسْمَاعِيلَ مُطْلَقَتَيْنِ قَالَ وَمَنْ أَطْلَقَكَ قَالَ رَجُلٌ مِنْ صِفَتِهِ كَذَا قَالَ هُوَ جَبْرَائِيلُ وَهَلْ قَالَ لَكَ قَالَ نَعَمْ قَالَ لِي ادْعُ اللَّهَ فَدَعَوْتُكَ الْآنَ مُسْتَجَابَةٌ قَالَ إِبْرَاهِيمُ وَآيَ شَيْءٍ دَعَوْتُ قَالَ قُلْتُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ قَالَ يَا بَنِي إِنْكَ لَمَوْفَّقٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٧

﴿٦٧٣٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: تَدْعُو لِنَفْسِكَ وَاجْتَنِدْ فِي الدُّعَاءِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلِوَالِدَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ١٥٩

﴿٦٧٣٧﴾ الباقر عليه السلام: جَعَلَ لِكُلِّ نَبِيٍّ مَسْأَلَةً فَسَأَلُوهُ إِيَّاهَا فَأَعْطَاهُمْ ذَلِكَ فِي الدُّنْيَا وَأَعْطَانِي مَسْأَلَةً فَأَخَرْتُ مَسْأَلَتِي لِشَفَاعَةِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ أُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَفَعَلَ ذَلِكَ وَأَعْطَانِي جَوَامِعَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۷۳۰﴾ هرگاه کسی بگوید خدایا! مردان و زنان مؤمن و مسلمان، و زندگان و تمام مردگان آن‌ها را مورد آمرزش خویش قرار ده، خداوند به شماره تمام انسان‌های گذشته و آینده، دعا برای او مستجاب می‌کند.

﴿۶۷۳۱﴾ خدایا! همه مردان و زنان مؤمن را در دعای خیرم شریک گردان، به‌جز کسانی را که با اولیایت دشمنی می‌کنند و با برگزیدگانت می‌جنگند و جانشینان بدی برای پیامبرانت انتخاب کردند و در گمراهی‌شان دست و پا زده تا بمیرند، پس من از اینکه برای آنان دعا کنم، تبری می‌جویم.

﴿۶۷۳۲﴾ خدایا! در دعای خیر من پدر و مادرم و فرزندانم و همه مردان و زنان مؤمن، زنده و مرده‌شان را شریک کن.

﴿۶۷۳۳﴾ هرچه می‌توانی در حق خودت و برای همه مؤمنان و پدر و مادر و زیاد دعا کن.

﴿۶۷۳۴﴾ بر محمد و خاندانش بسیار صلوات بفرستید و زیاد دعا کنید، برای مؤمنین و مؤمنات در دل شب‌های تار و روزها، زیرا درود بر محمد و خاندانش از بافضیلت‌ترین اعمال خوب است.

﴿۶۷۳۵﴾ ابراهیم به اسماعیل در حال ذبح گفت: دعا کن که به دریافت حاجت نزدیکی، چرا که تو در حال اضطرار و بیچارگی هستی. «و کیست که دعای مضطر و بیچاره را پاسخ دهد؟» پس قوچی پدیدار شد و ابراهیم برای ذبح کردن قوچ از اسماعیل دور شد. آنگاه که برگشت دست‌های اسماعیل را باز شده یافت. گفت: چه کسی تو را آزاد کرد؟ اسماعیل گفت: مردی با این مشخصات و او جبرئیل بود، ابراهیم گفت: آیا چیزی هم به تو گفت؟ اسماعیل گفت: آری، به من گفت الان دعا کن چرا که دعای تو مستجاب است. ابراهیم گفت: و تو چه خواستی؟ اسماعیل گفت: گفتم خدایا! مؤمنین و مؤمنات را مورد مغفرت و آمرزش قرار ده، ابراهیم گفت: ای پسر من تو موفق‌تر توفیق دعای خوبی نصیب شد.

﴿۶۷۳۶﴾ سپس برای خود و پدر و مادر و مؤمنین و مسلمین دعا کن.

﴿۶۷۳۷﴾ برای هر پیامبر درخواستی مستجاب اختصاص داده شده، آن را طلبیدند و خداوند خواسته‌شان را در دنیا به ایشان داد؛ و به من نیز درخواست مستجابی اعطا شد. من خواسته خود را برای شفاعت مؤمنان اتمم به روز قیامت به تأخیر انداختم و خداوند آن را انجام خواهد داد. و به

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

الْعِلْمَ وَمَفَاتِيحَ الْكَلَامِ وَلَمْ يُعْطِ مَا أَعْطَانِي نَبِيًّا قَبْلِي فَمَسَّالْتِي بِالْغَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لِمَنْ لَقِيَ اللَّهَ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا مُؤْمِنًا بِي مُوَالِيًا لَوْصِيٍّ مُحِبًّا لِأَهْلِ بَيْتِي؛ بحار الأنوار ج: ١٦ ص: ٣١٦
﴿٦٧٣٨﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمُؤْمِنِ لِلْمُؤْمِنِ يَدْفَعُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَيُدْرِي عَلَيْهِ الرِّزْقَ؛ بحار الأنوار ج:

٧١ ص: ٢٢٢

﴿٦٧٣٩﴾ المجتبي عليه السلام: رَأَيْتُ أُمِّي فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ قَامَتْ فِي مِحْرَابِهَا لَيْلَةً جُمِعَتْهَا فَلَمْ تَزَلْ رَاكِعَةً سَاجِدَةً حَتَّى اتَّصَحَّ عَمُودُ الصُّبْحِ وَ سَمِعْتُهَا تَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَ تُسَمِّيهِمْ وَ تَكْتَبِرُ الدُّعَاءَ لَهُمْ وَ لَا تَدْعُو لِنَفْسِهَا بِشَيْءٍ فَقُلْتُ لَهَا يَا أُمَّاهُ لِمَ لَا تَدْعُونَ لِنَفْسِكَ كَمَا تَدْعُونَ لِغَيْرِكَ فَقَالَتْ يَا بُنَيَّ الْجَارُ ثُمَّ الدَّارُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ٨١

﴿٦٧٤٠﴾ السَّجَّاد عليه السلام: صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ صَلِّ بِجَمِيعِ مَا سَأَلْتُكَ وَ أَسَأَلُكَ مَنْ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبِهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَ ابْدَأْ بِهِمْ وَ ثَنِّ بِي بِرَحْمَتِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٤

﴿٦٧٤١﴾ الكاظم عليه السلام: صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِهِ وَ ادْعُ لِنَفْسِكَ وَ لِوَالِدَيْكَ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٢٢٠

﴿٦٧٤٢﴾ الباقر عليه السلام: الصَّلَاةُ عَلَى الْمُسْتَضْعَفِ وَ الَّذِي لَا يُعْرِفُ مَذْهَبَهُ يُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَ يَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَ يُقَالُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَ اتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَ قِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ١٦٨

﴿٦٧٤٣﴾ الباقر عليه السلام: فدَعَا إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُذْنِبِينَ مِنْ يَوْمِهِ ذَلِكَ بِالْمَغْفِرَةِ وَ الرِّضَا عَنْهُمْ قَالَ وَ آمَنَ الرَّجُلُ عَلَى دُعَائِهِ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فدَعَاهُ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِالْغَةِ لِلْمُؤْمِنِينَ الْمُذْنِبِينَ مِنْ شَيْعَتِنَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٣٩٢

﴿٦٧٤٤﴾ الصادق عليه السلام: فَقُلْتُ مَنْ هَذَا يَا جَبْرَائِيلُ فَقَالَ هَذَا مَلَكُ وَ كَلَّهُ اللَّهُ بِأَكْنَافِ السَّمَاءِ وَ أَطْرَافِ الْأَرْضِينَ وَ هُوَ أَنْصَحُ مَلَائِكَةِ اللَّهِ لِأَهْلِ الْأَرْضِ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ يَدْعُو لَهُمْ بِمَا تَسْمَعُ مِنْهُ خُلُقٍ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٣٢٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

من علم کامل و کلیدهای کلام را بخشید و آنچه به من عطا کرده است، به پیامبری قبل از من نبخشیده است، پس ثمره درخواست من تا روز قیامت پایدار است، و شامل حال کسی که مؤمن بمیرد و برای خداوند شریکی قائل نباشد، ولایت جانشینم را بپذیرد و دوستدار اهل بیتم باشد، خواهد شد.

﴿۶۷۳۸﴾ دعای مؤمن برای مؤمن دفع بلا کند و روزی را برای او جاری می‌سازد.

﴿۶۷۳۹﴾ شب‌های جمعه، مادرم فاطمه علیها السلام را می‌دیدم که تا طلوع صبح، در محرابش، مشغول رکوع و سجود و عبادت پروردگار است، و می‌شنیدم که برای مؤمنین دعا می‌کند و در دعایش نام آن‌ها را ذکر می‌کند ولی برای خود دعا نمی‌کند، به او گفتم: مادرم! چرا برای خود دعا نمی‌کنی؟ آن حضرت در جواب می‌فرمود: پسر! اول باید همسایه را دعا کرد و بعد خود را.

﴿۶۷۴۰﴾ بر محمد و اهل بیت او درود فرست، و به رحمت، تمام آنچه را که درخواست کرده و می‌کنم، به تمام مردان و زنان مؤمنی که در قسمت‌های مشرق و مغرب زمین قرار دارند، برسان، و نخست آنان را مورد مهر و رحمت خویش قرار ده.

﴿۶۷۴۱﴾ بر محمد و اهل بیت او درود فرست. و برای خودت و پدر و مادرت و مؤمنان دعا کن.

﴿۶۷۴۲﴾ نماز بر مرده مستضعف (از نظر اعتقادی) و کسی که مذهبش معلوم نیست؛ پس از شهادتین و تکبیر دوم ابتدا بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود فرستاده می‌شود و برای مؤمنین و مؤمنات دعا می‌شود و این آیه را می‌خوانند: «اللهم اغفر للذین تابوا و اتبعوا سبیلک و قهم عذاب الجحیم.» یعنی: خدایا! کسانی را که از بدی‌ها و مذهب باطل توبه کرده باشند و راه تو را که مذهب حق است پیروی کرده باشند بیا مرز و ایشان را از عذاب جهنم نگاه دار.

﴿۶۷۴۳﴾ ابراهیم علیه السلام برای گنهکاران از مؤمنین و مؤمنات از آن روز تا روز قیامت دعا کرد و آمرزش و رضای خدا را طلبید و آن مرد بر دعایش آمین گفت. راوی می‌گوید: امام پنجم فرمود دعای ابراهیم به مؤمنین گنهکار از شیعیان ما تا روز قیامت می‌رسد.

﴿۶۷۴۴﴾ گفتم: ای جبرئیل این کیست؟ فرشته‌ای است که خدا به هر سوی آسمان و زمین گماشته و او خیرخواه‌ترین فرشته‌ای است که برای مؤمنان زمین دعا کند از روزی که آفریده شده برای آن‌ها به آنچه شنوی.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٦٧٤٥﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ اللَّهَ أَعْطَانِي مَسْأَلَةً فَأَخَرْتُ مَسْأَلَتِي لِشَفَاعَةِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ أُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَفَعَلَ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٧

﴿٦٧٤٦﴾ الرضا عليه السلام: وَيَقْنُتُ بَيْنَ كُلِّ تَكْبِيرَتَيْنِ وَالْقُنُوتُ ذِكْرُ اللَّهِ وَالشَّهَادَتَانِ وَالصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَالِدَعَاءُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٢٤٧

﴿٦٧٤٧﴾ الكاظم عليه السلام: كَانَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ إِذَا دَعَتْ تَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَدْعُو لِنَفْسِهَا (فَقِيلَ لَهَا يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ إِنَّكَ تَدْعُو لِلنَّاسِ وَلَا تَدْعُو لِنَفْسِكَ) فَقَالَتْ الْجَارُ ثُمَّ الدَّارُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٣

﴿٦٧٤٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَيْسَ مِنْ مُؤْمِنٍ يَمْرُضُ إِلَّا مَرَضَنَا بِمَرَضِهِ وَلَا يَحْزَنُ إِلَّا حَزَنًا بِحُزْنِهِ وَلَا يَدْعُو إِلَّا أَمَّنَّا لِدُعَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٢٦ ص: ١٤٠

﴿٦٧٤٩﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بظَهْرِ الْغَيْبِ إِلَّا قَالَ الْمَلَكُ وَ لَكَ مِثْلُ ذَلِكَ وَمَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بظَهْرِ الْغَيْبِ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ مِثْلَ الَّذِي دَعَا لَهُمْ مِنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ مَضَى مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ أَوْ هَوَاتِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٥

﴿٦٧٥٠﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ مِثْلَ الَّذِي دَعَا لَهُمْ بِهِ مِنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ مَضَى مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ أَوْ هَوَاتِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ الْعَبْدَ لَيُؤْمَرُ بِهِ إِلَى النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُسْحَبُ فَيَقُولُ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ يَا رَبُّ هَذَا الَّذِي كَانَ يَدْعُو لَنَا فَشَفَعْنَا فِيهِ فَيُشَفِّعُهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ فَيَنْجُو؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿٦٧٥١﴾ الرضا عليه السلام: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ حَسَنَةً مُنْذُ بَعَثَ اللَّهُ آدَمَ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٦

﴿٦٧٥٢﴾ الكاظم عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَمْرٍ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ مَلَكًا يَدْعُو لَهُ؛ أعلام الدين ص: ٣٩٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۷۴۵﴾ خداوند به من (وعده استجابت) خواسته‌ای را داد و من آن درخواست مستجاب را برای شفاعت مؤمنان امتم، برای روز قیامت نگاه داشتم و خداوند پذیرفت.

﴿۶۷۴۶﴾ بین هر دو تکبیر قنوت بگیرد، چرا که قنوت، یاد خداست و شهادتین و درود بر محمد و خاندانش و دعا برای مؤمنان مرد و زن بگوید.

﴿۶۷۴۷﴾ فاطمه علیها السلام هرگاه دعا می‌کرد زنان و مردان مؤمن را دعا می‌نمود و برای خود دعایی نمی‌کرد، به او گفتیم: ای مادر! چرا همان‌طور که برای آن‌ها دعا می‌کنی، برای خود دعا نمی‌کنی؟
﴿۶۷۴۸﴾ هر مؤمنی که مریض می‌شود ما نیز به واسطه بیماری او مریض می‌شویم و رنج و غمش شدت نمی‌یابد مگر اینکه ما نیز از اندوه او محزون می‌شویم و دعایی نمی‌کند مگر اینکه دعای او را آمین می‌گوییم.

﴿۶۷۴۹﴾ هیچ بنده‌ای نباشد که برای برادران و خواهران مؤمن دعا کند جز آنکه فرشته به او می‌گوید، چنین چیزی برای تو خواهد بود خداوند همانند آنچه را که بر آنان دعا کرده، به شماره هر برادر و خواهر مؤمنی که از آغاز آفرینش دنیا تا پایان آن به دنیا آمده و تا روز رستاخیز به دنیا خواهد آمد به او باز پس دهد.

﴿۶۷۵۰﴾ هیچ مؤمنی نیست که برای مردان مؤمن و زنان مؤمنه دعا کند جز اینکه خدای عزوجل به او بازگرداند، مانند آنچه را که برای ایشان دعا کرده است، به عدد هر مرد مؤمن و زن مؤمنه‌ای که از آغاز روزگار در گذشته یا تا روز قیامت به دنیا می‌آید، بنده‌ای باشد که در روز قیامت دستور دهند تا او را به دوزخ برند و او را به آن سو کشند، پس مردان مؤمن و زنان مؤمنه گویند: این است آن که برای ما دعا می‌کرد، پروردگارا شفاعت ما را درباره او بپذیر (و او را به دوزخ وارد نکن)، پس خدای عزوجل شفاعت ایشان را درباره او بپذیرد، و آن بنده نجات یابد.

﴿۶۷۵۱﴾ هیچ مؤمنی نباشد که بر برادران و خواهران مؤمن و مسلمان، زنده یا مرده، دعا کند جز آنکه خداوند به تعداد هر برادر و خواهر مؤمنی، از هنگام برانگیخته شدن آدم علیه السلام تا برپایی رستاخیز برای او حسنه نویسد.

﴿۶۷۵۲﴾ هرکس برای شخصی از مردان و زنان مؤمن و مسلمان دعا بکند، خداوند به ازای هر مؤمن برایش فرشته‌ای بگمارد که او را دعا کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٧٥٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي كُلِّ يَوْمٍ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً نَزَعَ اللَّهُ الْغِلَّ مِنْ صَدْرِهِ وَكَتَبَهُ مِنَ الْإِبْدَالِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٦

﴿٦٧٥٤﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلِأَهْلِ مَوَدَّتِنَا رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ آدَمَ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ حَسَنَةٌ ثُمَّ قَالَ إِنْ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَرَضَ الصَّلَوَاتِ فِي أَفْضَلِ السَّاعَاتِ فَعَلَيْكُمْ بِالدُّعَاءِ فِي آدْبَارِ الصَّلَوَاتِ ثُمَّ دَعَا لِي وَلِمَنْ حَضَرَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٠

﴿٦٧٥٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا لِمُؤْمِنٍ بظَهْرِ الْغَيْبِ قَالَ الْمَلِكُ وَلَكَ مِثْلُ ذَلِكَ؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٩

﴿٦٧٥٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَاجَةً كَانَ كَمَنْ عَبْدَ اللَّهَ دَهْرًا وَمَنْ دَعَا لِمُؤْمِنٍ بظَهْرِ الْغَيْبِ قَالَ الْمَلِكُ فَلَكَ بِمِثْلِ ذَلِكَ عَمَلٌ وَمَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بظَهْرِ الْغَيْبِ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِثْلَ الَّذِي دَعَا لَهُمْ مِنْ مُؤْمِنٍ أَوْ مُؤْمِنَةٍ مَضَى مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ أَوْ هُوَ آتٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٢

﴿٦٧٥٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: يَا رُمَيْلَةُ لَيْسَ مِنْ مُؤْمِنٍ يَمْرُضُ إِلَّا مَرَضَنَا بِمَرَضِهِ وَلَا يَحْزَنُ إِلَّا حَزَنًا بِحَزْنِهِ وَلَا يَدْعُو إِلَّا أَمَّنَّا لِدُعَائِهِ وَلَا يَسْكُتُ إِلَّا دَعَوْنَا لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٦ ص: ١٤٠

﴿٦٧٥٨﴾ يَجُوزُ الدُّعَاءُ فِيهِ لِلْمُؤْمِنِينَ بِأَسْمَائِهِمْ وَالدُّعَاءُ عَلَى الْكُفَرَةِ وَالْمُنَافِقِينَ لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَعَا فِي قَتْلِهِ لِقَوْمٍ بِأَعْيَانِهِمْ وَعَلَى آخَرِينَ بِأَعْيَانِهِمْ كَمَا رَوَى أَنَّهُ ﷺ قَالَ اللَّهُمَّ أَنْجِ الْوَلِيدَ بْنَ الْوَلِيدِ وَسَلَمَةَ بْنَ هِشَامٍ وَعِيَّاشَ بْنَ رَبِيعَةَ وَالْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَاشْدُدْ وَطْأَتَكَ عَلَى مُضَرَ وَرَعْلَ وَذَكْوَانَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٤١١

﴿٦٧٥٩﴾ الرسول ﷺ: اللَّهُمَّ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ أَغْضَبُ وَأَرْضَى وَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ حَرَمْتُهُ وَأَقْصَيْتُهُ أَوْ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَاجْعَلْهُ كَفَّارَةً وَطَهُورًا وَأَيُّمَا كَافِرٍ قَرَّبْتُهُ أَوْ حَبَوْتُهُ أَوْ أَعْطَيْتُهُ أَوْ دَعَوْتُ لَهُ وَلَا يَكُونُ لَهَا أَهْلًا فَاجْعَلْ ذَلِكَ عَلَيْهِ عَذَابًا وَوَبَالًا؛ بحار الأنوار ج: ١٠١ ص: ٢٩٠

١-٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِلْمُذْنِبِينَ الْمُؤْمِنِينَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۷۵۳﴾ هرکس برای مردان و زنان مؤمن در هر روز بیست و پنج مرتبه دعا کند، خداوند کینه را از سینه‌اش برمی‌دارد و نامش را در زمره نیکان می‌نویسد، اگر خدا بخواهد.

﴿۶۷۵۴﴾ هرکه جهت مؤمنین و مؤمنات و آنان که اهل مودت و دوستی مایند دعا کند، خداوند عطا فرماید بر او از (زمان حضرت) آدم عليه السلام تا روز قیامت برای هر مؤمن حسنه‌ای، سپس فرمود: خدای تعالی واجب فرموده نماز را در بهترین ساعات، پس بر شما باد به دعا کردن در عقب نمازها، سپس (حضرت) دعا فرمود برای من و آن کسانی که حاضر در مجلس بودند.

﴿۶۷۵۵﴾ هرکس در غیاب مؤمنی برای او دعا کند، فرشته به او می‌گوید، معادل آن برای تو نیز خواهد بود.

﴿۶۷۵۶﴾ هرکه حاجتی از برادر خود برآورد، مانند کسی است که یک عمر خدا را عبادت کرده، و هرکس برای مؤمنی در غیابش دعا کند، فرشته‌ای می‌گوید: برای تو نیز معادل آنچه برای او درخواست کردی هست و بنده مؤمنی نیست که پشت‌سر برادران و خواهران مؤمن دعا کند و خداوند عزوجل مانند آنچه برای مردان و زنان مؤمنی که از اول دنیا بودند یا کسانی که تا روز قیامت خواهند آمد درخواست شده، به او خواهد داد.

﴿۶۷۵۷﴾ ای رمیله، هر مؤمنی که مریض می‌شود ما نیز به واسطه بیماری او مریض می‌شویم و اندوهش افزایش نمی‌یابد مگر اینکه ما نیز از اندوه او محزون می‌شویم و دعایی نمی‌کند مگر اینکه دعای او را آمین می‌گوییم ساکت نمی‌شود مگر اینکه ما برایش دعا می‌کنیم.

﴿۶۷۵۸﴾ جایز است دعا کردن در آن برای مؤمنین با ذکر نام‌های ایشان و نفرین بر کفار و منافقین، برای آنکه پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: در قنوت نمازش برای گروهی از افراد مشخص و بر دیگران غیر از آن‌ها همچنان که روایت شد، همانا او فرمود: خدایا نجات بخش ولید فرزند ولید را و سلمة بن هشام را و عیاش بن ربیع را و مستضعفین از افراد بالیمان را و سخت بگیر بر مضر و رعل و ذکوان.

﴿۶۷۵۹﴾ خدایا! من آدمی هستم که خشمگین و خشنود می‌شوم، و هر مؤمنی که از من درخواستی داشته و من به او عطا نکرده، و او را از خود رانده یا نفرینش کرده باشم. پس آن را کفاره گناهان و مایه تظہیر او قرار ده. و هر کافری که به او نزدیک شدم یا چیزی به او بخشیدم یا برایش دعا کردم و او سزاوارش نبود، آن را برایش به عذاب و سختی تبدیل کن.

۱-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای مؤمنین گناهکار

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٧٠﴾ الباقِرُ عليه السلام: قَالَ الرَّجُلُ لِإِبْرَاهِيمَ لَكَ حَاجَةٌ فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ عليه السلام: نَعَمْ قَالَ وَمَا هِيَ قَالَ لَهُ تَدْعُو اللَّهَ وَأُوْمِّنُ عَلَى دُعَايِكَ أَوْ أَدْعُو أَنَا وَتُوْمِّنُ عَلَى دُعَائِي فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ وَفِيمَ تَدْعُو اللَّهَ قَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ عليه السلام الْمُنْذِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٨٠

٩-٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لَمَنْ تَوَالِي

﴿٦٧٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَلَا آزَالَ وَاقِفًا عَلَى الصِّرَاطِ أَذْغُو وَأَقُولُ رَبِّ سَلِّمْ شِيعَتِي وَ مُجِبِّي وَأَنْصَارِي وَمَنْ تَوَلَّانِي فِي دَارِ الدُّنْيَا فَإِذَا الدُّنْيَا مِنَ بُطْنَانِ الْعَرْشِ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكَ وَ شَفَعْتَ فِي شِيعَتِكَ وَ يَسْفَعُ كُلُّ رَجُلٍ مِنْ شِيعَتِي وَمَنْ تَوَلَّانِي وَ نَصَرَنِي وَ حَارَبَ مَنْ حَارَبَنِي بِفِعْلٍ أَوْ قَوْلٍ فِي سَعَتَيْنِ أَلْفًا مِنْ جِيرَانِهِ وَ أَقْرَبَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٣٩

١٠-٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لَمَنْ قَلَدَ

﴿٦٧٦٢﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَهْلِي وَ مَالِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ أَعْطَانِي رَبِّي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَحَبِّي وَ وُلْدِي وَ قَرَابَاتِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى جِيرَانِي الْمُؤْمِنِينَ وَ إِخْوَانِي وَ مَنْ قَلَّدَنِي دُعَاءً أَوْ اتَّخَذَ عِنْدِي يَدًا أَوْ أَسَدَى إِلَيَّ بَرًّا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ؛ المصباح للكنعاني ص: ٧٧

٥-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-للقرباء

١-٥-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِلْأَخْوَانِ

﴿٦٧٦﴾ اُدْعُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِوَلَدِكَ وَأَهْلِكَ وَمَالِكَ وَإِخْوَانِكَ
 الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٥٣

﴿٦٧٦٤﴾ ادْعُ لِنَفْسِكَ وَلِأَوْلَادِكَ وَلِإِخْوَانِكَ الْمُؤْمِنِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣٦٢

﴿٦٧٤﴾ الصادق (عليه السلام): إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ عَائِدًا لَهُ فَلْيَدْعُ لَهُ وَلْيَطْلُبْ مِنْهُ الدُّعَاءَ فَإِنَّ دُعَاءَهُ مِثْلُ دُعَاءِ الْمَلَائِكَةِ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٦١

﴿٦٧٦٦﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَعَا الرَّجُلُ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنَ الْعَرْشِ وَلَكَ مِائَةُ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِثْلِهِ وَإِذَا دَعَا لِنَفْسِهِ كَانَتْ لَهُ وَاحِدَةٌ فَمِائَةُ أَلْفٍ مَضْمُونَةٌ خَيْرٌ مِنْ وَاحِدَةٍ لَا يُدْرَى يُسْتَجَابُ لَهُ أَمْ لَا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٢١٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۷۶۰﴾ آن مرد به ابراهیم گفت: آیا حاجتی داری؟ ابراهیم گفت: آری، آن مرد گفت: حاجت تو چیست؟ ابراهیم به او گفت: یا تو خدا را بخوان و من آمین گویم و یا آنکه من می‌خوانم و تو بر دعای من آمین بگو. آن مرد گفت: برای چه به درگاه خدا دعا کنیم؟ ابراهیم گفت: برای آمرزش مؤمنان گنهکار.

۹-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای ولایت‌پذیران

﴿۶۷۶۱﴾ پس من همچنان بر پل صراط ایستاده‌ام و درخواست می‌کنم و می‌گویم پروردگارا شیعه من و دوست من و یاران من و هر که را که در دار دنیا مرا به ولایت پذیرفته است، سالم بدار که ناگاه صدایی از مرکز عرش می‌رسد که درخواست تو به اجابت رسید و شفاعت تو درباره شیعات پذیرفته شد و از شیعیان من کسی که مرا به ولایت شناخته و یاری‌ام کرده و با دشمنان جنگنده من جنگیده چه به رفتار و چه به گفتار هر یک نفر از آنان درباره هفتاد هزار نفر از همسایگان و خویشاوندان خود شفاعت می‌کند.

۱۰-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای مقلدین

﴿۶۷۶۲﴾ (برکت) نام خداوند بر خانواده و مال، نام خداوند بر آنچه که پروردگارم به من بخشیده است، نام خداوند بر دوستانم و فرزندانم و خویشانم باد. و هر که از زنان و مردان مؤمن که برای من دعا کرده، یا نعمتی را به من ارزانی داشته، یا کار نیکی در حق من انجام داده‌اند.

۵-۴-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای برادران

۱-۵-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای نزدیکان

﴿۶۷۶۳﴾ خدای عزوجل را برای خودت و پدر و مادر و فرزندان و خانواده و دارایی‌ها و برادران و خواهران مؤمنت، بسیار بخوان.

﴿۶۷۶۴﴾ برای خودت و پدر و مادر و برادران مؤمنت دعا کن.

﴿۶۷۶۵﴾ هرگاه یکی از شما برادر مؤمن خود را عیادت کرد برایش دعا کرده و از او التماس دعا کند که دعای بیمار مثل دعای فرشتگان است.

﴿۶۷۶۶﴾ آنگاه که کسی در غیاب برادر خود برای او دعا کند، او را از فراز عرش ندا می‌دهند: و برای تو صد هزار برابر آنچه برای برادر خود خواستی مقرر شد، و چون برای خود دعا کند همان یک چیز که خواسته است به او داده خواهد شد، و البته آن صد هزار ضمانت شده از این یک که اجابتش معلوم نیست بهتر است.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٧٦﴾ الرسول ﷺ: أَرْبَعُ دَعَوَاتٍ لَا يُحِبُّنَ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى دُعَاءُ الْوَالِدِ لَوْلَدِهِ وَالْأَخِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ لِأَخِيهِ وَالْمَظْلُومِ وَالْمُخْلِصِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ١٨٨
 ﴿٦٧٨﴾ أسألكَ لِنَفْسِي وَأَهْلِي وَإِخْوَانِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَأَشْرِكُهُمْ فِي صَالِحِ دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٦
 ﴿٦٧٩﴾ الصادق ﷺ: اسْتَكَثِرُوا مِنَ الْإِخْوَانِ فَإِنَّ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً؛ وسائل الشيعة ج: ١٢ ص: ١٧

﴿٦٧٧﴾ الباقر ﷺ: أَسْرَعَ الدُّعَاءِ نَجَاحاً لِلْإِجَابَةِ دُعَاءُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يَبْدَأُ بِالدُّعَاءِ لِأَخِيهِ فَيَقُولُ لَهُ مَلِكُ مُوَكَّلٍ آمِينَ وَ لَكَ مِثْلَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٨٧
 ﴿٦٧١﴾ الباقر ﷺ: أَسْرَعَ الدُّعَاءِ نَجَاحاً لِلْإِجَابَةِ دُعَاءُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يَبْدَأُ بِالدُّعَاءِ لِأَخِيهِ فَيَقُولُ لَهُ مَلِكُ مُوَكَّلٍ بِهِ آمِينَ وَ لَكَ مِثْلَاهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧
 ﴿٦٧٢﴾ أَشْرَكَ فِي دُعَائِي إِخْوَانِي وَمَنْ أَمْرُهُ يَعْنِينِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٧٧
 ﴿٦٧٣﴾ الكاظم ﷺ: أَفْضَلُ الدُّعَاءِ الصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَالدُّعَاءُ لِإِخْوَانِكَ الْمُسْتَرِ
 فقه الرضا ﷺ ص: ٣٤٥
 ﴿٦٧٤﴾ أَكْثَرُ مِنَ الدُّعَاءِ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِجَمِيعِ إِخْوَانِكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٦٠٤

﴿٦٧٥﴾ السَّجَّاد ﷺ: إِذَا الْمَلَائِكَةُ إِذَا سَمِعُوا الْمُؤْمِنَ يَدْعُو لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ أَوْ يَذْكُرُهُ بِخَيْرٍ قَالُوا نَعَمْ الْأَخُ أَنْتَ لِأَخِيكَ تَدْعُو لَهُ بِالْخَيْرِ وَهُوَ غَائِبٌ عَنْكَ وَتَذْكُرُهُ بِخَيْرٍ قَدْ أَعْطَاكَ اللَّهُ عِزًّا وَجَلَّ مِثْلِي مَا سَأَلْتَ لَهُ وَآتَنِي عَلَيْكَ مِثْلِي مَا أَتْنَيْتَ عَلَيْهِ وَ لَكَ الْفَضْلُ عَلَيْهِ وَإِذَا سَمِعُوهُ يَذْكُرُ أَخَاهُ بِسُوءٍ وَيَدْعُو عَلَيْهِ قَالُوا لَهُ بِسْ الْأَخُ أَنْتَ لِأَخِيكَ كَفَّ أَيُّهَا الْمُسْتَرُّ عَلَى ذُنُوبِهِ وَعَوْرَتِهِ وَارْتَبِعْ عَلَى نَفْسِكَ وَاحْمَدِ اللَّهَ الَّذِي سَتَرَ عَلَيْكَ وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَعْلَمُ بِعَبْدِهِ مِنْكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٨
 ﴿٦٧٦﴾ أَنَّ بَعْضَ الصَّالِحِينَ كَانَ فِي الْمَسْجِدِ يَدْعُو لِإِخْوَانِهِ بَعْدَ مَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ فَلَمَّا خَرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ وَافَى أَبَاهُ قَدْ مَاتَ فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ جَهَازِهِ أَخَذَ يَقْسِمُ تَرْكْتُهُ عَلَى إِخْوَانِهِ الَّذِينَ كَانَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۷۶۷﴾ چهار دعاست که به پیشگاه پروردگار می‌رسد و در حجاب و پرده نخواهد ماند: دعای پدر برای فرزندش، دعای برادر پشت‌سر برادرش و دعای مظلوم و دعای شخصی که با اخلاص خدا را بخواند.

﴿۶۷۶۸﴾ خدایا! از تو می‌خواهم برای خودم و خانواده و برادران و خواهران مؤمنم، و می‌خواهم که آن‌ها را نیز در دعای خیرم شریک کنی.

﴿۶۷۶۹﴾ دوستانان را زیاد کنید زیرا هر مؤمنی دعای مستجابی دارد.

﴿۶۷۷۰﴾ دعای برادر برای برادر مؤمن در غیابش، سریع‌تر از دعا‌های دیگر به اجابت می‌رسد، وقتی این دعا را شروع می‌کند، فرشته‌ای مأمور است که بگوید: آمین دو برابرش برای تو می‌باشد.

﴿۶۷۷۱﴾ دعای برادر برای برادر مؤمن در غیابش، سریع‌تر از دعا‌های دیگر به اجابت می‌رسد، وقتی این دعا را شروع می‌کند، فرشته‌ای مأمور است که بگوید: آمین دو برابرش برای تو می‌باشد.

﴿۶۷۷۲﴾ خدایا! برادرانم و کسانی را که کارشان برایم اهمیت دارد، در دعایم شریک کن.

﴿۶۷۷۳﴾ بهترین دعاها درود بر پیامبر خدا ﷺ و دعا برای برادران مؤمن است؛ بعد از آن هرچه دوست داری برای خودت دعا کن.

﴿۶۷۷۴﴾ در حق خودت و پدر و مادرت و همه برادرانت زیاد دعا کن.

﴿۶۷۷۵﴾ آنگاه که فرشتگان بشنوند بنده مؤمنی برای برادر مؤمنش پشت‌سر او دعا می‌کند یا به نیکی از او یاد می‌کند، گویند: تو چه نیکو برادری هستی برای برادرت که درباره او دعای خیر می‌کنی حال آنکه او از نظر تو پنهان است، و تو از او به‌خوبی یاد می‌کنی، خدای عزوجل دو برابر آنچه برای او خواستی به تو عطا کرد و دوچندان آنچه تو او را به نیکی یاد کردی بر تو ثنا گوید و تو بر او برتری داری، ولی چون بشنوند که برادرش را به بدی یاد کند و او را نفرین کند، گویند: تو چه بد برادری هستی برای برادرت، خود را از گفتن این سخنان نگه دار، ای کسی که بر گناهانت پرده‌پوشی شده، به اعمال خودت بنگر (و ببین خودت چه اندازه عیب و گناه داری) و سپاسگزار باش آن خدایی را که روی (گناهان و عیوب) تو پرده پوشیده و بدان که خدای عزوجل نسبت به بنده‌اش از تو داناتر است.

﴿۶۷۷۶﴾ یکی از نیکان بعد از پایان نماز در مسجد برای برادران خود دعا می‌کرد، وقتی از مسجد بیرون آمد پدرش را مرده یافت و وقتی از کفن و دفن او فارغ شد شروع به تقسیم اموال به‌جامانده از میت بین برادران مؤمنی کرد که برایشان دعا کرده بود، علت آن را پرسیدند، گفت:

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

يَدْعُو لَهُمْ فَقِيلَ لَهُ فِي ذَلِكَ فَقَالَ كُنْتُ فِي الْمَسْجِدِ أَدْعُو لَهُمْ فِي الْجَنَّةِ وَأَبْخَلُ عَلَيْهِمْ بِأَلْفَانِي؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٨٨

﴿٦٧٧٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ دُعَاءَ الْآخِ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ١٠٩

﴿٦٧٧٨﴾ الكاظم عليه السلام: أَنَّ مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنَ الْعَرْشِ وَلَكَ مِائَةُ أَلْفِ

ضِعْفٍ فَكَرِهْتُ أَنْ أَدَعَ مِائَةَ أَلْفِ مَضْمُونَةٍ لِوَاحِدَةٍ لَا أَذْرِي تُسْتَجَابُ أَمْ لَا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٨

﴿٦٧٧٩﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنَ الْعَرْشِ وَلَكَ مِائَةُ أَلْفِ

ضِعْفٍ مِثْلِهِ فَكَرِهْتُ أَنْ أَدَعَ مِائَةَ أَلْفِ ضِعْفٍ مَضْمُونَةٍ لِوَاحِدٍ لَا أَذْرِي يُسْتَجَابُ أَمْ لَا؛ الكافي ج:

٤ ص: ٤٦٥

﴿٦٧٨٠﴾ الباقر عليه السلام: أَوْسَعُ دَعْوَةٍ وَأَسْرَعُ إِجَابَةٍ دَعْوَةُ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ؛ بحار الأنوار

ج: ٩٠ ص: ٣٨٧

﴿٦٧٨١﴾ الباقر عليه السلام: أَوْشَكُ دَعْوَةٍ وَأَسْرَعُ إِجَابَةٍ دُعَاءُ الْمَرْءِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ؛ الكافي ج:

٢ ص: ٥٠٧

﴿٦٧٨٢﴾ بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَهْلِي وَمَالِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ أَعْطَانِي رَبِّي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَحَبَّتِي وَ

وُلْدِي وَقَرَابَاتِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى جِيرَانِي الْمُؤْمِنِينَ وَإِخْوَانِي وَمَنْ قَلَّدَنِي دُعَاءً أَوْ اتَّخَذَ عِنْدِي يَدًا

أَوْ أَسَدَى إِلَى بَرٍّ أَوْ مُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٧٠

﴿٦٧٨٣﴾ تَفَضَّلْ عَلَى بَقْضَاءِ جَمِيعِ حَوَائِجِي لِلدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَبْدَأْ بِوَالِدِيَّ وَوُلْدِي وَجَمِيعِ

إِخْوَانِي الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي جَمِيعِ مَا سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَتَنْ بِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ

الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٩٢

﴿٦٧٨٤﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجَبَنَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَ

دَعْوَتُهُ عَلَيْهِ إِذَا عَفَّهَ وَدُعَاءُ الْمَظْلُومِ عَلَى ظَالِمِهِ وَدُعَاؤُهُ لِمَنْ أَنْتَصَرَ لَهُ مِنْهُ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ دَعَا

لِأَخٍ لَهُ مُؤْمِنٍ وَآسَاهُ فِينَا وَدُعَاؤُهُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يُوَاسِهِ مَعَ الْقُدْرَةِ عَلَيْهِ وَاضْطِرَارِ أَخِيهِ إِلَيْهِ؛

بحار الأنوار ج: ٧١ ص: ٧٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

من در مسجد برای ایشان بهشت را درخواست می‌کردم، اکنون آیا در مورد دنیای فانی بخل بورزم.

﴿۶۷۷۷﴾ اگر این دعا را برادر مؤمنی پشت سر برادر مؤمنش بخواند مستجاب می‌شود.
﴿۶۷۷۸﴾ هر که برای برادر دینی خود پشت سرش دعا کند از عرش به او ندا شود: برای تو باد، صد هزار برابر (آنچه برای برادران دینی‌ات درخواست کردی) پس من خوش نداشتم که صد هزار دعای تعهدشده را به خاطر یک دعا از دست بدهم که نمی‌دانم آن یک دعا هم به اجابت برسد یا نه.

﴿۶۷۷۹﴾ هر کس در غیاب برادرش برای او دعا کند، از سوی عرش ندا می‌شود: برای توست صد هزار برابر آن، لذا خوشم نیامد که صد هزار برابر ضمانت شده را به خاطر یکی که نمی‌دانم آیا مستجاب می‌شود یا خیر، فروگذارم.

﴿۶۷۸۰﴾ وسیع‌ترین خواندن و سریع‌ترین اجابت در دعایی است که مؤمن برای برادر مؤمنش در غیاب او می‌کند.

﴿۶۷۸۱﴾ سریع‌الاجابه‌ترین و نزدیک‌ترین دعا به اجابت، دعای آدمی، برای برادر مؤمن، در غیاب اوست.

﴿۶۷۸۲﴾ (برکت) نام خداوند بر خانواده و مال، نام خداوند بر آنچه که پروردگارم به من بخشیده است، نام خداوند بر دوستانم و فرزندانم و خویشانم باد. و هر که از زنان و مردان مؤمن که برای من دعا کرده، یا نعمتی را به من ارزانی داشته، یا کار نیکی در حق من انجام داده‌اند.
﴿۶۷۸۳﴾ تفضل فرموده و همه حوائج در دنیا و آخرت را برآورده ساز، و در تمام آنچه از تو برای خود درخواست کردم نخست به والدین و فرزندان و تمام برادران و خواهران مؤمنم عطا فرما و در مرحله دوم به من مرحمت نما. به رحمت، ای مهربان‌ترین مهربان‌ها.

﴿۶۷۸۴﴾ سه دعا از خدای تعالی باز داشته نشوند: دعای پدر درباره فرزند حق شناس خود و نفرینش بر او، اگر ناسپاس و عاق پدر باشد، و نفرین مظلوم بر ظالمش، و دعای وی برای کسی که انتقام او را از آن ظالم بگیرد، دعای مؤمن برای مؤمنی که با هم درباره ما همدرد باشند و نفرینش بر او هرگاه با او همدردی نکند با اینکه بتواند و آن برادر از وی کمک خواهد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٦٧٨٥﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجَبَنَّ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ دُعَاؤُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَ عَلَيْهِ إِذَا عَقَّهُ وَ دُعَاؤُ الْمَظْلُومِ عَلَى ظَالِمِهِ وَ دُعَاؤُهُ لِمَنْ أَنْتَصَرَ لَهُ مِنْهُ وَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ إِذَا وَاسَّاهُ فِينَا وَ دُعَاؤُهُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يُوَاسِهِ مَعَ الْقُدْرَةِ عَلَيْهِ وَ اضْطِرَّارِ أَخِيهِ إِلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٦١

﴿٦٧٨٦﴾ الصادق عليه السلام: ثُمَّ عُدُّ إِلَى عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَكْثَرَ مِنَ الدُّعَاءِ لَكَ وَ لِأَهْلِكَ وَ لِوَالِدَيْكَ وَ لِأَخْوَانِكَ فَإِنَّ مَشْهَدَهُ لَا تُرَدُّ فِيهِ دَعْوَةٌ دَاعٍ وَ لَا سُؤَالَ سَائِلٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٠٠

﴿٦٧٨٧﴾ ثُمَّ يَدْعُو لِأَخْوَانِهِ وَ يُسْتَحَبُّ أَنْ يَذْكُرَ أَرْبَعِينَ نَفْسًا فَمَا زَادَ عَلَيْهِمْ فَإِنَّ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ اسْتُجِيبَتْ دَعْوَتُهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٧٤

﴿٦٧٨٨﴾ الصادق عليه السلام: خَمْسُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجَبَنَّ عَنِ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْمُقْسِطِ وَ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَا تَقِمَنَّ لَكَ وَ لَوْ بَعْدَ حِينٍ وَ دَعْوَةُ الْوَلَدِ الصَّالِحِ لِوَالِدَيْهِ وَ دَعْوَةُ الْوَالِدِ الصَّالِحِ لَوَلَدِهِ وَ دَعْوَةُ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يَقُولُ وَ لَكَ مِثْلُهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٩

﴿٦٧٨٩﴾ الكاظم عليه السلام: الدَّاعِي لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يُنَادِي مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ لَكَ بِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِائَةِ أَلْفٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١١

﴿٦٧٩٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: دُعَاؤُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٩
﴿٦٧٩١﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاؤُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يَجُرُّ إِلَيْهِ الرِّزْقَ وَ يُدْفَعُ عَنْهُ الْبَلَاءُ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٣٦

﴿٦٧٩٢﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاؤُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يُدِرُّ الرِّزْقَ وَ يَدْفَعُ الْمَكْرُوهَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٨

﴿٦٧٩٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: دُعَاؤُ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

- ﴿۶۷۸۵﴾ سه دعا از خدای تعالی باز داشته نشوند: دعای پدر درباره فرزند حق شناس خود و نفرینش بر او، اگر ناسپاس و عاق پدر باشد، و نفرین مظلوم بر ظالمش، و دعای وی برای کسی که انتقام او را از آن ظالم بگیرد، دعای مؤمن برای مؤمنی که با هم درباره ما همدرد باشند و نفرینش بر او هرگاه با او همدردی نکند با اینکه بتواند و آن برادر از وی کمک خواهد.
- ﴿۶۷۸۶﴾ بعد بالای سر امام حسین علیه السلام حاضر شو و بسیار برای خودت و خانواده و پدر و مادرت و برادرانت دعا کن، پس جایگاه آن امام هیچ دعایی و هیچ درخواستی را رد نمی کند.
- ﴿۶۷۸۷﴾ بعد برای برادرانش دعا می کند و واجب است که نام چهل نفر را بیاورد و بر آن نیفزاید. پس هرکس چنین کند دعایش اجابت شود، اگر خداوند بخواهد.
- ﴿۶۷۸۸﴾ پنج دعاست که از درگاه پروردگار تبارک و تعالی محبوب نگردد (و پرده و حائلی نیست که جلوی آن را بگیرد): ۱. دعای امام عادل ۲. دعای ستمدیده که خدای عزوجل فرماید: حتماً انتقام تو را (از ستمکارت) بگیرم، گرچه پس از زمانی باشد ۳. دعای فرزند صالح (و نیکوکار) برای پدر و مادر ۴. دعای پدر صالح برای فرزندش ۵. دعای مؤمن برای برادرش در پشت سر او که خدا فرماید: برای تو باد مانند آن.
- ﴿۶۷۸۹﴾ هرکس در غیاب برادر مؤمن خویش برای او دعا کند، از اعماق آسمان ندا می شود: صد هزار برابر آن برای تو محاسبه شد.
- ﴿۶۷۹۰﴾ هیچ دعایی مثل دعای کسی نسبت به شخص غایب، به هدف اجابت نمی رسد.
- ﴿۶۷۹۱﴾ پشت سر مؤمن دعا کردن روزی را جلب و بلا را رفع می کند.
- ﴿۶۷۹۲﴾ دعای انسان برای برادر مؤمنش در غیبت او روزی را فراوان می کند، و ناملایمات را برطرف می کند.
- ﴿۶۷۹۳﴾ دعای مؤمن، در غیاب او پشت سر برادر مؤمن خود، درباره او مستجاب می گردد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٦٧٩٤﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاؤُ الْمَرْءِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يُدْرُ الرِّزْقَ وَيَدْفَعُ الْمَكْرُوهَ؛ الكافي ج:

٢ ص: ٥٠٧

﴿٦٧٩٥﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاؤُ الْمُسْلِمِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يَسُوقُ إِلَى الدَّاعِي الرِّزْقَ وَيَصْرِفُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَيَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ لَكَ مِثْلَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٢

﴿٦٧٩٦﴾ الصادق عليه السلام: الدُّعَاءُ لِأَخِيكَ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يَسُوقُ إِلَى الدَّاعِي الرِّزْقَ وَيَصْرِفُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَيَقُولُ الْمَلِكُ وَ لَكَ مِثْلُ ذَلِكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٩

﴿٦٧٩٧﴾ الصادق عليه السلام: الدُّعَاءُ لِأَخِيكَ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يَسُوقُ لِلدَّاعِي الرِّزْقَ وَيَصْرِفُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَيَقُولُ الْمَلِكُ لَكَ مِثْلُ ذَلِكَ؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٧٦

﴿٦٧٩٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: ذَكَرَ رُكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ اللَّيْلِ رَوَى عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَيُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ وَيَدْعُو فِي سُجُودِهِ لِأَرْبَعِينَ مِنْ أَصْحَابِهِ يُسَمِّي بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ إِلَّا وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٣٩

﴿٦٧٩٩﴾ الكاظم عليه السلام: رَأَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنِ جُنْدَبٍ فِي الْمَوْقِفِ فَلَمْ أَرِ مَوْفِقاً كَانَ أَحْسَنَ مِنْ مَوْقِفِهِ مَا زَالَ يَدِيهِ إِلَى السَّمَاءِ وَ دُمُوعُهُ تَسِيلُ عَلَى خَدَّيْهِ حَتَّى تَبْلُغَ الْأَرْضَ فَلَمَّا صَدَرَ النَّاسُ قُلْتُ لَهُ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ مَا رَأَيْتُ مَوْفِقاً قَطُّ أَحْسَنَ مِنْ مَوْقِفِكَ قَالَ وَاللَّهِ مَا دَعَوْتُ إِلَّا لِإِخْوَانِي وَ ذَلِكَ أَنَّ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى عليه السلام أَخْبَرَنِي أَنَّ مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنَ الْعَرْشِ وَ لَكَ مِائَةُ أَلْفٍ ضِعْفٍ فَكَرِهْتُ أَنْ أَدَعَ مِائَةَ أَلْفٍ مَضْمُونَةٍ لِوَاحِدَةٍ لَا أَذْرِي تَسْتَجَابُ أَمْ لَا؛ الكافي ج:

٢ ص: ٥٠٨

﴿٦٨٠٠﴾ رَأَيْتُ مُعَاوِيَةَ بْنَ وَهَبٍ الْبَجَلِيَّ فِي الْمَوْقِفِ وَ هُوَ قَائِمٌ يَدْعُو فَتَفَقَّدْتُ دُعَاءَهُ فَمَا رَأَيْتُهُ يَدْعُو لِنَفْسِهِ بِحَرْفٍ وَاحِدٍ وَ سَمِعْتُهُ يَعُدُّ رَجُلًا رَجُلًا مِنَ الْأَفَاقِ يُسَمِّيهِمْ وَ يَدْعُو لَهُ حَتَّى نَفَرَ النَّاسُ فَقُلْتُ لَهُ يَا أَبَا الْقَاسِمِ أَصْلَحَكَ اللَّهُ لَقَدْ رَأَيْتُ مِنْكَ عَجَبًا فَقَالَ يَا ابْنَ أَخِي فَمَا الَّذِي أَعْجَبَكَ مِمَّا رَأَيْتَ مِنِّي فَقَالَ رَأَيْتُكَ لَا تَدْعُو لِنَفْسِكَ وَ أَنَا أَرْمُقُكَ حَتَّى السَّاعَةِ فَلَا أَذْرِي أَيُّ الْأَمْرَيْنِ أَعْجَبَ مَا أَخْطَأْتُ مِنْ حَظِّكَ فِي الدُّعَاءِ لِنَفْسِكَ فِي مِثْلِ هَذَا الْمَوْقِفِ أَوْ عَنَائَتِكَ وَ إِثَارُ إِخْوَانِكَ عَلَى نَفْسِكَ حَتَّى تَدْعُو لَهُمْ فِي الْأَفَاقِ فَقَالَ يَا ابْنَ أَخِي فَلَا تُكْثِرَنَّ تَعْجُجَكَ مِنْ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۷۹۴﴾ دعای انسان برای برادر (دینی‌اش) در غیاب او، روزی را فراوان کند و از ناخوشی و بدی جلوگیری کند.

﴿۶۷۹۵﴾ دعای مسلمان برای برادر مسلمان خود در غیاب و نبودن او روزی را به سمت دعاکننده می‌کشد (موجب گشایش روزی‌اش می‌شود) و بلا و گرفتاری را از او دور می‌کند و فرشتگان به او می‌گویند برای تو دو برابر آن چیزی است که برای برادر مسلمان خود خواستی.

﴿۶۷۹۶﴾ دعا پشت‌سر برادر رزق و روزی را به‌سوی دعاکننده سوق می‌دهد و بلا را از او برمی‌گرداند و فرشتگان می‌گویند: برای تو نیز مثل آن داده خواهد شد.

﴿۶۷۹۷﴾ دعا پشت‌سر برادر رزق و روزی را به‌سوی دعاکننده سوق می‌دهد و بلا را از او برمی‌گرداند و فرشتگان می‌گویند: برای تو نیز مثل آن داده خواهد شد.

﴿۶۷۹۸﴾ هیچ بنده‌ای نیست که پاسی از شب را برخیزد پس دو رکعت نماز بخواند و در سجود خود برای چهل نفر از برادران دینی خود دعا کند و نام آن‌ها و نام پدرانشان را هم ببرد، آنگاه از خداوند چیزی (و حاجتی) را نمی‌خواهد مگر آنکه به او عطا فرماید.

﴿۶۷۹۹﴾ عبدالله بن جندب را در موقف (عرفات) دیدم درحالی که وقوفی بهتر از وقوف او ندیدم پیوسته دست‌هایش به‌سوی آسمان بلند بود، و اشک‌هایش بر گونه‌اش روان بود، به‌طوری که بر زمین می‌ریخت، پس همین که مردم (از عرفات) برگشتند، من به او گفتم: ای ابامحمد من وقوفی بهتر از وقوف تو ندیدم؟ گفت: به خدا سوگند من جز برای برادران (دینی) خود دعایی نکردم، و این از آن جهت بود که حضرت ابوالحسن کاظم علیه السلام به من خبر داد که هرکس برای برادر دینی خود پشت‌سرش دعا کند از عرش به او ندا شود: «برای تو باد صدهزار برابر آنچه برای برادران دینی‌ات درخواست کردی»، پس من خوش نداشتم که صدهزار دعای تعهدشده را به‌خاطر یک دعا از دست بدهم که نمی‌دانم آن یک دعا هم به اجابت برسد یا نه.

﴿۶۸۰۰﴾ معاویه بن وهب را در عرفات دیدم، درحالی که ایستاده بود و در حال دعا بود، دقت کردم دیدم برای خودش حتی یک دعا هم نکرد بلکه برای افرادی از گوشه و کنار جهان دعا می‌کند و نامشان و نام پدرانشان را می‌برد، وقتی مردم از عرفات کوچ کردند به او گفتم: ای ابوالقاسم! از تو چیز عجیبی دیدم. گفت: چه چیز عجیبی دیدی؟ گفتم: در این محل حساس، برادرانت را بر خود مقدم داشتی و برای دیگران دعا کردی! گفت: ای برادرزاده! از این کارم تعجب نکن، چون من از مولای خود که مولای هر مرد و زن بالیمان است و سید و آقای

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

ذَلِكَ إِنِّي سَمِعْتُ مَوْلَى وَمَوْلَاكَ وَمَوْلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ جَعْفَرَ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام وَكَانَ وَاللَّهِ فِي زَمَانِهِ سَيِّدَ أَهْلِ السَّمَاءِ وَسَيِّدَ أَهْلِ الْأَرْضِ وَسَيِّدَ مَنْ مَضَى مِنْذُ خَلَقَ اللَّهُ الدُّنْيَا إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ بَعْدَ آبَائِهِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَآمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ مِنْ آبَائِهِ عليهم السلام يَقُولُ وَإِلَّا صُمْتُ أَذْنَا مُعَاوِيَةَ وَعَمِيَّتْ عَيْنَاهُ وَلَا نَالَتْهُ شَفَاعَةُ مُحَمَّدٍ ﷺ وَآمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليهم السلام مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنْ سَمَاءِ الدُّنْيَا يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ مِائَةُ أَلْفٍ مِثْلَ مَا سَأَلْتَ وَنَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ مِائَتَا أَلْفٍ مِثْلَ الَّذِي دَعَوْتَ وَكَذَلِكَ يُنَادِي مَنْ كُلِّ سَمَاءٍ تَضَاعَفَ حَتَّى يَنْتَهِيَ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَيُنَادِيهِ مَلَكٌ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ مِثْلَ الَّذِي دَعَوْتَ فَعِنْدَ ذَلِكَ يُنَادِيهِ اللَّهُ عَبْدِي أَنَا اللَّهُ الْوَاسِعُ الْكَرِيمُ الَّذِي لَا يَنْفَدُ خَزَائِنِي وَلَا يَنْقُصُ رَحْمَتِي شَيْءٌ بَلْ وَسِعَتْ رَحْمَتِي كُلَّ شَيْءٍ لَكَ أَلْفُ أَلْفٍ مِثْلَ الَّذِي دَعَوْتَ فَأَيُّ حَظٍّ أَكْثَرُ يَا ابْنَ أَخِي مِنَ الَّذِي اخْتَرْتَهُ أَنَا لِنَفْسِي؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٨

﴿٦٨٠١﴾ الرسول ﷺ: وَالْحَالُ كَدُّعَاءِ الْمَرِيضِ وَدُّعَاءِ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ وَالْوَلَدِ لَوَالِدِهِ وَدُّعَاءِ الْحَاجِّ وَالْمُعْتَمِرِ وَالْمُسَافِرِ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةٍ حَتَّى يَرْجِعَ وَالْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٦٨٠٢﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا دَعَا لَهُمْ بِالْمَغْفِرَةِ فَقَدْ طَلَبَ لَهُمُ الْجَنَّةَ فَمَا أَنْصَفَ مَنْ فَعَلَ هَذَا بِالْقَوْلِ وَلَمْ يُحَقِّقْهُ بِالْفِعْلِ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٢

﴿٦٨٠٣﴾ فَصَلِّ صَلَاةَ الزِّيَارَةِ وَادْعُ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِإِخْوَانِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣٣٧

﴿٦٨٠٤﴾ الكاظم عليه السلام: أَفْضَلُ الدُّعَاءِ الصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَالدُّعَاءُ لِإِخْوَانِكَ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ الدُّعَاءُ لِنَفْسِكَ بِمَا أَحْبَبْتَ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٣٤٥

﴿٦٨٠٥﴾ الباقر عليه السلام: فِي قَوْلِهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَنَزَّلَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ قَالَ هُوَ الْمُؤْمِنُ يَدْعُو لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ فَيَقُولُ لَهُ الْمَلِكُ آمِينَ وَيَقُولُ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ وَكَأَنَّكَ مِثْلًا مَا سَأَلْتَ وَقَدْ أُعْطِيَْتَ مَا سَأَلْتَ بِحُبِّكَ إِيَّاهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

گذشتگان و آیندگان بعد از پدران معصومش - علیهم السلام - نیز می‌باشد، شنیدم که اگر از آن حضرت نشنیده بودم (و دروغ بگویم دو گوش من کر گردند، دو چشم من کور شوند و از شفاعت پیامبر اکرم - ﷺ - محروم گردم)، شنیدم که می‌فرمود: «کسی که برای برادر مؤمنش در غیاب او دعا کند، فرشته‌ای از آسمان دنیا به او ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! صد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان دوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! دویست هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان سوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! سیصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان چهارم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! چهارصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان پنجم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! پانصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان ششم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! ششصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان هفتم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! هفتصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. آنگاه خداوند تبارک و تعالی به او ندا می‌دهد که: من آن بی‌نیازی هستم که فقیر و محتاج نمی‌شوم، ای بنده خدا! یک میلیون برابر برایت باد. ای برادرزاده! پس کدام یک از این دو لذتش بیشتر است اینکه برای خویش دعا کند یا اختیار کند آنچه را که من برای خویش برگزیدم».

﴿۶۸۰۱﴾ شبی مبارک در ماه ذی‌القعدة است که آن شب دهم ماه است که خداوند به بندگان مؤمنش با رحمت می‌نگرد و شب عرفه که سرور شب‌ها برای ابراهیم علیه السلام است و شب بخشش برای داود بوده است. و گفته شده دعا در شب مقارن شدن مشتری و رأس‌الذنب است که هر چهارده سال یکبار همزمان می‌شوند. و حال دعاکننده مانند دعای مریض و دعای پدر برای فرزندش و فرزند برای پدرش و دعای حاجی و کسی که عمره انجام می‌دهد و مسافر در سفر غیرگناه تا بازگشت. و دعای برادر پشت برادرش و دعای مظلوم که درهای آسمان برای آن باز شده و دعا را به بالای ابرها می‌برند و پروردگار می‌گوید: به عزت و جلال خودم سوگند که دادخواهی و انتقام‌جویی کنم برای تو اگر چه پس از گذشتن زمانی باشد. و نیز دعای امام عادل.

﴿۶۸۰۲﴾ هرگاه برای آنان آمرزش بخواهد، در واقع برای آنان بهشت طلبیده است. پس انصاف نیست کسی این کار را با حرف انجام دهد و با عمل محقق نکند.

﴿۶۸۰۳﴾ پس نماز زیارت به جا آور و برای خود و پدر و مادر و برادرانت دعا کن.

﴿۶۸۰۴﴾ بهترین دعاها درود بر پیامبر خدا ﷺ و دعا برای برادران مؤمن است؛ بعد از آن هر چه دوست داری برای خودت دعا کن.

﴿۶۸۰۵﴾ گفتار خدای تبارک و تعالی: «و می‌پذیرد از آنان که ایمان آوردند و کردار نیک کردند، و بیفزاید برای ایشان از فضل خویش.» (شوری، آیه ۲۵) فرمود: مقصود مؤمنی است که برای برادر (دینی) خود در پشت‌سر او دعا کند، پس فرشته برای دعای او آمین بگوید، و خدای عزیز جبار فرماید: برای دوست دو برابر آنچه (برای برادرت) درخواست کردی، و آنچه (نیز برای او) درخواست کردی، به‌خاطر اینکه او را دوست داشتی به تو داده شد (و دعایت در حق او مستجاب شد).

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٨٠٦﴾ الرسول ﷺ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا فَقَدَ الرَّجُلَ مِنْ إِخْوَانِهِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ سَأَلَ عَنْهُ فَإِنْ كَانَ غَائِبًا دَعَا لَهُ وَإِنْ كَانَ شَاهِدًا زَارَهُ وَإِنْ كَانَ مَرِيضًا عَادَهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٦ ص: ٢٣٣
 ﴿٦٨٠٧﴾ كَانَ عَلِيُّ بْنُ مَهْزِيَارٍ إِذَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ سَجَدَ فَكَانَ لَا يَرْفَعُ رَأْسَهُ حَتَّى يَدْعُوَ لِلْأَلْفِ مِنْ إِخْوَانِهِ بِمِثْلِ مَا دَعَا لِنَفْسِهِ وَكَانَ عَلَى جَنَهِتِهِ سَجَادَةٌ مِثْلُ رُكْبَةِ الْبَعِيرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٢٩

﴿٦٨٠٨﴾ الصادق عليه السلام: لَا كَافَاتُ هَذَا الْآخِ بَشْيٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ مِنَ الْخُرُوجِ إِلَى الْحَجِّ وَالِدُعَاءِ لَهُ وَالْمَصِيرِ إِلَى مَوْلَايَ وَسَيِّدِي وَشُكْرِهِ عِنْدَهُ وَمَسْأَلَةِ الدُّعَاءِ لَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٣ ص: ١٣٣

﴿٦٨٠٩﴾ اللَّهُمَّ اشْرِكْ فِي صَلَاحِ دُعَائِي وَالِدِي وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي فِيكَ وَأَهْلِي وَعُمَّائِي بِرَحْمَتِهِ مِنْكَ جَامِعَةً؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣١٥

﴿٦٨١٠﴾ الْإِيْمَةُ عليه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي وَلِإِخْوَانِي وَأَخَوَاتِي وَأَعْمَامِي وَعَمَّاتِي وَأَحْوَالِي وَخَالَاتِي وَأَجْدَادِي وَجَدَّاتِي وَأَوْلَادِهِمْ وَذُرَارِيهِمْ وَأَزْوَاجِي وَذُرِّيَّاتِي وَأَقْرَبَائِي وَأَصْدِقَائِي وَجِيرَانِي وَإِخْوَانِي فِيكَ مِنْ أَهْلِ الشَّرْقِ وَالْغَرْبِ وَجَمِيعِ أَهْلِ مَوَدَّتِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ وَجَمِيعِ مَنْ عَلَّمَنِي خَيْرًا أَوْ تَعَلَّمْتُ مِنْهُ اللَّهُمَّ اشْرِكْهُمْ فِي صَلَاحِ دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ١٧١

﴿٦٨١١﴾ الصادق عليه السلام: اللَّهُمَّ كُلَّمَا دَعَوْتُكَ لِنَفْسِي لِعَاجِلِ الدُّنْيَا وَآجِلِ الْآخِرَةِ فَأَعْطِهِ جَمِيعَ أَهْلِي وَإِخْوَانِي فِيكَ وَجَمِيعَ شِيعَةِ آلِ مُحَمَّدٍ الْمُسْتَضْعَفِينَ فِي أَرْضِكَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْخَائِفِينَ مِنْكَ الَّذِينَ صَبَرُوا عَلَى الْأَذَى وَالتَّكْذِيبِ فِيكَ وَفِي رَسُولِكَ وَأَهْلِ بَيْتِهِ ﷺ أَفْضَلَ مَا يَأْمَلُونَ وَاكْفِهِمْ مَا أَهَمَّهُمْ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٩٨

﴿٦٨١٢﴾ الصادق عليه السلام: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ إِلَّا وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَكًا يَقُولُ وَكَأَنَّكَ تَدْعُو لِي بِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٢ ص: ٣٨٩

﴿٦٨١٣﴾ الصادق عليه السلام: مَرَرْتُ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ جُنْدَبٍ فَرَأَيْتُهُ قَائِمًا عَلَى الصَّفَا وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا فَرَأَيْتُهُ يَدْعُو وَيَقُولُ فِي دُعَائِهِ اللَّهُمَّ فَلَانُ بْنُ فَلَانٍ اللَّهُمَّ فَلَانُ بْنُ فَلَانٍ اللَّهُمَّ فَلَانُ بْنُ فَلَانٍ مَا لَمْ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۸۰۶﴾ پیامبر اکرم ﷺ اگر سه روز یکی از اصحاب را نمی‌دید از حالش جویا می‌شد، اگر می‌گفتند غایب است برایش دعا می‌کرد، و اگر نه به دیدنش می‌شتافت.

﴿۶۸۰۷﴾ علی بن مهزیار هنگام طلوع خورشید سجده می‌کرد و سر بر نمی‌داشت تا آنکه برای هزار نفر از برادرانش آن را که برای خود خواسته بود بخواهد. و بر پیشانی‌اش جای سجده مانند زانوی شتران بود.

﴿۶۸۰۸﴾ مزد و پاداش این برادرم را با چیزی که از این موارد نزد خدا و پیامبرش محبوب‌تر باشد، نمی‌توانم ادا کنم. خروج از شهر و دیار، به‌منظور حج، و دعا کردن برای او. و اینکه به‌سوی مولا و آقایم برگردم، از او تشکر کنم. و دعا و درخواستم را به او عرضه کنم.

﴿۶۸۰۹﴾ خدایا! در دعای خیرم پدر و مادر و فرزندان و برادران دینی و خانواده‌ام را شریک کن و رحمت کامل ناشی از این دعا را به همه ما برسان.

﴿۶۸۱۰﴾ خدایا! بر محمد و خاندان محمد درود فرست، و مرا و پدر و مادرم و برادرانم و خواهرانم و عموها و عمه‌هایم و دایی‌ها و خاله‌هایم و پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌هایم و فرزندان و نسل آن‌ها و همسران و فرزندانم، نزدیکان و دوستان و همسایگان و برادرانم در شرق و غرب، و همه دوستان زن و مرد مؤمنم، زنده یا مرده، و همه کسانی که به من خوبی آموختند یا از من علم آموختند، خدایا! آن‌ها را در دعای خیرم شریک کن.

﴿۶۸۱۱﴾ خدایا! همان‌طور که تو را برای حاجات دنیا و آخرتم خواندم، پس این خواسته‌ها را به خانواده و برادران دینی و همه شیعیان آل محمد و مستضعفان روی زمین و بندگان که از تو می‌ترسند، کسانی که بر اذیت و آزار و دروغ انگاشتن تو و پیامبرت و خانواده‌اش صبر پیشه کردند، بهترین آنچه را آرزو می‌کنند ببخش.

﴿۶۸۱۲﴾ مؤمنی نباشد که در پشت‌سر برای برادرش دعا کند جز آنکه خدا به او فرشته‌ای گمارد که می‌گوید مانند آن دعا که کردی برای خودت باشد.

﴿۶۸۱۳﴾ گذرم بر عبدالله بن جندب که پیرمرد کهنسالی بود افتاد، و دیدم که بر محل وقوف در «صفا» به نماز ایستاده و دعا می‌کند و در دعای خود بسیار می‌گفت: «اللهم، فلان بن فلان، اللهم، فلان بن فلان، اللهم، فلان بن فلان.» خدایا! فلانی پسر فلانی را بیامرز. به اندازه‌ای که نتوانستم بشمارم. وقتی که

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

أَحْصِيَهُمْ كَثْرَةً فَلَمَّا سَلَّمَ قُلْتُ لَهُ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَمْ أَرِ مَوْقِفًا قَطُّ أَحْسَنَ مِنْ مَوْقِفِكَ إِلَّا أَنِّي نَقَمْتُ عَلَيْكَ خَلَّةً وَاحِدَةً فَقَالَ لِي وَمَا الَّذِي نَقَمْتُ عَلَى قُلْتُ لَهُ تَدْعُو لِكَثِيرٍ مِنْ إِخْوَانِكَ وَلَمْ أَسْمَعْكَ تَدْعُو لِنَفْسِكَ شَيْئًا فَقَالَ لِي يَا عَبْدَ اللَّهِ سَمِعْتُ مَوْلَانَا الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ لَكَ يَا هَذَا مِثْلُ مَا سَأَلْتَ فِي أَخِيكَ وَلَكَ مِائَةُ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِثْلِهِ فَلَمْ أَحِبَّ أَنْ أَتْرُكَ مِائَةَ أَلْفٍ ضِعْفٍ مَضْمُونَةٍ بِوَاحِدَةٍ لَا أَدْرِي يُسْتَجَابُ أَمْ لَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٩٠

﴿٤٨١٤﴾ الكاظم عليه السلام: مَنْ دَعَا لِإِخْوَانِهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ عَنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ مَلَكًا يَدْعُو لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٥
﴿٤٨١٥﴾ الكاظم عليه السلام: مَنْ دَعَا لِإِخْوَانِهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ عَنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ مَلَكًا يَدْعُو لَهُ وَمَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ إِلَّا حَيَاءٌ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ حَسَنَةً مُنْذُ بَعَثَ اللَّهُ آدَمَ عليه السلام إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٨٧

﴿٤٨١٦﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ مِائَةُ أَلْفٍ مِثْلُ مَا سَأَلْتَ وَنَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ مِائَتَا أَلْفٍ مِثْلُ الَّذِي دَعَوْتَ وَكَذَلِكَ يُنَادِي مِنْ كُلِّ سَمَاءٍ حَتَّى تَضَاعَفَ حَتَّى يَنْتَهِيَ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَيُنَادِيهِ مَلَكٌ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ مِثْلُ الَّذِي دَعَوْتَ فَعِنْدَ ذَلِكَ يُنَادِيهِ اللَّهُ عَبْدِي أَنَا اللَّهُ الْوَاسِعُ الْكَرِيمُ الَّذِي لَا يَنْفَدُ خَزَائِنِي وَلَا يَنْقُصُ رَحْمَتِي شَيْءٌ بَلْ وَسِعَتْ رَحْمَتِي كُلَّ شَيْءٍ لَكَ أَلْفُ أَلْفٍ مِثْلُ الَّذِي دَعَوْتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٥

﴿٤٨١٧﴾ الصادق عليه السلام: سَمِعْتُ مَوْلَانَا الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ لَكَ يَا هَذَا مِثْلُ مَا سَأَلْتَ فِي أَخِيكَ وَلَكَ مِائَةُ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِثْلِهِ فَلَمْ أَحِبَّ أَنْ أَتْرُكَ مِائَةَ أَلْفٍ ضِعْفٍ مَضْمُونَةٍ بِوَاحِدَةٍ لَا أَدْرِي تُسْتَجَابُ أَمْ لَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

سلام نماز را گفت، عرض کردم: ای عبدالله، هیچ جایگاهی بهتر از جایگاه تو ندیده‌ام، ولی از یک خصلت تو اصلاً خوشم نیامد. گفت: چه چیز من خوشایند تو نبود. گفتم: به بسیاری از برادرانت دعا کردی، ولی نشنیدم که برای خود دعایی بکنی. گفت: ای عبدالله، از مولایمان امام صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمود: «هرکس در غیاب برادر مؤمن خویش برای او دعا کند، از کناره‌های آسمان ندا می‌شود: ای فلانی، برای توست مانند آنچه که برای برادرت درخواست کردی، و برای توست صد هزار برابر آن.» لذا دوست نداشتم صد هزار برابر ضمانت‌شده را به‌خاطر یکی که نمی‌دانم آیا مستجاب می‌شود یا خیر، ترک کنم.

﴿۶۸۱۴﴾ هرکس بر برادران و خواهران مؤمن و مسلمان خویش دعا کند، خداوند به تعداد هر مؤمنی فرشته‌ای را بگمارد که بر دعاکننده دعا کند.

﴿۶۸۱۵﴾ هرکس بر برادران و خواهران مؤمن و مسلمان خویش دعا کند، خداوند به تعداد هر مؤمنی فرشته‌ای را بگمارد که بر دعاکننده دعا کند. هیچ مؤمنی نباشد که بر برادران و خواهران مؤمن و مسلمان، زنده یا مرده، دعا کند جز آنکه خداوند به تعداد هر برادر و خواهر مؤمنی از هنگام برانگیخته شدن آدم علیه السلام تا برپایی رستاخیز بر او حسنه نویسد.

﴿۶۸۱۶﴾ کسی که برای برادر مؤمنش در غیاب او دعا کند، فرشته‌ای از آسمان دنیا به او ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! صد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان دوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! دویست هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان سوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! سیصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان چهارم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! چهارصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان پنجم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! پانصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان ششم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! ششصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان هفتم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! هفتصد هزار برابر آن دعا برای تو باد، آنگاه خداوند تبارک و تعالی به او ندا می‌دهد که: من آن بی‌نیازی هستم که فقیر و محتاج نمی‌شوم، ای بنده خدا! یک‌میلیون برابر آن برایت باد.

﴿۶۸۱۷﴾ از مولایمان امام صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمود: «هرکس در غیاب برادر مؤمن خویش برای او دعا کند، از کناره‌های آسمان ندا می‌شود: ای فلانی، برای توست مانند آنچه که برای برادرت درخواست کردی، و برای توست صد هزار برابر آن.» لذا دوست نداشتم صد هزار برابر ضمانت‌شده را به‌خاطر یکی که نمی‌دانم آیا مستجاب می‌شود یا خیر، ترک کنم.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٨١٨﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَدَرَّ عَلَيْهِ الرِّزْقَ؛ مَشْكَاهُ

الأنوار ص: ١٨٧

﴿٦٨١٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ وَلَكَ مِثْلَاهُ؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٧

﴿٦٨٢٠﴾ الكاظم عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنَ الْعَرْشِ وَلَكَ مِائَةُ آلْفٍ ضِعْفٍ

فَكَرِهْتُ أَنْ أَدْعَ مِائَةَ آلْفٍ مَضْمُونَةٍ لَوَاحِدَةٍ لَا أَذْرِي تَسْتَجَابُ أَمْ لَا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٨

﴿٦٨٢١﴾ الكاظم عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنَ الْعَرْشِ وَلَكَ مِائَةُ ضِعْفٍ مِثْلِهِ

فَكَرِهْتُ أَنْ أَدْعَ مِائَةَ ضِعْفٍ مَضْمُونَةٍ لَوَاحِدَةٍ لَا أَذْرِي تَسْتَجَابُ أَمْ لَا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠

ص: ٢٩

﴿٦٨٢٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ مَلَكًا يَقُولُ وَلَكَ مِثْلَاهُ

فَأَرَدْتُ أَنْ أَكُونَ إِنَّمَا أَدْعُو لِإِخْوَانِي وَيَكُونُ الْمَلَكُ يَدْعُو لِي لِأَنِّي فِي شَكٍّ مِنْ دُعَائِي لِنَفْسِي وَ

لَسْتُ فِي شَكٍّ مِنْ دُعَاءِ الْمَلَكِ لِي؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٦٥

﴿٦٨٢٣﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ فِي ظَهْرِ الْغَيْبِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا يَا عَبْدَ اللَّهِ

وَلَكَ مِائَةُ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَنَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَلَكَ مِائَتَا آلْفٍ

ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَنَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَلَكَ ثَلَاثُمِائَةَ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا

دَعَوْتَ وَنَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَلَكَ أَرْبَعُمِائَةَ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ

نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الْخَامِسَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَلَكَ خَمْسُمِائَةَ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَنَادَاهُ

مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَلَكَ سِتْمِائَةَ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَنَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ

السَّمَاءِ السَّابِعَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَلَكَ سَبْعُمِائَةَ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ ثُمَّ يُنَادِيهِ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا الْغَنِيُّ

الَّذِي لَا أَفْتَقِرُ لَكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ آلْفُ آلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٢

﴿٦٨٢٤﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِعَشْرٍ مِنْ إِخْوَانِهِ الْمَوْتَى فِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ

الْجَنَّةَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣١٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۸۱۸﴾ هر که برای برادر مؤمنش دعا کند، خداوند بلا را از او دفع و روزی اش را زیاد گرداند.

﴿۶۸۱۹﴾ هر که برای برادر مؤمنش دعا کند، فرشته‌ای از آسمان ندا می‌دهد: به همان اندازه هم برای خودت باشد.

﴿۶۸۲۰﴾ برای تو باد صدهزار برابر (آنچه برای برادران دینی‌ات درخواست کردی)، پس من خوش نداشتم که صدهزار دعای تعهدشده را به‌خاطر یک دعا از دست بدهم که نمی‌دانم آن یک دعا هم به اجابت برسد یا نه.

﴿۶۸۲۱﴾ برای تو باد صدهزار برابر (آنچه برای برادران دینی‌ات درخواست کردی)، پس من خوش نداشتم که صدهزار دعای تعهدشده را به‌خاطر یک دعا از دست بدهم که نمی‌دانم آن یک دعا هم به اجابت برسد یا نه.

﴿۶۸۲۲﴾ هر کس پشت‌سر برادرش دعا کند، خداوند ملکی را مأمور می‌کند به او می‌گوید: برای تو دو برابر آنچه برای برادر خود خواستی خواهند داد، خواستم من برای برادران دینی خود دعا کنم تا فرشتگان برای من دعا کنند، زیرا نمی‌دانم دعای من به نفع خودم مستجاب می‌شود یا نه، اما یقین دارم که دعای فرشته برای من مستجاب است.

﴿۶۸۲۳﴾ کسی که برای برادر مؤمنش در غیاب او دعا کند، فرشته‌ای از آسمان دنیا به او ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! صدهزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان دوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! دویست‌هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان سوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! سیصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان چهارم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! چهارصد هزار برابر برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان پنجم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! پانصد هزار برابر برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان ششم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! ششصد هزار برابر برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان هفتم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! هفتصد هزار برابر برای تو باد، آنگاه خداوند تبارک و تعالی به او ندا می‌دهد که: من آن بی‌نیازی هستم که فقیر و محتاج نمی‌شوم، ای بنده خدا! یک‌میلیون برابر برایت باد.

﴿۶۸۲۴﴾ هر کس در شب جمعه برای ده نفر از برادران از دنیا رفته‌اش دعا کند، خداوند بهشت را بر او واجب می‌کند.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٦٨٢٥﴾ وَابْدَأْ بِوَالِدَيْ وَ إِخْوَانِي الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فِي جَمِيعِ مَا سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ ثَنِّ بِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٩٤

﴿٦٨٢٦﴾ الصَّادِق (عليه السلام): وَ اسْجُدْ عَقِيْبَهُمَا سَجْدَتِي الشُّكْرِ وَ تَدْعُو فِيهَا لِإِخْوَانِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٣٣٩

﴿٦٨٢٧﴾ وَاعْمَمِ بِمَا سَأَلْتُكَ جَمِيعَ أَهْلِي وَ وَلَدِي وَ إِخْوَانِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣٥٣

﴿٦٨٢٨﴾ الصَّادِق (عليه السلام): وَ اللَّهُ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ مَا دَعَوْتُ لِنَفْسِي الْيَوْمَ بِدَعْوَةٍ فَقُلْتُ فَلِمَنْ دَعَوْتُ قَالَ دَعَوْتُ لِإِخْوَانِي لِأَنِّي سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) يَقُولُ مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ وَ كَلَّ اللَّهُ بِهِ مَلَكًا يَقُولُ وَ لَكَ مِثْلَاهُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٦٥

﴿٦٨٢٩﴾ رَأَيْتُ مُعَاوِيَةَ بْنَ وَهَبٍ الْبَجَلِيَّ فِي الْمَوْقِفِ وَ هُوَ قَائِمٌ يَدْعُو فَتَفَقَّدْتُ دُعَاءَهُ فَمَا رَأَيْتُهُ يَدْعُو لِنَفْسِهِ بِحَرْفٍ وَاحِدٍ وَ سَمِعْتُهُ يَدْعُو رَجُلًا رَجُلًا مِنَ الْآفَاقِ يُسَمِّيهِمْ وَ يَدْعُو لَهُ حَتَّى نَفَرَ النَّاسُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٨

﴿٦٨٣٠﴾ الصَّادِق (عليه السلام): يُسْتَحَبُّ أَنْ يَدْعُوَ لِإِخْوَانِهِ الْمُؤْمِنِينَ فِي سُجُودِهِ؛ البلد الأمين ص: ١٧

١-١-٥-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٧-٨-٩-١٠-١١-١٢-١٣-١٤-١٥-١٦-١٧-١٨-١٩-٢٠-٢١-٢٢-٢٣-٢٤-٢٥-٢٦-٢٧-٢٨-٢٩-٣٠-٣١-٣٢-٣٣-٣٤-٣٥-٣٦-٣٧-٣٨-٣٩-٤٠-٤١-٤٢-٤٣-٤٤-٤٥-٤٦-٤٧-٤٨-٤٩-٥٠-٥١-٥٢-٥٣-٥٤-٥٥-٥٦-٥٧-٥٨-٥٩-٦٠-٦١-٦٢-٦٣-٦٤-٦٥-٦٦-٦٧-٦٨-٦٩-٧٠-٧١-٧٢-٧٣-٧٤-٧٥-٧٦-٧٧-٧٨-٧٩-٨٠-٨١-٨٢-٨٣-٨٤-٨٥-٨٦-٨٧-٨٨-٨٩-٩٠-٩١-٩٢-٩٣-٩٤-٩٥-٩٦-٩٧-٩٨-٩٩-١٠٠-١٠١-١٠٢-١٠٣-١٠٤-١٠٥-١٠٦-١٠٧-١٠٨-١٠٩-١١٠-١١١-١١٢-١١٣-١١٤-١١٥-١١٦-١١٧-١١٨-١١٩-١٢٠-١٢١-١٢٢-١٢٣-١٢٤-١٢٥-١٢٦-١٢٧-١٢٨-١٢٩-١٣٠-١٣١-١٣٢-١٣٣-١٣٤-١٣٥-١٣٦-١٣٧-١٣٨-١٣٩-١٤٠-١٤١-١٤٢-١٤٣-١٤٤-١٤٥-١٤٦-١٤٧-١٤٨-١٤٩-١٥٠-١٥١-١٥٢-١٥٣-١٥٤-١٥٥-١٥٦-١٥٧-١٥٨-١٥٩-١٦٠-١٦١-١٦٢-١٦٣-١٦٤-١٦٥-١٦٦-١٦٧-١٦٨-١٦٩-١٧٠-١٧١-١٧٢-١٧٣-١٧٤-١٧٥-١٧٦-١٧٧-١٧٨-١٧٩-١٨٠-١٨١-١٨٢-١٨٣-١٨٤-١٨٥-١٨٦-١٨٧-١٨٨-١٨٩-١٩٠-١٩١-١٩٢-١٩٣-١٩٤-١٩٥-١٩٦-١٩٧-١٩٨-١٩٩-٢٠٠-٢٠١-٢٠٢-٢٠٣-٢٠٤-٢٠٥-٢٠٦-٢٠٧-٢٠٨-٢٠٩-٢١٠-٢١١-٢١٢-٢١٣-٢١٤-٢١٥-٢١٦-٢١٧-٢١٨-٢١٩-٢٢٠-٢٢١-٢٢٢-٢٢٣-٢٢٤-٢٢٥-٢٢٦-٢٢٧-٢٢٨-٢٢٩-٢٣٠-٢٣١-٢٣٢-٢٣٣-٢٣٤-٢٣٥-٢٣٦-٢٣٧-٢٣٨-٢٣٩-٢٤٠-٢٤١-٢٤٢-٢٤٣-٢٤٤-٢٤٥-٢٤٦-٢٤٧-٢٤٨-٢٤٩-٢٥٠-٢٥١-٢٥٢-٢٥٣-٢٥٤-٢٥٥-٢٥٦-٢٥٧-٢٥٨-٢٥٩-٢٦٠-٢٦١-٢٦٢-٢٦٣-٢٦٤-٢٦٥-٢٦٦-٢٦٧-٢٦٨-٢٦٩-٢٧٠-٢٧١-٢٧٢-٢٧٣-٢٧٤-٢٧٥-٢٧٦-٢٧٧-٢٧٨-٢٧٩-٢٨٠-٢٨١-٢٨٢-٢٨٣-٢٨٤-٢٨٥-٢٨٦-٢٨٧-٢٨٨-٢٨٩-٢٩٠-٢٩١-٢٩٢-٢٩٣-٢٩٤-٢٩٥-٢٩٦-٢٩٧-٢٩٨-٢٩٩-٣٠٠-٣٠١-٣٠٢-٣٠٣-٣٠٤-٣٠٥-٣٠٦-٣٠٧-٣٠٨-٣٠٩-٣١٠-٣١١-٣١٢-٣١٣-٣١٤-٣١٥-٣١٦-٣١٧-٣١٨-٣١٩-٣٢٠-٣٢١-٣٢٢-٣٢٣-٣٢٤-٣٢٥-٣٢٦-٣٢٧-٣٢٨-٣٢٩-٣٣٠-٣٣١-٣٣٢-٣٣٣-٣٣٤-٣٣٥-٣٣٦-٣٣٧-٣٣٨-٣٣٩-٣٤٠-٣٤١-٣٤٢-٣٤٣-٣٤٤-٣٤٥-٣٤٦-٣٤٧-٣٤٨-٣٤٩-٣٥٠-٣٥١-٣٥٢-٣٥٣-٣٥٤-٣٥٥-٣٥٦-٣٥٧-٣٥٨-٣٥٩-٣٦٠-٣٦١-٣٦٢-٣٦٣-٣٦٤-٣٦٥-٣٦٦-٣٦٧-٣٦٨-٣٦٩-٣٧٠-٣٧١-٣٧٢-٣٧٣-٣٧٤-٣٧٥-٣٧٦-٣٧٧-٣٧٨-٣٧٩-٣٨٠-٣٨١-٣٨٢-٣٨٣-٣٨٤-٣٨٥-٣٨٦-٣٨٧-٣٨٨-٣٨٩-٣٩٠-٣٩١-٣٩٢-٣٩٣-٣٩٤-٣٩٥-٣٩٦-٣٩٧-٣٩٨-٣٩٩-٤٠٠-٤٠١-٤٠٢-٤٠٣-٤٠٤-٤٠٥-٤٠٦-٤٠٧-٤٠٨-٤٠٩-٤١٠-٤١١-٤١٢-٤١٣-٤١٤-٤١٥-٤١٦-٤١٧-٤١٨-٤١٩-٤٢٠-٤٢١-٤٢٢-٤٢٣-٤٢٤-٤٢٥-٤٢٦-٤٢٧-٤٢٨-٤٢٩-٤٣٠-٤٣١-٤٣٢-٤٣٣-٤٣٤-٤٣٥-٤٣٦-٤٣٧-٤٣٨-٤٣٩-٤٤٠-٤٤١-٤٤٢-٤٤٣-٤٤٤-٤٤٥-٤٤٦-٤٤٧-٤٤٨-٤٤٩-٤٥٠-٤٥١-٤٥٢-٤٥٣-٤٥٤-٤٥٥-٤٥٦-٤٥٧-٤٥٨-٤٥٩-٤٦٠-٤٦١-٤٦٢-٤٦٣-٤٦٤-٤٦٥-٤٦٦-٤٦٧-٤٦٨-٤٦٩-٤٧٠-٤٧١-٤٧٢-٤٧٣-٤٧٤-٤٧٥-٤٧٦-٤٧٧-٤٧٨-٤٧٩-٤٨٠-٤٨١-٤٨٢-٤٨٣-٤٨٤-٤٨٥-٤٨٦-٤٨٧-٤٨٨-٤٨٩-٤٩٠-٤٩١-٤٩٢-٤٩٣-٤٩٤-٤٩٥-٤٩٦-٤٩٧-٤٩٨-٤٩٩-٥٠٠-٥٠١-٥٠٢-٥٠٣-٥٠٤-٥٠٥-٥٠٦-٥٠٧-٥٠٨-٥٠٩-٥١٠-٥١١-٥١٢-٥١٣-٥١٤-٥١٥-٥١٦-٥١٧-٥١٨-٥١٩-٥٢٠-٥٢١-٥٢٢-٥٢٣-٥٢٤-٥٢٥-٥٢٦-٥٢٧-٥٢٨-٥٢٩-٥٣٠-٥٣١-٥٣٢-٥٣٣-٥٣٤-٥٣٥-٥٣٦-٥٣٧-٥٣٨-٥٣٩-٥٤٠-٥٤١-٥٤٢-٥٤٣-٥٤٤-٥٤٥-٥٤٦-٥٤٧-٥٤٨-٥٤٩-٥٥٠-٥٥١-٥٥٢-٥٥٣-٥٥٤-٥٥٥-٥٥٦-٥٥٧-٥٥٨-٥٥٩-٥٦٠-٥٦١-٥٦٢-٥٦٣-٥٦٤-٥٦٥-٥٦٦-٥٦٧-٥٦٨-٥٦٩-٥٧٠-٥٧١-٥٧٢-٥٧٣-٥٧٤-٥٧٥-٥٧٦-٥٧٧-٥٧٨-٥٧٩-٥٨٠-٥٨١-٥٨٢-٥٨٣-٥٨٤-٥٨٥-٥٨٦-٥٨٧-٥٨٨-٥٨٩-٥٩٠-٥٩١-٥٩٢-٥٩٣-٥٩٤-٥٩٥-٥٩٦-٥٩٧-٥٩٨-٥٩٩-٦٠٠-٦٠١-٦٠٢-٦٠٣-٦٠٤-٦٠٥-٦٠٦-٦٠٧-٦٠٨-٦٠٩-٦١٠-٦١١-٦١٢-٦١٣-٦١٤-٦١٥-٦١٦-٦١٧-٦١٨-٦١٩-٦٢٠-٦٢١-٦٢٢-٦٢٣-٦٢٤-٦٢٥-٦٢٦-٦٢٧-٦٢٨-٦٢٩-٦٣٠-٦٣١-٦٣٢-٦٣٣-٦٣٤-٦٣٥-٦٣٦-٦٣٧-٦٣٨-٦٣٩-٦٤٠-٦٤١-٦٤٢-٦٤٣-٦٤٤-٦٤٥-٦٤٦-٦٤٧-٦٤٨-٦٤٩-٦٥٠-٦٥١-٦٥٢-٦٥٣-٦٥٤-٦٥٥-٦٥٦-٦٥٧-٦٥٨-٦٥٩-٦٦٠-٦٦١-٦٦٢-٦٦٣-٦٦٤-٦٦٥-٦٦٦-٦٦٧-٦٦٨-٦٦٩-٦٧٠-٦٧١-٦٧٢-٦٧٣-٦٧٤-٦٧٥-٦٧٦-٦٧٧-٦٧٨-٦٧٩-٦٨٠-٦٨١-٦٨٢-٦٨٣-٦٨٤-٦٨٥-٦٨٦-٦٨٧-٦٨٨-٦٨٩-٦٩٠-٦٩١-٦٩٢-٦٩٣-٦٩٤-٦٩٥-٦٩٦-٦٩٧-٦٩٨-٦٩٩-٧٠٠-٧٠١-٧٠٢-٧٠٣-٧٠٤-٧٠٥-٧٠٦-٧٠٧-٧٠٨-٧٠٩-٧١٠-٧١١-٧١٢-٧١٣-٧١٤-٧١٥-٧١٦-٧١٧-٧١٨-٧١٩-٧٢٠-٧٢١-٧٢٢-٧٢٣-٧٢٤-٧٢٥-٧٢٦-٧٢٧-٧٢٨-٧٢٩-٧٣٠-٧٣١-٧٣٢-٧٣٣-٧٣٤-٧٣٥-٧٣٦-٧٣٧-٧٣٨-٧٣٩-٧٤٠-٧٤١-٧٤٢-٧٤٣-٧٤٤-٧٤٥-٧٤٦-٧٤٧-٧٤٨-٧٤٩-٧٥٠-٧٥١-٧٥٢-٧٥٣-٧٥٤-٧٥٥-٧٥٦-٧٥٧-٧٥٨-٧٥٩-٧٦٠-٧٦١-٧٦٢-٧٦٣-٧٦٤-٧٦٥-٧٦٦-٧٦٧-٧٦٨-٧٦٩-٧٧٠-٧٧١-٧٧٢-٧٧٣-٧٧٤-٧٧٥-٧٧٦-٧٧٧-٧٧٨-٧٧٩-٧٨٠-٧٨١-٧٨٢-٧٨٣-٧٨٤-٧٨٥-٧٨٦-٧٨٧-٧٨٨-٧٨٩-٧٩٠-٧٩١-٧٩٢-٧٩٣-٧٩٤-٧٩٥-٧٩٦-٧٩٧-٧٩٨-٧٩٩-٨٠٠-٨٠١-٨٠٢-٨٠٣-٨٠٤-٨٠٥-٨٠٦-٨٠٧-٨٠٨-٨٠٩-٨١٠-٨١١-٨١٢-٨١٣-٨١٤-٨١٥-٨١٦-٨١٧-٨١٨-٨١٩-٨٢٠-٨٢١-٨٢٢-٨٢٣-٨٢٤-٨٢٥-٨٢٦-٨٢٧-٨٢٨-٨٢٩-٨٣٠-٨٣١-٨٣٢-٨٣٣-٨٣٤-٨٣٥-٨٣٦-٨٣٧-٨٣٨-٨٣٩-٨٤٠-٨٤١-٨٤٢-٨٤٣-٨٤٤-٨٤٥-٨٤٦-٨٤٧-٨٤٨-٨٤٩-٨٥٠-٨٥١-٨٥٢-٨٥٣-٨٥٤-٨٥٥-٨٥٦-٨٥٧-٨٥٨-٨٥٩-٨٦٠-٨٦١-٨٦٢-٨٦٣-٨٦٤-٨٦٥-٨٦٦-٨٦٧-٨٦٨-٨٦٩-٨٧٠-٨٧١-٨٧٢-٨٧٣-٨٧٤-٨٧٥-٨٧٦-٨٧٧-٨٧٨-٨٧٩-٨٨٠-٨٨١-٨٨٢-٨٨٣-٨٨٤-٨٨٥-٨٨٦-٨٨٧-٨٨٨-٨٨٩-٨٩٠-٨٩١-٨٩٢-٨٩٣-٨٩٤-٨٩٥-٨٩٦-٨٩٧-٨٩٨-٨٩٩-٩٠٠-٩٠١-٩٠٢-٩٠٣-٩٠٤-٩٠٥-٩٠٦-٩٠٧-٩٠٨-٩٠٩-٩١٠-٩١١-٩١٢-٩١٣-٩١٤-٩١٥-٩١٦-٩١٧-٩١٨-٩١٩-٩٢٠-٩٢١-٩٢٢-٩٢٣-٩٢٤-٩٢٥-٩٢٦-٩٢٧-٩٢٨-٩٢٩-٩٣٠-٩٣١-٩٣٢-٩٣٣-٩٣٤-٩٣٥-٩٣٦-٩٣٧-٩٣٨-٩٣٩-٩٤٠-٩٤١-٩٤٢-٩٤٣-٩٤٤-٩٤٥-٩٤٦-٩٤٧-٩٤٨-٩٤٩-٩٥٠-٩٥١-٩٥٢-٩٥٣-٩٥٤-٩٥٥-٩٥٦-٩٥٧-٩٥٨-٩٥٩-٩٦٠-٩٦١-٩٦٢-٩٦٣-٩٦٤-٩٦٥-٩٦٦-٩٦٧-٩٦٨-٩٦٩-٩٧٠-٩٧١-٩٧٢-٩٧٣-٩٧٤-٩٧٥-٩٧٦-٩٧٧-٩٧٨-٩٧٩-٩٨٠-٩٨١-٩٨٢-٩٨٣-٩٨٤-٩٨٥-٩٨٦-٩٨٧-٩٨٨-٩٨٩-٩٩٠-٩٩١-٩٩٢-٩٩٣-٩٩٤-٩٩٥-٩٩٦-٩٩٧-٩٩٨-٩٩٩-١٠٠٠-١٠٠١-١٠٠٢-١٠٠٣-١٠٠٤-١٠٠٥-١٠٠٦-١٠٠٧-١٠٠٨-١٠٠٩-١٠١٠-١٠١١-١٠١٢-١٠١٣-١٠١٤-١٠١٥-١٠١٦-١٠١٧-١٠١٨-١٠١٩-١٠٢٠-١٠٢١-١٠٢٢-١٠٢٣-١٠٢٤-١٠٢٥-١٠٢٦-١٠٢٧-١٠٢٨-١٠٢٩-١٠٣٠-١٠٣١-١٠٣٢-١٠٣٣-١٠٣٤-١٠٣٥-١٠٣٦-١٠٣٧-١٠٣٨-١٠٣٩-١٠٤٠-١٠٤١-١٠٤٢-١٠٤٣-١٠٤٤-١٠٤٥-١٠٤٦-١٠٤٧-١٠٤٨-١٠٤٩-١٠٥٠-١٠٥١-١٠٥٢-١٠٥٣-١٠٥٤-١٠٥٥-١٠٥٦-١٠٥٧-١٠٥٨-١٠٥٩-١٠٦٠-١٠٦١-١٠٦٢-١٠٦٣-١٠٦٤-١٠٦٥-١٠٦٦-١٠٦٧-١٠٦٨-١٠٦٩-١٠٧٠-١٠٧١-١٠٧٢-١٠٧٣-١٠٧٤-١٠٧٥-١٠٧٦-١٠٧٧-١٠٧٨-١٠٧٩-١٠٨٠-١٠٨١-١٠٨٢-١٠٨٣-١٠٨٤-١٠٨٥-١٠٨٦-١٠٨٧-١٠٨٨-١٠٨٩-١٠٩٠-١٠٩١-١٠٩٢-١٠٩٣-١٠٩٤-١٠٩٥-١٠٩٦-١٠٩٧-١٠٩٨-١٠٩٩-١١٠٠-١١٠١-١١٠٢-١١٠٣-١١٠٤-١١٠٥-١١٠٦-١١٠٧-١١٠٨-١١٠٩-١١١٠-١١١١-١١١٢-١١١٣-١١١٤-١١١٥-١١١٦-١١١٧-١١١٨-١١١٩-١١٢٠-١١٢١-١١٢٢-١١٢٣-١١٢٤-١١٢٥-١١٢٦-١١٢٧-١١٢٨-١١٢٩-١١٣٠-١١٣١-١١٣٢-١١٣٣-١١٣٤-١١٣٥-١١٣٦-١١٣٧-١١٣٨-١١٣٩-١١٤٠-١١٤١-١١٤٢-١١٤٣-١١٤٤-١١٤٥-١١٤٦-١١٤٧-١١٤٨-١١٤٩-١١٥٠-١١٥١-١١٥٢-١١٥٣-١١٥٤-١١٥٥-١١٥٦-١١٥٧-١١٥٨-١١٥٩-١١٦٠-١١٦١-١١٦٢-١١٦٣-١١٦٤-١١٦٥-١١٦٦-١١٦٧-١١٦٨-١١٦٩-١١٧٠-١١٧١-١١٧٢-١١٧٣-١١٧٤-١١٧٥-١١٧٦-١١٧٧-١١٧٨-١١٧٩-١١٨٠-١١٨١-١١٨٢-١١٨٣-١١٨٤-١١٨٥-١١٨٦-١١٨٧-١١٨٨-١١٨٩-١١٩٠-١١٩١-١١٩٢-١١٩٣-١١٩٤-١١٩٥-١١٩٦-١١٩٧-١١٩٨-١١٩٩-١٢٠٠-١٢٠١-١٢٠٢-١٢٠٣-١٢٠٤-١٢٠٥-١٢٠٦-١٢٠٧-١٢٠٨-١٢٠٩-١٢١٠-١٢١١-١٢١٢-١٢١٣-١٢١٤-١٢١٥-١٢١٦-١٢١٧-١٢١٨-١٢١٩-١٢٢٠-١٢٢١-١٢٢٢-١٢٢٣-١٢٢٤-١٢٢٥-١٢٢٦-١٢٢٧-١٢٢٨-١٢٢٩-١٢٣٠-١٢٣١-١٢٣٢-١٢٣٣-١٢٣٤-١٢٣٥-١٢٣٦-١٢٣٧-١٢٣٨-١٢٣٩-١٢٤٠-١٢٤١-١٢٤٢-١٢٤٣-١٢٤٤-١٢٤٥-١٢٤٦-١٢٤٧-١٢٤٨-١٢٤٩-١٢٥٠-١٢٥١-١٢٥٢-١٢٥٣-١٢٥٤-١٢٥٥-١٢٥٦-١٢٥٧-١٢٥٨-١٢٥٩-١٢٦٠-١٢٦١-١٢٦٢-١٢٦٣-١٢٦٤-١٢٦٥-١٢٦٦-١٢٦٧-١٢٦٨-١٢٦٩-١٢٧٠-١٢٧١-١٢٧٢-١٢٧٣-١٢٧٤-١٢٧٥-١٢٧٦-١٢٧٧-١٢٧٨-١٢٧٩-١٢٨٠-١٢٨١-١٢٨٢-١٢٨٣-١٢٨٤-١٢٨٥-١٢٨٦-١٢٨٧-١٢٨٨-١٢٨٩-١٢٩٠-١٢٩١-١٢٩٢-١٢٩٣-١٢٩٤-١٢٩٥-١٢٩٦-١٢٩٧-١٢٩٨-١٢٩٩-١٣٠٠-١٣٠١-١٣٠٢-١٣٠٣-١٣٠٤-١٣٠٥-١٣٠٦-١٣٠٧-١٣٠٨-١٣٠٩-١٣١٠-١٣١١-١٣١٢-١٣١٣-١٣١٤-١٣١٥-١٣١٦-١٣١٧-١٣١٨-١٣١٩-١٣٢٠-١٣٢١-١٣٢٢-١٣٢٣-١٣٢٤-١٣٢٥-١٣٢٦-١٣٢٧-١٣٢٨-١٣٢٩-١٣٣٠-١٣٣١-١٣٣٢-١٣٣٣-١٣٣٤-١٣٣٥-١٣٣٦-١٣٣٧-١٣٣٨-١٣٣٩-١٣٤٠-١٣٤١-١٣٤٢-١٣٤٣-١٣٤٤-١٣٤٥-١٣٤٦-١٣٤٧-١٣٤٨-١٣٤٩-١٣٥٠-١٣٥١-١٣٥٢-١٣٥٣-١٣٥٤-١٣٥٥-١٣٥٦-١٣٥٧-١٣٥٨-١٣٥٩-١٣٦٠-١٣٦١-١٣٦٢-١٣٦٣-١٣٦٤-١٣٦٥-١٣٦٦-١٣٦٧-١٣٦٨-١٣٦٩-١٣٧٠-١٣٧١-١٣٧٢-١٣٧٣-١٣٧٤-١٣٧٥-١٣٧٦-١٣٧٧-١٣٧٨-١٣٧٩-١٣٨٠-١٣٨١-١٣٨٢-١٣٨٣-١٣٨٤-١٣٨٥-١٣٨٦-١٣٨٧-١٣٨٨-١٣٨٩-١٣٩٠-١٣٩١-١٣٩٢-١٣٩٣-١٣٩٤-١٣٩٥-١٣٩٦-١٣٩٧-١٣٩٨-١٣٩٩-١٤٠٠-١٤٠١-١٤٠٢-١٤٠٣-١٤٠٤-١٤٠٥-١٤٠٦-١٤٠٧-١٤٠٨-١٤٠٩-١٤١٠-١٤١١-١٤١٢-١٤١٣-١٤١٤-١٤١٥-١٤١٦-١٤١٧-١٤١٨-١٤١٩-١٤٢٠-١٤٢١-١٤٢٢-١٤٢٣-١٤٢٤-١٤٢٥-١٤٢٦-١٤٢٧-١٤٢٨-١٤٢٩-١٤٣٠-١٤٣١-١٤٣٢-١٤٣٣-١٤٣٤-١٤٣٥-١٤٣٦-١٤٣٧-١٤٣٨-١٤٣٩-١٤٤٠-١٤٤١-١٤٤٢-١٤٤٣-١٤٤٤-١٤٤٥-١٤٤٦-١٤٤٧-١٤٤٨-١٤٤٩-١٤٥٠-١٤٥١-١٤٥٢-١٤٥٣-١٤٥٤-١٤٥٥-١٤٥٦-١٤٥٧-١٤٥٨-١٤٥٩-١٤٦٠-١٤٦١-١٤٦٢-١٤٦٣-١٤٦٤-١٤٦٥-١٤٦٦-١٤٦٧-١٤٦٨-١٤٦٩-١٤٧٠-١٤٧١-١٤٧٢-١٤٧٣-١٤٧٤-١٤٧٥-١٤٧٦-١٤٧٧-١٤٧٨-١٤٧٩-١٤٨٠-١٤٨١-١٤٨٢-١٤٨٣-١٤٨٤-١٤٨٥-١٤٨٦-١٤٨٧-١٤٨٨-١٤٨٩-١٤٩٠-١٤٩١-١٤٩٢-١٤٩٣-١٤٩٤-١٤٩٥-١٤٩٦-١٤٩٧-١٤٩٨-١٤٩٩-١٥٠٠-١٥٠١-١٥٠٢-١٥٠٣-١٥٠٤-١٥٠٥-١٥٠٦-١٥٠٧-١٥٠٨-١٥٠٩-١٥١٠-١٥١١-١٥١٢-١٥١٣-١٥١٤-١٥١٥-١٥١٦-١٥١٧-١٥١٨-١٥١٩-١٥٢٠-١٥٢١-١٥٢٢-١٥٢٣-١٥٢٤-١٥٢٥-١٥٢٦-١٥٢٧-١٥٢٨-١٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۸۲۵﴾ تمام آنچه را که از تو برای خود درخواست کردم، اول به پدر و مادر و برادران و خواهران مؤمنم عطا فرما، و بعد به من مرحمت فرما، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربان‌ها.

﴿۶۸۲۶﴾ به دنبال آن دو سجده شکر کن و در آن برای برادرانت دعا کن.

﴿٦٨٢٧﴾ خدایا! هرآنچه از تو خواستم به همه خانواده و فرزندان و برادرانم نیز بده.

﴿٦٨٢٨﴾ به خدا سوگند ای ابامحمد! امروز یک دعا برای خودم نکردم. گفتم: پس برای چه کسی دعا کردی؟ گفت: برای برادران دینی زیرا از حضرت صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمود: هر کس پشت‌سر برادرش دعا کند، خداوند ملکی را مأمور می‌کند به او می‌گوید: برای تو دو برابر آنچه برای برادر خود خواسته، عطا خواهد شد.

﴿۶۸۲۹﴾ معاویة بن وهب را در عرفات دیدم، درحالی که ایستاده بود و در حال دعا بود، دقت کردم دیدم برای خودش حتی یک دعا هم نکرد بلکه برای افرادی از گوشه و کنار جهان دعا می‌کند و نام ایشان و نام پدرانشان را می‌برد.

﴿٦٨٣٠﴾ مستحب است که نمازگزار در سجده شکر برای برادران مؤمن خود دعا کند.

۱-۱-۵-۱-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای ده نفر از برادران

﴿٦٨٣١﴾ هرکس در شب جمعه برای ده نفر از برادران ازدنیارفته‌اش دعا کند، خداوند بهشت را بر او واجب می‌کند.

﴿۶۸۳۲﴾ هر کس در شب جمعه برای ده نفر از برادران ازدنیارفته‌اش دعا کند، خداوند بهشت را بر او واجب می‌کند.

۲-۱-۵-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای چهل نفر از برادران

﴿۶۸۳۳﴾ هنگام برخورد جنگاوران و هنگام اقامه نماز و بارش باران و بانگ خروسان و بعد از دعا کردن برای چهل مؤمن، دعا کنید.

﴿۶۸۳۴﴾ بعد برای برادرانش دعا می‌کند و واجب است که نام چهل نفر را بیاورد و بر آن نیفزاید. پس هر کس چنین کند دعایش اجابت شود، اگر خداوند بخواهد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٨٣٥﴾ الرسول ﷺ: ذَكَرَ رُكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ اللَّيْلِ رَوَى عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَيُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ وَيَدْعُو فِي سُجُودِهِ لِأَرْبَعِينَ مِنْ أَصْحَابِهِ يُسَمِّي بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ إِلَّا وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٣٩

﴿٦٨٣٦﴾ في سياقِ عَمَلِ قُنُوتِ الْوُتْرِ وَيُسْتَحَبُّ أَنْ يَذْكُرَ أَرْبَعِينَ نَفْسًا فَمَا زَادَ عَلَيْهِمْ فَإِنَّ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ اسْتُجِيبَتْ دَعْوَتُهُ إِنْ شَاءَ تَعَالَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٤٠٨

﴿٦٨٣٧﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَيُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ فَيَدْعُو فِي سُجُودِهِ لِأَرْبَعِينَ مِنْ إِخْوَانِهِ يُسَمِّيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ إِلَّا وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٦٤

﴿٦٨٣٨﴾ الصادق عليه السلام: وَمَنْ دَعَا لِأَرْبَعِينَ رَجُلًا مِنْ إِخْوَانِهِ قَبْلَ أَنْ يَدْعُوَ لِنَفْسِهِ اسْتُجِيبَ لَهُ فِيهِمْ وَفِي نَفْسِهِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٢١٢

﴿٦٨٣٩﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ قَدَّمَ أَرْبَعِينَ رَجُلًا مِنْ إِخْوَانِهِ فَدَعَا لَهُمْ ثُمَّ دَعَا لِنَفْسِهِ اسْتُجِيبَ لَهُ فِيهِمْ وَفِي نَفْسِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٨

﴿٦٨٤٠﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ قَدَّمَ أَرْبَعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ دَعَا اسْتُجِيبَ لَهُ وَيَأْتِي كَذَ بَعْدَ الْفَرَاغِ مِنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ فَيَقُولُ وَهُوَ سَاجِدٌ اللَّهُمَّ رَبَّ الْفَجْرِ الْخ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢١٢

﴿٦٨٤١﴾ الصادق عليه السلام: وَمَنْ دَعَا لِأَرْبَعِينَ رَجُلًا مِنْ إِخْوَانِهِ قَبْلَ أَنْ يَدْعُوَ لِنَفْسِهِ اسْتُجِيبَ لَهُ فِيهِمْ وَفِي نَفْسِهِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٢١٢

٣-١-٥-١-٢-٣-٥-٦-٣-لغائب

﴿٦٨٤٢﴾ الرسول ﷺ: أَسْرَعَ الدُّعَاءُ إِجَابَةً دُعَاءُ غَائِبٍ لِغَائِبٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٢

﴿٦٨٤٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ أَلَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ غَائِبٍ لِغَائِبٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٠

﴿٦٨٤٤﴾ الرسول ﷺ: لَيْسَ شَيْءٌ أَسْرَعَ إِجَابَةً مِنْ دَعْوَةِ دُعَاءِ غَائِبٍ لِغَائِبٍ؛ عدة الداعي ص: ١٨٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۸۳۵﴾ هیچ بنده‌ای نیست که پاسی از شب را برخیزد پس دو رکعت نماز بخواند و در سجود خود برای چهل نفر از برادران دینی خود دعا کند و نام آن‌ها و نام پدرانشان را هم ببرد، آنگاه از خداوند چیزی (و حاجتی) را نمی‌خواهد مگر آنکه به او عطا فرماید.

﴿۶۸۳۶﴾ در قنوت وتر مستحب است که نام چهل نفر نه بیشتر برده شود، پس هرکس چنین کند دعایش اجابت شود اگر خدا بخواهد.

﴿۶۸۳۷﴾ هیچ بنده‌ای نیست که پاسی از شب را به پا خیزد پس دو رکعت نماز بخواند و در سجود خود برای چهل نفر از برادران دینی خود دعا کند که نام آن‌ها و نام پدرانشان را هم نام ببرد، از خداوند چیزی (و حاجتی) را نمی‌خواهد مگر اینکه به او عطا فرماید.

﴿۶۸۳۸﴾ کسی که برای چهل نفر از دوستان و برادرانش دعا کند، پیش از آنکه برای خود دعا کند، دعای او درباره ایشان و هم درباره خودش مستجاب می‌شود.

﴿۶۸۳۹﴾ هرکس در دعا کردن چهل تن از برادران دینی خود را مقدم بر خویش بدارد و دعا کند و سپس برای خود دعا کند، دعایش در مورد آنان و خودش برآورده می‌شود.

﴿۶۸۴۰﴾ هر که چهل مؤمن را پیش از خود دعا کند و بعد حاجت خود را بخواهد برآورده خواهد شد. تأکید شده که بعد از پایان نماز شب، در حال سجده بگوید: ای پروردگار صبح.

﴿۶۸۴۱﴾ کسی که برای چهل نفر از دوستان و برادرانش دعا کند، پیش از آنکه برای خود دعا کند، دعای او درباره ایشان و هم درباره خودش مستجاب می‌شود.

۳-۱-۵-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای غایب

﴿۶۸۴۲﴾ دعایی که غایبی برای غایبی دیگر کند، از همه دعاها زودتر مستجاب می‌شود.

﴿۶۸۴۳﴾ خداوند تبارک و بلندمرتبه دعای شخص غایب برای غایب دیگر را مستجاب می‌کند.

﴿۶۸۴۴﴾ هیچ دعایی مثل دعای کسی نسبت به شخص غایب، به هدف اجابت نمی‌رسد.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٨٤﴾ الرضا عليه السلام: فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ فِيهِ فَهَذَا الْعَبْدُ لَا يُخْتَمُ لَهُ إِلَّا بِخَيْرٍ بَدْعَاءَ ذَلِكَ

المؤمن؛ بحار الأنوار ج: ٥ ص: ١٥٥

٢-٥-١-١-٢-٣-٥-٦-٣ للأهل و المتعلقين

﴿٤٨٤﴾ اُدْعُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لِنَفْسِكَ وَلِإِخْوَانِكَ وَوَلَدِكَ وَأَهْلِكَ وَمَالِكَ وَإِخْوَانِكَ

المُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛ مستدرک الوسائل ج: ۱۰ ص: ۵۳

﴿٦٨٤٧﴾ أَسْأَلُكَ لِنَفْسِي وَأَهْلِي وَإِخْوَانِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَأَشْرِكُهُمْ فِي صَالِحِ

دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٦

﴿٦٨٤٨﴾ الصادق عليه السلام: ثُمَّ عُدُّ إِلَى عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَأَكْثَرُ مِنَ الدُّعَاءِ لَكَ وَ لِأَهْلِكَ

وَلِوَالِدَيْكَ وَلِإِخْوَانِكَ فَإِنَّ مَشْهَدَهُ لَا تُرَدُّ فِيهِ دَعْوَةُ دَاعٍ وَلَا سُؤَالُ سَأَلٍ: بحار الأنوار ج: ٩٨ ص:

۲۰۰

﴿٤٨٤٩﴾ اللَّهُمَّ أَشْرِكْ فِي صَالِحِ دُعَائِي وَالِدِيَّ وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي فِيكَ وَأَهْلِي وَعُمَّنَا بِرَحْمَتِهِ

منك جَامِعَة: بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣١٥

﴿٦٨٥﴾ اَلْاٰمِيْنَۙ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ وَلِاِخْوَانِيْ وَ

أَخَوَاتِي وَأَعْمَامِي وَعَمَّاتِي وَأَخْوَالِي وَخَالَاتِي وَأَجْدَادِي وَجَدَّاتِي وَأَوْلَادِهِمْ وَذُرَارِيَّهُمْ وَ

أَزْوَاجِي وَذُرِّيَّاتِي وَأَقْرَبَائِي وَأَصْدِقَائِي وَجِيرَانِي وَإِخْوَانِي فَيَكُ مِنْ أَهْلِ الشَّرْقِ وَالْغَرْبِ وَ

لِجَمِيعِ أَهْلِ مَوَدَّتِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ وَلِجَمِيعِ مَنْ عَلَّمَنِي خَيْرًا

أَوْ تَعْلَمَ مِنِّي عِلْمًا اللَّهُمَّ أَشْرِكُهُمْ فِي صَلَاحِ دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ١٧١

أَوْ تَعْلَمَ مِنِّي عِلْمًا اللَّهُمَّ أَشْرِكُهُمْ فِي صَالِحِ دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ١٧١

﴿٦٨٥﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ كُلَّمَا دَعَوْتُكَ لِنَفْسِي لِعَاجِلِ الدُّنْيَا وَآجِلِ الْآخِرَةِ فَأَعْطِهِ جَمِيعَ

أَهْلِي وَإِخْوَانِي فِيكَ وَجَمِيعَ شَيْعَةِ آلِ مُحَمَّدٍ الْمُسْتَضْعَفِينَ فِي أَرْضِكَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْخَائِفِينَ

مِنْكَ الَّذِينَ صَبَرُوا عَلَى الْآذَى وَالتَّكْذِيبِ فِيكَ وَفِي رَسُولِكَ وَ أَهْلَ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ أَفْضَلَ مَا

يَا مُلُونِ وَ اكْفِهِمْ مَا أَهَمَّهُمْ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٩٨

﴿٦٨٥٢﴾ وَاعِمْ بِمَا سَأَلْتِكَ جَمِيعَ أَهْلِي وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣٥٣

﴿٦٨٥٢﴾ وَأَعْمَمَ بِمَا سَأَلْتُكَ جَمِيعَ أَهْلِي وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣٥٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۸۴۵﴾ خداوند دعای او را مستجاب کرد، این شخص سعادتمند است به واسطه دعای آن مؤمن.

۲-۵-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای خانواده و وابستگان

﴿۶۸۴۶﴾ خدای عزوجل را برای خودت و پدر و مادر و فرزندان و خانواده و دارایی‌ها و برادران و خواهران مؤمنت، بسیار بخوان.

﴿۶۸۴۷﴾ خدایا! از تو می‌خواهم برای خودم و خانواده و برادران و خواهران مؤمنم، و می‌خواهم که آن‌ها را نیز در دعای خیرم شریک کنی.

﴿۶۸۴۸﴾ بعد بالای سر امام حسین علیه السلام حاضر شو و بسیار برای خودت و خانواده و پدر و مادرت و برادرانت دعا کن، پس جایگاه آن امام هیچ دعایی و هیچ درخواستی را رد نمی‌کند.

﴿۶۸۴۹﴾ خدایا! در دعای خیرم پدر و مادر و فرزندان و برادران دینی و خانواده‌ام را شریک کن و رحمت کامل ناشی از این دعا را به همه ما برسان.

﴿۶۸۵۰﴾ خدایا! بر محمد و خاندان محمد درود فرست، و مرا و پدر و مادرم و برادرانم و خواهرانم و عموها و عمه‌هایم و دایی‌ها و خاله‌هایم و پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌هایم و فرزندان و ذریه آن‌ها و همسرانم و ذریه، و نزدیکان و دوستان و همسایگان و برادرانم در شرق و غرب، و همه دوستان زن و مرد مؤمنم، زنده یا مرده، و همه کسانی که به من خوبی آموختند یا از من علم آموختند، خدایا! آن‌ها را در دعای خیرم شریک کن.

﴿۶۸۵۱﴾ خدایا! همان‌طور که تو را برای حاجات دنیا و آخرتم خواندم، پس این خواسته‌ها را به خانواده و برادران دینی و همه شیعیان آل محمد و مستضعفان روی زمین و بندگان که از تو می‌ترسند، کسانی که بر اذیت و آزار و دروغ انگاشتن تو و پیامبرت و خانواده‌اش صبر پیشه کردند، بهترین آنچه را آرزو می‌کنند ببخش.

﴿۶۸۵۲﴾ خدایا! هرآنچه از تو خواستم به همه خانواده و فرزندان و برادرانم نیز بده.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٨٥٣﴾ الصادق (عليه السلام): يَا بُنَيَّ إِنْ اسْتَطَعْتُمْ فَلَا يَقِفِ النَّاسُ بِعَرَفَاتٍ إِلَّا وَفِيهَا مَنْ يَدْعُو لَكُمْ

فَإِنَّ الْحَاجَّ لِيُشَفَّعَ فِي وَلَدِهِ وَأَهْلِهِ وَجِيرَانِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ۸ ص: ۵۰

(٤٨٥٤) سَبَبُ الْإِجَابَةِ... وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْفِعْلِ ك... دَعْوَةُ الْحَاجِّ لِمُتَعَلِّقِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

३५३

٣-٥-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للجيران

﴿٦٨٥﴾ بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَحَبَّتِي وَوَلَدِي وَقَرَابَاتِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى جِيرَانِي الْمُؤْمِنِينَ وَإِخْوَانِي؛

بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٧٠

﴿٦٨٥٦﴾ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ وَلِإِخْوَانِيْ وَ

أَخَوَاتِي وَأَعْمَامِي وَعَمَّاتِي وَأَخْوَالِي وَخَالَاتِي وَأَجْدَادِي وَجَدَّاتِي وَأَوْلَادِهِمْ وَذُرَارِيَّهُمْ وَ

أَزْوَاجِي وَذُرِّيَّاتِي وَأَقْرَبَائِي وَأَصْدِقَائِي وَجِيرَانِي وَإِخْوَانِي فِيكَ مِنْ أَهْلِ الشَّرْقِ وَالْغَرْبِ وَ

لِجَمِيعِ أَهْلِ مَوَدَّتِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ وَلِجَمِيعِ مَنْ عَلَّمَنِي خَيْرًا

أَوْ تَعَلَّمَ مِنِّي عِلْمًا اللَّهُمَّ أَشْرِكُهُمْ فِي صَالِحِ دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ١٧١

﴿٦٨٥٧﴾ **الصادق** عليه السلام: يَا بُنَيَّ إِنْ اسْتَطَعْتُمْ فَلَا يَقِفِ النَّاسُ بِعَرَفَاتٍ إِلَّا وَفِيهَا مَنْ يَدْعُو لَكُمْ

فَإِنَّ الْحَاجَّ لِيُشَفَّعَ فِي وَلَدِهِ وَ أَهْلِهِ وَ جِيرَانِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٥٠

﴿٦٨٥٨﴾ المجتبي عليه السلام: رَأَيْتُ أُمِّي فَاطِمَةَ عليها السلام قَامَتْ فِي مِحْرَابِهَا لَيْلَةَ جُمُعَتِهَا فَلَمْ تَزَلْ

رَاكِعَةً سَاجِدَةً حَتَّىٰ اتَّصَحَّ عَمُودُ الصُّبْحِ وَسَمِعْتُهَا تَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَتُسَمِّيَهُمْ وَتُكَثِّرُ

الدُّعَاءُ لَهُمْ وَلَا تَدْعُوا لِنَفْسِهَا بَشَىٰ فَقُلْتُ لَهَا يَا أُمَّهُ لِمَ لَا تَدْعُونَ لِنَفْسِكِ كَمَا تَدْعُونَ لِغَيْرِكَ

فَقَالَتْ يَا بُنَيَّ الْجَارُ ثُمَّ الدَّارُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٢

٤-٥-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للقرابات

﴿٦٨٥٩﴾ السَّجَادَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَهْلِي وَ مَالِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ أَعْطَانِي رَبِّي بِسْمِ

اللَّهُ عَلَىٰ أَحَبَّتِي وَوُلْدِي وَقَرَابَاتِي؛ المصباح للكفعمي ص: ٧٧

٥-٥-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-للموالى

﴿٦٨٦﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ مَوَالِيَّ أَسْأَلُ اللَّهَ صَلَاحَهُمْ؛ الإِسْتِبْصَارُ ج: ٢ ص: ٦٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۸۵۳﴾ ای فرزندم اگر می‌توانید (حداقل یک نفر (را از طرف خود) در عرفات داشته باشید) به‌نحوی که در وقوف عرفات کسی برایتان دعا کند. چرا که حاجی برای فرزند و خانواده و همسایگانش شفاعت می‌کند. (دعایش پذیرفته است).
﴿۶۸۵۴﴾ یکی از اسباب اجابت دعا، به عملی مربوط می‌شود که دعاکننده به آن مشغول است، مانند دعای حاجی برای وابستگانش.

۳-۵-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای همسایگان

﴿۶۸۵۵﴾ (برکت) نام خداوند بر دوستان و فرزندان و خویشانم باد، نام خداوند بر همسایگان مؤمن و برادرانم باد.

﴿۶۸۵۶﴾ خدایا! بر محمد و خاندان محمد درود فرست، و مرا و پدر و مادرم و برادرانم و خواهرانم و عموها و عمه‌هایم و دایی‌ها و خاله‌هایم و پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌هایم و فرزندان و ذریه آن‌ها و همسرانم و ذریه، و نزدیکان و دوستان و همسایگان و برادرانم در شرق و غرب، و همه دوستان زن و مرد مؤمنم، زنده یا مرده، و همه کسانی که به من خوبی آموختند یا از من علم آموختند، خدایا! آن‌ها را در دعای خیرم شریک کن.

﴿۶۸۵۷﴾ ای فرزندم اگر می‌توانید (حداقل یک نفر (را از طرف خود) در عرفات داشته باشید) به‌نحوی که در وقوف عرفات کسی برایتان دعا کند. چرا که حاجی برای فرزند و خانواده و همسایگانش شفاعت می‌کند. (دعایش پذیرفته است).

﴿۶۸۵۸﴾ شب‌های جمعه، مادرم فاطمه علیها السلام را می‌دیدم که تا طلوع صبح، در محرابش، مشغول رکوع و سجود و عبادت پروردگار است، و می‌شنیدم که برای مؤمنین دعا می‌کند و در دعایش نام آن‌ها را ذکر می‌کند ولی برای خود دعا نمی‌کند، به او گفتم: مادرم! چرا برای خود دعا نمی‌کنی؟ آن حضرت در جواب می‌فرمود: پسر! اول باید همسایه را دعا کرد و بعد خود را.

۴-۵-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای نزدیکان

﴿۶۸۵۹﴾ (برکت) نام خداوند بر خانواده و مال، (برکت) نام خداوند بر آنچه که پروردگارم به من بخشیده است، (برکت) نام خداوند بر دوستان و فرزندان و خویشانم باد.

۵-۵-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای دوستان

﴿۶۸۶۰﴾ من از خداوند صلاح افراد تحت سرپرستی‌ام را می‌خواهم.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٥-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لَمَنْ نَصَرَ

﴿٦٨٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اُدْعُ لِمَنْ نَصَرَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٤ ص: ٩

٧-٥-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِّلّٰهُ الدِّينُ

﴿٦٨٦﴾ الرسول ﷺ: أَذْخَلَ عَلَيْهِمَا مِنْ بَرَكَهٖ دُعَائِي لَهُمَا مَا تَفْعَلُهُمَا بِهِ وَتَأْجِرُنِي عَلَيْهِ؛

بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٥٢

﴿٦٨٦٣﴾ الرسول ﷺ: ادْعُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَوَلَدِكَ وَأَهْلِكَ وَمَالِكَ

وَإِخْوَانِكَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛ مستدرک الوسائل ج: ۱۰ ص: ۵۳

﴿٤٨٦٤﴾ اذْعُ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِإِخْوَانِكَ الْمُؤْمِنِينَ: يحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣٦٢

﴿٤٨٦٥﴾ اُدْعُ لِنَفْسِكَ وَلِإِلَادَيْكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢١٨

﴿٦٨٦﴾ الرسول ﷺ: إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا عَنْ ثَلَاثٍ وَكَدِّ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ وَعِلْمٍ

يُتَنَفَّعُ بِهِ وَصَدَقَةَ جَارِيَةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ۱۲ ص: ۲۳۰

﴿٤٨٦﴾ أَشْرَكَ فِي صَلَاحِ دُعَائِي وَالدِّيَّ وَوَلَدِي وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَ

الأموات؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢١٧

﴿٦٨٦﴾ الرضا عليه السلام: أَكْثَرَ الدُّعَاءِ مَا اسْتَطَعْتَ لِنَفْسِكَ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَلِوَالِدَيْكَ؛

مستدرک الوسائل ج: ۹ ص: ۴۴۰

﴿٦٨٦٩﴾ أَكْثَرُ مِنَ الدُّعَاءِ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِجَمِيعِ إِخْوَانِكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص:

٤٠٤

﴿٦٨٧﴾ **الصادق عليه السلام:** إِنَّ الرَّحْلَ لَيَمُوتُ وَالِدَاهُ وَهُوَ عَاقٌ لَّهُمَا فَيَدْعُو اللَّهَ لَّهُمَا مِنْ بَعْدِهِمَا

فَيَكْتُبُهُ مِنَ الْبَارِّينَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٥

﴿٦٨٧﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِنَّ فَلَانًا رَجُلًا سَمَاهُ قَالَ إِنِّي كُنْتُ زَاهِدًا فِي الْوَلَدِ حَتَّى وَقَفْتُ بِعَرَفَةَ

إِلَى جَانِبِي غُلَامٌ شَابٌ يَدْعُو وَيَبْكِي وَيَقُولُ يَا رَبُّ وَالِدَيَّ وَالِدَيَّ فَرَعْنِي فِي الْوَلَدِ حِينَ

سَمِعْتُ ذَٰلِكَ؛ الْكَافِي ج: ٦ ص: ٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۶-۵-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای یاری کننده

﴿۶۸۶۱﴾ برای کسی که تو را یاری کرده است، دعا کن.

۷-۵-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای پدر و مادر

﴿۶۸۶۲﴾ از برکت دعایم، آنچه را به نفع پدر و مادرم است، به ایشان عطا کن.

﴿۶۸۶۳﴾ خدای عزوجل را برای خودت و پدر و مادر و فرزندان و خانواده و دارایی‌ها و برادران و خواهران مؤمنت، بسیار بخوان.

﴿۶۸۶۴﴾ برای خودت و پدر و مادر و برادران مؤمنت دعا کن.

﴿۶۸۶۵﴾ برای خودت و پدر و مادر و برادران و خواهران مؤمنت دعا کن.

﴿۶۸۶۶﴾ هرگاه آدمیزاد بمیرد، اعمالش «که به او خیر می‌رساند» قطع می‌شود مگر از سه چیز، فرزندی صالح که برای او دعا کند و علمی که دیگران از آن سود ببرند و صدقه جاریه.

﴿۶۸۶۷﴾ خدایا! در دعای خیر من پدر و مادرم و فرزندانم و همه مردان و زنان مؤمن، زنده و مرده‌شان را شریک کن.

﴿۶۸۶۸﴾ هرچه می‌توانی در حق خودت و برای همه مؤمنان و پدر و مادرت زیاد دعا کن.

﴿۶۸۶۹﴾ در حق خودت و پدر و مادرت و همه برادرانت زیاد دعا کن.

﴿۶۸۷۰﴾ گاهی والدین کسی از دنیا می‌روند و حال اینکه فرزند خود را عاق کرده‌اند، ولی او برایشان دعا می‌کند و خیرات برایشان می‌دهد، لذا نامش جزو نیکوکاران ثبت می‌گردد.

﴿۶۸۷۱﴾ یکی از مردان سرشناس و محترم گفت: تمایلی به داشتن فرزند نداشتم تا اینکه در عرفه ایستاده بودم که در کنارم جوانی بود درحالی که دعا می‌کرد و می‌گریست و می‌گفت: پروردگارا پدر و مادرم؛ والدینم. پس هنگامی که آن را شنیدم در مورد فرزنددار شدن ترغیب شدم.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٨٧٢﴾ تَفَضَّلْ عَلَى بَقْضَاءِ جَمِيعِ حَوَائِجِي لِلدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَابْدَأْ بِوَالِدِيَّ وَلَدِي وَجَمِيعِ إِخْوَانِي الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي جَمِيعِ مَا سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَتَنِّ بِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٩٢

﴿٦٨٧٣﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُخَجَّبَنَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى دَعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَدَعْوَتُهُ عَلَيْهِ إِذَا عَفَّهَ وَدَعَاءُ الْمَظْلُومِ عَلَى ظَالِمِهِ وَدَعَاؤُهُ لِمَنْ أَنْتَصَرَ لَهُ مِنْهُ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ دَعَا لِأَخٍ لَهُ مُؤْمِنٍ وَاسَاهُ فِينَا وَدَعَاؤُهُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يُوَاسِهِ مَعَ الْقُدْرَةِ عَلَيْهِ وَاضْطِرَّارِ أَخِيهِ إِلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٧١ ص: ٧٢

﴿٦٨٧٤﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُخَجَّبَنَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى دَعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَدَعْوَتُهُ عَلَيْهِ إِذَا عَفَّهَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٥ ص: ١٩٠

﴿٦٨٧٥﴾ ثُمَّ غَدَّ إِلَى عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) وَ أَكْثَرَ مِنَ الدُّعَاءِ لَكَ وَلِأَهْلِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِإِخْوَانِكَ فَإِنَّ مَشْهَدَهُ لَا تُرَدُّ فِيهِ دَعْوَةُ دَاعٍ وَلَا سُؤَالُ سَائِلٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٠٠

﴿٦٨٧٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): ثُمَّ غَدَّ إِلَى عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) وَ أَكْثَرَ مِنَ الدُّعَاءِ لَكَ وَلِأَهْلِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِإِخْوَانِكَ فَإِنَّ مَشْهَدَهُ لَا تُرَدُّ فِيهِ دَعْوَةُ دَاعٍ وَلَا سُؤَالُ سَائِلٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٠٠

﴿٦٨٧٧﴾ الرَّسُولُ (صلى الله عليه وآله): خَيْرُ مَا يُخَلِّفُ الرَّجُلُ مِنْ بَعْدِهِ ثَلَاثٌ وَكَدُّ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ وَصَدَقَةٌ تَجْرِي يَبْلُغُهُ أَجْرُهَا وَعِلْمٌ يَعْمَلُ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ؛ منية المريد ص: ١٠٣

﴿٦٨٧٨﴾ دَعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ وَالْوَلَدِ لِوَالِدِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٦٨٧٩﴾ الْكَاضِمُ (عليه السلام): سَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ وَأَبَوَاهُ كَافِرَانِ هَلْ يَصْلُحُ لَهُ أَنْ يَسْتَغْفِرَ لَهُمَا فِي الصَّلَاةِ قَالَ إِنْ كَانَ فَارَقَهُمَا صَغِيرًا لَا يَدْرِي أَسْلَمَا أَمْ لَا فَلَا بَأْسَ وَإِنْ عَرَفَ كُفْرَهُمَا فَلَا يَسْتَغْفِرُ لَهُمَا وَإِنْ لَمْ يَعْرِفْ فَلْيَدْعُ لَهُمَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٨١

﴿٦٨٨٠﴾ الْكَاضِمُ (عليه السلام): صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَادْعُ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ؛ فقه الرضا (عليه السلام) ص: ٢٢٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۸۷۲﴾ تفضل فرموده و همه حوائج در دنیا و آخرت را برآورده ساز، و در تمام آنچه از تو برای خود درخواست کردم نخست به والدین و فرزندان و تمام برادران و خواهران مؤمنم عطا فرما و در مرحله دوم به من مرحمت نما. به رحمت، ای مهربان‌ترین مهربان‌ها.

﴿۶۸۷۳﴾ سه دعا از خدای تعالی باز داشته نشوند: دعای پدر درباره فرزند حق‌شناس خود و نفرینش بر او، اگر ناسپاس و عاق پدر باشد، و نفرین مظلوم بر ظالمش، و دعای وی برای کسی که انتقام او را از آن ظالم بگیرد، دعای مؤمن برای مؤمنی که با هم درباره ما همدرد باشند و نفرینش بر او هرگاه با او همدردی نکند با اینکه بتواند و آن برادر از وی کمک خواهد.

﴿۶۸۷۴﴾ سه دعا از خدای تعالی پوشیده نشوند: دعای پدر درباره فرزند حق‌شناس خود و نفرینش بر او، اگر ناسپاس پدر باشد.

﴿۶۸۷۵﴾ بعد بالای سر امام حسین علیه السلام حاضر شو و بسیار برای خودت و خانواده و پدر و مادرت و برادرانت دعا کن، پس جایگاه آن امام هیچ دعایی و هیچ درخواستی را رد نمی‌کند.

﴿۶۸۷۶﴾ بعد بالای سر امام حسین علیه السلام حاضر شو و بسیار برای خودت و خانواده و پدر و مادرت و برادرانت دعا کن، پس جایگاه آن امام هیچ دعایی و هیچ درخواستی را رد نمی‌کند.

﴿۶۸۷۷﴾ بهترین چیزی که انسان پس از خود باقی می‌گذارد سه چیز است؛ فرزند پارسا که برای او دعا کند و صدقه جاری که پاداش آن به او رسد و دانشی که پس از وی به آن عمل شود.

﴿۶۸۷۸﴾ دعایی که پدر برای فرزند کند و دعایی که فرزند برای پدر کند (مستجاب است).

﴿۶۸۷۹﴾ علی از برادرش امام کاظم علیه السلام که پرسیدمش از کسی که مسلمان است و پدر و مادرش کافرنند، آیا شاید که برایشان در نماز آمرزش خواهد؟ فرمود: اگر در خردسالی از آن‌ها جدا شده و نداند مسلمان شدند یا نه؟ باکی ندارد و اگر بداند کافر ماندند برایشان آمرزش نخواهد و اگر نداند برایشان دعا کند.

﴿۶۸۸۰﴾ بر محمد و اهل بیت او درود فرست. و برای خودت و پدر و مادرت و مؤمنان دعا کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٨٨١﴾ وَالْحَالُ كَدُّعَاءِ الْمَرِيضِ وَدُعَاءِ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ وَالْوَلَدِ لَوَالِدِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥

ص: ٢٧٤

﴿٦٨٨٢﴾ فَصَلِّ صَلَاةَ الزِّيَارَةِ وَادْعُ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِإِخْوَانِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص:

٣٣٧

﴿٦٨٨٣﴾ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ سَبْعِينَ نَظْرَةً وَفَضَى لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ سَبْعِينَ حَاجَةً أَذْنَاهَا الْمَغْفِرَةُ ثُمَّ لَوْ كَانَ شَقِيًّا فَطَلَبَ السَّعَادَةَ لَأَسْعَدَهُ اللَّهُ يَمْحُورُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَ يُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ وَلَوْ كَانَ وَالِدَاهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَدَعَا لَهُمَا أَخْرَجَا مِنَ النَّارِ بَعْدَ أَنْ لَا يُشْرِكَا بِاللَّهِ شَيْئًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٧

﴿٦٨٨٤﴾ الرضا عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ الرضا عليه السلام: ادْعُوا لَوَالِدَيْ إِذَا كَانَا لَا يَعْرِفَانِ الْحَقَّ قَالَ ادْعُ لَهُمَا وَتَصَدَّقْ عَنْهُمَا وَإِنْ كَانَا حَيِّينِ لَا يَعْرِفَانِ الْحَقَّ فِدَارِهِمَا فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ إِنْ اللَّهُ بَعَثَنِي بِالرَّحْمَةِ لَا بِالْعُقُوقِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ١٥٩

﴿٦٨٨٥﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مَا يَلْحَقُ الرَّجُلَ بَعْدَ مَوْتِهِ فَقَالَ سُنَّةٌ سَنَّهَا يُعْمَلُ بِهَا بَعْدَ مَوْتِهِ فَيَكُونُ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهَا مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْتَقِصَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْءٌ وَ الصَّدَقَةُ الْجَارِيَةُ تَجْرِي مِنْ بَعْدِهِ وَالْوَلَدُ الصَّالِحُ يَدْعُو لَوَالِدَيْهِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا وَيَحُجُّ وَيَتَصَدَّقُ عَنْهُمَا وَيُعْتِقُ وَيَصُومُ وَيُصَلِّي عَنْهُمَا فَقُلْتُ أَشْرَكُهُمَا فِي حَجِّي قَالَ نَعَمْ؛ الكافي ج: ٧ ص: ٥٧

﴿٦٨٨٦﴾ الرسول ﷺ: لَا تَضْرِبُوا أَطْفَالَكُمْ عَلَى بُكَائِهِمْ فَإِنَّ بُكَاءَهُمْ أَرْبَعَةَ أَشْهُرَ شَهَادَةٍ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَرْبَعَةَ أَشْهُرَ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَآلِهِ عليه السلام وَأَرْبَعَةَ أَشْهُرَ الدُّعَاءِ لَوَالِدَيْهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٢١ ص: ٤٤٧

﴿٦٨٨٧﴾ اللَّهُمَّ أَشْرِكْ فِي صَالِحِ دُعَائِي وَالِدَيَّ وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي فِيكَ وَأَهْلِي وَعُمَّائِي بِرَحْمَتِهِ مِنْكَ جَامِعَةً؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣١٥

﴿٦٨٨٨﴾ الْإِيْمَةُ عليه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِإِخْوَانِي وَ أَخَوَاتِي وَأَعْمَامِي وَعَمَّاتِي وَأَخْوَائِي وَخَالَاتِي وَأَجْدَادِي وَجَدَّاتِي وَأَوْلَادِهِمْ وَذُرَارِيَهُمْ وَأَزْوَاجِي وَذُرِّيَّاتِي وَأَقْرَبَائِي وَأَصْدِقَائِي وَجِيرَانِي وَإِخْوَانِي فِيكَ مِنْ أَهْلِ الشَّرْقِ وَالْغَرْبِ وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۸۸۱﴾ حال، مانند دعای مریض و دعایی که پدر برای فرزند کند و دعایی که فرزند در حق پدر و مادرش کند.

﴿۶۸۸۲﴾ پس نماز زیارت به جا آور و برای خود و پدر و مادر و برادرانت دعا کن.

﴿۶۸۸۳﴾ هر کس این نماز را در این شب بخواند خداوند به او هفتاد نظر می‌کند و به ازای هر نظر هفتاد حاجت او را که کمترین آن مغفرت و آمرزش است برآورده کند و اگر بدبخت باشد و خوشبختی بخواند خداوند او را سعادتمند خواهد کرد. «خداوند هر چه را بخواهد محو می‌کند و هر چه را بخواهد ثابت می‌دارد، و لوح محفوظ نزد اوست.» و اگر پدر و مادرش از اهل جهنم باشند و برای ایشان دعا کند از آتش جهنم خارج می‌شوند بعد از اینکه دست از شرک بردارند.

﴿۶۸۸۴﴾ به امام هشتم علیه السلام گفتم: دعا کنم در حق پدر و مادرم که مذهب حق را نمی‌شناسند؟ فرمود: برایشان دعا کن و از طرف آن‌ها صدقه بده و اگر زنده‌اند و عارف به حق نیستند، با آن‌ها مدارا کن که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرموده: به درستی که خدا مرا برای رحمت فرستاده نه برای عقوبت و ناسپاسی.

﴿۶۸۸۵﴾ به امام صادق علیه السلام گفتم: به مرده بعد از مرگش چه چیزی می‌رسد؟ فرمود: روشی که آن را پایه‌گذاری کرده و بعد از مرگش نیز به آن عمل شود، که پاداشی معادل عمل‌کننده به او داده می‌شود و از پاداش عاملین هم چیزی کم نمی‌شود، صدقه‌ای که بعد از مرگش نیز جریان داشته باشد، و فرزند صالحی که بعد از مرگ پدر و مادرش برای ایشان دعا کند، و از طرف ایشان حج گزارد و صدقه بدهد و بنده آزاد کند و روزه بگیرد و نماز بخواند. گفتم: پدر و مادرم را در حجم شریک کنم؟ فرمود: بله.

﴿۶۸۸۶﴾ کودکان خود را به خاطر گریستن آن‌ها نزنید، زیرا تا چهار ماه گواهی بر یگانگی خداست و چهار ماه درود بر پیامبر و خاندانش و چهار ماه دعا برای پدر و مادرش.

﴿۶۸۸۷﴾ خدایا! در دعای خیرم پدر و مادر و فرزندان و برادران دینی و خانواده‌ام را شریک کن و رحمت کامل ناشی از این دعا را به همه ما برسان.

﴿۶۸۸۸﴾ خدایا! بر محمد و خاندان محمد درود فرست، و مرا و پدر و مادرم و برادرانم و خواهرانم و عموها و عمه‌هایم و دایی‌ها و خاله‌هایم و پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌هایم و فرزندان و ذریه آن‌ها و همسرانم و ذریه، و نزدیکان و دوستان و همسایگان و برادرانم در شرق و غرب، و

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

لِجَمِيعِ أَهْلِ مَوَدَّتِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ وَلِجَمِيعِ مَنْ عَلَّمَنِي خَيْرًا
أَوْ تَعَلَّمَنِي عِلْمًا اللَّهُمَّ أَشْرِكْهُمْ فِي صَالِحِ دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ١٧١

﴿٤٨٨٩﴾ السَّجَادُ عليه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاغْفِرْ لِي بِدُعَائِي لَهُمَا، وَاغْفِرْ لَهُمَا
بِرَّهِمَا بِي مَغْفِرَةً حَتْمًا؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ٢٤

﴿٤٨٩٠﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: لَيْسَ يَتَّبِعُ الرَّجُلُ بَعْدَ مَوْتِهِ مِنَ الْأَجْرِ إِلَّا ثَلَاثُ خِصَالٍ صَدَقَةٌ أَجْرَاهَا
فِي حَيَاتِهِ فَهِيَ تَجْرِي بَعْدَ مَوْتِهِ وَ سُنَّةٌ هَدَى سَنَهَا فَهِيَ يُعْمَلُ بِهَا بَعْدَ مَوْتِهِ أَوْ وَكْدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ؛
الكافي ج: ٧ ص: ٥٦

﴿٤٨٩١﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ بَرَّ أَبَاهُ فِي حَيَاتِهِ وَلَمْ يَدْعُ لَهُ بَعْدَ وَفَاتِهِ سَمَّاهُ اللَّهُ عَاقًا؛
مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٨

﴿٤٨٩٢﴾ وَابْدَأْ بِوَالِدِيَّ وَإِخْوَانِي الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي جَمِيعِ مَا سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَتَنَبَّأْ
بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٩٤

﴿٤٨٩٣﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: الْوَكْدُ الصَّالِحُ يَدْعُو لِوَالِدَيْهِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا وَيَحُجُّ وَيَتَصَدَّقُ عَنْهُمَا وَيُعْتِقُ
وَيَصُومُ وَيُصَلِّي عَنْهُمَا فَقُلْتُ أَشْرِكُهُمَا فِي حَبِّي قَالَ نَعَمْ؛ الكافي ج: ٧ ص: ٥٧

٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِلْوَكْدِ

﴿٤٨٩٤﴾ أَدْعُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ وَلِوَلَدِكَ وَأَهْلِكَ وَمَالِكَ وَإِخْوَانِكَ
الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٥٣

﴿٤٨٩٥﴾ الرَسُولُ عليه السلام: أَرْبَعُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْبِبُنَ عَنْ اللَّهِ تَعَالَى دُعَاءُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ؛ بحار الأنوار ج:
٤٧ ص: ١٨٨

﴿٤٨٩٦﴾ السَّجَادُ عليه السلام: أَعْنِي عَلَى تَرْبِيَّتِهِمْ وَتَأْدِيبِهِمْ، وَبِرِّهِمْ، وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ مَعَهُمْ
أَوْلَادًا ذُكُورًا، وَاجْعَلْ ذَلِكَ خَيْرًا لِي، وَاجْعَلْهُمْ لِي عَوْنًا عَلَى مَا سَأَلْتُكَ؛ الصحيفة

السجادية عليه السلام الدعاء ٢٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

همه دوستان زن و مرد مؤمنم، زنده یا مرده، و همه کسانی که به من خوبی آموختند یا از من علم آموختند، خدایا! آن‌ها را در دعای خیرم شریک کن.

﴿۶۸۸۹﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا به وسیله دعا برای ایشان و ایشان را به سبب مهربانی‌شان به من پیامرز، آمرزشی قطعی.

﴿۶۸۹۰﴾ پس از مرگ، اجری نصیب کسی نشود جز از سه عمل؛ صدقه جاریه، روش هدایتی که باقی گذاشته و پس از مرگش به آن عمل شود و فرزند صالحی که برایش دعا کند. ﴿۶۸۹۱﴾ هر که به پدرش در زندگی نیکی کند ولی پس از مرگش برای او دعا نکند، خداوند او را عاق نامیده است.

﴿۶۸۹۲﴾ تمام آنچه را که از تو برای خود درخواست کردم، اول به پدر و مادر و برادران و خواهران مؤمنم عطا فرما، و بعد به من مرحمت فرما، به رحمتی ای مهربان‌ترین مهربان‌ها. ﴿۶۸۹۳﴾ فرزند صالح برای پدر و مادرش بعد از مرگشان نماز می‌خواند و حج می‌رود و صدقه می‌دهد و برده آزاد می‌کند و روزه می‌گیرد و نماز می‌گزارد، راوی می‌گوید، گفتم: در حج خود پدر و مادرم را شریک کنم؟ فرمود: بلی.

۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای فرزند

﴿۶۸۹۴﴾ خدای عزوجل را برای خودت و پدر و مادر و فرزندان و خانواده و دارایی‌ها و برادران و خواهران مؤمن، بسیار بخوان. ﴿۶۸۹۵﴾ چهار دعاست که به پیشگاه پروردگار می‌رسد و در حجاب نخواهد ماند، دعای پدر برای فرزندش.

﴿۶۸۹۶﴾ مرا در پرورش و تأدیب و نیکی کردن فرزندانم یاری کن، و پسران دیگری نیز به من عطا کن، و این فرزند برایم خیر باشد، و آنان را در آنچه از تو می‌طلبم، یار و یاورم باشند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٨٩٧﴾ الرسول ﷺ: إِنِّي كُنْتُ فِي أَسْرِ الْعَدُوِّ وَهُمْ يَبْعَثُونَنِي مَعَ جَمَالِهِمْ إِلَى الرَّغَى كُلِّ يَوْمٍ وَحَوْلِي جَمَاعَةٌ مِنْهُمْ فَرَأَيْتُ يَوْمًا خَلْوَةً مِنْهُمْ فَرَكِبْتُ نَاقَةً وَسُقْتُهَا فَجَاءَ بَعْدِي تَمَامُ الْمِائَةِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ هِيَ كُلُّهَا لَكَ وَاللَّهُ سَاقَهَا لِدُعَاءِ وَالِدِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٧

﴿٦٨٩٨﴾ السَّجَّادُ ﷺ: بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَهْلِي وَمَالِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ أَعْطَانِي رَبِّي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَحَبَّتِي وَوَلَدِي وَقَرَابَاتِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى جِيرَانِي الْمُؤْمِنِينَ وَإِخْوَانِي وَمَنْ قَلَدَنِي دُعَاءً أَوْ اتَّخَذَ عِنْدِي يَدًا أَوْ أَسَدَى إِلَى بَرٍّ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٧٧

﴿٦٨٩٩﴾ الرسول ﷺ: تَدْعُو لِنَفْسِكَ وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلِوَالِدَيْكَ؛ بحار الأنوار ج:

٩٧ ص: ١٥٩

﴿٦٩٠٠﴾ الصادق ﷺ: خَمْسُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجَبَنَّ عَنِ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْمُقْسِطِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَا تَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ وَدَعْوَةُ الْوَلَدِ الصَّالِحِ لِوَالِدَيْهِ وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ الصَّالِحِ لِوَلَدِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٩

﴿٦٩٠١﴾ الرسول ﷺ: دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ كَدُعَاءِ النَّبِيِّ لِأُمَّتِهِ؛ مشكاة الأنوار ص: ١٦٢

﴿٦٩٠٢﴾ الرسول ﷺ: رَوَى أَنَّهُ لَمَّا أَصَابَ النَّاسَ بِالْحُدَيْبِيَّةِ جُوعٌ شَدِيدٌ وَقَلَّتْ أَزْوَاجُهُمْ لِأَنَّهُمْ أَقَامُوا بِهَا بَضْعَةَ عَشَرَ يَوْمًا فَشَكُوا إِلَيْهِ ذَلِكَ فَأَمَرَ بِالنَّطْعِ أَنْ يُبَسِّطَ وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَأْتُوا بِبَقِيَّةِ أَزْوَاجِهِمْ فَيَطْرَحُوهَا فَآتَوْا بِدَقِيقٍ قَلِيلٍ وَتُمِيرَاتٍ فَقَامَ وَدَعَا بِالْبَرَكَةِ فِيهَا وَأَمَرَهُمْ بِأَنْ يَأْتُوا بِأَوْعِيَّتِهِمْ فَمَلَأُوهَا حَتَّى لَمْ يَجِدُوا لَهَا مَحَلًّا؛ بحار الأنوار ج: ٢٠ ص: ٣٥٧

﴿٦٩٠٣﴾ وَالْحَالُ كَدُعَاءِ الْمَرِيضِ وَدُعَاءِ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ وَالْوَلَدِ لِوَالِدِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٦٩٠٤﴾ الحسين ﷺ: فَإِذَا بَجَانِبِهِ قَدْ شَلَّ فَأَنَا مِنْذُ ثَلَاثِ سِنِينَ أَطْلُبُ إِلَيْهِ أَنْ يَدْعُو لِي فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي دَعَا بِهِ عَلِيٌّ؛ بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٢٦

﴿٦٩٠٥﴾ فَقَالَ لَهُ جَبْرِئِيلُ ﷺ اشْرَبْ يَا إِبْرَاهِيمُ وَادْعُ لَوْلَدِكَ فِيهَا بِالْبَرَكَةِ وَأَفْضُ عَلَيْكَ مِنْ الْمَاءِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٢٣٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۸۹۷﴾ من اسیر دشمن بودم و آن‌ها هر روز مرا با شترهایشان برای چراندن می‌فرستادند و گروهی از آن‌ها در اطرافم بودند، روزی دیدم آن‌ها نیستند پس سوار شتر شدم و آن را راندم و بعد تمام صد تایی آن‌ها دنبال من آمدند، پیامبر ﷺ فرمود: تمام این‌ها برای توست و به خدا سوگند که از دعای پدرت آن شتران به سویت آمده‌اند.

﴿۶۸۹۸﴾ نام خداوند بر خانواده و مال، نام خداوند بر آنچه که پروردگارم به من بخشیده است، نام خداوند بر دوستانم و فرزندانم و خویشانم باد. و هر که از زنان و مردان مؤمن که برای من دعا کرده، یا نعمتی را به من ارزانی داشته، یا کار نیکی در حق من انجام داده‌اند.

﴿۶۸۹۹﴾ سپس برای خود و پدر و مادرت و مؤمنین و مسلمین دعا کن.

﴿۶۹۰۰﴾ پنج دعاست که از درگاه پروردگار تبارک و تعالی محبوب نگردد (و پرده و حائلی نیست که جلوی آن را بگیرد): ۱. دعای امام عادل ۲. دعای ستمدیده که خدای عزوجل فرماید: حتماً انتقام تو را (از ستمکارت) بگیرم، گرچه پس از زمانی باشد ۳. دعای فرزند صالح (و نیکوکار) برای پدر و مادر ۴. دعای پدر صالح برای فرزندش.

﴿۶۹۰۱﴾ دعایی که پدر برای فرزند می‌کند مانند دعایی است که پیامبر برای امت خود می‌کند.

﴿۶۹۰۲﴾ مسلمانان در حدیبیه بیشتر از ده روز ماندند، و ره‌توشه آن‌ها تمام شد. دچار گرسنگی گردیدند. از این جهت به پیامبر شکایت کردند. پیامبر خدا ﷺ سفره‌ای را پهن کرد و فرمود: «اگر از غذا چیزی مانده بیاورید.» همه را جمع کردند، یک مشت خرما شد. حضرت برخاست و دعا کرد تا خدا به آن برکت دهد. بعد از آن دستور داد تمام ظروف خود را آوردند و پر کردند تا اینکه ظرفی خالی نماند.

﴿۶۹۰۳﴾ حال، مانند دعای مریض و دعایی که پدر برای فرزند کند و دعایی که فرزند در حق پدر و مادرش کند.

﴿۶۹۰۴﴾ پس آن حضرت دید که یک طرف بدن آن جوان شل شده. آن جوان گفت: سه سال بود که از پدرم التماس می‌نمودم که برایم دعا کند.

﴿۶۹۰۵﴾ جبرئیل به حضرت ابراهیم فرمود: از این آب بنوش، و برای فرزندان از این آب برکت بخواه و بر خود بپاش.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٩٠٦﴾ الصادق (عليه السلام): قَالَ بِسْمِ اللَّهِ فَنَفَجَرَتْ عَيْنُ وَ قَالَ لَهُ جَبْرِئِيلُ اشْرَبْ يَا إِبْرَاهِيمُ وَ ادْعُ لَوْلَكَ فِيهَا بِالْبَرَكَةِ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٠٥

﴿٦٩٠﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ قَائِلٌ جَمِيلُ الْوَجْهِ حَلِيَّتُهُ حَلِيَّةُ النَّبِيِّ ﷺ نَظِيفُ الثَّوْبِ طَيِّبُ الرَّيْحِ حَسَنُ الْكَلَامِ فَقَالَ يَا ابْنَ الْعَجُوزَةِ الصَّالِحَةِ أَتُبَشِّرُ فَقَدْ أَجَابَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ دُعَاءَ أُمِّكَ؛

بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٤٥

﴿٦٩٠﴾ اللَّهُمَّ أَشْرِكْ فِي صَالِحِ دُعَائِي وَالِدَيَّ وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي فِيكَ وَأَهْلِي وَعُمَّنَا بِرَحْمَتِهِ مِنْكَ جَامِعَةً؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣١٥

﴿٦٩٠٩﴾ الرسول ﷺ: لِيُخْلَصَ الْوَالِدُ الدُّعَاءَ لَوْلَدِهِ عِنْدَ الْمَوْتِ فَإِنَّهُ أَرْجَى دُعَاءٍ وَأَقْرَبُهُ
إِجَابَةً؛ مجموعة ورام ج: ١ ص: ٢٨٧

﴿٦٩١﴾ وَاعْمِمْ بِمَا سَأَلْتِكَ جَمِيعَ أَهْلِي وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣٥٣

﴿٦٩١﴾ الصادق عليه السلام: يَا بُنَيَّ إِنْ اسْتَطَعْتُمْ فَلَا يَقِفُ النَّاسُ بِعَرَفَاتٍ إِلَّا وَفِيهَا مَنْ يَدْعُو لَكُمْ فَإِنَّ الْحَاجَّ لِيُشْفِعَ فِي وَلَدِهِ وَأَهْلِهِ وَحَبِيرَانِهِ؛ مستدرك الوسائل ج: ٨ ص: ٥٠

(٤٩١٢) الصادق عليه السلام: ثَلَاثُ دُعَوَاتٍ لَا يُحْجِبَنَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى دُعَاؤُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَ دَعْوَتُهُ عَلَيْهِ إِذَا عَفَّهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٥ ص: ١٩٠

﴿٦٩١٣﴾ **الصَادِق** عليه السلام: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُجَبِّنَ عَنْ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ دُعَاؤُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَ عَلَيْهِ إِذَا عَقَّهُ وَ دُعَاؤُ الْمَظْلُومِ عَلَى ظَالِمِهِ وَ دُعَاؤُهُ لِمَنْ أَنْتَصَرَ لَهُ مِنْهُ وَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ إِذَا وَاسَاهُ فِينَا وَ دُعَاؤُهُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يُوَاسِهِ مَعَ الْقُدْرَةِ عَلَيْهِ وَ اضْطِرَّارِ أَخِيهِ إِلَيْهِ؛
بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٦١

١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لأَصْحَابِ الصِّفَاتِ وَالْأَفْعَالِ الْحَمِيدَةِ

١-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للحامدين

﴿٦٩١٤﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: جُعِلْتُ فِدَاكَ عَلَّمْنِي دُعَاءَ جَامِعًا فَقَالَ لِي أَحْمَدُ اللَّهِ فَإِنَّهُ لَا يَبْقَى أَحَدٌ يُصَلِّي إِلَّا دَعَا لَكَ يَقُولُ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۰۶﴾ گفت: «به نام خدا»، پس چشمه جوشید و جبرئیل به او گفت: ای ابراهیم بنوش و برای فرزندت در آن برکت بخواه.

﴿۶۹۰۷﴾ فرمود: گوینده که نیکو صورت و حسبش چون پیامبر ﷺ لباس‌های تمیزی داشت و بوی خوشی از او استشمام می‌شد و زیبا سخن می‌گفت، گفت: مژده باد تو را ای پسر پیرزن صالحه، خداوند دعای مادرت را مستجاب کرد.

﴿۶۹۰۸﴾ خدایا! در دعای خیرم پدر و مادر و فرزندان و برادران دینی و خانواده‌ام را شریک کن و رحمت کامل ناشی از این دعا را به همه ما برسان.

﴿۶۹۰۹﴾ باید پدر هنگام مرگ فرزند، خالصانه برای او دعا کند که در دعایش امید اجابت و به پذیرش نزدیک‌تر است.

﴿۶۹۱۰﴾ خدایا! هرآنچه از تو خواستم به همه خانواده و فرزندان و برادرانم نیز بده.

﴿۶۹۱۱﴾ ای فرزندم اگر می‌توانید (حداقل یک نفر (را از طرف خود) در عرفات داشته باشید) به نحوی که در وقوف عرفات کسی برایتان دعا کند. چرا که حاجی برای فرزند و خانواده و همسایگانش شفاعت می‌کند. (دعایش پذیرفته است).

﴿۶۹۱۲﴾ سه دعا از خدای تعالی پوشیده نشوند: دعای پدر درباره فرزند حق‌شناس خود و نفرینش بر او اگر ناسپاس پدر باشد.

﴿۶۹۱۳﴾ سه دعا از خدای تعالی باز داشته نشوند: دعای پدر درباره فرزند حق‌شناس خود و نفرینش بر او، اگر ناسپاس و عاق پدر باشد، و نفرین مظلوم بر ظالمش، و دعای وی برای کسی که انتقام او را از آن ظالم بگیرد، دعای مؤمن برای مؤمنی که با هم درباره ما همدرد باشند و نفرینش بر او هرگاه با او همدردی نکند با اینکه بتواند و آن برادر از وی کمک خواهد.

۱-۶-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای صاحبان صفات و افعال پسندیده

۱-۶-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای سپاسگزاران

﴿۶۹۱۴﴾ به ابو عبدالله علیه السلام گفتیم: فدایت شوم! دعایی جامع یادم بده، فرمود: خدای را حمد کن آنگاه هیچ نمازگزاری نیست، جز آنکه برای تو دعا می‌کند و می‌گوید: سمع الله لمن حمده (خدای بشنود حمد کسی را که حمدش کرد).

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٩١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قَوْلُهُ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَهُوَ أَعْظَمُ الْكَلِمَاتِ فَلَهَا وَجْهَانِ فَوْجُهُ مِنْهُ مَعْنَاهُ سَمِعَ وَالْوَجْهُ الثَّانِي يَدْعُو لِمَنْ حَمِدَ اللَّهَ فَيَقُولُ اللَّهُمَّ اسْمَعْ لِمَنْ حَمَدَكَ؛

مستدرک الوسائل ج: ۴ ص: ۴۴۲

٢-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِّلْخَلَائِنِ وَ الْمُتَخَلِّينَ

﴿٦٩١٦﴾ **الكاظم** عليه السلام: مَلِكٌ يُنَادِي فِي السَّمَاءِ اللَّهُمَّ بَارِكْ فِي الْخَلَائِنِ وَ الْمُخَلَّلِينَ وَ الْخُلُ
بِمَنْزِلَةِ الرَّجُلِ الصَّالِحِ يَدْعُو لِأَهْلِ الْبَيْتِ بِالْبَرَكَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٦ ص: ٣٦٤

٣-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للذّاعين

﴿٦٩١٧﴾ أَشْرَكُهُمْ فِي صَالِحِ مَا آدَعُوكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٣١٩

﴿٦٩١٨﴾ الرِّسُولُ ﷺ: إِذَا قَرَأَهُ الْقَارِئُ وَسَمِعَهُ الْمَلَأِكَةُ وَالْجِنُّ وَالنَّاسُ فَيَدْعُونَ لِقَارِئِهِ؛
بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٦

بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٦

﴿٦٩١٩﴾ السَّجَاد الْعَلِيَّ: فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلِ مَنِيَّ بِسُوءِ آثَرِي، وَلَا نِسْيَانٍ لِمَا سَبَقَ مِنِّ دَمِيمٍ فَعَلِي، لَكِن لَتَسْمَعَ سَمَاوُكَ وَمَن فِيهَا وَارْضُكَ وَمَن عَلَيْهَا مَا أَظْهَرْتُ لَكَ مِنَ النَّدَمِ، وَ لَجَأْتُ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ التَّوْبَةِ، فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِسُوءِ مَوْقِفِي، أَوْ تَذَرُكُهُ الرِّقَّةُ عَلَى لِسُوءِ حَالِي فَيَنَالَنِي مِنْهُ بِدَعْوَةٍ هِيَ أَسْمَعُ لَدَيْكَ مِن دُعَائِي، أَوْ شَفَاعَةً أَوْ كَدُّ عِنْدَكَ مِن شَفَاعَتِي تَكُونُ بِهَا نَحَاتِي مِنْ غَضَبِكَ وَ فُوزَتِي بِرِضَاكَ؛ الصحيفة السجادية العلي الدعاء ٣١

شَفَاعَتِي تَكُونُ بِهَا نَحَاتِي مِنْ غَضَبِكَ وَفَوْزَتِي بِرِضَاكَ؛ أَلْصَحْفَةُ السَّجَادَةِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الدَّعَاءُ ٣١

﴿٦٩٢﴾ الصَّادِق (عليه السلام): مَا اجْتَمَعَ ثَلَاثَةٌ مِنْ الْمُؤْمِنِينَ فَصَاعِدًا إِلَّا حَضَرَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مِثْلُهُمْ فَلَنْ دَعَوْا بِخَيْرٍ آمَنُوا وَإِنْ اسْتَعَاذُوا مِنْ شَرٍّ دَعَا اللَّهَ لِيَصْرِفَهُ عَنْهُمْ وَإِنْ سَأَلُوا حَاجَةً شَفَعُوا إِلَى اللَّهِ وَ سَأَلُوهُ قَضَاءَهَا: وسائل الشيعة ج: ١٦ ص: ٣٤٧

وَسَأَلُوهُ قَضَاءَهَا؛ وسائل الشيعة ج: ١٦ ص: ٣٤٧

﴿٦٩٢﴾ **الرسول ﷺ**: يُسَبِّحُونَ اللَّهَ وَيَقْدُسُونَهُ وَيَجْعَلُونَ ثَوَابَهُمْ لِمَنْ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ؛

مهج الدعوات ص: ٢٣٠

٤-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لذي المَعْرُوف

﴿٦٩٢٢﴾ الْحُسَيْنُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): وَآمَّا حَقُّ ذِي الْمَعْرُوفِ عَلَيْكَ فَإِنْ تَشْكُرُهُ وَتَذْكُرَ مَعْرُوفَهُ وَ تَكْسِبُهُ الْمَقَالَةَ الْحَسَنَةَ وَتُخْلِصَ لَهُ الدُّعَاءَ فِيمَا

تَكْسَهُ الْمَقَالَةَ الْحَسَنَةَ وَتُخْلِصَ لَهُ الدُّعَاءَ فِيمَا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۱۵﴾ لفظ «سمع الله لمن حمده» بزرگ‌ترین سخن است که دو وجه دارد، وجهی در معنای آن است که «خدا حمد کسی را که حمدش می‌کند، می‌شنود» و وجه دوم دعاست برای کسی که حمد خدا می‌کند. می‌فرماید: «خدایا! سخن کسی را که حمدت می‌کند، بشنو.»

۲-۱-۱-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۱-۱-۶-۲ برای کسانی که خُلال می‌کنند.

﴿۶۹۱۶﴾ فرشته‌ای در آسمان ندا در دهد: خدایا! برکت ده به سرکه‌سازان و سرکه‌نوشان، سرکه همانند مرد صالحی است که برای خاندان خود درخواست برکت کند.

۳-۱-۱-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۱-۱-۶-۳ برای دعاکنندگان

﴿۶۹۱۷﴾ خدایا! آنان را در دعای خیرم شریک کن.

﴿۶۹۱۸﴾ هرگاه قاری این دعا را بخواند و ملائکه و جن و انس آن را بشنوند، برای خواننده آن دعا می‌کنند.

﴿۶۹۱۹﴾ پس (هرگاه چگونگی‌ام چنین است) آنچه گفتم: از روی نادانی به بدی کردار و از روی فراموشی کار ناپسندیده‌ام که گذشته نیست، بلکه برای آن است که آسمان تو و هرکه در آن است و زمین تو و هرکه بر روی آن است پشیمانی را که به تو آشکار ساختم و توبه‌ای را که در آن به تو پناه بردم بشنوند، تا شاید برخی از آنان به رحمت و مهربانی‌ات بر بدی جایگاهم به من رحم کند، یا برای بدی حالم بر من رقت و مهربانی کند، پس از جانب او دعا و درخواستی به من رسد (برای من آمرزش بخواهد) که از دعای من نزد تو شنیدنی‌تر باشد یا از او شفاعتی به من رسد که نزد تو از شفاعت من استوارتر باشد که رهایی از خشم تو و رستگاری‌ام به خشنودی‌ات به‌وسیله آن باشد.

﴿۶۹۲۰﴾ هرگاه سه تن یا بیشتر از مؤمنین اجتماع کنند، به همان تعداد، از فرشتگان حاضر شوند، تا اگر آن‌ها دعای خیری کنند فرشتگان آمین گویند و اگر از شری به خدا پناه برند، فرشتگان دعا کنند تا خدا آن شر را از آن‌ها بگرداند و اگر حاجتی بخواهند، نزد خدا شفاعت کنند و حکم آن را از خدا بخواهند.

﴿۶۹۲۱﴾ خدای تبارک و تعالی را تسبیح می‌کنند و او را تقدیس می‌کنند و ثواب آن را برای کسی می‌بخشند که این دعا را بخواند.

۴-۱-۱-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۱-۱-۶-۴ برای صاحبان معروف

﴿۶۹۲۲﴾ حق کسی که به تو احسان کند این است که قدردانی کنی و احسانش را یاد کنی و

﴿۱۹۱۹﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

بَيْنَكَ وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ كُنْتَ قَدْ شَكَرْتَهُ سِرًّا وَعَلَانِيَةً؛ وسائل الشيعة ج: ١٥
ص: ١٧٥

﴿٦٩٢٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ اصْطَنَعَ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافَتْهُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا مُكَافَأَةً فَادْعُوا لَهُ
فَكَفَى ثَنَاءُ الرَّجُلِ عَلَى أَخِيهِ إِذَا أَسَدَى إِلَيْهِ مَعْرُوفًا فَلَمْ يَجِدْ عِنْدَهُ مُكَافَأَةً أَنْ يَقُولَ جَزَاهُ اللَّهُ
خَيْرًا فَإِذَا هُوَ قَدْ كَافَاهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٢ ص: ٣٥٥

﴿٦٩٢٤﴾ الرسول ﷺ: مَنْ سَأَلَكَمُ بِاللَّهِ فَأَعْطُوهُ وَمَنْ آتَاكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافَتْهُ وَإِنْ لَمْ تَجِدُوا
مَا تَكَافِئُونَهُ فَادْعُوا اللَّهَ لَهُ حَتَّى تَظُنُّوا أَنْكُمْ قَدْ كَافَأْتُمُوهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٦ ص: ٣٠٧
﴿٦٩٢٥﴾ الرسول ﷺ: أَفْضَلُ مُكَافَأَةِ الْمَعْرُوفِ الدُّعَاءُ وَالشُّكْرُ لِلَّهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٢
ص: ٣٥٨

٥-٦-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-لِزَائِرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

﴿٦٩٢٦﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ وَكُلَّ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَلَكًا فِي أَرْبَعَةِ آلَافٍ مَلَكٍ يَبْكُونَهُ وَ
يَسْتَغْفِرُونَ لَزُورِهِ وَيَدْعُونَ اللَّهَ لَهُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٤٤
﴿٦٩٢٧﴾ إِنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَلَّا يُحَيِّبَ مَنْ دَعَا بِهِ فِي مَشْهَدِي بَعْدِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٩
ص: ٦٦

﴿٦٩٢٨﴾ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ يَخُوضُ فِي الرَّحْمَةِ وَيَسْتَوْجِبُ الرِّضَا وَيُصْرِفُ
عَنْهُ السُّوءَ وَيُدْرُ عَلَيْهِ الرِّزْقَ وَشَيْعَةُ الْمَلَائِكَةِ وَيَلْبَسُ نُورًا تَعْرِفُهُ بِهِ الْحَفَظَةُ فَلَا يَمُرُّ بِأَحَدٍ مِنْ
الْحَفَظَةِ إِلَّا دَعَا لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ١٠ ص: ٦

﴿٦٩٢٩﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ أَبَاكَ كَانَ يَقُولُ فِي الْحَجِّ يُحْسَبُ لَهُ
بِكُلِّ دِرْهَمٍ أَلْفُ أَهْلٍ لِمَنْ يُنْفِقُ فِي الْمَسِيرِ إِلَى أَبِيكَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ يَا ابْنَ سِنَانٍ يُحْسَبُ
لَهُ بِالْأَلْفِ أَلْفٌ وَتَلْفٌ حَتَّى عَدَّ عَشْرَةَ وَيُرْفَعُ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مِثْلُهَا وَرِضَا اللَّهِ خَيْرٌ لَهُ وَدُعَاءُ
مُحَمَّدٍ وَدُعَاءُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالأَئِمَّةِ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَيْرٌ لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٤٨١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

خوب او را بگویی و دعای مخلصانه میان خود و خدا برای او کنی، اگر چنین کردی شکر او را در نهان و آشکار ادا کردی.

﴿۶۹۲۳﴾ هر که به شما احسانی کند، او را پاداش دهید، پس اگر پاداشی پیدا نکردید برایش دعا کنید، هر کس به او لطفی شود و پاداشی نیابد، بگوید: «خداوند جزای خیر به او بدهد»، پاسخ مناسب داده است.

﴿۶۹۲۴﴾ هر کس با سوگند به خدا از شما چیزی بخواهد به او عطا کنید، و هر کس کار خیری برای شما انجام داد پاداش او را بپردازید، و اگر چیزی را نیافتید که به عنوان پاداش به او بپردازید او را در پیشگاه خدا دعا کنید تا یقین کنید که او را پاداش داده‌اید.

﴿۶۹۲۵﴾ بهترین پاداش نیکی دعا و شکر خداوند است.

۵-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای زوار امام حسین (علیه السلام)

﴿۶۹۲۶﴾ خداوند متعال فرشته‌ای را در میان چهار هزار فرشته دیگر بر حسین (علیه السلام) موکل قرار داد، این فرشتگان جملگی بر آن حضرت گریسته و برای زائرین آن جناب درخواست آمرزش کرده و دعا می‌کنند در حق ایشان.

﴿۶۹۲۷﴾ خداوند عزوجل را خواندم که هر کس این دعا را در حرم بخواند او را مأیوس نکند.

﴿۶۹۲۸﴾ فرمودم: زائر حسین (علیه السلام) در رحمت الهی فرومی‌رود و زیارتش سبب خشنودی و رضایت حق می‌باشد، بدی‌ها از او دفع گشته، روزی به دنبالش بوده، فرشتگان مشایعتش کرده، نوری او را پوشانده که فرشتگان حافظ و نگهبان به این وسیله او را می‌شناسند، از این‌رو به هیچ‌یک فرشته نگهبان و حافظی عبور نمی‌کند مگر آنکه او برایش دعا می‌کند.

﴿۶۹۲۹﴾ (محضر مبارک حضرت) ابی‌عبدالله (علیه السلام) عرض کردم: فدایت شوم پدر بزرگوارتان راجع به حج می‌فرمودند: در مقابل هر دره‌می که شخص انفاق می‌کند هزار درهم منظور می‌شود. (اکنون بفرمایید): چه اجر و ثوابی است برای کسی که در سفر زیارت پدرتان حضرت امام حسین (علیه السلام) انفاق کند؟ حضرت فرمودند: ای ابن‌سنان در مقابل هر دره‌می که شخص انفاق کند یک‌هزار، دوهزار، و همین‌طور شمردند تا به ده‌هزار رسید، منظور می‌گردد و به همین مقدار درجه‌اش را بالا می‌برند و رضایت و خشنودی حق تعالی از وی و دعای حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) و امیرالمؤمنین و حضرات ائمه علیهم‌السلام برای او بهتر از آن می‌باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

﴿٦٩٣٠﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ زَارَهُ يُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ أَخْرَجَهُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ كَمَوْلُودٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَشَيعَتْهُ الْمَلَائِكَةُ فِي مَسِيرِهِ فَرَفَرَتْ عَلَى رَأْسِهِ قَدْ صَفُّوا بِأَجْنِحَتِهِمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى أَهْلِهِ وَ سَأَلَتِ الْمَلَائِكَةُ الْمَغْفِرَةَ لَهُ مِنْ رَبِّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ١٩

﴿٦٩٣١﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ يَدْعُو لِرِزْوَارِهِ فِي السَّمَاءِ أَكْثَرُ مِمَّنْ يَدْعُو لَهُمْ فِي الْأَرْضِ؛

وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٤١١

﴿٦٩٣٢﴾ الصادق عليه السلام: وَإِنْ زَائِرُهُ لِيَخْرُجَ مِنْ رَحْلِهِ فَمَا يَقَعُ قَدَمُهُ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا دَعَا لَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٤٣

﴿٦٩٣٣﴾ الصادق عليه السلام: وَ لَا يَبْقَى مَلَكٌ فِي الْهَوَاءِ يَسْمَعُ الصَّوْتُ إِلَّا أَجَابَ بِالتَّقْدِيسِ لِلَّهِ تَعَالَى فَتَشْتَدُّ أَصْوَاتُ الْمَلَائِكَةِ فَيُجِيبُهُمْ أَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَتَشْتَدُّ أَصْوَاتُ الْمَلَائِكَةِ وَ أَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا حَتَّى تَبْلُغَ أَهْلَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَيَسْمَعُ اللَّهُ أَصْوَاتَهُمْ النَّبِيِّينَ فَيَتَرَحَّمُونَ وَ يَصَلُّونَ عَلَى الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ يَدْعُونَ لِمَنْ زَارَهُ؛ كامل الزيارات ص: ١٢٥

﴿٦٩٣٤﴾ الصادق عليه السلام: وَكَلَّ اللَّهُ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَصَلُّونَ عَلَيْهِ كُلَّ يَوْمٍ شَعْنًا غَيْرًا مِنْ يَوْمٍ قُتِلَ إِلَى مَا شَاءَ اللَّهُ يَعْنِي بِذَلِكَ قِيَامَ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُونَ لِمَنْ زَارَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٤١

﴿٦٩٣٥﴾ الصادق عليه السلام: يَا أَبَا بَصِيرٍ إِذَا نَظَرْتُ إِلَى وَلَدِ الْحُسَيْنِ أَتَانِي مَا لَا أَمْلِكُهُ بِمَا أَتَى إِلَى أَبِيهِمْ وَ إِلَيْهِمْ يَا أَبَا بَصِيرٍ إِنَّ فَاطِمَةَ لَتَبْكِيهِ وَ تَشْهَقُ فَتَزْفِرُ جَهَنَّمَ زَفْرَةً لَوْ لَا أَنَّ الْخَزَنَةَ يَسْمَعُونَ بُكَاءَهَا وَ قَدْ اسْتَعْدُوا لِذَلِكَ مَخَافَةً أَنْ يَخْرُجَ مِنْهَا عَنُقٌ أَوْ يَشْرُدَ دُخَانُهَا فَيُحْرِقَ أَهْلَ الْأَرْضِ فَيَكْبَحُونَهَا مَا دَامَتْ بَاكِيَةً وَ يَزْجُرُونَهَا وَ يُوثِقُونَ مِنْ أَبْوَابِهَا مَخَافَةً عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ فَلَا تَسْكُنُ حَتَّى يَسْكُنَ صَوْتُ فَاطِمَةَ وَ إِنْ الْبَحَارُ تَكَادَتْ أَنْ تَنْفَتِقَ فَيَدْخُلَ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ وَ مَا مِنْهَا قَطْرَةٌ إِلَّا بِهَا مَلَكٌ مُوَكَّلٌ فَإِذَا سَمِعَ الْمَلَكُ صَوْتَهَا أَطْفَأَ نَارَهَا بِأَجْنِحَتِهِ وَ حَبَسَ بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ مَخَافَةً عَلَى الدُّنْيَا وَ مَنْ فِيهَا وَ مَنْ عَلَى الْأَرْضِ فَلَا تَزَالُ الْمَلَائِكَةُ مُشْفِقِينَ يَبْكُونَ لِبُكَائِهَا وَ يَدْعُونَ اللَّهَ وَ يَتَضَرَّعُونَ إِلَيْهِ وَ يَتَضَرَّعُ أَهْلُ الْعَرْشِ وَ مَنْ حَوْلَهُ وَ تَرْتَفِعُ أَصْوَاتُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ بِالتَّقْدِيسِ لِلَّهِ مَخَافَةً عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ وَ لَوْ أَنَّ صَوْتًا مِنْ أَصْوَاتِهِمْ يَصِلُ إِلَى الْأَرْضِ لَصَعِقَ أَهْلُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۳۰﴾ کسی که امام حسین علیه السلام را زیارت کند و نیتش فقط خدا باشد، حق تعالی گناهانش را محو کرده و او را از ذنوب بیرون آورده، همانند مولودی که مادرش او را زاییده باشد و فرشتگان او را در سیر و سفرش مشایعت می‌کنند یعنی بالای سرش بال زده و گاهی بال هایشان را بر سرش پهن کرده، بدون اینکه حرکت دهند و به همین کیفیت او را مشایعت کرده تا وی به منزل و اهلش برسد.

﴿۶۹۳۱﴾ کسانی که برای زائرین امام حسین علیه السلام در آسمان دعا می‌کنند به مراتب از آنان که در زمین برای ایشان دعا می‌کنند، بیشتر هستند.

﴿۶۹۳۲﴾ زائر حسین علیه السلام وقتی به قصد زیارت از خانه‌اش خارج شد سایه‌اش به چیزی نمی‌افتد مگر آنکه آن چیز برایش دعا می‌کند.

﴿۶۹۳۳﴾ هیچ فرشته‌ای در هوا باقی نمی‌ماند که ندای هاتف را بشنود، مگر آنکه در جواب آن، حق تعالی را تقدیس می‌کند و بدین ترتیب اصوات و صداهاى فرشتگان بلند و رسا شده پس اهل و سکنه آسمان دنیا به آن‌ها جواب داده و در نتیجه اصوات و صدای فرشتگان و سکنه آسمان دنیا تشدید یافته به حدی که طنین آن به اهل و سکنه آسمان هفتم رسیده و بدین ترتیب انبیا عظام صداهاى ایشان را استماع کرده پس رحمت و درود بر حضرت امام حسین علیه السلام فرستاده و زائرین آن حضرت را دعا می‌کنند.

﴿۶۹۳۴﴾ خداوند متعال هفتاد هزار فرشته را بر قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام موکل ساخته که هر روز بر او درود فرستاده و از روزی که آن حضرت شهید شدند تا زمانی که خدا می‌خواهد یعنی زمان قیام قائم علیه السلام ایشان ژولیده و غمگین می‌باشند و برای زائرین آن حضرت دعا می‌کنند.

﴿۶۹۳۵﴾ ای ابوبصیر! هرگاه می‌بینم یکی از فرزندان امام حسین علیه السلام نزد من می‌آید، من بر آن مصیبتی که پدرشان و خودشان به آن دچار شدند نمی‌توانم خودداری کنم. ای ابوبصیر! فاطمه اطهر برای حسین گریه و فریاد می‌کند، جهنم برای مظلومیت حسین یک نعره‌ای می‌زند که کاش موکلین صدای آن را نمی‌شنیدند در صورتی که برای آن آماده شده‌اند. از خوف اینکه سری از آن خارج شود یا دود آن خارج گردد و اهل زمین بسوزند. ملائکه، جهنم را مادامی که گریان است لگام می‌کنند و آن را زجر می‌دهند و درهای آن را به علت خوف اهل زمین محکم می‌کنند، جهنم مادامی که صوت فاطمه آرام نشود آرام نخواهد شد. نزدیک می‌شود که دریاها شکافته و داخل یکدیگر شوند. هیچ قطره‌ای از آب دریاها نیست مگر اینکه یک ملک به آن موکل است، هنگامی که آن ملک صوت دریا را می‌شنود هیجان آن را به وسیله بال‌های خود آرام می‌کند و بعضی را بر بعض دیگر حبس می‌کند. این عمل را برای خوف دنیا و هرکسی که در آن و در روی زمین است انجام می‌دهد. ملائکه دائماً مهربانی می‌کنند و به علت گریه فاطمه اطهر گریه می‌کنند. دعا می‌کنند و به سوی خدا تضرع و زاری می‌کنند. اهل عرش و اطراف آن نیز همین عمل را انجام می‌دهند. صداهاى از ملائکه به علت خوف اهل زمین برای تقدیس خدا بلند می‌شود. اگر یکی از صداهاى آنان به زمین برسد اهل زمین از شدت بلندی و اندوه آن بیهوش

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

الْأَرْضُ وَتَقَلَّعَتِ الْجِبَالُ وَرَزَّلَتِ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا قُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ عَظِيمٌ قَالَ
غَيْرُهُ أَعْظَمُ مِنْهُ مَا لَمْ تَسْمَعْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ٢٠٨

﴿٦٩٣﴾ الصادق عليه السلام: يَا مُعَاوِيَةُ لَا تَدْعُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّ مَنْ تَرَكَهُ رَأَى مِنَ الْحَسْرَةِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ قَبْرَهُ كَانَ عِنْدَهُ أَمَا تُحِبُّ أَنْ يَرَى اللَّهُ شَخْصَكَ وَسَوَادَكَ فَيَمْنُ يَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَعَلَى وَفَاطِمَةُ وَالأَئِمَّةُ عَلَيْهِ السَّلَامُ تهذيب الأحكام ج: ٦ ص: ٤٧

٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للزُّهَّاد

﴿٦٩٣٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَا رَبَّ أَيُّ الزُّهَادِ أَكْثَرُ زُهَادٌ أَمْ نِيَّ إِسْرَائِيلَ قَالَ إِنَّ زُهَادَ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي زُهَادِ أُمَّتِكَ كَشَعْرَةِ سَوْدَاءٍ فِي بَقَرَةٍ بَيْضَاءٍ فَقَالَ يَا رَبَّ وَكَيْفَ ذَلِكَ وَ عَدَدُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرُ قَالَ لَأَنَّهُمْ شَكُّوا بَعْدَ الْيَقِينِ وَ جَحَدُوا بَعْدَ الْإِقْرَارِ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ فَحَمِدْتُ اللَّهَ تَعَالَى وَ شَكَرْتُهُ وَ دَعَوْتُ لَهُمْ بِالْحِفْظِ وَ الرَّحْمَةِ وَ سَائِرِ الْخَيْرَاتِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص:

٢٠٢

﴿٦٩٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَحَمِدْتُ اللَّهَ لِلزَّاهِدِينَ كَثِيرًا وَشَكَرْتُهُ وَدَعَوْتُ لَهُمْ فَقُلْتُ اللَّهُمَّ احْفَظْهُمْ وَارْحَمْهُمْ وَاحْفَظْ عَلَيْهِمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَيْتَ لَهُمْ اللَّهُمَّ ارْزُقْهُمْ إِيْمَانَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِي لَيْسَ بَعْدَهُ شَكٌّ وَزَيْغٌ وَوَرَعًا لَيْسَ بَعْدَهُ رَعْبَةٌ وَخَوْفًا لَيْسَ بَعْدَهُ غَفْلَةٌ وَعِلْمًا لَيْسَ بَعْدَهُ جَهْلٌ وَعَقْلًا لَيْسَ بَعْدَهُ حُمْقٌ وَقُرْبًا لَيْسَ بَعْدَهُ بُعْدٌ وَخُشوعًا لَيْسَ بَعْدَهُ قَسَاوَةٌ وَذِكْرًا لَيْسَ بَعْدَهُ نِسْيَانٌ وَكِرَمًا لَيْسَ بَعْدَهُ هَوَانٌ وَصَبْرًا لَيْسَ بَعْدَهُ ضَجَرٌ وَحِلْمًا لَيْسَ بَعْدَهُ عَجَلَةٌ وَامَلًا قُلُوبَهُمْ حَيَاءً مِنْكَ حَتَّى يَسْتَحْيُوا مِنْكَ كُلَّ وَقْتٍ وَتُبَصِّرْهُمْ بِآفَاتِ الدُّنْيَا وَآفَاتِ أَنْفُسِهِمْ وَوَسَاوِسِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤

ص: ٢٦

ص: ۲۶

٧-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للصائم

﴿٦٩٣٩﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَكَّلَ مَلَائِكَتَهُ بِالدُّعَاءِ لِلصَّائِمِينَ وَقَالَ أَخْبَرَنِي جَبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَبِّهِ أَنَّهُ قَالَ مَا أَمَرْتُ مَلَائِكَتِي بِالدُّعَاءِ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِي إِلَّا اسْتَجَبْتُ لَهُمْ فِيهِ؛

الكافي ج: ٤ ص: ٦٤

الكافي ج: ٤ ص: ٦٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

می‌گردند و کوه‌ها از جای خود کنده می‌شوند و زمین به وسیله زلزله، اهل خود را فرو خواهد برد. گفتم: فدایت شوم این امر بزرگی است. فرمود: غیر این امر و از این بزرگ‌تر هم هست مادامی که آن را نشنیده باشی.

﴿۶۹۳۶﴾ ای معاویه، به خاطر خوف و هراس زیارت قبر امام حسین علیه السلام را ترک مکن زیرا کسی که زیارت آن حضرت را ترک کند چنان حسرتی ببیند که تمنا و آرزو کند قبر آن جناب نزدش باشد، آیا دوست نداری که خداوند متعال تو را در زمره کسانی محسوب کند که رسولش صلی الله علیه و آله و حضرات علی و فاطمه و ائمه علیهم السلام برایش دعا می‌کنند؟

۶-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای زاهدان

﴿۶۹۳۷﴾ خدایا! زاهدان امت من بیشترند یا زاهدان بنی اسرائیل؟ فرمود: زاهدان بنی اسرائیل نسبت به زاهدان امت تو مانند یک موی سیاه است در بدن گاو سفید، گفت: چگونه است این! و حال آنکه عدد آن‌ها بیشتر بوده است؟ فرمود عدد آن‌ها بیشتر بوده ولیکن شک کردند بعد از یقین و انکار کردند بعد از اقرار (بیگانگی من و نبوت حضرت موسی) پس آن حضرت فرمود: شکر و سپاس خداوندی را به جای آوردم، و دعا در حق زاهدان امت خود کردم که خداوند تبارک و تعالی آن‌ها را حفظ فرماید و ثابت قدم گرداند و نظر لطف و مرحمت خود را از ایشان باز ندارد و ایشان را در کارهای خیر همواره پیشرو و موفق بدارد.

﴿۶۹۳۸﴾ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود ستایش می‌کنم خدا را برای زاهدان و سپاسگزاری می‌کنم او را برای آنان خدای را می‌خوانم، سپس می‌گویم خدایا! نگهداری کن ایشان را و رحم کن و نگهدار دینشان را آن دینی که برایشان برگزیدی، خدایا! روزی کن ایشان را ایمانی که بعد از آن شکی در آن نیست و پرهیزکاری‌ای که در آن اعراضی نیست، ترسی که در آن غفلی نیست، دانشی که پس از آن جهلی نیست، خردی که پس از آن نادانی نیست، نزدیکی‌ای که پس از آن دوری نباشد، خشوعی که بعد از آن قساوتی نباشد، یادآوری‌ای که بعد از آن فراموشی نباشد، بزرگی‌ای که بعد از آن خواری نباشد، بردباری‌ای که پس از آن ناراحتی نباشد، حلمی که بعد از آن شتاب نباشد دل‌هایشان را از حیات خودت پر کن تا درخواست زندگی در همه وقت از تو کنند، آنان را بینا کن به آفت‌های دنیا و آفت‌های نفس‌هایشان و وسوسه‌های شیطان پس تو می‌دانی آنچه که در نفس من است و تو داننده غیب‌هایی.

۷-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای روزه‌دار

﴿۶۹۳۹﴾ خداوند عزوجل فرشتگانش را مأمور دعا کردن برای روزه‌داران کرده است. و فرمود: جبرئیل علیه السلام از پروردگارش به من خبر داد که فرمود: هیچ‌یک از فرشتگانم را به دعا کردن برای کسی از آفریدگانم فرمان نمی‌دهم مگر آنکه آن دعا را اجابت می‌کنم.

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

﴿٦٩٤٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ صَائِمَكُمْ لَيَرْعَى فِي رِيَاضِ الْجَنَّةِ تَدْعُو لَهُ الْمَلَائِكَةُ بِالْعَوْنِ (بِالْفَوْزِ) حَتَّى يُفْطِرَ؛ بحار الأنوار ج: ٧ ص: ٢٠٣

﴿٦٩٤١﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الصَّائِمَ مِنْكُمْ لَيَرْتَعُ فِي رِيَاضِ الْجَنَّةِ تَدْعُو لَهُ الْمَلَائِكَةُ حَتَّى يُفْطِرَ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٣٦٥

١-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لصوَّام رَجَب

﴿٦٩٤٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: يَا مَلَائِكَتِي اسْأَلُونِي مَا شِئْتُمْ فَيَقُولُونَ رَبَّنَا حَاجَاتُنَا إِلَيْكَ أَنْ تَغْفِرَ لَصَوَّامِ رَجَبٍ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ فَعَلْتُ ذَلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٩٥

١-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لصوَّام شَعْبَانَ

﴿٦٩٤٣﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَامَ شَعْبَانَ أَذْرَكَهُ رَحْمَةُ اللَّهِ بِدَعْوَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ؛ المكنة ص: ٣٧٠

١-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِطَالِبِ الْعِلْمِ

﴿٦٩٤٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: طَالِبُ الْعِلْمِ تَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ الْمَلَائِكَةِ وَيَدْعُو لَهُ مَنْ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٥١

١-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِعَائِدِ الْمَرِيضِ

﴿٦٩٤٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ عَائِداً لَهُ فَلْيَسْأَلْهُ يَدْعُو لَهُ فَإِنَّ دُعَاءَهُ مِثْلُ دُعَاءِ الْمَلَائِكَةِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ١١٧

﴿٦٩٤٦﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ... وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْفِعْلِ كَأَغْقَابِ الصَّلَاةِ وَفِي سُجُودِهِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ وَدَعْوَةِ الْحَاجِّ لِمُتَعَلِّقِيهِ وَالسَّائِلِ لِمُعْطِيهِ وَ الْمَرِيضِ لِعَائِدِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

﴿٦٩٤٧﴾ الصادق عليه السلام: عُوذُوا مَرَضَاكُمْ وَاسْأَلُوهُمْ أَنْ يَدْعُوا لَكُمْ فَإِنَّ دُعَاءَهُمْ تَعْدِلُ دُعَاءِ الْمَلَائِكَةِ؛ روضة الواعظين ج: ٢ ص: ٣٨٨

﴿٦٩٤٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَمْ يَسْأَلِ الْمَرِيضُ لِلْعَائِدِ شَيْئاً إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ؛ عدة الداعي ص: ١٢٦

﴿٦٩٤٩﴾ الباقر عليه السلام: مَنْ عَادَ مَرِيضاً فِي اللَّهِ لَمْ يَسْأَلِ الْمَرِيضُ لِلْعَائِدِ شَيْئاً إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٢ ص: ٤٢٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۴۰﴾ روزه‌دار شما در باغ‌های بهشت رفت و آمد می‌کند و فرشتگان تا لحظه افطار برای کامیابی و رستگاری او دعا می‌کنند.

﴿۶۹۴۱﴾ روزه‌دار شما در باغ‌های بهشت می‌خرامد و فرشتگان تا هنگام افطار برای او دعا می‌کنند.

۱-۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای روزه‌داران رجب

﴿۶۹۴۲﴾ ای ملائکه من، هر چه می‌خواهید درخواست کنید، و فرشتگان گویند: «خدایا! درخواست ما این است، روزه‌داران ماه رجب را بیامرز.» و خداوند عزوجل می‌فرماید: «چنین کردم.»

۲-۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای روزه‌داران شعبان

﴿۶۹۴۳﴾ هر که ماه شعبان را روزه بدارد، رحمت خداوند را به دعای پیامبر خدا ﷺ درک خواهد کرد.

۸-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای طالب علم

﴿۶۹۴۴﴾ آن کس که دانش بیاموزد فرشتگان برایش آمرزش‌خواهی کنند، و آنچه در زمین و آسمان است برای او دعا کند.

۹-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای عیادت‌کننده

﴿۶۹۴۵﴾ هر گاه یکی از شما برادر مؤمن خود را عیادت کرد، از او درخواست کند که برای او دعا کند که دعای بیمار مثل دعای فرشتگان است.

﴿۶۹۴۶﴾ یکی از اسباب اجابت دعا، به عملی مربوط می‌شود که دعاکننده به آن مشغول است، مانند تعقیبات بعد از نماز و دعایی که در سجده بعد از نماز مغرب و عشا خوانده شود و دعای حاجی برای وابستگی‌اش و دعای فقیر برای کسی که به او بخشیده و دعای مریض برای عیادت‌کننده‌اش.

﴿۶۹۴۷﴾ از بیماران عیادت کنید و بخواهید برای شما دعا کنند، که دعای ایشان همچون دعای فرشتگان است.

﴿۶۹۴۸﴾ اگر مریض برای عیادت‌کننده دعا کند، مستجاب می‌شود.

﴿۶۹۴۹﴾ هر که مریضی را فقط برای رضای خدا عیادت کند، بیمار برای او چیزی از خدا نخواهد جز آنکه خداوند آن را مستجاب کند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٩٥﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ عَادَهُ عِنْدَ مَرَضِهِ حَفَّتْهُ الْمَلَائِكَةُ تَدْعُو لَهُ حَتَّى يَنْصَرِفَ وَتَقُولُ لَهُ

طُبْتُ وَ طَابَتْ لَكَ الْجَنَّةُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٦ ص: ٣٤٢

﴿٦٩٥١﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ عَادَهُ فِي مَرَضِهِ حَقَّتْ الْمَلَائِكَةُ يَدْعُو لَهُ حَتَّى يَنْصَرَفَ؛ عَوَالِي اللَّالِي ج:

١ ص: ٣٥٥

١٠-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِلْعَالَمِ

﴿٦٩٥٢﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: الْعَالَمُ كَمَنْ مَعَهُ شَمْعَةٌ تُضِيءُ لِلنَّاسِ فَكُلُّ مَنْ أَبْصَرَ شَمْعَتَهُ دَعَا لَهُ بِخَيْرٍ؛

بحار الأنوار ج: ٢ ص: ٤

١١-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للاعق الصّحفه

﴿٦٩٥٣﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ الَّذِي يَلْعَقُ الصَّحْفَةَ تَصُلِّيَ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ وَتَدْعُو لَهُ بِالسَّعَةِ فِي الرِّزْقِ؛

مستدرک الوسائل ج: ۱۶ ص: ۲۸۵

﴿٦٩٥٤﴾ الرسول ﷺ: أَنَّهُ كَانَ يَلْعَقُ الصَّحْفَةَ وَيَقُولُ آخِرُ الصَّحْفَةِ أَعْظَمُهَا بَرَكَةً وَإِنَّ الَّذِينَ

يَلْعَقُونَ الصَّحَافَ نُصَلِّيْ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَتَدْعُو لَهُمْ بِسَعَةِ الرِّزْقِ وَ لِلَّذِي يَلْعَقُ الصَّحْفَةَ حَسَنَةٌ

مُضَاعَفَةٌ وَكَانَ ﷺ إِذَا أَكَلَ لَعِقَ أَصَابِعَهُ حَتَّى يُسْمَعَ لَهَا مَصِصٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٦ ص:

۲۸۴

﴿٦٩٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ لَعِقَ قِصْعَةً صَلَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ وَدَعَتْ لَهُ بِالسَّعَةِ فِي الرِّزْقِ وَ

يُكْتَبُ لَهُ حَسَنَاتٌ مُّضَاعَفَةٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٦ ص: ٢٨٥

١٢-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِلْمُؤْذِنِينَ

﴿٦٩٥﴾ الرّسول ﷺ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤَدِّينَ ثَلَاثًا فَقُلْتُ لَهُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اِنَّا نَضْرِبُ

بِالسَّيْفِ عَلَى الْأَذَانِ وَمَا دَعَوْتَ لَنَا كَمَا تَدْعُو لِلْمُؤَذِّنِينَ فَقَالَ يَا جَابِرُ اعْلَمْ أَنَّهُ سَيَأْتِي زَمَانٌ عَلَى

النَّاسَ يَكُونُونَ الْأَذَانَ إِلَى الضُّعْفَاءِ وَأَنَّ لُحُومًا مُحَرَّمَةً عَلَى النَّارِ وَهِيَ لُحُومُ الْمُؤَذَّنِينَ؛

مستدرک الوسائل ج: ۴ ص: ۲۲

١٣-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِلْمُصَلِّينَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۵۰﴾ هر که هنگام بیماری‌اش از او عیادت کند فرشته‌ها او را در میان گیرند و برایش دعا کنند تا برگردد و گویند خوش باش و خوش باشد برایت بهشت.

﴿۶۹۵۱﴾ هر که هنگام بیماری‌اش از او عیادت کند فرشته‌ها او را در میان گیرند و برایش دعا کنند تا برگردد.

۱۰-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای دانشمند

﴿۶۹۵۲﴾ عالم همچون کسی است که با خود شمع دارد و همه‌جا را برای مردمان روشن می‌کند، پس هر که با شمع او جایی را ببیند در حق او دعای خیر کند.

۱۱-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای پاک‌کننده ظرف

﴿۶۹۵۳﴾ آن که ته ظرف خود را پاک کند فرشتگان بر او درود می‌فرستند و از خدا می‌خواهند روزی او را زیاد کند.

﴿۶۹۵۴﴾ پیامبر ﷺ ته ظرف خود را پاک می‌کرد و می‌فرمود ته ظرف بیشترین برکت را دارد؛ و آن که ته ظرف خود را پاک کند فرشتگان بر او درود می‌فرستند و از خدا می‌خواهند روزی او را زیاد کند. و برای کسی که ته ظرف خود را پاک کند پاداش مضاعفی است.

﴿۶۹۵۵﴾ هر کس کاسه را پاک کند، فرشته‌ها بر او رحمت فرستند و در گشایش روزی‌اش دعا کنند و حسنه‌های دوچندان برایش نوشته شود.

۱۲-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای اذان‌گویان

﴿۶۹۵۶﴾ شنیدم که سه مرتبه فرمود: خدایا! تمام اذان‌گویان را بیامرز. پس به او گفتم: ای پیامبر خدا! ما در راه اذان شمشیر می‌زنیم (و کارها دشوارتر است) و شما آن‌گونه که اذان‌گویان را دعا کردید، ما را دعا نکردید. فرمود: ای جابر، بدان که زمانی فرا خواهد رسید که اذان را به ضعیفان واگذار می‌کنند. همانا گوشت‌هایی هستند که بر آتش حرام شده‌اند، آن گوشت‌های اذان‌گویان است.

۱۳-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای نمازگذاران

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٩٥٧﴾ الرسول ﷺ: فَيُنَادِي سَخَائِلُ بِثَلَاثَةِ أَصْوَاتٍ كُلُّ لَيْلَةٍ بَعْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ غَفَرَ لِلْمُصَلِّينَ الْمُؤَحِّدِينَ فَلَا يَبْقَى مَلَكٌ فِي السَّمَوَاتِ السَّبْعِ إِلَّا اسْتَغْفَرَ لِلْمُصَلِّينَ وَدَعَا لَهُمْ بِالْمَدَاوِمَةِ عَلَى ذَلِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٨٢

﴿٦٩٥٨﴾ الصادق عليه السلام: وَاللَّهِ مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْكُمْ يَقُومُ إِلَى صَلَاتِهِ إِلَّا وَقَدِ اكْتَفَتْهُ مَلَائِكَةُ مِنْ خَلْفِهِ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ وَيَدْعُونَ لَهُ حَتَّى يَقْرُغَ مِنْ صَلَاتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٧ ص: ٢٠٣

﴿٦٩٥٩﴾ الصادق عليه السلام: وَاللَّهِ مَا يَشْعُرُ أَحَدٌ مِنْكُمْ يَقُومُ إِلَى الصَّلَاةِ وَقَدِ اكْتَفَتْهُ الْمَلَائِكَةُ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ وَيَدْعُونَ لَهُ حَتَّى يَقْرُغَ مِنْ صَلَاتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٦٥ ص: ٦٦

١-١٣-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِلْمَأْمُومِ فِي صَلَاةِ الْجَمَاعَةِ

﴿٦٩٦٠﴾ الحسين عليه السلام: أَمَّا حَقُّ إِمَامِكَ فِي صَلَاتِكَ فَإِنْ تَعَلَّمَ أَنَّهُ تَقَلَّدَ السَّفَارَةَ فِيمَا بَيْنَكَ وَ
بَيْنَ رَبِّكَ عَزَّ وَجَلَّ وَ تَكَلَّمَ عَنْكَ وَ لَمْ تَتَكَلَّمْ عَنْهُ وَ دَعَا لَكَ وَ لَمْ تَدْعُ لَهُ؛ مِنْ لَاحِظِهِ الْفَقِيهِ ج:
٢ ص: ٦٢٣

١٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لَمَنْ بَاتَ طَاهِرًا

﴿٦٩٦﴾ الرسول ﷺ: طَهِّرُوا هَذِهِ الْأَجْسَادَ طَهَّرَكُمُ اللَّهُ فَلَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَبِيتُ طَاهِرًا إِلَّا بَاتَ مَعَهُ مَلَكٌ فِي شِعَارِهِ لَا يَنْقَلِبُ سَاعَةً مِنْ لَيْلٍ يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ يَأْتِيهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١ ص: ٢٩٦

١٥-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِمَنْ تَصَدَّقَ عَلَىٰ مُسْكِينٍ

﴿٦٩٦﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): مَا مِنْ رَجُلٍ تَصَدَّقَ عَلَى مِسْكِينٍ مُسْتَضْعَفٍ فَدَعَا لَهُ الْمِسْكِينُ بِشَيْءٍ تِلْكَ السَّاعَةَ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٩ ص: ٢٢٤

﴿٦٩٦٣﴾ السَّجَّادُ عليه السلام؛ دَعَا السَّائِلَ الْفَقِيرَ لَا تَرُدُّ وَكَانَ عليه السلام يَأْمُرُ الْخَادِمَ إِذَا أَعْطَتِ السَّائِلَ أَنْ تَأْمُرَهُ بِدَعْوَةِ الْخَيْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٣ ص: ١٣٣

﴿٦٩٦٤﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): أَنَّ بَعْضَ أَهْلِ بَيْتِهِ ذَكَرَ لَهُ أَمْرَ عَلِيلٍ عِنْدَهُ فَقَالَ لَهُ ادْعُ بِمِثْلِ فَاجْعَلْ فِيهِ بُرًّا وَاجْعَلْهُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ أَمْرَ غُلَامِكَ إِذَا جَاءَ سَأَلَ أَنْ يُدْخِلُوهُ إِلَيْهِ فَيُنَاولَهُ مِنْهُ بِيَدِهِ وَ بِأَمْرِهِ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ؛ مُسْتَدْرَكُ الْوَسَائِلِ ج: ٧ ص: ١٦٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۵۷﴾ سخائیل هر شب پس از نماز عشا سه بار صدا می‌کند و ندا می‌دهد که ای فرشتگان خدا خدای تبارک و تعالی نمازگزاران یگانه‌پرست را آمرزید و برای ادامه آن‌ها به این عمل دعا کند.

﴿۶۹۵۸﴾ به خداوند سوگند هرگاه بنده‌ای از شما به نماز برخیزد فرشتگان پشت‌سر او صف می‌بندند، و برای رستگاری او نماز می‌خوانند و دعا می‌کنند تا آنگاه که از نماز خود فارغ گردد.

﴿۶۹۵۹﴾ به خداوند سوگند یکی از شما نماز می‌گزارد و بدون اینکه متوجه شود فرشتگان او را در بر می‌گیرند و برای او دعا می‌کنند تا آنگاه که از نمازش فارغ گردد.

۱-۱۳-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای مأمومین نماز جماعت

﴿۶۹۶۰﴾ اما حق امام تو در نماز این است که بدانی که او وساطت میان تو و پروردگارت عزوجل را برعهده گرفته است، و از جانب تو سخن گفته است در صورتی که تو از جانب او سخن نگفته‌ای، و تو را دعا کرده در صورتی که تو او را دعا نکرده‌ای.

۱-۱۴-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای آن که با وضو بخوابد.

﴿۶۹۶۱﴾ بدن‌هایتان را پاک کنید، تا خدا پاکتان کند. بنده‌ای نیست که با طهارت بخوابد مگر آنکه فرشته‌ای وارد لباس زیر او می‌شود و در هر لحظه از شب آن ملک برای امور دنیا و آخرت او از خدا چیزی می‌خواهد و خدا عطا می‌کند.

۱-۱۵-۶-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای آن که به مسکینی صدقه دهد.

﴿۶۹۶۲﴾ هرکسی بر بینوای ناتوانی تصدق کند و آن بینوا در آن حال برای او دعا کند، دعایش مستجاب می‌شود.

﴿۶۹۶۳﴾ دعای فقیر برگشت ندارد. و نیز گفته شده است که آن حضرت به خادمی که مأمور صدقه دادن به فقیر بود، امر می‌کرد که به فقیر بگوید دعا کند.

﴿۶۹۶۴﴾ یکی از خاندانش از وضع بیماری نزد او یاد کرد، فرمود: زنبیلی بخواه و گندم در آن کن و در برابرش بگذار، و به غلامان خود بگو چون گدایی آمد نزد او برود تا با دست خود به او دهد و از او بخواهد که برایش دعا کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٩٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إذا ناولتُم السَّائِلَ شَيْئاً فَاسْأَلُوهُ أَنْ يَدْعُوَ لَكُمْ فَإِنَّهُ يُجَابُ فِيكُمْ وَلَا يُجَابُ فِي نَفْسِهِ لِأَنَّهُمْ يَكْذِبُونَ؛ وسائل الشيعة ج: ٩ ص: ٢٢٤

﴿٦٩٦﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا أُعْطِيتُمُوهُمْ فَلَقْنُوهُمْ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ لَهُمْ فِيكُمْ وَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ؛ الكافي ج: ٢ ص: ١٧

﴿٦٩٧﴾ سَبَبُ الْإِجَابَةِ... وَقَدْ يَرْجِعُ إِلَى الْفِعْلِ... دَعْوَةُ الْحَاجِّ لِمُتَعَلِّقِيهِ وَالسَّائِلِ لِمُعْطِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٣

١٦-١-١٦-٢-٣-٥-٦-٣-لِمَنْ دَعَا لَهُ

﴿٦٩٨﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثَةٌ يُرَدُّ عَلَيْهِمُ الدُّعَاءُ جَمَاعَةً وَإِنْ كَانُوا وَاحِدًا الرَّجُلُ يَعْطِسُ فَيَقَالَ لَهُ يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ فَإِنْ مَعَهُ غَيْرُهُ وَالرَّجُلُ يُسَلِّمُ عَلَى الرَّجُلِ فَيَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَالرَّجُلُ يَدْعُو لِلرَّجُلِ فَيَقُولُ عَافَاكُمْ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٧

١٧-١-١٦-٢-٣-٥-٦-لِمَنْ رَدَّ الْخُمْسَ

﴿٦٩٩﴾ الرضا عليه السلام: إِنْ الْخُمْسَ عَوْنًا عَلَى دِينِنَا وَعَلَى عِيَالَتِنَا وَعَلَى مَوَالِينَا وَمَا نَبْذُلُهُ وَنَشْتَرِي مِنْ أَغْرَاضِنَا مِمَّنْ نَخَافُ سَطْوَتَهُ فَلَا تَزُوْهُ عَنَّا وَلَا تَحْرِمُوا أَنْفُسَكُمْ دُعَاءَنَا مَا قَدَرْتُمْ عَلَيْهِ؛ الكافي ج: ١ ص: ٥٤٧

١٨-١-١٦-٢-٣-٥-٦-لِمَنْ سَافَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

﴿٦٩٧٠﴾ الرسول عليه السلام: مَنْ سَافَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ دَعَا عَلَيْهِ مَلَكَاةٌ أَنْ لَا يُصَاحَبَ فِي سَفَرِهِ وَلَا تُقْضَى لَهُ حَاجَةٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٠١

١٩-١-١٦-٢-٣-٥-٦-لِمَنْ سَعَى إِلَى الصَّلَاةِ

﴿٦٩٧١﴾ الصادق عليه السلام: وَاللَّهِ مَا سَعَى أَحَدٌ مِنْكُمْ إِلَى الصَّلَاةِ إِلَّا وَقَدْ اكْتَنَفَتْهُ الْمَلَائِكَةُ مِنْ خَلْفِهِ يَدْعُونَ اللَّهَ لَهُ بِالْفَوْزِ حَتَّى يَفْرُغَ؛ بحار الأنوار ج: ٦٥ ص: ١٤٦

٢٠-١-١٦-٢-٣-٥-٦-لِمَنْ سَلَّمَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۶۵﴾ وقتی به مستمند چیزی می‌دهید بگویید برای شما دعا کند زیرا دعایش درباره شما مستجاب می‌شود، ولی درباره خودشان مستجاب نمی‌شود چون دروغ می‌گویند.

﴿۶۹۶۶﴾ وقتی به فقرا چیزی دادید به ایشان بگویید برای شما دعا کنند، زیرا دعای ایشان در مورد شما اجابت می‌شود، ولی برای خودشان اجابت نمی‌شود.

﴿۶۹۶۷﴾ یکی از اسباب اجابت دعا، به عملی مربوط می‌شود... و دعای حاجی برای وابستگانش و دعای فقیر برای کسی که به او بخشیده.

۱۶-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای آن که برایت دعا می‌کند.

﴿۶۹۶۸﴾ برای سه کس باید دعا را با واژه جمع استفاده کرد گرچه یک نفر باشند؛ مردی که عطسه کند به او بگویید: «يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ» زیرا دیگری نیز به همراه او هست، و مردی که به مرد دیگر سلام کند می‌گوید: «السلامُ عَلَيْكُمْ»، و مردی که برای مرد دیگر دعا کند می‌گوید: «عافاكُمُ اللَّهُ».

۱۷-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای آن که خمزش را رد می‌کند.

﴿۶۹۶۹﴾ خمس کمک به ماست برای تقویت دین و برای عیالات ما و دوستان ما و وسیله بذل و بخشش ما و حفظ آبروی ماست از کسی که از او بیم داریم، تا آنجا که می‌توانید آن را از ما دریغ ندارید و خود را از دعای ما محروم نسازید.

۱۸-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای آن که روز جمعه سفر می‌کند.

﴿۶۹۷۰﴾ کسی که روز جمعه سفر کند، دو فرشته محافظش او را نفرین کنند و در سفرش همراهی‌اش نکنند و نیازش برآورده نشود.

۱۹-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای آن که در حال رفتن به محل نماز است.

﴿۶۹۷۱﴾ به خداوند سوگند هرگاه یکی از شما به نماز برخیزد فرشتگان پشت‌سر او صف می‌بندد، و برای رستگاری او دعا می‌کنند تا آنگاه که از نماز خود فارغ گردد.

۲۰-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای آن که سلام می‌دهد.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٩٧٢﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثَةٌ يُرَدُّ عَلَيْهِمُ الدُّعَاءُ جَمَاعَةً وَإِنْ كَانُوا وَاحِدًا الرَّجُلُ يَعْطُسُ فَيَقَالُ لَهُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ فَإِنَّ مَعَهُ غَيْرَهُ وَالرَّجُلُ يُسَلِّمُ عَلَى الرَّجُلِ فَيَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَالرَّجُلُ يَدْعُو لِلرَّجُلِ فَيَقُولُ عَافَاكُمْ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٧

٢١-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لَمَنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ﷺ

﴿٤٩٧٣﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مَنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) رَفَعَتْ دَعْوَتُهُ وَمَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ قَالَتْ الْجَنَّةُ يَا رَبِّ أَعْطُ عَبْدَكَ مَا سَأَلَ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٤٦٦

﴿٤٩٧٤﴾ الباقِر (عليه السلام): إِنَّ مَلَكًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ سَأَلَ اللَّهَ أَنْ يُعْطِيَهُ سَمْعَ الْعِبَادِ فَأَعْطَاهُ فَلَيْسَ مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِلَّا قَالَ الْمَلِكُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ ثُمَّ قَالَ الْمَلِكُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ فَلَانَا يُفَرِّئُكَ السَّلَامَ فَيَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛ وسائل الشيعة ج: ١٢ ص: ٧١

٢٢-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِمَنْ صَلَّى صَلَاةَ اللَّيْلِ

﴿٦٩٧﴾ الرَّسُولُ ﷺ: يَا دَاوُدُ إِنَّهُ مَنْ يُصَلِّيْ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسِ نِيَامٌ يُرِيدُ بِذَلِكَ وَجْهِيْ فَأَنِّيْ أَمُرُ مَلَائِكَتِيْ أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لَهُ وَتَشْتَاقَ إِلَيْهِ جَنَّتِيْ وَيَدْعُو لَهُ كُلُّ رَطْبٍ وَيَاسِسٍ؛ إِرْشَادُ الْقُلُوبِ ج: ١

ص: ٨٦

٢٣-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لَمَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ

﴿٦٩٧﴾ الرسول ﷺ: فَلَا يَبْقَى مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ إِلَّا دَعَا لِقَارِي آيَةِ الْكُرْسِيِّ عَلَى التَّنْزِيلِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١١٦

﴿٦٩٧٧﴾ الرسول ﷺ: يَا بَنِيَّ لَا تَخْشَىٰ مِيزَانَكَ وَاقِمْ وَزَنَّهُ وَتَقْلِبْ بِقِرَاءَةِ آيَةِ الْكُرْسِيِّ
فَمَا قَرَأَهَا مِنْ أَهْلِ أَحَدٍ إِلَّا ارْتَجَّتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ بِمَلَائِكَتِهَا وَقَدَسُوا بِزَجَلِ الشَّيْخِ وَ
التَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ وَالتَّمْجِيدِ ثُمَّ دَعَوْا بِأَجْمَعِهِمْ لِقَارِنِهَا يُعْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ وَيَجَاوِزُ عَنْهُ كُلُّ
خَطِيئَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣٥٥

٢٤-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِمَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْقَدْرِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۷۲﴾ برای سه کس باید دعا را با واژه جمع استفاده کرد گرچه یک نفر باشند، مردی که عطسه کند به او بگویید: «يَرْحَمُكَ اللَّهُ» زیرا دیگری نیز به همراه او هست، و مردی که به مرد دیگر سلام کند می‌گوید: «السَّلامُ عَلَيْكُمْ»، و مردی که برای مرد دیگر دعا کند می‌گوید: «عَافَاكُمْ اللَّهُ».

۲۱-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای آن که بر پیامبر ﷺ درود می‌فرستد.

﴿۶۹۷۳﴾ هر کس درود بر پیامبر فرستد دعایش بالا رود و هر که بهشت بخواند، بهشت می‌گوید خدایا! به این بنده خود هرچه می‌خواهد بده.

﴿۶۹۷۴﴾ فرشته‌ای از خدا درخواست کرد که قدرت شنوایی دعای بندگان خویش را به او بیخشد، خدا دعای وی را مستجاب کرد و از آن زمان هر مؤمنی که می‌گوید: «درود و سلام خدا بر محمد و خاندان او»، آن فرشته در پاسخ می‌گوید: «و سلام بر تو»، سپس آن فرشته به پیامبر ﷺ عرض می‌کند فلانی بر شما درود فرستاد، پیامبر خدا در جواب می‌فرماید و درود بر او باد.

۲۲-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای آن که نماز شب می‌خواند

﴿۶۹۷۵﴾ ای داود کسی که شب را عبادت می‌کند و مردم در خوابند، حال آنکه فقط برای رضایت خاطر من است، من نیز به فرشتگان امر می‌کنم که برایشان استغفار کنند و بهشتم مشتاق دیدار و پذیرایی از آنهاست و هر تر و خشکی بر ایشان دعا می‌کند.

۲۳-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای آن که آیه‌الکرسی بخواند

﴿۶۹۷۶﴾ فرشته مقرب و پیامبر مرسل نیست مگر اینکه برای کسی که آیه‌الکرسی را مطابق نزول قرائت کند، دعا می‌کنند.

﴿۶۹۷۷﴾ ای دخترم، ترازوی آخرت را سبک نکن، آن را با خواندن آیه‌الکرسی سنگین کن. پس کسی از خاندان من آن را نمی‌خواند، مگر آنکه آسمان و زمین، با حرکت فرشتگانش تکان می‌خورد. و آن‌ها با سر و صدا به گفتن «سُبْحَانَ اللَّهِ» و «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» و تقدیس و تمجید پروردگار می‌پردازند. سپس همگی دسته‌جمعی برای خواننده آیه‌الکرسی دعا می‌کنند که خدا همه گناهان او را بیامزد و از همه خطاهای او درگذرد.

۲۴-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای آن که سوره قدر بخواند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٦٩٧٨﴾ الرِّسُولُ ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَفْرُوهَا بَلِيلٍ إِلَّا بَعَثَ اللَّهُ مَلَائِكَةً يَحْفَظُونَهُ فِي دِينِهِ وَدُنْيَاهُ وَيَدْعُونَ لَهُ بِالْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٦٥

٢٥-٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِمَنْ قَرَأَ سُورَةَ نُوحٍ

﴿٦٩٧٩﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَرَأَ سُورَةَ نُوحٍ كَانَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ تُدْرِكُهُمْ دَعْوَةُ نُوحٍ (عليه السلام)؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٥٤

٢٦-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لِمَنْ مَشَى فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ

﴿٦٩٨﴾ الصادق عليه السلام: فَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَمْشِي فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ فَيُوَكِّلُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ
مَلَكََيْنِ وَاحِدًا عَنْ يَمِينِهِ وَآخَرَ عَنْ شِمَالِهِ يَسْتَغْفِرَانِ لَهُ رَبَّهُ وَيَدْعُوَانِ بِقَضَائِ حَاجَتِهِ؛ الْكَافِي ج:
٢ ص: ١٩٥

٧-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِلسَّائِلِ، الْمَرِيضِ، الْمَيِّتِ

١-٧-١-١-٢-٣-٥-٦-٣ للسائل

﴿٦٩٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ لِلسَّائِلِ إِحْدَى الصَّدَقَتَيْنِ؛ غرر الحكم ص: ١٩٢

﴿٦٩٨٢﴾ السَّجَّادُ الْقَلْبِيُّ: وَآمَّا حَقَّ السَّائِلِ فَأَعْطَاوْهُ إِذَا تَهَيَّأتْ صَدَقَةٌ وَقَدَرْتَ عَلَى سَدِّ حَاجَتِهِ
وَالدُّعَاءُ لَهُ فِيمَا نَزَلَ بِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١١ ص: ١٦٦

٢-٧-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- للصبي الصغير

﴿٦٩٨٣﴾ الرسول ﷺ: يُؤْتِي بِالصَّبِيِّ الصَّغِيرِ لِيَدْعُو لَهُ بِالْبَرَكَةِ أَوْ يُسَمِّيَهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٦ ص: ٢٤٠.

٣-٧-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-لُعَاطِسْ

﴿٦٩٨٤﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثَةٌ يُرَدُّ عَلَيْهِمُ الدُّعَاءُ جَمَاعَةً وَإِنْ كَانُوا وَاحِدًا الرَّجُلُ يَعْطُسُ فَيَقَالَ لَهُ يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ فَإِنَّ مَعَهُ غَيْرَهُ وَالرَّجُلُ يُسَلِّمُ عَلَى الرَّجُلِ فَيَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَالرَّجُلُ يَدْعُو لِلرَّجُلِ فَيَقُولُ عَافَاكُمْ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٧

﴿٦٩٨٥﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مِنْ أَحْسَنِ الْحَسَنَاتِ عِيَادَةُ الْمَرْضَى وَمَسَاعَدَةُ الدُّعَاءِ عِنْدَ الْعُطَاسِ
 إِبَاجَةً؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٣٨٠

٤-٧-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-للمريض

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۷۸﴾ هیچ بنده‌ای نیست که این دعا را در شب بخواند، مگر آنکه خداوند فرشتگانی به‌سوی او می‌فرستد که او را در امور دین و دنیا حفظ می‌کنند و برای او آمرزش و رحمت می‌طلبند.

۲۵-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای آن که سوره نوح بخواند.

﴿۶۹۷۹﴾ هرکس سوره نوح را بخواند، از مؤمنانی خواهد بود که دعای حضرت نوح علیه السلام به آنان خواهد رسید.

۲۶-۱-۶-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای آن که برای انجام حاجت برادر مؤمنش حرکت کند.

﴿۶۹۸۰﴾ چون بنده‌ای برای برآوردن حاجت برادر مؤمن خویش به راه بیفتد، خدای تعالی دو فرشته را - یکی در طرف راست و دیگری در طرف چپ او - قرار می‌دهد تا برای او از پروردگار طلب آمرزش کنند و برآورده کردن خواسته‌اش را از خدا خواستار شوند.

۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای فقیر، مریض، میت

۱-۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای فقیر

﴿۶۹۸۱﴾ دعا از برای درخواست‌کننده یکی از دو صدقه است.

﴿۶۹۸۲﴾ و حق سائلی که صدق نیازمندی‌اش را بفهمی آن است که به او چیزی بدهی و اگر بتوانی نیازش را برآوری و در گرفتاری‌اش به او دعا کنی.

۲-۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای فرزند خردسال

﴿۶۹۸۳﴾ همواره کودکان خردسال را به محضر پیامبر صلی الله علیه و آله می‌بردند تا برای آن‌ها از خدا برکت بخواهد یا او را نامی بگذارد.

۳-۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای عطسه‌کننده

﴿۶۹۸۴﴾ برای سه کس باید دعا را با واژه جمع استفاده کرد گرچه یک نفر باشند، مردی که عطسه کند به او بگویید: «يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ» زیرا دیگری نیز به همراه او هست، و مردی که به مرد دیگر سلام کند می‌گوید: «السلامُ علیکم»، و مردی که برای مرد دیگر دعا کند می‌گوید: «عافاکُمُ الله.»

﴿۶۹۸۵﴾ بهتر حسنه عیادت بیمار است و دعا کردن در جواب عطسه.

۴-۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای مریض

﴿۱۹۳۷﴾

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٩٨٦﴾ أَنَّهُ يُمَسِّكُ بَعْضُ الْمَرِيضِ الْيَمِينَ وَيَقْرَأُ الْحَمْدَ سَبْعًا وَيَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ:

المصباح للكفعمي ص: ١٥١

﴿٦٩٨٧﴾ الرسول ﷺ: تَدْعُو لِلْمَرِيضِ فَتَقُولُ أُعِذْكَ بِالرَّسُولِ الْحَقِّ النَّاطِقِ بِكَلِمَةِ الصِّدْقِ مِنْ عِنْدِ الْخَالِقِ مِنْ كُلِّ دَاءٍ تَرَاهُ وَرَأَيْتَ وَمِنْ كُلِّ عِرْقٍ سَاكِنٍ وَضَارِبٍ وَمِنْ كُلِّ جَاءٍ وَذَاهِبٍ اسْكُنْ أَسْكَنْتَكَ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ أَصْبَحْتَ فِي حِمَى اللَّهِ الَّذِي لَا يُسْتَبَاحُ وَفِي كَنَفِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُرَامُ وَفِي جِوَارِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُسْتَضَامُ وَفِي نِعْمَةِ اللَّهِ الَّتِي لَا تَزُولُ وَفِي سَلَامَةِ اللَّهِ الَّتِي لَا تَحُولُ وَفِي ذِمَّةِ اللَّهِ الَّتِي لَا تُخْفَرُ وَفِي مَنَعِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُرَامُ وَفِي حِرْزِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُدْرَكُ وَفِي عَطَائِهِ الَّذِي لَا يُحَدُّ وَفِي قَضَائِهِ الَّذِي لَا يُرَدُّ وَفِي مَنَعِهِ الَّذِي لَا يُعَدُّ وَفِي جُنْدِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُهْزَمُ وَفِي عَوْنِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُخْذَلُ: الدعوات ص: ٢٢٩

﴿٦٩٨٨﴾ الرسول ﷺ: عَائِدُ الْمَرِيضِ يَخُوضُ فِي الرَّحْمَةِ فَإِذَا جَلَسَ ارْتَمَسَ فِيهَا وَيُسْتَحَبُّ الدُّعَاءُ لَهُ يَقُولُ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا فِيهِنَّ وَمَا بَيْنَهُنَّ وَمَا تَحْتَهُنَّ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ اشْفِهِ بِشِفَائِكَ وَدَاوِهِ بِدَوَائِكَ وَعَافِهِ مِنْ بَلَائِكَ وَاجْعَلْ شِكَايَتَهُ كَفَّارَةً لِمَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِهِ وَلِمَا بَقِيَ: إرشاد القلوب ج: ١ ص: ٤٤

﴿٦٩٨٩﴾ الرسول ﷺ: غُودُوا الْمَرَضَى وَاتَّبِعُوا الْجَنَائِزَ يُذَكِّرُكُمْ الْآخِرَةَ وَتَدْعُو لِلْمَرِيضِ فَتَقُولُ اللَّهُمَّ اشْفِهِ بِشِفَائِكَ وَدَاوِهِ بِدَوَائِكَ وَعَافِهِ مِنْ بَلَائِكَ: مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ١٥١

﴿٦٩٩٠﴾ الصادق عليه السلام: قِيلَ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ قَالَ جَهْدُ الْمُقِلِّ وَإِذَا كَانَ عِنْدَكَ مَرِيضٌ قَدْ أَغْيَاكَ مَرَضُهُ فَخُذْ رَغِيْفًا مِنْ خُبْزِكَ فَاجْعَلْهُ فِي مَنْدِيلٍ أَوْ خِرْقَةٍ نَظِيفَةٍ فَكَلِّمَا دَخَلَ سَائِلٌ فَلْيُعْطَ مِنْهُ كِسْرَةً وَيَقَالَ لَهُ اذْهَبْ لِفُلَانٍ فَإِنَّهُمْ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ: مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ١٦٣

﴿٦٩٩١﴾ الصادق عليه السلام: لَا تَسْتَخِفُّوا بِدُعَاءِ الْمَسَاكِينِ لِلْمَرَضَى مِنْكُمْ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ: مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٢٠٧

﴿٦٩٩٢﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَحَبُّ الدُّعَاءُ لِلْمَرِيضِ يَقُولُ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا فِيهِنَّ وَمَا تَحْتَهُنَّ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۸۶﴾ بازوی راست مریض را می‌گیرد و هفت مرتبه سوره حمد را می‌خواند و با این الفاظ دعا می‌کند.

﴿۶۹۸۷﴾ (توصیه فرمودند) که برای بیمار دعا می‌کنید و می‌گویید: پناه بر تو ای خدای متعال به واسطه رسول برحق و گویای احکامت بر مبنای راستی و درستی، پناه بر تو ای خالق هر دردی. داخل در صبح شدم در قورق خدای که جایز نیست داخل شدن در آن، و در امان خدای که شکسته نمی‌شود و در رسن امان خدای که بریده نمی‌شود. و داخل شدم در پناه خدای که ستم رسیده نمی‌شود در آن احدی، و در منع کردن خدای که دست یافته نمی‌شود در او احدی و در پرده خدای که دریده نمی‌شود و در سپاه خدایی که شکست نمی‌خورد، در مددکاری خدای که یاری نکرده نمی‌شود از او کسی.

﴿۶۹۸۸﴾ عیادت‌کننده مریض در رحمت خدا سیر می‌کند و چون در نزد آن مریض نشست، در رحمت خدا فرومی‌رود. و مستحب است در نزد مریض دعا کردن در حق او، پس عیادت‌کننده چنین بگوید: خدایا! ای پروردگار آسمان‌های هفت‌گانه و صاحب زمین‌های هفت‌گانه و آنچه در آن‌هاست و آنچه بین آن‌هاست و آنچه زیر آن‌هاست! ای پروردگار عرش عظیم! شفا بده او را به شفای خودت و دوا بده به دواي خود و عافیت و سلامتی بده او را از بلاهای خودت. خدایا! شکایت او را در حال مرضش کفاره گناه گذشته و باقیمانده از عمر او قرار بده!

﴿۶۹۸۹﴾ بیمار را عیادت کنید و از پی جنازه‌ها بروید، شما را به یاد آخرت می‌اندازد. و برای مریض دعا کن و بگو: خدایا! به شفای خود شفایش ده و به دواي خود درمانش کن و از بلایت عافیتش ده.

﴿۶۹۹۰﴾ گفته شد ای پیامبر خدا! کدام صدقه بهتر است؟ فرمود: صدقه شخص کم‌بضاعت، و اگر مریضی داری از او عیادت کن، پس قرصی از نانت بردار و آن را در دستمال یا پارچه تمیزی بگذار و زمانی که فقیری به تو مراجعه کرد، مقداری از آن را به او بده، و به او بگو: برای فلانی دعا کن. چون دعای اینان در حق شما مستجاب می‌شود ولی در حق خودشان خیر.

﴿۶۹۹۱﴾ دعای گدا را بر بیمارانتان سبک نگیرید، که دعایشان درباره شما مستجاب است و برای خودشان مستجاب نیست.

﴿۶۹۹۲﴾ دعا برای مریض مستحب است، خدایا! ای پروردگار آسمان‌های هفت‌گانه، و زمین‌های هفت‌گانه، و آنچه که در آن‌ها و بین آن‌ها و زیر آن‌هاست، و ای پروردگار عرش بزرگ، بر محمد و

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

مُحَمَّدٌ وَاشْفِهِ بِشِفَائِكَ وَدَاوِهُ بِدَوَائِكَ وَعَافِهِ مِنْ بَلَائِكَ وَاجْعَلْ شِكَايَتَهُ كَفَّارَةً لِمَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِهِ وَمَا بَقِيَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ١٤٧

﴿٦٩٩٣﴾ الصادق عليه السلام: يُسْتَحَبُّ لِلْمَرِيضِ أَنْ يُعْطِيَ السَّائِلَ بِيَدِهِ وَيَأْمُرَ السَّائِلَ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٣

﴿٦٩٩٤﴾ الصادق عليه السلام: اِرْغَبُوا فِي الصَّدَقَةِ وَبَكِّرُوا بِهَا إِلَى أَنْ قَالَ وَلَا تَسْتَخِفُوا بِدُعَاءِ الْمَسَاكِينِ لِلْمَرْضَى مِنْكُمْ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ١٦٤

٥-٧-١-٢-٣-٥-٦-٣- للمفسر
﴿٦٩٩٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُنْفِسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ فَلْيَسِّرْ عَلَى مُؤْمِنٍ مُعْسِرٍ أَوْ فَلْيَدْعُ لَهُ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ إِغَاثَةَ الْمُتْلُوفِ؛ بحار الأنوار ج: ١٠٠ ص: ١٥٢

٥-٧-١-٢-٣-٥-٦-٣- للمؤلف
﴿٦٩٩٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: كَانَ لَا يُولَدُ لِأَحَدٍ مَوْلُودٌ إِلَّا أَتَى بِهِ النَّبِيُّ ﷺ فَيَدْعُو لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٦٢ ص: ٢٣٦

٥-٧-١-٢-٣-٥-٦-٣- للميت
﴿٦٩٩٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ لِلْمَيِّتِ فَلَا يَدْعُو لَهُ وَقَلْبُهُ لَاهٍ عَنْهُ وَلَكِنْ لِيَجْتَهِدَ لَهُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٣

﴿٦٩٩٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِذَا دَفَنْتُمْ مَيِّتَكُمْ وَفَرَعْتُمْ مِنْ دَفْنِهِ فَلْيَقُمْ وَارْتُهُ أَوْ قَرَابَتُهُ أَوْ صَدِيقُهُ مِنْ جَانِبِ الْقَبْرِ وَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي الرُّكْعَةِ الْأُولَى فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ مَرَّةً سَقَطَ مِنَ الْأَصْلِ وَصَفِ الرُّكْعَةَ الثَّانِيَةَ فَلْيَقْرَأْهَا بِالْحَمْدِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِنِّ شَاءَ فَإِنَّهُمَا مِنْ مُهِمَّاتٍ مَا يَقْرَأُ فِي النَّوَافِلِ وَيَرْكَعُ وَيَسْجُدُ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ سُبْحَانَ مَنْ تَعَزَّزَ بِالْقُدْرَةِ وَقَهَرَ عِبَادَهُ بِالْمَوْتِ ثُمَّ يَسْلُمُ وَيَرْجِعُ إِلَى الْقَبْرِ وَيَقُولُ يَا فُلَانُ بْنُ فُلَانَةَ هَذِهِ لَكَ وَلِأَصْحَابِكَ فَإِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ عَنْهُ عَذَابَ الْقَبْرِ وَضِيقَهُ وَلَوْ سَأَلَ رَبُّهُ أَنْ يَغْفِرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ حَيِّهِمْ وَمَيِّتِهِمْ اسْتَجَابَ اللَّهُ دُعَاءَهُ فِيهِمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٤٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

خاندانش درود فرست و خدایا! به شفای خود شفایش ده و به دوی خود درمانش کن و از بلایت عافیتش ده، شکایت او را در حال مرضش کفاره گناه گذشته و باقیمانده او قرار بده! ﴿۶۹۹۳﴾ برای کسی که بیمار باشد، بهتر آن است که با دست خود به فقیران و نیازمندان و سائلان انفاق کند و از آنان بخواهد تا برای او دعا کنند. ﴿۶۹۹۴﴾ با رغبت و میل صدقه بدهید و صبح زود بدهید. و آنگاه فرمود: دعای گدا را بر بیمارانتان کم‌ارزش‌شمار، که دعایشان درباره شما مستجاب است و برای خودشان مستجاب نیست.

۵-۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای گرفتار

﴿۶۹۹۵﴾ هرکس از اینکه خداوند غم و اندوهش را برطرف سازد شادمان می‌شود، پس باید زندگی را برای مؤمن فقیری آسان کند یا برایش دعا کند چرا که خداوند بلندمرتبه به داد بیچارگان رسیدن را دوست دارد.

۶-۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای فرزند

﴿۶۹۹۶﴾ نوزادی برای احدی نیامدی جز آنکه نزد پیامبر آوردی و برایش دعا می‌کرد.

۷-۷-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای میت

﴿۶۹۹۷﴾ هرگاه یکی از شما می‌خواهد برای مرده‌ای دعا کند، درحالی که دلش از او غافل است دعا نکند، بلکه به شکل جدی و در نهایت تلاش برای او دعا کند.

﴿۶۹۹۸﴾ وقتی میت خود را دفن کردید و از خاکسپاری‌اش فارغ شدید، وارث یا خویشاوند یا دوست او در کنار قبر ایستاده و دو رکعت نماز بخواند، در رکعت اول سوره فاتحه و معوذتین: سوره «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ»، و سوره «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ»... و در رکعت دوم سوره حمد و اگر خواست سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ»، و سوره «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» را بخواند، که این دو سوره از سوره‌های مهمی است که در نمازهای نافله خوانده می‌شوند. و بعد رکوع و سجده به جا آورده و در سجده بگوید: پاک و منزّه است خداوندی که به قدرت خویش، عزیز و سربلند است و با مرگ بر بندگانش سلطه دارد. سپس سلام نماز را گفته و رو به قبر کرده و بگوید: ای فلانی پسر فلانی، این نماز برای تو و یارانت باشد. در این صورت خداوند، عذاب و تنگی و فشار قبر را از او برطرف می‌کند، و اگر از پروردگارش بخواهد که مردان و زنان مؤمن و مسلمان، اعم از زنده و مرده آنان را بیامزد، خداوند دعای او را درباره آنان مستجاب می‌فرماید.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٦٩٩٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِذَا صَلَّى عَلَى الْمُؤْمِنِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ لَهُ اسْتَجِيبَ لَهُمْ؛ دعائم الإسلام ج: ١ ص: ٢٣٥

﴿٧٠٠٠﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا صَلَّيْتَ عَلَى الْمُؤْمِنِ فَادْعُ لَهُ وَاجْتَهِدْ لَهُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٣ ص:

١٨٧

﴿٧٠٠١﴾ الرسول ﷺ: إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْمَيِّتِ فَاخْلُصُوا فِي الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص:

٢٥٢

﴿٧٠٠٢﴾ الرسول ﷺ: أَنْ أَوَّلَ مَا يُبَشَّرُ بِهِ الْمُؤْمِنُ أَنْ يُقَالَ لَهُ قَدِمْتَ خَيْرَ مَقْدَمٍ قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لِمَنْ شِيعَكَ وَاسْتَجَابَ لِمَنْ اسْتَغْفَرَ لَكَ وَقَبْلَ مِمَّنْ شَهِدَ لَكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٢٩٦

﴿٧٠٠٣﴾ الرضا عليه السلام: إِنَّمَا أُمِرُوا بِالصَّلَاةِ عَلَى الْمَيِّتِ لِيَشْفَعُوا لَهُ وَلِيَدْعُوا لَهُ بِالْمَغْفِرَةِ لِأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي وَقْتٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ أَخْوَجَ إِلَى الشَّفَاعَةِ فِيهِ وَالطَّلِبَةِ وَالِاسْتِغْفَارِ مِنْ تِلْكَ السَّاعَةِ؛

وسائل الشيعة ج: ٣ ص: ٧٨

﴿٧٠٠٤﴾ الرسول ﷺ: إِهْدُوا لِمَوْتَاكُمْ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هِدْيَةُ الْأَمْوَاتِ قَالَ الصَّدَقَةُ وَ

الدُّعَاءُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٤٨٤

﴿٧٠٠٥﴾ الصادق عليه السلام: أَوْصَتْ عَلِيًّا عليه السلام فَقَالَتْ إِذَا أَنَا مِتُّ فَقُولِ أَنْتَ غُسْلِي وَجَهْزِي وَصَلِّ عَلَى وَانْزِلْنِي قَبْرِي وَالْحِدْنِي وَسَوِّ التُّرَابَ عَلَيَّ وَاجْلِسْ عِنْدَ رَأْسِي قُبَالَةَ وَجْهِی فَأَكْثِرْ مِنْ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَالدُّعَاءِ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ يَحْتَاجُ الْمَيِّتُ فِيهَا إِلَى أَنْسِ الْأَحْيَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٣٣٩

﴿٧٠٠٦﴾ الصادق عليه السلام: ثُمَّ ضَعَّ يَدَكَ عَلَى الْقَبْرِ وَادْعُ لِلْمَيِّتِ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ؛ من لا يحضره الفقيه ج:

١ ص: ١٧٢

﴿٧٠٠٧﴾ ثُمَّ يُكَبِّرُ الرَّابِعَةَ وَيَدْعُو لِلْمَيِّتِ فَإِنْ كَانَ مُؤْمِنًا قَالَ اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أُمِّكَ نَزَلَ بِكَ وَأَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهِ اللَّهُمَّ إِنَّا لَا نَعْلَمُ مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنَّا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي إِحْسَانِهِ وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْ سَيِّئَاتِهِ وَاحْشُرْهُ مَعَ مَنْ كَانَ يَتَوَلَّاهُ مِنَ الْأَئِمَّةِ الطَّاهِرِينَ وَإِنْ كَانَ مُخَالِفًا مُعَانِدًا دَعَا عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ؛ البلد الأمين ص: ٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۶۹۹﴾ آنگاه که چهل تن از مؤمنان بر میت نماز بگذارند، و برای او بسیار دعا کنند، من دعای ایشان را اجابت می‌کنم.

﴿۷۰۰﴾ اگر خواستی که بر جنازه مؤمن نماز بخوانی، برای او با جدیت دعا کن.

﴿۷۰۱﴾ هرگاه خواستید بر جنازه‌ای نماز بخوانید، در دعایتان خالص باشید.

﴿۷۰۲﴾ نخستین مرده‌ای که به مؤمن داده می‌شود، این است که به او گفته می‌شود: خوش آمدی، خداوند تمام تشییع‌کنندگان تو را آمرزید، و دعای تمام استغفارکنندگان برای تو را استجابت فرمود، و گواهی تمام کسانی را که به نفع تو شهادت دادند، قبول کرد.

﴿۷۰۳﴾ خلائق امر شده‌اند تا بر مرده نماز بخوانند، به‌خاطر آنکه بدین‌وسیله برایش شفاعت کرده و دعا کنند خداوند او را ببامرزد چه آنکه در هیچ وقتی از اوقات انسان برای درخواست آمرزش و دعا، نیازمندتر از این ساعت نمی‌باشد.

﴿۷۰۴﴾ پیامبر خدا فرمود به مرده‌هایتان هدیه بدهید، پس گفتیم ای پیامبر خدا، هدیه مرده‌ها چیست؟ فرمود: صدقه و دعا.

﴿۷۰۵﴾ فاطمه علیها السلام به علی وصیت کرد و فرمود: هرگاه من مُردم غسلم بده و آماده‌ام کن و بر من نماز بخوان و در قبرم قرار ده و سنگ لحد را رویم بگذار و خاک بر من بریز و بالای سرم در برابرم بنشین و بسیار قرآن و دعا بخوان و آن لحظاتی است که در آن مردگان به انس با زندگان نیازمندند.

﴿۷۰۶﴾ بعد از آن دست خود را بر روی قبر بگذار و برای میت دعا کن و از خداوند آمرزش بخواه.

﴿۷۰۷﴾ بعد چهار بار تکبیر بگوید و میت مؤمن بود چنین دعا کند: «خدایا! بنده تو و فرزند بندگان تو به درگاهت آمده، و تو بهترین کسی هستی که به درگاهش آیند و خدایا ما از او جز نیکی نمی‌دانیم و تو به او از ما داناتری. و خدایا! اگر نیکونهاد است، بر نیکی او بیفز. و اگر بدنهاد است، از بدی‌های او درگذر و او را با ائمه اطهار که دوستشان می‌داشت محشور بگردان.» و اگر میت مخالف و دشمن بود بر او نفرین کند و لعنت فرستد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٠٠٨﴾ الصادق عليه السلام: زُورُوا مَوْتَاكُمْ فَإِنَّهُمْ يَفْرَحُونَ بِزِيَارَتِكُمْ وَيَطْلُبُ الرَّجُلُ حَاجَتَهُ عِنْدَ

قَبْرِ أَبِيهِ وَأُمِّهِ بَعْدَ مَا يَدْعُو لَهُمَا؛ الخصال ج: ٢ ص: ٦١٨

﴿٧٠٠٩﴾ فَإِنْ قِيلَ فَلِمَ أُمِرُوا بِالصَّلَاةِ عَلَى الْمَيِّتِ قِيلَ لِيَشْفَعُوا لَهُ وَيَدْعُوا لَهُ بِالْمَغْفِرَةِ لِأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي وَقْتِ مِنَ الْأَوْقَاتِ أَحْوَجَ إِلَى الشَّفَاعَةِ فِيهِ وَالطَّلَبِ وَالِدُعَاءِ وَالِاسْتِغْفَارِ مِنْ تِلْكَ

السَّاعَةِ؛ علل الشرائع ج: ١ ص: ٢٦٥

﴿٧٠١٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَهْدُوا لِمَوْتَاكُمْ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَمَا هَدِيَّةُ

الْأَمْوَاتِ قَالَ الصَّدَقَةُ وَالِدُعَاءُ؛ جامع الأخبار ص: ١٦٩

﴿٧٠١١﴾ قَالَ فَلِمَ أُمِرُوا بِالصَّلَاةِ عَلَى الْمَيِّتِ قِيلَ لِيَشْفَعُوا لَهُ وَيَدْعُوا لَهُ بِالْمَغْفِرَةِ لِأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي وَقْتِ مِنَ الْأَوْقَاتِ أَحْوَجَ إِلَى الشَّفَاعَةِ فِيهِ وَالطَّلَبِ وَالِاسْتِغْفَارِ مِنْ تِلْكَ السَّاعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٦

ص: ٧٤

﴿٧٠١٢﴾ الكاظم عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ عليه السلام الدُّعَاءُ يَنْفَعُ الْمَيِّتَ قَالَ نَعَمْ حَتَّى إِنَّهُ لَيَكُونُ فِي ضَيْقٍ فَيُوسِّعُ عَلَيْهِ وَيَكُونُ مَسْخُوطًا عَلَيْهِ فَيَرْضَى عَنْهُ قَالَ قُلْتُ فَيَعْلَمُ مَنْ دَعَا لَهُ قَالَ نَعَمْ قَالَ قُلْتُ

فَإِنْ كَانَا نَاصِبَيْنِ قَالَ فَقَالَ يَنْفَعُهُمَا وَاللَّهِ ذَاكَ يُخَفِّفُ عَنْهُمَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ١١١

﴿٧٠١٣﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لَهُ يَصِلُ إِلَى الْمَيِّتِ الدُّعَاءُ وَالصَّدَقَةُ وَالصَّوْمُ وَنَحْوَهَا قَالَ نَعَمْ قُلْتُ أَوْ يَعْلَمُ مَنْ يَصْنَعُ ذَلِكَ بِهِ قَالَ نَعَمْ ثُمَّ قَالَ يَكُونُ مَسْخُوطًا عَلَيْهِ فَيَرْضَى عَنْهُ؛ وسائل الشيعة

ج: ٨ ص: ٢٧٨

﴿٧٠١٤﴾ الصادق عليه السلام: لَا يُصَلَّى عَلَى جَنَازَةٍ مَرَّتَيْنِ وَلَكِنْ ادْعُوا لَهَا؛ تهذيب الأحكام ج: ١ ص:

٤٦٨

﴿٧٠١٥﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ أَتَى قَبْرَ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ وَقَرَأَ عِنْدَهُ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ

دَعَا لَهُ آمِنَ مِنَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ؛ عوالي الآلي ج: ٢ ص: ٦٠

﴿٧٠١٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَوْتَاكُمْ يَرْجُونَ إِحْسَانَكُمْ وَمَوْتَاكُمْ مَحْبُوسُونَ يَرِغَبُونَ فِي أَعْمَالِكُمْ

الْبِرِّ وَهُمْ لَا يَقْدِرُونَ أَهْدُوا إِلَى مَوْتَاكُمْ الصَّدَقَةَ وَالِدُعَاءَ؛ متدرک الوسائل ج: ٢ ص: ١١٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۰۸﴾ به زیارت مرده‌های خود بروید زیرا آن‌ها از زیارت شما شاد می‌شوند. شخص حاجت خود را در کنار قبر پدر و مادرش از خدا بخواهد بعد از اینکه برای آن‌ها دعا می‌کند.

﴿۷۰۹﴾ اگر گفته شود: برای چه خلاق امر شده‌اند بر مرده نماز بخوانند؟ در جواب گفته می‌شود: به خاطر آنکه بدین وسیله برایش شفاعت کرده و دعا کنند، خداوند او را بیمارزد چه آنکه در هیچ وقتی از اوقات انسان نیازمندتر به درخواست آمرزش و دعا از آن ساعت (مرگ) نمی‌باشد. ﴿۷۰۱۰﴾ پیامبر خدا فرمود به مرده‌هایتان هدیه بدهید، پس گفتیم ای پیامبر خدا هدیه مرده‌ها چیست؟ فرمود: صدقه و دعا.

﴿۷۰۱۱﴾ پس اگر بگویند چرا مردم به نماز میت مأمور شدند، باید در جواب گفته شود از برای آنکه مردم شفیع میت شوند و آمرزش او را از خدا درخواست کنند، زیرا که هیچ زمانی انسان نیازمندتر از آن زمان به شفاعت و درخواست بخشش و آمرزش خداوند نیست.

﴿۷۰۱۲﴾ به امام کاظم علیه السلام گفتم: دعا برای مرده فایده دارد؟ فرمود: بله، تا جایی که اگر مرده در تنگی و سختی باشد، برای او گشایش حاصل می‌شود، و ممکن است مورد خشم و غضب خدا باشد و خداوند از او راضی شود. گفتم: می‌داند چه کسی برایش دعا کرده، فرمود: بله، گفتم: اگر پدر و مادرم ناصبی باشند، فرمود: به هر دو سود می‌رسد، به خدا سوگند باعث تخفیف عذاب آن دو می‌شود.

﴿۷۰۱۳﴾ گفتم: به مرده دعا و صدقه و روزه و مانند آن می‌رسد؟ فرمود: بله، گفتم: آیا می‌داند چه کسی آن را برایش فرستاده است؟ فرمود: بله، سپس فرمود: ممکن است مورد خشم و غضب خداوند باشد و خدا (با دعا) از او راضی شود.

﴿۷۰۱۴﴾ بر جنازه دو بار نماز خوانده نمی‌شود، ولی برایش دعا کنید.

﴿۷۰۱۵﴾ کسی که بالای قبر برادر مؤمنش رفته و دست روی آن گذارده و سوره «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» را هفت مرتبه بخواند، از روز فزع اکبر در امان می‌باشد.

﴿۷۰۱۶﴾ مردگان شما امید احسان شما را دارند. مردگان شما (از انجام هر عمل خیری) در حبس هستند و به کارهای نیک شما رغبت دارند. آن‌ها خود، قدرت انجام کاری ندارند، شما صدقه و دعایی به آن‌ها هدیه کنید.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٠١٧﴾ مَنْ أَتَى قَبْرَ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ وَقَرَأَ عِنْدَهُ لَنَا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَدَعَا لَهُ أَمِينَ
مِنَ الْفَرْعِ الْأَكْبَرِ؛ الْبَلَدُ الْأَمِينُ ص: ٦

﴿٧٠١٨﴾ الصادق عليه السلام: يَدْخُلُ عَلَى الْمَيِّتِ فِي قَبْرِهِ الصَّلَاةُ وَالصَّوْمُ وَالْحَجُّ وَالصَّدَقَةُ وَالْبِرُّ وَالدُّعَاءُ وَتُكْتَبُ آخِرُهُ لِلَّذِي بَفَعَلَهُ وَالْمَيِّتُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٩ ص: ٦٢

﴿٧٠١٩﴾ يَدْعُو لِمِيتٍ فَإِنْ كَانَ مُؤْمِنًا قَالَ اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أَمَتِكَ نَزَلَ بِكَ وَ
أَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهِ اللَّهُمَّ إِنَّا لَا نَعْلَمُ مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنَّا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ
فِي إِحْسَانِهِ وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْ سَيِّئَاتِهِ وَاحْشُرْهُ مَعَ مَنْ كَانَ يَتَوَلَّاهُ مِنَ الْأَئِمَّةِ الطَّاهِرِينَ؛
البلد الأمين ص: ٥

٨-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-١-١-٨

١-٨-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-لأبي أوفى

﴿٧٠٢﴾ الرسول ﷺ: فَأَوَّلُ مَنْ أَمْتَلَ وَأَخْضَرَ الزَّكَاةَ رَجُلٌ اسْمُهُ أَبُو آوْفَى فَدَعَا لَهُ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَبِي آوْفَى وَآلِ أَبِي آوْفَى؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ١٣٦

٢-٨-١-١-٢-٣-٥-٦-٣- لَأَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ

﴿٧٠٢١﴾ الصادق عليه السلام: دَعَا لِأَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ وَذُرِّيَّتَهَا؛ بحار الأنوار ج: ٢٩ ص: ١٩٧

۳-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳-لَا مُشْرِكَ

(٧٠٢٢) الكاظم (عليه السلام) أَنَّهُ نَزَلَ بِأَمِّ شَرِيكِ فَأَتَتْهُ بَعُكَّةٌ فِيهَا سَمْنٌ يَسِيرٌ فَأَكَلَ هُوَ وَ أَصْحَابُهُ ثُمَّ دَعَا لَهَا بِالْبَرَكَةِ فَلَمْ نَزَلِ الْعُكَّةُ تَصُبُّ سَمْنًا أَيَّامَ حَيَاتِهَا؛ قُرْبُ الْإِسْنَادِ ص: ١٤٠

٤-٨-١-١-٢-٣-٥-٦-٣-لأنس

﴿٧٠٢٣﴾ أَنَّهُ دَعَا لِنَاسٍ لِّمَا قَالَتْ أُمُّهُ أُمُّ سُلَيْمٍ ادْعُ لَهُ فَهُوَ خَادِمُكَ قَالَ اللَّهُمَّ أَكْثِرْ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَبَارِكْ لَهُ فِيمَا أَعْطَيْتَهُ قَالَ أَنَسُ أَخْبَرَنِي بَعْضُ وَلَدِي أَنَّهُ دَفَنَ مِنْ وَلَدِهِ أَكْثَرَ مِنْ مِائَةٍ؛

بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ١٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۰۱۷﴾ لازم است تا بر مرده در زمانی که خشت بر قبرش چیده می‌شود و بعد از دفنش دعا کند.

﴿۷۰۱۸﴾ نماز و روزه و حج و صدقه و اعمال خیر و دعا که از طرف میت انجام می‌دهند، در قبرش بر او وارد می‌شود و به او می‌رسد و ثوابش را هم برای کسی که آن را انجام داده می‌نویسند و نیز برای میت می‌نویسند.

﴿۷۰۱۹﴾ اگر مرده مؤمن بود برایش دعا می‌خواند و می‌گوید: خدایا! این میت، بنده و بنده‌زاده و بنده کنیز توست که بر تو وارد شده، و تو بهترین کسی هستی که بر تو وارد می‌شود، خدایا! ما جز خیر و خوبی از او نمی‌دانیم، و تو به حال او از ما آگاه‌تری. خدایا! اگر نیکوکار باشد، بر احسان و نیکوکاری‌اش بیفزای، و اگر بدکار باشد از گناهان او درگذر، و او را با ائمه اطهار که دوستشان می‌داشت محشور بگردان، و هنگامی که ما نیز به آنجا که او رسید، رسیدیم بر ما رحم آور، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربان‌ها.

۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای افراد مشخص

۱-۸-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای ابی‌اوفی

﴿۷۰۲۰﴾ اولین کسی که فرمان برد و زکات پرداخت، مردی بود به نام ابو‌اوفی، پس پیامبر ﷺ او را دعا کرد و فرمود: خدایا! بر ابی‌اوفی و خاندانش درود فرست.

۲-۸-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای اسماء بنت عمیس

﴿۷۰۲۱﴾ برای اسماء دختر عمیس و فرزنداناش دعا کرد.

۳-۸-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای ام‌شریک

﴿۷۰۲۲﴾ پیامبر به منزل ام‌شریک وارد شدند و او ظرف روغنی آورد که در آن روغن اندکی بود؛ پیامبر و اصحاب خوردند و برای او طلب برکت کردند، تا زمانی که ام‌شریک زنده بود آن ظرف از روغن خالی نشد.

۴-۸-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای انس

﴿۷۰۲۳﴾ ام‌سلیم در خدمت پیامبر بود، عرض کرد ای پیامبر خدا! خدمت انس را دعا کن. حضرت فرمود: «خدایا! مال و فرزندان او را زیاد کن و در چیزی که به او می‌بخشی برکت ده.» بعدها او بیشتر از صد فرزند پیدا کرد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٥-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِحَمَّادِ بْنِ عِيسَى

﴿٧٠٢٤﴾ الكاظم عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام جُعِلْتُ فِدَاكَ اللَّهُ أَنْ يَرْزُقَنِي وَلَدًا وَلَا يَحْرِمَنِي الْحَجَّ مَا دُمْتُ حَيًّا قَالَ فَدَعَا لِي فَرَزَقَنِي اللَّهَ ابْنِي هَذَا وَرُبَّمَا حَضَرْتُ أَيَّامُ الْحَجِّ وَلَا أَعْرِفُ لِلنَّفَقَةِ فِيهِ وَجْهًا فَيَأْتِي اللَّهَ بِهَا مِنْ حَيْثُ لَا أَحْتَسِبُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٦٢

٦-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِحَمَلَةِ الْعَرْشِ

﴿٧٠٢٥﴾ الكاظم عليه السلام: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى حَمَلَةِ الْعَرْشِ الطَّاهِرِينَ وَعَلَى مَلَائِكَةِ الذِّكْرِ أَهْلِ التَّامِينِ عَلَى دُعَاءِ الْمُؤْمِنِينَ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٦٠

٧-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِرُقِيَّةَ

﴿٧٠٢٦﴾ أَخَذَهُمَا عليه السلام: لَمَّا مَاتَتْ رُقِيَّةُ ابْنَةُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْحَيِّ بِسَلَفِنَا الصَّالِحِ عُثْمَانَ بْنِ مِظْعُونٍ وَأَصْحَابِهِ قَالَ وَفَاطِمَةُ عليها السلام عَلَى شَفِيرِ الْقَبْرِ تَنْحَدِرُ دُمُوعُهَا فِي الْقَبْرِ وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَلَقَّاهُ بِتَوْبِهِ قَائِمًا يَدْعُو قَالَ إِنِّي لَأَعْرِفُ ضَعْفَهَا وَسَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يُجِيرَهَا مِنْ ضِمَّةِ الْقَبْرِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٢٤١

٨-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِزَادَانَ

﴿٧٠٢٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِنْ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام دَعَا لِزَادَانَ بِالْأَسْمِ الْأَعْظَمِ الَّذِي لَا يُرَدُّ؛ الخرائج والجرائح ج: ١ ص: ١٩٥

٩-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِزَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ

﴿٧٠٢٨﴾ الصادق عليه السلام: فَقَالَ الشَّابُّ ادْعُ اللَّهَ لِي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْ أُرْزَقَ الشَّهَادَةَ مَعَكَ فَدَعَا لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَلَمْ يَلْبَثْ أَنْ خَرَجَ فِي بَعْضِ غَزَوَاتِ النَّبِيِّ ﷺ فَاسْتُشْهِدَ بَعْدَ تِسْعَةِ نَفَرٍ وَكَانَ هُوَ الْعَاشِرُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٣

١٠-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-لِزَيْدِ الصَّائِعِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۵-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای حمادبن عیسی

﴿۷۰۲۴﴾ به امام موسی بن جعفر علیه السلام عرض کردم: قربانت گردم، از خدا بخواه که اولاً مرا فرزندی عنایت کند، و نیز تا زمانی که زنده‌ام از حج محرومم نسازد. آن حضرت برایم دعا کرد و خداوند این فرزند را به من روزی فرمود. و چه بسا ایام حج فرامی‌رسد و هیچ راهی برای تهیه خرجی راه به فکرم نمی‌رسد، حال آنکه خداوند از جایی که گمان ندارم، مخارج را هم را می‌فرستد.

۶-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای حاملان عرش

﴿۷۰۲۵﴾ خدایا! بر حاملین پاک و طاهر عرش و بر فرشتگانی که برای دعای مؤمنان آمین می‌گویند، درود فرست.

۷-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای رقیه

﴿۷۰۲۶﴾ هنگامی که رقیه، دختر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درگذشت، پیامبر خدا صلی الله علیه و آله خطاب به روح پاکش کرد و به او گفت: به عثمان بن مظعون و یارانش که پیش از ما مرده است ملحق شو! حضرت فاطمه علیها السلام هم در کنار قبر، پهلوی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله قرار داشت و می‌گریست و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نیز با لباس خود اشک چشمان فاطمه علیها السلام را پاک می‌کرد. و پیامبر صلی الله علیه و آله درحالی که ایستاده بود فرمود: من به ضعف او آگاهم و از خداوند عزوجل می‌خواهم که او را از عذاب قبر در امان دارد.

۸-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای زاذان

﴿۷۰۲۷﴾ علی علیه السلام - با اسم اعظمی که هیچ‌وقت رد نمی‌شود و بی‌پاسخ نمی‌ماند، برای زاذان دعا کرد.

۹-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای زیدبن حارثه

﴿۷۰۲۸﴾ جوان عرض کرد: ای پیامبر خدا! دعا کن خداوند نعمت شهادت در رکاب شما را نصیب من فرماید. پیامبر دعا کرد، طولی نکشید که جهادی پیش آمد و جوان در آن جهاد شرکت کرد، فقط نه نفر کشته شده بودند و این جوان شهید نفر دهم بود.

۱۰-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای زید الصائغ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۰۲۹﴾ به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: برای ما دعا کن، پس (درباره ما دعایی) فرمود (که ترجمه‌اش این است): «خدایا! روزی ایشان کن راستگویی و امانتداری و محافظت بر ادای نمازها را، خدایا! اینان سزاوارترین خلق تو هستند که این کار را درباره آن‌ها انجام دهی، خدایا! آن را درباره آنان انجام ده.»

۱۱-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای طرhan النحاس

﴿۷۰۳۰﴾ گفتم: فدایت شوم، به من دعا کن و گفت: خدا فرزندت را زیاد و مالت را فراوان کند، از برکت دعایش روزی یافتم و صاحب فرزندان بسیاری که باورکردنی نبود شدم.

۱۲-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای سعد

﴿۷۰۳۱﴾ پیامبر صلی الله علیه و آله در مورد سعد فرمود: خدایا! تیراندازی او را محکم بگردان، و دعای او را مستجاب کن.

۱۳-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای عبدالله بن اعین

﴿۷۰۳۲﴾ امام صادق علیه السلام وارد مکه شد، پس سراغ عبدالله بن اعین را از من گرفت، گفتم: مُرد، فرمود: مُرد؟ پس گفتم: بله، فرمود: پس ما را سر قبر او ببر تا برایش نماز بخوانیم، گفتم: باشد، سپس فرمود: نه ولی ما برایش همین جا نماز می‌خوانیم، سپس دست‌هایش را بلند کرد و بسیار دعا کرد و برایش درخواست رحمت کرد.

۱۴-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای علی بن مهزیار

﴿۷۰۳۳﴾ امام صادق علیه السلام فرمود: امام هادی علیه السلام به علی بن مهزیار نوشت: از خدا می‌خواهم تو را از پیش و از پس نگه دارد در هر حال که باشی، خوشحال و آرام باش که من امیدوارم خدا از تو دفاع کند، و از خدا خواستارم در اینکه تصمیم گرفتی روز یکشنبه سفر کنی برایت خیر پیش آرد، و آن را تا روز دوشنبه تأخیر بینداز ان شاء الله، خدا در سفرت یارت باد، و در خاندانت جانشینت باد، و از تو کفایت کند، و به قدرتش سالم باشی.

۱۵-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- برای فاطمه بنت اسد

﴿۷۰۳۴﴾ فاطمه بنت اسد مادر امیرالمؤمنین نخستین زنی بود که پیاده از مکه به مدینه به‌سوی پیامبر صلی الله علیه و آله مهاجرت کرد و از همه مردم نسبت به پیامبر مهربان‌تر بود، از پیامبر شنید که می‌فرمود: مردم روز قیامت برهنه مادرزاد محشور می‌شوند، پس گفت: وای از این رسوایی! پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: من از خدا می‌خواهم که تو را با لباس محشور کند، و نیز از آن حضرت شنید

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَإِنِّي أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَبْعَثَكَ كَاسِيَةً وَسَمِعْتُهُ يَذْكُرُ ضَغْطَةَ الْقَبْرِ فَقَالَتْ وَاضْغَطَاهُ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَإِنِّي أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَكْفِيكَ ذَلِكَ؛ الكافي ج: ١ ص: ٤٥٣

﴿٧٠٣٥﴾ الصادق عليه السلام: لَمَّا مَاتَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدٍ أُمِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ جَاءَ عَلَى إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا أَبَا الْحَسَنِ مَا لَكَ قَالَ أُمِّي مَاتَتْ قَالَ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَأُمِّي وَاللَّهِ ثُمَّ بَكَى وَقَالَ وَأُمَاهُ ثُمَّ قَالَ لِعَلِّي ﷺ هَذَا قَمِيصِي فَكَفَّنَهَا فِيهِ وَهَذَا رِدَائِي فَكَفَّنَهَا فِيهِ فَإِذَا فَرَعْتُمْ فَأَذِنُونِي فَلَمَّا أُخْرِجَتْ صَلَّى عَلَيْهَا النَّبِيُّ ﷺ صَلَاةً لَمْ يُصَلِّ قَبْلَهَا وَلَا بَعْدَهَا عَلَى أَحَدٍ مِثْلَهَا ثُمَّ نَزَلَ عَلَى قَبْرِهَا فَاضْطَجَعَ فِيهِ ثُمَّ قَالَ لَهَا يَا فَاطِمَةُ قَالَتْ لَيْتَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ فَهَلْ وَجَدْتَ مَا وَعَدَ رَبُّكَ حَقًّا قَالَتْ نَعَمْ فَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْرَ جَزَاءٍ وَطَالَتْ مُنَاجَاتُهُ فِي الْقَبْرِ فَلَمَّا خَرَجَ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَقَدْ صَنَعْتَ بِهَا شَيْئًا فِي تَكْفِينِكَ إِيَّاهَا تَبَايَكَ وَدُخُولِكَ فِي قَبْرِهَا وَطُولِ مُنَاجَاتِكَ وَطُولِ صَلَاتِكَ مَا رَأَيْنَاكَ صَنَعْتُهُ بِأَحَدٍ قَبْلَهَا قَالَ أَمَّا تَكْفِينِي إِيَّاهَا فَإِنِّي لَمَّا قُلْتُ لَهَا يُعْرِضُ النَّاسُ يَوْمَ يُخْشَرُونَ مِنْ قُبُورِهِمْ فَصَاحَتْ وَقَالَتْ وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَكْفِينِي إِيَّاهَا فَإِنِّي لَمَّا قُلْتُ اللَّهُ فِي صَلَاتِي عَلَيْهَا أَنْ لَا يُبْلَى أَكْفَانُهَا حَتَّى تَدْخُلَ الْجَنَّةَ فَاجَابَنِي إِلَى ذَلِكَ وَأَمَّا دُخُولِي فِي قَبْرِهَا فَإِنِّي قُلْتُ لَهَا يَوْمًا إِنَّ الْمَيِّتَ إِذَا أُدْخِلَ قَبْرَهُ وَأَنْصَرَفَ النَّاسُ عَنْهُ دَخَلَ عَلَيْهِ مَلَكَانِ مُنْكَرٌ وَنَكِيرٌ فَيَسْأَلَانِهِ فَقَالَتْ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ فَمَا زِلْتُ أَسْأَلُ رَبِّي فِي قَبْرِهَا حَتَّى فُتِحَ لَهَا بَابٌ مِنْ قَبْرِهَا إِلَى الْجَنَّةِ فَصَارَ رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٦ ص: ٢٣٢

١٦-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-٢-١-٨-١٦ لِفَطْرُسَ

﴿٧٠٣٦﴾ الصادق عليه السلام: فَمَضَى فُطْرُسُ فَمَشَى إِلَى مَهْدِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْعُو لَهُ؛ بصائر الدرجات ص: ٦٨

١٧-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-٢-١-٨-١٧ لِلْكَمَيْتِ

﴿٧٠٣٧﴾ الباقر عليه السلام: أَنَّ الْبَاقِرَ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَعَا لِلْكَمَيْتِ لَمَّا أَرَادَ أَغْدَاءُ آلِ مُحَمَّدٍ أَخْذَهُ وَإِهْلَاكَهُ وَكَانَ مُتَوَارِيًّا؛ بحار الأنوار ج: ٧ ص: ٣١٩

١٨-٨-١-٢-٣-٥-٦-٣-٢-١-٨-١٨ لِلْمُخْتَارِ

﴿٧٠٣٨﴾ السَّجَّاد عليه السلام: دَعَا لِلْمُخْتَارِ وَجَزَّاهُ خَيْرًا؛ بحار الأنوار ج: ٦ ص: ٥٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

که فشار قبر را یادآور می‌شد. فاطمه بنت اسد گفت: وای از ناتوانی! پیامبر ﷺ به او فرمود: من از خدا می‌خواهم که تو را در آنجا از ناتوانی و ضعف کفایت کند.

﴿۷۰۳۵﴾ روزی که فاطمه بنت اسد مادر علی بن ابی طالب علیهما السلام رحلت کرد، امیرالمؤمنین علیهما السلام نزد پیامبر ﷺ رفتند، پیامبر پرسیدند: چه خبر شده است؟ گفت: مادرم درگذشت. فرمودند: ای علی (خدا مادرت را رحمت کند که فقط مادر تو نبود)، بلکه مادر من هم بود. بعد گریستند. سپس فرمود: این عمامه و دو جامه مرا بردار و با این جامه‌ها او را کفن کن و جنازه را حرکت نده تا من بیایم. پیامبر ﷺ آمدند و جنازه بیرون آورده شد و پیامبر ﷺ بر آن نمازی گزاردند که پیش از آن و بعد از آن بر کسی چنان نمازی را اقامه نکرده بودند و آنگاه پیامبر ﷺ وارد گودی گور شدند و اندکی در آن قرار گرفت، آنگاه فرمودند: ای فاطمه، عرض کرد: لبیک ای پیامبر خدا! فرمود: آیا آنچه را پروردگارت وعده داده بود یافتی؟ گفت: آری، خداوند به تو جزای خیر دهد. و صحبت پیامبر ﷺ در قبر طولانی شد، وقتی از قبر خارج شدند، گفته شد: ای پیامبر خدا! شما برای ایشان کارهایی کردید که ندیدیم برای شخص دیگری انجام دهید. اعطای لباسستان برای کفن و داخل قبر شدن و طولانی شدن مناجات و نمازتان؛ رسول الله ﷺ فرمودند: اما دادن لباس‌هایی برای کفن این بود که: وقتی به او گفتم روز رستاخیز مردم از گور برهنه برانگیخته می‌شوند، فریادی زد و گفت: وای از زشتی و بدی، و من در نماز از خداوند مسئلت کردم که آن کفن را نپوساند و او را پوشیده محشور فرماید تا داخل بهشت شود، و خداوند اجابت فرمود. و اما داخل شدنم به قبر، به او گفتم روزی که مرده را داخل قبر می‌گذارند و مردم از نزد او می‌روند، دو فرشته منکر و نکیر نزد او می‌آیند و از او پرسش می‌کنند. او گفت: وای بر ما، چه کسی به فریادمان می‌رسد؟ و من در قبر او پیوسته از خدا خواستم از قبرش دری به‌سوی بهشت بگشاید، تا اینکه قبر او باغی از باغ‌های بهشت شد.

۱۶-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای فطرس

﴿۷۰۳۶﴾ پس فطرس به‌سوی گهواره حسین بن علی علیهما السلام رفت، و پیامبر خدا ﷺ برای او دعا می‌کرد.

۱۷-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای کمیت

﴿۷۰۳۷﴾ از حضرت باقر روایت شده که وقتی دشمنان آل محمد خواستند کمیت شاعر را بگیرند و او را از بین ببرند، برایش دعا کرد و کمیت متواری شد.

۱۸-۸-۱-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای مختار

﴿۷۰۳۸﴾ درباره مختار دعای خیر کرد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١٩-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-٢-١-١-٨-١٩ لِلنَّجَاشِيِّ

﴿٧٠٣٩﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَتَاهُ جَبْرِئِيلُ وَأَخْبَرَهُ بِوَفَاةِ النَّجَاشِيِّ ثُمَّ خَرَجَ مِنَ الْمَدِينَةِ إِلَى الصَّخْرَاءِ وَرَفَعَ اللَّهُ الْحِجَابَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ جَنَازَتِهِ فَصَلَّى عَلَيْهِ وَدَعَا لَهُ وَاسْتَغْفَرَ لَهُ وَقَالَ لِلْمُؤْمِنِينَ صَلُّوا عَلَيْهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٢٧٥

﴿٧٠٤٠﴾ الصَّلَاةُ عَلَى الْمَيِّتِ بَعْدَ مَا يُدْفَنُ إِنَّمَا هُوَ الدُّعَاءُ قَالَ قُلْتُ فَالنَّجَاشِيُّ لَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ لَا إِنَّمَا دَعَا لَهُ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٢٠٢

٢٠-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-٢-١-١-٨-٢٠ لِهَارُونَ

﴿٧٠٤١﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ مُوسَى سَأَلَ رَبَّهُ إِنَّ هَارُونَ مَاتَ فَاعْفِرْ لَهُ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ يَا مُوسَى لَوْ سَأَلْتَنِي فِي الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ لَأَجَبْتُكَ مَا خَلَا قَاتِلَ الْحُسَيْنِ فَلِإِنِّي أَنْتَقِمُ مِنْ قَاتِلِهِ؛ تأويل الآيات الظاهرة ص: ٧٤٢

١-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-٢-١-١-٨-٩ لِلْأَشْخَاصِ (غَيْرُ عَلَمٍ)

١-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-٢-١-١-٨-٩ لِابْنِ الْعَجُوزَةِ

﴿٧٠٤٢﴾ الصادق عليه السلام: أَتَشِيرُ يَا ابْنَ الْعَجُوزَةِ الصَّالِحَةِ فَقَدْ اسْتَجَابَ اللَّهُ لِأَمِّكَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ٣٠٨

٢-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-٢-١-١-٨-٩ لِمَنْ سَأَلَ الدُّعَاءَ

﴿٧٠٤٣﴾ الرسول ﷺ: تَعَرَّضْتُ الْمَشَاةُ لِلنَّبِيِّ ﷺ بِكَرَاعِ الْغَمِيمِ لِيَدْعُو لَهُمْ فَدَعَا لَهُمْ وَقَالَ خَيْرًا ثُمَّ قَالَ عَلَيْكُمْ بِالنَّسْلَانِ وَالْبُكُورِ وَشَيْءٍ مِنَ الدَّلَجِ فَإِنَّ الْأَرْضَ تُطَوَّى بِاللَّيْلِ؛ وسائل الشيعة ج: ١١ ص: ٤٤٠

١٠-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-٢-١-١-٨-١٠ لِلْأَقْوَامِ

١-١-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-٢-١-١-٨-١٠ لِبَهْلِ الدَّيْلَمِ

﴿٧٠٤٤﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ نَبِيًّا مِنْ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ طَرَدَهُ قَوْمُهُ فَأَوَى إِلَى الدَّيْلَمِ فَأَوَوْهُ وَنَصَرُوهُ وَسَأَلُوهُ أَنْ يَدْعُوَ اللَّهُ لَهُمْ فَدَعَا لَهُمْ أَنْ يَكْثُرَ عَدَدُهُمْ وَيُعَلَّى أَيْدِيَهُمْ عَلَى عَدُوِّهِمْ وَيَمْنَعَ أَرْضَهُمْ وَبَلَدَهُمْ وَيَجْعَلَ فِيهِمْ وَمِنْهُمْ أَنْصَارًا لِلْقَائِمِ الْمَهْدِيِّ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ؛ دلائل الإمامة ص: ٢٣٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱۹-۱-۸-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای نجاشی

﴿۷۰۳۹﴾ همانا جبرئیل بر پیامبر ﷺ وارد شد و خبر داد که نجاشی از دنیا رحلت کرده، سپس پیامبر ﷺ از مدینه به سوی بیابان‌های اطراف خارج شد درحالی که خدای تعالی پرده میان او و جنازه نجاشی را کنار زد، پس آنگاه نبی اکرم بر پیکر او نماز خواند و برایش دعا و طلب مغفرت نمود و دستور فرمود که مؤمنین بر او نماز بگذارند.

﴿۷۰۴۰﴾ نمازی که بعد از دفن مرده برایش می‌خوانند، فقط دعا کردن است؛ گفتیم: مگر پیامبر برای نجاشی نماز نخواند؟ فرمود: نه، پیامبر فقط برایش دعا کرد.

۲۰-۱-۸-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای هارون

﴿۷۰۴۱﴾ موسی به خداوند عرض کرد: خدایا! برادرم هارون مرده پس او را ببخش. خطاب آمد: ای موسی، اگر تو از من بخشش گناهان اولین و آخرین را بخواهی آن‌ها را می‌بخشم، جز گناه قاتل حسین بن علی علیه السلام، چون من از او انتقام خواهم گرفت.

۹-۱-۹-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای اشخاص (با مشخصه ذکرشده)

۱-۹-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای فرزند پیرزن

﴿۷۰۴۲﴾ مژده باد تو را ای پسر پیرزن صالحه خداوند دعای مادرت را مستجاب کرد.

۲-۹-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای آن که دعا خواست.

﴿۷۰۴۳﴾ پیامبر خدا ﷺ در کراع الغمیم (منزلی میان مکه و مدینه) استراحت داد و پیاده‌ها برایش در صف شدند و گفتند: از او دعوت کنیم، آن حضرت گفت: خدایا! به آن‌ها اجر و نیرو بده، سپس فرمود: اگر به لوکه رفتن یاری جوید پیکرهایتان سبک شود و راه را بیرید و چنان کردند و پیکرشان سبک شده، فرمود بامداد بروید و کمی از آخر شب که زمین در شب نور دیده شود.

۱۰-۱-۹-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای اقوام

۱-۱۰-۱-۲-۳-۵-۶-۳- برای اهل الدیلم

﴿۷۰۴۴﴾ پیامبری از پیامبران خدا قومش او را طرد کردند پس به دیلم پناه برد و او را پناه دادند و یاری‌اش کردند و از او خواستند که برای آن‌ها دعا کند، برایشان دعا کرد که تعدادشان زیاده، بر دشمنانشان پیروز و سرزمینشان محفوظ بماند، و از میان ایشان یارانی برای حضرت مهدی آل محمد باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٢-١-٢-١-٢-٣-٥-٣-٦-٣- عليّ الأسود بن المطّلب

﴿٧٠٥١﴾ الحسين عليه السلام: وَأَمَّا الْأَسْوَدُ بْنُ الْمُطَّلِبِ فَإِنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَعَا عَلَيْهِ أَنْ يُعْمِيَ اللَّهُ بَصَرَهُ وَ أَنْ يُثَكِّلَهُ وَلَدَهُ فَلَمَّا كَانَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ خَرَجَ حَتَّى صَارَ إِلَى مَوْضِعٍ فَأَتَاهُ جَبْرِئِيلُ بِورقةٍ خَضْرَاءَ فَضَرَبَ بِهَا وَجْهَهُ فَعَمِيَ وَ بَقِيَ حَتَّى أَثَكَّلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَلَدَهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ٣٥

٣-١-٢-١-٢-٣-٥-٣-٦-٣- عليّ بسر

﴿٧٠٥٢﴾ دَعَا عَلِيُّ عليه السلام عَلَى بُسْرٍ فَقَالَ اللَّهُمَّ إِنَّ بُسْرًا بَاعَ دِينَهُ بِالْدُنْيَا وَ انْتَهَكَ مَحَارِمَكَ وَ كَانَتْ طَاعَةُ مَخْلُوقٍ فَاجِرٍ آثَرَ عِنْدَهُ مِمَّا عِنْدَكَ اللَّهُمَّ فَلَا تُثَمِّتْهُ حَتَّى تَسْلُبَهُ عَقْلَهُ وَ لَا تُوجِبْ لَهُ رَحْمَتَكَ وَ لَا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ اللَّهُمَّ أَلْعَنْ بُسْرًا وَ عَمْرًا وَ مُعَاوِيَةَ وَ لِيُحِلَّ عَلَيْهِمْ غَضَبُكَ وَ لَتَنْزِلُ بِهِمْ نِقْمَتُكَ وَ لِيُصِيبَهُمْ بَأْسُكَ وَ رِجْزُكَ الَّذِي لَا تَرُدُّهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٢ ص: ١٨

٤-١-٢-١-٢-٣-٥-٣-٦-٣- عليّ جماعة و سَمَاهُمْ

﴿٧٠٥٣﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَتَتْ فِي الصُّنْجِ وَ دَعَا عَلَى جَمَاعَةٍ وَ سَمَاهُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٩٧

﴿٧٠٥٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَنَّ عَلِيًّا عليه السلام قَتَتْ فِي الْمَغْرِبِ وَ دَعَا عَلَى أَنَاسٍ وَ سَمَاهُمْ؛ عوالي الآلى ج: ٢ ص: ٤٢

٥-١-٢-١-٢-٣-٥-٣-٦-٣- عليّ حَامٍ وَ يَافِثٍ

﴿٧٠٥٥﴾ الهادي عليه السلام: كَانَ يَوْمًا فِي السَّفِينَةِ نَائِمًا فَهَبَتْ رِيحٌ فَكَشَفَتْ عَوْرَتَهُ فَضَحِكَ حَامٌ وَ يَافِثٌ فَزَجَرَهُمَا سَامُ عليه السلام وَ نَهَاَهُمَا عَنِ الضَّحْكِ وَ كَانَ كَلِمًا غَطَّى سَامٌ شَيْئًا تَكْشِفُهُ الرِّيحُ كَشَفَهُ حَامٌ وَ يَافِثٌ فَانْتَبَهَ نُوحٌ عليه السلام فَرَأَاهُمَا وَ هُمَا يَضْحَكُونَ فَقَالَ مَا هَذَا فَأَخْبَرَهُ سَامٌ بِمَا كَانَ فَرَفَعَ نُوحٌ عليه السلام يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ يَدْعُو وَ يَقُولُ اللَّهُمَّ غَيِّرْ مَاءَ صُلْبِ حَامٍ حَتَّى لَا يُولِدَ لَهُ إِلَّا السُّودَانُ اللَّهُمَّ غَيِّرْ مَاءَ صُلْبِ يَافِثٍ فَغَيَّرَ اللَّهُ مَاءَ صُلْبِهِمَا فَجَمِيعُ السُّودَانِ حَيْثُ كَانُوا مِنْ حَامٍ وَ جَمِيعُ الثَّرَكِ وَ الصَّقَالِبَةِ وَ يَأْجُوجَ وَ مَاجُوجَ وَ الصِّينِ مِنْ يَافِثٍ حَيْثُ كَانُوا وَ جَمِيعُ الْبَيْضِ سِوَاهُمْ مِنْ سَامٍ؛ بحار الأنوار ج: ٦ ص: ٣١٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-اسودبن عبدالمطلب

﴿۷۰۵۱﴾ پیامبر ﷺ اسودبن عبدالمطلب را نفرین کرد که کور شود و داغ فرزند ببیند، در روزی که خارج شد جبرئیل با برگ سبزی به صورت او زد که کور شد، و ماند تا داغ فرزند را نیز دید.

۳-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-بُسر

﴿۷۰۵۲﴾ علی ﷺ بُسر را نفرین کرد و این چنین گفت: خدایا! بُسر دینش را به دنیا فروخته و پرده افعال حرام را دریده، و فرمان برداری از مخلوقی بدکار را به فرمان برداری از تو ترجیح داده است. خدایا! او را نمیران مگر اینکه عقل او را زایل کنی و رحمت را شامل حال او نکن و ساعتی از روز به او مهلت نده. خدایا! بُسر و عمر و معاویه را لعنت کن و خشم را بر آنان مستولی کرده عذابت را برایشان نازل کن، و عقوبت دردناکت را برایشان وارد کن، عذابی که از گروه گناهکاران بر نمی داری.

۴-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-جماعتی که نامشان را ذکر کرد.

﴿۷۰۵۳﴾ پیامبر ﷺ در نماز صبح قنوت خواند و بر گروهی با ذکر نامشان نفرین کرد.

﴿۷۰۵۴﴾ همانا علی ﷺ در قنوت نماز مغرب گروهی از مردم را با ذکر نام ایشان نفرین کرد.

۵-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-حام و یافت

﴿۷۰۵۵﴾ روزی که در کشتی خوابیده بود، باد وزید و بدن او آشکار شد، حام و یافت خندیدند و حام آن ها را منع کرد، قبلاً هم حام و یافت به تمسخر حام می پرداختند، و نوح آن ها را دید که در حال مسخره کردن برادر خود هستند، آن وقت نوح دست خود را به آسمان بلند کرد و آن ها را نفرین کرد و گفت: خدایا! آب صلب حام را تغییر بده به طوری که غیر از سیاه پوست از او متولد نشود و آب صلب یافت را تغییر بده به طوری که اولاد او زردپوست و سرخ پوست باشند، آنگاه خداوند چنین مقدر کرد، پس همه سیاه پوستان در هرجا که باشند از نسل حام هستند و همه ترک ها و صقالبه و یاجوج و ماجوج و اهل چین در هرجا که باشند از نسل یافت می باشند و همه سفیدپوستان از ذریه حام هستند.

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۶-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳- داود بن علی

﴿۷۰۵۶﴾ امام علی (علیه السلام) داود بن علی را نفرین کرد، و خداوند فرشته‌ای فرستاد که با گرز ضربه‌ای به او وارد کرد، و او بر اثر آن ضربه صیحه‌ای کشید و به درک واصل شد و صبحگاهان مردم اجابت دعای امام علی (علیه السلام) را به او شادباش گفتند.

﴿۷۰۵۷﴾ هنگامی که بر داود بن علی دعا کرد دست‌های خود را بلند کرده و روی شانه خود گذاشت بعد دست‌های خود را گشود و با انگشت سیابه دعا کرد.

﴿۷۰۵۸﴾ وقتی که داود بن علی نزد امام صادق فرستاده شد، پس برایش دعا کرد، درحالی که دست‌های خود را بلند کرده و روی شانه خود گذاشت بعد دست‌های خود را گشود و با انگشت سیابه دعا کرد.

﴿۷۰۵۹﴾ خبر رسید که داود هلاک شد، امام برای سجده بر زمین افتاد و فرمود: با سه کلمه نفرینش کرده بودم که اگر با آن کلمات اهل زمین را نفرین می‌کردم زلزله همه را در بر می‌گرفت (و همه را به کام مرگ می‌برد).

﴿۷۰۶۰﴾ زمانی که داود بن علی معلی بن خنیس کشته شد، تمام آن شب را امام به سجده و قیام پرداخت، در آخر شب شنیدم در سجده می‌گوید: «اللهم انی أسألك بقوتک القویه و محالک الشدیده و بعزتک التی خلقک لها ذلیل ان تصلى علی محمد و آل محمد و ان تأخذ الساعه الساعه»، به خدا سوگند هنوز سر از سجده برنداشته بود که صدای ناله و شیون از خانه داود بلند شد. امام فرمود: من از خدا تقاضا کردم فرشته‌ای را فرستاد با حربی آهنی به سرش زد و شکمش را پاره کرد.

۷-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳- شیطان

﴿۷۰۶۱﴾ مرا و فرزندانم را از شیطان رانده شده (از رحمت) پناه ده، زیرا تو ما را آفریدی و (به نیکی‌ها) امر کردی و (از زشتی‌ها) نهی فرمودی و در پاداش آنچه ما را امر کردی خواهان و از کیفر (مخالفت) آن (یا کیفر آنچه ما را نهی کردی) ترسانیدی، و برای ما دشمنی قرار دادی که با ما مکر می‌کند، او را بر ما تسلط و توانایی دادی بر آنچه (جمع اعضا) که ما را بر آن بر او تسلط ندادی (برای آنکه) او را در سینه‌های ما جا دادی، و در رهگذرهای خون‌های ما روان گردانیدی، بی‌خبر نیست (از ما) اگر ما (از او) غافل شویم، و (ما را) از یاد نمی‌برد اگر ما (از او) فراموش کنیم، ما را از کیفر تو ایمن می‌سازد (وسوسه می‌کند و در دل شخص می‌افکند که فلان گناه را به جا آور که خداوند آمرزنده و مهربان است) و از غیر تو می‌ترسند، اگر گناه بزرگی قصد کنیم ما را بر آن دلیر می‌کند، و اگر کار شایسته‌ای آهنگ کنیم ما را از آن بازمی‌دارد، ما را به خواهش‌ها و گناهان می‌طلبد، و شبهه‌ها برای ما برپا می‌کند (در بین ما شبهه‌ها می‌اندازد تا گمراهان سازد)، اگر به ما وعده و نوید دهد (به کار خیر و نیکی بخواند) دروغ می‌گوید، و اگر ما را به آرزو سرگرم کند خلاف آن می‌کند، و اگر مکرش را از ما برگردانی گمراهان می‌سازد، و اگر از فساد و تباهکاری‌اش نگاهمان نداری ما را می‌لغزانند، خدایا! پس به توانایی خود او را از

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

سُلْطَانِكَ حَتَّى تَحْبِسَهُ عَنَّا بِكَثْرَةِ الدُّعَاءِ لَكَ فَنُصْبِحَ مِنْ كَيْدِهِ فِي الْمَعْصُومِينَ بِكَ؛ الصَّحِيفَةُ
السَّجْدَةُ الْعِشْرُونَ الدُّعَاءُ ٢٥

﴿٧٠٦٢﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَافْهَرِ سُلْطَانَهُ عَلَى بَسْطَانِكَ عَلَيْهِ حَتَّى تَحْبِسَهُ عَنِّي بِكَثْرَةِ الدُّعَاءِ لَكَ مِنِّي فَأَفُوزَ فِي الْمَغْضُومِينَ مِنْهُ بِكَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ؛

تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٨٤

(٧٠٦٣) أمير المؤمنين (عليه السلام): رَفَعَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) يَدَيْهِ يُدْعُو وَيَقُولُ اللَّهُمَّ اجْزِ طَلْحَةَ وَ الزُّبَيْرَ جَزَاءَ الظَّالِمِ الْفَاجِرِ وَالْخَفُورِ الْغَادِرِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٢ ص: ٩٢

١٩-٢-٢-٣-٥-٦-٣- على العاص بن وائل
﴿٧٠٦٤﴾ الرسول ﷺ: المُسْتَهْزِءُ، وَنَ بَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ خَمْسَةَ الْوَلِيدِ بْنِ الْمُعِيرَةِ وَالْعَاصِ بْنِ
وَائِلَ وَالْأَسْوَدَ بْنِ الْمُطَّلِبِ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ دَعَا عَلَيْهِ لِمَا كَانَ بَلَّغَهُ مِنْ إِيْذَانِهِ وَاسْتَهْزَأَتْهُ فَقَالَ
اللَّهُمَّ أَغْمِ بَصَرَهُ وَأَثْكِلْهُ بِوَلَدِهِ فَعَمِيَ بَصَرُهُ وَقُتِلَ وَكَذَلِكَ بَدَرُ; بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٥٣

١٠-١-٢-٢-٣-٤-٥-٦-٣- عَلَى عُتْبَةَ بْنِ أَبِي لَهَبٍ
﴿٧٠٦﴾ الرَسُولُ ﷺ: دَعَا النَّبِيَّ ﷺ عَلَى عُتْبَةَ بْنِ أَبِي لَهَبٍ فَقَالَ أَكَلَكِ كَلْبُ اللَّهِ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا فِي صَحْبٍ لَهُ حَتَّى إِذَا نَزَلْنَا عَلَى مَبْعَلَةٍ بِمَكَّةَ خَرَجَ عُتْبَةُ مُسْتَحْفِيًا فَنَزَلَ فِي أَقَاصِي أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ وَالنَّاسُ لَا يَعْلَمُونَ لَيَقْتُلُ مُحَمَّدًا فَلَمَّا هَجَمَ اللَّيْلُ إِذَا أَسَدٌ قَبَضَ عَلَى عُتْبَةَ ثُمَّ أَخْرَجَهُ خَارِجَ الرُّكْبِ ثُمَّ زَارَ زَيْرًا لَمْ يَبْقَ أَحَدٌ مِنَ الرُّكْبِ إِلَّا أَنْصَتَ لَهُ ثُمَّ نَطَقَ بِلِسَانٍ طَلِقٍ وَهُوَ يَقُولُ هَذَا عُتْبَةُ بْنُ أَبِي لَهَبٍ خَرَجَ مِنْ مَكَّةَ مُسْتَحْفِيًا يَزْعُمُ أَنَّهُ يَقْتُلُ مُحَمَّدًا ثُمَّ مَرَقَهُ قِطْعًا قِطْعًا فَلَمْ يَأْكُلْ مِنْهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٧ ص: ٤١٢

١١-٢-١-٢-٣-٤-٥-٣- علي عروة بن يحيى
 ﴿٧٠٦﴾ العسكري عليه السلام: كَانَ عُرْوَةُ بْنُ يَحْيَى يُلْعَنُهُ أَبُو مُحَمَّدٍ عليه السلام وَذَلِكَ أَنَّهُ كَانَتْ لِبِأَبِي مُحَمَّدٍ عليه السلام خِزَانَةٌ وَكَانَ يَلِيهَا أَبُو عَلِيٍّ بْنُ رَاشِدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَسُلِّمَتْ إِلَيْ عُرْوَةَ فَأَخَذَهَا لِنَفْسِهِ ثُمَّ أَحْرَقَ بَاقِيَ مَا فِيهَا يَغْيِظُ بِذَلِكَ أَبَا مُحَمَّدٍ عليه السلام فَلَعَنَهُ وَبَرَّئَ مِنْهُ وَدَعَا عَلَيْهِ فَمَا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

تسلط بر ما مغلوب کن تا به وسیله دعا خواندن بسیار برای تو او را از ما بازداری، پس به کمک تو از مکر او در جمله نگاه داشته شدگان (از شر او) در آییم.

﴿۷۰۶۲﴾ خدایا بر محمد و خاندانش درود فرست با احاطهات بر او، احاطه اش بر من را مغلوب کن او را با دعاهاى فراوانم از رسیدن به من بازدار، تا آنکه به درجه معصوم ماندن از آسیب او موفق شوم و هیچ حرکت و نیرویی نیست مگر با تکیه بر تو.

۸-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-طلحه و زبیر

﴿۷۰۶۳﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام دستانش را بلند می کرد و می فرمود: خدایا! طلحه و زبیر را چون ظالمی تبهکار و نابکار و خائن؛ پیمان شکن و حيله گر، کیفر کن.

۹-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-عاص بن وائل

﴿۷۰۶۴﴾ پنج نفر حضرت رسول صلی الله علیه و آله را استهزا می کردند، و آنان عبارت بودند از: ولید بن مغیره، عاص بن وائل سهمی، اسود بن مطلب، پیامبر آنگاه که اذیت ها و مسخره هایشان را شنید آن ها را نفرین کرد و گفت: خدایا! چشمانش را کور کن، داغ فرزندش را ببیند؛ بعد از آن چشمش کور شد و فرزندش در جنگ بدر کشته شد.

۱۰-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-عتبه بن ابی لهب

﴿۷۰۶۵﴾ پیامبر بر عتبه بن ابی لهب نفرین کرد و فرمود: «تو را سگ خدا به قتل برساند». روزی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به همراه عده ای از اصحابش بیرون آمد تا اینکه در علفزارهای مکه فرود آمدیم. و عتبه، مخفیانه دنبال پیامبر را گرفت تا اینکه آن حضرت را به قتل برساند! و مردم نیز نمی دانستند. او در گردنه ای پشت سر پیامبر کمین کرد. وقتی که شب شد، شیری آمد و عتبه را گرفت و او را از میان کاروان بیرون برد و غرش کرد که تمام کاروانیان آن را شنیدند. آنگاه با زبان ساده گفت: این عتبه پسر ابولهب است که مخفیانه از مکه خارج شده و گمان می کرد که محمد صلی الله علیه و آله را خواهد کشت. سپس شیر او را درید و قطعه قطعه کرد ولی چیزی از آن نخورد.

۱۱-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-عروه بن یحیی

﴿۷۰۶۶﴾ حضرت امام حسن عسکری علیه السلام عروه بن یحیی را لعنت می کرد، این لعنت برای آن بود که حضرت عسکری خزانه ای داشت که متصدی آن ابوعلی پسر راشد (رضی الله عنه) بود، خزانه را در اختیار عروه قرار دادند او هرچه در خزانه بود برداشت و بقیه را آتش زد به این جهت مورد خشم امام قرار گرفت و لعنتش کرد و از او بیزاری جست و نفرینش کرد، بیش از یک شب

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

أُمِّهِلَ يَوْمَهُ ذَلِكَ وَ لَيْلَتَهُ حَتَّى قَبِضَهُ اللَّهُ إِلَى النَّارِ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: جَلَسْتُ لِرَبِّي فِي لَيْلَتِي هَذِهِ كَذَا وَ كَذَا جُلُوسَةً فَمَا انْفَجَرَ عَمُودُ الصُّبْحِ وَ لَا انْطَفَأَ ذَلِكَ النَّارُ حَتَّى قَتَلَ اللَّهُ غُرُوءَ لَعْنَهُ اللَّهُ؛ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٥٠ ص: ٣٠١

١٢-١-٢-٢-٣-٤-٥-٦-٣- علي قاتل الحسين عليه السلام

﴿٧٠٦٧﴾ الجواد عليه السلام: قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا تَقُولُ فِي الْعَامَّةِ فَإِنَّهُ قَدْ رَوَى أَنَّهُمْ لَا يُوقَفُونَ لَصَوْمٍ فَقَالَ لِي أَمَّا إِنَّهُمْ قَدْ أُجِيبَ دَعْوَةُ الْمَلِكِ فِيهِمْ قَالَ قُلْتُ وَ كَيْفَ ذَلِكَ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ إِنْ النَّاسَ لَمَّا قَتَلُوا الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَلَكًا يُنَادِي أَيُّهَا الْأُمَّةُ الظَّالِمَةُ أَقَاتِلْهُ عَتْرَةَ نَبِيِّهَا لَا وَفَقَكُمْ اللَّهُ لَصَوْمٍ وَ لَا لِفِطْرٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٢

﴿٧٠٦٨﴾ الجواد عليه السلام: قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا تَقُولُ فِي الصَّوْمِ فَإِنَّهُ قَدْ رَوَى أَنَّهُمْ لَا يُوقَفُونَ لَصَوْمٍ فَقَالَ أَمَّا إِنَّهُ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَةُ الْمَلِكِ فِيهِمْ قَالَ قُلْتُ وَ كَيْفَ ذَلِكَ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ إِنْ النَّاسَ لَمَّا قَتَلُوا الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَمَرَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَلَكًا يُنَادِي أَيُّهَا الْأُمَّةُ الظَّالِمَةُ أَقَاتِلْهُ عَتْرَةَ نَبِيِّهَا لَا وَفَقَكُمْ اللَّهُ لَصَوْمٍ وَ لَا لِفِطْرٍ؛ الكافي ج: ٤ ص: ١٦٩

﴿٧٠٦٩﴾ الصادق عليه السلام: كُنْتُ جَالِسًا فِي بَيْتِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَظَنَرْتُ إِلَى الْحَمَامِ الرَّاعِي يُقَرِّفُ طَوِيلًا فَظَنَرْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ طَوِيلًا فَقَالَ يَا دَاوُدُ تَدْرِي مَا يَقُولُ هَذَا الطَّيْرُ قُلْتُ لَا وَ اللَّهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ تَدْعُو عَلَى قَتْلَةِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَاتَّخِذُوهُ فِي مَنَازِلِكُمْ؛

بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ٢١٣

﴿٧٠٧٠﴾ الباقر عليه السلام: أَوْمَأَ إِلَيْهِ بِالسَّلَامِ وَ اجْتَنَهَدَ فِي الدُّعَاءِ عَلَى قَاتِلِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص:

٤٩٤

﴿٧٠٧١﴾ الباقر عليه السلام: يُومِئُ إِلَيْهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ يَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ عَلَى قَاتِلِهِ؛ البلد الأمين ص:

٢٦٩

﴿٧٠٧٢﴾ الباقر عليه السلام: فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ عَلَى قَاتِلِهِ وَ عَدُوِّهِ وَ يَكُونُ فِي صَدْرِ النَّهَارِ قَبْلَ

الزَّوَالِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٠٨

١٢-١-٢-٢-٣-٤-٥-٦-٣- علي المتوكل

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

و روز زنده نبود، از دنیا رفت و به سوی جهنم رهسپار شد. حضرت عسکری فرمود دیشب در پیشگاه پروردگار آن قدر به دعا نشستم هنوز صبح ندیده بود و آن آتشی که عروه افروخته بود خاموش نشده بود که خداوند او را کشت، خدا لعنتش کند.

۱۲-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- قاتل امام حسین علیه السلام

﴿۷۰۶۷﴾ عرض کردم: فدایت شوم درباره عامه چه می فرمایید، چه آنکه روایتی را شنیده ایم که ایشان موفق به روزه نمی شوند آیا این روایت صحیح است؟ حضرت به من فرمودند: توجه کن به اینکه دعای ملک و فرشته درباره ایشان به اجابت رسیده. عرض کردم: فدایت شوم چه دعایی؟ حضرت فرمودند: هنگامی که حضرت حسین بن علی علیه السلام را شهید کردند حق تعالی فرشته ای را مأمور ساخت که ندا کند: ای امت ظالم و قاتل عترت پیامبر خدا شما را برای روزه و درک فطر موفق نکند.

﴿۷۰۶۸﴾ عرض کردم: فدایت شوم درباره روزه چه می فرمایید؟ چه آنکه روایتی را شنیده ایم که ایشان موفق به روزه نمی شوند آیا این روایت صحیح است؟ حضرت به من فرمودند: توجه کن دعای ملک و فرشته درباره ایشان به اجابت رسیده. عرض کردم: فدایت شوم چه دعایی؟ حضرت فرمودند: هنگامی که حضرت حسین بن علی علیه السلام را شهید کردند حق تعالی فرشته ای را مأمور ساخت که ندا کند: ای امت ظالم و قاتل عترت پیامبر، خدا شما را برای روزه و درک فطر موفق نکند.

﴿۷۰۶۹﴾ من در خانه حضرت صادق علیه السلام نشسته بودم و به کبوتر رابعی که صدا می کرد نظر می کردم. حضرت صادق یک نظر طولانی به من کرد و فرمود: ای داود، می دانی این پرنده چه می گوید؟ گفتم: نه به خدا، فدایت شوم. فرمود: در حق قاتلان امام حسین علیه السلام نفرین می کند. این کبوتر را در منزل خود نگاه دارید.

﴿۷۰۷۰﴾ با سلام به حضرت اشاره کرده سپس در نفرین بر قاتلان آن حضرت سعی و کوشش کرده.

﴿۷۰۷۱﴾ با اشاره به او سلام دهد و در نفرین بر قاتلش بکوشد.

﴿۷۰۷۲﴾ پس بر قاتلان و دشمنان (آن حضرت) بسیار نفرین کنید، و البته قبل از ظهر باشد.

۱۳-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- متوکل

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٣.٧٠﴾ الْهَادِي عليه السلام: أَنَّ هَذَا الدُّعَاءَ دَعَا بِهِ الْهَادِي عليه السلام عَلَى الْمُتَوَكِّلِ فَأَهْلَكَهُ اللَّهُ تَعَالَى؛

المصباح للكفعمي ص: ٢٠٩

﴿٧٠٧٤﴾ الهادي عليه السلام: أَنَّهُ دَعَا عَلَى الْمُتَوَكِّلِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ١٩٢

١٤-١-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-عَلِي مَرْوَانَ

﴿٧٠٧٥﴾ الباقِرُ الرَّحْمَنُ: لَمَّا وُلِدَ مَرْوَانُ عَرَضُوا بِهِ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَدْعُو لَهُ فَارْسَلُوا بِهِ إِلَى عَائِشَةَ لِيَدْعُو لَهُ فَلَمَّا قَرَّبَتْهُ مِنْهُ قَالَ أَخْرِجُوا عَنِّي الْوَزَعَ ابْنَ الْوَزَعِ قَالَ زُرَّارَةُ وَلَا أَعْلَمُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ وَ لَعَنَهُ الكافي ج: ٨ ص: ٢٣٨

١٥-١-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- على معاوية بن أبي سفيان

﴿٧٠:٧٦﴾ فَلَمَّا بَلَغَ ذَلِكَ عَائِشَةَ جَزَعَتْ عَلَيْهِ جَزَعًا شَدِيدًا وَقَتَّتْ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ تَدْعُو عَلَى

مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ وَعَمْرُو بْنُ الْعَاصِ وَمُعَاوِيَةُ بْنُ حُذَيْفٍ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ٨٧

١٦-١-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- عَلَى الْعَاقِبِ وَالسَّيِّدِ وَعَبْدِ الْمَسِيحِ وَالْأُسْقَفِ

﴿٧٠٧٧﴾ ابن عباس رضي الله عنه: الْآيَةُ نَزَلَتْ فِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَعَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام نَفْسِهِ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ فِي فَاطِمَةَ عليها السلام وَ أَتْبَاعَنَا وَ أَتْبَاعَكُمْ فِي الْحَسَنِ وَ حُسَيْنٍ عليهما السلام وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ النَّبِيُّ وَ الْوَلِيُّ عليه السلام وَ الدُّعَاءُ عَلَى الْكَاذِبِينَ نَزَلَتْ فِي الْعَاقِبِ وَ السَّيِّدِ وَ عَبْدِ الْمَسِيحِ وَ الْأَسْقَفِ وَ أَصْحَابِهِمْ؛ تَفْسِيرُ فِرَاتِ الْكُوفِيِّ ص: ٨٩

١٧-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-علي وابصة بن معبد الجهني

﴿٧٠٧٨﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إِنَّهُ (عليه السلام) دَعَا عَلِيَّ (عليه السلام) وَابْصَمَ بَنَ مَعْبَدَ الْجُهَنِيِّ؛ بحار الأنوار ج: ٢١ ص:

2.7

١٨-١-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- علي الوليد بن المغيرة

﴿٧٠٧٩﴾ الْمُسْتَهْزِءُونَ بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ خَمْسَةُ الْوَلِيدِ بْنِ الْمُعْبِرَةِ وَالْعَاصِ بْنِ وَائِلٍ وَالْأَسْوَدُ بْنُ الْمُطَلِّبِ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ دَعَا عَلَيْهِ لِمَا كَانَ بَلَغَهُ مِنْ إِيْذَائِهِ وَاسْتَهْزَائِهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَغْمِ بَصَرَهُ وَ أَتْكُلْهُ بِوَلَدِهِ فَعَمِيَ بَصَرُهُ وَقُتِلَ وَلَدُهُ بَيْدَرُ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ١٨ ص: ٥٣

۱۹-۱-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳-علی یزید

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۰۷۳﴾ امام هادی علیه السلام با این دعا بر متوکل نفرین کرد و خداوند بلندمرتبه او را هلاک کرد.

﴿۷۰۷۴﴾ او متوکل را نفرین کرد.

۱۴-۱-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- مروان

﴿۷۰۷۵﴾ هنگامی که مروان به دنیا آمد او را نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آوردند که برایش دعا کند و او را به وسیله عایشه خدمت آن حضرت فرستادند که حضرت به او دعا کند، همین که عایشه او را نزدیک پیامبر خدا صلی الله علیه و آله برد، حضرت فرمود: این وزغ فرزند وزغ را از من دور کنید، زراره می گوید: من جز این ندانم که حضرت اباجعفر علیه السلام فرمود: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله او را لعنت کرد.

۱۵-۱-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- معاویه بن ابی سفیان

﴿۷۰۷۶﴾ آنگاه که خبرش به عایشه رسید، برایش بسیار بی تابی کرد و به دنبال هر نمازی قنوت گرفت و بر معاویه بن ابوسفیان و عمرو بن العاص و معاویه بن خدیج نفرین می کرد.

۱۶-۱-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- عاقب و سید و عبدالمسیح و اسقف

﴿۷۰۷۷﴾ این آیه بر پیامبر نازل شد و منظور از «نفسه» علی و منظور از «نساءنا و نساءکم» فاطمه و منظور از «أبناءنا و أبناءکم» حسن و حسین است و منظور از «أنفسنا و أنفسکم» پیامبر صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام، و این آیه برای نفرین بر دروغگویان است که درباره عاقب و سید و عبدالمسیح و همراهانشان نازل شده است.

۱۷-۱-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- وابصة بن معبد الجهنی

﴿۷۰۷۸﴾ امام علیه السلام بر وابصة بن معبد الجهنی نفرین کرد و او از اهل صفه بود و در نهایت ضعف مالی.

۱۸-۱-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- ولید بن المغیره

﴿۷۰۷۹﴾ پنج نفر حضرت رسول صلی الله علیه و آله را استهزا می کردند، و آنان عبارت بودند از: ولید بن مغیره، عاص بن وائل سهمی، اسود بن مطلب، پیامبر آنگاه که اذیت ها و مسخره هایشان را شنید آن ها را نفرین کرد و گفت: خدایا! چشمانش را کور کن، داغ فرزندش را ببیند؛ بعد از آن چشمش کور شد و فرزندش در جنگ بدر کشته شد.

۱۹-۱-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- یزید

﴿۱۹۶۷﴾

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٠٨٠﴾ موسى بن عمران عليه السلام: فَرَفَعَ مُوسَى يَدَيْهِ وَلَعَنَ زَيْدَ وَدَعَا عَلَيْهِ وَأَمَّنَ يُوشَعَ بْنَ نُونَ عَلَى دُعَائِهِ وَمَضَى لِشَأْنِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤٤

﴿٧٠٨١﴾ عيسى بن مريم عليه السلام: فَقَالَ عيسى عليه السلام: وَمَنْ يَكُونُ الْحُسَيْنُ قَالَ هُوَ سِبْطُ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمَمِيِّ وَابْنُ عَلِيِّ الْأَوَّلِيِّ قَالَ وَمَنْ قَاتِلُهُ قَالَ قَاتِلُهُ لَعِينُ الْوَحْشِ وَالذَّبَابِ وَالسَّبَاعِ أَجْمَعِ خُصُوصاً أَيَّامَ عَاشُورَاءَ فَرَفَعَ عَيْسَى يَدَيْهِ وَلَعَنَ يَزِيدَ وَدَعَا عَلَيْهِ وَآمَنَ الْحَوَارِيُّونَ عَلَى دُعَائِهِ فَفَتَحَى الْأَسَدُ عَنْ طَرِيقِهِمْ وَمَضَوْا لَشَانِهِمْ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤٤

﴿٧٠٨٢﴾ سُلَيْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَقَالَتْ إِنَّ هُنَا يُقْتَلُ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ وَمَنْ يَكُونُ الْحُسَيْنُ فَقَالَتْ هُوَ سِبْطُ مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ وَابْنُ عَلِيٍّ الْكَرَّارِ فَقَالَ وَمَنْ قَاتِلُهُ قَالَتْ لَعِينُ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَزِيدُ فَرَفَعَ سُلَيْمَانُ يَدَيْهِ وَلَعَنَهُ وَدَعَا عَلَيْهِ وَآمَنَ عَلَى دُعَائِهِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ فَهَبَّتِ الرِّيحُ وَسَارَ السَّيَاطُ: بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤٤

﴿٧٠٨٣﴾ إبراهيم عليه السلام: لَعَنَ يَزِيدَ لَعْنًا كَثِيرًا وَآمَنَ فَرَسَهُ بِلِسَانٍ فَصِيحٍ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص:

۲۴۳

٢-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-الأعلام، الأقسام

١-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-عَلَى الْبَرَامِكَةِ

﴿٧٠٨﴾ الرضا عليه السلام: إِنِّي كُنْتُ أَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى الْبَرَامِكَةِ بِمَا فَعَلُوا بِأَبِي السَّيِّدِ
فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لِي الْيَوْمَ فِيهِمْ فَلَمَّا انْصَرَفَ لَمْ يَلْبَثْ إِلَّا يَسِيرًا حَتَّى بَطِشَ بِجَعْفَرٍ وَيَحْيَى وَتَغَيَّرَتْ
أَحْوَالُهُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٤٩ ص: ٨٥

٢-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-عَلَى بَنِي شَاجِعَةَ

﴿٧٠٨﴾ الرّسول ﷺ: سَارَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى بَنِي شَاجَعَةَ فَجَعَلَ يَعْزِضُ عَلَيْهِمُ الْإِسْلَامَ فَأَبَوْا وَخَرَجُوا إِلَيْهِ فِي خَمْسَةِ آلَافٍ فَارْسَ قَتَبُوا النَّبِيَّ ﷺ فَلَمَّا لَحِقُوا بِهِ عَاجَلَهُمْ بَدْعَوَاتٌ فَهَبَتْ عَلَيْهِمْ رِيحٌ فَأَهْلَكَتَهُمْ عَنْ آخِرِهِمْ: بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ١٨ ص: ٦٧

٣-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-٤ عَلَى الْخَوَارِج

﴿٧٠٨٦﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَدْعُو عَلَى الْخَوَارِجِ فَيَقُولُ فِي دُعَائِهِ اللَّهُمَّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۰۸۰﴾ حضرت موسیٰ علیه السلام دست‌های خود را بلند کرد و یزید را لعنت و نفرین کرد و هارون هم آمین گفت، آنگاه رفتند.

﴿۷۰۸۱﴾ حضرت عیسیٰ فرمود: این حسین کیست؟ گفت: سبط محمد است که نبی امی می‌باشد و پسر علی که ولی آن حضرت است. گفت: قاتل حسین کیست؟ گفت: قاتل وی همان کسی است که وحوش و حشرات و درندگان او را مخصوصاً در روز عاشورا لعنت می‌کنند. حضرت عیسیٰ علیه السلام دست‌های خود را بلند کرد و در حق یزید لعنت و نفرین کرد و حواریون هم آمین گفتند. آنگاه آن شیر از سر راه ایشان دور شد و به دنبال کار خود رفتند.

﴿۷۰۸۲﴾ گفت: زیرا امام حسین در اینجا کشته خواهد شد. فرمود: حسین کیست؟ گفت: او سبط محمد مختار و پسر علی کرار می‌باشد. فرمود: قاتل وی کیست؟ گفت: یزید است که اهل آسمان‌ها و زمین او را لعنت می‌کنند. حضرت سلیمان دست‌های مبارک خود را بلند کرد و در حق یزید لعنت و نفرین کرد و جن و انس هم آمین گفتند. سپس باد بساط آن بزرگوار را حرکت داد. ﴿۷۰۸۳﴾ و یزید را فراوان لعن کرد و اسب آن حضرت با زبان فصیح آمین گفت.

۲-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-اعلام، اقوام

۱-۲-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-برامکه

﴿۷۰۸۴﴾ به پیشگاه خدا طایفه برامکه را نفرین می‌کنم به سبب صدماتی که بر پدر بزرگوارم وارد آوردند و خداوند امروز دعایم را در حق ایشان مستجاب کرد و چون مراجعت کرد درنگ نکرد مگر اندکی تا اینکه جعفر و یحیی را گرفتند و وضع ایشان تغییر کرد و از اوج رفعت و عزت به خاک مذلت افتادند.

۲-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-بنو شاجعه

﴿۷۰۸۵﴾ پیامبر صلی الله علیه و آله نزد قبیله بنی شاجعه رهسپار شد، پس اسلام را به آن‌ها ارائه کرد و آن‌ها مخالفت نمودند و با هزاران اسب بر وی تاختند و پیامبر را دنبال کردند، وقتی نفرین‌ها به آن‌ها رسید پس بادی وزیدن گرفت و همه آن‌ها را هلاک کرد.

۳-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-خوارج

﴿۷۰۸۶﴾ علی علیه السلام خوارج را نفرین کرد و در دعایش می‌گفت: خدایا! ای پروردگار خانه آبادان

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

رَبِّ الْيَتِيمِ الْمَعْمُورِ وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ وَالْكِتَابِ الْمَسْطُورِ أَسْأَلُكَ الظَّفَرَ عَلَى هَؤُلَاءِ الَّذِينَ نَبَذُوا كِتَابَكَ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَفَارَقُوا أُمَّةَ أَحْمَدَ ﷺ عْتُوًّا عَلَيْكَ؛ بحار الأنوار ج:

۳۳ : ۳۸۱

٤-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-٤ عَلَى الْعُرَنِيُونَ

﴿٧٠٨٧﴾ الرسول ﷺ: لَمَّا قَتَلَ الْعُرَيْبُونَ رَاعِيَ النَّبِيِّ ﷺ دَعَا عَلَيْهِمْ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَغْمِ عَلَيْهِمُ الطَّرِيقَ قَالَ فَعَمِيَ عَلَيْهِمْ حَتَّى أَذْرَكُوهُمْ وَأَخَذُوهُمْ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٦٨

٥-٢-١-٣-٤-٦-٣-٥

عَلَى قُرَيْشٍ

(٧٠٨٨) الرسول ﷺ: بَكَى فِي سُجُودِهِ وَدَعَا عَلَيْهِمْ فَجَاءَتْ ابْنَتُهُ فَاطِمَةُ عليها السلام وَهِيَ بَاكِئَةٌ فَرَفَعْتُهُ عَنْهُ فَأَلْقَتْهُ وَقَامَتْ عَلَى رَأْسِهِ وَهِيَ بَاكِئَةٌ فَرَفَعَ رَأْسَهُ وَقَالَ اللَّهُمَّ عَلَيْكَ بِقُرَيْشٍ قَالَهَا ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ رَافِعًا صَوْتَهُ إِنِّي مَظْلُومٌ فَانْتَصِرْ قَالَهَا ثَلَاثًا؛ بحار الأنوار ج: ٣٣ ص: ٢٢٩

﴿٧٠٨٩﴾ الرسول ﷺ: فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَعَا عَلَيْهِمْ إِلَّا يَوْمَئِذٍ فَقَالَ اللَّهُمَّ عَلَيْكَ أَلَمَّا مِنْ قُرَيْشٍ اللَّهُمَّ عَلَيْكَ أَبَا جَهْلٍ بْنَ هِشَامٍ وَعُتْبَةَ بْنَ رِبْعَةَ وَشَيْبَةَ بْنَ رِبْعَةَ وَعُقْبَةَ بْنَ أَبِي مُعَيْطٍ وَأُمَيَّةَ بْنَ خَلَفٍ وَأَوْ أَبَى بْنَ خَلَفٍ شَكَّ شُعْبَةَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ وَلَقَدْ رَأَيْتُهُمْ قُتِلُوا يَوْمَ بَدْرٍ؛

بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٢٠٩

بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٢٠٩

٦-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-دُعَاُ الْأَنْبِيَاءِ عَلَى أَقْوَامِهِمْ

١-٦-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-١

(٧٠٩) ﴿الصَادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ﴾: فَدَعَا اللَّهَ إِلَيَّا أَنْ لَا يَسْقِيَهُمْ قَطْرَةً فَالَهُمْ قَحْطٌ شَدِيدٌ ثَلَاثَ سِنِينَ؛

بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٣٩٩

٢-٦-٢-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-إلياس'

﴿٧٠٩﴾ ابن عباس رضي الله عنه: فَاشْتَدَّ عَلَى بَنِي إِسْرَآئِيلَ الْجُوعُ وَالْحَ عَلَيْهِمُ الْبَلَاءُ وَ أَسْرَعَ الْمَوْتُ فِيهِمْ
وَعَلِمُوا أَنَّ ذَلِكَ مِنْ دَعْوَةِ إِبْنِاس: بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٣٩٥

شعيب ٣-٦-٥-٣-٢-١-٢-٢-٦-٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

و سقف بلند و دریای متلاطم و کتاب نگاشته شده، از تو پیروزی می‌خواهم و غلبه بر کسانی که کتابت را پشت‌سر انداخته‌اند و بین امت احمد ﷺ تفرقه انداختند و بر تو ستم کردند.

۴-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳-عُرنیون

﴿۷۰۸۷﴾ آنگاه که عرنیون شبان پیامبر را به قتل رساندند، ایشان را با این الفاظ نفرین کرد: خدایا راه را برایشان ناآشکار کن؛ راه را گم کردند تا دستگیر شدند.

۵-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-قریش

﴿۷۰۸۸﴾ در سجده‌اش می‌گریست و آن‌ها را نفرین کرد و دخترش فاطمه زهرا علیها السلام آمد و درحالی که می‌گریست آن (شکمه شتری که قریشیان بر روی پیامبر ریخته بودند) را از روی مبارکش برداشت و بیرون انداخت و بالای سر پیامبر ﷺ ایستاد و حضرت سرشان را بلند کرده و فرمودند: «اللهم علیک بقریش: خداوند قریش را لعنت کند.» نفرین را سه بار تکرار کردند و صدایشان را بلند کرده و سه بار گفتند: خدایا! من مظلومم یاری‌ام کن.

﴿۷۰۸۹﴾ من پیامبر را دیدم که در آن روز مشرکین را نفرین می‌کرد، و جز در این روز او را در حال نفرین ندیده بودم. پیامبر فرمود: خدایا! اشراف قریش مخصوصاً ابوجهل، و عتبه بن ربیع، و شیبۀ بن ربیع، و عقبه بن ابی معیط، و امیه بن خلف را هلاک کن، عبدالله گفت: حضرت رسول ﷺ نام هفت نفر را بردند و من همه آن‌ها را در روز بدر کشته دیدم.

۶-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-دعای پیامبران بر امت‌هایشان

۱-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-الیا

﴿۷۰۹۰﴾ الیا از خداوند خواست که قطره‌ای (باران) بر آن‌ها نبارد پس آن‌ها سه سال دچار قحطی شدند.

۲-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-الیاس

﴿۷۰۹۱﴾ به دعای الیاس، هفت سال باران بر آن قوم نبارید و آن‌ها دچار قحطی و گرسنگی شدند و مرگ و میر در میانشان شایع شد و دانستند این وضع در اثر دعای الیاس است.

۳-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-شعیب

﴿الإِجَابَةُ، الآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٠٩٢﴾ الصادق عليه السلام: يَا أَهْلَ مَدْيَنَ فَإِنَّهُ قَدْ وَقَفَ الْمَوْقِفَ الَّذِي وَقَفَ فِيهِ شُعَيْبُ عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ دَعَا عَلَى قَوْمِهِ فَإِنْ أَنْتُمْ لَمْ تَفْتَحُوا لَهُ الْبَابَ وَلَمْ تُنْزِلُوهُ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ الْعَذَابُ فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٤٦ ص: ٣١٢

٤-٦-٢-١-٢-٥-٣-٦-٣- عيسى بن مريم

﴿٧٠٩٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: فَلَمَّا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ دَعَا رَبَّهُ وَعَزَمَ عَلَيْهِمْ فَمُسَخَّ مِنْهُمْ شَيَاطِينُ لِيُرِيَهُمْ آيَةً فَيَعْتَبِرُوا فَلَمْ يَزِدْهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا وَكُفْرًا؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٢٤٩

﴿٧٠٩٤﴾ الصادق عليه السلام: وَأَمَّا الْخَنَازِيرُ فَكَانُوا قَوْمًا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ دَعَا عَلَيْهِمْ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَمَسَحَهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ خَنَازِيرَ؛ بحار الأنوار ج: ٦٢ ص: ٢٢٢

٥-٦-٢-١-٢-٥-٣-٦-٣- لوط

﴿٧٠٩٥﴾ قَالُوا لَهُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَ مِنَ الْمُخْرَجِينَ أَيْ لَنَرْجُمَنَّكَ وَنُخْرِجَنَّكَ فَدَعَا عَلَيْهِمْ لُوطُ؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ١٥٦

٦-٦-٢-١-٢-٥-٣-٦-٣- مُحَمَّد بن عَبْد الله صلى الله عليه وآله

﴿٧٠٩٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَنَتَ فِي صَلَاةِ الْغَدَاةِ وَدَعَا عَلَى قَوْمٍ؛ الصراط المستقيم ج: ٣ ص: ٢٨٨

﴿٧٠٩٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَنَتَ وَدَعَا عَلَى قَوْمٍ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ وَعَشَائِرِهِمْ وَفَعَلَهُ عَلَى عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعْدَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٢٨٤

﴿٧٠٩٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: فَدَعَا عَلَى قَوْمٍ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٢٤

﴿٧٠٩٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي سَحَرَةِ الْيَوْمِ الَّذِي ضُرِبَ فِيهِ مَلَكُنِي عَيْنِي وَأَنَا جَالِسٌ فَسَنَحَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا ذَا لَقِيتُ مِنْ أَمْتِكَ مِنَ الْآوَدِ وَاللَّدَدِ فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِمْ فَقُلْتُ أَبْدَلَنِي اللَّهُ بِهِمْ خَيْرًا مِنْهُمْ وَأَبْدَلَهُمْ بِي شَرًّا مِنِّي؛ بحار الأنوار ج: ٤٢ ص: ٢٢٦

٧-٦-٢-١-٢-٥-٣-٦-٣- نبي من الأنبياء

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۰۹۲﴾ ای ساکنان مدین، این مرد در جایی ایستاده است که وقتی شعیب بر قوم خود نفرین کرد، در آنجا ایستاده بود و اگر شما دروازه را به روی وی نگشایید و از او پذیرایی نکنید، بر شما عذاب نازل خواهد شد. من آنچه حق مطلب بود، گفتم: و هشداردهنده معذور است پس من بر شما از عاقبت کار می‌ترسم.

۴-۶-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- عیسی بن مریم

﴿۷۰۹۳﴾ آنگاه که به او ایمان نیاوردند، پروردگارش را خواند و او را سوگند داد و بعضی از آن‌ها را مانند شیاطین مسخ کرد تا آنکه نشانه‌ای به آن‌ها ارائه کرده باشد و آن‌ها عبرت گیرند، اما آن نیز جز به طغیان و کفر آن‌ها نیفزود.

﴿۷۰۹۴﴾ اما خوک‌ها جمعی از بنی اسرائیل بودند که عیسی بن مریم درباره آنان نفرین کرد و خدا آنان را به صورت خوک‌ها مسخ کرد.

۵-۶-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- لوط

﴿۷۰۹۵﴾ ای لوط اگر از این روش دست برداری، از اخراج شدگان خواهی شد، یعنی تو را سنگسار و از شهر بیرون خواهیم کرد، پس لوط آن‌ها را مورد نفرین خویش قرار داد.

۶-۶-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- محمد بن عبدالله ﷺ

﴿۷۰۹۶﴾ پیامبر ﷺ در نماز صبح قنوت خواند و بر قومش دعا کرد.

﴿۷۰۹۷﴾ پیامبر خدا ﷺ قنوت کرده و در آن بر گروهی با نام‌هایشان و نام پدرهایشان و فامیل‌هایشان نفرین کرد و بعد از ایشان این کار را حضرت علی علیه السلام انجام دادند.

﴿۷۰۹۸﴾ دشمنان خود را با نام ایشان و اسامی پدرانشان نفرین کرد.

﴿۷۰۹۹﴾ و آن حضرت علیه السلام فرمود: در سحرگاه روزی که ضربت خورد، درحالی که نشسته بودم خوابم برد، پس پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بر من گذر فرمود، گفتم: ای فرستاده خدا! از امت تو چه رنج‌ها دیدم، و از لجبازی و دشمنی آنان چه کشیدم! فرمود: آنان را نفرین کن. گفتم: خدا بهتر از آنان نصیب من کند و بدتر از مرا بر آنان بگمارد!

۷-۶-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- پیامبری از پیامبران

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧١٠٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: دَعَا نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَى قَوْمِهِ فَقِيلَ لَهُ أَسْلَطُ عَلَيْهِمْ عَدُوَّهُمْ فَقَالَ لَا فَقِيلَ لَهُ فَالْجُوعَ فَقَالَ لَا فَقِيلَ لَهُ مَا تُرِيدُ فَقَالَ مَوْتُ دَفِيقٍ يَخْزُنُ الْقَلْبَ وَيَقِلُّ الْعَدَدَ فَأَرْسِلَ إِلَيْهِمُ الطَّاعُونَ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٢٦١

٨-٦-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-نوح

﴿٧١٠١﴾ الباقر عليه السلام: أَرَأَيْتَ نُوحًا عليه السلام حِينَ دَعَا عَلَى قَوْمِهِ فَقَالَ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا قَالَ عليه السلام عَلِمَ أَنَّهُ لَا يَنْجُبُ مِنْ بَيْنِهِمْ أَحَدٌ قَالَ قُلْتُ وَكَيْفَ عَلِمَ ذَلِكَ قَالَ أَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَعِنْدَ هَذَا دَعَا عَلَيْهِمُ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٥ ص: ٢٨٣

﴿٧١٠٢﴾ أَجِيبَتْ دَعْوَتُهُ عَلَى قَوْمِهِ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ فَهَظَلَتْ لَهُ السَّمَاءُ بِالْعُقُوبَةِ؛ بحار الأنوار ج: ١٦ ص: ٤٠٢

﴿٧١٠٣﴾ الحسين عليه السلام: فَإِنَّ نُوحًا دَعَا رَبَّهُ فَهَظَلَتْ لَهُ السَّمَاءُ بِمَاءٍ مِنْهُمْ قَالَ لَهُ عليه السلام لَقَدْ كَانَ كَذَلِكَ وَكَانَتْ دَعْوَتُهُ دَعْوَةَ غَضَبٍ وَ مُحَمَّدٌ عليه السلام هَظَلَتْ لَهُ السَّمَاءُ بِمَاءٍ مِنْهُمْ رَحْمَةً إِنَّهُ عليه السلام لَمَّا هَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ أَتَاهُ أَهْلُهَا فِي يَوْمٍ جُمُعَةٍ فَقَالُوا لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ عليه السلام احْتَبَسَ الْقَطْرُ وَ اصْفَرَّ الْعُودُ وَ تَهَافَتَ الْوَرَقُ فَرَفَعَ يَدَهُ الْمُبَارَكَةَ حَتَّى رَأَى بَيَاضَ إِبْطِيهِ وَ مَا تَرَى فِي السَّمَاءِ سَحَابَةً فَمَا بَرَحَ حَتَّى سَقَاهُمُ اللَّهُ حَتَّى إِنَّ الشَّابَّ الْمُعْجَبَ بِشَبَابِهِ لَتَهْمُهُ نَفْسُهُ فِي الرُّجُوعِ إِلَى مَنْزِلِهِ فَمَا يَقْدِرُ مِنْ شِدَّةِ السَّيْلِ فَدَامَ أُسْبُوعًا فَآتَوْهُ فِي الْجُمُعَةِ الثَّانِيَةِ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ لَقَدْ تَهَدَّمَتِ الْجُدُرُ وَ احْتَبَسَ الرُّكْبُ وَ السَّفَرُ فَضَحِكَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ وَ قَالَ هَذِهِ سُرْعَةُ مَلَائِكَةِ ابْنِ آدَمَ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَ لَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ فِي أَصُولِ الشَّيْخِ وَ مَرَاتِعِ الْبُقْعِ فَرُنِّي حَوَالِي الْمَدِينَةِ الْمَطَرُ يَقْطُرُ قَطْرًا وَ مَا يَقَعُ فِي الْمَدِينَةِ قَطْرَةٌ لِكِرَامَتِهِ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ لَهُ الْيَهُودِيُّ؛

بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ٣٠

﴿٧١٠٤﴾ فَخَرَجَ نُوحٌ وَ مَنْ كَانَ مَعَهُ مِنَ السَّفِينَةِ فَلَمَّا رَأَى الْعِظَامَ قَدْ تَفَرَّقَتْ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ هَالَهُ وَ اشْتَدَّ حَزَنُهُ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ هَذَا آثَارُ دَعْوَتِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٦ ص: ٣٩٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۰۰﴾ حضرت موسی دعایی کرد و هارون آمین گفت، و فرشتگان نیز آمین گفتند، پس خدای تبارک و تعالی فرمود: «دعای شما مستجاب شد پس باید استقامت کنید.»

۸-۶-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳-نوح

﴿۷۱۰۱﴾ نظرت درباره نفرین نوح علیه السلام بر قومش چیست؟ آنگاه که به درگاه پروردگار عرض کرد: «پروردگارا این کفار را هلاک کن و از آن‌ها احدی را روی زمین باقی مگذار، اگر تو یکی از آن‌ها را باقی بگذاری سایر بندگان را گمراه می‌کنند و از آن‌ها جز فرزندان بدکار و کافر به دنیا نمی‌آید.» حضرت فرمود: نوح علیه السلام می‌دانست در میان ایشان احدی برای ایمان آوردن برگزیده نشده و ایمان نخواهد آورد. راوی می‌گوید: عرض کردم نوح این مطلب را از کجا می‌دانست؟ حضرت فرمود: خداوند به او وحی کرده بود که از قوم تو احدی ایمان نخواهند آورد، مگر همان‌هایی که قبلاً ایمان آورده‌اند؛ در این وقت بود که نوح آن‌ها را نفرین کرد.

﴿۷۱۰۲﴾ نفرینش در مورد قومش که «آن‌ها را روی زمین باقی مگذار»، اجابت شد. پس آسمان برای عقوبت آن‌ها به شدت شروع به باریدن کرد.

﴿۷۱۰۳﴾ نوح از خداوند درخواست کرد، پس آسمان به شدت باریدن گرفت. امام علیه السلام به او فرمود: این چنین بود و دعای او دعای غضب (نفرین) بود. وقتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به مدینه هجرت کرد، اهل مدینه روز جمعه‌ای خدمت آن جناب آمدند و شکایت از خشک‌سالی کردند که درخت‌ها زرد شد و برگ‌ها می‌ریزد، حضرت دست خویش را به دعا برداشت تا آنجا که سفیدی زیربغل آن جناب دیده می‌شد، و با اینکه در آسمان لکه‌ای ابر دیده نمی‌شد به فاصله کمی باران باریدن گرفت به‌طوری که جوانان زورمند و توانا نیز برای رفتن به خانه خویش در این باران سخت به زحمت افتادند و نتوانستند بروند از شدت سیل. یک هفته طول کشید. عرض کردند ای پیامبر خدا! دیوارها خراب شد و مسافران از سفر بازماندند. آن جناب خندید فرمود این سرعت ملال فرزند آدم است، سپس گفت: خدایا! بر روی سر ما نبار باران را به اطراف ما ببار بر روی گیاه بیابان‌ها و چراگاه‌های اطراف. باران در اطراف مدینه می‌بارید ولی یک قطره در مدینه نمی‌بارید به واسطه کرامت آن جناب در نزد خدا.

﴿۷۱۰۴﴾ نوح و هرکس که همراه او در کشتی بود خارج شدند، وقتی که استخوان‌ها را دید که آب به این طرف و آن طرف می‌برد، در هراس گشته، به شدت اندوهگین شد. پس خداوند به او وحی کرد: این پیامد نفرین توست.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧١٠٥﴾ الصادق عليه السلام: فَقَالَ لَهُمْ نُوحٌ مَا أَنْتُمْ فَقَالُوا نَحْنُ اثْنَا عَشَرَ أَلْفَ قَبِيلٍ مِنْ قَبَائِلِ مَلَائِكَةِ السَّمَاءِ الدُّنْيَا وَإِنَّ غِلْظَ مَسِيرَةِ سَمَاءِ الدُّنْيَا خَمْسِمِائَةِ عَامٍ وَمِنْ سَمَاءِ الدُّنْيَا إِلَى الدُّنْيَا مَسِيرَةُ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ وَخَرَجْنَا عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَوَأَفِينَاكَ فِي هَذَا الْوَقْتِ فَنَسْأَلُكَ أَنْ لَا تَدْعُو عَلَيَّ قَوْمِيكَ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣١٠

﴿٧١٠٦﴾ الهادي عليه السلام: فَقَالَ نُوحٌ مَا أَيْدُ الْعَظِيمَةِ الَّتِي صَنَعْتَ قَالَ إِنَّكَ دَعَوْتَ اللَّهَ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ فَالْحَقَّتْهُمْ فِي سَاعَةٍ بِالنَّارِ فَصُرْتُ فَارِغاً وَلَوْ لَا دَعْوَتُكَ لَشَغِلْتُ بِهِمْ دَهْرًا طَوِيلًا؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٢٨٧

﴿٧١٠٧﴾ الصادق عليه السلام: فَلَمَّا أَتَى عَلَيْهِمْ سِتْمِائَةُ سَنَةٍ وَلَمْ يُؤْمِنُوا هَمَّ أَنْ يَدْعُوَ عَلَيْهِمْ فَوَافَاهُ اثْنَا عَشَرَ أَلْفَ قَبِيلٍ مِنْ قَبَائِلِ مَلَائِكَةِ السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣١٠

﴿٧١٠٨﴾ قَالَ هُودٌ يَا قَوْمِ قَدْ تَمَادَيْتُمْ فِي الْكُفْرِ كَمَا تَمَادَى قَوْمُ نُوحٍ وَخَلِيقُ أَنْ أَدْعُوَ عَلَيْكُمْ كَمَا دَعَا نُوحٌ عَلَى قَوْمِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣٦١

﴿٧١٠٩﴾ الباقر عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام: مَا كَانَ عَلِمَ نُوحٌ حِينَ دَعَا عَلَى قَوْمِهِ أَنَّهُمْ لَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا فَقَالَ أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ اللَّهِ لِنُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣١٥

﴿٧١١٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: كُنْتُ مَعَ نُوحٍ فِي مَسْجِدِهِ فِيمَنْ آمَنَ بِهِ وَعَاتَبْتُهُ عَلَى دَعْوَتِهِ عَلَيْهِمْ فَلَمْ أَزَلْ أَعَاتِبُهُ حَتَّى بَكَى وَأَبْكَاَنِى وَقَالَ إِنِّى مِنَ النَّادِمِينَ؛ الجعفریات ص: ١٧٥

﴿٧١١١﴾ الصادق عليه السلام: لَمَّا هَبَطَ نُوحٌ السَّفِينَةَ أَتَاهُ إِبْلِيسُ فَقَالَ لَهُ مَا فِي الْأَرْضِ رَجُلٌ أَعْظَمَ مَنَّةً عَلَى مِنْكَ دَعَوْتَ اللَّهَ عَلَى هَؤُلَاءِ الْفَسَاقِ فَأَرَحْنِي مِنْهُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٢ ص: ١٨

﴿٧١١٢﴾ العسكري عليه السلام: يَا سَلْمَانَ ادْعُ عَلَيْهِمْ بِالْهَلَاكِ فَلَيْسَ فِيهِمْ أَحَدٌ يُرْشِدُ كَمَا دَعَا نُوحٌ عليه السلام عَلَى قَوْمِهِ لَمَّا عَرَفَ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِهِ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ؛ بحار الأنوار ج: ٢٢ ص: ٣٧١

٩-٦-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-هـ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۰۵﴾ نوح به آنان گفت: شما کیستید؟ گفتند: ما دوازده هزار گروه از فرشتگان آسمان دنیا هستیم. و ضخامت آسمان دنیا، پانصد سال، و از آسمان دنیا تا خود دنیا نیز پانصد سال فاصله است. ما به هنگام طلوع خورشید خارج خواهیم شد و در آن لحظه همگی برای اجرای دستورات آماده‌ایم، از تو می‌خواهیم که امتت را نفرین نکنی.

﴿۷۱۰۶﴾ نوح گفت: آن حق بزرگی که گفتم من بر گرده تو نهاده‌ام چیست؟ ابلیس گفت: تو اهل زمین را نفرین کردی و به وسیله توفان فراگیر همه آن‌ها را در یک زمان وارد جهنم کردی و من آسوده شدم و اگر نفرین تو نبود من مدت‌های طولانی باید به گمراه کردن آن‌ها مشغول می‌شدم.

﴿۷۱۰۷﴾ پس وقتی که ششصد سال از دعوت نوح گذشت و آن‌ها ایمان نیاوردند، باز نوح تصمیم گرفت که آن‌ها را نفرین کند، این بار هم دوازده هزار ملک از اقسام مختلف ملائکه در آسمان دوم به نزد او آمده (و از او خواستند باز هم صبر کند).

﴿۷۱۰۸﴾ هود گفت: این قوم همچنان که قوم نوح در کفر فرو رفته‌اند، عمل می‌کند و سزاوار است همچنان که نوح قومش را نفرین کرد، شما را نفرین کنم.

﴿۷۱۰۹﴾ به امام باقر علیه السلام عرض کردم: نوح هنگامی که قومش را نفرین کرد، از کجا دانست از آن‌ها فرزندی جز بدکار و کافر به ظهور نمی‌رسد؟ فرمود: مگر سخن خداوند را به نوح شنیده‌ای که: «از قوم تو غیر از کسانی که قبلاً ایمان آورده‌اند کس دیگری ایمان نخواهد آورد».

﴿۷۱۱۰﴾ من با نوح در سجده‌گاهی که در آن به دست نوح ایمان آوردم، بودم. او را به خاطر نفرین بر قومش سرزنش کردم، او گریست و مرا به گریه انداخت و گفت: پشیمانم (از نفرینی که کردم).

﴿۷۱۱۱﴾ هنگامی که نوح از کشتی پایین آمد شیطان نزد او آمد و گفت: در زمین مردی بزرگ‌تر از شما که بر من منت داشته باشد نیست، تو از خداوند خواستی این فاسقان را هلاک کند و مرا از (گمراه کردن) آن‌ها راحت کردی.

﴿۷۱۱۲﴾ ای سلمان نفرینشان کن تا هلاک شوند، احدی از ایشان امید رهایی ندارند همچنان که نوح بعد از آنکه دانست کسی جز آنان که ایمان آورده‌اند، ایمان نخواهند آورد، بر قومش نفرین کرد.

۹-۶-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳-هود

﴿الإِجَابَةُ، الآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧١١٣﴾ قَالَ هُودٌ يَا قَوْمِ قَدْ تَمَادَيْتُمْ فِي الْكُفْرِ كَمَا تَمَادَى قَوْمُ نُوحٍ وَخَلِيقُ أَنْ أَدْعُوَ عَلَيْكُمْ

كَمَا دَعَا نُوحٌ عَلَى قَوْمِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣٦١

﴿٧١١٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كُنْتُ مَعَ هُودٍ فِي مَسْجِدِهِ وَمَنْ آمَنَ بِهِ مِنْ قَوْمِهِ وَعَانَتْهُ عَلَى

دَعْوَتِهِ عَلَيْهِمُ؛ الجعفریات ص: ١٧٥

﴿٧١١٥﴾ لَقَدْ كُنْتُ مَعَ هُودٍ عليه السلام حِينَ دَعَا عَلَى قَوْمِهِ فَعَانَتْهُ عَلَى دُعَائِهِ عَلَى قَوْمِهِ؛ بحار الأنوار

ج: ١٨ ص: ٨٣

١٠-٦-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-يونس

﴿٧١١٦﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ يُونُسَ دَعَا عَلَيْهِمْ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَنَزَلَ الْعَذَابُ عَلَيْهِمْ فَاجْتَمَعُوا

وَبَكَوْا فَدَعَوْا فَرَحِمَهُمُ اللَّهُ وَصَرَفَ ذَلِكَ عَنْهُمْ وَفَرَّقَ الْعَذَابَ عَلَى الْجِبَالِ؛ بحار الأنوار ج: ١٤

ص: ٣٨٠

﴿٧١١٧﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ يُونُسَ لَمَّا آذَاهُ قَوْمُهُ دَعَا اللَّهَ عَلَيْهِمْ فَأَصْبَحُوا أَوَّلَ يَوْمٍ وَوُجُوهُهُمْ

مُضْفَرَّةٌ وَأَصْبَحُوا الْيَوْمَ الثَّانِي وَوُجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ قَالَ وَكَانَ اللَّهُ وَأَعَدَّهُمْ أَنْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ

حَتَّى نَالُوهُ بِرِمَاحِهِمْ فَفَرَّقُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَأَوْلَادِهِنَّ وَالْبَقَرِ وَأَوْلَادِهَا وَلَبَسُوا الْمُسُوحَ وَالصُّوفَ وَ

وَضَعُوا الْجِبَالَ فِي أَغْنَاقِهِمْ وَالرَّمَادَ عَلَى رُءُوسِهِمْ وَضَجُّوا ضَجَّةً وَاحِدَةً إِلَى رَبِّهِمْ وَقَالُوا آمَنَّا

بِإِلَهِ يُونُسَ قَالَ فَصَرَفَ اللَّهُ عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَى جِبَالٍ أَمِدَّ قَالَ وَأَصْبَحَ يُونُسُ وَهُوَ يَظُنُّ أَنَّهُمْ

هَلَكُوا فَوَجَدَهُمْ فِي عَافِيَةٍ فَغَضِبَ وَخَرَجَ كَمَا قَالَ اللَّهُ مُغَاضِبًا حَتَّى رَكِبَ سَفِينَةً فِيهَا رَجُلَانِ

فَاضْطَرَبَتِ السَّفِينَةُ فَقَالَ الْمَلَّاحُ يَا قَوْمِ فِي سَفِينَتِي لِمَطْلُوبٌ فَقَالَ يُونُسُ أَنَا هُوَ وَقَامَ لِيُلْقِيَ نَفْسَهُ

فَأَبْصَرَ السَّمَكَةَ وَقَدْ فَتَحَتْ فَاهَا فَهَانِهَا وَتَعَلَّقَ بِهِ الرَّجُلَانِ وَقَالَا لَهُ أَنْتَ وَيَحْكُ وَنَحْنُ رَجُلَانِ

فَسَاهَمَهُمْ فَوَقَعَتِ السَّهَامُ عَلَيْهِ فَجَرَتِ السُّنَّةُ بَانَ السَّهَامُ إِذَا كَانَتْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ أَنَّهَا لَا تُخْطِئُ

فَأَلْقَى نَفْسَهُ فَالْتَقَمَهُ الْخُوتُ فَطَافَ بِهِ الْبَحَارَ سَبْعَةً حَتَّى صَارَ إِلَى الْبَحْرِ الْمَسْجُورِ وَبِهِ يُعَذَّبُ

قَارُونُ فَسَمِعَ قَارُونُ دَوِيًّا فَسَأَلَ الْمَلِكَ عَنْ ذَلِكَ فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ يُونُسُ وَأَنَّ اللَّهَ حَبَسَهُ فِي بَطْنِ

الْخُوتِ فَقَالَ لَهُ قَارُونُ أَ تَأْذُنُ لِي أَنْ أَكَلِمَهُ فَأَذِنَ لَهُ فَسَأَلَهُ عَنْ مُوسَى عليه السلام فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ مَاتَ

فَبَكَى ثُمَّ سَأَلَهُ عَنْ هَارُونَ عليه السلام فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ مَاتَ فَبَكَى وَجَزَعَ جَزَعًا شَدِيدًا وَسَأَلَهُ عَنْ أَخِيهِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۱۳﴾ هود گفت: این قوم همچنان که قوم نوح در کفر فرورفته‌اند، عمل می‌کند و سزاوار است همچنان که نوح قومش را نفرین کرد، شما را نفرین کنم.

﴿۷۱۱۴﴾ همراه هود در محل عبادتش به همراه گروهی که به او ایمان آورده بودند، بودم. و او را به‌خاطر نفرینی که در حق قومش کرد سرزنش کردم.

﴿۷۱۱۵﴾ همراه هود بودم هنگامی که قومش را نفرین کرد، پس او را به‌خاطر نفرینی که در حق قومش کرد سرزنش کردم.

۱۰-۶-۲-۲-۱-۳-۵-۶-۳- یونس

﴿۷۱۱۶﴾ یونس علیه السلام به آن‌ها نفرین کرد، خداوند هم دعای او را اجابت کرد و نشانه‌های عذاب ظاهر شد، اما آن‌ها اجتماع کرده و گریه و زاری کردند و به درگاه الهی دعا کردند، خداوند هم به آن‌ها رحمت کرد و عذاب را از آن‌ها برطرف کرد و بر کوه‌ها نازل کرد.

﴿۷۱۱۷﴾ یونس زمانی که قومش او را اذیت کردند پس آن‌ها را نفرین کرد، پس روز اول صورت‌هایشان زرد و روز دوم سیاه گشت. عذاب آن‌قدر به قوم یونس علیه السلام نزدیک شده بود که با سرنیزه‌های آن‌ها تماس داشت، اما آن‌ها لباس پشمینه و خشن بر تن کردند و در گردن خود طناب انداختند و بر سرشان خاکستر ریختند و با گریه و ضجه همگی به درگاه الهی توبه کردند و گفتند: ما به معبود یونس ایمان آوردیم، پس خداوند عذاب را از آن‌ها که به جانب کوه‌ها آمد منحرف کرد. صبح فردا یونس گمان کرد همه آن‌ها هلاک شده‌اند، اما با تعجب آن‌ها را سلامت دید، لذا بسیار غضبناک شد و به‌سوی دریا رفت و سوار بر یک کشتی شد که در آن دو مسافر دیگر بود، با سوار شدن یونس، کشتی به لرزش درآمد و صاحب کشتی گفت: ای مسافران، این نهنگ به دنبال یک قربانی است، یونس برخاست تا خود را قربانی کند، اما با دیدن نهنگ که دهان خود را گشوده بود، یونس وحشت کرد و آن دو مرد دیگر گفتند: قرعه می‌اندازیم، ولی قرعه هم به نام یونس افتاد، و سنت چنین جاری است که اگر سه بار قرعه به نام کسی بیفتد، دلیل بر صحیح بودن و خطا نبودن قرعه است، پس یونس برخاست و خود را در دریا انداخت و نهنگ او را بلعید و یونس را همراه خود از هفت دریا عبور داد، تا به دریای جوشان رسید که قارون در قعر آن معذب بود. قارون صدای ناله‌ای شنید، از فرشته محافظش از صاحب صدا پرسید. به او گفت: یونس است که خدا در شکم ماهی محبوسش کرده است. قارون گفت: آیا اجازه می‌دهی با او صحبت کنم؟ اجازه داد. قارون از یونس حال موسی را پرسید. یونس او را از مرگ موسی مطلع

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

كُلُّكُمْ وَكَانَتْ مُسَمَّاةً لَهُ فَأَخْبَرَهُ أَنَّهَا مَاتَتْ فَبَكَى وَجَزَعَ جَزَعًا شَدِيدًا قَالَ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَى الْمَلِكِ الْمُؤَكَّلِ بِهِ أَنْ ارْفَعْ عَنْهُ الْعَذَابَ بَقِيَّةَ الدُّنْيَا لِرَقَّتِهِ عَلَى قَرَابَتِهِ: بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٩٩

﴿٧١١٨﴾ الباقِر (عليه السلام): فَقَالَ يُونُسُ يَا رَبِّ إِنَّمَا غَضِبْتَ عَلَيْهِمْ فَبِكَ وَإِنَّمَا دَعَوْتُ عَلَيْهِمْ حِينَ عَصَوْكَ: بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٩٢

﴿٧١١٩﴾ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَلَمْ يَزَالُوا بِذَلِكَ وَيُونُسُ وَتَوَخَّاهُ بِسَمْعَانِ ضَجِيجُهُمْ (صَحِيحَتُهُمْ) وَصُرَاخُهُمْ وَيَدْعُوَانِ اللَّهَ عَلَيْهِمْ بِتَغْلِيظِ الْعَذَابِ عَلَيْهِمْ، وَرَوِيلٌ فِي مَوْضِعِهِ يَسْمَعُ صُرَاخَهُمْ وَعَجِيجَهُمْ وَيَرَى مَا نَزَلَ وَهُوَ يَدْعُو اللَّهَ بِكَشْفِ الْعَذَابِ عَنْهُمْ؛ تَفْسِيرُ الْعِيَاشِيِّ ج: ٢ ص: ١٣٣

٧-٢-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- عَلَى مُضَرٍّ

﴿٧١٢﴾ الكاظم (عليه السلام): أَنَّهُ دَعَا عَلَى مُضَرَ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ١٧ ص: ٢٣٠

٨-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-عَلَى وَوُلْدُ الْعَبَّاسِ

﴿٧١٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اَنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ دَعَا عَلَى وَلَدِ الْعَبَّاسِ بِالشَّتَاتِ فَلَمْ يَرَوْا بَنِي أُمِّ أُبَيْدٍ قُبُوراً مِنْهُمْ فَعْبُدَ اللَّهَ بِالْمَشْرِقِ وَمَعْبُدَ بِالْمَغْرِبِ وَقْتُمْ بِمَنْفَعَةِ الرُّوحِ وَثَمَامَةَ بِالْأَرْجَوَانِ وَتَمَتُّمٌ بِالْخَازِرِ وَفِي ذَلِكَ يَقُولُ كَثِيرٌ؛ بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٠٧

٢-٣-١-٢-٥-٨-٣-٦-٣ على أصحاب الصفات والأفعال المذمومة

١-٢-٣-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- عَلَى أَعْدَاءِ آلِ مُحَمَّدٍ الْعَلَيْهِ السَّلَامُ وَمَنْ ظَلَمَهُمْ، أَبْغَضَهُمْ وَخَذَلَهُمْ

﴿٧١٢﴾ الرّسول ﷺ: إِنَّ لِلّٰهِ عِزًّا وَجَلَّ عَلَى كُلِّ رُكْنٍ مِنْ أَرْكَانِ عَرْشِهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ
لَيْسَ لَهُمْ تَسْبِيحٌ وَلَا عِبَادَةٌ إِلَّا الدُّعَاءُ الْعَلِيِّ وَالدُّعَاءُ عَلَى أَعْدَائِهِ: تفسیر فرات الکوفی ص: ۳۷۰

﴿٧١٢٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قَالَ عليه السلام فِي سَحْرَةِ الْيَوْمِ الَّذِي ضُرِبَ فِيهِ مَلَكُنِي عَيْنِي وَ أَنَا جَالِسٌ فَسَنَحَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا ذَا لَقِيتُ مِنْ أُمَّتِكَ مِنَ الْاَوْدِ وَاللَّدِّ فَقَالَ

﴿٧١٢٤﴾ الرسول ﷺ يَا أَبَا ذَرٍّ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَجْعَلَ رِزْقَ مَنْ أَحَبَّنِي الْكَفَافَ وَادْعُ عَلَيْهِمْ فَقُلْتُ أَسْأَلُ اللَّهَ بِهِمْ خَيْرًا مِنْهُمْ وَأَسْأَلُهُمْ بِي شَرًّا مِنِّي؛ بحار الأنوار ج: ٤٢ ص: ٢٢٦

يُعْطَى مَنْ يُبْغِضَنِي الْمَالُ وَالْوَلَدُ؛ أَعْلَامُ الدِّينِ ص: ١٩٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

کرد. پس قارون گریست و بی‌تابی فراوان کرد. از خواهر او کلثم نیز پرسید و با دریافت خبر مرگ او، دگر بار گریست و بی‌تابی فراوان کرد. خداوند فرشته مأمور بر او وحی کرد که به‌خاطر رقت قلب و دل‌رحمی بر خویشاوندانش، در مدت باقیمانده دنیا عذاب را از او بردارد.

﴿۷۱۱۸﴾ یونس گفت: پروردگارا من به‌خاطر تو بر آن‌ها غضب کرده‌ام، به دلیل اینکه تو را نافرمانی و عصیان می‌کردند، آن‌ها را نفرین کردم.

﴿۷۱۱۹﴾ همچنان به این تضرع ادامه دادند. در آن حال یونس علیه السلام و تنوخی عابد صدای ناله و فریاد آن‌ها را می‌شنیدند، اما برای شدیدتر شدن عذاب آن‌ها دعا می‌کردند و روبیل عالم نیز صدای ناله و فریاد آن‌ها را می‌شنید و برای برطرف شدن عذاب از ایشان دست به دعا برداشته بود.

۷-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳- مضر

﴿۷۱۲۰﴾ همانا او نفرین کرد بر زیان‌رساننده.

۸-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳- بنی‌عباس

﴿۷۱۲۱﴾ همانا علی علیه السلام فرزندان عباس (بنی‌العباس) را نفرین کرد و به اینکه پراکندگی و ازهم‌گسیختگی در ایشان ایجاد شود به‌نحوی که حتی قبرهای ایشان هم پیش هم نباشد. پس عبدالله به مشرق افتد و معبد به مغرب رود، قثم به محل منفعة‌الرواح برود، ثمامه به مکان ارجوان بیفتد و متمم به خازر برود و در گفتن آن بسیار نام‌ها برد.

۳-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳- نفرین بر صاحبان صفات و افعال ناپسند

۱-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳- دشمنان خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله

﴿۷۱۲۲﴾ برای خداوند در هر ستونی از ستون‌های عرش هفتاد هزار فرشته است که عبادت و تسبیحی جز دعا برای علی علیه السلام و نفرین بر دشمنان او ندارند.

﴿۷۱۲۳﴾ و آن حضرت علیه السلام فرمود: در سحرگاه روزی که ضربت خورد، درحالی که نشسته بودم خوابم برد، پس پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بر من گذر فرمود، گفتم: ای فرستاده خدا! از امت تو چه رنج‌ها دیدم، و از لجبازی و دشمنی آنان چه کشیدم! فرمود: آنان را نفرین کن. گفتم: خدا بهتر از آنان نصیب من کند و بدتر از مرا بر آنان بگمارد!

﴿۷۱۲۴﴾ ای اباذر همانا من از خدای عزوجل خواستم که روزی کسی که مرا دوست دارد به

اندازه کفاف قرار دهد و هرکس که مرا دشمن بدارد، فرزند و ثروت فراوان به او بدهد.

«الإجابة، الآدابُ وشروطها»

﴿٧١٢٥﴾ الصادق عليه السلام: وَاعْلَمْ أَيُّ عَمٍّ أَنَّ اللَّهَ جَلَّ جَلَّالُهُ لَمْ يُبَالِ بِضُرِّ الدُّنْيَا لَوِ كَيْفَ سَاعَةً قَطُّ وَ لَا شَيْءَ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ الضَّرِّ وَ الْجَهْدِ وَ الْبَلَاءِ مَعَ الصَّبْرِ... لَوْ لَا ذَلِكَ لَمَا كَانَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَدْعُونَ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُمْ بِطُولِ الْعُمُرِ وَ صِحَّةِ الْبَدَنِ وَ كَثْرَةِ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ؛ متدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٤١٩

٢-٣-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- علي الذين حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
﴿٧١٢٦﴾ الرضا عليه السلام: قَالَ اللَّهُ إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ ادَّعَوْا عَلَيْهِمْ بِالْهَلَاكِ فَدَعَا عَلَيْهِمْ عَلَى اللَّهِ ﷻ بِالْهَلَاكِ فَكُلُّ جَارِحَةٍ نَطَقَتْ بِالشَّهَادَةِ عَلَى صَاحِبِهَا انْفَتَقَتْ حَتَّى مَاتَ مَكَانَهُ؛ تفسير الإمام العسكري ص: ٤٨٨

٢-٣-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- علي أهل المعازف والمزَامِيرِ والعِيدَانِ
﴿٧١٢٧﴾ الرضا عليه السلام: سَأَلَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام عَنْ مَعْنَى هَدِيرِ الْحَمَامِ الرَّاعِيَّةِ قَالَ تَدْعُو عَلَى أَهْلِ الْمَعَارِفِ وَ الْمَزَامِيرِ وَ الْعِيدَانِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٧ ص: ٣١٤ ﴿٧١٢٨﴾ الحسين عليه السلام: سَأَلَهُ عَنْ مَعْنَى هَدِيرِ الْحَمَامِ الرَّاعِيَّةِ فَقَالَ تَدْعُو عَلَى أَهْلِ الْمَعَارِفِ وَ الْقَيْنَاتِ وَ الْمَزَامِيرِ وَ الْعِيدَانِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ٢٨٤

٢-٣-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- علي سلطان جَائِرٍ
﴿٧١٢٩﴾ الرسول ﷺ: مَا دَعَا بِهِ رَجُلٌ عَلَى سُلْطَانٍ جَائِرٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ فِيهِ وَ لَهُ شَرْحٌ طَوِيلٌ اقْتَصَرْنَا مِنْهُ الدُّعَاءَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَ لَا أَسْأَلُ غَيْرَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩١

٢-٣-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣- علي الظالم
﴿٧١٣٠﴾ فَإِنَّ اللَّهَ يَسْمَعُ دَعْوَةَ الْمُضْطَهَّدِينَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٧ ص: ٣٤
﴿٧١٣١﴾ الصادق عليه السلام: اتَّقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ تَصْعَدُ إِلَى السَّمَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٩
﴿٧١٣٢﴾ الصادق عليه السلام: اتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ تَصْعَدُ إِلَى السَّمَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۲۵﴾ بدان عموجان! و پسرعموی عزیزم خداوند اهمیتی به ناراحتی در دنیا برای دوست خود نمی‌دهد، چیزی را بیشتر از ناراحتی و کوشش و گرفتاری با صبر برای ولی خود دوست ندارد... اگر نه این بود اصحاب پیامبر برای کسانی که به آن‌ها ستم می‌کرد تقاضای طول عمر و صحت بدن و کثرت مال و فرزند از خدا نمی‌کردند.

۲-۳-۱-۲-۳-۵-۶-۳- کسانی که محقق شده است که ایمان نمی‌آورند.

﴿۷۱۲۶﴾ خداوند درباره ایشان می‌گوید: کسانی که بر آن‌ها ثابت شد کلمه خدا ایمان نمی‌آورند گرچه هر نوع معجزه‌ای برای آن‌ها بیاوری، اینک آن‌ها را نفرین کن تا هلاک شوند. امیرالمؤمنین علیه السلام آن‌ها را نفرین کرد هر عضوی که علیه آن‌ها گواهی داده بود از هم پاشید به طوری که همان جا مردند.

۳-۳-۱-۲-۳-۵-۶-۳- اهل نوازندگی و آلات موسیقی

﴿۷۱۲۷﴾ از امیرالمؤمنین علیه السلام پرسید از معنا سر بانگ کبوتر راعبی، فرمود: بر تنبورزان و بر نوازنده‌های نی و تار نفرین کند.

﴿۷۱۲۸﴾ از صدای کبوتر راعبی پرسید، فرمود: او نفرین می‌کند به کسانی که مشغول رقص و آواز و تار و تنبورند.

۴-۳-۱-۲-۳-۵-۶-۳- سلطان ستمگر

﴿۷۱۲۹﴾ و این دعا را شخصی بر پادشاه ظالمی نمی‌خواند، مگر آنکه خدای حاجت او را برمی‌آورد. ابن طاووس می‌گوید: و از برای این دعا شرح بسیار است که من به ذکر همین مقدار بسنده کردم و دعا این است: ابتدا می‌کنم به نام خدای بخشنده مهربان خدایا! من از تو درخواست می‌کنم و درخواست نمی‌کنم غیر تو را.

۵-۳-۱-۲-۳-۵-۶-۳- ظالم

﴿۷۱۳۰﴾ خدا آه ستمدیدگان را می‌شنود.

﴿۷۱۳۱﴾ از ستمکاری بپرهیزید، زیرا دعای ستمدیده به آسمان بالا می‌رود.

﴿۷۱۳۲﴾ از دعای مظلوم بترسید که دعای مظلوم به آسمان بالا خواهد رفت.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧١٣٣﴾ إِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهُ يَسْأَلُ اللَّهَ حَقَّهُ وَاللَّهُ سُبْحَانَهُ أَكْرَمُ مِنْ أَنْ يُسْئَلَ حَقًّا إِلَّا أَجَابَ؛ غرر الحكم ص: ٤٥٠

﴿٧١٣٤﴾ إِجَابَةُ الدُّعَاءِ لِلْوَقْتِ وَالْحَالِ وَالْمَكَانِ وَعِبَادَةِ الْأَرْكَانِ وَالْأَسْمَاءِ الْعِظَامِ... وَالْحَالُ كَدُعَاءِ... الْمَظْلُومِ تَفْتَحُ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيَرْفَعُ فَوْقَ الْعَمَامِ وَيَقُولُ الرَّبُّ وَعِزَّتِي لَا أَنْصُرَنَّكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٧١٣٥﴾ الرسول ﷺ: أَرْبَعُ دَعَوَاتٍ لَا يُجِبْنَ عَنْ اللَّهِ تَعَالَى دُعَاؤُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ وَالْأَخِ بَظْهَرِ الْغَيْبِ لِأَخِيهِ وَالْمَظْلُومِ وَالْمُخْلِصِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ١٨٨

﴿٧١٣٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْعَادِلِ لِرَعِيَّتِهِ وَالْوَلَدُ الْبَارُّ لَوَالِدِهِ وَالْوَالِدُ الْبَارُّ لَوَلَدِهِ وَالْمَظْلُومِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٤٢٣

﴿٧١٣٧﴾ الرسول ﷺ: أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةٌ حَتَّى تَفْتَحَ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَتَصِيرَ إِلَى الْعَرْشِ دَعْوَةُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ وَالْمَظْلُومِ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ وَالْمُعْتَمِرِ حَتَّى يَرْجِعَ وَالصَّائِمِ حَتَّى يُفْطِرَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٢٢٦

﴿٧١٣٨﴾ أَعُوذُ بِكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنَ الزَّيْغِ وَالزَّلَلِ وَالْبَلَاءِ وَالْبَلَوَى وَمِنَ الْكَلَمِ وَدَعْوَةِ الْمَظْلُومِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٢٣٣

﴿٧١٣٩﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِغْتَنِمُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ خَمْسَةِ مَوَاطِنَ عِنْدَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَعِنْدَ الْأَذَانِ وَعِنْدَ نَزُولِ الْغَيْثِ وَعِنْدَ التَّقَاءِ الصَّغِيرِ لِلشَّهَادَةِ وَعِنْدَ دَعْوَةِ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا لَيْسَ لَهَا حِجَابٌ دُونَ الْعَرْشِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٥

﴿٧١٤٠﴾ الصادق عليه السلام: الْإِمَامُ الْعَادِلُ لَا تُرَدُّ لَهُ دَعْوَةٌ وَالْمَظْلُومُ لَا تُرَدُّ لَهُ؛ دعائم الإسلام ج: ٢ ص: ٥٤١

﴿٧١٤١﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ الْعَبْدَ إِذَا ظَلِمَ فَلَمْ يَنْتَصِرْ وَلَمْ يَكُنْ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرَفَعَ طَرَفَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَدَعَا اللَّهَ تَعَالَى قَالَ جَلَّ جَلَالُهُ لَبَّيْكَ عَبْدِي أَنْصُرْكَ عَاجِلًا وَآجِلًا اشْتَدَّ غَضَبِي عَلَى مَنْ ظَلَمَ أَحَدًا لَا يَجِدُ نَاصِرًا غَيْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٧٢ ص: ٣٢٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۳۳﴾ از نفرین مظلوم بترسید زیرا او حق خود را می‌خواهد و خداوند سبحان گرامی‌تر از آن است که از او حقی خواسته شود، مگر اینکه اجابت کند.

﴿۷۱۳۴﴾ استجابت دعا به زمان و حال و مکان و عبادت و اسم‌های اعظم خدا مرتبط است. و اما حال در دعا مانند شخص مظلوم که درهای آسمان برای او باز می‌شود و دعایش بالای ابرها برده می‌شود، خداوند می‌فرماید: سوگند به عزت و جلال خودم که انتقام تو را هرگاه باشد خواهم گرفت.

﴿۷۱۳۵﴾ چهار دعاست که به پیشگاه پروردگار می‌رسد و در حجاب نخواهد ماند: دعای پدر برای فرزندش، دعای برادر در غیاب برادر، دعای مظلوم و دعای فرد باخلاص.

﴿۷۱۳۶﴾ چهار گروهند که دعایشان رد نمی‌شود: پیشوای عادل برای مردمش، فرزند نیکوکار برای پدرش، پدر نیکوکار برای فرزندش، و ستم‌دیده.

﴿۷۱۳۷﴾ چهار گروهند که دعایی از ایشان رد نمی‌شود تا درهای آسمان برای ایشان گشوده شود، و آن دعا به‌سوی عرش برود: دعای پدر برای فرزندش، و نفرین مظلوم بر کسی که بر او ظلم کرده، و دعای کسی که به عمره رفته باشد تا از سفر بازآید، و دعای روزه‌دار تا آنگاه که افطار کند.

﴿۷۱۳۸﴾ در این روز از گمراهی و لغزش و بلا و گرفتاری، تنگدستی و جراحت وارد کردن به دیگران و دعای مظلوم به تو پناه می‌برم.

﴿۷۱۳۹﴾ در پنج وقت دعا را غنیمت بشمارید: وقت قرائت قرآن، هنگام اذان، زمان آمدن باران، هنگام برخورد دو صف به قصد شهادت و هنگام دعای مظلوم که تا عرش فاصله و حجابی ندارد. ﴿۷۱۴۰﴾ دعای امام عادل و نیز دعای مظلوم رد نمی‌شود.

﴿۷۱۴۱﴾ بنده‌ای که به او ستم شود و نتواند انتقام بگیرد، و نیز کسی نباشد که او را یاری دهد، و او نگاهی به آسمان کرده و خداوند بلندمرتبه را بخواند، خداوند جلیل پاسخ می‌دهد: لیبیک ای بنده من، تو را در دنیا و آخرت یاری خواهم کرد، خشم من بر ستم‌کننده نسبت به کسی که جز من یاری‌کننده‌ای نداشته باشد، شدید خواهد بود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧١٤٢﴾ المجتبي عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ أَوْحَى إِلَى دَاوُدَ قُلْ لِفُلَانِ الْجَبَّارِ إِنِّي لَمْ أَبْعَثْكَ لِتَجْمَعَ الدُّنْيَا عَلَى الدُّنْيَا وَلَكِنْ لَتَرُدَّ عَنِّي دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَتَنْصُرَهُ فَإِنِّي آتِيْتُ عَلَى نَفْسِي أَنْ أَنْصُرَهُ وَأَنْتَصِرَ لَهُ مِمَّنْ ظَلَمَ بِحَضْرَتِهِ وَلَمْ يَنْصُرْهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ٧٦

﴿٧١٤٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ دَعْوَةَ الْمُسْلِمِ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٩

﴿٧١٤٤﴾ إِنَّ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ مُجَابَةٌ عِنْدَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ لَأَنَّهُ يَطْلُبُ حَقَّهُ وَاللَّهُ تَعَالَى أَعْدَلُ مِنْ أَنْ يَمْنَعَ ذَا حَقٍّ حَقَّهُ؛ غرر الحكم ص: ١٩٣

﴿٧١٤٥﴾ أَنْفَذُ السَّهَامِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ؛ غرر الحكم ص: ١٩٣

﴿٧١٤٦﴾ الصادق عليه السلام: إِيَّاكَ وَدَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنِّي آتِيْتُ عَلَى نَفْسِي أَنْ أَفْتَحَ لَهَا بَاباً مِنَ السَّمَاءِ بِالْقَبُولِ وَأَنْ أُجِيبَهُ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٣٤

﴿٧١٤٧﴾ الصادق عليه السلام: إِيَّاكُمْ أَنْ تُعِينُوا عَلَى مُسْلِمٍ مَظْلُومٍ فَيَدْعُوَ اللَّهَ عَلَيْكُمْ وَيُسْتَجَابَ لَهُ فِيكُمْ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٧

﴿٧١٤٨﴾ الرسول ﷺ: إِيَّاكُمْ وَدَعْوَةَ الْوَالِدِ فَإِنَّهَا تَرْفَعُ فَوْقَ السَّحَابِ حَتَّى يَنْظُرُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهَا فَيَقُولُ ارْفَعُوهَا إِلَيَّ حَتَّى أَسْتَجِيبَ لَهُ فَيَاكُمْ وَدَعْوَةَ الْوَالِدِ فَإِنَّهَا أَحَدٌ مِنَ السَّيْفِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٥

﴿٧١٤٩﴾ الرسول ﷺ: أَيُّهَا الْمَلِكُ الْمُنْسَلِّطُ الْمُبْتَلَى الْمَعْرُورُ إِنِّي لَمْ أَبْعَثْكَ لِتَجْمَعَ الدُّنْيَا بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ وَلَكِنْ بَعَثْتُكَ لَتَرُدَّ عَنِّي دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ فَإِنِّي لَا أَرُدُّهَا وَإِنْ كَانَتْ مِنْ كَافِرٍ أَوْ فَاجِرٍ فَفُجُورُهُ عَلَى نَفْسِهِ؛ أعلام الدين ص: ٢٠٥

﴿٧١٥٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ مَدُّ الْبَصَرِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ٨٨

﴿٧١٥١﴾ الصادق عليه السلام: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُجِبْنَ عَنْ اللَّهِ تَعَالَى دَعَاءُ الْوَالِدِ لَوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ وَدَعْوَتُهُ عَلَيْهِ إِذَا عَقَّهُ وَدَعَاءُ الْمَظْلُومِ عَلَى ظَالِمِهِ وَدَعَاؤُهُ لِمَنْ أَنْتَصَرَ لَهُ مِنْهُ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ دَعَا لِأَخٍ لَهُ مُؤْمِنٍ وَآسَاهُ فِينَا وَدَعَاؤُهُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يُوَاسِهِ مَعَ الْقُدْرَةِ عَلَيْهِ وَاضْطِرَارِ أَخِيهِ إِلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٧١ ص: ٧٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۴۲﴾ خدای متعال به داود - عليه السلام - وحی فرمود که: به فلان سلطان زورگو بگو من تو را در این مقام قرار ندادم که مال دنیا جمع کرده و اموال را بر روی یکدیگر انباشته کنی، لیکن تو را فرستادم که ناله مظلومان را از آمدن به سوی من (با برآورده کردن خواسته هایشان رد کرده) و آن‌ها را یاری کنی. من سوگند یاد کرده‌ام و بر خود لازم کرده‌ام که مظلوم را یاری کنم و از آن کس که مظلوم در حضور او ظلم شده و او یاری‌اش نکرده است، انتقام بگیرم.

﴿۷۱۴۳﴾ دعای مسلمانی که مورد ظلم واقع شده پذیرفته شود.

﴿۷۱۴۴﴾ دعای مسلمانی که مورد ظلم واقع شده مستجاب است نزد خداوند سبحان برای آنکه او حقش را درخواست می‌کند، خدای بلندمرتبه عادل‌تر از آن است که منع کند صاحب حقی را از حق و او را به حقش نرساند.

﴿۷۱۴۵﴾ روان‌شونده‌ترین تیرها دعای آن کسی است که بر او ستم روا شده، یعنی تیر نفرین مظلوم روان‌شونده‌تر و گذرکننده‌تر از هر تیری است.

﴿۷۱۴۶﴾ برحذر باش (و بترس) از نفرین ستمدیده که به ذات خود سوگند خورده‌ام که دری (از درهای) پذیرش آسمان را به روی او بگشایم و دعایش را به اجابت رسانم و گرچه پس از گذشت زمانی باشد.

﴿۷۱۴۷﴾ می‌باید بر ضرر مسلمانی همکاری کنید، که او شما را نفرین می‌کند و خداوند نفرینش را مستجاب خواهد کرد.

﴿۷۱۴۸﴾ از نفرین پدر خود سخت بپرهیزید، زیرا چنین نفرینی ابر را هم می‌شکافد و بالاتر می‌رود، و مورد توجه خدا قرار می‌گیرد، تا جایی که خداوند متعال می‌فرماید: آن نفرین را نزد من آورید تا مستجاب گردانم. بنابراین، از نفرین و دعای پدر علیه خود سخت پرهیز داشته باشید، زیرا از شمشیر، برنده‌تر است.

﴿۷۱۴۹﴾ ای حاکم مغرور مسلط بر مردم، من تو را برای اینکه دنیا را جمع‌آوری کنی فرستادم بلکه تو را برانگیختم تا ناله مظلوم را از درگاه من برگردانی (مردم را راضی نگهداری)، من کسی را ناامید نمی‌کنم اگرچه کافر باشد یا فاجر.

﴿۷۱۵۰﴾ بین آسمان و زمین فاصله طول دید است و دعای مظلوم.

﴿۷۱۵۱﴾ سه دعا از خدای تعالی بازداشته نشوند: دعای پدر درباره فرزند حق‌شناس خود و نفرینش بر او، اگر ناسپاس و عاق پدر باشد، و نفرین مظلوم بر ظالمش، و دعای وی برای کسی که انتقام او را از آن ظالم بگیرد، دعای مؤمن برای مؤمنی که با هم درباره ما همدرد باشند و نفرینش بر او هرگاه با او همدردی نکند با اینکه بتواند و آن برادر از وی کمک خواهد.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٧١٥٢﴾ الرسول ﷺ: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ دَعْوَةُ الصَّائِمِ وَ دَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ؛

فضائل الأشهر الثلاثة ص: ١٤٣

﴿٧١٥٣﴾ الرسول ﷺ: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَ دَعْوَةُ الْمُسَافِرِ

وَ دَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٦

﴿٧١٥٤﴾ الرسول ﷺ: ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَةٌ دَعَاءُ الْحَاجِّ (فِيْمَنْ يَخْلُفُ) أَهْلَهُ وَ دَعَاءُ

الْمَرِيضِ فَلَا تُؤْذُوهُ وَ لَا تُضْجِرُوهُ وَ دَعَاءُ الْمَظْلُومِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٥

﴿٧١٥٥﴾ الصادق عليه السلام: فَمَا دَعَا الرَّجُلُ عَلَى ظَالِمِهِ بِهَذَا الدُّعَاءِ إِلَّا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ حَتَّى أَصَابَهُ

وَضَحُّ فِي جَبْهَتِهِ ثُمَّ افْتَقَرَ مِنْ بَعْدِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٢٢

﴿٧١٥٦﴾ فِي التَّوْرَةِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لِلْعَبْدِ إِنَّكَ مَتَى ظَلَمْتَ تَدْعُونِي عَلَى عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِي

مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ ظَلَمَكَ وَ لَكَ مِنْ عِبِيدِي مَنْ يَدْعُو عَلَيْكَ مِنْ أَجْلِ أَنَّكَ ظَلَمْتَهُ فَإِنْ شِئْتَ

أَجَبْتُكَ وَ أَجَبْتُ فِيكَ وَ إِنْ شِئْتَ أَخَرْتُكَمَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٧١٥٧﴾ العسكري عليه السلام: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى سَيِّدِنَا الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَشَكَا إِلَيْهِ

رَجُلًا يَظْلِمُهُ قَالَ لَهُ أَتَيْتَ عَنْ دَعْوَةِ مَظْلُومٍ الَّتِي عَلَّمَهَا النَّبِيُّ ﷺ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ مَا دَعَا

بِهَا مَظْلُومٌ عَلَى ظَالِمِهِ إِلَّا نَصَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَ كَفَاهُ إِيَّاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢١٥

﴿٧١٥٨﴾ الصادق عليه السلام: خَمْسُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجِبَنَّ عَنْ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى دَعْوَةُ الْإِمَامِ

الْمُقْسِطِ وَ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَا تَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَ لَوْ بَعْدَ حِينٍ وَ دَعْوَةُ الْوَلَدِ الصَّالِحِ

لِوَالِدَيْهِ وَ دَعْوَةُ الْوَالِدِ الصَّالِحِ لَوْلَدِهِ وَ دَعْوَةُ الْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بَظْهَرِ الْغَيْبِ فَيَقُولُ وَ لَكَ مِثْلُهُ؛ الكافي

ج: ٢ ص: ٥٠٩

﴿٧١٥٩﴾ الرسول ﷺ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ وَ إِنْ كَانَتْ مِنْ فَاجِرٍ مَخُوفٍ عَلَى نَفْسِهِ؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٣٠

﴿٧١٦٠﴾ الرسول ﷺ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ وَ إِنْ كَانَتْ مِنْ فَاجِرٍ مُحْوَِبٍ عَلَى نَفْسِهِ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٦

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

- ﴿۷۱۵۲﴾ دعای سه تن مستجاب می‌شود: دعای روزه‌دار و مسافر و مظلوم.
- ﴿۷۱۵۳﴾ سه دعا مستجاب شود بی‌آنکه در آن شکی باشد؛ اول دعای مظلوم، دوم دعای مسافر، سوم دعای پدر بر فرزند خود.
- ﴿۷۱۵۴﴾ سه دعا مستجاب است و آن دعای حاجی برای بازماندگان و خانواده‌اش، و دعای مریض پس او را اذیت و آزار نکنید و دعای مظلوم.
- ﴿۷۱۵۵﴾ هیچ مردی برای ظالم بر خود این دعا را سه بار نخواند مگر اینکه آثار نکبت در چهره ظالم پدید آید و بعد به فقر گرفتار شود.
- ﴿۷۱۵۶﴾ خداوند عزوجل در تورات به بنده‌اش می‌فرماید: هرگاه مورد ظلم واقع شدی برای آنکه به تو ظلم کرده نفرین می‌کنی و بنده‌ام نیز در حق تو نفرین می‌کند، زیرا تو به او ظلم کرده‌ای پس اگر بخواهم هم نفرین تو را اجابت می‌کنم و هم نفرین او را در حق تو اجابت می‌کنم و اگر بخواهم هر دو را تا روز قیامت به تأخیر می‌اندازم.
- ﴿۷۱۵۷﴾ مردی خدمت حضرت امام جعفر صادق علیه السلام آمد و نزد آن حضرت از مردی شکایت کرد که بر او ظلم کرده است. آن حضرت فرمودند که پس چرا تو دعایی را نمی‌خوانی که آن را پیامبر صلی الله علیه و آله به حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام تعلیم کرد و این دعا را مظلومی بر شخص ظالمی نمی‌خواند مگر آنکه خدای تعالی آن مظلوم را یاری و کفایت کند و او را کارگزاری کند.
- ﴿۷۱۵۸﴾ پنج دعاست که از درگاه پروردگار تبارک و تعالی محبوب نگردد (و پرده و حائلی نیست که جلوی آن را بگیرد): ۱. دعای امام عادل ۲. دعای ستمدیده که خدای عزوجل فرماید: حتماً انتقام تو را (از ستمکارت) بگیرم، گرچه پس از زمانی باشد ۳. دعای فرزند صالح (و نیکوکار) برای پدر و مادر ۴. دعای پدر صالح برای فرزندش ۵. دعای مؤمن برای برادرش در پشت‌سر او که خدا فرماید: برای تو باد مانند آن.
- ﴿۷۱۵۹﴾ دعای ستمدیده مستجاب است اگرچه شخص ستمدیده، گناهکار، ترسان بر خود باشد.
- ﴿۷۱۶۰﴾ دعای ستمدیده مستجاب است اگرچه شخص ستمدیده، گناهکار، ترسان بر خود باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧١٦١﴾ الكاظم عليه السلام: سَتَّةٌ لَا يُحْجَبُ لَهُمْ عَنِ اللَّهِ دَعْوَةُ الْإِمَامِ الْمُقْسِطِ وَالْوَالِدِ الْبَارِ لَوْلَدِهِ وَ
الْوَلَدِ الصَّالِحِ لَوَالِدِهِ وَالْمُؤْمِنِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ وَالْمَظْلُومِ يَقُولُ اللَّهُ لَا تَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ
حِينَ وَالْفَقِيرِ الْمُتَنَعِمِ عَلَيْهِ إِذَا كَانَ مُؤْمِنًا؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٦

﴿٧١٦٢﴾ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَارْحَمْنِي إِذَا اشْتَدَّ الْآلَيْنِ وَخُظِرَ عَلَى الْعَمَلِ وَانْقَطَعَ
مِنِّي الْأَمَلُ وَأَفْضِيْتُ إِلَى الْمُنُونِ وَبَكَتْ عَلَى الْغُيُوبِ وَوَدَّعَيْتِ الْأَهْلَ وَالْأَحْبَابَ وَحُشِيَ عَلَى
الْتِرَابِ وَنُسِيَ اسْمِي وَبَلَى جِسْمِي وَانْطَمَسَ ذِكْرِي وَهَجَرَ قَبْرِي فَلَمْ يَزِرْنِي زَائِرٌ وَلَمْ يَذْكُرْنِي
ذَاكِرٌ وَظَهَرَتْ مِنِّي الْمَائِثُ وَأَسْتَوَلَتْ عَلَى الْمَظَالِمِ وَطَالَتْ شِكَايَةُ الْخُصُومِ وَاتَّصَلَتْ دَعْوَةُ
الْمَظْلُومِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٨٦

﴿٧١٦٣﴾ الرسول عليه السلام: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا كَانَتْ صُحُفُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ كَانَتْ أَمْثَالًا كُلِّهَا
أَيُّهَا الْمَلِكُ الْمُتَبَلِّغُ الْمَغْرُورُ إِنِّي لَمْ أَبْعَثْكَ لِتَجْمَعَ الدُّنْيَا بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ وَلَكِنْ بَعَثْتُكَ لِتَرُدَّ
عَنِّي دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنِّي لَا أَرُدُّهَا وَإِنْ كَانَتْ مِنْ كَافِرٍ؛ وسائل الشيعة ج: ١٦ ص: ٩٦

﴿٧١٦٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَيْسَ شَيْءٌ أَدْعَى إِلَى تَغْيِيرِ نِعْمَةِ اللَّهِ وَتَعْجِيلِ نَقْمَتِهِ مِنْ إِقَامَةِ
عَلَى ظُلْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَسْمَعُ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٣٣ ص: ٥٩٩

﴿٧١٦٥﴾ العسكري عليه السلام: مَا دَعَا بِهَا مَظْلُومٌ عَلَى ظَالِمِهِ إِلَّا نَصَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَكَفَاهُ إِيَّاهُ؛
بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢١٥

﴿٧١٦٦﴾ الهادي عليه السلام: هُوَ دَعَاءُ الْمَظْلُومِ عَلَى الظَّالِمِ فَدَعَوْتُ بِهِ عَلَيْهِ فَأَهْلَكَهُ اللَّهُ؛ بحار الأنوار
ج: ٥٠ ص: ١٩٢

﴿٧١٦٧﴾ الصادق عليه السلام: وَغَزَّتِي وَجَلَالِي لَا أُجِيبُ دَعْوَةَ مَظْلُومٍ دَعَانِي فِي مَظْلَمَةٍ ظَلَمَهَا وَ
لَا حَدٍ عِنْدَهُ مِثْلُ تِلْكَ الْمَظْلَمَةِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٤٦

﴿٧١٦٨﴾ الرسول عليه السلام: يَا عَلِيُّ أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةُ إِمَامٍ عَادِلٍ وَالْوَالِدُ لَوْلَدِهِ وَالرَّجُلُ يَدْعُو
لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ وَالْمَظْلُومُ يَقُولُ اللَّهُ وَغَزَّتِي وَجَلَالِي لَا تَنْتَصِرَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ؛
وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۶۱﴾ شش نفر دعایش مستجاب می‌شود: دعای امام عادل، دعای پدر نیکو از برای فرزند خود، دعای فرزند صالح برای پدر، خود دعای مؤمن از برای برادر مؤمن خود در غیبت او، دعای مظلوم، می‌فرماید حق سبحانه: «انتقام می‌کشم از برای تو، اگرچه بعد از روزگاری باشد»، دعای فقیر از برای کسی که انعام می‌کند بر او اگر مؤمن باشد.

﴿۷۱۶۲﴾ بر محمد و خاندانش درود فرست و هرگاه ناله و درد زیاد، و دستم از عمل، قطع، امیدم بریده و مرگم فرارسیده باشد. و چشم‌ها برایم بگریند و خانواده و دوستان با من وداع کنند و بر من خاک پاشیده و نامم از صفحه زندگان پاک شود و تنم کهنه و پوسیده شده و یادم فراموش شود و قبرم دور افتد و زائری به زیارتم نیاید و مرا یاد نکند و گناهانم بر من آشکار و مظلومه بر من مستولی گردید، شکایت دشمنان به درازا کشد و نفرین مظلوم به من رسد، در آن هنگام به من رحم کن.

﴿۷۱۶۳﴾ به پیامبر عرض کردم: ای پیامبر خدا! صحف ابراهیم علیه السلام چه بود؟ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: همه صحیفه‌ها عبارت از مثال‌ها بودند، که از آن جمله است: ای پادشاه آزموده‌شده و مغرور! من تو را نفرستادم تا بعضی از (اموال) دنیا را روی بعضی دیگر قرار داده و جمع کنی بلکه تو را برانگیخته‌ام تا از طرف من فریادخواهی مظلوم را جواب دهی، من حتی فریادخواهی مظلوم کافر را فریادرسی می‌کنم.

﴿۷۱۶۴﴾ هیچ‌چیز در تغییر یافتن نعمت خدا و زود رسیدن بلا و کیفر الهی، مؤثرتر از ادامه دادن به ظلم نیست، آری، خدا آه مظلومان را می‌شنود.

﴿۷۱۶۵﴾ این دعا را مظلومی علیه آن که در حقش ظلم کرده نمی‌خواند، مگر اینکه خداوند بلندمرتبه او را یاری می‌کند، و فقط خدا برایش کافی است.

﴿۷۱۶۶﴾ آن، دعای مظلوم است که از ستم ظالم می‌خواند، پس نفرین کردم با آن دعا بر او و خداوند با همان دعا او را هلاک کرد.

﴿۷۱۶۷﴾ به عزت و جلالم سوگند، جواب ندهم به دعای مظلومی که ظلم شده است درحالی که او نیز بر دیگری همین‌گونه ظلم کرده باشد.

﴿۷۱۶۸﴾ یا علی! چهار طایفه‌اند که دعای ایشان رد نمی‌شود: امام عادل (یعنی پیشوا و رئیسی که با مردم به عدالت رفتار کند) و پدری که درباره فرزند خود دعا کند، و شخصی که برادر دینی خود را در غیاب و پشت‌سرش دعا کند، و کسی که بر او ظلم و ستم شده باشد، خداوند با جلال (به شخص مظلوم هنگامی که بر ظالم خود نفرین می‌کند) می‌فرماید: به عزت و جلال خودم سوگند که البته (از ستمگرت) انتقام تو را می‌کشم، گرچه پس از گذشتن زمانی باشد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧١٦٩﴾ الصادق عليه السلام: وَاعْلَمْ أَيُّ عَمٍّ أَنَّ اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ لَمْ يُبَالِ بِضُرِّ الدُّنْيَا لَوْلِيهِ سَاعَةٌ قَطُّ وَ لَا شَيْءٌ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ الضَّرِّ وَالْجُهْدِ وَالْبَلَاءِ مَعَ الصَّبْرِ... لَوْ لَا ذَلِكَ لَمَا كَانَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَدْعُونَ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُمْ بِطُولِ الْعُمُرِ وَصِحَّةِ الْبَدَنِ وَكَثْرَةِ الْمَالِ وَالْوَلَدِ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٢، ص: ٤١٩

﴿٧١٧٠﴾ الصادق عليه السلام: أَتَى رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ إِنَّ فُلَانًا ابْنَ عَمِّكَ ذَكَرَكَ فَمَا تَرَكَ شَيْئًا مِنَ الْوَقِيعَةِ وَ الشَّيْئَةِ إِلَّا قَالَهُ فِيكَ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﷺ: لِلْجَارِيَةِ اثْنَيْنِ بَوْضُوءٍ فَتَوَضَّأَ وَ دَخَلَ فَقُلْتُ فِي نَفْسِي يَدْعُو عَلَيْهِ فَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ فَقَالَ يَا رَبُّ هُوَ حَقِّي قَدْ وَهَبْتُهُ لَهُ وَ أَنْتَ أَجُودُ مِنِّي وَ أَكْرَمُ فَهَبْهُ لِي وَ لَا تَوَاحِذْهُ بِي وَ لَا تُقَاسِمْهُ ثُمَّ رَقَّ فَلَمْ يَزَلْ يَدْعُو فَجَعَلْتُ أَتَعَجَّبُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦، ص: ٣٩٦

﴿٧١٧١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا ظَلَمَ الرَّجُلُ فَظَلَّ يَدْعُو عَلَى صَاحِبِهِ قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ إِنَّ هَاهُنَا آخِرُ يَدْعُو عَلَيْكَ يَزْعُمُ أَنَّكَ ظَلَمْتَهُ فَإِنْ شِئْتَ أَجَبْتُكَ وَ أَجَبْتُ عَلَيْكَ وَ إِنْ شِئْتَ آخَرْتُكَمَا فَيُوسِعُكُمَا عَفْوِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠، ص: ٣٢٤

﴿٧١٧٢﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا ظَلِمْتَ بِمَظْلَمَةٍ فَلَا تَدْعُ عَلَى صَاحِبِكَ فَإِنَّ الرَّجُلَ يَكُونُ مَظْلُومًا فَلَا يَزَالُ يَدْعُو حَتَّى يَكُونَ ظَالِمًا وَ لَكِنْ إِذَا ظَلِمْتَ فَاعْتَسِلْ وَ صَلِّ رُكْعَتَيْنِ فِي مَوْضِعٍ لَا يَخْجُبُكَ عَنِ السَّمَاءِ ثُمَّ قُلِ اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانًا بَنَ فُلَانًا قَدْ ظَلَمَنِي وَ لَيْسَ لِي أَحَدٌ أَصُولُ بِهِ غَيْرُكَ فَاسْتَوْفِ ظُلَامَتِي السَّاعَةَ السَّاعَةَ بِالْإِسْمِ الَّذِي سَأَلْتُكَ بِهِ الْمَضْطَرُ فَكَشَفْتَ مَا بِهِ مِنْ ضَرٍّ وَ مَكَّنْتَ لَهُ فِي الْأَرْضِ وَ جَعَلْتَهُ خَلِيفَتَكَ عَلَى خَلْقِكَ فَاسْأَلْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَسْتَوْفِيَ لِي ظُلَامَتِي السَّاعَةَ السَّاعَةَ فَإِنَّكَ لَا تَلْبَثُ حَتَّى تَرَى مَا تُحِبُّ؛ وسائل الشيعة ج: ٨، ص: ١١٦

﴿٧١٧٣﴾ الرسول ﷺ: إِنَّهُ ﷺ سَمِعَ عَائِشَةَ تَدْعُو عَلَى مَنْ سَرَقَ عَقْدًا لَهَا فَقَالَ لَهَا لَا تَمَسْجِي عَنْهُ بِدُعَائِكَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٦، ص: ١١١

﴿٧١٧٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: هَاتِ فَلْنَدْعُ عَلَى مَنْ ظَلَمَنَا؛ بحار الأنوار ج: ٣٤، ص: ٣٣٧

﴿٧١٧٥﴾ الصادق عليه السلام: فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ ﷺ: مَنْ انْقَطَعَ إِلَيَّ كَفَيْتُهُ وَ مَنْ سَأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ وَ مَنْ دَعَانِي أَجَبْتُهُ وَ إِنَّمَا أُؤَخِّرُ دَعْوَتَهُ وَ هِيَ مُعَلَّقَةٌ وَ قَدْ اسْتَجَبْتُهَا حَتَّى يَتِمَّ قَضَائِي فَإِذَا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۶۹﴾ بدان عموجان! و پسرعموی عزیزم، خداوند اهمیتی به ناراحتی در دنیا برای دوست خود نمی‌دهد، چیزی را بیشتر از ناراحتی و کوشش و گرفتاری با صبر، برای ولی خود دوست ندارد... اگر نه این بود اصحاب پیامبر برای کسانی که به آن‌ها ستم می‌کرد، تقاضای طول عمر و صحت بدن و کثرت مال و فرزند از خدا نمی‌کردند.

﴿۷۱۷۰﴾ مردی خدمت امام صادق علیه السلام آمد و عرض کرد: یکی از پسر عموهایم، هر حرف زشت و فحشی به زبانش آمد در مورد شما گفت، امام صادق علیه السلام به کنیزش فرمود: آبی بیاور تا وضو بسازم، وضو گرفت و داخل اتاق شد، با خود گفتم: می‌خواهد نفرین کند، دو رکعت نماز خواند، و بعد چنین دعا کرد: پروردگارا! من از حقم گذشتم، و تو از من بخشنده‌تر و بزرگوarterی، او را به من ببخش و مؤاخذه نکن و از گناهش درگذر، سپس گریه کرد و به دعای خویش ادامه داد، به حدی که من از این جریان در شگفت شدم.

﴿۷۱۷۱﴾ آنگاه که بر کسی ستم شود و شروع به نفرین بر ستمگر کند، خدای عزوجل به او می‌فرماید: اینجا، کس دیگری هم هست که بر تو نفرین می‌کند و می‌پندارد که تو بر او ستم کرده‌ای. اکنون اگر می‌خواهی، نفرین تو و نفرین او هر دو را برآورده کنم و اگر می‌خواهی، درباره هر دو به تأخیر بیندازم و عفو من شما را فراگیرد.

﴿۷۱۷۲﴾ اگر مورد ظلم واقع شدی، بر رفیقت نفرین نکن که انسان دائماً مظلوم است تا نفرین کند که در این صورت ظالم می‌شود، ولی وقتی به تو ظلم شد غسل کن و در زیر آسمان دو رکعت نماز بخوان و بگو: خدایا! فلان کس به من ستم کرده و هیچ یآوری جز تو ندارم که به او رو بیاورم، هم‌اکنون حق من از او بازستان، به حق آن اسمت که اگر مضطر تو را با آن بخواند از او رفع اضطرار می‌کنی و در زمین قدرتش می‌بخشی و او را بر خلق خودت خلیفه می‌گردانی (یعنی امام عصر علیه السلام)، که بر محمد و خاندانش درود فرستی و هم‌اکنون حق مرا به کمال از او بازستانی، چند مدتی نمی‌گذرد که آنچه دوست داری اتفاق می‌افتد و می‌بینی.

﴿۷۱۷۳﴾ پیامبر صلی الله علیه و آله شنید که عایشه بر دزد گردنبندش نفرین کرد. فرمود با نفرین خود پاکش نکن.

﴿۷۱۷۴﴾ بیا بر کسی که به ما ظلم کرده است، نفرین کنیم.

﴿۷۱۷۵﴾ خداوند به داود وحی فرمود: هرکس از مردم قطع کند و به‌سوی من بیاید، امور او را کفایت می‌کنم و هرکس از من بخواهد به وی عطا می‌کنم و هرکس به من دعا کند، دعای او را قبول می‌کنم، ولی اجابت آن را معلق می‌گذارم تا قضای من درباره‌اش تمام شود. وقتی که قضای

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

تَمَّ قَصَائِي أَنْفَذْتُ مَا سَأَلَ قُلٌّ لِلْمَظْلُومِ إِنَّمَا أُوخِّرُ دُعَوَتَكَ وَقَدْ اسْتَجَبْتُهَا لَكَ عَلَى مَنْ ظَلَمَكَ
لِضَرْبٍ كَثِيرَةٍ غَابَتْ عَنْكَ وَ أَنَا أَخْكُمُ الْحَاكِمِينَ إِمَّا أَنْ تَكُونَ قَدْ ظَلَمْتَ رَجُلًا فَدَعَا عَلَيْكَ
فَتَكُونَ هَذِهِ بَهْدِي لَا لَكَ وَلَا عَلَيْكَ وَإِمَّا أَنْ تَكُونَ لَكَ دَرَجَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَا تَبْلُغُهَا عِنْدِي إِلَّا
بِظُلْمِي لَكَ لِأَنِّي اخْتَبَرْتُ عِبَادِي فِي أَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَرَبَّمَا أَمْرَضْتُ الْعَبْدَ فَقَلَّتْ صَلَاتُهُ وَ
خَدَمَتُهُ وَلَصَوُّهُ إِذَا دَعَانِي فِي كُرْبَتِهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ صَلَاةِ الْمُصَلِّينَ وَلَرَبَّمَا صَلَّى الْعَبْدُ فَأَضْرَبُ بِهَا
وَجْهَهُ وَ أَحْبَبُ عَنِّي صَوْتُهُ: إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٣

(٧١٧٦) قَالُوا فَتَحْنُ نَجِبٌ أَنْ تُمْلِيَ عَلَيْنَا دُعَاءَ السَّمَاتِ الَّتِي هُوَ لِلشُّبُورِ حَتَّى نَدْعُو بِهِ عَلَى ظَالِمِنَا وَمُضْطَهِدِنَا وَالْمُخَاتَلِينَ لَنَا وَالْمُنْتَعِزِّينَ عَلَيْنَا؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٩٦
٣-٢-١-٢-٣-٤-٥-٦-٣-٦-٣-٤-٥-٦

﴿٧١٧٧﴾ الرضا عليه السلام: إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ عَلَى عَدُوِّهِ فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ اطْرُقْهُ بِلَيْلَةٍ لَا أُخْتَلَى لَهَا وَابْحُ حَرِيمَةٍ يَا مَنْ يَكْفِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا يَكْفِي مِنْهُ شَيْءٌ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاكْفِنِي مَوْنَتَهُ بَلَا مَوْنَةٍ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٤٨

﴿٧١٧٨﴾ **الصادق عليه السلام**: إِنَّ لِي جَارًا مِنْ قُرَيْشٍ مِنْ آلِ مُحْرَزٍ قَدْ نَوَّهَ بِاسْمِي وَشَهْرَنِي كُلَّمَا مَرَرْتُ بِهِ قَالَ هَذَا الرَّافِضِيُّ يَحْمِلُ الْأَمْوَالَ إِلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ فَقَالَ لِي ادْعُ اللَّهَ عَلَيْهِ إِذَا كُنْتُ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ فِي السَّجْدَةِ الْأَخِيرَةِ مِنَ الرَّكَعَتَيْنِ الْأُولَتَيْنِ فَاحْمَدِ اللَّهَ عَزَّ وَحَلَّ وَمَجِّدْهُ وَقُلِ اللَّهُمَّ إِنَّ فَلَانَ بْنِ فَلَانٍ قَدْ شَهَّرَنِي وَنَوَّهَ بِي وَغَاطَنِي وَعَرَضَنِي لِلْمَكَارِهِ اللَّهُمَّ اضْرِبْهُ بِسَهْمٍ عَاجِلٍ تَسْغُلْهُ بِهِ عَنِّي اللَّهُمَّ قَرِّبْ أَجَلَهُ وَاقْطَعْ آثَرَهُ وَعَجِّلْ ذَلِكَ يَا رَبَّ السَّاعَةِ السَّاعَةِ ثُمَّ ذَكَرَ أَنَّهُ فَعَلَ ذَلِكَ وَدَعَا عَلَيْهِ فَهَلَكَ؛ وسائل الشيعة ج ٧: ص ١٣٣

﴿٧١٧﴾ الصادق (عليه السلام): تَدْعُو فِي الْوُتْرِ عَلَى الْعَدُوِّ وَإِنْ شِئْتَ سَمَّيْتَهُمْ وَتَسْتَغْفِرُ وَتَرْفَعُ يَدَيْكَ فِي الْوُتْرِ حَيْلًا وَجْهَكَ وَإِنْ شِئْتَ فَتَحَتِ ثَوْبَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٤٨٩

﴿٧١٨﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ثُمَّ يَدْعُو اللَّهَ عَلَى عَذْوِهِ وَيَسْأَلُ لِنَفْسِهِ وَأَصْحَابِهِ ثُمَّ يَرْفَعُونَ أَيْدِيَهُمْ فَيَسْأَلُونَ اللَّهَ حَوَائِجَهُمْ كُلَّهَا حَتَّى إِذَا فَرَغَ مِنْ ذَلِكَ قَالَ اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لَنَا؛ الكافي ج: ٣ ص: ٢٢٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

من تمام شد، از آنچه که درخواست کرده به وی می‌دهم. ای داود، به مظلوم از قول من بگو: دادخواهی تو را درباره کسی که به تو ستم کرده، قبول می‌کنم. ولی اجرای آن را به واسطه عوامل زیادی که تو نمی‌دانی به تأخیر می‌اندازم و من حاکم‌ترین حکم‌کنندگان هستم. وقتی که تو هم به کسی ستم می‌کنی، او هم علیه تو بر من دادخواهی می‌کند. این دادخواهی را با آن دادخواهی قبلی تو مقایسه می‌نمایم اگر برای تو در نزد من درجه‌ای از بهشت باشد، به آن نمی‌رسی، مگر به واسطه ستمی که دیگری بر تو می‌کند. زیرا من بندگان خود را در مال و نفسشان امتحان نمی‌کنم. ای بسا، من بنده‌ای را بیمار می‌کنم، در نتیجه نماز و عبادت او کم می‌شود. ولی صدای آن که مرا در حال غم و اندوه صدا می‌کند، برای من دوست‌داشتنی‌تر از نمازگزاران می‌باشد. ای بسا، بندگان هستند که مرا عبادت می‌کنند و من آن نماز را به روی آن‌ها می‌زنم و در میان خودم و صدای او حجابی قرار می‌دهم تا صدای او را نشنوم.

﴿۷۱۷۶﴾ گفتند ما دوست داریم دعای سمات را که متعلق به شپور است بر ما املاء کنی تا با آن بر کسانی که بر ما ظلم و ستم کرده، خیانت کرده، و بر ما برتری جستند، نفرین کنیم.

۶-۳-۲-۱-۲-۳-۴-۵-۳-۶-۳-دشمن

﴿۷۱۷۷﴾ هر که می‌خواهد بر دشمن نفرین کند، بگوید: خدایا! بر او بلایی فرست که نظیر نداشته باشد، ای آن که از هر چیز در امانی و هیچ چیز از تو بی‌نیاز نیست، بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا از شر او کفایت کن.

﴿۷۱۷۸﴾ عرض کردم: من گرفتار همسایه‌ای - از قریش از آل محرز - شده‌ام که نام مرا فاش کرده و مرا شهره مردم ساخته (که همه مرا بشناسند) هرگاه به او بگذرم، می‌گوید: این رافضی است و مال‌ها را نزد جعفر بن محمد می‌برد؟ حضرت به من فرمود: در نماز شب آنگاه که به سجده رفتی، در سجده آخر از دو رکعت اول او را نفرین کن، پس خدای عزوجل را حمد کن و تمجید کن و بگو: (آنچه ترجمه‌اش این است): خدایا! فلان پسر، فلان مرا شهره مردم کرده، و نام مرا فاش کرده و مرا به خشم آورده و در معرض خطرها قرار داده، خدایا! او را با تیر شتابانی بزن که او را از من بازداري، خدایا! مرگش را نزدیک کن و اثرش را از میان بردار، و پروردگارا در آن شتاب کن، الساعة، الساعة (یعنی هم‌اکنون)؛ سپس او، آن را انجام داد و او را نفرین کرد پس هلاک شد.

﴿۷۱۷۹﴾ در نماز وتر، دشمنان را می‌توان نفرین کرد، و اگر خواستی نام آنان را می‌توانی ببری، و استغفار می‌کنی و در وتر دست‌هایت را تا محاذی (کنار گوش‌ها) صورتت بالا می‌بری، و چنانچه خواستی می‌توانی جامه‌ات را باز کنی یا بالا بگیری. (شاید مراد این است که می‌توانی زیر جامه‌ات دست به دعا برداری یا جامه را باز و دستت را بلند کنی).

﴿۷۱۸۰﴾ دعا کند تا خداوند، دشمنان دین را منکوب سازد و امام مسلمین را پیروز کند. آنگاه همه نمازگزاران دست به دعا بردارند و حوائج خود را از خدای جهان خواهان شوند و چون همگان از دعا فارغ شدند، امام جمعه در پایان دعا بگوید: پروردگارا دعای ما را اجابت کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧١٨١﴾ الصادق عليه السلام: دَعَوْتُ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ وَقَدْ هَجَمَ عَلَيْهِمْ مِنْ جُيُوشِ الْأَعْدَاءِ مَا لَا طَاقَةَ

لَهُمْ بِهِ فَدَعُّوا بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ فَقَتَلَ عَدُوَّهُمْ فِي لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ؛ المجتبی ص: ٥

﴿٧١٨٢﴾ الرسول عليه السلام: سَارَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى بَنِي شَاجَعَةَ فَجَعَلَ يَعْزِضُ عَلَيْهِمُ الْإِسْلَامَ فَأَبَوْا وَ

خَرَجُوا إِلَيْهِ فِي خَمْسَةِ آلَافٍ فَارْسَ فَتَبِعُوا النَّبِيَّ ﷺ فَلَمَّا لَحِقُوا بِهِ عَاجَلَهُمْ بِدَعَوَاتٍ فَهَبَتْ

عَلَيْهِمْ رِيحٌ فَأَهْلَكَتَهُمْ عَنْ آخِرِهِمْ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٦٧

﴿٧١٨٣﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام جَارًا لِي وَمَا أَتَى مِنْهُ قَالَ فَقَالَ لِي

ادْعُ عَلَيْهِ قَالَ فَفَعَلْتُ فَلَمْ أَرِ شَيْئًا فَعُدْتُ إِلَيْهِ فَشَكَوْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ لِي ادْعُ عَلَيْهِ قَالَ فَقُلْتُ جُعِلْتُ

فِدَاكَ قَدْ فَعَلْتُ فَلَمْ أَرِ شَيْئًا فَقَالَ كَيْفَ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ إِذَا لَقِيتُهُ دَعَوْتُ عَلَيْهِ قَالَ فَقَالَ ادْعُ

عَلَيْهِ إِذَا أَذْبَرَ وَإِذَا اسْتَدْبَرَ فَفَعَلْتُ فَلَمْ أَلْبِثْ حَتَّى أَرَّاحَ اللَّهُ مِنْهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١١

﴿٧١٨٤﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام رَجُلًا كَانَ يُؤْذِينِي فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ

قَدْ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ لَيْسَ هَكَذَا وَلَكِنْ أَقْلِعْ عَنِ الذُّنُوبِ وَصُمْ وَصَلِّ وَتَصَدَّقْ فَإِذَا كَانَ آخِرُ

اللَّيْلِ فَاسْبِغِ الْوُضُوءَ ثُمَّ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْ وَأَنْتَ سَاجِدُ اللَّهِ إِنْ فُلَانٌ بَنَ فُلَانٌ قَدْ أَذَانِي

اللَّهُمَّ اسْقِمْ بَدَنَهُ وَاقْطَعْ أَثَرَهُ وَانْقُصْ أَجَلَهُ وَعَجِّلْ لَهُ ذَلِكَ فِي عَامِهِ هَذَا قَالَ فَفَعَلْتُ فَمَا لَبِثَ

أَنْ هَلَكَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٥٩

﴿٧١٨٥﴾ المجتبی عليه السلام: غَلِظَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي أُمَيَّةَ عَلَيْهِ وَسَبَّهُ وَ سَبَّ أَبَاهُ فَدَعَا رَبَّهُ فَقَلَبَهُ أَنْثَى

وَسَقَطَتْ لِحْيَتُهُ وَشَاعَ أَمْرُهُ فَجَاءَتْ امْرَأَتُهُ إِلَى الْحَسَنِ عليه السلام تَبْكِي فَدَعَا اللَّهَ تَعَالَى فَعَادَ كَمَا

كَانَ؛ الصراط المستقيم ج: ٢ ص: ١٧٧

﴿٧١٨٦﴾ الصادق عليه السلام: فَإِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ أَدْعُو اللَّهَ فَيَمْسَخَكَ كَلْبًا تَهْتَدِي إِلَى مَنْزِلِكَ وَ

تَدْخُلُ عَلَيْهِمْ وَتُبْصِصُ لَاهِلِكَ قَالَ الْأَعْرَابِيُّ بِجَهْلِهِ بَلَى فَادْعُ اللَّهَ فَصَارَ كَلْبًا فِي وَقْتِهِ وَمَضَى

عَلَى وَجْهِهِ فَقَالَ لِي الصَّادِقُ عليه السلام: اتَّبِعْهُ فَاتَّبَعْتُهُ حَتَّى صَارَ إِلَى مَنْزِلِهِ فَجَعَلَ يُبْصِصُ لَاهِلِهِ وَوَلَدِهِ

فَأَخَذُوا لَهُ عَصًا فَأَخْرَجُوهُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ١١٠

﴿٧١٨٧﴾ فَإِنْ أَرَادَ أَنْ يَدْعُوَ عَلَى عَدُوٍّ لَهُ فَلْيَقُلْ فِي هَذِهِ السَّجْدَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۸۱﴾ دعایی برای بنی اسرائیل، درحالی که سپاه دشمنان بر آن‌ها حمله کرد و دیگر طاقت مقابله نداشتند، پس با این دعاها دعا کردند و دشمنانشان را در یک شب به قتل رساندند.

﴿۷۱۸۲﴾ پیامبر ﷺ نزد قبیله‌ی بنی شاجعه رهسپار شد، پس اسلام را به آن‌ها ارائه کرد و آن‌ها مخالفت نمودند و با هزاران اسب بر وی تاختند و پیامبر را دنبال کردند، وقتی نفرین‌ها به آن‌ها رسید، پس بادی وزیدن گرفت و همه آن‌ها را هلاک کرد.

﴿۷۱۸۳﴾ به حضرت صادق علیه السلام از دست همسایه‌ای که داشتم و آزاری که از او به من می‌رسید، شکایت کردم. به من فرمود: بر او نفرین کن، پس من نفرین کردم، ولی نتیجه‌ای ندیدم، پس دوباره خدمتش رفتم و شکایت کردم. فرمود: بر او نفرین کن، عرض کردم: فدایت کردم من نفرین کردم و نتیجه‌ای ندیدم، فرمود: چگونه نفرین کردی؟ عرض کردم: هرگاه به او برخوردم نفرینش کردم، فرمود: چون به تو پشت کند و رو گرداند نفرینش کن، پس من این کار را کردم و زمانی نگذشت، که خدا مرا از شر او آسوده کرد.

﴿۷۱۸۴﴾ از شخصی که مرا آزار می‌داد به خدمت امام صادق علیه السلام شکایت کردم. آن حضرت فرمود: او را نفرین کن، عرض کردم: او را نفرین کرده‌ام (ولی کارگر نیفتاده) آن حضرت فرمود: این طور نیست (که هر نفرینی مستجاب شود) لکن، جهت استجاب دعا، مدتی چند از گناهان به کلی دوری کن و روزه بدار و نماز کن و صدقه بده، و چون آخر شب شد وضوی کامل و نیکی بگیر (که همه دعاهای مربوطه را بخوانی و هر عضو را دوبار آب بریزی و مستحبات را به جا آوری) آنگاه برخیز و دو رکعت (ایستاده) نماز کن و در حال سجود این دعا را بخوان: خدایا! فلان پسر فلانی مرا می‌آزارد خدایا! تن او را به بیماری دچار ساز اثر او را قطع فرما که اثری از او نماند، و مهلتش را کم ساز و به‌زودی اجل او را در همین امسال برسان. یونس می‌گوید: من این کار را کردم و اندک زمانی نگذشته بود که هلاک شد.

﴿۷۱۸۵﴾ مردی از بنی‌امیه سخنانی غلیظ و ناروا به او (امام حسن) و پدرش (حضرت امیر) گفت، پس امام در حق آن مرد، نزد پروردگارش نفرین کرد، پس آن مرد، زن گشت و ریش‌هایش ریخت و داستان آن مرد (اموی) شیوع یافت و زوجه وی به حضور امام حسن آمد و شروع به گریه و زاری کرد، پس امام از خداوند خواست تا آن شخص به حالت اولیه بازگشت.

﴿۷۱۸۶﴾ اگر بخواهم دعا می‌کنم تا خدا تو را به‌صورت سگی درآورد، بروی به خانه پیش خانواده‌ات و برای آن‌ها دم بجنبانی. اعرابی از روی نادانی گفت: دعا کن. در همان موقع به‌صورت سگی درآمد و رفت. حضرت صادق علیه السلام به من فرمود: از پی او برو، رفتم. تا وارد منزلش شد، شروع به دم جنبانیدن برای زن و فرزند خود کرد، چوبی برداشته او را از خانه بیرون کردند.

﴿۷۱۸۷﴾ پس اگر خواست که بر دشمنش نفرین کند، باید در این سجده بگوید....

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٧١٨٨﴾ العسكري عليه السلام: فدعا عليهم على عليه السلام بالهلاك فكلُّ جاريةٍ نطقت بالشهادة على صاحبها انفتحت حتى مات مكانه؛ بحار الأنوار ج: ٩ ص: ٣٣٣

﴿٧١٨٩﴾ الهادي عليه السلام: فدعوت به عليه فاهلكه الله؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ١٩٢

﴿٧١٩٠﴾ الصادق عليه السلام: فرفع أبو عبد الله عليه السلام رأسه وقال إني دعوت الله بدعوة بعث الله عز وجل عليه ملكاً فضرب رأسه بمرزبة من حديد انشقت منها مئنته فمات؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١٣

﴿٧١٩١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فقال عليه السلام أخساً يا عدو الله فاستحال الخارجي كلباً و طار ثيابه في الهواء، فجعل يبصص و تدمع عيناه فرق له و دعا له، فأعاده إلى حال الإنسانية و تراجعت من الهواء ثيابه؛ بحار الأنوار ج: ٣٤ ص: ٢٦٩

﴿٧١٩٢﴾ الصادق عليه السلام: قلت لأبي عبد الله عليه السلام: إن لي جاراً من فريش من آل مخرز قد نوه باسمي و شهرني كلما مررت به قال هذا الرافضي يحبل الأموال إلى جعفر بن محمد قال فقال لي فادع الله عليه إذا كنت في صلاة الليل و أنت ساجد في السجدة الأخيرة من الركعتين الأولتين؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١٢

﴿٧١٩٣﴾ الصادق عليه السلام: كنت عند أبي عبد الله عليه السلام فقال له العلاء بن كامل إن فلاناً يفعل بي و يفعل فإن رأيت أن تدعو الله عز وجل فقال هذا ضعف بك قل اللهم إنك تكفي من كل شيء و لا يكفي منك شيء فأكفني أمر فلان بم شئت و كيف شئت و من حيث شئت و أنى شئت؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١٢

﴿٧١٩٤﴾ في عمل شهر رمضان من الليلة الثانية منه اللهم أعطني سؤلهم في وليهم و عدوهم؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٦

﴿٧١٩٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: اللهم من كان في موته فرح لنا و لجميع المسلمين فأرحنا منه و أبدل لنا من هو خير لنا منه حتى نرينا من علم الإجابة ما نعرفه في أدياننا و معاشنا يا أرحم الراحمين؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٥٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۸۸﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام آن‌ها را نفرین کرد، هر عضوی که علیه آن‌ها گواهی داده بود از هم پاشید، به‌طوری که همان جا مردند.

﴿۷۱۸۹﴾ پس دعایی را خواندم. پس خدای تعالی متوکل را هلاک کرد.

﴿۷۱۹۰﴾ آن حضرت سر از سجده بر نداشته بود که فریاد شیون را از خانه داودبن علی شنیدیم، پس حضرت صادق علیه السلام سر (از سجده) برداشت و فرمود: من خدا را با دعایی خواندم و خدای عزوجل فرشته‌ای فرستاد که با گرز آهنین چنان بر سر او زد که شکمش از آن ضربت شکافت و مرد.

﴿۷۱۹۱﴾ حضرت فرمود: دور شو ای دشمن خدا! پس آن مرد به‌صورت سگی درآمد و لباس‌هایش به هوا پرید. دم خود را تکان می‌داد و از چشمانش اشک می‌ریخت. حضرت به حال او دلسوزی کرد و دعا کرد، مجدداً به‌صورت انسان برگشت و لباس‌هایش از هوا به تنش برگشتند.

﴿۷۱۹۲﴾ به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: من گرفتار همسایه‌ای - از قریش از آل محرز - شده‌ام که نام مرا فاش کرده و مرا شهره مردم ساخته (که همه مرا بشناسند)، هرگاه به او بگذرم، می‌گوید: این رافضی است و مال‌ها را نزد جعفر بن محمد می‌برد. حضرت به من فرمود: در نماز شب به او نفرین کن آنگاه که به سجده رفتی، در سجده آخر از دو رکعت اول او را نفرین کن.

﴿۷۱۹۳﴾ در خدمت حضرت صادق علیه السلام بودم علاءبن کامل از کسی شکایت و درخواست کرد، امام او را نفرین کند؛ امام فرمود: مگر خودت ناتوانی؟ با این الفاظ نفرین کن: «اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَكْفِي مَنْ كُلُّ شَيْءٍ لَا يَكْفِي مَنْكَ شَيْءٌ فَاكْفِنِي أَمْرَ فُلَانٍ بِمِ شَيْءٍ وَ كَيْفَ شَيْءٍ وَ مَنْ حَيْثُ شَيْءٍ وَ أَنِي شَيْءٌ.»

﴿۷۱۹۴﴾ خدایا! خواسته‌های آن‌ها را در مورد دوست و دشمنشان، به من عطا کن.

﴿۷۱۹۵﴾ خدایا! هرکس که مرگ او موجب شادی ما و شادی تمام مسلمانان است ما را از شر او آسوده کن، و به جای او کسی را قرار ده که برای ما بهتر از او باشد، تا آنجا که نشانه اجابت را طوری بر ما آشکار کنی که ما در دین و دنیای خود آن را بیابیم، ای مهربان‌تر از هر مهربانی.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧١٩﴾ الرضا عليه السلام: يَا عَبْدَ الْعَظِيمِ أُنَبِّئُكَ عَنْ أَوْلِيَائِي السَّلَامَ وَ قُلْ لَهُمْ لَا يَجْعَلُوا لِلشَّيْطَانِ عَلَى أَنْفُسِهِمْ سَبِيلًا وَ مَرُهمْ بِالصَّدَقِ فِي الْحَدِيثِ وَ آدَاءَ الْأَمَانَةِ وَ مَرُهمْ بِالسَّكُوتِ وَ تَرْكِ الْجِدَالِ فِيمَا لَا يَنْبَغِيهِمْ وَ إِقْبَالَ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ وَ الْمُزَاوَرَةَ فَإِنَّ ذَلِكَ قُرْبَةٌ إِلَىَّ وَ لَا يَشْغَلُوا أَنْفُسَهُمْ بِتَمْزِيقِ بَعْضِهِمْ بَعْضًا فَإِنِّي آتِيْتُ عَلَى نَفْسِي أَنَّهُ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ وَ اسْخَطَ وَلِيًّا مِنْ أَوْلِيَائِي دَعَوْتُ اللَّهَ لِيُعَذِّبَهُ فِي الدُّنْيَا أَشَدَّ الْعَذَابِ وَ كَانَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص:

۱.۲

﴿٧١٩﴾ يَجُوزُ الدُّعَاءُ فِيهِ لِلْمُؤْمِنِينَ بِأَسْمَائِهِمْ وَالدُّعَاءُ عَلَى الْكُفَرَةِ وَالْمُنَافِقِينَ لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَعَا فِي قُتُوبِهِ لِقَوْمٍ بِأَعْيَانِهِمْ وَعَلَى آخَرِينَ بِأَعْيَانِهِمْ كَمَا رَوَى أَنَّهُ ﷺ قَالَ اللَّهُمَّ أَنْجِ الْوَلِيدَ بْنَ الْوَلِيدِ وَسَلَمَةَ بْنَ هِشَامٍ وَعِيَّاشَ بْنَ رِبْعَةَ وَالْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَاشْدُدْ وَطَأَتَكَ عَلَى مُضَرٍّ وَرَعْلٍ وَذَكْوَانَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٢١١

﴿٧١٩٨﴾ الصادق عليه السلام: يُونسُ بْنُ عَمَّارٍ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِنَّ لِي جَاراً مِنْ قُرَيْشٍ مِنْ آلِ مُخْرَزٍ قَدْ نَوَّهَ بِاسْمِي وَشَهْرَتِي كُلَّمَا مَرَرْتُ بِهِ قَالَ هَذَا الرَّافِضِيُّ يَحْمِلُ الْأَمْوَالَ إِلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ فَقَالَ لِي ادْعُ اللَّهَ عَلَيْهِ إِذَا كُنْتَ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ فِي السَّجْدَةِ الْآخِرَةِ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ الْأُولَتَيْنِ فَاحْمَدِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَمَجِّدْهُ وَقُلِ اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ قَدْ شَهَرَنِي وَنَوَّهَ بِي وَغَاطَنِي وَعَرَضَنِي لِلْمَكَارِهِ اللَّهُمَّ اضْرِبْهُ بِسَهْمٍ عَاجِلٍ تَشْغَلْهُ بِهِ عَنِّي اللَّهُمَّ قَرِّبْ أَجَلَهُ وَاقْطَعْ أَثَرَهُ وَعَجِّلْ ذَلِكَ يَا رَبَّ السَّاعَةِ السَّاعَةِ ثُمَّ ذَكَرَ أَنَّهُ فَعَلَ ذَلِكَ وَدَعَا عَلَيْهِ فَهَلَكَ؛ وَسَأَلْنَا الشَّيْعَةَ ج: ٧ ص: ١٣٣

﴿٧١٩﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ جَارًا لِي وَمَا أَتَمَّى مِنْهُ قَالَ فَقَالَ لِي ادْعُ عَلَيْهِ قَالَ فَفَعَلْتُ فَلَمْ أَرْ شَيْئًا فَعَدْتُ إِلَيْهِ فَشَكَوْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ لِي ادْعُ عَلَيْهِ قَالَ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَدْ فَعَلْتُ فَلَمْ أَرْ شَيْئًا فَقَالَ كَيْفَ دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ إِذَا لَقِيتُهُ دَعَوْتُ عَلَيْهِ قَالَ فَقَالَ ادْعُ عَلَيْهِ إِذَا أَدْبَرَ وَإِذَا اسْتَدْبَرَ فَفَعَلْتُ فَلَمْ أَلْبَثْ حَتَّى أَرَّاحَ اللَّهُ مِنْهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١١

٧-٣-٢-١-٢-٥-٣-٦-٣-٥ عَلَى الْكَاذِبِينَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۱۹۶﴾ ای عبدالعظیم به دوستان من از طرف من سلام برسان و به آنان بگو در دل‌های خود برای نفوذ شیطان راهی باز نکنند، و آنان را امر کن به راستگویی در گفتار و ادای امانت و سکوت و ترک منازعه و جدال در کارهای بیهوده، و امر کن که با یکدیگر آمیزش و رفت و آمد کنند، و این عمل آن‌ها موجب نزدیکی به من می‌شود. دوستان من نباید اوقات خود را به مخالفت و دشمنی با یکدیگر مشغول سازند. من با خویشان پیمان بسته‌ام که هرکسی مرتکب این‌گونه کارها شود، و یا یکی از دوستانم را مورد خشم و غضب قرار دهد، از خداوند بخواهم تا وی را در دنیا به سخت‌ترین عذاب‌ها گرفتار کند. همچنین این گروه از اشخاص در آخرت نیز از زیانکاران خواهند بود.

﴿۷۱۹۷﴾ جایز است دعا کردن در آن برای مؤمنین با ذکر نام‌های ایشان و نفرین بر کفار و منافقین، برای آن که پیامبر ﷺ فرمود: در قنوت نمازش برای گروهی از افراد مشخص و بر دیگران غیر از آن‌ها، همچنان که روایت شد، همانا او فرمود: خدایا نجات بخش ولید فرزند ولید را و سلمه بن هشام را و عیاش بن ربیع را و مستضعفین از افراد بالیمان را و سخت بگیر بر مضر و رعل و ذکوان.

﴿۷۱۹۸﴾ یونس بن عمار گفت: به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: من همسایه‌ای از قبیله قریش از خانواده محرز دارم که مرا بین مردم مشهور کرده و رفتار و کردار مرا به مردم رسانده، گفته است: این رافضی برای جعفر بن محمد پول می‌فرستد. فرمود: وقتی مشغول نماز شب شدی، در سجده دوم از دو رکعت اول، به این شکل او را نفرین کن. حمد و سپاس خدای را به جای آور، آنگاه بگو: خدایا! فلانی اسم مرا در دهان‌ها انداخته، کینه مرا به دل گرفته و مرا به خطر افکنده است. خدایا! به‌زودی او را هدف تیر بلایی قرار بده، تا دست از من بردارد، خدایا! مرگ او را نزدیک کن و اثر او را از بین ببر. خدایا! به‌زودی زود هم‌اکنون این لطف را بفرما. بعد گفت که او چنین عمل کرد و نفرین کرد و دشمنش هلاک شد.

﴿۷۱۹۹﴾ به حضرت صادق علیه السلام از دست همسایه‌ای که داشتم و آزاری که از او به من می‌رسید، شکایت کردم. به من فرمود: بر او نفرین کن، پس من نفرین کردم، ولی نتیجه‌ای ندیدم، پس دوباره خدمتش رفتم و شکایت کردم. فرمود: بر او نفرین کن، عرض کردم: فدایت گردم من نفرین کردم و نتیجه‌ای ندیدم، فرمود: چگونه نفرین کردی؟ عرض کردم: هرگاه به او برخوردم نفرینش کردم، فرمود: چون به تو پشت کند و رو گرداند نفرینش کن، پس من این کار را کردم و زمانی نگذشت، که خدا مرا از شر او آسوده کرد.

۷-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳- دروغگویان

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٧٢٠٠﴾ آل عمران آية ٦١: فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ آبَاءَنَا وَ
 آبَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ
 ﴿٧٢٠١﴾ ابن عباس رضي الله عنه: الآية نزلت في رسول الله ﷺ وعلی بن أبي طالب عليه السلام نفسه و
 نِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ فِي فَاطِمَةَ عليها السلام وَأَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ فِي الْحَسَنِ وَحُسَيْنِ عليهما السلام وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ
 النَّبِيِّ وَالْوَلِيِّ عليهما السلام وَالدُّعَاءِ عَلَى الْكَاذِبِينَ نَزَلَتْ فِي الْعَاقِبِ وَالسَّيِّدِ وَعَبْدِ الْمَسِيحِ وَالْأَسْقَفِ وَ
 أَصْحَابِهِمْ؛ تفسير فرات الكوفي ص: ٨٩

٨-٣-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- علي الكافر

﴿٧٢٠٢﴾ الرسول ﷺ: اللَّهُمَّ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ أَغْضَبُ وَأَرْضِي وَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ حَرَمْتُهُ وَأَقْصَيْتُهُ أَوْ
 دَعَوْتُ عَلَيْهِ فَاجْعَلْهُ كَفَّارَةً وَطَهُورًا وَأَيُّمَا كَافِرٍ قَرَّبْتُهُ أَوْ حَبَوْتُهُ أَوْ أَعْطَيْتُهُ أَوْ دَعَوْتُ لَهُ وَلَا
 يَكُونُ لَهَا أَهْلًا فَاجْعَلْ ذَلِكَ عَلَيْهِ عَذَابًا وَبَالًا؛ بحار الأنوار ج: ١٠١ ص: ٢٩٠

٩-٣-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- علي المذنب

﴿٧٢٠٣﴾ الرسول ﷺ: قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلَ لَمَّا رُفِعَ فِي الْمَلَكُوتِ وَ
 ذَلِكَ قَوْلُ رَبِّي وَكَذَلِكَ نَرَى إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ قَوَّى
 اللَّهُ بَصَرَهُ لَمَّا رَفَعَهُ دُونَ السَّمَاءِ حَتَّى أَبْصَرَ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا ظَاهِرِينَ وَمُسْتَتَرِينَ فَرَأَى رَجُلًا وَ
 امْرَأَةً عَلَى فَاحِشَةٍ فَدَعَا عَلَيْهِمَا بِالْهَلَاكِ فَهَلَكَا ثُمَّ رَأَى آخَرَيْنِ فَدَعَا عَلَيْهِمَا بِالْهَلَاكِ فَهَلَكَا ثُمَّ
 رَأَى آخَرَيْنِ فَدَعَا عَلَيْهِمَا بِالْهَلَاكِ فَهَلَكَا ثُمَّ رَأَى آخَرَيْنِ فَهَمَّ بِالْدُّعَاءِ عَلَيْهِمَا بِالْهَلَاكِ فَأَوْحَى
 اللَّهُ إِلَيْهِ يَا إِبْرَاهِيمُ اكْفُفْ دَعْوَتَكَ عَنْ عِبَادِي وَإِمَائِي فَإِنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ الْجَبَّارُ الْحَلِيمُ لَا
 تَضُرُّنِي ذُنُوبُ عِبَادِي كَمَا لَا تَنْفَعُنِي طَاعَتُهُمْ وَلَسْتُ أَسْأَلُهُمْ بِشِفَاءِ الْغَيْظِ كَسِيَاسَتِكَ فَاكْفُفْ
 دَعْوَتَكَ عَنْ عِبَادِي؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٦٠

﴿٧٢٠٤﴾ الصادق عليه السلام: لَمَّا رَأَى إِبْرَاهِيمُ عليه السلام مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ انْتَفَتَ فَرَأَى رَجُلًا
 يَزْنِي فَدَعَا عَلَيْهِ فَمَاتَ ثُمَّ رَأَى آخَرَ فَدَعَا عَلَيْهِ فَمَاتَ حَتَّى رَأَى ثَلَاثَةً فَدَعَا عَلَيْهِمْ فَمَاتُوا فَأَوْحَى
 اللَّهُ عَزَّ ذِكْرَهُ إِلَيْهِ يَا إِبْرَاهِيمُ إِنَّ دَعْوَتَكَ مُجَابَةٌ فَلَا تَدْعُ عَلَى عِبَادِي فَإِنِّي لَوْ شِئْتُ لَمْ أَخْلُقْهُمْ؛

الكافي ج: ٨ ص: ٣٠٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۲۰۰﴾ آیه ۶۱ هرگاه بعد از علم و دانشی که (درباره‌ی مسیح) به تو رسیده، (با) ز کسانی با تو به محاجه و ستیز برخیزند، به آن‌ها بگو: بیایید ما فرزندان خود را دعوت کنیم، شما هم فرزندان خود را؛ ما زنان خویش را دعوت کنیم، شما هم زنان خود را؛ ما از نفوس خود دعوت کنیم، شما هم از نفوس خود؛ آنگاه مباحله کنیم؛ و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم.

﴿۷۲۰۱﴾ این آیه بر پیامبر نازل شد و منظور از «نفسه» علی و منظور از «نساءنا و نساءکم» فاطمه و منظور از «أبناءنا و أبناءکم» حسن و حسین است و منظور از «أنفسنا و أنفسکم» پیامبر ﷺ و علی علیه السلام، و این آیه برای نفرین بر دروغگویان است که درباره عاقب و سید و عبدالمسیح و همراهانشان نازل شده است.

۸-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳-کافر

﴿۷۲۰۲﴾ خدایا! من آدمی هستم که خشمگین و خشنود می‌شوم، و هر مؤمنی که از من درخواستی داشته و من به او عطا نکرده، و او را از خود رانده یا نفرینش کرده باشم. پس آن را کفاره گناهان و مایه تطهیر او قرار ده، و هر کافری که به او نزدیک شدم یا چیزی به او بخشیدم یا برایش دعا کردم و او سزاوارش نبود، آن را برایش به عذاب و سختی تبدیل کن.

۹-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳-گناهکار

﴿۷۲۰۳﴾ وقتی خداوند او (ابراهیم علیه السلام) را به ملکوت آسمان‌ها بلند کرد که این آیه شاهد آن است: وَ كَذَلِكَ نُرَىٰ إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَلَيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ. دید چشم او قوی شد، به‌طوری که زمین و آنچه بر روی زمین بود چه پنهان و چه آشکارا می‌دید. در همین موقع مشاهده کرد زن و مردی مشغول عمل منافی عفتند. از دیدن چنین جریانی آن‌ها را نفرین کرد که هلاک شوند. هر دو مردند، بعد باز دو نفر دیگر را مشاهده کرد بر آن دو نیز نفرین کرد، آن دو هم مردند. برای مرتبه سوم دو نفر دیگر را به این کار مشغول دید تا خواست نفرین کند، خداوند به ابراهیم وحی فرمود: دست نگهدار، بر بندگان مرد و زن من نفرین مکن. چون من خداوند رحیم و بخشنده‌ای هستم که گناه بندگان بر من ضرر نمی‌رساند، همان‌طوری که طاعتشان هم به من نفع ندارد، من بر آن‌ها مانند تو خشم نمی‌کنم. پس تو از آن‌ها دست بردار و بر ایشان نفرین مکن.

﴿۷۲۰۴﴾ وقتی که ابراهیم به ملکوت آسمان‌ها و زمین آگاه شد، دید در روی زمین مردی زنا می‌کند، ابراهیم بر وی نفرین کرد و او مرد، و این کار را سه مرتبه تکرار کرد و هرکدام از آن‌ها در اثر نفرین ابراهیم مردند. خداوند به ابراهیم وحی فرمود: ای ابراهیم، اگر من خواسته‌های تو را درباره بندگان اجابت کنم، تو بندگان مرا رها نمی‌کنی، همه آن‌ها را می‌کشی. من اگر می‌خواستم آن‌ها را خلق نمی‌کردم.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

١٠-٣-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-عَلَى الْمُشْرِكِينَ

﴿٧٢٠٥﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا نَادَى بِالْمُشْرِكِينَ وَاسْتَعَانُوا عَلَيْهِ دَعَا اللَّهَ أَنْ يُجِيبَ بِلَادَهُمْ فَقَالَ اللَّهُ سِنِينَ كَسَنِي يُوسُفَ اللَّهُمَّ اشْدُدْ وَطَأَتِكَ عَلَى مُضَرَ فَأَمْسَكَ الْمَطَرَ عَنْهُمْ حَتَّى مَاتَ الشَّجَرُ وَذَهَبَ الثَّمَرُ وَفَنِيَ الْمَوَاشِي وَعِنْدَ ذَلِكَ وَقَدْ حَاجِبٌ بِنُ زُرَّارَةَ عَلَى كِسْرَى فَشَكَا إِلَيْهِ يَسْتَاذِنُهُ فِي رَعَى السَّوَادِ فَأَرَهَنَهُ قَوْسَهُ فَلَمَّا أَصَابَ مُضَرَ الْبَاسُ الشَّدِيدُ عَادَ النَّبِيُّ ﷺ بِفَضْلِهِ عَلَيْهِمْ فَدَعَا اللَّهَ بِالْمَطَرِ لَهُمْ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ١٤

﴿٧٢٠٦﴾ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ يَدْعُو عَلَى الْمُشْرِكِينَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا عَلَيْهِمْ سِنِينَ كَسَنِي يُوسُفَ؛

شرح نهج البلاغة ج: ٩ ص: ٨٢

۱۱-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۶-۳- عَلٰی مَنْ اَرَادَهُ بُسُوْءٌ

﴿٧٢٠٧﴾ الكاظم (عليه السلام): فَدَعَا عَلَى مَنْ أَرَادَهُ بَسْوَءٌ؛ الكافي ج: ١ ص: ٤٨٥

١٢-٣-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- عَلَى مَنْ أَضَاعَ السَّرَّ

﴿٧٢٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَإِيَّاكَ يَا عَلِيُّ أَنْ تُضَيِّعَ سِرِّي فَإِنِّي قَدْ دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُذِيقَ مَنْ أَضَاعَ سِرِّي هَذَا حَرَّ جَهَنَّمَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٢٦٧

١٣-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ وَ رَاجِعُ: (عَلَى الظَّالِمِ)

١٤-٣-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- على مَنْ لَمْ يُقْبَلِ الْمُحْسِنُ بِالشُّكْرِ

﴿٧٢٠٩﴾ مَنْ أَحْسَنَ إِلَى قَوْمٍ فَلَمْ يَقْبَلُوهُ بِالشُّكْرِ فَدَعَا عَلَيْهِمْ اسْتُجِيبَ لَهُ فِيهِمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥، ص: ٢٧٤

٤-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- على الولد

﴿٧٢١٠﴾ الباقِرُ ﷺ كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ عَابِدٌ يُقَالُ لَهُ جُرَيْجٌ وَكَانَ يَتَعَبَّدُ فِي صَوْمَعَتِهِ فَبَاءَتْهُ أُمُّهُ وَهُوَ يَصَلِّي فَدَعَتْهُ فَلَمْ يُجِبْهَا فَأَنْصَرَفَتْ ثُمَّ أَتَتْهُ وَدَعَتْهُ فَلَمْ يَلْتَفِتْ إِلَيْهَا فَأَنْصَرَفَتْ ثُمَّ أَتَتْهُ وَدَعَتْهُ فَلَمْ يُجِبْهَا وَلَمْ يُكَلِّمْهَا فَأَنْصَرَفَتْ وَهِيَ تَقُولُ أَسْأَلُ إِلَهَ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنْ يَخَذَلَكَ فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْعَدِ جَاءَتْ فَاجِرَةٌ وَقَعَدَتْ عِنْدَ صَوْمَعَتِهِ قَدْ أَخَذَهَا الطَّلُقُ فَادْعَتْ أَنْ الْوَلَدَ مِنْ جُرَيْجٍ فَقَسَا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنْ مَنْ كَانَ يُلَوِّمُ النَّاسَ عَلَى الزَّنى قَدْ زَنَى وَأَمَرَ الْمَلِكُ بِصَلْبِهِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱۰-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- مشرکین

﴿۷۲۰۵﴾ پیامبر خدا ﷺ بر مشرکین نفرین کرد که خداوند شهرهای آن‌ها را خشک کند و فرمود: «خدایا! چند سال، مثل سال‌های یوسف بر این‌ها سخت بگیر.» پس باران نبارید، درختان خشک شدند و میوه‌ها از بین رفت و احشام هلاک گشتند. در این هنگام، گروهی رفتند پیش کسری تا از او اجازه بگیرند و چارپایان خود را به زمین‌های عراق ببرند، کسری نیز به علامت موافقت، تیری به آن‌ها داد (تا آن تیر را به عمال او نشان دهند). وقتی در این ایام بر قریش خیلی سخت گذشت، پیامبر خدا ﷺ دعا کرد تا خداوند برای آن‌ها باران بفرستد.

﴿۷۲۰۶﴾ پیامبر ﷺ بر مشرکان نفرین کرد که خدایا برای آن‌ها قحطی‌ای چون قحطی زمان یوسف قرار بده.

۱۱-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- بر کسی که اراده بد دارد.

﴿۷۲۰۷﴾ هر که سوء قصدی درباره شما دارد، خدایش چنین و چنان کند.

۱۲-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- بر کسی که اسرار را برملا کند.

﴿۷۲۰۸﴾ پس بر حذر باش ای علی السلام، از اینکه اسرار مرا ضایع کنی. چون من از خداوند خواسته‌ام به کسانی که اسرار مرا ضایع می‌کنند، آتش جهنم را بچشانند.

۱۳-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- بر کسی که به او ظلم کند ر.به: نفرین بر ظالم

۱۴-۳-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- بر کسی که از نیکوکار قدردانی نکند.

﴿۷۲۰۹﴾ هر کس به گروهی احسان کند و آنان از او تشکر نکنند و او نفریشان کند، خداوند اجابت می‌کند.

۴-۲-۱-۲-۳-۵-۳-۶-۳- بر فرزند

﴿۷۲۱۰﴾ عابدی در بنی اسرائیل بود به نام جریح و در صومعه‌ای عبادت می‌کرد، مادرش نزد او آمد درحالی که او در نماز بود، او را خواند و پاسخش نداد و او برگشت، باز هم آمد و او را خواند و پسر به او توجه نکرد و برگشت و بار سوم آمد و به او پاسخ نداد و با او سخن نگفت و آن مادر برگشت، درحالی که می‌گفت: ای معبود بنی اسرائیل او را سرکوب کن، فردای آن روز فاحشه‌ای آمد و پهلوی صومعه او نشست و درد زاییدنش گرفت و مدعی شد که فرزند نوزاد از جریح است و در بنی اسرائیل فاش شد کسی که مردم را به زنا سرزنش می‌کرد، زنا کرده و پادشاه فرمان داد

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

فَاقْبَلَتْ أُمُّهُ إِلَيْهِ تَطْلُمُ وَجْهَهَا فَقَالَ لَهَا اسْكُنِي إِنَّمَا هَذَا لِدَعْوَتِكَ فَقَالَ النَّاسُ لَمَّا سَمِعُوا ذَلِكَ مِنْهُ وَكَيْفَ لَنَا بِذَلِكَ فَقَالَ هَاتُوا الصَّبَى فَبَاءُوا بِهِ فَأَخَذَهُ فَقَالَ مَنْ أَبُوكَ فَقَالَ فُلَانُ الرَّاعِي لِبَنِي فُلَانٍ فَكَذَّبَ اللَّهُ الَّذِينَ قَالُوا مَا قَالُوا فِي جُرِيحٍ فَحَلَفَ جُرِيحٌ أَنْ لَا يُفَارِقَ أُمَّهُ يَخْدُمُهَا؛

مستدرک الوسائل ج: ۱۵ ص: ۲۱۳

﴿٧٢١﴾ فَدَعَا نُوحٌ رَبَّهُ أَنْ يَنْزِعَ الْإِيمَانَ فَسَمَّاهُ رُومَةَ وَأَنْ يَجْعَلَ بَيْنَهُمَا الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى

يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٧ ص: ٨٠

﴿٧٢١٢﴾ الصادق عليه السلام: أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَى وَلَدِهِ أَوْ رَتَّهُ الْفَقْرَ، بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ١٠١ ص: ٩٩

٥-٢-١-٣-٥-٦-٣-عَلَى الْحَيَوَانِ وَالْجَمَادِ

١-٥-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-٤ عَلَى الْبُغَالِ

﴿٧٢١٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اَنَّ الْبَغَالَ كَانَتْ تَتَنَاسَلُ وَكَانَتْ اَسْرَعَ الدَّوَابِّ فِي نَقْلِ الْحَطَبِ

النَّارِ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلَ الرَّحْمَنِ فَدَعَا عَلَيْهِمَا فَقَطَعَ اللَّهُ نَسْلَهُمَا؛ بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ١٨٩

٢-٥-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣-عَلَى الْجَرَادِ

﴿٧٢١٤﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَعَا عَلَى الْجَرَادِ؛ بحار الأنوار ج: ٦٢ ص: ٢٠١

٣-٥-٢-١-٢-٤-٦-٣-٥ عَلَى حَيَّة

﴿٧٢١٥﴾ الصادق (عليه السلام): فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ (عليه السلام): مَهْلًا فَإِنَّ هَذَا الطَّيْرَ جَاءَ يَسْتَجِيرُ بِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ

فَإِنَّ حَيَّةَ تُؤْذِيهِ وَتَأْكُلُ فِرَاحَهُ كُلَّ سَنَةٍ وَقَدْ دَعَوْتُ اللَّهَ لَهُ أَنْ يُدْفَعَ عَنْهُ وَقَدْ فَعَلَ؛

مستدرک الوسائل ج: ۸ ص: ۲۹۱

٤-٥-٢-١-٢-٣-٥-٦-٣- عَلَى الْمَاءِ الْمُرِّ وَمَاءِ الْكِبْرِيتِ

﴿٧٢١٦﴾ الصَادِقُ (عليه السلام) إِنَّ نَوْحًا عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا كَانَ الطُّوفَانُ دَعَا الْمِيَاهَ فَأَجَابَتْهُ كُلُّهَا إِلَّا الْمَاءَ الْمُرَّ

وَمَاءَ الْكِبْرِيتِ فَدَعَا عَلَيْهِمَا وَلَعَنَهُمَا؛ الكافي ج: ٦ ص: ٣٩٠

٢-٢-٣-٥-٦-٣- الإنصافُ في المسألة

﴿٧٢١٧﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): لِلدُّعَاءِ شُرُوطُ أَرْبَعَةٌ الْأَوَّلُ إِحْضَارُ النَّيَّةِ وَالثَّانِي إِخْلَاصُ

السَّريَّةُ وَالتَّالِثُ مَعْرِفَةُ الْمَسْئُولِ وَالرَّابِعُ الْإِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ: إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

آن پسر را به دار آویزند، و مادرش نزد او آمد و سیلی به روی خود زد، پسر به او گفت: ساکت و آرام باش این اثر نفرین تو است، چون مردم این سخن او را شنیدند، گفتند: ما باید با تو چه کار کنیم؟ گفت: بچه را بیاورید و او را آوردند و او را گرفت و گفت: پدرت کیست؟ پاسخ داد، فلان چوپان فلان خاندان، و خدا تهمت آنان را فاش کرد درباره جریح و او سوگند خورد که از مادرش جدا نشود و به او خدمت کند.

﴿۷۲۱۱﴾ نوح علیه السلام پروردگارش را خواند و فرزندش را نفرین کرد که دینش گرفته شود. و او را «رُمه» (ریسمان پوسیده) نامید، و از خدا خواست بین آنان تا روز قیامت، دشمنی و کینه قرار دهد. ﴿۷۲۱۲﴾ هرکس بر فرزندش نفرین کند، خداوند متعال او را دچار فقر خواهد کرد.

۵-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- بر حیوان و جماد

۱-۵-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- قاطر

﴿۷۲۱۳﴾ استر تولیدمثل می کرد، ولی در هیزم کشی برای آتش ابراهیم خلیل الرحمن از همه بارکشان تندتر می رفت و از این رو خدا نسلش را برید.

۲-۵-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- ملخ

﴿۷۲۱۴﴾ پیامبر صلی الله علیه و آله بر ملخ نفرین کرد.

۳-۵-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- مار

﴿۷۲۱۵﴾ امام باقر علیه السلام به او فرمود: آرام، که این پرنده به خانواده ما پناه آورده، همانا ماری او را آزار می دهد و هر سال جوجه اش را می خورد و من از خدا خواستم تا او را از آن مار بازدارد و خدا پذیرفت.

۴-۵-۲-۱-۳-۵-۳-۶-۳- آب داغ و آب کبریت

﴿۷۲۱۶﴾ نوح علیه السلام در توفان همه آب ها را خواند و اجابت کردند جز آب تلخ و آب کبریت که بر آن ها نفرین و لعن کرد.

۲-۲-۳-۵-۳-۶-۳- رعایت انصاف در درخواست

﴿۷۲۱۷﴾ برای دعا چهار شرط است: اول توجه کامل به خدا، دوم سرشت با اخلاص، سوم شناختن خدا، چهارم انصاف در درخواست.

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۳-۲-۳-۵-۳-۶-۳- بزرگی درخواست ر.به: ۵-۲-۳-۵-۳-۶-۳-

﴿۷۲۱۸﴾ از خدا بخواهید و زیاد هم بخواهید، چون در برابر ذات اقدس احدیت، هیچ چیز بزرگ نیست (و بر همه چیز احاطه دارد).

﴿۷۲۱۹﴾ حاجت خود را برای خدا بزرگ ندانید، چرا که آنچه نزد خداست، بیش از قدرت شماست.

۴-۲-۳-۵-۳-۶-۳- نام بردن حاجات

﴿۷۲۲۰﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... نام بردن حاجت است.

﴿۷۲۲۱﴾ خدای تبارک و تعالی می‌داند که بنده‌اش وقتی دعا می‌کند چه می‌خواهد، لیکن دوست دارد که حاجت‌ها در درگاهش نام برده شود، پس هرگاه دعا کردی حاجتت را نام ببر.

﴿۷۲۲۲﴾ هرگاه خواستی دعا کنی، حاجتت را نام ببر چیزی نزد خدا دوست‌داشتنی‌تر از این نیست که از او درخواست شود.

﴿۷۲۲۳﴾ هرگاه خواستی خدا را بخوانی، بعد از نماز صبح یا نماز عصر با آن دعا خداوند را بخوان، سپس نام ببر آنچه از حوائجت را که می‌خواهی.

﴿۷۲۲۴﴾ پیامبر خدا ﷺ گفت: خداوند تبارک و تعالی، صفت درخواست و طلب و ابراز نیاز را در برابر خود، محبوب می‌شمارد و در برابر دیگران مینغوز می‌دارد، اگر مردم در برابر هم دست‌گدایی دراز کنند، خشم و نفرت خدا را موجب می‌شوند و اگر در برابر ذات مقدس او دست‌گدایی دراز کنند، دوستی و محبت او را جلب می‌کنند. هیچ چیزی به درگاه خدا بالاتر از این نیست که با دعا و نیایش، حاجات خود را از پیشگاه جود و کرمش درخواست کنند، مبادا کسی از گدایی درگاه خدا شرم کند، گرچه به‌خاطر یک بند کفش باشد.

۱-۴-۲-۳-۵-۳-۶-۳- حاجت کوچک را به‌خاطر کوچک بودنش ترک نکنید.

﴿۷۲۲۵﴾ هیچ حاجت کوچکی را به‌خاطر کوچکی‌اش رها نکنید، از اینکه برای آن به درگاه خداوند دعا کنید، زیرا آن کس که اجابت حاجات کوچک به دست اوست، همان کسی است که اجابت حاجات بزرگ در اختیار اوست.

۵-۲-۳-۵-۳-۶-۳- زیاد دعا کردن، اصرار، دوام

۱-۵-۲-۳-۵-۳-۶-۳- اصرار

۱-۱-۵-۲-۳-۵-۳-۶-۳- مترادف اصرار

۱-۱-۵-۲-۳-۵-۳-۶-۳- شدت دعا

﴿۷۲۲۶﴾ سرورم به تو بسیار اطمینان دارم و با جدیت تو را می‌خوانم.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١-٢-١-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- الجُهدُ

﴿٧٢٢٧﴾ الرسول ﷺ: فَإِذَا فَتِحَ لِأَحَدِكُمْ بَابُ دُعَاءٍ فَلْيَجْهَدْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٨

١-٢-١-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- الإلحافُ

﴿٧٢٢٨﴾ الصادق ﷺ: أَذْغُوكَ...إِلْحَاخًا وَإِلْحَافًا؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٣ ص: ١٢٤

﴿٧٢٢٩﴾ الصادق ﷺ: أَذْغُوكَ يَا رَبِّ...إِلْحَاخًا وَإِلْحَافًا؛ تَهْذِيبُ الْأَحْكَامِ ج: ٣ ص: ١٢٤

﴿٧٢٣٠﴾ أمير المؤمنين ﷺ: فَإِنْ أَلْحَفْتَ فِي سُؤَالِي فَلِفَاقَتِي إِلَى مَا عِنْدَكَ وَإِنْ قَصَرْتَ فِي

دُعَائِي فَبِمَا عَوَّدَ مِنْ ابْتِدَائِكَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٢٠ ص: ٣١٩

١-٢-١-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- الإنظارُ

﴿٧٢٣١﴾ قَوْلُ ابْنِ مَسْعُودٍ: أَلْطُّوا فِي الدُّعَاءِ بَيَاذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٣ ص:

١٢٠

١-٢-١-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- المراقبةُ وَعَدَمُ السَّامِ

﴿٧٢٣٢﴾ يُكْرَهُ لِلدَّاعِي اسْتِبْطَاءُ الْإِجَابَةِ وَلَيْكُنْ مُوَظِّعًا عَلَى الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ

مِنْهُمَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

١-٢-١-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- عَدَمُ الْمَلَالَةِ

﴿٧٢٣٣﴾ أمير المؤمنين ﷺ: إِلَهِي أَذْغُوكَ دُعَاءَ مُلِحٍّ لَا يَمَلُّ دُعَاءَ مَوْلَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص:

١٠٧

﴿٧٢٣٤﴾ الرسول ﷺ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُؤَالَ مُلِحٍّ لَا يَمَلُّ دُعَاءَ رَبِّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص:

٣٠٦

﴿٧٢٣٥﴾ الرسول ﷺ: فَإِذَا فَتِحَ لِأَحَدِكُمْ بَابُ دُعَاءٍ فَلْيَجْهَدْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٨

١-٢-١-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- أَذْكَارُ تَبَيَّنَ الْإِلْحَاحُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲-۱-۱-۵-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۵-۱-۱-۲ تلاش

﴿۷۲۲۷﴾ هرگاه موقعیت دعا برای شما پیش آمد بکوشید، چرا که خدا ملول نشود تا وقتی که شما ملول شوید (خدا را ملال و خستگی نگیرد).

۳-۱-۱-۵-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۵-۱-۱-۳ اصرار

﴿۷۲۲۸﴾ تو را با اصرار و پافشاری می خوانم.

﴿۷۲۲۹﴾ پروردگارا! تو را با اصرار و پافشاری می خوانم.

﴿۷۲۳۰﴾ اگر در مورد خواسته ام مبالغه می کنم، به دلیل نیازی است که به آنچه نزد توست دارم، و اگر در دعا کوتاهی کنم به این دلیل است که دیدم بدون درخواست هم عطا می کنی.

۴-۱-۱-۵-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۵-۱-۱-۴ پافشاری

﴿۷۲۳۱﴾ سخن ابن مسعود که بسیار بگویند: «یا ذالجلال و الاکرام»: یعنی: ای خداوند صاحب عظمت و جلال، و صاحب سخاوت و کرم.

۵-۱-۱-۵-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۵-۱-۱-۵ خسته نشدن

﴿۷۲۳۲﴾ ناپسند است که دعاکننده اجابت خدا را دیر بشمارد (ناپسند است که عقیده داشته باشد که: «خدا در اجابت تأخیر کرده است.»). انسان باید که همواره دعا کند و حاجت بطلبد، و از آن ها خسته نشود.

۶-۱-۱-۵-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۵-۱-۱-۶ کسل نشدن

﴿۷۲۳۳﴾ خدایا! تو را می خوانم، خواندن شخص اصرارورزی که از خواندن مولای خود خسته نمی شود.

﴿۷۲۳۴﴾ خدایا! از تو می خواهم، خواسته اصرارکننده ای که از خواندن پروردگار خود خسته نشود.

﴿۷۲۳۵﴾ هرگاه موقعیت دعا برای شما پیش آمد بکوشید، چرا که خدا ملول نشود تا وقتی که شما ملول شوید (خدا را ملال و خستگی نگیرد).

۲-۱-۵-۲-۳-۶-۵-۳-۲-۵-۱-۱-۲ اذکار بیانگر الحاج

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١-٢-٥-١-٣-٥-٣-٦-٣- قولُ يا ربَّ يا ربَّ حتَّى يَنْقَطِعَ النَّفْسَ ﴿٧٢٣٦﴾ الباقر عليه السلام: كَانَ أَبِي يُلِحُّ فِي الدُّعَاءِ يَقُولُ يَا رَبَّ يَا رَبَّ حتَّى يَنْقَطِعَ النَّفْسُ ثُمَّ يَعُودُ؛

وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٨٩

١-٢-٥-١-٣-٥-٣-٦-٣- قولُ مَا شَاءَ اللَّهُ

﴿٧٢٣٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ مِنْ أَلَحِّ الدُّعَاءِ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ مَا شَاءَ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

١٦٣

١-٢-٥-١-٣-٥-٣-٦-٣- دُعَاءُ الْإِلْحَاحِ

﴿٧٢٣٨﴾ الْحِجَّةُ عليه السلام: كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ فِي دُعَاءِ الْإِلْحَاحِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي بِهِ تَقُومُ السَّمَاءُ وَبِهِ تَقُومُ الْأَرْضُ وَبِهِ تَفَرَّقُ بَيْنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ وَبِهِ تَجْمَعُ بَيْنَ الْمُتَفَرِّقِ وَبِهِ تَفَرَّقُ بَيْنَ الْمُجْتَمِعِ وَبِهِ أَحْصَيْتَ عَدَدَ الرِّمَالِ وَزِنَةَ الْجِبَالِ وَكَيْلَ الْبِحَارِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَجْعَلَ لِي مِنْ أَمْرِي فَرْجًا وَمَخْرَجًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٥٧

﴿٧٢٣٩﴾ الصادق عليه السلام: وَهَذَا مِنْ دُعَاءِ الْإِلْحَاحِ وَهَذَا مِنْهُ يَا مَنْ لَا يَحْجُبُهُ سَمَاءٌ عَنْ سَمَاءٍ وَلَا أَرْضٌ عَنْ أَرْضٍ وَلَا جَنْبٌ عَنْ قَلْبٍ وَلَا سِتْرٌ عَنْ كَيْنٍ وَلَا جَبَلٌ عَمَّا فِي أَصْلِهِ وَلَا بَحْرٌ عَمَّا فِي قَعْرِهِ يَا مَنْ لَا تَشْتَبِهُ عَلَيْهِ الْأَصْوَاتُ وَلَا تَغْلِبُهُ كَثْرَةُ الْحَاجَاتِ وَلَا يُبْرِمُهُ الْإِلْحَاحُ الْمُلْحِحِينَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ثُمَّ سَلِّ حَاجَتَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٥٥

١-٢-٥-١-٣-٥-٣-٦-٣- تَحْذِيرُ عَنْ دُعَاءِ الْإِلْحَاحِ الْجَاهِلِيَّةِ

﴿٧٢٤٠﴾ الرسول ﷺ: أُوصِيَ أُمَّتِي بِخُمْسٍ بِالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَالْهَجْرَةِ وَالْجِهَادِ وَالْجَمَاعَةِ وَمَنْ دَعَا بِدُعَاءِ الْإِلْحَاحِ الْجَاهِلِيَّةِ فَلَهُ حُتُوءٌ مِنْ حَتَّى جَهَنَّمَ؛ بحار الأنوار ج: ٧٠ ص: ٢٩٤

١-٢-٥-١-٣-٥-٣-٦-٣- خَتَمُ بَآمِينَ

﴿٧٢٤١﴾ الرسول ﷺ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَاتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ قَدْ آلَحَ فِي الْمَسْأَلَةِ فَوَقَّفَ النَّبِيُّ ﷺ لِيَسْمَعَ مِنْهُ فَقَالَ ﷺ أَوْجَبَ أَنْ يَخْتِمَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ بِأَيِّ شَيْءٍ يَخْتِمُ فَقَالَ بَآمِينَ وَإِذَا خَتَمَ بَآمِينَ فَقَدْ أَوْجَبَ فَأَنْصَرَفَ الرَّجُلُ الَّذِي سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ فَاتَى الرَّجُلَ فَقَالَ لَهُ اخْتِمْ يَا فُلَانُ بَآمِينَ وَأَبْشِرْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٨٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۲-۵-۳-۶-۳- گفتن «یارب» تا قطع نفس

﴿۷۲۳۶﴾ پدرم در موقع دعا اصرار می کرد و می گفت یارب یارب تا نفس قطع می شد و باز دوباره تکرار می کرد.

۲-۲-۵-۳-۶-۳- تا آنچه خدا بخواهد

﴿۷۲۳۷﴾ از دعاهایی که بسیار به آن اصرار شده، این است که بنده بگوید: هرچه خدا بخواهد.

۳-۲-۵-۳-۶-۳- دعای اصرار

﴿۷۲۳۸﴾ امام صادق علیه السلام در دعای «الحاح» می فرمود: خدایا! به حق آن سمت از تو درخواست می کنم که به وسیله آن آسمان برپا، و زمین پابرجاست، و میان حق و باطل جدایی می افکنی، و میان امور و یا اشخاص پراکنده جمع می کنی، و بین جمع، جدایی می افکنی، و شماره سنگریزه ها و وزن کوه ها و پیمان دریاه را با آن حساب می کنی، از تو درخواست می کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستی، و در امر من فرج و گشایشی قرار دهی.

﴿۷۲۳۹﴾ و این از دعای الحاح است: «ای آن که» هیچ آسمانی نمی تواند آنچه را بین خودش و آسمان دیگری می گذرد، از تو پنهان کند، و هیچ زمینی نمی تواند آنچه را بین او و زمین دیگری می گذرد، و هیچ پهلویی نمی تواند آنچه را بین او و قلب می گذرد، و هیچ چتر و پوششی نمی تواند آنچه را بین او و مخفیگاه دیگری می گذرد، و هیچ کوهی نمی تواند آنچه در ریشه اش می گذرد، و هیچ دریایی نمی تواند آنچه را در اعماقش می گذرد را از تو پنهان کند. ای کسی که صداهای مختلف او را به اشتباه نمی اندازند، ای کسی که پافشاری اصرارکنندگان او را به ستوه نمی آورد، بر محمد و خاندانش درود فرست. بعد حاجت را بخواه.

۴-۲-۵-۳-۶-۳- پرهیز از دعای اصرار جاهلیت

﴿۷۲۴۰﴾ امت خود را به پنج چیز وصیت می کنم، آن ها باید گوش فرادهند، اطاعت کنند، مهاجرت کنند، جهاد داشته باشند، در اجتماعات شرکت کنند، و هرکس مردم را به طرف جاهلیت بکشاند، به طرف جهنم می رود.

۵-۲-۵-۳-۶-۳- ختم به آمین

﴿۷۲۴۱﴾ با پیامبر صلی الله علیه و آله شبی خارج شدیم و به مردی رسیدیم که بر خواسته اش پافشاری می کرد، پیامبر ایستاد تا بشنود، فرمود: واجب است دعا را به پایان برسانی، مردی از قوم گفت: با چه چیزی ختم می شود، پس فرمود: با گفتن آمین و هرگاه به آمین ختم شود، اجابت بر خدای تعالی، واجب شود و مردی که از پیامبر پرسید، برگشت و پیش مرد رفت و به او گفت: ای فلانی با آمین دعایت را به پایان رسان و خوشحال باش. (که دعایت اجابت خواهد شد).

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٣-١-٥-٢-٣-٥-٣-٦-٣- ما يدعوننا إلى الإلحاح

١-٣-٥-١-٣-٢-٥-٣-٦-٣- الحاجة

﴿٧٢٤٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَإِنْ أَلَحَّتْ فِي سُؤَالِي فَلِفَاقَتِي إِلَى مَا عِنْدِكَ؛ شرح نهج البلاغة ج:

٢٠ ص: ٣١٩

٢-٣-٥-١-٣-٢-٥-٣-٦-٣- الرجاء

﴿٧٢٤٣﴾ الرسول ﷺ: يَا مُوسَى مَنْ رَجَانِي أَلَحَّ فِي مَسْأَلَتِي؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٠

٣-٣-٥-١-٣-٢-٥-٣-٦-٣- إلهام وتوفيق الإلحاح

﴿٧٢٤٤﴾ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَلَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي لِزِيَارَةِ أَوْلِيَائِكَ وَ

الْإِلْمَامِ بِمَشَاهِدِ حُجَجِكَ وَأَصْفِيَائِكَ وَالْهَمْنِي بِهَا شُكْرَ آلَائِكَ وَالْإِلْحاحَ بِمَسْأَلَتِكَ وَ

دُعَائِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٠٤

٤-٣-٥-١-٣-٢-٥-٣-٦-٣- الدعوة إلى الإلحاح

١-٣-٤-١-٣-٥-١-٣-٢-٥-٣-٦-٣- إِنْ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُلْحِينَ

﴿٧٢٤٥﴾ الرسول ﷺ: إِنْ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ السَّائِلَ اللَّحُوحَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٠

﴿٧٢٤٦﴾ الرسول ﷺ: إِنْ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُلْحِينَ فِي الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٣

﴿٧٢٤٧﴾ الصادق عليه السلام: فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِلْحاحَ الْمُلْحِينَ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ٦٠

﴿٧٢٤٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ كَرِهَ إِلْحاحَ النَّاسِ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الْمَسْأَلَةِ وَ

أَحَبَّ ذَلِكَ لِنَفْسِهِ إِنْ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ وَيُطْلَبَ مَا عِنْدَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٥

٢-٣-٤-١-٣-٥-١-٣-٢-٥-٣-٦-٣- رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَلَحَّ فِي الدُّعَاءِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۳-۱-۵-۲-۳-۵-۳-۶-۳- آنچه ما را به اصرار می خواند.

۳-۱-۵-۲-۳-۵-۳-۶-۳- نیاز

﴿۷۲۴۲﴾ اگر در مورد خواسته‌ام مبالغه می‌کنم، برای این است که به آنچه نزد توست، نیازمند و محتاجم.

۳-۲-۵-۱-۳-۲-۵-۳-۶-۳- امید

﴿۷۲۴۳﴾ ای موسی هر که به من امید دارد، در خواسته‌اش اصرار می‌کند.

۳-۳-۵-۱-۳-۲-۵-۳-۶-۳- توفیق اصرار

﴿۷۲۴۴﴾ خدایا بر محمد و خاندانش درود فرست و این زیارت را، آخرین زیارتم از اولیایت، و آخرین حضورم در محل شهود حجت‌ها و برگزیدگان قرار مده و به سبب این زیارت، از تو درخواست می‌کنم که شکر نعمت‌هایت را، و اصرار در درخواست از تو و دعا کردن را، به من الهام فرمایی.

۴-۳-۵-۱-۳-۲-۵-۳-۶-۳- دعوت به اصرار

۱-۴-۳-۵-۱-۳-۲-۵-۳-۶-۳- خدا اصرارکنندگان را دوست دارد

﴿۷۲۴۵﴾ خداوند با عزت و جلال، درخواست‌کننده‌ای را که بر درخواست خود پافشاری می‌کند دوست دارد.

﴿۷۲۴۶﴾ خدا دوست دارد مؤمنی را که در طلب حاجت و دعا کردن اصرار ورزد.

﴿۷۲۴۷﴾ خداوند اصرار و پافشاری بندگان باایمان اصرارکننده‌اش را دوست دارد.

﴿۷۲۴۸﴾ خداوند دوست ندارد که بندگان در خواهش به یکدیگر اصرار کنند، ولی درباره

خود این مطلب را دوست دارد، که همواره دعا کنند و از آنچه اوست، درخواست نمایند.

۲-۴-۳-۵-۱-۳-۲-۵-۳-۶-۳- خدا رحمت کند بنده‌ای را که اصرار کند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٢٤٩﴾ الرسول ﷺ: رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا طَلَبَ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حَاجَةً فَالْحَ فِي الدُّعَاءِ اسْتُجِيبَ لَهُ أَوْ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ وَ تَلَا هَذِهِ آيَةَ وَ ادْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٥

٣-٤-١-٣-٥-٢-٣-٤-٥-٣-٦-٣-الأمرُ بِالْإِلْحَاحِ (الْحَ، الْخَوَا، عَلَيْكُمْ بِالْإِلْحَاحِ)
﴿٧٢٥٠﴾ الصادق ﷺ: سَلْ حَاجَتَكَ وَ الْحَ فِي الطَّلَبِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٠
﴿٧٢٥١﴾ الْحَ فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّ اللَّهَ يَكْفِيكَ أَمْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٤
﴿٧٢٥٢﴾ الصادق ﷺ: الْحَ فِي الدُّعَاءِ قَالَ فَمَا وَصَلْتُ إِلَى الْكُوفَةِ حَتَّى أَذْهَبَ اللَّهُ بِهِ عَنِّي
كُلَّهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٥٩

﴿٧٢٥٣﴾ الصادق ﷺ: الْحَ فِي الدُّعَاءِ وَ الْمَسْأَلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٤٠٩
﴿٧٢٥٤﴾ الصادق ﷺ: ثُمَّ صَغُ خَدَّكَ الْأَيْمَنَ عَلَى الْقَبْرِ مَرَّةً وَ الْأَيْسَرَ مَرَّةً وَ الْحَ فِي الدُّعَاءِ وَ الْمَسْأَلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٤٠٩

﴿٧٢٥٥﴾ الكاظم ﷺ: فَقَهُ الرِّضَا، ﷺ: ثُمَّ أَنْتِ الْمَوْقِفَ فَادْعُ بِدُعَاءِ الْمَوْقِفِ وَ اجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ وَ النَّضْرُ وَ الْحَ قَائِمًا وَ قَاعِدًا إِلَى أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ؛ فقه الرضا ﷺ ص: ٢٢٢
﴿٧٢٥٦﴾ أمير المؤمنين ﷺ: فَالْحَجَّ فِي الْمَسْأَلَةِ يَفْتَحُ لَكَ بَابَ الرَّحْمَةِ بِمَا أَذِنَ لَكَ فِيهِ مِنْ مَسْأَلَتِهِ فَمَتَى شِئْتَ اسْتَفْتَحْتَ بِالْإِلْحَاحِ أَبْوَابَ خَزَائِنِهِ فَالْحَجَّ عَلَيْهِ فِي الْمَسْأَلَةِ يَفْتَحُ لَكَ أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ؛ تحف العقول ص: ٧٥

﴿٧٢٥٧﴾ فِي زُبُورِ دَاوُدَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى ابْنُ آدَمَ تَسْأَلُنِي فَأَمْنَعُكَ لِعِلْمِي بِمَا يَنْفَعُكَ ثُمَّ تُلِحُّ عَلَى الْمَسْأَلَةِ فَأَعْطِيكَ مَا سَأَلْتَ فَتَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى مَعْصِيَتِي؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٤٣

﴿٧٢٥٨﴾ مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ: الْخَوَا بِالْإِلْحَاحِ تَشْمَلُكُمْ الْإِجَابَةُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ٦١
﴿٧٢٥٩﴾ مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ: الْخَوَا فِي الدُّعَاءِ تَشْمَلُكُمْ الرَّحْمَةُ بِالْإِجَابَةِ وَ تَهْنِئُكُمْ الْعَافِيَةُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٤٢

﴿٧٢٦٠﴾ الكاظم ﷺ: فَالْحَوَا فِي الدُّعَاءِ أَنْ يَكْفِيَكُمْهُ اللَّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۲۴۹﴾ خدا رحمت می‌کند بنده‌ای را که از خدای عزوجل حاجتی بخواهد و در دعای درباره آن پافشاری و اصرار کند، خواه اجابت شود و خواه اجابت نشود، و این آیه را تلاوت فرمود (که ابراهیم علیه السلام فرماید: «و دعا کنم به درگاه پروردگار خود شاید به وسیله دعا کردن به پیشگاه پروردگارم تیره‌بخت نشوم»).

۳-۴-۱-۳-۵-۲-۳-۵-۳-۶-۳- امر به اصرار

﴿۷۲۵۰﴾ حاجت را بخواه و در درخواست آن پافشاری کن.

﴿۷۲۵۱﴾ در دعا اصرار کن. چرا که خداوند کار تو را کفایت می‌کند. (که احتیاج به هیچ چیز دیگری نباشد).

﴿۷۲۵۲﴾ در دعا اصرار کن، راوی می‌گوید: به کوفه نرسیده بودم خدا همه آن درد را از من برد.

﴿۷۲۵۳﴾ در دعا و درخواست کردن، اصرار کن.

﴿۷۲۵۴﴾ سپس یک‌بار گونه راست را بر قبر بگذار و یک‌بار دیگر گونه چپ را و در دعا و درخواست خود پافشاری کن.

﴿۷۲۵۵﴾ سپس به موقف بیا و دعای موقف را بخوان و در دعای خود بکوش و گریه و زاری کن و ایستاده و نشسته در آن پافشاری کن تا خورشید غروب کند.

﴿۷۲۵۶﴾ پس در طلب کردن اصرار کن، تا در رحمت به رویت گشوده شود، برای آنکه به تو اجازه درخواست داده شده، پس هر زمان که خواستی، درهای گنجینه‌هایش را به وسیله دعا بگشای و (بر اجابت آن) پافشاری کن، که درهای رحمت برای تو باز می‌شود.

﴿۷۲۵۷﴾ خدای تعالی می‌فرماید: ای پسر آدم! تو از من درخواست می‌کنی، سپس من به واسطه علمی که دارم تو را از رسیدن به خواسته‌ات منع می‌کردم. به سبب آنچه به نفع تو است، بعد تو پافشاری در خواستن می‌کنی، من نیز آنچه را که می‌خواهی به تو می‌دهم، سپس با همان نعمت که به تو عطا کرده‌ام کمک می‌گیری و بر اوامر من نافرمانی می‌کنی.

﴿۷۲۵۸﴾ در دعا اصرار کن تا اجابت شما را در بر بگیرد.

﴿۷۲۵۹﴾ در دعا اصرار کنید (خدا را بسیار بخوانید و حاجات خود را از او بخواهید) تا رحمت خداوند شما را در بر بگیرد و عافیت و رهایی از گرفتاری‌ها بر شما گوارا شود.

﴿۷۲۶۰﴾ در دعا پافشاری کنید که خداوند شما را به واسطه آن از بلا کفایت کند.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٢٦﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: عَلَيْكُمْ بِالذُّعَاءِ وَالْإِلْحَاحِ عَلَى اللَّهِ فِي السَّاعَةِ الَّتِي لَا يُخَيِّبُ اللَّهُ عَزَّ وَ

جَلَّ فِيهَا بَرًّا وَلَا فَاجِرًا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٩

٥-٣-١-٥-٢-٣-٥-٦-٣- التَّغْيِبُ الْعَمَلِيُّ بِالْإِلْحَاحِ

١-٥-٣-١-٥-٢-٣-٥-٦-٣-أنا ساجدٌ مُلِحٌّ فِي الدُّعَاءِ لِرَبِّي

﴿٧٢٦٢﴾ الرضا عليه السلام: قَالَ الرضا عليه السلام: جَاءَتْ رِيحٌ وَأَنَا سَاجِدٌ فَجَعَلَ كُلُّ إِنْسَانٍ يَطْلُبُ مَوْضِعاً

وَأَنَا سَاجِدٌ مُلِحٌ فِي الدُّعَاءِ لِرَبِّي عَزَّ وَجَلَّ حَتَّى سَكَنْتُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٥٠٦

٢-٥-٣-١-٥-٢-٤-٦-٣-٥

اَدْعُوكِ الْإِحَاثَ

﴿٧٢٤٣﴾ الصادق عليه السلام: اَدْعُوكَ يَا رَبَّ... اِلْحَاحًا وَ اِلْحَافًا؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ١٢٤

﴿٧٢٤٤﴾ الصادق عليه السلام: اَدْعُوكَ... اِلْحَاكَأَ وَ اِلْحَافًا؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ١٢٤

۳-۵-۳-۱-۵-۲-۳-۵-۶-۳- اَدْعُوكَ دُعَاءَ مُلِحٍّ

﴿٧٢٦٥﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إلهي اَدْعُوكَ دُعَاءَ مَلِيحٍ لَا يَمِلُ دُعَاءَ مَوْلَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص:

1.7

٤-٥-٣-١-٥-٢-٣-٥-٦-٣- فَلَمْ يَزَلْ يُلْحِقْ فِي الدُّعَاءِ

﴿٧٢٦٦﴾ الصادق عليه السلام: فَلَمْ يَزَلْ يُلِحُّ فِي الدُّعَاءِ عَلَى رَبِّهِ؛ مُسْتَدْرِكِ الْوَسَائِلِ ج: ٦ ص: ٣٩٥

﴿٧٢٦٧﴾ الصادق عليه السلام: أَكْثَرَ مَا يُلِحُّ بِهِ فِي الدُّعَاءِ عَلَى اللَّهِ بِحَقِّ الْخُمْسَةِ يَعْنِي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

وَأَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٨٠

﴿٧٢٦٨﴾ لَيْسَ تَشْبَهُهُ مَسْأَلَتِي مَسْأَلَةَ السُّؤَالِ لِأَنَّ السَّائِلَ إِذَا سَأَلَ وَرَدَّ وَ مُنِعَ اِمْتَنَعَ وَ رَجَعَ وَ أَنَا

أَسْأَلُكَ وَالْهُ عَلَىكَ بِكَرَمِكَ وَجُودِكَ وَحَيَاتِكَ مِنْ رَدِّ سَائِلٍ مُسْتَغْطٍ يَتَعَرَّضُ لِمَعْرُوفِكَ وَ

يَلْتَمِسُ صَدَقَتَكَ وَ يُنِخُ بِفَنَائِكَ وَ يَطْرُقُ بَابَكَ وَ عَزَّتْكَ وَ جَلَّالَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٤٢٣

﴿٧٢٦٩﴾ الرضا عليه السلام: فَنَزَلَ الْحَوَاءُ وَكَذَلِكَ الدُّعَاءُ فَصَبَرَ هُنَيْئَةً ثُمَّ رَقِيَ الْمُنْبَرُ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۳۷۶

٥-٥-٣-١-٥-٢-٣-٥-٦-٣-إلحاحي

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۲۶۱﴾ هیچ‌گاه دست از دعا برندارید و نزد خداوند پافشاری کنید در ساعتی که خداوند در آن مؤمن و نه کافر را ناامید نمی‌سازد.

۵-۳-۱-۲-۵-۳-۶-۳- تشویق عملی به اصرار

۵-۳-۱-۲-۵-۳-۶-۳- من در سجده بر دعای پروردگارم اصرار می‌ورزیدم.

﴿۷۲۶۲﴾ حضرت رضا علیه السلام فرمود: آن زمان که من در سجده بودم بادی وزیدن گرفت و به نوعی شدت یافت که هرکسی در جستجوی مکانی بود که خود را محافظت کند و من در حالت سجده الحاح کردم به درگاه قاضی‌الحاجات و دعا کردم تا اینکه باده‌ها ساکن شد.

۵-۳-۱-۲-۵-۳-۶-۳- با اصرار تو را می‌خوانم.

﴿۷۲۶۳﴾ پروردگارا! تو را با اصرار و پافشاری می‌خوانم.

﴿۷۲۶۴﴾ تو را با اصرار و پافشاری می‌خوانم.

۵-۳-۱-۲-۵-۳-۶-۳- همچون دعای اصرارکننده تو را می‌خوانم.

﴿۷۲۶۵﴾ خدایا! تو را می‌خوانم خواندن شخص اصرارورزی که از خواندن مولای خود خسته نمی‌شود.

۴-۵-۳-۱-۲-۵-۳-۶-۳- دائماً بر دعا اصرار می‌ورزید.

﴿۷۲۶۶﴾ بر اجابت این دعا از درگاه خداوند مصر بود.

﴿۷۲۶۷﴾ بیشترین چیزی که هنگام دعا بر آن اصرار داشت، این بود که خدا را به‌حق پنج تن می‌خواند، یعنی پیامبر خدا و امیرالمؤمنین و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام.

﴿۷۲۶۸﴾ خدایا! حاجت من همانند طلب درخواست‌کننده (معمولی) نیست، زیرا اگر به درخواست‌کننده‌ای خواسته‌اش را ندهند از درخواست (مجدد) خودداری می‌کند و برمی‌گردد، ولی من چنانم که درهرحال (چه پاسخم را بدهی و چه ندهی)، از تو می‌خواهم و با تکیه بر کرم و سخاوت تو و علم به حیای تو در رد کردن درخواست‌کننده، بر آن اصرار می‌ورزم اجابت فرما، آن که خود را در معرض لطف تو قرار می‌دهد و صدقات را ملتمسانه درخواست می‌کند، و درت را می‌کوبد. به‌حق عزت و جلالت.

﴿۷۲۶۹﴾ از منبر فرود آمد و مردمان در طلبیدن آن دعا اصرار و تمنای زیادی کردند.

۵-۳-۱-۲-۵-۳-۶-۳- اصرارم

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٢٧﴾ بَعْضُ الْأَمَّةِ الْعَلِيَّةُ أَكْرَمَنِي سَابِعَ عَطَائِكَ وَ سَعَةً فَضْلِكَ وَ الرِّضَا بِأَقْدَارِكَ بِغَيْرِ
فَقْرٍ وَ فَاقَةٍ وَ تَبَلَّغْنِي سُوْلِي وَ نَجَّاحَ طَلِبَتِي وَ عَنْ حُسْنِ إِجَابَتِكَ إِلْحَاحِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص:

٢٧٢

٣-٦-١-٥-٢-٣-٥-٦-٣- تَحْذِيرٌ مِنْ تَرْكِ الْإِلْحَاحِ

﴿٧٢٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَرَّضَاتُهُ فِي الطَّلَبِ إِلَيْهِ وَالتَّمَسُّ بِمَا لَدَيْهِ وَ
سَخَطُهُ فِي تَرْكِ الْإِلْحَاحِ فِي الْمَسْأَلَةِ عَنْهُ؛ البلد الأمين ص: ١٢٧

٤-١-٥-٢-٣-٥-٦-٣-أَهْمِيَّةٌ وَفَائِدَةٌ وَتَبَعَاتُ الْإِلْحَاحِ

١-٤-١-٥-٢-٣-٥-٦-٣- الإلحاح، طريق حفظ الإيمان

﴿٧٧٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ جَبَلَ النَّبِيِّينَ عَلَى نُبُوَّتِهِمْ فَلَا يَرْتَدُّونَ أَبَدًا وَجَبَلَ الْأَوْصِيَاءَ عَلَى وَصَايَاهُمْ فَلَا يَرْتَدُّونَ أَبَدًا وَجَبَلَ بَعْضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْإِيمَانِ فَلَا يَرْتَدُّونَ أَبَدًا وَ مِنْهُمْ مَنْ أُعِيرَ الْإِيمَانَ غَارِيَةً فَإِذَا هُوَ دَعَا وَ أَلْحَ فِي الدُّعَاءِ مَاتَ عَلَى الْإِيمَانِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤١٩

٢-٤-١-٥-٢-٣-٥-٦-٣- الإِسْتِجَابَةُ الْقَطْعِيَّةُ تَبَعًا لِلْإِلْحَاحِ

﴿٧٢٧٣﴾ الباقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا وَاللَّهِ لَا يُلِحُّ عَبْدٌ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ؛ الكافي ج: ٢
ص: ٤٧٥

٥-١-٥-٢-٣-٥-٦-٣- عَدَمُ تَحْدِيدِ الْإِلْحَاحِ

١-٥-١-٢-٣-٥-٦-٣-الإلحاحُ لَا يَضْجَرُهُ، لَا يُبْرِمُهُ، وَلَا يُثْقَلُ عَلَيْهِ

﴿٧٢٧٤﴾ الرسول ﷺ: فَإِذَا فُتِحَ لَأَحَدِكُمْ بَابُ دُعَاءٍ فَلْيَجْهَدْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُ حَتَّى تَمْلُوا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٨

﴿٧٢٧٥﴾ دُعَاءُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ: يَا مَنْ لَا يُبْرِمُهُ سَائِلٌ سَأَلَ وَلَا مُلِحٌ عَلَيْهِ بِالدُّعَاءِ مُبْتِهَلٌ؛

﴿٧٢٧٦﴾ دُعَاءُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ يَا مَنْ لَا يُضْجِرُهُ سَائِلٌ سَأَلَ وَ لَا يُثْقِلُ عَلَيْهِ مُلِحٌ بِالْدُّعَاءِ مُبْتِهِلٌ؛
بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٦٨

﴿٧٢٧٧﴾ الرسول ﷺ: لَا أَنْفَدَ سَعَتَكَ سُؤَالُ مُلِحٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٢٨٨

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٢٧٨﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: يَا مَنْ لَا يُعْنِيهِ دُعَاءُ الدَّاعِينَ؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ عليه السلام الدعاء ٦٨

﴿٧٢٧٩﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: يَا مَنْ لَا يُعْنِيهِ دُعَاءُ الدَّاعِينَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٤٠٠

٢-٥-٣-٢-٤-٣-الإكثارُ

١-٢-٥-٢-٣-٤-٣-٢-٤-٣-فَضْلُ الْإِكْثَارِ وَإِطَالَةُ الدُّعَاءِ

١-١-٢-٥-٢-٣-٤-٣-٢-٤-٣-الأَفْضَلُ كُلَّمَا كَانَ الدُّعَاءُ أَكْثَرَ أَوْ أَطْوَلَ

﴿٧٢٨٠﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: كُلَّمَا طَوَّلَ الدُّعَاءَ كَانَ أَفْضَلَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٣

٢-١-٢-٥-٢-٣-٤-٣-٢-٤-٣-التَّأْخِيرُ فِي تَنْفِيزِ حَالَةِ الطَّلَبِ، لِتَرْغِيبِ الْعِبَادِ لِلدُّعَاءِ الْأَكْثَرِ

﴿٧٢٨١﴾ الكَاسِمُ عليه السلام: إِذَا دَعَا الْمُؤْمِنُ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ صَوْتُ أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ أَقْضُوا

حَاجَتَهُ فَاجْعَلُوهَا مُعَلَّقَةً بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ حَتَّى يُكْثِرَ دُعَاءَهُ شَوْقًا مِنِّي إِلَيْهِ وَإِذَا دَعَا الْكَافِرُ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ صَوْتُ أَكْرَهَ سَمَاعِهِ أَقْضُوا حَاجَتَهُ وَعَجِّلُوهَا حَتَّى لَا أَسْمَعَ صَوْتَهُ وَيَسْتَعِجَلَ

بِمَا طَلَبَهُ عَنْ خُشُوعِهِ؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٥

٣-١-٢-٥-٢-٣-٤-٣-٢-٤-٣-إِخْفَاءُ زَمَنِ الْإِسْتِجَابَةِ لِتَرْغِيبِ الْعِبَادِ بِالدُّعَاءِ الْأَكْثَرِ

﴿٧٢٨٢﴾ الرِّسُولُ عليه السلام: أَخْفَى سَاعَةَ الْإِجَابَةِ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لِإِحْفَاطِ عَلَى الدُّعَاءِ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ؛ أعلام الدين ص: ١٦٩

٢-١-٢-٥-٢-٣-٤-٣-٢-٤-٣-إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الدُّعَاءَ الْكَثِيرَ وَالْعِبَادَ الدَّاعُونَ

﴿٧٢٨٣﴾ الْبَاقِرُ عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ كُلَّ عَبْدٍ دَعَاءَ؛ الكافي ج: ٢

ص: ٤٧٨

٢-١-٢-٥-٢-٣-٤-٣-٢-٤-٣-الأَمْرُ بِالْإِكْثَارِ

١-١-٢-٥-٢-٣-٤-٣-٢-٤-٣-أَكْثَرُ

﴿٧٢٨٤﴾ الرِّضَا عليه السلام: ادْعُ اللَّهَ وَأَكْثِرْ مِنْ يَا رَوْفَ يَا رَحِيمَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٦٢

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٢٨٥﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ لَيْلَةً الْعِيدِ فَاعْتَزِلْ فَإِذَا صَلَّيْتَ الْمَغْرِبَ فَارْفَعْ

يَدَيْكَ وَ أَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ؛ عوالي اللآلي ج: ٢ ص: ١٧٢

﴿٧٢٨٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَكْثَرَ الدُّعَاءِ تَسْلَمُ مِنْ سُورَةِ الشَّيْطَانِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ٨

﴿٧٢٨٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَكْثَرَ الدُّعَاءِ مَا اسْتَطَعْتَ لِنَفْسِكَ وَ لِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ لِوَالِدَيْكَ؛

بحار الأنوار ج: ٩٦ ص: ٣٤٤

﴿٧٢٨٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَكْثَرَ مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ لَا تَدْرِي مَتَى يُسْتَجَابُ لَكَ؛ مستدرک الوسائل ج:

١٢ ص: ٣٥٨

﴿٧٢٨٩﴾ بَعْضُهُمْ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَكْثَرُ مِنَ الدُّعَاءِ لِنَفْسِكَ وَ لِوَالِدَيْكَ وَ لِجَمِيعِ إِخْوَانِكَ؛

مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٦١

﴿٧٢٩٠﴾ الرضا عليه السلام: أَكْثَرُ مِنَ الدُّعَاءِ وَ الْاسْتِغْفَارِ وَ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَ تَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِكَ

لِيُقْبَلَ شَهْرُ اللَّهِ عَلَيْكَ؛ وسائل الشيعة ج: ١٠ ص: ٣٠١

﴿٧٢٩١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُحَافِظَ عَلَى لَيْلَةِ الْفِطْرِ وَ لَيْلَةِ النَّحْرِ وَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ

مِنَ الْمُحَرَّمِ وَ لَيْلَةِ عَاشُورَاءَ وَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ وَ لَيْلَةِ النُّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَافْعَلْ وَ أَكْثَرِ فِيهِنَّ

مِنَ الدُّعَاءِ وَ الصَّلَاةِ وَ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٩

﴿٧٢٩٢﴾ الصادق عليه السلام: ثُمَّ عُدَّ إِلَى عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَكْثَرَ مِنَ الدُّعَاءِ لَكَ وَ لِأَهْلِكَ

وَ لِوَالِدَيْكَ وَ لِإِخْوَانِكَ فَإِنْ مَشَّهَدَهُ لَا تُرَدُّ فِيهِ دَعْوَةٌ دَاعٍ وَ لَا سُؤَالٌ سَائِلٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص:

٢٠٠

﴿٧٢٩٣﴾ الرضا عليه السلام: سَأَلْتُ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرضا عليه السلام عَنْ لَيْلَةِ النُّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ هِيَ

لَيْلَةٌ يُعْتَقُ اللَّهُ فِيهِ الرِّقَابُ مِنَ النَّارِ وَ يَغْفِرُ فِيهَا الذُّنُوبَ الْكِبَارَ قُلْتُ فَهَلْ فِيهَا صَلَاةٌ زِيَادَةً عَلَى

صَلَاةِ سَائِرِ اللَّيَالِي فَقَالَ لَيْسَ فِيهَا شَيْءٌ مُوَظَّفٌ وَ لَكِنْ إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ تَتَطَوَّعَ فِيهَا بِشَيْءٍ فَعَلَيْكَ

بِصَلَاةِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَكْثَرَ فِيهَا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَ الْاسْتِغْفَارِ وَ الدُّعَاءِ فَإِنَّ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ

كَانَ يَقُولُ الدُّعَاءَ فِيهَا مُسْتَجَابٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٥٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۲۸۵﴾ شب عید، هنگام غروب، غسل کن و نماز مغرب را بخوان و دستانت را بالا ببر و بسیار دعا کن.

﴿۷۲۸۶﴾ زیاد دعا کن از حمله شیطان محفوظ می‌مانی.

﴿۷۲۸۷﴾ هرچه می‌توانی در حق خودت و برای همه مؤمنان و پدر و مادرت زیاد دعا کن.

﴿۷۲۸۸﴾ بسیار دعا کن، زیرا تو نمی‌دانی چه وقت دعایت مستجاب می‌شود.

﴿۷۲۸۹﴾ در حق خودت و پدر و مادرت و همه برادرانت زیاد دعا کن.

﴿۷۲۹۰﴾ در آستانه ماه رمضان دعا و استغفار و تلاوت قرآن بسیار زیاد باشد و از گناهی که مرتکب شده‌ای توبه کن، تا ماه خدا به تو رو کند.

﴿۷۲۹۱﴾ اگر می‌توانی بر عبادت شب عید فطر و شب عید قربان و شب اول محرم و شب عاشورا و اولین شب ماه رجب و شب نیمه شعبان محافظت کنی، چنین کن، و در این شب‌ها بسیار دعا و نماز و قرآن بخوان.

﴿۷۲۹۲﴾ بعد بالای سر امام حسین علیه السلام حاضر شو و بسیار برای خودت و خانواده و پدر و مادرت و برادرانت دعا کن، پس جایگاه آن امام هیچ دعایی و هیچ درخواستی را رد نمی‌کند.

﴿۷۲۹۳﴾ از حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام سؤال کردم از شب نیمه شعبان، فرمود: شبی است که حق تعالی بنده‌ها را از آتش آزاد می‌کند و در آن شب گناهان کبیره را می‌آمرزد، عرض کردم آیا در این شب نمازی زیاده بر نماز در سایر شب‌ها وارد شده است، فرمود: در این شب عملی موظف نشده است، ولیکن اگر بخواهی عملی مستحب در آن به جا آوری نماز جعفر بن ابی طالب را در آن شب ادا می‌کنی و در آن شب بسیار ذکر خدا می‌کنی و استغفار زیاد می‌کنی و دعا بسیار می‌خوانی، پدر بزرگوارم فرمود که دعا در این شب مستجاب است.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٢٩٤﴾ المجتبى عليه السلام: عَلَيْكَ بِمَجَالِسِ الذِّكْرِ وَ أَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنِّي لَمْ آلِكْ يَا بُنَيَّ نَصْحًا؛

بحار الأنوار ج: ٤٢ ص: ٢٠٢

﴿٧٢٩٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَإِنْ أَرَدْتَ الْمَقَامَ فِي الْمَشْهَدِ يَوْمَكَ أَوْ لَيْلَتِكَ فَأَقِمْ فِيهِ وَ أَكْثِرْ مِنَ الصَّلَاةِ وَ الزِّيَارَةِ وَ التَّحْمِيدِ وَ التَّسْبِيحِ وَ التَّكْبِيرِ وَ التَّهْلِيلِ وَ ذَكَرِ اللَّهَ تَعَالَى وَ تِلَاوَةَ الْقُرْآنِ وَ الدُّعَاءِ وَ الْاسْتِغْفَارِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣٢٠

﴿٧٢٩٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: وَ أَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ لَا تَدْرِي مَتَى يُسْتَجَابُ لَكَ؛ مستدرک الوسائل

ج: ١٢ ص: ٣٥٨

﴿٧٢٩٧﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا عَزَمْتَ عَلَى السَّفَرِ أَوْ حَاجَةً مُهِمَّةً فَأَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ وَ الْاسْتِخَارَةِ؛

وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٧٠

﴿٧٢٩٨﴾ الصادق عليه السلام: فَأَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ مِفْتَاحُ كُلِّ رَحْمَةٍ وَ نَجَاحُ كُلِّ حَاجَةٍ؛ الكافي ج:

٢ ص: ٤٧٠

﴿٧٢٩٩﴾ الحسين عليه السلام: أَنْ تُكْثِرَ مِنَ التَّسْبِيحِ وَ التَّهْلِيلِ وَ الدُّعَاءِ وَ ذِكْرِ الْمَوْتِ وَ مَا بَعْدَهُ مِنْ

الْقِيَامَةِ وَ الْجَنَّةِ وَ النَّارِ؛ بحار الأنوار ج: ٢ ص: ١٥٤

٢-٢-٥-٣-٥-٣-٦-٣-أكثرُوا

﴿٧٣٠٠﴾ الحجة عليه السلام: أَكْثِرُوا الدُّعَاءَ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ فَإِنَّ ذَلِكَ فَرَجُكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٥٢ ص:

٩٢

﴿٧٣٠١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَكْثِرُوا الْمَسْأَلَةَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ الدُّعَاءِ فَإِنَّ فِيهِ سَاعَاتٍ

يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ وَ الْمَسْأَلَةُ مَا لَمْ تَدْعُوا بِقَطِيعَةٍ (و) مَعْصِيَةٍ أَوْ عُقُوقٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص:

٣٨٣

﴿٧٣٠٢﴾ الصادق عليه السلام: أَكْثِرُوا مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الَّذِينَ يَدْعُونَهُ وَ قَدْ وَعَدَ

عِبَادَهُ الْمُؤْمِنِينَ الْإِسْتِجَابَةَ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ٢٩٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۲۹۴﴾ بر تو باد به مجالسی که در آنها یاد خدا می‌شود، و فراوان دعا کن. پسر جانم

چیزی از خیرخواهی و نصیحت را از تو فروگذار ننمودم (پس به آنها عمل کن).

﴿۷۲۹۵﴾ اگر می‌خواهی روز یا شب را آنجا بمانی، پس برخیز و به نماز، زیارت، حمد،

تسبیح، تکبیر، تهلیل، یاد خدا، تلاوت قرآن، دعا و درخواست آمرزش، زیاد پرداز.

﴿۷۲۹۶﴾ مدام دعا کن، چرا که از وقت استجابت خبر نداری.

﴿۷۲۹۷﴾ چون عزم سفر کردی یا حاجت مهمی داشتی، بسیار دعا کرده و از خداوند

درخواست خیر کن.

﴿۷۲۹۸﴾ پس بسیار دعا کن، زیرا دعا کلید تمام رحمت‌ها، و سبب کامیابی و برآورده

شدن تمام خواسته‌هاست.

﴿۷۲۹۹﴾ بسیار سبحان‌الله و الحمدلله بگویی و دعا بخوانی و بسیار یاد مرگ و پس از

مرگ از قیامت و بهشت و دوزخ باشی.

۲-۲-۵-۳-۶-۳- زیاد دعا کنید

﴿۷۳۰۰﴾ در تعجیل فرج بسیار دعا کنید، زیرا فرج شما در آن است.

﴿۷۳۰۱﴾ در روز جمعه بسیار درخواست کنید. زیرا در آن ساعاتی است که دعا و

درخواستی که در آن قطع رابطه با خویشاوندان یا نافرمانی خداوند و یا رفتار نامناسب با

والدین نباشد، برآورده می‌شود.

﴿۷۳۰۲﴾ زیاد دعا کنید، زیرا خدا آن بنده مؤمنی را که او را بخواند دوست دارد و به

بندگان مؤمن وعده اجابت داده است.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٣٠٣﴾ الرضا عليه السلام: أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَوَاتِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ عليهم السلام وَالدُّعَاءَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فِي آثَاءِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَفْضَلُ أَعْمَالِ الْبِرِّ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ٣٤٦

﴿٧٣٠٤﴾ الصادق عليه السلام: أَكْثَرُوا مِنْ أَنْ تَدْعُوا اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَدْعُوهُ وَ قَدْ وَعَدَ اللَّهُ عِبَادَهُ الْمُؤْمِنِينَ بِالِاسْتِجَابَةِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٧

﴿٧٣٠٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَلَا إِنَّ هَذَا الْيَوْمَ يَوْمٌ جَعَلَهُ اللَّهُ لَكُمْ عِيداً وَ هُوَ سَيِّدُ أَيَّامِكُمْ وَ أَفْضَلُ أَعْيَادِكُمْ وَ قَدْ أَمَرَكُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ بِالسَّعْيِ فِيهِ إِلَى ذِكْرِهِ فَلْتَعِظُمَ رَغْبَتُكُمْ فِيهِ وَ لَتَخْلُصَ نِيَّتُكُمْ فِيهِ وَ أَكْثَرُوا فِيهِ التَّضَرُّعَ وَ الدُّعَاءَ وَ مَسْأَلَةَ الرَّحْمَةِ وَ الْغُفْرَانِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٤٢٧

﴿٧٣٠٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَلَا إِنَّ هَذَا يَوْمٌ جَعَلَهُ اللَّهُ عِيداً وَ هُوَ سَيِّدُ أَيَّامِكُمْ وَ أَفْضَلُ أَعْيَادِكُمْ وَ قَدْ أَمَرَكُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ بِالسَّعْيِ فِيهِ إِلَى ذِكْرِهِ فَلْتَعِظُمَ فِيهِ رَغْبَتُكُمْ وَ لَتَخْلُصَ نِيَّتُكُمْ وَ أَكْثَرُوا فِيهِ مِنَ التَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ وَ الدُّعَاءِ وَ مَسْأَلَةِ الرَّحْمَةِ وَ الْغُفْرَانِ فَإِنَّ اللَّهَ يَسْتَجِيبُ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ دُعَاءَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٢

﴿٧٣٠٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كَانَ عَلَى عليه السلام يَقُولُ أَكْثَرُوا الْمَسْأَلَةَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ الدُّعَاءَ فَإِنَّ فِيهِ سَاعَاتٍ يُسْتَجَابُ فِيهَا الدُّعَاءُ وَ الْمَسْأَلَةُ مَا لَمْ تَدْعُوا بِقَطِيعَةٍ (و) مَعْصِيَةٍ أَوْ عُقُوقٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨٣

﴿٧٣٠٨﴾ الصادق عليه السلام: كُنَّا عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَقَالَ أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَاةِ وَ الدُّعَاءِ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ أَمَا إِنَّ لِكُلِّ عَبْدٍ رِزْقاً يُجَازُ إِلَيْهِ جَوْزاً؛ الكافي ج: ٤ ص: ٥٢٦

﴿٧٣٠٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الْأَعْمَالُ تُضَاعَفُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَأَكْثَرُوا فِيهَا مِنَ الصَّلَاةِ وَ الصَّدَقَةِ وَ الدُّعَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٤

﴿٧٣١٠﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُ قَالَ عَلَيْكُمْ بِإِتْيَانِ الْمَسَاجِدِ فَإِنَّهَا بُيُوتُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَ مَنْ أَتَاهَا مُتَطَهِّراً طَهَّرَهُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ وَ كُتِبَ مِنْ زُورِهِ فَأَكْثَرُوا فِيهَا مِنَ الصَّلَاةِ وَ الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٠ ص: ٣٨٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۳۰۳﴾ بر محمد و خاندانش بسیار صلوات بفرستید و زیاد دعا کنید برای مؤمنین و مؤمنات در دل شب‌های تار و روزها، زیرا درود بر محمد و خاندانش از بافضیلت‌ترین اعمال خوب است.

﴿۷۳۰۴﴾ زیاد دعا کنید زیرا خداوند بندگان مؤمن خود را که دعا می‌کنند دوست دارد، و به آن‌ها وعده اجابت داده است.

﴿۷۳۰۵﴾ بدانید امروز روزی است که خدا آن را برای شما عید قرار داده است. و آن، سرور روزهای شما و برترین اعیاد شماست، و خدا در این روز شما را به شتافتن به‌سوی ذکر خود فرمان داده است، پس باید علاقه قلبی شما به این روز عظمت یافته، و نیت شما در این روز خالص گردد، و در این روز بر تضرع و دعای خود، و بر تقاضای رحمت و مغفرت بیفزایید.

﴿۷۳۰۶﴾ بدانید امروز روزی است که خدا آن را برای شما عید قرار داده است. و آن، سرور روزهای شما و برترین اعیاد شماست. و خدا در این روز شما را به شتافتن به‌سوی ذکر خود فرمان داده است، پس باید علاقه قلبی شما به این روز عظمت یافته، و نیت شما در این روز خالص گردد، و در این روز بر تضرع و دعای خود، و بر تقاضای رحمت و مغفرت بیفزایید.

﴿۷۳۰۷﴾ حضرت علی علیه السلام می‌فرمودند: بسیار در روز جمعه از خداوند درخواست و دعا کنید، پس در آن ساعاتی است که دعا و درخواست به درگاه خدا آنچه غیر از قطع رحم و عامل گناه و عاق والدین باشد، مستجاب می‌شود.

﴿۷۳۰۸﴾ نزد امام صادق علیه السلام بودیم، فرمود: در این مسجد زیاد نماز و دعا بخوانید، که هر بنده‌ای رزقی دارد که به‌سوی او در حرکت است.

﴿۷۳۰۹﴾ اعمال در روز جمعه دو برابر حساب می‌شوند. پس در آن بسیار نماز بخوان و صدقه بده و دعا کن.

﴿۷۳۱۰﴾ بر شما باد به آمدن به مساجد زیرا آن‌ها خانه‌های خدایند در زمین و هر که با طهارت به آن‌ها درآید، خدا از گناهان پاکش کند و او را از زوار خود نویسد در آن‌ها بسیار نماز بخوانید و دعا کنید.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٣١١﴾ الرسول ﷺ: وَأَمَّا السُّجُودُ فَأَكْثَرُوا فِيهِ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ قَمِينٌ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ؛

وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٣٠٩

﴿٧٣١٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فِي الشَّدَّةِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ؛ الكافي ج:

٢ ص: ٤٧٢

﴿٧٣١٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُسْتَجِيبَ اللَّهُ لَهُ فِي الشَّدَائِدِ وَالْكَرْبِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ عِنْدَ

الرَّخَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٢

٣-٢-٥-٣-٦-٣-أوصيك بكثرة الدعاء

﴿٧٣١٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَوْصِيكَ بِكَثْرَةِ الدُّعَاءِ فَإِنَّكَ لَا تَذَرِي مَتَى يُسْتَجَابَ لَكَ؛

مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٩٩

٣-٢-٥-٣-٦-٣-عليكم بكثرة الدعاء

﴿٧٣١٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: عَلَيْكُمْ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ بِكَثْرَةِ الْإِسْتِغْفَارِ وَالدُّعَاءِ فَأَمَّا الدُّعَاءُ

فَيُدْفَعُ بِهِ عَنْكُمْ الْبَلَاءُ وَأَمَّا الْإِسْتِغْفَارُ فَيَمْحَى ذُنُوبَكُمْ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٨٨

﴿٧٣١٦﴾ لَقَدْ بَارَكَ اللَّهُ لِلرَّجُلِ فِي الْحَاجَةِ بِكَثْرَةِ الدُّعَاءِ فِيهَا أُعْطِيَهَا أَوْ مُنِعَهَا؛ شرح نهج البلاغة

ج: ٦ ص: ١٩١

٣-٢-٥-٣-٦-٣-أدعوا الله في أكثر أوقاتكم

﴿٧٣١٧﴾ سُنَنُ إِدْرِيسَ عليه السلام: أَدْعُوا اللَّهَ فِي أَكْثَرِ أَوْقَاتِكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٢٨٣

٣-٢-٥-٣-٦-٣-أدع الله كثيراً

﴿٧٣١٨﴾ أَدْعُ اللَّهَ كَثِيرًا لِنَفْسِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٢٩٠

﴿٧٣١٩﴾ الكاظم عليه السلام: فَقِفْ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ بِحِذَاءِ رُكْنِ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ وَادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا وَ

اجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٢٣١

﴿٧٣٢٠﴾ الكاظم عليه السلام: أَكْثَرِ الصَّلَاةَ فِي الْحِجْرِ وَتَعَمَّدْ تَحْتَ الْمِيزَابِ وَادْعُ عِنْدَهُ كَثِيرًا؛

فقه الرضا عليه السلام ص: ٢٢٢

٣-٢-٥-٣-٦-٣-فليطوّل الدعاء

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٣٢١﴾ الصادق عليه السلام: فَقُلْتُ كَيْفَ حَدُّ الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ فَقَالَ أَمَّا مَا يُجْزِيكَ مِنَ الرُّكُوعِ فَثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ تَقُولُ سُبْحَانَ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ ثَلَاثًا وَمَنْ كَانَ يَقْوَى عَلَى أَنْ يُطَوِّلَ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ فَلْيُطَوِّلْ مَا اسْتَطَاعَ يَكُونُ ذَلِكَ فِي تَسْبِيحِ اللَّهِ وَتَحْمِيدِهِ وَتَمْجِيدِهِ وَالدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٢ ص: ٧٧

٨-٢-٢-٥-٣-٦-٣- فأنصب في الدعاء

﴿٧٣٢٢﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا قَرَعْتَ فَأَنْصَبْ وَإِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ إِذَا قَضَيْتَ الصَّلَاةَ بَعْدَ أَنْ تُسَلِّمَ وَأَنْتَ جَالِسٌ فَأَنْصَبْ فِي الدُّعَاءِ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٤٣١

٩-٢-٢-٥-٣-٦-٣- اَلظُّلُومَا

﴿٧٣٢٣﴾ قَوْلُ ابْنِ مَسْعُودٍ اَلظُّلُومَا فِي الدُّعَاءِ بَيَّا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٣ ص:

١٢٠

١٠-٢-٢-٥-٣-٦-٣- اِجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ

﴿٧٣٢٤﴾ الصادق عليه السلام: اِجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ مَا قَدَرْتَ عَلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ١٨٨

﴿٧٣٢٥﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا صَلَّيْتَ عَلَى الْمُؤْمِنِ فَادْعُ لَهُ وَاجْتَهِدْ لَهُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٣ ص:

١٨٧

﴿٧٣٢٦﴾ الصادق عليه السلام: تَخَيَّرْ لِنَفْسِكَ مِنَ الدُّعَاءِ مَا أَحْبَبْتَ وَاجْتَهِدْ فَإِنَّهُ يَوْمَ دُعَاءِ؛ الكافي

ج: ٤ ص: ٤٦٣

﴿٧٣٢٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: تَدْعُو لِنَفْسِكَ وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلِوَالِدَيْكَ؛ بحار الأنوار ج:

٩٧ ص: ١٥٩

﴿٧٣٢٨﴾ الباقر عليه السلام: إِذَا صَلَّيْتَ عَلَى الْمُؤْمِنِ فَادْعُ لَهُ وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣

ص: ١٩٦

﴿٧٣٢٩﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِذَا فَرَعْتَ مِنْ طَوَافِكَ فَقِفْ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ بِحِذَاءِ رُكْنِ الْحَجَرِ

الْأَسْوَدِ وَادْعُ اللَّهَ كَثِيرًا وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٢٣١

﴿٧٣٣٠﴾ الكاظم عليه السلام: وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٢٢٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۳۲۱﴾ گفتیم: حد رکوع و سجود چیست؟ فرمود: حد رکوع تا آنجاست که سه نوبت بگویی: «سبحان الله سبحان الله» و هر کس که توان بیشتری داشت رکوع و سجده اش را طولانی کند، پس تا می تواند در آن تسبیح و حمد و تمجید خدا کرده و دعا و گریه و زاری نماید.

۸-۲-۲-۵-۳-۶-۳- در دعا خود را به رنج بینداز.

﴿۷۳۲۲﴾ درباره آیه «چون فراغت یافتی، در طاعت بکوش و با اشتیاق به سوی پروردگارت روآور.» فرمود: هرگاه بعد از سلام، نمازت را به پایان رساندی، درحالی که هنوز نشسته ای، برای امور دنیا و آخرت، دعا کن.

۹-۲-۲-۵-۳-۶-۳- شعله بکشید.

﴿۷۳۲۳﴾ سخن ابن مسعود که بسیار بگویند: «یا ذاالجلال و الاکرام»: یعنی: ای خداوند صاحب عظمت و جلال، و صاحب سخاوت و کرم.

۱۰-۲-۲-۵-۳-۶-۳- در دعا تلاش کنید.

﴿۷۳۲۴﴾ در خواندن دعا تا حدی که می توانی سعی کن.

﴿۷۳۲۵﴾ اگر خواستی که بر جنازه مؤمن نماز بخوانی، برای او با جدیت دعا کن.

﴿۷۳۲۶﴾ برای خودت هر دعایی که خواستی بکن و در آن بکوش. زیرا این روز، روز دعاست.

﴿۷۳۲۷﴾ سپس برای خود و پدر و مادرت و مؤمنین و مسلمین دعا کن.

﴿۷۳۲۸﴾ اگر خواستی که بر جنازه مؤمن نماز بخوانی، برای او با جدیت دعا کن.

﴿۷۳۲۹﴾ هرگاه از طواف فارغ شدی پس رو به قبله، در برابر رکن حجرالاسود بایست و بسیار دعا کن و در دعا کردن بکوش.

﴿۷۳۳۰﴾ در دعا و گریه و زاری کردن، نهایت تلاشت را به کار ببر.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٣٣١﴾ الصادق عليه السلام: وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ أَنْ تَسُحَّ عَيْنَاكَ وَلَوْ قَدَّرَ رَأْسُ الْإِبْرَةِ فَإِنَّ ذَلِكَ
عَلَامَةُ الْإِجَابَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٤٠٤

﴿٧٣٣٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: وَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ وَكَثِّرِ الصَّلَاةَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٦
ص: ٣٤٤

﴿٧٣٣٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَإِذَا فَرَعْتَ مِنَ الصَّلَاةِ فَاجْتَهِدْ فِي الدُّعَاءِ ثُمَّ ارْقُ الْمُنْبَرِ فَاخْطُبْ
بِالنَّاسِ إِنْ كُنْتَ تَوْمُ النَّاسِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٢٨

﴿٧٣٣٤﴾ الكاظم عليه السلام: اجْتَهِدُوا فِي لَيْلَةِ الْفِطْرِ فِي الدُّعَاءِ وَالسَّهَرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٣٢
﴿٧٣٣٥﴾ الباقر عليه السلام: فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ بِالْبَاقِي وَارْضُوا الْفَاقِي فَإِنَّ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَ
أَبْقَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٩٦

﴿٧٣٣٦﴾ الباقر عليه السلام: فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ عَلَى قَاتِلِهِ وَعَدُوِّهِ وَيَكُونُ فِي صَدْرِ النَّهَارِ قَبْلَ
الزَّوَالِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٠٨

﴿٧٣٣٧﴾ الصادق عليه السلام: فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ وَالتَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّهُ مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِيهَا مِائَةَ مَرَّةٍ
وَحَمِدَهُ مِائَةَ مَرَّةٍ وَكَبَّرَهُ مِائَةَ مَرَّةٍ غَفَرَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ مَا سَلَفَ مِنْ مَعَاصِيهِ وَقَضَى لَهُ حَوَائِجَ
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَلْتَمَسَهُ مِنْهُ وَمَا عَلِمَ حَاجَتَهُ إِلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَلْتَمِسْهُ مِنْهُ كَرَمًا مِنْهُ تَعَالَى وَ
تَفَضُّلاً عَلَى عِبَادِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٦

﴿٧٣٣٨﴾ الباقر عليه السلام: لَوْ حَلَفْتُ لَبَرَرْتُ أَنْ اسْمِ اللَّهِ الْأَعْظَمُ قَدْ دَخَلَ فِيهَا فَإِذَا دَعَوْتُمْ فَاجْتَهِدُوا
فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ مِنْ مَكْنُونِ الْعِلْمِ وَاكْتُمُوهُ إِلَّا مِنْ أَهْلِهِ وَلَيْسَ مِنْ أَهْلِهِ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُكَذِّبُونَ وَ
الْبَاحِحُونَ وَهُوَ دُعَاءُ الْمُبَاهِلَةِ؛ اقبال الأعمال ص: ٧٦

﴿٧٣٣٩﴾ وَأَمَّا السُّجُودُ فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ فَقَمِنْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧٤

﴿٧٣٤٠﴾ بَعْضُهُمْ عليه السلام: تَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ لِنَفْسِكَ وَلِوَالِدَيْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٦١

﴿٧٣٤١﴾ بَعْضُهُمْ عليه السلام: تَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٦١

﴿٧٣٤٢﴾ تَجْتَهِدُ فِي الْمَسْأَلَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ١٦٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۳۳۱﴾ و هنگام دعا، بسیار بکوش تا چشمانت نمناک شود. حتی به قدر سر سوزن. که اگر خدا بخواهد، این نشانه استجابت دعاست.

﴿۷۳۳۲﴾ و در دعا کردن بسیار بکوش و بر پیامبر خدا ﷺ بسیار درود فرست.

﴿۷۳۳۳﴾ پس هرگاه نماز را به پایان رساندی، در دعا کردن بکوش، و اگر امام جماعت بودی، از منبر بالا برو و برای مردم خطبه قرائت کن.

﴿۷۳۳۴﴾ در شب عید فطر، در دعا و شب زنده داری بکوش.

﴿۷۳۳۵﴾ پس در درخواست آنچه ماندگار است، بسیار تلاش کن و از بین رفتنی ها را رها کن، چرا که آنچه نزد خداست نیکوتر و ماندنی تر است.

﴿۷۳۳۶﴾ پس بر قاتلان و دشمنان (آن حضرت) بسیار نفرین کنید، و البته قبل از ظهر باشد.

﴿۷۳۳۷﴾ در دعا کردن و حمد و ثنای خداوند بسیار بکوشید، پس اگر کسی خدا را صدمرتبه تسبیح، صدمرتبه حمد، صدمرتبه تکبیر بگوید، خداوند بلندمرتبه گناهان گذشته اش را می آمرزد، و حاجات دنیایی و آخرتی را که بطلبد، برایش برآورده می کند، و آنچه را خداوند بداند مورد احتیاج اوست، حتی اگر درخواست هم نکند، از روی کرم و تفضلش بر بندگان، آن را نیز برآورده می کند.

﴿۷۳۳۸﴾ اگر می خواستم آشکار می کردم که اسم اعظم خداوند، در این دعا نهفته است، هرگاه این دعا را قرائت کردید، در انجام درخواست خود کوشش داشته باشید که او از علوم خفیه است، و از کسانی که اهلیت ندارد، مکتوم کنید. منافقان، دروغگویان، و منکران، اهلیت این دعا را ندارند، و آن دعای مباهله است.

﴿۷۳۳۹﴾ و اما در سجده در دعا کردن بکوشید، پس سزاوار آن است که (خداوند) اجابت کند شما را.

﴿۷۳۴۰﴾ در دعا برای خود و پدر و مادر خویش جد و جهد کن.

﴿۷۳۴۱﴾ در دعا و تضرع و گریه زاری به درگاه خداوند، تمام سعی خویش را به کار ببر.

﴿۷۳۴۲﴾ در ارائه خواسته های، تلاش بسیار کن.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٣٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ لِلْمَيِّتِ فَلَا يَدْعُو لَهُ وَقَلْبُهُ لَاهٍ عَنْهُ وَلَكِنْ لِيَجْتَهِدَ لَهُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٣

﴿٧٣٤﴾ الصادق عليه السلام: يَخْرُجُ الْإِمَامُ وَيَبْرُزُ إِلَى مَكَانٍ نَظِيفٍ فِي سَكِينَةٍ وَوَقَارٍ وَخُشُوعٍ وَ مَسْكَنَةٍ وَيَبْرُزُ مَعَهُ النَّاسُ فَيَحْمَدُ اللَّهَ وَيُمَجِّدُهُ وَيُبْنِي عَلَيْهِ وَيَجْتَهِدُ فِي الدُّعَاءِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٤٢

١١-٢-٢-٥-٢-٣-٥-٦-٣- وَلِيْدُ مَا بَلَغَ مَا اسْتَطَاعَ

﴿٧٣٤﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: يَتَزَيَّنُ كُلُّ مِنْكُمْ يَوْمَ الْعِيدِ إِلَى غُسْلٍ وَ إِلَى كُحْلِ وَ لِيَدْعُ مَا بَلَغَ مَا اسْتَطَاعَ وَ لَا يَكُونَنَّ أَحَدُكُمْ أَحْسَنَ هَيْئَةً وَ أَرَذَلَكُمْ عَمَلًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٠

٣-٢-٥-٣-٦-٣- نهی و تحذیر مِنْ تَرْكِ الْإِكْتِنَارِ، حَتَّى بَعْدَ الْإِسْتِجَابَةِ
 ١-٣-٢-٥-٣-٦-٣- لَا تَمَلُّ

﴿٧٣٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَا تَمَلَّ مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنِّي لَا أَمَلُ مِنَ الْإِجَابَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٣

﴿٧٣٤٧﴾ الصادق عليه السلام: لَا تَمَلَّ مِنَ الدُّعَاءِ وَ التَّضَرُّعِ وَ الْمَسْأَلَةِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٥٤١
﴿٧٣٤٨﴾ الرسول ﷺ: لَا تَمَلُّوا مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّكُمْ لَا تَدْرُونَ مَتَى يُسْتَجَابُ لَكُمْ؛ عوالي اللآلي ج: ١ ص: ٤٤٢

٣-٢-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- لا تَتْرُكِ الْجِهَادَ وَ الْمُبَالَغَةَ فِي الدُّعَاءِ
 ﴿٧٣٤٩﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): اَدْعُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَا تَقُلْ اِنَّ الْاَمْرَ قَدْ فُرِغَ مِنْهُ قَالَ زُرَّارَةُ اِنَّمَا يَعْنِي
 لَا يَمْنَعُكَ اِيْمَانُكَ بِالْقَضَاءِ وَ الْقَدَرِ اَنْ تُبَالِغَ بِالْدُّعَاءِ وَ تَجْتَهِدَ فِيهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٧
 ٣-٢-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- لا تَسْأَلُ

(٧٣٥) الْمُجِيبُ لَا تَسْأَلُهُمْ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٨٦ ص: ٢٨٩
٢-٤-٢-٥-٣-٦-٣-٥-٢-١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۳۴۳﴾ هرگاه یکی از شما می‌خواهد برای مرده‌ای دعا کند، درحالی که دلش از او غافل است دعا نکند، بلکه به شکل جدی و در نهایت تلاش برای او دعا کند.
﴿۷۳۴۴﴾ امام جماعت همراه مردم، با آرامش و وقار و خشوع و افتادگی به صحرا می‌رود، ابتدا خدا را سپاس و ستایش می‌کند و به مجد و ثنای او زبان می‌گشاید و در راز و نیاز و دعا و درخواست کوشش بسیار می‌کند.

۱۱-۲-۲-۵-۳-۶-۳- باید تا جایی که می‌تواند دعا کند.

﴿۷۳۴۵﴾ همه شما روز عید با غسل و سرمه، خود را بیارایید و هرچه می‌توانید دعا کنید. ولی مبدا ظاهر تان زیبا و اعمال تان پست باشد.

۳-۲-۵-۳-۶-۳- نهی و تحذیر از ترک اکثار، حتی پس از اجابت

۱-۳-۲-۵-۳-۶-۳- خسته نشو

﴿۷۳۴۶﴾ از دعا کردن، ناراحت و ملول نشو، همچنان که من از اجابت کردن، ملول و خسته نمی‌شوم.

﴿۷۳۴۷﴾ از دعا و زاری و درخواست ملول مشو.

﴿۷۳۴۸﴾ از دعا کردن خسته نشوید، زیرا نمی‌دانید چه موقع برای شما اجابت می‌شوند.

۲-۳-۲-۵-۳-۶-۳- تلاش و زیاد دعا کردن را ترک نکن

﴿۷۳۴۹﴾ خدای را بخوان (و دعا کن) و نگو کار از کار گذشته است. زراره می‌گوید: مقصود آن حضرت این است که عقیده تو به قضا و قدر جلوگیری تو نشود از اصرار در دعا و کوشش در آن.

۳-۲-۵-۳-۶-۳- خسته نشو

﴿۷۳۵۰﴾ اجابت کننده‌ای که خسته نمی‌شود.

۴-۲-۵-۳-۶-۳- صفت و فعل معصومین الصلوات

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

١-٤-٢-٥-٣-٦-٣-الأَوَّاهُ، الدَّعَاءُ

﴿٧٣٥١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام رَجُلًا دَعَاءً؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٧

﴿٧٣٥٢﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لِأَوَّاهٍ حَلِيمٍ أَيْ دَعَاءً؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٢٨

﴿٧٣٥٣﴾ الباقر عليه السلام: قُلْتُ لَهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لِأَوَّاهٍ حَلِيمٍ قَالَ الْأَوَّاهُ هُوَ الدَّعَاءُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ٢٥

﴿٧٣٥٤﴾ الباقر عليه السلام: قَوْلُهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لِأَوَّاهٍ حَلِيمٍ قَالَ الْأَوَّاهُ دَعَاءٌ؛ تفسير العياشي ج: ٢ ص: ١١٤

٢-٤-٢-٥-٣-٦-٣-أَلْفَ رَكْعَةٍ فِي الْيَوْمِ

﴿٧٣٥٥﴾ السَّجَّاد عليه السلام: كَانَ مَوْلَانَا زَيْنَ الْعَابِدِينَ عليه السلام يُصَلِّي فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ أَلْفَ رَكْعَةٍ وَ

يَدْعُو بِصَحِيفَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام ثُمَّ يَرْمِي بِهَا كَالْمُتَضَجِّرِ وَيَقُولُ أَنَّى لِي بِعِبَادَةِ عَلَى عليه السلام؛

كشف اليقين ص: ١١٨

٣-٤-٢-٥-٣-٦-٣-كُلَّ اللَّيْلَةِ

﴿٧٣٥٦﴾ السَّجَّاد عليه السلام: فَقَامَ لَيْلَتَهُ كُلَّهَا يُصَلِّي وَيَسْتَغْفِرُ وَيَدْعُو وَيَتَضَرَّعُ وَقَامَ أَصْحَابُهُ

كَذَلِكَ يُصَلُّونَ وَيَدْعُونَ وَيَسْتَغْفِرُونَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ٢

﴿٧٣٥٧﴾ الباقر عليه السلام: كَانَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام إِذَا كَانَتْ لَيْلَةٌ إِحْدَى وَعِشْرِينَ وَثَلَاثُ

عِشْرِينَ أَخَذَ فِي الدَّعَاءِ حَتَّى يَزُولَ اللَّيْلُ فَإِذَا زَالَ اللَّيْلُ صَلَّى؛ الكافي ج: ٤ ص: ١٥٥

﴿٧٣٥٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: وَرَوَى أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام لَمْ يَكُنْ يَنَامُ فِيهَا مُحْيِيًا لِعِبَادَةِ

اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِالصَّلَاةِ وَالْدُّعَاءِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ؛ المقنعة ص: ٢٢٦

٤-٤-٢-٥-٣-٦-٣-يَدْعُو كَثِيرًا

﴿٧٣٥٩﴾ الكاظم عليه السلام: كَانَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عليه السلام يَدْعُو كَثِيرًا فِي سُجُودِهِ وَيُكْرِرُهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٦

﴿٧٣٦٠﴾ الرسول ﷺ: النَّبِيُّ ﷺ أَنَّهُ كَانَ إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ تَغَيَّرَ لَوْنُهُ وَكَثُرَتْ صَلَاتُهُ وَ

اِبْتَهَلَ فِي الدُّعَاءِ وَاشْفَقَ مِنْهُ؛ اقبال الأعمال ص: ٢٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۱-۴-۲-۵-۳-۶-۳- بسیار دعاکننده

﴿۷۳۵۱﴾ امیرالمؤمنین - علیه السلام - مردی بود بسیار اهل دعا.

﴿۷۳۵۲﴾ ابراهیم اواه و بردبار بود، و «اواه» یعنی بسیار دعاکننده.

﴿۷۳۵۳﴾ ابراهیم بسیار حلیم و رئوف بود و بسیار به درگاه خدا دعا و تضرع داشت، فرمود منظور از اواه بسیار دعاکننده با حال تضرع است.

﴿۷۳۵۴﴾ فرمود: ابراهیم، اواه و بردبار بود. فرمود: اواه یعنی بسیار دعاکننده با حالت تضرع.

۲-۴-۲-۵-۳-۶-۳- هزار رکعت در روز

﴿۷۳۵۵﴾ امام زین العابدین علیه السلام در هر شب و روز، هزار رکعت نماز می‌گزارد و از کثرت عبادت، رنج فراوان متحمل می‌شد، و اگر احیاناً کسانی به اصطلاح تذکر خیرخواهانه به او می‌دادند که نباید این قدر خود را به زحمت بیندازید، می‌فرمود: پرونده عبادت جدم امیر مؤمنان علیه السلام را بیاورید، پس از گشودن صحیفه، مانند انسانی که از انجام عملی عاجز باشد، آن را بر زمین می‌گذاشت و می‌فرمود: کیست که توان عبادت علی علیه السلام را در خود ببیند؟ من کجا و عبادت جدم علی کجا؟ یعنی من هرگز توان عبادت او را نخواهم داشت، او در نماز سجده‌های طولانی و رکوع‌های باخضوع و خشوع، بسیار داشت و نقش والای بندگی را در عبادتش ایفا می‌نمود.

۳-۴-۲-۵-۳-۶-۳- هر شب

﴿۷۳۵۶﴾ تمام آن شب را به نماز و استغفار و دعا و تضرع مشغول شد. یاران آن بزرگوار نیز به نماز و استغفار و دعا اشتغال یافتند.

﴿۷۳۵۷﴾ امام باقر علیه السلام شب بیست و یکم و شب بیست و سوم تا پایان شب دعا می‌کرد و در پایان نماز می‌کرد.

﴿۷۳۵۸﴾ روایت شده است که امیرالمؤمنین علیه السلام در آن شب نمی‌خوابید و با نماز و دعا و حاجت خواستن و قرائت قرآن، شب‌زنده‌داری می‌کرد.

۴-۴-۲-۵-۳-۶-۳- زیاد دعا می‌کرد.

﴿۷۳۵۹﴾ موسی بن جعفر علیه السلام در سجده بسیار دعا می‌کرد و مدام این کار را تکرار می‌کرد.

﴿۷۳۶۰﴾ چون ماه مبارک رمضان فرامی‌رسید، رنگ رخسار پیامبر خدا ﷺ تغییر می‌کرد، و نماز خواندنش زیاد می‌شد، و در دعا و درخواست از حق تعالی بسیار زاری و تضرع می‌نمود، و از خدا ترسان بود.

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

﴿٧٣٦١﴾ المجتبي عليه السلام: رَأَيْتُ أُمِّي فَاطِمَةَ عليها السلام قَامَتْ فِي مِحْرَابِهَا لَيْلَةً جُمِعَتْهَا فَلَمْ تَزَلْ رَاكِعَةً سَاجِدَةً حَتَّى اتَّضَحَ عَمُودُ الصُّبْحِ وَ سَمِعْتُهَا تَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ تُسَمِّيهِمْ وَ تَكْثِرُ الدُّعَاءَ لَهُمْ وَ لَا تَدْعُو لِنَفْسِهَا بِشَيْءٍ فَقُلْتُ لَهَا يَا أُمَّاهُ لِمَ لَا تَدْعُونَ لِنَفْسِكَ كَمَا تَدْعُونَ لِغَيْرِكَ فَقَالَتْ يَا بُنَيَّ الْجَارُ ثُمَّ الدَّارُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٣ ص: ٨١

﴿٧٣٦٢﴾ الرسول عليه السلام: فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ عليه السلام بِأَكْثَرِ دُعَاءٍ مَا سَمِعْتُهُ قَطُّ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص:

٢٣

٥-٤-٢-٥-٣-٦-٣- فَاْبَالِغُ فِي الدُّعَاءِ

﴿٧٣٦٣﴾ هَلْ أَنْتَ يَا إِلَهِي رَاحِمٌ مَنْ دَعَاكَ فَاْبَالِغٍ فِي الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٤٠٧

﴿٧٣٦٤﴾ السَّجَّاد عليه السلام: هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي، رَاحِمٌ مَنْ دَعَاكَ فَاْبَالِغٍ فِي الدُّعَاءِ أَمْ أَنْتَ غَافِرٌ لِمَنْ بَكَكَ فَاسْرِعْ فِي الْبُكَاءِ أَمْ أَنْتَ مُتَجَاوِزٌ عَمَّنْ عَقَّرَ لَكَ وَجْهَهُ تَذَلُّلاً أَمْ أَنْتَ مُغْنٍ مَنْ شَكَاهُ إِلَيْكَ، فَقَرَّهُ تَوَكُّلاً؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ١٦

٥-٤-٢-٥-٣-٦-٣- أَطْلَتُ دُعَائِي وَ أَكْثَرْتُ خِطَابِي

﴿٧٣٦٥﴾ الْحِجَّة عليه السلام: إِلَهِي وَ قَدْ أَطْلَتُ دُعَائِي وَ أَكْثَرْتُ خِطَابِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٧٨

٥-٤-٢-٥-٣-٦-٣- لَا يُرْجِعُ عَنِ الدُّعَاءِ

﴿٧٣٦٦﴾ لَيْسَ تُشْبِهُ مَسْأَلَتِي مَسْأَلَةَ السُّوَالِ لِأَنَّ السَّائِلَ إِذَا سَأَلَ وَ رَدَّ وَ مَنَعَ امْتَنَعَ وَ رَجَعَ وَ أَنَا أَسْأَلُكَ وَ أُلِحُّ عَلَيْكَ بِكَرَمِكَ وَ جُودِكَ وَ حَيَاةِكَ مِنْ رَدِّ سَائِلٍ مُسْتَعْطٍ يَتَعَرَّضُ لِمَعْرُوفِكَ وَ يَلْتَمِسُ صَدَقَتَكَ وَ يُنِيخُ بِفَنَائِكَ وَ يَطْرُقُ بِأَبْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٤٢٣

٥-٤-٢-٥-٣-٦-٣- اجْتَهِدَ فِي الدُّعَاءِ

﴿٧٣٦٧﴾ الصادق عليه السلام: قَدِمَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَكَّةَ فَسَأَلَنِي عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَعْيَنَ فَقُلْتُ مَاتَ فَقَالَ مَاتَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَانْطَلِقْ بِنَا إِلَى قَبْرِهِ حَتَّى نُصَلِّيَ عَلَيْهِ قُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ لَا وَ لَكِنْ نُصَلِّيْ عَلَيْهِ هَاهُنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ يَدْعُو وَ اجْتَهِدَ فِي الدُّعَاءِ وَ تَرَحَّمْ عَلَيْهِ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٢٠٢

﴿٧٣٦٨﴾ الباقر عليه السلام: أَوْمَأَ إِلَيْهِ بِالسَّلَامِ وَ اجْتَهِدَ فِي الدُّعَاءِ عَلَى قَاتِلِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص:

٤٩٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۳۶۱﴾ شب‌های جمعه، مادرم فاطمه علیها السلام را می‌دیدم که تا طلوع صبح، در محرابش، مشغول رکوع و سجود و عبادت پروردگار است، و می‌شنیدم که برای مؤمنین دعا می‌کند و در دعایش نام آن‌ها را ذکر می‌کند، ولی برای خود دعا نمی‌کند، به او گفتم: مادرم! چرا برای خود دعا نمی‌کنی؟ آن حضرت در جواب می‌فرمود: پسر! اول باید همسایه را دعا کرد و بعد خود را. ﴿۷۳۶۲﴾ رسول خداوند دعا کرد. با دعاهایی که بیشتر آن‌ها را تاکنون نشنیده بودم (و برایم جدید بود).

۵-۴-۲-۵-۳-۶-۳- در دعا مبالغه کردم.

﴿۷۳۶۳﴾ خدایا! آیا هر که تو را بخواند به او رحم می‌کنی، تا در دعا بکوشم؟ ﴿۷۳۶۴﴾ خدایا! آیا هر که تو را بخواند به او رحم می‌کنی، تا در دعا بکوشم؟ یا هر که را در پیشگاهت گریه کند می‌آمیزی تا در گریه بشتابم؟ یا هر کسی را که از روی خواری در درگاهت روی خود به خاک بمالد، بخشنده‌ای؟ یا هر کسی را که با توکل به تو از فقر و بی‌چیزی به تو شکایت کند، بی‌نیاز کنده‌ای؟

۶-۴-۲-۵-۳-۶- دعا را طولانی کردم.

﴿۷۳۶۵﴾ خدایا! دعایم طولانی شد و سختم به درازا کشید.

۷-۴-۲-۵-۳-۶- از دعا برنگرد.

﴿۷۳۶۶﴾ خدایا! حاجت من همانند طلب درخواست‌کننده (معمولی) نیست، زیرا اگر به درخواست‌کننده‌ای خواسته‌اش را ندهند، از درخواست (مجدد) خودداری می‌کند و برمی‌گردد، ولی من چنانم که در هر حال (چه پاسخ را بدهی و چه ندهی) از تو می‌خواهم و با تکیه بر کرم و سخاوت تو و علم به حیای تو در رد کردن درخواست‌کننده، بر آن اصرار می‌ورزم اجابت فرما، آن که خود را در معرض لطف تو قرار می‌دهد و صدقات را ملتزمانه درخواست می‌کند، و درت را می‌کوبد. به حق عزت و جلال.

۸-۴-۲-۵-۳-۶- در دعا تلاش کن.

﴿۷۳۶۷﴾ امام صادق علیه السلام وارد مکه شد، پس سراغ عبدالله بن اعین را از من گرفت، گفتم: مُرد، فرمود: مُرد، پس گفتم: بله، فرمود: پس ما را سر قبر او ببر تا برایش نماز بخوانیم، گفتم: باشد، سپس فرمود: نه ولی ما برایش همین جا نماز می‌خوانیم، سپس دست‌هایش را بلند کرد و بسیار دعا کرد و برایش درخواست رحمت کرد.

﴿۷۳۶۸﴾ با سلام به حضرت اشاره کرده، سپس در نفرین بر قاتلان آن حضرت سعی و کوشش کرده.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٣٦٩﴾ فَهَلْ أَنْتَ يَا مَوْلَايَ رَاحِمٌ مَنْ دَعَاكَ فَاجْتَهَدَ فِي الدُّعَاءِ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ١٨٠

٥-٢-٥-٢-٣-٥-٦-٣- نماذج من حدود الإكثار في الدعاء وراجع: ١-٢-١ حد الدعاء

١-٥-٢-٥-٢-٣-٥-٦-٣-الأربعين

﴿٧٣٧﴾ أَحَدُهُمَا عَلَيْهِ السَّلَامُ: قُلْتُ إِنَّا لَنَرَى الرَّجُلَ لَهُ عِبَادَةٌ وَاجْتِهَادٌ وَخُشُوعٌ وَلَا يَقُولُ بِالْحَقِّ

فَهَلْ يَنْفَعُهُ ذَلِكَ شَيْئًا فَقَالَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ إِنَّمَا مِثْلُ أَهْلِ الْبَيْتِ مِثْلُ أَهْلِ بَيْتِ كَانُوا فِي بَنِي

إِسْرَائِيلَ كَانَ لَا يَجْتَهِدُ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً إِلَّا دَعَا فَأَجِيبَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٠٠

٢-٥-٢-٥-٢-٣-٥-٦-٣-أربعين ليلة من ليالي الجمعة

﴿٧٣٧١﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): لَوْ دَعَا بِهِ دَاعٍ اَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيَالِي الْجُمُعِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ

بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْأَدَمِيِّينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٧٣٧٢﴾ الرسول ﷺ: وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا دَعَا بِهَا أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيْلَى الْجُمُعَةِ لَغَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

لَهُ كُلِّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ وَلَوْ فَجَرَ بِأَمَةٍ لَغَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذَلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٠٢

٣-٥-٢-٤-٣-٦-٣-أربعين سنة، والدُّعَاءُ فيها منْ أَوَّلِ اللَّيْلِ

﴿٧٣٧٣﴾ فَفَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ دُخُولَهَا وَحَرَّمَهَا عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيَهُونَ فِي الْأَرْضِ فَكَانُوا

يَتُؤَمِّنُونَ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ وَيَأْخُذُونَ فِي قِرَاءَةِ التَّوْرَةِ وَالْدُّعَاءِ وَالْبُكَا؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٢٤٩

٤-٥-٢-٥-٢-٣-٥-٦-٣ ثَلَاثًا

﴿٧٣٧٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كَانَ إِذَا دَعَا دَعَا ثَلَاثًا: بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ١٦ ص: ٢٣٦

٥-٥-٢-٥-٣-٥-٦-٣- حَدُّ الْإِسْطَاعَةِ وَالْقُدْرَةِ وَ رَاجِعُ: (١-٢- حَدُّ الدُّعَاءِ)

﴿٧٣٧٥﴾ السَّجَّادُ الْعَلِيُّ: يَتَزَيَّنُ كُلُّ مِنْكُمْ يَوْمَ الْعِيدِ إِلَى غُسْلٍ وَإِلَى كُحْلِ وَلْيَدْعُ مَا بَلَغَ مَا

استطاع؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٥٠

[illegible]

١-٦-٢-٥-٢-٣-٥-٦-٣-التَّغْلِبُ عَلَى الشَّيْطَانِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۳۶۹﴾ سرورم آیا تو، به کسی که تو را بخواند، رحم خواهی کرد؟ تا من در دعا بکوشم (و امید عفو تو را از دست ندهم).

۵-۲-۵-۳-۶-۳- نمونه‌هایی از حدود اکثار و زیاد دعا کردن ر.به: ۱-۲ حد دعا

۱-۵-۲-۵-۳-۶-۳- چهل

﴿۷۳۷۰﴾ عرض کردم: ما می‌بینیم مردی را که دارای عبادت و کوشش و خشوع در دین است، ولی معتقد به حق (یعنی امامت شما) نیست، آیا این اعمال به او سودی بخشد؟ فرمود: ای ابامحمد جز این نیست که مثل (ما) اهل بیت و مردم، مثل آن خاندانی هستند که در بنی اسرائیل بودند، و هیچ‌یک از آن‌ها نبود که چهل شب کوشش کند (و ریاضت کشد) جز اینکه (پس از چهل شب) دعا می‌کرد و دعایش اجابت می‌شد.

۲-۵-۲-۵-۳-۶-۳- چهل شب جمعه

﴿۷۳۷۱﴾ اگر این دعا را شخصی چهل شب جمعه بخواند خدای تعالی می‌آمرزد برای او همه گناهی را که بین او و بین تمام آدمیان باشد.

﴿۷۳۷۲﴾ اگر مردی چهل شب جمعه این دعا را بخواند، خداوند متعال، تمام گناهان او را بیامرزد اگرچه مرتکب زنای با کنیز خود شده باشد.

۳-۵-۲-۵-۳-۶-۳- چهل سال

﴿۷۳۷۳﴾ خداوند ورود به آنجا را به آن‌ها واجب کرد، لیکن تا چهل سال ورود به آنجا را به آنان حرام کرد و آن‌ها در بیابان سرگردان بودند، آن‌ها از اول شب بیدار می‌شدند و مشغول خواندن تورات و دعا و گریه می‌شدند.

۴-۵-۲-۵-۳-۶-۳- سه

﴿۷۳۷۴﴾ وقتی کسی را صدا می‌زد سه‌بار تکرار می‌کرد.

۵-۵-۲-۵-۳-۶-۳- حد استطاعت و توانایی ر.به: ۱-۲ ثمرات دعا

﴿۷۳۷۵﴾ همه شما روز عید با غسل و سرمه، خود را بیارایید و هرچه می‌توانید دعا کنید.

۶-۲-۵-۳-۶-۳- پیامد کثرت دعا ر.به: فصل ۴ حد دعا

۱-۶-۲-۵-۳-۶-۳- غلبه بر شیطان

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٣٧٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَافْتَحْ سُلْطَانَهُ عَلَى بَسْطَانِكَ عَلَيْهِ حَتَّى تَحْبِسَهُ عَنِّي بِكَثْرَةِ الدُّعَاءِ لَكَ مِنِّي فَأَفُوزَ فِي الْمَعْصُومِينَ مِنْهُ بِكَ وَلا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ؛

تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٨٤

٢-٦-٢-٥-٢-٣-٥-٦-٣- زيادة الجود والعطاء الإلهي

﴿٧٣٧﴾ فِي عَمَلِ شَهْرِ رَمَضَانَ مِنَ اللَّيْلَةِ الثَّانِيَةِ مِنْهُ لَا يَزِيدُكَ كَثْرَةُ السُّؤَالِ إِلَّا عَطَاءٌ وَجُودًا؛
بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٦

﴿٧٣٧٨﴾ الْحِجَّةُ الْعَبِيدَةُ: يَا مَنْ لَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الدُّعَاءِ إِلَّا سَعَةً وَعَطَاءً؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص:

۱۳۳

﴿٧٣٧٩﴾ يَا مَنْ لَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الدُّعَاءِ إِلَّا كَرَمًا وَجُودًا يَا مَنْ لَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الدُّعَاءِ إِلَّا كَرَمًا وَجُودًا يَا مَنْ لَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الدُّعَاءِ إِلَّا كَرَمًا وَجُودًا

﴿٧٣٨٠﴾ الكَاظِمُ عليه السلام: يَا مَنْ لَا يَزِدُّكَ عَلَى كَثْرَةِ الدُّعَاءِ (الْعَطَاءِ) إِلَّا كَرَمًا وَجُودًا؛
المصباح للكفعمي ص: ٢٧

﴿٧٣٨١﴾ الباقِرُ **الْمَكِينُ** يَا مَنْ لَا يَزِدُّادُ عَلَى كَثْرَةِ السُّؤَالِ إِلَّا كَرَمًا وَجُودًا؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص:

۲۶۲

﴿٧٣٨٢﴾ السَّحَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مَنْ لَا نُعْنِيهِ دُعَاؤُ الدَّاعِينَ؛ الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ عَلَيْهِ السَّلَامُ الدُّعَاءُ ١٣

﴿٧٣٨٣﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مَنْ لَا يَعْيبُهُ دَعَاءُ الدَّاعِينَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٤٠٠

٣-٦-٢-٥-٢-٣-٥-٦-٣- فتح الباب

﴿٧٣٨٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ تُرْسُ الْمُؤْمِنِ وَمَتَى تَكَثَّرَ قَرَعُ الْبَابِ يَفْتَحْ لَكَ الْكَافِي
ج: ٢ ص: ٤٦٨

٤-٦-٢-٥-٢-٣-٥-٦-٣-الإجابة

﴿٧٣٨٥﴾ **الصادق عليه السلام**: تَقَدَّمُوا فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّ الْعَبْدَ إِذَا كَانَ دُعَاءَ فَنَزَلَ بِهِ الْبَلَاءُ فَدَعَا قِيلَ صَوْتُ مَعْرُوفٍ وَإِذَا لَمْ يَكُنْ دُعَاءَ فَنَزَلَ بِهِ بَلَاءٌ فَدَعَا قِيلَ آيُنَ كُنْتُ قَبْلَ الْيَوْمِ، الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۳۷۶﴾ خدایا بر محمد و خاندانش درود فرست با احاطهات بر او، احاطه‌اش بر من را مغلوب کن، او را با دعا‌های فراوانم از رسیدن به من بازدار، تا آنکه به درجه معصوم ماندن از آسیب او موفق شوم و هیچ حرکت و نیرویی نیست مگر با تکیه بر تو.

۲-۶-۲-۵-۳-۶-۳-عاجز نشدن از پاسخگویی و بلکه ازدیاد جود و عطای خداوند

﴿۷۳۷۷﴾ درخواست زیاد بنده، جز بر بخشش و کرم تو نمی‌افزاید.

﴿۷۳۷۸﴾ ای آن که بسیار دعا کردن جز بر گسترش عنایت و عطای او نمی‌افزاید.

﴿۷۳۷۹﴾ ای آن که بسیار دعا کردن جز بر بزرگواری و جود یا: عطای تو نمی‌افزاید، ای کسی که زیادی درخواست دعا جز به بزرگواری و بخشش تو نمی‌افزاید، ای کسی که بسیار دعا کردن جز به کرم و بخشش تو نمی‌افزاید .

﴿۷۳۸۰﴾ ای کسی که اضافه نمی‌کند فراوانی دعا کردن‌ها (ی بندگان)، (و عطا و بخشش تو) جز بر جود و کرم و بخشش.

﴿۷۳۸۱﴾ ای کسی که اضافه نمی‌کند فراوانی دعا کردن‌ها (ی بندگان)، (و عطا و بخشش تو) جز بر جود و کرم و بخشش.

﴿۷۳۸۲﴾ و ای آن که دعای دعاکنندگان او را به رنج نمی‌افکند (چون رنجه شدن از لوازم جسم است).

﴿۷۳۸۳﴾ و ای آن که دعای دعاکنندگان او را به رنج نمی‌افکند (چون رنجه شدن از لوازم جسم است).

۳-۶-۳-۵-۲-۵-۳-کشایش

﴿۷۳۸۴﴾ دعا سپر مؤمن است، و هرگاه دری را بسیار کوبیدی به روی تو باز می‌شود.

۴-۶-۲-۵-۳-۶-۳-اجابت

﴿۷۳۸۵﴾ با دعا کردن پیش‌دستی کنید (یعنی تا گرفتار نشدید، دعا کنید) زیرا هرگاه بنده‌ای بسیار دعا کند و بلایی به او رسد و دعا کند، گفته می‌شود: صدای آشنایی است، و هرگاه زیاد دعا نکند و بلایی به او رسد و برای رفع آن دعا کند، گفته می‌شود: تا امروز کجا بودی؟

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٣٨٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِذَا صَلَّى عَلَى الْمُؤْمِنِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَاجْتَهَدُوا فِي الدُّعَاءِ لَهُ اسْتَجِيبَ لَهُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٧٨ ص: ٣٧٤

﴿٧٣٨٧﴾ أَحَدُهُمَا الْكَلْبُ: قُلْتُ إِنَّا لَنَرَى الرَّجُلَ لَهُ عِبَادَةٌ وَاجْتِهَادٌ وَخُشُوعٌ وَلَا يَقُولُ بِالْحَقِّ
فَهَلْ يَنْفَعُهُ ذَلِكَ شَيْئًا فَقَالَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ إِنَّمَا مِثْلُ أَهْلِ الْبَيْتِ مِثْلُ أَهْلِ بَيْتٍ كَانُوا فِي بَنِي
إِسْرَائِيلَ كَانَ لَا يَجْتَهِدُ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً إِلَّا دَعَا فَأَجِيبَ: الكافي ج: ٢ ص: ٢٠٠

﴿٧٣٨٨﴾ اللَّهُمَّ قَدْ أَرَيْتَنَا مِنْ حِفْظِكَ وَحَيَاتِكَ وَعَوَائِدِ رَحْمَتِكَ وَظَاهِرِ إِجَانِكَ مَا أَطْمَعُنَا فِي زِيَادَةِ الدُّعَاءِ وَالْإِنْتِهَالِ وَالظَّفَرِ بِإِجَابَةِ السُّؤَالِ وَبُلُوغِ الْأَمَالِ؛ الْأَمَانُ ص: ١٤٣

١-٢-٣-٤-٥-٦-٧-٨-٩-١٠-١١-١٢-١٣-١٤-١٥-١٦-١٧-١٨-١٩-٢٠-٢١-٢٢-٢٣-٢٤-٢٥-٢٦-٢٧-٢٨-٢٩-٣٠-٣١-٣٢-٣٣-٣٤-٣٥-٣٦-٣٧-٣٨-٣٩-٤٠-٤١-٤٢-٤٣-٤٤-٤٥-٤٦-٤٧-٤٨-٤٩-٥٠-٥١-٥٢-٥٣-٥٤-٥٥-٥٦-٥٧-٥٨-٥٩-٦٠-٦١-٦٢-٦٣-٦٤-٦٥-٦٦-٦٧-٦٨-٦٩-٧٠-٧١-٧٢-٧٣-٧٤-٧٥-٧٦-٧٧-٧٨-٧٩-٨٠-٨١-٨٢-٨٣-٨٤-٨٥-٨٦-٨٧-٨٨-٨٩-٩٠-٩١-٩٢-٩٣-٩٤-٩٥-٩٦-٩٧-٩٨-٩٩-١٠٠-١٠١-١٠٢-١٠٣-١٠٤-١٠٥-١٠٦-١٠٧-١٠٨-١٠٩-١١٠-١١١-١١٢-١١٣-١١٤-١١٥-١١٦-١١٧-١١٨-١١٩-١٢٠-١٢١-١٢٢-١٢٣-١٢٤-١٢٥-١٢٦-١٢٧-١٢٨-١٢٩-١٣٠-١٣١-١٣٢-١٣٣-١٣٤-١٣٥-١٣٦-١٣٧-١٣٨-١٣٩-١٤٠-١٤١-١٤٢-١٤٣-١٤٤-١٤٥-١٤٦-١٤٧-١٤٨-١٤٩-١٥٠-١٥١-١٥٢-١٥٣-١٥٤-١٥٥-١٥٦-١٥٧-١٥٨-١٥٩-١٦٠-١٦١-١٦٢-١٦٣-١٦٤-١٦٥-١٦٦-١٦٧-١٦٨-١٦٩-١٧٠-١٧١-١٧٢-١٧٣-١٧٤-١٧٥-١٧٦-١٧٧-١٧٨-١٧٩-١٨٠-١٨١-١٨٢-١٨٣-١٨٤-١٨٥-١٨٦-١٨٧-١٨٨-١٨٩-١٩٠-١٩١-١٩٢-١٩٣-١٩٤-١٩٥-١٩٦-١٩٧-١٩٨-١٩٩-٢٠٠-٢٠١-٢٠٢-٢٠٣-٢٠٤-٢٠٥-٢٠٦-٢٠٧-٢٠٨-٢٠٩-٢١٠-٢١١-٢١٢-٢١٣-٢١٤-٢١٥-٢١٦-٢١٧-٢١٨-٢١٩-٢٢٠-٢٢١-٢٢٢-٢٢٣-٢٢٤-٢٢٥-٢٢٦-٢٢٧-٢٢٨-٢٢٩-٢٣٠-٢٣١-٢٣٢-٢٣٣-٢٣٤-٢٣٥-٢٣٦-٢٣٧-٢٣٨-٢٣٩-٢٤٠-٢٤١-٢٤٢-٢٤٣-٢٤٤-٢٤٥-٢٤٦-٢٤٧-٢٤٨-٢٤٩-٢٥٠-٢٥١-٢٥٢-٢٥٣-٢٥٤-٢٥٥-٢٥٦-٢٥٧-٢٥٨-٢٥٩-٢٦٠-٢٦١-٢٦٢-٢٦٣-٢٦٤-٢٦٥-٢٦٦-٢٦٧-٢٦٨-٢٦٩-٢٧٠-٢٧١-٢٧٢-٢٧٣-٢٧٤-٢٧٥-٢٧٦-٢٧٧-٢٧٨-٢٧٩-٢٨٠-٢٨١-٢٨٢-٢٨٣-٢٨٤-٢٨٥-٢٨٦-٢٨٧-٢٨٨-٢٨٩-٢٩٠-٢٩١-٢٩٢-٢٩٣-٢٩٤-٢٩٥-٢٩٦-٢٩٧-٢٩٨-٢٩٩-٣٠٠-٣٠١-٣٠٢-٣٠٣-٣٠٤-٣٠٥-٣٠٦-٣٠٧-٣٠٨-٣٠٩-٣١٠-٣١١-٣١٢-٣١٣-٣١٤-٣١٥-٣١٦-٣١٧-٣١٨-٣١٩-٣٢٠-٣٢١-٣٢٢-٣٢٣-٣٢٤-٣٢٥-٣٢٦-٣٢٧-٣٢٨-٣٢٩-٣٣٠-٣٣١-٣٣٢-٣٣٣-٣٣٤-٣٣٥-٣٣٦-٣٣٧-٣٣٨-٣٣٩-٣٤٠-٣٤١-٣٤٢-٣٤٣-٣٤٤-٣٤٥-٣٤٦-٣٤٧-٣٤٨-٣٤٩-٣٥٠-٣٥١-٣٥٢-٣٥٣-٣٥٤-٣٥٥-٣٥٦-٣٥٧-٣٥٨-٣٥٩-٣٦٠-٣٦١-٣٦٢-٣٦٣-٣٦٤-٣٦٥-٣٦٦-٣٦٧-٣٦٨-٣٦٩-٣٧٠-٣٧١-٣٧٢-٣٧٣-٣٧٤-٣٧٥-٣٧٦-٣٧٧-٣٧٨-٣٧٩-٣٨٠-٣٨١-٣٨٢-٣٨٣-٣٨٤-٣٨٥-٣٨٦-٣٨٧-٣٨٨-٣٨٩-٣٩٠-٣٩١-٣٩٢-٣٩٣-٣٩٤-٣٩٥-٣٩٦-٣٩٧-٣٩٨-٣٩٩-٤٠٠-٤٠١-٤٠٢-٤٠٣-٤٠٤-٤٠٥-٤٠٦-٤٠٧-٤٠٨-٤٠٩-٤١٠-٤١١-٤١٢-٤١٣-٤١٤-٤١٥-٤١٦-٤١٧-٤١٨-٤١٩-٤٢٠-٤٢١-٤٢٢-٤٢٣-٤٢٤-٤٢٥-٤٢٦-٤٢٧-٤٢٨-٤٢٩-٤٣٠-٤٣١-٤٣٢-٤٣٣-٤٣٤-٤٣٥-٤٣٦-٤٣٧-٤٣٨-٤٣٩-٤٤٠-٤٤١-٤٤٢-٤٤٣-٤٤٤-٤٤٥-٤٤٦-٤٤٧-٤٤٨-٤٤٩-٤٥٠-٤٥١-٤٥٢-٤٥٣-٤٥٤-٤٥٥-٤٥٦-٤٥٧-٤٥٨-٤٥٩-٤٦٠-٤٦١-٤٦٢-٤٦٣-٤٦٤-٤٦٥-٤٦٦-٤٦٧-٤٦٨-٤٦٩-٤٧٠-٤٧١-٤٧٢-٤٧٣-٤٧٤-٤٧٥-٤٧٦-٤٧٧-٤٧٨-٤٧٩-٤٨٠-٤٨١-٤٨٢-٤٨٣-٤٨٤-٤٨٥-٤٨٦-٤٨٧-٤٨٨-٤٨٩-٤٩٠-٤٩١-٤٩٢-٤٩٣-٤٩٤-٤٩٥-٤٩٦-٤٩٧-٤٩٨-٤٩٩-٥٠٠-٥٠١-٥٠٢-٥٠٣-٥٠٤-٥٠٥-٥٠٦-٥٠٧-٥٠٨-٥٠٩-٥١٠-٥١١-٥١٢-٥١٣-٥١٤-٥١٥-٥١٦-٥١٧-٥١٨-٥١٩-٥٢٠-٥٢١-٥٢٢-٥٢٣-٥٢٤-٥٢٥-٥٢٦-٥٢٧-٥٢٨-٥٢٩-٥٣٠-٥٣١-٥٣٢-٥٣٣-٥٣٤-٥٣٥-٥٣٦-٥٣٧-٥٣٨-٥٣٩-٥٤٠-٥٤١-٥٤٢-٥٤٣-٥٤٤-٥٤٥-٥٤٦-٥٤٧-٥٤٨-٥٤٩-٥٥٠-٥٥١-٥٥٢-٥٥٣-٥٥٤-٥٥٥-٥٥٦-٥٥٧-٥٥٨-٥٥٩-٥٦٠-٥٦١-٥٦٢-٥٦٣-٥٦٤-٥٦٥-٥٦٦-٥٦٧-٥٦٨-٥٦٩-٥٧٠-٥٧١-٥٧٢-٥٧٣-٥٧٤-٥٧٥-٥٧٦-٥٧٧-٥٧٨-٥٧٩-٥٨٠-٥٨١-٥٨٢-٥٨٣-٥٨٤-٥٨٥-٥٨٦-٥٨٧-٥٨٨-٥٨٩-٥٩٠-٥٩١-٥٩٢-٥٩٣-٥٩٤-٥٩٥-٥٩٦-٥٩٧-٥٩٨-٥٩

﴿٧٣٨٩﴾ الرسول ﷺ: إِذَا قُلَّ الدُّعَاءُ نَزَلَ الْبَلَاءُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

﴿٧٣٩﴾ الرسول ﷺ: إِذَا قَلَّلُوا الدُّعَاءَ نَزَلَ الْبَلَاءُ؛ جامع الأخبار ص: ١٨٠

٣-٥-٢-٤-٣-٥-٣-٥ المداومة و راجع: (٣-٣-١-٤-٦-٣-الدعاء في الرخاء) و الأثثار

١-٣-٥-٢-٣-٥-٦-٣- تعابير إيجابية تدلُّ على التَّوْبَةِ عَلَى إِسْتِمْرَارِ الدُّعَاءِ

۱-۱-۳-۵-۲-۳-۵-۶-۳- عَلٰی كُلِّ حَالٍ

﴿٧٣٩﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إلهي ليس تشبه مسألتى مسألة السائلين لأن السائل إذا منع امتنع عن السؤال وأنا لا غناء بي عما سألتك على كل حال؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٠٤

﴿٧٣٩٢﴾ السَّجَاد (عليه السلام): سُؤَالِي إِيَّاكَ لَا يُشْبِهُ سُؤَالَ السَّائِلِينَ لِأَنَّ السَّائِلَ إِذَا مُنِعَ امْتَنَعَ عَنِ السُّؤَالِ وَأَنَا فَلَا غِنَاءَ بِي عَنْكَ فِي كُلِّ حَالٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٦٩

﴿٧٣٩٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ وَفُذِّكَ وَاعْظِمَ صِفَاتِكَ وَاسْمَائِكَ اَنْ تَجْعَلَ اَوْقَاتِي مِنَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ بِذِكْرِكَ مَعْمُورَةً وَبِخِدْمَتِكَ مَوْصُولَةً وَاعْمَالِي عِنْدَكَ مَقْبُولَةً حَتَّى تَكُونَ اَعْمَالِي وَاَوْرَادِي كُلُّهَا وَرَدًا وَاحِدًا وَحَالِي فِي خِدْمَتِكَ سَرْمَدًا؛ مصباح المتعجد ص:

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٣٩٤﴾ الباقر عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ دُعَاؤُهُ فِي الرَّخَاءِ نَحْوًا مِنْ دُعَائِهِ فِي الشَّدَّةِ لَيْسَ

إِذَا أُعْطِيَ فَنَرَفًا تَمَلَّ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِمَكَانٍ؛ وسائل الشريعة ج: ٧ ص: ٦١

﴿٧٣٩٥﴾ الرسول عليه السلام: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَهُ فِي الشَّدَائِدِ وَالْكَرْبِ فَلْيَكْثِرِ الدُّعَاءَ عِنْدَ

الرَّخَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٢

١-٢-٣-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- دائماً، عَلَى الدَّوَامِ

﴿٧٣٩٦﴾ الرسول عليه السلام: أَنَّ النَّبِيَّ عليه السلام كَانَ يَدْعُو دَائِمًا بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦١

﴿٧٣٩٧﴾ الصادق عليه السلام: أَدْعُ وَلَا تَقُلْ إِنَّ الْأَمْرَ قَدْ فُرِغَ مِنْهُ؛ عدة الداعي ص: ٤٠

﴿٧٣٩٨﴾ الصادق عليه السلام: اذْغُهْ وَلَا تَقُلْ قَدْ فُرِغَ مِنَ الْأَمْرِ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٣٤١

﴿٧٣٩٩﴾ الرسول عليه السلام: إِذَا أَذِنَ اللَّهُ لِعَبْدٍ فِي الدُّعَاءِ فَتَحَ لَهُ بَابَ الْإِجَابَةِ بِالرَّحْمَةِ؛ إرشاد القلوب

ج: ١ ص: ١٤٨

﴿٧٤٠٠﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَلْحِقْنَا بِالْعِبَادِ الَّذِينَ هُمْ بِالْبِدَارِ إِلَيْكَ يُسَارِعُونَ وَبَابِكَ عَلَى الدَّوَامِ

يَطْرُقُونَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٤٧

١-٢-٣-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- مُحَافِظًا عَلَى الدُّعَاءِ

﴿٧٤٠١﴾ الرسول عليه السلام: أَخْفَى سَاعَةَ الْإِجَابَةِ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لِيَحَافِظَ عَلَى الدُّعَاءِ فِي اللَّيْلِ وَ

النَّهَارِ؛ أعلام الدين ص: ١٦٩

١-٢-٣-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- صَابِرًا

﴿٧٤٠٢﴾ الكهف آية ٢٨: وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَ

لَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ قُرْطًا

١-٢-٣-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- مُتَّصِلًا

﴿٧٤٠٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِلَهِي أَمَرْتُ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْتَ أَوْلَى بِهِ مِنَ الْمَأْمُورِينَ وَأَمَرْتُ

بِصِلَةِ السُّؤَالِ وَأَنْتَ خَيْرُ الْمَسْئُولِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٠٤

١-٢-٣-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣- مُوَظِّبًا

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٧٤٠٤﴾ الرسول ﷺ: وَلْيَكُنْ مُوَظِّبًا عَلَى الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ مِنْهُمَا لِقَوْلِ النَّبِيِّ

ﷺ يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولْ قَدْ دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

﴿٧٤٠٥﴾ الزهراء ﷺ: مَنْ وَاطَّبَ عَلَى الدُّعَاءِ بِهَا لَمْ تَمْسَهُ الْحُمَّى وَهِيَ بِسْمِ اللَّهِ نُورِ بِسْمِ اللَّهِ نُورُ النُّورِ بِسْمِ اللَّهِ نُورٌ عَلَى نُورٍ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي هُوَ مُدَبِّرُ الْأُمُورِ بِاسْمِ اللَّهِ خَالِقِ النُّورِ مِنَ النُّورِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ النُّورَ وَأَنْزَلَ النُّورَ عَلَى الطُّورِ فِي كِتَابٍ مَسْطُورٍ بِقَدَرٍ مَقْدُورٍ عَلَى نَبِيِّ مَحْبُورٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هُوَ بِالْعِزِّ مَذْكُورٌ وَبِالْفَخْرِ مَشْهُورٌ وَعَلَى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ مَشْكُورٌ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ الْمَيَامِينَ الْمُبَارَكِينَ الْأَطْهَارِ وَسَلَّمْ تَسْلِيمًا دَائِمًا كَثِيرًا؛ الدعوات ص: ٢٠٨

١-٧-٣-٥-٢-٣-٥-٣-٦-٣-المبالغة

﴿٧٤٠٦﴾ هَلْ أَنْتَ يَا إِلَهِي رَاحِمٌ مَنْ دَعَاكَ فَأَبَالَغَ فِي الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٤٠٧

١-٨-٣-٥-٢-٣-٥-٣-٦-٣-شعاراً و دثاراً

﴿٧٤٠٧﴾ الرسول ﷺ: طُوبَى لِلزَّاهِدِينَ فِي الدُّنْيَا الرَّاعِينَ فِي الْآخِرَةِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا أَرْضَ اللَّهِ بَسَاطًا وَتُرَابَهَا فِرَاشًا وَمَاءَهَا طِيبًا وَاتَّخَذُوا كِتَابَ اللَّهِ شِعَارًا وَدُعَاءَهُ دِثَارًا؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٨٢

﴿٧٤٠٨﴾ أمير المؤمنين ﷺ: يَا نَوْفُ طُوبَى لِلزَّاهِدِينَ فِي الدُّنْيَا الرَّاعِينَ فِي الْآخِرَةِ أُولَئِكَ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْأَرْضَ بَسَاطًا وَتُرَابَهَا فِرَاشًا وَمَاءَهَا طِيبًا وَالْقُرْآنَ دِثَارًا وَالدُّعَاءَ شِعَارًا؛ بحار الأنوار ج: ٦٧ ص: ٣١٢

١-٩-٣-٥-٢-٣-٥-٣-٦-٣-أربعين ليلة من ليالي الجمعة

﴿٧٤٠٩﴾ أمير المؤمنين ﷺ: لَوْ دَعَا بِهِ دَاعٍ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيَالِي الْجُمُعَةِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْأَدَمِيِّينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٧٤١٠﴾ الرسول ﷺ: لَوْ دَعَى بِهَا رَجُلٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً جُمُعَةً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْأَدَمِيِّينَ وَبَيْنَ رَبِّهِ؛ مهج الدعوات ص: ٩٢

١-١٠-٣-٥-٢-٣-٥-٣-٦-٣-عشرين سنة

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۴۰۴﴾ انسان باید که همواره دعا کند و حاجت بطلبد، و از آن‌ها خسته نشود. چرا که پیامبر ﷺ می‌فرمایند: دعای بنده مستجاب می‌شود مادام که عجله نکند و نگوید که دعا کردم ولی مستجاب نشد.

﴿۷۴۰۵﴾ هر کس که بر این دعا مواظبت داشته باشد، تب نخواهد کرد و دعا این است: ابتدا می‌کنم به اسم خدا که روشنی‌بخش روشنی است، ابتدا می‌کنم به نام خدا که نوری است بر نور، ابتدا می‌کنم به اسم خدایی که اوست تقدیرکننده هر چیزی. ابتدا می‌کنم به اسم خدایی که خلق کرد نور را از نور، سپاس خدایی را که موجود کرده است نور را و نازل ساخته است نور را بر کوه طور، در کتابی نوشته شده در صحیفه‌هایی از پوست که متفرقند، به اندازه مقدر بر پیامبری نیکو شده و سپاس خدایی را که او به قوه و غلبه ذکر اختصاص داده شده و به مباحثات مشهور است و بر خوشحالی و سختی شکرگزاری شده است و رحمت فرستد خدا بر سید ما که محمد است و بر آل او که پاکند از هر گناهی.

۱-۷-۳-۵-۲-۳-۵-۶-۳- مبالغه در دعا

﴿۷۴.۶﴾ خدایا! آیا هر که تو را بخواند به او رحم می‌کنی تا در دعا بکوشم؟

۱-۳-۵-۲-۳-۵-۶-۳- چسبیده و همراه

﴿۷۴۰۷﴾ خوشا به حال زاهدان در دنیا و توجه‌کنندگان به آخرت، آن‌ها کسانی هستند که زمین را فرش خود گرفتند و خاک را بستر خود قرار دادند، و آن را وسیله پاکی خود ساختند، قرآن را یوشش و دعا را جامه خود گرفتند.

﴿۷۴۰۸﴾ ای نوف، خوشا به حال زاهدان در دنیا و توجه‌کنندگان به آخرت، آن‌ها کسانی هستند که زمین را فرش خود گرفتند و خاک را بستر خود قرار دادند، و آن را وسیله پاکی خود ساختند، قرآن را پوشش و دعا را جامه خود گرفتند.

۹-۱-۳-۵-۲-۳-۵-۶-۳- چهل شب جمعه

﴿۷۴۰﴾ اگر این دعا را شخصی چهل شب جمعه بخواند خدای تعالی می‌آمرزد برای او همه گناهان، را که بین او و بین تمام آدمیان باشد.

﴿۷۴۱۰﴾ اگر این نام‌ها را شخصی چهل شب جمعه بخواند خدای تعالی گناهیانی را که میان او و میان خلاق باشد و گناهیانی را که میان او و میان پروردگار خود باشد، می‌آمرزد.

۱۰-۱-۳-۵-۲-۳-۵-۶-۳- بیست سال

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٤١١﴾ قَالَ ﷺ: مَكَثَ يَعْقُوبُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو لَوْلَدِهِ عِشْرِينَ سَنَةً حَتَّى عَلِمُوا دَعَوَاتِ فِدْعَا

يَعْقُوبُ لَهُمْ بِهَا فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ؛ المجتنى ص: ٩

٢-٣-٥-٢-٣-٥-٦-٣-التَّعَابِيرُ السَّلْبِيَّةُ

١-٢-٣-٥-٢-٣-٥-٦-٣- غير تارك حتى بعد الرد والمنع

﴿٧٤١٢﴾ اِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُوَ اللّٰهَ تَعَالٰى وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانٌ فَيَرُدُّهُ ثُمَّ يَدْعُوهُ فَيَقُولُ اَبٰى عَبْدِىْ اَنْ يَدْعُوَ غَيْرِىْ فَقَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ فَلَا تَيَاسُوا مِنْ تَاْخِيْرِ الْاِجَابَةِ فَاِنَّهٗ كَانَ بَيْنَ اِجَابَةِ مُوسٰى وَهَارُوْنَ فِى فِرْعَوْنَ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً مِنْ حِيْنَ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى لِهٰمَآ قَدْ اُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص:

۱۵۱

﴿٧٤١٣﴾ لَيْسَ تُشْبِهُ مَسْأَلَتِي مَسْأَلَةَ السُّوَالِ لِأَنَّ السَّائِلَ إِذَا سَأَلَ وَرَدَّ وَ مُنِعَ اِمْتَنَعَ وَ رَجَعَ وَ أَنَا

أَسْأَلُكَ وَالْحُ عَلَيَّكَ بِكَرَمِكَ وَجُودِكَ وَحَيَاتِكَ مِنْ رَدِّ سَائِلٍ مُسْتَغْطٍ يَتَعَرَّضُ لِمَعْرُوفِكَ وَ
يَلْتَمِسُ صَدَقَتِكَ وَيُسَيِّخُ بِنَفَائِكَ وَيَطْرُقُ بِأَبْكَ وَعِزَّتِكَ وَجَلَالِكَ، بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٤٢٣

﴿٧٤١٤﴾ الصادق (عليه السلام): لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ خَيْرٍ وَرَجَاءٍ رَحْمَةً مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا لَمْ يَسْتَعْجِلْ

فَيَقْنَطَ وَيَتْرُكَ الدُّعَاءَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

٢-٢-٣-٥-٢-٣-٥-٦-٣- لا فاسياً

﴿٧٤١٥﴾ السَّجَّادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إلهي أَنَا الَّذِي أَدْعُوكَ وَإِنْ عَصَيْتُكَ وَلَا يَنْسَى قَلْبِي ذِكْرَكَ؛

بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

٣-٢-٣-٥-٢-٣-٥-٦-٣- لا تَيَاسُوا

﴿٧٤١٦﴾ اِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ تَعَالٰى وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانٌ فَيُرَدُّ ثُمَّ يَدْعُوهُ فَيَقُولُ اَبٰى عَبْدِي اَنْ

يَدْعُو غَيْرِي فَقَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ فَلَا تَيَأْسُوا مِنْ تَأْخِيرِ الْإِجَابَةِ فَإِنَّهُ كَانَ بَيْنَ إِجَابَةِ مُوسَى وَهَارُونَ فِي فِرْعَوْنَ أَرْبَعِينَ سَنَةً مِنْ حِينِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِهَمَا قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص:

۱۵۱

۴-۲-۳-۵-۲-۳-۶-۳- لا تَمْلُؤُوا و لا تَفْتُرُوا

﴿٧٤١٧﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا تَمَلَّ مِنَ الدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ وَالْمَسْأَلَةِ؛ مِنْ لَا يَحْضُرُهُ الْفَقِيهُ ج: ٢ ص: ٥٤١

﴿الإِجَابَةُ، الآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

﴿٧٤١٨﴾ الرسول ﷺ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُؤَالَ مُلِحٍّ لَا يَمَلُّ دُعَاءَ رَبِّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص:

٣٠٦

﴿٧٤١٩﴾ الباقر عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ دُعَاؤُهُ فِي الرَّخَاءِ نَحْوًا مِنْ دُعَائِهِ فِي الشَّدَّةِ لَيْسَ إِذَا أُعْطِيَ فَنَرَ فَلَا تَمَلَّ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِمَكَانٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦١

٢-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣-غير مُستَحْسِرٍ

﴿٧٤٢٠﴾ فصلت آية ٤٩: لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيُوسِسْ قَنُوطٌ

﴿٧٤٢١﴾ الرسول ﷺ: وَلَيْكُنْ مُوَظِّبًا عَلَى الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ مِنْهُمَا لِقَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ قَدْ دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

٢-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣-لا تَعْجَلْ

﴿٧٤٢٢﴾ الرسول ﷺ: يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ قَدْ دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي؛

مستدرک...ج: ٥ ص: ١٩١

٢-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣-غير مُسْتَبْطِئٍ

﴿٧٤٢٣﴾ يُكْرَهُ لِلدَّاعِي اسْتِبْطَاءُ الْإِجَابَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

٢-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣-غير مُعْرَضٍ

﴿٧٤٢٤﴾ إِنْ أَصَابَهُ بَلَاءٌ دَعَا مُضْطَرًّا وَإِنْ نَالَهُ رَخَاءٌ أَعْرَضَ مُعْتَرًّا؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٨ ص:

٣٥٦

٢-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣-غير مُسْتَحْسِرٍ

﴿٧٤٢٥﴾ السَّجَّاد عليه السلام: فَادْعُوكَ يَا رَبِّ...غَيْرَ مُسْتَنْكِفٍ وَلَا مُسْتَكْبِرٍ، وَلَا مُسْتَحْسِرٍ؛

اقبال الأعمال ص: ٢٢٥

٢-٥-٣-٢-٥-٣-٦-٣-غير مُلَوِّ

﴿٧٤٢٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِلَهِي ادْعُوكَ دُعَاءَ مُلِحٍّ لَا يَمَلُّ دُعَاءَ مَوْلَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص:

١٠٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۴۱۸﴾ خدایا! از تو می‌خواهم خواسته اصرارکننده‌ای که از خواندن پروردگار خود خسته نشود.

﴿۷۴۱۹﴾ شایسته چنان است که مؤمن در روزهای خوشی و خرمی زندگی، چنان مخلصانه خدا را بخواند که در روزهای تنگی و سختی می‌خواند. نه اینکه چون عطای خود را دریافت کند خدا را فراموش کند، بنابراین، از خواندن خدا ملال مگیر که دعا، ارج و مقام والایی دارد.

۵-۲-۳-۵-۲-۳-۶-۳- خسته نشوید.

﴿۷۴۲۰﴾ آیه ۴۹، انسان هرگز از تقاضای نیکی (و نعمت) خسته نمی‌شود؛ و هرگاه شر و بدی به او رسد، بسیار مأیوس و نومید می‌گردد!

﴿۷۴۲۱﴾ انسان باید که همواره دعا کند و حاجت بطلبد، و از آن‌ها خسته نشود. چرا که پیامبر ﷺ می‌فرمایند: دعای بنده مستجاب می‌شود، مادام که عجله نکند و نگوید که دعا کردم ولی مستجاب نشد.

۶-۲-۳-۵-۲-۳-۶-۳- عجله نکنید.

﴿۷۴۲۲﴾ دعای بنده مستجاب می‌شود، مادام که عجله نکند و نگوید که دعا کردم ولی مستجاب نشد.

۷-۲-۳-۵-۲-۳-۶-۳- اجابت را دیر نپندارید.

﴿۷۴۲۳﴾ مکروه است که دعاکننده، اجابت خدا را دیر بشمارد.

۸-۲-۳-۵-۲-۳-۶-۳- رongردانید.

﴿۷۴۲۴﴾ اگر دچار بلا شود از روی اضطرار دعا می‌کند، و اگر در رضا و فراوانی نعمت قرار بگیرد با غرور به دعا پشت می‌کند.

۹-۲-۳-۵-۲-۳-۶-۳- بدون خستگی

﴿۷۴۲۵﴾ پروردگارا تو را می‌خوانم... درحالی که نه عار دارد، و نه متکبر است و نه خسته و ملول شونده.

۱۰-۲-۳-۵-۲-۳-۶-۳- بدون کسالت

﴿۷۴۲۶﴾ خدایا! تو را می‌خوانم خواندن شخص اصرارورزی که از خواندن مولای خود خسته نمی‌شود.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٧٤٢٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أسألك...سؤالَ مَنْ لَا يَمَلُّ دُعَاءَ رَبِّهِ وَ اتَضَرَّعُ إِلَيْكَ تَضَرُّعَ غَرِيقٍ يَرْجُو كَشْفَ كَرْبِهِ وَ ابْتِهَالُ إِلَيْكَ ابْتِهَالَ تَائِبٍ مِنْ ذُنُوبِهِ؛ البلد الأمين ص: ١٢٧

﴿٧٤٢٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَدْعُوكَ دُعَاءَ مُلِحٍّ لَا يَمَلُّ دُعَاءَ مَوْلَاهُ وَ اتَضَرَّعُ إِلَيْكَ تَضَرُّعَ مَنْ قَدْ أَقْرَعَ عَلَى نَفْسِهِ بِالْحِجَّةِ فِي دَعْوَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٠٧

﴿٧٤٢٩﴾ الباقر عليه السلام: يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ دُعَاؤُهُ فِي الرَّخَاءِ نَحْوًا مِنْ دُعَائِهِ فِي الشَّدَّةِ لَيْسَ إِذَا أُعْطِيَ فَرَّ فَلَا تَمَلَّ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِمَكَانٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦١

﴿٧٤٣٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَا تَمَلَّ مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنِّي لَا أَمَلُ مِنَ الْإِجَابَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٧٣

٣-٥-٣-٢-٤-٣- كَيْفَ يُمَكِّنُ أَنْ لَا نَدْعُوَ أَمَامَ مِثْلِ هَذَا إِلَهِ؟

﴿٧٤٣١﴾ السَّجَّاد عليه السلام: كَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَ أَنْتَ أَنْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٣٨

٣-٥-٣-٢-٤-٣- خَتَمَ الدُّعَاءَ

٣-٥-٣-٢-٤-١- أَنْ يَقُولَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ

﴿٧٤٣٢﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ دَعْوَةٍ أَحَبَّ إِلَيْهِ تَعَالَى أَنْ يَدْعُوَ بِهَا عَبْدُهُ أَنْ يَقُولَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ آخِرَ الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٥٢

٣-٥-٣-٢-٤-٢- قَوْلُ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَقَوْلُ: يَا اللَّهُ الْمَانِعُ بِقُدْرَتِهِ خَلْقَهُ

﴿٧٤٣٣﴾ الصادق عليه السلام: مَا مِنْ رَجُلٍ دَعَا فَخَتَمَ دُعَاءَهُ بِقَوْلِ مَا شَاءَ اللَّهُ (لَا حَوْلَ وَ) لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِلَّا أُجِيبَ صَاحِبُهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٩١

﴿٧٤٣٤﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا فَخَتَمَ دُعَاءَهُ بِقَوْلِ مَا شَاءَ اللَّهُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ أُجِيبَتْ دَعْوَتُهُ؛ أعلام الدين ص: ٣٥٨

﴿٧٤٣٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُجَابَ دُعَاؤُهُ فَلْيَقُلْ بَعْدَ مَا يَفْرُغُ مَا شَاءَ اللَّهُ اسْتِكَانَةً لِلَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَضَرُّعًا إِلَى اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَوَجُّهًا إِلَى اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ أَلَعَلِّي الْعَظِيمِ؛ عدة الداعي ص: ٢١١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۴۲۷﴾ خدایا! از تو می‌خواهم همچون درخواست کسی که از خواندن پروردگار خود خسته نشود، و به درگاه تو زاری می‌کنم همانند غریقی که امید رفع گرفتاری خود را دارد، نیز کسی که از گناهان و خطاکاری‌هایش توبه کرده است.

﴿۷۴۲۸﴾ خدایا! تو را می‌خوانم خواندن کسی که در دعایش پافشاری می‌کند و از خواندن مولای خود خسته نمی‌شود، و به درگاهت زاری می‌کنم همانند کسی که اقرار دارد در مواجهه با تو، دلایل و مدارک به ضرر اوست.

﴿۷۴۲۹﴾ شایسته چنان است که مؤمن در روزهای خوشی و خرمی زندگی، چنان مخلصانه خدا را بخواند که در روزهای تنگی و سختی می‌خواند. نه اینکه چون عطای خود را دریافت کند خدا را فراموش کند، بنابراین، از خواندن خدا ملال مگیر که دعا، ارج و مقام والایی دارد.

﴿۷۴۳۰﴾ از دعا کردن ناراحت و ملول نشو، همچنان که من از اجابت کردن ملول و خسته نمی‌شوم.

۳-۲-۳-۵-۶-۳- در مقابل چنین خدایی چگونه ممکن است دعا نکنم؟

﴿۷۴۳۱﴾ خدایا! چگونه تو را نخوانم درحالی که تو تویی. (و تو نیز به لطف و بخشش بی‌حد شناخته شده‌ای.)

۴-۵-۶-۳- پایان دعا

۱-۴-۵-۶-۳- درخواست عفو

﴿۷۴۳۲﴾ هیچ دعایی نزد خداوند دوست‌داشتنی‌تر از این دعا نیست که بنده در پایان دعا بگوید: خدایا! من از تو عفو می‌خواهم.

۲-۴-۵-۶-۳- بگوید: «ما شاء الله لا قوة إلا بالله.»

﴿۷۴۳۳﴾ هر که دعای خود را با جمله «ما شاء الله لا قوة إلا بالله» پایان دهد، دعایش مستجاب گردد.

﴿۷۴۳۴﴾ هر کس که دعا کند و دعایش را به کلمات «ما شاء الله و لا قوة إلا بالله» ختم کند، به خدا سوگند که نیازش برآورده می‌شود.

﴿۷۴۳۵﴾ هر کس دوست دارد دعایش مستجاب شود، پس از فراغت دعایش بگوید: هر چه خدا بخواهد که ما در برابرش خاضعیم، هر چه خدا بخواهد که ما در برابرش متواضعیم، هر چه خدا بخواهد که توجه ما به اوست، هر چه خدا بخواهد که هیچ تحول و قدرتی جز به واسطه آن ذات علی و عظیم وجود ندارد.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٤٣٦﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي... أَنْ يَخْتِمَ دُعَاءَهُ... بِقَوْلٍ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَقَوْلٍ يَا اللَّهُ الْمَانِعُ بِقُدْرَتِهِ خَلَقَهُ الْخُ وَالْخُ وَأَنْ يَمْسَحَ بِيَدِهِ وَجْهَهُ وَصَدْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦
٣-٤-٥-٦-٣- الصَّلواتُ

﴿٧٤٣٧﴾ الرسول ﷺ: لَا تَجْعَلُونِي كَفَدَحِ الرَّأَكِبِ فَإِنَّ الرَّأَكِبَ يَمْلَأُ قَدْحَهُ فَيَشْرِبُهُ إِذَا شَاءَ اجْعَلُونِي فِي أَوَّلِ الدُّعَاءِ وَفِي آخِرِهِ وَفِي وَسْطِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٢
﴿٧٤٣٨﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي... أَنْ يَخْتِمَ دُعَاءَهُ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٧٤٣٩﴾ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْأَلَ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ يَسْأَلْ حَاجَتَهُ ثُمَّ يَخْتِمُ بِالصَّلَاةِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقْبَلُ الصَّلَاتَيْنِ وَهُوَ أَكْرَمُ مَنْ أَنْ يَدْعُ مَا بَيْنَهُمَا؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ١٩٧

﴿٧٤٤٠﴾ الرسول ﷺ: لَا تَجْعَلُونِي كَفَدَحِ الرَّأَكِبِ فَإِنَّ الرَّأَكِبَ يَمْلَأُ قَدْحَهُ فَيَشْرِبُهُ إِذَا شَاءَ اجْعَلُونِي فِي أَوَّلِ الدُّعَاءِ وَفِي آخِرِهِ وَفِي وَسْطِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٢

٣-٤-٥-٦-٣- قَوْلُ: اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لَنَا، تَقَبَّلْ مِنَّا
﴿٧٤٤١﴾ الباقر ﷺ: يَكُونُ آخِرُ كَلَامِكَ اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لَنَا؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ٦

﴿٧٤٤٢﴾ الصادق ﷺ: فَإِذَا فَرَعْتَ مِنَ الدُّعَاءِ فَارْغَبْ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَقْبَلَهَا مِنْكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٦ ص: ٤٣١

٣-٤-٥-٦-٣- قَوْلُ: آمِينَ

﴿٧٤٤٣﴾ الرسول ﷺ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَأَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ قَدْ أَلَحَّ فِي الْمَسْأَلَةِ فَوَقَفَ النَّبِيُّ ﷺ لِيَسْمَعَ مِنْهُ فَقَالَ ﷺ أَوْجَبَ أَنْ يَخْتِمَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ بَأَى شَيْءٍ يَخْتِمُ فَقَالَ بَأَمِينَ وَإِذَا خَتَمَ بَأَمِينَ فَقَدْ أَوْجَبَ فَانْصَرَفَ الرَّجُلُ الَّذِي سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ فَاتَى الرَّجُلَ فَقَالَ لَهُ اخْتِمْ يَا فُلَانُ بَأَمِينَ وَأَبْشِرْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٨٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۴۳۶﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... دعایش را با گفتن «ما شاء الله لا قوة إلا بالله» و گفتن «یا الله امانع بقدرته خلقه» تا پایان دعا به پایان رساند، و دستش را به صورت و سینه‌اش بکشد.

۳-۴-۵-۳- صلوات

﴿۷۴۳۷﴾ مرا چون کاسه سواره قرار ندهید، چون سواره، کاسه‌اش را پر می‌کند و هرگاه که بخواهد از آن می‌نوشد، مرا در آغاز دعا و آخر دعا و میان دعا قرار دهید.

﴿۷۴۳۸﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... دعایش را با درود بر محمد و خاندانش به پایان رساند.

﴿۷۴۳۹﴾ هرکس از خداوند بلندمرتبه درخواستی دارد پس با درود بر پیامبر خدا ﷺ شروع کند بعد برآورده شدن نیازش را بخواهد سپس با درود به پایان رساند، خداوند بلندمرتبه دو درودش را می‌پذیرد و او کریم‌تر و بخشنده‌تر از آن است که بین دو درود را رها کند.

﴿۷۴۴۰﴾ مرا چون کاسه سواره قرار ندهید، چون سواره، کاسه‌اش را پر می‌کند و هرگاه که بخواهد از آن می‌نوشد، مرا در آغاز دعا و آخر دعا و میان دعا قرار دهید.

۴-۴-۵-۳- درخواست اجابت

﴿۷۴۴۱﴾ و پایان سخنش این‌گونه باشد: خدایا! دعایمان را اجابت فرما.

﴿۷۴۴۲﴾ هرگاه از دعا فارغ شدی به خداوند عزوجل رو کن تا از تو بپذیرد.

۵-۴-۵-۳- آمین

﴿۷۴۴۳﴾ با پیامبر ﷺ شبی خارج شدیم و به مردی رسیدیم که بر خواسته‌اش پافشاری می‌کرد، پیامبر ایستاد تا بشنود، فرمود: واجب است دعا را به پایان برسانی، مردی از قوم گفت: با چه چیزی ختم می‌شود، پس فرمود: با گفتن آمین و هرگاه به آمین ختم شود اجابت بر خدای تعالی واجب شود و مردی که از پیامبر پرسید، برگشت و پیش مرد رفت و به او گفت: ای فلانی با آمین دعایت را به پایان رسان و خوشحال باش (که دعایت اجابت خواهد شد).

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٧٤٤٤﴾ الكاظم عليه السلام: سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَدْعُو وَ حَوْلَهُ إِخْوَانُهُ يَجِبُ عَلَيْهِمْ أَنْ يُؤْمِنُوا قَالَ إِنْ شَاءُوا فَعَلُوا وَإِنْ شَاءُوا سَكَتُوا فَإِنْ دَعَا وَ قَالَ لَهُمْ آمَنُوا وَ جَبَّ عَلَيْهِمْ أَنْ يَقْعُلُوا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٥

﴿٧٤٤٥﴾ الصادق عليه السلام: مَا اجْتَمَعَ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَصَاعِدًا إِلَّا حَضَرَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مِثْلُهُمْ فَإِنْ دَعَا بِخَيْرٍ آمَنُوا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤١

﴿٧٤٤٦﴾ الرسول ﷺ: فَاتُوا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَ قَدْ غَدَا مُحْتَضِنًا الْحُسَيْنَ آخِذًا بِيَدِ الْحَسَنِ وَ فَاطِمَةَ تَمْشِي خَلْفَهُ وَ عَلَى خَلْفِهَا وَ هُوَ يَقُولُ إِذَا أَنَا دَعَوْتُ فَأَمَّنُوا؛ بحار الأنوار ج: ٢١ ص: ٢٨٠

﴿٧٤٤٧﴾ الصادق عليه السلام: فَاجْتَمَعَ النَّاسُ وَ دَعَا النَّبِيُّ ﷺ وَ أَمَرَهُمْ أَنْ يُؤْمِنُوا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ١٩٢

﴿٧٤٤٨﴾ الصادق عليه السلام: الدَّاعِي وَ الْمُؤْمِنُ فِي الْأَجْرِ شَرِيكَانِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٧

﴿٧٤٤٩﴾ الصادق عليه السلام: دَخَلْتُ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ فِي مَنْزِلِهِ فَإِذَا هُوَ فِي بَيْتٍ كَذَا فِي دَارِهِ فِي مَسْجِدٍ لَهُ وَ هُوَ يَدْعُو وَ عَلَى يَمِينِهِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عليه السلام يُؤْمِنُ عَلَى دُعَائِهِ؛ الكافي ج: ١ ص: ٣٠٨

﴿٧٤٥٠﴾ الرسول ﷺ: دَعَا مُوسَى عليه السلام وَ آمَنَ هَارُونُ عليه السلام وَ آمَنَتِ الْمَلَائِكَةُ عليه السلام فَقَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمْ فَاسْتَقِيمُوا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١٠

﴿٧٤٥١﴾ الباقر عليه السلام: أَدْعُ اللَّهَ وَ مَرُّ مِنْ مَعَهَا أَنْ يُؤْمِنُوا عَلَى دُعَائِكَ؛ تهذيب الأحكام ج: ٧ ص: ٤٠٩

﴿٧٤٥٢﴾ الرسول ﷺ: أَنَّهُ كَانَ يَرْتَقِي الْمَنْبَرَ فَأَمَّنَ عِنْدَ كُلِّ مِرْقَاةٍ فَسُئِلَ عَنْ سَبَبِ ذَلِكَ فَقَالَ دَعَا جَبْرَائِيلُ وَ آمَنْتُ قَالَ مَنْ أَدْرَكَ وَالِدِيهِ وَ لَمْ يُؤَدِّ حَقَّهُمَا فَلَا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ فَقُلْتُ آمِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٣٤

﴿٧٤٥٣﴾ الحسين عليه السلام: الرُّكْنُ الْيَمَانِيُّ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ لَمْ يَمْنَعَهُ مِنْهُ فَتْحُهُ وَ أَنْ مَا بَيْنَ هَذَيْنِ الرُّكْنَيْنِ الْأَسْوَدَ وَ الْيَمَانِيَّ مَلَكٌ يُدْعَى هَجِيرٌ يُؤْمِنُ عَلَى دُعَاءِ الْمُؤْمِنِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٣٩١

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۴۴۴﴾ پرسیدم شخصی دعا می‌کند، برادرانش اطراف او هستند، واجب است آن‌ها آمین بگویند؟ فرمود: اگر خواستند چنین کاری را می‌کنند و اگر نخواستند ساکتند. اگر دعای خوبی کرد و به آن‌ها گفت آمین بگویید، لازم است که آمین بگویند.

﴿۷۴۴۵﴾ سه مؤمن و بیشتر گرد هم جمع نشوند مگر آنکه مانند آن‌ها فرشته با آن‌ها جمع شوند و اگر مؤمنین دعای خیر کنند فرشتگان آمین گویند (تا به اجابت برسد).

﴿۷۴۴۶﴾ دیدند حسین علیه السلام را بغل گرفته و دست حسن علیه السلام را هم در دست دارد، فاطمه سلام‌الله‌علیها پشت سر او، علی علیه السلام پشت سر فاطمه می‌آیند و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به ایشان می‌گوید: هرگاه من دعا کردم شما آمین بگویید.

﴿۷۴۴۷﴾ مردم جمع شدند و پیامبر صلی الله علیه و آله دعا کرد و به ایشان فرمود تا آمین بگویند.

﴿۷۴۴۸﴾ دعاکننده و آمین‌گوینده هر دو در اجر شریکند.

﴿۷۴۴۹﴾ من به منزل جعفر بن محمد علیه السلام رفتم، او در فلان اتاق خانه در محل نمازش بود و دعا می‌کرد و موسی بن جعفر طرف راستش بود و آمین می‌گفت.

﴿۷۴۵۰﴾ حضرت موسی دعایی کرد و هارون آمین گفت، و فرشتگان نیز آمین گفتند، پس خدای تبارک و تعالی فرمود: «دعای شما مستجاب شد پس باید استقامت کنید.»

﴿۷۴۵۱﴾ آنگاه دعا کن، و بگو همراهیان عروس دعای تو را با درخواست اجابت بدرقه کنند.

﴿۷۴۵۲﴾ او از منبر بالا می‌رفت و در هر پله آمین می‌گفت، دلیل آن پرسیده شد، فرمود: جبرئیل نفرین می‌کرد و من آمین می‌گفتم، جبرئیل می‌گفت: هر که پدر و مادرش را دریابد و حق آن‌ها را به جا نیاورده باشد خداوند او را نبخشد پس من آمین گفتم.

﴿۷۴۵۳﴾ رکن یمانی دری از درهای بهشت است که از روزی که باز شده هرگز بسته نشده است. بین رکن یمانی و حجرالاسود، فرشته‌ای به نام هجیر وجود دارد که بر دعای مؤمنین آمین می‌گوید.

﴿الإجابة، الآداب و شروطها﴾

﴿٧٤٥٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: بكى أمير المؤمنين عليه السلام حتى علا نحيبه ثم رفع رأسه إلى

السَّمَاءِ وَقَالَ يَا زُرَّ أَمَّنْ عَلَى دُعَائِي؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٧٧

﴿٧٤٥٥﴾ الباقر عليه السلام: ادْعُوا أَنَا وَتُؤَمِّنْ عَلَى دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٨٠

﴿٧٤٥٦﴾ الصادق عليه السلام: تَجَلَّسْ حَوْلَهَا نِسَاءُ يُؤَمِّنْنَ إِذَا دَعَتْ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٥٣

﴿٧٤٥٧﴾ الرضا عليه السلام: إِنَّ الْخَضِرَ شَرِبَ مِنْ مَاءِ الْحَيَاةِ فَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ حَتَّى يُنْفَخَ فِي الصُّورِ وَإِنَّهُ لَيَأْتِينَا فَيَسْلَمُ عَلَيْنَا فَنَسْمَعُ صَوْتَهُ وَلَا نَرَى شَخْصَهُ وَإِنَّهُ لَيَخْضُرُ حَيْثُ ذَكَرَ فَمَنْ ذَكَرَهُ مِنْكُمْ فَلْيَسْلَمْ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَيَخْضُرُ الْمَوَاسِمَ فَيَقْضِي جَمِيعَ الْمَنَاسِكِ وَيَقِفُ بِعَرَفَةَ فَيُؤَمِّنُ عَلَى دُعَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَسَيُؤَنِّسُ اللَّهُ بِهِ وَخُشَّةَ قَائِمِنَا فِي غَيْبَتِهِ وَيَصِلُ بِهِ وَحْدَتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ٢٩٩

﴿٧٤٥٨﴾ الصادق عليه السلام: أَتَى قَوْمٌ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ بِلَادَنَا قَدْ قُحِطَتْ وَتَوَالَتِ السَّنُونَ عَلَيْنَا فَادْعُ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُرْسِلَ السَّمَاءَ عَلَيْنَا فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْمُنْبَرِ فَأَخْرَجَ وَاجْتَمَعَ النَّاسُ فَصَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَدَعَا وَأَمَرَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا فَلَمْ يَلْبَثْ أَنْ هَبَطَ جَبْرِئِيلُ عليه السلام فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرِ النَّاسَ أَنَّ رَبَّكَ قَدْ وَعَدَهُمْ أَنْ يُمْطَرُوا؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٢١

﴿٧٤٥٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ قَوْمًا أَتَوْا النَّبِيَّ ﷺ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ بِلَادَنَا قَدْ قُحِطَتْ وَتَأَخَّرَ عَنَّا الْمَطَرُ وَتَوَالَتِ عَلَيْنَا السَّنُونَ فَادْعُ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُرْسِلَ السَّمَاءَ عَلَيْنَا فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْمُنْبَرِ فَأَخْرَجَ وَاجْتَمَعَ النَّاسُ فَصَعِدَ الْمُنْبَرِ وَدَعَا وَأَمَرَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا فَلَمْ يَلْبَثْ أَنْ هَبَطَ جَبْرِئِيلُ عليه السلام فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرِ النَّاسَ أَنَّ رَبَّكَ قَدْ وَعَدَهُمْ أَنْ يُمْطَرُوا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٨٤ ص: ٦٠

﴿٧٤٦٠﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: فَأَقْبَلَ الرَّاهِبُ يَدْعُو وَالشَّابُّ يُؤَمِّنُ فَمَا كَانَ بِأَسْرَعَ مِنْ أَنْ أَظْلَتَهُمَا غَمَامَةٌ فَمَشَىا تَحْتَهَا مَلِيًّا مِنَ النَّهَارِ ثُمَّ تَفَرَّقَتِ الْجَادَّةُ جَادَتَيْنِ فَأَخَذَ الشَّابُّ فِي وَاحِدَةٍ وَأَخَذَ الرَّاهِبُ فِي وَاحِدَةٍ فَإِذَا السَّحَابَةُ مَعَ الشَّابِّ فَقَالَ الرَّاهِبُ أَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي لَكَ اسْتَجِيبَ وَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي فَأَخْبَرَنِي مَا قِصَّتُكَ فَأَخْبَرَهُ بِخَبَرِ الْمَرْأَةِ فَقَالَ غَفَرَ لَكَ مَا مَضَى حَيْثُ دَخَلَكَ الْخَوْفُ فَانْظُرْ كَيْفَ تَكُونُ فِيمَا تَسْتَقْبِلُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٦٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۴۵۴﴾ امیرالمؤمنین گریه کرد تا صدای گریه‌اش بلند شد، سپس سرش را به سمت آسمان بلند کرد و گفت: ای زر با این دعایم ایمن باش.

﴿۷۴۵۵﴾ من دعا می‌کنم و تو برای دعای من آمین بگو.

﴿۷۴۵۶﴾ زنان به دور او می‌نشینند و هرگاه دعا کرد آمین می‌گویند.

﴿۷۴۵۷﴾ چون خضر آب زندگانی نوشید پس او زنده است تا نفخ صور زنده است. او نزد ما می‌آید و به ما سلام می‌کند ما صدای او را می‌شنویم ولی خود او را نمی‌بینیم. هرجا از وی نام ببرند حاضر می‌شود، هرکسی از شما نام او را می‌برد به او سلام کند. خضر هر سال در موسم حج حاضر می‌شود و تمام اعمال حج را انجام می‌دهد، و در عرفه می‌ایستد و برای استجابت دعای مؤمنین آمین می‌گوید. به‌زودی خداوند وحشت قائم ما را در طول غیبتش، به‌وسیله مأنوس شدن با او برطرف می‌کند و تنهایی او را با رفاقت با وی مبدل می‌سازد.

﴿۷۴۵۸﴾ جمعی نزد پیامبر خدا ﷺ آمده گفتند: ای پیامبر خدا! سرزمین ما دچار قحطی شده و چند سال پی‌درپی خشک‌سالی است خدای تبارک و تعالی را بخوان تا باران بر ما بفرستد، پیامبر خدا ﷺ دستور داد منبری گذارند و از خانه بیرون آمد به منبر رفت و مردم نیز اجتماع کردند، پس آن حضرت به منبر رفت و دعا کرد و به مردم نیز دستور داد آمین بگویند، طولی نکشید که جبرئیل نازل شد و گفت: ای محمد به مردم بگو خداوند وعده کرده.

﴿۷۴۵۹﴾ جمعی نزد پیامبر خدا ﷺ آمده گفتند: ای پیامبر خدا! سرزمین ما دچار قحطی شده و چند سال پی‌درپی خشک‌سالی است خدای تبارک و تعالی را بخوان تا باران بر ما بفرستد، پیامبر خدا ﷺ دستور داد منبری گذارند و از خانه بیرون آمد به منبر رفت و مردم نیز اجتماع کردند، پس آن حضرت به منبر رفت و دعا کرد و به مردم نیز دستور داد آمین بگویند، طولی نکشید که جبرئیل نازل شد و گفت: ای محمد به مردم بگو خداوند وعده کرده در روز فلان و در ساعت فلان باران بر شما بیاید، مردم به انتظار آن روز و آن ساعت روزشماری کردند تا چون ساعت مقرر فرارسید خدای عزوجل بادی فرستاد، و آن باد ابری را با خود آورد و آسمان را پوشانید و دهنه خود را رها کرد (کنایه از شدت باران است).

﴿۷۴۶۰﴾ راهب دعا می‌کرد و جوان آمین می‌گفت، خیلی زود ابری بر سر آن‌ها سایه انداخت. هر دو مدتی از روز را زیرش راه رفتند تا سر دوراهی رسیدند، جوان از یک راه و راهب از راه دیگر رفت، و ابر همراه جوان شد. راهب گفت: تو بهتر از منی، دعا به‌خاطر تو مستجاب شد نه به‌خاطر من، گزارش احوال خود را به من بگو، جوان داستان آن زن را بیان کرد. راهب گفت: چون ترس از خدا تو را در بر گرفتم، گناهان گذشته‌ات آمرزیده شد، اکنون مواظب باش که در آینده چگونه باشی.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٤٦١﴾ الصادق عليه السلام: فدعا رسول المسيح وأمن طيب الملك الذي هو رسول المسيح أيضاً
الأول فأنشق القبر فخرج ابن الملك، بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٢٥١
﴿٧٤٦٢﴾ موسى بن عمران عليه السلام: فرفع موسى يديه ولعن يزيد ودعا عليه وأمن يوشع بن نون
على دعائه ومضى لسانه؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤٤
﴿٧٤٦٣﴾ الصادق عليه السلام: فصعد رسول الله صلى الله عليه وآله ودعا وأمر الناس أن يؤمنوا؛ وسائل الشيعة ج:
٨ ص: ٧

﴿٧٤٦٤﴾ الباقر عليه السلام: فقال إبراهيم نعم فقال له وما هي قال تدعو الله وأؤمن على دعائك و
أدعو أنا فتؤمن على دعائي فقال الرجل فبم ندعو الله فقال إبراهيم عليه السلام: للمؤمنين من المؤمنين؛
الكافي ج: ٨ ص: ٣٩٢

﴿٧٤٦٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فقال الأسقف إن غداً فجاء بولده وأهل بيته فاحذروا مباهلتهم
وإن غداً بأصحابه فليس بشيء فدعا رسول الله صلى الله عليه وآله محتضناً الحسين أخذاً بيد الحسن وفاطمة
تمشي خلفه وعلى خلفها وفي رواية أخذاً بيد علي والحسن والحسين بين يديه وفاطمة
تتبعه ثم جثا بركبتيه وجعل علياً عليه السلام أمامه بين يديه وفاطمة بين كفيه والحسن عن يمينه
والحسين عن يساره وهو يقول لهم إذا دعوت فأمّنوا فقال الأسقف جثا والله محمد كما يجثو
الأنبياء للمباهلة وخافوا فقالوا يا أبا القاسم أقلنا أقال الله عثرتك فقال نعم قد أقلتكم؛
بحار الأنوار ج: ٢١ ص: ٣٤٣

﴿٧٤٦٦﴾ الباقر عليه السلام: فقال له الرجل عند ذلك الحمد لله رب العالمين الذي أجاب دعوتي
قال ثم قبل الرجل صفحتي وجه إبراهيم وعانقه ثم قال الآن فنعم وادع حتى أؤمن على
دعائك فدعا إبراهيم عليه السلام للمؤمنين والمؤمنات المذنبين من يومه ذلك إلى يوم القيامة
بالمغفرة والرضا عنهم قال وأمن الرجل على دعائه؛ كمال الدين ج: ١ ص: ١٤٠
﴿٧٤٦٧﴾ سليمان عليه السلام: فقالت إن هنا يقتل الحسين عليه السلام فقال ومن يكون الحسين فقالت هو
سيبط محمد المختار وابن علي الكرار فقال ومن قاتله قالت لعين أهل السماوات والأرض

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۴۶۱﴾ سفیر حضرت مسیح دعا کرد و طیب پادشاه که او هم اولین فرستاده حضرت مسیح بود، آمین گفت. در این حال قبر شکافته شد و پسر پادشاه بیرون آمد.

﴿۷۴۶۲﴾ حضرت موسی علیه السلام دست‌های خود را بلند کرد و یزید را لعنت و نفرین کرد و هارون هم آمین گفت، آنگاه رفتند.

﴿۷۴۶۳﴾ پس آن حضرت بر فراز منبر رفت و دعا کرد و به مردم نیز دستور داد آمین بگویند.

﴿۷۴۶۴﴾ ابراهیم علیه السلام فرمود: آری. پرسید: حاجت چیست؟ ابراهیم علیه السلام فرمود: تو دعا کنی و من به دعای تو آمین گویم، و من دعا کنم تو آمین بگویی! مرد گفت: چه دعایی به درگاه خدا کنیم؟ ابراهیم علیه السلام فرمود: برای گنهکاران از مؤمنین دعا کنیم.

﴿۷۴۶۵﴾ اسقف مسیحیان به ایشان گفت: اگر فردا همراه فرزندان و اهل بیت خود برای مباحله آمد، از مباحله با او پرهیز کنید، و اگر با یارانش آمد مهم نخواهد بود. فردای آن روز پیامبر ﷺ حسین را در آغوش کشید و دست حسن را گرفت و فاطمه به دنبال ایشان و علی به دنبال او می‌آمد، پیامبر ﷺ پیش آمدند و زانو به زمین زدند و در روایتی آمده که دست علی را گرفت، حسن و حسین هم جلوی ایشان حرکت می‌کردند و فاطمه علیها السلام هم از پی ایشان می‌آمد. پیامبر ﷺ پیش آمدند و زانو به زمین زدند و علی علیه السلام را در مقابلش و فاطمه علیها السلام را بین دو شانه‌اش و امام حسن در سمت راستش و امام حسین در سمت چپش و به ایشان فرمود: هرگاه دعا کردم آمین بگوئید، اسقف مسیحیان گفت: به خدا سوگند محمد ﷺ چنان زانو به زمین زد که پیامبران برای مباحله زانو به زمین می‌زنند، پس ترسیدند، و گفتند ای ابالقاسم، از ما بگذر، خدا از تو بگذرد، فرمود: بله از شما گذشتم.

﴿۷۴۶۶﴾ آن مرد در این هنگام گفت: الحمدلله رب العالمین که دعایم را اجابت کرد، فرمود: آنگاه مرد گونه‌های ابراهیم را بوسید و با وی معانقه کرد و سپس گفت: اکنون برای دعا آماده‌ام، دعا کن تا بر دعای تو آمین گویم، و ابراهیم برای مؤمنین و مؤمنات گنهکار تا روز قیامت دعا کرد و مغفرت و رضای خداوند را برای آن‌ها مسئلت کرد و آن مرد نیز بر دعای ابراهیم آمین گفت.

﴿۷۴۶۷﴾ گفت: زیرا امام حسین در اینجا کشته خواهد شد. فرمود: حسین کیست؟ گفت: او سبط محمد مختار و پسر علی کرار می‌باشد. فرمود: قاتل وی کیست؟ گفت: یزید است که اهل آسمان‌ها و زمین او را لعنت می‌کنند. حضرت سلیمان دست‌های مبارک خود را بلند کرد و در حق

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

يَزِيدُ فَرَفَعَ سَلِيمَانُ يَدَيْهِ وَلَعَنَهُ وَدَعَا عَلَيْهِ وَأَمَّنَ عَلَى دُعَائِهِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ فَهَبَّتِ الرِّيحُ وَسَارَ
الْبَسَاطُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤٤

﴿٧٤٦٨﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: فَلَمَّا أَنْ فَرَّغَ مِنْ صَلَاتِهِ سَجَدَ سَجْدَةَ الشُّكْرِ ثُمَّ إِنَّهُ جَلَسَ يَدْعُو وَ
جَعَلَتْ أَوْمَنْ عَلَى دُعَائِهِ فَمَا أَتَى إِلَى آخِرِ دُعَائِهِ حَتَّى بَرَزَتْ الشَّمْسُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص:

١٥٣

﴿٧٤٦٩﴾ فَلَمَّا بَلَغُوا أَلْفًا قَالَ لَهُمْ تَعَالَوْا نَخْتَرُ مِنْ خِيَارِنَا مِائَةَ رَجُلٍ فَاخْتَارُوا مِنْ خِيَارِهِمْ مِائَةَ
رَجُلٍ وَاخْتَارُوا مِنَ الْمِائَةِ سَبْعِينَ رَجُلًا ثُمَّ اخْتَارُوا مِنَ السَّبْعِينَ عَشْرَةَ ثُمَّ اخْتَارُوا مِنَ الْعَشْرَةِ
سَبْعَةً ثُمَّ قَالَ لَهُمْ تَعَالَوْا فَلْيَدْعُ هَؤُلَاءِ السَّبْعَةُ وَلْيُؤْمِنَنَّ بِقِيَّتِنَا فَلَعَلَّ هَذَا الرَّبَّ جَلَّ جَلَالُهُ يَدُلُّنَا عَلَى
عِبَادَتِهِ فَوَضَعُوا أَيْدِيَهُمْ عَلَى الْأَرْضِ وَدَعَوْا طَوِيلًا فَلَمْ يَتَبَيَّنْ لَهُمْ شَيْءٌ ثُمَّ رَفَعُوا أَيْدِيَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ
فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى إِدْرِيسَ عليه السلام وَنَبَّأَهُ وَدَلَّهُ عَلَى عِبَادَتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٢٧٠

﴿٧٤٧٠﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: فَلَوْ دَعَوْتُ اللَّهَ وَآمَنْتُ أَنَا قَالَ أَمَا إِنِّي أَسْتَحْيِي مِنْ رَبِّي وَلَكِنْ ادْعُ
أَنْتَ وَأَوْمَنْ أَنَا قَالَ وَمَا حَيَاؤُكَ قَالَ أَتَيْتُ الْمَوْضِعَ الَّذِي رَأَيْتَنِي فِيهِ فَرَأَيْتُ غُلَامًا أَجْمَلَ النَّاسِ
كَأَنَّ خَدَّيْهِ صَفْحَتَا ذَهَبٍ ذَوَابَّةٌ مَعَ غَنَمٍ وَبَقَرٍ كَأَنَّ عَلَيْهَا الدُّهْنَ فَقُلْتُ لَهُ مَنْ أَنْتَ قَالَ أَنَا
إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ الرَّحْمَنِ فَسَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يُرِيَنِي إِبْرَاهِيمَ مُنْذُ ثَلَاثَةِ أَشْهُرٍ وَقَدْ انْطَبَأَ
ذَلِكَ عَلَى قَالَ فَقَالَ عليه السلام فَأَنَا إِبْرَاهِيمُ فَأَعْتَنَقَا؛ بحار الأنوار ج: ٦٦ ص: ٢٨٧

﴿٧٤٧١﴾ الْبَاقِرُ عليه السلام: قَالَ الرَّجُلُ لِإِبْرَاهِيمَ لَكَ حَاجَةٌ فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ عليه السلام: نَعَمْ قَالَ وَمَا هِيَ
قَالَ لَهُ تَدْعُو اللَّهَ وَأَوْمَنْ عَلَى دُعَائِكَ أَوْ ادْعُوا أَنَا وَتُؤْمِنَنَّ عَلَى دُعَائِي فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ وَفِيمَ تَدْعُو
اللَّهُ قَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ لِلْمُذْنِبِينَ الْمُؤْمِنِينَ؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٨٠

﴿٧٤٧٢﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: مَا اجْتَمَعَ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَصَاعِدًا إِلَّا حَضَرَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مِثْلُهُمْ فَإِنْ
دَعَوْا بِخَيْرٍ آمَنُوا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤١

﴿٧٤٧٣﴾ الرِّضَا عليه السلام: وَإِذَا حَزَنَكَ أَمْرٌ فَقُلْ سَمِعَ مَرَاتِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا حَوْلَ وَلَا
قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ فَإِنْ كُفِيتَ وَإِلَّا أَتَمَمْتَ سَبْعِينَ مَرَّةً وَإِذَا ابْتُلِيتَ بِبَلْوَى أَوْ أَصَابَتْكَ
مِخْنَةٌ أَوْ خِفْتَ أَمْرًا أَوْ أَصَابَكَ غَمٌّ فَاسْتَعِنْ بِبَعْضِ إِخْوَانِكَ وَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَتُؤْمِنَنَّ الْآخِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

یزید لعنت و نفرین کرد و جن و انس هم آمین گفتند. سپس باد بساط آن بزرگوار را حرکت داد. ﴿۷۴۶۸﴾ وقتی که نمازش به پایان رسید سجده شکر کرد، بعد نشست درحالی که دعا می‌کرد و من برای دعایش آمین گفتم، هنوز به آخر دعا نرسیده بود که خورشید طلوع کرد.

﴿۷۴۶۹﴾ آنگاه که هزار نفر مرد از قومش متدین و خداپرست گردیدند، به ایشان فرمود: بیایید صد نفر مرد از خوبان خود که در عقیده به توحید ثابت باشند انتخاب کنیم، (طبق دستور آن حضرت) جمع شدند و انتخاب کردند و از آن صد نفر هفتاد نفر و از هفتاد نفر ده نفر و از ده نفر هفت نفر را انتخاب کردند و به آن هفت نفر فرمود: بیایید دعا کنیم تا دیگران آمین بگویند، شاید خداوند ما را به عبادت و بندگی خود راهنمایی فرماید. پس (از آمادگی کامل) دست‌های خود را بر زمین نهادند و دعا کردند، لیکن اثری ظاهر نشد. دست‌های خود را به طرف آسمان بلند کردند و دعا کردند و دیگران آمین گفتند (این مرتبه دعایشان مستجاب شد و) خداوند وحی فرمود به حضرت ادریس، و علوم و دانش به اشیا را به او آموخت، و او را به پیامبری برانگیخت. و آن حضرت را با آن‌هایی که به او ایمان آورده بودند دلالت و راهنمایی کرد بر عبادت خود.

﴿۷۴۷۰﴾ شما دعا کنید من آمین می‌گویم، او گفت: من از خدایم شرم دارم شما دعا کنید من آمین خواهم گفت، ابراهیم فرمود: چرا از خدا حیا می‌کنی و شرم داری. گفت: من در جایی که شما را دیدم، جوانی زیبا را مشاهده کردم، او در آنجا گوسفند و گاو می‌چرانید و آن گوسفندان شیر داشتند، از او پرسیدم شما که هستید، گفت: من اسماعیل فرزند ابراهیم هستم. من در آنجا از خداوند خواستم تا در مدت سه ماه مرا به دیدن ابراهیم موفق گرداند و حال اینکه درخواست من تأخیر شده است، در اینجا ابراهیم علیه السلام گفت: من ابراهیم هستم و آن‌ها در این هنگام با هم معانقه کردند.

﴿۷۴۷۱﴾ آن مرد به ابراهیم گفت: آیا حاجتی داری؟ ابراهیم گفت: آری، آن مرد گفت: حاجت تو چیست؟ ابراهیم به او گفت: یا تو خدا را بخوان و من آمین گویم و یا آنکه من می‌خوانم و تو بر دعای من آمین بگو. آن مرد گفت: برای چه به درگاه خدا دعا کنیم؟ ابراهیم گفت: برای آمرزش مؤمنان گنهکار.

﴿۷۴۷۲﴾ سه مؤمن و بیشتر گرد هم جمع نشوند مگر آنکه مانند آن‌ها فرشته با آن‌ها جمع شوند و اگر مؤمنین دعای خیر کنند فرشتگان آمین گویند (تا به اجابت برسد).

﴿۷۴۷۳﴾ آنگاه که مسئله‌ای تو را غمگین کند هفت بار بگو "بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ" و اگر گرفتاریات برطرف نشد این ذکر را هفتاد بار بگو. و اگر گرفتاری و مصیبتی بر تو وارد شد یا از چیزی در هراس بودی یا مسئله‌ای تو را غمگین کرد از بعضی از برادرانت یاری بخواه و تو دعا کن و برادرانت آمین بگویند زیرا از رسول گرامی صلی الله علیه و آله

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطها﴾

عَلَيْهِ فَإِنَّهُ نَرَوِي عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ دَعَا وَآمَنَ عَلَيْهِ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ﷺ فِي الْمُهَمَّاتِ وَقَالَ مَا دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ أَحَدٌ قَطُّ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ إِلَّا أُعْطِيَ مَا سَأَلَ إِلَّا أَنْ يَسْأَلَ مَا ثَمًّا أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٩٠

﴿٧٤٧٤﴾ أمير المؤمنين ﷺ: يَا رُمَيْلَةُ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ يَمْرُضُ إِلَّا مَرَضًا لِمَرْضِهِ وَلَا حَزَنَ إِلَّا حَزَنًا لِحَزَنِهِ وَلَا دَعَا إِلَّا أَمْنًا لِدُعَائِهِ وَلَا سَكَتَ إِلَّا دَعْوًا لَهُ وَلَا مُؤْمِنٌ وَلَا مُؤْمِنَةٌ فِي الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ إِلَّا وَنَحْنُ مَعَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٢٦ ص: ١٥٤

﴿٧٤٧٥﴾ أمير المؤمنين ﷺ: يَا زُرَّ أَمَّنْ عَلَى دُعَائِي؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٧٧

﴿٧٤٧٦﴾ الدعاء عِنْدَ اسْتِهْلَالِ شَهْرِ صَفَرٍ: يَا سَمِيعَ الدُّعَاءِ ارْحَمْ وَاسْتَجِبْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٣٤٦

﴿٧٤٧٧﴾ أمير المؤمنين ﷺ: يَا عَلِيُّ ادْعُ لِنَفْسِكَ بِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى حَتَّى أَؤْمِنَ فَإِنَّ تَأْمِينِي لَكَ لَا يَرُدُّ قَالَ فَدَعَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ اللَّهُمَّ ثَبِّتْ مَوَدَّتِي فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ آمِينَ فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ادْعُ فَدَعَا بِتَثْبِيتِ مَوَدَّتِهِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ حَتَّى دَعَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كُلَّمَا دَعَا دَعْوَةً قَالَ النَّبِيُّ ﷺ آمِينَ فَهَبَطَ جَبْرَائِيلُ ﷺ فَقَالَ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا؛ بحار الأنوار

ج: ٣٥ ص: ٣٥٨

﴿٧٤٧٨﴾ الصادق ﷺ: يَا فَيْضُ ابْنِ أَبِي كَانٍ إِذَا أَرَادَ أَنْ لَا تُرَدَّ لَهُ دَعْوَةٌ أَجْلَسَنِي عَنْ يَمِينِهِ وَدَعَا فَأَمَنْتُ فَلَا تُرَدُّ لَهُ دَعْوَةٌ وَكَذَلِكَ أَصْنَعُ بَائِنِي هَذَا؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ٢٥٩

﴿٧٤٧٩﴾ الصادق ﷺ: يَا فَيْضُ ابْنِ أَبِي كَانٍ إِذَا أَرَادَ أَنْ لَا تُرَدَّ لَهُ دَعْوَةٌ أَقْعَدَنِي عَلَى يَمِينِهِ فَدَعَا وَأَمَنْتُ فَلَا تُرَدُّ لَهُ دَعْوَةٌ وَكَذَلِكَ أَصْنَعُ بَائِنِي هَذَا؛ بحار الأنوار ج: ٤٨ ص: ٢٦

﴿٧٤٨٠﴾ الصادق ﷺ: كَانَ أَبِي ﷺ إِذَا حَزَنَهُ أَمْرُ جَمْعِ النِّسَاءِ وَالصَّبِيَّانِ ثُمَّ دَعَا وَآمَنُوا؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٧

﴿٧٤٨١﴾ إبراهيم ﷺ: لَعَنَ يَزِيدَ لَعْنًا كَثِيرًا وَآمَنَ فَرَسُهُ بِلِسَانٍ فَصِيحٍ؛ بحار الأنوار ج: ٤٤ ص: ٢٤٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

نقل است که در امور مهم دعا می‌کرد و علی علیه السلام آمین می‌گفت، و فرمود امکان ندارد کسی این دعا را سه بار بگوید البته به شرط آن که در خواست گناه یا قطع رحمی نداشته باشد مگر اینکه خداوند خواسته‌ی او را عطا کند.

﴿۷۴۷۴﴾ ای رمیله، هر مؤمنی که مریض می‌شود ما نیز به واسطه بیماری او مریض می‌شویم و اندوهش افزایش نمی‌یابد مگر اینکه ما نیز از اندوه او محزون می‌شویم و دعایی نمی‌کند مگر اینکه دعای او را آمین می‌گوییم ساکت نمی‌شود مگر اینکه ما برایش دعا می‌کنیم. در شرق و غرب و غیر از آن، مرد و زن مؤمنی از نظر ما پنهان نیست و ما همواره با او هستیم. ﴿۷۴۷۵﴾ ای زر، بر دعایم آمین بگو.

﴿۷۴۷۶﴾ ای شنونده دعا، رحم کن و (دعایم را) اجابت فرما.

﴿۷۴۷۷﴾ ای علی، برای خودت به آنچه دوست داری و راضی هستی دعا کن تا من آمین بگویم. پس آمین من بر دعای تو رد نخواهد شد. امیرالمؤمنین علیه السلام دعا کرد: خدایا! محبتم را تا روز قیامت در دل مردان و زنان مؤمن ثابت کن، پیامبر آمین گفت و فرمود: ای امیر مؤمنان دعا کن و امیرالمؤمنین برای ثابت شدن محبت و دوستی‌اش در دل‌های زن و مرد مؤمن تا روز قیامت دعا کرد تا اینکه سه بار دعا کرد هر وقت دعا می‌خواند پیامبر صلی الله علیه و آله آمین می‌گفتند، جبرئیل فرود آمد و فرمود: آن افرادی که ایمان آوردند و عمل نیکو انجام دادند به زودی خدا دوستی آنان را در دل‌های پاک جای خواهد داد.

﴿۷۴۷۸﴾ ای فیض، هرگاه پدرم می‌خواست که دعایش رد نشود مرا در سمت راست خود می‌نشاند و دعا می‌کرد و من آمین می‌گفتم، پس دعایش رد نمی‌شد، من نیز با این فرزندم همان کار را می‌کنم.

﴿۷۴۷۹﴾ ای فیض، هرگاه پدرم می‌خواست که دعایش رد نشود مرا در سمت راست خود می‌نشاند و دعا می‌کرد و من آمین می‌گفتم، پس دعایش رد نمی‌شد، من نیز با این فرزندم همان کار را می‌کنم.

﴿۷۴۸۰﴾ هرگاه پدرم از چیزی محزون می‌شد (و مشکلی برایش پیش می‌آمد) زنان و کودکان را جمع کرده دعا می‌نمود و آنان آمین می‌گفتند.

﴿۷۴۸۱﴾ و یزید را فراوان لعن کرد و اسب آن حضرت با زبان فصیح آمین گفت.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٤٨٢﴾ الرسول ﷺ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَاتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ قَدْ آلَحَ فِي الْمَسْأَلَةِ فَوَقَفَ النَّبِيُّ ﷺ لِيَسْمَعَ مِنْهُ فَقَالَ ﷺ أَوْجَبَ أَنْ يَخْتِمَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ بِأَيِّ شَيْءٍ يَخْتِمُ فَقَالَ بِأَمِينٍ إِذَا خَتَمَ بِأَمِينٍ فَقَدْ أَوْجَبَ فَأَنْصَرَفَ الرَّجُلُ الَّذِي سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ فَاتَى الرَّجُلَ فَقَالَ لَهُ اخْتِمْ يَا فُلَانُ بِأَمِينٍ وَأَبْشِرْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٩٤

٥-٥-٣- بعد الدعاء

٥-٥-٣- الحمد

﴿٧٤٨٣﴾ إبراهيم آية ٣٩: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكَثِيرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ

﴿٧٤٨٤﴾ الرسول ﷺ: يُسْتَحَبُّ لِلدَّاعِي عَزِيمَةُ الْمَسْأَلَةِ لِقَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ لَا يَقُلْ أَحَدُكُمْ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ وَلْيَعِزِّمِ الْمَسْأَلَةَ فَإِنَّهُ لَا يُكْرَهُ لَهُ وَإِذَا اسْتَجَابَ اللَّهُ دُعَاءَ الدَّاعِي فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَعِزَّتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ وَإِذَا أَبْطَأَ عَلَيْهِ الْإِجَابَةُ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٥٢

﴿٧٤٨٥﴾ إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ مَسْأَلَةً فَتَعَرَّفَ الْإِجَابَةَ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ وَمَنْ أَبْطَأَ عَنْهُ شَيْءٌ مِنْ ذَاكَ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص:

١٩٧

﴿٧٤٨٦﴾ وَإِذَا اسْتَجَابَ اللَّهُ دُعَاءَ الدَّاعِي فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَعِزَّتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

﴿٧٤٨٧﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى اسْتِجَابَةِ دُعَائِي فَيْكَ؛ عوالي اللآلي ج: ٤ ص: ١٤٤

﴿٧٤٨٨﴾ الصادق عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَدْعُوهُ فَيُجِيبُنِي؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢١٣

﴿٧٤٨٩﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ فِي صَلَاةِ الشُّكْرِ إِذَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْكَ بِنِعْمَةٍ فَصَلِّ رُكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِي الْأُولَى بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَتَقْرَأُ فِي الثَّانِيَةِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَتَقُولُ فِي الرُّكْعَةِ الْأُولَى فِي رُكُوعِكَ وَسُجُودِكَ الْحَمْدُ لِلَّهِ شُكْرًا شُكْرًا وَحَمْدًا وَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۴۸۲﴾ با پیامبر ﷺ شبی خارج شدیم و به مردی رسیدیم که بر خواسته‌اش پافشاری می‌کرد، پیامبر ایستاد تا بشنود، فرمود: واجب است دعا را به پایان برسانی، مردی از قوم گفت: با چه چیزی ختم می‌شود، پس فرمود: با گفتن آمین و هرگاه به آمین ختم شود اجابت بر خدای تعالی واجب شود و مردی که از پیامبر پرسید، برگشت و پیش مرد رفت و به او گفت: ای فلانی با آمین دعایت را به پایان رسان و خوشحال باش (که دعایت اجابت خواهد شد).

۵-۵-۳- بعد از دعا

۶-۵-۳- ستایش

﴿۷۴۸۳﴾ آیه ۳۹، حمد خدای را که در پیری، اسماعیل و اسحاق را به من بخشید؛ مسلماً پروردگار من، شنونده (و اجابت‌کننده) دعاست.

﴿۷۴۸۴﴾ مستحب است که دعاکننده در درخواست خود قاطع باشد که پیامبر ﷺ فرمود: هیچ‌کس نگوید: «خدا یا! اگر می‌خواهی مرا ببخش یا رحمت کن»، بلکه جدی و قاطع درخواست کند که خداوند این‌گونه خواستن را مکروه نمی‌دارد، و چون خداوند دعای تو را مستجاب کرد بگو: «سپاس خداوندی را که به عزت خود اعمال صالح را کامل می‌گرداند»، و چون استجاب به تأخیر افتاد بگو: «خدا را درهرحال سپاس می‌گوییم».

﴿۷۴۸۵﴾ هرگاه یکی از شما از پروردگارش درخواستی کند و اجابت شود، بگوید: حمد و سپاس خدایی را که با نعمت و لطف او کارهای شایسته به اتمام می‌رسد. و کسی که اجابت دعایش به تأخیر بیفتد، بگوید: درهرحال شکر و سپاس شایسته خداست.

﴿۷۴۸۶﴾ هرگاه خداوند دعای دعاکننده را مستجاب کرد بگو: «سپاس خداوندی را که به عزت خود صالحات را کامل می‌گرداند».

﴿۷۴۸۷﴾ و سپاس خدایی را که دعایم را در موردت اجابت کرد.

﴿۷۴۸۸﴾ سپاس مخصوص خدایی است که هرگاه او را می‌خوانم مرا اجابت می‌کند.

﴿۷۴۸۹﴾ درباره نماز شکرانه، ابوعبدالله صادق علیه السلام گفت: هرگاه خداوند تعالی نعمتی به تو ارزانی داشت، دو رکعت نماز بخوان، رکعت اول سوره حمد با «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و رکعت دوم سوره حمد با «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ». در رکوع و سجده‌های رکعت اول بگو: سپاس نعمت خدا

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

تَقُولُ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ فِي رُكُوعِكَ وَسُجُودِكَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَجَابَ دُعَائِي وَأَعْطَانِي
مَسْأَلَتِي؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٨١

﴿٧٤٩٠﴾ صَلَاةُ الشُّكْرِ لَمَّا أَدَّيْتَ الْفَرِيضَةَ فَصَلِّ صَلَاةَ الشُّكْرِ تُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِي الرَّكْعَةِ
الْأُولَى الْحَمْدَ وَسُورَةَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مَرَّةً وَفِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ وَسُورَةَ قُلْ يَا أَيُّهَا
الْكَافِرُونَ مَرَّةً وَقُلْ فِي الرُّكُوعِ وَفِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْ سَجْدَتَيِ الرَّكْعَةِ الْأُولَى الْحَمْدُ لِلَّهِ شُكْرًا
شُكْرًا لِلَّهِ وَحَمْدًا وَقُلْ فِي الرُّكُوعِ وَفِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْ سَجْدَتَيِ الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
قَضَى لِي حَاجَتِي وَاسْتَجَابَ دُعَائِي وَأَعْطَانِي مَسْأَلَتِي؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٢٥

﴿٧٤٩١﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَزَقْنِيهَا بَعْدَ الْيَأْسِ مِنْهَا وَعَرَفَنِي الْإِجَابَةَ مِنْهُ فِي قَدِيمِ دُعَائِي؛
بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ١٢٠

﴿٧٤٩٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا تَسْتَجِيبُ بِهِ لِمَنْ دَعَاكَ؛ بحار الأنوار ج:
٩٤ ص: ١٩٥

﴿٧٤٩٣﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَرْزُقَنِي مَالًا
فَرَزَقَنِي وَإِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي وَلَدًا فَرَزَقَنِي وَلَدًا وَ سَأَلْتُهُ أَنْ يَرْزُقَنِي دَارًا فَرَزَقَنِي وَقَدْ
خِفْتُ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ اسْتِدْرَاجًا فَقَالَ أَمَا وَاللَّهِ مَعَ الْحَمْدِ فَلَا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٩٧
﴿٧٤٩٤﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: خَشِيتُ أَنْ أَكُونَ مُسْتَدْرَجًا قَالَ وَلِمَ قُلْتُ
لِأَنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي دَارًا فَرَزَقَنِي وَ دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي أَلْفَ دِرْهَمٍ فَرَزَقَنِي وَ دَعَوْتُهُ أَنْ
يَرْزُقَنِي خَادِمًا فَرَزَقَنِي قَالَ فَأَيُّ شَيْءٍ تَقُولُ قَالَ أَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ قَالَ فَمَا أُعْطِيتَ أَفْضَلَ مِمَّا
أُعْطِيتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٣١٠

﴿٧٤٩٥﴾ الباقر عليه السلام: فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ عِنْدَ ذَلِكَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي أَجَابَ دَعْوَتِي
قَالَ ثُمَّ قَبَّلَ الرَّجُلُ صَفْحَتِي وَجْهَ إِبْرَاهِيمَ وَ عَانَقَهُ ثُمَّ قَالَ أَلَا نَ فَنَعَمْ وَ اذْعُ حَتَّى أَوْمِنَ عَلَى
دُعَائِكَ فَدَعَا إِبْرَاهِيمَ عليه السلام لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ الْمُذْنِبِينَ مِنْ يَوْمِهِ ذَلِكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
بِالْمَغْفِرَةِ وَ الرِّضَا عَنْهُمْ قَالَ وَ آمَنَ الرَّجُلُ عَلَى دُعَائِهِ؛ كمال الدين ج: ١ ص: ١٤٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

راست و من به خاطر شکرگزاری و سپاس او به خاک افتاده‌ام. و در رکوع و سجده‌های رکعت دوم بگو، سپاس نعمت خدا راست که دعایم را مستجاب کرد و خواسته مرا عطا کرد.

﴿۷۴۹۰﴾ نماز شکر، هرگاه خداوند تعالی نعمتی به تو ارزانی داشت، دو رکعت نماز بخوان: رکعت اول سوره حمد با «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و رکعت دوم سوره حمد با «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ». در رکوع و سجده‌های رکعت اول بگو: «الحمد لله شکرا، شکرا و حمدا» یعنی سپاس نعمت خدا راست و من به خاطر شکرگزاری و سپاس او به خاک افتاده‌ام. و در رکوع و سجده‌های رکعت دوم بگو: «الحمد لله الذی استجاب دعایی و اعطانی مسئلتی» یعنی: سپاس نعمت مخصوص خداست که دعایم را مستجاب کرد و خواسته مرا عطا کرد.

﴿۷۴۹۱﴾ ستایش مخصوص خدایی است که پس از مایوس شدن آن را روزی‌ام کرد و دعا‌های همیشگی‌ام را اجابت کرد.

﴿۷۴۹۲﴾ خدایا! ستایش مخصوص توست به خاطر پاسخی که به آن که تو را خواند، دادی.

﴿۷۴۹۳﴾ به امام صادق علیه السلام عرض کردم: من از خدای عزوجل مال خواستم به من روزی کرد، و باز از او فرزند خواستم به من روزی کرد، و از او خواستم به من منزلی بدهد روزی کرد، می‌ترسم از اینکه این (اجابت‌های پی‌درپی) استدراج باشد، امام فرمود: به خدا سوگند که اگر این اجابت‌ها همراه با سپاسگزاری بنده باشد، استدراج نیست.

﴿۷۴۹۴﴾ به امام صادق علیه السلام عرض کردم: می‌ترسم از اینکه مورد مؤاخذه قرار گیرم. فرمود: چرا؟ گفتم: از خدا خواستم که به من خانه‌ای بدهد مرحمت فرمود، بار دیگر خواستم که هزار درهم به من بدهد باز عطایم فرمود، خواستم که به من خادمی بدهد آن را هم داد. فرمود: حال چه می‌گویی؟ گفتم: الحمد لله. فرمود: پس آنچه که تو داده‌ای بهتر از آنی است که به تو داده شد. (حمد و سپاس تو بر خدای تعالی ارزشمندتر است.)

﴿۷۴۹۵﴾ آن مرد در این هنگام گفت: الحمد لله رب العالمین که دعایم را اجابت کرد، فرمود: آنگاه مرد گونه‌های ابراهیم را بوسید و با وی معانقه کرد و سپس گفت: اکنون برای دعا آماده‌ام، دعا کن تا بر دعای تو آمین گویم و ابراهیم برای مؤمنین و مؤمنات گنهکار تا روز قیامت دعا کرد و مغفرت و رضای خداوند را برای آن‌ها مسئلت کرد، و آن مرد نیز بر دعای ابراهیم آمین گفت.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٤٩٦﴾ أَنَا الدَّاعِي الَّذِي أَجَبْتُ فَلَكَ الْحَمْدُ وَأَنَا السَّائِلُ الَّذِي أَعْطَيْتَهُ فَلَكَ الْحَمْدُ؛
بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٢٨

﴿٧٤٩٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ عَلَى مَا خَصَصْتَنِي بِهِ مِنْ مَوَاهِبِ الرِّغَائِبِ وَمَا وَصَلَ إِلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ السَّابِقِ وَمَا أَوْلَيْتَنِي بِهِ مِنْ إِحْسَانِكَ إِلَيَّ وَبَوَّأْتَنِي بِهِ مِنْ مَقْنَنَةِ الْعَدْلِ وَآتَلْتَنِي مِنْ مَنَّكَ الْوَاصِلِ إِلَيَّ وَمِنْ الدَّفَاعِ عَنِّي وَالتَّوْفِيقِ لِي وَالْإِجَابَةِ لِدُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٤٠

﴿٧٤٩٨﴾ الصادق عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَدْعُوهُ فَيُجِيبُنِي؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢١٣
﴿٧٤٩٩﴾ الصادق عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَدْعُوهُ وَلَا أَدْعُو غَيْرَهُ وَلَوْ دَعَوْتُ غَيْرَهُ لَخَيَّبَ دُعَائِي؛
البلد الأمين ص: ٢١٤

﴿٧٥٠٠﴾ الصادق عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَجَابَ دُعَائِي وَأَعْطَانِي مَسْأَلَتِي؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٨١

﴿٧٥٠١﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي قَضَى لِي حَاجَتِي وَاسْتَجَابَ دُعَائِي؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٢٥
﴿٧٥٠٢﴾ الصادق عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَدْعُوهُ فَيُجِيبُ دُعَاءَنَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ١٤٣
﴿٧٥٠٣﴾ الصادق عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَسْأَلُهُ الْعَافِيَةَ فَيُعَافِينَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَسْتَعِثُّهُ فَيُعِثُّنَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَرْجُوهُ فَيُحَقِّقُ رَجَاءَنَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَدْعُوهُ فَيُجِيبُ دُعَاءَنَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَسْتَنْصِرُهُ فَيَنْصِرُنَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَسْأَلُهُ فَيُعْطِينَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نُنَاجِيهِ بِمَا نُرِيدُ مِنْ حَوَائِجِنَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ١٤٣
٧-٥-٥-٣- الشُّكْرُ

﴿٧٥٠٤﴾ الأنعام آية ٦٣: قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنَ ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَكِنَّ أَجَانَا مِنْ هَذِهِ لَنُكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

﴿٧٥٠٥﴾ يونس آية ٢٢: هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَّتِ بِهَيْمُ بِرِيحٍ طَبِيعَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَكِنَّ أَجَبْتِنَا مِنْ هَذِهِ لَنُكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۴۹۶﴾ من دعاکنده‌ای هستم که اجابتم کردی، پس ستایش مخصوص توست، و من درخواست‌کننده‌ای هستم که تو آن را به من عطا کردی، پس ستایش مخصوص توست.

﴿۷۴۹۷﴾ تو برای ستایش سزاواری بر آنچه مخصوص ساختی مرا به آن از بخشش‌های بسیار نفیس و آنچه رسیده است به من از احسان تو که کامل است و آنچه عطا کرده‌ای به من آن را از نیکویی تو به‌سوی من و جای دادی تو مرا به آن از جایگاه عدالت و رسانیدی به من از نعمت خود که رسیده است به‌سوی من و از دفع گردانیدن تو بلاها را از من و توفیق دادن تو مرا و برآوردن دعایم را هنگامی که با تو مناجات می‌کنم.

﴿۷۴۹۸﴾ سپاس مخصوص خدایی است که هرگاه او را می‌خوانم مرا اجابت می‌کند.

﴿۷۴۹۹﴾ سپاس مخصوص خدایی است که غیر از او را نمی‌خوانم و اگر هم غیر از او را بخوانم، دعایم اجابت نمی‌شود.

﴿۷۵۰۰﴾ ستایش مخصوص خدایی است که دعایم را مستجاب کرد و خواسته مرا عطا کرد.

﴿۷۵۰۱﴾ ستایش مخصوص خدایی است که حاجتم را برآورده می‌کند و دعایم را مستجاب می‌سازد.

﴿۷۵۰۲﴾ ستایش مخصوص خدایی است که هرگاه او را می‌خوانیم دعایمان را مستجاب می‌کند.

﴿۷۵۰۳﴾ ستایش مخصوص خدایی است که از او سلامتی می‌خواهیم و او به ما سلامتی عطا می‌کند و سپاس خدایی را که از او کمک می‌خواهیم و او ما را کمک می‌کند و سپاس خدایی را که به او امید می‌بندیم و او امیدمان را تحقق می‌بخشد و سپاس خدایی را که او را می‌خوانیم و او دعای ما را اجابت می‌کند و سپاس خدایی را که از او یاری می‌طلبیم و او ما را یاری می‌دهد و سپاس خدایی را که از او درخواست می‌کنیم و به ما می‌دهد و سپاس خدایی را که برای هرچه بخواهیم با او به مناجات و راز و نیاز برمی‌خیزیم.

۷-۵-۵-۳- قدردانی

﴿۷۵۰۴﴾ آیه ۶۳، بگو: «چه کسی شما را از تاریکی‌های خشکی و دریا رهایی می‌بخشد؟ درحالی که او را با حالت تضرع (و آشکارا) و در پنهانی می‌خوانید؛ (و می‌گویید): اگر از این (خطرات و ظلمت‌ها) ما را رهایی می‌بخشد، از شکرگزاران خواهیم بود.»

﴿۷۵۰۵﴾ آیه ۲۲، او کسی است که شما را در خشکی و دریا سیر می‌دهد، زمانی که در کشتی قرار می‌گیرید، و بادهای موافق آنان را (به‌سوی مقصد) حرکت می‌دهد و خوشحال می‌شوند، ناگهان توفان شدیدی می‌وزد، و امواج از هر سو به سراغ آن‌ها می‌آید، و گمان می‌کنند هلاک خواهند شد؛ در آن هنگام، خدا را از روی اخلاص می‌خوانند که: «اگر ما را از این گرفتاری نجات دهی، حتماً از سپاسگزاران خواهیم بود!»

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٧٥٠٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قَدْ أُوجِبَ الدَّهْرُ شُكْرَهُ عَلَى مَنْ نَالَ سُؤْلَهُ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٢٢

﴿٧٥٠٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كَأَنَّكَ قَدْ نَسِيتَ لِيَالِي أَوْجَاعِكَ وَ خَوْفِكَ دَعْوَتَهُ فَاسْتَجَابَ

لَكَ فَاسْتَوْجَبَ بِجَمِيلِ صَنِيعِهِ الشُّكْرُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ١٧٠

﴿٧٥٠٨﴾ الصادق عليه السلام: فَمَنْ وَفَّقَ لِلدُّعَاءِ بِهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ كَانَ ذَلِكَ مِنْهُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى آمِنَ

بِمَشِيَّةِ اللَّهِ تَعَالَى فَوَادِحَ الْمَحْذُورِ وَ بَوَائِقَ الْأُمُورِ وَ جَلَبَ بِهِ السَّلَامَةَ وَ كَانَ جَدِيرًا أَنْ لَا يَمَسَّهُ السُّوءُ أَيَّامَ حَيَاتِهِ وَ تَمَحَّصَتْ عَنْهُ سَائِرُ ذُنُوبِهِ وَ خَطَايَاهُ حَتَّى يَكُونَ مِنْ جَمِيعِهَا كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ

أُمُّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ١٨٠

١-٧-٥-٥-٣- قول: شُكْرًا شُكْرًا

﴿٧٥٠٩﴾ الرسول الله: فَنَزَلَ جِبْرِيلُ عليه السلام وَ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ اسْتَجَابَ

دَعْوَتَكَ فَجِئْنَا رَسُولُ اللَّهِ الله عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَ بَسَطَ يَدَيْهِ وَ أَرْسَلَ بِالْذُّمُوعِ عَيْنَيْهِ ثُمَّ نَادَى شُكْرًا

شُكْرًا كَمَا أَوْثَقْنَا وَ أَوْثَقْنَا مِنْ مَعِيَ؛ قصص الأنبياء للراوندي ص: ٣٤٥

٢-٧-٥-٥-٣- قول: شُكْرًا لِلْمُجِيبِ

﴿٧٥١٠﴾ الرسول الله: اللَّهُمَّ فَرِّجْ هَمِّي وَ بَرِّدْ كَبِدِي بِخَلِيلِي عَلَى بَنِي أَبِي طَالِبٍ حَتَّى قَالَهَا ثَلَاثًا

قَالَتْ لَهُ خَدِيجَةُ قَدْ اسْتَجَابَ اللَّهُ دَعْوَتَكَ فَاسْتَقِلَّ قَائِمًا رَافِعًا يَدَيْهِ وَ يَقُولُ شُكْرًا لِلْمُجِيبِ قَالَهُ

إِخْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً؛ بحار الأنوار ج: ٤٠ ص: ٦٤

٣-٧-٥-٥-٣- صلاة الشُّكْرِ

﴿٧٥١١﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَنَّهُ يُسْتَحَبُّ أَنْ يُصَلِّيَ صَلَاةَ الشُّكْرِ عِنْدَ اسْتِجَابَةِ الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج:

٩٢ ص: ٤٥١

٤-٧-٥-٥-٣- صَوْمُ الشُّكْرِ

﴿٧٥١٢﴾ السَّجَّاد عليه السلام: أَنْ عَلَى بَنِي الْحُسَيْنِ دَعَا بِأَرْبَعِ دَعَوَاتٍ فَأَجَابَهُ اللَّهُ عَلَى يَدَيَّ ثُمَّ تَأَمَّرُنِي

أَنْ أَكُلَ هَذَا يَوْمَ صَوْمِ شُكْرًا لِلَّهِ (عَزَّ وَ جَلَّ) عَلَى مَا فَعَلْتُهُ بِتَوْفِيقِهِ؛ الأُمَالِي لِلطُّوسِي ص: ٢٣٨

٥-٧-٥-٥-٣- سَجْدَةُ الشُّكْرِ

﴿٧٥١٣﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا فَرَّغْتَ مِنَ الدُّعَاءِ فَاسْجُدْ؛ تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٧٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۰۶﴾ روزگار، شکر خود را بر آن کسی که به درخواستش رسیده، واجب گردانیده است.

﴿۷۵۰۷﴾ گویا فراموش کرده‌ای شب‌هایی را که به درد و بیماری مبتلا بودی و می‌ترسیدی. او را خواندی، پاسخ داد که به واسطه این لطف و عنایتش سپاس او بر تو واجب گردید.

﴿۷۵۰۸﴾ هر که هر روز به خواندن خدا با این دعا موفق شود، و این لطف را نیز از جانب خدا بداند و شکر کند، به خواست خدا از حوادث و بلایای مهلک در امان می‌ماند، و با این دعا، سلامت را به دست می‌آورد. و سزاوار است که در دوران زندگی‌اش هیچ ناراحتی به او نرسد، و گناهان و خطاهای گذشته‌اش نیز پاک شود به نحوی که مانند روزی باشد که از مادر متولد شده است.

۱-۷-۵-۵-۳- لفظ «شکراً شکرأ»

﴿۷۵۰۹﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد و گفت: ای محمد! خداوند دعایت را مستجاب کرد. پیامبر صلی الله علیه و آله روی دوزانو نشست، دست‌ها را گشود و اشک از دیدگان جاری کرد و سپس رو به خدا گفت: سپاسگزارم، سپاسگزارم از اینکه مرا و همراهانم را پناه دادی.

۲-۷-۵-۵-۳- لفظ «تشکر از خدای پاسخ‌دهنده»

﴿۷۵۱۰﴾ خدایا! با (رساندن) دوستم علی بن ابی طالب، اندوهم را ببر، جگرم را خنک کن و آن را سه بار تکرار کرد. خدیجه به او فرمود: خداوند دعایت را اجابت کرد. پس ایستاد و دستانش را بلند کرد و یازده مرتبه فرمود: «شکر و سپاس برای اجابت‌کننده‌ام».

۳-۷-۵-۵-۳- نماز شکر

﴿۷۵۱۱﴾ مستحب است که بعد از اجابت دعا نماز شکر خوانده شود.

۴-۷-۵-۵-۳- روزه شکر

﴿۷۵۱۲﴾ امام زین‌العابدین چهار دعا کرد که خدا آن‌ها را به دست من اجرا کرد. سپس به من می‌گویی: غذا بخورم؟! امروز روز روزه گرفتن است که من روزه بگیرم و خدا را برای این توفیق سپاسگزار باشم.

۵-۷-۵-۵-۳- سجده شکر

﴿۷۵۱۳﴾ هرگاه از دعا فارغ شدی سجده کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٥١٤﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الدُّعَاءِ فَاسْجُدْ عَلَى الْأَرْضِ وَعَفِّرْ خَدَيْكَ عَلَى الْأَرْضِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٤٥
٨-٥-٥-٣- الصلاة

﴿٧٥١٥﴾ الباقر عليه السلام: الْمَسْأَلَةُ قَبْلَ الصَّلَاةِ وَبَعْدَهَا مُسْتَجَابَةٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨٢ ص: ٣٢٥

٩-٥-٥-٣- مَسْحُ الْوَجْهِ وَالصَّدْرِ بِالْيَدَيْنِ

﴿٧٥١٦﴾ الصادق عليه السلام: مَا أَبْرَزَ عَبْدٌ يَدَهُ إِلَى اللَّهِ الْعَزِيزِ الْجَبَّارِ إِلَّا اسْتَحْيَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَرُدَّهَا صَفْرًا حَتَّى يَجْعَلَ فِيهَا مِنْ فَضْلِ رَحْمَتِهِ مَا يَشَاءُ فَإِذَا دَعَا أَحَدَكُمْ فَلَا يَرُدُّ يَدَهُ حَتَّى يَمْسَحَ عَلَى وَجْهِهِ وَرَأْسِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧١

﴿٧٥١٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: وَاسْأَلُوا اللَّهَ بِطُوبَى أَكْفَكُمُ وَلَا تَسْأَلُوهُ بِظُهُورِهَا فَإِذَا فَرَغْتُمْ فَاْمْسَحُوا بِهَا وَجُوهَكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٨

﴿٧٥١٨﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي... أَنْ يَخْتِمَ دُعَاءَهُ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَقَوْلٍ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَقَوْلٍ يَا اللَّهُ الْمَانِعُ بِقُدْرَتِهِ خَلْقَهُ الْخَ وَالْأَنْ يَمْسَحَ بِيَدِهِ وَجْهَهُ وَصَدْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

١٠-٥-٥-٣- الدُّعَاءُ

﴿٧٥١٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: وَكَانَ زَيْنُ الْعَابِدِينَ عليه السلام يَدْعُو عِنْدَ اسْتِجَابَةِ دُعَائِهِ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ الدعوات ص: ٧٢

﴿٧٥٢٠﴾ اللَّهُمَّ قَدْ أَرَيْتَنَا مِنْ حِفْظِكَ وَحَيَاةِكَ عَوَائِدَ رَحْمَتِكَ وَظَاهِرَ إِجَابَتِكَ مَا أَطْمَعُنَا فِي زِيَادَةِ الدُّعَاءِ وَالِابْتِهَالِ وَالظَّفَرِ بِإِجَابَةِ السُّؤَالِ وَبُلُوغِ الْأَمَالِ؛ الأمان ص: ١٤٣

﴿٧٥٢١﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي... الثَّلَاثُ مَا يَتَأَخَّرُ عَنِ الدُّعَاءِ وَهُوَ مُعَاوَدَةُ الدُّعَاءِ مَعَ الْإِجَابَةِ وَعَدَمُهَا وَأَنْ يَخْتِمَ دُعَاءَهُ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَقَوْلٍ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَقَوْلٍ يَا اللَّهُ الْمَانِعُ بِقُدْرَتِهِ خَلْقَهُ الْخَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

١١-٥-٥-٣- إِحْتِنَابُ الذَّنْبِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۱۴﴾ هرگاه از دعا فارغ شدی بر روی زمین سجده کن و گونه‌ات را بر زمین بگذار.

۸-۵-۵-۳- نماز

﴿۷۵۱۵﴾ درخواست قبل و بعد نماز مستجاب است.

۹-۵-۵-۳- کشیدن دست به صورت و سینه

﴿۷۵۱۶﴾ هیچ بنده‌ای دست به درگاه خدای عزیز جبار نگشاید، جز اینکه خدای عزوجل شرم کند که آن را تهی بازگرداند تا اینکه از فضل رحمت خود او را دست پر برگرداند، پس هرگاه یکی از شماها دعا کرد، دستش را برنگرداند، تا آن را به سر و روی خود بکشد.

﴿۷۵۱۷﴾ خداوند را با داخل دست‌هایتان بخوانید و با پشت دست‌هایتان نخوانید، تا به قدر کفاف به شما روزی دهد (یا کفایتان کند). و هرگاه دعایتان تمام شد دست‌هایتان را به صورت‌هایتان بکشید.

﴿۷۵۱۸﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... دعایش را با درود بر محمد و خاندانش و گفتن «ما شاء الله لا قوة إلا بالله» و گفتن «یا الله المانع بقدرته خلقه تا آخر دعا» به پایان رساند و دستش را به صورت و سینه‌اش بکشد.

۱۰-۵-۵-۳- دعا

﴿۷۵۱۹﴾ امام زین‌العابدین علیه السلام هنگام استجابت دعایش، این دعا را می‌خواند.

﴿۷۵۲۰﴾ پروردگارا! از نگهداری و احاطه و سودهای نعمت و آشکار کردن پذیرایی‌ات اثری به ما نشان دادی که ما را به دعا و نیایش بیشتر برای دستیابی به پذیرش درخواست و آرزوهایمان آزمندتر کرده است.

﴿۷۵۲۱﴾ از جمله آنچه به آداب دعاکننده تعلق دارد... سوم آنچه مربوط به بعد از دعاست: تکرار دعا بعد از اجابت یا عدم اجابت پایان دادن به دعا با درود بر محمد و خاندانش و گفتن «آنچه خدا بخواهد» و «نیرویی جز به یاری خدا نیست» و گفتن: ای خداوندی که با قدرتش همه مخلوقاتش را حفظ می‌کند تا آخر دعا...

۱۱-۵-۵-۳- دوری از گناه

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٥٢٢﴾ وَمِنْ صِفَاتِ الدَّاعِي أَنَّهُ يَجْتَنِبُ الذُّنُوبَ بَعْدَ دُعَائِهِ حَتَّى تُقْضَى حَاجَتُهُ؛ بحار الأنوار ج:

٩٠ ص: ٣٥١

﴿٧٥٢٣﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ يَسْأَلُ اللَّهَ الْحَاجَةَ فَيَكُونُ مِنْ شَأْنِهِ قَضَائُهَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ أَوْ إِلَى وَقْتٍ بَاطِلٍ، فَيَذْنِبُ الْعَبْدُ ذَنْبًا فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِلْمَلِكِ لَا تُقْضِ حَاجَتَهُ وَاحْرِمْنِي إِيَّاهَا فَإِنَّهُ تَعَرَّضَ لِسَخَطِي وَاسْتَوْجَبَ الْحَرَمَانَ مِنِّي؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٧١

﴿٧٥٢٤﴾ إِنَّ الْعَبْدَ يَدْعُوَنِي لِلْحَاجَةِ فَأَمْرُ بِقَضَائِهَا فَيَذْنِبُ فَأَقُولُ لِلْمَلِكِ إِنَّ عَبْدِي قَدْ تَعَرَّضَ لِسَخَطِي بِالْمَعْصِيَةِ فَاسْتَحَقَّ الْحَرَمَانَ وَإِنَّهُ لَا يُنَالُ مَا عِنْدِي إِلَّا بِطَاعَتِي؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص:

١٤٩

١-١١-٥-٥-٣- عَدَمُ الْمُخَالَفَةِ فِيمَا نَكَرَهُ

﴿٧٥٢٥﴾ الباقر عليه السلام: نَدْعُو اللَّهَ فِيمَا نَحِبُّ فَإِذَا وَقَعَ الَّذِي نَكَرَهُ لَمْ نُخَالِفِ اللَّهَ فِيمَا أَحَبَّ؛

كشف الغمة ج: ٢ ص: ١٥٠

٢-١١-٥-٥-٣- لَا تَتَّبِعَان سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

﴿٧٥٢٦﴾ يونس آية ٨٩: قَالَ قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمْ فَاسْتَقِيمُوا وَلَا تَتَّبِعَان سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

١٢-٥-٥-٣- الإِسْتِقَامَةُ

﴿٧٥٢٧﴾ يونس آية ٨٩: قَالَ قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمْ فَاسْتَقِيمُوا وَلَا تَتَّبِعَان سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

﴿٧٥٢٨﴾ الشورى آية ١٥: فَلَنَذْلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِيمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

﴿٧٥٢٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: دَعَا مُوسَى عليه السلام وَآمَنَ هَارُونُ عليه السلام وَآمَنَتِ الْمَلَائِكَةُ عليهم السلام فَقَالَ اللَّهُ

تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمْ فَاسْتَقِيمُوا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥١٠

١٣-٥-٥-٣- الْخِدْمَةُ

﴿٧٥٣٠﴾ الصادق عليه السلام: وَأَخْلُ قَلْبَكَ عَنْ كُلِّ شَاغِلٍ يَحْجُبُكَ عَنْ رَبِّكَ فَإِنَّهُ لَا يَقْبَلُ إِلَّا

الْأَظْهَرَ وَالْأَخْلَصَ وَانْظُرْ مِنْ أَى دِيْوَانٍ يُخْرِجُ اسْمَكَ فَإِنْ ذُقْتَ حَلَاوَةَ مُنَاجَاتِهِ وَلَذِيذَ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۲۲﴾ و از جمله صفات دعاکننده آنکه بعد از دعا مرتکب گناهان نشود تا آنکه دعای او مستجاب شود.

﴿۷۵۲۳﴾ بنده‌ای از خداوند حاجت می‌خواهد، و آن حاجت هم قابل برآورده شدن است، ولی صاحب حاجت گناهی مرتکب می‌گردد و خداوند به فرشته امر می‌کند خواسته‌اش را ندهد زیرا او مرتکب گناه شده و از آن خواسته محروم شده است.

﴿۷۵۲۴﴾ گاهی بنده از من حاجتی می‌طلبد و من آن را برآورده می‌کنم، ولی او گناه می‌کند، من هم به فرشتگان می‌گویم: این بنده خود را با گناه در معرض خشم من قرار داد، و خود را مستحق محرومیت از نعمت من کرد، و پس از این به خواسته خود نزد من نائل نخواهد شد، مگر به بندگی‌ام گردن نهد.

۱-۱۱-۵-۵-۳- مخالفت نکردن در آنچه ناپسند خداست.

﴿۷۵۲۵﴾ ما (اهل بیت) دعا می‌کنیم و از خداوند آنچه را دوست داریم درخواست می‌کنیم، ولی وقتی قضای الهی - برخلاف میل ما - نازل شود، همان را می‌پسندیم (بر آن راضی هستیم).

۲-۱۱-۵-۵-۳- راه نادانان را پیش نگیر.

﴿۷۵۲۶﴾ آیه ۸۹، فرمود: «دعای شما پذیرفته شد! استقامت به خرج دهید، و از راه (و رسم) کسانی که نمی‌دانند، تبعیت نکنید!»

۱۲-۵-۵-۳- پایداری

﴿۷۵۲۷﴾ آیه ۸۹، فرمود: «دعای شما پذیرفته شد! استقامت به خرج دهید، و از راه (و رسم) کسانی که نمی‌دانند، تبعیت نکنید!»

﴿۷۵۲۸﴾ آیه ۱۵، پس به همین خاطر تو نیز آنان را به سوی این آیین واحد الهی دعوت کن و آن چنان که مأمور شده‌ای استقامت نما، و از هوا و هوس‌های آنان پیروی مکن، و بگو: «به هر کتابی که خدا نازل کرده ایمان آورده‌ام و مأمورم در میان شما عدالت کنم؛ خداوند پروردگار ما و شماست؛ نتیجه اعمال ما از آن ماست و نتیجه اعمال شما از آن شما، خصومت شخصی در میان ما نیست؛ و خداوند ما و شما را در یک جا جمع می‌کند، و بازگشت همه به سوی اوست!»

﴿۷۵۲۹﴾ حضرت موسی دعایی کرد و هارون آمین گفت، و فرشتگان نیز آمین گفتند، پس خدای تبارک و تعالی فرمود: «دعای شما مستجاب شد پس باید استقامت کنید.»

۱۳-۵-۵-۳- خدمت

﴿۷۵۳۰﴾ چنان که در مسجد اظهار عجز و انکسار می‌کنی، باید دل خود را نیز خالی کنی از هر مشغله‌ای که مانع تو باشد از قرب به مولای حقیقی، چرا که مقبول درگاه او نیست، مگر عملی که پاکیزه و خالص از برای او باشد. و خودبه‌خود در آنجا فکر کن که آیا از کدام پرونده بیرون خواهد آمد نام تو؟ از دیوان «سعداء» یا «عیاذا بالله» از دیوان «اشقیا». بعد از این همه مراتب جزع و

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

مُخَاطَبَاتِهِ وَ شَرِبْتَ بَكَّاسِ رَحْمَتِهِ وَ كَرَامَاتِهِ مِنْ حُسْنِ إِقْبَالِهِ عَلَيْكَ وَ إِجَابَتِهِ فَقَدْ صَلَحَتْ لخدمته؛ مستدرک الوسائل ج: ۳ ص: ۴۳۷

١٤-٥-٥-٦-٣- السُّرُورُ وَالضَّحْكُ

﴿٧٥٣﴾ الرسول ﷺ: اِنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا دَعَا فَاسْتَجِبَ لَهُ ضَحِكٌ وَقَالَ لِلّٰهِ دَرُّ اَبِي طَالِبٍ لَوْ
كَانَ حَيًّا لَقَرَّتْ عَيْنَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٣٥ ص: ٧٥

١٥-٥-٥-٦-٣- عَدَمُ الْيَأْسِ وَ رَاجِعُ: (٢-٣- قَطْعِيَّةُ الْإِسْتِجَابَةِ)

﴿٧٥٣٢﴾ السَّجْدَةُ السَّادَّةُ: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَجْعَلَنِي نَاسِيًا لِدُكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَلَا غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَلْبَيْتَنِي، وَلَا آيسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَإِنْ أَطْبَأْتُ عَنِّي؛ الصَّحِيفَةُ السَّادَّةُ الدَّعَاءُ ٢١

٤-٥-٦-٣- بَعْدَ الْإِجَابَةِ

١-٥-٦-٣- مُعَاوَدَةُ الدُّعَاءِ

﴿٧٥٣﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِأَدَابِ الدَّاعِي...الثَّالِثُ مَا يَتَأَخَّرُ عَنِ الدُّعَاءِ وَهُوَ مُعَاوَدَةُ الدُّعَاءِ مَعَ
الْإِجَابَةِ وَعَدْمُهَا؛ يحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

٢-٥-٦-٣- زيادة الدعاء

﴿٧٥٣٤﴾ اللَّهُمَّ قَدْ أَرَيْتَنَا مِنْ حِفْظِكَ وَحَيَاطَتِكَ وَعَوَائِدِ رَحْمَتِكَ وَظَاهِرِ إِجَانَتِكَ مَا أَطْمَعُنَا فِي زِيَادَةِ الدُّعَاءِ وَالِانْتِهَالِ وَالظَّفَرِ بِإِجَابَةِ السُّؤَالِ وَبُلُوغِ الْأَمَالِ؛ الْأَمَانُ ص: ١٤٣

٣-٧- تأخير الإجابة و راجع: (١-٣-٦- أنواع الاستجابة)

١-٧-٣- تَأْخِيرُ الْإِجَابَةِ عَيْنُ الرَّحْمَةِ

﴿٧٥٣﴾ ذَكَرَ عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ أَبِي مُعَيْطٍ الرَّجُلَ يُصِيبُهُ الْبُلْوَى فَيَدْعُو فَيَبْطِئُ عَنْهُ الْإِجَابَةُ فَقَالَ بَلَّغْنِي أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ كَيْفَ أَرْحَمُهُ مِنْ شَيْءٍ بِهِ أَرْحَمُهُ! الْمَجْتَنِي ص: ٢٠

٢-٧-٣- تَلَاْزُمُ الْإِسْتِجَابَةِ بِالْمَعْنَى الْعَامِّ وَ عَدَمُ الْإِسْتِجَابَةِ بِالْمَعْنَى الْخَاصِّ

١-٢-٣- إقْضِ وَلَكِنْ آخِرُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

فزع، و اعتراف به عجز و تقصیر که در مسجد کردی، اگر در دل خود حلاوتی از این مناجات، و لذتی از این مخاطبات می‌یابی، و از جام رحمت الهی شربتی می‌چشی، معلوم می‌شود که صاحب بیت را به تو اقبالی هست و صلاحیت خدمت به او داری.

۱۴-۵-۵-۳- شادی و خنده

﴿۷۵۳۱﴾ پیامبر ﷺ دعا کرد پس زمانی که برایش اجابت شد لبخندی زد و فرمود: آفرین خدا بر ابی‌طالب که اگر زنده بود چشمانش روشن می‌شد و شاد و مسرور می‌گشت.

۱۵-۵-۵-۳- مأیوس نشدن ر.به: ۲-۳- قطعیت استجابت

﴿۷۵۳۲﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا به یاد کردن (سپاس) خود در آنچه (نعمت‌هایی که) به من عطا فرمودی فراموشکار مگردان، و به احسانت در آنچه به من بخشیده‌ای غافل مساز، و از پاسخ دادن به درخواستم اگرچه به کندی پیش رود نومیدم مفرما.

۶-۵-۳- بعد از اجابت

۱-۶-۵-۳- بازگشت به دعا

﴿۷۵۳۳﴾ از جمله آنچه به آداب دعاکننده تعلق دارد... سوم آنچه مربوط به بعد از دعاست: تکرار دعا بعد از اجابت یا عدم اجابت.

۲-۶-۵-۳- افزودن بر دعا

﴿۷۵۳۴﴾ پروردگارا! از نگهداری و احاطه و سودهای نعمت و آشکار کردن پذیرایی‌ات اثری به ما نشان دادی که ما را به دعا و نیایش بیشتر برای دستیابی به پذیرش درخواست و آرزوهایمان آزمندتر کرده است.

۷-۳- تأخیر اجابت ر.به: ۶-۱-۳- انواع اجابت

۱-۷-۳- تأخیر اجابت عین رحمت است.

﴿۷۵۳۵﴾ عبدالسلام بن ابی‌معطی ذکر کرد که مردی دچار مصیبتی شد، پس دعا کرد و اجابت آن به تأخیر افتاد، پس به من گفت که خداوند متعال می‌فرماید: چگونه ترحم کنم او را به چیزی که به‌وسیله همان چیز به او ترحم کردم؟ (اگر دعایش را مستجاب کنم و چیزی را که از من می‌خواهد به او بدهم بر ضرر او تمام می‌شود و من هم از باب ترحم بر او، دعایش را مستجاب نمی‌کنم.)

۲-۷-۳- امکان همزمانی استجابت به معنای عام و عدم استجابت به معنای خاص

۱-۲-۷-۳- برآورده کن ولی به تأخیر بینداز.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٧٥٣٦﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ وَ هُوَ يُحِبُّهُ فَيَقُولُ لَجَبْرَائِيلَ أَقْضِ لِعَبْدِي هَذَا

حَاجَتَهُ وَ آخِرُهَا فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ لَا أَزَالَ أَسْمَعَ صَوْتَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٣

٢-٧-٣- إقْضِ حَاجَتَهُ وَ لَكِنْ لَا تُعْطِهَا

﴿٧٥٣٧﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ وَ هُوَ يُحِبُّهُ فَيَقُولُ لَجَبْرَائِيلَ يَا جَبْرَائِيلُ أَقْضِ حَاجَتَهُ

وَ لَكِنْ لَا تُعْطِهَا إِلَى الْوَقْتِ أَلْفَلَانِي فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ يَكُونَ صَوْتُهُ فِي بَابِي وَ يَكُونَ عَبْدٌ يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فَيَقُولُ اللَّهُ يَا جَبْرَائِيلُ أَقْضِ حَاجَتَهُ وَ عَجِّلْهَا حَتَّى يَذْهَبَ وَ لَا يَدْعُونِي فَإِنِّي لَا

أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَ صَوْتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٦

٣-٧-٢- إهْبِطْ بِحَاجَتِهِ وَ أَوْقِفْهَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ

﴿٧٥٣٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ الرَّبُّ عَزَّ وَ جَلَّ يَا جَبْرَائِيلُ اهْبِطْ بِحَاجَتِهِ وَ

أَوْقِفْهَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ بِنُصْرَتِهِ؛ أعلام الدين ص: ٤٣٩

٤-٧-٢- إِسْتَجَبْتُ لَهُ وَ لَكِنْ أَحْبَسُوهُ بِحَاجَتِهِ

﴿٧٥٣٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لِلْمَلَائِكَةِ قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ وَ لَكِنْ

أَحْبَسُوهُ بِحَاجَتِهِ فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَ صَوْتَهُ وَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَجِّلُوا

لَهُ حَاجَتَهُ فَإِنِّي أَبْغِضُ صَوْتَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٩

٥-٧-٢- الإِسْتِجَابَةُ وَ لَكِنْ عَدَمُ تَنْفِيذِ الطَّلَبِ

﴿٧٥٤٠﴾ الصادق عليه السلام: فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ انْقَطَعَ إِلَيَّ كَفَيْتُهُ وَ مَنْ سَأَلَنِي

أَعْطَيْتُهُ وَ مَنْ دَعَانِي أَجَبْتُهُ وَ إِنَّمَا أُؤَخِّرُ دَعْوَتَهُ وَ هِيَ مُعَلَّقَةٌ وَ قَدْ اسْتَجَبْتُهَا حَتَّى يَتِمَّ قَضَائِي فَإِذَا

تَمَّ قَضَائِي أَنْفَذْتُ مَا سَأَلَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٣

٦-٧-٢- الإِقْتِرَانُ بِالْقَبُولِ وَ ذَخِيرَةُ لِلْآخِرَةِ

﴿٧٥٤١﴾ الرسول ﷺ: هَذِهِ سَاعَةُ الإِسْتِجَابَةِ فَإِنْ صَادَفَهَا الدُّعَاءُ اقْتَرَنَ بِالْقَبُولِ فَإِنْ لَمْ يُسْتَجَبْ

لَهُ فِي الدُّنْيَا ادْخَرَهُ لَهُ فِي الْقِيَامَةِ فَيُصْرَفُ عَنْهُ مَكَارِهِهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٢

٣-٧-٣- تَأْخِيرُ الإِجَابَةِ كَيْفَ يَعْزِضُ؟

١-٣-٧-٣- الْبُطْؤُ وَ الْإِبْطَاءُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۳۶﴾ بنده خدا را می‌خواند درحالی که خداوند او را دوست دارد. و به جبرئیل می‌گوید: حاجت این بنده‌ام را برآورده کن ولی در دادن آن تأخیر بینداز زیرا من همچنان دوست دارم صدایش را بشنوم.

۲-۷-۳-۲-۳- برآورده کن ولی نده.

﴿۷۵۳۷﴾ بنده خدا را می‌خواند درحالی که خداوند او را دوست دارد. و به جبرئیل می‌گوید: نیازش را برآورده کن ولی تا فلان وقت به او نده، زیرا من دوست دارم صدایش را در بارگاهم بشنوم، و بنده‌ای است که از خداوند بلندمرتبه درخواست می‌کند و خداوند می‌گوید: ای جبرئیل نیازش را برآورده کن و در اجابتش بشتاب تا برود و دیگر مرا نخواند زیرا من صدای او را دوست ندارم.

۳-۷-۲-۳- خواسته‌اش را پایین ببر ولی بین زمین و آسمان نگه دار.

﴿۷۵۳۸﴾ بنده‌ای خدا را می‌خواند، خداوند عزوجل می‌گوید ای جبرئیل! نیازش را برآورده کن و برایش ارسال کن، ولی آن را بین آسمان و زمین نگه دار زیرا من مشتاق شنیدن صدای ناله و زاری او هستم.

۴-۷-۲-۳- اجابت کردم ولی درخواستش را نگه دارید.

﴿۷۵۳۹﴾ بنده دعا می‌کند و خدای عزوجل به دو فرشته می‌فرماید: من دعای او را به اجابت رسانیدم ولی خواسته‌اش را نگه دارید تا او باز هم دعا کند، زیرا من دوست دارم صدایش را بشنوم، و بنده‌ای هم هست که دعا می‌کند و خدای تبارک و تعالی می‌فرماید: زود نیازش را بدهید، زیرا من از صدای او بدم می‌آید.

۵-۷-۲-۳- استجابت و لکن عدم نافذ شدن درخواست

﴿۷۵۴۰﴾ خداوند به داود وحی فرمود: هرکس از مردم قطع کند و به‌سوی من بیاید، امور او را کفایت می‌کنم و هرکس از من بخواهد به وی عطا می‌کنم و هرکس به من دعا کند دعای او را قبول می‌کنم، ولی اجابت آن را معلق می‌گذارم تا قضای من درباره‌اش تمام شود، وقتی که قضای من تمام شد، از آنچه که درخواست کرده به وی می‌دهم.

۶-۷-۲-۳- قبول شدن ولی برای آخرت ذخیره شدن.

﴿۷۵۴۱﴾ این ساعت استجابت دعاست پس اگر دعا با آن مصادف شود مستجاب می‌شود و اگر در دنیا مستجاب نشد برای آخرتش ذخیره می‌شود و آنچه مورد کراهت اوست، از او دور می‌شود.

۳-۷-۳- تأخیر اجابت با چه واژگانی ارائه شده است؟

۱-۷-۳-۳- کندی

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٥٤٢﴾ **الحجة الطحاوي:** لئن أبطأ عني عتبتُ بجهلي؛ اقبال الأعمال ص: ٦٠

﴿٧٥٤٣﴾ **السجاد الطحاوي:** اللهم صل على محمدٍ وآله، ولا تجعلني ناسياً لذكرِكَ فيما أوليتني، ولا غافلاً لإحسانِكَ فيما أبليتني، ولا آيساً من إجاتِكَ لي وإن أبطأت عني؛ الصحيفة

السجادية الطحاوي الدعاء ٢١

﴿٧٥٤٤﴾ إذا أبطأ عليه الإجابة فليقل الحمد لله على كلِّ حالٍ ويكره للداعي استبطاءُ الإجابة وليكن مواظباً على الدعاءِ والمسألة لا يسأمُ الإنسانُ منهما لقولِ النبي ﷺ يُستجابُ للعبدِ ما لم يعجلْ يقولْ قد دعوتُ فلم يُستجبْ لي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

﴿٧٥٤٥﴾ إذا استجابَ الله دعاءَ الداعي فليقل الحمد لله الذي بعزَّته تتمُّ الصالحاتُ وإذا أبطأ عليه الإجابة فليقل الحمد لله على كلِّ حالٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

﴿٧٥٤٦﴾ إذا سألَ أحدُكم ربهَ مسألةً فتعريفَ الإجابة فليقل الحمد لله الذي ينعمته تتمُّ الصالحاتُ ومن أبطأ عنه شيءٌ من ذاك فليقل الحمد لله على كلِّ حالٍ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ١٩٧

٣-٧-٣-٢- التوقيفُ

﴿٧٥٤٧﴾ **الصادق الطحاوي:** إن الله إذا أحبَّ عبداً ابتلاه وتعهده بالبلاء كما يتعهد المريض أهله بالطرفِ وكلَّ به ملكين فقال لهما أسقما بدنهُ وضيقا معيشته وعوقاً عليه مطلبه حتى يدعوني فإني أحبُّ صوته فإذا دعا قال اكثبا لعبدِي ثواب ما سألني وضاعفا له حتى يأتيني وما عندي خيرٌ له فإذا أبغضَ عبداً وكلَّ به ملكين فقال أصبحا بدنهُ وسعاً عليه في رزقه وسهلاً له مطلبه وأنسيه ذكرِي فإني أبغضُ صوته حتى يأتيني وما عندي شرُّ له؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧١

٣-٧-٣-٣- التعليقُ

﴿٧٥٤٨﴾ **الكاظم الطحاوي:** إذا دعا المؤمن يقول الله عزَّ وجلَّ صوتُ أحبُّ أن أسمعهُ اقضوا حاجته فاجعلوها معلقةً بين السماء والأرض حتى يُكثرَ دعاءُهُ شوقاً مني إليه وإذا دعا الكافرُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۴۲﴾ اگر حاجتم دیر برآورده شود از روی چهل و نادانی که دارم بر خویش عتاب کنم (که چرا چنین شد).

﴿۷۵۴۳﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا به یاد کردن (سپاس) خود در آنچه (نعمتهایی که) به من عطا فرمودی فراموشکار مگردان، و به احسانت در آنچه به من بخشیده‌ای غافل مساز، و از پاسخ دادن به درخواستم اگرچه به‌کندی پیش رود نومیدم مفرما.

﴿۷۵۴۴﴾ آنگاه که استجابت به تأخیر افتاد بگو: «خدا را درهرحال سپاس می‌گویم» و مکروه است که دعاکننده اجابت خدا را دیر بشمرد، بلکه باید همواره خدا را بخواند و درخواست کند و خسته نشود. پیامبر ﷺ فرمود: «دعای بنده مستجاب می‌شود مادام که عجله نکند و نگوید که دعا کردم و مستجاب نشد.»

﴿۷۵۴۵﴾ آنگاه که خداوند دعای دعاکننده را پاسخ گفت باید بگوید: «سپاس خدای را که با عزتش آنچه را که به صلاح است به اتمام می‌رساند و آنگاه که استجابت به تأخیر افتاد بگو: خدا را درهرحال سپاس می‌گویم.»

﴿۷۵۴۶﴾ هرگاه یکی از شما از پروردگارش درخواستی کند و اجابت شود، بگوید: حمد و سپاس خدایی را که با نعمت و لطف او کارهای شایسته به اتمام می‌رسد، و کسی که اجابت دعایش به تأخیر بیفتد، بگوید: درهرحال شکر و سپاس شایسته خداست.

۲-۳-۷-۳- تعویق

﴿۷۵۴۷﴾ هرگاه خداوند بنده‌ای را دوست داشته باشد او را گرفتار می‌کند و همچنان که مریض خانواده‌اش را پی‌درپی می‌نگرد، بلا را پی‌درپی به او می‌رساند. و دو فرشته به او موکل می‌کند و به آن دو می‌گوید: بدنش را مریض کنید و زندگی را بر وی تنگ بگیرید و اجابت خواسته‌اش را عقب بیندازید تا مرا بیشتر بخواند، زیرا من صدای او را دوست می‌دارم، هرگاه بنده دعا کند، می‌فرماید: برای بندهام ثواب تا زمانی که مرا صدا می‌زند، آنچه را خواسته افزایش دهید، ولی آنچه برای او نزد من است بهتر از این‌هاست. و هرگاه خداوند از بنده‌ای بدش بیاید بر او دو فرشته موکل می‌کند و می‌گوید: بدنش را سالم و سلامت و روزی‌اش را وسیع و رسیدن به خواسته‌اش را برایش تسهیل کنید تا نام مرا فراموش کند، چرا که من از شنیدن صدای او کراهت دارم، و می‌خواهم وقتی نزد من می‌آید، آنچه برایش ذخیره شده، همه شر و بدی باشد.

۳-۳-۷-۳- تعلیق

﴿۷۵۴۸﴾ هرگاه مؤمن خداوند را بخواند، خداوند عزوجل می‌فرماید: این صدایی است که دوست دارم بشنوم، نیازش را برآورید، ولی به دلیل اشتیاق من به بیشتر شنیدن صدایش، آن را در بین آسمان و زمین معلق نگاه دارید تا بیشتر مرا بخواند. و هرگاه کافری خداوند را بخواند، خداوند

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ صَوْتُ أَكْرَهَ سَمَاعِهِ أَفْضُو حَاجَتَهُ وَعَجَلُوهَا حَتَّى لَا أَسْمَعَ صَوْتَهُ وَيَشْتَغِلَ بِمَا طَلَبَهُ عَنْ خُشُوعِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٥

﴿٧٥٤٩﴾ الصادق عليه السلام: فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ انْقَطَعَ إِلَيَّ كَفَيْتُهُ وَمَنْ سَأَلَنِي أَغْطَيْتُهُ وَمَنْ دَعَانِي أَجَبْتُهُ وَإِنَّمَا أُؤَخِّرُ دَعْوَتَهُ وَهِيَ مُعَلَّقَةٌ وَقَدْ اسْتَجَبْتُهَا حَتَّى يَتِمَّ قَضَائِي فَإِذَا تَمَّ قَضَائِي أَتَفَذْتُ مَا سَأَلَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٣

٣-٧-٣-٤- المنع

﴿٧٥٥٠﴾ داود عليه السلام: يَا ابْنَ آدَمَ تَسْأَلُنِي وَأَمْنَعُكَ لِعِلْمِي بِمَا يَنْفَعُكَ ثُمَّ تُلِحُّ عَلَيَّ بِالْمَسْأَلَةِ فَأَعْطِيكَ مَا سَأَلْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٧٠ ص: ٣٦٥

٣-٧-٣-٥- التأخير

﴿٧٥٥١﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا ظَلِمَ الرَّجُلُ فَظَلَّ يَدْعُو عَلَى صَاحِبِهِ قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ إِنَّ هَاهُنَا آخِرُ يَدْعُو عَلَيْكَ يَزْعُمُ أَنَّكَ ظَلَمْتَهُ فَإِنْ شِئْتَ أَجَبْتُكَ وَأَجَبْتُ عَلَيْكَ وَإِنْ شِئْتَ آخَرْتُكَمَا فَيَوْسَعُكُمَا عَفْوِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢٤

﴿٧٥٥٢﴾ الرسول الله صلى الله عليه وآله: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ وَهُوَ يُحِبُّهُ فَيَقُولُ لِحَبْرَتَيْهِ أَقْضِ لِعَبْدِي هَذَا حَاجَتَهُ وَآخِرُهَا فَإِنِّي أُحِبُّ أَنْ لَا أَرَا أَسْمَعَ صَوْتَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٣

﴿٧٥٥٣﴾ الكاظم عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُؤَخِّرُ إِجَابَةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقًا إِلَى دُعَائِهِ وَيَقُولُ صَوْتُ أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ وَيُعَجِّلُ إِجَابَةَ دُعَاءِ الْمُنَافِقِ وَيَقُولُ صَوْتُ أَكْرَهَ سَمَاعِهِ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٣٢٥

﴿٧٥٥٤﴾ أَنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْعَبْدَ فَيَسْرِعُ إِجَابَتَهُ بُغْضًا لِسَمَاعِ صَوْتِهِ وَأَنَّهُ يُحِبُّ الْعَبْدَ فَيُؤَخِّرُ إِجَابَتَهُ حُبًّا لِسَمَاعِ صَوْتِهِ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١١ ص: ٢٢٩

﴿٧٥٥٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَاجَتِهِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آخِرُوا إِجَابَتَهُ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ وَدُعَائِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَبْدِي دَعَوْتَنِي فَأَخَرْتُ إِجَابَتَكَ وَتَوَابَكَ كَذَا وَكَذَا وَدَعَوْتَنِي فِي كَذَا وَكَذَا فَأَخَرْتُ إِجَابَتَكَ وَتَوَابَكَ كَذَا وَكَذَا قَالَ فَيَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

عزوجل می‌فرماید این صدایی است که از شنیدن آن خوشم نمی‌آید، نیازش را برآورید و در استجابت دعای او تعجیل کنید تا صدایش را نشنوم، و آنچه دریافت می‌کند او را سرگرم کند تا از خشوعش نسبت به من بازماند.

﴿۷۵۴۹﴾ خداوند به داود وحی فرمود: هرکس از مردم قطع کند و به‌سوی من بیاید، امور او را کفایت می‌کنم و هرکس از من بخواهد به وی عطا می‌کنم و هرکس به من دعا کند دعای او را قبول می‌کنم، ولی اجابت آن را معلق می‌گذارم تا قضای من درباره‌اش تمام شود، وقتی که قضای من تمام شد، از آنچه که درخواست کرده به وی می‌دهم.

﴿۳-۷-۳-۴- منع﴾

﴿۷۵۵۰﴾ ای فرزند آدم تو از من درخواست می‌کنی ولی من می‌دانم چه چیزی برای تو سودمندتر می‌باشد، ولی اگر اصرار کنی هرچه بخواهی می‌دهم.

﴿۳-۷-۳-۵- تأخیر﴾

﴿۷۵۵۱﴾ آنگاه که بر کسی ستم شود و شروع به نفرین بر ستمگر کند، خدای عزوجل به او می‌فرماید: اینجا کس دیگری هم هست که بر تو نفرین می‌کند و می‌پندارد که تو بر او ستم کرده‌ای. اکنون اگر می‌خواهی، نفرین تو و نفرین او هر دو را برآورده کنم و اگر می‌خواهی، درباره هر دو به تأخیر بیندازم و عفو من شما را فراگیرد.

﴿۷۵۵۲﴾ بنده خدا را می‌خواند درحالی که خداوند او را دوست دارد. پس به جبرئیل می‌گوید: حاجت این بنده‌ام را برآورده کن ولی در دادن آن تأخیر بینداز زیرا من همچنان دوست دارم صدایش را بشنوم.

﴿۷۵۵۳﴾ همانا خداوند به شوق شنیدن دعای بیشتر مؤمن، اجابت دعای او را به تأخیر می‌اندازد و می‌فرماید: صدایی است که دوست دارم آن را بشنوم، و در اجابت دعای منافق شتاب می‌کند و می‌فرماید: صدایی است که از شنیدنش اکراه دارم.

﴿۷۵۵۴﴾ خداوند بنده‌ای را که دوست ندارد پس به‌سرعت پاسخش را می‌دهد به‌خاطر کراهتش از شنیدن صدایش و هرگاه بنده‌ای را دوست دارد اجابت دعایش را به تأخیر می‌اندازد به‌خاطر دوست داشتن شنیدن صدایش.

﴿۷۵۵۵﴾ مؤمن خدای عزوجل را درباره حاجت خود بخواند و خدای عزوجل فرماید: اجابت او را به تأخیر اندازید به سبب اشتیاقی که به شنیدن صدای دعای او دارم. پس چون روز قیامت شود خدای عزوجل فرماید: ای بنده من تو مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت را پس انداختم، اکنون ثواب و پاداش تو چنین و چنان است، و باز درباره فلان چیز و فلان چیز مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت تو را به تأخیر انداختم و پاداش تو چنین و چنان است، فرمود: پس مؤمن آرزو خواهد کرد که کاش هیچ دعایی از او در دنیا اجابت نمی‌شد به‌خاطر آن همه ثواب و پاداش نیک که می‌بیند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشرُوطُها﴾

﴿٧٥٥٦﴾ الصادق عليه السلام: فيما أوحى الله إلى داود عليه السلام: من انقطع إلى كفيته ومن سألني أعطيته ومن دعاني أجبتُهُ وإنما أُؤخرُ دعوته وهي مُعلَّقة وقد استجبته حتى يتم قضائي فإذا تم قضائي أنفذت ما سأل؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٣

﴿٧٥٥٧﴾ الصادق عليه السلام: من أتى قبر أبي فقد وصل رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم وصلنا وحرمت غيبته وحرم لحمه على النار وأعطاه الله بكل درهم أنفقهُ عشرة آلاف مدينة له في كتاب محفوظ وكان الله له من وراء حوائجه وحفظ له كل ما خلف ولم يسأل الله شيئاً إلا أعطاه وأجابهُ فيه إما أن يعجله وإما أن يؤخره له؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٤٨٠

﴿٧٥٥٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله وسلم: من أدّى فريضة فله عند الله دعوة مُستجابة فإن شاء عجلها له في الدنيا وإن شاء أخرها له في الآخرة؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٨

﴿٧٥٥٩﴾ وفي التوراة يقول الله عز وجل للعبد إنك متى ظلمت تدعوني على عبدٍ من عبيدي من أجل أنه ظلمك ولك من عبيدي من يدعو عليك من أجل أنك ظلمته فإن شئت أجبتك وأجبت فيك وإن شئت أخرتكما إلى يوم القيامة؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

٣-٧-٣-٦- الذخيرة

﴿٧٥٦٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله وسلم: ألا فمن صام من رجب يوماً إيماناً واحتساباً استوجب رضوان الله الأكبر وأطفى صومه في ذلك اليوم غضب الله وأغلق عنه باباً من أبواب النار ولو أُعطِيَ ملء الأرض ذهباً ما كان بأفضل من صومه ولا يستكمل أجره بشيء من الدنيا دون الحسنات إذا أخلصه لله عز وجل وله إذا أمسى عشر دعوات مُستجابات إن دعا به داعٍ بشيء في عاجل الدنيا أعطاه الله عز وجل وإلا أدره له من الخير أفضل مما دعا من أوليائه وأحبائه وأصفياه؛ الأمالي للصدوق ص: ٥٣٤

﴿٧٥٦١﴾ الصادق عليه السلام: أمّا الظالم فدعاؤه مردود إلى أن يتوب إليه وأمّا المُحق فإنه إذا دعا استجاب له وصرف عنه البلاء من حيث لا يعلمه وأدره له ثواباً جزيلاً ليوم حاجته إليه وإن لم يكن الأمر الذي سأل العبد خيراً له إن أعطاه أمسك عنه؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۵۶﴾ خداوند به داود وحی فرمود: هرکس از مردم قطع کند و به‌سوی من بیاید، امور او را کفایت می‌کنم و هرکس از من بخواهد به وی عطا می‌کنم و هرکس به من دعا کند دعای او را قبول می‌کنم، ولی اجابت آن را معلق می‌گذارم تا قضای من درباره‌اش تمام شود، وقتی که قضای من تمام شد، از آنچه که درخواست کرده به وی می‌دهم.

﴿۷۵۵۷﴾ کسی که به زیارت قبر پدرم برود، محققاً به پیامبر خدا ﷺ و به ما اهل بیت احسان کرده و غیبتش جایز نبوده و گوشش بر آتش حرام است و در مقابل هر یک درهمی که انفاق کند خداوند متعال انفاق اهالی و سکنه ده‌هزار شهرهایی که در کتابش مضبوط و معلوم است را به او عطا می‌فرماید و به دنبال آن نیازهایش را برآورده می‌کند و آنچه را که از خود باقی گذارد، حق تعالی حافظ آن‌هاست و چیزی از خدا درخواست نمی‌کند مگر آنکه اجابتش می‌فرماید اعم از آنکه سریع و بدون مهلت نیازش را روا کرده یا با تأخیر و مهلت آن را برآورده کند.

﴿۷۵۵۸﴾ هرکس یک نماز واجب را به جای آورد، در نزد خداوند یک دعای مستجاب دارد. چنانچه خدا بخواهد آن را در دنیا با تعجیل می‌دهد و اگر خواست برای آخرت به تأخیر می‌اندازد. ﴿۷۵۵۹﴾ و در تورات، خداوند عزوجل به بنده‌اش می‌فرماید که هرگاه تو مورد ظلم قرار گرفتی، و بنده‌ای از بندگانم که در حقت ظلم کرده را نفرین می‌کنی، در همان حال یکی از بندگانم به‌خاطر ظلم تو در حقش، تو را نفرین می‌کند، اگر می‌خواهی نفرین تو و او، هر دو را اجابت کنم و اگر خواهی تا روز قیامت به تأخیر اندازم.

۳-۷-۳-۶- ذخیره

﴿۷۵۶۰﴾ هرکس یک روز از رجب را از روی ایمان و نیت پاک روزه بگیرد، مستوجب خشنودی با عظمت پروردگار می‌شود، و آن روزه، آتش غضب الهی را خاموش کرده، و دری از دوزخ را بر روی او می‌بندد، و اگر زمین را پر از طلا کنند و به او دهند بالاتر از آن روزه نیست، و با هیچ‌یک از گنج‌های دنیا پاداش او کامل نمی‌شود مگر با آن حسناتی که ذکر شد، در صورتی که نیتش در این روزه خالص باشد، و چون شام کند از برای او ده دعای مستجاب است، اگر راجع به دنیا دعا کند یا خداوند به او عطا می‌کند و یا برای آخرتش خوبی‌هایی را مهیا می‌کند که بهتر از درخواست‌های اولیا و دوستان و برگزیدگان خود باشد.

﴿۷۵۶۱﴾ اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند و آنگاه که صاحب حق دعا کند، دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش برای روزی که احتیاج دارد ثواب زیادی ذخیره می‌کند. و اگر چیزی که تقاضا کرده اگر به او داده شود به نفعش نمی‌شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٧٥٦٢﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الرَّبَّ لَيَلِي حِسَابَ الْمُؤْمِنِ فَيَقُولُ تَعْرِفُ هَذَا الْحِسَابَ فَيَقُولُ لَا يَا رَبَّ فَيَقُولُ دَعَوْتَنِي فِي لَيْلَةٍ كَذَا وَ كَذَا فِي كَذَا وَ كَذَا فَذَخَرْتُهَا لَكَ قَالَ فِيمَا يَرَى مِنْ عَظَمَةِ ثَوَابِ اللَّهِ يَقُولُ يَا رَبَّ لَيْتَ أَنَّكَ لَمْ تَكُنْ عَجَلْتُ لِي شَيْئاً وَ ادَّخَرْتَهُ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٧١

﴿٧٥٦٣﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا غَنَّهُ بِالْبَلَاءِ غَنًّا وَ ثَجَّهُ بِالْبَلَاءِ ثَجًّا فَإِذَا دَعَاهُ قَالَ لِيَيْكَ عَبْدِي لَيْتَ عَجَلْتُ لَكَ مَا سَأَلْتَ إِنِّي عَلَى ذَلِكَ لَقَادِرٌ وَ لَيْتَ ادَّخَرْتُ لَكَ فَمَا ادَّخَرْتُ لَكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٥٣

﴿٧٥٦٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا فِي غَيْرِ مِيعَادِهِ فَقَالَتِ الصَّحَابَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَبْطَأْتَ الْيَوْمَ فِي الْخُرُوجِ فَقَالَ كَانَ عِنْدِي جَبْرِئِيلُ فِي صُورَةِ امْرَأَةٍ ذَاتِ جَمَالٍ أَبْيَضَ الْوَجْهِ عَلَى وَجْهِهِ خَالٌ وَ قَالَ هَذِهِ هَيْئَةُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي لَكَ وَ لَأَمَّتْكَ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ وَ أَرَادَ الْيَهُودُ وَ النَّصَارَى أَنْ يَكُونَ هَذَا الْيَوْمُ لَهُمْ فَلَمْ يُعْطَوْهُ فَقُلْتُ لَهُ مَا هَذِهِ النُّكْنَةُ السُّودَاءُ قَالَ هَذِهِ سَاعَةُ اسْتِجَابَةِ فَإِنْ صَادَفَهَا الدُّعَاءُ اقْتَرَنَ بِالْقَبُولِ فَإِنْ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ فِي الدُّنْيَا ادَّخَرَ لَهُ فِي الْقِيَامَةِ فَيُصْرَفُ عَنْهُ مَكَارَهُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٢

﴿٧٥٦٥﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ أَلَسْتُ تَقُولُ يَقُولُ اللَّهُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ قَدْ نَرَى الْمُضْطَرَّ يَدْعُوهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُ وَ الْمَظْلُومَ يَسْتَنْصِرُهُ عَلَى عَدُوِّهِ فَلَا يَنْصُرُهُ قَالَ ﷺ وَ يَحْكُمُ مَا يَدْعُوهُ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَ أَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَ صَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَ ادَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ وَ إِنْ لَمْ يَكُنْ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرَةً لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ وَ الْمُؤْمِنُ الْعَارِفُ بِاللَّهِ رَبِّمَا عَزَّ عَلَيْهِ أَنْ يَدْعُوهُ فِيمَا لَا يَذَرِي آ صَوَابُ ذَلِكَ أَمْ خَطَأٌ وَ قَدْ يَسْأَلُ الْعَبْدُ رَبَّهُ إِهْلَاكَ مَنْ لَمْ يَنْقَطِعْ مَدَّتُهُ وَ يَسْأَلُ الْمَطَرُ وَفْتًا وَ لَعْلَهُ أَوْ أَنْ لَا يَصْلُحَ فِيهِ الْمَطَرُ لِأَنَّهُ أَعْرِفَ بِتَنْذِيرِ مَا خَلَقَ مِنْ خَلْقِهِ وَ أَشْبَاهَ ذَلِكَ كَثِيرَةٌ فَافْهَمْ هَذَا؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ١٧٤

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۶۲﴾ در قیامت، خداوند خود عهده‌دار رسیدگی به حساب مؤمن می‌شود، و به او می‌گوید: این را که در پرونده‌ات گذاشته‌ام برایت آشناست؟ بنده مؤمن می‌گوید: نه ای پروردگار، خداوند می‌فرماید: در فلان شب فلان دعا را خواندی، آن را برایت ذخیره کردم. امام می‌فرماید: مؤمن از دیدن عظمت و بزرگی پاداش ذخیره‌شده به خدا می‌گوید: ای پروردگار! ای کاش هیچ‌یک از دعاها را در دنیا پاسخ نمی‌دادی و همه را برایم ذخیره می‌کردی.

﴿۷۵۶۳﴾ خداوند تبارک و تعالی هرگاه بخواهد بنده‌ای را دوست بدارد او را در گرفتاری‌ها و مشکلات فرومی‌برد و ناراحتی‌ها مانند باران بر او فرومی‌ریزند، هرگاه برای رفع پریشانی دعا می‌کند خداوند پاسخ او را می‌دهد و می‌فرماید: من توانایی دارم خواسته تو را اجابت کنم ولی اگر صبر کنی و به آنچه در آخرت برایت فراهم کرده‌ام بهتر است.

﴿۷۵۶۴﴾ انس می‌گوید: روزی پیامبر خدا ﷺ در غیر ساعت مقرر نزد ما آمد، پس یارانش فرمودند: ای پیامبر خدا! امروز تأخیر کردید، فرمود: جبرئیل در صورت زنی زیبا و سفیدچهره نزد من بود که خالی بر صورت داشت و فرمود: این شکل روز جمعه است، روزی که برای تو و امت خیر و برکت بسیاری دارد، یهود و نصاری این روز را برای خود خواستند، پس به آن‌ها داده نشد و به او گفتم: این نقطه سیاهی چیست. فرمود: این ساعت اجابت دعاست اگر دعا با آن مصادف شود پذیرفته است و اگر در دنیا به اجابت نرسد در قیامت برایش ذخیره می‌شود و بدی‌ها از او دور می‌شود.

﴿۷۵۶۵﴾ گفت: مگر شما نمی‌گویید که خدا فرموده است اِذْعُونِي اُسْتَجِبْ لَكُمْ مرا بخوانید تا دعای شما را مستجاب کنم و مضطر و گرفتار را می‌بینم دعا می‌کند ولی مستجاب نمی‌شود و مظلوم و بیچاره او را به فریادرسی خود می‌خواند به دادش نمی‌رسد. فرمود: وای بر تو، احدی او را نخوانده که دعایش مستجاب نشود اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند، مظلوم و کسی که حق با اوست وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش ثواب زیادی ذخیره می‌کند برای روزی که احتیاج دارد. اگر چیزی که تقاضا کرده به نفع او نیست در صورتی که دعایش مستجاب شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند. مؤمن عارف گاهی خودداری از دعا می‌کند چون نمی‌داند این کار او درست یا اشتباه است. گاهی بنده از خدا درخواست از بین بردن کسی را می‌کند که اجلش نرسیده یا تقاضای باران می‌کند در موقعی که شاید باران در آن موقع صلاح نیست زیرا خداوند آگاه‌تر است به تدبیر و نقشه خلقت شبیه این جریان‌ها زیاد است این مطلب را دقت کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

- ﴿٧٥٦٦﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا آتَيْتَ بِمَا ذَكَرْتُ لَكَ مِنْ شَرَائِطِ الدُّعَاءِ وَأَخْلَصْتَ سِرَّكَ لَوَجْهِهِ فَأَبْشِرْ بِإِخْدَى الثَّلَاثِ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَكَ مَا سَأَلْتَ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَكَ مَا هُوَ أَعْظَمُ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْكَ مِنَ الْبَلَاءِ مَا لَوْ أَرْسَلَهُ إِلَيْكَ لَهْلَكْتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١
- ﴿٧٥٦٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُسْلِمٍ دَعَا اللَّهَ تَعَالَى بِدَعْوَةٍ لَيْسَتْ فِيهَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا اسْتِجَابَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا إِخْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَهُ الدَّعْوَةُ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَهَا فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَرْفَعَ عَنْهُ مِثْلَهَا مِنَ السُّوءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٤
- ﴿٧٥٦٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُسْلِمٍ دَعَا لِلَّهِ سُبْحَانَهُ دَعْوَةً لَيْسَ فِيهَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا إِنْ شَاءَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا أَحَدَ خِصَالِ ثَلَاثَةٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ دَعْوَتُهُ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَهُ وَإِمَّا أَنْ يَدْفَعَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذَنْ نَكْثِرَ قَالَ أَكْثِرُوا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٧
- ﴿٧٥٦٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ إِلَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ فَإِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ فِي الدُّنْيَا وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لِلْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَكْفُرَ مِنْ ذُنُوبِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٨
- ﴿٧٥٧٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ لَيْسَ فِيهِ قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا إِنْ شَاءَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ إِخْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ فِي الْإِجَابَةِ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ بِأَحْسَنَ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَ مَا طَلَبَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧
- ﴿٧٥٧١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِخْدَى ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ دَعْوَتُهُ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَكُفَّ عَنْهُ مِنَ الشَّرِّ مِثْلَهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٦٦
- ﴿٧٥٧٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: هَذِهِ سَاعَةُ الاسْتِجَابَةِ فَإِنْ صَادَفَهَا الدُّعَاءُ اقْتَرَنَ بِالْقَبُولِ فَإِنْ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ فِي الدُّنْيَا أَدَّخِرَ لَهُ فِي الْقِيَامَةِ فَيُصْرِفُ عَنْهُ مَكَارَهُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٢
- ﴿٧٥٧٣﴾ الصادق عليه السلام: وَيَحْكُ مَا يَدْعُوهُ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَأَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَصَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَادَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَكُنِ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرًا لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ وَالْمُؤْمِنُ الْعَارِفُ بِاللَّهِ رَبِّمَا عَزَّ عَلَيْهِ أَنْ يَدْعُوهُ فِيمَا لَا يَدْرِي أَوْ صَوَابُ ذَلِكَ أَمْ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۶۶﴾ هرگاه به جا آوردی تو آنچه را که ذکر کردیم از شرایط اجابت دعا، و پاک کردی دل خود را از زنگ کدورت، و متوجه شدی به جانب جناب احدیت، و از غیر او قطع نظر کردی، پس بشارت باد تو را که دعای تو مستجاب است، و خداوند عالم یکی از سه کار به تو خواهد کردن: یا آنچه مدعا و مطلب توست، بی‌تراخی و تأخیر به تو خواهد داد. یا ذخیره خواهد کرد از برای تو در قیامت، که سزاوارتر است به فضل و رحمت خود، اضعاف او را به تو رساند. و یا برطرف می‌کند از تو به سبب دعا که کردی، بلاهای عظیم را، که اگر سهل‌ترین از آن‌ها به تو می‌رسید، هلاک می‌شدی، و به برکت دعا، آن بلا را از تو رد کرد.

﴿۷۵۶۷﴾ هیچ مسلمانی دعا نمی‌کند به شرط آنکه دعای او برای قطع رحم و ارتکاب گناهی نباشد مگر آنکه خداوند یکی از سه چیز را به او عنایت می‌کند: یا دعایش را مستجاب می‌کند و یا پاداشش را برای آخرت ذخیره می‌سازد و یا آنکه به اندازه خواسته‌اش بدی را از وی می‌گرداند.

﴿۷۵۶۸﴾ مسلمانی نیست که بخواند خداوندی که منزّه است را، دعایی که قطع پیوند خویشاوندی و گناه دیگری نداشته باشد، مگر اینکه خدا سه خصلت به او عطا می‌کند یا شتاب در برآوردن نیازش یا اینکه آن دعا را برای او پس‌انداز می‌کند، یا بدی‌ها را از او برطرف می‌کند، عرض کردند: ای پیامبر خدا! در این هنگام به ما چیزی فراوان بخشیده شده، فرمود: خدا بیشتر دارد.

﴿۷۵۶۹﴾ هیچ مسلمانی نیست که درخواست کند دعایی را مگر آنکه اجابت کند از برای او، پس یا تعجیل می‌شود در دنیا یا ذخیره می‌شود در آخرت یا آنکه کفاره می‌شود از گناهان او.

﴿۷۵۷۰﴾ هر مسلمانی خداوند را با دعایی که در آن قطع رحم و گناه نباشد بخواند، خداوند به او یکی از این سه خصوصیت را می‌دهد؛ یا در اجابتش تعجیل می‌کند و یا آن را به بهترین شکل ذخیره آخرتش قرار می‌دهد یا به اندازه درخواستش، بدی و شر را از او برمی‌گرداند.

﴿۷۵۷۱﴾ هیچ مسلمانی دعا نمی‌کند به شرط آنکه دعای او برای قطع رحم و ارتکاب گناهی نباشد مگر آنکه خداوند یکی از سه چیز را به او عنایت می‌کند؛ یا دعایش را مستجاب می‌کند و یا پاداشش را برای آخرت ذخیره می‌سازد و یا آنکه به قدر خواسته‌اش بدی را از وی می‌گرداند.

﴿۷۵۷۲﴾ این ساعت استجاب دعاست پس اگر دعا با آن مصادف شود مستجاب می‌شود و اگر در دنیا مستجاب نشد برای آخرتش ذخیره می‌شود و آنچه مورد کراهت اوست، از او دور می‌شود.

﴿۷۵۷۳﴾ وای بر تو احدی او را نخوانده که دعایش مستجاب نشود، اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی توبه کند، مظلوم و کسی که حق با اوست وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش ثواب زیادی ذخیره می‌کند برای روزی که احتیاج دارد. اگر چیزی که تقاضا کرده به نفع او نیست در صورتی که دعایش مستجاب شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند. مؤمن عارف گاهی خودداری از دعا می‌کند چون

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

خَطَاً وَقَدْ يَسْأَلُ الْعَبْدُ رَبَّهُ إِهْلَاكَ مَنْ لَمْ يَنْقُطِعْ مُدَّتُهُ وَيَسْأَلُ الْمَطَرُ وَقْتًا وَلَعَلَّهُ أَوْ أَنْ لَا يَصْلُحَ فِيهِ الْمَطَرُ لِأَنَّهُ أَعْرِفُ بِتَدْبِيرِ مَا خَلَقَ مِنْ خَلْقِهِ وَأَشْبَاهَ ذَلِكَ كَثِيرَةٌ فَافْهَمْ هَذَا قَالَ فَأَخْبَرَنِي أَنَّهَا الْحَكِيمُ مَا بَالُ السَّمَاءِ لَا يَنْزِلُ مِنْهَا إِلَى الْأَرْضِ أَحَدٌ وَلَا يَصْعَدُ مِنَ الْأَرْضِ إِلَيْهَا بَشَرٌ وَلَا طَرِيقَ إِلَيْهَا وَلَا مَسْلَكَ فَلَوْ نَظَرَ الْعِبَادُ فِي كُلِّ دَهْرٍ مَرَّةً مَنْ يَصْعَدُ إِلَيْهَا وَيَنْزِلُ لَكَانَ ذَلِكَ أَثْبَتَ فِي الرُّبُوبِيَّةِ وَأَنْفَى لِلشَّكِّ وَأَقْوَى لِلْيَقِينِ وَأَجْدَرُ أَنْ يَعْلَمَ الْعِبَادُ أَنَّ هُنَاكَ مُدَبِّرًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الصَّاعِدُ وَمِنْ عِنْدِهِ يَهْبِطُ الْهَابِطُ؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

٧-٣-٣-الإمساكُ

﴿٧٥٧٤﴾ الصادق عليه السلام: أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَأَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَصَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَادَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَكُنِ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرَةً لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿٧٥٧٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ لَمْ يَكُنِ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرًا لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ؛

الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿٧٥٧٦﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ أَلَسْتُ تَقُولُ يَقُولُ اللَّهُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَقَدْ نَرَى الْمُضْطَرَّ يَدْعُوهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُ وَالْمُظْلُومَ يَسْتَنْصِرُهُ عَلَى عَدُوِّهِ فَلَا يَنْصُرُهُ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيَحْكُ مَا يَدْعُوهُ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَأَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَصَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَادَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَكُنِ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرَةً لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ وَالْمُؤْمِنُ الْعَارِفُ بِاللَّهِ رَبِّمَا عَزَّ عَلَيْهِ أَنْ يَدْعُوهُ فِيمَا لَا يَذَرِي أَوْ صَوَابُ ذَلِكَ أَمْ خَطَاً وَقَدْ يَسْأَلُ الْعَبْدُ رَبَّهُ إِهْلَاكَ مَنْ لَمْ يَنْقُطِعْ مُدَّتُهُ وَيَسْأَلُ الْمَطَرُ وَقْتًا وَلَعَلَّهُ أَوْ أَنْ لَا يَصْلُحَ فِيهِ الْمَطَرُ لِأَنَّهُ أَعْرِفُ بِتَدْبِيرِ مَا خَلَقَ مِنْ خَلْقِهِ وَأَشْبَاهَ ذَلِكَ كَثِيرَةٌ فَافْهَمْ هَذَا؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ١٧٤

٨-٣-٧-التَّوَقُّفُ

﴿٧٥٧٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ الْعَبْدُ لِيَدْعُو فَيَقُولُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ يَا جَبْرِئِيلُ اهْبِطْ بِحَاجَتِهِ وَآوِفْهَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ بَتَضَرُّعِهِ؛ أعلام الدين ص: ٤٣٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

نمی‌داند این کار او درست یا اشتباه است. گاهی بنده از خدا درخواست از بین بردن کسی را می‌کند که اجلش نرسیده یا تقاضای باران می‌کند در موقعی که شاید باران در آن موقع صلاح نیست زیرا خداوند آگاه‌تر است به تدبیر و نقشه خلقت، شبیه این جریان‌ها زیاد است این مطلب را دقت کن. گفت: ای دانشمند چرا از آسمان کسی فرود نمی‌آید و کسی به آسمان بالا نمی‌رود و راهی به آن طرف نیست اگر بندگان در هر چند وقت یک نفر به آسمان بالا رود و پایین آید این کار ربوبیت را بهتر ثابت می‌کند و بهتر شک را از میان برمی‌دارد و موجب یقین بیشتری می‌شود و بهتر متوجه می‌شوند بندگان در آنجا مدبری وجود دارد به جانب او بالا می‌روند و پایین می‌آیند.

۷-۳-۷-۳- دست نگه داشتن.

﴿۷۵۷۴﴾ اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند و آنگاه که صاحب حق دعا کند، دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش برای روزی که احتیاج دارد ثواب زیادی ذخیره می‌کند. و اگر چیزی که تقاضا کرده اگر به او داده شود به نفعتش نمی‌شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند.

﴿۷۵۷۵﴾ اگر چیزی که تقاضا کرده به نفع او نیست در صورتی که دعایش مستجاب شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند.

﴿۷۵۷۶﴾ گفت: مگر شما نمی‌گویید که خدا فرموده است اِذْعُونِي اُسْتَجِبْ لَكُمْ مرا بخوانید تا دعای شما را مستجاب کنم و مضطر و گرفتار را می‌بینم دعا می‌کند ولی مستجاب نمی‌شود و مظلوم و بیچاره او را به فریادرسی خود می‌خواند به دادش نمی‌رسد. فرمود: وای بر تو، احدی او را نخوانده که دعایش مستجاب نشود اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند، مظلوم و کسی که حق با اوست وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش ثواب زیادی ذخیره می‌کند برای روزی که احتیاج دارد. اگر چیزی که تقاضا کرده به نفع او نیست در صورتی که دعایش مستجاب شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند. مؤمن عارف گاهی خودداری از دعا می‌کند چون نمی‌داند این کار او درست یا اشتباه است. گاهی بنده از خدا درخواست از بین بردن کسی را می‌کند که اجلش نرسیده یا تقاضای باران می‌کند در موقعی که شاید باران در آن موقع صلاح نیست زیرا خداوند آگاه‌تر است به تدبیر و نقشه خلقت شبیه این جریان‌ها زیاد است این مطلب را دقت کن.

۸-۳-۷-۳- توقف

﴿۷۵۷۷﴾ بنده‌ای خدا را می‌خواند، خداوند عزوجل می‌گوید ای جبرئیل! نیازش را برآورده کن و برایش ارسال کن، ولی آن را بین آسمان و زمین نگه دار زیرا من مشتاق شنیدن صدای ناله و زاری او هستم.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

٩-٣-٧-٣- الحُبْسُ

﴿٧٥٧٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِلْمَلَائِكَةِ قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ وَ لَكِنْ أَحْبَسُوهُ بِحَاجَتِهِ فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَ صَوْتَهُ وَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَجَّلُوا لَهُ حَاجَتَهُ فَإِنِّي أَبْغِضُ صَوْتَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٩

﴿٧٥٧٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا اخْتَبَسَ دَعْوَتَهُ لِيُنَاجِيَهُ وَ يَسْأَلُهُ وَ يَطْلُبُ إِلَيْهِ وَ إِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا عَجَّلَ دَعْوَتَهُ (وَ أَلْقَى) فِي قَلْبِهِ الْيَأْسَ مِنْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٢

﴿٧٥٨٠﴾ إِنَّ جَبْرِئِيلَ مُوَكَّلٌ بِحَاجَاتِ الْعِبَادِ فَإِذَا دَعَا الْمُؤْمِنُ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ احْبِسْ حَاجَةَ عَبْدِي فَإِنِّي أَحِبُّهُ وَ أَحِبُّ صَوْتَهُ وَ إِذَا دَعَا الْكَافِرُ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ إِفْضْ حَاجَةَ عَبْدِي فَإِنِّي أَبْغِضُهُ وَ أَبْغِضُ صَوْتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٥٦ ص: ٢٥٨

﴿٧٥٨١﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِإِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلِ عليه السلام: إِنَّ لِي دَعْوَةً مُنْذُ (ثَلَاثِ سِنِينَ) مَا أَجَبْتُ فِيهَا بِشَيْءٍ فَقَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا اخْتَبَسَ دَعْوَتَهُ لِيُنَاجِيَهُ وَ يَسْأَلُهُ وَ يَطْلُبُ إِلَيْهِ وَ إِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا عَجَّلَ دَعْوَتَهُ (وَ أَلْقَى) فِي قَلْبِهِ الْيَأْسَ مِنْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٢

﴿٧٥٨٢﴾ الصادق عليه السلام: فَقَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ عليه السلام: أَوْ لَا أَخْبِرُكَ لَأَيِّ شَيْءٍ اخْتَبَسْتَ دَعْوَتَكَ قَالَ بَلَى قَالَ لَهُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا اخْتَبَسَ دَعْوَتَهُ لِيُنَاجِيَهُ وَ يَسْأَلُهُ وَ يَطْلُبُ إِلَيْهِ وَ إِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا عَجَّلَ لَهُ دَعْوَتَهُ أَوْ أَلْقَى فِي قَلْبِهِ الْيَأْسَ مِنْهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٥٩

١٠-٣-٧-٣- التَّأْجِيلُ

﴿٧٥٨٣﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لَهُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام مَا لَهُ مِنْ الْأَجْرِ وَ الثَّوَابِ قَالَ يَا شُعَيْبُ مَا صَلَّيْتُ عَنْدهُ أَحَدٌ وَ دَعَا دَعْوَةً إِلَّا اسْتُجِيبَ عَاجِلَةً وَ آجَلَةً؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٥٣٨

﴿٧٥٨٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو اللَّهَ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَهُ فِي الدُّنْيَا أَوْ يُؤَجَّلَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَ إِمَّا أَنْ يُكْفَرَ عَنْهُ مِنْ ذُنُوبِهِ بِقَدَرٍ مَا دَعَا مَا لَمْ يَدْعُ بِمَآثِمٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۹-۳-۷-۳- حبس

﴿۷۵۷۸﴾ بنده دعا می‌کند و خدای عزوجل به دو فرشته می‌فرماید: من دعای او را به اجابت رسانیدم ولی خواسته‌اش را نگه دارید تا او باز هم دعا کند، زیرا من دوست دارم صدایش را بشنوم و بنده‌ای هم هست که دعا می‌کند و خدای تبارک و تعالی می‌فرماید: زود نیازش را بدهید، زیرا من از صدای او بدم می‌آید.

﴿۷۵۷۹﴾ آنگاه که خدا بنده‌ای را دوست داشته باشد استجابت دعایش را نگه می‌دارد تا با او بیشتر دعا و مناجات کند و بیشتر او را بطلبد و چون بنده‌ای را دوست نداشته باشد زود دعایش را مستجاب می‌کند یا در دلش نومیدی می‌اندازد.

﴿۷۵۸۰﴾ همانا جبرئیل گماشته بر حاجت بنده‌هاست پس هنگامی که مؤمنی دعا کند خدای متعال می‌فرماید: ای جبرئیل دعایش را نگه دار که من او و صدای مناجاتش را دوست دارم، و چون کافر دعا کند، می‌فرماید: زود نیازش را برآور که از او و صدایش بیزارم.

﴿۷۵۸۱﴾ مردی به ابراهیم خلیل‌الله گفت: مرا حاجتی است که سی سال است به درگاه خدا دعا می‌کنم و اجابت نشده است، ابراهیم به او گفت: خدا چون بنده‌ای را دوست دارد دعایش را نگه دارد تا با او راز بگوید و از او خواهش کند و از او بجوید، و چون بنده‌ای را دشمن دارد زود دعایش را مستجاب کند یا به دلش ناامیدی از اجابت نهد.

﴿۷۵۸۲﴾ ابراهیم گفت: می‌دانی چرا دعای تو مستجاب نمی‌شود؟ گفت: بفرمایید. ابراهیم علیه السلام فرمود: برای اینکه خداوند متعال هرگاه بنده‌ای را دوست دارد دعای او را اجابت نمی‌کند، می‌خواهد آن بنده مناجات کند و از وی بخواهد، هرگاه بنده‌ای را دوست ندارد دعای او را زود اجابت می‌کند و خواسته‌هایش را می‌دهد و یا در دلش یأس ایجاد می‌شود.

۱۰-۳-۷-۳- تا مهلتش نگاه داشتن.

﴿۷۵۸۳﴾ محضر مبارک آن حضرت عرض کردم: فدایت شوم ثواب و اجر کسی که به زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام برود چیست؟ حضرت فرمودند: ای شعیب احدی کنار قبر آن حضرت نمازی نمی‌خواند، مگر آنکه حق تعالی خواسته‌اش را در دنیا و آخرت برآورده می‌کند.

﴿۷۵۸۴﴾ این‌گونه نیست که خدای تعالی راه دعا کردن را به بنده‌ای بیاموزد حال آنکه در اجابت را به روی او ببندد. (یعنی هرگاه خداوند توفیق دعا به کسی مرحمت فرمود برای آن است که دعای او را به هدف اجابت برساند و کامیابش فرماید.)

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٧٥٨٥﴾ المجتبي عليه السلام: مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ كَانَتْ لَهُ دَعْوَةٌ مُجَابَةٌ إِمَّا مُعَجَّلَةٌ وَإِمَّا مُؤَجَّلَةٌ؛

مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٢٦٠

﴿٧٥٨٦﴾ وَ رَبِّمَا أُخِّرَتْ عَنْكَ الْإِجَابَةُ لِيَكُونَ ذَلِكَ أَعْظَمَ لِأَجْرِ السَّائِلِ وَأَجْزَلَ لِعَطَاءِ الْآمِلِ وَ رَبِّمَا سَأَلْتَ الشَّيْءَ فَلَا تُؤْتَاهُ وَ أُوتِيتَ خَيْرًا مِنْهُ عَاجِلًا أَوْ آجِلًا أَوْ صُرِفَ عَنْكَ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَكَ فَلَرُبَّ أَمْرٍ قَدْ طَلَبْتَهُ فِيهِ هَلَكَ دِينُكَ لَوْ أُوتِيَتْهُ فَلَتَكُنْ مَسْأَلَتُكَ فِيمَا يَبْقَى لَكَ جَمَالُهُ وَ يُنْفَى عَنْكَ وَبَالُهُ فَالْمَالُ لَا يَبْقَى لَكَ وَ لَا تَبْقَى لَهُ؛ نهج البلاغة ص: ٣٩٧

١١-٣-٧-٣- عدمُ الإِعطاءِ

﴿٧٥٨٧﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ وَ هُوَ يُحِبُّهُ فَيَقُولُ لَجَبْرِئِيلَ يَا جَبْرِئِيلُ أَفْضِ حَاجَتَهُ وَ لَكِنْ لَا تُعْطِهَا إِلَيَّ الْوَقْتُ الْفُلَانِي فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ يَكُونَ صَوْتُهُ فِي بَابِي وَ يَكُونَ عَبْدٌ يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فَيَقُولُ اللَّهُ يَا جَبْرِئِيلُ أَفْضِ حَاجَتَهُ وَ عَجِّلْهَا حَتَّى يَذْهَبَ وَ لَا يَدْعُونِي فَلِإِنِّي لَا أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَ صَوْتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٦

﴿٧٥٨٨﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُعْطِي الدُّنْيَا مَنْ يُحِبُّ وَ يُبْغِضُ وَ لَا يُعْطِي الْآخِرَةَ إِلَّا مَنْ أَحَبَّ وَ إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَسْأَلُ رَبَّهُ مَوْضِعَ سَوْطِهِ مِنَ الدُّنْيَا فَلَا يُعْطِيهِ وَ يَسْأَلُهُ الْآخِرَةَ فَيُعْطِيهِ مَا شَاءَ وَ يُعْطِي الْكَافِرَ فِي الدُّنْيَا قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَهُ مَا شَاءَ وَ يَسْأَلُهُ مَوْضِعَ سَوْطٍ فِي الْآخِرَةِ فَلَا يُعْطِيهِ إِيَّاهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٤

٤-٧-٣- كَيْفَ وَ بَأَيُّ شَكْلِ تَصِلُ الْإِجَابَةُ الْمَتَأَخِّرَةَ لِلدَّاعِي؟

١-٤-٧-٣- التَّبْدِيلُ لِلأَحْسَنِ أَفْضَلُ مِمَّا طَلَبَهُ الدَّاعِي

١-١-٤-٧-٣- الأَحْسَنُ

﴿٧٥٨٩﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ لَيْسَ فِيهِ قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَ لَا إِثْمٌ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ إِحْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ فِي الْإِجَابَةِ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ بِأَحْسَنِ مِنْهُ وَ إِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَ مَا طَلَبَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

٢-١-٤-٧-٣- الأَفْضَلُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۸۵﴾ هرکس قرآن بخواند دعایش دیر یا زود مستجاب است.

﴿۷۵۸۶﴾ بسا که درنگ در اجابت برای دعاکننده را پاداشی بزرگتر و آرزومند را بخشی بیشتر باشد. بسا که چیزی بخواهی و به آن دست نیابی اما دیر یا زود بهتر از آن برایت نصیب شود یا بلایی از تو دفع شود، و بسا چیزی را که درخواست کنی اگر به آن خواسته بررسی دینت تباه گردد، پس در پی آن باش که برایت نیکویی و جمال باقی بدارد و گرفتاری آن گریبانگیرت نگردد. مال تو را نپاید و تو مال را نپایی.

۱۱-۳-۷-۳-ندادن.

﴿۷۵۸۷﴾ بنده خدا را میخواند درحالی که خداوند او را دوست دارد، و به جبرئیل میگوید: نیازش را برآورده کن ولی تا فلان وقت به او نده زیرا من دوست دارم صدایش را در بارگاهم بشنوم، و بنده ای است که از خداوند بلندمرتبه درخواست می کند و خداوند میگوید: ای جبرئیل نیازش را برآورده کن و در اجابتش بشتاب تا برود و دیگر مرا نخواند زیرا من صدای او را دوست ندارم.

﴿۷۵۸۸﴾ خداوند دنیا را به دوست و دشمن می دهد ولی آخرت را فقط به دوستان خود می دهد، مؤمن از خداوند جایی در دنیا به اندازه تازیانه می خواهد ولی خداوند به او نمی دهد اما مؤمن در آخرت هرچه از خداوند بخواهد به او عطا می کند، و کافر هم هرچه در دنیا از خداوند بخواهد خداوند به او می دهد، اما اگر جای تازیانه ای در آخرت بخواهد به او نمی دهد.

۴-۷-۳-اجابت به تأخیر افتاده، چگونه و به چه اشکالی به دعاکننده می رسد؟

۱-۴-۷-۳-تبدیل به احسن، خیر و افضل از آنچه دعاکننده درخواست کرده بود.

۱-۱-۴-۷-۳-بہتر

﴿۷۵۸۹﴾ هر مسلمانی خداوند را با دعایی که در آن قطع رحم و گناه نباشد بخواند، خداوند به او یکی از این سه خصوصیت را می دهد؛ یا در اجابتش تعجیل می کند و یا آن را به بهترین شکل ذخیره آخرتش قرار می دهد یا به اندازه درخواستش، بدی و شر را از او برمی گرداند.

۲-۱-۴-۷-۳-بافضیلت تر

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٥٩٠﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ دَعَا بِهِ دَاعٍ بِشَيْءٍ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَإِلَّا ادَّخَرَ لَهُ مِنَ الْخَيْرِ أَفْضَلَ مِمَّا دَعَا مِنْ أَوْلِيَائِهِ وَأَحِبَّائِهِ أَصْفِيَائِهِ؛ الأُمَلِيُّ لِلصَّدُوقِ ص: ٥٣٤
٣-٧-٤-١-٣-الأعظمُ

﴿٧٥٩١﴾ الصادق ﷺ: فَإِذَا أَتَيْتَ بِمَا ذَكَرْتُ لَكَ مِنْ شَرَائِطِ الدُّعَاءِ وَأَخْلَصْتَ سِرَّكَ لَوَجْهِهِ فَأَبْشِرْ بِإِخْدَى الثَّلَاثِ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَكَ مَا سَأَلْتَ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَكَ مَا هُوَ أَعْظَمُ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْكَ مِنَ الْبَلَاءِ مَا لَوْ أَرْسَلَهُ إِلَيْكَ لَهْلَكَتْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١
٣-٧-٤-١-٤-عِدَّةُ أَضْعَافٍ

﴿٧٥٩٢﴾ الصادق ﷺ: إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا ابْتَلَاهُ وَتَعَهَّدَهُ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَهَّدُ الْمَرِيضُ أَهْلَهُ بِالطَّرْفِ وَكُلَّ بِهِ مَلَكَئِن فَقَالَ لَهُمَا أَسْقِمَا بَدَنَهُ وَضَيِّقَا مَعِيشَتَهُ وَعَوِّقَا عَلَيْهِ مَطْلَبَهُ حَتَّى يَدْعُوَنِي فَإِنِّي أُحِبُّ صَوْتَهُ فَإِذَا قَالَ أَكْتُبَا لِعَبْدِي ثَوَابَ مَا سَأَلَنِي وَضَاعِفَا لَهُ حَتَّى يَأْتِيَنِي وَمَا عِنْدِي خَيْرٌ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧١
٣-٧-٤-١-٥-الخيرُ

﴿٧٥٩٣﴾ أمير المؤمنين ﷺ: رَبِّمَا سَأَلْتَ الشَّيْءَ فَلَمْ تُعْطَهُ وَأَعْطَيْتَ خَيْرًا مِنْهُ؛ غرر الحكم ص: ١٩٣

﴿٧٥٩٤﴾ وَرَبِّمَا أَخَّرْتَ عَنْكَ الْإِجَابَةَ لِيَكُونَ ذَلِكَ أَعْظَمَ لِأَجْرِ السَّائِلِ وَأَجْزَلَ لِعَاطَاءِ الْإِمْلِ وَرَبِّمَا سَأَلْتَ الشَّيْءَ فَلَا تُؤْتَاهُ وَأُوتِيتَ خَيْرًا مِنْهُ عَاجِلًا أَوْ آجِلًا أَوْ صَرِفَ عَنْكَ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَكَ؛ نهج البلاغة ص: ٣٩٧

﴿٧٥٩٥﴾ الصادق ﷺ: إِنَّ اللَّهَ أَخَذَ مِيثَاقَ الْمُؤْمِنِ عَلَى أَنْ لَا يُصَدِّقَ فِي مَقَالَتِهِ وَلَا يَنْتَصِرُ عَلَى عَدُوِّهِ وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا غَبَّهَ بِالْبَلَاءِ غَبًّا فَإِذَا دَعَا قَالَ لَهُ لَيْتَكَ عَبْدِي إِنِّي عَلَى مَا سَأَلْتَ لِقَادِرٌ وَلَيْنِ ادَّخَرْتُ لَكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ؛ أعلام الدين ص: ٤٣٥

﴿٧٥٩٦﴾ الباقر ﷺ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا غَنَّهَ بِالْبَلَاءِ غَنًّا وَتَجَّهَ بِالْبَلَاءِ تَجًّا فَإِذَا دَعَاهُ قَالَ لَيْتَكَ عَبْدِي لَيْتَنِي عَجَّلْتُ لَكَ مَا سَأَلْتَ إِنِّي عَلَى ذَلِكَ لِقَادِرٌ وَلَيْنِ ادَّخَرْتُ لَكَ فَمَا ادَّخَرْتُ لَكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٥٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۹۰﴾ اگر در نقد دنیا از خدا بخواهد به او عطا کند و گرنه برای آخرت او ذخیره بهتری از آنچه یکی از اولیا و اصفیا و دوستانش دعا کرده مهیا دارد.

۳-۷-۴-۱-۳-۳ بزرگ‌تر

﴿۷۵۹۱﴾ هرگاه به جا آوردی تو آنچه را که ذکر کردیم از شرایط اجابت دعا، و پاک کردی دل خود را از زنگ کدورت، و متوجه شدی به جانب جناب احدیت، و از غیر او قطع نظر کردی، پس بشارت باد تو را که دعای تو مستجاب است، و خداوند عالم یکی از سه کار به تو خواهد کرد: یا آنچه مدعا و مطلب توست، بی‌تراخی و تأخیر به تو خواهد داد. یا ذخیره خواهد کرد از برای تو در قیامت، که سزاوارتر است به فضل و رحمت خود، اضعاف او را به تو رساند. و یا برطرف می‌کند از تو به سبب دعا که کردی، بلاهای عظیم را، که اگر سهل‌ترین از آن‌ها به تو می‌رسید، هلاک می‌شدی، و به برکت دعا، آن بلا را از تو رد کرد.

۳-۷-۴-۱-۴-۴ چند برابر

﴿۷۵۹۲﴾ هرگاه خداوند بنده‌ای را دوست داشته باشد او را گرفتار می‌کند و همچنان که مریض خانواده‌اش را پی‌درپی می‌نگرد، بلا را پی‌درپی به او می‌رساند. و دو فرشته به او موکل می‌کند و به آن دو می‌گوید: بدنش را مریض کنید و زندگی را بر وی تنگ بگیرید و اجابت خواسته‌اش را عقب بیندازید تا مرا بیشتر بخواند، زیرا من صدای او را دوست می‌دارم، هرگاه بنده دعا کند، می‌فرماید: برای بنده‌ام ثواب تا زمانی که مرا صدا می‌زند، آنچه را خواسته افزایش دهید، ولی آنچه برای او نزد من است بهتر از این‌هاست. و هرگاه خداوند از بنده‌ای بدش بیاید بر او دو فرشته موکل می‌کند و می‌گوید: بدنش را سالم و سلامت و روزی‌اش را وسیع و رسیدن به خواسته‌اش را برایش تسهیل کنید تا نام مرا فراموش کند، چرا که من از شنیدن صدای او کراهت دارم، و می‌خواهم وقتی نزد من می‌آید، آنچه برایش ذخیره شده، همه شر و بدی باشد.

۳-۷-۴-۱-۵-۵ خیر

﴿۷۵۹۳﴾ بسا باشد که چیزی را درخواست کنی پس به تو عطا نشود بلکه بهتر از آن نصیب تو شود. (غرض این است که به مجرد اینکه چیزی را از درگاه حق تعالی طلب کنی و به تو نرسد، نومید مشو، چرا که گاهی این از آن جهت است که... بهتر از آن به تو داده شود.)

﴿۷۵۹۴﴾ بسا که درنگ در اجابت دعا خواهنده را پاداشی بزرگ‌تر و آرزومند را بخششی بیشتر باشد. بسا که چیزی بخواهی و به آن دست نیابی اما دیر یا زود بهتر از آنت نصیب افتد یا بلایی از تو بگرداند.

﴿۷۵۹۵﴾ خداوند سبحان از مؤمن عهد گرفت که سخنش تصدیق نشود و در مقابل دشمنش یاری نشود، هرگاه خداوند متعال بنده‌ای را دوست بدارد، او را در بلا غوطه‌ور می‌کند و وقتی دعا کرد می‌گوید:

لبیک ای بنده من! من بر درخواست تو قدرت دارم اما آنچه برایت ذخیره می‌کنم بهتر است.

﴿۷۵۹۶﴾ خداوند تبارک و تعالی هرگاه بخواهد بنده‌ای را دوست بدارد او را در گرفتاری‌ها و مشکلات فرومی‌برد و ناراحتی‌ها مانند باران بر او فرومی‌ریزند، هرگاه برای رفع پریشانی دعا می‌کند خداوند پاسخ او را می‌دهد و می‌فرماید: من توانایی دارم خواسته تو را اجابت کنم ولی اگر صبر کنی و به آنچه در آخرت برایت فراهم کرده‌ام بهتر است.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٥٩٧﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَسْأَلُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَاجَةً فَيُؤَخِّرُ عَنْهُ تَعَجِيلَ إِجَابَتِهِ حُبًّا لَصَوْتِهِ وَاسْتِمَاعَ نَحِيْبِهِ ثُمَّ قَالَ وَاللَّهِ مَا آخَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ مَا يَطْلُبُونَ مِنْ هَذِهِ الدُّنْيَا خَيْرٌ لَهُمْ عَمَّا عَجَّلَ لَهُمْ مِنْهَا وَآىُّ شَيْءٍ الدُّنْيَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦١

﴿٧٥٩٨﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا دَعَا قَالَ لَهُ لَتَيْتِكَ عَبْدِي إِنِّي عَلَى مَا سَأَلْتَ لِقَادِرٌ وَإِنَّمَا أَدَّخَرْتُ لَكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٧٨ ص: ١٩٣

﴿٧٥٩٩﴾ فَلَا يَقْنَطُكَ إِبْطَاءُ إِجَابَتِهِ فَإِنَّ الْعَطِيَّةَ عَلَى قَدْرِ النِّيَّةِ وَرَبِّمَا أَخَّرْتَ عَنْكَ الْإِجَابَةَ لِيَكُونَ ذَلِكَ أَعْظَمَ لَأَجْرِ السَّائِلِ وَ أَجْزَلَ لِعَطَاءِ الْآمِلِ وَ رَبِّمَا سَأَلْتَ الشَّيْءَ فَلَا تُؤْتَاهُ وَ أُوتِيَتْ خَيْرًا مِنْهُ عَاجِلًا وَ أَجَلًا أَوْ صُرِفَ عَنْكَ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَكَ فَلَرُبَّ أَمْرٍ قَدْ طَلَبْتَهُ فِيهِ هَلَكَ دِينُكَ لَوْ أُوتِيَتْهُ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١٦ ص: ٨٦

٢-٧-٣- ليوم حاجته

﴿٧٦٠٠﴾ الصادق عليه السلام: أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَ أَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَ صَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَ أَدَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ وَ إِنْ لَمْ يَكُنِ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرَةً لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿٧٦٠١﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ أَلَسْتُ تَقُولُ يَقُولُ اللَّهُ أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَ قَدْ نَرَى الْمُضْطَرَّ يَدْعُوهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُ وَ الْمَظْلُومَ يَسْتَنْصِرُهُ عَلَى عَدُوِّهِ فَلَا يَنْصُرُهُ قَالَ عليه السلام وَ يَحْكُمَا مَا يَدْعُوهُ أَحَدُهُ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَ أَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَ صَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَ أَدَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ١٧٤

٣-٧-٣- الثَّوَابُ، الْأَجْرُ، الْجَنَّةُ، الدَّرَجَةُ

١-٣-٧-٣- الثَّوَابُ

﴿٧٦٠٢﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الرَّبَّ لَيَلِي حِسَابَ الْمُؤْمِنِ فَيَقُولُ تَعْرِفُ هَذَا الْحِسَابَ فَيَقُولُ لَا يَا رَبِّ فَيَقُولُ دَعَوْتَنِي فِي لَيْلَةٍ كَذَا وَ كَذَا فِي كَذَا وَ كَذَا فَذَخَرْتُهَا لَكَ قَالَ فَمِمَّا يَرَى مِنْ عَظَمَةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۵۹۷﴾ به درستی که بنده مؤمن حاجت خود را از خدا درخواست می‌کند و خداوند اجابت او را به تأخیر می‌افکند تا هرچه بیشتر صدای تمنا و درخواست او را بشنود. آنگاه امام علیه السلام فرمود: به خدا سوگند آنچه خدای تعالی از درخواست مؤمنین که طالب آن بودند را به تأخیر می‌افکند بهتر از آن است که درخواست می‌کنند و در دنیا به آن می‌رسند. آخر مگر این دنیا چه ارزشی دارد؟ جدم ابوجعفر، باقر علیه السلام می‌گفت: «سزاوار است که مؤمن در روزهای خوش و خرم زندگی چنان خدا را مخلصانه بخواند که در روزهای تنگی و سختی می‌خواند، نه اینکه چون عطای خود را دریافت کند خدا را فراموش کند»، بنابراین از دعا کردن به درگاه الهی ملال مگیر که راز و نیاز با حق، ارج و مقام والایی دارد.

﴿۷۵۹۸﴾ وقتی دعا کرد می‌گوید: لبیک ای بنده‌ام! من بر درخواست تو قدرت دارم اما آنچه برایت ذخیره ساخته‌ام بهتر است.

﴿۷۵۹۹﴾ پس مباد که درنگ در اجابت دعا، تو را از رحمت او ناامید گرداند که عطیه به اندازه نیت است. بسا که درنگ در اجابت دعا خواننده را پاداشی بزرگ‌تر و آرزومند را بخششی بیشتر باشد. بسا که چیزی بخواهی و به آن دست نیابی اما دیر یا زود بهتر از آنت نصیب افتد یا بلایی را از تو بگرداند و بسا که چیزی درخواست کنی که اگر به آن برسی دینت تباه گردد.

۲-۴-۷-۳- برای روزی که احتیاج دارد.

﴿۷۶۰۰﴾ اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند و آنگاه که صاحب حق دعا کند، دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش برای روزی که احتیاج دارد ثواب زیادی ذخیره می‌کند. و اگر چیزی که تقاضا کرده اگر به او داده شود به نفعش نمی‌شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند.

﴿۷۶۰۱﴾ گفت: مگر شما نمی‌گویید که خدا فرموده است ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ مرا بخوانید تا دعای شما را مستجاب کنم و مضطر و گرفتار را می‌بینم دعا می‌کند ولی مستجاب نمی‌شود و مظلوم و بیچاره او را به فریادرسی خود می‌خواند به دادش نمی‌رسد. فرمود: وای بر تو احدى او را نخواند که دعایش مستجاب نشود اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی توبه کند، مظلوم و کسی که حق با اوست وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش ثواب زیادی ذخیره می‌کند برای روزی که احتیاج دارد.

۳-۴-۷-۳- ثواب، پاداش، درجه

۱-۳-۴-۷-۳- ثواب

﴿۷۶۰۲﴾ در قیامت، خداوند خود عهده‌دار رسیدگی به حساب مؤمن می‌شود، و به او می‌گوید: این را که در پرونده‌ات گذاشته‌ام برایت آشناست؟ بنده مؤمن می‌گوید: نه ای پروردگار، خداوند می‌فرماید: در فلان شب فلان دعا را خواندی، آن را برایت ذخیره کردم. امام می‌فرماید: مؤمن از

﴿الإِجَابَةُ، الآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

ثَوَابَ اللَّهِ يَقُولُ يَا رَبِّ لَيْتَ أَنَّكَ لَمْ تَكُنْ عَجَلْتَ لِي شَيْئًا وَادَّخَرْتَهُ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٧١

﴿٧٦٠٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا ابْتَلَاهُ وَتَعَهَّدَهُ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَهَّدُ الْمَرِيضُ أَهْلَهُ بِالطُّرْفِ وَوَكَّلَ بِهِ مَلَكَينَ فَقَالَ لَهُمَا اسْقِمَا بَدَنَهُ وَضَيِّقَا مَعِيشَتَهُ وَعَوِّقَا عَلَيْهِ مَطْلَبَهُ حَتَّى يَدْعُوَنِي فَإِنِّي أَحِبُّ صَوْتَهُ فَإِذَا دَعَا قَالَ اكْتُبَا لِعَبْدِي ثَوَابَ مَا سَأَلَنِي وَضَاعَفَا لَهُ حَتَّى يَأْتِيَنِي وَمَا عِنْدِي خَيْرٌ لَهُ فَإِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا وَكَّلَ بِهِ مَلَكَينَ فَقَالَ أَصِحَّا بَدَنَهُ وَسَعَا عَلَيْهِ فِي رِزْقِهِ وَسَهَّلَا لَهُ مَطْلَبَهُ وَانْسِيَاهُ ذِكْرِي فَإِنِّي أَبْغِضُ صَوْتَهُ حَتَّى يَأْتِيَنِي وَمَا عِنْدِي شَرٌّ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٧١

﴿٧٦٠٤﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَاجَتِهِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آخِرُوا إِجَابَتَهُ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ وَدُعَائِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَبْدِي دَعَوْتَنِي فَأَخَّرْتَ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ كَذًا وَكَذًا وَدَعَوْتَنِي فِي كَذًا وَكَذًا فَأَخَّرْتَ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ كَذًا وَكَذًا قَالَ فَيَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

﴿٧٦٠٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَاجَتِهِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آخِرُوا إِجَابَتَهُ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ وَدُعَائِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَبْدِي دَعَوْتَنِي فَأَخَّرْتَ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ كَذًا وَكَذًا وَدَعَوْتَنِي فِي كَذًا وَكَذًا فَأَخَّرْتَ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ كَذًا وَكَذًا قَالَ فَيَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

﴿٧٦٠٦﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَبْدِي دَعَوْتَنِي فَأَخَّرْتَ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ كَذًا وَكَذًا وَدَعَوْتَنِي فِي كَذًا وَكَذًا فَأَخَّرْتَ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ كَذًا وَكَذًا قَالَ فَيَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛ الكافي ج: ٢ ص:

٤٩٠

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

دیدن عظمت و بزرگی پاداش ذخیره شده به خدا می گوید: ای پروردگار! ای کاش هیچ یک از دعاها را در دنیا پاسخ نمی دادی و همه را برایم ذخیره می کردی.

﴿۷۶۰۳﴾ هرگاه خداوند بنده ای را دوست داشته باشد او را گرفتار می کند و همچنان که مریض خانواده اش را پی در پی می نگیرد، بلا را پی در پی به او می رساند. و دو فرشته به او موکل می کند و به آن دو می گوید: بدنش را مریض کنید و زندگی را بر وی تنگ بگیرید و اجابت خواسته اش را عقب بیندازید تا مرا بیشتر بخواند، زیرا من صدای او را دوست می دارم، هرگاه بنده دعا کند، می فرماید: برای بندهام ثواب تا زمانی که مرا صدا می زند، آنچه را خواسته افزایش دهید. ولی آنچه برای او نزد من است بهتر از این هاست. و هرگاه خداوند از بنده ای بدش بیاید بر او دو فرشته موکل می کند و می گوید: بدنش را سالم و سلامت و روزی اش را وسیع و رسیدن به خواسته اش را برایش تسهیل کنید، تا نام مرا فراموش کند. چرا که من از شنیدن صدای او کراهت دارم. و می خواهم وقتی نزد من می آید، آنچه برایش ذخیره شده، همه شر و بدی باشد.

﴿۷۶۰۴﴾ مؤمن خدای عزوجل را درباره حاجت خود بخواند و خدای عزوجل فرماید: اجابت او را به تأخیر اندازید به سبب اشتیاقی که به شنیدن صدای دعای او دارم. پس چون روز قیامت شود خدای عزوجل فرماید: ای بنده من تو مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت را پس انداختم، اکنون ثواب و پاداش تو چنین و چنان است، و باز درباره فلان چیز و فلان چیز مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت تو را به تأخیر انداختم و پاداش تو چنین و چنان است، فرمود: پس مؤمن آرزو خواهد کرد که کاش هیچ دعایی از او در دنیا اجابت نمی شد به خاطر آن همه ثواب و پاداش نیک که می بیند.

﴿۷۶۰۵﴾ مؤمن خدای عزوجل را درباره حاجت خود بخواند و خدای عزوجل فرماید: اجابت او را به تأخیر اندازید به سبب اشتیاقی که به شنیدن صدای دعای او دارم. پس چون روز قیامت شود خدای عزوجل فرماید: ای بنده من تو مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت را پس انداختم، اکنون ثواب و پاداش تو چنین و چنان است، و باز درباره فلان چیز و فلان چیز مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت تو را به تأخیر انداختم و پاداش تو چنین و چنان است، فرمود: پس مؤمن آرزو خواهد کرد که کاش هیچ دعایی از او در دنیا اجابت نمی شد به خاطر آن همه ثواب و پاداش نیک که می بیند.

﴿۷۶۰۶﴾ پس چون روز قیامت شود خدای عزوجل فرماید: ای بنده من تو مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت را پس انداختم اکنون ثواب و پاداش تو چنین و چنان است، و باز درباره فلان چیز و فلان چیز مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت تو را به تأخیر انداختم و پاداش تو چنین و چنان است، فرمود: پس مؤمن آرزو کند که کاش هیچ دعایی از او در دنیا اجابت نمی شد برای آنچه ثواب و پاداش نیک که می بیند.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٤٠٧﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ أَلَسْتُ تَقُولُ يَقُولُ اللَّهُ /دُعُونِي/ أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَقَدْ نَرَى الْمُضْطَرَّ يَدْعُوهُ فَلَا يَسْتَجَابُ لَهُ وَالْمَظْلُومَ يَسْتَنْصِرُهُ عَلَى عَدُوِّهِ فَلَا يَنْصُرُهُ قَالَ عليه السلام وَيَحْكُمَا يَدْعُوهُ أَحَدُهُ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَأَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَصَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَادَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ١٧٤

٣-٧-٤-٣-٢ الأجر

﴿٧٤٠٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: رَبِّمَا أَخَّرْتُ مِنَ الْعَبْدِ إِجَابَةَ الدُّعَاءِ لِيَكُونَ أَكْثَرُ لَأَجْرِ السَّائِلِ وَأَجْزَلَ لِعَطَاءِ الْآمِلِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٢

﴿٧٤٠٩﴾ رَبِّمَا تَأَخَّرْتُ الْإِجَابَةَ لِيَكُونَ ذَلِكَ أَكْثَرُ لَأَجْرِ السَّائِلِ وَأَجْزَلَ لِعَطَاءِ النَّائِلِ؛ غرر الحكم ص: ١٩٣

﴿٧٤١٠﴾ وَرَبِّمَا أَخَّرْتُ عَنْكَ الْإِجَابَةَ لِيَكُونَ ذَلِكَ أَكْثَرُ لَأَجْرِ السَّائِلِ وَأَجْزَلَ لِعَطَاءِ الْآمِلِ؛ نهج البلاغة ص: ٣٩٧

٣-٧-٤-٣-٣ المنزلة

﴿٧٤١١﴾ الصادق عليه السلام: إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ فِي إِسْمَاعِيلَ أَنْ يُبْقِيَهِ بَعْدِي فَأَبَى وَلَكِنَّهُ قَدْ أَعْطَانِي فِيهِ مَنْزِلَةً أُخْرَى إِنَّهُ يَكُونُ أَوَّلَ مَنْشُورٍ فِي عَشْرَةِ مِنْ أَصْحَابِهِ وَمِنْهُمْ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَرِيكِ وَهُوَ صَاحِبُ لَوَائِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٣ ص: ٧٦

٣-٧-٤-٣-٤ الجنة ودرجاته

﴿٧٤١٢﴾ الصادق عليه السلام: يَا فَضْلُ لَا يَرْجِعُ صَاحِبُ الْمَسْجِدِ بِأَقْلٍ مِنْ إِحْدَى ثَلَاثِ خِصَالٍ إِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو بِهِ يَدْخُلُهُ اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ وَإِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو بِهِ فَيَصْرِفُ اللَّهُ بِهِ عَنْهُ بَلَاءَ الدُّنْيَا وَإِمَّا أَخِ يَسْتَفِيدُهُ فِي اللَّهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٥ ص: ١٩٣

﴿٧٤١٣﴾ الصادق عليه السلام: فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ عليه السلام: مَنْ انْقَطَعَ إِلَى كَفَيْتِهِ وَمَنْ سَأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ وَمَنْ دَعَانِي أَجَبْتُهُ وَإِنَّمَا أُؤَخِّرُ دَعْوَتَهُ... إِمَّا أَنْ تَكُونَ لَكَ دَرَجَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَا تَبْلُغُهَا عِنْدِي إِلَّا بِظُلْمِهِ لَكَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۶۰۷﴾ گفت: مگر شما نمی‌گویید که خدا فرموده است ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ مرا بخوانید تا دعای شما را مستجاب کنم و مضطر و گرفتار را می‌بینم دعا می‌کند ولی مستجاب نمی‌شود و مظلوم و بیچاره او را به فریادرسی خود می‌خواند به دادش نمی‌رسد. فرمود: وای بر تو احدی او را نخوانده که دعایش مستجاب نشود اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی توبه کند، مظلوم و کسی که حق با اوست وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش ثواب زیادی ذخیره می‌کند برای روزی که احتیاج دارد.

۲-۳-۴-۷-۳-اجر

﴿۷۶۰۸﴾ گاهی اوقات خداوند متعال اجابت دعا را به تأخیر می‌اندازد، تا هم اجر عظیم‌تری بدهد و هم عطای بیشتری ببخشد.

﴿۷۶۰۹﴾ گاهی اوقات خداوند متعال اجابت دعا را به تأخیر می‌اندازد، تا هم اجر عظیم‌تری بدهد و هم عطای بیشتری ببخشد.

﴿۷۶۱۰﴾ بسا که درنگ در اجابت دعا خواهنده را پاداشی بزرگ‌تر و آرزومند را بخششی بیشتر باشد.

۳-۳-۴-۷-۳-درجه

﴿۷۶۱۱﴾ از خداوند خواستم که اسماعیل را جانشین من قرار دهد نپذیرفت ولیکن او جایگاه و منزلت دیگری به من داد، آن اولین کتاب منشور در بین ده یارانش بود و از بین آن‌ها عبدالله بن شریک که او پرچم‌دار ایشان بود.

۴-۳-۴-۷-۳-بهشت

﴿۷۶۱۲﴾ ای فضل: از مسجد بر نمی‌گردد کسی مگر حداقل با یکی از این سه مورد: یا دعایی که می‌کند و به‌وسیله آن داخل بهشت می‌شود و یا دعایی که به‌وسیله آن بلا از او برطرف می‌شود و یا برادری را در راه خدا به دست می‌آورد.

﴿۷۶۱۳﴾ خداوند به داود وحی فرمود: هرکس از مردم قطع کند و به‌سوی من بیاید، امور او را کفایت می‌کنم و هرکس از من بخواهد به وی عطا می‌کنم و هرکس به من دعا کند دعای او را قبول می‌کنم، ولی اجابت آن را معلق می‌گذارم تا قضای من درباره‌اش تمام شود، وقتی که قضای من تمام شد، از آنچه که درخواست کرده به وی می‌دهم.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٣-٧-٤-٤- الدَّفْعُ وَ الرِّفْعُ وَ الصَّرْفُ وَ الْكَفُّ عَنِ السُّوءِ

٣-٧-٤-٤-١- دَفْعُ السُّوءِ

﴿٧٦١٤﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ دَعَا لِلَّهِ سُبْحَانَهُ دَعْوَةً لَيْسَ فِيهَا قِطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا إِثْمٌ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا أَحَدَ خِصَالٍ ثَلَاثَةٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ دَعْوَتُهُ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَهُ وَإِمَّا أَنْ يَدْفَعَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذَنْ نَكْثِرَ قَالَ أَكْثِرُوا؛ وسائل الشريعة ج: ٧ ص: ٢٧

٣-٧-٤-٤-٢- الرِّفْعُ

﴿٧٦١٥﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ دَعَا اللَّهَ تَعَالَى بِدَعْوَةٍ لَيْسَتْ فِيهَا قِطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا اسْتَجَابَ لَهُ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا إِحْدَى خِصَالٍ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَهُ الدَّعْوَةُ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَهَا فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَرْفَعَ عَنْهُ مِثْلَهَا مِنَ السُّوءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٤

٣-٧-٤-٤-٣- الصَّرْفُ

﴿٧٦١٦﴾ الصادق عليه السلام: أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَأَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَصَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَادَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَكُنِ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرَةً لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿٧٦١٧﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ أَلَسْتُ تَقُولُ يَقُولُ اللَّهُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَقَدْ نَرَى الْمُضْطَرَّ يَدْعُوهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُ وَالْمُظْلُومُ يَسْتَنْصِرُهُ عَلَى عَدُوِّهِ فَلَا يَنْصُرُهُ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيَحْكُمَا مَا يَدْعُوهُ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَأَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَصَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ١٧٤

﴿٧٦١٨﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ لَيْسَ فِيهِ قِطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا إِثْمٌ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ إِحْدَى خِصَالٍ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ فِي الْإِجَابَةِ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ بِأَحْسَنَ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَ مَا طَلَبَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

﴿٧٦١٩﴾ الرسول ﷺ: هَذِهِ سَاعَةُ الاسْتِجَابَةِ فَإِنْ صَادَفَهَا الدُّعَاءُ اقْتَرَنَ بِالْقَبُولِ فَإِنْ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ فِي الدُّنْيَا ادَّخِرَ لَهُ فِي الْقِيَامَةِ فَيُصْرِفُ عَنْهُ مَكَارِهِهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٢

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۴-۷-۳- برطرف کردن موانع

۴-۷-۴-۱- دفع بدی

﴿۷۶۱۴﴾ مسلمانی نیست که بخواند خداوندی که منزّه است را، دعایی که قطع پیوند خویشاوندی و گناه دیگری نداشته باشد، مگر اینکه خدا سه خصلت به او عطا می‌کند یا شتاب در برآوردن نیازش یا اینکه آن دعا را برای او پس‌انداز می‌کند، یا بدی‌ها را از او برطرف می‌کند، عرض کردند: ای پیامبر خدا! در این هنگام به ما چیزی فراوان بخشیده شده، فرمود: خدا بیشتر دارد.

۴-۷-۴-۲- برطرف کردن.

﴿۷۶۱۵﴾ هیچ مسلمانی دعا نمی‌کند به شرط آنکه دعای او برای قطع رحم و ارتکاب گناهی نباشد مگر آنکه خداوند یکی از سه چیز را به او عنایت می‌کند: یا دعایش را مستجاب می‌کند و یا پاداشش را برای آخرت ذخیره می‌سازد و یا آنکه به اندازه خواسته‌اش بدی را از وی می‌گرداند.

۴-۷-۴-۳- گرداندن.

﴿۷۶۱۶﴾ اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند و آنگاه که صاحب حق دعا کند، دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش برای روزی که احتیاج دارد ثواب زیادی ذخیره می‌کند. و اگر چیزی که تقاضا کرده اگر به او داده شود به نفعش نمی‌شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند.

﴿۷۶۱۷﴾ گفت: مگر شما نمی‌گویید که خدا فرموده است اَدْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ مرا بخوانید تا دعای شما را مستجاب کنم و مضطر و گرفتار را می‌بینم دعا می‌کند ولی مستجاب نمی‌شود و مظلوم و بیچاره او را به فریادرسی خود می‌خواند به دادش نمی‌رسد. فرمود: وای بر تو احدی او را نخوانده که دعایش مستجاب نشود اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی توبه کند، مظلوم و کسی که حق با اوست وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش ثواب زیادی ذخیره می‌کند برای روزی که احتیاج دارد.

﴿۷۶۱۸﴾ هر مسلمانی خداوند را با دعایی که در آن قطع رحم و گناه نباشد بخواند، خداوند به او یکی از این سه خصوصیت را می‌دهد؛ یا در اجابتش تعجیل می‌کند و یا آن را به بهترین شکل ذخیره آخرتش قرار می‌دهد یا به اندازه درخواستش، بدی و شر را از او برمی‌گرداند.

﴿۷۶۱۹﴾ این ساعت استجاب دعاست پس اگر دعا با آن مصادف شود مستجاب می‌شود و اگر در دنیا مستجاب نشد برای آخرتش ذخیره می‌شود و آنچه مورد کراهت اوست، از او دور می‌شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٦٢٠﴾ الصادق عليه السلام: وَيَحْكَمَا مَا يَدْعُوهُ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَأَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَا اسْتَجَابَ لَهُ وَصَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿٧٦٢١﴾ الصادق عليه السلام: يَا فَضْلُ لَا يَرْجِعُ صَاحِبُ الْمَسْجِدِ بِأَقْلٍ مِنْ إِحْدَى ثَلَاثِ خِصَالٍ إِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو بِهِ يُدْخِلُهُ اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ وَإِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو بِهِ فَيَصْرِفُ اللَّهُ بِهِ عَنْهُ بَلَاءَ الدُّنْيَا وَإِمَّا أَخْ يَسْتَفِيدُهُ فِي اللَّهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٥ ص: ١٩٣

﴿٧٦٢٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَهُوَ الْيَوْمُ الَّذِي لَكَ وَلِأُمَّتِكَ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ وَارَادَ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى أَنْ يَكُونَ هَذَا الْيَوْمَ لَهُمْ فَلَمْ يُعْطَوْهُ فَقُلْتُ لَهُ مَا هَذِهِ النُّكْتَةُ السُّودَاءُ قَالَ هَذِهِ سَاعَةُ الاسْتِجَابَةِ فَإِنْ صَادَفَهَا الدُّعَاءُ اقْتَرَنَ بِالْقَبُولِ فَإِنْ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ فِي الدُّنْيَا ادْخَرَ لَهُ فِي الْقِيَامَةِ فَيَصْرِفُ عَنْهُ مَكَارِهِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٤٢٠

﴿٧٦٢٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثِ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ دَعْوَتُهُ وَإِمَّا أَنْ يَدْخَرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَكْفَ عَنْهُ مِنَ الشَّرِّ مِثْلَهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٦٦

﴿٧٦٢٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو اللَّهَ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَهُ فِي الدُّنْيَا أَوْ يُؤَجَّلَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَكْفَرَ عَنْهُ مِنْ ذُنُوبِهِ بِقَدَرِ مَا دَعَا مَا لَمْ يَدْعُ بِمَآثِمٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٧

﴿٧٦٢٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ إِلَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ فِيمَا أَنْ يُعَجَّلَ فِي الدُّنْيَا وَإِمَّا أَنْ يَدْخَرَ لِلْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَكْفَرَ مِنْ ذُنُوبِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٨

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۶۲۰﴾ وای بر تو احدی او را نخوانده که دعایش مستجاب نشود، اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی توبه کند، مظلوم و کسی که حق با اوست وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش ثواب زیادی ذخیره می‌کند برای روزی که احتیاج دارد. اگر چیزی که تقاضا کرده به نفع او نیست در صورتی که دعایش مستجاب شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند. مؤمن عارف گاهی خودداری از دعا می‌کند چون نمی‌داند این کار او درست یا اشتباه است. گاهی بنده از خدا درخواست از بین بردن کسی را می‌کند که اجلش نرسیده یا تقاضای باران می‌کند در موقعی که شاید باران در آن موقع صلاح نیست زیرا خداوند آگاه‌تر است به تدبیر و نقشه خلقت، شبیه این جریان‌ها زیاد است این مطلب را دقت کن. گفت: ای دانشمند چرا از آسمان کسی فرود نمی‌آید و کسی به آسمان بالا نمی‌رود و راهی به آن طرف نیست اگر بندگان در هر چند وقت یک نفر به آسمان بالا رود و پایین آید این کار ربوبیت را بهتر ثابت می‌کند و بهتر شک را از میان برمی‌دارد و موجب یقین بیشتری می‌شود و بهتر متوجه می‌شوند بندگان در آنجا مدبری وجود دارد به جانب او بالا می‌روند و پایین می‌آیند. ﴿۷۶۲۱﴾ ای فضل: از مسجد بر نمی‌گردد کسی مگر حداقل با یکی از این سه مورد: یا دعایی که می‌کند و به وسیله آن داخل بهشت می‌شود و یا دعایی که به وسیله آن بلا از او برطرف می‌شود و یا برادری را در راه خدا به دست می‌آورد.

﴿۷۶۲۲﴾ روز جمعه روزی است که در آن برای تو و امت خیر بسیاری است. و یهود و نصاری خواستند که این روز برای ایشان باشد. ولی به آن‌ها ندادیم به پیامبر ﷺ گفتیم: این نقطه سیاهی چیست؟ فرمود: این ساعت استجابت دعاست و اگر دعا با آن مصادف شود مستجاب می‌شود، و اگر در دنیا به اجابت نرسد برای آخرتش ذخیره می‌شود و آنچه مورد کراهت اوست از او رویگردان می‌شود.

۴-۴-۷-۳- نگه داشتن بدی

﴿۷۶۲۳﴾ هیچ مسلمانی دعا نمی‌کند به شرط آنکه دعای او برای قطع رحم و ارتکاب گناهی نباشد مگر آنکه خداوند یکی از سه چیز را به او عنایت می‌کند؛ یا دعایش را مستجاب می‌کند و یا پاداشش را برای آخرت ذخیره می‌سازد و یا آنکه به قدر خواسته‌اش بدی را از وی می‌گرداند.

۵-۴-۷-۳- ریزش گناهان

﴿۷۶۲۴﴾ این گونه نیست که خدای تعالی راه دعا کردن را به بنده‌ای بیاموزد حال آنکه در اجابت را به روی او ببندد. (یعنی هرگاه خداوند توفیق دعا به کسی مرحمت فرمود برای آن است که دعای او را به هدف اجابت برساند و کامیابش فرماید.)

﴿۷۶۲۵﴾ هیچ مسلمانی نیست که درخواست کند دعایی را مگر آنکه اجابت کند از برای او، پس یا تعجیل می‌شود در دنیا یا ذخیره می‌شود در آخرت یا آنکه کفاره می‌شود از گناهان او.

۶-۴-۷-۳- عفو

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٧٦٢٦﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا ظَلِمَ الرَّجُلُ فَظَلَّ يَدْعُو عَلَى صَاحِبِهِ قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ إِنَّ هَاهُنَا آخَرُ يَدْعُو عَلَيْكَ يَزْعُمُ أَنَّكَ ظَلَمْتَهُ فَإِنْ شِئْتَ أَجَبْتُكَ وَ أَجَبْتُ عَلَيْكَ وَ إِنْ شِئْتَ آخَرْتُكُمَا فَيُوسِعُكُمَا عَفْوِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢٤

٥-٧-٣- عِلَلُ التَّأخِيرِ

١-٥-٧-٣- مِنْ قِبَلِ اللَّهِ (عَزَّوَجَلَّ)

١-١-٥-٧-٣- لَيْسَ مِنَ الْعُقْلَةِ

﴿٧٦٢٧﴾ مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ يَا مُوسَى إِنِّي لَسْتُ بِغَافِلٍ عَنْ خَلْقِي وَ لَكِنِّي أَحِبُّ أَنْ تَسْمَعَ مَلَائِكَتِي ضَجِيجَ الدُّعَاءِ مِنْ عِبَادِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٠

٢-١-٥-٧-٣- مَحَبَّةُ الْعَبْدِ، خَيْرُهُ وَ صَلَاحُهُ وَ مَحَبَّةُ صَوْتِهِ

﴿٧٦٢٨﴾ الكاظم عليه السلام: إِذَا دَعَا الْمُؤْمِنُ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ صَوْتُ أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ أَقْضُوا حَاجَتَهُ فَاجْعَلُوهَا مُعَلَّقَةً بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ حَتَّى يُكْثِرَ دُعَاءُهُ شَوْقاً مِنِّي إِلَيْهِ وَ إِذَا دَعَا الْكَافِرُ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ صَوْتُ أَكْرَهَ سَمَاعِهِ أَقْضُوا حَاجَتَهُ وَ عَجِّلُوهَا حَتَّى لَا أَسْمَعَ صَوْتَهُ وَ يَسْتَعِجِلَ بِمَا طَلَبَهُ عَنْ خُشُوعِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٥

﴿٧٦٢٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ وَ هُوَ يُجِيبُهُ فَيَقُولُ لِجَبْرِئِيلَ أَقْضِ لِعَبْدِي هَذَا حَاجَتَهُ وَ آخِرُهَا فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ لَا أَرَاكَ أَسْمَعَ صَوْتَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٣

﴿٧٦٣٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ وَ هُوَ يُجِيبُهُ فَيَقُولُ لِجَبْرِئِيلَ يَا جَبْرِئِيلُ أَقْضِ حَاجَتَهُ وَ لَكِنْ لَا تُعْطِهَا إِلَيَّ الْوَقْتُ الْفُلَانِي فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ يَكُونَ صَوْتُهُ فِي بَابِي وَ يَكُونَ عَبْدٌ يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فَيَقُولُ اللَّهُ يَا جَبْرِئِيلُ أَقْضِ حَاجَتَهُ وَ عَجِّلْهَا حَتَّى يَذْهَبَ وَ لَا يَدْعُونِي فَإِنِّي لَا أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَ صَوْتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٦

﴿٧٦٣١﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا ابْتَلَاهُ وَ تَعَهَّدَهُ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَهَّدُ الْمَرِيضُ أَهْلَهُ بِالطَّرْفِ وَ كُلَّ بِهِ مَلَكَيْنِ فَقَالَ لَهُمَا اسْقِمَا بَدَنَهُ وَ ضَيِّقَا مَعِيشَتَهُ وَ عَوِّقَا عَلَيْهِ مَطْلَبَهُ حَتَّى يَدْعُونِي فَإِنِّي أَحِبُّ صَوْتَهُ فَإِذَا قَالَ أَكْتُبَا لِعَبْدِي تَوَابَ مَا سَأَلَنِي وَ ضَاعِفَا لَهُ حَتَّى يَأْتِيَنِي وَ مَا عِنْدِي خَيْرٌ لَهُ فَإِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا وَ كُلَّ بِهِ مَلَكَيْنِ فَقَالَ أَصِحَّا بَدَنَهُ وَ وَسَّعَا عَلَيْهِ فِي رِزْقِهِ وَ سَهَّلَا لَهُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۶۲۶﴾ آنگاه که بر کسی ستم شود و شروع به نفرین بر ستمگر کند، خدای عزوجل به او می‌فرماید: اینجا کس دیگری هم هست که بر تو نفرین می‌کند و می‌پندارد که تو بر او ستم کرده‌ای. اکنون اگر می‌خواهی، نفرین تو و نفرین او هر دو را برآورده کنم و اگر می‌خواهی، درباره هر دو به تأخیر بیندازم و عفو من شما را فراگیرد.

۵-۷-۳- علل تأخیر

۱-۵-۷-۳- از طرف خداوند

۱-۱-۵-۷-۳- از غفلت نیست.

﴿۷۶۲۷﴾ ای موسی، من هرگز بندگانم را فراموش نکرده‌ام، ولی دوست دارم که ملائکه من صدای ناله دعای بندگانم را بشنوند.

۲-۱-۵-۷-۳- دوست داشتن دعاکننده و خیر و صلاح و صدای او

﴿۷۶۲۸﴾ هرگاه مؤمن خداوند را بخواند، خداوند عزوجل می‌فرماید: این صدایی است که دوست دارم بشنوم، نیازش را برآورید، ولی به دلیل اشتیاق من به بیشتر شنیدن صدایش، آن را در بین آسمان و زمین معلق نگاه دارید تا بیشتر مرا بخواند. و هرگاه کافری خداوند را بخواند، خداوند عزوجل می‌فرماید این صدایی است که از شنیدن آن خوشم نمی‌آید، نیازش را برآورید و در استجابات دعای او تعجیل کنید تا صدایش را نشنوم، و آنچه دریافت می‌کند او را سرگرم کند تا از خشوعش نسبت به من بازماند.

﴿۷۶۲۹﴾ بنده خدا را می‌خواند درحالی که خداوند او را دوست دارد، پس به جبرئیل می‌گوید: حاجت این بنده‌ام را برآورده کن ولی در دادن آن تأخیر بینداز زیرا من همچنان دوست دارم صدایش را بشنوم.

﴿۷۶۳۰﴾ بنده خدا را می‌خواند درحالی که خداوند او را دوست دارد، و به جبرئیل می‌گوید: نیازش را برآورده کن ولی تا فلان وقت به او نده زیرا من دوست دارم صدایش را در بارگاهم بشنوم، و بنده‌ای است که از خداوند بلندمرتبه درخواست می‌کند و خداوند می‌گوید: ای جبرئیل نیازش را برآورده کن و در اجابتش بشتاب تا برود و دیگر مرا نخواند زیرا من صدای او را دوست ندارم.

﴿۷۶۳۱﴾ هرگاه خداوند بنده‌ای را دوست داشته باشد او را گرفتار می‌کند و همچنان که مریض خانواده‌اش را پی‌درپی می‌نگرد، بلا را پی‌درپی به او می‌رساند. و دو فرشته به او موکل می‌کند و به آن دو می‌گوید: بدنش را مریض کنید و زندگی را بر وی تنگ بگیرید و اجابت خواسته‌اش را عقب بیندازید تا مرا بیشتر بخواند، زیرا من صدای او را دوست می‌دارم، هرگاه بنده دعا کند، می‌فرماید: برای بنده‌ام ثواب تا زمانی که مرا صدا می‌زند، آنچه را خواسته افزایش دهید، ولی آنچه برای او نزد من است بهتر از این‌هاست. و هرگاه خداوند از بنده‌ای بدش بیاید بر او دو فرشته موکل می‌کند و می‌گوید: بدنش را سالم و سلامت و روزی‌اش را وسیع و رسیدن به خواسته‌اش

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

مَطْلَبُهُ وَ أَنْسِيَاهُ ذِكْرِي فَإِنِّي أَبْغِضُ صَوْتَهُ حَتَّى يَأْتِيَنِي وَ مَا عِنْدِي شَرُّ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٧١

﴿٧٦٣٢﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا اخْتَبَسَ دَعْوَتَهُ لِيُنَاجِيَهُ وَ يَسْأَلُهُ وَ يَطْلُبُ إِلَيْهِ وَ إِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا عَجَلَ دَعْوَتَهُ (وَ أَلْقَى) فِي قَلْبِهِ الْيَأْسَ مِنْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٢
 ﴿٧٦٣٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا وَكَلَّ بِهِ مَلَكَينَ فَقَالَ عَوًّا عَلَيْهِ مَطْلَبُهُ وَ ضَيْقًا عَلَيْهِ مَعِيشَتُهُ حَتَّى يَدْعُوَنِي فَإِنِّي أَحِبُّ صَوْتَهُ؛ مشكاة الأنوار ص: ٢٩١

﴿٧٦٣٤﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا غَنَّاهُ بِالْبَلَاءِ غَنًّا وَ تَجَهَّاهُ بِالْبَلَاءِ تَجَاهًا فَإِذَا دَعَاهُ قَالَ لِيَيْتَكَ عَبْدِي لَيْتَنِي عَجَلْتُ لَكَ مَا سَأَلْتَ إِنِّي عَلَى ذَلِكَ لَقَادِرٌ وَ لَيْتَنِي ادَّخَرْتُ لَكَ فَمَا ادَّخَرْتُ لَكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٥٣

﴿٧٦٣٥﴾ أَنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْعَبْدَ فَيُسْرِعُ إِجَابَتَهُ بَغْضًا لِسَمَاعِ صَوْتِهِ وَ أَنَّهُ يُحِبُّ الْعَبْدَ فَيُؤَخِّرُ إِجَابَتَهُ حُبًّا لِسَمَاعِ صَوْتِهِ؛ شرح نهج البلاغة ج: ١١ ص: ٢٢٩

﴿٧٦٣٦﴾ إِنَّ جَبْرِئِيلَ مُوَكَّلٌ بِحَاجَاتِ الْعِبَادِ فَإِذَا دَعَاهُ الْمُؤْمِنُ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ احْبَسْ حَاجَةَ عَبْدِي فَإِنِّي أَحِبُّهُ وَ أَحِبُّ صَوْتَهُ وَ إِذَا دَعَا الْكَافِرُ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ اقْضِ حَاجَةَ عَبْدِي فَإِنِّي أَبْغِضُهُ وَ أَبْغِضُ صَوْتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٥٦ ص: ٢٥٨

﴿٧٦٣٧﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِإِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلِ عَلَيْهِ السلام: إِنَّ لِي دَعْوَةً مُنْذُ (ثَلَاثِ سِنِينَ) مَا أُجِبْتُ فِيهَا بِشَيْءٍ فَقَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا اخْتَبَسَ دَعْوَتَهُ لِيُنَاجِيَهُ وَ يَسْأَلُهُ وَ يَطْلُبُ إِلَيْهِ وَ إِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا عَجَلَ دَعْوَتَهُ (وَ أَلْقَى) فِي قَلْبِهِ الْيَأْسَ مِنْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٢

٦٢

﴿٧٦٣٨﴾ الصادق عليه السلام: فَقَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السلام: أَوْ لَا أَخْبِرُكَ لَأَيَّ شَيْءٍ اخْتَبَسْتَ دَعْوَتَكَ قَالَ بَلَى قَالَ لَهُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا اخْتَبَسَ دَعْوَتَهُ لِيُنَاجِيَهُ وَ يَسْأَلُهُ وَ يَطْلُبُ إِلَيْهِ وَ إِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا عَجَلَ دَعْوَتَهُ أَوْ أَلْقَى فِي قَلْبِهِ الْيَأْسَ مِنْهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٥٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

را برایش تسهیل کنید تا نام مرا فراموش کند، چرا که من از شنیدن صدای او کراهت دارم، و می‌خواهم وقتی نزد من می‌آید، آنچه برایش ذخیره شده، همه شر و بدی باشد.

﴿۷۶۳۲﴾ آنگاه که خدا بنده‌ای را دوست داشته باشد استجابت دعایش را نگه می‌دارد تا با او بیشتر دعا و مناجات کند و بیشتر او را بطلبد، و چون بنده‌ای را دوست نداشته باشد زود دعایش را مستجاب می‌کند یا در دلش نومیدی می‌اندازد.

﴿۷۶۳۳﴾ هرگاه خداوند بنده‌ای را دوست داشته باشد دو فرشته بر او موکل می‌کند و می‌گویند خواسته‌اش را عقب بیندازید و زندگی را بر او تنگ کنید تا مرا بیشتر بخواند، زیرا من صدای او را دوست دارم.

﴿۷۶۳۴﴾ خداوند تبارک و تعالی هرگاه بخواهد بنده‌ای را دوست بدارد او را در گرفتاری‌ها و مشکلات فرومی‌برد و ناراحتی‌ها مانند باران بر او فرومی‌ریزند، هرگاه برای رفع پریشانی دعا می‌کند خداوند پاسخ او را می‌دهد و می‌فرماید: من توانایی دارم خواسته تو را اجابت کنم ولی اگر صبر کنی، آنچه در آخرت برایت فراهم کرده‌ام بهتر است.

﴿۷۶۳۵﴾ خداوند بنده‌ای را که دوست ندارد پس به سرعت پاسخش را می‌دهد به‌خاطر کراهتش از شنیدن صدایش و هرگاه بنده‌ای را دوست دارد اجابت دعایش را به تأخیر می‌اندازد به‌خاطر دوست داشتن شنیدن صدایش.

﴿۷۶۳۶﴾ همانا جبرئیل گماشته بر حاجت بنده‌هاست پس هنگامی که مؤمنی دعا کند خدای متعال می‌فرماید: ای جبرئیل دعایش را نگه دار که من او و صدای مناجاتش را دوست دارم، و چون کافر دعا کند، می‌فرماید: زود نیازش را برآور که از او و صدایش بیزارم.

﴿۷۶۳۷﴾ مردی به ابراهیم خلیل‌الله گفت: مرا حاجتی است که سی سال است به درگاه خدا دعا می‌کنم و اجابت نشده است، ابراهیم به او گفت: خدا چون بنده‌ای را دوست دارد دعایش را نگه دارد تا با او راز بگوید و از او خواهش کند و از او بجوید، و چون بنده‌ای را دشمن دارد زود دعایش را مستجاب کند یا به دلش ناامیدی از اجابت نهد.

﴿۷۶۳۸﴾ ابراهیم گفت: می‌دانی چرا دعای تو مستجاب نمی‌شود؟ گفت: بفرماید. ابراهیم علیه السلام فرمود: برای اینکه خداوند متعال هرگاه بنده‌ای را دوست دارد دعای او را اجابت نمی‌کند، می‌خواهد آن بنده مناجات کند و از وی بخواهد، هرگاه بنده‌ای را دوست ندارد دعای او را زود اجابت می‌کند و خواسته‌هایش را می‌دهد و یا در دلش یأس ایجاد می‌شود.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٦٣٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِلْمَلَائِكِينَ قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ وَلَكِنْ أَحْبَبُوهُ بِحَاجَتِهِ فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَ صَوْتَهُ وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَجَلُوا لَهُ حَاجَتَهُ فَإِنِّي أَبْغِضُ صَوْتَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٨٩

﴿٧٦٤٠﴾ أَنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ أَنْ يَسْمَعَ صَوْتَ عَبْدِهِ وَدَعَاَهُ آخَرَ إِبْرَاهِيمَ وَ يَقُولُ يَا جِبْرَائِيلُ آخَرَ حَاجَتَهُ فَإِنِّي أَحِبُّ تَضَرُّعَهُ وَ سَمَاعَ صَوْتِهِ وَإِذَا كَرِهَ سَمَاعَ صَوْتِ عَبْدِهِ قَالَ يَا جِبْرَائِيلُ عَجِّلْ حَاجَتَهُ فَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ أَسْمَعَ صَوْتَهُ هَذَا إِذَا كَانَ عَاصِيًا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥١

﴿٧٦٤١﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَسْأَلُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَاجَةً فَيُؤَخِّرُ عَنْهُ تَعَجِيلَ إِجَابَتِهِ حُبًّا لَصَوْتِهِ وَ اسْتِمَاعَ نَحِيْبِهِ ثُمَّ قَالَ وَاللَّهِ مَا آخَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ مَا يَطْلُبُونَ مِنْ هَذِهِ الدُّنْيَا خَيْرٌ لَهُمْ عَمَّا عَجَّلَ لَهُمْ مِنْهَا وَ أَيْ شَيْءٍ الدُّنْيَا إِنَّ أَبَا جَعْفَرٍ عليه السلام كَانَ يَقُولُ يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ دُعَاؤُهُ فِي الرَّخَاءِ نَحْوًا مِنْ دُعَائِهِ فِي الشَّدَّةِ لَيْسَ إِذَا أُعْطِيَ فَرَّ فَلَا تَمَلَّ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ مِنْ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِمَكَانٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦١

﴿٧٦٤٢﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيُؤَخِّرُ إِجَابَةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقًا إِلَى دُعَائِهِ وَ يَقُولُ صَوْتًا أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ وَ يُعَجِّلُ إِجَابَةَ الدُّعَاءِ لِلْمُنَافِقِ وَ يَقُولُ صَوْتًا أَكْرَهُ سَمَاعَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٦

﴿٧٦٤٣﴾ الصادق عليه السلام: رَبِّمَا أَمْرَضْتُ الْعَبْدَ فَقَلَّتْ صَلَاتُهُ وَ خِدْمَتُهُ وَ لَصَوْتُهُ إِذَا دَعَانِي فِي كُرْبَتِهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ صَلَاةِ الْمُصَلِّينَ وَ لَرَبِّمَا صَلَّى الْعَبْدُ فَأَضْرَبَ بِهَا وَجْهَهُ وَ أَحْجَبَ عَنِّي صَوْتَهُ؛ عدة الداعي ص: ٣٨

﴿٧٦٤٤﴾ السجّاد عليه السلام: أَوْ لَعَلَّكَ لَمْ تُحِبَّ أَنْ تَسْمَعَ دُعَائِي فَبَاعَدْتَنِي؛ البلد الأمين ص: ٢٠٨

﴿٧٦٤٥﴾ الكاظم عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُؤَخِّرُ إِجَابَةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقًا إِلَى دُعَائِهِ وَ يَقُولُ صَوْتٌ أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ وَ يُعَجِّلُ إِجَابَةَ دُعَاءِ الْمُنَافِقِ وَ يَقُولُ صَوْتٌ أَكْرَهُ سَمَاعَهُ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٣٤٥

٣-٧-٥-١-٣- إشتياقُ الله وَ حُبُّهُ لِدُعَاءِ أَكْثَرِ مِنَ الْعَبْدِ

﴿٧٦٤٦﴾ الكاظم عليه السلام: إِذَا دَعَا الْمُؤْمِنُ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ صَوْتٌ أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ أَقْضُوا حَاجَتَهُ فَاجْعَلُوهَا مُعَلَّقةً بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ حَتَّى يُكْثِرَ دُعَاؤُهُ شَوْقًا مِنِّي إِلَيْهِ وَ إِذَا دَعَا الْكَافِرُ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۶۳۹﴾ بنده دعا می‌کند و خدای عزوجل به دو فرشته می‌فرماید: من دعای او را به اجابت رسانیدم ولی خواسته‌اش را نگه دارید تا او باز هم دعا کند، زیرا من دوست دارم صدایش را بشنوم، و بنده‌ای هم هست که دعا می‌کند و خدای تبارک و تعالی می‌فرماید: زود نیازش را بدهید، زیرا من از صدای او بدم می‌آید.

﴿۷۶۴۰﴾ خدای تعالی زمانی که دوست دارد صدای بنده‌ای را بشنود مستجاب شدن دعای بنده‌اش را به تأخیر می‌اندازد و می‌فرماید ای جبرئیل برآوردن نیازش را تأخیر بینداز زیرا که من گریه و زاری او را دوست دارم و هرگاه خدا دوست نداشته باشد که صدای بنده‌ای را بشنود چنین می‌فرماید: ای جبرئیل در برآورده کردن خواسته‌اش شتاب کن، زیرا من خوش ندارم صدایش را بشنوم، این کار زمانی است که بنده خدا را نافرمانی کند.

﴿۷۶۴۱﴾ به درستی که بنده مؤمن حاجت خود را از خدا درخواست می‌کند و خداوند اجابت او را به تأخیر می‌افکند تا هرچه بیشتر صدای تمنا و درخواست او را بشنود. آنگاه امام علیه السلام فرمود: به خدا سوگند آنچه خدای تعالی از درخواست مؤمنین که طالب آن بودند را به تأخیر می‌افکند بهتر از آن است که درخواست می‌کنند و در دنیا به آن می‌رسند. آخر مگر این دنیا چه ارزشی دارد؟ جدم ابوجعفر، باقر علیه السلام می‌گفت: «سزاوار است که مؤمن در روزهای خوش و خرم زندگی چنان خدا را مخلصانه بخواند که در روزهای تنگی و سختی می‌خواند، نه اینکه چون عطای خود را دریافت کند خدا را فراموش کند.» بنابراین از دعا کردن به درگاه الهی ملال مگیر که راز و نیاز با حق، ارج و مقام والایی دارد.

﴿۷۶۴۲﴾ خداوند عزوجل از آنجا که به شنیدن دعای مؤمن بسیار مشتاق است، در استجابت آن تأخیر می‌کند و می‌گوید: این صدا را دوست دارم که بشنوم، حال آنکه در استجابت دعای منافق تعجیل می‌کند و می‌فرماید: این صدایی است که از شنیدن آن اکراه دارم.

﴿۷۶۴۳﴾ چه بسا بنده‌ای را مریض کنم که در اثر آن، نماز و خدمات او کم گردد، اما صدای او در حالت غم و اندوهش، نزد من محبوب‌تر و دوست‌داشتنی‌تر از نماز نمازگزاران باشد، و چه بسا بنده‌ای نماز به جا می‌آورد پس من نمازش را به صورتش می‌کوبم و صدایش را از محضر خودم می‌پوشانم تا شنیده نشود.

﴿۷۶۴۴﴾ خدایا! شاید دوست نداری صدایم را بشنوی که از خود دورم کرده‌ای.

﴿۷۶۴۵﴾ همانا خداوند به شوق شنیدن دعای بیشتر مؤمن، اجابت دعای او را به تأخیر می‌اندازد و می‌فرماید: صدایی است که دوست دارم آن را بشنوم، و در اجابت دعای منافق شتاب می‌کند و می‌فرماید: صدایی است که از شنیدنش اکراه دارم.

۳-۱-۵-۷-۳- شوق و اشتیهای خدا به دعای بیشتر بنده

﴿۷۶۴۶﴾ هرگاه مؤمن خداوند را بخواند، خداوند عزوجل می‌فرماید: این صدایی است که دوست دارم بشنوم، نیازش را برآورید، ولی به دلیل اشتیاق من به بیشتر شنیدن صدایش، آن را در بین آسمان و زمین معلق نگاه دارید تا بیشتر مرا بخواند. و هرگاه کافری خداوند را بخواند، خداوند

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ صَوْتُ أَكْرَهُ سَمَاعَهُ أَفْضُوا حَاجَتَهُ وَعَجَّلُوهَا حَتَّى لَا أَسْمَعَ صَوْتَهُ وَيَسْتَعِزَّ بِمَا طَلَبَهُ عَنْ خُشُوعِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٥

﴿٧٦٤٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ الْوَلِيَّ لِلَّهِ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْأَمْرِ يَتُوبُهُ فَيَقُولُ لِلْمَلِكِ الْمُؤَكَّلِ بِهِ أَفْضَ لِعَبْدِي حَاجَتَهُ وَلَا تُعَجِّلْهَا فَإِنِّي أَشْتَهِي أَنْ أَسْمَعَ نِدَاءَهُ وَصَوْتَهُ وَإِنَّ الْعَبْدَ الْعَدُوَّ لِلَّهِ لَيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْأَمْرِ يَتُوبُهُ فَيَقَالُ لِلْمَلِكِ الْمُؤَكَّلِ بِهِ أَفْضَ لِعَبْدِي حَاجَتَهُ وَعَجَّلْهَا فَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ أَسْمَعَ نِدَاءَهُ وَصَوْتَهُ قَالَ فَيَقُولُ النَّاسُ مَا أُعْطِيَ هَذَا إِلَّا لِكِرَامَتِهِ وَلَا مُنْعَ هَذَا إِلَّا لِهَوَانِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

﴿٧٦٤٨﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ يَا جَبْرِئِيلُ اهْبِطْ بِحَاجَتِهِ وَارْفُقْهَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ يَتَضَرَّعُهُ؛ أعلام الدين ص: ٤٣٩

﴿٧٦٤٩﴾ الكاظم عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُؤَخِّرُ إجابةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقًا إِلَى دُعَائِهِ وَيَقُولُ صَوْتُ أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ وَيُعَجِّلُ إجابةَ دُعَاءِ الْمُنَافِقِ وَيَقُولُ صَوْتُ أَكْرَهُ سَمَاعَهُ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٣٤٥

﴿٧٦٥٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَاجَتِهِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آخِرُوا إجابته شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ وَدُعَائِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَبْدِي دَعَوْتَنِي فَأَخَّرْتُ إجابتك وَتَوَابَكَ كَذَا وَكَذَا وَدَعَوْتَنِي فِي كَذَا وَكَذَا فَأَخَّرْتُ إجابتك وَتَوَابَكَ كَذَا وَكَذَا قَالَ فَيَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

﴿٧٦٥١﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيُؤَخِّرُ إجابةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقًا إِلَى دُعَائِهِ وَيَقُولُ صَوْتُ أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ وَيُعَجِّلُ إجابةَ الدُّعَاءِ لِلْمُنَافِقِ وَيَقُولُ صَوْتُ أَكْرَهُ سَمَاعَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٦

٣-٧-٥-١-٤- أن تَسْمَعَ مَلَائِكَةُ اللَّهِ ضَجِيجَ الدُّعَاءِ مِنْ عِبَادِهِ

﴿٧٦٥٢﴾ مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ: يَا مُوسَى إِنِّي لَسْتُ بِغَافِلٍ عَنْ خَلْقِي وَلَكِنِّي أَحِبُّ أَنْ تَسْمَعَ

مَلَائِكَتِي ضَجِيجَ الدُّعَاءِ مِنْ عِبَادِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٤٠

٣-٧-٥-١-٥- إِيصَالُ الْخَيْرِ الْأَكْثَرِ لِلدَّاعِي

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

عزوجل می‌فرماید این صدایی است که از شنیدن آن خوشم نمی‌آید، نیازش را برآورید و در استجابت دعای او تعجیل کنید تا صدایش را نشنوم، و آنچه دریافت می‌کند او را سرگرم کند تا از خشوعش نسبت به من بازماند.

﴿۷۶۴۷﴾ بنده‌ای که دوست و هم‌پیمان خداوند است دعا می‌کند و از خداوند چیزی می‌خواهد، پروردگار به فرشته موکل امر می‌کند درخواستش را برآور ولی در آن عجله نداشته باش زیرا من میل دارم صدای او را بیشتر بشنوم. ولی هنگامی که بنده دشمن خداوند دعا می‌کند و از او چیزی می‌خواهد خداوند به آن فرشته امر می‌کند درخواستش را هرچه زودتر انجام بده، زیرا من صدای او را دوست ندارم، امام فرمود: در صورتی که مردم به اشتباه می‌گویند خدا به آن که عطا کرد احترام و اکرام کرده و به آن که خواسته‌اش را نداده است توهین کرده است.

﴿۷۶۴۸﴾ بنده‌ای خدا را می‌خواند، خداوند عزوجل می‌گوید: ای جبرئیل نیازش را برآورده کن و برایش ارسال کن، ولی آن را بین آسمان و زمین نگه دار زیرا من مشتاق شنیدن صدای ناله و زاری او هستم.

﴿۷۶۴۹﴾ همانا خداوند به شوق شنیدن دعای بیشتر مؤمن، اجابت دعای او را به تأخیر می‌اندازد و می‌فرماید: صدایی است که دوست دارم آن را بشنوم، و در اجابت دعای منافق شتاب می‌کند و می‌فرماید: صدایی است که از شنیدنش اکراه دارم.

﴿۷۶۵۰﴾ مؤمن خدای عزوجل را درباره حاجت خود بخواند و خدای عزوجل فرماید: اجابت او را به تأخیر اندازید به سبب اشتیاقی که به شنیدن صدای دعای او دارم. پس چون روز قیامت شود خدای عزوجل فرماید: ای بنده من تو مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت را پس انداختم، اکنون ثواب و پاداش تو چنین و چنان است، و باز درباره فلان چیز و فلان چیز مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت تو را به تأخیر انداختم و پاداش تو چنین و چنان است، فرمود: پس مؤمن آرزو خواهد کرد که کاش هیچ دعایی از او در دنیا اجابت نمی‌شد به‌خاطر آن همه ثواب و پاداش نیک که می‌بیند.

﴿۷۶۵۱﴾ خداوند عزوجل از آنجا که به شنیدن دعای مؤمن بسیار مشتاق است، در استجابت آن تأخیر می‌کند و می‌گوید: این صدا را دوست دارم که بشنوم، حال آنکه در استجابت دعای منافق تعجیل می‌کند و می‌فرماید: این صدایی است که از شنیدن آن اکراه دارم.

۴-۱-۵-۳- شنواندن ناله‌ی بندگان دعاکننده به فرشتگان

﴿۷۶۵۲﴾ ای موسی، من هرگز بندگانم را فراموش نکرده‌ام، ولی دوست دارم که ملائکه من صدای ناله دعای بندگانم را بشنوند.

۵-۱-۵-۷-۳- رساندن خیر بیشتر به دعاکننده

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٦٥٣﴾ الكاظم عليه السلام: وَلَعَلَّ الَّذِي أَبْطَأَ عَنِّي هُوَ خَيْرٌ لِي لِعِلْمِكَ بِعَاقِبَةِ الْأُمُورِ؛

تهذيب الأحكام ج: ٣ ص: ٨٨

﴿٧٦٥٤﴾ داود عليه السلام: يَا ابْنَ آدَمَ تَسْأَلُنِي وَآمَنْعُكَ لِعِلْمِي بِمَا يَنْفَعُكَ ثُمَّ تُلِحُّ عَلَيَّ بِالْمَسْأَلَةِ

فَأُعْطِيكَ مَا سَأَلْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٧٠ ص: ٣٦٥

٣-٧-٥-١-٦- ترغيب الداعي بالدعاء الأكثر

٣-٧-٥-١-٦-١- ليناجيه

﴿٧٦٥٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا اخْتَبَسَ دَعْوَتَهُ لِنِجَاجِهِ وَ يَسْأَلُهُ وَيَطْلُبُ إِلَيْهِ وَ

إِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا عَجَّلَ دَعْوَتَهُ (وَأَلْقَى) فِي قَلْبِهِ الْيَأْسَ مِنْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٢

﴿٧٦٥٦﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِإِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلِ عليه السلام إِنَّ لِي دَعْوَةً مُنْذُ (ثَلَاثِ سِنِينَ) مَا

أُجِبْتُ فِيهَا بِشَيْءٍ فَقَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا اخْتَبَسَ دَعْوَتَهُ لِنِجَاجِهِ وَ يَسْأَلُهُ وَ

يَطْلُبُ إِلَيْهِ وَ إِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا عَجَّلَ دَعْوَتَهُ (وَأَلْقَى) فِي قَلْبِهِ الْيَأْسَ مِنْهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٢

٦٢

﴿٧٦٥٧﴾ الصادق عليه السلام: فَقَالَ لَهُ إِبْرَاهِيمُ عليه السلام: أَوْ لَا أَخْبِرُكَ لَأَيِّ شَيْءٍ اخْتَبَسْتَ دَعْوَتَكَ

قَالَ بَلَى قَالَ لَهُ: إِنْ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا اخْتَبَسَ دَعْوَتَهُ لِنِجَاجِهِ وَ يَسْأَلُهُ وَيَطْلُبُ إِلَيْهِ وَ

إِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا عَجَّلَ لَهُ دَعْوَتَهُ أَوْ أَلْقَى فِي قَلْبِهِ الْيَأْسَ مِنْهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٥٩

٣-٧-٥-١-٦-٢- ليزداد من الدعاء

﴿٧٦٥٨﴾ الصادق عليه السلام: رَبِّمَا دَعَا الرَّجُلُ بِالْدُّعَاءِ فَاسْتُجِيبَ لَهُ ثُمَّ أُخِّرَ ذَلِكَ إِلَى حِينٍ قَالَ

فَقَالَ نَعَمْ قُلْتُ وَلَمْ ذَاكَ لِيَزْدَادَ مِنَ الدُّعَاءِ قَالَ نَعَمْ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٩

٣-٧-٥-١-٦-٣- حتى يكثر

﴿٧٦٥٩﴾ الكاظم عليه السلام: إِذَا دَعَا الْمُؤْمِنُ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ صَوْتُ أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ أَقْضُوا

حَاجَتَهُ فَاجْعَلُوهَا مُعَلَّقَةً بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ حَتَّى يُكْثِرَ دُعَاؤُهُ شَوْقًا مِنِّي إِلَيْهِ وَ إِذَا دَعَا الْكَافِرُ

يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ صَوْتُ أَكْرَهُ سَمَاعَهُ أَقْضُوا حَاجَتَهُ وَ عَجِّلُوهَا حَتَّى لَا أَسْمَعَ صَوْتَهُ وَ يَشْتَغِلَ

بِمَا طَلَبَهُ عَنْ خُشُوعِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٥

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۶۵۳﴾ در صورتی که شاید دیر برآمدن آن (حاجت) برای من بهتر (از زود برآمدنش) باشد، زیرا تو به سرانجام کارها دانایی.

﴿۷۶۵۴﴾ ای فرزند آدم تو از من درخواست می‌کنی ولی من می‌دانم چه چیزی برای تو سودمندتر می‌باشد، ولی اگر اصرار کنی هرچه بخواهی می‌دهم.

۱-۶-۵-۳- ترغیب دعاکننده به دعای بیشتر

۱-۶-۵-۳- برای اینکه مناجات کند.

﴿۷۶۵۵﴾ آنگاه که خدا بنده‌ای را دوست داشته باشد استجابت دعایش را نگره می‌دارد تا با او بیشتر دعا و مناجات کند و بیشتر او را بطلبد و چون بنده‌ای را دوست نداشته باشد زود دعایش را مستجاب می‌کند یا در دلش نومیدی می‌اندازد.

﴿۷۶۵۶﴾ مردی به ابراهیم خلیل‌الله گفت: مرا حاجتی است که سی سال است به درگاه خدا دعا می‌کنم و اجابت نشده است، ابراهیم به او گفت: خدا چون بنده‌ای را دوست دارد دعایش را نگره دارد تا با او راز بگوید و از او خواهش کند و از او بجوید، و چون بنده‌ای را دشمن دارد زود دعایش را مستجاب کند یا به دلش ناامیدی از اجابت نهد.

﴿۷۶۵۷﴾ ابراهیم گفت: می‌دانی چرا دعای تو مستجاب نمی‌شود؟ گفت: بفرماید. ابراهیم علیه السلام فرمود: برای اینکه خداوند متعال هرگاه بنده‌ای را دوست دارد دعای او را اجابت نمی‌کند، می‌خواهد آن بنده مناجات کند و از وی بخواهد، هرگاه بنده‌ای را دوست ندارد دعای او را زود اجابت می‌کند و خواسته‌هایش را می‌دهد و یا در دلش یأس ایجاد می‌شود.

۲-۶-۵-۳- برای اینکه بر دعا بیفزاید.

﴿۷۶۵۸﴾ بسا هست که مردی دعا کند و دعایش مستجاب گردیده ولی تا مدتی (اثر آن استجابت ظاهر نگردد و) ظاهر شدن آثار آن به تأخیر افتد؟ فرمود: آری (چنین است)، عرض کردم: این برای چیست؟ آیا برای این است که بیشتر دعا کند؟ فرمود: آری.

۳-۶-۵-۳- برای اینکه بیشتر دعا کند.

﴿۷۶۵۹﴾ هرگاه مؤمن خداوند را بخواند، خداوند عزوجل می‌فرماید: این صدایی است که دوست دارم بشنوم، نیازش را برآورید، ولی به دلیل اشتیاق من به بیشتر شنیدن صدایش، آن را در بین آسمان و زمین معلق نگاه دارید تا بیشتر مرا بخواند. و هرگاه کافری خداوند را بخواند، خداوند عزوجل می‌فرماید این صدایی است که از شنیدن آن خوشم نمی‌آید، نیازش را برآورید و در استجابت دعای او تعجیل کنید تا صدایش را نشنوم، و آنچه دریافت می‌کند او را سرگرم کند تا از خشوعش نسبت به من بازماند.

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

﴿٧٦٦٠﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ دَعَا لِلَّهِ سُبْحَانَهُ دَعْوَةً لَيْسَ فِيهَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا إِثْمٌ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا أَحَدَ خَصَالٍ ثَلَاثَةٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ دَعْوَتُهُ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَهُ وَإِمَّا أَنْ يَدْفَعَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذَنْ نَكْثِرُ قَالَ أَكْثِرُوا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٧

٧-١-٥-٣- تصحيح و نمو الاعتقادات التوحيدية للداعي

﴿٧٦٦١﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَهُوَ مُعْرِضٌ عَنْهُ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَهُوَ مُعْرِضٌ عَنْهُ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي فَيَقُولُ سُبْحَانَكَ أَلَا تَرَوْنَ عَبْدِي سَأَلَنِي الْمَغْفِرَةَ وَأَنَا مُعْرِضٌ عَنْهُ ثُمَّ سَأَلَنِي الْمَغْفِرَةَ وَأَنَا مُعْرِضٌ عَنْهُ ثُمَّ سَأَلَنِي الْمَغْفِرَةَ عَلِمَ عَبْدِي أَنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنَا أَشْهَدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٥

﴿٧٦٦٢﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَدْعُو رَبَّهُ وَهُوَ عَنْهُ مُعْرِضٌ ثُمَّ يَدْعُو رَبَّهُ وَهُوَ عَنْهُ مُعْرِضٌ ثُمَّ يَدْعُو رَبَّهُ وَهُوَ عَنْهُ مُعْرِضٌ فَإِذَا كَانَتِ الرَّابِعَةُ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى يَدْعُونِي عَبْدِي وَأَنَا عَنْهُ مُعْرِضٌ عَرَفَ عَبْدِي أَنَّهُ لَا يَغْفِرُهُ إِلَّا أَنَا أَشْهَدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٨٤

٨-١-٥-٣- استفادة الداعي من فضيلة الجمعة

﴿٧٦٦٣﴾ أَحَدُهُمَا ﷺ: إِنَّ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ لَيَسْأَلُ اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ الْحَاجَةَ فَيُؤَخِّرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قَضَاءَ حَاجَتِهِ الَّتِي سَأَلَ إِلَى يَوْمِ الْجُمُعَةِ لِيُخَصَّهُ بِفَضْلِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٤٢٢

﴿٧٦٦٤﴾ الصَّادِق ﷺ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْعُو (فِي الْحَاجَةِ) فَيُؤَخِّرُ اللَّهُ حَاجَتَهُ الَّتِي سَأَلَ إِلَى يَوْمِ الْجُمُعَةِ لِيُخَصَّهُ بِفَضْلِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨٣

﴿٧٦٦٥﴾ أَحَدُهُمَا ﷺ: أَنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَسْأَلُ اللَّهَ الْحَاجَةَ فَيُؤَخِّرُ اللَّهُ تَعَالَى حَاجَتَهُ الَّتِي سَأَلَ إِلَى لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ؛ جمال الأسبوع ص: ١٨٢

٢-٥-٣- رَدُّ قَوْلِ الْعَبْدِ الْعَجُولِ وَالْمُحِبِّ لِلدُّنْيَا حِيَالَ صِفَةِ الْخَيْرِ الْإِلَهِيَّةِ

١-٥-٣- رَدُّ قَوْلِ (هَذِهِ عَلَامَةٌ عَدَمِ إِهْتِمَامِ اللَّهِ بِنَا)

﴿٧٦٦٦﴾ الصَّادِق ﷺ: إِنَّ الْعَبْدَ الْوَلِيَّ لِلَّهِ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْأَمْرِ يَتَوَبُّهُ فَيَقُولُ لِلْمَلِكِ الْمُوَكَّلِ بِهِ أَفْضَلُ لِعَبْدِي حَاجَتَهُ وَلَا تُعَجِّلْهَا فَإِنِّي أَشْتَهِي أَنْ أَسْمَعَ نِدَاءَهُ وَصَوْتَهُ وَإِنَّ الْعَبْدَ الْعَدُوَّ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۶۶۰﴾ مسلمانی نیست که بخواند خداوندی که منزه است را، دعایی که قطع پیوند خویشاوندی و گناه دیگری نداشته باشد، مگر اینکه خدا سه خصلت به او عطا می کند یا شتاب در برآوردن نیازش یا اینکه آن دعا را برای او پس انداز می کند، یا بدی ها را از او برطرف می کند، عرض کردند: ای پیامبر خدا! در این هنگام به ما چیزی فراوان بخشیده شده، فرمود: خدا بیشتر دارد.

۷-۱-۵-۳- تصحیح و رشد اعتقادات توحیدی دعاکننده

﴿۷۶۶۱﴾ وقتی که بنده می گوید: خدایا! مرا ببخش. خدا از او روگردان می شود و اگر دفعه دوم هم بگوید، باز خداوند به وی اعتنا نمی کند. اما در دفعه سوم، خداوند به ملائکه می فرماید: نمی بیند بنده مرا که از من مغفرت خواست و من به او اعتنا نکردم، باز هم دوباره خواست باز اعتنا نکردم، دفعه سوم هم خواست. پس این بنده ام معتقد است که کسی غیر از من نمی تواند گناهان را ببخشد، لذا من شما را شاهد می گیرم که گناهان این بنده ام را بخشیدم.

﴿۷۶۶۲﴾ بنده دعا می کند و خدا رو برمی گرداند، بنده دوباره دعا می کند و خداوند دوباره رو برمی گرداند، برای مرتبه سوم، بنده دعا می کند و خدا توجه نمی کند. آنگاه که مرتبه چهارم بنده خدا را می خواند، خداوند می گوید: این بنده من فهمیده است که او را کسی جز من نمی آمرزد. شما را شاهد می گیرم که او را آمرزیدم.

۸-۱-۵-۳- بهره مند کردن دعاکننده از فضیلت جمعه

﴿۷۶۶۳﴾ گاه بنده مؤمن از خداوند جل جلاله حاجتی می طلبد، و خداوند برآوردن درخواستی را که ارائه کرده تا روز جمعه به تأخیر می اندازد تا او از فضیلت هایی که در روز جمعه کرامت می فرماید نیز بهره مند شود.

﴿۷۶۶۴﴾ بنده مؤمن از خداوند جل جلاله حاجتی می طلبد، و خداوند برآوردن نیازی را که درخواست کرده تا روز جمعه به تأخیر می اندازد تا او را به فضیلت هایی که در روز جمعه کرامت می فرماید مخصوص گرداند.

﴿۷۶۶۵﴾ مؤمن از خداوند برآورده شدن نیازش را درخواست می کند و خداوند بلندمرتبه برآورده شدن نیازش را تا روز جمعه به تأخیر می اندازد.

۲-۳-۷-۵- واکنش بنده عجول و دنیاگرا به این خیرخواهی خداوند

۱-۲-۵-۳- این علامت بی توجهی خدا به ماست.

﴿۷۶۶۶﴾ بنده ای که دوست و هم پیمان خداوند است دعا می کند و از خداوند چیزی می خواهد، پروردگار به فرشته موکل امر می کند درخواستش را برآور ولی در آن عجله نداشته باش زیرا من میل دارم صدای او را بیشتر بشنوم. ولی هنگامی که بنده دشمن خداوند دعا می کند و از او چیزی

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

لِلَّهِ لِيَدْعُوَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْأَمْرِ يُنُوبُهُ فَيَقَالَ لِلْمَلِكِ الْمُوَكَّلِ بِهِ أَفْضَلُ لِعَبْدِي حَاجَتَهُ وَعَجَلُهَا
فَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ أَسْمَعَ نِدَاءَهُ وَصَوْتَهُ قَالَ فَيَقُولُ النَّاسُ مَا أُعْطِيَ هَذَا إِلَّا لِكِرَامَتِهِ وَلَا مُنْعَ هَذَا إِلَّا
لِهَوَانِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

٣-٧-٥-٣- تَأْنِيدُ قَوْلِ الْعَبْدِ الْمُحِبِّ لِلْآخِرَةِ بِصِفَةِ الْخَيْرِ الْإِلَهِيَّةِ وَتَأْخُرُ الْإِجَابَةُ

٣-٧-٥-٣-١- لَيْتَ اللَّهُ يُؤَخِّرُ الْجَمِيعَ

﴿٧٤٦٧﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِنَّ الرَّبَّ لَيَلِي حِسَابَ الْمُؤْمِنِ فَيَقُولُ تَعْرِفُ هَذَا الْحِسَابَ فَيَقُولُ لَا يَا
رَبِّ فَيَقُولُ دَعَوْتِي فِي لَيْلَةٍ كَذَا وَكَذَا فِي كَذَا وَكَذَا فَذَخَرْتُهَا لَكَ قَالَ فِيمَا يَرَى مِنْ عَظَمَةِ
ثَوَابِ اللَّهِ يَقُولُ يَا رَبِّ لَيْتَ أَنَّكَ لَمْ تَكُنْ عَجَلْتَ لِي شَيْئًا وَادَّخَرْتَهُ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٧١

﴿٧٤٦٨﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَاجَتِهِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
أَخْرُوا إِجَابَتَهُ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ وَدُعَائِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَبْدِي دَعَوْتِي
فَأَخَّرْتُ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ كَذَا وَكَذَا وَدَعَوْتِي فِي كَذَا وَكَذَا فَأَخَّرْتُ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ
كَذَا وَكَذَا قَالَ فَيَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

٣-٧-٥-٤- الْأَسْبَابُ الْمُرتَبِطَةُ بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ وَالْقَوَانِينِ الْإِلَهِيَّةِ

٣-٧-٥-٤-١- إِتْمَامُ الْقَضَاءِ، التَّنْذِيرُ الْإِلَهِيُّ

﴿٧٤٦٩﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ (عليه السلام): مَنْ انْقَطَعَ إِلَيَّ كَفَيْتُهُ وَمَنْ سَأَلَنِي
أَعْطَيْتُهُ وَمَنْ دَعَانِي أَجَبْتُهُ وَإِنَّمَا أُؤَخِّرُ دَعْوَتَهُ وَهِيَ مُعَلَّقَةٌ وَقَدْ اسْتَجَبْتُهَا حَتَّى يَتِمَّ قَضَائِي فَإِذَا
تَمَّ قَضَائِي أَتَفَذْتُ مَا سَأَلَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٣

﴿٧٤٧٠﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): وَالْمُؤْمِنُ الْعَارِفُ بِاللَّهِ رَبِّمَا عَزَّ عَلَيْهِ أَنْ يَدْعُوهُ فِيمَا لَا يَذَرِي أَصَوَابُ
ذَلِكَ أَمْ خَطَأٌ وَقَدْ يَسْأَلُ الْعَبْدُ رَبَّهُ إِهْلَاكَ مَنْ لَمْ يَنْقَطِعْ مَدَّتُهُ وَيَسْأَلُ الْمَطَرُ وَقْتًا وَلَعَلَّهُ أَوَانُ
لَا يَصْلُحُ فِيهِ الْمَطَرُ لِأَنَّهُ أَغْرَفَ بِتَدْيِيرِ مَا خَلَقَ مِنْ خَلْقِهِ وَأَشْبَاهُ ذَلِكَ كَثِيرَةٌ فَافْهَمْ هَذَا؛ الاحتجاج

ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

می‌خواهد خداوند به آن فرشته امر می‌کند درخواستش را هرچه زودتر انجام بده، زیرا من صدای او را دوست ندارم، امام فرمود: در صورتی که مردم به اشتباه می‌گویند خدا به آن که عطا کرد احترام و اکرام کرده و به آن که خواسته‌اش را نداده است توهین کرده است.

۳-۷-۵-۳- واکنش بنده آخرت‌گرا به خیرخواهی خداوند و تأخیر اجابت

۱-۳-۷-۵-۳- ای کاش خدا همه را به تأخیر بیندازد.

﴿۷۶۶۷﴾ در قیامت، خداوند خود عهده‌دار رسیدگی به حساب مؤمن می‌شود، و به او می‌گوید: این را که در پرونده‌ات گذاشته‌ام برایت آشناست؟ بنده مؤمن می‌گوید: نه ای پروردگار، خداوند می‌فرماید: در فلان شب فلان دعا را خواندی، آن را برایت ذخیره کردم. امام می‌فرماید: مؤمن از دیدن عظمت و بزرگی پاداش ذخیره‌شده به خدا می‌گوید: ای پروردگار! ای کاش هیچ‌یک از دعاها را در دنیا پاسخ نمی‌دادی و همه را برایم ذخیره می‌کردی.

﴿۷۶۶۸﴾ مؤمن خدای عزوجل را درباره حاجت خود بخواند و خدای عزوجل فرماید: اجابت او را به تأخیر اندازید به سبب اشتیاقی که به شنیدن صدای دعای او دارم. پس چون روز قیامت شود خدای عزوجل فرماید: ای بنده من تو مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت را پس انداختم، اکنون ثواب و پاداش تو چنین و چنان است، و باز درباره فلان چیز و فلان چیز مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت تو را به تأخیر انداختم و پاداش تو چنین و چنان است، فرمود: پس مؤمن آرزو خواهد کرد که کاش هیچ دعایی از او در دنیا اجابت نمی‌شد به‌خاطر آن همه ثواب و پاداش نیک که می‌بیند.

۴-۷-۵-۳- علل مرتبط با قضا و قدر و قوانین الهی

۱-۴-۷-۵-۳- اتمام قضا، تدبیر الهی

﴿۷۶۶۹﴾ خداوند به داود وحی فرمود: هرکس از مردم قطع کند و به‌سوی من بیاید، امور او را کفایت می‌کنم و هرکس از من بخواهد به وی عطا می‌کنم و هرکس به من دعا کند دعای او را قبول می‌کنم، ولی اجابت آن را معلق می‌گذارم تا قضای من درباره‌اش تمام شود، وقتی که قضای من تمام شد، از آنچه که درخواست کرده به وی می‌دهم.

﴿۷۶۷۰﴾ مؤمن عارف گاهی خودداری از دعا می‌کند چون نمی‌داند این کار او درست یا اشتباه است. گاهی بنده از خدا درخواست از بین بردن کسی را می‌کند که اجلش نرسیده یا تقاضای باران می‌کند، در موقعی که شاید باران در آن موقع صلاح نیست زیرا خداوند واردتر است به تدبیر و نقشه خلقت، شبیه این جریان‌ها زیاد است این مطلب را دقت کن.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

٣-٧-٥-٤-٢- حُلُولُ الزَّمَنِ الَّذِي يُفْضِلُهُ الرَّبُّ

٣-٧-٥-٤-٢-١- التَّأخيرُ حَتَّى يَوْمِ الْجُمُعَةِ

﴿٧٦٧١﴾ أَحدهما عليه السلام: أَنَّ الْمُؤْمِنَ يَسْأَلُ اللَّهَ الْحَاجَةَ فَيُوَخِّرُ اللَّهُ تَعَالَى حَاجَتَهُ الَّتِي سَأَلَ إِلَيَّ

لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ؛ جمال الأسبوع ص: ١٨٢

﴿٧٦٧٢﴾ الرسول ﷺ: عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا فِي غَيْرِ مِيعَادِهِ فَقَالَتِ الصَّحَابَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَبْطَأْتَ الْيَوْمَ فِي الْخُرُوجِ فَقَالَ كَانَ عِنْدِي جَبْرِئِيلُ فِي صُورَةِ امْرَأَةٍ ذَاتِ جَمَالٍ أَبْيَضَ الْوَجْهِ عَلَى وَجْهِهِ خَالٌ وَقَالَ هَذِهِ هَيْئَةُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَهُوَ الْيَوْمُ الَّذِي لَكَ وَلِأُمَّتِكَ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ وَأَرَادَ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى أَنْ يَكُونَ هَذَا الْيَوْمُ لَهُمْ فَلَمْ يُعْطَوْهُ فَقُلْتُ لَهُ مَا هَذِهِ النُّكْتَةُ السَّودَاءُ قَالَ هَذِهِ سَاعَةُ الْإِسْتِجَابَةِ فَإِنْ صَادَقَهَا الدُّعَاءُ اقْتَرَنَ بِالْقَبُولِ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٦ ص: ٦٢

٣-٧-٥-٤-٢-٢- يَوْمُ الْأَرْبَعَاءِ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ

﴿٧٦٧٣﴾ الرسول ﷺ: دَعَا النَّبِيُّ ﷺ عَلَى الْأَحْزَابِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الثَّلَاثَةِ وَاسْتُجِيبَ لَهُ يَوْمُ الْأَرْبَعَاءِ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ فَعُرِفَ السُّرُورُ فِي وَجْهِهِ قَالَ جَابِرٌ فَمَا نَزَلَ بِى أَمْرٌ غَائِضٌ وَتَوَجَّهْتُ تِلْكَ السَّاعَةَ إِلَّا عَرَفْتُ الْإِجَابَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٨١

٣-٧-٥-٤-٢-٣- التَّأخيرُ لثَلَاثِ سَنَوَاتٍ

﴿٧٦٧٤﴾ الباقر عليه السلام: فَقَالَ الرَّجُلُ لَا فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ وَلَمْ يَقَالَ لَأَنى دَعَوْتُ اللَّهَ مُنْذُ ثَلَاثِ سِنِينَ

بِدَعْوَةٍ لَمْ أَرِ إِجَابَتَهَا إِلَى السَّاعَةِ؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٨٠

٣-٧-٥-٤-٢-٤- التَّأخيرُ لِعِشْرِينَ سَنَةً

﴿٧٦٧٥﴾ قَالَ عليه السلام: مَكَثَ يَعْقُوبُ عليه السلام يَدْعُو لَوْلَدِهِ عِشْرِينَ سَنَةً حَتَّى عَلِمُوا دَعَوَاتِهِ فَدَعَا يَعْقُوبَ لَهُمْ بِهَا فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَهِيَ يَا رَجَاءَ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِي يَا غِيَاثَ الْمُؤْمِنِينَ أَغْثِنِي يَا مَانِعَ الْمُؤْمِنِينَ امْنَعْنِي يَا مُحِبَّ التَّوَّابِينَ تُبْ عَلَيْنَا؛ المجتنى ص: ٩

﴿٧٦٧٦﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: قَالَ يُسْتَجَابُ لِلرَّجُلِ الدُّعَاءُ ثُمَّ يُؤَخَّرُ قَالَ

نَعَمْ عِشْرِينَ سَنَةً؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٩

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۲-۴-۵-۳- رسیدن زمان مورد نظر پروردگار

۱-۲-۴-۵-۳- تأخیر تا روز جمعه

﴿۷۶۷۱﴾ مؤمن از خداوند برآورده شدن نیازش را درخواست می‌کند و خداوند بلندمرتبه برآورده شدن نیازش را تا روز جمعه به تأخیر می‌اندازد.

﴿۷۶۷۲﴾ انس می‌گوید: روزی پیامبر خدا ﷺ در غیر ساعت مقرر نزد ما آمد، پس یارانش فرمودند: ای پیامبر خدا! امروز تأخیر کردید، فرمود: جبرئیل در صورت زنی زیبا و سفیدچهره نزد من بود که خالی بر صورت داشت و فرمود: این شکل روز جمعه است، روزی که برای تو و امت خیر و برکت بسیاری دارد، یهود و نصاری این روز را برای خود خواستند، پس به آن‌ها داده نشد و به او گفتم: این نقطه سیاهی چیست. فرمود: این ساعت اجابت دعاست اگر دعا با آن مصادف شود پذیرفته است و اگر در دنیا به اجابت نرسد در قیامت برایش ذخیره می‌شود و بدی‌ها از او دور می‌شود.

۲-۴-۵-۳- تأخیر تا چهارشنبه بین ظهر و عصر

﴿۷۶۷۳﴾ پیامبر ﷺ احزاب را روز دوشنبه و سه‌شنبه نفرین کرد، و چهارشنبه بین ظهر و عصر اجابت شد، و شادی در چهره ایشان هویدا گشت. جابر گفت: هر گرفتاری‌ای به من رو کرد و در این ساعت دعا کردم، اجابتش را دیدم.

۳-۲-۴-۵-۳- تأخیر سه ساله

﴿۷۶۷۴﴾ مرد گفت: خیر، ابراهیم گفت: برای چه؟ و او گفت: زیرا من خدا را سه سال است که خوانده‌ام و تاکنون اجابتی ندیده‌ام.

۴-۲-۴-۵-۳- تأخیر بیست ساله

﴿۷۶۷۵﴾ یعقوب صبر کرد و بیست سال برای فرزندش دعا کرد تا دعاها را فهمیدند، پس یعقوب برای آن‌ها دعا کرد و خداوند توبه آن‌ها را پذیرفت و آن دعا این است: ای امید مؤمنان امید مرا ناامید مکن، ای فریادرس مؤمنان به فریادم برس، ای دوستدار توبه‌کنندگان توبه ما را بپذیر.

﴿۷۶۷۶﴾ به امام صادق علیه السلام عرض کردم: ممکن است دعایی اجابت شود و به تأخیر بیفتد، فرمود: آری بیست سال.

﴿الإِجَابَةُ، الْآدَابُ وَشُرُوطُهَا﴾

٥-٢-٤-٥-٧-٣- التَّأخِيرُ لِرُبْعِينَ سَنَةً

﴿٧٦٧﴾ يونس آية ٨٩: قَالَ قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمْ فَاسْتَقِيمُوا وَلَا تَتَّبِعَان سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

﴿٧٤٧٨﴾ فَلَا تَتَأَخَّرُوا مِنْ تَأْخِيرِ الْإِحْيَاءِ فَإِنَّهُ كَانَ بَيْنَ إِحْيَاءِ مُوسَى وَهَارُونَ فِي فِرْعَوْنَ أَرْبَعِينَ

سَنَةِ مِنْ حِينَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُمَا قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥١

﴿٧٩٧٦﴾ الباقِرُ ^{الطَّيِّبُ}: كَانَ بَيْنَ أَنْ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِمُوسَىٰ وَهَارُونَ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا وَ

بَيْنَ أَنْ عَرَفَهُ اللَّهُ الْإِجَابَةَ أَرْبَعِينَ سَنَةً؛ بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ١٢٨

﴿٧٤٨٠﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): كَانَ بَيْنَ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمْ وَبَيْنَ اخْتِذِ فِرْعَوْنَ

أَرْبَعِينَ عَامًا؛ الْكَافِي ج: ٢ ص: ٤٨٩

٦-٢-٤-٥-٧-٣- التَّأخِيرُ لْخَمْسِينَ سَنَةً

﴿٧٤٨١﴾ الصادق عليه السلام: فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ قَدْ أَجَبْتُ دَعْوَتَكَ فَاصْنَعِ الْفُلَكَ فَكَانَ

يَبْنَ إِجَابَةَ الدُّعَاءِ وَيَبَيِّنَ الطُّوفَانَ خَمْسُونَ سَنَةً؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣٢٦

٧-٢-٤-٥-٧-٣- التَّأخِيرُ لَوْ قَتَلَ غَيْرَ مُعَيَّنٍ

﴿٧٤٨٢﴾ الرَّسُولُ ﷺ: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ وَهُوَ يُحِبُّهُ فَيَقُولُ جِبْرِيلُ يَا جِبْرِئِيلُ أَفْضُ حَاجَتُهُ

وَلَكِنْ لَا تُعْطِهَا إِلَى الْوَقْتِ الْفُلَانِي فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ يَكُونَ صَوْنُهُ فِي بَابِي؛ مستدرک الوسائل ج: ۵

ص: ١٩٦

﴿٧٤٨٣﴾ **الصَادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ**: إِيَّاكَ وَدَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنِّي آيْتُ عَلَى نَفْسِي أَنْ أَفْتَحَ لَهَا بَابًا مِنْ

السَّمَاءِ بِالْقَبُولِ وَأَنْ أَجِيبَهُ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٣٤

﴿٧٤٨٤﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): خَمْسُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجِبَنَّ عَنِ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى دَعْوَهُ الْإِمَامِ

الْمُقْسِطِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَأَنْتَقِمَنَّ لَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٩

﴿٧٤٨٥﴾ **الصادق** (عليه السلام): رَبِّمَا دَعَا الرَّجُلُ بِالدُّعَاءِ فَاسْتُجِيبَ لَهُ ثُمَّ أُخِرَ ذَلِكَ إِلَى حِينٍ قَالَ

فَقَالَ نَعَمْ قُلْتُ وَلِمَ ذَاكَ لِيَزِدَادَ مِنَ الدُّعَاءِ قَالَ نَعَمْ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٨٩

٨-٢-٤-٥-٧-٣- التَّأخِيرُ حَتَّى الْقِيَامَةِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

۵-۲-۴-۵-۳- تأخیر چهل ساله

﴿۷۶۷۷﴾ آیه ۸۹، فرمود: «دعای شما پذیرفته شد! استقامت به خرج دهید، و از راه (و رسم) کسانی که نمی‌دانند، تبعیت نکنید!»

﴿۷۶۷۸﴾ پس (ای برادران) ناامید نشوید از تأخیر اجابت دعای خود، زیرا اجابت دعای حضرت موسی و هارون علیهما السلام چهل سال به طول انجامید آن زمان که نفرین کردند بر فرعون و پیروانش که خداوند اموال و زیور آن‌ها را نابود سازد و ایشان را هلاک کند.

﴿۷۶۷۹﴾ میان سخنی که خداوند متعال به موسی و هارون فرمود: بی‌تردید دعوت شما مورد پذیرش قرار گرفت تا موقعی که خداوند پذیرفت چهل سال طول کشید.

﴿۷۶۸۰﴾ میان گفته خدای عزوجل (که به موسی و هارون - در مقابل تقاضای نابودی فرعون و پیروانش - فرمود: «دعای شما به اجابت رسید» (یونس، آیه ۸۹) و میان نابودی فرعون چهل سال طول کشید.

۶-۲-۴-۵-۳- تأخیر پنجاه ساله

﴿۷۶۸۱﴾ خداوند به او وحی کرد که دعای تو را اجابت کردم، اکنون کشتی بساز، حال آنکه بین اجابت دعا و توفان پنجاه سال فاصله بود.

۷-۲-۴-۵-۳- تأخیر تا زمان نامشخص

﴿۷۶۸۲﴾ بنده، خدا را می‌خواند درحالی که خداوند او را دوست دارد، پس به جبرئیل می‌گوید: نیازش را برآورده کن ولی تا فلان وقت به او نده زیرا من دوست دارم صدایش را در بارگاهم بشنوم.

﴿۷۶۸۳﴾ برحذر باش (و بترس) از نفرین ستمدیده که به ذات خود سوگند خورده‌ام که دری (از درهای) پذیرش آسمان را به روی او بکشایم و دعایش را به اجابت رسانم، گرچه پس از گذشت زمانی باشد.

﴿۷۶۸۴﴾ پنج دعاست که از درگاه پروردگار تبارک و تعالی محبوب نگردد (و پرده و حائلی نیست که جلوی او را بگیرد): دعای امام عادل، دعای ستمدیده که خدای عزوجل فرماید: حتماً انتقام تو را (از ستمکارت) بگیرم گرچه پس از زمانی باشد.

﴿۷۶۸۵﴾ بسا هست که مردی دعا کند و دعایش مستجاب گردیده ولی تا مدتی (اثر آن استجابیت ظاهر نگردد و) ظاهر شدن آثار آن به تأخیر افتد؟ فرمود: آری (چنین است)، عرض کردم: این برای چیست؟ آیا برای این است که بیشتر دعا کند؟ فرمود: آری.

۸-۲-۴-۵-۳- تأخیر تا قیامت

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٦٨٦﴾ في التَّوراةِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِلْعَبْدِ إِنَّكَ مَتَى ظَلَلْتَ تَدْعُونِي عَلَى عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِي مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ ظَلَمَكَ فَلكَ مِنْ عِبِيدِي مَنْ يَدْعُو عَلَيْكَ مِنْ أَجْلِ أَنَّكَ ظَلَمْتَهُ فَإِنْ شِئْتَ أَجَبْتُكَ وَ أَجَبْتُهُ فَيْكَ وَإِنْ شِئْتَ أَخَرْتُكَمَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢٦

﴿٧٦٨٧﴾ وَ فِي التَّوراةِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِلْعَبْدِ إِنَّكَ مَتَى ظَلَمْتَ تَدْعُونِي عَلَى عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِي مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ ظَلَمَكَ وَ لَكَ مِنْ عِبِيدِي مَنْ يَدْعُو عَلَيْكَ مِنْ أَجْلِ أَنَّكَ ظَلَمْتَهُ فَإِنْ شِئْتَ أَجَبْتُكَ وَ أَجَبْتُ فَيْكَ وَإِنْ شِئْتَ أَخَرْتُكَمَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١

﴿٧٦٨٨﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْعُو فِي حَاجَتِهِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَخْرُوا حَاجَتَهُ شَوْفًا إِلَى صَوْنِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ دَعَوْنِي فِي كَذَا وَ كَذَا فَأَخَرْتُ إِيَّابَكَ وَ ثَوَابَكَ كَذَا وَ كَذَا قَالَ فَيَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا فِيمَا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛ المؤمن ص: ٣٤

﴿٧٦٨٩﴾ الرِّسُولُ (عليه السلام): هَذِهِ سَاعَةُ الاسْتِجَابَةِ فَإِنْ صَادَفَهَا الدُّعَاءُ اقْتَرَنَ بِالْقَبُولِ فَإِنْ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ فِي الدُّنْيَا أُدْخِلَ لَهُ فِي الْقِيَامَةِ فَيُصْرَفُ عَنْهُ مَكَارِهِهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٦٢

٥-٧-٣- الأسبابُ المرتبطةُ بمضمونِ الدُّعَاءِ

١-٥-٧-٣- نَیْسَ فِیهِ خَیْرٌ لِلدَّاعِی

﴿٧٦٩٠﴾ الإسراء آية ١١: وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا

﴿٧٦٩١﴾ وَ رَبَّمَا أُخِّرَتْ عَنْكَ الْإِجَابَةُ لِيَكُونَ ذَلِكَ أَكْثَرُ لِأَجْرِ السَّائِلِ وَ أَجْزَلَ لِعَطَاءِ الْآمِلِ وَ رَبَّمَا سَأَلْتَ الشَّيْءَ فَلَا تُؤْتَاهُ وَ أُوتِيتَ خَيْرًا مِنْهُ عَاجِلًا أَوْ آجِلًا أَوْ صُرِفَ عَنْكَ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَكَ فَلَرُبَّ أَمْرٍ قَدْ طَلَبْتَهُ فِيهِ هَلَكَ دِينُكَ لَوْ أُوتِيَتْهُ فَلَتَكُنْ مَسْأَلَتُكَ فِيمَا يَبْقَى لَكَ جَمَالُهُ وَ يُنْفَى عَنْكَ وَبَالُهُ فَالْمَالُ لَا يَبْقَى لَكَ وَ لَا تَبْقَى لَهُ؛ نهج البلاغة ص: ٣٩٧

﴿٧٦٩٢﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): وَ أَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَا اسْتَجَابَ لَهُ...وَ إِنْ لَمْ يَكُنْ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرَةً لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ وَ الْمُؤْمِنُ الْعَارِفُ بِاللَّهِ رَبِّمَا عَزَّ عَلَيْهِ أَنْ يَدْعُوهُ فِيمَا لَا يَذَرِي أَ صَوَابُ ذَلِكَ أَمْ خَطَأُ؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۶۸۶﴾ خداوند عزوجل در تورات به بندهاش می‌فرماید: هرگاه مورد ظلم واقع شدی برای آنکه به تو ظلم کرده نفرین می‌کنی و بندهام نیز در حق تو نفرین می‌کند، زیرا تو به او ظلم کرده‌ای پس اگر بخواهم هم نفرین تو را اجابت می‌کنم و هم نفرین او را در حق تو اجابت می‌کنم و اگر بخواهم هر دو را تا روز قیامت به تأخیر می‌اندازم.

﴿۷۶۸۷﴾ و در تورات، خداوند عزوجل به بندهاش می‌فرماید که هرگاه تو مورد ظلم قرار گرفتی، و بندهای از بندگانم که در حقت ظلم کرده را نفرین می‌کنی، در همان حال یکی از بندگانم به‌خاطر ظلم تو در حقش تو را نفرین می‌کند، اگر می‌خواهی نفرین تو و او، هر دو را اجابت کنم و اگر خواهی تا روز قیامت به تأخیر اندازم.

﴿۷۶۸۸﴾ مؤمن خدای عزوجل را درباره حاجت خود بخواند و خدای عزوجل فرماید: اجابت او را به تأخیر اندازید به‌خاطر شوقی که به آواز و دعای او دارم، پس چون روز قیامت شود خدای عزوجل فرماید: ای بنده من تو مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت را پس انداختم، اکنون ثواب و پاداش تو چنین و چنان است، فرمود: پس مؤمن آرزو کند که کاش هیچ دعایی از او در دنیا اجابت نمی‌شد برای آنچه ثواب و پاداش نیک که می‌بیند.

﴿۷۶۸۹﴾ این ساعت استجابت دعاست پس اگر دعا با آن مصادف شود مستجاب می‌شود و اگر در دنیا مستجاب نشد برای آخرتش ذخیره می‌شود و آنچه مورد کراهت اوست، از او دور می‌شود.

۵-۷-۳- علل مربوط به محتوای دعا

۱-۵-۷-۳- برای دعاکننده خیر نباشد.

﴿۷۶۹۰﴾ آیه ۱۱، انسان (بر اثر شتابزدگی)، بدی‌ها را طلب می‌کند آن‌گونه که نیکی‌ها را می‌طلبد؛ و انسان، همیشه عجول بوده است!

﴿۷۶۹۱﴾ بسا که درنگ در اجابت برای دعاکننده را پاداشی بزرگ‌تر و آرزومند را بخشی بیشتر باشد. بسا که چیزی بخواهی و به آن دست نیابی اما دیر یا زود بهتر از آن برایت نصیب شود یا بلایی از تو دفع شود، و بسا چیزی را که درخواست کنی اگر به آن خواسته بررسی دینت تباه گردد، پس در پی آن باش که برایت نیکویی و جمال باقی بدارد و گرفتاری آن گریبانگیرت نگردد. مال تو را نباید و تو مال را نیایی.

﴿۷۶۹۲﴾ کسی که حق با اوست وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند... اگر چیزی که تقاضا کرده به نفع او نیست در صورتی که دعایش مستجاب شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند. مؤمن عارف گاهی خودداری از دعا می‌کند چون نمی‌داند این کار او درست یا اشتباه است.

﴿الإجابة، الآدابُ و شُرُوطُهَا﴾

﴿٧٦٩٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ لَمْ يَكُنِ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرًا لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ؛

الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿٧٦٩٤﴾ الصادق عليه السلام: وَالْمُؤْمِنُ الْعَارِفُ بِاللَّهِ رَبِّمَا عَزَّ عَلَيْهِ أَنْ يَدْعُوهُ فِيمَا لَا يَذَرِي أَصَوَابَ

ذَلِكَ أَمْ خَطَأً، الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

٢-٥-٧-٣- الدَّعَاءُ عَلَى شَخْصٍ هُوَ نَفْسُهُ دَعَا عَلَى الدَّاعِي، وَمِنْ الْأَفْضَلِ أَنْ يَتَأَخَّرَ الدَّعَاءُ إِنْ
﴿٧٦٩٥﴾ فِي التَّوْرَةِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِلْعَبْدِ إِنَّكَ مَتَى ظَلَمْتَ تَدْعُونِي عَلَى عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِي
مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ ظَلَمَكَ فَلَكَ مِنْ عِبِيدِي مَنْ يَدْعُو عَلَيْكَ مِنْ أَجْلِ أَنَّكَ ظَلَمْتَهُ فَإِنْ شِئْتَ أَجَبْتُكَ
وَأَجَبْتُهُ فَيْكَ وَإِنْ شِئْتَ أَخَّرْتُكَمَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢٦

﴿٧٦٩٦﴾ وَفِي التَّوْرَةِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِلْعَبْدِ إِنَّكَ مَتَى ظَلَمْتَ تَدْعُونِي عَلَى عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِي
مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ ظَلَمَكَ وَلَكَ مِنْ عِبِيدِي مَنْ يَدْعُو عَلَيْكَ مِنْ أَجْلِ أَنَّكَ ظَلَمْتَهُ فَإِنْ شِئْتَ
أَجَبْتُكَ وَأَجَبْتُ فَيْكَ وَإِنْ شِئْتَ أَخَّرْتُكَمَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٧١
﴿٧٦٩٧﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّمَا أُؤَخِّرُ دَعْوَتَكَ... إِمَّا أَنْ تَكُونَ قَدْ ظَلَمْتَ رَجُلًا فَدَعَا عَلَيْكَ
فَتَكُونُ هَذِهِ بِهَذِهِ لَا لَكَ وَلَا عَلَيْكَ وَإِمَّا أَنْ تَكُونَ لَكَ دَرَجَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَا تَبْلُغُهَا عِنْدِي إِلَّا
بِظُلْمِهِ لَكَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٣

﴿٧٦٩٨﴾ الصادق عليه السلام: إِذَا ظَلَمَ الرَّجُلُ فَظَلَّ يَدْعُو عَلَى صَاحِبِهِ قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ إِنْ هَاهُنَا
آخِرُ يَدْعُو عَلَيْكَ يَزْعُمُ أَنَّكَ ظَلَمْتَهُ فَإِنْ شِئْتَ أَجَبْتُكَ وَأَجَبْتُ عَلَيْكَ وَإِنْ شِئْتَ أَخَّرْتُكَمَا
فَيُؤَسَّعُكَمَا عَقْوَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٢٤

٦-٥-٧-٣- السَّبَبُ الْمُرْتَبِطُ بِالدَّاعِي

١-٥-٦-٣- يُحِبُّ اللَّهُ أَصْوَاتَهُمْ وَمِنْ أَجْلِ الْإِسْتِمَاعِ الْأَكْثَرِ يُؤَخِّرُ الْإِجَابَةَ لِدُعَائِهِمْ

١-١-٥-٦-٣- وَلِيُّ اللَّهِ

﴿٧٦٩٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ الْعَبْدَ الْوَلِيَّ لِلَّهِ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْأَمْرِ يَنْوِبُهُ فَيَقُولُ لِلْمَلِكِ
الْمُؤَكَّلِ بِهِ أَفْضَلَ لِعَبْدِي حَاجَتَهُ وَلَا تُعْجَلْهَا فَإِنِّي أَشْتَهِي أَنْ أَسْمَعَ نِدَاءَهُ وَصَوْتَهُ وَإِنَّ الْعَبْدَ الْعَدُوَّ
لِلَّهِ لَيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْأَمْرِ يَنْوِبُهُ فَيَقَالُ لِلْمَلِكِ الْمُؤَكَّلِ بِهِ أَفْضَلَ لِعَبْدِي حَاجَتَهُ وَعَاجِلُهَا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۶۹۳﴾ اگر چیزی که تقاضا کرده به نفع او نیست در صورتی که دعایش مستجاب شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند.

﴿۷۶۹۴﴾ مؤمن عارف گاهی از دعا خودداری می‌کند چون نمی‌داند این کار او درست یا اشتباه است.

۲-۵-۷-۳- محتوای دعا علیه فردی است که او نیز علیه دعاکننده ما دعا کرده است، و چه بهتر که هر دو به تأخیر بیفتند.

﴿۷۶۹۵﴾ خداوند عزوجل در تورات به بنده‌اش می‌فرماید: هرگاه مورد ظلم واقع شدی برای آن که به تو ظلم کرده نفرین می‌کنی و بنده‌ام نیز در حق تو نفرین می‌کند، زیرا تو به او ظلم کرده‌ای پس اگر بخوایم هم نفرین تو را اجابت می‌کنم و هم نفرین او را در حق تو اجابت می‌کنم و اگر بخوایم هر دو را تا روز قیامت به تأخیر می‌اندازم.

﴿۷۶۹۶﴾ و در تورات، خداوند عزوجل به بنده‌اش می‌فرماید که هرگاه تو مورد ظلم قرار گرفتی، و بنده‌ای از بندگانم که در حقت ظلم کرده را نفرین می‌کنی، در همان حال یکی از بندگانم به خاطر ظلم تو در حقش، تو را نفرین می‌کند، اگر می‌خواهی نفرین تو و او، هر دو را اجابت کنم و اگر خواهی تا روز قیامت به تأخیر اندازم.

﴿۷۶۹۷﴾ اگر من دعایت را به تأخیر می‌اندازم، یا به سبب این است که تو بر مردی ستم کرده‌ای، او هم بر ضرر تو دعا کرده پس این دعای تو در مقابل دعای اوست که نه به نفع و نه بر ضرر تو باشد و یا بدین جهت است که برای تو در بهشت درجه و مقامی باشد که کسی به آن درجه نمی‌رسد.

﴿۷۶۹۸﴾ آنگاه که بر کسی ستم شود و شروع به نفرین بر ستمگر کند، خدای عزوجل به او می‌فرماید: اینجا کس دیگری هم هست که بر تو نفرین می‌کند و می‌پندارد که تو بر او ستم کرده‌ای. اکنون اگر می‌خواهی، نفرین تو و نفرین او هر دو را برآورده کنم و اگر می‌خواهی، درباره هر دو به تأخیر بیندازم و عفو من شما را فراگیرد.

۶-۷-۳- علل مربوط به دعاکننده

۱-۶-۷-۳- صدای این افراد را خدا دوست دارد و برای بیشتر شنیدن صدایشان، اجابت دعایشان را به تأخیر می‌اندازد.

۱-۱-۶-۷-۳- ولی خدا

﴿۷۶۹۹﴾ بنده‌ای که دوست و هم‌پیمان خداوند است دعا می‌کند و از خداوند چیزی می‌خواهد، پروردگار به فرشته موکل امر می‌کند درخواستش را برآور ولی در آن عجله نداشته باش زیرا من میل دارم صدای او را بیشتر بشنوم. ولی هنگامی که بنده دشمن خداوند دعا می‌کند و از او چیزی می‌خواهد خداوند به آن فرشته امر می‌کند درخواستش را هرچه زودتر انجام بده، زیرا من صدای

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

فَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ أَسْمَعَ نِدَاءَهُ وَصَوْتَهُ قَالَ فَيَقُولُ النَّاسُ مَا أُعْطِيَ هَذَا إِلَّا لِكِرَامَتِهِ وَلَا مُنْعَ هَذَا إِلَّا

لِهَوَانِهِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

٢-١-٥-٧-٣-المؤمن

﴿٧٧٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الرَّبَّ لَيَلِي حِسَابَ الْمُؤْمِنِ فَيَقُولُ تَعْرِفُ هَذَا الْحِسَابَ فَيَقُولُ لَا يَا رَبِّ فَيَقُولُ دَعَوْتِي فِي لَيْلَةٍ كَذَا وَكَذَا فِي كَذَا وَكَذَا فَذَخَرْتُهَا لَكَ قَالَ فَمِمَّا يَرَى مِنْ عَظَمَةِ ثَوَابِ اللَّهِ يَقُولُ يَا رَبِّ لَيْتَ أَنَّكَ لَمْ تَكُنْ عَجَلْتَ لِي شَيْئًا وَادَّخَرْتَهُ لِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٣٧١

﴿٧٧١﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي الدُّنْيَا مَنْ يُحِبُّ وَيُبْغِضُ وَلَا يُعْطِي الْآخِرَةَ إِلَّا مَنْ أَحَبَّ وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ يَسْأَلُ رَبَّهُ مَوْضِعَ سَوْطِهِ مِنَ الدُّنْيَا فَلَا يُعْطِيهِ وَيَسْأَلُهُ الْآخِرَةَ فَيُعْطِيهِ مَا شَاءَ وَيُعْطِي الْكَافِرَ فِي الدُّنْيَا قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَهُ مَا شَاءَ وَيَسْأَلُهُ مَوْضِعَ سَوْطٍ فِي الْآخِرَةِ فَلَا يُعْطِيهِ

إِيَّاهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٤

﴿٧٧٢﴾ الكاظم عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُؤَخِّرُ إجابةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقًا إِلَى دُعَائِهِ وَيَقُولُ صَوْتُ أَحِبُّ أَنْ

أَسْمَعَهُ وَيَعْجَلُ إجابةَ دُعَاءِ الْمُنَافِقِ وَيَقُولُ صَوْتُ أَكْرَهُ سَمَاعَهُ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٣٤٥

﴿٧٧٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْعُو (فِي الْحَاجَةِ) فَيُؤَخِّرُ اللَّهُ حَاجَتَهُ الَّتِي سَأَلَ إِلَى يَوْمِ

الْجُمُعَةِ لِيُخَصَّهُ بِفَضْلِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٨٣

﴿٧٧٤﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَاجَتِهِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

أَخْرُوا إجابتهُ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ وَدُعَائِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَبْدِي دَعَوْتِي

فَأَخَّرْتُ إجابتكِ وَثَوَابَكَ كَذَا وَكَذَا وَدَعَوْتِي فِي كَذَا وَكَذَا فَأَخَّرْتُ إجابتكِ وَثَوَابَكَ

كَذَا وَكَذَا قَالَ فَيَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

﴿٧٧٥﴾ الباقر عليه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَسْأَلُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَاجَةً فَيُؤَخِّرُ عَنْهُ تَعَجُّلَ إجابتهِ حُبًّا

لِصَوْتِهِ وَاسْتِمَاعَ نَحِيْبِهِ ثُمَّ قَالَ وَاللَّهِ مَا آخَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ مَا يَطْلُبُونَ مِنْ هَذِهِ

الدُّنْيَا خَيْرٌ لَهُمْ عَمَّا عَجَّلَ لَهُمْ مِنْهَا وَآيُ شَيْءٍ الدُّنْيَا إِنْ أَبَا جَعْفَرٍ عليه السلام كَانَ يَقُولُ يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

او را دوست ندارم، امام فرمود: در صورتی که مردم به اشتباه می‌گویند خدا به آن که عطا کرد احترام و اکرام کرده و به آن که خواسته‌اش را نداده است توهین کرده است.

۲-۱-۶-۵-۷-۳- مؤمن

﴿۷۷۰﴾ در قیامت، خداوند خود عهده‌دار رسیدگی به حساب مؤمن می‌شود، و به او می‌گوید: این را که در پرونده‌ات گذاشته‌ام برایت آشناست؟ بنده مؤمن می‌گوید: نه ای پروردگار، خداوند می‌فرماید: در فلان شب فلان دعا را خواندی، آن را برایت ذخیره کردم. امام می‌فرماید: مؤمن از دیدن عظمت و بزرگی پاداش ذخیره‌شده به خدا می‌گوید: ای پروردگار! ای کاش هیچ‌یک از دعاها را در دنیا پاسخ نمی‌دادی و همه را برایم ذخیره می‌کردی.

﴿۷۷۰۱﴾ خداوند دنیا را به دوست و دشمن می‌دهد ولی آخرت را فقط به دوستان خود می‌دهد، مؤمن از خداوند جایی در دنیا به اندازه تازیان می‌خواهد ولی خداوند به او نمی‌دهد اما مؤمن در آخرت هرچه از خداوند بخواهد به او عطا می‌کند، و کافر هم هرچه در دنیا از خداوند بخواهد خداوند به او می‌دهد، اما اگر جای تازیان‌های در آخرت بخواهد به او نمی‌دهد.

﴿۷۷۰۲﴾ همانا خداوند به شوق شنیدن دعای بیشتر مؤمن، اجابت دعای او را به تأخیر می‌اندازد و می‌فرماید: صدایی است که دوست دارم آن را بشنوم، و در اجابت دعای منافق شتاب می‌کند و می‌فرماید: صدایی است که از شنیدنش اکراه دارم.

﴿۷۷۰۳﴾ بنده مؤمن از خداوند جل جلاله حاجتی می‌طلبد، و خداوند برآوردن نیازی را که درخواست کرده تا روز جمعه به تأخیر می‌اندازد تا او را به فضیلت‌هایی که در روز جمعه کرامت می‌فرماید مخصوص گرداند.

﴿۷۷۰۴﴾ مؤمن خدای عزوجل را درباره حاجت خود بخواند و خدای عزوجل فرماید: اجابت او را به تأخیر اندازید به سبب اشتیاقی که به شنیدن صدای دعای او دارم. پس چون روز قیامت شود خدای عزوجل فرماید: ای بنده من تو مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت را پس انداختم، اکنون ثواب و پاداش تو چنین و چنان است، و باز درباره فلان چیز و فلان چیز مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت تو را به تأخیر انداختم و پاداش تو چنین و چنان است، فرمود: پس مؤمن آرزو خواهد کرد که کاش هیچ دعایی از او در دنیا اجابت نمی‌شد به‌خاطر آن‌همه ثواب و پاداش نیک که می‌بیند.

﴿۷۷۰۵﴾ به‌درستی که بنده مؤمن حاجت خود را از خدا درخواست می‌کند و خداوند اجابت او را به تأخیر می‌افکند تا هرچه بیشتر صدای تمنا و درخواست او را بشنود. آنگاه امام علیه السلام فرمود: به خدا سوگند آنچه خدای تعالی از درخواست مؤمنین که طالب آن بودند را به تأخیر می‌افکند بهتر از آن است که درخواست می‌کنند و در دنیا به آن می‌رسند. آخر مگر این دنیا چه ارزشی دارد؟ جدم ابوجعفر، باقر علیه السلام می‌گفت: «سزاوار است که مؤمن در روزهای خوش و خرم زندگی چنان

﴿الإجابة، الآدابُ و شروطُها﴾

أَنْ يَكُونَ دُعَاؤُهُ فِي الرَّخَاءِ نَحْوًا مِنْ دُعَائِهِ فِي الشَّدَّةِ لَيْسَ إِذَا أُعْطِيَ فَنَزَّ فَلَا تَمَلَّ الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ مِنْ
اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِمَكَانٍ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦١

﴿٧٧٠٦﴾ إِنَّ جَبْرِئِيلَ مُوَكَّلٌ بِحَاجَاتِ الْعِبَادِ فَإِذَا دَعَاهُ الْمُؤْمِنُ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ احْبِسْ حَاجَةَ
عَبْدِي فَإِنِّي أَحِبُّهُ وَأَحِبُّ صَوْتَهُ وَإِذَا دَعَا الْكَافِرُ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ اقْضِ حَاجَةَ عَبْدِي فَإِنِّي أُبْغِضُهُ
وَأُبْغِضُ صَوْتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٥٦ ص: ٢٥٨

﴿٧٧٠٧﴾ الْكَاسِمُ عليه السلام: فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيُؤَخِّرُ إِجَابَةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقًا إِلَى دُعَائِهِ وَيَقُولُ صَوْتًا
أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ وَيَعْجَلُ إِجَابَةَ الدُّعَاءِ لِلْمَنَافِقِ وَيَقُولُ صَوْتًا أَكْرَهُ سَمَاعَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص:

٢٩٦

٣-٧-٥-٦-١-٣- عَبْدُ مَحْبُوبٍ

﴿٧٧٠٨﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو اللَّهَ وَهُوَ يُحِبُّهُ فَيَقُولُ لِجَبْرِئِيلَ اقْضِ لِعَبْدِي هَذَا
حَاجَتَهُ وَآخِرَهَا فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ لَا أَزَالَ أَسْمَعُ صَوْتَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٦٣

٣-٧-٥-٦-١-٤- لَا يَعْرِفُ الدَّاعِيَ عَنْ مَدَى خَيْرٍ أَوْ شَرِّ الدُّعَاءِ وَ راجع: ٣-٥-٢

٣-٧-٥-٧- واجبُ الدَّاعِي حِيَالَ التَّأخيرِ

٣-٧-٥-٧-١- لَا تَعْجَلُوا، لَا تَسْتَعْجِلُوا

﴿٧٧٠٩﴾ مِمَّا يَتَعَلَّقُ بِآدَابِ الدَّاعِي...هُوَ تَرْكُ الْعَجَلَةِ فِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٦

﴿٧٧١٠﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ قَدْ دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩١

﴿٧٧١١﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا لَمْ يَسْتَعْجِلُوا قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عليه السلام وَكَيْفَ

يَسْتَعْجِلُونَ قَالَ يَقُولُونَ دَعَوْنَا فَلَمْ يُسْتَجَبْ لَنَا؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٨٤

٣-٧-٥-٧-٢- لَا تَسْتَبْطِئُوا

﴿٧٧١٢﴾ يُكْرَهُ لِلدَّاعِي اسْتِبْطَاءُ الْإِجَابَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

﴿٧٧١٣﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: لَا تَسْتَبْطِئُوا الْإِجَابَةَ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٣٧

٣-٧-٥-٧-٣- لَا تَسْأَمُوا

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

خدا را مخلصانه بخواند که در روزهای تنگی و سختی می‌خواند. نه اینکه چون عطای خود را دریافت کند خدا را فراموش کند.» بنابراین از دعا کردن به درگاه الهی ملال مگیر که راز و نیاز با حق، ارج و مقام والایی دارد.

﴿۷۷۰۶﴾ همانا جبرئیل گماشته بر حاجت بنده‌هاست، پس هنگامی که مؤمنی دعا کند خدای متعال می‌فرماید: ای جبرئیل دعایش را نگه دار که من او و صدای مناجاتش را دوست دارم، و چون کافر دعا کند، می‌فرماید: زود نیازش را برآور که از او و صدایش بیزارم.

﴿۷۷۰۷﴾ خداوند عزوجل از آنجا که به شنیدن دعای مؤمن بسیار مشتاق است، در استجابت آن تأخیر می‌کند و می‌گوید: این صدا را دوست دارم که بشنوم، حال آنکه در استجابت دعای منافق تعجیل می‌کند و می‌فرماید: این صدایی است که از شنیدن آن اکراه دارم.

۳-۱-۶-۵-۷-۳- بنده محبوب

﴿۷۷۰۸﴾ بنده، خدا را می‌خواند درحالی که خداوند او را دوست دارد، پس به جبرئیل می‌گوید: حاجت این بنده‌ام را برآورده کن ولی در دادن آن تأخیر بینداز زیرا من همچنان دوست دارم صدایش را بشنوم.

۴-۱-۶-۵-۷-۳- دعاکننده از خیر یا شر بودن دعا آگاه نباشد ر.به: ۲-۵-۳

۷-۳-۷-۵-۳- وظیفه دعاکننده در قبال تأخیر

۱-۷-۵-۷-۳- عجله نکنید.

﴿۷۷۰۹﴾ از آنچه به آداب دعاکننده تعلق می‌گیرد... عجله نکردن در آن است.

﴿۷۷۱۰﴾ دعای بنده مستجاب می‌شود مادام که عجله نکند و نگوید که دعا کردم ولی مستجاب نشد.

﴿۷۷۱۱﴾ مردم همیشه در خیر و خوبی خواهند بود تا آنگاه که شتاب نکنند، عرض کردند: ای پیامبر خدا! چگونه شتاب می‌کنند؟ فرمود: می‌گویند ما دعا کردیم ولی اجابت نشد.

۲-۷-۵-۷-۳- اجابت را دیر نپندارید.

﴿۷۷۱۲﴾ مکروه است که دعاکننده، اجابت خدا را دیر بشمارد.

﴿۷۷۱۳﴾ اجابت دعا را دیر ندانید. (نگویید باید تا الان اجابت می‌شد، و خدا دیر کرده است.)

۳-۷-۵-۷-۳- خسته نشوید.

﴿الإجابة، الآدابُ وشروطُها﴾

﴿٧٧١٤﴾ إِذَا أَبْطَأَ عَلَيْهِ الْإِجَابَةُ... وَلَيْكُنْ مُوَظِّبًا عَلَى الدُّعَاءِ وَالْمَسْأَلَةِ لَا يَسْأَمُ الْإِنْسَانُ مِنْهُمَا؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

٣-٧-٥-٧-٤- لا تَيَّأَسُوا

﴿٧٧١٥﴾ فَلَا تَيَّأَسُوا مِنْ تَأْخِيرِ الْإِجَابَةِ فَإِنَّهُ كَانَ بَيْنَ إِجَابَةِ مُوسَى وَهَارُونَ فِي فِرْعَوْنَ أَرْبَعِينَ

سَنَةً مِنْ حِينَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُمَا قَدْ جِئْتِ دَعْوَتُكُمْ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥١

﴿٧٧١٦﴾ السَّجَادَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَجْعَلْنِي... آيسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَإِنْ

أَبْطَأَتْ عَنِّي؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ٢١

٣-٧-٥-٧-٥- لا تَقْنُطُوا

﴿٧٧١٧﴾ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا يُقْنُطُكَ إِنْ أَبْطَأَتْ عَلَيْكَ الْإِجَابَةُ فَإِنَّ الْعَطِيَّةَ عَلَى قَدْرِ الْمَسْأَلَةِ؛

بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٢٠٧

﴿٧٧١٨﴾ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَلَا يُقْنُطُكَ إِطْأُ إِجَابَتِهِ فَإِنَّ الْعَطِيَّةَ عَلَى قَدْرِ النِّيَّةِ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٢

٣-٧-٥-٧-٦- لا تُخَالِفُوا

﴿٧٧١٩﴾ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَدْعُو اللَّهَ فِيمَا نُحِبُّ فَإِذَا وَقَعَ الَّذِي نَكْرَهُ لَمْ نُخَالِفِ اللَّهَ فِيمَا أَحَبَّ؛

كشف الغمة ج: ٢ ص: ١٥٠

٣-٧-٥-٧-٧- أَشْكُرُوا، قُولُوا: الْحَمْدُ لِلَّهِ

﴿٧٧٢٠﴾ إِذَا أَبْطَأَ عَلَيْهِ الْإِجَابَةُ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٠

﴿٧٧٢١﴾ مَنْ أَبْطَأَ عَنْهُ شَيْءٌ مِنْ ذَاكَ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص:

١٩٧

﴿اجابت، آداب و شرایط آن﴾

﴿۷۷۱۴﴾ آنگاه که استجابت به تأخیر افتاد... باید پیوسته خدا را بخواند و درخواست کند و خسته نشود.

۴-۷-۵-۳- مایوس نشوید.

﴿۷۷۱۵﴾ پس (ای برادران) ناامید نشوید از تأخیر اجابت دعای خود، زیرا اجابت دعای حضرت موسی و هارون علیهما السلام چهل سال به طول انجامید آن زمان که نفرین کردند بر فرعون و پیروانش که خداوند اموال و زیور آنها را نابود سازد و ایشان را هلاک کند.

﴿۷۷۱۶﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و از پاسخ دادن به درخواستم حتی اگر چه با تأخیر اتفاق بیفتد نومیدم نکن.

۵-۷-۵-۳- ناامید نشوید.

﴿۷۷۱۷﴾ اگر چه دیر جوابت را بدهد ناامیدت نمی کند، زیرا بخشش به اندازه درخواست و طلب است. (پس درخواست خویش را جدی تر کن و بر آن پافشاری کن.)

﴿۷۷۱۸﴾ پس مباد که درنگ در اجابت دعا تو را از رحمت او ناامید گرداند که عطیه به اندازه نیت است.

۶-۷-۵-۳- مخالفت نکنید.

﴿۷۷۱۹﴾ ما (اهل بیت) دعا می کنیم و از خداوند آنچه را دوست داریم درخواست می کنیم، ولی وقتی قضای الهی - برخلاف میل ما - نازل شود، همان را می پسندیم (بر آن راضی هستیم).

۷-۷-۵-۳- شکر کنید.

﴿۷۷۲۰﴾ آنگاه که استجابت به تأخیر افتاد بگو: «خدا را در هر حال سپاس می گویم.»

﴿۷۷۲۱﴾ هر کس که استجابت دعایش به تأخیر افتد، باید بگوید: در همه حال شکر خدا.

الفصل الرابع - فوائد الدعاء و تبعاته

١-٤- عظمة و اهمية و فوائد و تبعات الدعاء

١-٤-١- فوق الوصف

﴿٧٧٢٢﴾ الرسول ﷺ: و منها دعاء اهل البيت المعمور... ان النبي ﷺ سأل جبرئيل عن ثوابه فقال عليه السلام يا محمد لو اجتمعت ملائكة السماوات و الارضين على ان يصفوا من ألف جزء جزءاً واحداً ما قدرُوا بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٧٥

﴿٧٧٢٣﴾ الباقر عليه السلام: قال عيسى عليه السلام: يا جبرئيل ما ثواب الخامسة فقال هي دعوتي و لم يؤذن لي ان افسرها لك؛ اقبال الأعمال ص: ٣٢٣

١-٤-٢- زيادة كرم و سعة و جود و عطاء الله

فصل چهارم: فواید و ثمرات دعا

۴-۱- بزرگی و اهمیت فوائد و ثمرات دعا

۴-۱-۱- فراتر از توصیف

﴿۷۷۲۲﴾ از جمله، دعای اهل بیت معمر است... پیامبر ﷺ درباره ثواب این دعا از جبرئیل پرسید، فرمود: ای محمد اگر تمام فرشتگان آسمان و زمین جمع شوند که یک هزارم ثواب آن را وصف کنند، پس نمی توانند.

﴿۷۷۲۳﴾ عیسی گفت: ای جبرئیل، پاداش دعای پنجم چیست؟ جبرئیل گفت: این دعا مخصوص من است و اجازه ندارم آن را برای تو تفسیر کنم.

۴-۱-۲- ازدیاد کرامت، جود و سخاوت خداوند

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَاعُثُهُ﴾

﴿٧٧٢٤﴾ الْحَبَّةُ الْكَلْبَاءُ: يَا مَنْ لَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الدُّعَاءِ إِلَّا سَعَةً وَ عَطَاءً؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص:

١٣٣

﴿٧٧٢٥﴾ يَا مَنْ لَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الدُّعَاءِ إِلَّا كَرَمًا وَ جُودًا يَا مَنْ لَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الدُّعَاءِ إِلَّا كَرَمًا وَ

جُودًا يَا مَنْ لَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الدُّعَاءِ إِلَّا كَرَمًا وَ جُودًا؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٢٣

٣-١-٤- كَالْعَرْشِ

﴿٧٧٢٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: سَأَخْبِرُكَ بَبَعْضِ ثَوَابِ هَذَا الدُّعَاءِ أَمَّا صَاحِبُهُ حِينَ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَتَنَاطَرُ عَلَيْهِ الْبَرُّ مِنْ مَفْرَقِ رَأْسِهِ مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَيُنْزِلُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَيْهِ السَّكِينَةَ وَ تَغْشَاهُ الرَّحْمَةُ وَ لَا يَكُونُ لِهَذَا الدُّعَاءِ مُنْتَهَى دُونَ عَرْشِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَهُ دَوِيُّ حَوْلِ الْعَرْشِ كَدَوِيِّ النَّحْلِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص:

٣٣٠

٤-١-٤- بِهِ اهْتَزَّ الْعَرْشُ

﴿٧٧٢٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى فِي بَاطِنِ جَبْرِئِيلَ الدُّعَاءَ فَعَلَّمَهُ عَلَيْهِ وَ الْعَبَّاسُ وَ قَالَ يَا عَلِيُّ يَا خَيْرُ بَنِي هَاشِمٍ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ سَلُوا رَبَّكُمْ بِهِؤَلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا دَعَا بِهِنَّ مُؤْمِنٌ بِإِخْلَاصٍ إِلَّا اهْتَزَّ لَهُنَّ الْعَرْشُ وَ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَ الْأَرْضُونَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

١٧٦

﴿٧٧٢٨﴾ الصَّادِق عليه السلام: أَسْأَلُكَ بِالْإِسْمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ اهْتَزَّ لَهُ عَرْشُكَ وَ سِرْتُ بِهِ

مَلَائِكَتِكَ؛ البلد الأمين ص: ٣٧١

﴿٧٧٢٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا دَعَا بِهِنَّ عَبْدٌ بِإِخْلَاصٍ دِينِهِ إِلَّا اهْتَزَّ لَهُ الْعَرْشُ؛

بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٣٧

٥-١-٤- مُحَاسِبَةُ تَبَاعُثِ الدُّعَاءِ ثَقِيلَةٌ حَتَّى عَلَى الْمَلَائِكَةِ

﴿٧٧٣٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَيُّ عَبْدٍ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ يَكُونُ مَلَائِكَتُهُ فِي تَعَبٍ مِمَّا يَكْتُئِبُونَ لَهُ مِنْ

الْحَسَنَاتِ وَ يَمْحُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۷۲۴﴾ ای آن که بسیار دعا کردن جز بر گسترش عنایت و عطای او نمی‌افزاید.

﴿۷۷۲۵﴾ ای آن که بسیاری دعا کردن جز بر بزرگواری و جود یا: عطای تو نمی‌افزاید، ای کسی که زیادی درخواست دعا جز به بزرگواری و بخشش تو نمی‌افزاید ای کسی که بسیار دعا کردن جز به کرم و بخشش تو نمی‌افزاید .

۳-۱-۴- مثل عرش

﴿۷۷۲۶﴾ به‌زودی به شما بعضی از ثواب این دعا را خبر دهم، اما صاحب این دعا هنگامی که خدای عزوجل را می‌خواند، بر او نیکویی از فرق سر او از طبقه‌های آسمان تا به زمین نثار می‌شود و خدای تعالی بر او آرامش و سنجیدگی را نازل می‌کند و او را رحمت خدا در بر می‌گیرد و از برای این دعا منتهایی نزد عرش پروردگار عالمیان نیست و از برای اوست صدایی مثل صدای زنبور عسل و نگاه می‌کند خدای تعالی به‌سوی کسی که این دعا را بخواند.

۴-۱-۴- با آن عرش می‌لرزد.

﴿۷۷۲۷﴾ پیامبر ﷺ در زیر بال جبرئیل این دعا را دید و آن را به حضرت علی بن ابی‌طالب علیه السلام و به عباس تعلیم کردند و فرمودند: ای علی! ای بهترین اولاد هاشم و ای پسران عبدالمطلب پروردگار خود را به این کلمات درخواست کنید. پس سوگند به آن که جان من به دست قدرت اوست که مؤمنی از روی اخلاص خدا را به این دعا نمی‌خواند مگر آنکه از جهت این کلمات عرش و هفت طبقه آسمان‌ها و هفت طبقه زمین‌ها به جنبش آید.

﴿۷۷۲۸﴾ خدایا! از تو درخواست می‌کنم به نامی که هرگاه با آن خوانده شوی عرش تو به لرزه درمی‌آید و ملائکه‌ات شاد می‌شوند.

﴿۷۷۲۹﴾ سوگند به آن که جانم در قبضه قدرت اوست، هیچ بنده‌ای پروردگار خود را از روی اخلاص با این کلمات نمی‌خواند، جز آنکه عرش الهی برای او به لرزه می‌افتد.

۵-۱-۴- محاسبه ثمرات دعا برای ملائک نیز سنگین است.

﴿۷۷۳۰﴾ هر بنده‌ای که خدا را به این دعا بخواند، فرشتگان در تعب و آزار می‌شوند از بسیاری آنچه را که برای او از حسنات می‌نویسند و از او سیئات را برطرف می‌کنند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

٤-١-٦- تَتَّبِعُهَا تَحِيَّاتٌ وَدُعَاءٌ وَاسْتِغْفَارٌ وَسُرُورُ الْمَلَائِكَةِ

﴿٧٧٣١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى بِهَذِهِ الصَّلَاةِ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَ يَدْفَعُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ وَ يَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ وَ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَ يَصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يَمُوتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٥١

﴿٧٧٣٢﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ مَلَائِكَةَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ مِنَ الْحَفَظَةِ تَحْضُرُ الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ بِالْحَائِرِ فَتُصَافِحُهُمْ فَلَا يُجِيبُونَهَا مِنْ شِدَّةِ الْبُكَاءِ فَيَنْتَظِرُونَهُمْ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ وَ حَتَّى يُنُورَ الْفَجْرُ ثُمَّ يَكَلِّمُونَهُمْ وَ يَسْأَلُونَهُمْ عَنْ أَشْيَاءٍ مِنْ أَمْرِ السَّمَاءِ فَأَمَّا مَا بَيْنَ هَذَيْنِ الْوَقْتَيْنِ فَإِنَّهُمْ لَا يَنْطِقُونَ وَ لَا يَفْتَرُونَ عَنِ الْبُكَاءِ وَ الدُّعَاءِ وَ لَا يَشْغَلُونَهُمْ فِي هَذَيْنِ الْوَقْتَيْنِ عَنْ أَصْحَابِهِمْ فَإِنَّهُمْ شُغْلُهُمْ بِكُمْ إِذَا نَطَقْتُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ٢٢٤

﴿٧٧٣٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: فَيُنَادِي سَخَائِلُ بَثَلَاتٍ أَصْوَاتٍ كُلُّ لَيْلَةٍ بَعْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى قَدْ غَفَرَ لِلْمُصَلِّينَ الْمُؤَحِّدِينَ فَلَا يَبْقَى مَلَكٌ فِي السَّمَوَاتِ السَّجِّ إِلَّا اسْتَغْفَرَ لِلْمُصَلِّينَ وَ دَعَا لَهُمْ بِالْمُدَاوَمَةِ عَلَى ذَلِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٨٢

﴿٧٧٣٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَا عِنْدَ مَنَامِهِ فَيَذْهَبَ بِهِ النَّوْمُ وَ هُوَ يَدْعُو بِهَا بَعَثَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ بِكُلِّ حَرْفٍ بَيْنَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيَّةِ وَجُوهُهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ بِسَبْعِينَ أَلْفَ مَرَّةٍ وَ يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهُ وَ يَدْعُونَ لَهُ وَ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٧٧٣٥﴾ الكاظم عليه السلام: مَنْ دَعَا لِإِخْوَانِهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ عَنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ مَلَكًا يَدْعُو لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٥

﴿٧٧٣٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَ أَيْ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَيِّنَةً صَادِقَةً خَالِصَةً لَا يُخَالِطُهَا شَكٌّ فِي أَوَّلِ شَهْرِ رَمَضَانَ أَعْطَاهُ اللَّهُ ثَوَابَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَ يَخْلُقُ اللَّهُ فِي كُلِّ سَمَاءٍ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ بِالْمَشْرِقِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ بِالْمَغْرِبِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ لِكُلِّ مَلَكٍ عَشْرُونَ أَلْفَ رَأْسٍ فِي كُلِّ رَأْسٍ عَشْرُونَ أَلْفَ فَمٍ فِي كُلِّ فَمٍ عَشْرُونَ أَلْفَ لِسَانٍ يُسَبِّحُونَ اللَّهَ تَعَالَى بِلُغَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ وَ يَجْعَلُونَ ثَوَابَ تَسْبِيحِهِمْ لِمَنْ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار

ج: ٩١ ص: ٤٠٠

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۴-۱-۶- درود، دعا، استغفار و شادمانی فرشتگان را به دنبال دارد.

﴿۷۷۳۱﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرگاه بنده‌ای این نماز و این دعا را بخواند خداوند برایش هفتاد هزار فرشته می‌فرستد که آن‌ها برایش حسنات بنویسند و بدی‌ها را از او دفع کنند و مقامش را بالا برده برای او درخواست آمرزش کنند و برایش درود فرستند تا زمانی که بمیرد.

﴿۷۷۳۲﴾ ملائکه شبانه‌روزی که حافظ مردم و موجودات هستند نزد آن ملائکه‌ای که در حائر امام حسین می‌باشند می‌آیند و با آنان مصافحه می‌کنند. ولی ایشان از شدت گریه جوابشان را نمی‌گویند. آنان در انتظار تکلم ایشان هستند تا زوال آفتاب و روشن شدن طلوع فجر. سپس راجع به موضوعی از امر آسمان جويا می‌شوند. آنان مابین زوال آفتاب و طلوع فجر سخن نمی‌گویند و از گریه و دعا خسته نمی‌شوند و در آن دو وقت از یاران خود روگردان نخواهند شد. زیرا هروقت شما سخن بگویید متوجه شما هستند.

﴿۷۷۳۳﴾ سخائیل هر شب پس از نماز عشا سه بار صدا می‌کند و ندا می‌دهد، که ای فرشتگان خدا خدای تبارک و تعالی نمازگزاران یگانه‌پرست را آمرزید و برای ادامه آن‌ها به این عمل دعا کند.

﴿۷۷۳۴﴾ هرکس که این دعا را در وقت خواب بخواند، پس در آن اثنا به خواب رود خدای عزوجل به عدد هر حرفی از این دعا هفتاد هزار فرشته از روحانیان خلق می‌کند که روی‌های ایشان نیکوتر باشد از آفتاب به هفتاد هزار مرتبه که از خدای تبارک و تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و برای او دعا کنند و از برای او حسنات بنویسند.

﴿۷۷۳۵﴾ هرکس بر برادران و خواهران مؤمن و مسلمان خویش دعا کند خداوند به تعداد هر مؤمنی فرشته‌ای را بگمارد که بر دعاکننده دعا کند.

﴿۷۷۳۶﴾ هر بنده‌ای که این دعا را به نیت درست در اول ماه مبارک رمضان بخواند که در آن شکی مخلوط نباشد، خدای تعالی به او ثواب شب قدر می‌دهد و در هر آسمانی هفتاد هزار فرشته می‌آفریند و در بیت المقدس هفتاد هزار فرشته و در مشرق هفتاد هزار فرشته و در مغرب هفتاد هزار فرشته که برای هر فرشته بیست هزار سر است در هر سری بیست هزار دهان و در هر دهانی بیست هزار زبان که خدای تعالی را به لغت‌های مختلف تسبیح می‌کنند و ثواب این تسبیح خود را به کسی می‌بخشند که این دعا را بخواند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٧٣٧﴾ الصادق عليه السلام: أَسْأَلُكَ بِالْإِسْمِ الَّذِي إِذَا دُعِيتَ بِهِ اهْتَزَّ لَهُ عَرْشُكَ وَ سِرْتُ بِهِ مَلَائِكَتُكَ؛ الْبَلَدِ الْأَمِينِ ص: ٣٧١

﴿٧٧٣٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّهُ مَنْ نَامَ وَهُوَ يَدْعُو بِهِ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنْهُ أَلْفَ أَلْفِ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيِّينَ وَجُوهُهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ بِسَبْعِينَ ضِعْفًا يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَيَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

٧-١-٤- الْعَطَاءُ أَكْثَرُ مِنَ الطَّلَبِ

﴿٧٧٣٩﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ مِائَةُ أَلْفٍ مِثْلُ مَا سَأَلْتَ وَ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ مِائَتَا أَلْفٍ مِثْلُ الَّذِي دَعَوْتَ وَ كَذَلِكَ يُنَادِي مِنْ كُلِّ سَمَاءٍ حَتَّى تَضَاعَفَ حَتَّى يَنْتَهِيَ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَيُنَادِيهِ مَلَكٌ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ مِثْلُ الَّذِي دَعَوْتَ فَعِنْدَ ذَلِكَ يُنَادِيهِ اللَّهُ عَبْدِي أَنَا اللَّهُ الْوَاسِعُ الْكَرِيمُ الَّذِي لَا يَنْفَدُ خَزَائِنِي وَ لَا يَنْقُصُ رَحْمَتِي شَيْءٌ بَلْ وَسِعَتْ رَحْمَتِي كُلَّ شَيْءٍ لَكَ أَلْفُ أَلْفٍ مِثْلُ الَّذِي دَعَوْتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٥

﴿٧٧٤٠﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا يَا عَبْدَ اللَّهِ لَكَ مِائَةُ أَلْفٍ مِثْلُ مَا سَأَلْتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٥

﴿٧٧٤١﴾ الرسول الله صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ أَرْبَعَةَ أَمْلَاقٍ يَقُولُونَ اللَّهُمَّ أَعْطِهِ مِنْ مِثْلِ مَا سَأَلَكَ لِأَخِيهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٤

﴿٧٧٤٢﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ فِي ظَهْرِ الْغَيْبِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ مِائَةُ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ مِائَتَا أَلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ ثَلَاثُمِائَةِ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ أَرْبَعُمِائَةِ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الْخَامِسَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ خَمْسُمِائَةِ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَ لَكَ سِتْمِائَةِ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ وَ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنْ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۷۳۷﴾ خدایا! از تو درخواست می‌کنم به نامی که هرگاه با آن خوانده شوی عرش تو به لرزه درمی‌آید و ملائکه‌ات شاد می‌شوند.

﴿۷۷۳۸﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرکسی که در وقت خواب این دعا را بخواند خدای تعالی به‌سوی او به سبب هر حرفی از آن هزار هزار فرشته از روحانیان برمی‌انگیزد که روی‌های ایشان نیکوتر از آفتاب و ماه باشد به هفتاد برابر که از خدای تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و از برای او حسنه بسیار می‌نویسند و درجات او را بلند می‌کنند.

۷-۱-۴- عطا، بیش از درخواست

﴿۷۷۳۹﴾ کسی که برای برادر مؤمنش در غیاب او دعا کند، فرشته‌ای از آسمان دنیا به او ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! صد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان دوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! دویست هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان سوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! سیصد هزار برابر آن دعا برای تو باد، و فرشته‌ای از آسمان چهارم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! چهارصد هزار برابر آن دعا برای تو باد، و فرشته‌ای از آسمان پنجم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! پانصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان ششم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! ششصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان هفتم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! هفتصد هزار برابر آن دعا برای تو باد، آنگاه خداوند تبارک و تعالی به او ندا می‌دهد که: من آن بی‌نیازی هستم که فقیر و محتاج نمی‌شوم، ای بنده خدا! یک‌میلیون برابر آن برایت باد.

﴿۷۷۴۰﴾ کسی که برای برادر مؤمنش در غیاب او دعا کند، فرشته‌ای از آسمان دنیا به او ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! صد هزار برابر آن دعا برای تو باد.

﴿۷۷۴۱﴾ هر که در پشت سر برادر مؤمن برایش دعا کند، خداوند چهار ملک را بگمارد که به او می‌گویند: خدایا! معادل آنچه برای برادرش خواست را به او بده.

﴿۷۷۴۲﴾ کسی که برای برادر مؤمنش در غیاب او دعا کند، فرشته‌ای از آسمان دنیا به او ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! صد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان دوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! دویست هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان سوم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! سیصد هزار برابر آن دعا برای تو باد، و فرشته‌ای از آسمان چهارم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! چهارصد هزار برابر آن دعا برای تو باد، و فرشته‌ای از آسمان پنجم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! پانصد هزار برابر آن دعا برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان ششم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! ششصد هزار

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

السَّمَاءِ السَّابِعَةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ وَلَكَ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ ثُمَّ يُنَادِيهِ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا الْغَنِيُّ
الَّذِي لَا أَفْتَقِرُ لَكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ أَلْفُ أَلْفٍ ضِعْفٍ مِمَّا دَعَوْتَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٢

﴿٧٧٤٣﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ مِثْلَ
الَّذِي دَعَا لَهُمْ بِهِ مِنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ مَضَى مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ أَوْ هُوَ آتٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ الْعَبْدَ
لَيُؤْمَرُ بِهِ إِلَى النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُسْحَبُ فَيَقُولُ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ يَا رَبُّ هَذَا الَّذِي كَانَ يَدْعُو
لَنَا فَشَفَعْنَا فِيهِ فَيُشَفِّعُهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ فَيَنْجُو؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿٧٧٤٤﴾ الصادق ﷺ: إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا ابْتَلَاهُ وَتَعَهَّدَهُ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَهَّدُ الْمَرِيضَ أَهْلَهُ
بِالطَّرْفِ وَكُلَّ بِهِ مَلَكَيْنِ فَقَالَ لَهُمَا أَسْقُمَا بَدَنِهِ وَضَيِّقَا مَعِيشَتَهُ وَعَوِّفَا عَلَيْهِ مَطْلَبَهُ حَتَّى
يَدْعُوَنِي فَإِنِّي أَحِبُّ صَوْتَهُ فَإِذَا قَالَ اكْتُبَا لِعَبْدِي ثَوَابَ مَا سَأَلَنِي فَضَاعِفَاهُ لَهُ حَتَّى يَأْتِيَنِي وَمَا
عِنْدِي خَيْرٌ لَهُ؛ التمهيد ص: ٥٥

﴿٧٧٤٥﴾ الصادق ﷺ: لَا دَعَا أَحَدٌ مِنْكُمْ دَعْوَةً إِلَّا كَانَتْ لَهُ مِنْ اللَّهِ مِائَةٌ؛ بحار الأنوار ج: ٦٥
ص: ١٤٦

﴿٧٧٤٦﴾ الصادق ﷺ: مَنْ سَأَلَ مَسْأَلَةً فَلَهُ مِائَةٌ؛ بحار الأنوار ج: ٧ ص: ٢٠٣
﴿٧٧٤٧﴾ الصادق ﷺ: مَنْ سَأَلَ مِنْكُمْ مَسْأَلَةً فَلَهُ مِائَةٌ وَمَنْ دَعَا دَعْوَةً فَلَهُ مِائَةٌ؛ بحار الأنوار ج:

٦٥ ص: ٦٥
﴿٧٧٤٨﴾ الكاظم ﷺ: رَأَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنِ جُنْدَبٍ فِي الْمَوْقِفِ فَلَمْ أَرِ مَوْقِفًا كَانَ أَحْسَنَ مِنْ
مَوْقِفِهِ مَا زَالَ يَدِيهِ إِلَى السَّمَاءِ وَذُمُوعُهُ تَسِيلُ عَلَى خَدَيْهِ حَتَّى تَبْلُغَ الْأَرْضَ فَلَمَّا صَدَرَ النَّاسُ
قُلْتُ لَهُ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ مَا رَأَيْتُ مَوْقِفًا قَطُّ أَحْسَنَ مِنْ مَوْقِفِكَ قَالَ وَاللَّهِ مَا دَعَوْتُ إِلَّا لِإِخْوَانِي وَ
ذَلِكَ أَنَّ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى ﷺ أَخْبَرَنِي أَنَّ مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنَ الْعَرْشِ وَلَكَ
مِائَةُ أَلْفٍ ضِعْفٍ فَكَرِهْتُ أَنْ أَدَعَ مِائَةَ أَلْفٍ مَضْمُونَةٍ لِوَاحِدَةٍ لَا أَذْرِي تَسْتَجَابُ أَمْ لَا؛ الكافي ج:
٢ ص: ٥٠٨

﴿٧٧٤٩﴾ الصادق ﷺ: مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بظَهْرِ الْغَيْبِ نَادَاهُ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا يَا
عَبْدَ اللَّهِ لَكَ مِائَةُ أَلْفٍ مِثْلِ مَا سَأَلْتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٥

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

برابر برای تو باد. و فرشته‌ای از آسمان هفتم ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! هفتصد هزار برابر برای تو باد، آنگاه خداوند تبارک و تعالی به او ندا می‌دهد که: من آن بی‌نیازی هستم که فقیر و محتاج نمی‌شوم، ای بنده خدا! یک میلیون برابر برایت باد.

﴿۷۷۴۳﴾ هیچ مؤمنی نیست که برای مردان مؤمن و زنان مؤمنه دعا کند جز اینکه خدای عزوجل به او بازگرداند، مانند آنچه را که برای ایشان دعا کرده است، به عدد هر مرد مؤمن و زن مؤمنه‌ای که از آغاز روزگار در گذشته یا تا روز قیامت به دنیا می‌آید، بنده‌ای باشد که در روز قیامت دستور دهند تا او را به دوزخ برند و او را به آن سو کشند، پس مردان مؤمن و زنان مؤمنه گویند: این است آن که برای ما دعا می‌کرد پروردگارا شفاعت ما را درباره او بپذیر (و او را به دوزخ وارد نکن)، پس خدای عزوجل شفاعت ایشان را درباره او بپذیرد، و آن بنده نجات یابد.

﴿۷۷۴۴﴾ هرگاه خداوند بنده‌ای را دوست داشته باشد او را گرفتار می‌کند و همچنان که مریض خانواده‌اش را پی‌درپی می‌نگرد، بلا را پی‌درپی به او می‌رساند. و دو فرشته به او موکل می‌کند و به آن دو می‌گوید: بدنش را مریض کنید و زندگی را بر وی تنگ بگیرید و اجابت خواسته‌اش را عقب بیندازید تا مرا بیشتر بخواند، زیرا من صدای او را دوست می‌دارم، هرگاه بنده دعا کند، می‌فرماید: برای بندهام ثواب تا زمانی که مرا صدا می‌زند، آنچه را خواسته افزایش دهید. ولی آنچه برای او نزد من است بهتر از این‌هاست. و هرگاه خداوند از بنده‌ای بدش بیاید بر او دو فرشته موکل می‌کند و می‌گوید: بدنش را سالم و سلامت و روزی‌اش را وسیع و رسیدن به خواسته‌اش را برایش تسهیل کنید، تا نام مرا فراموش کند. چرا که من از شنیدن صدای او کراهت دارم، و می‌خواهم وقتی نزد من می‌آید، آنچه برایش ذخیره شده، همه شر و بدی باشد.

﴿۷۷۴۵﴾ کسی از شما دعا نمی‌کند مگر اینکه از سوی خداوند صد برابر شود.

﴿۷۷۴۶﴾ هرکس یک درخواست بکند، به او صد برابر داده می‌شود.

﴿۷۷۴۷﴾ هر که از شما یک چیز از خدا بخواهد صد چیز به او می‌دهد و هر که از شما دعا کند صد دعای اجابت‌شده دارد.

﴿۷۷۴۸﴾ عبدالله بن جندب را در موقف (عرفات) دیدم درحالی که وقوفی بهتر از وقوف او ندیدم، پیوسته دست‌هایش به سوی آسمان بلند بود، و اشک‌هایش بر گونه‌اش روان بود، به‌طوری که بر زمین می‌ریخت، پس همین که مردم (از عرفات) برگشتند، من به او گفتم: ای ابامحمد من وقوفی بهتر از وقوف تو ندیدم؟ گفت: به خدا سوگند من جز برای برادران (دینی) خود دعایی نکردم، و این از آن جهت بود که حضرت ابوالحسن کاظم علیه السلام به من خبر داد که هرکس برای برادر دینی خود پشت‌سرش دعا کند از عرش به او ندا شود: «برای تو باد صد هزار برابر آنچه برای برادران دینی‌ات درخواست کردی»، پس من خوش نداشتم که صد هزار دعای تعهدشده را به‌خاطر یک دعا از دست بدهم که نمی‌دانم آن یک دعا هم به اجابت برسد یا نه.

﴿۷۷۴۹﴾ کسی که برای برادر مؤمنش در غیاب او دعا کند، فرشته‌ای از آسمان دنیا به او ندا می‌دهد که: ای بنده خدا! صد هزار برابر آن دعا برای تو باد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٧٥٠﴾ الباقر عليه السلام: فِي قَوْلِهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ يَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ قَالَ هُوَ الْمُؤْمِنُ يَدْعُو لِأَخِيهِ بَظَهْرِ الْغَيْبِ فَيَقُولُ لَهُ الْمَلِكُ آمِينَ وَيَقُولُ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ وَلَكَ مِثْلًا مَا سَأَلْتَ وَقَدْ أُعْطِيتَ مَا سَأَلْتَ بِحُبِّكَ إِيَّاهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿٧٧٥١﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمُسْلِمِ لِأَخِيهِ بَظَهْرِ الْغَيْبِ يَسُوقُ إِلَى الدَّاعِي الرِّزْقَ وَيَصْرِفُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَيَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ لَكَ مِثْلَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٢

﴿٧٧٥٢﴾ الصادق عليه السلام: وَاللَّهِ مَا دَعَا مُخَالَفَ دَعْوَةِ خَيْرٍ إِلَّا كَانَتْ إِجَابَةُ دَعْوَتِهِ لَكُمْ وَلَا دَعَا أَحَدٌ مِنْكُمْ دَعْوَةً إِلَّا كَانَتْ لَهُ مِنَ اللَّهِ مِائَةٌ وَلَا سَأَلَهُ مَسْأَلَةً إِلَّا كَانَتْ لَهُ مِنَ اللَّهِ مِائَةٌ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٦٥ ص: ١٤٦

﴿٧٧٥٣﴾ الرسول ﷺ: أَنَّهُ قَالَ مَنْ شَغَلَهُ الثَّنَاءُ عَنِ الْمَسْأَلَةِ لِنَفْسِهِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أُعْطِيَهِ أَفْضَلَ مَا أُعْطِيَ السَّائِلِينَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢١٦

﴿٧٧٥٤﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ لَيْسَ فِيهِ قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا إِنْهُمْ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ إِحْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعْجَلَ فِي الْإِجَابَةِ وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ بِأَحْسَنِ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَ مَا طَلَبَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

٨-١-٤- نافذ

﴿٧٧٥٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ الدُّعَاءُ أَنْفَذَ مِنَ السَّنَنِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٩

﴿٧٧٥٦﴾ الصادق عليه السلام: الدُّعَاءُ أَنْفَذَ مِنَ السَّنَنِ الْحَدِيدِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٩

﴿٧٧٥٧﴾ الرسول ﷺ: فَادْعُ بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ... فَإِنَّهُ أَسْرَعَ مِنَ السَّهْمِ النَّافِذِ؛ مهج الدعوات ص:

١٦٩

﴿٧٧٥٨﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي كُلِّ غَدْوَةٍ إِلَّا كَانَ فِي حِرْزِ اللَّهِ إِلَى وَفْتِهِ... وَإِيَّاكَ أَنْ تَدْعُو بِهِ عَلَى أَحَدٍ فَإِنَّهُ أَسْرَعَ مِنَ السَّهْمِ النَّافِذِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣

٩-١-٤- طوبى لهم

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۷۵۰﴾ گفتار خدای تبارک و تعالی: «و می‌پذیرد از آنان که ایمان آوردند و کردار نیک کردند، و بیفزاید برای ایشان از فضل خویش.» (شوری، آیه ۲۵) فرمود: مقصود مؤمنی است که برای برادر (دینی) خود در پشت‌سر او دعا کند، پس فرشته برای دعای او آمین بگوید، و خدای عزیز جبار فرماید: برای توست دو برابر آنچه (برای برادرت) درخواست کردی، و آنچه (نیز برای او) درخواست کردی، به‌خاطر اینکه او را دوست داشتی به تو داده شد (و دعایت در حق او مستجاب شد).

﴿۷۷۵۱﴾ دعای مسلمان برای برادر مسلمان خود در غیاب و نبودن او روزی را به سمت دعاکننده می‌کشد (موجب گشایش روزی‌اش می‌شود) و بلا و گرفتاری را از او دور می‌کند و فرشتگان به او می‌گویند برای تو دو برابر آن چیزی است که برای برادر مسلمان خود خواستی.

﴿۷۷۵۲﴾ به خدا سوگند اگر مخالفین ما در حق خود دعا کنند، به نفع شما به اجابت می‌رسد، و هرکدام از شما دعا کند، خداوند یک‌صد برابر به او عنایت خواهد کرد. و هرکس از شما عمل خیری انجام دهد، خداوند چندین برابر که مقدارش را کسی جز او نمی‌داند به او عطا می‌کند.

﴿۷۷۵۳﴾ هر که را مانع شود ذکر من و توجه به من، از درخواست کردن از من باز دارد، خداوند بلندمرتبه فرمود مایحتاج او را بهتر و لایق‌تر به او می‌رسانم.

﴿۷۷۵۴﴾ هر مسلمانی خداوند را با دعایی که در آن قطع رحم و گناه نباشد بخواند، خداوند به او یکی از این سه خصوصیت را می‌دهد؛ یا در اجابتش تعجیل می‌کند و یا آن را به بهترین شکل ذخیره آخرتش قرار می‌دهد یا به اندازه درخواستش بدی و شر را از او برمی‌گرداند.

۸-۱-۴- نافذ است.

﴿۷۷۵۵﴾ تیر دعا بهتر از سرنیزه آهنین سینه دشمن را سوراخ می‌کند.

﴿۷۷۵۶﴾ دعا از نیزه تیز مؤثرتر است.

﴿۷۷۵۷﴾ پس باید که این دعا هنگام هر سختی و بلایی خوانده شود... این دعا از تیر نافذ زودتر اثر می‌کند.

﴿۷۷۵۸﴾ هیچ بنده‌ای نیست که این دعا را در هر روز در طرف صبح بخواند، مگر آنکه تا پایان روز در حفظ و حمایت خدای تعالی باشد... بپرهیز از آنکه این دعا را برای دفع مسلمانی بخوانی. پس این دعا از تیر نافذ زودتر اثر می‌کند و دعا این است.

۹-۱-۴- خوشا بر آنان

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٧٥٩﴾ الرسول ﷺ: جَاءَ جِبْرِيلُ ﷺ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَمَعَهُ مِيكَائِيلُ وَإِسْرَافِيلُ ﷺ وَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَكْرَمَكَ وَأُمَّتَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ فَطُوبَى لَكَ وَلِأُمَّتِكَ وَلِمَنْ يُوفَّقُ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ أَنْ يَدْعُوَ بِهَذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٩

٢-٤- فَوَائِدُ وَتَبَعَاتُ الدُّعَاءِ فِي الدُّنْيَا

١-٢-٤- الإِسْتِجَابَةُ، أَكْثَرُ فَوَائِدِ الدُّعَاءِ إِحْسَاسًا وَلَيْسَ أَهْمًا وَ رَاجِعُ: (الفصل الثالث)

٢-٢-٤- إِزَالَةُ الْمَوَاقِعِ (الْأَمَانُ، الْحِجَابُ، الْحِرْزُ، الْحِصْنُ، الْحِفَافُ، الْعِصْمَةُ، الْعَافِيَةُ، الْكَفُّ وَالْوَقَايَةُ)

١-٢-٢-٤- الْأَمَانُ

١-٢-٢-٤-١- فِي أَمَانِ اللَّهِ

﴿٧٧٦٠﴾ الرسول ﷺ: إِفْرَأْ هَذَا الدُّعَاءَ فَهُوَ أَمَانٌ لَكَ وَلِأُمَّتِكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص:

٢٣٢

﴿٧٧٦١﴾ الباقر ﷺ: هُوَ الدُّعَاءُ الْكَامِلُ الَّذِي مَنْ قَدَّمَهُ أَمَامَهُ كُلَّ يَوْمٍ... كَانَ فِي أَمَانِ اللَّهِ وَ

ضَمَانِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٧١

﴿٧٧٦٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَكَلَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مَلَائِكَةً يَحْفَظُونَهُ مِنَ الْمَعَاصِي وَيُسَبِّحُونَ وَيُقَدِّسُونَ اللَّهَ وَيَحْفَظُونَهُ مِنَ الْبَلَايَا كُلِّهَا وَيَفْتَحُونَ لَهُ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ وَ يَغْلِقُونَ عَنْهُ أَبْوَابَ جَهَنَّمَ وَمَا دَامَ حَيًّا فَهُوَ فِي أَمَانِ اللَّهِ وَ عِنْدَ وَفَاتِهِ وَقَدْ أَعَدَّ اللَّهُ مَا وَصَفَتْ لَكَ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

١-٢-٢-٤-١-١- مِنْ آفَاتِ الدُّنْيَا

١-٢-٢-٤-١-١-١- مِنْ آفَةٍ يُضَرُّ بِهَا دِينُهُ وَ بَدَنُهُ

﴿٧٧٦٣﴾ الكاظم ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ مُخْتَصِبًا مُخْلِصًا لَمْ تُصِبْهُ فِي تِلْكَ السَّنَةِ فِتْنَةٌ وَ لَا آفَةٌ يُضَرُّ

بِهَا دِينُهُ وَ بَدَنُهُ وَ وَقَاهُ اللَّهُ عَزَّ ذِكْرُهُ شَرَّ مَا يَأْتِي بِهِ تِلْكَ السَّنَةِ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٧٢

﴿٧٧٦٤﴾ أمير المؤمنين ﷺ: الدُّعَاءُ الْمَعْرُوفُ بِحِرْزِ الْجَوْشَنِ جَعَلَهُ اللَّهُ حِرْزًا وَ أَمَانًا لِمَنْ

يَدْعُو بِهِ مِنْ آفَاتِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠١

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۷۵۹﴾ جبرئیل علیه السلام به خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و با او بود میکائیل و اسرافیل علیهما السلام و گفتند: ای پیامبر خدا! خدای تعالی تو را و امت تو را در دنیا و آخرت به این نامه‌ها کرامت کرده است، پس خوشا به حال تو و امت تو. کسی که خدای عزوجل او را توفیق دهد آن که این دعا را بخواند.

۲-۴- فواید و ثمرات دعا در دنیا

۱-۲-۴- اجابت، ملموس‌ترین و البته نه مهم‌ترین فایده دعا ر. به: فصل ۳ - اجابت

۲-۲-۴- رفع موانع

۱-۲-۲-۴- امان

۱-۱-۲-۲-۴- در امان خدا

﴿۷۷۶۰﴾ این دعا را بخوان که باعث امنیت تو و امت می‌شود.

﴿۷۷۶۱﴾ این دعای کاملی است که هرکس این را هر روز بخواند... در امان و ضمانت خدا خواهد بود.

﴿۷۷۶۲﴾ کسی که این دعا را بخواند، خدای تعالی برای او دو فرشته را موکل می‌کند، که او را از گناهان نگاه دارند و خدای تعالی را تسبیح گویند و تنزیه کنند و او را از همه بلاها محافظت کنند و برای او درهای بهشت را بگشایند و بر او درهای جهنم را ببندند و چندان که زنده باشد پس او در حفظ و امان خدا خواهد بود و همچنین در نزد وفات. خدای تعالی برای او مهیا می‌کند آنچه را که برای تو بیان کردم.

۱-۱-۲-۲-۴- از آفات دنیا

۱-۱-۲-۲-۴- از آفتی که به دین و بدنش زیان می‌رساند.

﴿۷۷۶۳﴾ هرکس با این دعا، از روی اخلاص، خدا را بخواند. در آن سال از فتنه و آفتی که به دین و بدنش ضرر می‌رساند برکنار می‌ماند و خداوند او را از شری که در آن سال به او خواهد رسید نکه دارد.

﴿۷۷۶۴﴾ دعای معروف به جوشن و خدای تعالی این دعا را حرز و امان از برای خواننده آن از آفت‌های دنیا و آخرت قرار داده است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٧٦٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ مِنْ أُمَّتِكَ... يُؤْمِنَهُ مِنَ الْفِرْعَ الْأَكْبَرِ وَمِنْ آفَاتِ

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ بِبَرَكَتِهِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

٢-١-١-١-٢-٢-٢-٤- مِنْ الرَّوْعَةِ

﴿٧٧٦﴾ الْجَوَادُ السَّيِّدُ: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي بَرَكَةً تُطَهِّرُ بِهَا قَلْبِي وَتُؤْمِنُ بِهَا رَوْعَتِي؛

البلد الأمين ص: ٢٠

٣-١-١-٢-٤- مِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَ السُّلْطَانِ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ

﴿٧٧٦٧﴾ الباقِرُ الصَّلَواتُ: هُوَ الدُّعَاءُ الْكَامِلُ الَّذِي مِنْ قَدَمِهِ أَمَامُهُ كُلُّ يَوْمٍ وَكَلَّ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ أَلْفَ

مَلِكٌ يَحْفَظُونَهُ فِي نَفْسِهِ وَأَهْلِهِ وَوَلَدِهِ وَحَشَمِهِ وَمَالِهِ وَأَهْلَ عِيَانَتِهِ مِنَ الْحَرَقِ وَالْغَرَقِ وَالشَّرْقِ وَالْهُدْمِ وَالرَّدْمِ وَالْخَسْفِ وَالْقَذْفِ وَأَمَنَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَالسُّلْطَانِ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ وَكَانَ فِي أَمَانِ اللَّهِ وَضَمَانِهِ وَأَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى قِرَاءَتِهِ وَإِنْ كَانَ مُخْلِصًا

مُوقِنًا ثَوَابَ مِائَةِ صِدِّيقٍ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٧١

٤-١-١-١-٢-٢-٤- من الفتنه

﴿٧٧٤٨﴾ الكَاظِمُ الْعَلِيٌّ: مَنْ دَعَا بِهِ مُحْتَسِبًا مُخْلِصًا لَمْ تُصِبْهُ فِي تِلْكَ السَّنَةِ فِتْنَةٌ وَلَا آفَةٌ يُضَرُّ

بِهَآ دِينُهُ وَبَدَنُهُ وَوَقَّاهُ اللّٰهُ عَزَّ ذِكْرُهُ شَرَّ مَا يَأْتِي بِهِ تِلْكَ السَّنَّةُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٧٢

٥-١-١-٢-٢-٤- مِنْ الْفَوَاحِ الْمَحْذُورِ وَبَوَائِقِ الْأُمُورِ

﴿٧٧٦﴾ **الصادق** عليه السلام: فَمَنْ وَفَّقَ لِلدُّعَاءِ بِهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَكَانَ ذَلِكَ مِنْهُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى آمِنَ

بِمَشِيَّةِ اللَّهِ تَعَالَى فَوَادِحَ الْمَحْذُورِ وَبَوَائِقَ الْأُمُورِ وَجَلَبَ بِهِ السَّلَامَةَ وَكَانَ جَدِيرًا أَنْ لَا يَمَسَّهُ السُّوءُ أَيَّامَ حَيَاتِهِ وَتَمَحَّصَتْ عَنْهُ سَائِرُ ذُنُوبِهِ وَخَطَايَاهُ حَتَّى يَكُونَ مِنْ جَمِيعِهَا كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ

امہ؛ مستدرک الوسائل ج: ۸ ص: ۱۸۰

٤-٢-٢-١-١-١-٦ مِمَّا يَكْرِهُ

﴿٧٧٠﴾ الصَّادِقُ (الرَّضِيِّ): مَنْ صَلَّى أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنَ الشَّهْرِ رَكْعَتَيْنِ يقرأُ فِيهِمَا بِسُورَةِ الْأَنْعَامِ بَعْدَ

الْحَمْدُ وَ سَأَلَ اللَّهُ أَنْ يَكْفِيَهُ كُلَّ خَوْفٍ وَ وَجَعَ أَمَنَهُ اللَّهُ فِي ذَلِكَ الشَّهْرِ مِمَّا يَكْرَهُ؛ بحار الأنوار

ج: ۸۸ ص: ۳۸۲

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۷۶۵﴾ کسی که از امت تو این دعا را بخواند... او را از فزع اکبر و از آفت‌های دنیا و آخرت نگاه می‌دارد.

۲-۱-۱-۱-۲-۴- از دلهره

﴿۷۷۶۶﴾ در نماز و دعای من برکتی قرار ده که به سبب آن دلم را پاک سازی، و هر اسم را به امان مبدل کنی، و غم و سختی‌ام را برطرف سازی.

۳-۱-۱-۱-۲-۴- از شر شیطان و سلطان

﴿۷۷۶۷﴾ این دعای کاملی است که هرکس این را هر روز بخواند، خداوند بلندمرتبه هزار فرشته مأمور می‌کند تا از جان خود و خانواده و فرزندان و خویشان و حیوانات او و اموالش محافظت کنند. و آن‌ها را از آتش‌سوزی و غرق شدن و خفگی و مرگ بر اثر آوار و فرورفتن در زمین و سقوط از بلندی در امان می‌دارد، و خدای بلندمرتبه او را از شر شیطان و سلطان و از شر هر صاحب شری ایمن می‌کند و در امان و ضمانت خدا خواهد بود. و خداوند بلندمرتبه به‌خاطر خواندن این دعا - اگر خالصانه و با یقین باشد - ثواب صد شخص راستگو را به او می‌دهد.

۴-۱-۱-۱-۲-۴- از فتنه

﴿۷۷۶۸﴾ هرکس با این دعا، از روی اخلاص، خدا را بخواند، در آن سال از فتنه و آفتی که به دین و بدنش ضرر می‌رساند برکنار می‌ماند و خداوند او را از شری که در آن سال به او خواهد رسید نکه دارد.

۵-۱-۱-۱-۲-۴- از حوادث مهلک

﴿۷۷۶۹﴾ هر که هر روز به خواندن خدا با این دعا موفق شود، و این لطف را نیز از جانب خدا بداند و شکر کند، به خواست خدا از حوادث و بلایای مهلک در امان می‌ماند، و با این دعا، سلامت را به دست می‌آورد. و سزاوار است که در دوران زندگی‌اش هیچ ناراحتی به او نرسد، و گناهان و خطاهای گذشته‌اش نیز پاک شود به‌نحوی که مانند روزی باشد که از مادر متولد شده است.

۶-۱-۱-۱-۲-۴- از موارد ناخوشایند

﴿۷۷۷۰﴾ کسی که اولین شب از ماه دو رکعت نماز به جا آورد و در هر رکعت آن سوره انعام را بعد از حمد بخواند، خداوند او را از هر ترس و بیماری کفایت کند و خداوند او را در آن ماه از آنچه موجب کراهت اوست در امان خواهد داشت.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٧٧١﴾ الصادق عليه السلام: وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مُخْلِصاً وَعَمِلَ هَذَا الْعَمَلَ مُوقِناً مُصْداً عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنْ يَقْبِيَهُ اللَّهُ مِيتَةَ السَّوِّ وَيُؤْمِنَهُ مِنَ الْمَكَارِهِ وَالْفَقْرِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٩٠

١-١-١-١-٢-٤- من الأمراض الجسمية والروحية
١-١-١-٢-٤- الجنون والجذام

﴿٧٧٧٢﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى... يُؤْمِنُهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَيُؤْمِنُ وَلَدَهُ مِنْ ذَلِكَ إِلَى أَرْبَعِ أَعْقَابٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣١١

﴿٧٧٧٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ ثُمَّ مَاتَ مَاتَ شَهِيداً وَكُتِبَ لَهُ ثَوَابُ تِسْعِمِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ وَنَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ وَاعْطَاهُ مَا سَأَلَهُ وَمَنْ قَرَأَهُ سَبْعِينَ مَرَّةً بِنِيَّةٍ خَالِصَةٍ عَلَى أَى مَرَضٍ كَانَ لَزَالَ مِنْ جُنُونٍ أَوْ جَذَامٍ أَوْ بَرَصٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٧٧٧٤﴾ الصادق عليه السلام: وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مُخْلِصاً وَعَمِلَ هَذَا الْعَمَلَ مُوقِناً مُصْداً عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنْ... يُوقِيَهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَالْبَرَصِ فِي نَفْسِهِ وَلَدِهِ إِلَى أَرْبَعَةِ أَعْقَابٍ لَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٩٠

١-١-١-٢-٤- الحمى

﴿٧٧٧٥﴾ الزهراء عليها السلام: مَنْ وَاظَبَ عَلَى الدُّعَاءِ بِهَا لَمْ تَمَسَّهُ الْحُمَّى وَهِيَ بِسْمِ اللَّهِ النُّورِ بِسْمِ اللَّهِ نُورِ النُّورِ بِسْمِ اللَّهِ نُورٌ عَلَى نُورٍ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي هُوَ مُدَبِّرُ الْأُمُورِ بِاسْمِ اللَّهِ خَالِقِ النُّورِ مِنَ النُّورِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ النُّورَ وَأَنْزَلَ النُّورَ عَلَى الطُّورِ فِي كِتَابٍ مَسْطُورٍ بِقَدَرٍ مَقْدُورٍ عَلَى نَبِيِّ مَحْبُورٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هُوَ بِالْعِزِّ مَذْكُورٌ وَبِالْفَخْرِ مَشْهُورٌ وَعَلَى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ مَشْكُورٌ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ الْمَيَامِينَ الْمُبَارَكِينَ الْأَطْهَارِ وَسَلَّمْ تَسْلِيماً دَائِماً كَثِيراً؛ الدعوات ص: ٢٠٨

١-١-١-٢-٤- الوسوسة

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۷۷۱﴾ بدان که هرکس این نماز را در این روز بخواند و با این دعا خالصانه خدا را بخواند و این اعمال را با ایمان و یقین انجام دهد، به او ده چیز می‌بخشد، از آن جمله است: او را از شر مرگ بد نگاه می‌دارد، و او را از موارد ناخوشایند و فقر در امان خواهد داشت.

۷-۱-۱-۱-۲-۴- از امراض جسمی و روحی

۷-۱-۱-۱-۲-۴- جنون و جذام

﴿۷۷۷۲﴾ خداوند عزوجل به هرکس که این نماز را در آن روز بخواند و با این دعا خدا را بخواند، ده ویژگی می‌بخشد، از جمله... خداوند او و نسلش را - تا نسل چهارم - از بیماری جذام و جنون در امان می‌دارد.

﴿۷۷۷۳﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، و بمیرد شهید مرده است و برایش ثواب نود هزار شهید از شهدای بدر نوشته می‌شود و خداوند به او نظر خواهد کرد و هرچه بخواهد به او می‌دهد و هرکس آن را هفتاد بار با نیت پاک بر هر مریضی چه جنون و جذام و برص باشد بخواند، خوب می‌شود.

﴿۷۷۷۴﴾ بدان که هرکس این نماز را در این روز بخواند و با این دعا خالصانه خدا را بخواند و این اعمال را با ایمان و یقین انجام دهد، به او ده چیز می‌بخشد، از آن جمله است: خداوند او و فرزندانش را تا چهار نسل بعد، از جنون و جذام و برص در امان نگاه می‌دارد.

۷-۱-۱-۱-۲-۴- تب

﴿۷۷۷۵﴾ هرکس که بر این دعا مواظبت داشته باشد تب نخواهد کرد و دعا این است: ابتدا می‌کنم به اسم خدا که روشنی‌بخش روشنی است، ابتدا می‌کنم به نام خدا که نوری است بر نور، ابتدا می‌کنم به اسم خدایی که اوست تقدیرکننده هر چیزی، ابتدا می‌کنم به اسم خدایی که خلق کرد نور را از نور، سپاس خدایی را که موجود کرده است نور را و نازل ساخته است نور را بر کوه طور. در کتابی نوشته شده در صحیفه‌هایی از پوست که متفرقند، به اندازه مقدر بر پیامبری نیکو شده و سپاس خدایی را که او به قوه و غلبه ذکر اختصاص داده شده و به مباهات مشهور است و بر خوشحالی و سختی شکرگزاری شده است و رحمت فرستد خدا بر سید ما که محمد است و بر آل او که پاکند از هر گناهی.

۷-۱-۱-۱-۲-۴- وسوسه

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٧٧٦﴾ الخضر عليه السلام: مَنْ دَعَا بِدُعَائِهِ هَذَا أَوْ سَمِعَهُ سَمَاعاً آمِنَ مِنَ الْوَسْوَسةِ أَرْبَعِينَ سَنَةً وَهُوَ يَا شَامِخاً فِي غُلُوهِ يَا قَرِيباً فِي دُنُوهِ يَا مُتَدَانِياً فِي بَعْدِهِ يَا رَوْفاً فِي رَحْمَتِهِ يَا مُخْرِجَ النَّبَاتِ يَا دَائِمَ الثَّباتِ يَا مُخَيِّ الأَمْواتِ يَا ظَهَرَ اللَّاحِينَ يَا جَارَ المُسْتَجِيرِينَ يَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ يَا أَبْصَرَ النَّاظِرِينَ يَا صَرِيخَ المُسْتَصْرِخِينَ يَا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ يَا سَنَدَ مَنْ لَا سَنَدَ لَهُ يَا ذُخْرَ مَنْ لَا ذُخْرَ لَهُ يَا حِرْزَ مَنْ لَا حِرْزَ لَهُ يَا حِرْزَ الضُّعْفَاءِ يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ يَا مُنْقِذَ الْغَرْقى يَا مُخَيِّ الْمَوْتَى يَا أَمَانَ الْخَائِفِينَ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ يَا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ يَا جَابِرَ كُلِّ كَسِيرٍ يَا صَاحِبَ كُلِّ غَرِيبٍ يَا مُنْسِ كُلِّ وَحِيدٍ يَا قَرِيباً غَيْرَ بَعِيدٍ يَا شَاهِداً غَيْرَ غَائِبٍ يَا غَالِباً غَيْرَ مَغْلُوبٍ يَا حَيّاً حِينَ لَا حَيٍّ يَا مُخَيِّ الْمَوْتَى يَا حَيّاً لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٩٧
٢-٢-٢-٤- التُّرْسُ

﴿٧٧٧٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ تُرْسُ الْمُؤْمِنِ وَمَتَى تَكَثَّرَ قَرَعَ الْبَابُ يُفْتَحَ لَكَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٨
٢-٢-٢-٤- الْجَنَّةُ

﴿٧٧٧٨﴾ الصادق عليه السلام: طِينُ قَبْرِ الْحَسَنِ وَعَلَى وَ مُحَمَّدٍ فَخْذٌ مِنْهَا فَإِنَّهَا شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ سَقَمٍ وَ جُنَّةٌ مِمَّا تَخَافُ وَ لَا يَعْدِلُهَا شَيْءٌ مِنَ الْأَشْيَاءِ لِلَّذِي يَسْتَشْفِي بِهَا إِلَّا الدُّعَاءُ؛ وسائل الشيعة ج: ٢٤ ص: ٢٢٧

﴿٧٧٧٩﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِنَّ الدُّعَاءَ جُنَّةٌ مُنْجِيَةٌ تَرُدُّ الْبَلَاءَ وَ قَدْ أُبْرِمَ إِبراماً؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٤٠

٢-٢-٢-٤- الْحِجَابُ

١-٢-٢-٤- يَبْقَى مُحَافِظاً أَمَامَ الْعَدُوِّ

﴿٧٧٨٠﴾ الرسول ﷺ: لَمَّا اجْتَمَعَتِ الْيَهُودُ عَلَى عِيسَى عليه السلام لِيَقْتُلُوهُ بَزَعِمَهُمُ أَتَاهُ جَبْرِئِيلُ عليه السلام فَعَشَاهُ بِجَنَاحِهِ وَ طَمَحَ عِيسَى بِبَصَرِهِ فَإِذَا هُوَ بِكِتَابٍ فِي جَنَاحِ جَبْرِئِيلَ عليه السلام إِنْى أَدْعُوكَ بِاسْمِكَ الْوَاحِدِ الْأَعَزِّ وَ أَدْعُوكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الصَّمَدِ وَ أَدْعُوكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْوَتَرِ وَ أَدْعُوكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ الَّذِي ثَبَّتَ أَرْكَانَكَ كُلَّهَا أَنْ تَكْشِفَ عَنِّي مَا أَصْبَحْتُ وَ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۷۷۶﴾ هر کس این دعا را بخواند یا آنکه به آن (در وقت خواندن دیگری) گوش کند، از وسوسه شیطان تا چهل سال ایمن خواهد بود. و آن این است: ای آن که بسیار شأن والایی دارد در بلندی خود، ای آن که بسیار نزدیک است در نزدیکی خود، ای آن که نزدیک است در دوری خود، ای بسیار مهربان در رحمت خود، ای بیرون آورنده گیاه از زمین، ای همیشه ثابت، ای زنده کننده مردگان، ای پشت و پناه التجا آورندگان، ای پناه پناه آورندگان به تو، ای شنواترین شنوندگان، ای بیناترین بینندگان، ای فریادرس فریادرس طلبان، ای تکیه گاه کسی که نباشد تکیه برای او، ای معتمد کسی که نباشد معتمدی برای او، ای ذخیره کسی که نباشد ذخیره ای برای او، و ای پناه و حصار کسی که نباشد پناهی برای او، ای گنج درویشان، ای آن که بزرگ است امید به او، ای نجات دهنده غرق شده، ای خلاص سازنده هلاک شونده، ای زنده کننده مردگان، ای امان دهنده ترسناکان، ای خدای عالمیان، ای آفریدگار هر آفریده شده ای، ای جبران کننده هر شکستگی، ای هم صحبت هر غریبی، ای مصاحب و همراز هر تنهایی، ای نزدیک غیردور، ای حاضر غیرپنهان، ای غلبه کننده ای که مغلوب نمی شود، ای آن که زنده است هنگامی که نیست زنده ای، ای زنده ای که زنده می کند مردگان را، ای زنده ای که نیست خدایی جز تو.

۲-۲-۴- سپر

﴿۷۷۷۷﴾ دعا سپر مؤمن است، و هرگاه دری را بسیار کوبیدی به روی تو باز می شود.

۳-۲-۴- سپر

﴿۷۷۷۸﴾ تربت قبر حضرات امام حسن و علی بن الحسین و محمد بن علی علیهم السلام را، پس از تربت این قبور مطهره اخذ کن که شفاست برای هر دردی و حافظ است از آنچه ترس و نگرانی داری و هیچ دارویی معادل آن نبوده، مگر دعا.

﴿۷۷۷۹﴾ دعا سپری است نجات بخش که بلا را برمی گرداند گرچه حتمی و قطعی شده باشد.

۴-۲-۴- حجاب

۱-۴-۲- پوشیده ماندن از دشمن

﴿۷۷۸۰﴾ آن که چون جماعت یهودی اجتماع کردند و اراده کردند که حضرت عیسی را به قتل برسانند، جبرئیل علیه السلام آمد و آن حضرت را به وسیله بال خود پوشانید. پس چون عیسی علیه السلام به بالا نگاه کرد دید که در زیر بال او این دعا نوشته شده است و آن این است: خدایا! من تو را می خوانم به حق نام تو که یکتایی و عزیزتر از همه چیز است، و تو را می خوانم خدایا! به نام تو که دائمی است، و تو را می خوانم خدایا! به نام تو که بزرگ بی همتاست، و تو را می خوانم خدایا! به نام تو که بزرگ و بلندمرتبه و ثابت است به سبب آن نام، رکن های تو، تا اینکه برطرف کنی از

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

أَمْسَيْتُ فِيهِ فَلَمَّا دَعَا بِهِ عِيسَى عليه السلام أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى جِبْرِئِيلَ أَرْفَعَهُ إِلَى عِنْدِي ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَلِّبِ سَلُوا رَبَّكُمْ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا دَعَا بِهِنَّ عَبْدٌ بِإِخْلَاصٍ دِينِهِ إِلَّا اهْتَزَلَتْ لَهُ الْعَرْشُ وَإِلَّا قَالَ اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ بِهِنَّ وَأَعْطَيْتُهُ سَوْلَهُ فِي عَاجِلِ دُنْيَاهُ وَآجِلِ آخِرَتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٣٧

﴿٧٧٨١﴾ دُعَاءُ إِدْرِيسَ عليه السلام: لَمَّا بَعَثَ اللَّهُ إِدْرِيسَ عليه السلام إِلَى قَوْمِهِ عَلَّمَهُ هَذِهِ الْأَسْمَاءَ وَأَوْحَى إِلَيْهِ أَنْ قُلْهُنَّ سِرًّا فِي نَفْسِكَ وَلَا تُبْدِهِنَّ لِلْقَوْمِ فَيَدْعُونِي بِهِنَّ قَالَ وَبِهِنَّ دَعَا فَرَفَعَهُ اللَّهُ مَكَانًا عَلِيًّا ثُمَّ عَلَّمَهُنَّ اللَّهُ تَعَالَى مُوسَى ثُمَّ عَلَّمَهُنَّ اللَّهُ تَعَالَى مُحَمَّدًا ﷺ وَبِهِنَّ دَعَا فِي غَزْوَةِ الْأَحْزَابِ قَالَ الْحَسَنُ وَكُنْتُ مُسْتَخْفِيًّا مِنَ الْحِجَابِ فَادْعُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِنَّ فَحَبَسَهُ عَنِّي وَلَقَدْ دَخَلَ عَلَيَّ سِتَّ مَرَّاتٍ فَادْعُوا بِهِنَّ فَآخَذَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ أَبْصَارَهُمْ عَنِّي؛ مهج الدعوات ص: ٣٠٤

﴿٧٧٨٢﴾ الصَّادِق عليه السلام: إِنَّهُ دُعَاءُ الْحِجَابِ مِنْ جَمِيعِ الْأَعْدَاءِ وَمِنْ ذَلِكَ دُعَاءُ التَّضَرُّعِ وَكَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهِ فِي الشَّدَائِدِ وَيَكْشِفُ عَنْ ذُرَاعَيْهِ وَيَرْفَعُ بِهِ صَوْتَهُ وَيَسْتَجِبُ وَ يُكْثِرُ الْبُكَاءَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٧٩

﴿٧٧٨٣﴾ الصَّادِق عليه السلام: فَسَأَلْتُ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ عليه السلام عَنِ الدُّعَاءِ فَقَالَ سَأَلْتُ أَبِي عَنِ الدُّعَاءِ فَقَالَ هُوَ دُعَاءُ الْحِجَابِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوَّا عَلَى أَذْبَارِهِمْ نُفُورًا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالْأَسْمِ الَّذِي بِهِ تُخَيِّبُ وَتُمِيتُ وَتَرْزُقُ وَتُعْطِي وَتَمْنَعُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنَا بِسُوءٍ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ فَأَعْمِ عَنَّا عَيْنَهُ وَأَصْمُمْ عَنَّا سَمْعَهُ وَاشْغُلْ عَنَّا قَلْبَهُ وَاغْلُلْ عَنَّا يَدَهُ وَأَصْرِفْ عَنَّا كَيْدَهُ وَخُذْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ وَمِنْ تَحْتِهِ وَمِنْ فَوْقِهِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ قَالَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّهُ دُعَاءُ الْحِجَابِ مِنْ جَمِيعِ الْأَعْدَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٧٩

﴿٧٧٨٤﴾ دُعَاءُ إِدْرِيسَ عليه السلام: لَمَّا بَعَثَ اللَّهُ إِدْرِيسَ عليه السلام إِلَى قَوْمِهِ عَلَّمَهُ هَذِهِ الْأَسْمَاءَ وَأَوْحَى إِلَيْهِ أَنْ قُلْهُنَّ سِرًّا فِي نَفْسِكَ وَلَا تُبْدِهِنَّ لِلْقَوْمِ فَيَدْعُونِي بِهِنَّ قَالَ وَبِهِنَّ دَعَا فَرَفَعَهُ اللَّهُ مَكَانًا عَلِيًّا

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

من آنچه را که با آن صبح می‌کنم و به شام می‌آورم در آن چیز، پس چون عیسی علیه السلام این دعا را خواند، خدای عزوجل به جبرئیل وحی فرستاد که او را به نزد من بلند گردان. آنگاه حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله فرمود که: ای اولاد عبدالمطلب پروردگار خود را به این کلمات درخواست کنید. پس سوگند به آن که نفس من به دست قدرت اوست آن که این دعا را بنده‌ای به اخلاص در دین خود نمی‌خواند، مگر آنکه عرش می‌لرزد و مگر آنکه خدای تعالی به فرشتگان می‌گوید که شاهد باشید به آنکه حاجت او را به برکت این دعا برمی‌آورم و درخواست او را عطا می‌کنم.

﴿۷۷۸۱﴾ چون خدای تعالی ادریس علیه السلام را به سوی قوم او فرستاد این نام‌ها را به او تعلیم و وحی کرد که این نام‌ها را آهسته و در دل خود بگوید و آن‌ها را برای قوم خود ظاهر نکند و خدا را به این نام‌ها بخواند، و به برکت این دعا بود که خدای تعالی او را به آسمان به مکانی بلند برد. پس بعد از آن این دعا را به موسی تعلیم کرد و بعد از آن به حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و آن حضرت این دعا را در جنگ احزاب خواندند. حسن بصری گفت: من از ترس حجاج پنهان بودم و این دعا را خواندم، پس خدای تعالی شر او را از من نگاه داشت و سربازان او شش مرتبه بر من داخل شدند و من این دعا را خواندم، پس مرا ندیدند و خدای تعالی چشم‌های ایشان را از دیدن من پوشانید.

﴿۷۷۸۲﴾ این دعایی که مذکور شد دعای پوشیده و پنهان شده از جمیع دشمنان است. حضرت ابوعبدالله امام جعفر صادق علیه السلام این دعا را در سختی‌ها می‌خواندند و دستان خود را از بازو تا انگشتان خویش برهنه می‌کردند و صدای خود را بلند می‌کردند و ناله و زاری می‌نمودند و در وقت خواندن این دعا بسیار می‌گریستند.

﴿۷۷۸۳﴾ پس من از حضرت امام موسی بن جعفر علیه السلام سؤال کردم از آن دعا که حضرت امام جعفر صادق علیه السلام آن را در وقتی که در محراب نشسته بودند، آن را می‌خواندند. پس فرمودند: من از پدر خود پرسیدم، فرمودند که آن دعای حجاب است و دعا این است: ابتدا می‌کنم به نام خدای بخشنده مهربان و هرگاه می‌خوانی تو (ای محمد) قرآن را می‌گردانیم میان تو و میان آن جماعتی که ایمان نمی‌آورند به آخرت پرده‌ای پوشیده شده و گردانیدیم ما بر دل‌های ایشان پوشش‌ها که مبادا بفهمند قرآن را و قرار دادیم در گوش‌های ایشان سنگینی را و هرگاه یاد کنی تو پروردگار خود را در قرآن که یگانه است او، بازگردند کافران بر پشت‌های خود درحالی که متنفرند، خدایا! از تو درخواست می‌کنم به آن نام که به برکت آن زنده می‌کنی و می‌میرانی و روزی می‌دهی و بخشش می‌کنی و منع می‌کنی ای صاحب بزرگی و بخشش، خدایا! کسی که قصد کند ما را به بدی از همه آفریدگان تو، پس کور کن از دیدن ما چشم او را و کر گردان از ما گوش او را و مشغول گردان از یاد ما دل او را و ببند از ما دست او را و برگردان از ما مکر او را و فراگیر او را از پیش روی او و از پس سر او و از طرف راست او و از طرف چپ او و از زیر پای او و از بالای سر او ای صاحب بزرگی و بخشش. حضرت امام موسی علیه السلام فرمودند، پدرم علیه السلام گفتند که: این دعایی که ذکر شد دعای حجاب از جمیع دشمنان است.

﴿۷۷۸۴﴾ چون خدای تعالی ادریس علیه السلام را به سوی قوم او فرستاد این نام‌ها را به او تعلیم و وحی کرد که این نام‌ها را آهسته و در دل خود بگوید و آن‌ها را برای قوم خود ظاهر نکند و خدا را به این نام‌ها

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

ثُمَّ عَلَّمَهُنَّ اللَّهُ تَعَالَى مُوسَى ثُمَّ عَلَّمَهُنَّ اللَّهُ تَعَالَى مُحَمَّدًا ﷺ وَبِهِنَّ دَعَا فِي غَزْوَةِ الْأَحْزَابِ قَالَ الْحَسَنُ وَكُنْتُ مُسْتَخْفِيًا مِنَ الْحُجَّاجِ فَأَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِنَّ فَحَبَسَهُ عَنِّي وَلَقَدْ دَخَلَ عَلَيَّ سِتَّ مَرَّاتٍ فَأَدْعُو بِهِنَّ فَأَخَذَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ أَبْصَارَهُمْ عَنِّي؛ مهج الدعوات ص: ٣٠٤

٥-٢-٢-٤- الحِرْزُ

١-٥-٢-٢-٤- حِرْزُ مِنَ الشَّيْطَانِ

﴿٧٧٨٥﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي كُلِّ غَدُوَّةٍ إِلَّا كَانَ فِي حِرْزِ اللَّهِ إِلَى وَقْتِهِ وَكَفَى كُلَّ هَمٍّ وَغَمٍّ وَحُزْنٍ وَكَرْبٍ وَهُوَ لِلدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَحِرْزُ مِنَ الشَّيْطَانِ؛

بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣

﴿٧٧٨٦﴾ امير المؤمنين ﷺ: الدُّعَاءُ الْمَعْرُوفُ بِحِرْزِ الْجَوْشَنِ جَعَلَهُ اللَّهُ حِرْزًا وَآمَانًا لِمَنْ

يَدْعُو بِهِ مِنْ آفَاتِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠١

٢-٥-٢-٢-٤- الاحْتِرَازُ مِنَ الْأَعْدَاءِ

﴿٧٧٨٧﴾ السَّجَّاد ﷺ: دُعَاءُ الْإِحْتِرَازِ مِنَ الْأَعْدَاءِ وَالتَّحَصُّنِ عَنِ الْأَسْوَاءِ بِعَزَائِمِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ

تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٧

﴿٧٧٨٨﴾ الرسول ﷺ: أَنَّهُ قَالَ نَزَلَ جِبْرِيلُ وَكُنْتُ أَصْلَى خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَعْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ ﷺ يَا مُحَمَّدُ أَرَأَيْتَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهِ تَعَالَى رَحِيمٌ بِعِبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجِبْرِائِيلَ ﷺ يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذْكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ... إِنْ كَانَ يَخَافُ مِنْ عَدُوٍّ فَيَقْرَأْ هَذَا الدُّعَاءَ عَلَى نَفْسِهِ فَيَجْعَلُهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي حِرْزِ حَرِيصٍ وَلَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ أَحَدٌ وَلَا أَعْدَاؤُهُ؛

مهج الدعوات ص: ٧٩

٣-٥-٢-٢-٤- حِرْزُ مِنَ السُّلْطَانِ

﴿٧٧٨٩﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي كُلِّ غَدُوَّةٍ إِلَّا كَانَ فِي حِرْزِ اللَّهِ إِلَى وَقْتِهِ وَكَفَى كُلَّ هَمٍّ وَغَمٍّ وَحُزْنٍ وَكَرْبٍ وَهُوَ لِلدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَحِرْزُ مِنَ الشَّيْطَانِ؛

بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

بخواند، و به برکت این دعا بود که خدای تعالی او را به آسمان به مکانی بلند برد. پس بعد از آن این دعا را به موسی تعلیم کرد و بعد از آن به حضرت محمد مصطفی ﷺ و آن حضرت این دعا را در جنگ احزاب خواندند. حسن بصری گفت: من از ترس حجاج پنهان بودم و این دعا را خواندم، پس خدای تعالی شر او را از من نگاه داشت و سربازان او شش مرتبه بر من داخل شدند و من این دعا را خواندم، پس مرا ندیدند و خدای تعالی چشم‌های ایشان را از دیدن من پوشانید.

۵-۲-۲-۴- حفظ، پناه

۱-۵-۲-۲-۴- پناه در مقابل شیطان

﴿۷۷۸۵﴾ هیچ بنده‌ای نیست که این دعا را در هر روز در طرف صبح بخواند مگر آنکه تا پایان روز در حفظ و حمایت خدای تعالی باشد و کفایت شود هر ناراحتی و سختی و غمی و حزنی و آن برای داخل شدن به حضور سلطان و در امان بودن از شر شیطان نافذ است. ﴿۷۷۸۶﴾ دعای معروف به جوشن و خدای تعالی این دعا را حرز و امان از برای خواننده آن از آفت‌های دنیا و آخرت قرار داده است.

۲-۵-۲-۲-۴- پناه در مقابل دشمن

﴿۷۷۸۷﴾ از آن جمله دعای اجتناب از دشمنان و پناه گرفتن از بدی‌ها با آیات قرآنی است. ﴿۷۷۸۸﴾ جبرئیل علیہ السلام نازل شد درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌کردم. پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. پس جبرئیل علیہ السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت ﷺ به حضرت جبرئیل علیہ السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا امتم مرا یاد کنند اگر از دشمنی بترسد پس این دعا را بر خود بخواند، خدای تعالی او را در پناهی محکم می‌گرداند و دشمن بر او قدرت نمی‌یابد.

۳-۵-۲-۲-۴- پناه در مقابل سلطان

﴿۷۷۸۹﴾ هیچ بنده‌ای نیست که این دعا را در هر روز در طرف صبح بخواند مگر آنکه تا پایان روز در حفظ و حمایت خدای تعالی باشد و کفایت شود هر ناراحتی و سختی و غمی و حزنی و آن برای داخل شدن به حضور سلطان و در امان بودن از شر شیطان نافذ است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

٤-٢-٢-٦- الحِصْنُ

﴿٧٧٩٠﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: دُعَاءُ الْإِحْتِرَازِ مِنَ الْأَعْدَاءِ وَالتَّحَصُّنِ عَنِ الْأَسْوَاءِ بِعَزَائِمِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ

تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٧

٤-٢-٢-٧- الْحِفْظُ وَالصِّيَانَةُ

٤-٢-٢-٧-١- الْحِفْظُ مِنَ الذَّنْبِ

﴿٧٧٩١﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَكَلَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مَلَائِكَةً يَحْفَظُونَهُ مِنَ

الْمَعَاصِي وَيُسَبِّحُونَ وَيُقَدِّسُونَ اللَّهَ وَيَحْفَظُونَهُ مِنَ الْبَلَايَا كُلِّهَا وَيَفْتَحُونَ لَهُ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ وَ

يَغْلِقُونَ عَنْهُ أَبْوَابَ جَهَنَّمَ وَمَا دَامَ حَيًّا فَهُوَ فِي أَمَانِ اللَّهِ وَعِنْدَ وَفَاتِهِ وَقَدْ أَعَدَّ اللَّهُ مَا وَصَفْتُ

لَكَ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

٤-٢-٢-٧-٢- الصِّيَانَةُ مِنَ الْآفَاتِ

﴿٧٧٩٢﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ عَقِيبَ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ حَفِظَ فِي نَفْسِهِ وَدَارِهِ وَمَالِهِ وَ

وُلْدِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٢

﴿٧٧٩٣﴾ الْبَاقِرُ عليه السلام: هُوَ الدُّعَاءُ الْكَامِلُ الَّذِي مَنْ قَدَّمَهُ أَمَامَهُ كُلَّ يَوْمٍ وَكَلَّ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ أَلْفَ

مَلَكٍ يَحْفَظُونَهُ فِي نَفْسِهِ وَأَهْلِهِ وَوُلْدِهِ وَحَشَمِهِ وَمَالِهِ وَأَهْلِ عِنَائِهِ مِنَ الْحَرَقِ وَالْغَرَقِ وَ

الشَّرَقِ وَالْهَدْمِ وَالرَّدْمِ وَالْخَسْفِ وَالْقَذْفِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٧١

٤-٢-٢-٧-٣- الصِّيَانَةُ مِنَ الْعَدُوِّ

﴿٧٧٩٤﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَكَلَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مَلَائِكَةً يَحْفَظُونَهُ مِنَ

الْمَعَاصِي وَيُسَبِّحُونَ وَيُقَدِّسُونَ اللَّهَ وَيَحْفَظُونَهُ مِنَ الْبَلَايَا كُلِّهَا وَيَفْتَحُونَ لَهُ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ وَ

يَغْلِقُونَ عَنْهُ أَبْوَابَ جَهَنَّمَ وَمَا دَامَ حَيًّا فَهُوَ فِي أَمَانِ اللَّهِ وَعِنْدَ وَفَاتِهِ وَقَدْ أَعَدَّ اللَّهُ مَا وَصَفْتُ

لَكَ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

٤-٢-٢-٨- السَّلَامَةُ

﴿٧٧٩٥﴾ الْكَاضِمُ عليه السلام: يَا هِشَامُ مَنْ أَرَادَ الْغِنَى بِلَا مَالٍ وَرَاحَةَ الْقَلْبِ مِنَ الْحَسَدِ وَالسَّلَامَةَ فِي

الدِّينِ فَلْيَتَضَرَّعْ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي مَسْأَلَتِهِ بِأَنْ يَكْمَلَ عَقْلَهُ؛ الكافي ج: ١ ص: ١٧

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۴-۲-۲-۶- پناه، حفاظ

﴿۷۷۹۰﴾ از آن جمله دعای اجتناب از دشمنان و پناه گرفتن از بدی‌ها با آیات قرآنی است.

۴-۲-۲-۷- نگهداری

۴-۲-۲-۷-۱- نگهداری از گناه

﴿۷۷۹۱﴾ کسی که این دعا را بخواند، خدای تعالی برای او دو فرشته را موکل می‌کند که او را از گناهان نگاه دارند و خدای تعالی را تسبیح گویند و تنزیه کنند و او را از همه بلاها محافظت کنند و برای او درهای بهشت را بگشایند و بر او درهای جهنم را ببندند و چندان که زنده باشد پس او در حفظ و امان خدا خواهد بود و همچنین در نزد وفات. خدای تعالی برای او مهیا می‌کند آنچه را که برای تو بیان کردم.

۴-۲-۲-۷-۲- نگهداری از آفات

﴿۷۷۹۲﴾ هر که این دعاها را پس از نمازهای واجب بخواند خود و مال و خانه و فرزندانش را محفوظ داشته.

﴿۷۷۹۳﴾ این دعای کاملی است که هر کس این را هر روز بخواند، خداوند بلندمرتبه هزار فرشته مأمور می‌کند تا از جان خود و خانواده و فرزندان و خویشان و حیوانات او و اموالش محافظت کنند. و آن‌ها را از آتش‌سوزی و غرق شدن و خفگی و مرگ بر اثر آوار و فرورفتن در زمین و سقوط از بلندی در امان می‌دارد.

۴-۲-۲-۷-۳- نگهداری از دشمن

﴿۷۷۹۴﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، خداوند به سویس هزاران هزار فرشته می‌فرستد، تا از او در برابر هر ستمگر و شیطانی محافظت کند و برایش ثواب قبولی روزه کسی که شصت سال در ماه رمضان روزه بوده را می‌نویسد و بین او و آتش جهنم هفتاد خندق قرار می‌دهد که هر خندقی چون فاصله آسمان و زمین است.

۴-۲-۲-۸- سلامت

﴿۷۷۹۵﴾ ای هشام! هر که می‌خواهد بدون داشتن ثروت بی‌نیاز باشد و دلش از حسد آسوده گردد و دینش سالم بماند باید با تضرع و زاری از خدا بخواهد که عقل وی را کامل کند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٧٩٦﴾ إبراهيم عليه السلام: إبراهيم عليه السلام دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ لَمَّا أَتَى فِي النَّارِ فَجَعَلَهَا اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ بَرْدًا وَ سَلَامًا؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٩٤

﴿٧٧٩٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَكْثَرَ الدُّعَاءِ تَسَلَّمَ مِنْ سُورَةِ الشَّيْطَانِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥ ص: ٨

﴿٧٧٩٨﴾ الصادق عليه السلام: فَمَنْ وَفَّقَ لِلدُّعَاءِ بِهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ كَانَ ذَلِكَ مِنْهُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى آمَنَ بِمَشِيَةِ اللَّهِ تَعَالَى فَوَادِحَ الْمَخْذُورِ وَ بَوَائِقِ الْأُمُورِ وَ جَلَبَ بِهِ السَّلَامَةَ وَ كَانَ جَدِيرًا أَنْ لَا يَمَسَّهُ السُّوءُ أَبَامَ حَيَاتِهِ وَ تَمَحَّصَتْ عَنْهُ سَائِرُ ذُنُوبِهِ وَ خَطَايَاهُ حَتَّى يَكُونَ مِنْ جَمِيعِهَا كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ١٨٠

٩-٢-٢-٤- العِصْمَةُ

﴿٧٧٩٩﴾ العسكري: فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى مُوسَى أَنِّي إِنَّمَا امْتَحَنْتُهُمْ بِذَلِكَ لِأَنَّهُمْ مَا اعْتَزَلُوهُمْ لَمَّا عَبْدُوا الْعِجْلَ وَ لَمْ يَهْجُرُوهُمْ وَ لَمْ يُعَادُوهُمْ عَلَى ذَلِكَ قُلْ لَهُمْ مَنْ دَعَا اللَّهُ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ أَنْ يُسَهِّلَ عَلَيْهِمْ قَتْلَ الْمُسْتَحِقِّينَ لِقَتْلِ بِذُنُوبِهِمْ نَفْعَلُ فَقَالُواهَا فَسَهَّلَ عَلَيْهِمْ وَ لَمْ يَجِدُوا لِقَتْلِهِمْ لَهُمْ أَلْمًا فَلَمَّا اسْتَمَرَّ الْقَتْلُ فِيهِمْ وَ هُمْ سِتْمَاءَةٌ أَلْفٍ إِلَّا اثْنِي عَشَرَ أَلْفًا الَّذِينَ لَمْ يَعْبُدُوا الْعِجْلَ وَفَقَّ اللَّهُ بِغَضَبِهِمْ فَقَالَ لِبَعْضِهِمْ وَ الْقَتْلُ لَمْ يُفْضَ بَعْدُ إِلَيْهِمْ فَقَالَ أَوَ لَيْسَ اللَّهُ قَدْ جَعَلَ التَّوَسُّلَ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ أَمْرًا لَا يَخِيبُ مَعَهُ طَلِبَةٌ وَ لَا يُرَدُّ بِهِ مَسْأَلَةٌ وَ هَكَذَا تَوَسَّلْتُ بِهِمُ الْأَنْبِيَاءُ وَ الرُّسُلُ فَمَا لَنَا لَا تَتَوَسَّلُ بِهِمْ قَالَ فَاجْتَمَعُوا وَ ضَجُّوا يَا رَبَّنَا بِجَاهِ مُحَمَّدٍ الْأَكْرَمِ وَ بِجَاهِ عَلِيِّ الْأَفْضَلِ الْأَعْظَمِ وَ بِجَاهِ فَاطِمَةَ ذِي الْفَضْلِ وَ الْعِصْمَةِ وَ بِجَاهِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ سَيِّدِي الْمُرْسَلِينَ وَ سَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَانِ أَجْمَعِينَ وَ بِجَاهِ الذُّرِّيَّةِ الطَّيِّبَةِ الطَّاهِرَةِ مِنْ آلِ طَهٍ وَ يَسَ لَمَّا غَفَرْتَ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ غَفَرْتَ لَنَا هَفَوَاتَنَا وَ أَزَلْتَ هَذَا الْقَتْلَ عَنَّا فَذَلِكَ حِينَ نُوْدِي مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ السَّمَاءِ أَنْ كُفَّ الْقَتْلُ فَقَدْ سَأَلَنِي بِغَضَبِهِمْ مَسْأَلَةً وَ أَقْسَمَ عَلَيَّ قَسَمًا لَوْ أَقْسَمَ بِهِ هَؤُلَاءِ الْعَابِدُونَ لِلْعِجْلِ وَ سَأَلَنِي بِغَضَبِهِمُ الْعِصْمَةَ حَتَّى لَا يَعْبُدُوهُ لَوْفَقَتْهُمْ وَ عَصَمْتُهُمْ وَ لَوْ أَقْسَمَ عَلَيَّ بِهَا إِبْلِيسُ لَهَدَيْتُهُ وَ لَوْ أَقْسَمَ عَلَيَّ بِهَا نُمْرُودُ أَوْ فِرْعَوْنُ لَنَجَيْتُهُمْ فَرَفَعَ عَنْهُمْ الْقَتْلَ فَجَعَلُوا يَقُولُونَ يَا حَسْرَتَنَا أَيْنَ كُنَّا عَنْ هَذَا الدُّعَاءِ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ حَتَّى كَانَ اللَّهُ يَقِينَا شَرَّ الْفِتْنَةِ وَ يَعِصِمُنَا بِأَفْضَلِ الْعِصْمَةِ؛ تفسير الإمام العسكري ص: ٢٥٤

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۷۹۶﴾ آنگاه که ابراهیم علیه السلام را در آتش انداختند، این دعا را خواند، و خداوند آتش را برای او خنک و سلامت کرد.

﴿۷۷۹۷﴾ زیاد دعا کن از حمله شیطان محفوظ می‌مانی.

﴿۷۷۹۸﴾ هر که هر روز به خواندن خدا با این دعا موفق شود، و این لطف را نیز از جانب خدا بداند و شکر کند، به خواست خدا از حوادث و بلایای مهلک در امان می‌ماند، و با این دعا، سلامت را به دست می‌آورد. و سزاوار است که در دوران زندگی‌اش هیچ ناراحتی به او نرسد، و گناهان و خطاهای گذشته‌اش نیز پاک شود به نحوی که مانند روزی باشد که از مادر متولد شده است.

۹-۲-۴- نگهداری

﴿۷۷۹۹﴾ سپس خداوند تعالی به موسی علیه السلام وحی کرد: من آن‌ها را هم مبتلا به امتحان کردم، چون این‌ها وقتی گوساله‌پرستی اقوام خود را دیدند، از ایشان کناره‌گیری نکردند و با آن‌ها مقابله نمودند، پس به آن‌ها بگو هر کس می‌خواهد رنج کشتن گوساله‌پرستان بر او آسان شود خدا را به نام محمد و علی و خاندان پاکشان بخواند و آن‌ها چنین کردند و از آن پس این امر بر آن‌ها آسان شد و از کشتن گوساله‌پرستان رنجی احساس نکردند و این عمل را ادامه دادند تا آنکه ششصد هزار نفر کشته شدند و آنگاه خداوند به قلب این دوازده هزار نفری که گوساله نپرستیده بودند چنین الهام کرد، که آن‌ها با خود گفتند: مگر جز این است که توسل به محمد و خاندانش وسیله‌ای است که خداوند هرگز متوسل به آن را ناامید نمی‌کند؟ پس ما چرا متوسل به آن‌ها نشویم تا این حکم کشتن گوساله‌پرستان از ما برداشته شود؟ آن وقت همگی اجتماع کردند و به ضجه و زاری پرداختند و گفتند: پروردگارا به عظمت و آبروی محمد صلی الله علیه و آله که بسیار بزرگوار و کریم است و به عظمت و آبروی علی علیه السلام که سرشار از فضایل است و به عظمت و آبروی فاطمه علیها السلام که صاحب فضل و عصمت و به عظمت و آبروی حسن و حسین دو نواده سید و سرور انبیا که سرور جوانان اهل بهشت هستند و به جاه ذریه طیبه آن‌ها از خاندان طه و یس از تو می‌خواهیم از گناه ما درگذری و ما را بیمارزی و این حکم قتل و کشتار را از میان ما برداری، پس بلافاصله به موسی ندا رسید: دست از کشتار بردار، چون بعضی از این قوم مرا به سوگندی سوگند دادند که اگر ابلیس و نمrod و فرعون مرا به آن سوگند می‌دادند آن‌ها را نجات می‌دادم و درخواستشان را اجابت می‌کردم، پس خداوند حکم کشتار را از میان آن‌ها برداشت، آنگاه ایشان با خود گفتند: ای افسوس و حسرت بر ما، ای کاش زودتر خدا را با این سوگند می‌خواندیم تا ما را از شر این فتنه حفظ می‌کرد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٨٠٠﴾ فِي قَوْلِ يُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ إِنَّ يُوسُفَ رَجَعَ إِلَى اخْتِيَارِ نَفْسِهِ فَاخْتَارَ السِّجْنَ فَوُكِّلَ إِلَى اخْتِيَارِهِ وَالتَّجَا نَبِيُّ اللَّهِ مُحَمَّدٌ ﷺ إِلَى الْخِيَارِ فَتَبَرَّأَ مِنَ الْاِخْتِيَارِ وَدَعَا دُعَاءَ الْاِفْتِقَارِ فَقَالَ عَلَى رُؤْيَةِ الْاضْطِرَارِ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ ثَبَّتْ قَلْبِي عَلَى طَاعَتِكَ فَعُوْفِي مِنَ الْعِلَّةِ وَعَصِمَ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ أَحْسَنَ لِجَابَتِهِ وَهُوَ أَنَّ اللَّهَ عَصَمَهُ ظَاهِرًا وَ بَاطِنًا؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٢٧٧

﴿٧٨٠١﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَكَلَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مَلَائِكَةً يَحْفَظُونَهُ مِنَ الْمَعَاصِي وَيَسْبَحُونَ وَيَقْدُسُونَ اللَّهَ وَيَحْفَظُونَهُ مِنَ الْبَلَايَا كُلِّهَا وَيَفْتَحُونَ لَهُ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ وَ يَغْلِقُونَ عَنْهُ أَبْوَابَ جَهَنَّمَ وَمَا دَامَ حَيًّا فَهُوَ فِي أَمَانِ اللَّهِ وَ عِنْدَ وَفَاتِهِ وَقَدْ أَعَدَّ اللَّهُ مَا وَصَفْتُ لَكَ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿٧٨٠٢﴾ يَسْأَلُهُ أَنْ يَكْتُبَ لَهُ فِي أَسْفَلِ كِتَابِهِ دُعَاءً يُعَلِّمُهُ إِيَّاهُ يَدْعُو بِهِ فَيَعَصِمَ بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ جَامِعًا لِلدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٧٨

١٠-٢-٢-٤-العافية

﴿٧٨٠٣﴾ مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ: الْخَوَا فِي الدُّعَاءِ تَشْمَلُكُمْ الرَّحْمَةُ بِالْإِجَابَةِ وَتَهْنِئُكُمْ الْعَافِيَةُ؛

بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٤٢

١١-٢-٢-٤-الكف

﴿٧٨٠٤﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعْوَةٍ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ إِيَّاهَا وَ كَفَّ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا مَا لَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٧

﴿٧٨٠٥﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَ لَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثِ إِمَّا أَنْ يُعَجِّلَ دَعْوَتَهُ وَ إِمَّا أَنْ يَدَّخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَ إِمَّا أَنْ يَكْفِ عَنْهُ مِنَ الشَّرِّ مِثْلَهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٦٦

١٢-٢-٢-٤-الوقاية

﴿٧٨٠٦﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُوقِيهِ مِنْ مِيتَةِ السُّوءِ وَ لَا يُعَاوِنُ عَلَيْهِ عَدُوًّا إِلَى أَنْ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۸۰۰﴾ درباره گفتار یوسف علیه السلام که فرمود: «پروردگارا زندان از آنچه مرا به‌سوی آن فرامی‌خوانند، محبوب‌تر است.» می‌گفت: به یوسف اختیار داده شد و او خود زندان را برگزید و به پیامبر آخرالزمان حضرت محمد صلی الله علیه و آله پناه جست، و دعای فقر را خواند و چنین گفت: «یا مقلب القلوب، ثبت قلبی علی طاعتک فعوفنی من العله.» خداوند هم دعایش را مستجاب کرد و او را در ظاهر و باطن حفظ فرمود.

﴿۷۸۰۱﴾ کسی که این دعا را بخواند، خدای تعالی برای او دو فرشته را موکل می‌کند، که او را از گناهان نگاه دارند و خدای تعالی را تسبیح گویند و تنزیه کنند و او را از همه بلاها محافظت کنند و برای او درهای بهشت را بگشایند و بر او درهای جهنم را ببندند و چندان که زنده باشد پس او در حفظ و امان خدا خواهد بود و همچنین در نزد وفات. خدای تعالی برای او مهیا می‌کند آنچه را که برای تو بیان کردم.

﴿۷۸۰۲﴾ درخواست کرد که در پایین نامه‌اش دعایی برای او بنویسد و بیاموزد که به‌وسیله آن از گناهان نگهداری شود و دعایی جامع برای (حوادث) دنیا و آخرت باشد.

۱۰-۲-۴-دوری از بلا

﴿۷۸۰۳﴾ در دعا اصرار کنید (خدا را بسیار بخوانید و حاجات خود را از او بخواهید) تا رحمت خداوند شما را در بر بگیرد و عافیت و رهایی از گرفتاری‌ها بر شما گوارا شود.

۱۱-۲-۴-نگهداری

﴿۷۸۰۴﴾ مسلمانی بر روی زمین نیست که خداوند را بخواند و خداوند خواسته‌اش را به او ندهد، و بدی را از او دور می‌کند به شرط آنکه درخواستش گناه یا قطع رحم نباشد.

﴿۷۸۰۵﴾ هیچ مسلمانی دعا نمی‌کند به شرط آنکه دعای او برای قطع رحم و ارتکاب گناهی نباشد، مگر آنکه خداوند یکی از سه چیز را به او عنایت می‌کند؛ یا دعایش را مستجاب می‌کند و یا پاداشش را برای آخرت ذخیره می‌سازد و یا آنکه به‌قدر خواسته‌اش بدی را از وی می‌گرداند.

۱۲-۲-۴-حفظ

﴿۷۸۰۶﴾ خداوند عزوجل به کسی که این نماز و این دعا را در این روز بخواند ده گونه لطف می‌کند. از جمله: او را از مردن بد نگه می‌دارد، و تا لحظه مرگ دشمنش را بر ضد او یاری نمی‌کند. و از گرفتاری و فقر حفظش می‌کند. و او و فرزندانش را تا چهار نسل بعد از جنون و

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

يَمُوتَ وَيُوقِيهِ مِنَ الْمَكَارِهِ وَالْفَقْرِ وَيُؤْمِنُهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَيُؤْمِنُ وَلَدَهُ مِنْ ذَلِكَ إِلَى أَرْبَعِ أَغْقَابٍ وَلَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَلَا لِلْأَوْلِيَاءِ عَلَيْهِ سَبِيلًا قَالَ قُلْتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيَّ بِمَعْرِفَتِكُمْ وَمَعْرِفَةِ حَقِّكُمْ وَأَدَاءِ مَا افْتَرَضَ لَكُمْ بِرَحْمَتِهِ وَمِنْهُ وَهُوَ حَسْبِي وَنِعْمَ الْوَكِيلُ؛

بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣١١

﴿٧٨٠٧﴾ الرسول ﷺ: نَزَلَ جِبْرِئِيلُ وَكُنْتُ أَصْلَى خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَعْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرِئِيلُ ﷺ يَا مُحَمَّدُ أَرَاكَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهُ تَعَالَى رَحِيمٌ بَعِيدٌ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجِبْرِئِيلَ ﷺ يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذْكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرِئِيلُ... إِنْ قَرَأَهُ مَدْيُونٌ قَضَى اللَّهُ دُيُونَهُ وَسَهَّلَ لَهُ كُلَّ عُسْرٍ وَوَقَّاهُ كُلَّ مَحْذُورٍ وَدَفَعَ عَنْهُ كُلَّ سَوْءٍ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٧٨٠٨﴾ فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى مُوسَى أَنِّي إِنَّمَا امْتَحَنْتُهُمْ بِذَلِكَ لِأَنَّهُمْ مَا اعْتَزَلُوهُمْ لَمَّا عَبَدُوا الْعِجْلَ وَلَمْ يَهْجُرُوهُمْ وَلَمْ يَعَادُوهُمْ عَلَى ذَلِكَ قُلْ لَهُمْ مَنْ دَعَا اللَّهُ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ أَنَّ يُسَهَّلَ عَلَيْهِمْ قَتْلُ الْمُسْتَحَقِّينَ لِلْقَتْلِ بِذُنُوبِهِمْ نَفْعُلُ فَقَالُوا هَا فَسَهَّلْ عَلَيْهِمْ وَلَمْ يَجِدُوا لِقَتْلِهِمْ لَهُمْ أَلَمًا فَلَمَّا اسْتَمَرَّ الْقَتْلُ فِيهِمْ وَهُمْ سِتْمَانَةَ أَلْفٍ إِلَّا اثْنَيْ عَشَرَ أَلْفًا الَّذِينَ لَمْ يَعْبُدُوا الْعِجْلَ وَفَقَّ اللَّهُ بَعْضَهُمْ فَقَالَ لِبَعْضِهِمْ وَالْقَتْلُ لَمْ يُفْضَ بَعْدَ إِلَيْهِمْ فَقَالَ أَوْ لَيْسَ اللَّهُ قَدْ جَعَلَ التَّوَسُّلَ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ أَمْرًا لَا يَخِيبُ مَعَهُ طَلِبَةٌ وَلَا يَرُدُّ بِهِ مَسْأَلَةٌ وَهَكَذَا تَوَسَّلْتُ بِهِمُ الْأَنْبِيَاءُ وَالرُّسُلُ فَمَا لَنَا لَا نَتَوَسَّلُ بِهِمْ قَالَ فَاجْتَمِعُوا وَضَجُّوا يَا رَبَّنَا بِجَاهِ مُحَمَّدٍ الْأَكْرَمِ وَبِجَاهِ عَلِيِّ الْأَفْضَلِ الْأَعْظَمِ وَبِجَاهِ فَاطِمَةَ ذِي الْفَضْلِ وَالْعِصْمَةِ وَبِجَاهِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سَيِّدِي الْمُرْسَلِينَ وَسَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَانِ أَجْمَعِينَ وَبِجَاهِ الذُّرِّيَّةِ الطَّيِّبَةِ الطَّاهِرَةِ مِنْ آلِ طَهٍ وَبِيسَ لَمَّا غَفَرْتَ لَنَا ذُنُوبَنَا وَغَفَرْتَ لَنَا هَفَوَاتَنَا وَارْزَلْتَ هَذَا الْقَتْلَ عَنَّا فَذَلِكَ حِينَ نُودِيَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنَ السَّمَاءِ أَنَّ كُفَّ الْقَتْلَ فَقَدْ سَأَلَنِي بَعْضُهُمْ مَسْأَلَةً وَأَقْسَمَ عَلَيَّ قَسَمًا لَوْ أَقْسَمَ بِهِ هَؤُلَاءِ الْعَابِدُونَ لِلْعِجْلِ وَسَأَلَنِي بَعْضُهُمُ الْعِصْمَةَ حَتَّى لَا يَعْبُدُوهُ لَوْ قَتَلْتُهُمْ وَعَصَمْتُهُمْ وَلَوْ أَقْسَمَ عَلَيَّ بِهَا إِبْلِيسُ لَهْدِيئَتِهِ وَلَوْ أَقْسَمَ عَلَيَّ بِهَا نَمْرُودُ أَوْ فِرْعَوْنُ لَنَجَّيْتُهُمْ فَرَفَعَ عَنْهُمْ الْقَتْلَ فَجَعَلُوا يَقُولُونَ يَا حَسْرَتَنَا أَيْنَ كُنَّا عَنْ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

جذام در امان نگاه می‌دارد. و برای شیطان و یارانش در مخالفت او راهی باز نمی‌کند. فرمود: گفتم خدا را ستایش می‌کنم که با رحمتش، به شناختن شما و شناختن حق شما و برآورده کردن حقوق واجب شما، بر من منت نهاد، او مرا کافی است، و او بهترین تکیه‌گاه است.

﴿۷۸۰۷﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌خواندم، پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. آنگاه جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و دوست امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند... برای او همه امرها را آسان می‌گرداند و او را از هر مکروهی نگاه می‌دارد.

﴿۷۸۰۸﴾ سپس خداوند تعالی به موسی علیه السلام وحی کرد: من آن‌ها را هم مبتلا به امتحان کردم، چون این‌ها وقتی گوساله‌پرستی اقوام خود را دیدند، از ایشان کناره‌گیری نکردند و با آن‌ها مقابله ننمودند، پس به آن‌ها بگو هرکس می‌خواهد رنج کشتن گوساله‌پرستان بر او آسان شود خدا را به نام محمد و علی و خاندان پاکشان بخواند و آن‌ها چنین کردند و از آن پس این امر بر آن‌ها آسان شد و از کشتن گوساله‌پرستان رنجی احساس نکردند و این عمل را ادامه دادند تا آنکه ششصد هزار نفر کشته شدند و آنگاه خداوند به قلب این دوازده هزار نفری که گوساله نپرستیده بودند چنین الهام کرد، که آن‌ها با خود گفتند: مگر جز این است که توسل به محمد و خاندانش وسیله‌ای است که خداوند هرگز متوسل به آن را ناامید نمی‌کند؟ پس ما چرا متوسل به آن‌ها نشویم تا این حکم کشتن گوساله‌پرستان از ما برداشته شود؟ آن وقت همگی اجتماع کردند و به ضجه و زاری پرداختند و گفتند: پروردگارا به عظمت و آبروی محمد صلی الله علیه و آله که بسیار بزرگوار و کریم است و به عظمت و آبروی علی علیه السلام که سرشار از فضایل است و به عظمت و آبروی فاطمه علیها السلام که صاحب فضل و عصمت و به عظمت و آبروی حسن و حسین دو نواده سید و سرور انبیا که سرور جوانان اهل بهشت هستند و به جاه ذریه طیبه آن‌ها از خاندان طه و یس از تو می‌خواهیم از گناه ما درگذری و ما را بیامیزی و این حکم قتل و کشتار را از میان ما برداری، پس بلافاصله به موسی ندا رسید: دست از کشتار بردار، چون بعضی از این قوم مرا به سوگندی سوگند دادند که اگر ابلیس و نمرود و فرعون مرا به آن سوگند می‌دادند آن‌ها را نجات می‌دادم و درخواستشان را اجابت می‌کردم، پس خداوند حکم کشتار را از میان آن‌ها برداشت، آنگاه ایشان با

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَاعُثُهُ﴾

هَذَا الدُّعَاءُ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ حَتَّى كَانَ اللَّهُ يَقِينَا شَرَّ الْفِتْنَةِ وَيَعْصِمُنَا بِأَفْضَلِ الْعِصْمَةِ؛
تفسير الإمام العسكري ص: ٢٥٤

﴿٧٨٠٩﴾ الصادق عليه السلام: فَمَنْ أَذْرَكَهَا أَوْ قَالَ شَهِدَهَا عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام يُصَلِّي عِنْدَهُ رُكْعَتَيْنِ
أَوْ مَا تيسَّرَ لَهُ وَسَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَاسْتَعَاذَ بِهِ مِنَ النَّارِ آتَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ وَأَعَاذَهُ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ وَ
كَذَلِكَ إِنْ سَأَلَ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ خَيْرٍ مَا فَرَّقَ وَقَضَى فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ وَأَنْ يَقِيَهُ مِنْ شَرٍّ مَا
كُتِبَ فِيهَا أَوْ دَعَا اللَّهَ وَسَأَلَهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي أَمْرٍ لَا إِثْمَ فِيهِ رَجَوْتَ أَنْ يُؤْتِيَ سُؤْلَهُ وَيُوقِيَ
مَحَازِيرَهُ وَيَشْفَعَ فِي عَشْرَةِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ كُلِّهِمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ١٦٥

﴿٧٨١٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَا يَدْعُو بِهِ طَالِبٌ حَاجَةً إِلَّا قَضَاهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَيَقِيَهُ اللَّهُ مَوْتَ الْفَجَاءَةِ وَهَوْلَ الْقَبْرِ وَفَقْرَ الدُّنْيَا وَيُعْطِيهِ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ
تَعَالَى الشَّفَاعَةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَجَهَنَّهُ يَضْحَكُ وَيُدْخِلُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَبْرَكَةَ هَذَا الدُّعَاءِ دَارَ
السَّلَامِ وَيُسْكِنُهُ اللَّهُ فِي غَرْفِ الْجَنَانِ وَيُلْبِسُهُ مِنْ حُلْلِ الْجَنَّةِ الَّتِي لَا يَبْلَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

٣٦٤

﴿٧٨١١﴾ الكاظم عليه السلام: مَا دَعَا بِهِ مَعْمُومٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَلَا مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ
كَرْبُهُ وَوَقَّى عَذَابَ الْقَبْرِ وَوَسَّعَ فِي رِزْقِهِ وَخَشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَ
كَانَ لَهُ مِنَ النَّوَابِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَدَدَ مَنْ يَدْعُو اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَلَا يَسْأَلُهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَ
غَفَرَ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ وَلَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُ مِثْلَ رَمْلِ عَالِجٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٤٤

﴿٧٨١٢﴾ الكاظم عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ مُحْتَصِبًا مُخْلِصًا لَمْ تُصِبْهُ فِي تِلْكَ السَّنَةِ فِتْنَةٌ وَلَا آفَةٌ يُضَرُّ
بَهَا دِينُهُ وَبَدَنُهُ وَقَاهُ اللَّهُ عَزَّ ذِكْرُهُ شَرَّ مَا يَأْتِي بِهِ تِلْكَ السَّنَةِ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٧٢

﴿٧٨١٣﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنَ الشَّهْرِ رُكْعَتَيْنِ بِسُورَةِ الْأَنْعَامِ وَسَأَلَ اللَّهَ أَنْ
يَكْفِيَهُ كَفَاهُ اللَّهُ تَعَالَى مَا يَخَافُهُ فِي ذَلِكَ الشَّهْرِ وَقَاهُ مِنَ الْمَخَافِ وَالْأَسْقَامِ؛ اقبال الأعمال ص:

٢٢

﴿٧٨١٤﴾ الصادق عليه السلام: وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَدَعَا بِهِذَا
الدُّعَاءِ مُخْلِصًا وَعَمِلَ هَذَا الْعَمَلَ مُوقِنًا مُصَدِّقًا عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنْ يَقِيَهُ اللَّهُ مِيتَةَ السُّوءِ وَيُؤْمِنَهُ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

خود گفتند: ای افسوس و حسرت بر ما، ای کاش زودتر خدا را با این سوگند می‌خواندیم تا ما را از شر این فتنه حفظ می‌کرد.

﴿۷۸۰۹﴾ در ده روز آخر ماه رمضان، هر که نزد قبر امام حسین علیه السلام باشد، دو رکعت یا هر آنچه توانست نماز بگذارد و از خداوند بهشت بخواند و از آتش جهنم پناه بجوید، خداوند هر چه بخواند به او می‌دهد و از آنچه پناه جوید، او را پناه می‌دهد. و همچنین اگر از خداوند بلندمرتبه بخواند که از هر خیری که در این شب تقسیم و مقدر می‌کند به او بدهد، و از هر شری که در این شب می‌نویسد او را امان دهد، یا خدا را خوانده و از او خواسته‌ای بطلبد که در آن گناهی نباشد، امید دارم خدا خواسته‌هایش را به او بدهد. و او را از آنچه می‌هراسد در امان داشته و شفاعت او را در حق ده تن از افراد خانواده‌اش اجازه دهد.

﴿۷۸۱۰﴾ نمی‌خواند به این دعا خدای را طلب‌کننده حاجتی مگر آنکه خدای عزوجل حاجت او را در دنیا و آخرت ان شاء الله برآورد و او را از مرگ ناگهانی و هول قبر و فقر در دنیا نگاه می‌دارد و خدای تبارک و تعالی به او اذن در شفاعت را در قیامت عطا می‌کند، درحالی که روی او خندان باشد و خدای تعالی او را به برکت این دعا در دارالسلام داخل می‌کند و او را در غرفه‌های بهشت ساکن می‌گرداند و او را از حله‌های جنت می‌پوشاند که کهنه نمی‌شوند.

﴿۷۸۱۱﴾ این دعا را غمناکی نمی‌خواند، مگر آنکه خدای تعالی او را از آن غم گشایش دهد و نه اندوهناکی مگر آنکه برطرف کند از آن اندوه را و او را از عذاب قبر نگاه می‌دارد و روزی او را فراخ می‌کند و او را در روز قیامت از جمله راستگویان و شهدا برمی‌انگیزاند و از برای او از نزد خدای عزوجل ثواب خواهد بود به عدد هر که خدای سبحانه را بخواند و از خدای تعالی چیزی را درخواست نمی‌کند مگر آنکه خدای تعالی آن چیز را به او به برکت این دعا ببخشد و از برای او همه گناهان او را می‌آمرزد و اگر چه مثل ریگ بیابان عالج باشد.

﴿۷۸۱۲﴾ هر کس با این دعا، از روی اخلاص، خدا را بخواند، در آن سال از فتنه و آفتی که به دین و بدنش ضرر می‌رساند برکنار می‌ماند و خداوند او را از شری که در آن سال به او خواهد رسید نکه دارد.

﴿۷۸۱۳﴾ هر کس در اولین شب ماه، دو رکعت نماز با سوره انعام به جای آورد، و از خداوند درخواست کفایت کند، خداوند او را از بیماری‌ها و آنچه در آن ماه باعث ترس او می‌شود کفایت کرده محفوظ می‌دارد.

﴿۷۸۱۴﴾ بدان که هر کس این نماز را در این روز بخواند و با این دعا خالصانه خدا را بخواند و این اعمال را با ایمان و یقین انجام دهد، به او ده چیز می‌بخشد، از آن جمله است: او را از شر

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

مِنَ الْمَكَارِهِ وَالْفَقْرِ وَلَا يُظْهَرُ عَلَيْهِ عَدُوًّا إِلَى أَنْ يَمُوتَ وَيُوقَّيَهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَالْبَرَصِ فِي نَفْسِهِ وَوَلَدِهِ إِلَى أَرْبَعَةِ أَغْقَابٍ لَهُ وَلَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَلَا لِلْأَوْلِيَاءِ عَلَيْهِ وَلَا عَلَى نَسْلِهِ إِلَى أَرْبَعَةِ أَغْقَابٍ سَبِيلًا، وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٩٠

٣-٢-٤- تَقْلِيلُ، تَسْهِيلُ أَوْ إِتْمَامُ الْبَلَايَا

١-٣-٢-٤- التَّخْفِيفُ

﴿٧٨١٥﴾ الرَّسُولُ ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ... وَلَوْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَكَتَبَ مَا قَالَ فِيهَا بَزَغَفَرَانٍ وَغَسَلَ بِمَاءِ الْمَطَرِ وَسَقَى الْمَجْنُونِ وَالْمَجْدُومَ وَالْأَبْرَصَ لَشَفَاهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَخَفَّفَ عَنْهُ وَعَنْ وَالِدَيْهِ وَلَوْ كَانَا مُشْرِكَيْنِ قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ﷺ: وَهَذِهِ الصَّلَاةُ يُقَالُ لَهَا الْكَامِلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٥١

٢-٣-٢-٤- الْخَلَاصُ

﴿٧٨١٦﴾ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ مَنْ دَعَا بِهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيْلَى الْجُمُعَةِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ عَلَى السُّلْطَانِ لَخَلَّصَهُ اللَّهُ مِنْ شَرِّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

٣-٣-٢-٤- سَدُّ الْفَاقَةِ

﴿٧٨١٧﴾ الْإِمَامُ ﷺ: مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْفَتَى صَاحِبِ الْبَقَرَةِ وَمَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْغِنَى أَوْ مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْمُقْتُولِ الْمَنْشُورِ وَمَا أَثْمَرَ لَهُ مِنَ الْعُمُرِ الطَّوِيلِ وَالسَّعَادَةِ وَالْتَّنْعَمِ وَالتَّمَتُّعِ بِحَوَاسِهِ وَسَائِرِ بَدَنِهِ وَعَقْلِهِ لَمْ لَا تَدْعُوا اللَّهَ تَعَالَى بِمِثْلِ دُعَائِهِمَا وَتَتَوَسَّلُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِمِثْلِ وَسِيلَتِهِمَا لَيْسَ دُعَاؤُكُمْ وَيُجِبَرُ كَسْرُكُمْ وَيَسُدُّ خَلَّتْكُمْ فَقَالُوا اللَّهُمَّ إِلَيْكَ وَعَلَى فَضْلِكَ اعْتَمَدْنَا فَازَلْ فَقَرْنَا وَسُدِّ خَلَّتْنَا بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَالطَّيِّبِينَ مِنْ آلِهِمْ؛ تأويل الآيات الظاهرة ص: ٧٤

٤-٣-٢-٤- التَّسْهِيلُ

﴿٧٨١٨﴾ الرَّسُولُ ﷺ: أَنَّهُ قَالَ نَزَلَ جِبْرِيلُ وَكُنْتُ أَصَلِّي خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَغْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرِائِيلُ ﷺ: يَا مُحَمَّدُ أَرَأَيْكَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهُ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

مرگ بد نگاه می‌دارد، و او را از موارد ناخوشایند و فقر در امان خواهد داشت، و تا روز مرگ دشمنی بر او غلبه نکند و خداوند او و فرزندانش را تا چهار نسل بعد، از جنون و جذام و برص و تسلط شیطان و دوستانش در امان نگاه می‌دارد.

۳-۲-۴- کم کردن یا آسان کردن بلایا

۱-۳-۲-۴- سبک کردن.

﴿۷۸۱۵﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرگاه بنده‌ای... این نماز را بخواند و دعا را با زعفران بنویسد و در آب باران بشوید و دیوانه و جذامی و برصی آن را بنوشند، خداوند عزوجل شفایشان دهد. عذاب او و پدر و مادرش را سبک کند، حتی اگر مشرک باشد؛ امام جعفر بن محمد علیه السلام فرمود: به این نماز، نماز کامله گفته می‌شود.

۲-۳-۲-۴- خلاصی

﴿۷۸۱۶﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرکس این دعا را چهل شب جمعه بخواند خدای تعالی هر گناهی را که میان او و میان خدای تعالی باشد می‌آمرزد، و اگر شخصی بر پادشاه ظالمی داخل شود و این دعا را بر آن پادشاه بخواند خدای تعالی او را از شر آن خلاص می‌گرداند.

۳-۳-۲-۴- برطرف کردن نیاز

﴿۷۸۱۷﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی اسرائیل را نشنیده‌اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی‌نیاز شد؟ و آیا دعای آن جوان مقتول و قطعه‌قطعه‌شده را نشنیده‌اید که چگونه به‌خاطر آن دعا خداوند او را بعد از زنده کردنش به او عمر طولانی و خوشبختی و بهره‌وری از نعمت‌ها و حواس انسانی‌اش و عقل را به او عطا کرد. پس چرا با دعایی مثل دعای آن دو خدا را نمی‌خوانید، و به‌وسیله‌ای مثل وسیله آن دو، متوسل نمی‌شوید؟ تا خدا نیازتان را برطرف، شکستگی‌تان را جبران و احتیاجتان را رفع کند. به مثل آن دعا عاجز هستید؟ در این وقت آن‌ها گفتند: خدایا! به تو پناه می‌بریم و به فضل تو اعتماد می‌کنیم، پس به جاه محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و پاکیزگان از نسل آن‌ها، فقر ما را برطرف و ما را بی‌نیاز کن.

۴-۳-۲-۴- آسان کردن.

﴿۷۸۱۸﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد، درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌کردم. پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. پس جبرئیل علیه السلام گفت:

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهَا﴾

تَعَالَى رَحِيمٌ بَعْبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجِبْرِائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمْنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذْكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرِائِيلُ... مَا مِنْ عَبْدٍ قَرَأَهُ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ إِلَّا قَضَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَسَهَّلَ لَهُ مِنْ يَقْضِيهِ عَنْهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى... وَقَالَ ﷺ مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ أُعْطِيَ نُورَ الْأَوَّلِيَاءِ فِي وَجْهِهِ وَسَهَّلَ لَهُ كُلَّ عَسِيرٍ وَيسَّرَ لَهُ كُلَّ يَسِيرٍ... وَإِنْ قَرَأَهُ مَدْيُونٌ قَضَى اللَّهُ دَيْنَهُ وَسَهَّلَ لَهُ كُلَّ عُسْرٍ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٧٨١٩﴾ الرسول ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَهْلُ بَيْتِهِ مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءَ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَحَلَفَ النَّبِيُّ دَفَعَاتٍ كَثِيرَةً أَنَّهُ لَوْ دُعِيَ بِهِ عَلَى مَاءٍ جَارَ لَسَكَنَ وَلَوْ دَعَا بِهِ رَجُلٌ قَدْ بَلَغَ بِهِ الْجُوعُ وَالْعَطَشُ لَأَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ وَلَوْ دَعَا بِهِ عَلَى جَبَلٍ أَنْ يَزُولَ مِنْ مَوْضِعِهِ لَزَالَ وَلَوْ دَعَا بِهِ لَامْرَأَةٌ قَدْ عَسَرَ عَلَيْهَا وَلَادَتْهَا لَسَهَّلَ اللَّهُ عَلَيْهَا وَلَادَتْهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩١

﴿٧٨٢٠﴾ الرسول ﷺ: لَوْ دُعِيَ عَلَى امْرَأَةٍ قَدْ عَسَرَ وَلَدَهَا عَلَيْهَا لَسَهَّلَ اللَّهُ عَلَيْهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٧٦

﴿٧٨٢١﴾ الرسول ﷺ: إِنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءَ عِنْدَ امْرَأَةٍ قَدْ عَسَرَ عَلَيْهَا أَلُوْكَدُ لَسَهَّلَ اللَّهُ ذَلِكَ عَلَيْهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

﴿٧٨٢٢﴾ مَنْ كَتَبَ مِنْهَا قَوْلَهُ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا فُرَةً آغِيْنِ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِيْنَ إِمَامًا أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَوْنَ فِيهَا حَيَّةً وَسَلَامًا خَالِدِينَ فِيهَا حَسَنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا مَنْ كَانَ عَزَبًا وَارَادَ التَّزْوِيجَ فَلْيَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَيَقْرَأْ كُلَّ لَيْلَةٍ عِنْدَ أَخْذِ مَضْجَعِهِ الْآيَاتِ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مَرَّةً وَيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى الْإِجَابَةَ يَقُولُ ذَلِكَ كُلَّ شَهْرٍ فَإِنَّهُ سُبْحَانَهُ يُسَهِّلُ لَهُ التَّزْوِيجَ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٤ ص: ٢١٧

﴿٧٨٢٣﴾ الرسول ﷺ: وَإِنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءَ عِنْدَ امْرَأَةٍ قَدْ عَسَرَ عَلَيْهَا أَلُوْكَدُ لَسَهَّلَ اللَّهُ ذَلِكَ عَلَيْهَا؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢
٥-٣-٤- الشَّفَاءُ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت ﷺ به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا امتم مرا یاد کنند اگر از دشمنی بترسد پس این دعا را بر خود بخواند خدای تعالی او را در پناهی محکم می‌گرداند و دشمن بر او قدرت نمی‌یابد.

﴿۷۸۱۹﴾ حضرت پیامبر خدا ﷺ فرمودند که: بنده‌ای نیست که این دعا را بخواند، مگر آنکه خدای تعالی دعای او را مستجاب گرداند و پیامبر ﷺ چندین مرتبه سوگند یاد کردند آنکه اگر این دعا بر آب روان خوانده شود می‌ایستد و اگر این دعا را شخصی بخواند که گرسنه یا تشنه باشد او را اطعام می‌کند و سیراب می‌گرداند و اگر این دعا بر کوهی خوانده شود از جهت آنکه از جای خود زایل شود آن کوه از موضع خود زایل می‌شود و بر زنی اگر خوانده شود که دشوار زاید خدای تعالی زاییدن او را آسان می‌گرداند.

﴿۷۸۲۰﴾ اگر این دعا را بر زنی بخوانند که دشوار می‌زاید، خدای تعالی بر آن زن زاییدن را آسان می‌گرداند.

﴿۷۸۲۱﴾ اگر این دعا را بر زنی بخواند که بر او زاییدن دشوار باشد، خدای تعالی بر او وضع حمل را آسان می‌گرداند.

﴿۷۸۲۲﴾ پروردگارا، از همسران و فرزندانمان به ما روشنی چشم عطا کن (و آن‌ها را مایه دلخوشی و چشم‌روشنی ما گردان). و ما را پیشوای پرهیزکاران قرار ده، خدایا! مرا از آن کسانی قرار بده که به پاداش صبری که (در دنیا در راه عبادت) کردند، غرفه بهشتی پاداش گیرند، و در آنجا با درود و سلام با آن‌ها دیدار شود، و همیشه در آنجا بمانند و چه نیکو قرارگاه و جایگاهی است. هرکس که مجرد باشد و بخواهد ازدواج کند پس باید سه روز روزه بگیرد و هر شب قبل از به بستر رفتن یک‌بار آیات را بیست و یک مرتبه بخواند و از خداوند استجاب دعا را بخواهد، و آن را یک ماه تکرار کند. خدای پاک و منزّه ازدواجش را آسان می‌کند.

﴿۷۸۲۳﴾ اگر این دعا نزد زنی باشد که زایمانش سخت باشد، خداوند آن را برایش آسان می‌کند.

۵-۳-۴- شفا

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٨٢٤﴾ الكاظم عليه السلام: جُعِلْتُ فِدَاكَ فَمَا وَجَدْتُمْ لِلْحُمَّى عِنْدَكُمْ دَوَاءً فَقَالَ مَا وَجَدْنَا لَهَا عِنْدَنَا دَوَاءً إِلَّا الدُّعَاءَ وَالْمَاءَ الْبَارِدَ؛ الكافي ج: ٨ ص: ١٠٩

﴿٧٨٢٥﴾ الكاظم عليه السلام: شَكَّوْتُ إِلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام رِيحَ الْبَحْرِ فَقَالَ قُلْ وَأَنْتَ سَاجِدٌ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهَ يَا رَحْمَانُ يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ يَا سَيِّدَ السَّادَاتِ يَا إِلَهَ الْإِلَهِةِ يَا مَالِكَ الْمُلْكِ يَا مَلِكَ الْمُلُوكِ أَشْفِنِي بِشِفَائِكَ مِنْ هَذَا الدَّاءِ وَاصْرِفْهُ عَنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَاتَّقَلَّبْ فِي قَبْضَتِكَ فَأَنْصَرَفْتُ مِنْ عِنْدِهِ فَوَاللَّهِ الَّذِي أَكْرَمَهُمْ بِالْإِمَامَةِ مَا دَعَوْتُ بِهِ إِلَّا مَرَّةً وَاحِدَةً فِي سُجُودِي فَلَمْ أَحْسَ بِهِ بَعْدَ ذَلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٩٤

﴿٧٨٢٦﴾ الصادق عليه السلام: طِينُ قَبْرِ الْحَسَنِ وَ عَلِيٍّ وَ مُحَمَّدٍ فَخُذْ مِنْهَا فَإِنَّهَا شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ سُقْمٍ وَ جَنَّةٌ مِمَّا تَخَافُ وَ لَا يَعْدِلُهَا شَيْءٌ مِنَ الْأَشْيَاءِ لِلَّذِي يَسْتَشْفِي بِهَا إِلَّا الدُّعَاءُ؛ وسائل الشيعة ج: ٢٤ ص: ٢٢٧

﴿٧٨٢٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: عَلَّمَنِي حَبِيبِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ دُعَاءً وَ لَا أَحْتَاجُ مَعَهُ إِلَى دَوَاءٍ إِلَّا طِبَّاءً؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٨٧

﴿٧٨٢٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: إِنْ دَعَا بِهَا إِلَى مَجْنُونٍ أَفَاقَ مِنْ جُنُونِهِ؛ مهج الدعوات ص: ١٠٣

﴿٧٨٢٩﴾ الرسول ﷺ: فَقَالَ مَا تَشْتَكِي يَا عَلِيُّ قَالَ رَمَدًا مَا أَبْصِرُ مَعَهُ وَ صُدَاعًا بِرَأْسِي فَقَالَ لَهُ اجْلِسْ وَ ضَعْ رَأْسَكَ عَلَى فَخِذِي فَفَعَلَ عَلَى ذَلِكَ فَدَعَا لَهُ النَّبِيُّ ﷺ وَ تَقَلَّ فِي دِهِ فَمَسَحَهَا عَلَى عَيْنَيْهِ وَ رَأْسِهِ فَانْفَتَحَتْ عَيْنَاهُ وَ سَكَنَ الصُّدَاعُ؛ كشف الغمة ج: ١ ص: ٢١٣

﴿٧٨٣٠﴾ الباقر عليه السلام: فِي هَذِهِ الْحَبَّةِ السَّوْدَاءِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ فَقَالَ نَعَمْ ثُمَّ قَالَ أَلَا أُخْبِرُكَ بِمَا فِيهِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ سَامٍ قُلْتُ بَلَى قَالَ الدُّعَاءُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٦

﴿٧٨٣١﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَ قَدْ فَقَدَ رَجُلًا فَقَالَ مَا أَطْبَأَ بِكَ عَنَّا فَقَالَ السُّقْمُ وَ الْعِيَالُ فَقَالَ أَلَا أَعْلَمُكَ بِكَلِمَاتٍ تَدْعُو بِهِنَّ يَذْهَبُ اللَّهُ عَنْكَ السُّقْمُ وَ يَنْفِي عَنْكَ الْفَقْرَ تَقُولُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَ كَبِيرُهُ تَكْبِيرًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١١

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۸۲۴﴾ قربانت گردم شنیدم شما برای فرج و گشایش کسی دعا می کنید که فرج برگزیدگان خدا و اولیایش، بسته به فرج اوست. مگر شما آن شخص نیستی؟! فرمود: نه او قائم آل محمد است.

﴿۷۸۲۵﴾ به امام موسی بن جعفر علیه السلام از بوی بد دهان شکایت کردم، فرمودند: درحالی که در سجده هستی بگو: «یا الله یا الله یا الله یا رحمان یا رب الأرباب یا سید السادات یا إله الألهة یا مالک المُلک یا ملک المُلُوک اشْفِنی بِشَفَائِکَ مِنْ هَذَا الدَّاءِ وَ اصْرِفْهُ عَنی فَإِنی عَبْدُکَ وَ ابْنُ عَبْدُکَ وَ أَتَقَلَّبُ فی قَبْضَتِکَ»، از پیش ایشان که برگشتم به خدایی که ایشان را به امامت گرمی داشته است، جز یکبار دعا را در سجدهام نخواندم که بعد از آن دیگر آن بوی بد را احساس نکردم.

﴿۷۸۲۶﴾ تربت قبر حضرات امام حسن و علی بن الحسین و محمد بن علی علیهم السلام را، پس از تربت این قبور مطهره اخذ کن که شفاست برای هر دردی و حافظ است از آنچه ترس و نگرانی داری و هیچ دارویی معادل آن نبوده، مگر دعا.

﴿۷۸۲۷﴾ دوستم پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به من دعایی را آموخت که با آن محتاج به دوی اطبا نمی شوم.

﴿۷۸۲۸﴾ اگر این دعا را بر دیوانه‌ای بخواند او را از جنون می رهند (عاقل می شود).
﴿۷۸۲۹﴾ آن حضرت را آوردند، فرمود که: یا علی چه حال داری؟ فرمود که: درد چشم و درد سر دارم، آن حضرت فرمود که: بنشین و سر خود را بر ران من بنه، آن حضرت چنین کرد، حضرت رسول در حق امیرالمؤمنین علیه السلام دعا فرمود و دست مبارک خود را به آب دهان تر ساخت و بر چشم و سر آن حضرت مالید، فوراً چشم گشود و درد سرش تسکین یافت.

﴿۷۸۳۰﴾ درباره حبه سوداء فرموده که: «مایه شفا و بهبودی از هر بیماری است، جز مرگ»، صحیح است؟ فرمود: بله، سپس فرمود: «آیا می خواهی تو را از چیزی که سبب بهبودی از هر بیماری و آسیب، حتی مرگ است، آگاه سازم؟» عرض کردم: بله، فرمود: دعا.

﴿۷۸۳۱﴾ مدتی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله یکی از یارانش را ندید، پس از چندی او را دید، فرمود: علت غیبت و تأخیر تو چه بود؟ عرض کرد: بیماری و تهیدستی ای پیامبر خدا! پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: آیا نمی خواهی دعایی به تو بیاموزم که اگر با آن خدا را بخوانی خداوند بیماریات را ببرد و فقر و تهیدستی را از تو دور کند؟ گفت: آری، پدر و مادرم فدایت ای پیامبر خدا! پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: بگو «هیچ حرکت و قوتی نیست جز به خدا و از جانب او، توکل کردم بر آن زنده‌ای که هرگز نمی میرد، سپاس خدایی راست که فرزند نگیرد، و انبازی در ملک و سلطنت ندارد، و برای او سرپرستی به جهت پستی و خواری او نیست، و او را تکبیری بسزای گو».

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٨٣٢﴾ الصادق عليه السلام: قِيلَ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ قَالَ جُهْدُ الْمُقِلِّ وَإِذَا كَانَ عِنْدَكَ مَرِيضٌ قَدْ أَغْيَاكَ مَرَضُهُ فَخُذْ رَغِيماً مِنْ خُبْزِكَ فَاجْعَلْهُ فِي مَنْدِيلٍ أَوْ خِرْقَةٍ نَظِيفَةٍ فَكَلِّمَا دَخَلَ سَائِلٌ فَلْيُعْطَ مِنْهُ كِسْرَةً وَيُقَالَ لَهُ ادْعُ لِفُلَانٍ فَإِنَّهُمْ يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِيكُمْ وَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ١٦٣

﴿٧٨٣٣﴾ الكاظم عليه السلام: لَا يَذْهَبُ بِالْأَذْوَاءِ إِلَّا الدُّعَاءُ وَ الصَّدَقَةُ وَ الْمَاءُ الْبَارِدُ؛ فقه الرضا عليه السلام ص: ٣٤٧

﴿٧٨٣٤﴾ الكاظم عليه السلام: لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ سَأَلْتُهُ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ لِكُلِّ دَاءٍ دُعَاءٌ فَإِذَا أَتَيْتَ الْعَلِيلَ الدُّعَاءَ فَقَدْ أَذِنَ فِي شِفَائِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٨٤

﴿٧٨٣٥﴾ الكاظم عليه السلام: لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ فَسُئِلَ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ لِكُلِّ دَاءٍ دُعَاءٌ فَإِذَا أَتَيْتَ الْمَرِيضَ الدُّعَاءَ فَقَدْ أَذِنَ اللَّهُ فِي شِفَائِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٤

﴿٧٨٣٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: لَوْ دُعِيَ بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَى مَجْنُونٍ لَأَفَاقَ مِنْ جُنُونِهِ مِنْ سَاعَتِهِ؛ مهج الدعوات ص: ١٢٢

﴿٧٨٣٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَوْ دُعِيَ عَلَى مَجْنُونٍ لَأَفَاقَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٧٦

﴿٧٨٣٨﴾ الحسين عليه السلام: مَا اسْتَمْتَّ دُعَاءُهُ حَتَّى نَزَلَ بِي مَا تَرَى ثُمَّ كَشَفَ عَنْ يَمِينِهِ فَإِذَا بِجَانِبِهِ قَدْ شَلَّ الْخَبَرَ وَ فِيهِ ذَكَرَ الدُّعَاءَ الْمَعْرُوفِ بِدُعَاءِ الْمَشْلُولِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٩ ص: ٣٥٣

﴿٧٨٣٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا دَعَا عَبْدٌ بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ لِمَرِيضٍ إِلَّا شَفَاهُ اللَّهُ تَعَالَى مَا لَمْ يُقْضَ أَنَّهُ يَمُوتُ مِنْهُ وَ هُنَّ أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٩٠

﴿٧٨٤٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا دَعَا عَبْدٌ بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ لِمَرِيضٍ إِلَّا شَفَاهُ اللَّهُ مَا لَمْ يُقْضَ أَنَّهُ يَمُوتُ مِنْهُ وَ هُنَّ أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ؛ المصباح للكفعمي ص: ١٥٢

﴿٧٨٤١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَا دَعَوْتُ اللَّهَ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ أَنَا سَقِيمٌ إِلَّا شُفِيتُ وَ لَا مَرِيضٌ إِلَّا بَرِثْتُ وَ مَا دَخَلْتُ عَلَى سُلْطَانٍ أَخَافُهُ إِلَّا رَدَّهَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنِّي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٦٣

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۸۳۲﴾ گفته شد ای پیامبر خدا! کدام صدقه بهتر است؟ فرمود: صدقه شخص کم‌بضاعت، و اگر مرضی داری از او عیادت کن، پس قرصی از نانت بردار و آن را در دستمال یا پارچه تمیزی بگذار و زمانی که فقیری به تو مراجعه کرد، مقداری از آن را به او بده، و به او بگو: برای فلانی دعا کن. چون دعای اینان در حق شما مستجاب می‌شود ولی در حق خودشان خیر.

﴿۷۸۳۳﴾ هیچ دارویی اثر نکند جز دعا و صدقه و آب خنک.

﴿۷۸۳۴﴾ برای هر مرضی دعایی است، پس هرگاه مریض متوجه و مایل به دعا گردد، البته خداوند به شفا یافتن او اذن فرموده است.

﴿۷۸۳۵﴾ برای هر مرضی دعایی است، پس هرگاه مریض متوجه و مایل به دعا گردد، البته خداوند به شفا یافتن او اذن فرموده است.

﴿۷۸۳۶﴾ اگر این دعا بر دیوانه‌ای خوانده شود، در همان ساعت عاقل می‌شود.

﴿۷۸۳۷﴾ اگر بر دیوانه خوانده شود، عاقل گردد.

﴿۷۸۳۸﴾ هنوز دعای پدرم تمام نشده بود که به من این بلایی نازل شد که آن را می‌بینی. پس جامه خود را برداشت و پهلوی خود را ظاهر ساخت. پس آن حضرت دید که یک طرف بدن آن جوان شل شده، او دعای معروف را برایش نام برد به نام دعای مشلول.

﴿۷۸۳۹﴾ هیچ بنده‌ای با این کلمات برای مریضش دعا نمی‌کند، مگر اینکه خداوند بلندمرتبه شفایش دهد و اگر مقدر نباشد می‌میرد درحالی که آن‌ها از خداوند بزرگ که پروردگار عرش عظیم است می‌خواهند که تو را بیامرزد.

﴿۷۸۴۰﴾ هیچ بنده‌ای با این کلمات برای مریضش دعا نمی‌کند، مگر اینکه خداوند بلندمرتبه شفایش دهد و اگر مقدر نباشد می‌میرد درحالی که آن‌ها از خداوند بزرگ که پروردگار عرش عظیم است.

﴿۷۸۴۱﴾ خدای خود را در حالت بیماری با این دعا نخواندم، مگر آنکه شفا یافتم و در هیچ دردی نخواندم، مگر آنکه از آن درد نجات یافتم و داخل نشدم بر هیچ پادشاهی که می‌ترسیدم از جور او، مگر آنکه خدای تعالی جور او را از من دفع کرد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٨٤٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ ثُمَّ مَاتَ مَاتَ شَهِيدًا وَكُتِبَ لَهُ ثَوَابُ تِسْعِمِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ وَنَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ وَأَعْطَاهُ مَا سَأَلَهُ وَ مَنْ قَرَأَهُ سَبْعِينَ مَرَّةً نَبِيَّةٌ خَالِصَةٌ عَلَى أَيْ مَرَضٍ كَانَ لَزَالٍ مِنْ جُنُونٍ أَوْ جَذَامٍ أَوْ بَرَصٍ وَ مَنْ كَتَبَ فِي جَامٍ بَكَافُورٍ أَوْ مِسْكِ ثُمَّ غَسَلَهُ وَ رَشَهُ عَلَى كَفَنِ مَيِّتٍ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِي قَبْرِهِ أَلْفَ نُورٍ وَ آمَنَهُ مِنْ هَوْلٍ مُنْكَرٍ وَ نَكِيرٍ وَ رَفَعَ عَنْهُ عَذَابَ الْقَبْرِ وَ بَعَثَ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ إِلَى قَبْرِهِ يُبَشِّرُونَهُ بِالْجَنَّةِ وَ يُؤْنِسُونَهُ وَ يَفْتَحُ لَهُ بَابًا إِلَى الْجَنَّةِ وَ يُوسِّعُ عَلَيْهِ قَبْرَهُ مَدَى بَصَرِهِ وَ مَنْ كَتَبَهُ عَلَى كَفَنِهِ اسْتَحْيَا اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يُعَذِّبَهُ بِالنَّارِ وَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ هَذَا الدُّعَاءَ عَلَى قَوَائِمِ الْعَرْشِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الدُّنْيَا بِخَمْسِينَ أَلْفَ عَامٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٧٨٤٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءَ شَفِيَ مِنْ سُقْمِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص:

٩٠

﴿٧٨٤٤﴾ الرسول ﷺ: وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا لَوْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءَ عِنْدَ مَجْنُونٍ لَأَفَاقَ مِنْ جُنُونِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

﴿٧٨٤٥﴾ الْحَجَّةُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ كَتَبَ هَذَا الدُّعَاءَ فِي إِنَاءٍ جَدِيدٍ بَتَرَبَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ غَسَلَهُ وَ شَرَبَهُ شَفِيَ مِنْ عِلَّتِهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ دَوَاءٌ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ شِفَاءٌ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كِفَاءٌ هُوَ الشَّافِي شِفَاءً وَ هُوَ الْكَافِي كِفَاءً أَذْهَبِ الْبَاسَ بِرَبِّ النَّاسِ شِفَاءً لَا يَغَادِرُهُ سُقْمٌ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ النَّجَبَاءِ؛ بحار الأنوار ص: ٥٣

﴿٧٨٤٦﴾ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَمَا اسْتَمَّ يَعْقُوبُ هَذَا الدُّعَاءَ حَتَّى جَاءَ الْبَشِيرُ فَأَلْقَى قَمِيصَ يُونُسَ عَلَيْهِ فَارْتَدَّ بِصِيرًا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٠

﴿٧٨٤٧﴾ الرسول ﷺ: وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَبْدَ... لَوْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ كَتَبَ مَا قَالَ فِيهَا بَزَعْفَرَانَ وَ غَسَلَ بِمَاءِ الْمَطَرِ وَ سَقَى الْمَجْنُونَ وَ الْمَجْدُومَ وَ الْأَبْرَصَ لَشَفَاهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ خَفَّفَ عَنْهُ وَ عَنْ وَالِدَيْهِ وَ لَوْ كَانَا مُشْرِكَيْنِ قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ هَذِهِ الصَّلَاةُ يُقَالُ لَهَا الْكَامِلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٥١

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۸۴۲﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند و بمیرد، شهید مرده است و برایش ثواب نودهزار شهید از شهدای بدر نوشته می‌شود و خداوند به او نظر خواهد کرد و هرچه بخواهد به او می‌دهد و هرکس آن را هفتاد بار با نیت پاک بر هر مرضی - حتی جنون و جذام و برص - بخواند، خوب می‌شود. و هرکس آن را بر جامی از کافور یا مشک بخواند سپس غسل کند و آن را بر کفن مرده بپاشد، خداوند بر قبرش هزار نور می‌فرستد و از ترس منکر و نکیر در امانش می‌دارد و عذاب قبر را از او برداشته، هفتاد هزار فرشته بر قبرش نازل کند تا او را بشارت بهشت دهند و با او مونس شوند و برایش دری به‌سوی بهشت باز می‌کند، قبرش را در مقابل چشمانش گشاد کند. و هرکس آن را بر کفش بنویسد خداوند از اینکه او را با آتش عذاب دهد، شرم می‌کند و خداوند بلندمرتبه، پنجاه هزار سال قبل از اینکه دنیا را خلق کرده باشد، این دعا را بر ستون‌های عرش نوشته است.

﴿۷۸۴۳﴾ هرکس این دعا را بخواند بیماری‌اش شفا یابد.

﴿۷۸۴۴﴾ سوگند به آن که مرا به‌حق به پیامبری برانگیخت، اگر این دعا نزد دیوانه‌ای خوانده شود، از دیوانگی رهایی یابد.

﴿۷۸۴۵﴾ هرکس این دعا را بر ظرفی جدید با تربت امام حسین بنویسد و آن را بشوید و بنوشد، از بیماری‌اش شفا می‌یابد: به نام خداوند بخشنده و مهربان، بِسْمِ اللَّهِ، دواست، و الحمدلله، شفا، و لا إله إلا الله، کفایت‌کننده، اوست شفادهنده، و اوست کفایت‌کننده. سختی‌ها را به جانب پروردگار عرضه می‌کنم و درمانی می‌خواهم که هیچ دردی با آن نماند. درود خداوند بر محمد و خاندان برگزیده‌اش.

﴿۷۸۴۶﴾ هنوز دعای یعقوب تمام نشده بود که مزده‌دهنده‌ای آمد و پیراهن یوسف را بر او افکند و بینایی او برگشت.

﴿۷۸۴۷﴾ سوگند به آن که مرا به‌حق به پیامبری برانگیخت، هرگاه بنده‌ای... این نماز را بخواند و دعا را با زعفران بنویسد و در آب باران بشوید و دیوانه و جذامی و برصی آن را بنوشند، خداوند عزوجل شفایشان دهد. عذاب او و پدر و مادرش را سبک کند، حتی اگر مشرک باشد؛ امام جعفر بن محمد علیه السلام فرمود: به این نماز، نماز کامله گفته می‌شود.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٨٤٨﴾ الرسول ﷺ: وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا لَوْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عِنْدَ مَجْنُونٍ لَأَفَاقَ مِنْ جُنُونِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٠٢

﴿٧٨٤٩﴾ امير المؤمنين ﷺ: وَإِنْ دَعَا بِهَا عَلَى مَجْنُونٍ أَفَاقَ مِنْ جُنُونِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٧٨٥٠﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَرَأَهُ عَلَى صُدَاعٍ أَوْ شَقِيقَةٍ أَوْ وَجَعِ الْبُطْنِ أَوْ ضَرْبَانِ الْعَيْنِ أَوْ لَدَغِ الْحَيَّةِ أَوْ الْعَقْرَبِ كَفَاهُ اللَّهُ جَمِيعَ ذَلِكَ يَا مُحَمَّدٌ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فَهُوَ بَرِيءٌ مِنِّي وَمَنْ يُنْكِرُهُ فَإِنَّهُ تَذَهَبُ عَنْهُ الْبَرَكَةُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٣

﴿٧٨٥١﴾ الحسين ﷺ: يَا مَنْ دَعَوْتُهُ مَرِيضًا فَشَفَانِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٢٠
٤-٢-٣-٦- الإِطْلَاقُ وَالْحُرِّيَّةُ

﴿٧٨٥٢﴾ الرسول ﷺ: مَا دَعَا بِهِ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ وَقَدْ عَرَفَ حَقَّهُ وَحُرْمَتَهُ إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَجْعَلَهُ مِنْ عَتَقَائِهِ وَطَلْقَائِهِ مِنَ النَّارِ فَإِنْ مَاتَ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيدًا وَبُعِثَ آمِنًا؛ الكافي ج: ٣ ص: ٢١٤
٤-٢-٣-٧- الْفَتْحُ وَالتَّوَسُّعُ

﴿٧٨٥٣﴾ دُعَاءُ دَعَا بِهِ سُلَيْمَانُ عَلَى قُفْلٍ فَأَنْفَتَحَ؛ المجتبى ص: ١٠
٤-٢-٣-٨- التَّفْرِيجُ

﴿٧٨٥٤﴾ الرسول ﷺ: أَتَانِي بِهِ جَبْرَائِيلُ خَلِيلِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ هَذِهِ هَدِيَّةٌ لَكَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَكْرَمَكَ اللَّهُ بِهَا لَمْ يُعْطِهَا أَحَدًا قَبْلَكَ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ وَهِيَ تِسْعَةُ عَشَرَ حَرْفًا لَا يَدْعُو بِهِنَّ مَلْهُوفٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مَحْزُونٌ وَلَا مَعْمُومٌ وَلَا عِنْدَ سَرَقٍ وَلَا حَرَقٍ وَلَا يَقُولُهُنَّ عَبْدٌ يَخَافُ سُلْطَانًا إِلَّا فَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ وَهِيَ تِسْعَةُ عَشَرَ حَرْفًا أَرْبَعَةٌ مِنْهَا مَكْتُوبَةٌ عَلَى جَبْهَةِ إِسْرَافِيلَ وَأَرْبَعَةٌ مِنْهَا مَكْتُوبَةٌ عَلَى جَبْهَةِ مِيكَائِيلَ وَأَرْبَعَةٌ مَكْتُوبَةٌ حَوْلَ الْعَرْشِ وَأَرْبَعَةٌ مِنْهَا مَكْتُوبَةٌ عَلَى جَبْهَةِ جَبْرَائِيلَ وَثَلَاثَةٌ مِنْهَا حَيْثُ شَاءَ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٥٥

﴿٧٨٥٥﴾ الْحَجَّةُ الْكُبْرَى: أَكْثَرُوا الدُّعَاءَ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ فَإِنَّ ذَلِكَ فَرَجُكُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٥٢ ص:

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۸۴۸﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، اگر این دعا نزد دیوانه‌ای خوانده شود، از دیوانگی رهایی یابد.

﴿۷۸۴۹﴾ اگر این دعا را بر دیوانه‌ای بخواند، عاقل می‌شود.

﴿۷۸۵۰﴾ کسی که این دعا را بر درد سر یا درد شقیقه یا درد شکم یا بر آزار چشم یا بر گزیدن ماری یا عقربی بخواند، خدای تعالی همه آن‌ها را برطرف می‌کند. ای محمد کسی که به این دعا اعتقاد نیاورد پس او از من دور است و کسی که آن را انکار کند، پس قطعاً خیر و برکت از او و زندگی‌اش خواهد رفت.

﴿۷۸۵۱﴾ ای کسی که در بیماری خواندمش و مرا شفا داد.

۶-۳-۴- آزاد کردن

﴿۷۸۵۲﴾ هرکس حرمت و حق آن روز را بشناسد و دعا کند، خداوند او را از آزادشدگان از جهنم قرار می‌دهد و اگر در شب و روز جمعه بمیرد، همچون شهید مرده است و در قیامت ایمن برانگیخته می‌شود.

۷-۳-۴- گشایش

﴿۷۸۵۳﴾ دعایی که سلیمان بر قفل می‌خواند و باز می‌شد.

۸-۳-۴- گشایش

﴿۷۸۵۴﴾ این را دوست من جبرئیل برایم آورد و گفت: ای محمد! این هدیه‌ای است از جانب خدای عزوجل که تو را به آن گرمی داشته و به هیچ کس از پیامبران پیشین این هدیه را نداده است و آن نوزده جمله است که هر دل سوخته و هر مصیبت‌زده و هر اندوهناک و غم‌زده و هرکسی که در خطر دزدی و آتش‌سوزی باشد و هر بنده‌ای که از حاکمی بترسد آن کلمات را بگوید خداوند وسیله رهایی‌اش را فراهم می‌سازد و آن نوزده جمله است که چهار جمله آن بر پیشانی اسرافیل نوشته شده و چهار جمله‌اش بر پیشانی میکائیل و چهار جمله بر گرداگرد عرش و چهار جمله‌اش بر پیشانی جبرئیل و سه کلمه آن در جایی که خدا خواسته است.

﴿۷۸۵۵﴾ در تعجیل فرج بسیار دعا کنید، زیرا فرج شما در آن است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٨٥٦﴾ أَنْ تُفَرِّجَ عَنْ آلِ مُحَمَّدٍ وَشِيعَتِهِمْ وَمُحِبِّيهِمْ وَعَنِّي وَتَفْتَحَ أَبْوَابَ السَّمَاءِ لِدُعَائِي وَتَرْفَعَهُ فِي عِلِّيِّينَ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٢٥

﴿٧٨٥٧﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّهُمَا آتَاهُ مَكْرُوبٌ قَطُّ فَصَلَّى فِي هَذَا الْوَقْتِ وَدَعَا إِلَّا فَرَجَ اللَّهُ كَرْبَهُ؛

كتاب المزار ص: ٨٨

﴿٧٨٥٨﴾ الحسين عليه السلام: الحسين بن علي بن أبي طالب عليه السلام قَالَ دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَعِنْدَهُ أَبِي بْنُ كَعْبٍ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَرْحَبًا بِكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَا زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ قَالَ لَهُ أَبِيُّ وَكَيْفَ يَكُونُ يَا رَسُولَ اللَّهِ زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ أَحَدٌ غَيْرُكَ قَالَ يَا أَبِيُّ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَلَقَدْ لَقْنِ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَبَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٧٨٥٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: دُعَاءٌ يَرْجُو بِهِ الْفَرَجَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٠٨

﴿٧٨٦٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: ذَاكَ مَسْجِدٌ مَا آتَاهُ مَكْرُوبٌ قَطُّ يُصَلِّي فِيهِ فَدَعَا اللَّهُ إِلَّا فَرَجَ

اللَّهُ عَنْهُ وَأَعْطَاهُ حَاجَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٣ ص: ٤٤٥

﴿٧٨٦١﴾ الرسول ﷺ: أَنَّهُ قَالَ نَزَلَ جَبْرَائِيلُ وَكُنْتُ أَصَلِّي خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَغْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا مُحَمَّدُ أَرَأَيْتَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهِ تَعَالَى رَحِيمٌ بِعِبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لَجَبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذْكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جَبْرَائِيلُ... لَا يَقْرَأُ مَغْمُومٌ إِلَّا فَرَجَ اللَّهُ هَمَّهُ وَغَمَّهُ... وَمَنْ كَانَ جَائِعًا أَوْ عَطْشَانًا وَ لَا يَجِدُ مَا يَأْكُلُ وَ لَا مَا يَشْرَبُ أَوْ كَانَ مَرِيضًا وَ يَقْرَأُ هَذَا الدُّعَاءَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُفَرِّجُ عَنْهُ مَا هُوَ فِيهِ بِبِرْكَةِ هَذَا الدُّعَاءِ وَ يُطْعِمُهُ وَ يَسْقِيهِ؛ مهج الدعوات

ص: ٧٩

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۸۵۶﴾ خدایا! برای آل محمد و شیعه آنها و دوستدارانشان و برای من گشایشی فرما و درهای آسمان را برای استجابت دعایم بگشا و آن را تا درجه علین بالا ببر.

﴿۷۸۵۷﴾ و محزونی برای رفع حزن و غمش دعا نموده باشد مگر آنکه حق تعالی حزنش را برطرف کرده.

﴿۷۸۵۸﴾ حسین بن علی علیهما السلام فرمود: خدمت جدم رسول الله ﷺ رسیدم، هنگامی که ابی بن کعب هم در آنجا بود، پیامبر رو به من فرمود: خوش آمدی ای ابوعبدالله و ای زینت آسمان و زمین، ابی گفت: ای پیامبر خدا! چگونه کسی با وجود تو می تواند زینت آسمان و زمین باشد، حضرت فرمود: سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، حسین بن علی در آسمان عظمتش از زمین بیشتر است. در طرف راست عرش نوشته اند: حسین چراغ هدایت و کشتی نجات است، حسین امامی است که خواری را قبول نمی کند و همواره عزیز و با فخر و دانش است و گنجینه این ملت است. خداوند در صلب او نطفه ای قرار داده که پاک و بابرکت است، این نطفه قبل از اینکه ترحمها آفریده شوند و یا آب در پشت مردان پدید بیاید آفریده شده است، و قبل از خلقت شب و روز وجود پیدا کرده است. به حسین بن علی دعاهایی تلقین شده که هر کس آنها را بخواند با او محشور می گردد و در آخرت مورد محبت او قرار می گیرد، و خداوند غمهای او را زایل می کند و قرضهایش را ادا می کند و امورش را آسان می سازد و راهش را روشن و بر دشمنانش چیره می کند، و معایب او را فاش نمی سازد.

﴿۷۸۵۹﴾ دعایی که با آن امید گره گشایی می رود.

﴿۷۸۶۰﴾ ای مالک، محزون و غمگینی هرگز به این مسجد داخل نشده که در آن نماز خوانده باشد و برای رفع حزن و غمش دعا کرده باشد مگر آنکه حق تعالی حزنش را برطرف و غمش را زایل کرده و خواسته اش را به او عطا فرموده باشد.

﴿۷۸۶۱﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می کردم. پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. پس جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت ﷺ به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند اگر از دشمنی بترسد پس این دعا را بر خود بخواند خدای تعالی او را در پناهی محکم می گرداند و دشمن بر او قدرت نمی یابد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٨٦٢﴾ الرسول ﷺ: فَادْعُ بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ فَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْزُونٌ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فَرَّجَ عَنْهُ وَبِهِ تَقْضَى الْحَوَائِجُ وَإِيَّاكَ أَنْ تَدْعُو بِهِ عَلَى أَحَدٍ فَإِنَّهُ أَسْرَعَ مِنَ السَّهْمِ النَّافِذِ؛ مهج الدعوات ص: ١٦٩

﴿٧٨٦٣﴾ الرسول ﷺ: فَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْزُونٌ فَرَّجَ عَنْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣
 ﴿٧٨٦٤﴾ الرسول ﷺ: مَا دَعَا بِهِ مَغْمُومٌ أَوْ مَهْمُومٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩١

﴿٧٨٦٥﴾ الرسول ﷺ: لَا يَدْعُو بِهِ مَلْهُوفٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مَحْزُونٌ وَلَا حَرِيقٌ وَلَا غَرِيقٌ وَلَا خَائِفٌ إِلَّا فَرَّجَ عَنْهُ؛ البلد الأمين ص: ٣٣٢

﴿٧٨٦٦﴾ الكاظم ﷺ: مَا دَعَا بِهِ مَغْمُومٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَلَا مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَهُ وَوَقَى عَذَابَ الْقَبْرِ وَوَسَّعَ فِي رِزْقِهِ وَخَشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَكَانَ لَهُ مِنَ التَّوَابِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَدَدٌ مَنْ يَدْعُو اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَلَا يَسْأَلُهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَغَفَرَ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ وَلَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُ مِثْلَ رَمْلِ عَالِجٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٤٤

﴿٧٨٦٧﴾ أمير المؤمنين ﷺ: مَا دَعَا بِهِ مَكْرُوبٌ وَلَا تَوَسَّلَ بِهِ إِلَى اللَّهِ مَحْرُوبٌ وَلَا مَسْلُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ خِنَاقَهُ وَحَلَّ وَثَاقَهُ وَفَرَّجَ هَمَّهُ وَيَسَّرَ غَمَّهُ وَحَقِيقُ عَلَى مَنْ بَلَغَهُ أَنْ يَتَحَفَّظَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٨

﴿٧٨٦٨﴾ أمير المؤمنين ﷺ: مَا دَعَا بِهَا مَكْرُوبٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَتَهُ وَلَا مَغْمُومٌ إِلَّا وَنَفَسَ اللَّهُ غَمَّهُ وَلَا لِحَاجَةٍ إِلَّا قُضِيَتْ لَهُ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٥٥
 ﴿٧٨٦٩﴾ الصادق ﷺ: مَا دَعَا فِيهِ مَكْرُوبٌ بِمَسْأَلَةٍ فِي حَاجَةٍ مِنَ الْحَوَائِجِ إِلَّا أَجَابَهُ اللَّهُ وَفَرَّجَ عَنْهُ كُرْبَتَهُ؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤٩١

﴿٧٨٧٠﴾ الرسول ﷺ: فَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْزُونٌ فَرَّجَ عَنْهُ وَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فَرَّجَ عَنْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣

﴿٧٨٧١﴾ أمير المؤمنين ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَبِلَ صَوْمَهُ وَصَلَاتَهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغَفَرَ لَهُ ذَنْبَهُ وَفَرَّجَ غَمَّهُ وَنَفَسَ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۸۶۲﴾ پس باید که این دعا هنگام هر سختی و بلایی خوانده شود پس اگر این دعا را غمناکی بخواند، غم و اندوه او برطرف می‌شود و اگر این دعا را محبوس بخواند از بند نجات می‌یابد و به برکت این دعا برآورده می‌شود هر حاجتی که باشد و بهره‌یز از آنکه این دعا را برای دفع مسلمانی بخوانی. پس این دعا از تیر گذارا زودتر اثر می‌کند.

﴿۷۸۶۳﴾ پس اگر این دعا را غمناکی بخواند، غم و اندوه او برطرف می‌شود.

﴿۷۸۶۴﴾ این دعا را غمناکی و اندوهناکی نمی‌خواند مگر آنکه خدای تعالی او را از آن غم و اندوه نجات دهد.

﴿۷۸۶۵﴾ هیچ گرفتاری و غمگینی و در حال غرق‌شده‌ای و در حال سوختنی و ترسانی این دعا را نخواند، مگر آنکه خداوند برایش گشایشی فراهم کرده و نجاتش می‌دهد.

﴿۷۸۶۶﴾ این دعا را غمناکی نمی‌خواند، مگر آنکه خدای تعالی او را از آن غم گشایش دهد و نه اندوهناکی مگر آنکه برطرف کند از او آن اندوه را و او را از عذاب قبر نگاه می‌دارد و روزی او را فراخ می‌کند و او را در روز قیامت از جمله راستگویان و شهدا برمی‌انگیزاند و از برای او از نزد خدای عزوجل ثواب خواهد بود به عدد هرکه خدای سبحانه را بخواند و از خدای تعالی چیزی را درخواست نمی‌کند مگر آنکه خدای تعالی آن چیز را به او به برکت این دعا ببخشد و از برای او همه گناهان او را می‌آمرزد و اگرچه مثل ریگ بیابان عالج باشد.

﴿۷۸۶۷﴾ هیچ گرفتاری، با این دعا خدا را نخواند و هیچ تاراج‌شده و مال‌باخته‌ای به این دعا متوسل نشد، مگر اینکه خداوند گرفتاری‌اش را برطرف کرده، و گره از کارش باز و مشکلاتش را حل نموده، و غمش را به آسانی تبدیل کرد. و بر کسی که این دعا به او برسد واجب است آن را حفظ کند.

﴿۷۸۶۸﴾ فرد گرفتاری این دعا را نمی‌خواند، مگر اینکه خداوند گرفتاری‌اش را برطرف می‌سازد و غمگینی نمی‌خواند مگر اینکه غمش را از بین ببرد و کسی برای دریافت نیازش نمی‌خواند مگر اینکه تمام حاجت‌های دنیا و آخرتش برآورده می‌شود.

﴿۷۸۶۹﴾ هیچ محزون و غمگینی برای حاجتی از حوائجش دعا نکرده، مگر آنکه حق تعالی حزنش را برطرف و غمش را زایل و نیازش را برطرف کرده است.

﴿۷۸۷۰﴾ پس اگر این دعا را غمناکی بخواند، غم و اندوه او برطرف می‌شود، اگر این دعا را محبوس بخواند از بند نجات می‌یابد.

﴿۷۸۷۱﴾ هرکس این دعا را در ماه رمضان قبل از افطار بخواند خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت کرده و روزه و نمازش را قبول می‌کند و ده دعای او را اجابت می‌کند و گناهانش را می‌آمرزد و حاجت‌های او برآورده می‌شود و در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند و

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

كُرْبَتَهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَانْجَحَ طَلِبَتَهُ وَرَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَجَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ أَضْوَأُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

﴿٧٨٧٢﴾ وَاعْلَمْ يَا عَبْدَ اللَّهِ أَنَّهُ مَا دَعَا بِدُعَائِكَ هَذَا مَكْرُوبٌ وَلَا مَحْزُونٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَآغَاثَهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥١

﴿٧٨٧٣﴾ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٧٨٧٤﴾ الرَّسُولُ ﷺ: وَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فَرَّجَ عَنْهُ وَبِهِ تَقْضَى الْحَوَائِجُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣

﴿٧٨٧٥﴾ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٤

﴿٧٨٧٦﴾ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا أَبَا الْحَسَنِ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ قَدْ أَقْبَلَ فَاجْعَلْ دُعَاءَكَ قَبْلَ فُطُورِكَ فَإِنَّ جَبْرَائِيلَ جَاءَنِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَبِلَ صَوْمَهُ وَصَلَاتَهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغَفَرَ لَهُ ذَنْبَهُ وَفَرَّجَ غَمَّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

٩-٣-٢-٤- قضا الحاجات

﴿٧٨٧٧﴾ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ يَسْتَخْرِجُ الْحَوَائِجَ فِي الْبَلَاءِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٢

﴿٧٨٧٨﴾ الرَّسُولُ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُلْحِينَ فِي الدُّعَاءِ وَقَالَ إِذَا اشْتَغَلَ الْعَبْدُ بِالتَّنَاءِ عَلَى قَضَيْتُ حَوَائِجَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٠

﴿٧٨٧٩﴾ الزَّهْرَاءُ عَلَیْهَا السَّلَامُ: الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ أُمِّهِ فَاطِمَةَ عَلَیْهَا السَّلَامُ قَالَتْ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا فَاطِمَةُ أَلَا أَعْلَمُكَ دُعَاءً لَا يَدْعُو بِهِ أَحَدٌ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ وَلَا يَعْمَلُ فِي صَاحِبِهِ سِحْرٌ وَلَا شَيْءٌ وَ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

کارش را در سطح کار پیامبران و راستگویان قرار می‌دهد و روز قیامت درحالی که صورتش چون ماه شب بدر می‌درخشد، می‌آید.

﴿۷۸۷۲﴾ بدان که ای بنده خدا هر گرفتار و غمگین این دعای تو را بخواند خداوند گرفتاری او را برطرف کند و او را پناه دهد.

﴿۷۸۷۳﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، جایگاه و مقام حسین بن علی در آسمان بالاتر و آشکارتر از مقام او در زمین است، به او دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نخواند، مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محصور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و آبرویش را نبرد و عیوبش را آشکار نخواهد کرد.

﴿۷۸۷۴﴾ و اگر این دعا را محبوس بخواند از بند نجات می‌یابد و به برکت این دعا برآورده می‌شود هر حاجتی که باشد.

﴿۷۸۷۵﴾ دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نمی‌خواند مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محصور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و (به سبب معایش) آبرویش را نبرد.

﴿۷۸۷۶﴾ پیامبر ﷺ به علی علیه السلام گفت: ماه رمضان نزدیک شده است، پس دعایت را قبل از افطار قرار ده. جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد هرکس با این دعا در ماه رمضان قبل از اینکه افطار کند دعا کند؛ خداوند بلندمرتبه دعایش را مستجاب، روزه و نمازش را قبول، و ده دعای دیگرش را نیز مستجاب می‌کند. گناهانش را می‌آمرزد و غمش را از بین می‌برد

۹-۳-۴- برآورده شدن نیازها

﴿۷۸۷۷﴾ دعا کردن در وقت راحتی سبب برآمدن حاجت به وقت گرفتاری است.

﴿۷۸۷۸﴾ خداوند کسانی را که در کار دعا اصرار می‌ورزند دوست دارد. و فرمود: هرگاه بنده سرگرم حمد و ثنای من شود حاجات او را برآورده می‌کنم.

﴿۷۸۷۹﴾ حسین بن علی علیه السلام می‌فرماید از مادرم فاطمه علیها السلام شنیدم که فرمود: پیامبر خدا ﷺ به من فرمودند: ای فاطمه به تو دعایی می‌آموزم که هرکس آن را بخواند دعایش مستجاب شود و هیچ سحر و جادو و نه چیز دیگری در او اثر نخواهد کرد. و شیطان مزاحمش نشده و دعایش

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَاعُثُهُ﴾

لَا يَعْزُضُ لَهُ شَيْطَانٌ وَلَا تُرَدُّ لَهُ دَعْوَةٌ وَتُقْضَى حَوَائِجُهُ كُلُّهَا الَّتِي يَرْغَبُ إِلَى اللَّهِ فِيهَا عَاجِلُهَا وَآجِلُهَا قُلْتُ أَجَلٌ يَا أَبْتَ لَهَذَا وَاللَّهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٨١
 ﴿٧٨٨٠﴾ الرسول ﷺ: أَنَّهُ قَالَ نَزَلَ جِبْرِيلُ وَكُنْتُ أَصْلَى خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَعْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرِائِيلُ ﷺ يَا مُحَمَّدُ أَرَأَيْكَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهِ تَعَالَى رَحِيمٌ بِعِبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجِبْرِائِيلَ ﷺ يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذْكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرِائِيلُ... لَا يَدْعُو بِهِ طَالِبُ حَاجَةٍ إِلَّا قَضَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى... وَيَقْضَى لَهُ حَوَائِجُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛

مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٧٨٨١﴾ الزهراء ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِذِهِ الدَّعَوَاتِ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَقَضَى جَمِيعَ حَوَائِجِهِ؛

مهج الدعوات ص: ١٠٣

﴿٧٨٨٢﴾ الصادق ﷺ: فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ وَالتَّنَائِي عَلَى اللَّهِ فَإِنَّهُ مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِيهَا مِائَةَ مَرَّةٍ وَحَمِدَهُ مِائَةَ مَرَّةٍ وَكَبَّرَهُ مِائَةَ مَرَّةٍ غَفَرَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ مَا سَلَفَ مِنْ مَعَاصِيهِ وَقَضَى لَهُ حَوَائِجَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَلْتَمَسَهُ مِنْهُ وَمَا عَلِمَ حَاجَتَهُ إِلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَلْتَمِسْهُ مِنْهُ كَرَمًا مِنْهُ تَعَالَى وَتَفَضُّلاً عَلَى عِبَادِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٦

﴿٧٨٨٣﴾ الرسول ﷺ: فَادْعُ بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ فَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْزُونٌ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَبِهِ تَقْضَى الْحَوَائِجُ وَإِيَّاكَ أَنْ تَدْعُو بِهِ عَلَى أَحَدٍ فَإِنَّهُ أَسْرَعَ مِنَ السَّهْمِ

النافذ؛ مهج الدعوات ص: ١٦٩

﴿٧٨٨٤﴾ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ سَبْعِينَ نَظْرَةً وَقَضَى لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ سَبْعِينَ حَاجَةً أَذْنَاهَا الْمَغْفِرَةُ ثُمَّ لَوْ كَانَ شَقِيًّا فَطَلَبَ السَّعَادَةَ لَأَسْعَدَهُ اللَّهُ يُمَحِّصُوا اللَّهَ مَا يَشَاءُ وَتُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ وَلَوْ كَانَ وَالِدَاهُ مِنَ أَهْلِ النَّارِ وَدَعَا لَهُمَا أَخْرَجَا مِنَ النَّارِ بَعْدَ أَنْ لَا يُشْرِكَا بِاللَّهِ شَيْئًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٧

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

رد نمی‌شود و همه حاجات دنیوی و اخروی او را که مورد علاقه‌اش باشد، برآورده می‌کنم، گفتیم: بله پدرجان، به خدا قسم این دعا نزد من از دنیا و آنچه در آن است دوست‌داشتنی‌تر است.

﴿۷۸۸۰﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌کردم. پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. پس جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند اگر از دشمنی بترسد پس این دعا را بر خود بخواند خدای تعالی او را در پناهی محکم می‌گرداند و دشمن بر او قدرت نمی‌یابد.

﴿۷۸۸۱﴾ از امام علی علیه السلام روایت شده است که فرمود: هرکس با این دعا خدا را بخواند، خدای تعالی همه حاجت‌های او را برمی‌آورد.

﴿۷۸۸۲﴾ در دعا کردن و حمد و ثنای خداوند بسیار بکوشید پس اگر کسی خدا را صد مرتبه تسبیح، صد مرتبه حمد، صد مرتبه تکبیر بگوید، خداوند بلندمرتبه گناهان گذشته‌اش را می‌آمرزد، و حاجات دنیایی و آخرتی را که بطلبد، برایش برآورده می‌کند، و آنچه را خداوند بداند مورد احتیاج اوست، حتی اگر درخواست هم نکند، از روی کرم و تفضلش بر بندگان، آن را نیز برآورده می‌کند. ﴿۷۸۸۳﴾ پس باید که این دعا هنگام هر سختی و بلایی خوانده شود پس اگر این دعا را غمناکی بخواند، غم و اندوه او برطرف می‌شود و اگر این دعا را محبوس بخواند از بند نجات می‌یابد و به برکت این دعا برآورده می‌شود هر حاجتی که باشد و بپرهیز از آنکه این دعا را برای دفع مسلمانی بخوانی. پس این دعا از تیر گذارا زودتر اثر می‌کند.

﴿۷۸۸۴﴾ هرکس این نماز را در این شب بخواند، خداوند به او هفتاد نظر می‌کند و به ازای هر نظر هفتاد حاجت او را که کمترین آن مغفرت و آمرزش است برآورده کند و اگر بدبخت باشد و خوشبختی بخواهد خداوند او را سعادت‌مند خواهد کرد. «خداوند هرچه را بخواهد محو می‌کند و هرچه را بخواهد ثابت می‌دارد، و لوح محفوظ نزد اوست.» و اگر پدر و مادرش از اهل جهنم باشند و برای ایشان دعا کند از آتش جهنم خارج می‌شوند بعد از اینکه دست از شرک بردارند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٨٨٥﴾ **العسكري** عليه السلام: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام وَكَانَ قَضَاءُ الْحَوَائِجِ وَاجِبَةً الدُّعَاءِ إِذَا سُئِلَ اللَّهُ بِمُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَآلِهِمَا مَشْهُورًا فِي الزَّمَنِ السَّالِفِ حَتَّى أَنْ مَنْ طَالَ بِهِ الْبَلَاءُ قِيلَ هَذَا طَالَ بَلَاؤُهُ لِنِسْيَانِهِ الدُّعَاءَ لِلَّهِ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٢

﴿٧٨٨٦﴾ **الرسول** عليه السلام: لَا يَدْعُو بِهِ طَالِبُ حَاجَةٍ إِلَّا قَضَاهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَيَقْبِضُ اللَّهُ مَوْتَ الْفَجَاءَةِ وَهُوَ الْقَبْرِ وَفَقْرَ الدُّنْيَا وَيُعْطِيهِ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى الشَّفَاعَةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهَهُ يَضْحَكُ وَيُدْخِلُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَبْرَكَةِ هَذَا الدُّعَاءِ دَارَ السَّلَامِ وَيُسْكِنُهُ اللَّهُ فِي غُرَفِ الْجَنَانِ وَيُلْبِسُهُ مِنْ حُلَلِ الْجَنَّةِ الَّتِي لَا يَبْلَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٤

﴿٧٨٨٧﴾ **امير المؤمنين** عليه السلام: مَا دَعَا بِهَا مَكْرُوبٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَتَهُ وَلَا مَعْمُومٌ إِلَّا وَفَّقَ اللَّهُ غَمَّهُ وَلَا لِحَاجَةٍ إِلَّا قُضِيَتْ لَهُ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٥٥

﴿٧٨٨٨﴾ **الرسول** عليه السلام: مَا دَعَا عَبْدٌ بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ لِمَرِيضٍ إِلَّا شَفَاهُ اللَّهُ تَعَالَى مَا لَمْ يُقْضَ أَنَّهُ يَمُوتُ مِنْهُ وَهُنَّ أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٩٠

﴿٧٨٨٩﴾ **الرسول** عليه السلام: مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي كُلِّ غُدْوَةٍ إِلَّا كَانَ فِي حِرْزِ اللَّهِ إِلَى وَفْتِهِ وَكَفَى كُلَّ هَمٍّ وَغَمٍّ وَحُزْنٍ وَكَرْبٍ وَهُوَ لِلدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَحِرْزٍ مِنَ الشَّيْطَانِ فَادْعُوا بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ فَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْزُونٌ فُرِّجَ عَنْهُ وَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فُرِّجَ عَنْهُ وَبِهِ تُقْضَى الْحَوَائِجُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣

﴿٧٨٩٠﴾ **الرسول** عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ قَضَى اللَّهُ لَهُ ثَمَانِينَ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَعَشْرِينَ مِنْ حَوَائِجِ الْآخِرَةِ وَرَفَعَ لَهُ فِي جَنَّةِ الْفِرْدَوْسِ أَلْفَ مَدِينَةٍ فِي جِوَارِ النَّبِيِّينَ مِنْ نُورٍ يَتَلَأَلُ فِي كُلِّ مَدِينَةٍ أَلْفَ غُرْفَةٍ فِي كُلِّ غُرْفَةٍ أَلْفَ حُجْرَةٍ فِي كُلِّ حُجْرَةٍ مَا تَشْتَهِي الْأَنْفُسُ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٧٨٩١﴾ **امير المؤمنين** عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَبِلَ صَوْمَهُ وَصَلَاتَهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغَفَرَ لَهُ ذَنْبَهُ وَفَرَّجَ غَمَّهُ وَنَفَسَ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۸۸۵﴾ امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: برآورده شدن حاجت‌ها و استجابت دعاها، هرگاه از خدا به حق محمد و علی و خاندان پاکشان درخواست شود، از دوران گذشته مشهور بوده است. تا اینکه اگر کسی به مدت طولانی دچار بلا و مصیبت می‌شد، می‌گفتند: علت طولانی شدن بلاها، فراموشی در درخواست از خدا به حق محمد و علی و خاندان پاکشان است.

﴿۷۸۸۶﴾ نمی‌خواند به این دعا خدای را طلب‌کننده حاجتی مگر آنکه خدای عزوجل حاجت او را در دنیا و آخرت ان شاءالله برآورد و او را از مرگ ناگهانی و هول قبر و فقر در دنیا نگاه می‌دارد و خدای تبارک و تعالی به او اذن در شفاعت را در قیامت عطا می‌کند درحالی که روی او خندان باشد و خدای تعالی او را به برکت این دعا در دارالسلام داخل می‌کند و او را در غرفه‌های بهشت ساکن می‌گرداند و او را از حله‌های جنت می‌پوشاند که کهنه نمی‌شوند.

﴿۷۸۸۷﴾ فرد گرفتاری این دعا را نمی‌خواند مگر اینکه خداوند گرفتاری‌اش را برطرف می‌سازد و غمگینی نمی‌خواند مگر اینکه غمش را از بین ببرد و کسی برای دریافت نیازش نمی‌خواند مگر اینکه تمام حاجت‌های دنیا و آخرتش برآورده می‌شود.

﴿۷۸۸۸﴾ هیچ بنده‌ای با این کلمات برای مریضش دعا نمی‌کند، مگر اینکه خداوند بلندمرتبه شفایش دهد و اگر مقدر نباشد می‌میرد درحالی که آن‌ها از خداوند بزرگ که پروردگار عرش عظیم است می‌خواهند که تو را بیامرزد.

﴿۷۸۸۹﴾ هیچ بنده‌ای نیست که این دعا را در هر روز در طرف صبح بخواند مگر آنکه تا پایان روز در حفظ و حمایت خدای تعالی باشد و کفایت شود هر ناراحتی و سختی و غمی و حزنی و آن برای داخل شدن به حضور سلطان و در امان بودن از شر شیطان نافذ است پس بخوانید آن دعا را در هر سختی پس اگر خواندی با این دعا خدا را، گشایش حاصل است و اگر دعا کردی با این به هر اسیر و در بند مانده‌ای آزاد می‌شود و به واسطه این دعا، حاجت‌ها برآورده است.

﴿۷۸۹۰﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند هشتاد حاجت از حاجت‌های دنیوی او را برمی‌آورد و بیست حاجت از حاجت‌های اخروی، و برایش در بهشت در کنار پیامبران، هزار شهر از نور درخشان بنا می‌کند که در هر شهر هزاران هزار اتاق که در هر اتاق هزاران هزار حجره و در هر حجره هرچه دل‌ها مایل باشد وجود دارد.

﴿۷۸۹۱﴾ هرکس این دعا را در ماه رمضان قبل از افطار بخواند خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت کرده و روزه و نمازش را قبول می‌کند و ده دعای او را اجابت می‌کند و گناهانش را می‌آمرزد و حاجت‌های او برآورده می‌شود و در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند و

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَاعُثُهُ﴾

كُرْبَتُهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَأَنْجَحَ طَلِبَتَهُ وَرَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَجَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ أَضْوَأُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

﴿٧٨٩٢﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ قَضَى اللَّهُ لَهُ حَوَائِجَهُ وَحَشَرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى رَكَّبَ فِي صُلْبِهِ نُطْفَةَ مُبَارَكَةٍ طَيِّبَةٍ زَكِيَّةٍ مَرْضِيَّةٍ وَسَمَّاها عِنْدَهُ عَلِيًّا يَكُونُ لِلَّهِ فِي خَلْقِهِ رَضِيئًا فِي عِلْمِهِ وَحُكْمِهِ وَيَجْعَلُهُ حُجَّةً لِشِيعَتِهِ يَخْتَجُونَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٦

﴿٧٨٩٣﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذِهِ الدُّعَاءِ قَضَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ حَوَائِجَهُ وَحَشَرَهُ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٢٠٤

﴿٧٨٩٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَقَضَى جَمِيعَ حَوَائِجِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٧٨٩٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَقَضَى جَمِيعَ حَوَائِجِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٧٨٩٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَةِ السَّابِعَةِ مِنْ شَعْبَانَ رَكْعَتَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ مَرَّةً وَمِائَةَ مَرَّةٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَفِي الرُّكْعَةِ الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ مِائَةَ مَرَّةٍ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ دُعَائِهِ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَكَتَبَ لَهُ كُلَّ يَوْمٍ ثَوَابَ شَهِيدٍ وَلَا يَكُونُ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٩١

﴿٧٨٩٧﴾ الرسول ﷺ: وَإِنْ دَعَا بِهِ مَحْبُوسٌ فُرِّجَ عَنْهُ وَبِهِ تَقْضَى الْحَوَائِجُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣

﴿٧٨٩٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَا أَبَا الْحَسَنِ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ قَدْ أَقْبَلَ فَاجْعَلْ دُعَاءَكَ قَبْلَ فُطُورِكَ فَإِنَّ جِبْرِئِيلَ جَاءَنِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدٌ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَبِلَ صَوْمَهُ وَصَلَاتَهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغَفَرَ لَهُ ذَنْبَهُ وَفَرَّجَ غَمَّهُ وَنَفَسَ كُرْبَتَهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَأَنْجَحَ طَلِبَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

١٠-٢-٤- قضاء الدين

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

کارش را در سطح کار پیامبران و راستگویان قرار می‌دهد و روز قیامت درحالی که صورتش چون ماه شب بدر می‌درخشد می‌آید.

﴿۷۸۹۲﴾ هرکس خداوند را با این دعا بخواند، خدا حوائج او را برمی‌آورد و در روز قیامت با موسی بن جعفر محشورش می‌کند، و خداوند نیز در صلب او نطفه‌ای با برکت و پاک و پسندیده قرار داده و نامش را علی گذارده است. در میان خلق، از نظر علم و حکمت مورد رضایت خداوند می‌باشد و خدا او را برای شیعیان حجت قرار می‌دهد تا در روز قیامت به (رفتار و گفتار) او استدلال و احتجاج کنند.

﴿۷۸۹۳﴾ هرکه این دعا را بخواند خداوند حوائج او را برمی‌آورد، و روز قیامت او را با موسی بن جعفر محشور می‌کند.

﴿۷۸۹۴﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خدای تعالی همه حاجت‌های او را برمی‌آورد.

﴿۷۸۹۵﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خدای تعالی همه حاجت‌های او را برمی‌آورد.

﴿۷۸۹۶﴾ هرکس در شب هفتم ماه شعبان دو رکعت نماز با یک مرتبه سوره فاتحه و صد مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و صد مرتبه آیه‌الکرسی بخواند، پیامبر ﷺ فرمود: هیچ مرد و زن مؤمنی نیست که این نماز را بخواند و خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت نکند و حاجت‌هایش را به جا نیاورد و در هر روز ثواب شهیدی برایش نوشته می‌شود، تا گناهی و اشتباهی بر او باقی نماند.

﴿۷۸۹۷﴾ و اگر این دعا را محبوس بخواند از بند نجات می‌یابد و به برکت این دعا برآورده می‌شود هر حاجتی که باشد.

﴿۷۸۹۸﴾ پیامبر ﷺ به علی علیه السلام گفت: ماه رمضان نزدیک شده است، پس دعایت را قبل از افطار قرار ده. جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد هرکس با این دعا در ماه رمضان قبل از اینکه افطار کند دعا کند؛ خداوند بلندمرتبه دعایش را مستجاب، روزه و نمازش را قبول، و ده دعای دیگرش را نیز مستجاب می‌کند. گناهانش را می‌آمرزد و غمش را از بین می‌برد، گرفتاری‌اش را برطرف کرده و حاجت‌هایش را برآورده در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند.

۱۰-۳-۲-۴- ادای بدهی

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٨٩٩﴾ **الحسين** عليه السلام: وَقَدْ لَقِّنَ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَىٰ بِهَا دَيْنَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٧٩٠٠﴾ **الرسول** الله عليه السلام: نَزَلَ جِبْرِائِيلُ وَكُنْتُ أَصْلَىٰ خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَعْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَىٰ لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرِائِيلُ عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ أَرَاكَ حَرِيصًا عَلَىٰ أُمَّتِكَ وَاللَّهُ تَعَالَىٰ رَحِيمٌ بِعِبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ الله عليه السلام: لِجِبْرِائِيلَ عليه السلام: يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذَكِّرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرِائِيلُ... وَمَا مِنْ عَبْدٍ قَرَأَهُ وَ عَلَيْهِ دَيْنٌ إِلَّا قَضَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَ سَهَّلَ لَهُ مِنْ يَقْضِيهِ عَنْهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَىٰ... وَإِنْ قَرَأَهُ مَدْيُونٌ قَضَىٰ اللَّهُ دَيْنَهُ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٧٩٠١﴾ **الجواد** عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي بَرَكَةً تَطَهَّرُ بِهَا قَلْبِي وَتُؤْمِنُ بِهَا رَوْعَتِي وَتَكْشِفُ بِهَا كَرْبِي وَتَغْفِرُ بِهَا ذَنْبِي وَتُصْلِحُ بِهَا أَمْرِي وَتُغْنِي بِهَا فَقْرِي وَتَذْهَبُ بِهَا ضُرِّي وَتَفَرِّجُ بِهَا هَمِّي وَتَسَلِّيَ بِهَا غَمِّي وَتَشْفِي بِهَا سَقَمِي وَتُؤْمِنُ بِهَا خَوْفِي وَتَجْلُو بِهَا حَزَنِي وَتَقْضِيَ بِهَا دَيْنِي وَتَجْمَعُ بِهَا شَمْلِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي؛ البلد الأمين ص: ٢٠

﴿٧٩٠٢﴾ **الحسين** عليه السلام: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليه السلام فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَىٰ أَنْ قَالَ وَقَدْ لَقِّنَ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَىٰ بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَىٰ عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٧٩٠٣﴾ **الحسين** عليه السلام: وَقَدْ لَقِّنَ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَىٰ بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَىٰ عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٤

١١-٢-٤-الكشف

﴿٧٩٠٤﴾ **الأنبياء** آية ٨٤: فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَىٰ لِلْعَابِدِينَ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۸۹۹﴾ به حسین بن علی علیه السلام دعاهایی تلقین شده که هر کس آن‌ها را بخواند با وی محشور می‌گردد و در آخرت مورد محبت وی قرار می‌گیرد، و خداوند غم‌های وی را زایل می‌کند و دینش را ادا می‌کند.

﴿۷۹۰۰﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌خواندم، پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. آنگاه جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و دوست امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند... برای او همه امرها را آسان می‌گرداند و او را از هر مکروهی نگاه می‌دارد.

﴿۷۹۰۱﴾ در نماز و دعای من برکتی قرار ده که به سبب آن دلم را پاک سازی، و هراسم را به امان مبدل کنی، و غم و سختی‌ام را برطرف سازی، و گناه‌ام را بیامیزی، و کارم را اصلاح کنی، و فقرم را به دارایی تبدیل کنی، و ناراحتی‌ام را ببری، و اندوهم را بزدایی، و غمم را آرامش بخشی، و دردم را شفا دهی، و ترسم را به امان آوری، و حزنم را برطرف سازی، و بدهی‌ام را بپرداز، و امور پراکنده‌ام را جمع آوری، و رویم را سپید گردانی.

﴿۷۹۰۲﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، جایگاه و مقام حسین بن علی در آسمان بالاتر و آشکارتر از مقام او در زمین است، به او دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نخواند، مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محشور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و آبرویش را نبرد و عیوبش را آشکار نخواهد کرد.

﴿۷۹۰۳﴾ دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نمی‌خواند مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محشور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و (به سبب معاییش) آبرویش را نبرد.

۱۱-۳-۲-۴- گشایش

﴿۷۹۰۴﴾ آیه ۸۴ پس دعای او را اجابت کردیم و رنجی را که به او رسیده بود از بین بردیم و خاندان او را که مرده بودند بار دیگر زنده کرده و به وی بازگردانیدیم و با آن‌ها همانند ایشان رنج و محنت ایوب را برطرف ساختیم تا رحمتی باشد از جانب ما برای او و پندی برای عبادت‌کنندگان.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٩٠٥﴾ السَّجَّادُ عليه السلام: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عليهما السلام يَقُولُ لَأَنْبِيَّ يَا بُنَيَّ مَنْ أَصَابَهُ مِنْكُمْ مُصِيبَةٌ أَوْ نَزَلَتْ بِهِ نَارَلَةٌ فَلْيَتَوَضَّأْ وَيُسَبِّحِ الْوُضُوءَ ثُمَّ يَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ ثُمَّ يَقُولُ فِي آخِرِهِنَّ يَا مُوَضِّعَ كُلِّ شَكْوَى وَيَا سَامِعَ كُلِّ نَجْوَى وَشَاهِدَ كُلِّ مَلَأٍ وَعَالِمَ كُلِّ خَفِيَّةٍ وَيَا دَافِعَ مَا يَشَاءُ مِنْ بَلِيَّةٍ وَيَا خَلِيلَ إِبْرَاهِيمَ وَيَا نَجِيَ مُوسَى وَيَا مُصْطَفَى مُحَمَّدٍ عليه السلام أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ وَقَلَّتْ حِيلَتُهُ وَضَعِفَتْ قُوَّتُهُ دُعَاءَ الْغَرِيبِ الْمُضْطَرِّ الَّذِي لَا يَجِدُ لِكَشْفِ مَا هُوَ فِيهِ إِلَّا أَنْتَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَإِنَّهُ لَا يَدْعُو بِهِ أَحَدٌ إِلَّا كَشَفَ اللَّهُ عَنْهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ الْكَافِي

ج: ٢ ص: ٥٦٠

﴿٧٩٠٦﴾ الْكَاضِمُ عليه السلام: مَا مِنْ بَلَاءٍ يَنْزِلُ عَلَى عَبْدٍ مُؤْمِنٍ فَيَلْهِمُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الدُّعَاءَ إِلَّا كَانَ كَشَفُ ذَلِكَ الْبَلَاءِ وَشَيْكَاءُ الْكَافِي ج: ٢ ص: ٤٧١

١٢-٢٣-٤- النِّجَاةُ

﴿٧٩٠٧﴾ الْأَنْعَامُ آيَةُ ٦٣: قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَأَنْجِيَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

﴿٧٩٠٨﴾ الْأَنْبِيَاءُ آيَةُ ٧٦: وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلٍ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ

﴿٧٩٠٩﴾ الْأَنْبِيَاءُ آيَةُ ٨٨: فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ

﴿٧٩١٠﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى سِلَاحٍ يَنْجِيكُمْ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَيُذَرِّ أَرْزَاقَكُمْ قَالُوا بَلَى

قَالَ تَدْعُونَ رَبَّكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ فَإِنَّ سِلَاحَ الْمُؤْمِنِ الدُّعَاءُ؛ الْكَافِي ج: ٢ ص: ٤٦٨

﴿٧٩١١﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: أَنْتُمْ إِذَا صِرْتُمْ فِي حَالٍ لَا يَكُونُ فِيهَا إِمَامٌ هُدًى وَلَا عِلْمٌ يُرَى فَلَا يَنْجُو

مِنْ تِلْكَ الْحَيْرَةِ إِلَّا مَنْ دَعَا بِدُعَاءِ الْحَرِيقِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٥٢ ص: ١٣٣

﴿٧٩١٢﴾ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: إِلَهِي إِنْ كَانَتْ نَفْسِي اسْتَسْعَدْتَنِي مُتَمَرِّدَةً عَلَى مَا يُرِيدُهَا فَقَدْ

اسْتَسْعَدْتُهَا الْآنَ بِدُعَائِكَ عَلَى مَا يُنْجِيهَا؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ١٠٢

﴿٧٩١٣﴾ الْكَاضِمُ عليه السلام: أَنَّ الْكَاضِمَ عليه السلام لَمَّا دَخَلَ عَلَى الرَّشِيدِ وَكَانَ يُرِيدُ قَتْلَهُ دَعَا بِهِذَيْنِ

الدُّعَاءَيْنِ فَنَجَّاهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ؛ الْمَصْبَاحُ لِلْكَفَعِيِّ ص: ٢٤٣

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۹۰۵﴾ از حضرت علی بن الحسین علیه السلام شنیدم که به فرزندش می فرمود: ای پسر جانم برای هر کدام از شما مصیبتی رسید یا پیشامد ناگواری اتفاق افتاد، پس وضو بسازد و باید وضوی کاملی باشد سپس دو رکعت یا چهار رکعت نماز بخواند، سپس در آخر آن ها (یعنی در سجده آخر و یا بعد از نماز) بگوید: «یا موضع کل شکوی و یا سامع کل نجوی و یا شاهد کل ملاء و عالم کل خفیه و یا دافع ما یشاء من بلیة و یا خلیل ابراهیم و یا نجی موسی و یا مصطفی محمد صلی الله علیه و آله ادعوک دعاء من اشتدت فاقته و قلت حیلته و ضعفت قوته، دعاء الغریق الغریب المضطر الذی لا یجد لکشف ما هو فیہ الا انت یا ارحم الراحمین»، زیرا کسی به این دعا خدا را نخواند جز اینکه خداوند گرفتاری اش را برطرف سازد ان شاء الله.

﴿۷۹۰۶﴾ اگر بلا بر بنده مؤمنی که خداوند او را موفق به دعا کرده نازل شود، به زودی برطرف خواهد شد.

۱۲-۳-۲-۴- نجات

﴿۷۹۰۷﴾ آیه ۶۳ بگو: «چه کسی شما را از تاریکی های خشکی و دریا رهایی می بخشد؟ درحالی که او را با حالت تضرع (و آشکارا) و در پنهانی می خوانید؛ (و می گوئید): اگر از این (خطرات و ظلمت ها) ما را رهایی می بخشد، از شکرگزاران خواهیم بود.»

﴿۷۹۰۸﴾ آیه ۷۶ و نوح را (به یاد آور) هنگامی که پیش از آن (زمان، پروردگار خود را) خواند! ما دعای او را مستجاب کردیم؛ و او و خاندانش را از اندوه بزرگ نجات دادیم.

﴿۷۹۰۹﴾ آیه ۸۸ ما دعای او را به اجابت رساندیم؛ و از آن اندوه نجاتش بخشیدیم؛ و این گونه مؤمنان را نجات می دهیم!

﴿۷۹۱۰﴾ آیا نمی خواهید شما را به وجود اسلحه ای راهنمایی کنم که از دشمنان نجاتتان دهد و روزی تان را زیاد کند؟ عرض کردند: چرا، فرمود: پروردگارتان را در شب و روز بخوانید که دعا، اسلحه مؤمنان است.

﴿۷۹۱۱﴾ چه حالی خواهید داشت هنگامی که در وضعی قرار می گیرید که نه امامی باشد که مردم را راهنمایی کند و نه نشانه ای از دیانت خدا دیده شود به طوری که جز کسی که با دعای حریق خدا را بخواند نجات پیدا نمی کند.

﴿۷۹۱۲﴾ ای خدای من! اگر نفس سرکش من بر آنچه موجب هلاکتش است از من یاری می طلبد، به درستی که اکنون با درخواستم از تو برای نجات او یاری می طلبم.

﴿۷۹۱۳﴾ امام کاظم علیه السلام آنگاه که هارون الرشید تصمیم به قتلش گرفته بود، این دو دعا را خواند، و خدا او را نجات داد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٩١٤﴾ الصادق عليه السلام: دَخَلْتُ أَنَا وَآبِي عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَقَالَ كَيْفَ أَنتُمْ إِذَا صِرْتُمْ فِي حَالٍ لَا يَكُونُ فِيهَا إِمَامٌ هُدًى وَلَا عِلْمٌ يُرَى فَلَا يَنْجُو مِنْ تِلْكَ الْحَيْرَةِ إِلَّا مَنْ دَعَا بِدُعَاءِ الْحَرِيقِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٢ ص: ١٣٣

﴿٧٩١٥﴾ الصادق عليه السلام: دَعَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَوْمَ الْهَرِيرِ حِينَ اشْتَدَّ عَلَى أَوْلِيَائِهِ الْأَمْرُ دُعَاءَ الْكَرْبِ مَنْ دَعَا بِهِ وَهُوَ فِي أَمْرٍ قَدْ كَرِبَهُ وَغَمَّهُ نَجَّاهُ اللَّهُ مِنْهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٢٣٧

﴿٧٩١٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَنَّ الْكَاضِمَ عليه السلام لَمَّا دَخَلَ عَلَى الرَّشِيدِ وَكَانَ يُرِيدُ قَتْلَهُ دَعَا بِهِذَيْنِ الدُّعَاءَيْنِ فَنَجَّاهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٧٩١٧﴾ الصادق عليه السلام: سَتُصِيبُكُمْ شُبْهَةٌ فَتَنْقُوتُ بِلَا عِلْمٍ يُرَى وَلَا إِمَامٍ هُدًى لَا يَنْجُو مِنْهَا إِلَّا مَنْ دَعَا بِدُعَاءِ الْغَرِيقِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٢ ص: ١٤٨

﴿٧٩١٨﴾ عيسى بن مريم عليه السلام: رَوَى أَنَّهُ لَمَّا دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ رَفَعَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ وَنَجَّاهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ مِنَ الْيَهُودِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٩٩

﴿٧٩١٩﴾ إبراهيم عليه السلام: إِبراهيمُ عليه السلام دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ لَمَّا أَتَى فِي النَّارِ فَجَعَلَهَا اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ بَرْدًا وَسَلَامًا؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٩٤

﴿٧٩٢٠﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِنَّ الدُّعَاءَ جُنَّةً مُنْجِيَةً تَرُدُّ الْبَلَاءَ وَكَأَنَّ أَيْرَمَ إِبراهيمَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٤٠

﴿٧٩٢١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: وَلَوْ دَعَا بِهِ رَجُلٌ فِي مَدِينَةٍ وَالْمَدِينَةُ تَحْتَرِقُ وَمَنْزِلُهُ فِي وَسْطِهَا لَنَجَا وَلَمْ يَحْتَرَقْ مَنْزِلُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩١

﴿٧٩٢٢﴾ لَقَدْ دَعَا بِهَا إِبراهيمُ عليه السلام فَنَجَّاهُ اللَّهُ مِنْ نَارِ نُمْرُودَ بْنِ كِنَعَانَ وَلَقَدْ دَعَا بِهَا الْخَضِرُ عليه السلام فَوَقَعَ فِي عَيْنِ الْحَيَاةِ وَتَكَلَّمَ بِهَا إِسْمَاعِيلُ عليه السلام فَنَجَّاهُ اللَّهُ وَفِدَاهُ بِذَنْبِ عَظِيمٍ؛ جمال الأسبوع ص: ٣٤٧

﴿٧٩٢٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَمَّا اجْتَمَعَتِ الْيَهُودُ عَلَى عِيسَى عليه السلام لِيَقْتُلُوهُ بَزَعْمِهِمْ أَتَاهُ جَبْرِئِيلُ عليه السلام فَعَشَّاهُ بِجَنَاحِهِ وَطَمَحَ عِيسَى بِبَصَرِهِ فَإِذَا هُوَ بِكِتَابٍ فِي جَنَاحِ جَبْرِئِيلَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ بِاسْمِكَ الْوَاحِدِ الْأَعَزِّ وَ أَدْعُوكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الصَّمَدِ وَ أَدْعُوكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْوَتَرِ وَ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۹۱۴﴾ من و پدرم به خدمت حضرت صادق علیه السلام رسیدیم، حضرت فرمود: چه حالی خواهید داشت اگر بدانید هنگامی خواهد رسید که در وضعی قرار می گیرید که نه امامی باشد که مردم را راهنمایی کند و نه نشانه‌ای از دیانت خدا دیده شود، به طوری که جز کسی که با دعای حریق خدا را می خواند.

﴿۷۹۱۵﴾ حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام در روز هریر، در وقتی که کار بر دوستان آن حضرت دشوار شده بود خواندند و دعای مشهور به دعای کرب را و هر کس که بخواند این دعا را در وقتی که روی داده باشد او را غمی و اندوهی، از آن غم و اندوه نجات یابد.

﴿۷۹۱۶﴾ کسی که از امت تو این دعا را بخواند، خداوند او را از عذاب آتش جهنم نجات می دهد و از هر بیماری و علتی نجات می دهد.

﴿۷۹۱۷﴾ به زودی شبهه‌ای برای شما پدید می آید که نه علامتی برای یافتن راه (حق) هست و نه امامی که (شما را) راهنمایی کند. پس بدان که، کسی جز آن‌ها که دعای غریق را می خوانند از آن ورطه نجات نمی یابند.

﴿۷۹۱۸﴾ روایت شده زمانی که او با این دعا خداوند را خواند، خداوند بلندمرتبه او را بالا برد و خدای پاک و منزّه او را از دست قوم یهود نجات داد.

﴿۷۹۱۹﴾ آنگاه که ابراهیم علیه السلام را در آتش انداختند، این دعا را خواند، و خداوند آتش را برای او خنک و سلامت کرد.

﴿۷۹۲۰﴾ دعا سپری است نجات بخش که بلا را برمی گرداند گرچه حتمی و قطعی شده باشد.

﴿۷۹۲۱﴾ اگر این دعا را شخصی در شهری بخواند و آن شهر بسوزد و خانه او در وسط آن شهر باشد، خانه آن شخص نجات یابد و منزل او نخواهد سوخت.

﴿۷۹۲۲﴾ ابراهیم علیه السلام با آن دعا کرد، پس خداوند او را از آتش نمرود بن کنعان نجات داد، و خضر علیه السلام با آن دعا کرد پس در چشمه حیات و جاودانگی قرار گرفت و اسماعیل به وسیله آن با خدا صحبت کرد، پس خدا او را نجات داد و او را به ذبح عظیمی که مراد از آن در ظاهر گوسفند بهشتی است جایگزین نمود و فدایی فرستاد.

﴿۷۹۲۳﴾ آنکه چون جماعت یهودی اجتماع کردند و اراده کردند که حضرت عیسی را به قتل برسانند، جبرئیل علیه السلام آمد و آن حضرت را به وسیله بال خود پوشانید. پس چون عیسی علیه السلام به بالا نگاه کرد دید که در زیر بال او این دعا نوشته شده است و آن این است: خدایا! من تو را می خوانم به حق نام تو که یکتایی و عزیزتر از همه چیز است، و تو را می خوانم خدایا! به نام تو که دائمی است، و تو را می خوانم خدایا! به نام تو که بزرگ بی همتاست، و تو را می خوانم خدایا! به

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَاعُثُهُ﴾

أَدْعُوكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ الَّذِي ثَبَّتَ أَرْكَانَكَ كُلَّهَا أَنْ تَكْشِفَ عَنِّي مَا أَصْبَحْتُ وَ
أَمْسَيْتُ فِيهِ فَلَمَّا دَعَا بِهِ عِيسَى عليه السلام أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى جِبْرِئِيلَ أَرْفَعُهُ إِلَيَّ عِنْدِي ثُمَّ قَالَ رَسُولُ
اللَّهِ صلى الله عليه وآله يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ سَلُوا رَبَّكُمْ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا دَعَا بِهِنَّ عَبْدٌ
بِاخْتِلَاصٍ دِينِهِ إِلَّا اهْتَزَلَهُ الْعَرْشُ وَإِنَّا قَالِ اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ بِهِنَّ وَ
أَعْطَيْتُهُ سَوْلَهُ فِي عَاجِلِ ذُنْيَاهُ وَ آجِلِ آخِرَتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣٣٧

﴿٧٩٢٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَوْ دَعَا بِهَا رَجُلٌ فِي مَدِينَةٍ وَالْمَدِينَةُ تَحْتَرِقُ وَمَنْزِلُهُ فِي وَسْطِهَا لَنَجَا
مَنْزِلُهُ وَلَمْ يَحْتَرِقْ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

﴿٧٩٢٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ مِثْلَ
الَّذِي دَعَا لَهُمْ بِهِ مِنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ مَضَى مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ أَوْ هُوَ آتٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ الْعَبْدَ
لَيُؤْمَرُ بِهِ إِلَى النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُسْحَبُ فَيَقُولُ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ يَا رَبِّ هَذَا الَّذِي كَانَ يَدْعُو
لَنَا فَشَفَعْنَا فِيهِ فَيُشَفِّعُهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ فَيَنْجُو؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿٧٩٢٦﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ وَهُوَ فِي أَمْرٍ قَدْ كَرِهَهُ وَغَمَّهُ نَجَّاهُ اللَّهُ مِنْهُ؛ بحار الأنوار ج:
٩١ ص: ٢٣٧

﴿٧٩٢٧﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ وَلَهُ نَجَاةٌ مِنَ النَّارِ وَ
لَوْ وَجَبَتْ عَلَيْهِ وَأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى رَكِبَ فِي صُلْبِهِ نُطْفَةً زَكِيَّةً طَيِّبَةً طَاهِرَةً مُطَهَّرَةً يَرْضَى بِهَا كُلُّ
مُؤْمِنٍ اِمْتَنَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ لِلإِيمَانِ مِمَّنْ قَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَهُ فِي الْوَلَايَةِ وَيَكْفُرُ بِهَا كُلُّ جَا حِدٍ؛
إعلام الوري ص: ٤٠٣

﴿٧٩٢٨﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ نَجَّاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ وَلَوْ وَجَبَتْ عَلَيْهِ؛
قصص الأنبياء للراوندي ص: ٣٦٣

﴿٧٩٢٩﴾ السَّجَّاد عليه السلام: وَاجْعَلْ مَا سَمَحْتُ بِهِ مِنَ الْعَفْوِ عَنْهُمْ، وَتَبَرَّعْتُ بِهِ مِنَ الصَّدَقَةِ عَلَيْهِمْ
أَزْكَى صَدَقَاتِ الْمُتَصَدِّقِينَ، وَأَعْلَى صِلَاتِ الْمُتَقَرِّبِينَ، وَعَوَّضِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوَكَ، وَمِنْ
دُعَائِي لَهُمْ رَحْمَتَكَ حَتَّى يَسْعَدَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِفَضْلِكَ، وَيَنْجُو كُلُّ مِنَّا بِمَنَّاكَ؛ الصحيفة
السجادية عليه السلام الدعاء ٣٩

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

نام تو که بزرگ و بلندمرتبه و ثابت است به سبب آن نام، رکن‌های تو، تا اینکه برطرف کنی از من آنچه را که با آن صبح می‌کنم و به شام می‌آورم در آن چیز پس چون عیسی علیه السلام این دعا را خواند، خدای عزوجل به جبرئیل وحی فرستاد که او را به نزد من بلند گردان. آنگاه حضرت رسالت صلی الله علیه و آله فرمود که: ای اولاد عبدالمطلب پروردگار خود را به این کلمات درخواست کنید. پس سوگند به آن که نفس من به دست قدرت اوست آنکه این دعا را بنده‌ای به اخلاص در دین خود نمی‌خواند، مگر آنکه عرش می‌لرزد و مگر آنکه خدای تعالی به فرشتگان می‌گوید که شاهد باشید به آنکه حاجت او را به برکت این دعا برمی‌آورم و درخواست او را عطا می‌کنم.

﴿۷۹۲۴﴾ اگر این دعا را شخصی در شهری بخواند که آن شهر بسوزد و خانه او در وسط آن شهر باشد، خانه آن شخص نجات یابد و منزل او نخواهد سوخت.

﴿۷۹۲۵﴾ هیچ مؤمنی نیست که برای مردان مؤمن و زنان مؤمنه دعا کند جز اینکه خدای عزوجل به او بازگرداند مانند آنچه را که برای ایشان دعا کرده است، به عدد هر مرد مؤمن و زن مؤمنه‌ای که از آغاز روزگار در گذشته یا تا روز قیامت به دنیا می‌آید، بنده‌ای باشد که در روز قیامت دستور دهند تا او را به دوزخ برند و او را به آن سو کشند، پس مردان مؤمن و زنان مؤمنه گویند: این است آن که برای ما دعا می‌کرد، پروردگارا شفاعت ما را درباره او بپذیر (و او را به دوزخ وارد نکن)، پس خدای عزوجل شفاعت ایشان را درباره او بپذیرد، و آن بنده نجات یابد.

﴿۷۹۲۶﴾ هرکس در غم و اندوه، با این دعا، خدا را بخواند، به برکت آن، از آن غم و اندوه نجات یابد ان شاء الله تعالی.

﴿۷۹۲۷﴾ هر که این دعا را بخواند خداوند او را با وی محشور خواهد کرد و از آتش نجات خواهد داد ولو از اهل آتش باشد، خداوند در صلب وی نیز نطفه پاک و طاهری قرار داده هر مؤمنی که آزمایش خود را داده باشد از وی راضی خواهد شد، ولیکن منافقین و کافرین از وی روی می‌گردانند.

﴿۷۹۲۸﴾ هرکس این دعا را بخواند خداوند او را از آتش جهنم نجات می‌دهد حتی اگر بر او واجب شده باشد (توفیق خواندن دعا).

﴿۷۹۲۹﴾ عفو و گذشت از ایشان را که به کار بردم و صدقه و بخششی را که بر ایشان بخشیدم پاکیزه‌ترین بخشش‌های بخشندگان و بالاترین عطا‌های تقرب‌جویان (به درگاه خود) قرار ده، و مرا از عفو و گذشت از ایشان به عفو، و از دعا و درخواستم برای آمرزش آنان به رحمت عوض (پاداش) عطا فرما تا هریک از ما به وسیله احسان تو (در دنیا و آخرت) نیکبخت شود، و هرکدام از ما به سبب نعمت (پاداش به من و آمرزش آنان، از بدبختی) رهایی یابد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٩٣٠﴾ العسكري عليه السلام: وَاللَّهُ لَيَغِيْبَنَّ غَيْبَةً لَا يَنْجُو فِيهَا مِنَ التَّهْلُكَةِ إِلَّا مَنْ يَثْبِتَهُ اللَّهُ عَلَى الْقَوْلِ بِإِمَامَتِهِ وَوَقَّعَهُ لِلدُّعَاءِ بِتَعْجِيلِ فَرْجِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٥٢ ص: ٢٣
١٣-٣-٢-٤- التنفيسُ

﴿٧٩٣١﴾ الباقر عليه السلام: فَأَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَغْمُومٌ وَلَا عَطْشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَتَقَرَّبَ بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

﴿٧٩٣٢﴾ الصادق عليه السلام: لَا دَعَا بِهِ مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٥٧
﴿٧٩٣٣﴾ الكاظم عليه السلام: مَا دَعَا بِهِ مَغْمُومٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَلَا مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَتَهُ وَوَقَى عَذَابَ الْقَبْرِ وَوَسَّعَ فِي رِزْقِهِ وَخَشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الصَّادِقِينَ وَالشَّهَدَاءِ وَكَانَ لَهُ مِنَ الثَّوَابِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَدَدٌ مَن يَدْعُو اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَلَا يَسْأَلُهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَغَفَرَ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ وَلَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُ مِثْلَ رَمْلِ عَالِجٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٤٤

﴿٧٩٣٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَا دَعَا بِهِ مَكْرُوبٌ وَلَا تَوَسَّلَ بِهِ إِلَى اللَّهِ مَحْرُوبٌ وَلَا مَسْلُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ خِنَاقَهُ وَحَلَّ وَثَاقَهُ وَفَرَّجَ هَمَّهُ وَيَسَّرَ غَمَّهُ وَحَقِيقُ عَلَى مَنْ بَلَغَهُ أَنْ يَتَحَفَّظَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٨

﴿٧٩٣٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَا دَعَا بِهَا مَكْرُوبٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَتَهُ وَلَا مَغْمُومٌ إِلَّا وَنَفَسَ اللَّهُ غَمَّهُ وَلَا لِحَاجَةٌ إِلَّا قُضِيَتْ لَهُ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٥٥
﴿٧٩٣٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَبِلَ صَوْمَهُ وَصَلَاتَهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغَفَرَ لَهُ ذَنْبَهُ وَفَرَّجَ غَمَّهُ وَنَفَسَ كُرْبَتَهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَأَنْجَحَ طَلِبَتَهُ وَرَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَجَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَجْهُهُ أَضْوَأَ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

﴿٧٩٣٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَا أَبَا الْحَسَنِ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ قَدْ أَقْبَلَ فَاجْعَلْ دُعَاءَكَ قَبْلَ فُطُورِكَ فَإِنَّ جِبْرِيلَ جَاءَنِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۹۳۰﴾ به خدا سوگند غیبتی می‌کند غیبت کردنی، آن چنان که کسی از مهلکه (بی‌دینی و گمراهی) نجات نمی‌یابد، جز آنان که خداوند آن‌ها را در عقیده به امامتش ثابت‌قدم داشته و موفق کرده است که دعا کنند تا خداوند زودتر او را ظاهر گرداند.

۱۳-۲-۴- رفع گرفتاری

﴿۷۹۳۱﴾ حضرت حسین علیه السلام که صاحب کربلاست درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه‌دار بود، شهید شد و غصه‌دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و صاحب عیب و آفتی به زیارت آن حضرت نیاید و سپس نزد آن حضرت دعا کند و به واسطه آن جناب به خداوند تقرب جوید، مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده.

﴿۷۹۳۲﴾ شخص گرفتار دعا نمی‌کند مگر اینکه خداوند ناراحتی و غم او را برطرف کند. ﴿۷۹۳۳﴾ این دعا را غمناکی نمی‌خواند، مگر آنکه خدای تعالی او را از آن غم گشایش دهد و نه اندوهناکی مگر آنکه برطرف کند از او آن اندوه را و او را از عذاب قبر نگاه می‌دارد و روزی او را فراخ می‌کند و او را در روز قیامت از جمله راستگویان و شهدا برمی‌انگیزاند و از برای او از نزد خدای عزوجل ثواب خواهد بود به عدد هر که خدای سبحانه را بخواند و از خدای تعالی چیزی را درخواست نمی‌کند مگر آنکه خدای تعالی آن چیز را به او به برکت این دعا ببخشد و از برای او همه گناهان او را می‌آمرزد و اگرچه مثل ریگ بیابان عالج باشد.

﴿۷۹۳۴﴾ هیچ گرفتاری با این دعا خدا را نخواند و هیچ تاراج‌شده و مال‌باخته‌ای به این دعا متوسل نشد، مگر اینکه خداوند گرفتاری‌اش را برطرف کرده، و گره از کارش باز و مشکلاتش را حل نموده، و غمش را به آسانی تبدیل کرد. و بر کسی که این دعا به او برسد واجب است آن را حفظ کند.

﴿۷۹۳۵﴾ فرد گرفتاری این دعا را نمی‌خواند، مگر اینکه خداوند گرفتاری‌اش را برطرف می‌سازد و غمگینی نمی‌خواند مگر اینکه غمش را از بین ببرد و کسی برای دریافت نیازش نمی‌خواند مگر اینکه تمام حاجت‌های دنیا و آخرتش برآورده می‌شود.

﴿۷۹۳۶﴾ هر کس این دعا را در ماه رمضان قبل از افطار بخواند خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت کرده و روزه و نمازش را قبول می‌کند و ده دعای او را اجابت می‌کند و گناهانش را می‌آمرزد و حاجت‌های او برآورده می‌شود و در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند و کارش را در سطح کار پیامبران و راستگویان قرار می‌دهد و روز قیامت درحالی که صورتش چون ماه شب بدر می‌درخشد می‌آید.

﴿۷۹۳۷﴾ پیامبر صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام گفت: ماه رمضان نزدیک شده است، پس دعایت را قبل از افطار قرار ده. جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد هر کس با این دعا در ماه رمضان قبل از

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهَا﴾

اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَبِلَ صَوْمَهُ وَصَلَاتَهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغَفَرَ لَهُ ذَنْبَهُ وَفَرَّجَ غَمَّهُ وَنَفَّسَ كُرْبَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

١٤-٣-٢-٤- الإنقاذ

﴿٧٩٣٨﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إِذَا دَعَاكَ بِهِ الْمُضْطَرُونَ أَنْقَذْتَهُمْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ١٨٤

١٥-٣-٢-٤- التَّهْوِينُ

﴿٧٩٣٩﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): إِنْ دَعَا بِهَا عَلَى امْرَأَةٍ قَدْ عَسَرَ عَلَيْهَا وَلَدَهَا هَوَّنَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

عَلَيْهَا وَلَادَتْهَا؛ مهج الدعوات ص: ١٠٣

﴿٧٩٤٠﴾ الرسول (صلى الله عليه وآله): مَنْ دَعَا بِهِ هَوَّنَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَسْأَلَةً مُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ وَسَكَرَاتٍ الْمَوْتِ وَ

ثَبَّتَهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

١٦-٣-٢-٤- التَّيْسِيرُ

﴿٧٩٤١﴾ الحسين (عليه السلام): مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا... يَسِّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَ

لَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٧٩٤٢﴾ الرسول (صلى الله عليه وآله): نَزَلَ جِبْرَائِيلُ وَكَنتُ أَصْلَى خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَعْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ

تَعَالَى لِأُمْتِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ (عليه السلام) يَا مُحَمَّدُ أَرَأَاكَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهُ تَعَالَى رَحِيمٌ

بِعِبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه وآله) لِحَبِيبِ اللَّهِ (عليه السلام) يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي

تَذَكَّرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ... مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ أُعْطِيَ نُورَ الْأَوْلِيَاءِ فِي وَجْهِهِ وَ

سُهِلَ لَهُ كُلُّ عَسِيرٍ وَيُسِّرَ لَهُ كُلُّ يَسِيرٍ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٧٩٤٣﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): مَا دَعَا بِهِ مَكْرُوبٌ وَلَا تَوَسَّلَ بِهِ إِلَى اللَّهِ مَحْرُوبٌ وَلَا مَسْلُوبٌ

إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ خِنَاقَهُ وَحَلَّ وَثَاقَهُ وَفَرَّجَ هَمَّهُ وَيَسَّرَ غَمَّهُ وَحَقِيقُ عَلَى مَنْ بَلَغَهُ أَنْ يَتَحَفَّظَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٣٨

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

اینکه افطار کند دعا کند؛ خداوند بلندمرتبه دعایش را مستجاب، روزه و نمازش را قبول، و ده دعای دیگرش را نیز مستجاب می‌کند. گناهانش را می‌آمرزد و غمش را از بین می‌برد.

۱۴-۳-۲-۴- نجات

﴿۷۹۳۸﴾ آنگاه که درماندگان با آن دعا تو را بخوانند، نجاتشان می‌دهی.

۱۵-۳-۲-۴- سبک کردن

﴿۷۹۳۹﴾ اگر این دعا را بر زنی بخواند که بر او زاییدن دشوار باشد، خدای تعالی بر او وضع حمل را آسان می‌گرداند.

﴿۷۹۴۰﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند موضوع منکر و نکیر و سختی مردن را برایش آسان می‌کند و او را بر گفتاری ثابت استوار می‌دارد.

۱۶-۳-۲-۴- آسان کردن

﴿۷۹۴۱﴾ کسی این دعا را نمی‌خواند، مگر آنکه امورش آسان می‌شود و راهش روشن می‌گردد و بر دشمنانش چیره شده، و معایب او را می‌پوشاند.

﴿۷۹۴۲﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌خواندم، پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آموزش کردم. آنگاه جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و دوست امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا امتم مرا یاد کنند... هرکه این دعا را بخواند نور اولیاء به او داده می‌شود و همه‌ی کارها برای او آسان می‌شود و او را از هر مکروهی نگاه داشته می‌شود.

﴿۷۹۴۳﴾ هیچ گرفتاری با این دعا خدا را نخواند و هیچ تاراج شده و مال باختنه‌ای به این دعا متوسل نشد، مگر اینکه خداوند گرفتاری‌اش را برطرف کرده، و گره از کارش باز و مشکلاتش را حل نموده، و غمش را به آسانی تبدیل کرد. و بر کسی که این دعا به او برسد واجب است آن را حفظ کند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٩٤٤﴾ الجواد عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ فِي دُبُرِ صَلَاةِ الْفَجْرِ لَمْ يَلْتَمِسْ حَاجَةً إِلَّا يُسَّرَتْ لَهُ وَكَفَاهُ اللَّهُ مَا أَمَّهَ؛ مِنْ لَا يَحْضُرُهُ الْفَقِيه ج: ١ ص: ٣٢٦

﴿٧٩٤٥﴾ الحسين عليه السلام: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليه السلام فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٧٩٤٦﴾ الحسين عليه السلام: وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٤

﴿٧٩٤٧﴾ مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ أُعْطِيَ نُورَ الْأَوَّلِيَاءِ فِي وَجْهِهِ وَسَهَّلَ لَهُ كُلُّ عَسِيرٍ وَيَسَّرَ لَهُ كُلُّ يَسِيرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٤

٤-٢-٤- الرد، الرفع، الدفع، سدّ حالات الكراهية وغير الملائمة

٤-٢-٤-١- التأثير على القضاء والقدر

﴿٧٩٤٨﴾ الجواد عليه السلام: أَسْأَلُكَ بِالْقُدْرَةِ النَّافِذَةِ فِي جَمِيعِ الْأَشْيَاءِ وَقَضَائِكَ الْمُبْرَمِ الَّذِي تَحْجُبُهُ بِأَيَسَّرِ الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٥٥

﴿٧٩٤٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الدُّعَاءَ لَيَرُدُّ الْقَضَاءَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٧

﴿٧٩٥٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: إِنَّ الدُّعَاءَ يَرُدُّ الْبَلَاءَ وَقَدْ أُبْرِمَ إِبْرَامًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٦٤

﴿٧٩٥١﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الدُّعَاءَ يَرُدُّ الْقَضَاءَ الْمُبْرَمَ بَعْدَ مَا أُبْرِمَ إِبْرَامًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٦

﴿٧٩٥٢﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الدُّعَاءَ يَرُدُّ الْقَضَاءَ وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَأْتِي الذَّنْبَ فَيُحْرَمَ بِهِ الرِّزْقُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٠ ص: ٣٤٩

﴿٧٩٥٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الدُّعَاءَ يَرُدُّ الْقَضَاءَ وَقَدْ نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ وَقَدْ أُبْرِمَ إِبْرَامًا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٦

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۹۴﴾ هرکس پس از نماز صبح با این دعا خدا را بخواند، از خداوند درخواست حاجتی نکند مگر اینکه خداوند عزوجل مشکل و مطلب او را برایش آسان گرداند و مهمات و گرفتاری‌های او را کفایت فرماید.

﴿۷۹۴﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، جایگاه و مقام حسین بن علی در آسمان بالاتر و آشکارتر از مقام او در زمین است، به او دعا‌هایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نخواند، مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محشور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و آبرویش را نبرد و عیویش را آشکار خواهد کرد.

﴿۷۹۴﴾ دعا‌هایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نمی‌خواند مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محصور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و (به سبب معایش) آبروش را نبرد.

﴿۷۹۴۷﴾ هر که این دعا را بخواند نور اولیاء به او داده می‌شود و همه‌ی کارها برای او آسان می‌شود و او را از هر مکروهی نگاه داشته می‌شود.

۴-۲-۴- رد، رفع، دفع، و سد موارد ناهنجار و مورد کراهت

١-٢-٤- تأثیر بر قضا و قدر

﴿۷۹۴﴾ از تو می‌خواهم به‌حق قدرت تأثیرگذار در همه‌چیز و قضای مسلمت که با کمترین و کوچک‌ترین دعا مانع از تحقق آن می‌شوی.

﴿۷۹۴۹﴾ دعا، قضا را برمی‌گرداند.

﴿۷۹۵﴾ دعا بلای قطعی شده را برمی گرداند.

﴿۷۹۵۱﴾ دعا قضای قطعی شده را برمی گرداند.

﴿۷۹۵۲﴾ دعا قضا را بر می‌گردد و مؤمن هر گاه مرتکب گناه شود از روزی محروم می‌شود.

﴿۷۹۵۳﴾ دعا، قضایے، را کہ از آسمان فرود آمدہ و قطعے شدہ است، رد مے کند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٩٥٤﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الدُّعَاءَ يَرُدُّ الْقَضَاءَ يَنْقُضُهُ كَمَا يَنْقُضُ السَّلْكُ وَقَدْ أُبْرِمَ إِبْرَامًا؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٩

﴿٧٩٥٥﴾ الكاظم عليه السلام: إِنَّ الدُّعَاءَ يَرُدُّ مَا قَدْ قُدِّرَ وَمَا لَمْ يَقْدَرْ قُلْتُ وَمَا قَدْ قُدِّرَ عَرَفْتُهُ فَمَا لَمْ

يُقْدَرْ قَالَ حَتَّى لَا يَكُونَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٩

﴿٧٩٥٦﴾ الرضا عليه السلام: الدُّعَاءُ يَدْفَعُ مِنَ الْبَلَاءِ مَا قُدِّرَ وَمَا لَمْ يَقْدَرْ قِيلَ وَكَيْفَ يَدْفَعُ مَا لَمْ يَقْدَرْ

قَالَ حَتَّى لَا يَكُونَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٥

﴿٧٩٥٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ الْمُبْرَمَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿٧٩٥٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ الْمُبْرَمَ فَاتَّخِذُوهُ عُدَّةً؛ وسائل الشيعة ج: ٢٥ ص:

٢٨

﴿٧٩٥٩﴾ الصادق عليه السلام: الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ بَعْدَ مَا أُبْرِمَ إِبْرَامًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٦

﴿٧٩٦٠﴾ الصادق عليه السلام: الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ وَيَنْقُضُهُ كَمَا يَنْقُضُ السَّلْكُ وَقَدْ أُبْرِمَ إِبْرَامًا؛

مكارم الأخلاق ص: ٢٧٠

﴿٧٩٦١﴾ الصادق عليه السلام: سُئِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَثَبَّتْ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ قَالَ إِنْ

ذَلِكَ الْكِتَابُ كِتَابُ يَمْحُو اللَّهُ فِيهِ مَا يَشَاءُ وَثَبَّتْ فَمِنْ ذَلِكَ الَّذِي يَرُدُّ الدُّعَاءَ الْقَضَاءُ وَذَلِكَ

الدُّعَاءُ مَكْتُوبٌ عَلَيْهِ وَالَّذِي يَرُدُّ بِهِ الْقَضَاءُ حَتَّى إِذَا صَارَ إِلَى أُمِّ الْكِتَابِ لَمْ يَغْنِ الدُّعَاءُ فِيهِ شَيْئًا؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٧

﴿٧٩٦٢﴾ الكاظم عليه السلام: عَلَيْكُمْ بِالْدُّعَاءِ فَإِنَّ الدُّعَاءَ لِلَّهِ وَالطَّلَبَ إِلَى اللَّهِ يَرُدُّ الْبَلَاءَ وَقَدْ قُدِّرَ وَ

قُضِيَ وَلَمْ يَبْقَ إِلَّا إِمْضَاؤُهُ فَإِذَا دُعِيَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَسُئِلَ صَرْفَ الْبَلَاءِ صَرْفَةً؛ الكافي ج: ٢ ص:

٤٧٠

﴿٧٩٦٣﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِنَّ الدُّعَاءَ لِلَّهِ وَالطَّلَبَ إِلَى اللَّهِ يَرُدُّ الْبَلَاءَ وَقَدْ قُدِّرَ وَقُضِيَ وَلَمْ يَبْقَ

إِلَّا إِمْضَاؤُهُ فَإِذَا دُعِيَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَسُئِلَ صَرْفَ الْبَلَاءِ صَرْفَةً؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٠

﴿٧٩٦٤﴾ الباقر عليه السلام: قَالَ لِي أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى شَيْءٍ لَمْ يَسْتَنْ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قُلْتُ بَلَى قَالَ

الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ وَقَدْ أُبْرِمَ إِبْرَامًا وَضَمَّ أَصَابِعَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٠

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۹۵۴﴾ دعا و نیایش حکم آسمانی را باز می‌گرداند، رشته فرمان قضا را باز می‌کند همچنان که ریسمان تابیده را از هم باز کنند.

﴿۷۹۵۵﴾ دعا فرمان آسمانی را خنثی می‌کند: چه مقدر باشد و چه مقدر نباشد. من گفتم: فرمان مقدر را خنثی می‌کند، می‌فهمم. اما فرمان نامقدر را چگونه خنثی می‌کند؟ فرمود: از تقدیر آن مانع می‌شود.

﴿۷۹۵۶﴾ دعا، هم آنچه مقدر شده و هم آنچه مقدر نشده، هر دو را برمی‌گرداند و سبب تغییر آن می‌شود. راوی (یعنی عمر بن یزید) می‌گوید، گفتم: آنچه مقدر شده، معین و معلوم است که دعا موجب تغییرش می‌شود، اما آنچه مقدر نشده، چگونه؟ فرمود: دعا موجب می‌شود که اصلاً مقدر نشود.

﴿۷۹۵۷﴾ دعا، قضای مسلم را برطرف می‌کند.

﴿۷۹۵۸﴾ دعا، قضای مسلم را برمی‌گرداند. آن را ساز و برگ خود قرار دهید.

﴿۷۹۵۹﴾ دعا مقدرات را برمی‌گرداند، حتی پس از آنکه حتمی شده باشد.

﴿۷۹۶۰﴾ دعا قضا و قدر را برمی‌گرداند و آن را همانند ریسمان پاره می‌کند، حتی اگر سخت و محکم شده باشد.

﴿۷۹۶۱﴾ از فرموده خدای سبحان سؤال شد که: محو می‌کند خداوند (در آن کتاب) هرچه را بخواهد و ثابت می‌دارد هرچه را بخواهد، و نزد اوست اصل کتاب، فرمود: این کتاب، کتابی است که محو می‌کند خداوند هرچه را می‌خواهد و ثابت می‌دارد هرچه را که می‌خواهد، پس از اینجاست که دعا قضا را برطرف می‌سازد، و این دعایی است که نوشته شده که رفع قضا می‌کند، مادامی که در ام‌الکتاب ثبت نشده باشد، که در صورت ثبت شدن، دعا در رفع قضا مؤثر نخواهد بود.

﴿۷۹۶۲﴾ بر شما باد (که ملازمت کنید) به دعا کردن، زیرا دعا به درگاه خدا و خواستن از او، بلایی را که مقدر شده و حکم به آن شده، و جز اجرای آن چیزی نمانده را برمی‌گرداند، پس هنگامی که از خدای عزوجل دعا شد و از او درخواست شد یک‌باره بلا را برمی‌گرداند.

﴿۷۹۶۳﴾ دعا و درخواست از خداوند عزوجل بلا را برمی‌گرداند، درحالی که مقدر شده و جز امضا آن نمانده باشد، آن هنگام که به درگاه خداوند دعا شود و از او درخواست رفع بلا شود پس او بلا را رفع کرده و برمی‌گرداند.

﴿۷۹۶۴﴾ آیا می‌خواهید چیزی را به شما معرفی کنم که رسول الله ﷺ - از آن استثناء نکرد (یعنی نفرمود ان شاء الله)، زراره می‌گوید گفتم: بلی، فرمود: آن چیز دعاست که قضای الهی را برمی‌گرداند، اگرچه محکم و حتمی شده باشد. آنگاه حضرت از باب تشبیه قضای حتمی الهی، انگشتان دست‌هایشان را درهم فرو بردند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٩٦٥﴾ الرسول ﷺ: لَا يَرُدُّ الْقَدَرُ إِلَّا الدُّعَاءُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٨

﴿٧٩٦٦﴾ الرسول ﷺ: لَا يَرُدُّ الْقَضَاءُ إِلَّا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٤

﴿٧٩٦٧﴾ الرسول ﷺ: لَا يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ إِلَّا الْبِرُّ وَلَا يَرُدُّ الْقَضَاءُ إِلَّا الدُّعَاءُ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٥ ص: ١٧٧

﴿٧٩٦٨﴾ العسكري عليه السلام: يَا مَنْ لَا يَمْنَعُهُ شَأْنٌ عَنْ شَأْنٍ يَا مَنْ يَرُدُّ بِالطَّفِ الصَّدَقَةِ وَالْدُّعَاءِ عَنْ

أَغْنَانِ السَّمَاءِ مَا حُتِمَ وَأُبْرِمَ مِنْ سُوءِ الْقَضَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ١٧٥

١-١-٤-٢-٤-البداء

﴿٧٩٦٩﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ يُونُسَ دَعَا عَلَيْهِمْ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَنَزَلَ الْعَذَابُ عَلَيْهِمْ فَاجْتَمَعُوا

وَبَكَوْا فَدَعَوْا فَرَحِمَهُمُ اللَّهُ وَصَرَفَ ذَلِكَ عَنْهُمْ وَفَرَّقَ الْعَذَابَ عَلَى الْجِبَالِ؛ بحار الأنوار ج: ١٤

ص: ٣٨٠

﴿٧٩٧٠﴾ الرضا عليه السلام: قَالَ سُلَيْمَانُ لَأَنَّهُ قَدْ فَرَّغَ مِنَ الْأَمْرِ فَلَيْسَ يَزِيدُ فِيهِ شَيْئاً قَالَ الرضا عليه السلام

هَذَا قَوْلُ الْيَهُودِ فَكَيْفَ قَالَ أَدْعُونِي أَسْتَجِيبَ لَكُمْ قَالَ سُلَيْمَانُ إِنَّمَا عَنِيَ بِذَلِكَ أَنَّهُ قَادِرٌ عَلَيْهِ قَالَ أ

فَعِيدُ مَا لَا يَفِي بِهِ فَكَيْفَ قَالَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ وَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ يَمُحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَوُثِّبَتْ وَ

عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ وَقَدْ فَرَّغَ مِنَ الْأَمْرِ فَلَمْ يُحِرْ جَوَاباً؛ بحار الأنوار ج: ١٠ ص: ٣٣٦

٢-٢-٤-٢-٤-رَدُّ الْآفَةِ، الْبَلَاءِ، الْفِتْنَةِ

١-٢-٢-٤-٢-٤-رَدُّ الْآفَةِ

﴿٧٩٧١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ الْمَعْرُوفُ بِحِرْزِ الْجَوْشَنِ جَعَلَهُ اللَّهُ حِرْزاً وَآمَناً لِمَنْ

يَدْعُو بِهِ مِنْ آفَاتِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠١

﴿٧٩٧٢﴾ الكاظم عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ مُحْتَسِباً مُخْلِصاً لَمْ تُصِبْهُ فِي تِلْكَ السَّنَةِ فِتْنَةٌ وَلَا آفَةٌ يُضَرُّ

بَهَا دِينُهُ وَبَدَنُهُ وَقَاهُ اللَّهُ عَزَّ ذِكْرُهُ شَرَّ مَا يَأْتِي بِهِ تِلْكَ السَّنَةِ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٧٢

﴿٧٩٧٣﴾ الرسول ﷺ: يَا مُحَمَّدُ مَا مِنْ رَجُلٍ أَوْ امْرَأَةٍ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءُ فِي عُمُرِهِ عَشْرِينَ

مَرَّةً... مَنْ كَانَ فِي مَوْضِعٍ يَخَافُ الْأَسَدَ وَالذُّنْبَ أَوْ أَرَادَ الدُّخُولَ عَلَى سُلْطَانٍ جَائِرٍ فَإِنَّ اللَّهَ

تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَمْنَعُ عَنْهُ كُلَّ سُوءٍ وَمَحْذُورٍ وَآفَةٍ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٣

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۹۶۵﴾ تقدیر الهی را بر نمی گرداند مگر دعا.

﴿۷۹۶۶﴾ قضا الهی را بر نمی گرداند مگر دعا.

﴿۷۹۶۷﴾ بر عمر نمی افزاید مگر احسان کردن و حکم الهی را بر نمی گرداند مگر دعا کردن.

﴿۷۹۶۸﴾ ای کسی که مقامی او را از مقامی دیگر باز نمی دارد، (شئون مختلف خداوندی نظیر رحمانیت، رزاق بودن، رب بودن، و... با هم در اجرای امور خلطی ایجاد نمی کند)، ای کسی که از کرانه های آسمان به کوچک ترین صدقه و دعا، قضای حتمی ناگواری که به امضا رسیده است را برمی گرداند.

۱-۴-۲-۴-۱-۱ بداء

﴿۷۹۶۹﴾ یونس علیه السلام به آن ها نفرین کرد، خداوند هم دعای او را اجابت کرد و نشانه های عذاب ظاهر شد، اما آن ها اجتماع کرده و گریه و زاری کردند و به درگاه الهی دعا کردند، خداوند هم به آن ها رحمت کرد و عذاب را از آن ها برطرف کرد و بر کوه ها نازل کرد.

﴿۷۹۷۰﴾ سلیمان گفت: چون کار را تمام کرده و فارغ شده و چیزی اضافه نخواهد کرد. حضرت رضا علیه السلام فرمود: این عقیده یهودیان است. اگر چنین عقیده ای صحیح باشد چگونه در قرآن می فرماید ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ. سلیمان گفت: منظورش این است که قادر به این کار است. فرمود: پس وعده می دهد ولی وفا نمی کند. پس چگونه می فرماید يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ و می فرماید يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَ يَثْبِتُ و عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ. با اینکه کار را تمام کرده باشد این آیات دیگر معنی ندارد. سلیمان در جواب فروماند.

۲-۴-۲-۴-۲ آفت، بلا، فتنه

۱-۴-۲-۴-۲-۱ آفت

﴿۷۹۷۱﴾ دعای معروف به جوشن و خدای تعالی این دعا را حرز و امان از برای خواننده آن از آفت های دنیا و آخرت قرار داده است.

﴿۷۹۷۲﴾ هر کس با این دعا، از روی اخلاص، خدا را بخواند، در آن سال از فتنه و آفتی که به دین و بدنش ضرر می رساند برکنار می ماند و خداوند او را از شری که در آن سال به او خواهد رسید نکه دارد.

﴿۷۹۷۳﴾ ای محمد هر مردی یا زنی که این دعا را در مدت عمر خود بیست مرتبه بخواند، شخصی که از شیر یا از گرگ بترسد یا داخل شدن بر پادشاه ظالمی را اراده داشته باشد و این دعا را بخواند، پس خدای تبارک و تعالی از او هر بدی و مکروهی و آفتی را به خواست و توان خود منع می کند.

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۲-۲-۴-۲-۴-۲-۲ بلا

﴿۷۹۷۴﴾ با دعا موج‌های بلا را (از خود) دفع کنید زیرا کسی که هدف امواج پیاپی بلا قرار گرفته است، بیشتر از کسی که دور از بلا و گرفتاری است به دعا نیازمند نیست چرا که او هم از رسیدن بلا ایمن نیست.

﴿۷۹۷۵﴾ اگر هنگام بلا به یاد دعا بیفتید و به شما الهام شود که دعا کنید بدانید که مدت بلا کوتاه خواهد بود.

﴿۷۹۷۶﴾ اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند و آنگاه که صاحب حق دعا کند، دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش برای روزی که احتیاج دارد ثواب زیادی ذخیره می‌کند. و اگر چیزی که تقاضا کرده اگر به او داده شود به نفعش نمی‌شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند.

﴿۷۹۷۷﴾ احتیاط از دست قضا و قدر، نجات‌بخش نیست ولی دعا نجات‌بخش است؛ پیش از فرود آمدن بلا دعا کنید. خداوند با دعا آنچه از بلا نازل شده و آنچه را می‌خواهد نازل بشود، دفع می‌کند.

﴿۷۹۷۸﴾ دعا کردن در وقت راحتی سبب برآمدن حاجت به وقت گرفتاری است.

﴿۷۹۷۹﴾ دعا، بلای محکم‌شده را باز می‌گرداند.

﴿۷۹۸۰﴾ دعا با بلا با یکدیگر آمیخته‌اند تا قیامت.

﴿۷۹۸۱﴾ دعا و بلا تا روز قیامت با هم رفاقت می‌کنند.

﴿۷۹۸۲﴾ دعا، هم آنچه مقدر شده و هم آنچه مقدر نشده، هر دو را برمی‌گرداند و سبب تغییرش می‌شود. راوی (یعنی عمر بن یزید) می‌گوید، گفتم: آنچه مقدر شده، معین و معلوم است که دعا موجب تغییرش می‌شود، اما آنچه مقدر نشده، چطور؟ فرمود: دعا موجب می‌شود که اصلاً مقدر نشود.

﴿۷۹۸۳﴾ دعا بلای قطعی‌شده را برمی‌گرداند.

﴿۷۹۸۴﴾ دعا در مقابل بلا و گرفتاری می‌ایستد، و آن دو (یعنی دعا و بلا) تا روز قیامت قرین هم هستند.

﴿۷۹۸۵﴾ خدای سبحان در صورتی که بداند آن بنده، برای برطرف شدن آن دعا می‌کند، بلایی را که بنده مستحق نزول آن گشته، با دعا دفع می‌کند و اگر نبود توفیقی که خدا بر این دعا به او داد، آن بلا او را از روی زمین ریشه‌کن می‌کرد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٩٨٦﴾ الرسول ﷺ: أَلْبَاءُ مُعَلَّقُ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ مِثْلَ الْقِنْدِيلِ فَإِذَا سَأَلَ الْعَبْدُ رَبَّهُ الْعَافِيَةَ صَرَفَ اللَّهُ عَنْهُ أَلْبَاءَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٨

﴿٧٩٨٧﴾ الرسول ﷺ: بِهِمْ تَنْصَرُ أُمَّتِي وَيُمْطَرُونَ وَيُدْفَعُ عَنْهُمْ بِمُسْتَجَابَاتِ دَعَوَاتِهِمْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ سَمَّيْهُمْ لِي قَالَ ابْنِي هَذَا وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى رَأْسِ الْحَسَنِ ثُمَّ ابْنِي هَذَا وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى رَأْسِ الْحُسَيْنِ ثُمَّ ابْنُ لَهُ عَلَى اسْمِهِ اسْمُكَ يَا عَلِيُّ ثُمَّ ابْنُ لَهُ اسْمُهُ مُحَمَّدٌ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى الْحُسَيْنِ وَقَالَ سَيُولَدُ مُحَمَّدٌ بْنُ عَلِيٍّ فِي حَيَاتِكَ فَأَقْرَبُهُ مِنِّي السَّلَامُ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٢٧٥

﴿٧٩٨٨﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يَجْرُ إِلَيْهِ الرِّزْقُ وَيُدْفَعُ عَنْهُ أَلْبَاءَهُ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٣٦

﴿٧٩٨٩﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمُؤْمِنِ لِلْمُؤْمِنِ يَدْفَعُ عَنْهُ أَلْبَاءَهُ وَيَدْرُ عَلَيْهِ الرِّزْقُ؛ بحار الأنوار ج: ٧١ ص: ٢٢٢

﴿٧٩٩٠﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمَرْءِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يُدْرُ الرِّزْقُ وَيُدْفَعُ الْمَكْرُوهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿٧٩٩١﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمُسْلِمِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يَسُوقُ إِلَى الدَّاعِي الرِّزْقَ وَيَصْرِفُ عَنْهُ أَلْبَاءَهُ وَيَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ لَكَ مِثْلَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٢

﴿٧٩٩٢﴾ الصادق عليه السلام: الدُّعَاءُ لِأَخِيكَ بظَهْرِ الْغَيْبِ يَسُوقُ إِلَى الدَّاعِي الرِّزْقَ وَيَصْرِفُ عَنْهُ أَلْبَاءَهُ وَيَقُولُ الْمَلِكُ وَ لَكَ مِثْلُ ذَلِكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٩

﴿٧٩٩٣﴾ السَّجَّاد عليه السلام: الدُّعَاءُ يَدْفَعُ أَلْبَاءَ النَّازِلِ وَمَا لَمْ يَنْزَلْ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٩

﴿٧٩٩٤﴾ السَّجَّاد عليه السلام: الدُّعَاءُ يَرُدُّ أَلْبَاءَ النَّازِلِ وَمَا لَمْ يَنْزَلْ؛ عدة الداعي ص: ١٧

﴿٧٩٩٥﴾ الكاظم عليه السلام: عَلَيْكُمْ بِالدُّعَاءِ فَإِنَّ الدُّعَاءَ لِلَّهِ وَالطَّلَبَ إِلَى اللَّهِ يَرُدُّ أَلْبَاءَهُ وَقَدْ قُدِّرَ وَ قُضِيَ وَلَمْ يَبْقَ إِلَّا إِمْضَاؤُهُ فَإِذَا دُعِيَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَسُئِلَ صُرِفَ أَلْبَاءُهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٠

﴿٧٩٩٦﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِذَا دَعَا اللَّهَ وَسَأَلَ صُرِفَ أَلْبَاءَهُ صَرَفَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٧٥

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۷۹۸۶﴾ بلا چون قنذیلی بین زمین و آسمان معلق است، اگر بنده از خدا عافیت بخواهد خداوند جهت بلا را از او برمی گرداند.

﴿۷۹۸۷﴾ به سبب ایشان اتمم یاری می شوند و بر ایشان باران ببارد، و به واسطه پذیرفته شدن و مستجاب شدن دعاها و خواسته های آنها (بلاها) از آنان دفع شود؛ عرض کردم: ای پیامبر خدا! نامشان را برایم بیان فرما. فرمود: این فرزندانم و دست مبارکش را بر سر حسن گذارد، سپس این فرزندانم و دست بر سر حسین گذارد، سپس فرزندان او که همانم توسست یا علی، سپس فرزندان علی که نامش محمدبن علی است، پس متوجه حسین شد و فرمود: به زودی محمدبن علی در زمان زندگی تو به دنیا آید، پس سلام مرا به او برسان.

﴿۷۹۸۸﴾ پشت سر مؤمن، دعا کردن روزی را جلب و بلا را رفع می کند.

﴿۷۹۸۹﴾ دعای مؤمن برای مؤمن دفع بلا کند و روزی را برای او جاری می سازد.

﴿۷۹۹۰﴾ دعای انسان برای برادر (دینی اش) در غیاب او، روزی را فراوان کند و از ناخوشی و بدی جلوگیری کند.

﴿۷۹۹۱﴾ دعای مسلمان برای برادر مسلمان خود در غیاب و نبودن او روزی را به سمت دعاکننده می کشد (موجب گشایش روزی اش می شود) و بلا و گرفتاری را از او دور می کند و فرشتگان به او می گویند برای تو دو برابر آن چیزی است که برای برادر مسلمان خود خواستی.

﴿۷۹۹۲﴾ دعا پشت سر برادر رزق و روزی را به سوی دعاکننده سوق می دهد و بلا را از او برمی گرداند و فرشتگان می گویند: برای تو نیز مثل آن داده خواهد شد.

﴿۷۹۹۳﴾ دعا بلایی را که نازل شده و آنچه نازل نشده دفع کند.

﴿۷۹۹۴﴾ دعا، هم بلای فرود آمده را برمی دارد و هم بلای نیامده را.

﴿۷۹۹۵﴾ بر شما باد دعا کردن، زیرا دعا به درگاه خدا و خواستن از او، بلایی را که مقدر شده و حکم به آن شده و جز اجرای آن چیزی باقی نمانده برمی گرداند، پس چون خدای عزوجل خوانده شد و از او درخواست شد یک باره بلا را برمی گرداند.

﴿۷۹۹۶﴾ آنگاه که خدا را بخواند و برگشتن بلا را درخواست کند، برمی گرداند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٧٩٩٧﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِنَّ الدُّعَاءَ جُنَّةٌ مُنْجِيَةٌ تَرُدُّ الْبَلَاءَ وَ قَدْ أُبْرِمَ إِبْرَاهِمًا؛ وسائل الشيعة ج: ٧

ص: ٤٠

﴿٧٩٩٨﴾ الكاظم عليه السلام: فَإِنَّ الدُّعَاءَ لِلَّهِ وَالطَّلَبَ إِلَى اللَّهِ يَرُدُّ الْبَلَاءَ وَ قَدْ قُدِّرَ وَ قُضِيَ وَ لَمْ يَبْقَ

إِلَّا إِمْضَاؤُهُ فَإِذَا دُعِيَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ سُئِلَ صَرْفَ الْبَلَاءِ صَرْفَةً؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٠

﴿٧٩٩٩﴾ دُعَاءُ إِبْرَاهِيمَ عليه السلام: فَلَمَّا دَعَا إِبْرَاهِيمُ عليه السلام عَجَّتِ الْأَمَّاكُ مِنْ صَوْتِهِ وَإِذَا النُّدَاءُ

مِنْ أَعْلَى الْأَعْلَى يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَ سَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ فَخَمَدَتْ أَسْرَعَ مِنْ طَرْفَةِ عَيْنٍ؛ بحار الأنوار

ج: ٩٢ ص: ١٦٩

﴿٨٠٠٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: وَ كَانَ قَضَاءُ الْحَوَائِجِ وَ إِجَابَةُ الدُّعَاءِ إِذَا سُئِلَ اللَّهُ بِمُحَمَّدٍ وَ عَلَى

وَ آلِهِمَا مَشْهُورًا فِي الزَّمَنِ السَّالِفِ حَتَّى أَنْ مَنْ طَالَ بِهِ الْبَلَاءُ قِيلَ هَذَا طَالَ بَلَاؤُهُ لِنِسْيَانِهِ الدُّعَاءَ

لِلَّهِ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ؛ تفسير الإمام العسكري ص: ٣٩٨

﴿٨٠٠١﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ عليه السلام وَيَحْكُ مَا يَدْعُوهُ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ

مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَ أَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَا اسْتَجَابَ لَهُ وَ صَرْفَ عَنْهُ الْبَلَاءُ مِنْ حَيْثُ لَا

يَعْلَمُهُ وَ أَدَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿٨٠٠٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام عَلَيْكُمْ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ بِكَثْرَةِ

الِاسْتِغْفَارِ وَ الدُّعَاءِ فَأَمَّا الدُّعَاءُ فَيُدْفَعُ بِهِ عَنْكُمْ الْبَلَاءُ وَ أَمَّا الِاسْتِغْفَارُ فَيَمْحَى ذُنُوبَكُمْ؛ الكافي ج: ٤

ص: ٨٨

﴿٨٠٠٣﴾ الصادق عليه السلام: لَا يَرْجِعُ صَاحِبُ الْمَسْجِدِ بِأَقْلٍ مِنْ إِحْدَى ثَلَاثِ خِصَالٍ إِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو

بِهِ يُدْخِلُهُ اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ وَ إِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو بِهِ فَيَصْرِفُ اللَّهُ بِهِ عَنْهُ بَلَاءَ الدُّنْيَا وَ إِمَّا أَخٍ يَسْتَفِيدُهُ فِي

اللَّهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٥ ص: ١٩٣

﴿٨٠٠٤﴾ لَقَدْ دَعَا بِهَا إِبْرَاهِيمُ عليه السلام فَجَاءَهُ اللَّهُ مِنْ نَارِ نَمْرُودَ بْنِ كِنَعَانَ وَ لَقَدْ دَعَا بِهَا الْخَضِرُ

عليه السلام فَوَقَعَ فِي عَيْنِ الْحَيَاةِ وَ تَكَلَّمَ بِهَا إِسْمَاعِيلُ عليه السلام فَجَاءَهُ اللَّهُ وَ فِدَاهُ بِذَنْبٍ عَظِيمٍ؛ جمال الأسبوع

ص: ٣٤٧

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۷۹۹۷﴾ دعا سپری است نجات‌بخش که بلا را برمی‌گرداند گرچه حتمی و قطعی شده باشد.
﴿۷۹۹۸﴾ دعا و درخواست از خداوند عزوجل بلا را برمی‌گرداند درحالی‌که مقدر شده و جز امضای آن نمانده باشد، آن هنگام که به درگاه خداوند دعا شود و از او درخواست رفع بلا شود، پس او بلا را رفع کرده و برمی‌گرداند.

﴿۷۹۹۹﴾ چون حضرت ابراهیم علیه السلام این دعا را خواندند، همه فرشتگان از صدای ابراهیم علیه السلام تعجب کردند و در این هنگام ندایی از جانب بالای آسمان‌ها در رسید که: ای آتش تو سرد و سلامت باش بر ابراهیم. پس آنگاه آتش زودتر از چشم برهم زدنی سرد و بی‌اثر شد.

﴿۸۰۰۰﴾ برآورده شدن حاجت‌ها و استجاب دعاها، هرگاه از خدا به‌حق محمد و علی و خاندان پاکشان درخواست شود، از دوران گذشته مشهور بوده است. تا اینکه اگر کسی به مدت طولانی دچار بلا و مصیبت می‌شد، می‌گفتند: علت طولانی شدن بلاها، فراموشی در درخواست از خدا به‌حق محمد و علی و خاندان پاکشان است.

﴿۸۰۰۱﴾ فرمود: وای بر تو احدی او را نخوانده که دعایش مستجاب نشود، اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند، مظلوم و کسی که حق با اوست، وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به گونه‌ای از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش ثواب زیادی ذخیره می‌کند و برای روزی که احتیاج دارد نگه می‌دارد.

﴿۸۰۰۲﴾ گفت که امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: در ماه رمضان درخواست آمرزش و دعای فراوان داشته باشید. به‌وسیله دعا، بلا از شما برطرف می‌شود و درخواست آمرزش نیز گناهانتان را از بین می‌برد.

﴿۸۰۰۳﴾ کسی که اهل مسجد رفتن است، حداقل بهره‌مندی که خواهد داشت سه چیز است؛ یا دعایی کند که خدا به‌خاطر آن او را به بهشت ببرد، یا دعایی که خدا به‌خاطر آن بلایی را از او بگرداند و یا برادری که در راه خدا از او سود برد.

﴿۸۰۰۴﴾ ابراهیم علیه السلام با آن دعا کرد پس خداوند او را از آتش نمرودبن کنعان نجات داد، و خضر علیه السلام با آن دعا کرد پس در چشمه حیات و جاودانگی قرار گرفت و اسماعیل به‌وسیله آن با خدا صحبت کرد، پس خدا او را نجات داد و او را به ذبح عظیمی که مراد از آن در ظاهر گوسفند بهشتی است جایگزین نمود و فدایی فرستاد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٠٥﴾ الكَاظِمُ ^{الْمَلَكُ}: مَا مِنْ بَلَاءٍ يَنْزِلُ عَلَى عَبْدٍ مُؤْمِنٍ فَيَلْهَمُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الدُّعَاءَ إِلَّا كَانَ

كَشَفُ ذَلِكَ الْبَلَاءِ وَشَيْكَا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧١

﴿٨٠٦﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): مَنْ تَخَوَّفَ بَلَاءَ يُصِيبُهُ فَقَدِمَ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يُرِهِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ذَلِكَ

الْبَلَاءُ أَبَدًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٧

﴿٨٠٧﴾ مَنْ خَرَجَ مِنْ مَنْزِلِهِ مُصْبِحًا وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ لَمْ يَطْرُقْهُ بَلَاءٌ حَتَّى يُمْسِيَ وَيَتُوبَ إِلَى

مَنْزِلُهُ وَكَذَلِكَ مَنْ خَرَجَ فِي الْمَسَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ١٣٠

﴿٨٠٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَكَلَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مَلَائِكَةً يَحْفَظُونَهُ مِنْ

الْمَعَاصِيَ وَيُسَبِّحُونَ وَيُقَدِّسُونَ اللَّهَ وَيَحْفَظُونَهُ مِنَ الْبَلَايَا كُلِّهَا وَيَفْتَحُونَ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَ

يَعْلَمُونَ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ وَمَا دَامَ حَيًّا فَهُوَ فِي أَمَانٍ اللَّهِ وَعِنْدَ وَفَاتِهِ وَقَدْ أَعَدَّ اللَّهُ مَا وَصَفْتُ

لك؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿٨٠٩﴾ الكَاظِمُ ^{الْمُتَّقِي}: وَمَا مِنْ بَلَاءٍ عَلَى عَبْدٍ مُؤْمِنٍ فَيَمْسِكُ عَنِ الدُّعَاءِ إِلَّا كَانَ ذَلِكَ

الْبَاءُ طَوِيلًا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧١

﴿٨٠١٠﴾ الرسول ﷺ: إِذَا قُلُّوْا الدُّعَاءَ نَزَلَ الْبَلَاءُ؛ جامع الأخبار ص: ١٨٠

٣-٢-٤-٢-٤-الفتنة

﴿٨٠١١﴾ الكَاظِمُ الْمُتَّقِي: مَنْ دَعَا بِهِ مُحْتَسِبًا مُخْلِصًا لَمْ تُصِبْهُ فِي تِلْكَ السَّنَةِ فِتْنَةٌ؛ الكافي ج: ٤

ص: ۷۲

٣-٤-٢-٤- الوزر، الهلاكة، الشقاوة

١-٣-٤-٢-٤- الوزر

﴿٨٠١٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَهَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَ

تُكْرَمُ بِهَا مَقَامِي وَتَبْيَضُ بِهَا وَجْهِي وَتُزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص:

۵۴

٢-٣-٤-٢-٤- الشَّاقَوَةُ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۰۰۵﴾ اگر بلا بر بنده مؤمنی که خداوند او را موفق به دعا کرده نازل شود، به‌زودی برطرف خواهد شد.

﴿۸۰۰۶﴾ کسی که از رسیدن بلایی هراسناک است، اگر قبل از آن دعا کند، خداوند متعال هرگز آن بلا را به او نشان نخواهد داد.

﴿۸۰۰۷﴾ هر که بامداد از منزل بیرون آید و این دعا را بخواند، تا فرارسیدن شب و برگشت به منزل، بلایی به او نرسد و همان‌طور است هر که شب از خانه بیرون آید.

﴿۸۰۰۸﴾ کسی که این دعا را بخواند، خدای تعالی برای او دو فرشته را موکل می‌کند، که او را از گناهان نگاه دارند و خدای تعالی را تسبیح گویند و تنزیه کنند و او را از همه بلاها محافظت کنند و برای او درهای بهشت را بگشایند و بر او درهای جهنم را ببندند و چندان که زنده باشد پس او در حفظ و امان خدا خواهد بود و همچنین در نزد وفات. خدای تعالی برای او مهیا می‌کند آنچه را که برای تو بیان کردم.

﴿۸۰۰۹﴾ هیچ بلایی بر بنده مؤمن نازل نگردد که از دعا کردن خودداری کند جز اینکه آن بلا طولانی است.

﴿۸۰۱۰﴾ ای پیامبر خدا! این صفات چیست؟ فرمود: چون دعا کم کنند، بلا نازل شود.

۳-۲-۴-۴-۴ فتنه

﴿۸۰۱۱﴾ هر کس با این دعا، از روی اخلاص، خدا را بخواند. در آن سال از فتنه و آفتی که به دین و بدنش ضرر می‌رساند برکنار می‌ماند.

۳-۴-۲-۴-۴ هلاکت، بدبختی، سنگینی گناه

۱-۳-۴-۲-۴ سنگینی گناه

﴿۸۰۱۲﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را به آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی، و رویم را سپید گردانیده، معلم را پاک گردان، و بار گناهانم را بریزی.

۲-۳-۴-۲-۴ بدبختی

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٠١٣﴾ الباقر عليه السلام: وَمَنْ قَالَ الرَّابِعَةَ " أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ " مِائَةَ مَرَّةٍ تَلَقَّاهَا مَلَكٌ حَتَّى يَصْعَدَ بَيْنَ يَدَيِ الْجَبَّارِ عَزَّ وَجَلَّ فَيَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى قَائِلِهَا وَ مَنْ نَظَرَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ فَلَا يَشْقَى قَالَ عِيسَى عليه السلام: يَا جَبْرِئِيلُ مَا ثَوَابُ الْخَامِسَةِ فَقَالَ هِيَ دَعْوَتِي وَ لَمْ يُؤْذَنْ لِي أَنْ أَفْسَرَهَا لَكَ؛ اقبال الأعمال ص: ٣٢٣

٣-٤-٢-٤-الهلاكة

﴿٨٠١٤﴾ الرسول الله عليه السلام: إِذَا أَذِنَ اللَّهُ لِعَبْدٍ فِي الدُّعَاءِ فَتَحَ لَهُ أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ إِنَّهُ لَنْ يَهْلِكَ مَعَ الدُّعَاءِ أَحَدٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣١

٣-٤-٢-٤-الغل

﴿٨٠١٥﴾ الرسول الله عليه السلام: مَنْ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فِي كُلِّ يَوْمٍ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً نَزَعَ اللَّهُ الْغِلَّ مِنْ صَدْرِهِ وَ كَتَبَهُ مِنَ الْإِبْدَالِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٦

٣-٤-٢-٤-العاق

﴿٨٠١٦﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ الرَّجُلُ لَيَمُوتُ وَالِدَاهُ وَهُوَ عَاقٌ لَهُمَا فَيَدْعُو اللَّهَ لَهُمَا مِنْ بَعْدِهِمَا فَيَكْتُبُهُ مِنَ الْبَارِّينَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٥

٣-٤-٢-٤-المرض، السقم، الوجع

١-٤-٢-٤-المرض

﴿٨٠١٧﴾ الرسول الله عليه السلام: لَا يَعْرِفُ حَقَّ هَذَا الدُّعَاءِ فَإِنَّ مَنْ عَرَفَ حَقَّهُ وَ حُرْمَتَهُ كَفَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كُلَّ شِدَّةٍ وَ إِنْ قَرَأَهُ مَدْيُونٌ قَضَى اللَّهُ دْيُونَهُ وَ سَهَّلَ لَهُ كُلَّ عُسْرٍ وَ وَقَاهُ كُلَّ مَحْذُورٍ وَ دَفَعَ عَنْهُ كُلَّ سُوءٍ وَ نَجَّاهُ مِنْ كُلِّ مَرَضٍ وَ عَرَضٍ وَ أَزَاحَ عَنْهُ الْهَمَّ وَ الْغَمَّ؛ مهج الدعوات ص: ٨١

﴿٨٠١٨﴾ الرسول الله عليه السلام: مَنْ قَرَأَهُ عَلَى صُدَاعٍ أَوْ شَقِيقَةٍ أَوْ وَجَعِ الْبَطْنِ أَوْ ضَرْبَانِ الْعَيْنِ أَوْ لَدَغِ الْحَيَّةِ أَوْ الْعَقْرَبِ كَفَاهُ اللَّهُ جَمِيعَ ذَلِكَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فَهُوَ بَرِيءٌ مِنِّي وَ مَنْ يُنْكِرُهُ فَإِنَّهُ تَذَهَبَ عَنْهُ الْبَرَكَةُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٣

٢-٤-٢-٤-السقم

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۰۱۳﴾ و هرکس دعای چهارم را «أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك و له الحمد يحيى و يميت و هو حي لا يموت بیده الخير و هو على كل شيء قدير» صد مرتبه بگوید، فرشته‌ای را ملاقات می‌کند تا نزد خداوند صاحب جبروت بالا رود، و خداوند به گوینده این دعا نگاه می‌کند و هرکس که خداوند به او نگاه کند بدبخت نخواهد بود؛ عیسی علیه السلام گفت: ای جبرئیل پنجمین ثواب آن چیست؟ جبرئیل گفت: به من اجازه داده نشده آن را برایت توضیح دهم.

۳-۳-۴-۴-هلاکت

﴿۸۰۱۴﴾ هرگاه خدا برای بنده‌اش اجازه دعا بدهد، به‌زودی با رحمت خود در اجابت را نیز به رویش باز می‌کند زیرا هرکس دعا کند نابود نمی‌شود.

۴-۳-۴-۴-بند

﴿۸۰۱۵﴾ هرکس برای مردان و زنان مؤمن در هر روز بیست و پنج مرتبه دعا کند، خداوند کینه را از سینه‌اش برمی‌دارد و نامش را در زمره نیکان می‌نویسد، اگر خدا بخواهد.

۵-۳-۴-۴-عاق والدین

﴿۸۰۱۶﴾ گاهی والدین کسی از دنیا می‌روند و حال اینکه فرزند خود را عاق کرده‌اند، ولی او برایشان دعا می‌کند و خیرات برایشان می‌دهد، لذا نامش جزو نیکوکاران ثبت می‌گردد.

۴-۴-۴-۴-بیماری، درد

۱-۴-۴-۴-بیماری

﴿۸۰۱۷﴾ کسی حق این دعا را شناسد. ولی چنانچه کسی حق و حرمت این دعا را بشناسد، خدای تعالی او را از هر سختی نگاه می‌دارد و اگر قرض‌داری آن را بخواند، خداوند قرض او را ادا کند و برای او همه امور را آسان می‌گرداند و او را از هر امر ناخوشایندی نگاه می‌دارد و از او هر بدی را برطرف می‌کند و او را از هر بیماری و علتی نجات می‌دهد و هم و غم را از او زایل می‌گرداند.

﴿۸۰۱۸﴾ کسی که این دعا را بر درد سر یا درد شقیقه یا درد شکم یا بر آزار چشم یا بر گزیدن ماری یا عقربی بخواند خدای تعالی همه آن‌ها را برطرف می‌کند. ای محمد کسی که به این دعا اعتقاد نیاورد، پس او از من دور است و کسی که آن را انکار کند، پس قطعاً خیر و برکت از او و زندگی‌اش خواهد رفت.

۲-۴-۴-۴-ناخوشی

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٠١٩﴾ الصادق عليه السلام: أَلَا أَعْلَمُكَ دَعَوَاتٍ تَدْعُو بِهِنَّ فَيَذْهَبُ اللَّهُ عَنْكَ السُّقْمَ وَيَنْفِي عَنْكَ الْفَقْرَ؛ الْأُمَالِي لِلْمُفِيدِ ص: ٢٢٨

﴿٨٠٢٠﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَقَدْ فَقَدَ رَجُلًا فَقَالَ مَا أَبْطَأَ بِكَ عَنَّا فَقَالَ السُّقْمُ وَالْغِيَالُ فَقَالَ أَلَا أَعْلَمُكَ بِكَلِمَاتٍ تَدْعُو بِهِنَّ يَذْهَبُ اللَّهُ عَنْكَ السُّقْمَ وَيَنْفِي عَنْكَ الْفَقْرَ تَقُولُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١١

٤-٢-٤-٣- الجُنُونُ وَالجُدَامُ

﴿٨٠٢١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ ثُمَّ مَاتَ مَاتَ شَهِيدًا وَكُتِبَ لَهُ ثَوَابُ تِسْعِمِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ وَنَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ وَأَعْطَاهُ مَا سَأَلَهُ وَمَنْ قَرَأَهُ سَبْعِينَ مَرَّةً نَبِيَّةٌ خَالِصَةٌ عَلَى أَيِّ مَرَضٍ كَانَ لَزَالَ مِنْ جُنُونٍ أَوْ جُدَامٍ أَوْ بَرَصٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

٤-٢-٤-٤- الرَّمَدُ

﴿٨٠٢٢﴾ الرسول ﷺ: دَعَا لِي فَمَا وَجَدْتُ بَرْدًا وَلَا حَرًّا بَعْدُ وَلَا رَمِدَتْ عَيْنَايَ؛ بحار الأنوار ج:

٤١ ص: ٢٨٢

٤-٢-٤-٥- الْعِلَّةُ

﴿٨٠٢٣﴾ وَالدُّعَاءُ فِي حَالِ السُّجُودِ يُزِيلُ الْعِلَلَ؛ بحار الأنوار ج: ٥٩ ص: ٢٨٦

٤-٢-٤-٦- الْوَجَعُ

﴿٨٠٢٤﴾ الصادق عليه السلام: أَلَحَّ فِي الدُّعَاءِ قَالَ فَمَا وَصَلْتُ إِلَى الْكُوفَةِ حَتَّى أَذْهَبَ اللَّهُ بِهِ عَنِّي

كَلَّهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٢٥٩

٤-٢-٤-٧- السَّحَرُ

﴿٨٠٢٥﴾ الزهراء عليها السلام: الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ أُمِّهِ فَاطِمَةَ عليها السلام قَالَتْ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا

فَاطِمَةُ أَلَا أَعْلَمُكَ دُعَاءً لَا يَدْعُو بِهِ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ وَلَا يَعْمَلُ فِي صَاحِبِهِ سِحْرٌ وَلَا شَيْءٌ وَلَا يَعْزِضُ لَهُ شَيْطَانٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٨١

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۰۱۹﴾ آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که اگر با آن خدا را بخوانی خداوند بیماری‌ات را ببرد و فقر و تهیدستی را از تو دور کند؟

﴿۸۰۲۰﴾ مدتی پیامبر خدا ﷺ یکی از یارانش را ندید، پس از چندی او را دید، فرمود: علت غیبت و تأخیر تو چه بود؟ عرض کرد: بیماری و تهیدستی، ای پیامبر خدا! پیامبر ﷺ به او فرمود: آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که اگر با آن خدا را بخوانی خداوند بیماری‌ات را ببرد و فقر و تهیدستی را از تو دور کند؟ گفت: آری، پدر و مادرم فدایت ای پیامبر خدا! پیامبر خدا ﷺ فرمود: بگو «هیچ حرکت و قوتی نیست جز به خدا و از جانب او، توکل کردم بر آن زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد، سپاس خدایی راست که فرزند نگیرد، و انبازی در ملک و سلطنت ندارد، و برای او سرپرستی به جهت پستی و خواری او نیست، و او را تکبیری بسزای گو».

۳-۴-۲-۴-۴-۳ جنون و جذام

﴿۸۰۲۱﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، و بمیرد، شهید مرده است و برایش ثواب نود هزار شهید از شهدای بدر نوشته می‌شود و خداوند به او نظر خواهد کرد و هر چه بخواهد به او می‌دهد و هرکس آن را هفتاد بار با نیت پاک بر هر مرضی - حتی جنون و جذام و برص - بخواند، خوب می‌شود. و هرکس آن را بر جامی از کافور یا مشک بخواند سپس غسل کند و آن را بر کفن مرده بپاشد، خداوند بر قبرش هزار نور می‌فرستد و از ترس منکر و نکیر در امانش می‌دارد و عذاب قبر را از او برداشته، هفتاد هزار فرشته بر قبرش نازل کند تا او را بشارت بهشت دهند و با او مونس شوند و برایش دری به‌سوی بهشت باز می‌کند، قبرش را در مقابل چشمانش گشاد کند. و هرکس آن را بر کفش بنویسد خداوند از اینکه او را با آتش عذاب دهد، شرم می‌کند و خداوند بلندمرتبه، پنجاه هزار سال قبل از اینکه دنیا را خلق کرده باشد، این دعا را بر ستون‌های عرش نوشته است.

۴-۴-۲-۴-۴-۴ چشم‌درد

﴿۸۰۲۲﴾ در حق من دعا کردند از آن روز تاکنون دچار درد چشم نشده‌ام و از سرما و گرما نیز محفوظ هستم.

۵-۴-۲-۴-۴-۵ مرض

﴿۸۰۲۳﴾ دعا در سجده، دردها را از بین می‌برد.

۶-۴-۲-۴-۴-۶ درد

﴿۸۰۲۴﴾ در دعا اصرار کن، راوی می‌گوید: به کوفه نرسیده بودم خدا همه آن درد را از من برد.

۷-۴-۲-۴-۴-۷ سحر

﴿۸۰۲۵﴾ حسین بن علی علیه السلام می‌فرماید از مادرم فاطمه علیها السلام شنیدم که فرمود: پیامبر خدا ﷺ به من فرمودند: ای فاطمه به تو دعایی می‌آموزم که هرکس آن را بخواند دعایش مستجاب شود و هیچ سحر و جادو و نه چیز دیگری در او اثر نخواهد کرد. و شیطان مزاحمش نشده و دعایش رد نمی‌شود و همه حاجات دنیوی و اخروی او را که مورد علاقه‌اش باشد، برآورده می‌کنم، گفتم: بله پدرجان، به خدا قسم این دعا نزد من از دنیا و آنچه در آن است دوست‌داشتنی‌تر است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

٥-٤-٢-٤- الشر، السوء

١-٥-٢-٤- ميتة السوء

﴿٨٠٢٦﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَدَعَا

بِهَذَا الدُّعَاءِ عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُوقِيهِ مِنْ مِيتَةِ السَّوْءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣١١

٢-٥-٢-٤- السيئة

﴿٨٠٢٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَا يَعْرِفُ حَقَّ هَذَا الدُّعَاءِ فَإِنْ مَنْ عَرَفَ حَقَّهُ وَحُرْمَتَهُ كَفَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ

جَلَّ كُلَّ شِدَّةٍ وَإِنْ قَرَأَهُ مَدْيُونٌ قَضَى اللَّهُ دُيُونَهُ وَسَهَّلَ لَهُ كُلَّ عُسْرٍ وَوَقَاهُ كُلَّ مَحْذُورٍ وَدَفَعَ

عَنْهُ كُلَّ سُوءٍ وَنَجَّاهُ مِنْ كُلِّ مَرَضٍ وَعَرَضٍ وَأَزَّاحَ عَنْهُ الْهَمَّ وَالْغَمَّ؛ مهج الدعوات ص: ٨١

﴿٨٠٢٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَاتَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَ

تُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُرَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص:

٥٤

﴿٨٠٢٩﴾ الصادق عليه السلام: فَمَنْ وَفَّقَ لِلدُّعَاءِ بِهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَكَانَ ذَلِكَ مِنْهُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى آمِنَ

بِمَشِيئَةِ اللَّهِ تَعَالَى فَوَادِحَ الْمَحْذُورِ وَبَوَائِقَ الْأُمُورِ وَجَلَبَ بِهِ السَّلَامَةَ وَكَانَ جَدِيرًا أَنْ لَا يَمَسَّهُ

السُّوءُ أَيَّامَ حَيَاتِهِ وَتَمَحَّصَتْ عَنْهُ سَائِرُ ذُنُوبِهِ وَخَطَايَاهُ حَتَّى يَكُونَ مِنْ جَمِيعِهَا كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ

أُمُّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ١٨٠

﴿٨٠٣٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعْوَةٍ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ إِيَّاهَا وَ

كَفَّ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا مَا لَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٥٧

﴿٨٠٣١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُسْلِمٍ دَعَا اللَّهَ تَعَالَى بِدَعْوَةٍ لَيْسَتْ فِيهَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَ لَا

اسْتَجْلَبَ إِثْمًا إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا إِحْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَهُ الدَّعْوَةُ وَإِمَّا أَنْ

يَدْخِرَهَا فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَرْفَعَ عَنْهُ مِثْلَهَا مِنَ السُّوءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٤

﴿٨٠٣٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ لَيْسَ فِيهِ قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَ لَا إِثْمًا إِلَّا أَعْطَاهُ

اللَّهُ إِحْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ فِي الْإِجَابَةِ وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ بِأَحْسَنَ مِنْهُ وَ

إِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَ مَا طَلَبَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۵-۴-۲-۴-بدی

۱-۵-۴-۲-۴-مرگ بد

﴿۸۰۲۶﴾ خداوند عزوجل به کسی که این نماز و این دعا را در این روز بخواند ده گونه لطف می‌کند. از جمله: او را از مردن بد نگه می‌دارد.

۲-۵-۴-۲-۴-بدی

﴿۸۰۲۷﴾ کسی حق این دعا را نشناسد. ولی چنانچه کسی حق و حرمت این دعا را بشناسد، خدای تعالی او را از هر سختی نگاه می‌دارد و اگر قرض‌داری آن را بخواند، خداوند قرض او را ادا کند و برای او همه امور را آسان می‌گرداند و او را از هر امر ناخوشایندی نگاه می‌دارد و از او هر بدی را برطرف می‌کند و او را از هر بیماری و علتی نجات می‌دهد و هم و غم را از او زایل می‌گرداند.

﴿۸۰۲۸﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را به آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی، و رویم را سپید گردانیده، علمم را پاک گردان، و بار گناهانم را بریزی.

﴿۸۰۲۹﴾ هر که هر روز به خواندن خدا با این دعا موفق شود، و این لطف را نیز از جانب خدا بداند و شکر کند، به خواست خدا از حوادث و بلایای مهلک در امان می‌ماند، و با این دعا، سلامت را به دست می‌آورد. و سزاوار است که در دوران زندگی‌اش هیچ ناراحتی به او نرسد، و گناهان و خطاهای گذشته‌اش نیز پاک شود به نحوی که مانند روزی باشد که از مادر متولد شده است.

﴿۸۰۳۰﴾ مسلمانی بر روی زمین نیست که خداوند را بخواند و خداوند خواسته‌اش را به او ندهد، و بدی را از او دور می‌کند، به شرط آنکه درخواستش گناه یا قطع رحم نباشد.

﴿۸۰۳۱﴾ هیچ مسلمانی دعا نمی‌کند به شرط آنکه دعای او برای قطع رحم و ارتکاب گناهی نباشد مگر آنکه خداوند یکی از سه چیز را به او عنایت می‌کند: یا دعایش را مستجاب می‌کند و یا پاداشش را برای آخرت ذخیره می‌سازد و یا آنکه به اندازه خواسته‌اش بدی را از وی می‌گرداند.

﴿۸۰۳۲﴾ هر مسلمانی خداوند را با دعایی که در آن قطع رحم و گناه نباشد بخواند، خداوند به او یکی از این سه خصوصیت را می‌دهد؛ یا در اجابتش تعجیل می‌کند و یا آن را به بهترین شکل ذخیره آخرتش قرار می‌دهد یا به اندازه درخواستش، بدی و شر را از او برمی‌گرداند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٠٣٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَمُحِيَ عَنْهُ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ؛ الْبُلْدَالُ آمِينَ ص: ٢١٩

﴿٨٠٣٤﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ بَدَّلَتْ سَيِّئَاتِهِ حَسَنَاتٍ وَغُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ؛ الْبُلْدَالُ آمِينَ ص: ٢١٩

﴿٨٠٣٥﴾ الرسول ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى بِهَذِهِ الصَّلَاةِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَيَذْفَعُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ؛ مُسْتَدْرَكُ الْوَسَائِلِ ج: ٥١ ص: ٦

﴿٨٠٣٦﴾ وَقَدْ دَعَا لِي بِالسَّلَامَةِ فَلَمْ أَتَى سَوْءًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ؛ الْكَافِي ج: ١ ص: ٥١٩

﴿٨٠٣٧﴾ الرسول ﷺ: أَيُّ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ يَكُونُ مَلَأَتْكَتُهُ فِي تَعَبٍ مِمَّا يَكْتُبُونَ لَهُ مِنَ الْحَسَنَاتِ وَيَمْحُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ؛ مَهْجُ الدَّعَوَاتِ ص: ٢٣٠

﴿٨٠٣٨﴾ الرسول ﷺ: يَا مُحَمَّدُ مَا مِنْ رَجُلٍ أَوْ امْرَأَةٍ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي عُمْرِهِ عَشْرِينَ مَرَّةً... مَنْ كَانَ فِي مَوْضِعٍ يَخَافُ الْأَسَدَ وَالذُّبَّ أَوْ أَرَادَ الدُّخُولَ عَلَى سُلْطَانٍ جَائِرٍ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَمْنَعُ عَنْهُ كُلَّ سُوءٍ وَمَحْذُورٍ وَآفَةٍ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩٢ ص: ٣٦٣

﴿٨٠٣٩﴾ الْعَسْكَرِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مَنْ لَا يَمْنَعُهُ شَأْنٌ عَنْ شَأْنٍ يَا مَنْ يَرُدُّ بِالْطَّفِ الصَّدَقَةَ وَالْدُّعَاءَ عَنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ مَا حَتَمَ وَأَبْرَمَ مِنْ سُوءِ الْقَضَاءِ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٨٣ ص: ١٧٥

٣-٤-٢-٤- الشَّرُّ

﴿٨٠٤٠﴾ امِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا يُحْطَى الْمُخْلِصُ فِي الدُّعَاءِ إِحْدَى ثَلَاثِ ذُنُوبٍ يَغْفِرُ أَوْ خَيْرٍ يُعْجَلُ أَوْ شَرٍّ يُؤَجَّلُ؛ شَرْحُ نَهْجِ الْبَلَاغَةِ ج: ٢٠ ص: ٢٧٦

﴿٨٠٤١﴾ امِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَيْلَةٌ يَقْرَأُ هَذَا الدُّعَاءَ يَذْفَعُ اللَّهُ عَنْهُ شَرَّ الشَّيَاطِينِ وَكَيْدَهُمْ وَ يَقْبَلُ أَعْمَالَهُ كُلَّهَا وَيُطَهِّرُ مَالَهُ؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ٣٩٨

﴿٨٠٤٢﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِيْثْمٌ وَلَا قِطِيعَةٌ رَحِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثِ إِمَامَاتٍ أَنْ يُعْجَلَ دَعْوَتُهُ وَإِمَامًا أَنْ يَدَّخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَإِمَامًا أَنْ يَكْفَ عَنْهُ مِنَ الشَّرِّ مِثْلَهَا؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ ج: ٩٠ ص: ٣٦٦

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۰۳۳﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، به او یک میلیون حسنه داده می شود و به او یک میلیون درجه داده شود و یک میلیون زشتی از او پاک شود.

﴿۸۰۳۴﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، گناهانش به حسنات تبدیل می شود و گناهان قبل و بعد او آمرزیده می شود.

﴿۸۰۳۵﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرگاه بنده ای این نماز و این دعا را بخواند خداوند برایش هفتاد هزار فرشته می فرستد که آن ها برایش حسنات بنویسند و بدی ها را از او دفع کنند.

﴿۸۰۳۶﴾ چون حضرت برای من دعا کرده بود که سلامت باشم، هیچ گونه اتفاق ناگوار و بدی برآیم پدید نیامد، الحمدلله.

﴿۸۰۳۷﴾ هر بنده ای که خدا را به این دعا بخواند، فرشتگان در تعب و آزار می شوند از بسیاری آنچه را که برای او از حسنات می نویسند و از او سیئات را برطرف می کنند.

﴿۸۰۳۸﴾ ای محمد هر مردی یا زنی که این دعا را در مدت عمر خود بیست مرتبه بخواند، شخصی که از شیر یا از گرگ بترسد یا داخل شدن بر پادشاه ظالمی را اراده داشته باشد و این دعا را بخواند، پس خدای تبارک و تعالی از او هر بدی و مکروهی و آفتی را به خواست و توان خود منع می کند.

﴿۸۰۳۹﴾ ای کسی که مقامی او را از مقامی دیگر باز نمی دارد، (شئون مختلف خداوندی نظیر رحمانیت، رزاق بودن، رب بودن، و... با هم در اجرای امور خلطی ایجاد نمی کند)، ای کسی که از کرانه های آسمان به کوچک ترین صدقه و دعا، قضای حتمی ناگواری که به امضا رسیده است را برمی گرداند.

۳-۵-۴-۲-۴- بدی

﴿۸۰۴۰﴾ انسان مخلصی که دعا می کند، یکی از سه چیز نصیب او خواهد شد؛ یا گناهش آمرزیده می شود، یا خیر فوری به او خواهد رسید و یا ثوابی در آخرت نصیب او خواهد گردید.

﴿۸۰۴۱﴾ در شبی که این دعا را می خواند خدای تعالی از او شر شیاطین و مکر ایشان را دفع می کند و عمل های او را همگی قبول می کند و مال او را پاکیزه می کند.

﴿۸۰۴۲﴾ هیچ مسلمانی دعا نمی کند به شرط آنکه دعای او برای قطع رحم و ارتکاب گناهی نباشد مگر آنکه خداوند یکی از سه چیز را به او عنایت می کند؛ یا دعایش را مستجاب می کند و یا پاداشش را برای آخرت ذخیره می سازد و یا آنکه به قدر خواسته اش بدی را از وی می گرداند.

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

۴-۵-۴-۲-۴-مرگ ناگهانی

﴿۸۰۴۳﴾ نمی‌خواند به این دعا خدای را طلب‌کننده حاجتی مگر آنکه خدای عزوجل حاجت او را در دنیا و آخرت ان شاءالله برآورد و او را از مرگ ناگهانی و هول قبر نگاه می‌دارد.

۴-۶-۴-۲-۴-سرما، گرما

۱-۴-۶-۴-۲-۴-سرما

﴿۸۰۴۴﴾ در حق من دعا کردند از آن روز تاکنون دچار درد چشم نشده‌ام و از سرما و گرما نیز محفوظ هستم.

۲-۴-۶-۴-۲-۴-گرما

﴿۸۰۴۵﴾ برایم دعا کرد که گرما و سرما به من ضرر نرساند.

﴿۸۰۴۶﴾ در حق من دعا کردند از آن روز تاکنون دچار درد چشم نشده‌ام و از سرما و گرما نیز محفوظ هستم.

۳-۴-۶-۴-۲-۴-سرما

﴿۸۰۴۷﴾ برایم دعا کرد که گرما و سرما به من ضرر نرساند.

۷-۴-۲-۴-۴-فقر و نیاز

۱-۴-۷-۴-۲-۴-فقر

﴿۸۰۴۸﴾ آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که اگر با آن خدا را بخوانی بیماری‌ات را ببرد و فقر و تهیدستی را از تو دور کند؟

﴿۸۰۴۹﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی‌اسرائیل را نشنیده‌اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی‌نیاز شد؟ و آیا دعای آن جوان مقتول و قطعه‌قطعه‌شده را نشنیده‌اید که چگونه به‌خاطر آن دعا خداوند او را بعد از زنده کردنش، به او عمر طولانی و خوشبختی و بهره‌وری از نعمت‌ها و حواس انسانی‌اش و عقل را به او عطا کرد. پس چرا با دعایی مثل دعای آن دو خدا را نمی‌خوانید، و به‌وسیله‌ای مثل وسیله آن دو، متوسل نمی‌شوید؟ تا خدا نیازتان را برطرف، شکستگی‌تان را جبران و احتیاجتان را رفع کند. به مثل آن دعا عاجز هستید؟ در این وقت آن‌ها گفتند: خدایا! به تو پناه می‌بریم و به فضل تو اعتماد می‌کنیم، پس به جاه محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و پاکیزگان از نسل آن‌ها، فقر ما را برطرف و ما را بی‌نیاز کن.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٠٥٠﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَدَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُوقِيهِ مِنْ مِيتَةِ السَّوِّءِ وَلَا يُعَاوَنُ عَلَيْهِ عَدُوًّا إِلَّا أَنْ يَمُوتَ وَيُوقِيَهُ مِنَ الْمَكَّارِ وَالْفَقْرِ وَيُؤْمِنُهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَيُؤْمِنُ وَلَدَهُ مِنْ ذَلِكَ إِلَى أَرْبَعِ أَغْقَابٍ وَلَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَلَا لِأَوْلِيَائِهِ عَلَيْهِ سَبِيلًا قَالَ قُلْتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنْ عَلَى بِمَعْرِفَتِكُمْ وَمَعْرِفَةِ حَقِّكُمْ وَأَدَاءِ مَا افْتَرَضَ لَكُمْ بِرَحْمَتِهِ وَمِنْهُ وَهُوَ حَسْبِي وَنِعْمَ الْوَكِيلُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣١١

﴿٨٠٥١﴾ الصادق عليه السلام: أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَى وَلَدِهِ أَوْ رَتَهُ الْفَقْرَ؛ بحار الأنوار ج: ١٠١ ص: ٩٩

﴿٨٠٥٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَا يَدْعُو بِهِ طَالِبُ حَاجَةٍ إِلَّا قَضَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى وَيَقِيَهُ اللَّهُ مَوْتَ الْفَجَاءَةِ وَهُوَ الْقَبْرِ وَفَقْرَ الدُّنْيَا؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٠٥٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: الْفَقْرُ مِنْ خَمْسَةِ وَعِشْرِينَ شَيْئًا أَلْبُولُ غُرْيَانًا وَالْأَكْلُ فِي حَالَةِ الْجَنَابَةِ وَتَخْفِيرُ فُتَاتِ الْخُبْزِ وَتَخْرِيقُ قَشْرِ الثُّومِ وَالْبَصَلِ وَالتَّقْدِيمِ عَلَى الْمَشَايخِ وَدَعْوَةُ الْوَالِدَيْنِ بِاسْمِهِمَا وَالتَّخْلِيلُ بِكُلِّ خَشَبٍ وَتَغْسِيلُ الْيَدَيْنِ بِالطَّيْنِ وَالْقُعُودُ عَلَى عَتَبَةِ الْبَابِ وَالْوُضُوءُ عِنْدَ الْاسْتِنْجَاءِ وَتَرْكُ الْفِصَارَةِ وَخِيَاطَةُ التَّوْبِ عَلَى النَّفْسِ وَمَسْحُ الْوَجْهِ بِالذَّيْلِ وَالْأَكْلُ نَائِمًا وَتَرْكُ نَسْجِ الْعَنْكَبُوتِ فِي الْبَيْتِ وَالْخُرُوجُ مِنَ الْمَسْجِدِ سَرِيعًا وَالْدُخُولُ فِي السُّوقِ بِالْبُكْرَةِ وَالْخُرُوجُ عَنِ السُّوقِ عَشِيًّا وَاتِّبَاعُ الْخُبْزِ مِنَ الْفُقَرَاءِ وَدُعَاءُ السَّوِّءِ عَلَى الْوَالِدَيْنِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٣١٦

﴿٨٠٥٤﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله: وَقَدْ فَقَدَ رَجُلًا فَقَالَ مَا أَبْطَأَ بِكَ عَنَّا فَقَالَ السُّقْمُ وَالْغِيَالُ فَقَالَ أَلَا أَعْلَمُكَ بِكَلِمَاتٍ تَدْعُو بِهِنَّ يَذْهَبَ اللَّهُ عَنْكَ السُّقْمُ وَيَنْفَى عَنْكَ الْفَقْرُ تَقُولُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبِيرُهُ تَكْبِيرًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١١

﴿٨٠٥٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَا يَدْعُو بِهِ طَالِبُ حَاجَةٍ إِلَّا قَضَاهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَيَقِيَهُ اللَّهُ مَوْتَ الْفَجَاءَةِ وَهُوَ الْقَبْرِ وَفَقْرَ الدُّنْيَا وَيُعْطِيهِ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۰۵۰﴾ خداوند عزوجل به کسی که این نماز و این دعا را در این روز بخواند ده گونه لطف می‌کند. از جمله: او را از مردن بد نگه می‌دارد. و تا لحظه مرگ، دشمنش را بر ضد او یاری نکند. و از گرفتاری و فقر حفظش کند. و او و فرزندانش را تا چهار نسل بعد از جنون و جذام در امان دارد. و برای شیطان و یارانش در مخالفت او راهی قرار نمی‌دهد. فرمود: گفتم خدا را ستایش می‌کنم که با رحمتش، به شناختن شما و شناختن حق شما و برآورده کردن حقوق واجب شما، بر من منت نهاد، او مرا کافی است، و او بهترین تکیه‌گاه است.

﴿۸۰۵۱﴾ هرکس بر فرزندش نفرین کند، خداوند متعال او را دچار فقر خواهد کرد.

﴿۸۰۵۲﴾ هیچ درخواست‌کننده حاجتی با این دعا، خدای تعالی را نمی‌خواند مگر آنکه خدای عزوجل حاجت او را در دنیا و آخرت ان شاء الله برآورد و او را از مرگ ناگهانی و هول قبر و فقر در دنیا نگاه می‌دارد.

﴿۸۰۵۳﴾ فقر از بیست و پنج چیز است: برهنه ادرار کردن، خوراک در حال جنابت، بی‌اعتنایی به خرده نان، سوختن پوست سیر و پیاز، جلو افراد مسن راه رفتن، و خواندن پدر و مادر با نام کوچک، خلال با هر چوب، و شستن دست با گل، و نشستن بر چهارچوب در، وضو در محل استنجاء، نشستن جامه، دوختن جامه بر تن خود، خشک کردن صورت با دامن، خوابیده خوردن، پاک نکردن تار عنکبوت در خانه، شتاب در خروج از مسجد، صبح زود به بازار رفتن، شب از بازار بیرون آمدن، خرید نان از گدایان، و نفرین بر پدر و مادر.

﴿۸۰۵۴﴾ مدتی پیامبر خدا ﷺ یکی از یارانش را ندید، پس از چندی او را دید، فرمود: علت غیبت و تأخیر تو چه بود؟ عرض کرد: بیماری و تهیدستی، ای پیامبر خدا! پیامبر ﷺ به او فرمود: آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که اگر با آن خدا را بخوانی خداوند بیماری‌ات را ببرد و فقر و تهیدستی را از تو دور کند؟ گفت: آری، پدر و مادرم فدایت ای پیامبر خدا! پیامبر ﷺ فرمود: بگو «هیچ حرکت و قوتی نیست جز به خدا و از جانب او، توکل کردم بر آن زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد، سپاس خدایی راست که فرزند نگیرد، و انبازی در ملک و سلطنت ندارد، و برای او سرپرستی به جهت پستی و خواری او نیست، و او را تکبیری بسزای گو».

﴿۸۰۵۵﴾ نمی‌خواند به این دعا خدای را طلب‌کننده حاجتی مگر آنکه خدای عزوجل حاجت او را در دنیا و آخرت ان شاء الله برآورد و او را از مرگ ناگهانی و هول قبر و فقر در دنیا نگاه می‌دارد و خدای تبارک و تعالی به او اذن در شفاعت را در قیامت عطا می‌کند، درحالی که روی او خندان

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

تَعَالَى الشَّفَاعَةُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ يَضْحَكُ وَيُدْخِلُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَبْرَكَةَ هَذَا الدُّعَاءِ دَارَ السَّلَامِ وَيُسْكِنُهُ اللَّهُ فِي غُرَفِ الْجَنَانِ وَيُلْبِسُهُ مِنْ حُلْلِ الْجَنَّةِ الَّتِي لَا يَبْلَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

٣٦٤

﴿٨٠٥٦﴾ الصَّادِق عليه السلام: مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ افْتَقَرَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٧
 ﴿٨٠٥٧﴾ الصَّادِق عليه السلام: مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ افْتَقَرَ وَمِنْ دُعَائِهِمْ عليهم السلام اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْوَاسِعِ الْفَاضِلِ الْمُفْضِلِ رِزْقاً وَاسِعاً حَلَالاً طَيِّباً بَلَاغاً لِلْآخِرَةِ وَالْدُّنْيَا هَنِيئاً مَرِيئاً صَباً صَباً مِنْ غَيْرِ مَنْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا سَعَةً مِنْ فَضْلِكَ وَطَيِّباً مِنْ رِزْقِكَ وَحَلَالاً مِنْ وَسْعِكَ تُغْنِينِي بِهِ مِنْ فَضْلِكَ أَسْأَلُ وَمِنْ يَدِكَ الْمَلَأَى أَسْأَلُ وَمِنْ خَيْرَتِكَ أَسْأَلُ يَا مَنْ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٣ ص: ٣٩

﴿٨٠٥٨﴾ الصَّادِق عليه السلام: وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَدَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ مُخْلِصاً وَعَمِلَ هَذَا الْعَمَلَ مُوقِناً مُصَدِّقاً عَشْرَ خُصَالٍ مِنْهَا أَنْ يَقْبِيَهُ اللَّهُ مِيتَةَ السَّوَةِ وَيُؤْمِنَهُ مِنَ الْمَكَارِهِ وَالْفَقْرِ وَلَا يُظْهِرَ عَلَيْهِ عَدُوّاً إِلَى أَنْ يَمُوتَ وَيُوقِّيَهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجُدَامِ وَالْبَرَصِ فِي نَفْسِهِ وَوَلَدِهِ إِلَى أَرْبَعَةِ أَغْقَابٍ لَهُ وَلَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَلَا لِلْأَوْلِيَاءِ عَلَيْهِ وَلَا عَلَى نَسْلِهِ إِلَى أَرْبَعَةِ أَغْقَابٍ سَبِيلاً؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٩٠

٢-٧-٤-٢-٤-٢-٤ الفاقعة

﴿٨٠٥٩﴾ الإمام عليه السلام: مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْفَتَى صَاحِبِ الْبَقَرَةِ وَمَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْغِنَى أَوْ مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْمَقْتُولِ الْمَنْشُورِ وَمَا أَتَمَّرَ لَهُ مِنَ الْعُمُرِ الطَّوِيلِ وَالسَّعَادَةِ وَالْتَّنَعُمِ وَالتَّمَتُّعِ بِحَوَاسِهِ وَسَائِرِ بَدَنِهِ وَعَقْلِهِ لَمْ لَا تَدْعُونَ اللَّهَ تَعَالَى بِمِثْلِ دُعَائِهِمَا وَتَتَوَسَّلُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِمِثْلِ وَسِيلَتِهِمَا لَيْسَ دَفْعَتُكُمْ وَيُجْبَرُ كَسْرُكُمْ وَيَسُدُّ خَلَّتْكُمْ فَقَالُوا اللَّهُمَّ إِلَيْكَ التَّجَانُّا وَعَلَى فَضْلِكَ اغْتَمَدْنَا فَازَلْ فَقَرْنَا وَسُدَّ خَلَّتْنَا بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَالطَّيِّبِينَ مِنْ آلِهِمْ؛ تأويل الآيات الظاهرة ص: ٧٤

٣-٧-٤-٢-٤-٢-٤ لا يضر

﴿٨٠٦٠﴾ الصَّادِق عليه السلام: ثَلَاثٌ لَا يَضُرُّ مَعَهُنَّ شَيْءٌ الدُّعَاءُ عِنْدَ الْكَرْبِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٩٥

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

باشد و خدای تعالی او را به برکت این دعا در دارالسلام داخل می‌کند و او را در غرفه‌های بهشت ساکن می‌گرداند و او را از حله‌های جنت می‌پوشاند که کهنه نمی‌شوند.

﴿۸۰۵۶﴾ هر که از فضل خدای عزوجل درخواست نکند، نیازمند و فقیر گردد.

﴿۸۰۵۷﴾ هر کس از فضل و احسان الهی درخواست نکند، فقیر و بیچاره گردد. از دعاهایی که می‌خوانند این بود: «خدایا! از بخشش گسترده و فراوان و شایان تو خواستار روزی واسع و حلال و پاک، مفید در امر دنیا و آخرت می‌خواهیم، فرو ریز، گوارا و بی‌منت از احدی جز از فضل وسیع خودت درخواستی ندارم و روزی پاک و حلال را از طریق وسعت درخواست می‌کنم تا مرا به آن بی‌نیاز کنی از فضل؛ از دستان پرمهر تو همواره درخواست می‌کنم، ای کسی که تمام خوبی‌ها به دست جمال اوست، و بر هر چیز تواناست.»

﴿۸۰۵۸﴾ بدان که هر کس این نماز را در این روز بخواند و با این دعا خالصانه خدا را بخواند و این اعمال را با ایمان و یقین انجام دهد، به او ده چیز می‌بخشد، از آن جمله است: او را از شر مرگ بد نگاه می‌دارد، و او را از موارد ناخوشایند و فقر در امان خواهد داشت، و تا روز مرگ دشمنی بر او غلبه نکند و خداوند او و فرزندانش را تا چهار نسل بعد، از جنون و جذام و برص و تسلط شیطان و دوستانش، در امان نگاه می‌دارد.

۲-۷-۴-۲-۴- نیاز

﴿۸۰۵۹﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی‌اسرائیل را نشنیده‌اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی‌نیاز شد؟ و آیا دعای آن جوان مقتول و قطعه‌قطعه شده را نشنیده‌اید که چگونه به خاطر آن دعا خداوند او را بعد از زنده کردنش، به او عمر طولانی و خوشبختی و بهره‌وری از نعمت‌ها و حواس انسانی‌اش و عقل را به او عطا کرد. پس چرا با دعایی مثل دعای آن دو خدا را نمی‌خوانید، و به وسیله‌ای مثل وسیله آن دو، متوسل نمی‌شوید؟ تا خدا نیازتان را برطرف، شکستگی‌تان را جبران و احتیاجتان را رفع کند. به مثل آن دعا عاجز هستید؟ در این وقت آن‌ها گفتند: خدایا! به تو پناه می‌بریم و به فضل تو اعتماد می‌کنیم، پس به جاه محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و پاکیزگان از نسل آن‌ها، فقر ما را برطرف و ما را بی‌نیاز کن.

۳-۷-۴-۲-۴- زیان ندارد.

﴿۸۰۶۰﴾ سه چیز است که چیزی به آن‌ها زیان نمی‌رساند، دعا هنگام اندوه.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٠٦﴾ الكاظم (عليه السلام): مَنْ دَعَا بِهِ مُحْتَسِبًا مُخْلِصًا لَمْ تُضِبْهُ فِي تِلْكَ السَّنَةِ فِتْنَةٌ وَلَا آفَةٌ يُضُرُّ

بَهَا دِينُهُ وَبَدَنُهُ وَوَقَاهُ اللَّهُ عَزَّ ذِكْرُهُ شَرَّ مَا يَأْتِي بِهِ تِلْكَ السَّنَّةُ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٧٢

٤-٧-٤-٢-٤- الخلة

﴿٨٠٦٢﴾ الْإِمَامُ عليه السلام: أَمَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْفَتَى صَاحِبِ الْبَقَرَةِ وَمَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْغَنَى أَوْ

مَا سَمِعْنَاهُ دُعَاءَ الْمَقْتُولِ الْمَشْهُورِ وَمَا أَثْمَرَ لَهُ مِنَ الْعُمُرِ الطَّوِيلِ وَالسَّعَادَةِ وَالنَّعْمِ وَالتَّمَتُّعِ بِحَوَاسِهِ وَسَائِرِ بَدَنِهِ وَعَقْلِهِ لَمْ لَا تَدْعُونَ اللَّهَ تَعَالَى بِمِثْلِ دُعَائِهِمَا وَتَتَوَسَّلُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِمِثْلِ وَسِيلَتِهِمَا لَيْسَ دُفْعَتُكُمْ وَيُخَبِّرُ كَسْرُكُمْ وَيَسُدُّ خَلَّتْكُمْ فَقَالُوا اللَّهُمَّ إِلَيْكَ التَّجَانُّا وَعَلَى فَضْلِكَ اعْتَمَدْنَا فَارْزُقْنَا وَسُدِّ خَلَّتْنَا بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَالطَّيِّبِينَ مِنْ

آلِهِمْ؛ تَأْوِيلُ الْآيَاتِ الظَّاهِرَةِ ص: ٧٤

٥-٧-٤-٢-٤-الكسر

﴿٨٠٦٣﴾ الإمام عليه السلام: أَمَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْفَتَى صَاحِبِ الْبَقَرَةِ وَمَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْغَنَى أَوْ

مَا سَمِعْنُمُ دُعَاءَ الْمَقْتُولِ الْمَشْهُورِ وَمَا أَثْمَرَ لَهُ مِنَ الْعُمُرِ الطَّوِيلِ وَالسَّعَادَةِ وَالْتَّنْعِيمِ وَالتَّمَتُّعِ بِحَوَاسِهِ وَسَائِرِ بَدَنِهِ وَعَقْلِهِ لِمَ لَا تَدْعُونَ اللَّهَ تَعَالَى بِمِثْلِ دُعَائِهِمَا وَتَتَوَسَّلُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِمِثْلِ وَسِيلَتِهِمَا لِيَسُدَّ فَاقَتَكُمْ وَيُخَيِّرَ كَسْرَكُمْ وَيَسُدَّ خَلَّتَكُمْ فَقَالُوا اللَّهُمَّ إِلَيْكَ التَّجَانُّا وَعَلَى فَضْلِكَ اعْتَمَدْنَا فَارْزُقْنَا وَسُدَّ خَلَّتَنَا بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالطَّيِّبِينَ مِنْ

آلِهِمْ؛ تَأْوِيلُ الْآيَاتِ الظَّاهِرَةِ ص: ٧٤

٨-٤-٢-٤- الهم، الغم، الكرب

١-٨-٢-٤-الهم

﴿٨٠٤﴾ الرسول ﷺ: لَا يَعْرِفُ حَقَّ هَذَا الدُّعَاءِ فَإِنَّ مَنْ عَرَفَ حَقَّهُ وَحُرْمَتَهُ كَفَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ

جَلَّ كُلَّ شِدَّةٍ وَإِنْ قَرَأَهُ مَدْيُونٌ قَضَى اللَّهُ دَيْنَهُ وَسَهَّلَ لَهُ كُلَّ عُسْرٍ وَوَقَاهُ كُلَّ مَحْذُورٍ وَدَفَعَ عَنْهُ كُلَّ سُوءٍ وَنَجَّاهُ مِنْ كُلِّ مَرَضٍ وَاعْرَضَ وَأَرَّاحَ عَنْهُ اللَّهُمَّ وَالْعَمَّ؛ مهج الدعوات ص: ٨١

﴿٨٠٦٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ امْتِكَ

نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ فِي حُكْمِكَ عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۰۶۱﴾ هر کس با این دعا، خدا را بخواند، چون برق از روی پل صراط با پیامبران و شهیدان و انسان‌های صالح عبور می‌کند.

۴-۷-۴-۲-۴- نیاز

﴿۸۰۶۲﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی اسرائیل را نشنیده‌اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی‌نیاز شد؟ و آیا دعای آن جوان مقتول و قطعه‌قطعه‌شده را نشنیده‌اید که چگونه به‌خاطر آن دعا خداوند او را بعد از زنده کردنش، به او عمر طولانی و خوشبختی و بهره‌وری از نعمت‌ها و حواس انسانی‌اش و عقل را به او عطا کرد. پس چرا با دعایی مثل دعای آن دو خدا را نمی‌خوانید، و به‌وسیله‌ای مثل وسیله آن دو، متوسل نمی‌شوید؟ تا خدا نیازتان را برطرف، شکستگی‌تان را جبران و احتیاجتان را رفع کند. به مثل آن دعا عاجز هستید؟ در این وقت آن‌ها گفتند: خدایا! به تو پناه می‌بریم و به فضل تو اعتماد می‌کنیم، پس به جاه محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و پاکیزگان از نسل آن‌ها، فقر ما را برطرف و ما را بی‌نیاز کن.

۵-۷-۴-۲-۴- شکستگی

﴿۸۰۶۳﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی اسرائیل را نشنیده‌اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی‌نیاز شد؟ و آیا دعای آن جوان مقتول و قطعه‌قطعه‌شده را نشنیده‌اید که چگونه به‌خاطر آن دعا خداوند او را بعد از زنده کردنش، به او عمر طولانی و خوشبختی و بهره‌وری از نعمت‌ها و حواس انسانی‌اش و عقل را به او عطا کرد. پس چرا با دعایی مثل دعای آن دو خدا را نمی‌خوانید، و به‌وسیله‌ای مثل وسیله آن دو، متوسل نمی‌شوید؟ تا خدا نیازتان را برطرف، شکستگی‌تان را جبران و احتیاجتان را رفع کند. به مثل آن دعا عاجز هستید؟ در این وقت آن‌ها گفتند: خدایا! به تو پناه می‌بریم و به فضل تو اعتماد می‌کنیم، پس به جاه محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و پاکیزگان از نسل آن‌ها، فقر ما را برطرف و ما را بی‌نیاز کن.

۸-۴-۲-۴- گرفتاری

۱-۸-۴-۲-۴- آنچه آدمی را به خود مشغول می‌کند.

﴿۸۰۶۴﴾ کسی حق این دعا را شناسد، ولی چنانچه کسی حق و حرمت این دعا را بشناسد، خدای تعالی او را از هر سختی نگاه می‌دارد و اگر قرض‌داری آن را بخواند، خداوند قرض او را ادا کند و برای او همه امور را آسان می‌گرداند و او را از هر امر ناخوشایندی نگاه می‌دارد و از او هر بدی را برطرف می‌کند و او را از هر بیماری و علتی نجات می‌دهد و هم و غم را از او زایل می‌گرداند.

﴿۸۰۶۵﴾ هر که این دعا را بخواند: «خدایا! من بنده و فرزند بنده تو و فرزند کنیز توام، سرنوشتم به دست توست، فرمانت را اجرا می‌کنی، و در قضا و قدرت عادل، تو را سوگند به همه اسمای خودت که خود را بدان‌ها نامیده‌ای یا آن‌ها را در کتابت نازل کرده یا به یکی از خلق خود تعلیم

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

نَفْسَكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ
أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِيبَ قَلْبِي وَنُورَ صَدْرِي وَجَلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي أَذْهَبَ اللَّهُ هَمَّهُ وَأَبْدَلَهُ
مَكَانَ حُزْنِهِ فَرَحًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٩٣

٢-٨-٤-٢-٤- الغم

﴿٨٠٦٦﴾ **الرسول ﷺ** لَا يَعْرِفُ حَقَّ هَذَا الدُّعَاءِ فَإِنَّ مِنْ عَرَفَ حَقَّهُ وَحُرْمَتَهُ كَفَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كُلَّ شِدَّةٍ وَإِنْ قَرَأَهُ مَدْيُونٌ قَضَى اللَّهُ دَيْنَهُو سَهَّلَ لَهُ كُلَّ عُسْرٍ وَفَاهُ كُلَّ مَحْذُورٍ وَدَفَعَ عَنْهُ كُلَّ سُوءٍ وَنَجَّاهُ مِنْ كُلِّ مَرَضٍ وَعَرَضٍ وَأَزَاحَ عَنْهُ الْهَمَّ وَالْغَمَّ؛ مهج الدعوات ص: ٨١

﴿٨٠٦﴾ الرسول ﷺ: مَا دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مَعْمُومٌ إِلَّا صَرَفَ اللَّهُ الْكَرِيمَ عَنْهُ غَمَّهُ فِي الدُّنْيَا وَ
 الْآخِرَةِ بِرَحْمَتِهِ: بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

﴿٨٠٦﴾ الرسول ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا مَا دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مَعْمُومٌ إِلَّا صَرَفَ اللَّهُ
الْكَرِيمُ عَنْهُ غَمَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ بِرَحْمَتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

٣-٨-٤-٢-٤- الحزن

﴿٨٠٦٩﴾ الجواد (عليه السلام): وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي بَرَكَاتٍ تُطَهِّرُ بِهَا قَلْبِي وَتُؤْمِنُ بِهَا رَوْعَتِي وَتَكْشِفُ بِهَا كُرْبِي وَتَغْفِرُ بِهَا ذَنْبِي وَتُصْلِحُ بِهَا أَمْرِي وَتَعْنِي بِهَا فَقْرِي وَتَذْهَبُ بِهَا ضُرِّي وَتَقْرِجُ بِهَا هَمِّي وَتَسْلِي بِهَا غَمِّي وَتَشْفِي بِهَا سَقَمِي وَتُؤْمِنُ بِهَا خَوْفِي وَتَجْلُو بِهَا حُزْنِي وَتَقْضِي بِهَا دِينِي وَتَجْمَعُ بِهَا شَمْلِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي؛ البلد الأمين ص: ٢٠

٤-٨-٤-٢-٤- المَكْرُوهُ

﴿٨٠٧٠﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُؤَقِّيه مِنْ مِيتَةِ السَّوْءِ وَلَا يُعَاوَنُ عَلَيْهِ عَدُوًّا إِلَّا أَنْ يَمُوتَ وَيُؤَيِّهِ مِنَ الْمَكَارِهِ وَالْفَقْرِ وَيُؤْمِنُهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَيُؤْمِنُ وَثِدَهُ مِنْ ذَلِكَ إِلَى أَرْبَعِ أَغْقَابٍ وَلَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَلَا لِلْأَوْيَانِ عَلَيْهِ سَبِيلًا قَالَ قُلْتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيَّ بِمَعْرِفَتِكُمْ وَمَعْرِفَةِ حَقِّكُمْ وَأَدَاءِ مَا افْتَرَضَ لَكُمْ بِرَحْمَتِهِ وَمِنْهُ وَهُوَ حَسْبِي وَنِعْمَ الْوَكِيلُ؛

بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣١١

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

داده‌ای یا در علم غیب خود پنهان داشته‌ای، قرآن را روشنی دل و نور سینه و وسیله برطرف شدن حزن و از بین رفتن اندوه من قرار ده»، خداوند غم او را برطرف سازد و اندوهش را به شادی بدل کند.

۲-۸-۴-۲-۴-غم

﴿۸۰۶۶﴾ کسی حق این دعا را نشناسد. ولی چنانچه کسی حق و حرمت این دعا را بشناسد، خدای تعالی او را از هر سختی نگاه می‌دارد و اگر قرض‌داری آن را بخواند، خداوند قرض او را ادا کند و برای او همه امور را آسان می‌گرداند و او را از هر امر ناخوشایندی نگاه می‌دارد و از او هر بدی را برطرف می‌کند و او را از هر بیماری و علتی نجات می‌دهد و هم و غم را از او زایل می‌گرداند.

﴿۸۰۶۷﴾ هیچ اندوهگینی آن را نمی‌خواند، مگر اینکه خداوند به واسطه رحمتش غم او را در دنیا و آخرت برطرف می‌فرماید.

﴿۸۰۶۸﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هیچ اندوهگینی آن را نمی‌خواند مگر اینکه خداوند به سبب رحمتش غم او را در دنیا و آخرت برطرف فرماید.

۳-۸-۴-۲-۴-نگرانی

﴿۸۰۶۹﴾ در نماز و دعای من برکتی قرار ده که به سبب آن دلم را پاک سازی، و هراسم را به امان مبدل کنی، و غم و سختی‌ام را برطرف سازی، و گناه‌ام را بیامری، و کارم را اصلاح کنی، و فقرم را به دارایی تبدیل کنی، و ناراحتی‌ام را ببری، و اندوهم را بزدایی، و غمم را آرامش بخشی، و دردم را شفا دهی، و ترسم را به امان آوری، و حزنم را برطرف سازی، و بدهی‌ام را بپردازی، و امور پراکنده‌ام را جمع آوری، و رویم را سپید گردانی.

۴-۸-۴-۲-۴-ناخوشایند

﴿۸۰۷۰﴾ خداوند عزوجل به کسی که این نماز و این دعا را در این روز بخواند ده گونه لطف می‌کند. از جمله: او را از مردن بد نگه می‌دارد. و تا لحظه مرگ، دشمنش را بر ضد او یاری نکند. و از گرفتاری و فقر حفظش کند. و او و فرزندانش را تا چهار نسل بعد از جنون و جذام در امان دارد. و برای شیطان و یارانش در مخالفت او راهی قرار نمی‌دهد. فرمود: گفتم خدا را ستایش می‌کنم که با رحمتش، به شناختن شما و شناختن حق شما و برآورده کردن حقوق واجب شما، بر من منت نهاد، او مرا کافی است، و او بهترین تکیه‌گاه است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٠٧١﴾ **الصادق عليه السلام**: دَعَا الرَّجُلُ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يُدِرُّ الرِّزْقَ وَيَدْفَعُ الْمَكْرُوهَ؛

بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٨

٥-٨-٤-٢-٤-الكربُ

﴿٨٠٧٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ أَرَادَ أَنْ يُوعِيَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْقُرْآنَ وَالْعِلْمَ فَلْيَكْتُبْ هَذَا الدُّعَاءَ فِي إِنْاءٍ نَظِيفٍ بَعْسَلْ مَاذَى ثُمَّ يَغْسِلْهُ بِمَاءِ الْمَطَرِ قَبْلَ أَنْ يَمَسَّ الْأَرْضَ وَيَشْرِبُهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ عَلَى الرِّيقِ فَإِنَّهُ يَحْفَظُ ذَلِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ! الكافي ج: ٢ ص: ٥٧٧

﴿٨٠٧٣﴾ الجواد عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدَعَائِي بَرَكَةً تُطَهِّرُ بِهَا قَلْبِي وَتُؤْمِنُ بِهَا رَوْعَتِي وَتَكْشِفُ بِهَا كَرْبِي وَتَغْفِرُ بِهَا ذَنْبِي وَتُصْلِحُ بِهَا أَمْرِي وَتَعْنِي بِهَا فَقْرِي وَتَذْهَبُ بِهَا ضُرِّي وَتَفَرِّجُ بِهَا هَمِّي وَتَسْكُنِي بِهَا غَمِّي وَتَشْفِي بِهَا سَقَمِي وَتُؤْمِنُ بِهَا خَوْفِي وَتَجْلُو بِهَا حُزْنِي وَتَقْضِي بِهَا دِينِي وَتَجْمَعُ بِهَا شَمْلِي وَتَبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي؛ البلدالأمين ص: ٢٠

٤-٨-٤-٢-٤- المَحْذُورُ

﴿٨٠٧٤﴾ الرسول ﷺ لَا يَعْرِفُ حَقَّ هَذَا الدُّعَاءِ فَإِنَّ مِنْ عَرَفَ حَقَّهُ وَحُرْمَتَهُ كَفَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كُلَّ شِدَّةٍ وَإِنْ قَرَأَهُ مَدْيُونٌ قَضَى اللَّهُ دَيُّونَهُ وَسَهَّلَ لَهُ كُلَّ عُسْرٍ وَوَقَاهُ كُلَّ مَحْذُورٍ وَدَفَعَ عَنْهُ كُلَّ سُوءٍ وَنَجَّاهُ مِنْ كُلِّ مَرَضٍ وَعَرَّضَ وَأَزَّاحَ عَنْهُ الْهَمَّ وَالْغَمَّ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٠٧٥﴾ الرسول ﷺ: يَا مُحَمَّدٌ مَا مِنْ رَجُلٍ أَوْ امْرَأَةٍ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءَ فِي عُمْرِهِ عَشْرِينَ مَرَّةً... مَنْ كَانَ فِي مَوْضِعٍ يَخَافُ الْأَسَدَ وَالذَّبَّ أَوْ أَرَادَ الدُّخُولَ عَلَى سُلْطَانٍ جَائِرٍ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَمْنَعُ عَنْهُ كُلَّ سُوءٍ وَمَحْذُورٍ وَأَفَةٍ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٣

٩-٤-٢-٤. العَذَابُ، النَّارُ

١-٩-٤-٢-٤- النارُ

﴿٨٠٧٦﴾ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ سَبْعِينَ نَظْرَةً وَقَضَى لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ سَبْعِينَ حَاجَةً أَذْنَاهَا الْمَغْفِرَةُ ثُمَّ لَوْ كَانَ شَقِيًّا فَطَلَبَ السَّعَادَةَ لَأَسْعَدَهُ اللَّهُ يُمَحِّصُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَ يُثَبِّتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ وَ لَوْ كَانَ وَالدَّاهِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَ دَعَا لَهُمَا أَخْرَجَا مِنَ النَّارِ بَعْدَ أَنْ لَا يُشْرِكَا بِاللَّهِ شَيْئًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٧

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۰۷۱﴾ دعای انسان برای برادر مؤمنش در غیبت او روزی را فراوان می‌کند، و ناملایمات را برطرف می‌کند.

۵-۴-۲-۴-۸- گرفتاری

﴿۸۰۷۲﴾ هرکس خواهد خداوند قرآن و علم را در دل او جا دهد، این دعا را با عسل سفید در ظرف پاکی نویسد و آن را با آب بارانی که به زمین نرسیده است بشوید و تا سه روز ناشتا بیاشامد که موجب حفظ گردد، ان شاءالله.

﴿۸۰۷۳﴾ در نماز و دعای من برکتی قرار ده که به سبب آن دلم را پاک سازی، و هراسم را به امان مبدل کنی، و غم و سختی‌ام را برطرف سازی، و گناه‌م را بیامری، و کارم را اصلاح کنی، و فقرم را به دارایی تبدیل کنی، و ناراحتی‌ام را ببری، و اندوهم را بزدایی، و غمم را آرامش بخشی، و دردم را شفا دهی، و ترسم را به امان آوری، و حزنم را برطرف سازی، و بدهی‌ام را بپرداز، و امور پراکنده‌ام را جمع آوری، و رویم را سپید گردانی.

۶-۴-۲-۴-۸- ممنوع

﴿۸۰۷۴﴾ کسی حق این دعا را نشناسد. ولی چنانچه کسی حق و حرمت این دعا را بشناسد، خدای تعالی او را از هر سختی نگاه می‌دارد و اگر قرض‌داری آن را بخواند، خداوند قرض او را ادا کند و برای او همه امور را آسان می‌گرداند و او را از هر امر ناخوشایندی نگاه می‌دارد و از او هر بدی را برطرف می‌کند و او را از هر بیماری و علتی نجات می‌دهد و هم و غم را از او زایل می‌گرداند.

﴿۸۰۷۵﴾ ای محمد هر مردی یا زنی که این دعا را در مدت عمر خود بیست مرتبه بخواند، شخصی که از شیر یا از گرگ بترسد یا داخل شدن بر پادشاه ظالمی را اراده داشته باشد و این دعا را بخواند، پس خدای تبارک و تعالی از او هر بدی و مکروهی و آفتی را به خواست و توان خود منع می‌کند.

۹-۴-۲-۴-۹- عذاب

۱-۹-۴-۲-۴-۹- جهنم

﴿۸۰۷۶﴾ هرکس این نماز را در این شب بخواند، خداوند به او هفتاد نظر می‌کند و به ازای هر نظر هفتاد حاجت او را که کمترین آن مغفرت و آمرزش است برآورده کند و اگر بدبخت باشد و خوشبختی بخواند خداوند او را سعادت‌مند خواهد کرد. «خداوند هرچه را بخواند محو می‌کند و هرچه را بخواند ثابت می‌دارد، و لوح محفوظ نزد اوست.» و اگر پدر و مادرش از اهل جهنم باشند و برای ایشان دعا کند، از آتش جهنم خارج می‌شوند بعد از اینکه دست از شرک بردارند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٠٧٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قُلْتُ أَيْدُخُلُ النَّارَ الْمُؤْمِنُ الْعَارِفُ الدَّاعِيَ قَالَ لَا؛ بحار الأنوار ج:

٢٨ ص: ١٦

﴿٨٠٧٨﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ أُمَّتِي دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَإِنْ قَرَأَهُ مَرَّةً وَاحِدَةً أَجْزَاهُ إِلَّا وَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ وَوَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ فَقَدَرَهُ عَلَى اللَّهِ عَظِيمٌ وَمَنْزَلَتِهِ جَلِيلٌ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿٨٠٧٩﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ مِثْلَ الَّذِي دَعَا لَهُمْ بِهِ مِنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ مَضَى مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ أَوْ هُوَ آتٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ الْعَبْدَ لَيُؤْمَرُ بِهِ إِلَى النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُسْحَبُ فَيَقُولُ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ يَا رَبُّ هَذَا الَّذِي كَانَ يَدْعُو لَنَا فَشَفَعْنَا فِيهِ فَيُشَفِّعُهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ فَيَنْجُو؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿٨٠٨٠﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ أَلْفَ أَلْفٍ مَلَكٍ يَحْفَظُونَهُ مِنْ كُلِّ جَبَّارٍ وَشَيْطَانٍ وَسُلْطَانٍ وَكَتَبَ لَهُ بِكُلِّ مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ سِتِّينَ سَنَةً مَقْبُولَةً وَجَعَلَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ سَبْعِينَ خَنْدَقًا كُلَّ خَنْدَقٍ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

﴿٨٠٨١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ كَتَبَهُ عَلَى كَفَنِهِ اسْتَحْيَا اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يُعَذِّبَهُ بِالنَّارِ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ هَذَا الدُّعَاءَ عَلَى قَوَائِمِ الْعَرْشِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الدُّنْيَا بِخَمْسِينَ أَلْفَ عَامٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص:

٣٨٢

﴿٨٠٨٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَكَلَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مَلَائِكَةً يَحْفَظُونَهُ مِنْ الْمَعَاصِي وَيُسَبِّحُونَ وَيَقْدُسُونَ اللَّهَ وَيَحْفَظُونَهُ مِنَ الْبَلَايَا كُلِّهَا وَيَفْتَحُونَ لَهُ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ وَيَغْلِقُونَ عَنْهُ أَبْوَابَ جَهَنَّمَ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿٨٠٨٣﴾ الرسول ﷺ: وَلَا تَحْرِقِي لَهُمْ أَيْدِيًا فَقَدْ كَانُوا يَرْفَعُونَهَا فِي الدُّعَاءِ؛ عوالي الآلى ج: ١

ص: ٣٦٠

﴿٨٠٨٤﴾ الرضا عليه السلام: يَا إِلَهِي وَسَيِّدِي وَرَبِّي أَتُرَاكَ مُعَذِّبِي بِنَارِكَ بَعْدَ تَوْحِيدِكَ وَبَعْدَ مَا أَنْطَوَى عَلَيْهِ قَلْبِي مِنْ مَعْرِفَتِكَ وَلَهَجَ بِهِ لِسَانِي مِنْ ذِكْرِكَ وَأَعْتَقَدَهُ ضَمِيرِي مِنْ حُبِّكَ وَبَعْدَ صِدْقِ اعْتِرَافِي وَدُعَائِي خَاضِعًا لِرُبُوبِيَّتِكَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٥٧

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

- ﴿۸۰۷۷﴾ عرض کردم: آیا مؤمن عارف دعاکننده داخل آتش می‌شود؟ فرمود: نه.
- ﴿۸۰۷۸﴾ هیچ بنده‌ای از امت من نیست که این دعا را در ماه مبارک رمضان سه مرتبه یا یک مرتبه بخواند مگر آنکه خدای تعالی، بدن او را بر آتش حرام می‌کند و بر او بهشت واجب می‌شود. پس قدر این دعا نزد من بزرگ‌تر و منزلت آن بالاتر است.
- ﴿۸۰۷۹﴾ هیچ مؤمنی نیست که برای مردان مؤمن و زنان مؤمنه دعا کند جز اینکه خدای عزوجل به او بازگرداند، مانند آنچه را که برای ایشان دعا کرده است، به عدد هر مرد مؤمن و زن مؤمنه‌ای که از آغاز روزگار در گذشته یا تا روز قیامت به دنیا می‌آید، بنده‌ای باشد که در روز قیامت دستور دهند تا او را به دوزخ برند و او را به آن سو کشند، پس مردان مؤمن و زنان مؤمنه گویند: این است آن که برای ما دعا می‌کرد، پروردگارا شفاعت ما را درباره او بپذیر (و او را به دوزخ وارد نکن)، پس خدای عزوجل شفاعت ایشان را درباره او بپذیرد، و آن بنده نجات یابد.
- ﴿۸۰۸۰﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند به سویس هزاران هزار فرشته می‌فرستد، تا از او در برابر هر ستمگر و شیطانی محافظت کند و برایش ثواب قبولی روزه کسی که شصت سال در ماه رمضان روزه بوده را می‌نویسد و بین او و آتش جهنم هفتاد خندق قرار می‌دهد که هر خندقی چون فاصله آسمان و زمین است.
- ﴿۸۰۸۱﴾ هرکس آن را بر کفش بنویسد خداوند از اینکه او را با آتش عذاب دهد، شرم می‌کند و خداوند بلندمرتبه، پنجاه‌هزار سال قبل از اینکه دنیا را خلق کرده باشد، این دعا را بر ستون‌های عرش نوشته است.
- ﴿۸۰۸۲﴾ کسی که این دعا را بخواند، خدای تعالی برای او دو فرشته را موکل می‌کند، که او را از گناهان نگاه دارند و خدای تعالی را تسبیح گویند و تنزیه کنند و او را از همه بلاها محافظت کنند و برای او درهای بهشت را بگشایند و بر او درهای جهنم را ببندند.
- ﴿۸۰۸۳﴾ دست‌هایشان را هم نسوزان زیرا برای دعا آن‌ها را بلند می‌کردند.
- ﴿۸۰۸۴﴾ ای پروردگارم آیا پس از اینکه به یگانگی تو اقرار کرده‌ام، تو مرا به آتش، عذاب خواهی کرد؟ و دلم به نور معرفت آباد گشته، و زبانم به ذکر تو گویا شده، و نهادم به دوستی تو پیوند خورده؟ و پس از اعتراف صادقانه و دعای خاضعانه‌ام به مقام بنده‌پروری و ربوبیت (مرا عذاب خواهی کرد؟)

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٠٨٥﴾ العسكري عليه السلام: يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ أَطِيعُوا مُوسَى فَمَا هَذَا الدُّعَاءُ إِلَّا مِفْتَاحُ أَبْوَابِ الْجَنَانِ وَمَغَالِيقِ أَبْوَابِ النَّيرانِ وَ مُسْتَنْزِلُ الْأَرْزَاقِ وَ جَالِبُ عَلَى عِبِيدِ اللَّهِ وَ إِمَائِهِ رِضَاءَ الْمُهَيِّمِينَ الْخَلَائِقِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٣٣

٢-٩-٤-٢-٤- العذاب

﴿٨٠٨٦﴾ الرسول عليه السلام: أَنْ جَبْرِئِيلَ عليه السلام نَزَلَ عَلَى النَّبِيِّ عليه السلام بِخَمْسِ بَشَارَاتٍ أُولَاهَا قَالَ اللَّهُ مَنْ رَجَانِي فَلَا أَخِيْبُهُ وَ أَدْفَعُ الْعَذَابَ عَنْ الْأَمْوَاتِ بِدُعَاءِ الْأَحْيَاءِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ١١٤

﴿٨٠٨٧﴾ الرسول عليه السلام: مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ مِنْ أَمَّتِكَ يَرْفَعُ اللَّهُ عِزَّ وَ جَلَّ عَنْهُ عَذَابُ الْقَبْرِ؛

مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٠٨٨﴾ السَّجَّاد عليه السلام: لَا تُعَذِّبْنِي وَ أَنَا أَدْعُوكَ؛ البلد الأمين ص: ٢١٦

﴿٨٠٨٩﴾ الرضا عليه السلام: يَا إِلَهِي وَ سَيِّدِي وَ رَبِّي أَ تَرَاكَ مُعَذِّبِي بِنَارِكَ بَعْدَ تَوْحِيدِكَ وَ بَعْدَ مَا إِنطَوَى عَلَيْهِ قَلْبِي مِنْ مَعْرِفَتِكَ وَ لَهَجَ بِهِ لِسَانِي مِنْ ذِكْرِكَ وَ اعْتَقَدَهُ ضَمِيرِي مِنْ حُبِّكَ وَ بَعْدَ صِدْقِ اعْتِرَافِي وَ دُعَائِي خَاضِعاً لِرُبُوبِيَّتِكَ؛ المصباح للكفعمي ص: ٥٥٧

﴿٨٠٩٠﴾ الرسول عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ مَا مِنْ رَجُلٍ أَوْ امْرَأَةٍ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي عُمْرِهِ عَشْرِينَ مَرَّةً فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَا يُعَذِّبُهُ بِنَارِ جَهَنَّمَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٣

١٠-٤-٢-٤- حجاب وَ سَتْرُ بَيْنِ الْخَلْقِ وَ الْخَالِقِ

١-١٠-٤-٢-٤- رَفْعُ الْحِجَابِ

﴿٨٠٩١﴾ الصادق عليه السلام: كُنْتُ أَطُوفُ مَعَهُ بِالْبَيْتِ فَقَالَ أَيُّ هَذَا أَغْظَمُ حُرْمَةً فَقُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ أَنْتَ أَغْلَمُ بِهَذَا مِنِّي فَأَعَادَ عَلَيَّ فَقُلْتُ لَهُ دَاخِلُ الْبَيْتِ فَقَالَ الرُّكْنُ الْيَمَانِيُّ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ مَفْتُوحٌ لِشِيعَةِ آلِ مُحَمَّدٍ مَسْدُودٌ عَنْ غَيْرِهِمْ وَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو بِدُعَاءٍ عِنْدَهُ إِلَّا صَعِدَ دَعَاؤُهُ حَتَّى يَلْصُقَ بِالْعَرْشِ مَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٤٠٩

﴿٨٠٩٢﴾ الرسول عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ لَمْ يَبْقَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ تَعَالَى حِجَابٌ وَ لَمْ يَطْلُبْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ وَ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ عِنْدَ خُرُوجِهِ مِنْ قَبْرِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ فِي يَدِ كُلِّ مَلَكٍ زِمَامَةٌ نَجِيبٌ مِنْ نُورِ بَطْنِهِ مِنَ اللُّؤْلُؤِ وَ ظَهْرُهُ مِنَ الزَّبَرْجَدِ وَ قَوَائِمُهُ مِنَ الْيَاقُوتِ عَلَى ظَهْرِ كُلِّ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۰۸۵﴾ ای بنی اسرائیل از من پیروی کرده و به دنبال من روان شوید، چون این دعا کلید درهای بهشت و قفل درهای دوزخ و نازل کننده روزی و جلب کننده رضایت خداوند خالق و قادر بر بندگان خویش است.

۲-۹-۴-۴-عذاب

﴿۸۰۸۶﴾ جبرئیل پنج بشارت (خبر خوش) بر پیامبر نازل کرد. اول اینکه خداوند فرمود: هر کس به من امید داشته باشد، ناامیدش نمی کنم و با دعای زنده ها، عذاب را از مردگان دفع می کنم. ﴿۸۰۸۷﴾ کسی که از امت تو این دعا را بخواند، خدای تعالی عذاب قبر را از او برطرف می کند. ﴿۸۰۸۸﴾ حال که تو را می خوانم، عذابم نکن.

﴿۸۰۸۹﴾ ای پروردگارم آیا پس از اینکه به یگانگی تو اقرار کرده ام، تو مرا به آتش، عذاب خواهی کرد؟ و دلم به نور معرفت آباد گشته، و زبانم به ذکر تو گویا شده، و نهادم به دوستی تو پیوند خورده؟ و پس از اعتراف صادقانه و دعای خاضعانه ام به مقام بنده پروری و ربوبیت (مرا عذاب خواهی کرد؟)

﴿۸۰۹۰﴾ ای محمد هر مردی یا زنی که این دعا را در مدت عمر خود بیست مرتبه بخواند، پس خدای تعالی او را به آتش جهنم عذاب نمی کند.

۱۰-۴-۲-۴-حجاب بین بنده و خدا

۱-۱۰-۴-۲-برداشتن حجاب

﴿۸۰۹۱﴾ با امام علیه السلام خانه خدا را طواف می کردم، فرمودند: کدام یک از محل های خانه خدا حرمت بیشتری دارد؟ گفتم: قربانت شوم، شما بهتر از من این را می دانید. پس سؤال را تکرار کرد. به ایشان گفتم: داخل خانه خدا، فرمود: رکن یمانی دری از درهای باز بهشت است که بر روی شیعه آل محمد باز است و بر دیگران بسته است، انسان مؤمنی نیست که آنجا خداوند را بخواند مگر اینکه دعای او به عرش می رسد و بین دعای او و خداوند حجابی نیست.

﴿۸۰۹۲﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، بین او و خداوند حجابی باقی نمی ماند و هر چه از خدا بخواهد به او می دهد و هنگام بیرون آمدن از قبرش خدای تعالی هفتاد هزار فرشته نزد او می فرستد که در دست هر فرشته، اسبی نجیب از نور، شکمش از مروارید و پشتش از زبرجد و پاهایش از یاقوت و بر سر هر اسب سراپرده ای از نور و برایش چهارصد در و بر هر در یک پرده

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

نَجِيبُ قُبَّةٍ مِنْ نُورٍ لَهَا أَرْبَعُمِائَةِ بَابٍ عَلَى كُلِّ بَابٍ سِتْرٌ مِنَ السُّنْدُسِ وَالْإِسْتَبْرَقِ فِي كُلِّ قُبَّةٍ أَلْفٌ وَصِيفَةٌ عَلَى رَأْسِ كُلِّ وَصِيفَةٍ تَاجٌ مِنَ الذَّهَبِ الْأَخْمَرِ تَسْطَعُ مِنْهُنَّ رَائِحَةُ الْمِسْكِ الْأَذْفَرِ فَيُعْطَى جَمِيعُ ذَلِكَ ثُمَّ يَبْعَثُ اللَّهُ إِلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ مَعَ كُلِّ مَلَكٍ كَأْسٌ مِنْ لَوْلُو بَيْضَاءَ فِيهَا شَرَابٌ مِنَ الْجَنَّةِ مَكْتُوبٌ عَلَى كُلِّ كَأْسٍ مِنْهَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ هَدِيَّةٌ مِنَ الْبَارِي عَزَّ وَجَلَّ لِفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ وَيُنَادِيهِ اللَّهُ تَعَالَى يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٨٠٩٣﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ صَلَّى يَوْمَ الْخَمِيسِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يقرأُ فِي الْأَوَّلَى مِنْهُنَّ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ الْإِخْلَاصَ إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً وَ فِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الثَّالِثَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَ ثَلَاثِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الرَّابِعَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَ أَرْبَعِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ كُلَّ رَكَعَتَيْنِ بِتَسْلِيمٍ فَإِذَا سَلَّمَ فِي الرَّابِعَةِ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ إِحْدَى وَ خَمْسِينَ مَرَّةً وَ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ إِحْدَى وَ خَمْسِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَسْجُدُ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ مِائَةَ مَرَّةً وَ تَدْعُو بِمَا شِئْتَ وَ قَالَ ﷺ إِنَّ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ قَالَ هَذَا الْقَوْلَ لَوْ سَأَلَ اللَّهُ فِي زَوَالِ الْجِبَالِ لَزَالَتْ أَوْ فِي نُزُولِ الْعِثِّ لَنَزَلَ وَ إِنَّهُ لَا يُحْجَبُ مَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ وَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَغْضَبُ عَلَى مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ لَمْ يَسْأَلْهُ حَاجَتَهُ؛ مُسْتَدْرِكُ الْوَسَائِلِ ج: ٦ ص: ٣٧٧

﴿٨٠٩٤﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ إِلَّا لَمْ يَبْقَ بَيْنَ الدَّاعِي وَ بَيْنَ اللَّهِ سِوَى حِجَابٍ وَاحِدٍ؛ مَهْجُ الدَّعَوَاتِ ص: ٢٣٠

٢-١٠-٤-٢-٤- هَتَكَ السِّتْرِ

﴿٨٠٩٥﴾ الْحُسَيْنِ ﷺ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ عِنْدَهُ أَبِي بْنُ كَعْبٍ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَرْحَبًا بِكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَا زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِينَ قَالَ لَهُ أَبِي وَ كَيْفَ يَكُونُ يَا رَسُولَ اللَّهِ زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِينَ أَحَدٌ غَيْرُكَ قَالَ يَا أَبِي وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ﷺ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَ لَقَدْ لُقِنَ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

پشمی از جنس سندس و استبرق که بر سر هر قبه، هزار کنیز و بر سر هر کنیز تاجی از طلای قرمز که می‌درخشد و از آن‌ها بوی خوش مشک اذفر منتشر می‌شود همگی این‌ها داده می‌شود، سپس خداوند بعد از آن به‌سوی او هفتاد هزار فرشته، که همراه هر فرشته جامی از مروارید سفید و در آن شرابی است که بر روی هر جام نوشته شده: «لا إله إلا الله وحده لا شریک له، این هدیه‌ای از سوی خداوند عزوجل برای فلانی پسر فلانی است»، می‌فرستد. و خداوند بلندمرتبه ندا سر می‌دهد ای بنده‌ام بدون محاسبه وارد بهشت شو.

﴿۸۰۹۳﴾ هرکس روز پنجشنبه چهار رکعت نماز بخواند و در رکعت اول یک مرتبه حمد و یازده مرتبه سوره اخلاص و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و بیست و یک مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» و در رکعت سوم یک مرتبه حمد و سی و یک مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» را و در رکعت چهارم یک مرتبه حمد و چهل و یک بار «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» را بخواند و هر دو رکعت به یک سلام. پس هرگاه در رکعت چهارم سلام گفت: پنجاه و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» را بخواند و پنجاه و یک بار بگوید: «اللهم صل علی محمد و آل محمد» سپس به سجده رود و در سجده صد مرتبه بگوید: «یا الله یا الله» و هرچه دوست دارد بخواند و پیامبر ﷺ فرمود: هرکس این نماز را بخواند اگر از خدا جابه‌جایی کوه‌ها را بخواند جابه‌جا می‌شوند، و اگر بارش باران بخواند، می‌بارد. این نماز حجابی بین او و خدا باقی نمی‌گذارد و خداوند بلندمرتبه بر کسی که این نماز را بخواند و چیزی از خدا نخواهد غضب خواهد کرد.

﴿۸۰۹۴﴾ بنده‌ای نیست که این دعا را بخواند مگر آنکه میان او و میان رضا و قرب الهی مانعی نمی‌ماند.

۲-۱۰-۴-۲-۴- پاره کردن پرده

﴿۸۰۹۵﴾ وارد شدم بر پیامبر خدا ﷺ در حالتی که ابی‌بن کعب نزد او حاضر بود، پس پیامبر خدا ﷺ به من فرمود مرحبا به تو ای اباعبدالله، ای زینت آسمان‌ها و زمین‌ها، پس ابی‌بن کعب به رسول خدا عرض کرد: ای پیامبر خدا! چگونه می‌شود احدی غیر از شما زینت آسمان‌ها و زمین‌ها باشد، آن جناب فرمود: سوگند به آنکه مرا به‌حق به پیامبری برانگیخت، حسین بن علی در آسمان بزرگ‌تر است، و تلقین کرده است به او دعاهایی را که نخواند مخلوقی آن دعاها را، مگر آنکه محشور گرداند خداوند آن مخلوق را با او و خود آن جناب او را در آخرت شفاعت کند و

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَہُ وَكَانَ شَفِيعَہُ فِی آخِرَتِہِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْہُ كَرْبَہُ وَقَضَىٰ بِہَا دِینَہُ وَیَسِّرَ أَمْرَہُ وَ
أَوْضَحَ سَبِيلَہُ وَقَوَّاهُ عَلَىٰ عَدُوِّہِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَہُ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۸۶

﴿٨٠٩٦﴾ الْحَسِينُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَلَقَدْ لَقَّنَ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبُهُ وَقَضَىٰ بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَىٰ عَذْوِهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٨٠٩٧﴾ الحسين عليه السلام: وَلَقَدْ لَقِنَا دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَهُ وَقَضَىٰ بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَىٰ عُدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٤

١١-٤-٢-٤- دَفْعُ الشَّيْطَانِ، السُّلْطَانِ وَ الْعَدُوِّ

١-١-٤-٢-٤- في مقابل الشيطان

١-١-١١-٤-٢-٤- الحفظ

﴿٨٠٩٨﴾ الرِّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ أَلْفَ أَلْفٍ مَلَكٍ يَحْفَظُونَهُ مِنْ كُلِّ جَبَّارٍ وَ شَيْطَانٍ وَ سُلْطَانٍ وَ كَتَبَ لَهُ بِكُلِّ مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ سِتِّينَ سَنَةً مَقْبُولَةً وَ جَعَلَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ النَّارِ سَبْعِينَ خَنْدَقًا كُلٌّ خَنْدَقٌ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ؛ الْبُلْدَ الْأُمَيْنِ ص: ٢٢١

٢-١-١١-٤-٢-٤- دَفْعُ الشَّرِّ

﴿٨٠٩٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَيْلَةٌ يَقْرَأُ هَذَا الدُّعَاءَ يَدْفَعُ اللَّهُ عَنْهُ شَرَّ الشَّيَاطِينِ وَكَيْدَهُمْ وَ يَقْبَلُ أَعْمَالَهُ كُلَّهَا وَيُطَهِّرُ مَالَهُ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ج: ٩١ ص: ٣٩٨

٣-١-١١-٤-٢-٤-القمع

﴿٨١٠﴾ الرسول ﷺ: الْإِشَارَةُ بِأَلْصَابِعِ الْمُسَبِّحَةِ فِي الصَّلَاةِ وَفِي الدُّعَاءِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ مَقْمَعَةٌ

لِلشَّيْطَانِ وَهُوَ الْإِخْلَاصُ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۱۸۷

٤-١-١١-٤-٢-٤- لَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَلَا لِلْأَوْلِيَاءِ عَلَيْهِ سَبِيلًا

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

حزن و اندوه او را برطرف کند و قرض او را ادا کند و امر او را آسان کند و راه او را روشن و واضح کند و او را بر دشمن خود قوی کند و او را (به سبب گناهان) رسوا نکند.

﴿۸۰۹۶﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، جایگاه و مقام حسین بن علی در آسمان بالاتر و آشکارتر از مقام او در زمین است، به او دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نخواند، مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محشور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و آبرویش را نبرد و عیوبش را آشکار نخواهد کرد.

﴿۸۰۹۷﴾ دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نمی‌خواند مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محشور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و (به سبب معاییش) آبرویش را نبرد.

۱۱-۴-۲-۴- دفع شیطان، سلطان، عدو

۱۱-۴-۲-۴-۱-۱- در مقابل شیطان

۱۱-۴-۲-۴-۱-۱-۱- حفظ

﴿۸۰۹۸﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند به سویش هزاران هزار فرشته می‌فرستد، تا از او در برابر هر ستمگر و شیطانی محافظت کند و برایش ثواب قبولی روزه کسی که شصت سال در ماه رمضان روزه بوده را می‌نویسد و بین او و آتش جهنم هفتاد خندق قرار می‌دهد که هر خندقی چون فاصله آسمان و زمین است.

۱۱-۴-۲-۴-۱-۱-۲- دفع شر

﴿۸۰۹۹﴾ در شبی که این دعا را می‌خواند خدای تعالی از او شر شیاطین و مکر ایشان را دفع می‌کند و عمل‌های او را همگی قبول می‌کند و مال او را پاکیزه می‌کند.

۱۱-۴-۲-۴-۱-۱-۳- سرکوب

﴿۸۱۰۰﴾ در نماز و دعا اشاره با انگشتانی که در تسبیح به کار می‌آیند باعث خشنودی خداوند شده، و همچون گریز آهنین - دورکننده - شیطان است و این اخلاص است.

۱۱-۴-۲-۴-۱-۱-۴- برای شیطان و اولیایش برای تسلط بر او راهی قرار نمی‌دهد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨١٠١﴾ الصادق عليه السلام: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَدَعَا بِهِذَا الدُّعَاءَ عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا... لَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَلَا لِأَوْلِيَائِهِ عَلَيْهِ سَبِيلًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص:

٣١١

﴿٨١٠٢﴾ الصادق عليه السلام: وَأَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَدَعَا بِهِذَا الدُّعَاءَ مُخْلِصًا وَعَمِلَ هَذَا الْعَمَلَ مُوقِنًا مُصَدِّقًا عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنْ... لَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَلَا لِأَوْلِيَائِهِ عَلَيْهِ وَلَا عَلَى نَسْلِهِ إِلَى أَرْبَعَةِ أَعْقَابٍ سَبِيلًا؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٩٠

١-٥-١١-٤-٢-٤- لا يَعرِضُ لَهُ شَيطَانٌ

﴿٨١٠٣﴾ الزهراء عليها السلام: الحسين بن علي عن أمه فاطمة عليها السلام قَالَتْ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا فَاطِمَةُ أَلَا أَعْلَمُكَ دُعَاءً لَا يَدْعُو بِهِ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ وَلَا يَعْمَلُ فِي صَاحِبِهِ سِحْرٌ وَلَا شَيْءٌ وَلَا يَعرِضُ لَهُ شَيطَانٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٨١

٢-١١-٤-٢-٤- في مُقَابِلِ السُّلْطَانِ

١-٢-١١-٤-٢-٤- إِجَابَةُ الدُّعَاءِ عَلَيْهِ

﴿٨١٠٤﴾ الرسول ﷺ: مَا دَعَا بِهِ رَجُلٌ عَلَى سُلْطَانٍ جَائِرٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ فِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩١

٢-١١-٤-٢-٤- رُدُّ شَرِّهِ

﴿٨١٠٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَا دَعَوْتُ اللَّهَ بِهِذَا الدُّعَاءِ وَأَنَا سَقِيمٌ إِلَّا شُفِيتُ وَلَا مَرِيضٌ إِلَّا بَرِئْتُ وَمَا دَخَلْتُ عَلَى سُلْطَانٍ أَخَافُهُ إِلَّا رَدَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنِّي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٦٣

٢-١١-٤-٢-٤- الطَّاعَةُ فِي مُقَابِلِ الدُّعَاءِ

﴿٨١٠٦﴾ الرسول ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا مَا دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ أَحَدٌ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَابِرٍ قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهِ وَيَنْظُرَهُ إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ السُّلْطَانَ طَوْعًا لَهُ وَكَفَى شَرَّهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛

بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

٣-١١-٤-٢-٤- فِي مُقَابِلِ الْعَدُوِّ

١-٣-١١-٤-٢-٤- رُدُّ السَّهَامِ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۰۱﴾ خداوند عزوجل به کسی که این نماز و این دعا را در این روز بخواند ده گونه لطف می‌کند. از جمله:.... و برای شیطان و یارانش در مخالفت او راهی باز نمی‌کند.

﴿۸۱۰۲﴾ بدان که هرکس این نماز را در این روز بخواند و با این دعا خالصانه خدا را بخواند و این اعمال را با ایمان و یقین انجام دهد، به او ده چیز می‌بخشد، از آن جمله است: خداوند او و فرزندانش را تا چهار نسل بعد از تسلط شیطان و دوستانش، در امان نگاه می‌دارد.

۵-۱-۱۱-۴-۲-۴- شیطانی بر او عرضه نمی‌شود.

﴿۸۱۰۳﴾ حسین بن علی علیه السلام می‌فرماید از مادرم فاطمه علیها السلام شنیدم که فرمود: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به من فرمودند: ای فاطمه به تو دعایی می‌آموزم که هرکس آن را بخواند دعایش مستجاب شود و هیچ سحر و جادو و نه چیز دیگری در او اثر نخواهد کرد. و شیطان مزاحمش نشده و دعایش رد نمی‌شود و همه حاجات دنیوی و اخروی او را که مورد علاقه‌اش باشد، برآورده می‌کنم، گفتم: بله پدرجان، به خدا قسم این دعا نزد من از دنیا و آنچه در آن است دوست‌داشتنی‌تر است.

۲-۱۱-۴-۲-۴- در مقابل سلطان

۱-۲-۱۱-۴-۲-۴- اجابت دعا علیه سلطان

﴿۸۱۰۴﴾ و این دعا را شخصی بر پادشاه ظالمی نمی‌خواند، مگر آنکه خدای حاجت او را برمی‌آورد.

۲-۲-۱۱-۴-۲-۴- رد شدن شر سلطان

﴿۸۱۰۵﴾ خدای خود را در حالت بیماری با این دعا نخواندم مگر آنکه شفا یافتم و در هیچ دردی نخواندم، مگر آنکه از آن درد نجات یافتم و داخل نشدم بر هیچ پادشاهی که می‌ترسیدم از جور او، مگر آنکه خدای تعالی جور او را از من دفع کرد.

۳-۲-۱۱-۴-۲-۴- مطیع شدن در مقابل دعاکننده

﴿۸۱۰۶﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، کسی که می‌خواهد بر پادشاهی ستمگر وارد شود، اگر قبل از ملاقات و دیدن چهره‌اش این دعا را بخواند، خداوند متعال پادشاه را فرمانبر او کرده و شرش را کفایت می‌فرماید ان شاء الله تعالی.

۳-۱۱-۴-۲-۴- در مقابل دشمن

۱-۳-۱۱-۴-۲-۴- رد شدن تیرها

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨١٠٧﴾ الرسول ﷺ: فَوَقَعَ فِي أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ سَهَامٌ كَثِيرَةٌ فَشَكَوْا ذَلِكَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَلَوَّحَ إِلَى السَّهَامِ بِكُمِهِ وَدَعَا بِدَعَوَاتٍ فَهَبَّتْ رِيحٌ عَاصِفَةٌ فَرُدَّتِ السَّهَامُ إِلَى الْقَوْمِ فَكُلُّ مَنْ رَمَى سَهْمًا عَادَ السَّهْمُ إِلَيْهِ فَوَقَعَ فِيهِ جُرْحُهُ بِقُدْرَةِ اللَّهِ وَبَرَكَتِ رَسُولِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٨ ص: ٦٤

٢-٣-١١-٢-٤- لا يُظْهَرُ عَلَيْهِ عَدُوًّا

﴿٨١٠٨﴾ الصادق ﷺ: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُوقِيهِ مِنْ مِيتَةِ السَّوِّ وَلا يُعَاوِنُ عَلَيْهِ عَدُوًّا إِلَى أَنْ يَمُوتَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٣١١

﴿٨١٠٩﴾ الصادق ﷺ: وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مُخْلِصًا وَعَمِلَ هَذَا الْعَمَلَ مُوقِنًا مُصَدِّقًا عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنْ... لا يُظْهَرُ عَلَيْهِ عَدُوًّا إِلَى أَنْ يَمُوتَ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٩٠

٣-٣-١١-٢-٤- الكِفَايَةُ

﴿٨١١٠﴾ امير المؤمنين ﷺ: أَيُّهَا النَّاسُ كَفَاكُمُ اللَّهُ عَدُوَّكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَقَالَ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَعَدَّكُمْ الْإِجَابَةَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٩٨

٤-٣-١١-٢-٤- الإِمْدَادُ، النَّصْرَةُ، تَقْوِيَةُ الظَّفَرِ

﴿٨١١١﴾ الأنفال آية ٩: إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِآلِفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ ﴿٨١١٢﴾ الرسول ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَا قَرَأْتُ هَذَا الدُّعَاءَ فِي غَزَوَاتٍ إِلَّا ظَهَرَتْ بَرَكَتُهُ عَلَى أَعْدَائِي؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨١١٣﴾ المجتبي ﷺ: إِنَّ اللَّهَ أَوْحَى إِلَى دَاوُدَ قُلْ لِفُلَانِ الْجَبَّارِ إِنِّي لَمْ أَبْعَثْكَ لِتَجْمَعَ الدُّنْيَا عَلَى الدُّنْيَا وَلَكِنْ لَتَرُدَّ عَنِّي دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَتَنْصُرَهُ فَإِنِّي آتِيْتُ عَلَى نَفْسِي أَنْ أَنْصُرَهُ وَأَنْتَصِرَ لَهُ مِمَّنْ ظَلَمَ بِحَضْرَتِهِ وَلَمْ يَنْصُرْهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ٧٦

﴿٨١١٤﴾ الحسين ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ﷺ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۰۷﴾ تیرهای فراوانی در لشکر پیامبر می‌بارید، به پیامبر شکایت کردند، با آستین مبارک به تیرها اشاره کرد و دعایی خواند، باد تندی وزید و تیرها را به اردوی دشمن برگرداند. پس هر که از دشمن تیر می‌انداخت به قدرت خدا و برکت پیامبر، تیر به‌سوی او برمی‌گشت و به خودش آسیب وارد می‌کرد.

۲-۳-۱۱-۴-۲-۴-عدم یاری و پشتیبانی از دشمن

﴿۸۱۰۸﴾ خداوند عزوجل به کسی که این نماز و این دعا را در این روز بخواند ده گونه لطف می‌کند. از جمله: او را از مردن بد نگه می‌دارد. و تا لحظه مرگ، دشمنش را بر ضد او یاری نکند. ﴿۸۱۰۹﴾ بدان که هر کس این نماز را در این روز بخواند و با این دعا خالصانه خدا را بخواند و این اعمال را با ایمان و یقین انجام دهد، به او ده چیز می‌بخشد، از آن جمله است: تا روز مرگ، دشمنی بر او غلبه نکند.

۳-۳-۱۱-۴-۲-۴-کفایت

﴿۸۱۱۰﴾ ای مردم، خداوند شما را از دشمنان جن و انس کفایت کرد و فرمود: «مرا فراخوانید تا برای شما اجابت کنم»، و به شما وعده اجابت داد.

۴-۳-۱۱-۴-۲-۴-کمک

﴿۸۱۱۱﴾ آیه ۹ به‌خاطر بیاورید زمانی را (که از شدت ناراحتی در میدان بدر) از پروردگارتان کمک می‌خواستید، و او خواسته شما را پذیرفت (و گفت): من شما را با یک‌هزار از فرشتگان، که پشت‌سره‌م فرود می‌آیند، یاری می‌کنم.

﴿۸۱۱۲﴾ حضرت رسول ﷺ فرمودند که: من این دعا را در جنگی نخواندم، مگر آنکه من در آن جنگ به برکت این دعا بر دشمنان خود ظفر یافتم.

﴿۸۱۱۳﴾ خدای متعال به داود - علیه السلام - وحی فرمود که: به فلان سلطان زورگو بگو من تو را در این مقام قرار ندادم که مال دنیا جمع کرده و اموال را بر روی یکدیگر انباشته کنی، لیکن تو را فرستادم که ناله مظلومان را از آمدن به‌سوی من (با برآورده کردن خواسته‌هایشان رد کرده) و آن‌ها را یاری کنی. من سوگند یاد کرده‌ام و بر خود لازم کرده‌ام که مظلوم را یاری کنم و از آن کس که مظلوم در حضور او ظلم شده و او یاری‌اش نکرده است، انتقام بگیرم.

﴿۸۱۱۴﴾ سوگند به آن که مرا به‌حق به پیامبری برانگیخت، جایگاه و مقام حسین بن علی در آسمان بالاتر و آشکارتر از مقام او در زمین است، به او دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نخواند، مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محشور کند و در آخرت شفیع او

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَيَسِّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٨١١٥﴾ الرسول ﷺ: وَلَقَدْ دَعَا بِهَا النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَوْمَ الْأَحْزَابِ فَنَصَرَهُ اللَّهُ عَلَى أَعْدَائِهِ وَهِيَ أَسْمَاءُ اللَّهِ الْمُقَدَّسَةِ الْمُبَارَكَةِ وَهِيَ هَذَا الدُّعَاءُ الْمُبَارَكُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٥٥
﴿٨١١٦﴾ الحسين عليه السلام: وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتُ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَيَسِّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٤

﴿٨١١٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَرَأَهُ فِي حَرْبٍ مَرَّةً وَاحِدَةً قَوَّاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قُوَّةَ سَبْعِينَ مِنْ أَصْحَابِ الْمُحَارِبِينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٣

﴿٨١١٨﴾ إِبْنُ عَبَّاسٍ لَوْ دَعَوْتَ عَلَى حَجَرٍ أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَكَ ذَهَبًا لَنَقَلَ عَنْهُ إِلَى مُرَادِكَ وَآتَاكَ بِالطَّعَامِ حَيْثُ لَا طَعَامَ وَآتَاكَ بِالْمَاءِ حَيْثُ لَا مَاءَ وَأَغَانِكَ بِالْمَلَائِكَةِ حَيْثُ لَا مُغِيثَ فَأَظْفَرَكَ بِهِمْ عَلَى أَعْدَائِكَ؛ بحار الأنوار ج: ١٦ ص: ١٤١

٥-٣-١١-٤-٢-٤-الإنشطار

﴿٨١١٩﴾ المجتبي عليه السلام: إِنْ اللَّهُ أَوْحَى إِلَى دَاوُدَ قُلْ لِفُلَانٍ الْجَبَّارُ إِنِّي لَمْ أَتَعَثْكَ لِتَجْمَعَ الدُّنْيَا عَلَى الدُّنْيَا وَلَكِنْ لَتَرُدَّ عَنِّي دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَتَنْصُرَهُ فَإِنِّي أَلَيْتُ عَلَى نَفْسِي أَنْ أَنْصُرَهُ وَأَنْتَصِرَ لَهُ مِمَّنْ ظَلَمَ بِحَضْرَتِهِ وَلَمْ يَنْصُرْهُ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ٧٦

٦-٣-١١-٤-٢-٤-الإنهزام

﴿٨١٢٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: دَعَا لِي بِدَعَوَاتِ النَّصْرِ عَلَى أَعْدَاءِ اللَّهِ فَهَزَمَتْهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛ الخصال ج: ٢ ص: ٥٧٢

﴿٨١٢١﴾ الصادق عليه السلام: فَمَرَرْتُ عَلَى بَابِ الْخَنْدَقِ وَقَدْ اغْتَرَاهُ الْمُؤْمِنُونَ وَالْكَفَّارُ فَلَمَّا تَوَجَّهَ حَذِيفَةُ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَنَادَى يَا صَرِيخَ الْمَكْرُوبِينَ وَيَا مُجِيبَ الْمُضْطَرِّينَ أَكْشِفْ هَمِّي وَغَمِّي وَكَرْبِي فَقَدْ تَرَى حَالِي وَحَالَ أَصْحَابِي فَنَزَلَ عَلَيْهِ جَبْرَائِيلُ عليه السلام فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ ذِكْرُهُ قَدْ سَمِعَ مَقَالَاتِكَ وَدُعَاكَ وَقَدْ أَجَابَكَ وَكَفَاكَ هُوَلَّ عَدُوَّكَ فَجَثَا رَسُولُ اللَّهِ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و آبرویش را نبرد و عیوبش را آشکار نخواهد کرد. ﴿۸۱۱۵﴾ پیامبر ﷺ در جنگ احزاب روز جمعه با آن دعا کرد و خدا او را بر دشمنانش پیروز کرد؛ و آن اسمای مقدس و مبارکی است.

﴿۸۱۱۶﴾ دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نمی‌خواند مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محصور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و (به سبب معایش) آبرویش را نبرد.

﴿۸۱۱۷﴾ کسی که این دعا را یک مرتبه در جنگ بخواند، خدای تعالی به او قوت هفتاد نفر از جماعت رزمندگان را خواهد داد.

﴿۸۱۱۸﴾ اگر دعا می‌کردی، خدا سنگ را برای تو طلا کند، حق تعالی ماهیت سنگ را طبق مراد تو تغییر می‌داد و طلا می‌کرد و نیز در جایی که طعام و آب نبود به تو طعام و آب می‌رساند و در جایی که پناه‌دهنده نداشتی به وسیله فرشتگان پناهت داد و بدین وسیله تو را بر دشمنانت ظفر و پیروزی داد.

۵-۳-۱۱-۴-۲-۴- انتقام

﴿۸۱۱۹﴾ خدای متعال به داود - علیه السلام - وحی فرمود که: به فلان سلطان زورگو بگو من تو را در این مقام قرار ندادم که مال دنیا جمع کرده و اموال را بر روی یکدیگر انباشته کنی، لیکن تو را فرستادم که ناله مظلومان را از آمدن به سوی من (با برآورده کردن خواسته‌هایشان رد کرده) و آن‌ها را یاری کنی. من سوگند یاد کرده‌ام و بر خود لازم کرده‌ام که مظلوم را یاری کنم و از آن کس که مظلوم در حضور او ظلم شده و او یاری‌اش نکرده است، انتقام بگیرم.

۶-۳-۱۱-۴-۲-۴- از هم پاشیدن

﴿۸۱۲۰﴾ دعاهای پیروزی بر دشمنان خدا را درباره من کرد، پس من به اذن خدا، آن‌ها را شکست دادم.

﴿۸۱۲۱﴾ پس از راه خندق گذشتم و مؤمنان و کفار را دیدم که در آنجا نگهداری می‌دادند، و از سوی دیگر حدیفه که به دنبال مأموریت خویش رفت پیامبر خدا ﷺ برخاست و با صدای بلند این دعا را خواند: «ای فریادرس درماندگان و ای پاسخ‌دهنده گرفتاران، اندوه و غم و گرفتاری‌ام را برطرف گردان که تو به‌خوبی نگران حال من و اصحاب من هستی»، در این وقت جبرئیل علیه السلام نازل شد و عرض کرد: ای پیامبر خدا! خدای «عز ذکرة» گفتارت را شنید و دعایت را به اجابت رساند و هراس دشمنت را از تو دور کرد، پیامبر خدا ﷺ دوزانو (روی زمین) نشست و دست‌ها را

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

اللَّهُ عَلَيْهِ رُكْبَتَيْهِ وَبَسَطَ يَدَيْهِ وَأَرْسَلَ عَيْنَيْهِ ثُمَّ قَالَ شُكْرًا شُكْرًا كَمَا رَحِمْتَنِي وَرَحِمْتَ أَصْحَابِي ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَدْ بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِمْ رِيحًا مِنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا فِيهَا حَصَى وَرِيحًا مِنَ السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ فِيهَا جَنْدَلٌ قَالَ حَذِيفَةُ فَخَرَجْتُ فَإِذَا أَنَا بَيْنَ رِجْلِ الْقَوْمِ وَأَقْبَلَ جُنْدُ اللَّهِ الْأَوَّلُ رِيحٌ فِيهَا حَصَى فَمَا تَرَكَتْ لَهُمْ نَارًا إِلَّا أَذْرَتْهَا وَلَا خِبَاءً إِلَّا طَرَحَتْهُ وَلَا رُمْحًا إِلَّا أَثَقَتْهُ حَتَّى جَعَلُوا يَتَتَرَسُونَ مِنَ الْحَصَى فَجَعَلْنَا نَسْمَعُ وَفَعِ الْحَصَى فِي الْأَتْرَسَةِ فَجَلَسَ حَذِيفَةُ بَيْنَ رَجُلَيْنِ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَقَامَ إِبْلِيسُ فِي صُورَةِ رَجُلٍ مُطَاعٍ فِي الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّكُمْ قَدْ نَزَلْتُمْ بِسَاحَةِ هَذَا السَّاحِرِ الْكَذَّابِ آلاَ وَإِنَّهُ لَنْ يَفُوتَكُمْ مِنْ أَمْرِهِ شَيْءٌ فَإِنَّهُ لَيْسَ سَنَةَ مَقَامٍ قَدْ هَلَكَ الْخُفَّ وَالْحَافِرُ فَارْجِعُوا وَلْيَنْظُرْ كُلُّ رَجُلٍ مِنْكُمْ مَنْ جَلِيسُهُ قَالَ حَذِيفَةُ فَنَظَرْتُ عَنْ يَمِينِي فَضَرَبْتُ بِيَدِي فَقُلْتُ مَنْ أَنْتَ فَقَالَ مُعَاوِيَةُ فَقُلْتُ لِلَّذِي عَنْ يَسَارِي مَنْ أَنْتَ فَقَالَ سَهِيلُ بْنُ عَمْرٍو قَالَ حَذِيفَةُ وَأَقْبَلَ جُنْدُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ فَقَامَ أَبُو سُفْيَانَ إِلَى رَاحِلَتِهِ ثُمَّ صَاحَ فِي قُرَيْشِ النَّجَاءِ النَّجَاءِ وَقَالَ طَلْحَةُ الْأَزْدِيُّ لَقَدْ زَادَكُمْ مُحَمَّدٌ بَشَرًا ثُمَّ قَامَ إِلَى رَاحِلَتِهِ وَصَاحَ فِي بَنِي أَشْجَعِ النَّجَاءِ النَّجَاءِ وَفَعَلَ عَيْنَةُ بْنُ حِصْنٍ مِثْلَهَا ثُمَّ فَعَلَ الْحَارِثُ بْنُ عَوْفٍ الْمُزَنِيُّ مِثْلَهَا ثُمَّ فَعَلَ الْأَفْرَعُ بْنُ حَابِسٍ مِثْلَهَا وَذَهَبَ الْأَحْزَابُ وَرَجَعَ حَذِيفَةُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَأَخْبَرَهُ الْخَبَرَ وَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﷺ إِنَّهُ كَانَ لَيْشِبُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٢٧٧

٧-٣-١١-٤-٢-٤- لا يَعْرِضُ لَهُ شَيْطَانٌ

﴿٨١٢٢﴾ الزَّهْرَاءُ ع: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا فَاطِمَةُ أَلَا أَعْلَمُكَ دُعَاءً لَا يَدْعُو بِهِ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجِيبَ لَهُ وَلَا يَعْمَلُ فِي صَاحِبِهِ سِحْرٌ وَلَا شَيْءٌ وَلَا يَعْرِضُ لَهُ شَيْطَانٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص:

١٨١

٨-٣-١١-٤-٢-٤- الْبَلَاءُ، الْإِفْتِقَارُ، الْعُمَيَانُ، الْخَرَسُ، الْوَضَحُ، الدَّلَّةُ

﴿٨١٢٣﴾ دُعَاءُ دُعِيَ بِهِ عَلَى امْرَأَةٍ فَعَمِيَتْ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مَلَأَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ الَّذِي عَنَتَ لَهُ الْوُجُوهُ وَخَشَعَتَ لَهُ الْأَصْوَاتُ وَجَلَّتْ مِنْهُ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِكَ ثُمَّ دُعِيَ عَلَيْهَا بِالْعَمَى فَعَمِيَتْ؛ المجتبی ص: ١٤

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

باز کرد، و اشک از دیدگانش سرازیر شده گفت: سپاس تو را چنانچه به من و اصحابم رحم کردی، آنگاه پیامبر خدا ﷺ فرمود: خدای عزوجل بادی آمیخته با غبار و ریگ از آسمان دنیا بر آن‌ها فرستاد و باد دیگری نیز توأم با قطعه‌های سنگ از آسمان چهارم بر آن‌ها فروفرستاد. حذیفه می‌گوید: من رفتم و آتش‌های آن‌ها را افروخته دیدم، و در این هنگام بود که لشکر نخست خدا که باد مخلوط به ریگ بود روآورد، و دیگر آتشی از آن‌ها به جای نگذارد جز آنکه آن را پراکنده ساخت، و چادری به جای نگذارد مگر آنکه از جا کند، و نیزه‌ای سر پا نگذارد تا به آنجا که برای جلوگیری از سنگ‌ریزه‌ها سپر جلوی روی خود می‌گرفتند و صدای برخورد سنگ‌ریزه‌ها با سپرها به گوش می‌خورد. حذیفه همچنان پیش رفت تا در وسط دو تن از مشرکین نشست، در این وقت شیطان به صورت یکی از سران مشرکین درآمد و گفت: ای مردم شما در آستان این مرد جادوگر دروغگو درآمده‌اید، این را بدانید که کار از دست شما بیرون نرود (نومید نشوید و در کار او شتاب نکنید که) فرصت باقی است، و امسال سال توقف در اینجا نیست (و بیش از این ماندن در اینجا صلاح نباشد)، حیوانات سم‌دار و بی‌سم (شتران و اسبان) همگی به هلاکت رسیدند، پس به مکه بازگردید، و هر کدام از شماها همنشین خود را بیابد و دقت کند تا بیگانه‌ای برای جاسوسی به میان شما نیامده باشد. حذیفه می‌گوید: من (برای آنکه گرفتار نشوم) به سمت راست خود نگاه کردم و (به آن کسی که پهلویم نشسته بود) دست زده گفتم: کیستی؟ گفت: معاویه، و به آن کسی که سمت چپم بود گفتم: تو کیستی؟ گفت: سهیل بن عمرو. حذیفه می‌گوید: در این هنگام بود که لشکر اعظم خدا در رسید، ابوسفیان برخاست و بر مرکب سوار شد و در میان قریش فریاد زد: گریز، گریز، و طلحه ازدی گفت: محمد ﷺ شری برای شما فزود، سپس سوار بر مرکب خویش شد در میان قبیله بنی‌اشجع فریاد زد: فرار، فرار، عیینة بن حصن نیز همین کار را کرد، حارث بن عوف مزی نیز همین کار را انجام داد، و اقرع بن حابس نیز چنین کرد و بدین ترتیب احزاب (که برای نابودی پیامبر اسلام و یارانش همدست شده بودند) همگی رفتند، و حذیفه نزد پیامبر خدا ﷺ بازگشته و جریان را به آن حضرت اطلاع داد. امام صادق علیه السلام فرمود: هنگامه آن شب، شبیه روز قیامت بود.

۷-۳-۱۱-۴-۲-۴- شیطانی بر او عرضه نمی‌شود.

﴿۸۱۲۲﴾ حضرت پیامبر خدا ﷺ به من فرمودند که: ای فاطمه (سلام‌الله‌علیها) آیا می‌خواهی به تو دعایی بیاموزم که آن را احدی نمی‌خواند مگر آنکه حاجت او برآورده شود و در صاحبش به برکت این دعا هیچ سحری و نه چیزی تأثیر نکند و شیطان متعرض او نگردد.

۸-۳-۱۱-۴-۲-۴- بلا، کوری و...

﴿۸۱۲۳﴾ دعایی که آن بر زنی خوانده شود کور شود: «خدایا! از تو می‌خواهم به نامت خدایی جز او نیست به نام خداوند بخشنده مهربان؛ خدای زنده پاینده؛ او را چرت و خواب نمی‌گیرد و از تو می‌خواهم به حق نامت که خدایی نیست جز او که آسمان‌ها و زمین را پر کرد؛ کسی که چهره‌ها خاضعند برایش و صداها برایش آرام شوند و قلب‌ها از خشم تو می‌ترسند»، بعد بر او نفرین شد پس نابینا شد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨١٢٤﴾ الصادق عليه السلام: لِكُلِّ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ الْإِجَابَةُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى ذَكَرًا كَانَ أَوْ أُنْثَى وَ لَوْ أَنَّ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ أَعْدَاءُ لَوْلَدِيكَ لَكَفَاكَ اللَّهُ مَثُوتَهُمْ وَ آخِرَسَ عَنْكَ أَلْسِنَتُهُمْ وَ ذَلَّلَ لَكَ رِقَابَهُمْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ قَالَتْ: أُمُّ دَاوُدَ فَكَتَبَ لِي هَذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٤٥

﴿٨١٢٥﴾ الباقر عليه السلام: كُنْتُ مَعَ الرِّضَا عليه السلام بِالْمَدِينَةِ فَمَرَّ مَعَ قَوْمٍ بِقَاعِدٍ فَقَالَ هَذَا إِمَامُ الرَّافِضَةِ فَقُلْتُ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَمَا سَمِعْتَ مَا قَالَ هَذَا الْقَاعِدُ قَالَ نَعَمْ إِنَّهُ مُؤْمِنٌ مُسْتَكْمِلُ الْإِيمَانِ فَلَمَّا كَانَ بِاللَّيْلِ دَعَا عَلَيْهِ فَاحْتَرَقَ دُكَّانُهُ وَ نَهَبَ السَّرَّاقُ مَا بَقِيَ مِنْ مَتَاعِهِ فَرَأَيْتُ مِنَ الْغَدِ بَيْنَ يَدَيَّ أَبِي الْحَسَنِ خَاضِعًا مُسْتَكِينًا فَأَمَرَ لَهُ بِشَيْءٍ ثُمَّ قَالَ يَا صَفْوَانُ أَمَا إِنَّهُ مُؤْمِنٌ مُسْتَكْمِلُ الْإِيمَانِ وَ مَا يُصْلِحُهُ غَيْرُ مَا رَأَيْتَ؛ بحار الأنوار ج: ٤٩ ص: ٥٥

﴿٨١٢٦﴾ الصادق عليه السلام: فَمَا دَعَا الرَّجُلُ عَلَى ظَالِمِهِ بِهَذَا الدُّعَاءِ إِلَّا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ حَتَّى أَصَابَهُ وَضُحٌ فِي جَبْهَتِهِ ثُمَّ أَفْقَرَ مِنْ بَعْدِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٢٢

٩-٣-١١-٤-٢-٤-الهلاكة

﴿٨١٢٧﴾ الهادي عليه السلام: أَنَّ هَذَا الدُّعَاءَ دَعَا بِهِ الْهَادِي عليه السلام عَلَى الْمُتَوَكِّلِ فَاهْلَكَهُ اللَّهُ تَعَالَى؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٠٩

﴿٨١٢٨﴾ أَنْتَ الَّذِي اسْتَجَبْتَ لِمُوسَى وَ هَارُونَ دَعْوَتَهُمَا حِينَ قُلْتَ قَدْ أَحْيَيْتَ دَعْوَتَكُمْ فَاسْتَقِيمَا وَ أَغْرَقْتَ فِرْعَوْنَ وَ قَوْمَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٨٧

﴿٨١٢٩﴾ الصادق عليه السلام: دَعَا عَلَى دَاوُدَ بْنِ عَلِيٍّ فَبَعَثَ اللَّهُ مَلَكًا فَضْرَبَهُ بِمِرْزَبَةٍ فَصَاحَ لَهَا فَمَاتَ مِنْهَا فَأَصْبَحَ النَّاسُ يُهَنِّئُونَهُ بِإِجَابَتِهَا؛ الصراط المستقيم ج: ٢ ص: ١٨٧

﴿٨١٣٠﴾ السَّجَّاد عليه السلام: فَلَمَّا رَأَى زَيْنُ الْعَابِدِينَ عليه السلام الرَّاسِينَ عَلَى مَائِدَتِهِ خَرَّ سَاجِدًا وَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَجَابَ دَعْوَتِي وَ بَلَغَنِي ثَارِي مِنْ قِتْلَةِ أَبِي وَ دَعَا لِلْمُخْتَارِ وَ جَزَّاهُ خَيْرًا؛ بحار الأنوار ج: ٤٦ ص: ٥٢

﴿٨١٣١﴾ السَّجَّاد عليه السلام: قَدِمُوا بِالْكِتَابِ وَ الرَّؤُوسِ إِلَيْهِ فَبَعَثَ بِرَأْسِ ابْنِ زِيَادٍ إِلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَأَدْخَلَ عَلَيْهِ وَ هُوَ يَتَغَدَّى فَقَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام أَدْخِلْتُ عَلَى ابْنِ زِيَادٍ لَعْنَهُ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۲۴﴾ برای هرکس که با این دعا، دعا کند مرد یا زن از جانب خداوند اجابت شود و اگر جن و انس دشمنان فرزندت باشند خداوند در برابر ایشان تو را کفایت کند و زبانشان را در برابر لال می‌کند و آن‌ها را برایت خوار می‌کند، اگر خدا بخواهد. مادر ام‌داود گفت: و برایم این دعا را نوشت.

﴿۸۱۲۵﴾ در خدمت حضرت رضا علیه السلام در مدینه بودم، با چند نفر از کنار شخصی که نشسته بود رد شدیم، آن شخص گفت: این امام رافضیان است، عرض کردم شنیدید چه گفت آن مرد، فرمود: چرا، او مؤمنی است که در راه تکمیل ایمان است، شب دعا کرد برای او دکانش آتش گرفت و دزدها بقیه سرمایه‌اش را بردند، فردا صبح او را خدمت حضرت رضا علیه السلام دیدم با خضوع نشسته بود، امام دستور داد به او کمک کردند. بعد فرمود صفوان این مؤمنی است که در راه تکمیل ایمان است و جز آنچه دیدی چیزی به صلاح او نبود.

﴿۸۱۲۶﴾ هیچ مردی برای ظالم بر خود این دعا را سه بار نخواند، مگر اینکه آثار نکبت در چهره ظالم پدید آید و بعد به فقر گرفتار شود.

۹-۳-۱۱-۴-۲-۴-هلاکت

﴿۸۱۲۷﴾ امام هادی علیه السلام با این دعا بر متوکل نفرین کرد و خداوند بلندمرتبه او را هلاک کرد. ﴿۸۱۲۸﴾ (پروردگارا) تو کسی هستی که دعای موسی و هارون را اجابت کردی، آن هنگام که (به موسی و هارون) گفتی: دعای شما پذیرفته شد، پس استوار باشید. و فرعون و قومش را غرق کردی.

﴿۸۱۲۹﴾ امام علیه السلام داودبن علی را نفرین کرد، و خداوند فرشته‌ای فرستاد که با گرز ضربه‌ای به او وارد کرد، و او بر اثر آن ضربه صیحه‌ای کشید و به درک واصل شد و صبحگاهان مردم اجابت دعای امام علیه السلام را به او شادباش گفتند.

﴿۸۱۳۰﴾ همین که زین‌العابدین علیه السلام سر سفره دو سر قاتلین امام حسین علیه السلام را دید به سجده رفته گفت: سپاس خدای را که دعایم را مستجاب کرد و انتقام خون پدرم را گرفت، درباره مختار دعای خیر کرد.

﴿۸۱۳۱﴾ هنگامی که مأمورین مختار، نامه او را با سر کفار نزد محمدبن حنفیه آوردند او سر ابن‌زیاد را نزد حضرت امام زین‌العابدین علیه السلام فرستاد. سر ابن‌زیاد هنگامی نزد امام سجاد وارد شد که آن حضرت مشغول ناشتایی بود. حضرت سجاد علیه السلام فرمود: من موقعی نزد ابن‌زیاد وارد شدم

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

اللَّهُ وَهُوَ يَتَعَدَّى وَرَأْسُ أَبِي بَيْنَ يَدَيْهِ فَقُلْتُ اللَّهُمَّ لَا تُمِتْنِي حَتَّى تُرِيَنِي رَأْسَ ابْنِ زِيَادٍ وَأَنَا أَتَعَدَّى فَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَجَابَ دَعْوَتِي؛ بحار الأنوار ج: ٤٥ ص: ٣٣٥

﴿٨١٣٢﴾ العسكري عليه السلام: كَانَ عُرْوَةُ بْنُ يَحْيَى يَلْعَنُهُ أَبُو مُحَمَّدٍ عليه السلام وَذَلِكَ أَنَّهُ كَانَتْ لِأَبِي مُحَمَّدٍ خِزَانَةٌ وَكَانَ يَلِيهَا أَبُو عَلِيٍّ بْنُ رَاشِدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَسَلَّمَتْ إِلَى عُرْوَةَ فَأَخَذَهَا لِنَفْسِهِ ثُمَّ أَحْرَقَ بَاقِيَ مَا فِيهَا يُغَايِظُ بِذَلِكَ أَبَا مُحَمَّدٍ عليه السلام فَلَعَنَهُ وَبَرَّئَ مِنْهُ وَدَعَا عَلَيْهِ فَمَا أَمُهلَ يَوْمَهُ ذَلِكَ وَلَيْلَتُهُ حَتَّى قَبِضَهُ اللَّهُ إِلَى النَّارِ فَقَالَ عليه السلام جَلَسْتُ لِرَبِّي فِي لَيْلَتِي هَذِهِ كَذًا وَكَذَا جُلُوسَةً فَمَا انْفَجَرَ عَمُودُ الصُّبْحِ وَلَا انْطَفَأَ ذَلِكَ النَّارُ حَتَّى قَتَلَ اللَّهُ عُرْوَةَ لَعَنَهُ اللَّهُ؛ بحار الأنوار

ج: ٥٠ ص: ٣٠١

﴿٨١٣٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَمَّا عَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله حُضُورَ نَوْفَلِ بْنِ خُوَيْلِدٍ بَدْرًا قَالَ اللَّهُمَّ اكْفِنِي نَوْفَلًا فَلَمَّا انْكَشَفَتْ قُرَيْشُ رَأَاهُ عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَدْ تَحَيَّرَ لَا يَدْرِي مَا يَصْنَعُ فَصَمَدَ لَهُ ثُمَّ ضَرَبَهُ بِالسَّيْفِ فَنَشَبَ فِي حَجَفَتِهِ وَانْتَزَعَهُ مِنْهَا ثُمَّ ضَرَبَ بِهِ سَاقَهُ وَكَانَتْ دِرْعُهُ مُشَمَّرَةً فَقَطَعَهَا ثُمَّ أَحْجَزَ عَلَيْهِ فَقَتَلَهُ فَلَمَّا عَادَ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله سَمِعَهُ يَقُولُ مَنْ لَهُ عِلْمٌ بِنَوْفَلٍ فَقَالَ أَنَا قَتَلْتُهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَكَبَّرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله وَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَجَابَ دَعْوَتِي فِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٩ ص:

٢٨٠

﴿٨١٣٤﴾ الهادي عليه السلام: فَدَعَوْتُ بِهِ عَلَيْهِ فَأَهْلَكَهُ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ٥٠ ص: ١٩٢

٥-٢-٤- إِيْجْتِنَابُ الْخَيْرِ: (الْبِرُّ، الْبِرْكَةُ، الْخَيْرُ، الصَّلَاحُ، الرَّحْمَةُ، الرِّزْقُ)

١-٤-٢-٥- الْبِرُّ

﴿٨١٣٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: سَأَخْبِرُكَ بِبَعْضِ ثَوَابِ هَذَا الدُّعَاءِ أَمَّا صَاحِبُهُ حِينَ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَتَنَائَرُ عَلَيْهِ الْبِرُّ مِنْ مَفْرَقِ رَأْسِهِ مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَيُنْزِلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ السَّكِينَةَ وَتَغْشَاهُ الرَّحْمَةُ وَلَا يَكُونُ لِهَذَا الدُّعَاءِ مُنْتَهَى دُونَ عَرْشِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَهُ دَوَى حَوْلَ الْعَرْشِ كَدَوَى النَّحْلِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص:

٣٣٠

٢-٤-٢-٥- الْبِرْكَةُ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

که او ناشتایی می‌کرد و سر پدر بزرگوارم در مقابل او بود. من در همان وقت دعا کردم و گفتم: پروردگارا! مرا از دنیا مبر تا سر این‌زیاد را در آن موقعی که من ناشتایی می‌کنم ببینم. سپاس مخصوص آن خدایی است که دعایم را مستجاب کرد.

﴿۸۱۳۲﴾ حضرت امام حسن عسکری علیه السلام عروقه بن یحیی را لعنت می‌کرد، این لعنت برای آن بود که حضرت عسکری خزانه‌ای داشت که متصدی آن ابوعلی پسر راشد (رضی الله عنه) بود خزانه را در اختیار عروه قرار دادند او هرچه در خزانه بود برداشت و بقیه را آتش زد، به این جهت مورد خشم امام قرار گرفت و لعنتش کرد و از او بی‌زاری جست و نفرینش کرد بیش از یک شب و روز زنده نبود، از دنیا رفت و به‌سوی جهنم رهسپار شد. حضرت عسکری فرمود دیشب در پیشگاه پروردگار آن قدر به دعا نشستم هنوز صبح ندیده بود و آن آتشی که عروه افروخته بود خاموش نشده بود که خداوند او را کشت، خدا لعنتش کند.

﴿۸۱۳۳﴾ هنگامی که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از حضور نوفل بن خویلد باخبر شد که او در میدان بدر حاضر شده از خدا خواست تا شر او را کفایت فرماید، به محض اینکه علی علیه السلام او را دید، شمشیری به فرقی زد و با همان شمشیر به پایش ضربه‌ای زد و بالاخره او را از پای درآورد، چون پیامبر صلی الله علیه و آله آمد، شنید آن حضرت می‌فرماید از نوفل چه خبر دارید؟ علی علیه السلام فرمود من او را کشتم، پیامبر خدا صلی الله علیه و آله تکبیر گفته و حمد خدا را به جای آورد که دعای او را مستجاب فرموده است.

﴿۸۱۳۴﴾ پس دعایی را خواندم. پس خدای تعالی متوکل را هلاک کرد.

۵-۲-۴- جلب خیر

۱-۵-۲-۴- خیر

﴿۸۱۳۵﴾ به‌زودی به شما بعضی از ثواب این دعا را خبر دهم، اما صاحب این دعا هنگامی که خدای عزوجل را می‌خواند، بر او نیکویی از فرق سر او از طبقه‌های آسمان تا به زمین نثار می‌شود و خدای تعالی بر او آرامش و سنجیدگی را نازل می‌کند و او را رحمت خدا در بر می‌گیرد و از برای این دعا منتهایی نزد عرش پروردگار عالمیان نیست و از برای اوست صدایی مثل صدای زنبور عسل و نگاه می‌کند خدای تعالی به‌سوی کسی که این دعا را بخواند.

۲-۵-۲-۴- برکت

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨١٣٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَתَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٥٤

﴿٨١٣٧﴾ لَقَدْ بَارَكَ اللَّهُ لِلرَّجُلِ فِي الْحَاجَةِ بِكَثْرَةِ الدُّعَاءِ فِيهَا أُعْطِيَهَا أَوْ مُنِعَهَا؛ شرح نهج البلاغة ج: ٦ ص: ١٩١

﴿٨١٣٨﴾ الجواد عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي بَرَكَتَةً تُطَهِّرُ بِهَا قَلْبِي وَتُؤْمِنُ بِهَا رَوْعَتِي وَتُكْشِفُ بِهَا كَرْبِي وَتَغْفِرُ بِهَا ذَنْبِي وَتُصْلِحُ بِهَا أَمْرِي وَتُغْنِي بِهَا فَقْرِي وَتَذْهَبُ بِهَا ضُرِّي وَتَفَرِّجُ بِهَا هَمِّي وَتَسْلِي بِهَا غَمِّي وَتَشْفِي بِهَا سَقَمِي وَتُؤْمِنُ بِهَا خَوْفِي وَتَجْلُو بِهَا حُزْنِي وَتَقْضِي بِهَا دِينِي وَتَجْمَعُ بِهَا شَمْلِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي؛ البلد الأمين ص: ٢٠

﴿٨١٣٩﴾ الجواد عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَتَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُضَاعِفُ بِهَا حَسَنَاتِي وَتَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي وَتَقْبِلُ بِهَا فَرَضِي وَتَقْلِي؛ البلد الأمين ص: ٢١
٣-٤-٢-٤- التَّوَعُّيْضُ عَنِ النَّقْصِ

﴿٨١٤٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ عَلِيَ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام كَانَ إِذَا أَصْبَحَ قَالَ أَتُبْدِي يَوْمِي هَذَا الدُّعَاءَ فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ الْعَبْدُ أَجْزَأَ مِمَّا نَسِيَ فِي يَوْمِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٠ ص: ١٢١
٤-٢-٤- الْخَيْرُ

﴿٨١٤١﴾ الصادق عليه السلام: إِنْ اللَّهُ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا ابْتَلَاهُ وَتَعَهَّدَهُ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَهَّدُ الْمَرِيضَ أَهْلَهُ بِالطَّرْفِ وَكُلَّ بِهِ مَلَكَيْنِ فَقَالَ لَهُمَا أَسْقُمَا بَدَنِهِ وَضَيْقًا مَعِيشَتِهِ وَعَوْقًا عَلَيْهِ مَطْلَبِهِ حَتَّى يَدْعُوَنِي فَإِنِّي أَحِبُّ صَوْتَهُ فَإِذَا دَعَا قَالَ أَكْتُبَا لِعَبْدِي ثَوَابَ مَا سَأَلَنِي فَضَاعَفَاهُ لَهُ حَتَّى يَأْتِيَنِي وَمَا عِنْدِي خَيْرٌ لَهُ؛ التمهيد ص: ٥٥

﴿٨١٤٢﴾ الرسول عليه السلام: ثَلَاثُ خِصَالٍ يُدْرِكُ بِهَا خَيْرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الشُّكْرُ عِنْدَ النَّعْمَاءِ وَالصَّبْرُ عِنْدَ الضَّرَاءِ وَالدُّعَاءُ عِنْدَ الْبَلَاءِ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٤٩

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۳۶﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را به آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی، و رویم را سپید گردانیده، عملم را پاک گردان، و بار گناهانم را بریزی.

﴿۸۱۳۷﴾ خدا حاجت مردی را که درباره آن بسیار دعا کند مبارک کرده است، خواه اجابت شود یا از اجابت منع شود.

﴿۸۱۳۸﴾ در نماز و دعای من برکتی قرار ده که به سبب آن دلم را پاک سازی، و هراسم را به امان مبدل کنی، و غم و سختی‌ام را برطرف سازی، و گناهم را بیامرزی، و کارم را اصلاح کنی، و فقرم را به دارایی تبدیل کنی، و ناراحتی‌ام را ببری، و اندوهم را بزدايي، و غمم را آرامش بخشی، و دردم را شفا دهی، و ترسم را به امان آوری، و حزنم را برطرف سازی، و بدهی‌ام را بپردازي، و امور پراکنده‌ام را جمع آوری، و رویم را سپید گردانی.

﴿۸۱۳۹﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را با آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی بداری، و رویم را سپید گردانیده، و عملم را پاک نما، بار گناهانم را بریزی و واجب و مستحبم را بپذیر.

۳-۵-۲-۴- جبران کاستی‌ها

﴿۸۱۴۰﴾ علی بن الحسین علیه السلام چنین بود که چون صبح می‌کرد می‌فرمود: یعنی من روز خود را با این دعا آغاز می‌کنم و هرگاه بنده چنین کند او را از آنچه در آن روز فراموش کند بس باشد (یعنی تا آخر روز ذکر خدا را فراموش کرد همین ذکر که اول بامداد خوانده او را کفایت کند زیرا روز خود را به نام خدا آغاز کرده است).

۴-۵-۲-۴- خیر

﴿۸۱۴۱﴾ هرگاه خداوند بنده‌ای را دوست داشته باشد او را گرفتار می‌کند و همچنان که مریض خانواده‌اش را پی‌درپی می‌نگرد، بلا را پی‌درپی به او می‌رساند. و دو فرشته به او موکل می‌کند و به آن دو می‌گوید: بدنش را مریض کنید و زندگی را بر وی تنگ بگیرید و اجابت خواسته‌اش را عقب بیندازید و تا مرا بیشتر بخواند، زیرا من صدای او را دوست می‌دارم، هرگاه بنده دعا کند، می‌فرماید: برای بندهام ثواب تا زمانی که مرا صدا می‌زند، آنچه را خواسته افزایش دهید. ولی آنچه برای او نزد من است بهتر از این‌هاست. و هرگاه خداوند از بنده‌ای بدش بیاید بر او دو فرشته موکل می‌کند و می‌گوید: بدنش را سالم و سلامت و روزی‌اش را وسیع و رسیدن به خواسته‌اش را برایش تسهیل کنید، تا نام مرا فراموش کند. چرا که من از شنیدن صدای او کراهت دارم. و می‌خواهم وقتی نزد من می‌آید، آنچه برایش ذخیره شده، همه شر و بدی باشد.

﴿۸۱۴۲﴾ سه خصلت است که به آن سه خصلت خیر دنیا و آخرت به دست می‌آید، یکی سپاسگزاری در برابر نعمت‌های پروردگار و شکیبایی هنگام سختی‌ها و دعا هنگام رسیدن بلا.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

- ﴿٨١٤٣﴾ مَوَاعِظُ الْمَسِيحِ ﷺ: إِنَّ الْحَقَّ بَابُ كُلِّ خَيْرٍ وَرَحْمَةُ اللَّهِ بَابُ كُلِّ حَقٍّ وَمَفَاتِيحُ ذَلِكَ الدُّعَاءُ وَالتَّضَرُّعُ وَالْعَمَلُ وَكَيْفَ يُفْتَحُ بَابُ بَغِيرٍ مِفْتَاحٍ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣١٥
- ﴿٨١٤٤﴾ الرسول ﷺ: نَزَلَ جِبْرَائِيلُ وَكُنْتُ أَصَلِّي خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَغْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ ﷺ يَا مُحَمَّدُ أَرَاكَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهُ تَعَالَى رَحِيمٌ بِعِبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لَجِبْرَائِيلَ ﷺ يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذْكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ... تَعَلَّمُوهُ فَإِنَّ فِيهِ الْخَيْرَ الْكَثِيرَ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩
- ﴿٨١٤٥﴾ الرضا ﷺ: فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ فِيهِ فَهَذَا الْعَبْدُ لَا يُخْتَمُ لَهُ إِلَّا بِخَيْرٍ بِدُعَاءٍ ذَلِكَ الْمُؤْمِنُ؛ بحار الأنوار ج: ٥ ص: ١٥٥
- ﴿٨١٤٦﴾ الرسول ﷺ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ جَمَعَ اللَّهُ لَهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالصَّبْرُ عِنْدَ الْبَلَاءِ وَالدُّعَاءُ عِنْدَ الشَّدَّةِ وَالرَّخَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٦٨ ص: ١٥٦
- ﴿٨١٤٧﴾ أمير المؤمنين ﷺ: لَا يُخْطِئُ الْمُخْلِصُ فِي الدُّعَاءِ إِحْدَى ثَلَاثٍ ذَنْبٌ يَغْفِرُ أَوْ خَيْرٌ يُعَجِّلُ أَوْ شَرٌّ يُؤَجِّلُ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٢٠ ص: ٢٧٦
- ﴿٨١٤٨﴾ الصادق ﷺ: لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ بِخَيْرٍ وَرَجَاءٍ رَحْمَةً مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا لَمْ يَسْتَعْجِلْ فَيَقْنَطَ وَيَتْرَكَ الدُّعَاءَ قُلْتُ لَهُ كَيْفَ يَسْتَعْجِلُ قَالَ يَقُولُ قَدْ دَعَوْتُ مُنْذُ كَذَا وَكَذَا وَمَا أَرَى إِلَّا جَابَةً؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠
- ٥-٢-٤-رُؤْيَا مَا يُحِبُّ
- ﴿٨١٤٩﴾ الصادق ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ لَمْ يَرَفِ عَاقِبَةُ أَمْرِهِ إِلَّا مَا يُحِبُّ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٣٨
- ٥-٢-٤-رُؤْيَا النَّبِيِّ فِي النَّوْمِ
- ﴿٨١٥٠﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ عِنْدَ وَقْتِ النَّوْمِ خَمْسَ مَرَّاتٍ عَلَى طَهَارَةٍ فَإِنَّهُ يَرَاكَ فِي مَنَامِهِ وَتَبَشِّرُهُ بِالْجَنَّةِ؛ مهج الدعوات ص: ٨١
- ٧-٢-٤-الرَّحْمَةُ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۴۳﴾ حق دروازه هر خیری است، رحمت خدا دروازه هر حق است، و کلید این دروازه‌ها دعا و تضرع و عمل است و چگونه ممکن است در، بدون کلید باز شود؟

﴿۸۱۴۴﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد، درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌خواندم، پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. آنگاه جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و دوست امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند... برای او همه امرها را آسان می‌گرداند و او را از هر مکروهی نگاه می‌دارد.

﴿۸۱۴۵﴾ خداوند دعای او را مستجاب کرد، این شخص سعادت‌مند است به واسطه دعای آن مؤمن.

﴿۸۱۴۶﴾ رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس سه خصلت داشته باشد خداوند خیر دنیا و آخرت را برای او فراهم می‌کند، رضایت از قضای خداوند، صبر هنگام گرفتاری، و دعا در وقت سختی و آسایش.

﴿۸۱۴۷﴾ انسان مخلصی که دعا می‌کند، یکی از سه چیز نصیب او خواهد شد؛ یا گناهش آمرزیده می‌شود، یا خیر فوری به او خواهد رسید و یا ثوابی در آخرت نصیب او خواهد گردید.

﴿۸۱۴۸﴾ مؤمن همواره در خیر و خوشی است، و امیدوار رحمتی که از جانب حق نازل شود، در صورتی که شتاب نوزد و از اجابت دعا نومید نشود از اینکه دیگر دعا نکند. من گفتم: چگونه شتاب می‌ورزد؟ ابو عبدالله گفت: با خودش می‌گوید: مدت‌هاست که دعا می‌کنم و اجابتی نمی‌بینم (پس دعای خویش را قطع می‌کند).

۵-۲-۴- دیدن آنچه دوست دارد.

﴿۸۱۴۹﴾ هر کس این دعا را بخواند در عاقبت کارش چیزی جز آنچه دوست دارد نخواهد دید.

۶-۲-۴- دیدار پیامبر در خواب

﴿۸۱۵۰﴾ کسی که در وقت خواب پنج مرتبه این دعا را با وضو قرائت کند، پس تو را در خواب می‌بیند درحالی که تو او را به بهشت بشارت خواهی داد.

۷-۲-۴- رحمت

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨١٥١﴾ الأعراف آية ٥٦: وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

﴿٨١٥٢﴾ الأنبياء آية ٨٤: فَاسْتَجِبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَى لِلْعَابِدِينَ

﴿٨١٥٣﴾ الرسول ﷺ: إِذَا أَدْنَى اللَّهُ لِعَبْدٍ فِي الدُّعَاءِ فَتَحَ لَهُ أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ إِنَّهُ لَنْ يَهْلِكَ مَعَ الدُّعَاءِ أَحَدٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣١

﴿٨١٥٤﴾ الرسول ﷺ: اغْتَنِمُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ الرَّفَّةِ فَإِنَّهَا رَحْمَةٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣١٣

﴿٨١٥٥﴾ مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ: الْحُوا فِي الدُّعَاءِ تَشْمَلُكُمْ الرَّحْمَةُ بِالْإِجَابَةِ وَتَهْنِئُكُمْ الْعَافِيَةُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٤٢

﴿٨١٥٦﴾ الصادق ﷺ: أَنَّ الْعَبْدَ يَدْعُو وَهُوَ مُصِرٌّ عَلَى مَعْصِيَةِ اللَّهِ تَعَالَى فَاللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ يُطَالِبُهُ بِالتَّوْبَةِ وَالْعَبْدُ يُطَالِبُهُ بِالْإِجَابَةِ دُعَايِهِ فَإِذَا رَدَّهُ اللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ عَنِ الْإِجَابَةِ فِي جَوَابِ رَدِّهِ عَنِ الْإِجَابَةِ إِلَى التَّوْبَةِ فَقَدْ رَحِمَهُ وَعَفَا عَنْهُ؛ فتح الأبواب ص: ٢٩٧

﴿٨١٥٧﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَعَا عَشِيَّةَ عَرَفَةَ لِأُمَّتِهِ بِالْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ فَأَجَابَهُ اللَّهُ إِنِّي قَدْ فَعَلْتُ إِلَّا ظَلَمَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا فَأَمَّا ذُنُوبُهُمْ فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَقَدْ غَفَرْتُهَا فَقَالَ يَا رَبِّ إِنَّكَ قَادِرٌ أَنْ تُثَيِّبَ هَذَا الْمَظْلُومَ خَيْرًا مِنْ مَظْلَمَتِهِ وَتَغْفِرَ لِهَذَا الظَّالِمِ قَالَ فَلَمْ يُجِبْهُ تِلْكَ الْعَشِيَّةَ فَلَمَّا كَانَ غَدَاةَ الْمَزْدَلِفَةِ أَعَادَ الدُّعَاءَ فَأَجَابَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ قَالَ ثُمَّ تَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ تَبَسَّمْتَ فِي سَاعَةٍ لَمْ تَكُنْ تَتَبَسَّمُ فِيهَا فَقَالَ تَبَسَّمْتُ مِنْ عَدُوِّ اللَّهِ إِيْلَيْسَ أَنَّهُ لَمَّا عَلِمَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ اسْتَجَابَ لِي فِي أُمَّتِي أَهْوَى يَدْعُو بِالْوَيْلِ وَالتُّبُورِ وَيَحْتَسُو التُّرَابَ عَلَى رَأْسِهِ؛ عوالي اللآلي ج: ١ ص: ١٢٤

﴿٨١٥٨﴾ السَّجَادُ ﷺ: إِنَّكَ رَحِيمٌ بِمَنْ دَعَاكَ؛ الصحيفة السجادية ﷺ الدعاء ١١

﴿٨١٥٩﴾ مَوَاعِظُ الْمَسِيحِ ﷺ: الْحَقُّ بَابُ كُلِّ خَيْرٍ وَرَحْمَةُ اللَّهِ بَابُ كُلِّ حَقٍّ وَمَقَاتِلُ ذَلِكَ الدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعُ وَالْعَمَلُ وَكَيْفَ يُفْتَحُ بَابُ بَغِيرٍ مِفْتَاحُ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣١٥

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۵۱﴾ آیه ۵۶ و در زمین پس از اصلاح آن فساد نکنید، و او را با بیم و امید بخوانید! (بیم از مسئولیت‌ها، و امید به رحمتش. و نیکی کنید) زیرا رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است!

﴿۸۱۵۲﴾ آیه ۸۴ پس دعای او را اجابت کردیم و رنجی را که به او رسیده بود از بین بردیم و خاندان او را که مرده بودند بار دیگر زنده کرده و به وی بازگردانیدیم و با آنها همانند ایشان رنج و محنت ایوب را برطرف ساختیم تا رحمتی باشد از جانب ما برای او و پندی برای عبادت‌کنندگان.

﴿۸۱۵۳﴾ هرگاه خدا برای بنده‌اش اجازه دعا بدهد به‌زودی با رحمت خود در اجابت را نیز به رویش باز می‌کند زیرا هرکس دعا کند نابود نمی‌شود.

﴿۸۱۵۴﴾ به‌هنگام نرم شدن دل، دعا را غنیمت بدانید که علامت رحمت است.

﴿۸۱۵۵﴾ در دعا اصرار کنید (خدا را بسیار بخوانید و حاجات خود را از او بخواهید) تا رحمت خداوند شما را در بر بگیرد و عافیت و رهایی از گرفتاری‌ها بر شما گوارا شود.

﴿۸۱۵۶﴾ بنده دعا می‌کند درحالی که همزمان بر گناه نیز اصرار می‌ورزد. خداوند جل‌جلاله از او توبه می‌خواهد و بنده استجابت دعایش را می‌خواهد. پس آنگاه که خداوند جل‌جلاله در مقابل پاسخ منفی بنده به دعوت خدا به توبه، دعایش را مستجاب نمی‌کند، در واقع خداوند او را مشمول رحمت خود قرار داده و او را عفو کرده است.

﴿۸۱۵۷﴾ همانا رسول خدا ﷺ در هنگام شب عرفة برای بخشش و رحمت برای امتش دعا کرد پس پاسخ داد خدای تعالی به او که همانا من انجام دادم آن را مگر ستم بعض امت به بعض دیگرشان را. پس اما گناهانشان را که مربوط به من و ایشان بوده را می‌آمرزم. پس گفت (رسول خدا ﷺ): ای پروردگار من به‌درستی که تو توانایی بر پاداش دادن به آن که ظلمی به او رسیده و خیری دهی در قبال ستمی که به او وارد شده و حتی قادری بر آمرزش آن که ظلم نموده است. گفت: پس اجابت نکرد آن را در شب عرفة تا نزدیک بامداد فردا، پس پیامبر ﷺ درخواست خویش را مجدداً عنوان کرد، پس خدای متعال این بار پاسخ داده و فرمود همه ایشان را آمرزیدم، گفت: سپس رسول خدا ﷺ لبخندی زدند، پس بعضی از یاران آن حضرت گفتند: تبسم فرمودید در این ساعت و اوقات خاص که معمولاً لبخند نمی‌زدید در این مواقع، پس گفت: تبسم نمودم و خوشحال شدم از ابلیس این دشمن خدا که وقتی فهمید دعای من در حق امتم اجابت شده است به فغان و آه و ناله و فریاد افتاد و بر سر و روی خویش خاک ریخت.

﴿۸۱۵۸﴾ همانا تو به هر که تو را بخواند مهربان هستی.

﴿۸۱۵۹﴾ حق دروازه هر خیری است، رحمت خدا دروازه هر حق است، و کلید این دروازه‌ها دعا و تضرع و عمل است و چگونه ممکن است در، بدون کلید باز شود؟

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨١٦٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ وَ مِصْبَاحُ الظُّلْمَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

﴿٨١٦١﴾ مَوَاعِظُ الْمَسِيحِ عليه السلام: إِنَّ...رَحْمَةَ اللَّهِ بَابُ كُلِّ حَقٍّ وَ مَفَاتِيحُ ذَلِكَ الدُّعَاءِ وَ التَّضَرُّعِ وَ الْعَمَلِ وَ كَيْفَ يُفْتَحُ بَابُ بَغِيرِ مِفْتَاحٍ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣١٥

﴿٨١٦٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: سَأَخْبِرُكَ بِبَعْضِ ثَوَابِ هَذَا الدُّعَاءِ أَمَّا صَاحِبُهُ حِينَ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَتَنَاطَرُ عَلَيْهِ الْبَرُّ مِنْ مَفْرَقِ رَأْسِهِ مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَ يُنْزِلُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَيْهِ السَّكِينَةَ وَ تَغْشَاهُ الرَّحْمَةُ وَ لَا يَكُونُ لِهَذَا الدُّعَاءِ مُنْتَهَى دُونَ عَرْشِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَهُ دَوِيُّ حَوْلِ الْعَرْشِ كَدَوِيِّ النَّحْلِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٣٠

﴿٨١٦٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي يَرْزُقُ الْقَاسِطَ الْعَادِلَ وَ الْعَاقِلَ وَ الْجَاهِلَ وَ يَرْحَمُ السَّاهِيَ وَ الْعَافِلَ فَكَيْفَ الدَّاعِيَ السَّائِلَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٧١

﴿٨١٦٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَ دُعَائِي رَحْمَةً وَ بَرَكَاتَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَ تُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَ تُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَ تُزَكِّيَ بِهَا عَمَلِي وَ تَحْطُ بِهَا وَزْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٥٤

﴿٨١٦٥﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: فَأَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ مِفْتَاحُ كُلِّ رَحْمَةٍ وَ نَجَاحُ كُلِّ حَاجَةٍ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧٠

﴿٨١٦٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَالْحِجُّ فِي الْمَسْأَلَةِ يَفْتَحُ لَكَ بَابَ الرَّحْمَةِ بِمَا أَذِنَ لَكَ فِيهِ مِنْ مَسْأَلَتِهِ فَمَتَى شِئْتَ اسْتَفْتَحْتَ بِالْأَبْوَابِ خَزَائِنَهُ فَالْحِجُّ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٢٢٤

﴿٨١٦٧﴾ الْبَاقِرُ عليه السلام: فَمَتَى شِئْتَ اسْتَفْتَحْتَ بِالْأَبْوَابِ خَزَائِنَهُ فَالْحِجُّ عَلَيْهِ فِي الْمَسْأَلَةِ يَفْتَحُ لَكَ أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٢٠٧

﴿٨١٦٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كُنْ بِدُعَائِي حَفِيًّا وَ كُنْ بِي رَحِيمًا وَ لَا تُقْنِطْنِي وَ لَا تُؤَيِّسْنِي مِنْ رَوْحِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٤٤

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۶۰﴾ دعا کلید رحمت و چراغ تاریکی است.

﴿۸۱۶۱﴾ رحمت خداوند، در هر حقی است، و کلیدهای آن، دعا و تضرع و عمل است؛ و مگر می‌شود هیچ دری بدون کلید گشوده شود.

﴿۸۱۶۲﴾ به‌زودی به شما بعضی از ثواب این دعا را خبر دهم، اما صاحب این دعا هنگامی که خدای عزوجل را می‌خواند، بر او نیکویی از فرق سر او از طبقه‌های آسمان تا به زمین نثار می‌شود و خدای تعالی بر او آرامش و سنجیدگی را نازل می‌کند و او را رحمت خدا در بر می‌گیرد و از برای این دعا منت‌هایی نزد عرش پروردگار عالمیان نیست و از برای اوست صدایی مثل صدای زنبور عسل و نگاه می‌کند خدای تعالی به‌سوی کسی که این دعا را بخواند.

﴿۸۱۶۳﴾ منزه است آن خدایی که به ستمگر و دادگر، و عاقل و نادان روزی دهد، و به شخص بی‌خبر و غافل مهر ورزد تا چه رسد به درخواست‌کننده و طلب‌کننده.

﴿۸۱۶۴﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را به آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرمی، و رویم را سپید گردانیده، معلم را پاک گردان، و بار گناهانم را بریزی.

﴿۸۱۶۵﴾ پس بسیار دعا کن، زیرا دعا کلید تمام رحمت‌ها، و سبب کامیابی و برآورده شدن تمام خواسته‌هاست.

﴿۸۱۶۶﴾ پس در طلب کردن اصرار کن، تا در رحمت به رویت گشوده شود، برای آنکه به تو اجازه درخواست داده شده پس هر زمان که خواستی، درهای گنجینه‌هایش را به‌وسیله دعا بگشای و (بر اجابت آن) پافشاری کن.

﴿۸۱۶۷﴾ پس هرگاه بخواهی به‌وسیله دعا، درهای گنجینه‌های او را باز می‌کنی در طلبت از او زاری کن که به روی تو درهای رحمت گشاده شود.

﴿۸۱۶۸﴾ پروردگارا به دعای من، دلسوزانه توجه فرما، با من مهربان باش، مرا از رحمت خود محروم مساز، و از مهر خود ناامید و مأیوسم مکن.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨١٦٩﴾ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِكُلِّ مَا أَمْلَكَ بِهِ آمِلٌ وَسَائِلُكَ بِهِ سَائِلٌ بَلَّغْتَهُ آمَالَهُ وَ أَوْجَبْتَ سُؤَالَهُ وَبِكُلِّ مَا يُؤَمِّلُكَ بِهِ آمِلٌ وَيَسْأَلُكَ بِهِ سَائِلٌ تَبَلَّغْتَهُ آمَالَهُ وَتُجِيبُ سُؤَالَهُ وَ بِالْمَرَاحِمِ وَالْمَكَارِمِ الَّتِي افْتَضَّتِ الْإِنْبِذَاءَ بِالنَّوَالِ قَبْلَ السُّؤَالِ وَبَعْدَ السُّؤَالِ وَ عِنْدَ السُّؤَالِ؛

مهج الدعوات ص: ٣٤٨

﴿٨١٧٠﴾ السَّجَادُ عليه السلام: هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي، رَاحِمٌ مَنْ دَعَاكَ فَأَتْلُغَ فِي الدُّعَاءِ أَمْ أَنْتَ غَافِرٌ لِمَنْ بَكَكَ فَأَسْرَعَ فِي الْبُكَاءِ أَمْ أَنْتَ مُتَجَاوِزٌ عَمَّنْ عَفَرَ لَكَ وَجْهَهُ تَذُلُّ أَمْ أَنْتَ مُعْنٍ مَنْ شَكَاهُ إِلَيْكَ، فَقَرَهُ تَوَكُّلاً؛ الصحيفة السجادية عليه السلام الدعاء ١٦

﴿٨١٧١﴾ الْجَوَادُ عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَاتَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَ تُضَاعِفُ بِهَا حَسَنَاتِي وَ تَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَ تُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَ تُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَ تَزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَ تَحْطُ بِهَا وَزْرِي وَ تُقْبِلَ بِهَا فَرْضِي وَ نَفْلِي؛ البلد الأمين ص: ٢١

﴿٨١٧٢﴾ السَّجَادُ عليه السلام: وَاجْعَلْ مَا سَمَحْتُ بِهِ مِنَ الْعَفْوِ عَنْهُمْ، وَ تَبَرَّغْتُ بِهِ مِنَ الصَّدَقَةِ عَلَيْهِمْ أَزَكِّي صِدَقَاتِ الْمُتَصَدِّقِينَ، وَ أَعْلَى صِلَاتِ الْمُتَقَرِّبِينَ، وَ عَوْضِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوَكَ، وَ مِنْ دُعَائِي لَهُمْ رَحْمَتَكَ حَتَّى يَسْعَدَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِفَضْلِكَ، وَ يَنْجُو كُلُّ مِنَّا بِمَنْكَ؛ الصحيفة

السجادية عليه السلام الدعاء ٣٩

﴿٨١٧٣﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: وَاحْذَرْ يَا أَسَامَةَ دُعَاءَ عِبَادِ اللَّهِ الَّذِينَ أَنْهَكُوا الْأَبْدَانِ وَصَاحِبُوا الْأَحْزَانَ وَ زَالُوا اللَّحُومَ وَ أَذَابُوا الشُّحُومَ وَ أَظْمَأُوا الْكَبُودَ وَ أَحْرَقُوا الْجُلُودَ بِالْأَرْيَاحِ وَ السَّمَائِ حَتَّى غَشِيَتْ مِنْهُمْ الْأَبْصَارُ شَوْقًا إِلَى الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ فَإِنَّ اللَّهَ إِذَا نَظَرَ إِلَيْهِمْ بَاهَى بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَ غَشَاهُمْ بِالرَّحْمَةِ بِهِمْ يَدْفَعُ اللَّهُ الزَّلَازِلُ وَ الْفِتَنَ؛ التحصين لابن فهد الحلبي ص: ٢١

﴿٨١٧٤﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: وَإِذَا أَدْنَى اللَّهُ لِلْعَبْدِ فِي الدُّعَاءِ فَتَحَ لَهُ بَابَ الرَّحْمَةِ وَ إِنَّهُ لَنْ يَهْلِكَ مَعَ

الدُّعَاءِ أَحَدٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٢

﴿٨١٧٥﴾ الْبَاقِرُ عليه السلام: وَالدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٤ ص: ٢١٥

٨-٥-٢-٤-الرزق

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۶۹﴾ خدایا! با هر چیزی که امیدواران به تو امید بسته و درخواست کنندگان با تکیه بر آن از تو درخواست کرده، و تو آنان را به آرزویشان رسانده‌ای، و نیز با هر آنچه امیدواران به تو امید می‌بندند و درخواست کنندگان با تکیه بر آن از تو درخواست می‌کنند، و نیز به حق الطاف و بزرگواری‌هایی که موجب شده است که بدون سابقه عمل نیک از ما، بدون درخواست، بعد از درخواست و حین درخواست، شروع به بخشش کنی، به تو روی می‌آورم.

﴿۸۱۷۰﴾ خدایا! آیا هر که تو را بخواند به او رحم می‌کنی تا در دعا بکوشم؟ یا هر که را در پیشگاهت گریه کند می‌آمیزی تا در گریه بشتابم؟ یا هر کسی را که از روی خواری در درگاهت روی خود به خاک بمالد، بخشنده‌ای؟ یا هر کسی را که با توکل به تو از فقر و بی‌چیزی به تو شکایت کند، بی‌نیاز کننده‌ای؟

﴿۸۱۷۱﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده، که بدی‌ها و گناهانم را با آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرمی بدار، و رویم را سپید گردانیده، و عملم را پاک نما، بار گناهانم را بریزی و واجب و مستحجم را بپذیر.

﴿۸۱۷۲﴾ عفو و گذشت از ایشان را که به کار بردم و صدقه و بخششی را که بر ایشان بخشیدم پاکیزه‌ترین بخشش‌های بخشنده‌گان و بالاترین عطا‌های تقرب‌جویان (به درگاه خود) قرار ده، و مرا از عفو و گذشت از ایشان به عفو، و از دعا و درخواستم برای آمرزش آنان به رحمت عوض (پاداش) عطا فرما تا هریک از ما به وسیله احسان تو (در دنیا و آخرت) نیکبخت شود، و هر کدام از ما به سبب نعمت (پاداش به من و آمرزش آنان، از بدبختی) رهایی یابد.

﴿۸۱۷۳﴾ ای اسامه، پرهیز از اینکه در معرض نفرین آن دسته از بندگان خدا قرار گیری که بدن‌هایشان را نحیف کرده، با غم‌ها یار شدند و گوشت‌ها را از بین بردند و چربی‌ها را آب کردند و جگرها را تشنه نگاه داشتند و پوست‌ها را با بادهای گرم سوزاندند. پس هرگاه خدا به آن‌ها نظر کند بر ملائکه خود مباحثات کند و آن‌ها را با رحمت پوشانده و زلزله‌ها و فتنه‌ها را به حرمت آن‌ها دفع می‌کند.

﴿۸۱۷۴﴾ هرگاه خدا برای بنده‌اش اجازه دعا بدهد به‌زودی خدا با رحمت خود، در اجابت را به رویش باز کند، هر کس دعا کند نابود نمی‌شود.

﴿۸۱۷۵﴾ دعا کلید رحمت است.

۸-۵-۲-۴-روزی

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨١٧٦﴾ الرسول ﷺ: أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى سِلَاحٍ يَنْجِيكُمْ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَيُدِرُّ أَرْزَاقَكُمْ قَالُوا بَلَى قَالَ تَدْعُونَ رَبَّكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ فَإِنَّ سِلَاحَ الْمُؤْمِنِ الدُّعَاءُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٨

﴿٨١٧٧﴾ الإمام الطيبي: مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْفَتَى صَاحِبِ الْبَقَرَةِ وَمَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْغِنَى؛ تأويل الآيات الظاهرة ص: ٧٤

﴿٨١٧٨﴾ أَتَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَسَنِ فَقُلْتُ عَلَّمَنِي دُعَاءً فِي طَلَبِ الرِّزْقِ فَقَالَ قُلِ اللَّهُمَّ تَوَلَّ أَمْرِي وَلَا تَوَلَّ أَمْرِي غَيْرَكَ فَعَرَضْتُهُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى مَا هُوَ أَنْفَعُ مِنْ هَذَا فِي طَلَبِ الرِّزْقِ تَقْصُ أَظَافِيرَكَ وَشَارِبَكَ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ وَلَوْ بِحَكِّهَا؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٣٥٩

﴿٨١٧٩﴾ الكاظم ﷺ: أَنْ رَجُلًا سَأَلَ الْعَبْدَ الصَّالِحَ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ ﷺ أَنْ يُعَلِّمَهُ دُعَاءً مُوجِزًا يَدْعُو بِهِ لِسَعَةِ الرِّزْقِ فَقَالَ لَهُ إِذَا صَلَّيْتَ الْغَدَاةَ فِي كُلِّ يَوْمٍ قُلْ فِي دُبُرِهَا: الْمَقْنَعَةُ ص: ١٣٧

﴿٨١٨٠﴾ الصادق ﷺ: بِالْإِسْمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَنْزَلْتَ أَرْزَاقَ خَلْقِكَ مِنْ سَكَّانِ سَمَاوَاتِكَ وَأَرْضِيكَ وَالْهَوَامَّ وَالْحَيْثَانَ وَالطَّيْرَ وَالذَّوَابَّ وَالْجِنَّ وَالْإِنْسَ وَالشَّيَاطِينَ وَكُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا؛ البلد الأمين ص: ٣٧١

﴿٨١٨١﴾ أمير المؤمنين ﷺ: دَعَا بِهِ فَمَا كَانَ بِأَسْرَعَ مِنْ أَنْ جَاءَهُ مِيرَاثٌ لَمْ يَكُنْ يَرْجُوهُ مِنْ جِهَةٍ قَرِيبٍ لَهُ لَمْ يَكُنْ يَعْرِفُهُ فَصَارَ مَنْ أَحْسَنَ أَهْلَ بَيْتِهِ حَالًا بَعْدَ أَنْ كَانَ أَسْوَأَهُمْ حَالًا؛ المقنعة ص: ١٣٧

﴿٨١٨٢﴾ الصادق ﷺ: دَعَا لِي فَقَالَ أَنْمَى اللَّهُ وَلَدَكَ وَكَثَّرَ مَالَكَ فَرَزِقْتُ مِنْ ذَلِكَ بَبْرَكَةِ دُعَائِهِ وَقَنَيْتُ مِنْ الْوَلَدِ مَا قَصُرَتْ عَنْهُ الْأُمْنِيَّةُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ١٥٢

﴿٨١٨٣﴾ الصادق ﷺ: دُعَاءُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يَجْرُ إِلَيْهِ الرِّزْقُ وَيَدْفَعُ عَنْهُ الْبَلَاءَ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٣٦

﴿٨١٨٤﴾ الصادق ﷺ: دُعَاءُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يُدِرُّ الرِّزْقَ وَيَدْفَعُ الْمَكْرُوهَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٥٨

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۷۶﴾ آیا نمی‌خواهید شما را به وجود اسلحه‌ای راهنمایی کنم که از دشمنان نجاتتان دهد و روزیتان را زیاد کند؟ عرض کردند: چرا، فرمود: پروردگارتان را در شب و روز بخوانید که دعا، اسلحه مؤمنان است.

﴿۸۱۷۷﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی اسرائیل را نشنیده‌اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی‌نیاز شد؟

﴿۸۱۷۸﴾ بر عبدالله بن الحسن وارد شدم و از او خواستم دعایی برای درخواست روزی به من بیاموزد. گفت: بگو «خدایا! سرپرستی‌ام را خودت به عهده بگیر، و سرپرستی کارهایم را به دیگری وامگذار». دعا را به امام صادق علیه السلام عرضه کردم، فرمود: نمی‌خواهی برای جلب روزی به سودمندتر از این راهنمایی‌ات کنم؟ در هر جمعه ناخن‌هایت را بگیر و سبیلت را کوتاه کن تا حدی که آن را بتراشی.

﴿۸۱۷۹﴾ مردی از موسی بن جعفر علیه السلام خواست که به او دعای کوتاهی بیاموزد که با آن برای فراوانی روزی دعا کند؛ حضرت فرمودند: هرگاه نماز صبح را هر روز خواندی به دنبال آن چنین بگو...

﴿۸۱۸۰﴾ خدایا! تو را می‌خوانم به نامی که هرگاه با آن خوانده شدی روزی‌های مخلوقات را فرومی‌فرستی، تمامی ساکنان آسمان و زمین‌هایت و گزندگان و ماهیان و پرندگان و جنبندگان و جن و انس و شیاطین و هر حرکت‌کننده‌ای که تو موی پیشانی او را گرفته‌ای (آن که در اختیار توست).

﴿۸۱۸۱﴾ آن دعا را خواند، زمانی نگذشته بود که ارثی از مسیر نزدیکی که گمان نداشت و آن را نمی‌شناخت به او رسید. بعد از آنکه اوضاع زندگی‌اش از همه بستگان بدتر بود به جایی رسید که اوضاع زندگی‌اش از همه بستگان بهتر شد.

﴿۸۱۸۲﴾ برای من دعا کرد و گفت: خدا فرزندان را افزون و مالت را فراوان کند، و از برکت دعایش روزی یافتم و صاحب فرزندان بسیاری که گمان نمی‌کردم شدم.

﴿۸۱۸۳﴾ پشت‌سر مؤمن، دعا کردن روزی را جلب و بلا را رفع می‌کند.

﴿۸۱۸۴﴾ دعای انسان برای برادر مؤمنش در غیبت او روزی را فراوان می‌کند، و ناملایمات را برطرف می‌کند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَاعُثُهُ﴾

﴿٨١٨٥﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمُؤْمِنِ لِلْمُؤْمِنِ يَدْفَعُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَيُدِرُّ عَلَيْهِ الرِّزْقَ؛ بحار الأنوار ج: ٧١ ص: ٢٢٢

﴿٨١٨٦﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمَرْءِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يُدِرُّ الرِّزْقَ وَيَدْفَعُ الْمَكْرُوهَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿٨١٨٧﴾ الصادق عليه السلام: دُعَاءُ الْمُسْلِمِ لِأَخِيهِ بظَهْرِ الْغَيْبِ يَسُوقُ إِلَى الدَّاعِي الرِّزْقَ وَيَصْرِفُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَيَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ لَكَ مِثْلَاهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٢

﴿٨١٨٨﴾ قال عليه السلام: دُعَاءُ دَعَا بِهِ مِنْ خَانَ أَمَانَتَهُ أَوْ نَفَقَهَا فَلَمَّا دَعَا بِهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَوَضَهَا فَأَدَّاهَا عَنْهَا فِي الْحَالِ؛ المجتبی ص: ٩

﴿٨١٨٩﴾ الصادق عليه السلام: الدُّعَاءُ لِأَخِيكَ بظَهْرِ الْغَيْبِ يَسُوقُ إِلَى الدَّاعِي الرِّزْقَ وَيَصْرِفُ عَنْهُ الْبَلَاءَ وَيَقُولُ الْمَلِكُ وَ لَكَ مِثْلُ ذَلِكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٩

﴿٨١٩٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي يَرْزُقُ الْقَاسِطَ الْعَادِلَ وَالْعَاقِلَ وَالْجَاهِلَ وَ يَرْحَمُ السَّاهِيَ وَالْغَافِلَ فَكَيْفَ الدَّاعِي السَّائِلَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٧١

﴿٨١٩١﴾ الصادق عليه السلام: شَكَوْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام الْحَاجَةَ وَ سَأَلْتُهُ أَنْ يَعْلَمَنِي دُعَاءً فِي طَلَبِ الرِّزْقِ فَعَلَّمَنِي دُعَاءً مَا اخْتَجْتُ مِنْهُ دَعَوْتُ بِهِ قَالَ قُلْ فِي دُبُرِ صَلَاةِ اللَّيْلِ وَأَنْتَ سَاجِدٌ يَا خَيْرَ مَدْعُوٍّ وَيَا خَيْرَ مَسْئُولٍ وَيَا أَوْسَعَ مَنْ أَعْطَى وَيَا خَيْرَ مُرْتَجَى ارْزُقْنِي وَأَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ وَ سَبِّحْ لِي رِزْقًا مِنْ قَبْلِكَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٥١

﴿٨١٩٢﴾ الباقر عليه السلام: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَغْمُومٌ وَلَا عَطْشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَ تَقَرَّبَ بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَ أَعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ وَ غَفَرَ ذَنْبَهُ وَ مَدَّ فِي عُمُرِهِ وَ بَسَطَ فِي رِزْقِهِ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ؛ مستدرك الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

﴿٨١٩٣﴾ الصادق عليه السلام: الْجُلُوسُ بَعْدَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ فِي التَّعْقِيبِ وَ الدُّعَاءِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ أَبْلَغُ فِي طَلَبِ الرِّزْقِ مِنَ الضَّرْبِ فِي الْأَرْضِ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٣٢٩

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

- ﴿۸۱۸۵﴾ دعای مؤمن برای مؤمن دفع بلا کند و روزی را برای او جاری می‌سازد.
- ﴿۸۱۸۶﴾ دعای انسان برای برادر (دینی‌اش) در غیاب او، روزی را فراوان کند و از ناخوشی و بدی جلوگیری کند.
- ﴿۸۱۸۷﴾ دعای مسلمان برای برادر مسلمان خود در غیاب و نبودن او روزی را به سمت دعاکننده می‌کشد (موجب گشایش روزی‌اش می‌شود) و بلا و گرفتاری را از او دور می‌کند و فرشتگان به او می‌گویند برای تو دو برابر آن چیزی است که برای برادر مسلمان خود خواستی.
- ﴿۸۱۸۸﴾ دعایی است که با آن، کسی که به امانت یا دارایی‌اش خیانت شده، خدا را بخواند و خداوند عوضش را فوری به او بدهد.
- ﴿۸۱۸۹﴾ دعا پشت‌سر برادر رزق و روزی را به‌سوی دعاکننده سوق می‌دهد و بلا را از او برمی‌گرداند و فرشتگان می‌گویند: برای تو نیز مثل آن داده خواهد شد.
- ﴿۸۱۹۰﴾ منزه است آن خدایی که به ستمگر و دادگر، و عاقل و نادان روزی دهد، و به شخص بی‌خبر و غافل مهر ورزد تا چه رسد به درخواست‌کننده و طلب‌کننده.
- ﴿۸۱۹۱﴾ به حضرت صادق علیه السلام از نیازمندی و تنگدستی شکایت کردم و از او خواستم که دعایی برای درخواست روزی به من بیاموزد، پس آن حضرت دعایی را به من آموخت که از آن زمان که به‌وسیله آن دعا کردم، نیازمند نگشتم، فرمود: پس از نماز شب در سجده بگو: «یا خیر مدعو و یا خیر مسئول و یا اوسع من أعطی و یا خیر مرتجی، ارزقنی و اوسع علی من رزقک، سبب لی رزقا من قبلک، انک علی کل شیء قدیر».
- ﴿۸۱۹۲﴾ حضرت حسین علیه السلام که صاحب کربلاست درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه‌دار بود، شهید شد و غصه‌دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و صاحب عیب و آفتی به زیارت آن حضرت نیاید و سپس نزد آن حضرت دعا کند و به‌واسطه آن جناب به خداوند تقرب جوید، مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته‌اش را عطا فرماید و گناهانش را آمرزیده و عمرش را طولانی نماید و روزی و رزقش را فراخ کند، پس ای صاحبان بصیرت عبرت بگیرید.
- ﴿۸۱۹۳﴾ نشستن پس از نماز صبح در تعقیب و دعا تا طلوع آفتاب برای جلب روزی، از این سو و آن سو رفتن کارسازتر است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨١٩٤﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَ قَدْ فَقَدَ رَجُلًا فَقَالَ مَا أَبْطَأَ بِكَ عَنَّا فَقَالَ السُّقْمُ وَ
الْعِيَالُ فَقَالَ أَلَا أَعْلَمُكَ بِكَلِمَاتٍ تَدْعُو بِهِنَّ يُذْهِبَ اللَّهُ عَنْكَ السُّقْمَ وَ يَنْفِي عَنْكَ الْفَقْرَ تَقُولُ لَا
حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ
وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ كَبِّرْهُ تَكْبِيرًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢
ص: ١١

﴿٨١٩٥﴾ الصادق عليه السلام: إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ وَ دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُوسِّعَ عَلَيَّ فِي رِزْقِي فَأَنَا مِنَ اللَّهِ
تَعَالَى بِكُلِّ نِعْمَةٍ ثُمَّ دَعَوْتُهُ أَنْ يَرْزُقَنِي الْحَجَّ فَرَزَقَنِيهِ وَ عَلَّمْتُهُ رَجُلًا كَانَ مِنْ أَصْحَابِنَا مُقْتِرًا عَلَيْهِ
فِي رِزْقِهِ فَرَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى وَ وَسَّعَ عَلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٣٩٣

﴿٨١٩٦﴾ دُعَاءُ دَعَا بِهِ مَنْ حَانَ أَمَانَتُهُ أَوْ نَفَقَهَا فَلَمَّا دَعَا بِهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَوَضَهَا فَأَدَّاهَا عَنْهَا فِي
الْحَالِ؛ مكارم الأخلاق ص: ٣٠٣

﴿٨١٩٧﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: خَشِيتُ أَنْ أَكُونَ مُسْتَدْرَجًا قَالَ وَ لِمَ قُلْتُ
لِأَنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي دَارًا فَرَزَقَنِي وَ دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي أَلْفَ دِرْهَمٍ فَرَزَقَنِي وَ دَعَوْتُهُ أَنْ
يَرْزُقَنِي خَادِمًا فَرَزَقَنِي قَالَ فَأَيُّ شَيْءٍ تَقُولُ قَالَ أَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ قَالَ فَمَا أُعْطِيتَ أَفْضَلَ مِمَّا
أُعْطِيتَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٣١٠

﴿٨١٩٨﴾ الصادق عليه السلام: كُنَّا عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَقَالَ أَكْثَرُوا مِنَ الصَّلَاةِ وَ الدُّعَاءِ فِي هَذَا
الْمَسْجِدِ أَمَا إِنْ لِكُلِّ عَبْدٍ رِزْقًا يُجَازِي إِلَيْهِ جَوْرًا؛ الكافي ج: ٤ ص: ٥٢٦

﴿٨١٩٩﴾ الرسول ﷺ: لَا يَزِيدُ فِي الْقُوَّةِ إِلَّا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٧٣ ص: ٣١٨
﴿٨٢٠٠﴾ الكاظم عليه السلام: مَا دَعَا بِهِ مَغْمُومٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَ لَا مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَّسَ اللَّهُ عَنْهُ
كَرْبُهُ وَ وُقِيَ عَذَابُ الْقَبْرِ وَ وَسَّعَ فِي رِزْقِهِ وَ حُشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الصَّادِقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ
كَانَ لَهُ مِنَ الثَّوَابِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَدَدٌ مَنْ يَدْعُو اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَ لَا يَسْأَلُهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَ
غَفَرَ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ وَ لَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُ مِثْلَ رَمْلِ عَالِجٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٤٤

١-٨-٥-٢-٤- التَّعْوِيزُ عَنِ الْخَسَارَةِ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۱۹۴﴾ مدتی پیامبر خدا ﷺ یکی از یارانش را ندید، پس از چندی او را دید، فرمود: علت غیبت و تأخیر تو چه بود؟ عرض کرد: بیماری و تهیدستی، ای پیامبر خدا! پیامبر ﷺ به او فرمود: آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که اگر با آن خدا را بخوانی خداوند بیماری‌ات را ببرد و فقر و تهیدستی را از تو دور کند؟ گفت: آری، پدر و مادرم فدایت ای پیامبر خدا! پیامبر خدا ﷺ فرمود: بگو «هیچ حرکت و قوتی نیست جز به خدا و از جانب او، توکل کردم بر آن زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد، سپاس خدایی راست که فرزند نگیرد، و انبازی در ملک و سلطنت ندارد، و برای او سرپرستی به جهت پستی و خواری او نیست، و او را تکبیری بسزای گو».

﴿۸۱۹۵﴾ من نیز آن کار را کردم و خدا را خواندم که روزی‌ام را فراخ گرداند و از او همه نعمت‌هایش را خواستم، بعد از او خواستم که حج را روزی‌ام کند و او روزی‌ام گردانید و آن دعا را به مردی از یارانمان که گرفتار به تنگی روزی شده بود آموختم پس خداوند بلندمرتبه به او روزی داد و روزی‌اش را فراخ کرد.

﴿۸۱۹۶﴾ تا می‌توانی بگو «سبحان الله العظیم و بحمده، استغفرالله و اسأله من فضله»، منزّه است خدای عظیم و سپاس و ستایش او راست، از خدا درخواست آمرزش می‌کنم و بخشش‌های مخصوصش را درخواست می‌کنم، که این کار روزی را زیاد می‌کند.

﴿۸۱۹۷﴾ به امام صادق علیه السلام عرض کردم: می‌ترسم از اینکه مورد مؤاخذه قرار گیرم. فرمود: چرا؟ گفتیم: از خدا خواستم که به من خانه‌ای بدهد، مرحمت فرمود، بار دیگر خواستم که هزار درهم به من بدهد، باز عطایم فرمود، خواستم که به من خادمی بدهد، آن را هم داد. فرمود: حال چه می‌گویی؟ گفتیم: الحمدلله. فرمود: پس آنچه که تو داده‌ای بهتر از آنی است که به تو داده شد. (حمد و سپاس تو بر خدای تعالی ارزشمندتر است.)

﴿۸۱۹۸﴾ نزد امام صادق علیه السلام بودیم، فرمود: در این مسجد زیاد نماز و دعا بخوانید، که هر بنده‌ای رزقی دارد که به‌سوی او در حرکت است.

﴿۸۱۹۹﴾ بر روزی نیفزاید جز دعا کردن.

﴿۸۲۰۰﴾ این دعا را غمناکی نمی‌خواند، مگر آنکه خدای تعالی او را از آن غم گشایش دهد و نه اندوهناکی مگر آنکه برطرف کند از او آن اندوه را و او را از عذاب قبر نگاه می‌دارد و روزی او را فراخ می‌کند و او را در روز قیامت از جمله راستگویان و شهدا برمی‌انگیزاند و از برای او از نزد خدای عزوجل ثواب خواهد بود به عدد هر که خدای سبحانه را بخواند و از خدای تعالی چیزی را درخواست نمی‌کند مگر آنکه خدای تعالی آن چیز را به او به برکت این دعا ببخشد و از برای او همه گناهان او را می‌آمرزد و اگرچه مثل ریگ بیابان عالج باشد.

۱-۵-۲-۴- جبران زیان

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٢٠﴾ قَالَ الْعَلِيَّةُ: دَعَا دَعَا بِهِ مَنْ خَانَ أَمَانَتَهُ أَوْ نَفَقَهَا فَلَمَّا دَعَا بِهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَوَضَهَا فَأَدَّاهَا عَنْهَا فِي الْحَالِ؛ الْمُجْتَنَى ص: ٩

٢-٨-٥-٢-٤- ردُّ الْآبِقِ و الْمَسْرُوقِ

﴿٨٢٠﴾ الرسول ﷺ: نَزَلَ جَبْرَائِيلُ وَكُنْتُ أَصْلَى خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَعْتُ اسْتَغْفَرْتَ اللَّهَ تَعَالَى لَأُمْتِي فَقَالَ لِي جَبْرَائِيلُ ﷺ يَا مُحَمَّدُ أَرَاكَ حَرِيصًا عَلَى أُمْتِكَ وَاللَّهُ تَعَالَى رَحِيمٌ بَعْبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجَبْرَائِيلَ ﷺ يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمْتِي عَلَّمْنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمْتِي تَذْكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جَبْرَائِيلُ... مَنْ سَرَقَ لَهُ شَيْءٌ أَوْ أَبْقَى لَهُ عَبْدٌ فَيَقُومُ وَيَتَطَهَّرُ وَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ وَيَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَ سُورَةَ الْإِخْلَاصِ مَرَّتَيْنِ فَإِذَا سَلَّمَ يَقْرَأُ هَذَا الدُّعَاءَ وَيَجْعَلُ الصَّحِيفَةَ بَيْنَ يَدَيْهِ أَوْ تَحْتَ رَأْسِهِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَجْمَعُ الْمَشْرِقَ وَالْمَغْرِبَ وَيَرُدُّ الْعَبْدَ الْأَبْقَى بِرَكْعَةِ هَذَا الدُّعَاءِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

٩-٢-٤- الصَّلَاحُ

﴿٨٢٠٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: اَسْأَلُكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاَنْ تُعْتِقَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ وَاَنْ تُخْرِجَنِي مِنَ الدُّنْيَا اَمِنًا وَاَنْ تُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ سَالِمًا وَاَنْ تَجْعَلَ دَعَائِي اَوَّلَهُ فَلَاحًا وَاَوْسَطَهُ نَجَاحًا وَاٰخِرَهُ صَلَاحًا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٣٢٤

١٠٥-٢-٤- الاصلاح

﴿٨٢٠٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَوْ دُعِيَ بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَى عَاقٍ لَوَالِدِيهِ لَأَصْلَحَهُ اللَّهُ لَوَالِدِيهِ مِنْ سَاعَتِهِ؛ مهج الدعوات ص: ١٢٢

﴿٨٢٠٥﴾ الجواد عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدَعَائِي بَرَكَةً تَطَهَّرُ بِهَا قَلْبِي وَتُؤْمِنُ بِهَا رَوْعَتِي وَتَكْشِفُ بِهَا كَرْبِي وَتَغْفِرُ بِهَا ذَنْبِي وَتُصْلِحُ بِهَا أَمْرِي وَتَعْنِي بِهَا فَقْرِي وَتَذْهَبُ بِهَا ضُرِّي وَتَفْرَجُ بِهَا هَمِّي وَتَسْلِي بِهَا غَمِّي وَتَشْفِي بِهَا سَقَمِي وَتُؤْمِنُ بِهَا خَوْفِي وَتَجْلُو بِهَا حُزْنِي وَتَقْضِي بِهَا دِينِي وَتَجْمَعُ بِهَا شَمْلِي وَتَبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي؛ البلد الأمين ص: ٢٠

١١-٢-٤- الإطعام والإسقاء

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۲۰۱﴾ دعایی است که با آن، کسی که به امانت یا دارایی اش خیانت شده خدا را بخواند و خداوند عوضش را فوری به او بدهد.

۲-۸-۵-۲-۴- بازگشت برده فراری و اموال مسروقه

﴿۸۲۰۲﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد، درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می خواندم، پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. آنگاه جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و دوست امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند... برای او همه امرها را آسان می گرداند و او را از هر مکروهی نگاه می دارد.

۹-۵-۲-۴- صلاح

﴿۸۲۰۳﴾ از تو می خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی، و مرا نیز از آتش دوزخ آزاد کنی، و مرا در حالی از این دنیا ببری که با ایمان باشم، و در امنیت و سلامت وارد بهشت کنی، و اول دعایم را فلاح و رستگاری، و وسط آن را پیروزی و سعادت، و آخر دعایم را صلاح و شایستگی قرار دهی.

۱۰-۵-۲-۴- به صلاح گراییدن.

﴿۸۲۰۴﴾ اگر این دعا را بر کسی که مورد نفرین والدینش قرار گرفته بخواند، در همان ساعت خداوند بین او و پدر و مادرش را اصلاح می کند.

﴿۸۲۰۵﴾ در نماز و دعای من برکتی قرار ده که به سبب آن دلم را پاک سازی، و هراسم را به امان مبدل کنی، و غم و سختی ام را برطرف سازی، و گناهم را بیامیزی، و کارم را اصلاح کنی، و فقرم را به دارایی تبدیل کنی، و ناراحتی ام را ببری، و اندوهم را بزدایی، و غم را آرامش بخشی، و دردم را شفا دهی، و ترسم را به امان آوری، و حزنم را برطرف سازی، و بدهی ام را بپرداز، و امور پراکنده ام را جمع آوری، و رویم را سپید گردانی.

۱۱-۵-۲-۴- سیر کردن.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٢٠٦﴾ الرسول ﷺ: نَزَلَ جِبْرَائِيلُ وَكُنْتُ أَصْلَى خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَعْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا مُحَمَّدُ أَرَاكَ حَرِيصاً عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهُ تَعَالَى رَحِيمٌ بَعِيادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجِبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمْنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذَكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ... مَنْ كَانَ جَائِعاً أَوْ عَطْشَاناً وَ لَا يَجِدُ مَا يَأْكُلُ وَ لَا مَا يَشْرَبُ أَوْ كَانَ مَرِيضاً وَ يَقْرَأُ هَذَا الدُّعَاءَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُفْرِجُ عَنْهُ مَا هُوَ فِيهِ بِبَرَكَةِ هَذَا الدُّعَاءِ وَ يُطْعِمُهُ وَ يَسْقِيهِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٢٠٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِذِهِ الدَّعَوَاتِ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ قَضَى جَمِيعَ حَوَائِجِهِ وَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنْ مَنْ بَلَغَ إِلَيْهِ الْجُوعُ وَ الْعَطَشُ ثُمَّ قَامَ وَ دَعَا بِهِذِهِ الْأَسْمَاءِ أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَ سَقَاهُ؛ مهج الدعوات ص: ١٠٣

﴿٨٢٠٨﴾ الباقر عليه السلام: فَانصَرَفْتُ إِلَى الْإِمَامِ الْبَاقِرِ عليه السلام وَ قَدْ اجْتَمَعَ النَّاسُ لَهُ وَ هُمْ يَقُولُونَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَا تَرَى مَا نَزَلَ بِنَا بَحْرَمِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ قَدْ هَلَكَ النَّاسُ وَ مَاتُوا فَادْعُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَنَا فَقَالَ لَهُمْ افْرَعُوا إِلَى الصَّلَاةِ وَ الصَّدَقَةِ وَ الدُّعَاءِ ثُمَّ سَأَلَنِي: بحار الأنوار ج: ٢٦ ص: ١٠

﴿٨٢٠٩﴾ الرسول ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ حَلَفَ النَّبِيُّ دَفَعَاتٍ كَثِيرَةً أَنَّهُ لَوْ دُعِيَ بِهِ عَلَى مَاءٍ جَارٍ لَسَكَنَ وَ لَوْ دَعَا بِهِ رَجُلٌ قَدْ بَلَغَ بِهِ الْجُوعُ وَ الْعَطَشُ لَأَطْعَمَهُ اللَّهُ وَ سَقَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩١

﴿٨٢١٠﴾ إِبْنُ عَبَّاسٍ لَوْ دَعَوْتَ عَلَى حَبْرٍ أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَكَ ذَهَبًا لَنَقَلَ عَنْهُ إِلَى مُرَادِكَ وَ أَتَاكَ بِالطَّعَامِ حَيْثُ لَا طَعَامَ وَ أَتَاكَ بِالْمَاءِ حَيْثُ لَا مَاءَ وَ أَغَانَكَ بِالْمَلَأْنِكَةِ حَيْثُ لَا مُغِيثَ فَأَظْفَرَكَ بِهِمْ عَلَى أَعْدَائِكَ؛ بحار الأنوار ج: ١٦ ص: ١٤١

﴿٨٢١١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِذِهِ الدَّعَوَاتِ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ قَضَى جَمِيعَ حَوَائِجِهِ وَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنْ مَنْ بَلَغَ إِلَيْهِ الْجُوعُ وَ الْعَطَشُ ثُمَّ قَامَ وَ دَعَا بِهِذِهِ الْأَسْمَاءِ أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَ سَقَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٨٢١٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنْ مَنْ بَلَغَ إِلَيْهِ الْجُوعُ وَ الْعَطَشُ ثُمَّ قَامَ وَ دَعَا بِهِذِهِ الْأَسْمَاءِ أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَ سَقَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۲۰۶﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌خواندم، پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. آنگاه جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و دوست امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند... برای او همه امرها را آسان می‌گرداند و او را از هر مکروهی نگاه می‌دارد.

﴿۸۲۰۷﴾ از امام علی علیه السلام روایت شده است که فرمود: هرکس با این دعا خدا را بخواند، خدای تعالی همه حاجت‌های او را برمی‌آورد و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند که: سوگند به آن که مرا به پیامبری فرستاده است، آنکه کسی که به او گرسنگی و تشنگی رسیده باشد، پس این دعا را بخواند، خدای تعالی او را سیر می‌گرداند.

﴿۸۲۰۸﴾ به‌سوی امام باقر علیه السلام رفتم، عده‌ای نزد ایشان بودند و می‌گفتند: ای فرزند پیامبر خدا، نمی‌بینید چه دارد بر سر ما و بر حرم پیامبر خدا صلی الله علیه و آله می‌آید، مردم هلاک شدند و مردند. برای ما دعا کنید. امام رو به ایشان فرمود: با نماز و صدقه و دعا به درگاه خدا زاری کنید، بعد از من بخواهید (دعا کنم).

﴿۸۲۰۹﴾ حضرت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند که: بنده‌ای نیست که این دعا را بخواند، مگر آنکه خدای تعالی دعای او را مستجاب گرداند و پیامبر صلی الله علیه و آله چندین مرتبه سوگند یاد کردند آنکه اگر این دعا بر آب روان خوانده شود می‌ایستد و اگر این دعا را شخصی بخواند که گرسنه یا تشنه باشد او را اطعام می‌کند و سیراب می‌گرداند.

﴿۸۲۱۰﴾ اگر دعا می‌کردی، خدا سنگ را برای تو طلا کند، حق تعالی ماهیت سنگ را طبق مراد تو تغییر می‌داد و طلا می‌کرد و نیز در جایی که طعام و آب نبود به تو طعام و آب می‌رساند و در جایی که پناه‌دهنده نداشتی به‌وسیله فرشتگان پناهت داد و بدین‌وسیله تو را بر دشمنانت ظفر و پیروزی داد.

﴿۸۲۱۱﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خدای تعالی همه حاجت‌های او را برمی‌آورد و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند که: سوگند به آن که مرا به‌حق به پیامبری برانگیخت، اگر به کسی گرسنگی و تشنگی رسیده باشد، پس این دعا را بخواند، خدای تعالی او را سیر می‌گرداند و آب ارزانی می‌دارد.

﴿۸۲۱۲﴾ سوگند به آن که مرا به‌حق به پیامبری برانگیخت، آنکه کسی که به او گرسنگی و تشنگی رسیده باشد، پس این دعا را بخواند، خدای تعالی او را سیر می‌گرداند و آب ارزانی می‌دارد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٢١٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّهُ مَنْ بَلَغَ بِهِ الْجُوعُ وَالْعَطَشُ ثُمَّ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَ أَسْقَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٨٢١٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا لَوْ أَنَّ رَجُلًا بَلَغَ بِهِ الْجُوعُ وَالْعَطَشُ شِدَّةً ثُمَّ دَعَا بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ لَسَكَنَ عَنْهُ الْجُوعُ وَالْعَطَشُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

﴿٨٢١٥﴾ الصادق عليه السلام: وَ أَمَّا النَّمْلَةُ فَإِنَّهُمْ قُحِطُوا عَلَى عَهْدِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ فَخَرَجُوا يَسْتَسْقُونَ فَإِذَا هُمْ بِنَمْلَةٍ قَائِمَةٍ عَلَى رِجْلَيْهَا مَادَّةٌ يَدَّهَا إِلَى السَّمَاءِ وَ هِيَ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنَّا خَلَقْنَا مِنْ خَلْقِكَ لَا غِنَى بِنَا عَنْ فَضْلِكَ فَارْزُقْنَا مِنْ عِنْدِكَ وَ لَا تَوَاخِذْنَا بِذُنُوبِ سَفَهَاءٍ وَ لَدِمْ فَقَالَ لَهُمْ سُلَيْمَانُ ارْجِعُوا إِلَى مَنَازِلِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى قَدْ سَقَاكُمْ بِدُعَاءِ غَيْرِكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٦ ص: ١٢٢

١٢-٤-٢-٥-١٢-٤-٢-٥-١٢ العون

﴿٨٢١٦﴾ أبو طالب عليه السلام:

أَدْعُوكَ رَبَّ الْبَيْتِ وَ الطَّوَّافِ وَ الْوَلَدِ الْمَحْبُوبِ بِالْعَفَافِ
تُعِينُنِي بِالْمَنْعَنِ اللَّطَافِ دُعَاءَ عَبْدٍ بِالذُّنُوبِ وَافِي

بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ٤٨

١٣-٤-٢-٥-١٣-٤-٢-٥-١٣ الإغناء

﴿٨٢١٧﴾ الإمام عليه السلام: أَمَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْفَتَى صَاحِبِ الْبَقَرَةِ وَ مَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْغِنَى؛ تأويل الآيات الظاهرة ص: ٧٤

﴿٨٢١٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَا تَسْأَلْ غَيْرَ اللَّهِ فَإِنَّهُ إِنْ أَعْطَاكَ أَغْنَاكَ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٢٠ ص: ٣٠٩

﴿٨٢١٩﴾ الكاظم عليه السلام: يَا هِشَامُ مَنْ أَرَادَ الْغِنَى بِلَا مَالٍ وَ رَاحَةَ الْقَلْبِ مِنَ الْحَسَدِ وَ السَّلَامَةِ فِي الدِّينِ فَلْيَتَضَرَّعْ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي مَسْأَلَتِهِ بِأَنْ يُكَمِّلَ عَقْلَهُ؛ الكافي ج: ١ ص: ١٧
١٤-٤-٢-٥-١٤-٤-٢-٥-١٤ فَتَحُ أَبْوَابِ السَّمَاءِ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۲۱۳﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، اگر کسی دچار تشنگی و گرسنگی شدید باشد و این دعا را بخواند خدا او را سیراب می کند.

﴿۸۲۱۴﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، اگر کسی دچار تشنگی و گرسنگی شدید باشد و این دعا را بخواند گرسنگی و تشنگی او برطرف می شود.

﴿۸۲۱۵﴾ و اما مورچه، مردم در عهد سلیمان بن داود عليه السلام دچار قحط شدند و بیرون شدند برای خواستن باران ناگاه مورچه ای دیدند بر سر دو پا ایستاده و دو دست به آسمان برداشته و می گوید: خدایا! ما از آفریده های توایم و بی نیاز از فضلت نیستیم از فضل خود به ما روزی ده و ما را به سبب گناه بی خردان از فرزندان آدم مؤاخذه نکن، سلیمان گفت: برگردید به خانه هایتان که خدای تبارک و تعالی، به دعای دیگری شما را سیراب کرد.

۱۲-۵-۲-۴- کمک

﴿۸۲۱۶﴾ تو را می خوانم ای پروردگار کعبه و طواف، ای پدر، ای پروردگار فرزندانی که پاکدامنی به آنان عطا شده، مرا بر انجام کارها یاری ام کن، دعای بنده ای با گناهان بسیار.

۱۳-۵-۲-۴- بی نیاز کردن.

﴿۸۲۱۷﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی اسرائیل را نشنیده اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی نیاز شد؟

﴿۸۲۱۸﴾ از غیر خدا نخواه، چون اگر خدا به تو بدهد، از غیر بی نیاز خواهی شد.

﴿۸۲۱۹﴾ ای هشام! هر که می خواهد بدون داشتن ثروت بی نیاز باشد و دلش از حسد آسوده گردد و دینش سالم بماند، باید با تضرع و زاری از خدا بخواهد که عقل وی را کامل کند.

۱۴-۵-۲-۴- گشایش درهای آسمان

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٢٢٠﴾ **الصادق عليه السلام**: إِنَّ أَبْوَابَ السَّمَاءِ لَتُفْتَحَ عِنْدَ دُعَاءِ الزَّائِرِ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ **عليه السلام** فَلَا تَكُنْ عَنِ الْخَيْرِ نَوَامًا؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٣٨٠

﴿٨٢٢١﴾ **عليه السلام**: أَنْ تُفَرِّجَ عَنْ آلِ مُحَمَّدٍ وَشِيعَتِهِمْ وَ مُحِبِّيهِمْ وَعَنِّي وَ تَفْتَحَ أَبْوَابَ السَّمَاءِ لِدُعَائِي وَ تَرْفَعَهُ فِي عَلَيٍّ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٢٥

﴿٨٢٢٢﴾ **الصادق عليه السلام**: أَتَيْنَ أَنْتَ عَنْ دُعَاءِ الْإِسْتِفْتَاكِ وَ هُوَ الدُّعَاءُ الَّذِي تُفْتَحُ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ يَلْقَى صَاحِبُهُ الْإِجَابَةَ مِنْ سَاعَتِهِ وَ لَيْسَ لِصَاحِبِهِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةَ فَقُلْتُ لَهُ كَيْفَ ذَلِكَ يَا ابْنَ الصَّادِقِينَ فَقَالَ لِي يَا أُمَّ دَاوُدَ قَدْ دَنَا الشَّهْرُ الْحَرَامُ الْعَظِيمُ شَهْرُ رَجَبٍ وَ هُوَ شَهْرٌ مَسْمُوعٌ فِيهِ الدُّعَاءُ شَهْرُ اللَّهِ الْأَصَمُّ وَ صَوْمِي الثَّلَاثَةَ الْيَوْمَ الْبَيْضَ وَ هِيَ يَوْمُ الثَّلَاثِ عَشَرَ وَ الرَّابِعَ عَشَرَ وَ الْخَامِسَ عَشَرَ وَ اغْتَسَلِي فِي يَوْمِ الْخَامِسِ عَشَرَ وَقْتُ الزَّوَالِ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ٣٠٧

﴿٨٢٢٣﴾ **الحجة عليه السلام**: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَ لَا مُؤْمِنَةٍ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ إِلَّا فَتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ لِلْإِجَابَةِ وَ يُجَابُ فِي وَقْتِهِ وَ لَيْلَتِهِ كَأَنَّهُمَا كَانَ وَ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَ عَلَى النَّاسِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٧٥

﴿٨٢٢٤﴾ **الرسول الله صلى الله عليه وآله**: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ كَلَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ مَلَائِكَةً يَحْفَظُونَهُ مِنْ الْمَعَاصِي وَ يُسَبِّحُونَ وَ يُقَدِّسُونَ اللَّهَ وَ يَحْفَظُونَهُ مِنَ الْبَلَاءِ كُلِّهَا وَ يَفْتَحُونَ لَهُ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ وَ يَغْلِقُونَ عَنْهُ أَبْوَابَ جَهَنَّمَ وَ مَا دَامَ حَيًّا فَهُوَ فِي أَمَانٍ اللَّهُ وَ عِنْدَ وَفَاتِهِ وَ قَدْ أَعَدَّ اللَّهُ مَا وَصَفْتُ لَكَ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

١٥-٢-٤- تقوية الأخوة

﴿٨٢٢٥﴾ **عليه السلام**: أَنْ تَعْضَ الصَّالِحِينَ كَانَ فِي الْمَسْجِدِ يَدْعُو لِإِخْوَانِهِ بَعْدَ مَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ فَلَمَّا خَرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ وَافِيَ أَبَاهُ قَدْ مَاتَ فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ جَهَّازِهِ أَخَذَ يَقْسِمُ تَرْكَهُ عَلَى إِخْوَانِهِ الَّذِينَ كَانَ يَدْعُو لَهُمْ فَقِيلَ لَهُ فِي ذَلِكَ فَقَالَ كُنْتُ فِي الْمَسْجِدِ أَدْعُو لَهُمْ فِي الْجَنَّةِ وَ أَبْخُلُ عَلَيْهِمْ بِالْفَنَانِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٨٨

﴿٨٢٢٦﴾ **الصادق عليه السلام**: فَإِذَا دَعَا لَهُمْ بِالْمَغْفِرَةِ فَقَدْ طَلَبَ لَهُمُ الْجَنَّةَ فَمَا أَنْصَفَ مَنْ فَعَلَ هَذَا بِالْقَوْلِ وَ لَمْ يُحَقِّقْهُ بِالْفِعْلِ؛ الكافي ج: ٤ ص: ٢٢

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۲۲۰﴾ وقتی که زیارت کننده امیرالمؤمنین علیه السلام دعا کند، درهای آسمان گشاده می شود پس از خیر غافل نباش.

﴿۸۲۲۱﴾ خدایا! برای آل محمد و شیعه آنها و دوستدارانشان و برای من گشایشی فرما و درهای آسمان را برای استجابت دعایم بگشا و آن را تا درجه علین بالا ببر.

﴿۸۲۲۲﴾ پس چرا دعای افتتاح را نمی خوانی؟ آن دعایی است که درهای آسمان برایش گشوده می شود و دعایش همان ساعت مستجاب می گردد، صاحب آن دعا جزایی جز بهشت در نزد خدا ندارد، عرض کرد: ای فرزند صادقین علیهم السلام فدایت شوم آن دعا چیست؟ فرمود: دعای «ام داود» به تحقیق ماه بزرگ حرام (ماه رجب) نزدیک می شود و رجب ماهی است که دعا در آن مستجاب است، ماه خداست که آن را اصم می نامند. سه روز روزه بگیر در ایام البیض روز سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم در روز پانزدهم هنگام ظهر غسل کن.

﴿۸۲۲۳﴾ هیچ بنده مؤمن و نه زن مؤمنه ای نیست که این نماز را بخواند و این دعا را که مذکور شد هر روز از روی اخلاص بخواند مگر آنکه درهای آسمان برای او گشوده شود و دعای او در همان وقت و در همان شب و در هر وقت که باشد مستجاب گردد و این از جمله تفضل خدا بر بندگان خود است.

﴿۸۲۲۴﴾ کسی که این دعا را بخواند، خدای تعالی برای او دو فرشته را موکل می کند، که او را از گناهان نگاه دارند و خدای تعالی را تسبیح گویند و تنزیه کنند و او را از همه بلاها محافظت کنند و برای او درهای بهشت را بگشایند و بر او درهای جهنم را ببندند و چندان که زنده باشد پس او در حفظ و امان خدا خواهد بود و همچنین در نزد وفات. خدای تعالی برای او مهیا می کند آنچه را که برای تو بیان کردم.

۱۵-۲-۴- تقویت برادری

﴿۸۲۲۵﴾ یکی از نیکان بعد از پایان نماز در مسجد برای برادران خود دعا می کرد، وقتی از مسجد بیرون آمد پدرش را مرده یافت و وقتی از کفن و دفن او فارغ شد شروع به تقسیم اموال به جامانده از میت بین برادران مؤمنی کرد که برایشان دعا کرده بود، علت آن را پرسیدند: گفت: من در مسجد برای ایشان بهشت را درخواست می کردم، اکنون آیا در مورد دنیای فانی بخل بورزم.

﴿۸۲۲۶﴾ هرگاه برای آنان آمرزش بخواهد، درواقع برای آنان بهشت طلبیده است. پس انصاف نیست کسی این کار را با حرف انجام دهد و با عمل محقق نکند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

١٦-٥-٢-٤ الكفاية

﴿٨٢٢٧﴾ أَلِحْ فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّ اللَّهَ يَكْفِيكَ أَمْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٤ ص: ٢٥٤

﴿٨٢٢٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَيُّهَا النَّاسُ كَفَاكُمْ اللَّهُ عَدُوَّكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَقَالَ ادْعُونِي

أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَعَدَّكُمْ الْإِجَابَةَ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٢ ص: ٩٨

﴿٨٢٢٩﴾ الرسول ﷺ: نَزَلَ جِبْرَائِيلُ وَكُنْتُ أَصْلَى خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَعْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ

تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ عليه السلام يَا مُحَمَّدُ أَرَاكَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهُ تَعَالَى رَحِيمٌ

بِعِبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجِبْرَائِيلَ عليه السلام يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي

تَذَكَّرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ... فَإِنَّ مَنْ عَرَفَ حَقَّهُ وَحُرْمَتَهُ كَفَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كُلُّ

شِدَّةٍ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٢٣٠﴾ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا رَبِّ خَلِيلُكَ إِبْرَاهِيمُ يُحْرِقُ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَمَا إِنَّهُ إِنْ دَعَانِي

كَفَيْتُهُ وَقَالَ جِبْرَائِيلُ يَا رَبِّ خَلِيلُكَ إِبْرَاهِيمُ لَيْسَ فِي الْأَرْضِ أَحَدٌ يَعْبُدُكَ غَيْرُهُ سَلَّطْتَ عَلَيْهِ

عَدُوَّهُ يُحْرِقُهُ بِالنَّارِ فَقَالَ اسْكُتْ إِنَّمَا يَقُولُ هَذَا عَبْدٌ مِثْلُكَ يَخَافُ الْقَوْتَ هُوَ عَبْدِي أَخْذُهُ إِذَا

شِئْتَ فَإِنْ دَعَانِي أَجَبْتُهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٢ ص: ٣١

﴿٨٢٣١﴾ الصادق عليه السلام: لِكُلِّ مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ الْإِجَابَةُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى ذَكَرًا كَانَ أَوْ أُنْثَى وَلَوْ

أَنَّ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ أَعْدَاءُ لَوْلَدَكَ لَكَفَاكَ اللَّهُ مَثُورَتَهُمْ وَأَخْرَسَ عَنْكَ أَلْسِنَتَهُمْ وَذَلَّلَ لَكَ

رِقَابَهُمْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ قَالَتْ أُمُّ دَاوُدَ فَكَتَبَ لِي هَذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٤٥

﴿٨٢٣٢﴾ الرسول ﷺ: لَمَّا عَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حُضُورَ نَوْفَلِ بْنِ خُوَيْلِدٍ بَدْرًا قَالَ اللَّهُمَّ اكْفِنِي

نَوْفَلًا فَلَمَّا انْكَشَفَتْ قُرَيْشُ رَأَاهُ عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَدْ تَحَيَّرَ لَا يَدْرِي مَا يَصْنَعُ فَصَمَدَ

لَهُ ثُمَّ ضَرَبَهُ بِالسَّيْفِ فَنَشِبَ فِي حَجَفَتِهِ وَانْتَزَعَهُ مِنْهَا ثُمَّ ضَرَبَ بِهِ سَاقَهُ وَكَانَتْ دِرْعُهُ مُشَمَّرَةً

فَقَطَعَهَا ثُمَّ أَحْجَزَ عَلَيْهِ فَقَتَلَهُ فَلَمَّا عَادَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ سَمِعَهُ يَقُولُ مَنْ لَهُ عِلْمٌ بِنَوْفَلٍ فَقَالَ أَنَا قَتَلْتُهُ

يَا رَسُولَ اللَّهِ فَكَبَّرَ النَّبِيُّ ﷺ وَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَجَابَ دَعْوَتِي فِيهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٩ ص:

٢٨٠

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۱۶-۵-۲-۴- کفایت

﴿۸۲۲۷﴾ در دعا اصرار کن، چرا که خداوند کار تو را کفایت می‌کند. (که احتیاج به هیچ چیز دیگری نباشد.)

﴿۸۲۲۸﴾ ای مردم، خداوند شما را از دشمنان جن و انس کفایت کرد و فرمود: «مرا فراخوانید تا برای شما اجابت کنم»، و به شما وعده اجابت داد.

﴿۸۲۲۹﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌خواندم، پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. آنگاه جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و دوست امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند... برای او همه امرها را آسان می‌گرداند و او را از هر مکروهی نگاه می‌دارد.

﴿۸۲۳۰﴾ ملائکه نیز گفتند: پروردگارا! ابراهیم، خلیل توسست که اینک او را می‌سوزانند، خداوند عزوجل فرمود: اگر او از من درخواست نجات کند، من او را کفایت می‌کنم و جبرئیل گفت: پروردگارا اینک این خلیل توسست که غیر از او هیچ کس در روی زمین تو را عبادت نمی‌کند، آیا دشمن او را بر او مسلط می‌سازی، تا او را به آتش بسوزانند؟ خداوند خطاب کرد: ساکت باش، تو که مانند او بنده‌ای از بندگانم هستی از فوت او بیمناکی، لیکن من پروردگار اویم و هر زمان که اراده کنم او را نجات می‌دهم، و اگر به درگاه من دعا کند، او را اجابت می‌کنم.

﴿۸۲۳۱﴾ برای هرکس که با این دعا، دعا کند مرد یا زن از جانب خداوند اجابت شود و اگر جن و انس دشمنان فرزندت باشند، خداوند در برابر ایشان تو را کفایت کند و زبانشان را در برابرت لال می‌کند و آن‌ها را برایت خوار می‌کند، اگر خدا بخواهد. مادر ام‌داود گفت: و برایم این دعا را نوشت.

﴿۸۲۳۲﴾ هنگامی که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از حضور نوفل بن خویلد باخبر شد که او در میدان بدر حاضر شده از خدا خواست تا شر او را کفایت فرماید، به محض اینکه علی علیه السلام او را دید، شمشیری به فرقه‌ش زده و با همان شمشیر به پایش ضربه‌ای زد و بالاخره او را از پای درآورد، چون پیامبر صلی الله علیه و آله آمد، شنید آن حضرت می‌فرماید از نوفل چه خبر دارید؟ علی علیه السلام فرمود من او را کشتم، پیامبر خدا صلی الله علیه و آله تکبیر گفته و حمد خدا را به جای آورد که دعای او را مستجاب فرموده است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٢٣٣﴾ الرسول ﷺ: مَا دَعَا بِهِنَّ مَكْرُوبٌ وَلَا مَلْهُوفٌ وَلَا مَهْمُومٌ وَلَا مَعْمُومٌ وَلَا مِنْ يَخَافُ سُلْطَانًا وَلَا شَيْطَانًا إِلَّا كَفَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ؛ الجعفریات ص: ٢٤٨

﴿٨٢٣٤﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ فِي كُلِّ غُدُوَّةٍ إِلَّا كَانَ فِي حِرْزِ اللَّهِ إِلَى وَقْتِهِ وَكَفَى كُلَّ هَمٍّ وَغَمٍّ وَحُزْنٍ وَكَرْبٍ وَهُوَ لِلدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَانِ وَحِرْزٍ مِنَ الشَّيْطَانِ فَادْعُوا بِهِ عِنْدَ الشَّدَائِدِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٢٣

﴿٨٢٣٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ جَعَلَ هَذَا الدُّعَاءَ فِي كَفَنِهِ شَهِدَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ أَنَّهُ وَفَى بَعْثِهِ وَيُكَفَى مُنْكَرٌ وَنَكِيرٌ وَتَحْفَةُ الْمَلَائِكَةِ عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٢٣٥

﴿٨٢٣٦﴾ الجواد عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ فِي دُبْرِ صَلَاةِ الْفَجْرِ لَمْ يَلْتَمِسْ حَاجَةً إِلَّا يُسَّرَتْ لَهُ وَكَفَاهُ اللَّهُ مَا أَمَّهُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٣٢٦

﴿٨٢٣٧﴾ الرسول ﷺ: مَا دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ أَحَدٌ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَابِرٍ قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهِ وَيَنْظُرَهُ إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ السُّلْطَانَ طَوْعًا لَهُ وَكَفَى شَرَّهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

﴿٨٢٣٨﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ صَلَّى أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنَ الشَّهْرِ رَكْعَتَيْنِ بِسُورَةِ الْأَنْعَامِ وَسَأَلَ اللَّهَ أَنْ يَكْفِيَهُ كَفَاهُ اللَّهُ تَعَالَى مَا يَخَافُهُ فِي ذَلِكَ الشَّهْرِ وَقَاهُ مِنَ الْمَخَافِ وَالْأَسْقَامِ؛ اقبال الأعمال ص: ٢٢

﴿٨٢٣٩﴾ الرسول ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا مَا دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ أَحَدٌ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَابِرٍ قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهِ وَيَنْظُرَهُ إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ السُّلْطَانَ طَوْعًا لَهُ وَكَفَى شَرَّهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

١٧-٢-٤- اللقاء مع صاحب الأمر عليه السلام

﴿٨٢٤٠﴾ مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ عَقِيبَ كُلِّ فَرِيضَةٍ وَوَاطِبَ عَلَى ذَلِكَ عَاشَ حَتَّى يَمِلَ الْحَيَاةَ وَتَشَرَّفَ بِلِقَاءِ صَاحِبِ الْأَمْرِ عَجَّلَ اللَّهُ فَرَجَهُ؛ مكارم الأخلاق ص: ٢٨٤

١٨-٢-٤- الملك

﴿٨٢٤١﴾ الصادق عليه السلام: وَليَكُونَنَّ فِيهَا مِنَ الْبَرَكَاتِ مَا لَوْ وَقَفَ مُؤْمِنٌ وَدَعَا رَبَّهُ بِدَعْوَةٍ لَأَعْطَاهُ اللَّهُ بِدَعْوَتِهِ الْوَاحِدَةِ مِثْلَ مُلْكِ الدُّنْيَا أَلْفَ مَرَّةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٥٣ ص: ١١

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۲۳۳﴾ هیچ گرفتار و غمناک و غصه‌دار و کسی که از سلطانی و یا شیطان می‌ترسد، خدا را با این دعا نمی‌خواند، مگر آنکه خداوند عزوجل او را کفایت کند.

﴿۸۲۳۴﴾ هیچ بنده‌ای نیست که این دعا را در هر روز در طرف صبح بخواند مگر آنکه تا پایان روز در حفظ و حمایت خدای تعالی باشد و کفایت شود هر ناراحتی و سختی و غمی و حزنی و آن برای داخل شدن به حضور سلطان و در امان بودن از شر شیطان نافذ است، پس بخوانید آن دعا را در هر سختی، پس اگر خواندی با این دعا خدا را، گشایش حاصل است.

﴿۸۲۳۵﴾ هرکس این دعا را در کفنش قرار دهد، نزد خداوند برایش گواهی می‌دهد که به عهدش وفا کرده است و در برابر منکر و نکیر کفایتش کند و فرشتگان اطراف او را از جانب راست و چپ می‌گیرند.

﴿۸۲۳۶﴾ هرکس پس از نماز صبح با این دعا خدا را بخواند، از خداوند درخواست حاجتی نکند مگر اینکه خداوند عزوجل مشکل و مطلب او را برایش آسان گرداند و مهمات و گرفتاری‌های او را کفایت فرماید.

﴿۸۲۳۷﴾ کسی که می‌خواهد بر پادشاهی ستمگر وارد شود، اگر قبل از ملاقات و دیدن چهره او این دعا را بخواند، خداوند متعال پادشاه را فرمانبر او کرده و از شرش کفایتش می‌فرماید، ان شاء الله تعالی.

﴿۸۲۳۸﴾ هرکس در اولین شب ماه دو رکعت نماز با سوره انعام به جای آورد، و از خداوند درخواست کفایت کند، خداوند او را از بیماری‌ها و آنچه در آن ماه باعث ترس او می‌شود کفایت کرده، محفوظ می‌دارد.

﴿۸۲۳۹﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، کسی که می‌خواهد بر پادشاهی ستمگر وارد شود، اگر قبل از ملاقات و دیدن چهره‌اش این دعا را بخواند، خداوند متعال پادشاه را فرمانبر او کرده و شرش را کفایت می‌فرماید ان شاء الله تعالی.

۱۷-۵-۲-۴- دیدار حضرت حجت علیه السلام

﴿۸۲۴۰﴾ هر که این دعا را همیشه پس از هر نماز واجب بخواند، عمر او چندان طولانی شود که زندگی بر او ملال‌آور گردد، و به ملاقات حضرت مهدی عجل مشرف شود.

۱۸-۵-۲-۴- پادشاهی

﴿۸۲۴۱﴾ چنان برکت به آن روی می‌آورد که اگر مؤمنی از روی حقیقت در آنجا بایستد و یک‌دفعه از خداوند درخواست روزی کند؛ خداوند هزار برابر دنیا به او عطا می‌فرماید.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

١٩-٥-٢-٤- المِنَّةُ

﴿٨٢٤٢﴾ أَبُو طَالِبٍ عليه السلام:

أَدْعُوكَ رَبَّ الْبَيْتِ وَالطَّوَافِ وَالْوَلَدِ الْمَحْبُوبِ بِالْعَفَافِ
تُعِينُنِي بِالْمِنْنِ اللَّطَافِ دُعَاءَ عَبْدٍ بِالذُّنُوبِ وَافِي

بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ٤٨

٢٠-٥-٢-٤- النَّجَاحُ

﴿٨٢٤٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ مَفَاتِيحُ النَّجَاحِ وَمَقَالِيدُ الْفَلَاحِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٨

﴿٨٢٤٤﴾ الصَّادِق عليه السلام: فَأَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ مِفْتَاحُ كُلِّ رَحْمَةٍ وَنَجَاحُ كُلِّ حَاجَةٍ؛ الكافي ج:

٢ ص: ٤٧٠

﴿٨٢٤٥﴾ الصَّادِق عليه السلام: فَإِنَّ الْمُسْلِمِينَ لَمْ يُدْرِكُوا نَجَاحَ الْحَوَائِجِ عِنْدَ رَبِّهِمْ بِأَفْضَلِ مِنَ الدُّعَاءِ وَ
الرَّغْبَةِ إِلَيْهِ وَالتَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٢

﴿٨٢٤٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ
تَعَالَى دُعَاءَهُ وَ قَبِلَ صَوْمَهُ وَ صَلَاتَهُ وَ اسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَ... أَنْجَحَ طَلِبَتَهُ؛ مستدرک الوسائل

ج: ٧ ص: ٣٦٠

﴿٨٢٤٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُعْتِقَ رَقَّتِي مِنَ
النَّارِ وَ أَنْ تُخْرِجَنِي مِنَ الدُّنْيَا آمِنًا وَ أَنْ تُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ سَالِمًا وَ أَنْ تَجْعَلَ دُعَائِي أَوَّلَهُ فَلَاحًا وَ
أَوْسَطَهُ نَجَاحًا وَ آخِرَهُ صَلَاحًا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٣٢٤

٢١-٥-٢-٤- النُّصْرَةُ

﴿٨٢٤٨﴾ الهَادِي عليه السلام: أَتَنْجِزُ وَغَدَاكَ فِي نَصْرَتِي وَ إِبْجَابَةِ دُعَائِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٢٣٨

٢٢-٥-٢-٤- النِّعْمَةُ

﴿٨٢٤٩﴾ الْإِمَامُ عليه السلام: أَمَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْفَتَى صَاحِبِ الْبَقَرَةِ وَ مَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْغِنَى أَوْ
مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْمَقْتُولِ الْمَنْشُورِ وَ مَا أَثْمَرَ لَهُ مِنَ الْعُمْرِ الطَّوِيلِ وَ السَّعَادَةِ وَ التَّنْعِيمِ وَ التَّمَتُّعِ
بِحَوَاسِهِ وَ سَائِرِ بَدَنِهِ وَ عَقْلِهِ لَمْ لَا تَدْعُونَ اللَّهَ تَعَالَى بِمِثْلِ دُعَائِهِمَا وَ تَتَوَسَّلُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِمِثْلِ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۱۹-۵-۲-۴- لطف

﴿۸۲۴۲﴾ تو را می‌خوانم ای پروردگار کعبه و طواف، ای پدر، ای پروردگار فرزندی که پاکدامنی به آنان عطا شده، مرا بر انجام کارها یاری‌ام کن، دعای بنده‌ای با گناهان بسیار.

۲۰-۵-۲-۴- کامیابی

﴿۸۲۴۳﴾ دعا، کلید کامیابی و رستگاری است.

﴿۸۲۴۴﴾ پس بسیار دعا کن، زیرا دعا کلید تمام رحمت‌ها، و سبب کامیابی و برآورده شدن تمام خواسته‌هاست.

﴿۸۲۴۵﴾ مسلمانان در رسیدن به نیازهایشان نزد پروردگار وسیله‌ای بهتر از دعا و گرایش به سوی خدا و زاری به درگاه او در اختیار ندارند.

﴿۸۲۴۶﴾ هرکس این دعا را در ماه رمضان قبل از افطار بخواند، خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت کرده و روزه و نمازش را قبول می‌کند و ده دعای او را اجابت می‌کند، و او را در رسیدن به خواسته‌اش موفق می‌کند.

﴿۸۲۴۷﴾ از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی، و مرا نیز از آتش دوزخ آزاد کنی، و مرا در حالی از این دنیا ببری که باایمان باشم، و در امنیت و سلامت وارد بهشت کنی، و اول دعایم را فلاح و رستگاری، و وسط آن را پیروزی و سعادت، و آخر دعایم را صلاح و شایستگی قرار دهی.

۲۱-۵-۲-۴- یاری

﴿۸۲۴۸﴾ انتظار دارم وعده‌ای که بر یاری‌ام و استجابت دعایم دادی، وفا کنی.

۲۲-۵-۲-۴- نعمت

﴿۸۲۴۹﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی‌اسرائیل را نشنیده‌اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی‌نیاز شد؟ و آیا دعای آن جوان مقتول و قطعه‌قطعه‌شده را نشنیده‌اید که چگونه به‌خاطر آن دعا خداوند او را بعد از زنده کردنش، به او عمر طولانی و خوشبختی و بهره‌وری از نعمت‌ها و حواس انسانی‌اش و عقل را به او عطا کرد. پس چرا با دعایی مثل دعای آن دو خدا را نمی‌خوانید، و به‌وسیله‌ای مثل وسیله آن دو، متوسل نمی‌شوید؟ تا خدا نیازتان را

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

وَسَيَلْتَهُمَا لَيْسَدَّ فَاقْتَكُمُ وَيُجْبَرَ كَسْرُكُمْ وَيَسَدَّ خَلَّتْكُمْ فَقَالُوا اللَّهُمَّ إِلَيْكَ الْتَجَأْنَا وَعَلَى فَضْلِكَ
اغْتَمَدْنَا فَازَلْ فَقَرْنَا وَسَدَّ خَلَّتْنَا بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَالطَّيِّبِينَ مِنْ
آلِهِمْ؛ تأويل الآيات الظاهرة ص: ٧٤

﴿٨٢٥٠﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَيَمُنُّ عَلَى عَبْدِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَأْمُرُهُ أَنْ يَدْنُوَ
مِنْهُ فَيَدْنُو ثُمَّ يَعْرِفُهُ مَا أَنْعَمَ بِهِ عَلَيْهِ يَقُولُ لَهُ أَلَمْ تَدْعُنِي يَوْمَ كَذَا وَكَذَا بِكَذَا وَكَذَا فَأَجَبْتُ
دَعْوَتَكَ أَلَمْ تَسْأَلْنِي يَوْمَ كَذَا وَكَذَا فَأَعْطَيْتَكَ مَسْأَلَتَكَ؛ بحار الأنوار ج: ٧ ص: ٢٨٩
٢٣-٥-٢-٤- النفع

﴿٨٢٥١﴾ الكاظم عليه السلام: قُلْتُ يَا أَبَى الْحَسَنِ الدُّعَاءُ يَنْفَعُ الْمَيِّتَ قَالَ نَعَمْ حَتَّى إِنَّهُ لَيَكُونُ فِي
ضَيْقٍ فَيُوسِّعُ عَلَيْهِ وَيَكُونُ مَسْخُوطاً عَلَيْهِ فَيَرْضَى عَنْهُ قَالَ قُلْتُ فَيَعْلَمُ مَنْ دَعَا لَهُ قَالَ نَعَمْ قَالَ قُلْتُ
فَإِنْ كَانَا نَاصِبَيْنِ قَالَ فَقَالَ يَنْفَعُهُمَا وَاللَّهِ ذَاكَ يُخَفِّفُ عَنْهُمَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ١١١
٤-٢-٤- الألفاظ الإلهية

١-٤-٢-٤- المحبة

﴿٨٢٥٢﴾ الصادق عليه السلام: اللَّهُمَّ إِنَّ عَبْدَكَ مُوسَى دَعَاكَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَالْقَيْتَ عَلَيْهِ مَحَبَّةً
مِنْكَ؛ بحار الأنوار ج: ٣٨ ص: ١١٠

﴿٨٢٥٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَا تَعْجِزُوا عَنِ الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ لَمْ يَهْلِكْ مَعَ الدُّعَاءِ أَحَدٌ وَلَيْسَ أَلْحَدُكُمْ
رَبَّهُ حَتَّى يَسْأَلَهُ شَيْعَ نَعْلِهِ إِذَا انْقَطَعَ وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهُ يُحِبُّ أَنْ يُسَالَ؛
مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٠

﴿٨٢٥٤﴾ الصادق عليه السلام: أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ الْأَعَزُّ الْأَجَلُّ الْأَكْبَرُ الْأَعْظَمُ الَّذِي تُحِبُّهُ وَ
تَرْضَى عَمَّنْ دَعَاكَ بِهِ وَتُجِيبُ دَعْوَتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٧٥
٢-٤-٢-٤- النظر

﴿٨٢٥٥﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: سَأَخْبِرُكَ بِبَعْضِ ثَوَابِ هَذَا الدُّعَاءِ أَمَّا صَاحِبُهُ حِينَ يَدْعُو اللَّهَ
عَزَّ وَجَلَّ يَتَنَائَرُ عَلَيْهِ الْبَرُّ مِنْ مَفْرَقِ رَأْسِهِ مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَيُنْزِلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
عَلَيْهِ السَّكِينَةَ وَتَغْشَاهُ الرَّحْمَةُ وَلَا يَكُونُ لِهَذَا الدُّعَاءِ مُنْتَهَى دُونَ عَرْشِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَهُ دَوَى

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

برطرف، شکستگی تان را جبران و احتیاجتان را رفع کند. به مثل آن دعا عاجز هستید؟ در این وقت آن‌ها گفتند: خدایا! به تو پناه می‌بریم و به فضل تو اعتماد می‌کنیم، پس به جاه محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و پاکیزگان از نسل آن‌ها، فقر ما را برطرف و ما را بی‌نیاز کن.

﴿۸۲۵۰﴾ خداوند روز قیامت بر بنده‌اش منت خواهد گذاشت و به او امر می‌کند که نزدیکش شود، پس بنده نزدیک می‌شود و نعمت‌هایی را که به او داده برایش معرفی می‌کند و به او می‌گوید آیا در فلان روز فلان دعا را نخواندی و من آن دعا را اجابت کردم؟ آیا از من در فلان روز درخواست نکردی و من خواسته‌ات را به تو دادم؟

۲۳-۵-۲-۴- سود

﴿۸۲۵۱﴾ به امام کاظم علیه السلام گفتیم: دعا برای مرده فایده دارد؟ فرمود: بله، تا جایی که اگر مرده در تنگی و سختی باشد، برای او گشایش حاصل می‌شود، و ممکن است مورد خشم و غضب خدا باشد و خداوند از او راضی شود. گفتیم: می‌داند چه کسی برایش دعا کرده، فرمود: بله، گفتیم: اگر پدر و مادرم ناصبی باشند، فرمود: به هر دو سود می‌رسد، به خدا سوگند باعث تخفیف عذاب آن دو می‌شود.

۶-۲-۴- الطاف الهی

۱-۶-۲-۴- محبت

﴿۸۲۵۲﴾ خدایا! بنده تو موسی تو را خواند و تو دعایش را مستجاب کردی و از جانب خود محبوبیتی بر او افکندی.

﴿۸۲۵۳﴾ در دعا کردن عاجز نشوید (کوتاهی نکنید) چرا که هیچ‌کس با دعا نابود نمی‌شود؛ پس هریک از شما حتی اگر بند کفشش پاره شد، آن را از خدا بخواهد و از فضل خدا درخواست کنید، که خداوند دوست دارد که مورد درخواست قرار گیرد.

﴿۸۲۵۴﴾ خدایا! از تو درخواست می‌کنم به آن نامت که عزیزتر، جلیل‌تر، بزرگ‌تر، عظیم‌تر و آن که دوستش داری و پسندیده‌ای، و از هر که تو را به آن بخواند راضی می‌شوی و (در نتیجه) دعایش را اجابت می‌کنی.

۲-۶-۲-۴- نگاه

﴿۸۲۵۵﴾ به زودی به شما بعضی از ثواب این دعا را خبر دهم، اما صاحب این دعا هنگامی که خدای عزوجل را می‌خواند، بر او نیکویی از فرق سر او از طبقه‌های آسمان تا به زمین نثار می‌شود و خدای تعالی بر او آرامش و سنجیدگی را نازل می‌کند و او را رحمت خدا در بر می‌گیرد و از

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

حَوْلَ الْعَرْشِ كَدَوَى النَّحْلِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٣٣٠

﴿٨٢٥٦﴾ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ سَبْعِينَ نَظْرَةً وَفَضَى لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ سَبْعِينَ حَاجَةً أَذْنَاهَا الْمَغْفِرَةُ ثُمَّ لَوْ كَانَ شَقِيًّا فَطَلَبَ السَّعَادَةَ لَأَسْعَدَهُ اللَّهُ يَمْحُوهُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَرُتِبَتْ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ وَلَوْ كَانَ وَالِدَاهُ مِنَ أَهْلِ النَّارِ وَدَعَا لَهُمَا أَخْرَجَا مِنَ النَّارِ بَعْدَ أَنْ لَا يُشْرَكَ بِاللَّهِ شَيْئًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٧

﴿٨٢٥٧﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ ثُمَّ مَاتَ مَاتَ شَهِيدًا وَكُتِبَ لَهُ ثَوَابُ تِسْعِمِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ وَنَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ وَأَعْطَاهُ مَا سَأَلَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٨٢٥٨﴾ الْبَاقِرُ ﷺ: وَمَنْ قَالَ الرَّابِعَةَ " أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ " مِائَةَ مَرَّةٍ تَلَقَّاهَا مَلَكٌ حَتَّى يَصْعَدَ بَيْنَ يَدَيِ الْجَبَّارِ عَزَّ وَجَلَّ فَيَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى قَائِلِهَا وَ مَنْ نَظَرَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ فَلَا يَشْقَى قَالَ عِيسَى ﷺ: يَا جَبْرِئِيلُ مَا ثَوَابُ الْخَامِسَةِ فَقَالَ هِيَ دَعْوَتِي وَ لَمْ يُؤَدِّنْ لِي أَنْ أَفْسَرَهَا لَكَ؛ اقبال الأعمال ص: ٣٢٣

٣-٦-٢-٤- الإجابة راجع: (٢-٣- قطعية الإستجابة)

٣-٦-٢-٤- لا يخيب

﴿٨٢٥٩﴾ الصَّادِقُ ﷺ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا يُخَيِّبُ مَنْ دَعَاهُ؛ تفسير القمي ج: ١ ص: ٨٨

﴿٨٢٦٠﴾ الْهَادِي ﷺ: فَإِنِّي قَدْ سَأَلْتُ اللَّهَ سُبْحَانَهُ أَنْ لَا يُخَيِّبَ مَنْ دَعَا بِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٦٢

﴿٨٢٦١﴾ الْهَادِي ﷺ: قُلْتُ لِلْإِمَامِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ ﷺ: عَلَّمَنِي يَا سَيِّدِي دُعَاءً أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ فَقَالَ لِي هَذَا دُعَاءٌ كَثِيرًا مَا أَدْعُو بِهِ وَقَدْ سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لَا يُخَيِّبَ مَنْ دَعَا بِهِ فِي مَشْهَدِي وَهُوَ يَا عُدَّتِي عِنْدَ الْعُدَدِ يَا رَجَائِي وَالْمُعْتَمِدُ يَا كَهْفِي وَالسِّنْدُ يَا وَاحِدِي يَا أَحَدٌ يَا قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مَنْ خَلَقْتَهُ مِنْ خَلْقِكَ وَ لَمْ تَجْعَلْ فِي خَلْقِكَ مِثْلَهُمْ أَحَدًا صَلِّ عَلَى جَمَاعَتِهِمْ وَافْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٦٣

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

برای این دعا منتهایی نزد عرش پروردگار عالمیان نیست و از برای اوست صدایی مثل صدای زنبور عسل و نگاه می‌کند خدای تعالی به‌سوی کسی که این دعا را بخواند.

﴿۸۲۵۶﴾ هرکس این نماز را در این شب بخواند خداوند به او هفتاد نظر می‌کند و به ازای هر نظر هفتاد حاجت او را که کمترین آن مغفرت و آمرزش است برآورده کند و اگر بدبخت باشد و خوشبختی بخواند خداوند او را سعادتمند خواهد کرد. «خداوند هرچه را بخواهد محو می‌کند و هرچه را بخواهد ثابت می‌دارد، و لوح محفوظ نزد اوست.» و اگر پدر و مادرش از اهل جهنم باشند و برای ایشان دعا کند از آتش جهنم خارج می‌شوند بعد از اینکه دست از شرک بردارند.

﴿۸۲۵۷﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، و بمیرد شهید مرده است و برایش ثواب نوددهزار شهید از شهدای بدر نوشته می‌شود و خداوند به او نظر خواهد کرد و هرچه بخواهد به او می‌دهد.

﴿۸۲۵۸﴾ و هرکس دعای چهارم را «أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك و له الحمد يحيى و يميت و هو حي لا يموت بیده الخير و هو على كل شيء قدير» صد مرتبه بگوید، فرشته‌ای را ملاقات می‌کند تا نزد خداوند صاحب جبروت بالا رود. و خداوند به گوینده این دعا نگاه می‌کند و هرکس که خداوند به او نگاه کند بدبخت نخواهد بود؛ عیسی عليه السلام گفت: ای جبرئیل پنجمین ثواب آن چیست؟ جبرئیل گفت: به من اجازه داده نشده آن را برای تو توضیح دهم.

۳-۲-۴-۱ اجابت ر. به: ۲-۳-۳ قطعیت اجابت

۳-۲-۴-۱-۱ ناامیدکننده نیست.

﴿۸۲۵۹﴾ ستایش مخصوص خدایی است که موجبات خوشنودی‌اش در این است که از او بخواهند و آنچه را نزد اوست با زاری بطلبند، و خشمش در آن است که از درخواست او دست بردارند.

﴿۸۲۶۰﴾ پس من درخواست کرده‌ام از خدای سبحان، آنکه ناامید نکند کسی را که این دعا را بخواند.

﴿۸۲۶۱﴾ به امام هادی عليه السلام گفتم: سرورم! دعایی به من بیاموز که با آن به خدای عزوجل نزدیک شوم، فرمود: این دعایی است که بسیار با آن خدا را می‌خوانم، و از خدای عزوجل می‌خواهم که کسی را که این دعا را در کنار مقبره من بخواند ناامید نکند. دعا این است: ای تهیه و اسباب من نزد تهیه‌ها و جمعیت‌ها و ای امید من و اعتماد داشته من و ای پناه من و قوت و تکیه‌گاه من ای یگانه‌ای یکتا ای کسی که اوست خدای یگانه از تو درخواست می‌کنم سوگند به حق کسی که او را آفریده‌ای از جمله آفریدگان خود و نگردانیده‌ای تو در آفریدگان خود مانند ایشان کسی را آنکه رحمت فرستی تو بر همه ایشان و بکن به من فلان کار و فلان کار را.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

٤-٢-٤-٤- الحَفَايَةُ

﴿٨٢٤٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: كُنْ بِدُعَائِي حَفِيًّا وَكُنْ بِي رَحِيمًا وَلَا تُقْنَطْنِي وَلَا تُؤَيِّسْنِي مِنْ

رَوْحِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ١٤٤

٤-٢-٤-٥- الذِّكْرُ

﴿٨٢٤٣﴾ أَيُّوب عليه السلام: أَذْغُوكَ فَأَذْكَرْنِي؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٧٢

٤-٢-٤-٦- الشُّكْرُ

﴿٨٢٤٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: فَيَقُولُ الْجَبَّارُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَ تَذْكُرُ يَوْمَ كَذَا وَكَذَا أَطَعَمْتَ جَائِعًا وَ

وَصَلَّتَ أَخًا مُؤْمِنًا كَسَوْتَ يَوْمًا حَجَبْتَ فِي الصَّحَارَى تَدْعُونِي مُخْرَمًا أَرْسَلْتَ عَيْنِيكَ فَرَقَا سَهَرْتَ لَيْلَةً شَفَقًا غَضَضْتَ طَرْفَكَ مِنِّي فَرَقَا فَذَا بِذَا أَمَّا مَا أَحْسَنْتَ فَمَشْكُورٌ وَأَمَّا مَا أَسَاتَ

فَمَغْفُورٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٢١١

٤-٢-٤-٧- وَقَدْ مِنْ السَّمَاءِ

﴿٨٢٤٥﴾ الصادق عليه السلام: جَلَسَ بَعْدَ صَلَاةِ الْفَجْرِ لِلدُّعَاءِ فَهَبَطَ إِلَيْهِ وَقَدْ مِنْ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ؛

بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣٢٦

﴿٨٢٤٦﴾ الصادق عليه السلام: جَلَسَ فِي وَقْتِ ضُحَى النَّهَارِ لِلدُّعَاءِ فَهَبَطَ عَلَيْهِ وَقَدْ مِنْ السَّمَاءِ

السَّادِسَةِ؛ بحار الأنوار ج: ١١ ص: ٣٢٦

٤-٢-٧- نُمُو الْعَقَائِدِ وَالْفَضَائِلِ الْأَخْلَاقِيَّةِ وَالْمَعْنَوِيَّةِ

٤-٢-٧-١- الْإِيمَانُ

٤-٢-٧-١-١- مَحَبَّةُ الْقَلْبِ لِلْإِيمَانِ وَتَلِينُ الْقَلْبِ وَقَبُولُهُ

﴿٨٢٤٧﴾ العسكري: فَدَعُوا بِذَلِكَ الدُّعَاءِ، فَحَبَّبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِمُ الْإِيمَانَ وَطَيَّبَهُ فِي

قُلُوبِهِمْ، وَكَرِهَ إِلَيْهِمُ الْكُفْرَ؛ تفسير الإمام العسكري ص: ٤١٠

﴿٨٢٤٨﴾ العسكري عليه السلام: قَالُوا إِنَّ هَذَا الدُّعَاءَ مُجَابٌ بِهِ وَإِنَّ مُحَمَّدًا صَادِقٌ وَإِنْ كَانَ يَثْقُلُ

عَلَيْنَا تَصَدِّقُهُ أَ فَلَا نَدْعُو بِهِ لِتَلِينِ لِلْإِيمَانِ بِهِ وَالتَّصَدِّيقِ لَهُ وَالطَّاعَةِ لِأَوَامِرِهِ وَزَوَاجِرِهِ قُلُوبُنَا

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۴-۲-۶-۴- توجه

﴿۸۲۶۲﴾ پروردگارا به دعای من، دلسوزانه توجه فرما، با من مهربان باش، مرا از رحمت خود محروم مساز، و از مهر خود ناامید و مأیوسم مکن.

۴-۲-۶-۵- یاد

﴿۸۲۶۳﴾ تو را می‌خوانم پس تو نیز مرا یاد آور.

۴-۲-۶-۶- تشکر

﴿۸۲۶۴﴾ خداوند شکست‌ناپذیر، مقتدر تبارک و بلندمرتبه می‌فرماید: آیا به یادت نیاوردم روزی این‌چنین را در حال گرسنگی طعام دادی و برادر مؤمنی را پوشاندی و در بیابان‌ها عازم حج شدی، در حال احرام مرا خواندی، در راه دوری‌ام چشمانت را از دست دادی و با مهربانی شب‌زنده‌داری کردی و در برابر من چشمت را پایین انداختی و اما هرآنچه خوبی کردی قدردانی شود و اما هرآنچه بدی کردی بخشیده شود.

۴-۲-۶-۷- مهمانانی از آسمان

﴿۸۲۶۵﴾ پس از نماز بامداد بدین‌منظور نشست که یک دسته از آسمان هفتم بر وی فرود آمدند.

﴿۸۲۶۶﴾ هنگام ظهر نشست که یک دسته از آسمان ششم بر وی فرود آمدند.

۴-۲-۷- رشد عقاید و فضایل اخلاقی، معنوی

۴-۲-۷-۱- ایمان

۴-۲-۷-۱-۱- دوست‌داشتنی شدن ایمان برای قلب و نرم شدن دل برای پذیرش آن

﴿۸۲۶۷﴾ پس خدا را خواندند، و خداوند ایمان را برای ایشان محبوب و آن را در قلب‌هایشان پاک و معطر کرد، و کفر و ناسپاسی را در نظرشان ناپسند جلوه داد.

﴿۸۲۶۸﴾ این دعا مستجاب و محمد ﷺ راستگوست، هرچند تصدیقش بر ما سخت باشد. آیا بهتر نیست با این دعای مستجاب از خدا بخواهیم قلب‌هایمان را برای ایمان و تصدیق او، و عمل

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

فَدَعَوْا بِذَلِكَ الدُّعَاءِ فَحَبَّبَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِمُ الْإِيمَانَ وَطَيَّبَهُ فِي قُلُوبِهِمْ وَكَرِهَ إِلَيْهِمُ الْكُفْرَ فَآمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ؛ بحار الأنوار ج: ١٧ ص: ٢٦٥

٢-٧-١-٢-٤-إِمْتِلَاكُ الْإِيمَانِ الدَّائِمِ حَتَّى الْمَوْتِ

﴿٨٢٦٩﴾ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): إِنَّ اللَّهَ جَبَلَ النَّبِيِّينَ عَلَى نُبُوَّتِهِمْ فَلَا يَرْتَدُّونَ أَبَدًا وَجَبَلَ الْأَوْصِيَاءَ عَلَى وَصَايَاهُمْ فَلَا يَرْتَدُّونَ أَبَدًا وَجَبَلَ بَعْضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْإِيمَانِ فَلَا يَرْتَدُّونَ أَبَدًا وَمِنْهُمْ مَنْ أُعِيرَ الْإِيمَانَ عَارِيَّةً فَإِذَا هُوَ دَعَا وَآلَحَ فِي الدُّعَاءِ مَاتَ عَلَى الْإِيمَانِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤١٩

٢-٧-٢-٤-التَّوْحِيدُ، أَهَمُّ تَبَعَاتِ الدُّعَاءِ وَ رَاجِع: ٢-٢(الدُّعَاءُ وَ التَّوْحِيدُ)

٢-٧-٢-٤-الثَّبَاتُ

﴿٨٢٧٠﴾ الرُّسُولُ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ دَعَا بِهِ هَوْنًا اللَّهُ عَلَيْهِ مَسْأَلَةٌ مُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ وَسَكَرَاتِ الْمَوْتِ وَتَبَتَهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

٢-٧-٢-٤-الْحَقُّ

﴿٨٢٧١﴾ مَوَاعِظُ الْمَسِيحِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ...الْحَقَّ بَابُ كُلِّ خَيْرٍ وَرَحْمَةُ اللَّهِ بَابُ كُلِّ حَقٍّ وَ مَفَاتِيحُ ذَلِكَ الدُّعَاءِ وَ التَّضَرُّعُ وَ الْعَمَلُ وَ كَيْفَ يُفْتَحُ بَابُ بَغِيرٍ مِفْتَاحُ؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٣١٥

٢-٧-٢-٤-الْحِكْمَةُ

﴿٨٢٧٢﴾ الرُّسُولُ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): دَعَا لِي رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) أَنْ يُؤْتِنِي اللَّهُ الْحِكْمَةَ؛

الأمالى للطوسي ص: ٢٧٤

٢-٧-٢-٤-السَّكِينَةُ

﴿٨٢٧٣﴾ امير المؤمنين (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): سَأَخْبِرُكَ بِبَعْضِ ثَوَابِ هَذَا الدُّعَاءِ أَمَّا صَاحِبُهُ حِينَ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَتَنَازَرُ عَلَيْهِ الْبَرُّ مِنْ مَفْرَقِ رَأْسِهِ مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَيُنْزِلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ السَّكِينَةَ وَتَغْشَاهُ الرَّحْمَةُ وَ لَا يَكُونُ لِهَذَا الدُّعَاءِ مُنْتَهَى دُونَ عَرْشِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَهُ دَوِيُّ حَوْلِ الْعَرْشِ كَدَوِيِّ النَّحْلِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص:

٣٣٠

٢-٧-٢-٤-الشَّهَادَةُ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

به دستورات و بازایستادن از نواهی او، نرم کند؟ آن دعا را خواندند، و خدا ایمان را برایشان دوست داشتنی و کفر را برایشان ناخوشایند کرد. پس به خدا و پیامبرش ایمان آوردند.

۲-۱-۷-۴- همراه داشتن ایمان تا مرگ

﴿۸۲۶۹﴾ خداوند پیامبران را بر سرشت نبوت آفرید، پس هرگز از آن برنمی‌گردند و جانشینان آن‌ها را بر سرشت اجرای سفارش پیامبران آفرید، و آن‌ها نیز هرگز برنمی‌گردند، و برخی از مؤمنین را بر سرشت ایمان آفریده که هرگز برنمی‌گردند، و برخی از آنان کسانی هستند که ایمانشان عاریتی است، که این‌ها نیز اگر دعا کنند و در دعا اصرار ورزند باایمان می‌میرند.

۲-۲-۷-۴- توحید، مهم‌ترین پیامد دعا ر.به: ۲-۲ توحید

۳-۲-۷-۴- ثبات

﴿۸۲۷۰﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند موضوع منکر و نکیر و سختی مردن را برایش آسان می‌کند و او را بر گفتاری ثابت استوار می‌دارد.

۴-۲-۷-۴- حق

﴿۸۲۷۱﴾ حق دروازه هر خیری است، رحمت خدا دروازه هر حق است، و کلید این دروازه‌ها دعا و تضرع و عمل است و چگونه ممکن است در، بدون کلید باز شود؟

۵-۲-۷-۴- حکمت

﴿۸۲۷۲﴾ پیامبر خدا ﷺ در حق من دعا کرد تا خداوند دانش و حکمت را به من عطا فرماید.

۶-۲-۷-۴- آرامش

﴿۸۲۷۳﴾ به‌زودی به شما بعضی از ثواب این دعا را خبر دهم، اما صاحب این دعا هنگامی که خدای عزوجل را می‌خواند، بر او نیکویی از فرق سر او از طبقه‌های آسمان تا به زمین نثار می‌شود و خدای تعالی بر او آرامش و سنجیدگی را نازل می‌کند و او را رحمت خدا در بر می‌گیرد و از برای این دعا منتهایی نزد عرش پروردگار عالمیان نیست و از برای اوست صدایی مثل صدای زنبور عسل و نگاه می‌کند خدای تعالی به‌سوی کسی که این دعا را بخواند.

۷-۲-۷-۴- شهادت

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٢٧٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَمَنْ دَعَا بِهَا وَقَدْ ارْتَكَبَ الْكَبَائِرَ غُفِرَتْ لَهُ الذُّنُوبُ كُلُّهَا وَإِنْ مَاتَ مِنْ لَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيداً؛ مهج الدعوات ص: ١٠٣

﴿٨٢٧٥﴾ الباقر عليه السلام: فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ دَعَوْتَ بِمَا يَدْعُو بِهِ مَنْ زَارَهُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَكَتَبَ اللَّهُ لَكَ بِهَا أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْكَ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَرَفَعَ لَكَ مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَكُنْتَ كَمَنْ اسْتَشْهَدَ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام حَتَّى تَشَارَكَهُمْ فِي دَرَجَاتِهِمْ لَا تُعْرِفُ إِلَّا فِي الشَّهَادَةِ الَّذِينَ اسْتَشْهَدُوا مَعَهُ وَكَتَبَ لَكَ ثَوَابُ كُلِّ نَبِيٍّ وَرَسُولٍ وَزِيَارَةِ كُلِّ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليه السلام مِنْذُ يَوْمِ قُتِلَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٩٠

﴿٨٢٧٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: قُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَا أَبَى أَنْتَ وَآمَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيْعُطَى الدَّاعِي بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ كُلِّ هَذَا فَقَالَ يَا عَلِيُّ أَخْبِرْكَ بِأَعْظَمِ مِنْ ذَلِكَ مَنْ نَامَ وَقَدْ ارْتَكَبَ الْكَبَائِرَ كُلُّهَا وَقَدْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فَإِنْ مَاتَ فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ شَهِيدٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٨٢٧٧﴾ الرسول ﷺ: مَا دَعَا بِهِ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ وَقَدْ عَرَفَ حَقَّهُ وَحُرْمَتَهُ إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَجْعَلَهُ مِنْ عُتَقَائِهِ وَطَلْقَائِهِ مِنَ النَّارِ فَإِنْ مَاتَ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيداً وَبُعِثَ آمِناً؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤١٤

﴿٨٢٧٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ ثُمَّ مَاتَ مَاتَ شَهِيداً وَكَتَبَ لَهُ ثَوَابُ تِسْعِمِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَذَرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٨٢٧٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَا وَقَدْ ارْتَكَبَ الْكَبَائِرَ غُفِرَتْ لَهُ الذُّنُوبُ كُلُّهَا وَإِنْ مَاتَ لَيْلَتَهُ مَاتَ شَهِيداً؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٨٢٨٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ نَامَ وَقَدْ ارْتَكَبَ الْكَبَائِرَ كُلُّهَا وَقَدْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فَإِنْ مَاتَ فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ شَهِيدٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٨٢٨١﴾ الرسول ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى بِهَذِهِ الصَّلَاةِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَيُدْفَعُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ وَيَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَيُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يَمُوتَ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا لَا يُؤَلِّدُ لَهُ وَلَدًا وَامْرَأَةً لَا

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۲۷۴﴾ هرکس که این دعا را بخواند و حال آنکه از او گناهان کبیره سر زده باشد، همه گناهان او آمرزیده می‌شود و اگر در آن شب بمیرد، شهید خواهد بود.

﴿۸۲۷۵﴾ زیارتی را که شرحش را برایت می‌گویم خواندی، پس به آنچه فرشتگان زائر آن حضرت دعا کرده‌اند تو نیز دعا کرده‌ای و خداوند متعال برای تو هزار هزار حسنه نوشته و هزار هزار گناه محو می‌فرماید و صد هزار هزار درجه مقام و مرتبه تو را بالا برده و تو را از کسانی قرار می‌دهد که با حضرت حسین بن علی علیهما السلام شهید شده‌اند و بدین ترتیب در درجه ایشان قرار می‌دهد و شناخته نمی‌شوی مگر در زمره شهدایی که با آن حضرت شهید شده‌اند و ثواب تمام انبیا و رسولان و کسانی که زیارت امام حسین علیه السلام را از زمان شهادتش تا به الان کرده‌اند را برایت می‌نویسد.

﴿۸۲۷۶﴾ من به پیامبر صلی الله علیه و آله گفتم که پدر و مادرم فدایتان باد. همه این ثواب‌ها به کسی داده می‌شود که این دعا را بخواند؟ ای پیامبر خدا! خبر دهم من تو را بر ثوابی بزرگ‌تر از این. هرکس که این دعا را بخواند و بخوابد و حال آنکه همه گناهان کبیره را مرتکب شده باشد، پس بمیرد، آن شخص شهید در راه خدا خواهد بود.

﴿۸۲۷۷﴾ هرکس حرمت و حق آن روز را بشناسد و دعا کند، خداوند او را از آزادشدگان از جهنم قرار می‌دهد و اگر در شب و روز جمعه بمیرد، همچون شهید مرده است و در قیامت ایمن برانگیخته می‌شود.

﴿۸۲۷۸﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، و بمیرد شهید مرده است و برایش ثواب نود هزار شهید از شهدای بدر نوشته می‌شود.

﴿۸۲۷۹﴾ هرکس که این دعا را بخواند و حال آنکه از او گناهان کبیره سر زده باشد، همه گناهان او آمرزیده می‌شود.

﴿۸۲۸۰﴾ هرکس که این دعا را بخواند و بخوابد و حال آنکه همه گناهان کبیره را مرتکب شده باشد، پس آنگاه که بمیرد آن شخص شهید در راه خدا خواهد بود (توفیق خواندن دعا شرط است).

﴿۸۲۸۱﴾ سوگند به آنکه مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرگاه بنده‌ای این نماز و این دعا را بخواند خداوند برایش هفتاد هزار فرشته می‌فرستد، که آن‌ها برایش حسنات بنویسند و بدی‌ها را از او دفع کنند و مقامش را بالا برده برای او درخواست آمرزش کنند و برایش درود فرستند تا

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

يُولَدُ لَهَا صَلَاتًا هَذِهِ الصَّلَاةَ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ لَرَزَقَهُمَا اللَّهُ وَلَدًا وَلَوْ مَاتَ بَعْدَ هَذِهِ الصَّلَاةِ لَكَانَ لَهُ أَجْرُ سَبْعِينَ أَلْفَ شَهِيدٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٥١
٨-٧-٢-٤- المصباح، النور

﴿٨٢٨٢﴾ امیر المؤمنین (علیه السلام): الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ وَ مِصْبَاحُ الظُّلْمَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

﴿٨٢٨٣﴾ الرسول (صلی اللہ علیہ وسلم): كُلُّ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ عِنْدَ خُرُوجِهِ مِنَ الْقَبْرِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ فِي يَدِ كُلِّ مَلَكٍ عِلْمٌ مِنْ نُورٍ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠
﴿٨٢٨٤﴾ الرسول (صلی اللہ علیہ وسلم): نَزَلَ جِبْرَائِيلُ وَ كُنْتُ أَصَلِّي خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَغْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ (علیه السلام) يَا مُحَمَّدُ أَرَاكَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهُ تَعَالَى رَحِيمٌ بَعِبَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ (صلی اللہ علیہ وسلم) لِيَجِبْرَائِيلُ (علیه السلام) يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَ حَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذْكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرَائِيلُ... مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ أُعْطِيَ نُورَ الْأَوَّلِيَاءِ فِي وَجْهِهِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٢٨٥﴾ امیر المؤمنین (علیه السلام): وَ الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ وَ سِرَاجُ الزَّاهِدِينَ وَ شَوْقُ الْعَابِدِينَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٥٠

٩-٧-٢-٤- إيضاح السبيل

﴿٨٢٨٦﴾ الحسين (علیه السلام): وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ (علیه السلام) فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَ لَقَدْ لَقِنَا دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَ كَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَ قَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَ يَسَّرَ أَمْرَهُ وَ أَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَ قَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَ لَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

٨-٢-٤- زيادة العمر، فُدْرَةُ وَ قُوَّةُ الْحَافِظَةِ، وَ إِمْكَانِيَّةُ الْإِسْتِفَادَةِ مِنَ الْحَوَاسِّ وَ الْأَوْلَادِ

١-٢-٤- العمر

﴿٨٢٨٧﴾ الباقر (علیه السلام): فَآلَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَ لَا مَكْرُوبٌ وَ لَا مُذْنِبٌ وَ لَا مَغْمُومٌ وَ لَا عَطْشَانٌ وَ لَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَ تَقَرَّبَ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ (علیه السلام) إِلَى

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

زمانی که بمیرد. و اگر مرد و زنی بچه دار نمی شوند هر دو این نماز و دعا را بخوانند، خداوند به ایشان فرزندی روزی کند و اگر بعد از این نماز بمیرد برایش پاداش هفتاد هزار شهید باشد.

۸-۷-۲-۴- نور

﴿۸۲۸۲﴾ دعا کلید رحمت و چراغ تاریکی است.

﴿۸۲۸۳﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، خدای تعالی در وقت بیرون آمدن او از قبر هفتاد هزار فرشته می فرستد که در دست هر فرشته علمی از نور است.

﴿۸۲۸۴﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می خواندم، پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. آنگاه جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و دوست امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند... برای او همه امرها را آسان می گرداند و او را از هر مکروهی نگاه می دارد.

﴿۸۲۸۵﴾ دعا، کلید رحمت، چراغ زاهدان و پارسایان، و مایه اشتیاق عابدان است.

۹-۷-۲-۴- روشن شدن راه

﴿۸۲۸۶﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، جایگاه و مقام حسین بن علی در آسمان بالاتر و آشکارتر از مقام او در زمین است، به او دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نخواند، مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محشور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و آبرویش را نبرد و عیوبش را آشکار نخواهد کرد.

۸-۷-۲-۴- افزایش عمر، توان، قوه حافظه، و ظرفیت بهره برداری از حواس و فرزندان

۱-۸-۲-۴- عمر

﴿۸۲۸۷﴾ حضرت حسین علیه السلام که صاحب کربلاست درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه دار بود، شهید شد و غصه دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و صاحب عیب و آفتی به زیارت آن حضرت نیاید و سپس نزد آن حضرت دعا کند و به واسطه آن جناب به خداوند تقرب

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا نَفْسَ اللَّهِ كُرْبَتَهُ وَاعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ وَغَفَرَ ذَنْبَهُ وَمدَّ فِي عُمُرِهِ وَبَسَطَ فِي رِزْقِهِ
فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

﴿٨٢٨٨﴾ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عَقِيبَ كُلِّ فَرِيضَةٍ وَوَاطَّبَ عَلَى ذَلِكَ عَاشَ حَتَّى يَمِلَّ الْحَيَاةَ؛

مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٧٧

٨-٢-٤- الظَّرْفِيَّةُ

﴿٨٢٨٩﴾ دَعَا لِي بَأَنْ يَعْيَهُ صَدْرِي وَتَضُمَّمَ عَلَيْهِ جَوَانِحِي؛ شرح نهج البلاغة ج: ٨ ص: ٢١٥

﴿٨٢٩٠﴾ الإمام عليه السلام: مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْفَتَى صَاحِبِ الْبَقَرَةِ وَمَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْغِنَى أَوْ
مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْمَقْتُولِ الْمَنْشُورِ وَمَا أَثْمَرَ لَهُ مِنَ الْعُمُرِ الطَّوِيلِ وَالسَّعَادَةِ وَالْتَنَعُمِ وَالتَّمَتُّعِ
بِحَوَاسِهِ وَسَائِرِ بَدَنِهِ وَعَقْلِهِ لَمْ لَا تَدْعُونَ اللَّهَ تَعَالَى بِمِثْلِ دُعَائِهِمَا وَتَتَوَسَّلُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِمِثْلِ
وَسِيلَتِهِمَا لَيْسَ دُعَاؤُكُمْ وَيُجِبَرُ كَسْرُكُمْ وَيَسُدُّ خَلَّتْكُمْ فَقَالُوا اللَّهُمَّ إِلَيْكَ الْيُجَانَا وَعَلَى فَضْلِكَ
اعْتَمَدْنَا فَارْزُلْ فَرَقْنَا وَسُدِّ خَلَّتْنَا بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَالطَّيِّبِينَ مِنْ
إِلَهُمْ؛ تأويل الآيات الظاهرة ص: ٧٤

٨-٢-٤- قُوَّةُ الْحَافِظَةِ

﴿٨٢٩١﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: فَدَعَوْتُ بِهِنَّ فَأَثَبَتَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْقُرْآنَ فِي صَدْرِي؛

مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ٣٩٣

﴿٨٢٩٢﴾ الرسول عليه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَحْفَظَ كُلَّمَا تَسْمَعُ وَتَقْرَأَ فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي دُبُرِ كُلِّ

صَلَاةٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٧٨

﴿٨٢٩٣﴾ الصادق عليه السلام: فَإِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُخْدِثَ بِالْحَدِيثِ فَنَسِيَهُ فَلْيَدْعُ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ
تَعَالَى وَلْيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ وَلْيَلْعَنُ الْخِلَاسَ فَإِنَّهُ سَيَأْتِيَهُ الْحَدِيثُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَإِنْ لَمْ يَذْكُرْهُ كَانَ
ذِكْرُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَالصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ عَوْضًا مِنَ الْحَدِيثِ؛ مشكاة الأنوار ص: ١٠٨

﴿٨٢٩٤﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي كُنْتُ قَرَأْتُ الْقُرْآنَ فَقَلَّتْ
مِنِّي فَادْعُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَعْلَمَنِيهِ قَالَ فَكَانَتْهُ فَرَزَ لِدَلِكْ فَقَالَ عَلَّمَكَ اللَّهُ هُوَ وَإِنَّا جَمِيعًا؛

الكافي ج: ٢ ص: ٦٠٧

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

جوید، مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته‌اش را عطا فرماید و گناهانش را آمرزیده و عمرش را طولانی نماید و روزی و رزقش را فراخ کند، پس ای صاحبان بصیرت عبرت بگیرید.

﴿۸۲۸۸﴾ هر که این دعا را همیشه پس از هر نماز واجب بخواند عمر او چندان طولانی شود که زندگی بر او ملال‌آور گردد.

۲-۸-۲-۴- ظرفیت

﴿۸۲۸۹﴾ دعا کرد که سینه حافظ و گنجینه آن‌ها باشد و من آن‌ها را فراگیرم.

﴿۸۲۹۰﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی اسرائیل را نشنیده‌اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی‌نیاز شد؟ و آیا دعای آن جوان مقتول و قطعه‌قطعه شده را نشنیده‌اید که چگونه به‌خاطر آن دعا، خداوند او را بعد از زنده کردنش، به او عمر طولانی و خوشبختی و بهره‌وری از نعمت‌ها و حواس انسانی‌اش و عقل را به او عطا کرد. پس چرا با دعایی مثل دعای آن دو خدا را نمی‌خوانید، و به‌وسیله‌ای مثل وسیله آن دو، متوسل نمی‌شوید؟ تا خدا نیازتان را برطرف، شکستگی‌تان را جبران و احتیاجتان را رفع کند. به مثل آن دعا عاجز هستید؟ در این وقت آن‌ها گفتند: خدایا! به تو پناه می‌بریم و به فضل تو اعتماد می‌کنیم، پس به جاه محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و پاکیزگان از نسل آن‌ها، فقر ما را برطرف و ما را بی‌نیاز کن.

۳-۸-۲-۴- قوت حافظه

﴿۸۲۹۱﴾ پس با آن الفاظ دعا کردم و خداوند عزوجل قرآن را در قلبم ثابت کرد.

﴿۸۲۹۲﴾ هرگاه خواستی هرچه را که می‌شنوی و می‌خوانی حفظ کنی، این دعا را در تعقیب تمام نمازها بخوان.

﴿۸۲۹۳﴾ هرگاه یکی از شماها می‌خواهد حدیثی را برای دیگری نقل کند ولی آن را فراموش کرده، خداوند تبارک و تعالی را بخواند و بر پیامبر درود بفرستد، و خلّاس را لعن کند تا ان شاء الله آن حدیث به یادش آید، و اگر یادش نیامد آن ذکر خداوند تعالی و درود بر نبی ﷺ به‌جای آن حدیث محسوب می‌گردد.

﴿۸۲۹۴﴾ به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم، من قرآن را خوانده‌ام ولی از ذهنم رفته است، دعا کنید که خداوند آن را به من بیاموزد، آن حضرت از این مطلب که من خدمتش عرض کردم ناراحت شد و فرمود: خداوند آن را به تو و ما همگی یاد دهد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٢٩٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ أَرَادَ أَنْ يُوعِيَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْقُرْآنَ وَالْعِلْمَ فَلْيَكْتُبْ هَذَا الدُّعَاءَ فِي إِنَاءٍ نَظِيفٍ بَعْسِلَ مَاذِي ثُمَّ يَغْسِلُهُ بِمَاءٍ الْمَطَرِ قَبْلَ أَنْ يَمَسَّ الْأَرْضَ وَيَشْرِبُهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ عَلَى الرِّيقِ فَإِنَّهُ يَحْفَظُ ذَلِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٧٧

٨-٢-٤- قُوَّةُ الْبَصَرِ

﴿٨٢٩٦﴾ وَقَدْ جُرِبَ هَذَا الدُّعَاءُ لِتَنْوِيرِ الْبَصَرِ وَأَنَّ مِنْ ذِكْرِهِ عِنْدَ الْاِكْتِحَالِ نَوْرَ اللَّهِ بَصَرَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ١ ص: ٤٤٦

٨-٢-٤- الإِبْنُ

﴿٨٢٩٧﴾ الصادق ﷺ: دَعَا لِي فَقَالَ أَنْمَى اللَّهُ وَلَدَكَ وَكَثَّرَ مَالَكَ فَزُرْقْتُ مِنْ ذَلِكَ بَرَكَةً دُعَائِهِ وَقَنَيْتُ مِنْ الْأَوْلَادِ مَا قَصُرَتْ عَنْهُ الْأُمْنِيَّةُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ١٥٢

﴿٨٢٩٨﴾ الحسين ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ وَلَهُ نَجَاةٌ مِنَ النَّارِ وَلَوْ وَجَبَتْ عَلَيْهِ وَأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى رَكِبَ فِي صَلْبِهِ نُطْفَةً زَكِيَّةً طَيِّبَةً طَاهِرَةً مُطَهَّرَةً يَرْضَى بِهَا كُلُّ مُؤْمِنٍ امْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ لِلْإِيمَانِ مِمَّنْ قَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَهُ فِي الْوَلَايَةِ وَيَكْفُرُ بِهَا كُلُّ جَا حِدٍ؛ إلام الوری ص: ٤٠٣

﴿٨٢٩٩﴾ الحسين ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ قَضَى اللَّهُ لَهُ حَوَائِجَهُ وَحَشَرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى رَكِبَ فِي صَلْبِهِ نُطْفَةً مُبَارَكَةً طَيِّبَةً زَكِيَّةً مَرْضِيَّةً وَ سَمَّاهَا عِنْدَهُ عَلِيًّا يَكُونُ لِلَّهِ فِي خَلْقِهِ رَضِيئًا فِي عِلْمِهِ وَ حُكْمِهِ وَيَجْعَلُهُ حُجَّةً لِشِيعَتِهِ يَخْتَجُّونَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٦

﴿٨٣٠٠﴾ الحسين ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ كَانَ عَلَى بِنِ مُحَمَّدٍ شَفِيعُهُ وَقَائِدِهِ إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى رَكِبَ فِي صَلْبِهِ نُطْفَةً وَ سَمَّاهَا عِنْدَهُ الْحَسَنَ فَجَعَلَهُ نُورًا فِي بِلَادِهِ وَ خَلِيفَةً فِي أَرْضِهِ وَ عِزًّا لِأُمَّةِ جَدِّهِ وَ هَادِيًا لِشِيعَتِهِ وَ شَفِيعًا لَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِ وَ نَقْمَةً عَلَى مَنْ خَالَفَهُ وَ حَبَّةً لِمَنْ وَالَاهُ وَ بُرْهَانًا لِمَنْ اتَّخَذَهُ إِمَامًا؛ عيون أخبار الرضا ﷺ ج: ١ ص: ٦١

﴿٨٣٠١﴾ امير المؤمنين ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى بِهِذِهِ الصَّلَاةِ وَ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ آلْفَ مَلَكٍ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَ يَدْفَعُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ وَ يَرْفَعُونَ لَهُ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۲۹۵﴾ هرکس خواهد خداوند قرآن و علم را در دل او جا دهد، این دعا را با غسل سفید در ظرف پاکی نویسد و آن را با آب بارانی که به زمین نرسیده است بشوید و تا سه روز ناشتا بیاشامد که موجب حفظ گردد، ان شاءالله.

۴-۲-۸-۴ قوت بینایی

﴿۸۲۹۶﴾ این دعا برای پرنور شدن چشم تجربه شده است و هرکس آن را هنگام سرمه کشیدن بخواند خداوند چشمش را نورانی کند.

۴-۲-۸-۵ فرزند

﴿۸۲۹۷﴾ برای من دعا کرد و گفت: خدا فرزندان را افزون و مالت را فراوان کند، و از برکت دعایش روزی یافتیم و صاحب فرزندان بسیاری که گمان نمی کردم شدم.

﴿۸۲۹۸﴾ هر که این دعا را بخواند خداوند او را با وی محشور خواهد کرد و از آتش نجات خواهد داد ولو از اهل آتش باشد، خداوند در صلب وی نیز نطفه پاک و طاهری قرار داده هر مؤمنی که آزمایش خود را داده باشد از وی راضی خواهد شد، ولیکن منافقین و کافرین از وی روی می گردانند.

﴿۸۲۹۹﴾ هرکس خداوند را با این دعا بخواند، خدا حوائج او را برمی آورد و در روز قیامت با موسی بن جعفر محشورش می کند، و خداوند نیز در صلب او نطفه ای با برکت و پاک و پسندیده قرار داده و نامش را علی گذارده است. در میان خلق، از نظر علم و حکمت مورد رضایت خداوند می باشد و خدا او را برای شیعیان حجت قرار می دهد تا در روز قیامت به (رفتار و گفتار) او استدلال و احتجاج کنند.

﴿۸۳۰۰﴾ هر که این دعا را بخواند علی بن محمد شفیع و راهنمای او به بهشت گردد. و خدای تعالی در صلب او نطفه ای قرار داد و او را نزد خود حسن بن علی نامید، پس او را نوری در سرزمین و خلیفه خود در زمین و عزت برای امتش و هادی برای شیعیانش و شفیع ایشان نزد خدا قرار داد، و او را نعمت بر مخالفان و حجت برای کسی که او را دوست دارد و برهان برای کسی که او را به امامت شناسد ساخت.

﴿۸۳۰۱﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرگاه بنده ای این نماز و این دعا را بخواند خداوند برایش هفتاد هزار فرشته می فرستد، که آن ها برایش حسنت بنویسند و بدی ها را از او دفع کنند و مقامش را بالا برده برای او درخواست آمرزش کنند و برایش درود فرستند تا

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

الدَّرَجَاتِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَيُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يَمُوتَ وَتَوَآنَ رَجُلًا لَا يُؤَلِّدُ لَهُ وَلَدٌ وَامْرَأَةً لَا يُؤَلِّدُ لَهَا صَلِيًّا هَذِهِ الصَّلَاةُ وَدَعَا بِهِذَا الدُّعَاءُ لِرَزَقِهِمَا اللَّهُ وَلَكُلًّا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٥١

٤-٢-٨-٦- التَّائِيْرُ عَلَى بَاقِي الْأَدْعِيَةِ

١-٤-٢-٨-٦- الإِجَابَةُ وَ رَاجِعُ: (الفَصْلُ الثَّالِثُ) وَ (٣-٢- قَطْعِيَّةُ الْإِسْتِجَابَةِ)

﴿٨٣٠٢﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): يَا أَبَا الْحَسَنِ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ قَدْ أَقْبَلَ فَأَجْعَلْ دُعَاءَكَ قَبْلَ فُطُورِكَ فَإِنَّ جِبْرِيلَ جَاءَنِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ... اسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

٢-٤-٢-٨-٦- رُفِعَ وَ حُفِظَ حَتَّى يُسَلَّمَ إِلَى قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ (عليه السلام)

﴿٨٣٠٣﴾ الباقر (عليه السلام): لَا دَعَاءَ بِهِ أَحَدٌ مِنْ شِيعَتِنَا عِنْدَ قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَوْ عِنْدَ قَبْرِ أَحَدٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ (عليه السلام) إِلَّا رُفِعَ دَعَاؤُهُ فِي دَرَجٍ مِنْ نُورٍ وَ طُبِعَ عَلَيْهِ بِخَاتَمِ مُحَمَّدٍ (عليه السلام) وَ كَانَ مَحْفُوظًا كَذَلِكَ حَتَّى يُسَلَّمَ إِلَى قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ (عليه السلام) فَيَلْقَى صَاحِبَهُ بِالْبُشْرَى وَ التَّحِيَّةِ وَ الْكَرَامَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢٦٦

٣-٤-٢-٨-٦- رُفِعَ الْحِجَابُ مِنَ الْأَدْعِيَةِ

﴿٨٣٠٤﴾ الرضا (عليه السلام): مَنْ دَعَا بِهِ لَمْ يُحْجَبْ دَعَاؤُهُ عَنِ اللَّهِ جَلَّ اسْمُهُ وَ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٤٥

٤-٤-٢-٨-٦- قَبُولُ بَاقِي الْأَدْعِيَةِ

﴿٨٣٠٥﴾ الزهراء (عليها السلام): قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله) يَا فَاطِمَةُ أَلَا أَعْلَمُكَ دُعَاءًا لَا يَدْعُو بِهِ أَحَدٌ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ وَ لَا يَعْمَلُ فِي صَاحِبِهِ سِحْرٌ وَ لَا شَيْءٌ وَ لَا يَعْزُضُ لَهُ شَيْطَانٌ وَ لَا تُرَدُّ لَهُ دَعْوَةٌ وَ تُقْضَى حَوَائِجُهُ كُلُّهَا الَّتِي يَرْغَبُ إِلَى اللَّهِ فِيهَا عَاجِلَهَا وَ آجِلَهَا قُلْتُ أَجَلٌ يَا أَبَتِ لَهَذَا وَ اللَّهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا وَ مَا فِيهَا؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٨١

﴿٨٣٠٦﴾ الرسول (صلى الله عليه وآله): مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ إِلَّا لَمْ يَبْقَ بَيْنَ الدَّاعِي وَ بَيْنَ اللَّهِ سِوَى حِجَابٍ وَاحِدٍ وَ لَا يَسْأَلُ اللَّهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

زمانی که بمیرد. و اگر مرد و زنی بچه دار نمی شوند هر دو این نماز و دعا را بخوانند، خداوند به ایشان فرزندی روزی کند و اگر بعد از این نماز بمیرد برایش پاداش هفتاد هزار شهید باشد.

۴-۲-۸-۶- تأثیر در سایر دعاها

۴-۲-۸-۶-۱- اجابت ر.به: فصل ۳- اجابت

﴿۸۳۰۲﴾ پیامبر ﷺ به علی علیه السلام گفت: ماه رمضان نزدیک شده است، پس دعایت را قبل از افطار قرار ده. جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد هر کس با این دعا در ماه رمضان قبل از اینکه افطار کند دعا کند، خداوند بلندمرتبه دعایش را مستجاب، روزه و نمازش را قبول، و ده دعای دیگرش را نیز مستجاب می کند.

۴-۲-۸-۶-۲- حفظ برای تسلیم حضرت حجت ﷺ شدن

﴿۸۳۰۳﴾ هر که از شیعیان ما این زیارت و دعا را نزد قبر امیرالمؤمنین یا یکی از ائمه معصومین علیه السلام بخواند، ملائکه این دعا را بالا برند در نامه ای از نور با مهر پیامبر خدا ﷺ و هریک از امامان علیه السلام که بر آن بزنند و هریک قبول فرمایند تا تسلیم حضرت صاحب الزمان علیه السلام کنند، و در روز قیامت، این دعا به استقبال آن مؤمن بشتابد با بشارت های نامتناهی و سلام و تحیت فراوان و کرامت ها و نعمت های بی پایان ان شاء الله تعالی.

۴-۲-۸-۶-۳- رفع حجاب از ادعیه

﴿۸۳۰۴﴾ پس هر کس با این دعا خدا را بخواند، دعای او نزد خدای عزوجل برنمی گردد.

۴-۲-۸-۶-۴- قبولی سایر دعاها

﴿۸۳۰۵﴾ حضرت پیامبر خدا ﷺ به من فرمودند که: ای فاطمه آیا می خواهی به تو دعایی بیاموزم که آن را احدی نمی خواند مگر آنکه حاجت او برآورده شود و در صاحبش برکت این دعا هیچ سحری و نه زهری تأثیر نکند و شیطان متعرض تو نگردد و دعا را برنگرداند و همه حاجت های او را که به خاطرش به درگاه خدا رو آورده در مورد دنیا و آخرت برآورده می شود، فرمودم: بلی ای پدر می خواهم. این دعا در نزد من دوست داشتنی تر است از دنیا و آنچه در اوست. ﴿۸۳۰۶﴾ بنده ای نیست که این دعا را بخواند، مگر آنکه میان او و میان رضا و قرب الهی مانعی نمی ماند و از خدای تعالی هیچ حاجتی را درخواست نمی کند مگر آنکه آن را می دهد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٠٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ لَمْ يَبْقَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ تَعَالَى حِجَابٌ وَلَمْ يَطْلُبْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ وَبَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ عِنْدَ خُرُوجِهِ مِنْ قَبْرِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ فِي يَدِ كُلِّ مَلَكٍ زِمَامَةٌ نَجِيبٌ مِنْ نُورِ بَطْنِهِ مِنَ اللُّؤْلُؤِ وَظَهْرُهُ مِنَ الزَّبَرْجَدِ وَقَوَائِمُهُ مِنَ الْيَاقُوتِ عَلَى ظَهْرِ كُلِّ نَجِيبٍ قُبَّةٌ مِنْ نُورٍ لَهَا أَرْبَعُمِائَةِ بَابٍ عَلَى كُلِّ بَابٍ سِتْرٌ مِنَ السُّنْدُسِ وَالْإِسْتَبْرَقِ فِي كُلِّ قُبَّةٍ أَلْفُ وَصِيفَةٍ عَلَى رَأْسِ كُلِّ وَصِيفَةٍ تَاجٌ مِنَ الذَّهَبِ الْأَخْمَرِ تَسْطَعُ مِنْهُنَّ رَائِحَةُ الْمِسْكِ الْأَذْفَرِ فَيُعْطَى جَمِيعُ ذَلِكَ ثُمَّ يَبْعَثُ اللَّهُ إِلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ مَعَ كُلِّ مَلَكٍ كَأْسٌ مِنْ لَوْلُؤٍ بَيْضَاءَ فِيهَا شَرَابٌ مِنَ الْجَنَّةِ مَكْتُوبٌ عَلَى كُلِّ كَأْسٍ مِنْهَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ هَدِيَّةٌ مِنَ الْبَارِي عَزَّ وَجَلَّ لِفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ وَيُنَادِيهِ اللَّهُ تَعَالَى يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٨٣٠٨﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ إِلَّا لَمْ يَبْقَ بَيْنَ الدَّاعِي وَبَيْنَ اللَّهِ سِوَى حِجَابٍ وَاحِدٍ وَلَا يَسْأَلُ اللَّهُ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠١

٩-٢-٤- إختراقُ العاداتِ في الدُّنْيَا

٩-٢-٤-١- عَيْنُ الْحَيَاةِ

﴿٨٣٠٩﴾ لَقَدْ دَعَا بِهَا إِبْرَاهِيمُ عليه السلام فَجَنَّاهُ اللَّهُ مِنْ نَارِ نُمْرُودَ بْنِ كِنَعَانَ وَلَقَدْ دَعَا بِهَا الْخَضِرُ عليه السلام فَوَقَعَ فِي عَيْنِ الْحَيَاةِ وَتَكَلَّمَ بِهَا إِسْمَاعِيلُ عليه السلام فَجَنَّاهُ اللَّهُ وَفِدَاهُ بِذَنْجٍ عَظِيمٍ؛ جمال الأسبوع ص: ٣٤٧

٩-٢-٤-٢- حَيَاةُ بَعْدَ الْمَوْتِ

﴿٨٣١٠﴾ الْحُسَيْنِ عليه السلام: لَوْ دَعَا بِهِ طَائِعٌ لِلَّهِ عَلَى جَبَلٍ لَزَالَ مِنْ مَكَانِهِ أَوْ عَلَى مَيِّتٍ لَأَحْيَاهُ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٧

٩-٢-٤-٣- حَبْسُ الشَّمْسِ

﴿٨٣١١﴾ الرسول ﷺ: إِنْ يَوْشَعَ بْنِ نُونٍ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ فَحَبِسَتْ لَهُ الشَّمْسُ بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٢٥

٩-٢-٤-٤- الْإِثْمَارُ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۰۷﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، بین او و خداوند حجابی باقی نمی‌ماند و هرچه از خدا بخواهد به او می‌دهد و هنگام بیرون آمدن از قبرش خدای تعالی هفتاد هزار فرشته نزد او می‌فرستد که در دست هر فرشته، اسبی نجیب از نور، شکمش از مروارید و پشتش از زبرجد و پاهایش از یاقوت و بر سر هر اسب سراپرده‌ای از نور و برایش چهارصد در و بر هر در یک پرده پشمی از جنس سندس و استبرق که بر سر هر قبه، هزار کنیز و بر سر هر کنیز تاجی از طلای قرمز که می‌درخشد و از آن‌ها بوی خوش مشک اذفر منتشر می‌شود همگی این‌ها داده می‌شود، سپس خداوند بعد از آن به‌سوی او هفتاد هزار فرشته، که همراه هر فرشته جامی از مروارید سفید و در آن شرابی است که بر روی هر جام نوشته شده: «لا إله إلا الله وحده لا شریک له، این هدیه‌ای از سوی خداوند عزوجل برای فلانی پسر فلانی است»، می‌فرستد. و خداوند بلندمرتبه ندا سر می‌دهد ای بنده‌ام بدون محاسبه وارد بهشت شو.

﴿۸۳۰۸﴾ بنده‌ای نیست که این دعا را بخواند، مگر آنکه میان او و میان رضا و قرب الهی مانعی نمی‌ماند و از خدای تعالی هیچ حاجتی را درخواست نمی‌کند مگر آنکه آن را می‌دهد.

۹-۲-۴- خرق عادات معمول در دنیا

۹-۲-۴-۱- چشمه زندگی

﴿۸۳۰۹﴾ ابراهیم علیه السلام با آن دعا کرد پس خداوند او را از آتش نمرود بن کنعان نجات داد، و خضر علیه السلام با آن دعا کرد پس در چشمه حیات و جاودانگی قرار گرفت و اسماعیل به‌وسیله آن با خدا صحبت کرد، پس خدا او را نجات داد و او را به ذبح عظیمی که مراد از آن در ظاهر گوسفند بهشتی است جایگزین نمود و فدایی فرستاد.

۹-۲-۴-۲- زندگی بعد از مرگ

﴿۸۳۱۰﴾ اگر این دعا را هر آن بنده فرمان‌برداری بر کوهی بخواند، آن کوه از جای خود زایل می‌شود و اگر این دعا را بر مرده‌ای بخواند خدای تعالی آن را زنده می‌گرداند پس از آنکه مرده است.

۹-۲-۴-۳- نگه داشتن خورشید

﴿۸۳۱۱﴾ یوشع بن نون این دعا را خواند، پس به برکت این دعا خدای تعالی آفتاب را از فرورفتن نگاه داشت.

۹-۲-۴-۴- میوه‌دار کردن.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣١٢﴾ **ابْنُ عَبَّاسٍ:** فَوَضَعَ جَرَجِيسُ رُكْبَتَيْهِ عَلَى الْأَرْضِ وَدَعَا رَبَّهُ تَعَالَى عَظُمَ شَأْنُهُ فَمَا بَرِحَ مَكَانَهُ حَتَّى أَثْمَرَ كُلُّ عُودٍ فِيهَا ثَمَرَةً؛ بحار الأنوار ج: ١٤ ص: ٤٤٧

٥-٩-٢-٤- نزول الغيث

﴿٨٣١٣﴾ **الرسول ﷺ:** إِنَّ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَقَالَ هَذَا الْقَوْلَ لَوْ سَأَلَ اللَّهُ فِي زَوَالِ الْجِبَالِ لَزَالَتْ أَوْ فِي نَزُولِ الْغَيْثِ لَنَزَلَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٧٧

٦-٩-٢-٤- تَبْدِيلُ الرَّمْلِ وَالْحَجَرِ إِلَى ذَهَبٍ وَمَجْوِهَرَاتٍ

﴿٨٣١٤﴾ **الباقر ﷺ:** حَتَّى إِذَا صَارَ إِلَى مَسْجِدِ الْكُوفَةِ دَعَا بِدَعَوَاتٍ فَإِذَا حَصَى الْمَسْجِدَ دُرٌّ وَ يَاقُوتٌ؛ بحار الأنوار ج: ٤١ ص: ٢٥٩

﴿٨٣١٥﴾ **ابْنُ عَبَّاسٍ:** لَوْ دَعَوْتَ عَلَى حَجَرٍ أَنْ يَجْعَلَهُ اللَّهُ لَكَ ذَهَبًا لَنَقَلَ عَنْهُ إِلَى مُرَادِكَ وَ أَتَاكَ بِالطَّعَامِ حَيْثُ لَا طَّعَامَ وَ أَتَاكَ بِالْمَاءِ حَيْثُ لَا مَاءَ؛ بحار الأنوار ج: ١٦ ص: ١٤١

٧-٩-٢-٤- عَدَمُ تَأْثِيرِ النَّارِ

﴿٨٣١٦﴾ **دُعَاءُ إِبْرَاهِيمَ ﷺ:** فَلَمَّا دَعَا إِبْرَاهِيمَ ﷺ عَجَّتِ الْأَمْلَاكُ مِنْ صَوْتِهِ وَإِذَا النُّدَاءُ مِنْ أَعْلَى الْأَعْلَى يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَ سَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ فَخَمَدَتْ أَسْرَعَ مِنْ طَرْفَةِ عَيْنٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٦٩

﴿٨٣١٧﴾ **إِبْرَاهِيمَ ﷺ:** دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءُ لَمَّا أَلْقَى فِي النَّارِ فَجَعَلَهَا اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ بَرْدًا وَ سَلَامًا؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٩٤

٨-٩-٢-٤- تَجَمُّدُ الْمَاءِ

﴿٨٣١٨﴾ **الرسول ﷺ:** مَنْ قَرَأَهُ بِنِيَّةٍ خَالِصَةٍ عَلَى الْمَاءِ لَجَمَدَ الْمَاءُ؛ مهج الدعوات ص: ٨١

﴿٨٣١٩﴾ **الرسول ﷺ:** لَوْ دُعِيَ بِهَا عَلَى مَاءٍ جَارٍ لَجَمَدَ حَتَّى يُنْمَشَى عَلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٧٦

٩-٩-٢-٤- سُكُونُ الْمَاءِ

﴿٨٣٢٠﴾ **الرسول ﷺ:** أَنَّهُ لَوْ دُعِيَ بِهِ عَلَى مَاءٍ جَارٍ لَسَكَنَ؛ مهج الدعوات ص: ١٠٤

١٠-٩-٢-٤- الْعُبُورُ مِنَ الْمَاءِ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۱۲﴾ پس جرجیس دو زانویش را بر روی زمین قرار داد و از پروردگارش خواست تا مقامش را بالا برد. پس چیزی نگذشت که تمام آن چوب‌های خشکیده مجدداً سبز گردید.

۵-۹-۲-۴- باران

﴿۸۳۱۳﴾ کسی که این نماز را بخواند و این سخن را بگوید، اگر تکان خوردن کوه‌ها را بخواهد تکان می‌خورند، و اگر باران بخواهد پس باران می‌بارد.

۶-۹-۲-۴- تبدیل شن و سنگ به طلا و جواهر

﴿۸۳۱۴﴾ وقتی به مسجد کوفه رسیدند، حضرت دعاهایی خواند و آن دو تن نیز شنیدند، ناگهان سنگ‌های مسجد از در و یاقوت شد.

﴿۸۳۱۵﴾ اگر دعا می‌کردی، خدا سنگ را برای تو طلا کند، حق تعالی ماهیت سنگ را طبق مراد تو تغییر می‌داد و طلا می‌کرد و نیز در جایی که طعام و آب نبود به تو طعام و آب می‌رساند.

۷-۹-۲-۴- عدم تأثیر آتش

﴿۸۳۱۶﴾ چون حضرت ابراهیم علیه السلام این دعا را خواندند، همه فرشتگان از صدای ابراهیم علیه السلام تعجب کردند و در این هنگام ندایی از جانب بالای آسمان‌ها در رسید که: ای آتش تو سرد و سلامت باش بر ابراهیم، پس آنگاه آتش زودتر از چشم برهم زدنی سرد و بی‌اثر شد.

﴿۸۳۱۷﴾ آنگاه که ابراهیم علیه السلام را در آتش انداختند این دعا را خواند، و خداوند آتش را برای او خنک و سلامت کرد.

۸-۹-۲-۴- انجماد آب

﴿۸۳۱۸﴾ کسی که به نیتی خالص این را بر آب بخواند آن آب منجمد می‌شود.

﴿۸۳۱۹﴾ اگر بر آب روان خوانده شود بسته می‌شود تا آنکه بتواند بر روی آن راه برود.

۹-۹-۲-۴- ساکن شدن آب

﴿۸۳۲۰﴾ آنکه اگر این دعا بر آب روان خوانده شود می‌ایستد.

۱۰-۹-۲-۴- رد شدن از آب

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٢١﴾ دَعَا بِهِ الْمُسْلِمُونَ فَجَازُوا بِهِ فِي بَحْرٍ كَانَ يَتَعَدَّرُ جَوَازَهُ؛ الْمَجْتَنَى ص: ٥
 ﴿٨٣٢٢﴾ الْحُسَيْنِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): لَوْ دَعَا بِهِ عَلَى الْمَاءِ لَمْشَى عَلَيْهِ بَعْدَ أَنْ لَا يَدْخُلُهُ الْعُجْبُ؛ بحار الأنوار

ج: ٩٢ ص: ٣٩٧

﴿٨٣٢٣﴾ الرَّسُولُ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَوْ دُعِيَ بِهَا عَلَى مَاءٍ جَارٍ لَجَمَدَ حَتَّى يُمَشَى عَلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

٣٧٦

١١-٢-٤- تَحَرُّكُ الْأَرْضِ

﴿٨٣٢٤﴾ الرَّسُولُ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): وَلَوْ أَنَّ مَنْ يَقْرَأَهُ ضَرَبَ بِرِجْلِهِ عَلَى الْأَرْضِ لَتَحَرَّكَتْ الْأَرْضُ؛

مهج الدعوات ص: ٨١

١٢-٩-٢-٤- سُكُونُ الزَّلَازِلِ

﴿٨٣٢٥﴾ الْبَاقِرُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): كَتَبْتُ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) وَشَكَوْتُ إِلَيْهِ كَثْرَةَ الزَّلَازِلِ فِي الْأَهْوَازِ وَ قُلْتُ تَرَى لِي التَّحْوِيلَ عَنْهَا فَكَتَبَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): لَا تَتَحَوَّلُوا عَنْهَا وَصُومُوا الْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ وَ اغْتَسِلُوا وَ طَهَّرُوا ثِيَابَكُمْ وَ ابْرُزُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَ ادْعُوا اللَّهَ فَإِنَّهُ يَرْفَعُ عَنْكُمْ قَالَفَفَعَلْنَا فَسَكَتَتِ الزَّلَازِلُ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٥٤٤

﴿٨٣٢٦﴾ الرَّسُولُ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): وَ اخْذَرُوا يَا أَسَامَةَ دُعَاءَ عِبَادِ اللَّهِ الَّذِينَ أَنْهَكُوا الْأَبْدَانَ وَ صَاحِبُوا الْأَحْزَانَ وَ آ زَالُوا اللَّحُومَ وَ أَذَابُوا الشُّحُومَ وَ أَظْمَنُوا الْكُبُودَ وَ أَحْرَقُوا الْجُلُودَ بِالْأَرْيَاحِ وَ السَّمَائِمِ حَتَّى غَشِيَتْ مِنْهُمْ الْأَبْصَارُ شَوْقًا إِلَى الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ فَإِنَّ اللَّهَ إِذَا نَظَرَ إِلَيْهِمْ بَاهَى بِهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَ غَشَاهُمْ بِالرَّحْمَةِ بِهِمْ يَدْفَعُ اللَّهُ الزَّلَازِلَ وَ الْفِتَنَ؛ التحصين لابن فهد الحلبي ص: ٢١

١٣-٩-٢-٤- قَلْعُ الصَّخَرَةِ

﴿٨٣٢٧﴾ امِير الْمُؤْمِنِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): مَنْ قَرَأَ مِائَةَ آيَةٍ مِنْ آيِ الْقُرْآنِ شَاءَ ثُمَّ قَالَ يَا اللَّهُ سَبْعًا فَلَوْ دَعَا عَلَى صَخْرَةٍ لَقَلَعَهَا اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ١٦٥

﴿٨٣٢٨﴾ الرِّضَا (عَلَيْهِ السَّلَامُ): يَكُونُ دُعَاؤُهُ مُسْتَجَابًا حَتَّى أَنَّهُ لَوْ دَعَا عَلَى صَخْرَةٍ لَانْشَقَّتْ بِنُصْفَيْنِ؛

من لا يحضره الفقيه ج: ٤ ص: ٤١٨

١٤-٩-٢-٤- تَحَرُّكُ وَ زَوَالُ الْجَبَلِ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۲۱﴾ مسلمانان با آن دعا خدا را صدا زدند، و از آبی که نمی‌توانستند بگذرند، رد شدند.

﴿۸۳۲۲﴾ اگر کسی این دعا را بر آب بخواند می‌تواند بر روی آن راه برود، به شرط آنکه با قصد تکبر چنین نکند.

﴿۸۳۲۳﴾ اگر بر آب روان خوانده شود بسته می‌شود تا آنکه بتواند بر روی آن راه برود.

۱۱-۹-۲-۴- به حرکت درآمدن زمین

﴿۸۳۲۴﴾ و اگر کسی این دعا را بخواند و پای خود را به زمین بزند، زمین حرکت می‌کند...

۱۲-۹-۲-۴- رد شدن زلزله

﴿۸۳۲۵﴾ نامه‌ای برای حضرت جواد نوشتم و از زلزله‌های زیادی که در اهواز می‌آمد شکایت کردم و عرض کردم: اجازه می‌فرمایید من از این سرزمین خارج شوم، فرمود: از اهواز خارج مشو روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بگیر و روز جمعه غسل کن و لباس‌های خود را تمیز کن و در همان روز جمعه دسته‌جمعی به در خانه خدا برو و از او بخواهید این بلا را رفع می‌کند. علی بن مهزیار گفت: همین کار را کردم زلزله آرام شد.

﴿۸۳۲۶﴾ ای اسامه، پرهیز از اینکه در معرض نفرین آن دسته از بندگان خدا قرار گیری که بدن‌هایشان را نحیف کرده، با غم‌ها یار شدند و گوشت‌ها را از بین بردند و چربی‌ها را آب کردند و جگرها را تشنه نگاه داشتند و پوست‌ها را با بادهای گرم سوزاندند. پس هرگاه خدا به آن‌ها نظر کند بر ملائکه خود مباحثات کند و آن‌ها را با رحمت پوشانده و زلزله‌ها و فتنه‌ها را به حرمت آن‌ها دفع می‌کند.

۱۳-۹-۲-۴- کنده شدن سنگ

﴿۸۳۲۷﴾ هرکس که صد آیه از هر جای قرآن بخواند، بعد هفت مرتبه بگوید یا الله! اگر بر صخره هم دعا کند، خداوند متعال آن را می‌شکافد.

﴿۸۳۲۸﴾ دعایش مستجاب است به‌طوری که اگر دعا کند سنگی بشکافد و دونیمه می‌شود.

۱۴-۹-۲-۴- حرکت کوه

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٢٩﴾ الرسول ﷺ: وَإِنْ قَرَأَهُ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ مُخْلِصٌ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى جَبَلٍ لَتَحَرَّكَ الْجَبَلُ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛ مهج الدعوات ص: ٨١

﴿٨٣٣٠﴾ الرسول ﷺ: رَوَى عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ لَوْ عَرَفْتُمْ اللَّهَ حَقَّ مَعْرِفَتِهِ لَزَايَلَتْ بِدُعَائِكُمُ الْجِبَالُ الرَّاسِيَّاتُ وَلَا يَبْلُغُ أَحَدٌ كُنْهَ مَعْرِفَتِهِ فَقِيلَ وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَلَا أَنَا اللَّهُ أَعْلَى وَاجِلُ أَنْ يَطْلُعَ أَحَدٌ عَلَى كُنْهِ مَعْرِفَتِهِ؛ عوالي اللآلي ج: ٤ ص: ١٣٢

﴿٨٣٣١﴾ الرسول ﷺ: سَيَأْتِيَكُمُ أَقْوَامٌ مِنْ أَقْطَارِ الْأَرْضِ يَسْأَلُونَكُمْ الْحَدِيثَ فَحَدِّثُوهُمْ وَلَوْ لِلَّهِ وَلَوْ عَرَفْتُمْ اللَّهَ حَقَّ مَعْرِفَتِهِ لَزَالَتْ الْجِبَالُ بِدُعَائِكُمْ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٧ ص: ٣٠١

﴿٨٣٣٢﴾ الرسول ﷺ: لَوْ دَعَا بِهِ عَلَى جَبَلٍ أَنْ يَزُولَ مِنْ مَوْضِعِهِ لَزَالَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

٣٩١

﴿٨٣٣٣﴾ الرسول ﷺ: لَا يَجْتَمِعُ أَرْبَعُونَ رَجُلًا فِي أَمْرٍ وَاحِدٍ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُمْ حَتَّى لَوْ دَعَوْا عَلَى جَبَلٍ لَزَالُوهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٣٩

﴿٨٣٣٤﴾ الحسين ﷺ: لَوْ دَعَا بِهِ طَائِعٌ لِلَّهِ عَلَى جَبَلٍ لَزَالَ مِنْ مَكَانِهِ أَوْ عَلَى مِيتٍ لَأَحْيَاهُ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٧

﴿٨٣٣٥﴾ الرسول ﷺ: لَوْ دَعَا بِهِ عَلَى جَبَلٍ أَنْ يَزُولَ مِنْ مَوْضِعِهِ لَزَالَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

٣٩١

﴿٨٣٣٦﴾ الرسول ﷺ: لَوْ دُعِيَ بِهِ عَلَى جَبَلٍ أَنْ يَزُولَ مِنْ مَوْضِعِهِ لَزَالَ؛ مهج الدعوات ص: ١٠٤

﴿٨٣٣٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَقَالَ هَذَا الْقَوْلَ لَوْ سَأَلَ اللَّهُ فِي زَوَالِ الْجِبَالِ لَزَالَتْ أَوْ فِي نَزُولِ الْغَيْثِ لَنَزَلَ وَإِنَّهُ لَا يُحْجَبُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَغْضَبُ عَلَى مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَلَمْ يَسْأَلْهُ حَاجَتَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٣٧٧

١٥-٩-٢-٤-إِنْفِلَاقُ الْجَبَلِ

﴿٨٣٣٨﴾ امير المؤمنين ﷺ: لَوْ أَنَّهُ دَعَا بِهِذِهِ الْأَسْمَاءِ عَلَى جَبَلٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ مَوْضِعِ يُرِيدُهُ لَأَتَسَعَ الْجَبَلُ حَتَّى يَسْلُكَ فِيهِ؛ مهج الدعوات ص: ١٠٣

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۲۹﴾ پس اگر بنده مؤمنی که به خدای عزوجل اخلاص داشته باشد این را بر کوهی بخواند آن کوه به اذن خدا حرکت می‌کند.

﴿۸۳۳۰﴾ از پیامبر ﷺ روایت شده، اگر خدا را به آن گونه که شایسته شناختن اوست می‌شناختید، با دعاهایتان کوه‌ها جابه‌جا می‌شدند حال آنکه هنوز کسی به خوبی خداوند را نشناخته، پرسیده شد حتی شما ای پیامبر خدا ﷺ، فرمود: حتی من، و خداوند بالاتر و بزرگ‌تر از آن است که کسی از نهایت شناختش مطلع شود.

﴿۸۳۳۱﴾ اقوامی از نقاط مختلف و گوشه‌های زمین نزد شما می‌آیند و از شما حدیث می‌خواهند، پس برای خدا، برای آن‌ها حدیث بگویید و اگر برای خدا باشد و اگر خدا را به آن گونه که شایسته شناختن اوست می‌شناختید با دعاهایتان کوه‌ها جابه‌جا می‌شدند.

﴿۸۳۳۲﴾ اگر این دعا بر کوهی خوانده شود، به جهت آنکه از جای خود زایل شود، آن کوه از موضع خود زایل می‌شود.

﴿۸۳۳۳﴾ چهل نفر برای درخواست مشترکی در محلی جمع نمی‌شوند، مگر اینکه خدای تعالی درخواستشان را اجابت می‌کند، حتی اگر دعا کنند کوهی از جا کنده شود.

﴿۸۳۳۴﴾ اگر این دعا را هر آن بنده فرمان‌برداری بر کوهی بخواند، آن کوه از جای خود زایل می‌شود و اگر این دعا را بر مرده‌ای بخواند خدای تعالی آن را زنده می‌گرداند پس از آنکه مرده است.

﴿۸۳۳۵﴾ اگر این دعا بر کوهی خوانده شود، به جهت آنکه از جای خود زایل شود، آن کوه از موضع خود زایل می‌شود.

﴿۸۳۳۶﴾ اگر این دعا بر کوهی خوانده شود به جهت آنکه از جای خود زایل شود، آن کوه از موضع خود زایل می‌شود.

﴿۸۳۳۷﴾ هرکس این نماز را بخواند اگر از خدا جابه‌جایی کوه‌ها را بخواهد جابه‌جا می‌شوند، اگر بارش باران بخواهد می‌بارد. این نماز حجابی بین او و خدا باقی نمی‌گذارد و خداوند بلندمرتبه بر کسی که این نماز را بخواند و چیزی از خدا نخواهد غضب خواهد کرد.

۱۵-۹-۲-۴- شکافته شدن کوه

﴿۸۳۳۸﴾ اگر شخصی این نام‌ها را بر کوهی بخواند که حایل باشد میان او و میان جایی که قصد آن را داشته باشد، آن کوه راه خواهد داد تا آن شخص برود.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٣٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَوْ أَنَّ رَجُلًا دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَى جَبَلٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ مَوْضِعٍ يُرِيدُهُ لَأَنْشَعَبَ الْجَبَلُ حَتَّى يَسْلُكَ فِيهِ إِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي يُرِيدُهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٨٣٤٠﴾ الرسول ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا لَوْ أَنَّ رَجُلًا دَعَا بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ عَلَى جَبَلٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْمَوْضِعِ الَّذِي يُرِيدُهُ لَنَفِدَ الْجَبَلُ كَمَا يُرِيدُهُ حَتَّى يَسْلُكَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

١٦-٩-٢-٤- ذُوبُ الْحَدِيدِ

﴿٨٣٤١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ اسْتَجَابَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ وَقَالَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ لَوْ دُعِيَ بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ عَلَى صَفَائِحٍ مِنْ حَدِيدٍ لَذَابَ الْحَدِيدُ بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

﴿٨٣٤٢﴾ الرسول ﷺ: لَوْ دُعِيَ بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ عَلَى صَفَائِحِ الْحَدِيدِ لَذَابَتْ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٧٦

١٧-٩-٢-٤- الْمَوْتُ

﴿٨٣٤٣﴾ الصادق عليه السلام: لَمَّا رَأَى إِبْرَاهِيمُ عليه السلام مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ انْفَتَحَ فَرَأَى رَجُلًا يَزْنِي فَدَعَا عَلَيْهِ فَمَاتَ ثُمَّ رَأَى آخَرَ فَدَعَا عَلَيْهِ فَمَاتَ حَتَّى رَأَى ثَلَاثَةَ فَدَعَا عَلَيْهِمْ فَمَاتُوا فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ ذِكْرُهُ إِلَيْهِ يَا إِبْرَاهِيمُ إِنَّ دَعْوَتَكَ مُجَابَةٌ فَلَا تَدْعُ عَلَى عِبَادِي فَإِنِّي لَوْ شِئْتُ لَمْ أَخْلُقْهُمْ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٣٠٥

﴿٨٣٤٤﴾ السَّجَّاد عليه السلام: لَا تَتَعَرَّضُوا لِدُعَاءٍ عَلَىٰ عَلَيْكُمْ فَإِنَّ مَنْ دَعَا عَلَيْهِ أَهْلَكَهُ اللَّهُ وَلَوْ كَانَتْ حَسَنَاتُهُ عَدَدَ مَا خَلَقَ اللَّهُ كَمَا أَنَّ مَنْ دَعَا لَهُ أَسْعَدَهُ اللَّهُ وَلَوْ كَانَتْ سَيِّئَاتُهُ بَعْدَ مَا خَلَقَ اللَّهُ؛ بحار الأنوار ج: ١٧ ص: ٣١٩

٣-٤- فِي الْبَرْزَخِ

١-٣-٤- دُخُولُ الْمَلَائِكَةِ عَلَى الْمَيِّتِ فِي قَبْرِهِ

﴿٨٣٤٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ... بَعَثَ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ إِلَى قَبْرِهِ يُبَشِّرُونَهُ بِالْجَنَّةِ وَيُؤْنِسُونَهُ وَيَفْتَحُ لَهُ بَابًا إِلَى الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۳۹﴾ اگر شخصی این دعا را بر کوهی بخواند که حایل باشد میان او و میان موضعی که قصد آن را دارد، آن کوه شکافته شود تا آنکه برود به آن موضعی که اراده دارد.

﴿۸۳۴۰﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، اگر کسی آن را بر کوهی که میان او و مقصدش قرار گرفته بخواند، در کوه منفذی پیدا شده و از آن بگذرد.

۱۶-۹-۲-۴- ذوب شدن آهن

﴿۸۳۴۱﴾ هرکس این نامها را بخواند خدای تعالی دعای او را مستجاب می‌فرماید. پیامبر ﷺ فرمودند: اگر این نامها بر صفحه‌های آهن خوانده شود، به اذن خدا آن آهن گداخته می‌شود.

﴿۸۳۴۲﴾ اگر این نامها بر صفحه‌های آهن خوانده شود، گداخته می‌شود.

۱۷-۹-۲-۴- مرگ

﴿۸۳۴۳﴾ وقتی که ابراهیم به ملکوت آسمانها و زمین آگاه شد، دید در روی زمین مردی زنا می‌کند، ابراهیم بر وی نفرین کرد و او مرد. و این کار را سه مرتبه تکرار کرد و هرکدام از آنها در اثر نفرین ابراهیم مردند. خداوند به ابراهیم وحی فرمود: ای ابراهیم، اگر من خواسته‌های تو را درباره بندگان اجابت کنم تو بندگان مرا رها نمی‌کنی، همه آنها را می‌کشی. من اگر می‌خواستم آنها را خلق نمی‌کردم.

﴿۸۳۴۴﴾ خود را در معرض نفرین علی علیه السلام قرار ندهید، چرا که به هرکس نفرین کند، هلاک خواهد شد. حتی اگر حسناش به عدد مخلوقات خدا باشد. همچنان که برای هرکس دعا کند، سعادتمند و خوشبخت است، هرچند گناهانش به عدد مخلوقات خدا باشد.

۳-۴- در برزخ

۱-۳-۴- ورود فرشتگان به قبر

﴿۸۳۴۵﴾ هرکس این دعا را بخواند... هفتاد هزار فرشته به سوی قبرش فرستاده می‌شود و بشارت بهشت به او داده می‌شود و با او انس می‌گیرند و برای او دری در بهشت گشوده می‌شود.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٤٦﴾ الصادق عليه السلام: يَدْخُلُ عَلَى الْمَيِّتِ فِي قَبْرِهِ الصَّلَاةُ وَالصَّوْمُ وَالْحَجُّ وَالصَّدَقَةُ وَالْبِرُّ وَالدُّعَاءُ وَيُكْتَبُ أَجْرُهُ لِلَّذِي يَقْعُلُهُ وَلِلْمَيِّتِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٩ ص: ٦٢

٢-٣-٤- أن يُصْبِحَ الْقَبْرَ مُنَوَّرًا

﴿٨٣٤٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ نَوَّرَ اللَّهُ تَعَالَى قَبْرَهُ وَبَيَّضَ وَجْهَهُ وَمَرَّ عَلَى الصُّرَاطِ كَأَكْبَرِ الْخَاطِفِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

٣-٣-٤- تَبْدِيلُ السَّخَطِ إِلَى الرِّضَا

﴿٨٣٤٨﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لَهُ يَصِلُ إِلَى الْمَيِّتِ الدُّعَاءُ وَالصَّدَقَةُ وَالصَّوْمُ وَنَحْوُهَا قَالَ نَعَمْ قُلْتُ أَوْ يَعْلَمُ مَنْ يَصْنَعُ ذَلِكَ بِهِ قَالَ نَعَمْ ثُمَّ قَالَ يَكُونُ مَسْخُوطًا عَلَيْهِ فَيَرْضَى عَنْهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٢٧٨

٤-٣-٤- الْأَمَانُ، التَّهْوِينُ، التَّسْهِيلُ

١-٣-٤- الْخَوْفُ مِنَ النِّكَيرِ وَالْمُنْكَرِ

﴿٨٣٤٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ جَعَلَ هَذَا الدُّعَاءَ فِي كَفَنِهِ شَهِدَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ أَنَّهُ وَفَى بَعْثِهِ وَيُكْفَى مُنْكَرًا وَنِكِيرًا وَتَحْفَهُ الْمَلَائِكَةُ عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٢٣٥

﴿٨٣٥٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ ثُمَّ مَاتَ مَاتَ شَهِيدًا... مَنْ كَتَبَ فِي جِامٍ بَكَافُورٍ أَوْ مِسْكِ ثُمَّ غَسَلَهُ وَرَشَهُ عَلَى كَفَنِ مَيِّتٍ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِي قَبْرِهِ أَلْفَ نُورٍ وَآمَنَهُ مِنْ هَوْلِ مُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٨٣٥١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ هَوَّنَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَسْأَلَةَ مُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ وَسَكَرَاتِ الْمَوْتِ وَثَبَّتَهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

٢-٣-٤- الْخَوْفُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

﴿٨٣٥٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: لَا يَدْعُو بِهِ طَالِبٌ حَاجَةً إِلَّا قَضَاهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَبَقِيَ اللَّهُ مَوْتَ الْفَجَاءَةِ وَهَوْلَ الْقَبْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٤

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۴۶﴾ نماز و روزه و حج و صدقه و اعمال خیر و دعا که از طرف میت انجام می‌دهند، در قبرش بر او وارد می‌شود و به او می‌رسد و ثوابش را هم برای کسی که آن را انجام داده می‌نویسند و نیز برای میت می‌نویسند.

۴-۳-۲ نورانی شدن قبر

﴿۸۳۴۷﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند بلندمرتبه قبرش را نورانی و صورتش را سفید می‌کند و از صراط چون برق عبور می‌کند.

۴-۳-۳ تبدیل شدن خشم به رضایت

﴿۸۳۴۸﴾ گفتم: به مرده دعا و صدقه و روزه و مانند آن می‌رسد؟ فرمود: بله، گفتم: آیا می‌داند چه کسی آن را برایش فرستاده است؟ فرمود: بله، سپس فرمود: ممکن است مورد خشم و غضب خداوند باشد و خدا (با دعا) از او راضی شود.

۴-۳-۴ امان، تخفیف

۴-۳-۴-۱ ترس نکیر و منکر

﴿۸۳۴۹﴾ هرکس این دعا را در کفنش قرار دهد، نزد خداوند برایش گواهی می‌دهد که به عهدش وفا کرده است و در برابر منکر و نکیر کفایتش کند و فرشتگان اطراف او را از جانب راست و چپ می‌گیرند.

﴿۸۳۵۰﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، و بمیرد، شهید مرده است و هرکس آن را بر جامی از کافور یا مشک بخواند بعد غسل کند و آن را بر کفن مرده بپاشد خداوند بر قبرش هزار نور می‌فرستد و از ترس منکر و نکیر در امانش می‌دارد.

﴿۸۳۵۱﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند موضوع منکر و نکیر و سختی مردن را برایش آسان می‌کند و او را بر گفتاری ثابت استوار می‌دارد.

۴-۳-۴-۲ ترس عذاب القبر

﴿۸۳۵۲﴾ نمی‌خواند به این دعا خدای را طلب‌کننده حاجتی مگر آنکه خدای عزوجل حاجت او را در دنیا و آخرت ان شاءالله برآورد و او را از مرگ ناگهانی و هول قبر نگاه می‌دارد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٥٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ مِنْ أُمَّتِكَ يَرْفَعُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنْهُ عَذَابَ الْقَبْرِ... بِبَرَكَتِهِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٣٥٤﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ ثُمَّ مَاتَ شَهِيدًا... وَ مَنْ كَتَبَ فِي جَامٍ بِكَافُورٍ أَوْ مِسْكِ ثُمَّ غَسَلَهُ وَ رَشَّهُ عَلَى كَفَنِ مَيِّتٍ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِي قَبْرِهِ أَلْفَ نُورٍ وَ آمَنَهُ مِنْ هَوْلٍ مُتَّكِرٍ وَ نَكِيرٍ وَ رَفَعَ عَنْهُ عَذَابَ الْقَبْرِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٨٣٥٥﴾ الكاظم العلي عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الدُّعَاءُ يَنْفَعُ الْمَيِّتَ قَالَ نَعَمْ حَتَّى إِنَّهُ لَيَكُونُ فِي ضَيْقٍ فَيُوسَّعُ عَلَيْهِ وَ يَكُونُ مَسْخُوطًا عَلَيْهِ فَيَرْضَى عَنْهُ قَالَ قُلْتُ فَيَعْلَمُ مَنْ دَعَا لَهُ قَالَ نَعَمْ قَالَ قُلْتُ فَإِنْ كَانَا نَاصِبَيْنِ قَالَ فَقَالَ يَنْفَعُهُمَا وَ اللَّهُ ذَاكَ يُخَفِّفُ عَنْهُمَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ١١١

٤-٤-٤-٢ فِي الْقِيَامَةِ وَ مَا بَعْدَهَا

٤-٤-٤-١-٢ حُسْنُ الْإِيَابِ

﴿٨٣٥٦﴾ دُعَاءُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ مَنْ دَعَاكَ فَازَ بِجَزِيلِ الثَّوَابِ وَ حُسْنِ الْإِيَابِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٦٦

٤-٤-٤-٢-٢ الْخُرُوجُ مِنَ الْقَبْرِ

﴿٨٣٥٧﴾ الرسول ﷺ: كُلُّ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ عِنْدَ خُرُوجِهِ مِنَ الْقَبْرِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ فِي يَدِ كُلِّ مَلَكٍ عِلْمٌ مِنْ نُورٍ وَ سَبْعِينَ أَلْفَ غُلَامٍ فِي يَدِ كُلِّ غُلَامٍ زَمَامٌ نَجِيبٌ بَطْنُهُ مِنْ لَوْلُؤٍ وَ ظَهْرُهُ مِنْ زَبَرَجَدٍ أَخْضَرَ وَ قَوَائِمُهُ مِنْ يَاقُوتٍ أَحْمَرَ وَ عَلَى ظَهْرِ كُلِّ نَجِيبٍ قُبَّةٌ وَ لِلْقُبَةِ أَرْبَعُمِائَةِ فِرَاشٍ مِنْ سُنْدُسٍ وَ اسْتَبْرَقٍ عَلَى كُلِّ فِرَاشٍ أَرْبَعُمِائَةِ حُورِيَّةٍ وَ أَرْبَعُ مِائَةٍ وَصِيفَةٌ لِكُلِّ حُورِيَّةٍ وَ وَصِيفَةٌ أَرْبَعُ مِائَةٍ ذَوَابَةِ مِنَ الْمِسْكِ الْأَذْفَرِ وَ عَلَى رَأْسِ كُلِّ وَصِيفَةٍ تَاجٌ مِنْ الذَّهَبِ الْأَحْمَرِ يُسَبِّحُونَ اللَّهَ وَ يَقْدِسُونَهُ وَ يَجْعَلُونَ ثَوَابَهُمْ لِمَنْ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ بَعْدَ ذَلِكَ يَأْتِيهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ مَعَ كُلِّ مَلَكٍ كَأْسٌ مِنْ لَوْلُؤٍ أَبْيَضٍ فِيهِ أَرْبَعَةُ أَلْوَانٍ مِنْ شَرَابٍ وَ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَ خَمْرٌ لَذَّةٌ لِلشَّارِبِينَ وَ عَسَلٌ مُصَفًّى عَلَى رَأْسِ كُلِّ مَلَكٍ طَبَقٌ وَ مِنْدِيلٌ عَلَيْهِ مَكْتُوبٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ تَحْتَ هَذِهِ الْكِتَابَةِ مَكْتُوبٌ هَذِهِ هَدِيَّةٌ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۵۳﴾ کسی که از امت تو این دعا را بخواند، خدای تعالی عذاب قبر را از او برطرف می‌کند... به برکت آن دعا.

﴿۸۳۵۴﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، و بمیرد، شهید مرده است... و هرکس آن را بر جامی از کافور یا مشک بخواند سپس غسل کند و آن را بر کفن مرده بپاشد خداوند بر قبرش هزار نور می‌فرستد و از ترس منکر و نکیر در امانش می‌دارد و عذاب قبر را از او برمی‌دارد.

﴿۸۳۵۵﴾ به امام کاظم علیه السلام گفتم: دعا برای مرده فایده دارد؟ فرمود: بله، تا جایی که اگر مرده در تنگی و سختی باشد، برای او گشایش حاصل می‌شود، و ممکن است مورد خشم و غضب خدا باشد و خداوند از او راضی شود. گفتم: می‌داند چه کسی برایش دعا کرده، فرمود: بله، گفتم: اگر پدر و مادرم ناصبی باشند، فرمود: به هر دو سود می‌رسد، به خدا سوگند باعث تخفیف عذاب آن دو می‌شود.

۴-۴- در قیامت و بعد

۴-۴-۱- بازگشت نیکو

﴿۸۳۵۶﴾ هرکس تو را بخواند به ثوابی بزرگ و بازگشتی زیبا بهره‌مند می‌شود.

۴-۴-۲- خروج از قبر

﴿۸۳۵۷﴾ هر که این دعا را بخواند، خدای تعالی در وقت بیرون آمدن او از قبر هفتاد هزار فرشته می‌فرستد که در دست هر فرشته علمی از نور است و هفتاد هزار غلام که در دست هر غلامی مهار شتری نجیب است که شکم آن از مروارید باشد و پشت آن زبرجد سبز و دست و پای آن از یاقوت سرخ و بر پشت هر شتری قبه‌ای از نور باشد برای هر قبه‌ای چهارصد در خواهد بود. در هر دری چهارصد سریر بر هر سریری چهارصد فرش از سندس و استبرق، بر هر فرشی چهارصد حوری و چهارصد کنیزک، برای هر حوری و هر کنیزی چهارصد گیسو از مشک خالص باشد و بر سر هر کنیزی تاجی از زر سرخ باشد که خدای تبارک و تعالی را تسبیح می‌کنند و او را تقدیس می‌کنند و ثواب آن را برای کسی می‌بخشند که این دعا را بخواند و بعد از آن هفتاد هزار فرشته او را می‌آید، با هر فرشته‌ای کاسه‌ای از لؤلؤ سفید باشد که در آن چهار رنگ از آشامیدنی باشد، یکی آبی پاکیزه خوش و یکی شیری غیرمتغیر و یکی شرابی که لذت بدهد آشامندگان آن را و دیگری عسل صاف بی‌غش بر سر هر فرشته طبقی و مندیلی باشد که بر آن نوشته باشد. «لا إله إلا الله» وحده لا شریک له» و در زیر آن نوشته شده باشد که «هذه هدية من الله تعالى إلى فلان بن فلان»

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

مِنْ اللَّهِ تَعَالَى إِلَى فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ الْمَوَاطِبَ عَلَى قِرَاءَةِ هَذَا الدُّعَاءِ فِي عَرَصَاتِ الْقِيَامَةِ وَالْخَلْقِ كُلُّهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَيَقُولُونَ مَنْ هَذَا مِمَّا يَكُونُ حَوْلَهُ مِنَ الْعُلَمَاءِ وَالْوَصَائِفِ وَهُمْ عَلَى النَّجِيبِ وَالْمَلَائِكَةِ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَسُوقُونَهُ إِلَى تَحْتِ الْعَرْشِ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنْ قَبْلِ الرَّحْمَنِ يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ؛ مهيج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿٨٣٥٨﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ يَوْمَ خُرُوجِهِ مِنْ قَبْرِهِ نُورٌ سَاطِعٌ يَمْشِي بِهِ وَحَلَّتْ يَلْبَسُهَا وَنَاقَةٌ يَرْكَبُهَا وَسَقَى مِنْ شَرَابِ الْجَنَّةِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

﴿٨٣٥٩﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ لَمْ يَبْقَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ تَعَالَى حِجَابٌ وَلَمْ يَطْلُبْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَبَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ عِنْدَ خُرُوجِهِ مِنْ قَبْرِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ فِي يَدِ كُلِّ مَلَكٍ زِمَامَةٌ نَجِيبٌ مِنْ نُورٍ بَطْنُهُ مِنَ اللُّؤْلُؤِ وَظَهْرُهُ مِنَ الزَّبَرْجَدِ وَقَوَائِمُهُ مِنَ الْيَاقُوتِ عَلَى ظَهْرِ كُلِّ نَجِيبٍ قُبَّةٌ مِنْ نُورٍ لَهَا أَرْبَعُمِائَةِ بَابٍ عَلَى كُلِّ بَابٍ سِتْرٌ مِنَ السُّنْدُسِ وَالْإِسْتَبْرَقِ فِي كُلِّ قُبَّةٍ أَلْفٌ وَصِيفَةٌ عَلَى رَأْسِ كُلِّ وَصِيفَةٍ تَاجٌ مِنَ الذَّهَبِ الْأَخْمَرِ تَسْطَعُ مِنْهُنَّ رَائِحَةُ الْمِسْكِ الْأَذْفَرِ فَيُعْطَى جَمِيعُ ذَلِكَ ثُمَّ يَبْعَثُ اللَّهُ إِلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ مَعَ كُلِّ مَلَكٍ كَأْسٌ مِنْ لَوْلُؤٍ بَيْضَاءَ فِيهَا شَرَابٌ مِنَ الْجَنَّةِ مَكْتُوبٌ عَلَى كُلِّ كَأْسٍ مِنْهَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ هَدِيَّةٌ مِنَ الْبَارِي عَزَّ وَجَلَّ لِفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ وَيُنَادِيهِ اللَّهُ تَعَالَى يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

٣-٤-٤- وَجْهُهُ أَضْوَأُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ

﴿٨٣٦٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطَرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقَبِلَ صَوْمَهُ وَصَلَاتَهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغَفَرَ لَهُ ذَنْبَهُ وَفَرَّجَ غَمَّهُ وَنَفَّسَ كُرْبَتَهُ وَقَضَى حَوَائِجَهُ وَأَنْجَحَ طَلِبَتَهُ وَرَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَجَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَجْهُهُ أَضْوَأُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

المواظب علی قرائت هذا الدعاء»، یعنی این هدیه‌ای از جانب خدای تعالی است به‌سوی بنده او فلان شخص پسر فلان کس که بر خواندن این دعا مداومت‌کننده است و خواننده این دعا در عرصات در قیامت می‌آید و همه خلائق به جانب او نگاه می‌کنند و می‌گویند که این کیست؟ از جهت آنکه خلائق را دور او از غلامان و کنیزان و حوران می‌بینند و همه بر اسبان و شتران نجیب سوار باشند و فرشتگان از عقب و از پیش روی ایشان او را می‌برند تا به زیر عرش خدای پس ندا می‌کند نداکننده‌ای از جانب خدای تعالی که ای بنده من داخل بهشت شو، بی حساب. ﴿۸۳۵۸﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، روز بیرون آمدن از قبرش به او نوری درخشان داده می‌شود که با آن راه برود و جامه‌ای که بپوشد و مرکبی که سوارش شود و از شراب بهشت بنوشد.

﴿۸۳۵۹﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، بین او و خداوند حجابی باقی نمی‌ماند و هرچه از خدا بخواهد به او می‌دهد و هنگام بیرون آمدن از قبرش خدای تعالی هفتاد هزار فرشته نزد او می‌فرستد که در دست هر فرشته، اسبی نجیب از نور، شکمش از مروارید و پشتش از زبرجد و پاهایش از یاقوت و بر سر هر اسب سراپرده‌ای از نور و برایش چهارصد در و بر هر در یک پرده پشمی از جنس سندس و استبرق که بر سر هر قبه، هزار کنیز و بر سر هر کنیز تاجی از طلای قرمز که می‌درخشد و از آن‌ها بوی خوش مشک اذفر منتشر می‌شود همگی این‌ها داده می‌شود، سپس خداوند بعد از آن به‌سوی او هفتاد هزار فرشته، که همراه هر فرشته جامی از مروارید سفید و در آن شرابی است که بر روی هر جام نوشته شده: «لا إله إلا الله وحده لا شریک له، این هدیه‌ای از سوی خداوند عزوجل برای فلانی پسر فلانی است»، می‌فرستد. و خداوند بلندمرتبه ندا سر می‌دهد ای بنده‌ام بدون محاسبه وارد بهشت شو.

۳-۴-۴- با رویی روشن‌تر از ماه

﴿۸۳۶۰﴾ هرکس این دعا را در ماه رمضان قبل از افطار بخواند، خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت کرده و روزه و نمازش را قبول می‌کند و ده دعای او را اجابت می‌کند و گناهانش را می‌آمرزد و حاجت‌های او برآورده می‌شود و در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند و کارش را در سطح کار پیامبران و راستگویان قرار می‌دهد و روز قیامت درحالی که صورتش چون ماه شب بدر می‌درخشد، می‌آید.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٦١﴾ الرسول ﷺ: يَا مُحَمَّدُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِكَ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي عُمْرِهِ مَرَّةً وَاحِدَةً إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ يَتَلَأُّ مِثْلَ الْقَمَرِ لَيْلَةً تَمَامِهِ فَيَقُولُ النَّاسُ مِنْ هَذَا أَنْبَى هُوَ فَيُخْبِرُهُمُ الْمَلَائِكَةُ بِأَنْ لَيْسَ هَذَا نَبِيًّا وَلَا مَلَكًا بَلْ هُوَ عَبْدٌ مِنْ عِبِيدِ اللَّهِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

٤-٤-٤- يُشْفَعُ لَهُ

﴿٨٣٦٢﴾ الحسين ﷺ: الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ﷺ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَعِنْدَهُ أَبِي بْنُ كَعْبٍ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَرْحَبًا بِكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَا زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ قَالَ لَهُ أَبِيُّ وَكَيْفَ يَكُونُ يَا رَسُولَ اللَّهِ زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ أَحَدٌ غَيْرُكَ قَالَ يَا أَبِيُّ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ﷺ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَلَقَدْ لُفِّنَ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَيسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٨٣٦٣﴾ الرسول ﷺ: لَا يَدْعُو بِهِ طَالِبُ حَاجَةٍ إِلَّا قَضَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى وَيَقِيَهُ اللَّهُ مَوْتَ الْفَجَاءَةِ وَهَوْلَ الْقَبْرِ وَفَقْرَ الدُّنْيَا وَيُعْطِيَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى الشَّفَاعَةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ يَضْحَكُ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٣٦٤﴾ الرسول ﷺ: لَا يَدْعُو بِهِ طَالِبُ حَاجَةٍ إِلَّا قَضَاهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَيَقِيَهُ اللَّهُ مَوْتَ الْفَجَاءَةِ وَهَوْلَ الْقَبْرِ وَفَقْرَ الدُّنْيَا وَيُعْطِيَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى الشَّفَاعَةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ يَضْحَكُ وَيُدْخِلُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِبَرَكَةِ هَذَا الدُّعَاءِ دَارَ السَّلَامِ وَيُسْكِنُهُ اللَّهُ فِي غُرَفِ الْجَنَانِ وَيُلْبِسُهُ مِنْ حُلْلِ الْجَنَّةِ الَّتِي لَا يَبْلَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٤

﴿٨٣٦٥﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ مِثْلَ الَّذِي دَعَا لَهُمْ بِهِ مِنْ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ مَضَى مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ أَوْ هَوَاتِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنْ الْعَبْدَ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۶﴾ ای محمد! احدی از امت تو نیست که این دعا را در مدت عمر خود یک مرتبه بخواند مگر آنکه خدای تعالی او را روز قیامت محشور می‌کند و حال آنکه روی او چون ماه شب بدر می‌درخشد. پس مردمان می‌پرسند که این کیست؟ آیا این شخص پیامبر است؟ پس ملائکه گویند که: پیامبر و فرشته نیست بلکه او بنده‌ای از بندگان خداست.

۴-۴-۴- مورد شفاعت قرار می گیرد.

﴿۸۳۶﴾ حسین بن علی علیهما السلام فرمود: خدمت جدم رسول الله ﷺ رسیدم، هنگامی که ابی بن کعب هم در آنجا بود، پیامبر رو به من فرمود: خوش آمدی ای ابوعبدالله و ای زینت آسمان و زمین، ابی گفت: ای پیامبر خدا! چگونه کسی با وجود تو می تواند زینت آسمان و زمین باشد، حضرت فرمود: سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، حسین بن علی در آسمان عظمتش از زمین بیشتر است. در طرف راست عرش نوشته اند: حسین چراغ هدایت و کشتی نجات است، حسین امامی است که خواری را قبول نمی کند و همواره عزیز و با فخر و دانش است و گنجینه این ملت است. خداوند در صلب او نطفه ای قرار داده که پاک و بابرکت است، این نطفه قبل از اینکه ترجمه ها آفریده شوند و یا آب در پشت مردان پدید بیاید آفریده شده است، و قبل از خلقت شب و روز وجود پیدا کرده است. به حسین بن علی دعاهایی تلقین شده که هر کس آن ها را بخواند با او محشور می گردد و در آخرت مورد محبت او قرار می گیرد، و خداوند غم های او را زایل می کند و قرض هایش را ادا می کند و امورش را آسان می سازد و راهش را روشن و بر دشمنانش چیره می کند، و معایب او را فاش نمی سازد.

﴿۸۳۶۳﴾ نمی‌خواند به این دعا خدای را طلب‌کننده حاجتی مگر آنکه خدای عزوجل حاجت او را در دنیا و آخرت ان‌شاءالله برآورد و او را از مرگ ناگهانی و هول قبر و فقر در دنیا نگاه می‌دارد و خدای تبارک و تعالی به او اذن در شفاعت را در قیامت عطا می‌کند درحالی‌که روی او خندان باشد.

﴿۸۳۶۴﴾ نمی‌خواند به این دعا خدای را طلب‌کننده حاجتی مگر آنکه خدای عزوجل حاجت او را در دنیا و آخرت از شاءالله برآورد و او را از مرگ ناگهانی و هول قبر نگاه می‌دارد.

﴿۸۳۶﴾ هیچ مؤمنی نیست که برای مردان مؤمن و زنان مؤمنه دعا کند جز اینکه خدای عزوجل به او بازگرداند مانند آنچه را که برای ایشان دعا کرده است، به عدد هر مرد مؤمن و زن مؤمنه‌ای که از آغاز روزگار در گذشته یا تا روز قیامت به دنیا می‌آید، بنده‌ای باشد که در روز

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

لَيُؤْمَرُ بِهِ إِلَى النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُسْحَبُ فَيَقُولُ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ يَا رَبُّ هَذَا الَّذِي كَانَ يَدْعُو لَنَا فَشَفِّعْنَا فِيهِ فَيُشَفِّعُهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ فَيَنْجُو؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٠٧

﴿٨٣٦٦﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ كَانَ عَلَى بَنِ مُحَمَّدٍ شَفِيعُهُ وَقَائِدُهُ إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى رَكِبَ فِي صَلْبِهِ نُطْفَةً وَسَمَّاهَا عِنْدَهُ الْحَسَنَ فَجَعَلَهُ نُورًا فِي بِلَادِهِ وَخَلِيفَةً فِي أَرْضِهِ وَعِزًّا لَأُمَّةٍ جَدُّهُ وَهَادِيًّا لِشِيعَتِهِ وَشَفِيعًا لَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِ وَنَقْمَةً عَلَى مَنْ خَالَفَهُ وَحُجَّةً لِمَنْ وَالَاهُ وَبُرْهَانًا لِمَنْ اتَّخَذَهُ إِمَامًا؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام ج: ١ ص: ٦١

﴿٨٣٦٧﴾ الحسين عليه السلام: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بَنِ عَلِيٍّ عليه السلام فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٨٣٦٨﴾ الحسين عليه السلام: وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَقَضَى بِهَا دَيْنَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٤

٥-٤-٤- بَغْيَرِ حِسَابٍ

﴿٨٣٦٩﴾ الرسول ﷺ: قَالَ جَبْرِئِيلُ لِلنَّبِيِّ ﷺ يَا مُحَمَّدُ مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ خَمْسَ مَرَّاتٍ حُشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَنَا وَقِفْتُ عَلَى قَبْرِهِ وَمَعِيَ بُرَاقٌ مِنَ الْجَنَّةِ وَلَا أَبْرَحُ وَاقِفًا حَتَّى يَرْكَبُ عَلَى ذَلِكَ الْبُرَاقِ وَلَا يَنْزِلُ عَنْهُ إِلَّا فِي دَارِ النَّعِيمِ خَالِدًا مُخَلَّدًا وَلَا حِسَابَ عَلَيْهِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٣٧٠﴾ الرسول ﷺ: هَذِهِ هَدِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى إِلَى فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ الْمُوَظَّطِ عَلَى قِرَاءَةِ هَذَا الدُّعَاءِ فِي عَرَصَاتِ الْقِيَامَةِ وَالْخَلْقُ كُلُّهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَيَقُولُونَ مَنْ هَذَا مِمَّا يَكُونُ حَوْلَهُ مِنَ الْعُلَمَاءِ وَالْوَصَائِفِ وَهُمْ عَلَى النَّجِيبِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَسُوقُونَهُ إِلَى تَحْتَ الْعَرْشِ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ الرَّحْمَنِ يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بَغْيَرِ حِسَابٍ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

قیامت دستور دهند تا او را به دوزخ برند و او را به آن سو کشند، پس مردان مؤمن و زنان مؤمنه گویند: این است آن که برای ما دعا می‌کرد، پروردگارا شفاعت ما را درباره او بپذیر (و او را به دوزخ وارد نکن)، پس خدای عزوجل شفاعت ایشان را درباره او بپذیرد، و آن بنده نجات یابد.

﴿۸۳۶۶﴾ هر که این دعا را بخواند علی بن محمد شفیع و راهنمای او به بهشت گردد. و خدای تعالی در صلب او نطفه‌ای قرار داد و او را نزد خود حسن بن علی نامید، پس او را نوری در سرزمین و خلیفه خود در زمین و عزت برای امتش و هادی برای شیعیانش و شفیع ایشان نزد خدا قرار داد، و او را نعمت بر مخالفان و حجت برای کسی که او را دوست دارد و برهان برای کسی که او را به امامت شناسد ساخت.

﴿۸۳۶۷﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، جایگاه و مقام حسین بن علی در آسمان بالاتر و آشکارتر از مقام او در زمین است، به او دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نخواند، مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محشور کند.

﴿۸۳۶۸﴾ دعاهایی تلقین شده است که هیچ مخلوقی آن دعاها را نمی‌خواند مگر آنکه خدای تعالی او را با وی محشور کند و در آخرت شفیع او گردد و گرفتاری او را برطرف و قرضش را به آن ادا کند و کارش را آسان سازد و راهش را روشن کند، و او را بر دشمنش نیرومند گرداند و (به سبب معایش) آبرویش را نبرد.

۵-۴-۴- رد شدن بدون حساب

﴿۸۳۶۹﴾ پس جبرئیل به پیامبر ﷺ عرض کرد: ای محمد کسی که پنج مرتبه این دعا را بخواند، در روز قیامت محشور خواهد شد، در حالی که من بر قبر او ایستاده باشم و براقی از بهشت با من خواهد بود و من می‌ایستم تا وقتی که آن شخص بر براق سوار شود و از آن پایین نمی‌آید مگر در دارالنعم دائمی و از برای او حسابی نخواهد بود.

﴿۸۳۷۰﴾ این هدیه‌ای از جانب خدای تعالی است به سوی بنده او، فلان شخص پسر فلان کس که بر خواندن این دعا مداومت کرده است و خواننده این دعا در عرصات قیامت می‌آید و همه خلایق به جانب او نگاه می‌کنند و می‌گویند که این کیست؟ از جهت آنکه خلایق در اطراف او از غلامان و کنیزان و حوران بسیار می‌بینند که همه بر اسبان و شتران نجیب سوار می‌باشند و فرشتگان از عقب و از پیش روی ایشان او را می‌برند تا به زیر عرش خدای تعالی. پس ندا می‌کند نداکننده‌ای از جانب خدای تعالی که ای بنده من داخل بهشت شو، بی حساب.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٧١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ...يَبْعَثُ اللَّهُ إِلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ مَعَ كُلِّ مَلَكٍ كَأْسٌ مِنْ لَوْلُو بَيْضَاءَ فِيهَا شَرَابٌ مِنَ الْجَنَّةِ مَكْتُوبٌ عَلَى كُلِّ كَأْسٍ مِنْهَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ هَدِيَّةٌ مِنَ الْبَارِي عَزَّ وَجَلَّ لِفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ وَيُنَادِيهِ اللَّهُ تَعَالَى يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٨٣٧٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: هَذِهِ هَدِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى إِلَى فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ الْمُوَظَّبِ عَلَى قِرَاءَةِ هَذَا الدُّعَاءِ فِي عَرَصَاتِ الْقِيَامَةِ وَالْخَلْقُ كُلُّهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَيَقُولُونَ مَنْ هَذَا مِمَّا يَكُونُ حَوْلَهُ مِنَ الْعُلَمَاءِ وَالْوَصَائِفِ وَهُمْ عَلَى النُّجْبِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَسُوقُونَهُ إِلَى تَحْتِ الْعَرْشِ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ الرَّحْمَنِ يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠١

٤-٤-٤- إجْتِيَازُ الصَّرَاطِ

﴿٨٣٧٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ مَرَّةً عَلَى الصَّرَاطِ كَأَلْبَرْقِ الْخَاطِفِ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

﴿٨٣٧٤﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ نَوَّرَ اللَّهُ تَعَالَى قَبْرَهُ وَبَيَّضَ وَجْهَهُ وَمَرَّ عَلَى الصَّرَاطِ كَأَلْبَرْقِ الْخَاطِفِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

٤-٥- فِي الْآخِرَةِ

٤-٥-١- أَنْوَاعُ الْجَنَّةِ وَنَعَمَاتُهَا

﴿٨٣٧٥﴾ الصادق عليه السلام: أَيْنَ أَنْتَ عَنْ دُعَاءِ الْإِسْتِفْتَاكِ وَهُوَ الدُّعَاءُ الَّذِي تُفْتَحُ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيَلْقَى صَاحِبُهُ الْإِجَابَةَ مِنْ سَاعَتِهِ وَلَيْسَ لِصَاحِبِهِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٧ ص: ٣٠٧

﴿٨٣٧٦﴾ الصادق عليه السلام: أَكْثَرُوا مِنْ أَنْ تَدْعُوا اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَدْعُوهُ وَقَدْ وَعَدَ اللَّهُ عِبَادَهُ الْمُؤْمِنِينَ بِالْإِسْتِجَابَةِ وَاللَّهُ مُصِيرٌ دُعَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَهُمْ عَمَلًا يَزِيدُهُمْ بِهِ فِي الْجَنَّةِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٧

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۷۱﴾ هر که با آن خداوند را بخواند... خداوند بعد از آن به سوی او هفتاد هزار فرشته که همراه هر فرشته جامی از مروارید سفید و در آن شرابی که بر روی هر جام «لا إله إلا الله وحده لا شریک له، این هدیه‌ای از سوی خداوند عزوجل برای فلانی پسر فلانی» نوشته شده، می‌فرستند. و خداوند بلندمرتبه ندا سر می‌دهد ای بنده‌ام بدون محاسبه وارد بهشت شو.

﴿۸۳۷۲﴾ این هدیه‌ای از جانب خدای تعالی است به سوی بنده او، فلان شخص پسر فلان کس که بر خواندن این دعا مداومت کرده است و خواننده این دعا در عرصات قیامت می‌آید و همه خلائق به جانب او نگاه می‌کنند و می‌گویند که این کیست؟ از جهت آنکه خلائق در اطراف او از غلامان و کنیزان و حوران بسیار می‌بینند که همه بر اسبان و شتران نجیب سوار می‌باشند و فرشتگان از عقب و از پیش روی ایشان او را می‌برند تا به زیر عرش خدای تعالی. پس ندا می‌کند نداکننده‌ای از جانب خدای تعالی که ای بنده من داخل بهشت شو، بی حساب.

۴-۴-۶- گذشتن از صراط

﴿۸۳۷۳﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، روز قیامت ندا سر داده می‌شود که نترس و غمگین مشو که آمرزیده شدی.

﴿۸۳۷۴﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، خداوند بلندمرتبه قبرش را نورانی و صورتش را سفید می‌کند و از صراط چون برق عبور می‌کند.

۴-۵- در آخرت

۴-۵-۱- بهشت و نعمت‌هایش

﴿۸۳۷۵﴾ پس چرا دعای استفتاح را نمی‌خوانی؟ آن دعایی است که درهای آسمان برایش گشوده می‌شود و دعایش همان ساعت مستجاب می‌گردد، صاحب آن دعا جزایی جز بهشت در نزد خدا ندارد.

﴿۸۳۷۶﴾ زیاد دعا کنید زیرا خداوند بندگان مؤمن خود را که دعا می‌کنند دوست دارد، و به آن‌ها وعده اجابت داده، و دعای آن‌ها را در قیامت به صورت عملی درمی‌آورد که موجب افزایش مقام بهشتی آن‌ها می‌شود.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٧٧﴾ السَّجَادُ عليه السلام: وَاجْعَلْ ثَوَابَ مَجْلِسِي وَثَوَابَ مَنْطِقِي وَثَوَابَ دُعَائِي رِضَاكَ عَنِّي وَ
الْجَنَّةَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٩٢

﴿٨٣٧٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَا نَبِيَّ اللَّهِ لَمْ يَبْقَ نَبِيٌّ إِلَّا دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ وَمَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا بِهِذَا
الدُّعَاءِ إِلَّا لَمْ يَبْقَ بَيْنَ الدَّاعِي وَبَيْنَ اللَّهِ سِوَى حِجَابٍ وَاحِدٍ وَلَا يَسْأَلُ اللَّهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَكُلُّ
مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ عِنْدَ خُرُوجِهِ مِنَ الْقَبْرِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ فِي يَدِ كُلِّ
مَلَكٍ عِلْمٌ مِنْ نُورٍ وَ سَبْعِينَ أَلْفَ غُلَامٍ فِي يَدِ كُلِّ غُلَامٍ زِمَامٌ نَجِيبٌ بَطْنُهُ مِنْ لَوْلُو وَ ظَهْرُهُ مِنْ
زَبْرَجِدٍ أَخْضَرٍ وَ قَوَائِمُهُ مِنْ يَاقُوتٍ أَحْمَرَ وَ عَلَى ظَهْرِ كُلِّ نَجِيبٍ قُبَّةٌ مِنْ نُورٍ لِكُلِّ قُبَّةٍ أَرْبَعُمِائَةِ
بَابٍ فِي كُلِّ بَابٍ أَرْبَعُمِائَةِ سَرِيرٍ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ أَرْبَعُمِائَةِ فِرَاشٍ مِنْ سُندُسٍ وَ اسْتَبْرَقٍ عَلَى كُلِّ
فِرَاشٍ أَرْبَعُمِائَةِ حُورِيَّةٍ وَ أَرْبَعُمِائَةِ وَصِيفَةٍ لِكُلِّ حُورِيَّةٍ وَ وَصِيفَةٍ أَرْبَعُمِائَةِ ذَوَابَةِ مِنَ الْمِسْكِ
الْأَذْفَرِ وَ عَلَى رَأْسِ كُلِّ وَصِيفَةٍ تَاجٌ مِنَ الذَّهَبِ الْأَحْمَرِ يُسَبِّحُونَ اللَّهَ وَ يُقَدِّسُونَهُ وَ يَجْعَلُونَ ثَوَابَهَا
لِمَنْ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءِ بَعْدَ ذَلِكَ يَأْتِيهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ مَعَ كُلِّ مَلَكٍ كَأْسٌ مِنْ لَوْلُو أَبْيَضَ فِيهِ
أَرْبَعَةُ أَلْوَانٍ مِنَ الشَّرَابِ وَ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَ خَمْرٌ لَذَّةٌ لِلشَّارِبِينَ وَ عَسَلٌ
مُصَفًّى عَلَى رَأْسِ كُلِّ طَبَقٍ مُنْدِيلٌ عَلَيْهِ مَكْتُوبٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ تَحْتَ هَذِهِ
الْكِتَابَةِ هَذِهِ هَدِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى إِلَى فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ الْمُوَظَّبِ عَلَى قِرَاءَةِ هَذَا الدُّعَاءِ فِي عَرَصَاتِ
الْقِيَامَةِ وَ الْخَلْقُ كُلُّهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَ يَقُولُونَ مَنْ هَذَا مِمَّا يَكُونُ حَوْلَهُ مِنَ الْعُلَمَاءِ وَ الْوَصَائِفِ وَ
هُمْ عَلَى النُّجُبِ وَ الْمَلَائِكَةِ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ يَسُوقُونَهُ إِلَى تَحْتِ الْعَرْشِ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنْ
قَبْلِ الرَّحْمَنِ يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠١

١-٥-٤- وَجُوبُهَا عَلَى الدَّاعِي

﴿٨٣٧٩﴾ الصَّادِقُ عليه السلام: مَنْ دَعَا لِعَشْرٍ مِنْ إِخْوَانِهِ الْمَوْتَى فِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ
الْجَنَّةَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٦ ص: ٣١٢

﴿٨٣٨٠﴾ الرِّسُولُ عليه السلام: مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ أُمَّتِي دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ إِنْ
قَرَأَهُ مَرَّةً وَاحِدَةً أَجْزَاهُ إِلَّا وَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ وَ وَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ فَقَدَرَهُ عَلَى اللَّهِ
عَظِيمٌ وَ مَنْزِلَتُهُ جَلِيلٌ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۷۷﴾ خدایا! ثواب این مجلس و حرف‌ها و دعایم را در رضایت از من و (توفیق ورود به) بهشت قرار ده.

﴿۸۳۷۸﴾ ای پیامبر خدا! هیچ پیامبری از پیامبران نبوده مگر آنکه این دعا را خوانده است و بنده‌ای نیست که این دعا را بخواند مگر آنکه میان او و میان رضا و قرب الهی مانعی نمی‌ماند و از خدای تعالی هیچ حاجتی را درخواست نمی‌کند مگر آنکه آن را می‌دهد و هرکس با این دعا خدا را بخواند، خدای تعالی در وقت بیرون آمدن او از قبر، هفتاد هزار فرشته می‌فرستد که در دست هر فرشته علمی از نور است و هفتاد هزار غلام که در دست هر غلامی مهار شتری نجیب است که شکم آن از مروارید باشد و پشت آن زبرجد سبز و دست و پای آن از یاقوت سرخ و بر پشت هر شتری قبه‌ای از نور باشد برای هر قبه‌ای چهارصد در خواهد بود. در هر دری چهارصد سریر بر هر سریری چهارصد فرش از سندس و استبرق، بر هر فرشی چهارصد حوری و چهارصد کنیزک، برای هر حوری و هر کنیزی چهارصد گیسو از مشک خالص باشد و بر سر هر کنیزی تاجی از زر سرخ باشد که خدای تبارک و تعالی را تسبیح می‌کنند و او را تقدیس می‌کنند و ثواب آن را برای کسی می‌بخشند که این دعا را بخواند و بعد از آن هفتاد هزار فرشته با او می‌آید، با هر فرشته‌ای کاسه‌ای از لؤلؤ سفید باشد که در آن چهار رنگ از آشامیدنی باشد، یکی آبی پاکیزه خوش‌گوار و یکی شیری که فاسد نمی‌شود و طعم آن عوض نمی‌شود، و یکی شرابی که لذت بدهد آشامندگان آن را و دیگری عسل صاف بی‌غش. بر سر هر فرشته طبقی و مندیلی باشد که بر آن نوشته باشد «لا إله إلا الله وحده لا شریک له» و در زیر آن نوشته شده باشد که «هذه هدية من الله تعالى إلى فلان بن فلان المواظب على قرائت هذا الدعاء»، یعنی این هدیه‌ای از جانب خدای تعالی است به‌سوی بنده او، فلان شخص پسر فلان کس که بر خواندن این دعا مداومت‌کننده است و خواننده این دعا در عرصات در قیامت می‌آید و همه خلایق به جانب او نگاه می‌کنند و می‌گویند که این کیست؟ از جهت آنکه خلایق پیرامون او از غلامان و کنیزان و حوران می‌بینند و همه بر اسبان و شتران نجیب سوار باشند و فرشتگان از عقب و از پیش روی ایشان او را پیش می‌برند تا به زیر عرش خدای تعالی. پس ندا می‌کند نداکننده‌ای از جانب خدای تعالی که ای بنده من داخل بهشت شو بی‌حساب.

۱-۴-۵-۱- واجب شدنش بر دعاکننده

﴿۸۳۷۹﴾ هرکس در شب جمعه برای ده نفر از برادران از دنیا رفته‌اش دعا کند خداوند بهشت را بر او واجب می‌کند.

﴿۸۳۸۰﴾ هیچ بنده‌ای از امت من نیست که این دعا را در ماه مبارک رمضان سه مرتبه یا یک مرتبه بخواند مگر آنکه خدای تعالی بدن او را بر آتش حرام می‌کند و بر او بهشت واجب می‌شود. پس قدر این دعا نزد من بزرگ‌تر و منزلت آن بالاتر است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

٢-١-٤-٥- فتح أبوابها للدَّاعِي و بَشَارَةُ الْمَلَائِكَةِ بِهَا

﴿٨٣٨١﴾ العسكري عليه السلام: يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ أَطِيعُوا مُوسَى فَمَا هَذَا الدُّعَاءُ إِلَّا مِفْتَاحُ أَبْوَابِ الْجَنَانِ وَمَعَالِقِ أَبْوَابِ النَّيرَانِ وَ مُسْتَنْزِلُ الْأَرْزَاقِ وَ جَالِبُ عَلَى عِبِيدِ اللَّهِ وَ إِمَائِهِ رِضَاءَ الْمُهَيِّمِينَ الْخَلَاقِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٣٣

﴿٨٣٨٢﴾ الرسول عليه السلام: هَذَا دُعَاءٌ مَكْتُوبٌ عَلَى أَبْوَابِ الْجَنَّةِ وَ عَلَى حُجْرَاتِهَا وَ عَلَى شُرَفَاتِهَا وَ عَلَى مَنَازِلِهَا وَ بِهِ تُفْتَحُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

﴿٨٣٨٣﴾ الرسول عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ... بَعَثَ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ إِلَى قَبْرِهِ يُبَشِّرُونَهُ بِالْجَنَّةِ وَ يُؤْنِسُونَهُ وَ يَفْتَحُ لَهُ بَابًا إِلَى الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

٣-١-٤-٥- القِيَادُ إِلَيْهَا

﴿٨٣٨٤﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَعَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ كَانَ قَائِدَهُ إِلَى الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٢٠٤

﴿٨٣٨٥﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ كَانَ عَلَى بَنِي مُحَمَّدٍ شَفِيعُهُ وَ قَائِدُهُ إِلَى الْجَنَّةِ وَ إِنْ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى رَكِبَ فِي صُلْبِهِ نُطْفَةٌ وَ سَمَّاهَا عِنْدَهُ الْحَسَنَ فَجَعَلَهُ نُورًا فِي بِلَادِهِ وَ خَلِيفَةً فِي أَرْضِهِ وَ عِزًّا لَأُمَّةٍ جَدُّهُ وَ هَادِيًّا لِشِيعَتِهِ وَ شَفِيعًا لَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِ وَ نَقْمَةً عَلَى مَنْ خَالَفَهُ وَ حُجَّةً لِمَنْ وَالَّاهُ وَ بُرْهَانًا لِمَنْ اتَّخَذَهُ إِمَامًا؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام ج: ١ ص: ٦١

٤-١-٤-٥- الدُّخُولُ فِيهَا

﴿٨٣٨٦﴾ الرسول عليه السلام: إِنْ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ تِسْعَةٌ وَ تِسْعِينَ اسْمًا مَنْ دَعَا اللَّهَ بِهَا اسْتَجَابَ لَهُ وَ مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ؛ بحار الأنوار ج: ٤ ص: ١٨٧

﴿٨٣٨٧﴾ الصادق عليه السلام: لَا يَرْجِعُ صَاحِبُ الْمَسْجِدِ بِأَقْلٍ مِنْ لِحْدَيِ ثَلَاثِ خِصَالٍ إِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو بِهِ يُدْخِلُهُ اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ وَ إِمَّا دُعَاءٌ يَدْعُو بِهِ فَيَصْرِفُ اللَّهُ بِهِ عَنْهُ بَلَاءَ الدُّنْيَا وَ إِمَّا أَحْ يَسْتَفِيدُهُ فِي اللَّهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٥ ص: ١٩٣

﴿٨٣٨٨﴾ الرسول عليه السلام: هَذِهِ أَسْمَاءُ اللَّهِ الْحُسْنَى مَنْ حَفِظَهَا وَ دَعَا بِهَا مُخْلِصًا فِي غَيْرِ قَطِيعَةٍ وَ لَا إِسْرَافٍ فِي مَسْأَلَةٍ دَخَلَ الْجَنَّةَ؛ أعلام الدين ص: ٣٤٩

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۲-۱-۵-۴- گشودن در بر روی دعاکننده

﴿۸۳۸۱﴾ ای بنی اسرائیل از من پیروی کرده و به دنبال من روان شوید، چون این دعا کلید درهای بهشت و قفل درهای دوزخ و نازل کننده روزی و جلب کننده رضایت خداوند خالق و قادر بر بندگان خویش است.

﴿۸۳۸۲﴾ این دعا بر درهای بهشت و بر حجره‌ها و کنگره‌ها و بر منزل‌های آن نوشته شده است و به برکت این دعا درهای بهشت گشوده می‌شود.

﴿۸۳۸۳﴾ هرکس این دعا را بخواند... هفتاد هزار فرشته به سوی قبرش فرستاده می‌شود و بشارت بهشت به او داده می‌شود و با او انس می‌گیرند و برای او دری در بهشت گشوده می‌شود.

۳-۱-۵-۴- کشیده شدن به سوی آن

﴿۸۳۸۴﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند او را با چهره سفید با جعفر بن محمد داخل بهشت می‌کند.

﴿۸۳۸۵﴾ هر که این دعا را بخواند علی بن محمد شفیع و راهنمای او به بهشت گردد. و خدای تعالی در صلب او نطفه‌ای قرار داد و او را نزد خود حسن بن علی نامید، پس او را نوری در سرزمین و خلیفه خود در زمین و عزت برای امتش و هادی برای شیعیانش و شفیع ایشان نزد خدا قرار داد، و او را نعمت بر مخالفان و حجت برای کسی که او را دوست دارد و برهان برای کسی که او را به امامت شناسد ساخت.

۴-۱-۵-۴- داخل شدن

﴿۸۳۸۶﴾ خداوند عزیز و جلیل نود و نه نام دارد که هرکس او را با آن نام‌ها بخواند، دعایش اجابت می‌گردد و هرکس که آن‌ها را بشمارد و حفظ کند، وارد بهشت می‌شود.

﴿۸۳۸۷﴾ کسی که اهل مسجد رفتن است، حداقل بهره‌مندی که خواهد داشت سه چیز است؛ یا دعایی کند که خدا به خاطر آن او را به بهشت ببرد، یا دعایی که خدا به خاطر آن بلایی را از او بگرداند و یا برادری که در راه خدا از او سود برد.

﴿۸۳۸۸﴾ این نام‌های مبارک و حسنه خداوند است که هرکس آن‌ها را حفظ کند و با آن خالصانه به غیر از قطع رحم و زیاده‌روی در درخواست دعا کند، اجابت شده و وارد بهشت می‌شود.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

١-٤-٥-٤- الدُّخُولُ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ

﴿٨٣٨٩﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ... يُنَادِيهِ اللَّهُ تَعَالَى يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ؛

بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٨٢

﴿٨٣٩٠﴾ الرَّسُولُ ﷺ: كُلُّ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ عِنْدَ خُرُوجِهِ مِنَ الْقَبْرِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ... الْمَلَائِكَةُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَسُوقُونَهُ إِلَى تَحْتِ الْعَرْشِ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ الرَّحْمَنِ يَا عَبْدِي ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

١-٥-٤- أَلْفُ مَدِينَةٍ فِي الْجَنَّةِ

﴿٨٣٩١﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ بُنِيَ لَهُ أَلْفُ مَدِينَةٍ فِي الْجَنَّةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالزُّمُرُودِ وَاللُّؤْلُؤِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

﴿٨٣٩٢﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أَغْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى أَرْبَعِينَ أَلْفَ مَدِينَةٍ فِي كُلِّ مَدِينَةٍ أَلْفُ أَلْفٍ بَيْتٍ فِي كُلِّ بَيْتٍ أَلْفُ سَرِيرٍ طُولُ كُلِّ سَرِيرٍ أَلْفُ ذِرَاعٍ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ حُورِيَّةٌ لَهَا أَلْفُ ذَوَابَةٍ يَحْمِلُ كُلُّ ذَوَابَةٍ سَبْعُونَ خَادِمًا؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

١-٥-٤- مِائَةُ قَصْرِ فِي الْجَنَّةِ

﴿٨٣٩٣﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ بُنِيَ لَهُ فِي الْجَنَّةِ مِائَةُ قَصْرِ عَلَى رَأْسِ كُلِّ قَصْرِ خِيَمَةٌ خَضْرَاءُ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

١-٥-٤- أَلْفُ خَادِمٍ وَ أَلْفُ غُلَامٍ فِي الْجَنَّةِ

﴿٨٣٩٤﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ بَعْدَ كُلِّ شَعْرَةٍ عَلَى رَأْسِهِ وَجَسَدِهِ أَلْفَ خَادِمٍ وَ أَلْفَ غُلَامٍ كَالْيَاقُوتِ وَ الْمَرْجَانِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

١-٥-٤- مَا يُعْطَى الشُّهَدَاءُ وَالسُّعَدَاءُ وَالْأَوْلِيَاءُ فِي الْجَنَّةِ

﴿٨٣٩٥﴾ الرَّسُولُ ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ فِي الْجَنَّةِ مَا يُعْطَى الشُّهَدَاءُ وَالسُّعَدَاءُ وَالْأَوْلِيَاءُ؛

البلد الأمين ص: ٢١٩

١-٥-٤- جَنَّةُ الْخُلْدِ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۱-۴-۵-۴- داخل شدن بدون حساب

﴿۸۳۸۹﴾ هر کس بخواند این دعا را، خداوند بلندمرتبه ندا سر می‌دهد، ای بنده من بدون محاسبه وارد بهشت شو.

﴿۸۳۹۰﴾ هر که این دعا را بخواند، خدای تعالی در وقت بیرون آمدن او از قبر هفتاد هزار فرشته می‌فرستند... فرشتگان از عقب و از پیش روی ایشان او را می‌برند تا به زیر عرش خدای. پس ندا می‌کند نداکننده‌ای از جانب خدای تعالی که ای بنده من داخل بهشت شو، بی حساب.

۵-۴-۵-۱- هزار شهر

﴿۸۳۹۱﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، برایش در بهشت هزار شهر از طلا و نقره و زمرد و مروارید ساخته می‌شود.

﴿۸۳۹۲﴾ هر کس با آن دعا خدا را بخواند، خداوند بلندمرتبه، چهل هزار شهر به او عطا می‌کند، که در هر شهر یک میلیون خانه و در هر خانه هزار تخت که طول هر تخت هزار ذراع است و بر روی هر تخت هزار حوری که بر سرش هزار گیسوست که هر گیسو را هفتاد خدمه حمل می‌کنند.

۶-۴-۵-۱- صد قصر

﴿۸۳۹۳﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، برایش در بهشت صد قصر بنا می‌شود که بر سر هر قصر خیمه‌ای سبز باشد.

۷-۴-۵-۱- هزار خادم

﴿۸۳۹۴﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، به او به تعداد تمام موهای سر و بدنش، هزار خدمتگزار و غلامی چون یاقوت و مرجان داده می‌شود.

۸-۴-۵-۱- آنچه شهدا دریافت می‌کنند.

﴿۸۳۹۵﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، در بهشت آنچه به شهیدان و عاقبت‌به‌خیرها و بزرگان داده شده، داده خواهد شد.

۹-۴-۵-۱- بهشت جاودان

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٣٩٦﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ فِي جَنَّةِ الْخُلْدِ سَبْعِينَ أَلْفَ سَرِيرٍ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ جَارِيَةٌ مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ؛ الْبَلَدُ الْأَمِينُ ص: ٢١٩
١٠-٥-٤- جَنَّةُ الْمَأْوَى

﴿٨٣٩٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ فِي جَنَّةِ الْمَأْوَى أَلْفَ أَلْفِ قَصْعَةٍ فِي كُلِّ قَصْعَةٍ أَلْفُ لَوْنٍ مِنَ الطَّعَامِ؛ الْبَلَدُ الْأَمِينُ ص: ٢١٩
١١-٥-٤- جَنَّةُ الْفَرْدَوْسِ

﴿٨٣٩٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ بَنَى اللَّهُ تَعَالَى لَهُ بَيْتًا فِي جَنَّةِ الْفَرْدَوْسِ فِيهِ سَبْعُونَ أَلْفَ غُرْفَةٍ مِنْ نُورٍ سَاطِعٍ فِي كُلِّ غُرْفَةٍ أَلْفُ سَرِيرٍ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ حُورِيَّةٌ وَ يَدْخُلُ عَلَيْهِ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفُ مَلَكٍ بِالْهَدَايَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ تَعَالَى؛ الْبَلَدُ الْأَمِينُ ص: ٢١٩

﴿٨٣٩٩﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ قَضَى اللَّهُ لَهُ ثَمَانِينَ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَعِشْرِينَ مِنْ حَوَائِجِ الْآخِرَةِ وَ رَفَعَ لَهُ فِي جَنَّةِ الْفَرْدَوْسِ أَلْفَ مَدِينَةٍ فِي جِوَارِ النَّبِيِّينَ مِنْ نُورٍ يَتَلَأَلُ فِي كُلِّ مَدِينَةٍ أَلْفَ أَلْفِ غُرْفَةٍ فِي كُلِّ غُرْفَةٍ أَلْفَ أَلْفِ حُجْرَةٍ فِي كُلِّ حُجْرَةٍ مَا تَشْتَهِي الْأَنْفُسُ؛ الْبَلَدُ الْأَمِينُ ص: ٢١٩

١٢-٥-٤- دَارُ السَّلَامِ

﴿٨٤٠٠﴾ الرسول ﷺ: لَا يَدْعُو بِهِ طَالِبُ حَاجَةٍ إِلَّا قَضَاهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ يَقْبِضُ اللَّهُ مَوْتَ الْفُجَاءَةِ وَ هَوْلَ الْقَبْرِ وَ فَقْرَ الدُّنْيَا وَ يُعْطِيهِ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى الشَّفَاعَةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهَهُ يَضْحَكُ وَ يَدْخُلُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِبَرَكَةِ هَذَا الدُّعَاءِ دَارَ السَّلَامِ وَ يُسْكِنُهُ اللَّهُ فِي غَرْفِ الْجَنَانِ وَ يُلْبِسُهُ مِنْ حُلْلِ الْجَنَّةِ الَّتِي لَا يَبْلَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٤

٢-٥-٤- الْحَشْرُ

١-٥-٢- حَشْرَهُ اللَّهُ مَعَهُ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۳۹۶﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، به او در بهشت جاودان هفتاد هزار تخت که بر روی هر تخت حوریه‌ای خواهد بود داده می‌شود.

۱۰-۱-۵-۴- بهشت آرامش

﴿۸۳۹۷﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، برایش در بهشت جایگاهی خواهد بود، دارای هزاران هزار تالار و در هر تالار هزار رنگ غذا.

۱۱-۱-۵-۴- بهشت فردوس

﴿۸۳۹۸﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند بلندمرتبه برایش خانه‌ای در بهشت بنا می‌کند که در آن هفتاد هزار اتاق با نور درخشان و در هر اتاق هزار تخت و بر روی هر تخت حوریه‌ای و هر روز بر او فرشته‌ای با هدایایی از جانب خداوند وارد می‌شود.

﴿۸۳۹۹﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند هشتاد حاجت از حاجت‌های دنیوی او را برمی‌آورد و بیست حاجت از حاجت‌های اخروی و برایش در بهشت در کنار پیامبران، هزار شهر از نور درخشان بنا می‌کند که در هر شهر هزاران هزار اتاق که در هر اتاق هزاران هزار حجره و در هر حجره هرچه دل‌ها مایل باشد وجود دارد.

۱۲-۱-۵-۴- سرزمین آشتی و سلامت

﴿۸۴۰۰﴾ نمی‌خواند به این دعا خدای را طلب‌کننده حاجتی مگر آنکه خدای عزوجل حاجت او را در دنیا و آخرت ان شاء الله برآورد و او را از مرگ ناگهانی و هول قبر نگاه می‌دارد.

۲-۵-۴- حشر

۱-۲-۵-۴- حشر با خدا

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَاعُثُهُ﴾

﴿٨٤٠١﴾ الحسين عليه السلام: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٨٦

﴿٨٤٠٢﴾ الحسين عليه السلام: وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٤

﴿٨٤٠٣﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ؛ إعلام الوری ص: ٤٠٣
﴿٨٤٠٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: نَزَلَ جِبْرِئِيلُ وَكُنْتُ أَصْلَى خَلْفَ الْمَقَامِ قَالَ فَلَمَّا فَرَعْتُ اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى لِأُمَّتِي فَقَالَ لِي جِبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا مُحَمَّدُ أَرَأَاكَ حَرِيصًا عَلَى أُمَّتِكَ وَاللَّهُ تَعَالَى رَحِيمُ بَعَادِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِجِبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا أَخِي أَنْتَ حَبِيبِي وَحَبِيبُ أُمَّتِي عَلَّمَنِي دُعَاءً تَكُونُ أُمَّتِي تَذْكُرُونِي بِهِ مِنْ بَعْدِي فَقَالَ لِي جِبْرِئِيلُ... بِهَذَا الدُّعَاءِ يُحْشَرُ الْخَلْقُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَمْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

٢-٥-٤- جوار إبراهيم عليه السلام و محمد صلى الله عليه وآله
﴿٨٤٠٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: قَالَ جِبْرِئِيلُ لِلنَّبِيِّ ﷺ يَا مُحَمَّدُ مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ خَمْسَ مَرَّاتٍ حُشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَنَا وَقِفُ عَلَى قَبْرِهِ وَمَعِيَ بُرَاقٌ مِنَ الْجَنَّةِ وَلَا أَبْرَحُ وَأَقِفَا حَتَّى يَرْكَبَ عَلَيَّ ذَلِكَ الْبُرَاقُ وَلَا يَنْزِلُ عَنْهُ إِلَّا فِي دَارِ النَّعِيمِ خَالِدًا مُخَلَّدًا وَلَا حِسَابَ عَلَيْهِ فِي جِوَارِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَفِي جِوَارِ مُحَمَّدٍ ﷺ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩
٣-٥-٤- مَعَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

﴿٨٤٠٦﴾ الحسين عليه السلام: الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَعِنْدَهُ أَبِي بْنُ كَعْبٍ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَرْحَبًا بِكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَا زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ قَالَ لَهُ أَبِيُّ وَكَيْفَ يَكُونُ يَا رَسُولَ اللَّهِ زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ أَحَدٌ غَيْرُكَ قَالَ يَا أَبِيُّ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ إِلَى أَنْ قَالَ وَلَقَدْ لَقْنُ دَعَوَاتٍ مَا يَدْعُو بِهِنَّ مَخْلُوقٌ إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ وَكَانَ شَفِيعَهُ فِي آخِرَتِهِ وَفَرَّجَ اللَّهُ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۰۱﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، جایگاه و مقام حسین بن علی در آسمان بالاتر و آشکارتر از مقام او در زمین است، تا اینکه دعاهایی به او تعلیم داده شده است که اگر هر مخلوقی آن‌ها را بخواند، خداوند - عزوجل - وی را به همراه او (امام حسین علیه السلام) محشور می‌فرماید.

﴿۸۴۰۲﴾ به حسین بن علی دعاهایی تلقین شده که هرکس آن‌ها را بخواند با وی محشور می‌گردد.

﴿۸۴۰۳﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند او را با وی محشور خواهد کرد.

﴿۸۴۰۴﴾ جبرئیل علیه السلام نازل شد، درحالی که در عقب مقام ابراهیم نماز می‌خواندم، پس چون از نماز فارغ شدم از خدای تعالی برای امت خود درخواست آمرزش کردم. آنگاه جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد تو را حریص بر امت خود می‌بینم و حال آنکه خدای تعالی به بندگان خود رحیم است. پس آن حضرت صلی الله علیه و آله به حضرت جبرئیل علیه السلام فرمودند که: ای برادر من، تو دوست من و دوست امت من هستی، مرا دعایی تعلیم کن که بعد از من به سبب آن دعا اتمم مرا یاد کنند... برای او همه امرها را آسان می‌گرداند و او را از هر مکروهی نگاه می‌دارد.

۲-۵-۴- همسایگی ابراهیم و محمد صلی الله علیه و آله

﴿۸۴۰۵﴾ پس جبرئیل به پیامبر صلی الله علیه و آله عرض کرد: ای محمد کسی که پنج مرتبه این دعا را بخواند در روز قیامت محشور خواهد شد و حال آنکه من بر قبر او ایستاده باشم و براقی از بهشت با من خواهد بود و ایستاده خواهم بود تا وقتی که آن شخص بر براق سوار شود و از آن پایین نمی‌آید مگر در دارالنعم دائمی و از برای او حسابی نخواهد بود و در بهشت همسایه ابراهیم علیه السلام و در جوار محمد صلی الله علیه و آله خواهد بود.

۳-۵-۴- همراهی با امام حسین علیه السلام

﴿۸۴۰۶﴾ حسین بن علی علیهما السلام فرمود: خدمت جدم رسول الله صلی الله علیه و آله رسیدم، هنگامی که ابی بن کعب هم در آنجا بود، پیامبر رو به من فرمود: خوش آمدی ای ابوعبدالله و ای زینت آسمان و زمین، ابی گفت: ای پیامبر خدا! چگونه کسی با وجود تو می‌تواند زینت آسمان و زمین باشد، حضرت فرمود: سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، حسین بن علی در آسمان عظمتش از زمین بیشتر است، در طرف راست عرش نوشته‌اند: حسین چراغ هدایت و کشتی نجات است، حسین امامی است که خواری را قبول نمی‌کند و همواره عزیز و با فخر و دانش است و گنجینه این ملت است. خداوند در صلب او نطفه‌ای قرار داده که پاک و بابرکت است، این نطفه قبل از اینکه ترحم‌ها آفریده شوند و یا آب در پشت مردان پدید بیاید آفریده شده است، و قبل از خلقت شب و روز وجود پیدا کرده است. به حسین بن علی دعاهایی تلقین شده که هرکس آن‌ها را بخواند با او محشور می‌گردد و در آخرت مورد محبت او قرار می‌گیرد، و خداوند غم‌های

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

عَنْهُ كُربُهُ وَقَضَىٰ بِهَا دِينَهُ وَيَسَّرَ أَمْرَهُ وَأَوْضَحَ سَبِيلَهُ وَقَوَّاهُ عَلَىٰ عَذْوِهِ وَلَمْ يَهْتِكْ سِتْرَهُ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۸۶

﴿٨٤٠٧﴾ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَكَانَ

قَائِدُهُ إِلَى الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٢٠٤

٤-٢-٥-٤- مع علي بن الحسين عليه السلام

﴿٨٤٠٨﴾ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَكَانَ

قَائِدُهُ إِلَى الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٢٠٤

٥-٢-٤- مع جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام

﴿٨٤٠٩﴾ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَبْيَضَ الْوَجْهِ مَعَ جَعْفَرِ بْنِ

مُحَمَّدٌ إِلَى الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٢٠٤

٤-٥-٢-٦- مع موسى بن جعفر عليه السلام

﴿٨٤١﴾ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ قَضَى اللَّهُ لَهُ حَوَائِجَهُ وَحَشَرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ

مُوسَىٰ بْنِ جَعْفَرٍ وَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ رَكَّبَ فِي صَلْبِهِ نُظْفَةً مُبَارَكَةً طَيِّبَةً زَكِيَّةً مَرْضِيَّةً وَ سَمَّاها عِنْدَهُ عَلِيًّا يَكُونُ لِلَّهِ فِي خَلْقِهِ رَضِيًّا فِي عِلْمِهِ وَ حُكْمِهِ وَ يَجْعَلُهُ حُجَّةً لِّشِيعَتِهِ يَحْتَجُّونَ بِهِ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ١٨٦

﴿٨٤١﴾ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ دَعَا بِهَذِهِ الدُّعَاءِ قَضَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ حَوَائِجَهُ وَحَشَرَهُ عَزَّ وَجَلَّ

جَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٢٠٤

٧-٢-٥-٤- في زُمْرَةِ الصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ

﴿٨٤١٢﴾ الْكَافِرُ: مَا دَعَا بِهِ مَعْمُومٌ إِلَّا فَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ وَلَا مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ

كَرْبُهُ وَوَقِيَ عَذَابَ الْقَبْرِ وَوُسَّعَ فِي رِزْقِهِ وَحُسِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الصَّادِقِينَ وَالشَّهَدَاءِ وَكَانَ لَهُ مِنَ الثَّوَابِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَدَدٌ مَن يَدْعُو اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَلَا يَسْأَلُهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَ

غَفَرَ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ وَ لَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُ مِثْلَ رَمْلِ عَالِجٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٤٤

٨-٢-٥-٤- كُتِبَ مِنَ الْبَارِئِينَ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

او را زایل می‌کند و قرض‌هایش را ادا می‌کند و امورش را آسان می‌سازد و راهش را روشن و بر دشمنانش چیره می‌کند، و معایب او را فاش نمی‌سازد.

﴿۸۴۰۷﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند او را با چهره سفید با جعفر بن محمد داخل بهشت می‌کند.

۴-۵-۲-۴- همراهی با امام سجاد علیه السلام

﴿۸۴۰۸﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند او را با چهره سفید با جعفر بن محمد داخل بهشت می‌کند.

۴-۵-۲-۵- همراهی با امام صادق علیه السلام

﴿۸۴۰۹﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند او را با چهره سفید با جعفر بن محمد داخل بهشت می‌کند.

۴-۵-۲-۶- همراهی با امام کاظم علیه السلام

﴿۸۴۱۰﴾ هرکس خداوند را با این دعا بخواند، خدا حوائج او را برمی‌آورد و در روز قیامت با موسی بن جعفر محشورش می‌کند، و خداوند نیز در صلب او نطفه‌ای بابرکت و پاک و پسندیده قرار داده و نامش را علی گذارده است. در میان خلق، از نظر علم و حکمت مورد رضایت خداوند می‌باشد و خدا او را برای شیعیان حجت قرار می‌دهد تا در روز قیامت به (رفتار و گفتار) او استدلال و احتجاج کنند.

﴿۸۴۱۱﴾ هرکه این دعا را بخواند، خداوند حوائج او را برمی‌آورد، و روز قیامت او را با موسی بن جعفر محشور می‌کند.

۴-۵-۲-۷- قرار گرفتن در میان راستان و شهیدان

﴿۸۴۱۲﴾ این دعا را غمناکی نمی‌خواند، مگر آنکه خدای تعالی او را از آن غم گشایش دهد و نه اندوهناکی مگر آنکه برطرف کند از آن اندوه را و او را از عذاب قبر نگاه می‌دارد و روزی او را فراخ می‌کند و او را در روز قیامت از جمله راستگویان و شهدا برمی‌انگیزاند و از برای او از نزد خدای عزوجل ثواب خواهد بود به عدد هرکه خدای سبحانه را بخواند و از خدای تعالی چیزی را درخواست نمی‌کند مگر آنکه خدای تعالی آن چیز را به او به برکت این دعا ببخشد و از برای او همه گناهان او را می‌آمرزد و اگرچه مثل ریگ بیابان عالج باشد.

۴-۵-۲-۸- نوشته شدن در ردیف نیکوکاران

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهَا﴾

﴿٨٤١٣﴾ الصادق عليه السلام: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَمُوتُ وَالِدَاهُ وَهُوَ عَاقٌ لَهُمَا فَيَدْعُو اللَّهَ لَهُمَا مِنْ بَعْدِهِمَا فَيَكْتُبُهُ مِنَ الْبَارِّينَ؛ إرشاد القلوب ج: ١ ص: ١٩٥

٩-٢-٤- كُتِبَ فِي رَقِّ الْعُبُودِيَّةِ

﴿٨٤١٤﴾ الباقر عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مَرَّةً وَاحِدَةً فِي دَهْرِهِ كُتِبَ فِي رَقِّ الْعُبُودِيَّةِ وَرُفِعَ فِي دِيْوَانِ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِذَا قَامَ قَائِمُنَا نَادَى بِاسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ ثُمَّ يَذْفَعُ إِلَيْهِ هَذَا الْكِتَابُ وَيُقَالُ لَهُ خُذْ هَذَا كِتَابَ الْعَهْدِ الَّذِي عَاهَدْتَنَا فِي الدُّنْيَا وَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ إِنَّا مِنْ أَتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٣٧

١٠-٢-٤- كُتِبَ مِنَ الْأَبْدَالِ

﴿٨٤١٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي كُلِّ يَوْمٍ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً نَزَعَ اللَّهُ الْغِلَّ مِنْ صَدْرِهِ وَكُتِبَ لَهُ مِنَ الْأَبْدَالِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٢٤٦

١١-٢-٤- كُتِبَ لَهُ حَجَّةٌ مَقْبُولَةٌ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

﴿٨٤١٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ كُتِبَ لَهُ حَجَّةٌ مَقْبُولَةٌ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَغُمْرَةٌ مَعَ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكُلُّ حَجَّةٍ مَعَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعْدِلُ سَبْعِينَ أَلْفَ حَجَّةٍ مَعَ غَيْرِهِ وَكُلُّ غُمْرَةٍ مَعَهُمْ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعْدِلُ سَبْعِينَ أَلْفَ غُمْرَةٍ مَعَ غَيْرِهِمْ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

٣-٤-٥- الْأَمَانُ، حَطُّ الْأَوْزَارِ، التَّزْكِيَّةُ، التَّطْهِيرُ، الْعَفْوُ، الْغُفْرَانُ، التَّكْفِيرُ، التَّمْحِيطُ، الْمَحْوُ

١-٣-٥- الْأَمَانُ

﴿٨٤١٧﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا دَعَا بِهِ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ وَقَدْ عَرَفَ حَقَّهُ وَحُرْمَتَهُ إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَجْعَلَهُ مِنْ عُتَقَائِهِ وَطَلْقَائِهِ مِنَ النَّارِ فَإِنْ مَاتَ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيدًا وَبُعِثَ آمِنًا؛ الكافي ج: ٣ ص: ٤١٤

﴿٨٤١٨﴾ الصادق عليه السلام: أَرْبَعُ مَنْ كُنَّ فِيهِ أَمِنْ يَوْمَ الْفَرَزِ الْأَكْبَرِ إِذَا أُعْطِيَ شَيْئًا قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَإِذَا أَذْنَبَ ذَنْبًا قَالَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَإِذَا أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ قَالَ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ وَإِذَا كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ سَأَلَ رَبَّهُ وَإِذَا خَافَ شَيْئًا لَجَأَ إِلَى رَبِّهِ؛ مجموعة ورام ج: ٢ ص: ٢٣٧

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۱۳﴾ گاهی والدین کسی از دنیا می‌روند و حال اینکه فرزند خود را عاق کرده‌اند، ولی او برایشان دعا می‌کند و خیرات برایشان می‌دهد، لذا نامش جزو نیکوکاران ثبت می‌گردد.

۹-۲-۴-۵- نوشته شدن در ردیف بندگان

﴿۸۴۱۴﴾ هرکس این دعا را در مدت عمر خود یک‌بار بخواند، در پوستی نوشته می‌شود و بالا برده می‌شود در دیوان حضرت قائم علیه السلام. پس هرگاه قائم اهل بیت ظهور کند، او را به اسم او و اسم پدر او ندا می‌کنند. پس به او این نوشته داده می‌شود و به او گفته می‌شود که این نوشته عهدنامه را بگیر که تو با ما در دار دنیا عهد کرده‌ای و این است گفته خدای تعالی که فرموده‌اند: «إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا» و عذاب کرده می‌شود در آخرت مگر کسی که فرا گرفته باشد نزد خدای تعالی عهدی را.

۱۰-۲-۴-۵- نوشته شدن در ردیف بزرگان

﴿۸۴۱۵﴾ هرکس برای مردان و زنان مؤمن در هر روز بیست و پنج مرتبه دعا کند، خداوند کینه را از سینه‌اش برمی‌دارد و نامش را در زمره نیکان می‌نویسد، اگر خدا بخواهد.

۱۱-۲-۴-۵- برایش حج مقبول در کنار پیامبر صلی الله علیه و آله می‌نویسند.

﴿۸۴۱۶﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، برای او حجی پذیرفته‌شده همراه پیامبر صلی الله علیه و آله و عمره‌ای همراه با اهل بیت پیامبرش می‌نویسد و هر حج با پیامبر برابر هفتاد هزار حج با غیر پیامبر، و هر عمره با ایشان معادل هفتاد هزار عمره با غیر ایشان است.

۳-۴-۵- امان، پاک شدن و...

۱-۳-۴-۵- امان

﴿۸۴۱۷﴾ هرکس حرمت و حق آن روز را بشناسد و دعا کند، خداوند او را از آزادشدگان از جهنم قرار می‌دهد و اگر در شب و روز جمعه بمیرد، همچون شهید مرده است و در قیامت ایمن برانگیخته می‌شود.

﴿۸۴۱۸﴾ چهار چیز موجب در امان ماندن از وحشت قیامت است: شکر به هنگام نعمت، استغفار بعد از گناه، گفتن «إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ» در وقت مصیبت، و توجه به خدا در موقع احتیاج و ترس.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٤١٩﴾ امير المؤمنين عليه السلام: الدُّعَاءُ الْمَعْرُوفُ بِحِرْزِ الْجَوْشَنِ جَعَلَهُ اللَّهُ حِرْزاً وَآمَاناً لِمَنْ يَدْعُو بِهِ مِنْ آفَاتِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠١

﴿٨٤٢٠﴾ الرسول ﷺ: مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ مِنْ أَمْتِكَ... يُؤْمِنُهُ مِنَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَمِنْ آفَاتِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ بِبَرَكَتِهِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

١-٣-٤- من الخوف والحزن

﴿٨٤٢١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ نُودِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ فَقَدْ غُفِرَ لَكَ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

٢-٣-٤- حطُّ الأوزار والسيئات

﴿٨٤٢٢﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَתَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُرَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٥٤

﴿٨٤٢٣﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِنْ بَلَاءٍ أَوْ فَبَذَنْبٍ قَالَ لَا وَ لَكِنْ لِيَسْمَعَ اللَّهُ أَيْنَهُ وَ شَكْوَاهُ وَ دُعَاؤُهُ لِيَكْتُبَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَ يَحُطَّ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٨ ص: ١٩٣

﴿٨٤٢٤﴾ الصادق عليه السلام: مَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِنْ بَلَاءٍ أَوْ فَبَذَنْبٍ قَالَ لَا وَ لَكِنْ لِيَسْمَعَ أَيْنَهُ وَ شَكْوَاهُ وَ دُعَاؤُهُ الَّذِي يَكْتُبُ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَ تَحُطَّ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ وَ تُذْخِرَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٦٢

٣-٣-٤- تزكية الأعمال

﴿٨٤٢٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَתَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُرَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٥٤

٤-٣-٤- التطهير

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۱۹﴾ دعای معروف به جوشن و خدای تعالی این دعا را حرز و امان از برای خواننده آن از آفت‌های دنیا و آخرت قرار داده است.

﴿۸۴۲۰﴾ کسی که از امت تو این دعا را بخواند... او را از فزع اکبر و از آفت‌های دنیا و آخرت نگاه می‌دارد.

۱-۱-۳-۴- از ترس و نگرانی

﴿۸۴۲۱﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، روز قیامت ندا سر داده می‌شود که نترس و غمگین مشو که آمرزیده شدی.

۲-۲-۳-۴- ریزش گناهان

﴿۸۴۲۲﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را به آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی، و رویم را سپید گردانیده، معلم را پاک گردان، و بار گناهانم را بریزی.

﴿۸۴۲۳﴾ به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: آیا بلایی که به مؤمن می‌رسد، به‌خاطر گناه اوست؟ فرمود: نه، بلکه به‌خاطر این است که خداوند متعال ناله و شکایت و دعایش را بشنود تا برایش حسنه بنویسد و گناهانش را محو کند.

﴿۸۴۲۴﴾ آیا بلایی که به مؤمن می‌رسد، به‌خاطر گناه اوست؟ فرمود: نه، بلکه به‌خاطر این است که خداوند متعال ناله و شکایت و دعایش را بشنود تا برایش حسنه بنویسد و گناهانش را محو کند و ذخیره می‌شود از برای او تا روز قیامت.

۳-۳-۳-۴- پاک شدن اعمال

﴿۸۴۲۵﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را به آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی، و رویم را سپید گردانیده، معلم را پاک گردان، و بار گناهانم را بریزی.

۴-۴-۳-۴- پاک شدن.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَاعُثُهُ﴾

﴿٨٤٢٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَيْلَةٌ يَقْرَأُ هَذَا الدُّعَاءَ يَدْفَعُ اللَّهُ عَنْهُ شَرَّ الشَّيَاطِينِ وَكَيْدَهُمْ وَ يَقْبَلُ أَعْمَالَهُ كُلَّهَا وَيُطَهِّرُ مَالَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٩٨

﴿٨٤٢٧﴾ الجواد عليه السلام: وَ اجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَ دُعَائِي بَرَكَةً تُطَهِّرُ بِهَا قَلْبِي؛ البلد الأمين ص: ٢٠
٥-٣-٤- العفو

﴿٨٤٢٨﴾ الصادق عليه السلام: أَنْ الْعَبْدَ يَدْعُو وَ هُوَ مُصِرٌّ عَلَى مَعْصِيَةِ اللَّهِ تَعَالَى فَاللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ يُطَالِبُهُ بِالتَّوْبَةِ وَ الْعَبْدُ يُطَالِبُهُ بِإِجَابَةِ دُعَائِهِ فَإِذَا رَدَّهُ اللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ عَنْ الْإِجَابَةِ فِي جَوَابِ رَدِّهِ عَنْ الْإِجَابَةِ إِلَى التَّوْبَةِ فَقَدْ رَحِمَهُ وَ عَفَا عَنْهُ؛ فتح الأبواب ص: ٢٩٧
٦-٣-٤- المغفرة

﴿٨٤٢٩﴾ الباقر عليه السلام: فَدَعَا إِبْرَاهِيمُ عليه السلام لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُذْنِبِينَ مِنْ يَوْمِهِ ذَلِكَ بِالْمَغْفِرَةِ وَ الرِّضَا عَنْهُمْ قَالَ وَ آمَنَ الرَّجُلُ عَلَى دُعَائِهِ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام: فَدَعَا إِبْرَاهِيمُ عليه السلام بِالْعَةِ لِلْمُؤْمِنِينَ الْمُذْنِبِينَ مِنْ شِعْنِنَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٣٩٢

﴿٨٤٣٠﴾ الرسول ﷺ: أَنْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَعَا عَشِيَّةَ عَرَفَةَ لِأُمَّتِهِ بِالْمَغْفِرَةِ وَ الرَّحْمَةِ فَاجَابَهُ اللَّهُ إِنِّي قَدْ فَعَلْتُ إِلَّا ظَلَمَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا فَأَمَّا ذُنُوبُهُمْ فِيمَا بَيْنِي وَ بَيْنَهُمْ فَقَدْ غَفَرْتُهَا فَقَالَ يَا رَبِّ إِنَّكَ قَادِرٌ أَنْ تُنَيِّبَ هَذَا الْمَظْلُومَ خَيْرًا مِنْ مَظْلَمَتِهِ وَ تَغْفِرَ لَهُذَا الظَّالِمَ قَالَ فَلَمْ يُجِبْهُ تِلْكَ الْعَشِيَّةَ فَلَمَّا كَانَ غَدَاةَ الْمُزْدَلِفَةِ أَعَادَ الدُّعَاءَ فَاجَابَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ قَالَ ثُمَّ تَبَسَّمَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ تَبَسَّمْتَ فِي سَاعَةٍ لَمْ تَكُنْ تَتَبَسَّمُ فِيهَا فَقَالَ تَبَسَّمْتُ مِنْ عَدُوِّ اللَّهِ إِبْلِيسَ أَنَّهُ لَمَّا عَلِمَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ اسْتَجَابَ لِي فِي أُمَّتِي أَهْوَى يَدْعُو بِالْوَيْلِ وَ الثُّبُورِ وَ يَحْتَسِبُ التُّرَابَ عَلَى رَأْسِهِ؛ عوالي اللآلي ج: ١ ص: ١٢٤

﴿٨٤٣١﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ سَلْمَانَ الْفَارِسِيَّ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ بَابِي أَنْتَ وَ أُمِّي أَلَا أَعْلَمُهُ النَّاسَ قَالَ لَا يَا بَا عَبْدَ اللَّهِ يَتْرَكُونَ الصَّلَاةَ وَ يَرْكَبُونَ الْفَوَاحِشَ وَ يُغْفَرُ لَهُمْ وَ لِأَهْلِ بَيْتِهِمْ وَ جِيرَانِهِمْ وَ مَنْ فِي مَسْجِدِهِمْ وَ لِأَهْلِ مَدِينَتِهِمْ إِذَا دَعَا بِهِذِهِ الْأَسْمَاءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۲۶﴾ در شبی که این دعا را می‌خواند خدای تعالی از او شر شیاطین و مکر ایشان را دفع می‌کند و عمل‌های او را همگی قبول می‌کند و مال او را پاکیزه می‌کند.
﴿۸۴۲۷﴾ و در نماز و دعای من برکتی قرار ده که به سبب آن دلم را پاک سازی.

۵-۳-۴- عفو

﴿۸۴۲۸﴾ بنده دعا می‌کند، درحالی که همزمان بر گناه نیز اصرار می‌ورزد. خداوند جل جلاله از او توبه می‌خواهد و بنده استجابت دعایش را می‌خواهد. پس آنگاه که خداوند جل جلاله، در مقابل پاسخ منفی بنده به دعوت خدا به توبه، دعایش را مستجاب نمی‌کند، در واقع خداوند او را مشمول رحمت خود قرار داده و او را عفو کرده است.

۶-۳-۵-۴- آمرزش

﴿۸۴۲۹﴾ ابراهیم علیه السلام برای گنهکاران از مؤمنین و مؤمنات از آن روز تا روز قیامت دعا کرد و آمرزش و رضای خدا را طلبید و آن مرد بر دعایش آمین گفت. راوی می‌گوید: امام پنجم فرمود دعای ابراهیم به مؤمنین گنهکار از شیعیان ما تا روز قیامت می‌رسد.

﴿۸۴۳۰﴾ همانا رسول خدا صلی الله علیه و آله در هنگام شب عرفه برای بخشش و رحمت برای امتش دعا کرد، پس پاسخ داد خدای تعالی به او که همانا من انجام دادم آن را مگر ستم بعض امت به بعض دیگرشان را. پس اما گناهانشان را که مربوط به من و ایشان بوده را می‌آمرزم. پس گفت (رسول خدا صلی الله علیه و آله): ای پروردگار من به درستی که تو توانایی بر پاداش دادن به آن که ظلمی به او رسیده و خیری دهی در قبال ستمی که به او وارد شده و حتی قادری بر آمرزش آن که ظلم نموده است. گفت: پس اجابت نکرد آن را در شب عرفه تا نزدیک بامداد فردا، پس پیامبر صلی الله علیه و آله درخواست خویش را مجدداً عنوان کرد، پس خدای متعال این بار پاسخ داده و فرمود همه ایشان را آمرزیدم، گفت: سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله لبخندی زدند، پس بعضی از یاران آن حضرت گفتند: تبسم فرمودید در این ساعت و اوقات خاص که معمولاً لبخند نمی‌زدید در این مواقع، پس گفت: تبسم نمودم و خوشحال شدم از ابلیس این دشمن خدا که وقتی فهمید دعای من در حق امتم اجابت شده است به فغان و آه و ناله و فریاد افتاد و بر سر و روی خویش خاک ریخت.

﴿۸۴۳۱﴾ سلمان فارسی رحمه الله علیه عرض کرد: ای پیامبر خدا! پدر و مادرم فدای تو باد آیا این دعا را به مردمان بیاموزم؟ حضرت فرمودند که: نه ای سلمان ایشان را تعلیم مکن، از جهت آنکه نماز را ترک خواهند کرد و به معصیت‌ها و گناهان مشغول می‌شوند به قصد آنکه هرگاه این دعا را بخوانند خدای تعالی می‌آمرزد گناهان ایشان را و اهل بیت ایشان را و همسایگان ایشان را و کسی را که در مسجد ایشان و در شهر ایشان باشد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٤٣٢﴾ **الكاظم** عليه السلام: أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى عليه السلام: يَا مُوسَى مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي فَإِنِّي سَأَغْفِرُ لَكَ (عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ)؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٤٣

﴿٨٤٣٣﴾ **امير المؤمنين** عليه السلام: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ مَنْ دَعَا بِهَا أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيْلَالِي الْجُمُعَةِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ لِكُلِّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ... وَمَنْ دَعَا بِهَا عِنْدَ مَنَامِهِ فَيَذْهَبُ النَّوْمُ وَهُوَ يَدْعُو بِهَا بَعَثَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنْهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيَّةِ وَجُوهُهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَرَّةٍ يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ وَيَدْعُونَ لَهُ وَيَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَمَنْ دَعَا بِهَا وَقَدْ ارْتَكَبَ الْكَبَائِرَ غَفَرَتْ لَهُ الذُّنُوبُ كُلُّهَا وَإِنْ مَاتَ مِنْ لَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيدًا ثُمَّ قَالَ لِي يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ غُفِرَ لَهُ وَلِأَهْلِ بَيْتِهِ وَلِمُؤَذِّنِ مَسْجِدِهِ وَلِإِمَامِهِ الْمُتَخَيَّرِ؛ مهج الدعوات ص: ١٠٣

﴿٨٤٣٤﴾ **الصادق** عليه السلام: فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ وَالتَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّهُ مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِيهَا مِائَةَ مَرَّةٍ وَحَمِدَهُ مِائَةَ مَرَّةٍ وَكَبَّرَهُ مِائَةَ مَرَّةٍ غَفَرَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ مَا سَلَفَ مِنْ مَعَاصِيهِ وَقَضَى لَهُ حَوَائِجَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَلْتَمَسَهُ مِنْهُ وَمَا عَلِمَ حَاجَتَهُ إِلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَلْتَمِسْهُ مِنْهُ كَرَمًا مِنْهُ تَعَالَى وَتَفَضَّلًا عَلَى عِبَادِهِ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ١٠٦

﴿٨٤٣٥﴾ **امير المؤمنين** عليه السلام: فَادْعُ بِهِ فِي ذُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ فَوَ اللَّهُ مَا يَدْعُو بِهِ أَحَدٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي أَذْبَارِ الصَّلَاةِ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ وَلَوْ كَانَتْ عَدَدَ نُجُومِ السَّمَاءِ وَقَطْرِهَا وَحَصَى الْأَرْضِ وَتَرَاهَا؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٦٩

﴿٨٤٣٦﴾ **الباقر** عليه السلام: فَآلَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَلَا مَكْرُوبٌ وَلَا مُذْنِبٌ وَلَا مَغْمُومٌ وَلَا عَطْشَانٌ وَلَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَتَقَرَّبَ بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِنَّا نَفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَأَعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ وَغَفَرَ ذَنْبَهُ وَمَدَّ فِي عُمْرِهِ وَبَسَطَ فِي رِزْقِهِ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٢٣٩

﴿٨٤٣٧﴾ **الصادق** عليه السلام: فَمَنْ وَفَّقَ لِلدُّعَاءِ بِهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَكَانَ ذَلِكَ مِنْهُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى آمِنَ بِمَشِيئَةِ اللَّهِ تَعَالَى فَوَادِحَ الْمَحْذُورِ وَبَوَائِقَ الْأُمُورِ وَجَلَبَ بِهِ السَّلَامَةَ وَكَانَ جَدِيرًا أَنْ لَا يَمَسَّهُ السُّوءُ أَبَامَ حَيَاتِهِ وَتَمَحَّصَتْ عَنْهُ سَائِرُ ذُنُوبِهِ وَخَطَايَاهُ حَتَّى يَكُونَ مِنْ جَمِيعِهَا كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ١٨٠

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۳۲﴾ خداوند به موسی وحی کرد: ای موسی، آنچه را که از من می‌خواهی و امید داری من می‌دهم و اگر گناهی هم داشته باشی توبه کنی، می‌بخشم.

﴿۸۴۳۳﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هر کس این دعا را چهل شب جمعه بخواند خدای تعالی هر گناهی را که میان او و میان خدای تعالی باشد می‌آمرزد... در وقت خواب بخواند پس در آن اثنا به خواب رود خدای عزوجل به عدد هر حرفی از این دعا، هفتاد هزار فرشته از روحانیان خلق می‌کند که روی‌های ایشان نیکوتر باشد از آفتاب به هفتاد هزار مرتبه که از خدای تبارک و تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و برای او دعا کنند و از برای او حسنات بنویسد و هر کس که این دعا را بخواند و حال آنکه از او گناهان کبیره سر زده باشد، همه گناهان او آمرزیده می‌شود و اگر در آن شب بمیرد، شهید مرده خواهد بود. راوی می‌گوید: پس امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب به من فرمودند که: ای اباعبدالله خدای تعالی می‌آمرزد او را و اهل بیت او را و مؤذن مسجد او را که در آن نماز گزارده و پیش‌نمازی که به او اقتدا کرده است را (به شرط توفیق خواندن دعا).

﴿۸۴۳۴﴾ در دعا کردن و حمد و ثنای خداوند بسیار بکوشید پس اگر کسی خدا را صد مرتبه تسبیح، صد مرتبه حمد، صد مرتبه تکبیر بگوید، خداوند بلندمرتبه گناهان گذشته‌اش را می‌آمرزد، و حاجات دنیایی و آخرتی را که بطلبد، برایش برآورده می‌کند. و آنچه را خداوند بداند مورد احتیاج اوست، حتی اگر درخواست هم نکند، از روی کرم و تفضلش بر بندگان، آن را نیز برآورده می‌کند.

﴿۸۴۳۵﴾ در پایان هر نمازی این دعا را بخوان، به خدا سوگند هیچ مؤمنی این دعا را در پایان نمازش نخواند جز اینکه خداوند گناهان او را بیامرزد هر چند به شمار ستارگان آسمان و قطرات باران، و به تعداد ریگ ریگزارها و ذره‌های خاک زمین باشد.

﴿۸۴۳۶﴾ حضرت حسین علیه السلام که صاحب کربلاست درحالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه‌دار بود، شهید شد و غصه‌دار و اندوهگین و گناهکار و غمگین و تشنه و صاحب عیب و آفتی به زیارت آن حضرت نیاید و سپس نزد آن حضرت دعا کند و به واسطه آن جناب به خداوند تقرب جوید، مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته‌اش را عطا فرماید و گناهانش را آمرزیده و عمرش را طولانی نماید و روزی و رزقش را فراخ کند، پس ای صاحبان بصیرت عبرت بگیرید.

﴿۸۴۳۷﴾ هر که هر روز به خواندن خدا با این دعا موفق شود، و این لطف را نیز از جانب خدا بداند و شکر کند، به خواست خدا از حوادث و بلایای مهلک در امان می‌ماند، و با این دعا، سلامت را به دست می‌آورد، و سزاوار است که در دوران زندگی‌اش هیچ ناراحتی به او نرسد، و گناهان و خطاهای گذشته‌اش نیز پاک شود به نحوی که مانند روزی باشد که از مادر متولد شده است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٤٣٨﴾ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ سَبْعِينَ نَظْرَةً وَفَضَى لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ سَبْعِينَ حَاجَةً أَذْنَاهَا الْمَغْفِرَةُ ثُمَّ لَوْ كَانَ شَقِيًّا فَطَلَبَ السَّعَادَةَ لَأَسْعَدَهُ اللَّهُ يُمَحِّوهُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَ يُثَبِّتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ وَ لَوْ كَانَ وَالِدَاهُ مِنَ أَهْلِ النَّارِ وَ دَعَا لَهُمَا أَخْرَجَا مِنَ النَّارِ بَعْدَ أَنْ لَا يُشْرَكَ بِاللَّهِ شَيْئًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٧

﴿٨٤٣٩﴾ الرَّسُولُ ﷺ: فَيَقُولُ الْجَبَّارُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَ تَذْكُرُ يَوْمَ كَذَا وَ كَذَا أَطَعَمْتَ جَائِعًا وَ وَصَلْتَ أَخًا مُؤْمِنًا كَسَوْتَ يَوْمًا حَجَجْتَ فِي الصَّحَارَى تَدْعُونِي مُخْرِمًا أَرْسَلْتَ عَيْنِيكَ فَرَقَا سَهَرْتَ لَيْلَةً شَفَقًا غَضَضْتَ طَرْفَكَ مِنِّي فَرَقَا فَذَا بَذَا أَمَّا مَا أَحْسَنْتَ فَمَشْكُورٌ وَ أَمَّا مَا أَسَاءْتَ فَمَغْفُورٌ؛ بحار الأنوار ج: ٨ ص: ٢١١

﴿٨٤٤٠﴾ الرَّسُولُ ﷺ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كُلُّ عَيْنٍ بَاكِيةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا أَرْبَعَةً أَعْيُنٌ عَيْنُ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَ عَيْنٌ فُقِئَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَيْنٌ غَضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ وَ عَيْنٌ بَاتَتْ سَاهِرَةً سَاجِدَةً يُبَاهِي بِهَا اللَّهُ الْمَلَائِكَةَ وَ يَقُولُ أَنْظِرُوا إِلَيَّ عَبْدِي رُوحَهُ عِنْدِي وَ جَسَدُهُ فِي طَاعَتِي قَدْ جَافَى بَدَنَهُ عَنْ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونِي خَوْفًا مِنْ عَذَابِي وَ طَمَعًا فِي رَحْمَتِي أَشْهَدُوا أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٤٦ ص: ٩٩

﴿٨٤٤١﴾ الرَّسُولُ ﷺ: حَلَفَ النَّبِيُّ دَفَعَاتٍ كَثِيرَةً أَنَّهُ... لَوْ دَعَا بِهِ رَجُلٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيْلَالِي الْجُمُعِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ الْأَدَمِيِّينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩١

﴿٨٤٤٢﴾ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ: لَا يُخْطِئُ الْمُخْلِصُ فِي الدُّعَاءِ إِحْدَى ثَلَاثٍ ذَنْبٍ يَغْفِرُ أَوْ خَيْرٍ يُعَجِّلُ أَوْ شَرٍّ يُؤَجِّلُ؛ شرح نهج البلاغة ج: ٢٠ ص: ٢٧٦

﴿٨٤٤٣﴾ الْبَاقِرُ ﷺ: لَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لِرَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ بِكَلِمَتَيْنِ دَعَا بِهِمَا قَالَ اللَّهُمَّ إِنْ تُعَذِّبْنِي فَأَهْلُ لَذِكِ أَنَا وَإِنْ تَغْفِرْ لِي فَأَهْلُ لَذِكِ أَنْتَ فَغَفَرَ اللَّهُ لَهُ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٥٧٩

﴿٨٤٤٤﴾ السَّجَّادُ ﷺ: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اغْفِرْ لِي بِدُعَائِي لَهْمَا، وَ اغْفِرْ لَهُمَا بِيْرِهِمَا بِيْ مَغْفِرَةٍ حَتْمًا؛ الصحيفة السجادية ﷺ الدعاء ٢٤

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۳۸﴾ هرکس این نماز را در این شب بخواند، خداوند به او هفتاد نظر می‌کند و به ازای هر نظر هفتاد حاجت او را که کمترین آن مغفرت و آمرزش است برآورده کند و اگر بدبخت باشد و خوشبختی بخواند خداوند او را سعادتمند خواهد کرد. «خداوند هرچه را بخواهد محو می‌کند و هرچه را بخواهد ثابت می‌دارد، و لوح محفوظ نزد اوست.» و اگر پدر و مادرش از اهل جهنم باشند و برای ایشان دعا کند از آتش جهنم خارج می‌شوند بعد از اینکه دست از شرک بردارند.

﴿۸۴۳۹﴾ خداوند شکست‌ناپذیر، مقتدر تبارک و بلندمرتبه می‌فرماید: آیا به یادت نیاوردم روزی این چنین را در حال گرسنگی طعام دادی و برادر مؤمنی را پوشاندی و در بیابان‌ها عازم حج شدی، در حال احرام مرا خواندی، در راه دوری‌ام چشمانت را از دست دادی و با مهربانی شب‌زنده‌داری کردی و در برابر من چشمت را پایین انداختی و اما هرآنچه خوبی کردی قدردانی شود و اما هرآنچه بدی کردی بخشیده شود.

﴿۸۴۴۰﴾ هر چشمی روز قیامت گریان است مگر چهار چشم: ۱. چشمی که از ترس خدا بگرید. ۲. چشمی که در راه خدا از بین برود. ۳. چشمی که از دیدار حرام خودداری کند. ۴. چشمی که شب‌زنده‌دار باشد در سجده، خداوند پیش ملائکه افتخار می‌کند و می‌فرماید نگاه کنید به این بنده من، روحش نزد من است و پیکرش به اطاعت مشغول است. از رختخواب کناره گرفته، مرا از ترس عذاب می‌خواند و آرزوی رحمت را دارد، گواه باشید که من او را آمرزیدم.

﴿۸۴۴۱﴾ اگر این دعا را شخصی چهل شب جمعه بخواند خدای تعالی می‌آمرزد از برای او همه گناهی که میان او و میان آدمیان باشد.

﴿۸۴۴۲﴾ انسان مخلصی که دعا می‌کند، یکی از سه چیز نصیب او خواهد شد؛ یا گناهش آمرزیده می‌شود، یا خیر فوری به او خواهد رسید و یا ثوابی در آخرت نصیب او خواهد گردید.

﴿۸۴۴۳﴾ خداوند با دو کلمه نیایش، از گناه آن مرد اعرابی درگذشت که گفت: «خدایا! اگر عذابم کنی من بایسته عذابم و اگر ببخشایی تو شایسته بخشایشی.» با همین دو کلمه خدا از او درگذشت.

﴿۸۴۴۴﴾ خدایا! بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا به وسیله دعا برای ایشان و ایشان را به سبب مهربانی‌شان به من بیامرز، آمرزشی قطعی.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٤٤٥﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَوْ دَعَا بِهِ دَاعٍ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيْلَالِي الْجُمُعِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْأَدَمِيِّينَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٨٤٤٦﴾ الكاظم عليه السلام: مَا دَعَا بِهِ مَعْمُومٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَ لَا مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَّسَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَهُ وَ وَقَى عَذَابَ الْقَبْرِ وَ وَسَّعَ فِي رِزْقِهِ وَ حُسِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الصَّادِقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ كَانَ لَهُ مِنَ الثَّوَابِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَدَدٌ مَنْ يَدْعُو اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَ لَا يَسْأَلُهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَ غَفَرَ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ وَ لَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُ مِثْلَ رَمْلِ عَالِجٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٤٤

﴿٨٤٤٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ اسْتَغْفَرَ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٤٤٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ اسْتَغْفَرَ لَهُ مَلَائِكَةُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ دَعَا لَهُ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

﴿٨٤٤٩﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ بَدَلَتْ سَيِّئَاتِهِ حَسَنَاتٍ وَ غَفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٤٥٠﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ غُفِرَ لَهُ وَ لَوْ كَانَ مِنَ الْخَاسِرِينَ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١
﴿٨٤٥١﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَ أَرْبَعِينَ سَنَةً؛ البلد الأمين ص: ٢٢٣

﴿٨٤٥٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ نُودِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا تَخَفْ وَ لَا تَحْزَنْ فَقَدْ غُفِرَ لَكَ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

﴿٨٤٥٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَا عِنْدَ مَنَامِهِ فَيَذْهَبَ بِهِ النَّوْمُ وَ هُوَ يَدْعُو بِهَا بَعَثَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ بِكُلِّ حَرْفٍ بَيْنَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيَّةِ وَ جُوهُهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ بِسَبْعِينَ أَلْفَ مَرَّةٍ وَ يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ وَ يَدْعُونَ لَهُ وَ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٨٤٥٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَا وَ قَدْ ارْتَكَبَ الْكِبَايِرَ غُفِرَتْ لَهُ الذُّنُوبُ كُلُّهَا وَ إِنْ مَاتَ لَيْلَتَهُ مَاتَ شَهِيدًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٨٤٥٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٤٤٧

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۴۵﴾ اگر این دعا را شخصی چهل شب جمعه بخواند، خدای تعالی می‌آمرزد برای او همه گناہانی را که بین او و بین تمام آدمیان باشد.

﴿۸۴۴۶﴾ این دعا را غمناکی نمی‌خواند، مگر آنکه خدای تعالی او را از آن غم گشایش دهد و نه اندوهناکی مگر آنکه برطرف کند از او آن اندوه را و او را از عذاب قبر نگاه می‌دارد و روزی او را فراخ می‌کند و او را در روز قیامت از جمله راستگویان و شهدا برمی‌انگیزاند و از برای او از نزد خدای عزوجل ثواب خواهد بود به عدد هرکه خدای سبحانه را بخواند و از خدای تعالی چیزی را درخواست نمی‌کند مگر آنکه خدای تعالی آن چیز را به او به برکت این دعا ببخشد و از برای او همه گناہان او را می‌آمرزد و اگرچه مثل ریگ بیابان عالج باشد.

﴿۸۴۴۷﴾ کسی که با این دعا خدا را بخواند، همه چیز برای او طلب آمرزش می‌کنند.

﴿۸۴۴۸﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، ملائکه برایش درخواست آمرزش کرده و برای او دعا می‌کنند.

﴿۸۴۴۹﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، گناہانش به حسنات تبدیل می‌شود و گناہان قبل و بعد او آمرزیده می‌شود.

﴿۸۴۵۰﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، آمرزیده می‌شود حتی اگر از زیانکاران باشد.

﴿۸۴۵۱﴾ هرکس هر روز در ماه رمضان، با این دعا خدا را بخواند، خداوند گناہان چهل سالش را می‌آمرزد.

﴿۸۴۵۲﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، روز قیامت ندا سر داده می‌شود که نترس و غمگین مشو که آمرزیده شدی.

﴿۸۴۵۳﴾ هرکس که این دعا را در وقت خواب بخواند، پس در آن اثنا به خواب رود، خدای عزوجل به عدد هر حرفی از این دعا هفتاد هزار فرشته از روحانیان خلق می‌کند که روی‌های ایشان نیکوتر باشد از آفتاب به هفتاد هزار مرتبه که از خدای تبارک و تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و برای او دعا کنند و از برای او حسنات بنویسد.

﴿۸۴۵۴﴾ هرکس که این دعا را بخواند و حال آنکه از او گناہان کبیره سر زده باشد، همه گناہان او آمرزیده می‌شود.

﴿۸۴۵۵﴾ هرکه این دعا را در ماه رمضان بعد از نمازهای واجب بخواند، خداوند گناہان کبیره او را تا روز قیامت می‌آمرزد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٤٥٦﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَ قَبْلَ صَوْمِهِ وَ صَلَاتِهِ وَ اسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَ غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ وَ فُرِجَ غَمُّهُ وَ نَفْسَ كُرْبَتِهِ وَ قَضِيَ حَوَائِجَهُ وَ اُنْجَحَ طَلِبَتُهُ وَ رَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ اَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَ الصَّادِقِينَ وَ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ اَضْوَا مِنْ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

﴿٨٤٥٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي مَنَامِهِ فَيَذْهَبُ بِهِ النَّوْمُ وَ هُوَ يَدْعُو بِهَا بَعَثَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنْهُ سَبْعِينَ اَلْفَ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيَّةِ وَ جُوهُهُمْ اَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ سَبْعِينَ اَلْفَ مَرَّةً يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ وَ يَدْعُونَ لَهُ وَ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ٤٨

﴿٨٤٥٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَ اَرْبَعِينَ سَنَةً؛ المصباح للكفعمي ص: ٦١٨

﴿٨٤٥٩﴾ الرسول ﷺ: وَ لَوْ اَنَّ رَجُلًا دَعَا بِهَا اَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيْلِى الْجُمُعَةِ لَغَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ وَ لَوْ فَجَرَ بِأَمَةٍ لَغَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذَلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٤٠٢

﴿٨٤٦٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ نَامَ وَ قَدْ ارْتَكَبَ الْكَبَائِرَ كُلَّهَا وَ قَدْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فَإِنْ مَاتَ فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ شَهِيدٌ وَ اِنْ مَاتَ عَلَى غَيْرِ تَوْبَةٍ يَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ وَ لِاهْلِ بَيْتِهِ وَ لِوَالِدَيْهِ وَ لِوَلَدِهِ وَ لِمُؤَدَّنِ مَسْجِدِهِ وَ لِإِمَامِهِ بَعْفُوهُ وَ رَحْمَتِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٨٤٦١﴾ الجواد عليه السلام: وَ اجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَ دُعَائِي بَرَكَةً تُطَهِّرُ بِهَا قَلْبِي وَ تُؤْمِنُ بِهَا رَوْعَتِي وَ تَكْشِفُ بِهَا كُرْبِي وَ تَغْفِرُ بِهَا ذَنْبِي وَ تُصْلِحُ بِهَا أَمْرِي وَ تُغْنِي بِهَا فَقْرِي وَ تَذْهَبُ بِهَا ضُرِّي وَ تَفْرِجُ بِهَا هَمِّي وَ تَسَلِّي بِهَا غَمِّي وَ تَشْفِي بِهَا سَقَمِي وَ تُؤْمِنُ بِهَا خَوْفِي وَ تَجْلُو بِهَا حُزْنِي وَ تَقْضِي بِهَا دِينِي وَ تَجْمَعُ بِهَا شَمْلِي وَ تُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي؛ البلد الأمين ص: ٢٠

﴿٨٤٦٢﴾ الرسول ﷺ: وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ اِنَّ الْعَبْدَ اِذَا صَلَّى بِهَذِهِ الصَّلَاةِ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ اَلْفَ مَلَكٍ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَ يَدْفَعُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ وَ يَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ وَ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يَمُوتَ... وَ يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ ثَلَاثِمِائَةٍ وَ سِتِّينَ نَظْرَةً وَ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْهِ يُنْزِلُ عَلَيْهِ الرَّحْمَةَ وَ الْمَغْفِرَةَ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٥١

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۵۶﴾ هرکس این دعا را در ماه رمضان قبل از افطار بخواند، خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت کرده و روزه و نمازش را قبول می‌کند و ده دعای او را اجابت می‌کند و گناهانش را می‌آمرزد و حاجت‌های او برآورده می‌شود و در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند و کارش را در سطح کار پیامبران و راستگویان قرار می‌دهد و روز قیامت درحالی که صورتش چون ماه شب بدر می‌درخشد، می‌آید.

﴿۸۴۵۷﴾ هرکس که این دعا را در وقت خواب بخواند پس در آن اثنا به خواب رود، خدای عزوجل به عدد هر حرفی از این دعا هفتاد هزار فرشته از روحانیان خلق می‌کند که روی‌های ایشان نیکوتر باشد از آفتاب به هفتاد هزار مرتبه که از خدای تبارک و تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و برای او دعا کنند و از برای او حسنات بنویسد.

﴿۸۴۵۸﴾ هرکس هر روز ماه رمضان این دعا را بخواند، خداوند گناهان چهل ساله‌اش را می‌بخشد.

﴿۸۴۵۹﴾ اگر مردی چهل شب جمعه این دعا را بخواند، خداوند متعال تمام گناهان او را بیامرزد، اگرچه مرتکب زنای با کنیز خود شده باشد.

﴿۸۴۶۰﴾ هرکس که این دعا را بخواند و بخوابد و حال آنکه همه گناهان کبیره را مرتکب شده باشد، پس آنگاه که بمیرد آن شخص شهید در راه خدا خواهد بود و اگرچه بی‌توبه بمیرد که خدای تعالی او را و اهل بیت او را و پدر و مادر و فرزندان او را و مؤذن مسجد و پیش‌نمازی را که در آن مسجد با آن شخص نماز به جا می‌آورد، به عفو و رحمت خود می‌آمرزد (به شرط توفیق خواندن دعا).

﴿۸۴۶۱﴾ در نماز و دعای من برکتی قرار ده که به سبب آن دلم را پاک سازی، و هراسم را به امان مبدل کنی، و غم و سختی‌ام را برطرف سازی، و گناهم را بیامرزی، و کارم را اصلاح کنی، و فقرم را به دارایی تبدیل کنی، و ناراحتی‌ام را ببری، و اندوهم را بزدایی، و غمم را آرامش بخشی، و دردم را شفا دهی، و ترسم را به امان آوری، و حزنم را برطرف سازی، و بدهی‌ام را بپرداز، و امور پراکنده‌ام را جمع آوری، و رویم را سپید گردانی.

﴿۸۴۶۲﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرگاه بنده‌ای این نماز و این دعا را بخواند خداوند برایش هفتاد هزار فرشته می‌فرستد، که آن‌ها برایش حسنات بنویسند و بدی‌ها را از او دفع کنند و مقامش را بالا برده برای او درخواست آمرزش کنند و برایش درود فرستند تا زمانی که بمیرد.... و خداوند در روز سیصد و شصت بار به او نظر می‌کند و هرکه خدا به او نظر کند، رحمت و آمرزش بر او فرود می‌آید.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٤٦٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ مَنْ دَعَا بِهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيْلَى الْجُمُعَةِ غُفِرَ اللَّهُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٨٤٦٤﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّهُ مَنْ نَامَ وَهُوَ يَدْعُو بِهِ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنْهُ أَلْفَ أَلْفٍ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيِّينَ وَجُوهُهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ بِسَبْعِينَ ضِعْفًا يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَيَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٨٤٦٥﴾ الرسول ﷺ: وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيْلَى الْجُمُعَةِ لَغُفِرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ تَعَالَى؛ مهج الدعوات ص: ٧٥

﴿٨٤٦٦﴾ الرسول ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سَأَلَ جِبْرِئِيلَ عَنْ ثَوَابِهِ فَقَالَ ﷺ يَا مُحَمَّدُ لَوْ اجْتَمَعَتْ مَلَائِكَةُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ عَلَى أَنْ يَصِفُوا مِنْ أَلْفِ جُزْءٍ جُزْءًا وَاحِدًا مَا قَدَرُوا وَسَتَرَ اللَّهُ تَعَالَى قَائِلُهُ بِأَلْفِ سِتْرٍ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَغْفِرُ ذُنُوبَهُ وَلَوْ كَانَتْ كَزَبَدِ الْبَحْرِ حَتَّى الْكِبَائِرِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٧٥

﴿٨٤٦٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: يَا أَبَا الْحَسَنِ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ قَدْ أَقْبَلَ فَاجْعَلْ دُعَاءَكَ قَبْلَ فُطُورِكَ فَإِنَّ جِبْرِئِيلَ جَاءَنِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَقِيلَ صَوْمُهُ وَصَلَاتُهُ وَاسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَغُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

﴿٨٤٦٨﴾ الرسول ﷺ: يَا ابْنَ آدَمَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي أَغْفِرُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ فِيكَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٨٣

﴿٨٤٦٩﴾ الرسول ﷺ: يَا مُحَمَّدُ مَا مِنْ رَجُلٍ أَوْ امْرَأَةٍ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءِ فِي عُمُرِهِ عَشْرِينَ مَرَّةً فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَا يُعَذِّبُهُ بِنَارِ جَهَنَّمَ وَلَوْ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الذُّنُوبِ مِثْلُ زَبَدِ الْبَحْرِ وَقَطْرِ الْأَمْطَارِ وَعَدَدِ النُّجُومِ وَزِينَةِ الْعَرْشِ وَالْكَرْسِيِّ وَاللَّوْحِ وَالْقَلَمِ وَالرَّمْلِ وَالشَّعْرِ وَالْوَبَرِ وَخَلْقِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ لَغَفَرَ اللَّهُ ذَلِكَ لَهُ وَيَكْتُبُ لَهُ بِكُلِّ ذَنْبٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٣

﴿٨٤٧٠﴾ يَا مُوسَى مَتَى مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي فَإِنِّي سَأَغْفِرُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٤٢

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۶۳﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هر کس این دعا را چهل شب جمعه بخواند، خدای تعالی هر گناهی را که میان او و میان خدای تعالی باشد می‌آمرزد.

﴿۸۴۶۴﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هر کسی که در وقت خواب این دعا را بخواند، خدای تعالی به سویی او به سبب هر حرفی از آن هزار هزار فرشته از روحانیان برمی‌انگیزد که روی‌های ایشان نیکوتر از آفتاب و ماه باشد به هفتاد برابر که از خدای تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و از برای او حسنه بسیار می‌نویسند و درجات او را بلند می‌کنند.

﴿۸۴۶۵﴾ اگر مردی چهل شب جمعه این دعا را بخواند، خداوند متعال تمام گناهان او را بیامرزد. ﴿۸۴۶۶﴾ پیامبر ﷺ از جبرئیل درباره ثواب آن پرسید، پاسخ داد: ای محمد اگر همه فرشتگان آسمان‌ها و زمین جمع شوند که یکی از هزارش را وصف کنند نتوانند و خداوند گوینده آن را به هزار پوشش در دنیا و آخرت بپوشاند و گناهانش را بیامرزد حتی اگر به اندازه کف روی دریا یا بزرگ‌تر از دریاها باشد.

﴿۸۴۶۷﴾ پیامبر ﷺ به علی علیه السلام گفت: ماه رمضان نزدیک شده است، پس دعایت را قبل از افطار قرار ده. جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد هر کس با این دعا در ماه رمضان قبل از اینکه افطار کند دعا کند، خداوند بلندمرتبه دعایش را مستجاب، روزه و نمازش را قبول، و ده دعای دیگرش را نیز مستجاب می‌کند، و گناهانش را می‌آمرزد.

﴿۸۴۶۸﴾ ای فرزند آدم، اگر مرا بخوانی و به من امید داشته باشی، در چنین حالی تو را می‌بخشم.

﴿۸۴۶۹﴾ ای محمد هر مردی یا زنی که این دعا را در مدت عمر خود بیست مرتبه بخواند، پس خدای تعالی او را به آتش جهنم عذاب نمی‌کند، هر چند که گناهان او به اندازه کف دریاها و قطره‌های باران و عدد ستاره‌ها و وزن عرش و کرسی و لوح و قلم و ریگ و موی و کرک و آفریده‌های بهشت و دوزخ باشد پس خدای تعالی آن گناهان را می‌آمرزد و از برای او به عوض هر گناهی هزار حسنه می‌نویسد (توجه: توفیق خواندن این گونه دعاها شرط است).

﴿۸۴۷۰﴾ ای موسی هر زمانی مرا بخوانی و به من امیدوار باشی محققاً تو را بیامرزم، راجع به هر چیزی که از تو بوده است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

٧-٣-٤- التَّكْفِيرُ

﴿٨٤٧١﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَתَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٥٤

﴿٨٤٧٢﴾ كَفَّرَ حَوْبِي بِمَا اسْتَعَجِمُ عَنْ مَسْأَلَتِكَ إِلَيَّ وَأَغْنَى عَنْ مَعْرِفَتِهِ وَهُوَ لَا يَكُونُ مِنْكَ إِلَّا تَطَوُّلاً؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٣٧

﴿٨٤٧٣﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو اللَّهَ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَهُ فِي الدُّنْيَا أَوْ يُؤَجَّلَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يُكَفَّرَ عَنْهُ مِنْ ذُنُوبِهِ بِقَدَرِ مَا دَعَا مَا لَمْ يَدْعُ بِمَا أَثِمَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ٢٧

﴿٨٤٧٤﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ إِلَّا يَسْتَجِيبَ لَهُ فِيمَا أَنْ يُعَجَّلَ فِي الدُّنْيَا وَ إِمَّا أَنْ يَدْخِرَ لِلْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَكْفُرَ مِنْ ذُنُوبِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٧٨

﴿٨٤٧٥﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ آغْطَاهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى ثَوَابَ خَمْسِينَ سَنَةً وَ كَفَّرَ عَنْهُ سَيِّئَاتِ خَمْسِينَ سَنَةً وَلِأَبَوَيْهِ أَيْضاً؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٣٠١

﴿٨٤٧٦﴾ الجواد عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَתَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَ تُضَاعِفُ بِهَا حَسَنَاتِي وَ تَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَ تُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَ تُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَ تُزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَ تَحْطُ بِهَا وَزْرِي وَ تُقْبِلُ بِهَا فَرَضِي وَ نَفْلِي؛ البلد الأمين ص: ٢١

٨-٣-٤- التَّمَحِصُ

﴿٨٤٧٧﴾ الصادق عليه السلام: فَمَنْ وَفَّقَ لِلدُّعَاءِ بِهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَكَانَ ذَلِكَ مِنْهُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى آمِنَ بِمَشِيئَةِ اللَّهِ تَعَالَى فَوَادِحَ الْمَحْذُورِ وَبَوَائِقَ الْأُمُورِ وَجَلَبَ بِهِ السَّلَامَةَ وَكَانَ جَدِيرًا أَنْ لَا يَمَسَّهُ السُّوءُ أَيَّامَ حَيَاتِهِ وَتَمَحَّصَتْ عَنْهُ سَائِرُ ذُنُوبِهِ وَخَطَايَاهُ حَتَّى يَكُونَ مِنْ جَمِيعِهَا كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٨ ص: ١٨٠

٩-٣-٤- مَحْوُ السَّيِّئَةِ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۷-۳-۴- ریزش گناهان

﴿۸۴۷۱﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را به آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی، و رویم را سپید گردانیده، عملم را پاک گردان، و بار گناهانم را بریزی.

﴿۸۴۷۲﴾ گناهانم را بیوشان، با آنکه نمی‌دانم چه بخوام، و نیازی نیست که بدانم چه باید بخوام، چون پوشاندن گناهانم، (نه در مقابل اعمال یا دعایم بلکه) فقط ناشی از لطف و بخشش تو خواهد بود.

﴿۸۴۷۳﴾ این‌گونه نیست که خدای تعالی راه دعا کردن را به بنده‌ای بیاموزد حال آنکه در اجابت را به روی او ببندد. (یعنی هرگاه خداوند توفیق دعا به کسی مرحمت فرمود برای آن است که دعای او را به هدف اجابت برساند و کامیابش فرماید).

﴿۸۴۷۴﴾ هیچ مسلمانی نیست که درخواست کند دعایی را مگر آنکه اجابت کند از برای او، پس با تعجیل می‌شود در دنیا یا ذخیره می‌شود در آخرت یا آنکه کفاره می‌شود از گناهان او.

﴿۸۴۷۵﴾ هرکس این دعا را بخواند، خداوند پاک و منزّه و بلندمرتبه ثواب پنجاه سال عبادت را به او می‌دهد و از گناهان پنجاه سالش درمی‌گذرد، همچنین گناهان پدر و مادرش (را نیز می‌بخشد).

﴿۸۴۷۶﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را با آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی بدار، و رویم را سپید گردانیده، و عملم را پاک نما، بار گناهانم را بریزی و واجب و مستحبم را بپذیر.

۸-۳-۴- پاک و خالص شدن

﴿۸۴۷۷﴾ هرکه هر روز به خواندن خدا با این دعا موفق شود، و این لطف را نیز از جانب خدا بداند و شکر کند، به خواست خدا از حوادث و بلایای مهلک در امان می‌ماند، و با این دعا، سلامت را به دست می‌آورد. و سزاوار است که در دوران زندگی‌اش هیچ ناراحتی به او نرسد، و گناهان و خطاهای گذشته‌اش نیز پاک شود به نحوی که مانند روزی باشد که از مادر متولد شده است.

۹-۳-۴- برطرف شدن بدی‌ها

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٤٧٨﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَمُحِيَ عَنْهُ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ؛ الْبُلْدَامِينَ ص: ٢١٩

﴿٨٤٧٩﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَةِ السَّابِعَةِ مِنْ شَعْبَانَ رَكْعَتَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ مَرَّةً وَ مِائَةَ مَرَّةٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِائَةَ مَرَّةٍ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَ لَا مُؤْمِنَةٍ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ دُعَاؤُهُ وَ قَضَى حَوَائِجَهُ وَ كَتَبَ لَهُ كُلَّ يَوْمٍ ثَوَابُ شَهِيدٍ وَ لَا يَكُونُ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ؛ اِقْبَالَ الْأَعْمَالِ ص: ٦٩١

٤-٥-٤- الأجر، الباقيات الصالحات، الثواب، الجائزة، الحسنه، الدرجه، الذخيره

١-٤-٥-٤- الأجر

﴿٨٤٨٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَلَا يُقْنَطُكَ إِطْطَاءُ إِجَابَتِهِ فَإِنَّ الْعَطِيَّةَ عَلَى قَدْرِ النَّيَّةِ وَ رَبَّمَا أَخْرَجْتَ عَنْكَ الْإِجَابَةَ لِيَكُونَ ذَلِكَ أَكْبَرَ لَأَجْرِ السَّائِلِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٩٢

﴿٨٤٨١﴾ الصادق عليه السلام: يَدْخُلُ عَلَى الْمَيِّتِ فِي قَبْرِهِ الصَّلَاةُ وَ الصَّوْمُ وَ الْحَجُّ وَ الصَّدَقَةُ وَ الْبِرُّ وَ الدُّعَاءُ وَ يَكْتَبُ أَجْرُهُ لِلَّذِي يَفْعَلُهُ وَ لِمَيِّتٍ؛ بحار الأنوار ج: ٧٩ ص: ٦٢

٢-٤-٥-٤- نصيباً وإفراً

﴿٨٤٨٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ فِي الْجَنَّةِ نَصِيباً وَافِراً لَوْ قَيَسَ نَصِيبُهُ بِالْذُّنْيَا لَكَانَ مِثْلُهَا أَرْبَعِينَ مَرَّةً؛ الْبُلْدَامِينَ ص: ٢٢١

٣-٤-٥-٤- تبديل الدعاء بالعمل

﴿٨٤٨٣﴾ الصادق عليه السلام: أَكْثَرُوا مِنْ أَنْ تَدْعُوا اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَدْعُوهُ وَ قَدْ وَعَدَ اللَّهُ عِبَادَهُ الْمُؤْمِنِينَ بِالِاسْتِجَابَةِ وَ اللَّهُ مُصِيرٌ دُعَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَهُمْ عَمَلًا يَزِيدُهُمْ بِهِ فِي الْجَنَّةِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٧

٤-٤-٥-٤- البشرى والتحيه

﴿٨٤٨٤﴾ الباقر عليه السلام: لَا دَعَا بِهِ أَحَدٌ مِنْ شِيعَتِنَا عِنْدَ قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَوْ عِنْدَ قَبْرِ أَحَدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَّا رَفَعَ دُعَاؤُهُ فِي دَرَجٍ مِنْ نُورٍ وَ طُبِعَ عَلَيْهِ بِخَاتَمِ مُحَمَّدٍ ﷺ وَ كَانَ مَحْفُوظًا

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۷۸﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، به او یک میلیون حسنه داده می شود و به او یک میلیون درجه داده شود و یک میلیون زشتی از او پاک شود.

﴿۸۴۷۹﴾ هرکس در شب هفتم ماه شعبان دو رکعت نماز با یک مرتبه سوره فاتحه و صد مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و صد مرتبه آیه الکرسی بخواند، پیامبر ﷺ فرمود: هیچ مرد و زن مؤمنی نیست که این نماز را بخواند و خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت نکند و حاجت‌هایش را به جا نیاورد و در هر روز ثواب شهیدی برایش نوشته می‌شود، تا گناهی و اشتباهی بر او باقی نماند.

۴-۵-۴- اجر، یاداش

۱-۴-۵-۴-۱ اجر

﴿۸۴۸۰﴾ پس مباد که درنگ در اجابت دعا تو را از رحمت او ناامید گرداند که عطیه به اندازه نیت است. بسا که درنگ در اجابت برای دعاکننده را پاداشی بزرگ‌تر و آرزومند را بخششی بیشتر باشد.

﴿۸۴۸۱﴾ نماز و روزه و حج و صدقه و اعمال خیر و دعا که از طرف میت انجام می‌دهند، در قبرش بر او وارد می‌شود و به او می‌رسد و ثوابش را هم برای کسی که آن را انجام داده می‌نویسند و نیز برای میت می‌نویسند.

۲-۴-۵-۴-اجر فراوان

﴿۸۴۸۲﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، خداوند بلندمرتبه از بهشت سهم فراوانی برای او قرار می‌دهد و اگر سهمش را با دنیا مقایسه کند چهل برابر است.

۳-۴-۵-۴- تبدیل دعا به عمل

﴿۸۴۸۳﴾ زیاد دعا کنید زیرا خداوند بندگان مؤمن خود را که دعا می‌کنند دوست دارد، و به آن‌ها وعده اجابت داده، و دعای آن‌ها را در قیامت به صورت عملی درمی‌آورد که موجب افزایش مقام بهشتی آن‌ها می‌شود.

۴-۴-۵-۴- خوشامد

﴿۸۴﴾ هرکه از شیعیان ما این زیارت و دعا را نزد قبر امیرالمؤمنین یا یکی از ائمه معصومین علیهم السلام بخواند، ملائکه این دعا را بالا برند در نامه‌ای از نور با مهر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و هریک از امامان علیهم السلام که بر آن بنزد و هریک قبول فرمایند تا تسلیم حضرت صاحب‌الزمان علیه السلام کنند، و

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

كَذَلِكَ حَتَّى يُسَلِّمَ إِلَى قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ ﷺ فَيُلْقَى صَاحِبَهُ بِالْبُشْرَى وَالتَّحِيَّةِ وَالْكَرَامَةِ إِنْ شَاءَ
اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢٦٦

٥-٤-٤- الباقيات الصالحات

﴿٨٤٨٥﴾ الصَّادِقُ ﷺ: أَنَّ قَوْلَهُ تَعَالَى وَالْبَاقِيَّاتُ الصَّالِحَاتُ هِيَ الْقِيَامُ آخِرَ اللَّيْلِ لِصَلَاةِ اللَّيْلِ
وَالدُّعَاءِ فِي الْأَسْحَارِ؛ فقه القرآن ج: ١ ص: ١٢٩

٦-٤-٤- الثَّوَابُ

﴿٨٤٨٦﴾ الصَّادِقُ ﷺ: أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَ أَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَا
اسْتَجَابَ لَهُ وَصَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَادَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ وَإِنْ
لَمْ يَكُنِ الْأَمْرُ الَّذِي سَأَلَ الْعَبْدُ خَيْرَةً لَهُ إِنْ أَعْطَاهُ أَمْسَكَ عَنْهُ؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿٨٤٨٧﴾ الصَّادِقُ ﷺ: إِنْ اللَّهُ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا ابْتَلَاهُ وَتَعَهَّدَهُ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَهَّدُ الْمَرِيضَ أَهْلَهُ
بِالطَّرْفِ وَكُلَّ بِهِ مَلَكَيْنِ فَقَالَ لَهُمَا أَسْقُمَا بَدَنِهِ وَضَيْقًا مَعِيشَتِهِ وَعَوَقًا عَلَيْهِ مَطْلَبُهُ حَتَّى
يَدْعُوَنِي فَإِنِّي أُحِبُّ صَوْتَهُ فَإِذَا دَعَا قَالَ أَكْتُبَا لِعَبْدِي ثَوَابَ مَا سَأَلَنِي فَضَاعِفَاهُ لَهُ حَتَّى يَأْتِيَنِي وَمَا
عِنْدِي خَيْرٌ لَهُ وَإِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا وَكُلَّ بِهِ مَلَكَيْنِ فَقَالَ أَصْحَا بَدَنِهِ وَوَسَعَا عَلَيْهِ فِي رِزْقِهِ وَسَهَّلَا
لَهُ مَطْلَبَهُ وَأَنْسِيَاهُ ذِكْرِي فَإِنِّي أُبْغِضُ صَوْتَهُ حَتَّى يَأْتِيَنِي وَمَا عِنْدِي شَيْءٌ لَهُ؛ التمهيد ص: ٥٥

﴿٨٤٨٨﴾ الرَّسُولُ ﷺ: أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَأْمُرُ أَنْ يُكْتَبَ بِهَذَا الَّذِي يَدْعُو لِهَذَا الدُّعَاءِ ثَوَابُ
حَجَّةٍ مَبْرُورَةٍ وَغُمْرَةٍ مَقْبُولَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٦

﴿٨٤٨٩﴾ الصَّادِقُ ﷺ: إِنْ الْمُؤْمِنُ لِيَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَاجَتِهِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
أَخْرُوا إِجَابَتَهُ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ وَدُعَائِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَبْدِي دَعَوْتَنِي
فَأَخَرْتُ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ كَذَا وَكَذَا وَدَعَوْتَنِي فِي كَذَا وَكَذَا فَأَخَرْتُ إِجَابَتَكَ وَثَوَابَكَ
كَذَا وَكَذَا قَالَ فَيَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛
الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

در روز قیامت، این دعا به استقبال آن مؤمن بشتابد با بشارت‌های نامتناهی و سلام و تحیت فراوان و کرامت‌ها و نعمت‌های بی‌پایان ان‌شاءالله تعالی.

۴-۵-۴-۵- باقیات الصالحات

﴿۸۴۸۵﴾ منظور از آیه «الباقیات الصالحات» همان بلند شدن آخر شب برای نماز شب و دعا در سحرهاست.

۴-۵-۴-۶- ثواب

﴿۸۴۸۶﴾ اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند و آنگاه که صاحب حق دعا کند، دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به‌طوری از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش برای روزی که احتیاج دارد ثواب زیادی ذخیره می‌کند. و اگر چیزی که تقاضا کرده اگر به او داده شود به نفعش نمی‌شود در این صورت از دادن به او خودداری می‌کند.

﴿۸۴۸۷﴾ هرگاه خداوند بنده‌ای را دوست داشته باشد او را گرفتار می‌کند و همچنان که مریض خانواده‌اش را پی‌درپی می‌نگرد، بلا را پی‌درپی به او می‌رساند. و دو فرشته به او موکل می‌کند و به آن دو می‌گوید: بدنش را مریض کنید و زندگی را بر وی تنگ بگیرید و اجابت خواسته‌اش را عقب بیندازید تا مرا بیشتر بخواند، زیرا من صدای او را دوست می‌دارم، هرگاه بنده دعا کند، می‌فرماید: برای بندهام ثواب تا زمانی که مرا صدا می‌زند، آنچه را خواسته افزایش دهید. ولی آنچه برای او نزد من است بهتر از این‌هاست. و هرگاه خداوند از بنده‌ای بدش بیاید بر او دو فرشته موکل می‌کند و می‌گوید: بدنش را سالم و سلامت و روزی‌اش را وسیع و رسیدن به خواسته‌اش را برایش تسهیل کنید تا نام مرا فراموش کند، چرا که من از شنیدن صدای او کراهت دارم، و می‌خواهم وقتی نزد من می‌آید، آنچه برایش ذخیره شده، همه شر و بدی باشد.

﴿۸۴۸۸﴾ خدای عزوجل امر می‌کند برای آن شخص ثواب یک حج و یک عمره مقبول بنویسند. ﴿۸۴۸۹﴾ مؤمن خدای عزوجل را درباره حاجت خود بخواند و خدای عزوجل فرماید: اجابت او را به تأخیر اندازید به سبب اشتیاقی که به شنیدن صدای دعای او دارم. پس چون روز قیامت شود خدای عزوجل فرماید: ای بنده من تو مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت را پس انداختم، اکنون ثواب و پاداش تو چنین و چنان است، و باز درباره فلان چیز و فلان چیز مرا خواندی (و دعا کردی) و من اجابت تو را به تأخیر انداختم و پاداش تو چنین و چنان است، فرمود: پس مؤمن آرزو خواهد کرد که کاش هیچ داعی از او در دنیا اجابت نمی‌شد به‌خاطر آن‌همه ثواب و پاداش نیک که می‌بیند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٤٩٠﴾ **الرسول ﷺ**: سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ جِبْرَائِيلَ عَنْ ثَوَابِ هَذَا الدُّعَاءِ قَالَ جِبْرَائِيلُ ﷺ يَا مُحَمَّدُ لَقَدْ سَأَلْتَنِي عَنْ شَيْءٍ لَا أَقْدِرُ عَلَى وَصْفِهِ وَلَا يَعْلَمُ قَدْرُهُ إِلَّا اللَّهُ... إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَأْمُرُ أَنْ يَكْتُبَ لِلَّذِي يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءِ ثَوَابَ حَجَّةٍ مَبْرُورَةٍ وَعُمْرَةٍ مَقْبُولَةٍ؛ **مهج الدعوات** ص: ٧٩

﴿٨٤٩١﴾ **امير المؤمنين ﷺ**: سَأَخْبِرُكَ بِبَعْضِ ثَوَابِ هَذَا الدُّعَاءِ أَمَّا صَاحِبُهُ حِينَ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَتَنَاطَرُ عَلَيْهِ الْبَرُّ مِنْ مَفْرَقِ رَأْسِهِ مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَيُنْزِلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ السَّكِينَةَ وَتَغْشَاهُ الرَّحْمَةُ وَلَا يَكُونُ لِهَذَا الدُّعَاءِ مُنْتَهَى دُونَ عَرْشِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَهُ دَوَى حَوْلَ الْعَرْشِ كَدَوَى النَّحْلِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى مَنْ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءِ؛ **بحار الأنوار** ج: ٨٣ ص: ٣٣٠

﴿٨٤٩٢﴾ **الباقر ﷺ**: فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ دَعَوْتَ بِمَا يَدْعُو بِهِ مَنْ زَارَهُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَكَتَبَ اللَّهُ لَكَ بِهَا أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْكَ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَرَفَعَ لَكَ مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَكُنْتَ كَمَنْ اسْتَشْهَدَ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ﷺ حَتَّى تَشَارَكَهُمْ فِي دَرَجَاتِهِمْ لَا تُعْرِفُ إِلَّا فِي الشُّهَدَاءِ الَّذِينَ اسْتَشْهَدُوا مَعَهُ وَكُتِبَ لَكَ ثَوَابُ كُلِّ نَبِيٍّ وَرَسُولٍ وَزِيَارَةٍ كُلِّ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ﷺ مِنْذُ يَوْمِ قُتِلَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ؛ **بحار الأنوار** ج: ٩٨ ص: ٢٩٠

﴿٨٤٩٣﴾ **الرسول ﷺ**: فَقُلْتُ يَا جِبْرَائِيلُ وَمَا ثَوَابُ مَنْ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءِ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ سَأَلْتَنِي عَنْ ثَوَابِ لَا يَعْلَمُهُ إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى لَوْ صَارَتِ الْبَحَارُ مِدَادًا وَالْأَشْجَارُ أَقْلَامًا وَمَلَائِكَةُ السَّمَاوَاتِ كِتَابًا وَكُتِبُوا بِمِقْدَارِ الدُّنْيَا أَلْفَ مَرَّةٍ لَفَنِي الْمِدَادُ وَتَكَسَّرَتِ الْأَقْلَامُ لَمْ يَكْتُبُوا الْعَشْرَ مِنْ ذَلِكَ؛ **بحار الأنوار** ج: ٩٢ ص: ٣٦٣

﴿٨٤٩٤﴾ **امير المؤمنين ﷺ**: فَوَاللَّهِ لَوْ حَنَنْتُمْ حَيْنَ الْوَالِدِ الْعَجْلَانَ وَدَعَوْتُمْ بِمِثْلِ دُعَاءِ الْأَنَامِ وَجَارْتُمْ جُورًا مُتَبَلِّلِ الرُّهْبَانَ وَخَرَجْتُمْ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ الْبِمَاسِ الْقُرْبَةِ إِلَيْهِ فِي ارْتِفَاعِ دَرَجَةٍ عِنْدَهُ أَوْ غُفْرَانِ سَيِّئَةٍ أَحْصَتْهَا كَتَبْتُهُ وَحَفِظْتُهَا رُسُلُهُ لَكَانَ قَلِيلًا فِيمَا أَرْجُو لَكُمْ مِنْ ثَوَابِهِ وَاتَّخَوْفُ عَلَيْكُمْ مِنَ الْيَمِّ عِقَابِهِ؛ **من لا يحضره الفقيه** ج: ١ ص: ٥١٨

﴿٨٤٩٥﴾ **الصادق ﷺ**: فَيَتِمَّنِي الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ؛ **الكافي** ج: ٢ ص: ٤٩٠

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۹۰﴾ پیامبر ﷺ از جبرئیل درباره ثواب این دعا پرسید، جبرئیل ﷺ عرض کرد: یا محمد! از من چیزی سؤال کردی که بر وصف آن قادر نیستم و اندازه او را به غیر از خدا نمی‌دانم... خدای عزوجل امر فرموده است که برای کسی که این دعا را بخواند، ثواب یک حج و یک عمره مقبول بنویسند.

﴿۸۴۹۱﴾ به زودی به شما بعضی از ثواب این دعا را خبر دهم، اما صاحب این دعا هنگامی که خدای عزوجل را می‌خواند، بر او نیکویی از فرق سر او از طبقه‌های آسمان تا به زمین نثار می‌شود و خدای تعالی بر او آرامش و سنجیدگی را نازل می‌کند و او را رحمت خدا در بر می‌گیرد و از برای این دعا منتهایی نزد عرش پروردگار عالمیان نیست و از برای اوست صدایی مثل صدای زنبور عسل و نگاه می‌کند خدای تعالی به سوی کسی که این دعا را بخواند.

﴿۸۴۹۲﴾ زیارتی که شرحش را برایت می‌گویم خواندی، پس به آنچه فرشتگان زائر آن حضرت دعا کرده‌اند تو نیز دعا کرده‌ای و خداوند متعال برای تو هزار هزار حسنه نوشته و هزار هزار گناه محو می‌فرماید و صد هزار هزار درجه مقام و مرتبه تو را بالا برده و تو را از کسانی قرار می‌دهد که با حضرت حسین بن علی علیهما السلام شهید شده‌اند و بدین ترتیب در درجه ایشان قرار می‌دهد و شناخته نمی‌شوی مگر در زمره شهدایی که با آن حضرت شهید شده‌اند و ثواب تمام انبیا و رسولان و کسانی که زیارت امام حسین ﷺ را از زمان شهادتش تا به الان کرده‌اند را برایت می‌نویسد.

﴿۸۴۹۳﴾ فرمودم: ای جبرئیل و چه چیز است ثواب کسی که این دعا را بخواند؟ پس جبرئیل گفت: یا محمد مرا از ثوابی سؤال کرده‌ای که آن را نمی‌دانم مگر خدای تعالی، اگر همه دریاها مرکب و درخت‌ها قلم و فرشتگان آسمان‌ها نویسندگان گردند و ثواب این را به قدر هزار برابر مدت بقای دنیا بنویسند، مرکب تمام و قلم‌ها شکسته می‌شوند و به یک‌دهم از ثواب آن نیز نمی‌رسند. ﴿۸۴۹۴﴾ زیرا به خدا سوگند، اگر شما در درخواست نزدیکی به ساحت قدس خدا، در بالا رفتن درجه‌ای نزد او یا آمرزیده شدن گناهی که نویسندگان او آن را احصاء کرده‌اند و فرشتگان موکل بر اعمال بندگان آن را ثبت و ضبط کرده‌اند، همچون مادر سرگشته غم‌زده فرزند ازدست‌داده‌ای بنالید، و مانند خلائق نوحه سر کنید، و فریاد تضرع و استغاثه‌ای به سان راهبان تارک دنیا از دل برآورید، و از اموال و اولاد خود دل برکنید، این اعمال در برابر ثوابی که من از جانب او برای شما امید می‌دارم، و نجات از عقاب دردناکی که از نزول آن بر شما می‌ترسم.

﴿۸۴۹۵﴾ در اینجا مؤمن به‌خاطر دیدن پادشاه‌های عظیم الهی، آرزو می‌کند که ای کاش در دنیا خدا هیچ‌یک از دعاهايش را مستجاب نمی‌کرد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٤٩٦﴾ الصادق عليه السلام: قَالَ عَلِيٌّ: وَيَحْكُ مَا يَدْعُوهُ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ أَمَّا الظَّالِمُ فِدَعَاؤُهُ مَرْدُودٌ إِلَى أَنْ يَتُوبَ إِلَيْهِ وَأَمَّا الْمُحِقُّ فَإِنَّهُ إِذَا دَعَاهُ اسْتَجَابَ لَهُ وَصَرَفَ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ وَادَّخَرَ لَهُ ثَوَابًا جَزِيلًا لِيَوْمِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ؛ الاحتجاج ج: ٢ ص: ٣٤٣

﴿٨٤٩٧﴾ الباقر عليه السلام: لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا نَعْلَمُهُ مِنْ عِلْمِ هَذِهِ الْمَسَائِلِ وَ عِظَمِ شَأْنِهَا عِنْدَ اللَّهِ وَ سُرْعَةِ إِجَابَةِ اللَّهِ لِصَاحِبِهَا مَعَ مَا ادَّخَرَ لَهُ مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ لَأَقْتَتَلُوا عَلَيْهَا بِالسُّيُوفِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٩٦

﴿٨٤٩٨﴾ الكاظم عليه السلام: مَا دَعَا بِهِ مَغْمُومٌ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ وَ لَا مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَّسَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبُهُ وَ وَفَّى عَذَابَ الْقَبْرِ وَ وَسَّعَ فِي رِزْقِهِ وَ حُسِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الصَّادِقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ كَانَ لَهُ مِنَ الثَّوَابِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَدَدٌ مَنْ يَدْعُو اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَ لَا يَسْأَلُهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَ غَفَرَ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ وَ لَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُ مِثْلَ رَمْلِ عَالِجٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٤٤

﴿٨٤٩٩﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى أَرْبَعِينَ أَلْفَ مَدِينَةٍ فِي كُلِّ مَدِينَةٍ أَلْفُ أَلْفٍ بَيْتٍ فِي كُلِّ بَيْتٍ أَلْفُ سَرِيرٍ طُولُ كُلِّ سَرِيرٍ أَلْفُ ذِرَاعٍ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ حُورِيَّةٌ لَهَا أَلْفُ ذُؤَابَةِ يَحْمِلُ كُلُّ ذُؤَابَةٍ سَبْعُونَ خَادِمًا؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٥٠٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ بَعْدَ كُلِّ شَعْرَةٍ عَلَى رَأْسِهِ وَ جَسَدِهِ أَلْفَ خَادِمٍ وَ أَلْفَ غَلَامٍ كَالْيَافُوتِ وَ الْمَرْجَانِ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

﴿٨٥٠١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ بِكُلِّ خُطْوَةٍ لَهُ فِي جَمِيعِ عُمْرِهِ عِبَادَةٌ سَنَةً صَائِمًا نَهَارَهَا قَائِمًا لَيْلَهَا؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٥٠٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ ثَوَابَ أَلْفِ نَبِيٍّ؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

﴿٨٥٠٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ ثَوَابَ بَنِي إِسْرَائِيلَ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٥٠٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ فَكَأَنَّمَا أُطْعِمَ كُلُّ جَائِعٍ وَ أَرُوِيَ كُلُّ عَطْشَانٍ وَ أَكْسَى كُلُّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ كَانُوا فِي الدُّنْيَا؛ البلد الأمين ص: ٢٢١

﴿٨٥٠٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ فَكَأَنَّمَا صَامَ مَعَ النَّبِيِّينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۴۹۶﴾ فرمود: وای بر تو احدی او را نخوانده که دعایش مستجاب نشود، اما دعای ظالم رد می‌شود تا وقتی که توبه کند، مظلوم و کسی که حق با اوست، وقتی دعا کند دعایش را مستجاب می‌کند و بلا را به گونه‌ای از او برمی‌گرداند که متوجه نمی‌شود یا برایش ثواب زیادی ذخیره می‌کند و برای روزی که احتیاج دارد نگه می‌دارد.

﴿۸۴۹۷﴾ اگر مردم آن‌چنان که من می‌دانم، عظمت جایگاه این دعا و سرعت اجابت و ثواب برجسته‌ای را که برای دعاکننده‌اش ذخیره می‌شود، می‌دانستند. برای به دست آوردن آن، به وسیله شمشیر با یکدیگر می‌جنگیدند.

﴿۸۴۹۸﴾ این دعا را غمناکی نمی‌خواند، مگر آنکه خدای تعالی او را از آن غم گشایش دهد و نه اندوهناکی مگر آنکه برطرف کند از آن اندوه را و او را از عذاب قبر نگاه می‌دارد و روزی او را فراخ می‌کند و او را در روز قیامت از جمله راستگویان و شهدا برمی‌انگیزاند و از برای او از نزد خدای عزوجل ثواب خواهد بود به عدد هر که خدای سبحانه را بخواند و از خدای تعالی چیزی را درخواست نمی‌کند مگر آنکه خدای تعالی آن چیز را به او به برکت این دعا ببخشد و از برای او همه گناهان او را می‌آمرزد و اگرچه مثل ریگ بیابان عالج باشد.

﴿۸۴۹۹﴾ هرکس با آن دعا خدا را بخواند، خداوند بلندمرتبه، چهل هزار شهر به او عطا می‌کند، که در هر شهر یک میلیون خانه و در هر خانه هزار تخت که طول هر تخت هزار ذراع است و بر روی هر تخت هزار حوری که بر سرش هزار گیسوست که هر گیسو را هفتاد خدمه حمل می‌کنند.

﴿۸۵۰۰﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، به او به تعداد تمام موهای سر و بدنش، هزار خدمتگزار و غلامی چون یاقوت و مرجان داده می‌شود.

﴿۸۵۰۱﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، به اندازه قدم‌هایی که در طول عمرش برداشته است، عبادت یک سال با روزه روزها و شب‌زنده‌داری شب‌ها، داده می‌شود.

﴿۸۵۰۲﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند ثواب هزار پیامبر را به او می‌دهد.

﴿۸۵۰۳﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، به او پاداش بنی‌اسرائیل داده می‌شود.

﴿۸۵۰۴﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، گویا همه گرسنگان را سیر کرده و همه تشنگان را سیراب کرده و همه مؤمنان مرد و زن که در دنیا بودند را پوشانده است.

﴿۸۵۰۵﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، گویا همراه با پیامبران و شهیدان و نیکوکاران روزه گرفته است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥٠٦﴾ دُعَاءُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ مَنْ دَعَاكَ فَازَ بِجَزِيلِ الثَّوَابِ وَ حُسْنِ الْإِيَابِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥

ص: ٢٦٦

﴿٨٥٠٧﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى فِي اللَّيْلَةِ السَّابِعَةِ مِنْ شَعْبَانَ رَكَعَتَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ مَرَّةً وَ مِائَةَ مَرَّةٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الرُّكْعَةِ الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِائَةَ مَرَّةٍ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ وَ لَا مُؤْمِنَةٍ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ دُعَاؤُهُ وَ قَضَى حَوَائِجَهُ وَ كَتَبَ لَهُ كُلَّ يَوْمٍ ثَوَابَ شَهِيدٍ وَ لَا يَكُونُ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ؛ اقبال الأعمال ص: ٦٩١

﴿٨٥٠٨﴾ الحسين ﷺ: مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ أَعْطَاهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى ثَوَابَ خَمْسِينَ سَنَةً وَ

كَفَّرَ عَنْهُ سَيِّئَاتِ خَمْسِينَ سَنَةً وَ لِأَبَوَيْهِ أَيْضاً؛ بحار الأنوار ج: ٩٩ ص: ٣٠١

﴿٨٥٠٩﴾ أمير المؤمنين ﷺ: وَ أَيُّ عَبْدٍ دَعَا بِهِذَا الدُّعَاءَ بَنِيَّةً صَادِقَةً خَالِصَةً لَا يُخَالِطُهَا شَكٌّ فِي أَوَّلِ شَهْرِ رَمَضَانَ أَعْطَاهُ اللَّهُ ثَوَابَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَ يَخْلُقُ اللَّهُ فِي كُلِّ سَمَاءٍ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ بَنِيَّتِ الْمَقْدِسِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ بِالْمَشْرِقِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ بِالْمَغْرِبِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ لِكُلِّ مَلَكٍ عَشْرُونَ أَلْفَ رَأْسٍ فِي كُلِّ رَأْسٍ عَشْرُونَ أَلْفَ فَمٍ فِي كُلِّ فَمٍ عَشْرُونَ أَلْفَ لِسَانٍ يُسَبِّحُونَ اللَّهَ تَعَالَى بِلُغَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ وَ يَجْعَلُونَ ثَوَابَ تَسْبِيحِهِمْ لِمَنْ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءِ؛ بحار الأنوار

ج: ٩١ ص: ٢٠٠

﴿٨٥١٠﴾ الرسول ﷺ: وَ مِنْهَا دُعَاءُ أَهْلِ الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ... أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سَأَلَ جِبْرِئِيلَ عَنْ ثَوَابِهِ فَقَالَ ﷺ يَا مُحَمَّدُ لَوْ اجْتَمَعَتْ مَلَائِكَةُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِينَ عَلَى أَنْ يَصِفُوا مِنْ أَلْفِ جُزْءٍ جُزْءاً وَاحِداً مَا قَدَرُوا وَ سَتَرَ اللَّهُ تَعَالَى قَائِلَهُ بِأَلْفِ سِتْرٍ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ يَغْفِرُ ذُنُوبَهُ وَ لَوْ كَانَتْ كَرْبَدُ الْبَحْرِ حَتَّى الْكِبَائِرِ وَ يُفْتَحَ لَهُ سَبْعِينَ بَاباً مِنَ الرَّحْمَةِ حَتَّى يَخُوضَ فِيهَا خَوْضاً وَ يُعْطَى مِنَ الْأَجْرِ ثَوَابَ كُلِّ مُصَابٍ وَ كُلِّ سَالِمٍ وَ كُلِّ مَسْكِينٍ وَ كُلِّ ضَرِيرٍ وَ فَقِيرٍ وَ مَرِيضٍ وَ يُكْرَمُهُ كَرَامَةً الْأَنْبِيَاءِ وَ يُعْطَى أَمْنِيَّتُهُ فِي الْقِيَامَةِ وَ يُعْطَى مِنَ الْأَجْرِ بَعْدَ مَنْ خَلَقَهُ اللَّهُ فِي الْجَنَّةِ وَ النَّارِ وَ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ وَ النُّجُومِ وَ قَطَرِ الْأَمْطَارِ وَ أَنْوَاعِ الْخَلْقِ وَ الْجِبَالِ وَ الْحَصَى وَ الشَّرَى وَ النُّجُومِ وَ الْعَرْشِ وَ الْكُرْسِيِّ وَ غَيْرِ ذَلِكَ؛ بحار الأنوار ج: ٨٣

ص: ٧٥

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۵۰۶﴾ هر کس تو را بخواند به ثوابی بزرگ و بازگشتی زیبا بهره‌مند می‌شود.

﴿۸۵۰۷﴾ هر کس در شب هفتم ماه شعبان دو رکعت نماز با یک مرتبه سوره فاتحه و صد مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و صد مرتبه آیه‌الکرسی بخواند، پیامبر ﷺ فرمود: هیچ مرد و زن مؤمنی نیست که این نماز را بخواند و خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت نکند و حاجت‌هایش را به جا نیاورد و در هر روز ثواب شهیدی برایش نوشته می‌شود، تا گناهی و اشتباهی بر او باقی نماند.

﴿۸۵۰۸﴾ هر کس این دعا را بخواند، خداوند پاک و منزّه و بلندمرتبه ثواب پنجاه سال عبادت را به او می‌دهد و از گناهان پنجاه سالش درمی‌گذرد، همچنین گناهان پدر و مادرش (را نیز می‌بخشد).

﴿۸۵۰۹﴾ هر بنده‌ای که این دعا را به نیت درست در اول ماه مبارک رمضان بخواند که در آن شکی مخلوط نباشد، خدای تعالی به او ثواب شب قدر می‌دهد و در هر آسمانی هفتاد هزار فرشته می‌آفریند و در بیت‌المقدس هفتاد هزار فرشته و در مشرق هفتاد هزار فرشته و در مغرب هفتاد هزار فرشته که برای هر فرشته بیست هزار سر است در هر سری بیست هزار دهان و در هر دهانی بیست هزار زبان که خدای تعالی را به لغت‌های مختلف تسبیح می‌کنند و ثواب این تسبیح خود را به کسی می‌بخشند که این دعا را بخواند.

﴿۸۵۱۰﴾ از جمله، دعای اهل بیت معمر است... پیامبر ﷺ درباره ثواب این دعا از جبرئیل پرسید، فرمود: ای محمد اگر تمام فرشتگان آسمان و زمین جمع شوند که یک هزارم ثواب آن را وصف کنند نمی‌توانند، خدای عزوجل دعاکننده را در دنیا و آخرت با هزار پوشش می‌پوشاند، و گناهان او را می‌آمرزد اگرچه به وسعت کف دریا باشد. - حتی کبائر - و هفتاد در، از ابواب رحمت را بگشاید تا او در رحمت غوطه‌ور شود. خدای عزوجل از اجر هر مصیبت‌زده و هر سالم و هر نیازمند و هر گرفتار و هر فقیر و هر مریضی به او عطا فرماید. او را چون پیامبران گرامی بدارد. و آرزوهایش را در قیامت محقق کند. و به او به تعداد آفریدگان بهشت و دوزخ و آسمان‌های هفتگانه و زمین‌های هفتگانه و آفتاب و ماه و ستارگان و قطرات باران و انواع خلائق و کوه‌ها و سنگ‌ریزه و خاک و ستارگان و عرش و کرسی و غیره، اجر و پاداش عطا می‌شود.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥١١﴾ الرسول ﷺ: يَا مُحَمَّدُ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا مَا مِنْ عَبْدٍ وَلَا أَمَةٍ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءَ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ ثَوَابَ أَرْبَعَةٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ وَأَرْبَعَةٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ فَأَمَّا الْأَنْبِيَاءُ فَأَوَّلًا نُوْبُكَ يَا مُحَمَّدُ وَثَوَابُ عِيسَى وَثَوَابُ مُوسَى وَثَوَابُ إِبْرَاهِيمَ وَثَوَابُ نُوحٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَمَّا الْمَلَائِكَةُ فَأَوَّلًا ثَوَابِي وَثَوَابُ إِسْرَافِيلَ وَثَوَابُ مِيكَائِيلَ وَثَوَابُ عِزْرَائِيلَ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص:

٣٦٣

٧-٤-٤-٤- الجائزة، النائلة

﴿٨٥١٢﴾ الباقر ﷺ: إِنَّ... جَوَائِزَ السَّائِلِينَ عِنْدَكَ مُوقَرَّةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ١٤ ص: ٣٩٥

﴿٨٥١٣﴾ الرسول ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ إِنَّ هَذِهِ الْأَسْمَاءَ أَنْزَلَهَا جِبْرِيلُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَكَانَ يَرُدُّهَا فَيُفِيهِنَّ اتَّخَذَهُ اللَّهُ خَلِيلًا وَمَا مِنْ عَبْدٍ يَجْمَعُهُنَّ فِي جَوْفِهِ إِلَّا جَعَلَهُ اللَّهُ فِي جَوْفِهِ حِجَابًا لَا يَخْلُصُ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ أَبَدًا وَلَا يُسَلِّطُ عَلَيْهِ أَبَدًا حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ عَلَى ذَلِكَ فَيُنْزِلَهُ دَارَ الْجَلَالِ فَمَنْ دَعَا بِهِنَّ فِي سَبْعِ لَيَالٍ بَقِينَ مِنْ رَجَبٍ عِنْدَ انْفِجَارِ الصُّبْحِ أَعْطَاهُ اللَّهُ جَوَائِزَهُ وَوَلَايَتَهُ؛

بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٥٢

﴿٨٥١٤﴾ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِكُلِّ مَا أَمْلِكُ بِهِ آمِلٌ وَسَأَلْتُكَ بِهِ سَائِلٌ بَلَّغْتَهُ آمَالَهُ وَ أَوْجَبْتَ سُؤْلَهُ وَ بِكُلِّ مَا يُؤْمَلُكَ بِهِ آمِلٌ وَ يَسْأَلُكَ بِهِ سَائِلٌ تَبَلَّغَهُ آمَالَهُ وَ تُجِيبُ سُؤْلَهُ وَ بِالْمَرَامِ وَالْمَكَارِمِ الَّتِي اقْتَضَتْ الْإِتِّدَاءَ بِالنُّوَالِ قَبْلَ السُّؤَالِ وَ بَعْدَ السُّؤَالِ وَ عِنْدَ السُّؤَالِ؛

مهج الدعوات ص: ٣٤٨

٨-٤-٥-٤- الحسنة

﴿٨٥١٥﴾ أمير المؤمنين ﷺ: عَلَى عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ عَادَ سَلْمَانَ الْفَارِسِيَّ فَقَالَ لَهُ يَا سَلْمَانُ مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ شِيعَتِنَا يُصِيبُهُ وَجَعٌ إِلَّا بَذَنَبَ قَدْ سَبَقَ مِنْهُ وَ ذَلِكَ أَلَوْجَعُ تَطْهِيرُ لَهُ قَالَ سَلْمَانُ فَلَيْسَ لَنَا فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ أَجْرٌ خَلَا التَّطْهِيرُ قَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا سَلْمَانُ لَكُمْ أَجْرٌ بِالصَّبْرِ عَلَيْهِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ وَ الدُّعَاءِ لَهُ بِهِمَا تُكْتَبُ لَكُمْ الْحَسَنَاتُ وَ تُرْفَعُ لَكُمْ الدَّرَجَاتُ فَأَمَّا أَلَوْجَعُ خَاصَّةً فَهُوَ تَطْهِيرُ وَ كَفَّارَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٢ ص: ٤٠٣

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۵۱۱﴾ ای محمد! سوگند به آن که تو را به حق به پیامبری برانگیخت، زن و مردی نیست که این دعا را بخواند مگر آنکه خدای تعالی از برای او ثواب چهار تن از فرشتگان و چهار پیامبر را ثبت فرماید. اما پیامبران؛ پس اولاً ثواب تو را ای محمد و ثواب عیسی و ثواب موسی و ثواب ابراهیم علیهم السلام را به ایشان می‌بخشد و اما ثواب فرشتگان؛ پس اولاً ثواب مرا و (جبرئیل) ثواب اسرافیل و ثواب میکائیل و ثواب عزرائیل را به ایشان عطا می‌فرماید.

۴-۵-۴-۷- جایزه

﴿۸۵۱۲﴾ نزد تو برای درخواست کنندگان پاداش بسیار است.

﴿۸۵۱۳﴾ و سوگند به کسی که تو را به حق به پیامبری برانگیخت، این‌ها اسم‌هایی است که جبرئیل بر ابراهیم نازل کرد و آن‌ها را به هم زد و در بین آن‌ها خداوند نام خلیل را برایش برگزید. پس هر کس این اسما را درون خود حفظ کند، خداوند در دل او پرده‌ای قرار می‌دهد که تا ابد شیطان به قلبش نمی‌رسد و بر او مسلط نمی‌شود. پس هر کس در هفت روز مانده به پایان رجب هنگام طلوع خورشید با این اسما خدا را بخواند، خداوند جوایز و ولایتش را به او می‌دهد.

﴿۸۵۱۴﴾ خدایا! با هر چیزی که امیدواران به تو امید بسته و درخواست کنندگان با تکیه بر آن از تو درخواست کرده، و تو آنان را به آرزویشان رسانده‌ای، و نیز با هر آنچه امیدواران به تو امید می‌بندند و درخواست کنندگان با تکیه بر آن از تو درخواست می‌کنند، و نیز به حق الطاف و بزرگواری‌هایی که موجب شده است که بدون سابقه عمل نیک از ما، بدون درخواست، بعد از درخواست و حین درخواست، شروع به بخشش کنی، به تو روی می‌آورم.

۴-۵-۴-۸- حسنه، کار نیک

﴿۸۵۱۵﴾ از حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام روایت شده که از سلمان فارسی عیادت کرده و فرمود: ای سلمان! نیست کسی از شیعیان ما که دردی به او برسد مگر آنکه به سبب گناهی است که از پیش به جای آورده است، و آن درد (و بیماری) موجب پاک شدن اوست از آن گناه، سلمان عرض کرد: آیا برای ما پاداش و اجری در مرضی جز پاک شدن (از گناه گذشته) نیست؟ حضرت علی علیه السلام فرمود: ای سلمان! برای شما به سبب شکیبایی بر آن بیماری، و تضرع و زاری به سوی خداوند اجر و پاداش است، و دعا کردن برای رفع آن بیماری به سبب شکیبایی و تضرع به سوی خدا موجب می‌شود اعمال نیکی در نامه عمل شما نوشته شود و درجه و مقام شما بالا می‌رود، اما بیماری تنها پس موجب تطهیر و کفاره (گناهان) است.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥١٦﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِنْ بَلَاءٍ أَوْ فَبَذَنَ قَالَ لَا وَ لَكِنْ لِيَسْمَعَ اللَّهُ أَيْنَهُ وَ شَكْوَاهُ وَ دُعَاةَهُ لِيَكْتُبَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَ يَحُطَّ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٨ ص: ١٩٣

﴿٨٥١٧﴾ الصادق عليه السلام: مَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِنْ بَلَاءٍ فَبَذَنَ قَالَ لَا وَ لَكِنْ لِيَسْمَعَ أَيْنَهُ وَ شَكْوَاهُ وَ دُعَاةَهُ الَّذِي يَكْتُبُ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَ تُحُطَّ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ وَ تُذْخَرُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٢ ص: ٦٢

﴿٨٥١٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ عَبْدٍ سَلَكَ وَادِيًا فَيَبْسُطُ كَفَّيْهِ فَيَذْكُرُ اللَّهَ وَ يَدْعُو إِلَّا مَلَأَ اللَّهُ ذَلِكَ الْوَادِيَ حَسَنَاتٍ فَلْيَعْظُمُ ذَلِكَ الْوَادِيَ أَوْ لِيَصْغُرْ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٦٧

﴿٨٥١٩﴾ الرضا عليه السلام: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَ الْأَمْوَاتِ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ حَسَنَةً مُنْذُ بَعَثَ اللَّهُ آدَمَ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٦

﴿٨٥٢٠﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَ رُفِعَ لَهُ أَلْفُ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَ مَجِيَ عَنْهُ أَلْفُ أَلْفِ سَيِّئَةٍ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٥٢١﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ بِكُلِّ حَجَرٍ وَ مَدَرٍ حَسَنَةٍ وَ دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٥٢٢﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ بَدَّلَتْ سَيِّئَاتِهِ حَسَنَاتٍ وَ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٥٢٣﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَا عِنْدَ مَنَامِهِ فَيَذْهَبَ بِهِ النَّوْمُ وَ هُوَ يَدْعُو بِهَا بَعَثَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ بِكُلِّ حَرْفٍ بَيْنَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيَّةِ وَ جُوهَهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَرَّةً وَ يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ وَ يَدْعُونَ لَهُ وَ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٩٠

﴿٨٥٢٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي مَنَامِهِ فَيَذْهَبَ بِهِ النَّوْمُ وَ هُوَ يَدْعُو بِهَا بَعَثَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنْهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيَّةِ وَ جُوهَهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۵۱۶﴾ به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: آیا بلایی که به مؤمن می‌رسد به‌خاطر گناه اوست؟ فرمود: نه، بلکه به‌خاطر این است که خداوند متعال ناله و شکایت و دعایش را بشنود تا برایش حسنه بنویسد و گناهانش را محو کند.

﴿۸۵۱۷﴾ آیا بلایی که به مؤمن می‌رسد به‌خاطر گناه اوست؟ فرمود: نه، بلکه به‌خاطر این است که خداوند متعال ناله و شکایت و دعایش را بشنود تا برایش حسنه بنویسد و گناهانش را محو کند و ذخیره می‌شود از برای او تا روز قیامت.

﴿۸۵۱۸﴾ هیچ بنده‌ای نباشد که در مسیری گام بردارد و دست‌هایش را بگشاید و خدا را یاد کند و دعا کند جز آنکه خداوند آن وادی را از حسنات انباشته سازد؛ چه آن وادی بزرگ باشد و چه کوچک.

﴿۸۵۱۹﴾ هیچ مؤمنی نباشد که بر برادران و خواهران مؤمن و مسلمان، زنده یا مرده، دعا کند جز آنکه خداوند به تعداد هر برادر و خواهر مؤمنی، از هنگام برانگیخته شدن آدم علیه السلام تا برپایی رستاخیز برای او حسنه نویسد.

﴿۸۵۲۰﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، به او یک‌میلیون حسنه داده می‌شود و به او یک‌میلیون درجه داده شود و یک‌میلیون زشتی از او پاک شود.

﴿۸۵۲۱﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، به شماره هر سنگ و ریگی به او حسنات و مقام و درجه در بهشت داده می‌شود.

﴿۸۵۲۲﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، گناهانش به حسنات تبدیل می‌شود و گناهان قبل و بعد او آمرزیده می‌شود.

﴿۸۵۲۳﴾ هرکس که این دعا را در وقت خواب بخواند، پس در آن اثنا به خواب رود خدای عزوجل به عدد هر حرفی از این دعا هفتاد هزار فرشته از روحانیان خلق می‌کند که روی‌های ایشان نیکوتر باشد از آفتاب به هفتاد هزار مرتبه که از خدای تبارک و تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و برای او دعا کنند و از برای او حسنات بنویسد.

﴿۸۵۲۴﴾ هرکس که این دعا را در وقت خواب بخواند پس در آن اثنا به خواب رود، خدای عزوجل به عدد هر حرفی از این دعا هفتاد هزار فرشته از روحانیان خلق می‌کند که روی‌های

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

بِسَبْعِينَ أَلْفَ مَرَّةٍ يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ وَيَدْعُونَ لَهُ وَيَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص:

٤٨

﴿٨٥٢٥﴾ الصادق عليه السلام: مَنْ دَعَا لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلِأَهْلِ مَوَدَّتِنَا رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ آدَمَ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ حَسَنَةٌ ثُمَّ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَرَضَ الصَّلَوَاتِ فِي أَفْضَلِ السَّاعَاتِ فَعَلَيْكُمْ بِالدُّعَاءِ فِي آذَانِ الصَّلَوَاتِ ثُمَّ دَعَا لِي وَلِمَنْ حَضَرَهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١١٠

﴿٨٥٢٦﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى بِهَذِهِ الصَّلَاةِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَيُدْفَعُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ وَيَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَيُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يَمُوتَ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا لَا يُؤَلِّدُ لَهُ وَلَدٌ وَامْرَأَةً لَا يُؤَلِّدُ لَهَا صُلْبًا هَذِهِ الصَّلَاةِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ لَرَزَقَهُمَا اللَّهُ وَلَدًا وَلَوْ مَاتَ بَعْدَ هَذِهِ الصَّلَاةِ لَكَانَ لَهُ أَجْرُ سَبْعِينَ أَلْفَ شَهِيدٍ وَحِينَ يَفْرُغُ مِنْ هَذِهِ الصَّلَاةِ يُعْطِيهِ اللَّهُ بِكُلِّ قَطْرَةٍ قَطْرَةً مِنَ السَّمَاءِ وَبَعْدَ نَبَاتِ الْأَرْضِ وَكُتِبَ لَهُ مِثْلُ أَجْلِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى عليه السلام وَفَتَحَ عَلَيْهِ بَابَ الْغِنَى وَسَدَّ عَنْهُ بَابَ الْفَقْرِ وَلَمْ يَلِدْهُ حَيَّةٌ وَلَا عَقْرَبٌ وَلَا يَمُوتُ غَرَقًا وَلَا حَرَقًا وَلَا شَرَقًا قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِق عليه السلام وَأَنَا الضَّامِنُ عَلَيْهِ وَيَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ ثَلَاثِينَ مَرَّةً وَسِتِّينَ نَظْرَةً وَمَنْ يَنْظُرْ إِلَيْهِ يُنْزِلَ عَلَيْهِ الرَّحْمَةَ وَالْمَغْفِرَةَ وَلَوْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَكُتِبَ مَا قَالَ فِيهَا بَزْغَرَانٍ وَغَسَلَ بِمَاءِ الْمَطَرِ وَسَقَى الْمَجْنُونِ وَالْمَجْدُومَ وَالْأَبْرَصَ لَشَفَاهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَخَفَّفَ عَنْهُ وَعَنْ وَالِدَيْهِ وَلَوْ كَانَا مُشْرِكَيْنِ قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِق عليه السلام وَهَذِهِ الصَّلَاةُ يُقَالُ لَهَا الْكَامِلَةُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٥١

﴿٨٥٢٧﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّهُ مَنْ نَامَ وَهُوَ يَدْعُو بِهِ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنْهُ أَلْفَ أَلْفٍ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيِّينَ وَجُوهُهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ بِسَبْعِينَ ضِعْفًا يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَيَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٨٥٢٨﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: أَيُّ عَبْدٍ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ يَكُونُ مَلَأَتْكَهُ فِي تَعَبٍ مِمَّا يَكْتُبُونَ لَهُ مِنَ الْحَسَنَاتِ وَيَمْحُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ؛ مهج الدعوات ص: ٢٣٠

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

ایشان نیکوتر باشد از آفتاب به هفتاد هزار مرتبه که از خدای تبارک و تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و برای او دعا کنند و از برای او حسنات بنویسد.

﴿۸۵۲۵﴾ هر که جهت مؤمنین و مؤمنات و آنان که اهل مودت و دوستی مایند دعا کند، خداوند عطا فرماید بر او از (زمان حضرت) آدم علیه السلام تا روز قیامت برای هر مؤمن حسنه‌ای، سپس فرمود: خدای تعالی واجب فرموده نماز را در بهترین ساعات، پس بر شما باد به دعا کردن در عقب نمازها، سپس (حضرت) دعا فرمود برای من و آن کسانی که حاضر در مجلس بودند.

﴿۸۵۲۶﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرگاه بنده‌ای این نماز و این دعا را بخواند، خداوند برایش هفتاد هزار فرشته می‌فرستد که آن‌ها برایش حسنات بنویسند و بدی‌ها را از او دفع کنند و مقامش را بالا برده برای او درخواست آمرزش کنند و برایش درود فرستند، تا زمانی که بمیرد. و اگر مرد و زنی بچه‌دار نمی‌شوند هر دو این نماز و دعا را بخوانند، خداوند به ایشان فرزندی روزی کند و اگر بعد از این نماز بمیرد برایش پاداش هفتاد هزار شهید باشد. و هنگامی که نماز به پایان رسید خداوند به اندازه هر قطره و به تعداد گیاهان روی زمین به او پاداش می‌دهد. و برای او همچون سرنوشت ابراهیم و موسی و زکریا و یحیی علیهم السلام رقم می‌زند، و در بی‌نیازی را به رویش می‌گشاید و در فقر را می‌بندد، ماری او را نخواهد گزید و با غرق شدن و سوختگی و خفگی نمیرد و امام صادق علیه السلام فرمود: من آن را ضمانت می‌کنم. و خداوند در هر روز، سیصد و شصت بار به او نظر می‌کند و هر که خدا به او نظر کند، رحمت و آمرزش بر او فرود می‌آید. و اگر این نماز را بخواند و دعا را با زعفران بنویسد و در آب باران بشوید و دیوانه و جذامی و برصی آن را بنوشند، خداوند عزوجل شفایشان دهد. عذاب او و پدر و مادرش را سبک کند، حتی اگر مشرک باشد. امام جعفرین محمد علیه السلام فرمود: به این نماز، نماز کامله گفته می‌شود.

﴿۸۵۲۷﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرکسی که در وقت خواب این دعا را بخواند، خدای تعالی به‌سوی او به سبب هر حرفی از آن هزار هزار فرشته از روحانیان برمی‌انگیزد که روی‌های ایشان نیکوتر از آفتاب و ماه باشد به هفتاد برابر که از خدای تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و از برای او حسنه بسیار می‌نویسند و درجات او را بلند می‌کنند.

﴿۸۵۲۸﴾ هر بنده‌ای که خدا را به این دعا بخواند، فرشتگان در تعب و آزار می‌شوند از بسیاری آنچه را که برای او از حسنات می‌نویسند و از او سیئات را برطرف می‌کنند.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥٢٩﴾ الحسين عليه السلام: يَا سَلْمَانَ إِنَّ لَكُمْ الْأَجْرَ بِالصَّبْرِ عَلَيْهِ وَالتَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ اسْمُهُ وَالدُّعَاءِ لَهُ بِهِمَا يُكْتَبُ لَكُمْ الْحَسَنَاتُ وَيُرْفَعُ لَكُمْ الدَّرَجَاتُ؛ طب الأئمة عليهم السلام ص: ١٥

﴿٨٥٣٠﴾ الرسول ﷺ: يَا مُحَمَّدُ مَا مِنْ رَجُلٍ أَوْ امْرَأَةٍ يَدْعُو بِهِذَا الدُّعَاءُ فِي عُمْرِهِ عَشْرِينَ مَرَّةً فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَا يُعَذِّبُهُ بِنَارِ جَهَنَّمَ وَلَوْ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الذُّنُوبِ مِثْلُ زَبَدِ الْبَحْرِ وَقَطْرِ الْأَمْطَارِ وَعَدَدِ النُّجُومِ وَزِينَةِ الْعَرْشِ وَالْكَرْسِيِّ وَاللُّوْحِ وَالْقَلَمِ وَالرَّمْلِ وَالشَّعْرِ وَالْوَبَرِ وَخَلْقِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ لَغَفَرَ اللَّهُ ذَلِكَ لَهُ وَيُكْتَبُ لَهُ بِكُلِّ ذَنْبٍ أَلْفُ حَسَنَةٍ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٤٣

٩-٤-٥-٤- تَضَاعَفُ الْحَسَنَاتُ

﴿٨٥٣١﴾ الجواد عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَاتَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُضَاعِفُ بِهَا حَسَنَاتِي وَتَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتَرْكِي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي وَتُقْبِلَ بِهَا فَرْصِي وَنَفْلِي؛ البلد الأمين ص: ٢١

١٠-٤-٥-٤- الدَّرَجَةُ

﴿٨٥٣٢﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: عَنْ... عَلِيِّ عليه السلام أَنَّهُ عَادَ سَلْمَانَ الْفَارِسِيَّ فَقَالَ لَهُ يَا سَلْمَانُ مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ شِبَعَتِنَا يُصِيبُهُ وَجَعٌ إِلَّا يَذْنِبُ قَدْ سَبَقَ مِنْهُ وَذَلِكَ الْوَجَعُ تَطْهِيرٌ لَهُ قَالَ سَلْمَانُ فَلَيْسَ لَنَا فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ أَجْرٌ خَلَا التَّطْهِيرُ قَالَ عَلِيُّ عليه السلام: يَا سَلْمَانُ لَكُمْ الْأَجْرُ بِالصَّبْرِ عَلَيْهِ وَالتَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ وَالدُّعَاءِ لَهُ بِهِمَا تُكْتَبُ لَكُمْ الْحَسَنَاتُ وَتُرْفَعُ لَكُمْ الدَّرَجَاتُ فَأَمَّا الْوَجَعُ خَاصَّةٌ فَهُوَ تَطْهِيرٌ وَكَفَّارَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٢ ص: ٤٠٣

﴿٨٥٣٣﴾ الباقر عليه السلام: فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ دَعَوْتَ بِمَا يَدْعُو بِهِ مَنْ زَارَهُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَكَتَبَ اللَّهُ لَكَ بِهَا أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْكَ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَرَفَعَ لَكَ مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَكَتَبَ كَمَنْ اسْتَشْهَدَ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام حَتَّى تُشَارَكَهُمْ فِي دَرَجَاتِهِمْ لَا تُعْرِفُ إِلَّا فِي الشُّهَدَاءِ الَّذِينَ اسْتَشْهَدُوا مَعَهُ وَكُتِبَ لَكَ ثَوَابُ كُلِّ نَبِيٍّ وَرَسُولٍ وَزِيَارَةِ كُلِّ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليه السلام مِنْذُ يَوْمِ قِتْلِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٨ ص: ٢٩٠

﴿٨٥٣٤﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَرُفِعَ لَهُ أَلْفُ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَمَحِيَ عَنْهُ أَلْفُ أَلْفِ سَيِّئَةٍ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۵۲۹﴾ ای سلمان، برای شما به خاطر صبر و زاری به سوی خداوند صاحب عزت و خواندن او، پاداش و اجری است، به این دلیل، خداوند برای شما حسنه می نویسد، و درجاتتان را بالا می برد.

﴿۸۵۳۰﴾ ای محمد هر مردی یا زنی که این دعا را در مدت عمر خود بیست مرتبه بخواند، پس خدای تعالی او را به آتش جهنم عذاب نمی کند، هرچند که گناهان او به اندازه کف دریاها و قطره های باران و عدد ستاره ها و وزن عرش و کرسی و لوح و قلم و ریگ و موی و کرک و آفریده های بهشت و دوزخ باشد، پس خدای تعالی آن گناهان را می آمرزد و از برای او به عوض هر گناهی هزار حسنه می نویسد (توجه: توفیق خواندن این گونه دعاها شرط است).

۹-۴-۵-۴- چند برابر شدن نیکی ها

﴿۸۵۳۱﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده، که بدی ها و گناهانم را با آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی بدار، و رویم را سپید گردانیده، و عملم را پاک نما، بار گناهانم را بریزی و واجب و مستحبم را بپذیر.

۱۰-۴-۵-۴- درجه

﴿۸۵۳۲﴾ از حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام روایت شده که از سلمان فارسی عیادت کرده و فرمود: ای سلمان! نیست کسی از شیعیان ما که دردی به او برسد مگر آنکه به سبب گناهی است که از پیش به جای آورده است، و آن درد (و بیماری) موجب پاک شدن اوست از آن گناه، سلمان عرض کرد: آیا برای ما پاداش و اجری در مرضی جز پاک شدن (از گناه گذشته) نیست؟ حضرت علی علیه السلام فرمود: ای سلمان! برای شما به سبب شکیبایی بر آن بیماری، و تضرع و زاری به سوی خداوند اجر و پاداش است، و دعا کردن برای رفع آن بیماری به سبب شکیبایی و تضرع به سوی خدا موجب می شود اعمال نیکی در نامه عمل شما نوشته شود و درجه و مقام شما بالا می رود، اما بیماری تنها پس موجب تطهیر و کفاره (گناهان) است.

﴿۸۵۳۳﴾ زیارتی را که شرحش را برایت می گویم خواندی، پس به آنچه فرشتگان زائر آن حضرت دعا کرده اند تو نیز دعا کرده ای و خداوند متعال برای تو هزار هزار حسنه نوشته و هزار هزار گناه محو می فرماید و صد هزار هزار درجه مقام و مرتبه تو را بالا برده و تو را از کسانی قرار می دهد که با حضرت حسین بن علی علیهما السلام شهید شده اند و بدین ترتیب در درجه ایشان قرار می دهد و شناخته نمی شوی مگر در زمره شهدایی که با آن حضرت شهید شده اند و ثواب تمام انبیا و رسولان و کسانی که زیارت امام حسین علیه السلام را از زمان شهادتش تا به الان کرده اند را برایت می نویسد.

﴿۸۵۳۴﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، به او یک میلیون حسنه داده می شود و به او یک میلیون درجه داده شود و یک میلیون زشتی از او پاک شود.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥٣٥﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ أُعْطِيَ بِكُلِّ حَجَرٍ وَمَدْرٍ حَسَنَةٍ وَدَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ؛

البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٥٣٦﴾ الجواد عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَתَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُصَاعِفُ بِهَا حَسَنَاتِي وَتَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتَزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُطَ بِهَا وَزْرِي وَتَقْبَلَ بِهَا فَرَضِي؛ البلد الأمين ص: ٢١

(٨٥٣٧) الرَسُولُ ﷺ: وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى بِهَذِهِ الصَّلَاةِ وَدَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَيَذْفَعُونَ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ وَيَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٥١

﴿٨٥٣٨﴾ امير المؤمنين عليه السلام: وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّهُ مِنْ نَامٍ وَ هُوَ يَدْعُو بِهِ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنْهُ أَلْفَ أَلْفٍ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيِّينَ وَجُوهُهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ بِسَبْعِينَ ضِعْفًا يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ يَكْتُوبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَ يَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٨

﴿٨٥٣٩﴾ الحسين عليه السلام: يَا سَلَمَانَ إِنْ لَكُمْ بِالصَّبْرِ عَلَيْهِ وَ النَّضْرِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ اسْمُهُ وَ الدُّعَاءُ لَهُ بِهِمَا يُكْتَبُ لَكُمْ الْحَسَنَاتِ وَ يَرْفَعُ لَكُمْ الدَّرَجَاتِ؛ طب الأئمة عليهم السلام ص: ١٥

١١-٤-٤-٤- الذخيرة

﴿٨٥٤٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: ثُمَّ يَدْعَى بِالْكَافِرِ الْفَقِيرِ فَيَقُولُ يَا ابْنَ آدَمَ مَا فَعَلْتَ فِيمَا أَمَرْتُكَ فَيَقُولُ ابْتَلَيْتَنِي بِنَاءِ الدُّنْيَا حَتَّى انْسَمَيْتَنِي ذِكْرَكَ وَشَغَلْتَنِي عَمَّا خَلَقْتَنِي لَهُ فَيَقُولُ لَهُ هَلَّا دَعَوْتَنِي فَأَرْزُقَكَ وَسَأَلْتَنِي فَأَعْطَيْكَ فَإِنْ قَالَ رَبِّ نَسِيتُ هَلْكَ وَإِنْ قَالَ لَمْ أَذْرِ مَا أَنْتَ هَلْكَ فَيَقُولُ لَهُ لَوْ تَعْلَمُ مَا لَكَ عِنْدِي لَكَيْتَ كَثِيرًا؛ تفسير القمي ج: ٢ ص: ٢٨٧

﴿٨٥٤١﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي عَقِيبِ كُلِّ صَلَاةٍ سَنَةً أَنْ يُعَلِّمَنِي اسْمَهُ الْأَعْظَمَ
قَالَ فَوَ اللَّهِ إِنِّي لَجَالِسٌ قَدْ صَلَّيْتُ رُكْعَتِي الْفَجْرَ إِذْ مَلَكَتْنِي عَيْنَايَ فَإِذَا رَجُلٌ جَالِسٌ بَيْنَ يَدَيَّ فَقَالَ
قَدْ اسْتَجِيبَ لَكَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ
الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ثُمَّ قَالَ أَوْ فَهِمْتُ أَمْ أُعِيدُ عَلَيْكَ قُلْتُ أَعِدْ عَلَيَّ فَفَعَلَ قَالَ عَلِيُّ (عليه السلام): فَمَا دَعَوْتُ
بِشَيْءٍ قَطُّ إِلَّا رَأَيْتُهُ وَارْجُو أَنْ يَكُونَ لِي عِنْدَهُ ذُخْرًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٢٦

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۵۳۵﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، به شماره هر سنگ و ریگی به او حسنات و مقام و درجه در بهشت داده می‌شود.

﴿۸۵۳۶﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده، که بدی‌ها و گناهانم را با آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرمی بدار، و رویم را سپید گردانیده، و عملم را پاک نما، بار گناهانم را بریزی و واجب و مستحبم را بپذیر.

﴿۸۵۳۷﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هرگاه بنده‌ای این نماز و این دعا را بخواند خداوند برایش هفتاد هزار فرشته می‌فرستد، که آن‌ها برایش حسنات بنویسند و بدی‌ها را از او دفع کنند و مقامش را بالا برده برای او.

﴿۸۵۳۸﴾ سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، هر کسی که در وقت خواب این دعا را بخواند خدای تعالی به‌سوی او به سبب هر حرفی از آن هزار هزار فرشته از روحانیان برمی‌انگیزد که روی‌های ایشان نیکوتر از آفتاب و ماه باشد به هفتاد برابر که از خدای تعالی از برای او درخواست آمرزش کنند و از برای او حسنه بسیار می‌نویسند و درجات او را بلند می‌کنند.

﴿۸۵۳۹﴾ ای سلمان، برای شما به‌خاطر صبر و زاری به‌سوی خداوند صاحب عزت و خواندن او، پاداش و اجری است، به این دلیل، خداوند برای شما حسنه می‌نویسد، و درجاتتان را بالا می‌برد.

۱۱-۴-۵-۴-ذخیره

﴿۸۵۴۰﴾ بعد کافر فقیر فراخوانده می‌شود، خداوند می‌فرماید: ای فرزند آدم در مورد آنچه تو را امر کرده بودم چه کردی؟ می‌گوید: مرا به بلا و مصیبت دنیا دچار کردی تا اینکه یادت را فراموش کردم و از آنچه برای آن مرا آفریدی، به کارهای دیگر مشغولم کردی. پس خداوند به او می‌فرماید: آیا تو نبودی که مرا خواندی و روزی دادم؟ از من خواستی، به تو عطا کردم. خداوند فرمود: اگر بنده حاشا کند بگوید: «خدا یا! به یادم نمی‌آید که چنین لطف‌هایی به من کرده باشی»، هلاک می‌شود. و اگر بگوید: «نمی‌دانم تو کیستی و تو را نمی‌شناسم»، هلاک می‌شود. و خداوند به او می‌گوید: اگر می‌دانستی چه چیزی نزد من داری بسیار می‌گریستی.

﴿۸۵۴۱﴾ من از خدای تعالی یک سال بعد از هر نمازی درخواست کردم که به من اسم اعظم خود را تعلیم کند. پس به خدا سوگند، که بعد از نماز صبح نشسته بودم که چشم‌هایم را خواب گرفت. پس مردی را دیدم که در پیش رویم نشسته است. آنگاه گفت: حاجت تو برآورده شد پس تو این را بگو: خدا یا! من از تو درخواست می‌کنم به نام تو که خداست خدا خدا خدا نیست خدایی مگر او که پروردگار عرش بزرگ است. پس آن مرد گفت: آیا فهمیدی، یا آنکه بر تو اعاده کنم؟ من گفتم: بر من اعاده کن. پس بر من اعاده کرد و آن حضرت فرمودند: پس من این اسم را به چیزی نخواندم مگر آنکه به آن رسیدم و امیدوارم که این اسم برایم نزد خدای تعالی ذخیره‌ای باشد.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥٤﴾ الباقِرُ الرَّحْمَنُ: لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا نَعْلَمُهُ مِنْ عِلْمِ هَذِهِ الْمَسَائِلِ وَعَظَمَ شَأْنُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَ سُرْعَةَ إِجَابَةِ اللَّهِ لِصَاحِبِهَا مَعَ مَا أَدْخَرَ لَهُ مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ لَأَقْتَتَلُوا عَلَيْهَا بِالسُّيُوفِ؛ بحار الأنوار ج: ٨٧ ص: ٩٦

﴿٨٥٤٣﴾ الصادق عليه السلام: مَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِنْ بَلَاءٍ فَبَذَنَ قَالَ لَا وَلَكِنْ لِيَسْمَعَ أَنِينَهُ وَشَكْوَاهُ
وَدُعَاءَهُ الَّذِي يَكْتُبُ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَتُحْطَّ عَنْهُ السَّيِّئَاتِ وَتُذْخَرُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ مستدرک الوسائل
ج: ٢ ص: ٦٢

﴿٨٥٤٤﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ دَعَا اللَّهَ تَعَالَى بِدَعْوَةٍ لَيْسَتْ فِيهَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا اسْتَجْلَبَ إِثْمٌ إِلَّا آغَاظَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا إِحْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ لَهُ الدَّعْوَةُ وَإِمَّا أَنْ يَذْخَرَهَا فِي الْآخِرَةِ وَإِمَّا أَنْ يَرْفَعَ عَنْهُ مِثْلَهَا مِنَ السُّوءِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٢٩٤

﴿٨٥٤٥﴾ الرسول ﷺ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعَاءٍ لَيْسَ فِيهِ قَطِيعَةٌ رَحِمَ وَلَا إِثْمٌ إِلَّا آغَاظَهُ اللَّهُ إِحْدَى خِصَالِ ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَ فِي الْإِجَابَةِ وَإِمَّا أَنْ يَذْخِرَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ بِأَحْسَنَ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَ مَا طَلَبَهُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

٥-٤-٥. الرِّفْعَةُ، السَّعَادَةُ، الْفَلَاحُ، الْفَوْزُ، الْقُرْبُ، قَبُولُ الْأَعْمَالِ، الْكِرَامَةُ، الْمُنْزَلَةُ، الْوَلَايَةُ، الرِّضَى

١-٥-٤- عَدَمُ الْهَلَاكَةِ

﴿٨٥٤٦﴾ الرسول ﷺ: لَا يَهْلِكُ مَعَ الدُّعَاءِ أَحَدٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٠

﴿٨٥٤٧﴾ الرسول ﷺ: وَإِذَا أَدِنَ اللَّهُ لِلْعَبْدِ فِي الدُّعَاءِ فَتَحَ لَهُ بَابَ الرَّحْمَةِ وَإِنَّهُ لَنْ يَهْلِكَ مَعَ الدُّعَاءِ أَحَدٌ؛ بحار الأنوار ج: ٩٠ ص: ٣٠٢

٢-٥-٥-٤- الرفعُ

﴿٨٥٤﴾ أَنْ تَفْرَجَ عَنْ آلِ مُحَمَّدٍ وَشِيعَتِهِمْ وَمُحِبِّيهِمْ وَعَنِّي وَتَفْتَحَ أَبْوَابَ السَّمَاءِ لِدُعَائِي وَتَرْفَعُهُ فِي عَلِّيْنِ؛ إقبال الأعمال ص: ٦٢٥

﴿١٥٤٩﴾ عيسى بن مريم عليه السلام: رَوَى أَنَّهُ لَمَّا دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ رَفَعَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ وَنَجَّاهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ مِنَ الْيَهُودِ؛ المصباح للكنفعي ص: ٢٩٩

١-٢-٥-٥-٤- تَرْفِيعُ الدَّرَجَةِ

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥٥٠﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: أَنَّهُ عَادَ سَلْمَانَ الْفَارِسِيَّ فَقَالَ لَهُ يَا سَلْمَانُ مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ شِيعَتِنَا يُصِيبُهُ وَجَعٌ إِلَّا بَذَنِبَ قَدْ سَبَقَ مِنْهُ وَ ذَلِكَ الْوَجَعُ تَطْهِيرٌ لَهُ قَالَ سَلْمَانُ فَلَيْسَ لَنَا فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ أَجْرٌ خَلَا التَّطْهِيرُ قَالَ عَلِيُّ عليه السلام: يَا سَلْمَانُ لَكُمْ الْأَجْرُ بِالصَّبْرِ عَلَيْهِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ وَ الدُّعَاءِ لَهُ بِهِمَا تُكْتَبُ لَكُمْ الْحَسَنَاتُ وَ تَرْفَعُ لَكُمْ الدَّرَجَاتُ فَأَمَّا الْوَجَعُ خَاصَّةٌ فَهُوَ تَطْهِيرٌ وَ كَفَّارَةٌ؛ وسائل الشيعة ج: ٢ ص: ٤٠٣

٢-٥-٤- ترْفِيعُ الدُّعَاءِ

﴿٨٥٥١﴾ الجواد عليه السلام: مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْقَدْرِ فِي صَلَاةٍ رُفِعَتْ فِي عِلِّيِّينَ مَقْبُولَةٌ مُضَاعَفَةٌ وَ مَنْ قَرَأَهَا ثُمَّ دَعَا رُفِعَ دَعَاؤُهُ إِلَى اللُّوحِ الْمَحْفُوظِ مُسْتَجَابًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٤ ص: ١٩٠

﴿٨٥٥٢﴾ الباقر عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مَرَّةً وَاحِدَةً فِي دَهْرِهِ كُتِبَ فِي رَقِّ الْعُبُودِيَّةِ وَ رُفِعَ فِي دِيْوَانِ الْقَائِمِ عليه السلام فَإِذَا قَامَ قَائِمُنَا نَادَى بِاسْمِهِ وَ اسْمِ أَبِيهِ ثُمَّ يُدْفَعُ إِلَيْهِ هَذَا الْكِتَابُ وَ يُقَالُ لَهُ خُذْ هَذَا كِتَابَ الْعَهْدِ الَّذِي عَاهَدْتَنَا فِي الدُّنْيَا وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٣٧

٣-٥-٤- ترْفِيعُ الْأَعْمَالِ

﴿٨٥٥٣﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: مَنْ دَعَا بِهِ رُفِعَ عَمَلُهُ بِعَمَلِ أَلْفِ صَدِّيقٍ؛ البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٥٥٤﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَ قَبِلَ صَوْمَهُ وَ صَلَاتَهُ وَ اسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَ غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ وَ فُرِّجَ غَمُّهُ وَ نَفْسَ كُرْبَتِهِ وَ قَضِيَ حَوَائِجَهُ وَ أَنْجَحَ طَلِبَتَهُ وَ رُفِعَ عَمَلُهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَ الصَّدِّيقِينَ وَ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ أَضْوَأُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛ مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

٣-٥-٤- السَّعَادَةُ

﴿٨٥٥٥﴾ الإمام عليه السلام: مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْفَتَى صَاحِبِ الْبَقَرَةِ وَ مَا رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْغِنَى أَوْ مَا سَمِعْتُمْ دُعَاءَ الْمُقْتُولِ الْمَنْشُورِ وَ مَا أَثْمَرَ لَهُ مِنَ الْعُمُرِ الطَّوِيلِ وَ السَّعَادَةِ وَ التَّنْعَمِ وَ التَّمَتُّعِ بِحَوَاسِهِ وَ سَائِرِ بَدَنِهِ وَ عَقْلِهِ؛ تأويل الآيات الظاهرة ص: ٧٤

﴿فَوَایِد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۵۵۰﴾ از سلمان فارسی عیادت کرده و فرمود: ای سلمان! از شیعیان ما که دردی به او می‌رسد کسی نیست مگر آنکه به سبب گناهی است که از پیش انجام داده است، و آن درد (و بیماری) موجب پاک شدن اوست از آن گناه، سلمان عرض کرد: آیا برای ما پاداش و اجری در مرضی جز پاک شدن (از گناه گذشته) نیست؟ حضرت علی علیه السلام فرمود: ای سلمان! برای شما به سبب شکیبایی بر آن بیماری، و تضرع و زاری به سوی خداوند اجر و پاداش است، و دعا کردن برای رفع آن بیماری به سبب شکیبایی و تضرع به سوی خدا موجب می‌شود اعمال نیکی در نامه عمل شما نوشته شود و درجه و مقام شما بالا می‌رود، اما بیماری تنها موجب تطهیر و کفاره (گناهان) است.

۲-۲-۵-۴- بالا بردن دعا

﴿۸۵۵۱﴾ هر که سوره قدر را در نماز بخواند در والاترین جایگاه‌ها دوچندان پذیرفته شده بالا برده شود، و هر که آن را بخواند بعد دعا کند، دعایش به سوی لوح محفوظ بالا رفته و مستجاب شود.

﴿۸۵۵۲﴾ هر کس این دعا را در مدت عمر خود یکبار بخواند، در پوستی نوشته می‌شود و بالا برده می‌شود در دیوان حضرت قائم علیه السلام. پس هرگاه قائم اهل بیت ظهور کند، او را به اسم او و اسم پدر او ندا می‌کنند. پس به او این نوشته داده می‌شود و به او گفته می‌شود که این نوشته عهدنامه را بگیر که تو با ما در دار دنیا عهد کرده‌ای و این است گفته خدای تعالی که فرموده‌اند: «إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا» و عذاب کرده می‌شود در آخرت مگر کسی که فرا گرفته باشد نزد خدای تعالی عهدی را.

۳-۲-۵-۴- بالا بردن اعمال

﴿۸۵۵۳﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، عملش چون عمل هزار راست‌گفتار و راست‌کردار، بالا می‌رود.

﴿۸۵۵۴﴾ هر کس این دعا را در ماه رمضان قبل از افطار بخواند، خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت کرده و روزه و نمازش را قبول می‌کند و ده دعای او را اجابت می‌کند و گناهانش را می‌آمرزد و حاجت‌های او برآورده می‌شود و در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند و کارش را در سطح کار پیامبران و راستگویان قرار می‌دهد و روز قیامت درحالی که صورتش چون ماه شب بدر می‌درخشد، می‌آید.

۳-۳-۵-۴- سعادت و خوشبختی

﴿۸۵۵۵﴾ آیا داستان جوان صاحب گاو بنی اسرائیل را نشنیده‌اید که خداوند در مقابل دعایش آن قدر به او روزی داد که بی‌نیاز شد؟ و آیا دعای آن جوان مقتول و قطعه‌قطعه‌شده را نشنیده‌اید که چگونه به‌خاطر آن دعا خداوند او را بعد از زنده کردنش، به او عمر طولانی و خوشبختی و بهره‌وری از نعمت‌ها و حواس انسانی‌اش و عقل را به او عطا کرد. پس چرا با دعایی مثل دعای آن دو خدا را نمی‌خوانید، و به‌وسیله‌ای مثل وسیله آن دو، متوسل نمی‌شوید؟ تا خدا نیازتان را برطرف، شکستگی‌تان را جبران و احتیاجتان را رفع کند. به مثل آن دعا عاجز هستید؟ در این وقت آن‌ها گفتند: خدایا! به تو پناه می‌بریم و به فضل تو اعتماد می‌کنیم، پس به جাহ محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و پاکیزگان از نسل آن‌ها، فقر ما را برطرف و ما را بی‌نیاز کن.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥٥٦﴾ السَّجَادُ عليه السلام: لَا تَتَعَرَّضُوا لِדُعَاءٍ عَلَيَّ عَلَيْكُمْ فَإِنَّ مَنْ دَعَا عَلَيْهِ أَهْلَكَهُ اللَّهُ وَلَوْ كَانَتْ حَسَنَاتُهُ عَدَدَ مَا خَلَقَ اللَّهُ كَمَا أَنَّ مَنْ دَعَا لَهُ أَسْعَدَهُ اللَّهُ وَلَوْ كَانَتْ سَيِّئَاتُهُ بِعَدَدِ مَا خَلَقَ اللَّهُ؛

بحار الأنوار ج: ١٧ ص: ٣١٩

﴿٨٥٥٧﴾ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ سَبْعِينَ نَظْرَةً وَفَضَى لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ سَبْعِينَ حَاجَةً أَذْنَاهَا الْمَغْفِرَةُ ثُمَّ لَوْ كَانَ شَقِيًّا فَطَلَبَ السَّعَادَةَ لَأَسْعَدَهُ اللَّهُ يَمُحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَثَبُتَ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ وَلَوْ كَانَ وَالِدَاهُ مِنَ أَهْلِ النَّارِ وَدَعَا لَهُمَا أَخْرَجَا مِنَ النَّارِ بَعْدَ أَنْ لَا يُشْرِكَا بِاللَّهِ شَيْئًا؛ مستدرک الوسائل ج: ٦ ص: ٢٨٧

﴿٨٥٥٨﴾ السَّجَادُ عليه السلام: وَاجْعَلْ مَا سَمَحْتُ بِهِ مِنَ الْعَفْوِ عَنْهُمْ، وَتَبَرَّغْتُ بِهِ مِنَ الصَّدَقَةِ عَلَيْهِمْ أَزْكَى صَدَقَاتِ الْمُتَصَدِّقِينَ، وَأَعْلَى صَلَاتِ الْمُتَقَرِّبِينَ، وَعَوْضُنِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوَكَ، وَمِنْ دُعَائِي لَهُمْ رَحْمَتَكَ حَتَّى يَسْعَدَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِفَضْلِكَ، وَيَنْجُو كُلُّ مِنَّا بِمَنْكَ؛ أَلْصَحِيفَةُ

السَّجَادِيَّةُ عليه السلام الدعاء ٣٩

٤-٥-٤-٤- تَبْيِضُ الْوَجْهِ

﴿٨٥٥٩﴾ الْحُسَيْنِ عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَبْيَضَ الْوَجْهِ مَعَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ إِلَى الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٢٠٤

﴿٨٥٦٠﴾ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: فَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَاتَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتَبْيِضُ بِهَا وَجْهِي وَتُرْزُقُنِي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص: ٥٤

﴿٨٥٦١﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهِ نَوَّرَ اللَّهُ تَعَالَى قَبْرَهُ وَبَيَّضَ وَجْهَهُ وَمَرَّ عَلَى الصُّرَاطِ كَأَلْبَرَقِ الْخَاطِفِ؛ الْبَلَدُ الْأَمِينُ ص: ٢٢١

﴿٨٥٦٢﴾ الْحُسَيْنِ عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَبْيَضَ الْوَجْهِ مَعَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ إِلَى الْجَنَّةِ؛ بحار الأنوار ج: ٣٦ ص: ٢٠٤

﴿٨٥٦٣﴾ الرَّسُولُ عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي بَرَكَاتَةً تُطَهِّرُ بِهَا قَلْبِي وَتُؤْمِنُ بِهَا رَوْعَتِي وَتُكْشِفُ بِهَا كُرْبِي وَتَغْفِرُ بِهَا ذَنْبِي وَتُصْلِحُ بِهَا أَمْرِي وَتُغْنِي بِهَا فَقْرِي وَتَذْهَبُ بِهَا ضُرِّي وَ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۵۵۶﴾ خود را در معرض نفرین علی علیه السلام قرار ندهید، چرا که به هرکس نفرین کند، هلاک خواهد شد. حتی اگر حسناش به عدد مخلوقات خدا باشد. همچنان که برای هرکس دعا کند، سعادتمند و خوشبخت است، هرچند گناهانش به عدد مخلوقات خدا باشد.

﴿۸۵۵۷﴾ هرکس این نماز را در این شب بخواند خداوند به او هفتاد نظر می‌کند و به ازای هر نظر هفتاد حاجت او را که کمترین آن مغفرت و آمرزش است برآورده کند و اگر بدبخت باشد و خوشبختی بخواند خداوند او را سعادتمند خواهد کرد. «خداوند هرچه را بخواهد محو می‌کند و هرچه را بخواهد ثابت می‌دارد، و لوح محفوظ نزد اوست.» و اگر پدر و مادرش از اهل جهنم باشند و برای ایشان دعا کند از آتش جهنم خارج می‌شوند بعد از اینکه دست از شرک بردارند.

﴿۸۵۵۸﴾ عفو و گذشت از ایشان را که به کار بردم و صدقه و بخششی را که بر ایشان بخشیدم پاکیزه‌ترین بخشش‌های بخشنده‌گان و بالاترین عطا‌های تقرب‌جویان (به درگاه خود) قرار ده، و مرا از عفو و گذشت از ایشان به عفو، و از دعا و درخواستم برای آمرزش آنان به رحمت عوض (پاداش) عطا فرما تا هریک از ما به وسیله احسان تو (در دنیا و آخرت) نیکبخت شود، و هرکدام از ما به سبب نعمت (پاداش به من و آمرزش آنان از بدبختی) رهایی یابد.

۴-۵-۴-۴- روی سفید

﴿۸۵۵۹﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند او را با چهره سفید با جعفر بن محمد داخل بهشت می‌کند.

﴿۸۵۶۰﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را به آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی، و رویم را سپید گردانیده، عملم را پاک گردان، و بار گناهانم را بریزی.

﴿۸۵۶۱﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند بلندمرتبه قبرش را نورانی و صورتش را سفید می‌کند و از صراط چون برق عبور می‌کند.

﴿۸۵۶۲﴾ هرکس با این دعا خدا را بخواند، خداوند او را با چهره سفید با جعفر بن محمد داخل بهشت می‌کند.

﴿۸۵۶۳﴾ در نماز و دعای من برکتی قرار ده که به سبب آن دلم را پاک سازی، و هراسم را به امان مبدل کنی، و غم و سختی‌ام را برطرف سازی، و گناهم را بیامری، و کارم را اصلاح کنی، و فقرم را به دارایی تبدیل کنی، و ناراحتی‌ام را ببری، و اندوهم را بزدایی، و غمم را آرامش بخشی،

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

تَفَرِّجُ بِهَا هَمِّي وَتَسْلِي بِهَا غَمِّي وَتَشْفِي بِهَا سُقْمِي وَتُؤَمِّنُ بِهَا خَوْفِي وَتَجْلُو بِهَا حُزْنِي وَتَقْضِي بِهَا دِينِي وَتَجْمَعُ بِهَا شَمْلِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي؛ البلدالأمين ص: ٢٠
 ﴿٨٥٦٤﴾ الرسول ﷺ: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَاتَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُضَاعِفُ بِهَا حَسَنَاتِي وَتَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي وَتُقْبِلُ بِهَا فَرْصِي وَنَفْلِي؛ البلدالأمين ص: ٢١
 ٥-٥-٤- الفلاح

﴿٨٥٦٥﴾ امير المؤمنين ﷺ: الدُّعَاءُ مَفَاتِيحُ النَّجَاحِ وَمَقَالِيدُ الْفَلَاحِ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٨
 ﴿٨٥٦٦﴾ الرسول ﷺ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ لِأَدَمَ ﷺ أَنْتَ عَصَيْتَنِي بِأَكْلِ الشَّجَرَةِ فَعَظَّمْتَنِي بِالتَّوَّاعُ لِمُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ تُفْلِحُ كُلُّ الْفَلَاحِ وَزَالَتْ عَنْكَ وَصْمَةُ الزَّلَّةِ فَادْعُنِي بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ لَذَلِكَ فَدَعَا بِهِمْ فَأَفْلَحَ كُلُّ الْفَلَاحِ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٢
 ﴿٨٥٦٧﴾ الباقر ﷺ: مَنْ دَعَا اللَّهَ بِنَا أَفْلَحَ وَمَنْ دَعَا بِغَيْرِنَا هَلَكَ وَاسْتَهْلَكَ؛ وسائل الشيعة ج: ٧ ص: ١٠٢

﴿٨٥٦٨﴾ امير المؤمنين ﷺ: أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُعْتِقَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ وَأَنْ تُخْرِجَنِي مِنَ الدُّنْيَا آمِنًا وَأَنْ تُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ سَالِمًا وَأَنْ تَجْعَلَ دُعَائِي أَوَّلَهُ فَلَاحًا وَآوَسَطَهُ نَجَاحًا وَآخِرَهُ صَلَاحًا؛ من لا يحضره الفقيه ج: ١ ص: ٣٢٤
 ٤-٥-٥-٦- الفوز

﴿٨٥٦٩﴾ الرسول ﷺ: جَدِيرٌ أَنْ يَفُوزَ السَّائِلُ بِمُرَادِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٨٣
 ﴿٨٥٧٠﴾ السَّجَّاد ﷺ: فَازَ وَاللَّهِ عَبْدُ هَدَاهُ الْإِسْتِصَارُ وَصَحَّتْ لَهُ الْأَفْكَارُ وَارْشَدَهُ الْإِعْتِبَارُ وَ أَحْسَنَ لِنَفْسِهِ الْإِخْتِيَارَ فَقَامَ إِلَيْكَ بِنِيَّةٍ مِنْهُ صَادِقَةٍ وَنَفْسٍ مُطْمَئِنَّةٍ بِكَ وَاثِقَةٍ فَنَاجَاكَ بِحَاجَتِهِ مُتَذَلِّلًا وَنَادَاكَ مُتَضَرِّعًا وَاعْتَمَدَ عَلَيْكَ فِي إِجَابَتِهِ مُتَوَكِّلًا وَابْتَهَلَ يَدْعُوكَ؛ مصباح المتعجب ص: ١٩٢

﴿٨٥٧١﴾ دُعَاءُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ مَنْ دَعَاكَ فَازَ بِجَزِيلِ الثَّوَابِ وَحُسْنِ الْإِيَابِ؛ بحار الأنوار ج: ٩٥ ص: ٢٦٦

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

و دردم را شفا دهی، و ترسم را به امان آوری، و حزنم را برطرف سازی، و بدهی‌ام را بپردازی، و امور پراکنده‌ام را جمع آوری، و رویم را سپید گردانی.

﴿۸۵۶۴﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را با آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرمی بدار، و رویم را سپید گردانیده، و عملم را پاک نما، بار گناهانم را بریزی و واجب و مستحبم را بپذیر.

۵-۵-۴- رستگاری

﴿۸۵۶۵﴾ دعا، کلید کامیابی و رستگاری است.

﴿۸۵۶۶﴾ خداوند عزوجل به آدم گفت: تو با خوردن از درخت ممنوعه مرا نافرمانی کردی. پس حالا در مقابل انوار ارواح محمد و اولاد پاکش متواضع باش تا کاملاً رستگار شوی و آلودگی عصیان از تو برطرف شود و برای این گناهت، محمد و اولادش را نزد من واسطه قرار بده. پس آدم به نام محمد و اولادش متوسل شده و کاملاً رستگار و پاک شد.

﴿۸۵۶۷﴾ هر که خدا را به وسیله ما بخواند رستگار است و هر که به غیر از ما را بخواند هلاک می‌شود و مطالبه‌اش از غیر او را به هلاکت می‌کشاند.

﴿۸۵۶۸﴾ از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی، و مرا نیز از آتش دوزخ آزاد کنی، و مرا در حالی از این دنیا ببری که باایمان باشم، و در امنیت و سلامت وارد بهشت کنی، و اول دعایم را فلاح و رستگاری، و وسط آن را پیروزی و سعادت، و آخر دعایم را صلاح و شایستگی قرار دهی.

۶-۵-۴- پیروزی

﴿۸۵۶۹﴾ سزاوار است که سؤال کننده به مراد خود نائل شود.

﴿۸۵۷۰﴾ به خدا سوگند بنده‌ای که بصیرت‌جویی هدایت‌گرش بوده، افکارش در مسیر صحیح، و عبرت گرفتن راهنمایش، و انتخاب‌هایش بهترین باشد، رستگار می‌شود. پس با نیتی صادق و نفسی سرشار از اطمینان و اعتماد، به‌سوی تو برمی‌خیزد. برای حاجات خود، تو را به حالت ذلت فریاد زند و با زاری بخواند. و به تو در استجابت دعایش با توکل اعتماد کرده و با تضرع و زاری تو را می‌خواند.

﴿۸۵۷۱﴾ هر کس تو را بخواند به ثوابی بزرگ و بازگشتی زیبا بهره‌مند می‌شود.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

٧-٥-٤- القُرْبُ

﴿٨٥٧٢﴾ البقرة آية ١٨٦: وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

﴿٨٥٧٣﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): التَّقَرُّبُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِمَسَائِلَتِهِ وَإِلَى النَّاسِ بِتَرْكِهَا؛ غرر الحكم

ص: ١٩٩

﴿٨٥٧٤﴾ فَتَقُولُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَتُخْبِرُهُمْ بِقُرْبِكَ مِنْ دُعَاءٍ دَاعِيكَ وَإِجَابَتِكَ إِيَّاهُ؛

بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٤٣٣

﴿٨٥٧٥﴾ الإمام (عليه السلام): فَعَرَفُوا وَأَصْحَابُ مُوسَى يَنْظُرُونَ إِلَيْهِمْ فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَ أَنْتُمْ تَنْظُرُونَ إِلَيْهِمْ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ فِي عَهْدِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وآله) فَإِذَا كَانَ اللَّهُ تَعَالَى فَعَلَ هَذَا كُلَّهُ بِأَسْلَافِكُمْ لِكِرَامَةِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وآله) وَ دُعَاءِ مُوسَى دُعَاءَ تَقَرُّبٍ بِهِمْ إِلَى اللَّهِ؛

بحار الأنوار ج: ١٣ ص: ١٣٨

﴿٨٥٧٦﴾ السَّجَاد (عليه السلام): الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ لِمَنْ دَعَاهُ فِي دِيَاغِي الظَّلَامِ؛ المصباح للكفعمي ص: ٧٢٧

﴿٨٥٧٧﴾ الهادي (عليه السلام): قُلْتُ لِلْإِمَامِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ (عليه السلام): عَلَّمَنِي يَا سَيِّدِي دُعَاءً أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ فَقَالَ لِي هَذَا دُعَاءٌ كَثِيرٌ مَا أَدْعُو بِهِ وَقَدْ سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لَا يُخَيِّبَ مَنْ دَعَا بِهِ فِي مَشْهَدِي وَهُوَ يَا عُدَّتِي عِنْدَ الْعُدَدِ يَا رَجَائِي وَالْمُعْتَمِدُ يَا كَهْفِي وَالسَّنْدُ يَا وَاحِدِي يَا أَحَدُ يَا قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدُ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مَنْ خَلَقْتَهُ مِنْ خَلْقِكَ وَلَمْ تَجْعَلْ فِي خَلْقِكَ مِثْلَهُمْ أَحَدًا صَلَّ عَلَى جَمَاعَتِهِمْ وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا؛ مستدرک الوسائل ج: ١٠ ص: ٣٦٣

﴿٨٥٧٨﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُجِيبُ لِمَنْ نَادَاهُ بِأَخْفَضِ صَوْتِهِ السَّمِيعُ لِمَنْ نَاجَاهُ لِأَغْمَضِ سِرِّهِ الرَّءُوفُ بِمَنْ رَجَاهُ لِتَفْرِيجِ هَمِّهِ الْقَرِيبُ بِمَنْ دَعَاهُ لِتَنْفِيسِ كَرْبِهِ وَغَمِّهِ؛

البلد الأمين ص: ٩٣

﴿٨٥٧٩﴾ الرسول (صلى الله عليه وآله): يَا مَنْ هُوَ لِمَنْ دَعَاهُ لَيْسَ بِبَعِيدٍ؛ المصباح للكفعمي ص: ٢٧٢

٨-٥-٤- قبولُ الأعمال

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۷-۵-۴- نزدیکی

﴿۸۵۷۲﴾ آیه ۱۸۶، من نزدیکم! دعای دعاکننده را به هنگامی که مرا می‌خواند، پاسخ می‌گوییم!

﴿۸۵۷۳﴾ تمایل به نزدیک شدن به نزدیکی خدای بلندمرتبه با درخواست کردن از اوست و با خواستن مطالب از او و تمایل به نزدیک شدن به مردم به ترک درخواست است از ایشان.

﴿۸۵۷۴﴾ پس تو می‌گویی مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم و آن‌ها را از نزدیک بودن به دعای دعاکننده و پاسخ دادنت به او مطلع می‌سازی.

﴿۸۵۷۵﴾ همگی غرق شدند، درحالی که یاران موسی آن‌ها را مشاهده می‌کردند. سپس خداوند عزوجل در عهد محمد ﷺ در قرآن کریم به بنی‌اسرائیل فرمود: با اینکه می‌دانید گذشتگان شما به واسطه کرامت محمد ﷺ و دعای تقریبی که موسی به درگاه الهی بیان کرد، نجات یافتند.

﴿۸۵۷۶﴾ خداوند به کسی که در سیاهی شب دعا کند، نزدیک است و پاسخگو.

﴿۸۵۷۷﴾ به امام هادی علیه السلام گفتم: سرورم! دعایی به من بیاموز که با آن به خدای عزوجل نزدیک شوم، فرمود: این دعایی است که بسیار با آن خدا را می‌خوانم، و از خدای عزوجل می‌خواهم که کسی را که این دعا را در کنار مقبره من بخواند ناامید نکند. دعا این است: ای تهیه و اسباب من نزد تهیه‌ها و جمعیت‌ها و ای امید من و اعتماد داشته من و ای پناه من و قوت و تکیه‌گاه من ای یگانه ای یکتا ای کسی که اوست خدای یگانه از تو درخواست می‌کنم سوگند به حق کسی که او را آفریده‌ای از جمله آفریدگان خود و نگردانیده‌ای تو در آفریدگان خود مانند ایشان کسی را آنکه رحمت فرستی تو بر همه ایشان و بکن به من فلان کار و فلان کار را.

﴿۸۵۷۸﴾ معبودی نیست جز خدایی که هرکس با آهسته‌ترین صدای خود او را ندا دهد اجابت کند، و هرکه با پیچیده‌ترین و غامض‌ترین سخنان سرّی با او راز بگوید بشنود، نسبت به آنکه برای زدودن اندوهش به او امیدوار گشته مهربان است، و به کسی که برای برطرف گشتن غم و محنتش وی را خوانده، نزدیک است.

﴿۸۵۷۹﴾ ای آن که برای کسی که او را بخواند دور نیست.

۸-۵-۴- قبولی اعمال

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥٨٠﴾ امير المؤمنين عليه السلام: لَيْلَةُ يَقْرَأُ هَذَا الدُّعَاءَ يَدْفَعُ اللَّهُ عَنْهُ شَرَّ الشَّيَاطِينِ وَكَيْدَهُمْ وَ يَقْبَلُ أَعْمَالَهُ كُلَّهَا وَيُطَهِّرُ مَالَهُ: بحار الأنوار ج: ٩١ ص: ٣٩٨

﴿٨٥٨١﴾ الجواد عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَاتَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَ تُضَاعِفُ بِهَا حَسَنَاتِي وَ تَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَ تُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَ تُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَ تُزَكِّيَ بِهَا عَمَلِي وَ تَحْطُ بِهَا وَزْرِي وَ تُقْبِلُ بِهَا فَرَضِي وَ نَفْلِي: البلد الأمين ص: ٢١

﴿٨٥٨٢﴾ الرسول ﷺ: مَنْ دَعَا بِهِ رَفَعَ عَمَلُهُ بِعَمَلِ أَلْفِ صَدِّيقٍ: البلد الأمين ص: ٢١٩

﴿٨٥٨٣﴾ امير المؤمنين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ قَبْلَ أَنْ يَفْطِرَ اسْتَجَابَ اللَّهُ تَعَالَى دُعَاءَهُ وَ قَبِلَ صَوْمَهُ وَ صَلَاتَهُ وَ اسْتَجَابَ لَهُ عَشْرَ دَعَوَاتٍ وَ غَفَرَ لَهُ ذَنْبَهُ وَ فَرَجَ غَمَّهُ وَ نَفَسَ كُرْبَتَهُ وَ قَضَى حَوَائِجَهُ وَ أَنْجَحَ طَلِبَتَهُ وَ رَفَعَ عَمَلَهُ مَعَ أَعْمَالِ النَّبِيِّينَ وَ الصَّادِقِينَ وَ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ أَضْوَأُ مِنَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ: مستدرک الوسائل ج: ٧ ص: ٣٦٠

٩-٥-٤-الكرامة

﴿٨٥٨٤﴾ الرسول ﷺ: ثُمَّ قَالَ جَبْرِئِيلُ يَا مُحَمَّدُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِكَ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي عُمْرِهِ مَرَّةً وَاحِدَةً إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ يَتَلَأَأُ مِثْلَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ تَمَامِهِ فَيَقُولُ النَّاسُ مِنْ هَذَا أَنَبِيُّ هُوَ فَيُخْبِرُهُمُ الْمَلَائِكَةُ بِأَن لَيْسَ هَذَا نَبِيًّا وَ لَا مَلَكًا بَلْ هَذَا عَبْدٌ مِنْ عِبِيدِ اللَّهِ مِنْ وَ لَدِ آدَمَ قَرَأَ فِي عُمْرِهِ مَرَّةً وَاحِدَةً هَذَا الدُّعَاءَ فَأَكْرَمَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِدِهِ: بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٤

﴿٨٥٨٥﴾ الرسول ﷺ: جَاءَ جَبْرِئِيلُ عليه السلام إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَ مَعَهُ مِيكَائِيلُ وَ إِسْرَافِيلُ عليهم السلام وَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَكْرَمَكَ وَ أَمَّتَكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ فَطُوبَى لَكَ وَ لِأُمَّتِكَ وَ لِمَنْ يُؤَفِّقُ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ أَنْ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ: بحار الأنوار ج: ٩٢ ص: ٣٦٩

﴿٨٥٨٦﴾ الرسول ﷺ: قَالَ جَبْرِئِيلُ عليه السلام يَا مُحَمَّدُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِكَ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي عُمْرِهِ مَرَّةً وَاحِدَةً إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ يَتَلَأَأُ مِثْلَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ تَمَامِهِ فَيَقُولُ النَّاسُ مِنْ هَذَا أَنَبِيُّ هُوَ فَيُخْبِرُهُمُ الْمَلَائِكَةُ بِأَن لَيْسَ هَذَا نَبِيًّا وَ لَا مَلَكًا بَلْ هُوَ عَبْدٌ مِنْ عِبِيدِ اللَّهِ تَعَالَى

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۵۸۰﴾ در شبی که این دعا را می‌خواند خدای تعالی از او شر شیاطین و مکر ایشان را دفع می‌کند و عمل‌های او را همگی قبول می‌کند و مال او را پاکیزه می‌کند.

﴿۸۵۸۱﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را با آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرمی بدار، و رویم را سپید گردانیده، و عملم را پاک نما، بار گناهانم را بریزی و واجب و مستحبم را بپذیر.

﴿۸۵۸۲﴾ هر کس با این دعا خدا را بخواند، عملش چون عمل هزار راست‌گفتار و راست‌کردار بالا می‌رود.

﴿۸۵۸۳﴾ هر کس این دعا را در ماه رمضان قبل از افطار بخواند، خداوند بلندمرتبه دعایش را اجابت کرده و روزه و نمازش را قبول می‌کند و ده دعای او را اجابت می‌کند و گناهانش را می‌آمرزد و حاجت‌های او برآورده می‌شود و در رسیدن به خواسته‌اش او را کامیاب می‌کند و کارش را در سطح کار پیامبران و راستگویان قرار می‌دهد و روز قیامت درحالی که صورتش چون ماه شب بدر می‌درخشد، می‌آید.

۹-۵-۴- کرامت

﴿۸۵۸۴﴾ بعد از آن جبرئیل عرض کرد: ای محمد احدی از امت تو نیست که این دعا را در مدت عمر خود یک مرتبه بخواند مگر آنکه خدای تعالی او را روز قیامت محشور می‌کند و حال آنکه روی او چون ماه شب بدر می‌درخشد. پس مردمان پرسند که این کیست؟ آیا این شخص پیامبر است؟ پس ملائکه گویند که: پیامبر و فرشته نیست بلکه او بنده‌ای از بندگان خداست از فرزندان آدم که در مدت عمر خود یک مرتبه این دعا را خوانده است و خدای عزوجل به او این کرامت را بخشیده است.

﴿۸۵۸۵﴾ جبرئیل علیه السلام به خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و با او بود میکائیل و اسرافیل علیهما السلام و گفتند: ای پیامبر خدا! خدای تعالی تو را و امت تو را در دنیا و آخرت به این نام‌ها کرامت کرده است. پس خوشا به حال تو و امت تو. کسی که خدای عزوجل او را توفیق دهد آن که این دعا را بخواند.

﴿۸۵۸۶﴾ جبرئیل عرض کرد: ای محمد احدی از امت تو نیست که این دعا را در مدت عمر خود یک مرتبه بخواند، مگر آنکه خدای تعالی او را روز قیامت محشور می‌کند و حال آنکه روی او چون ماه شب بدر می‌درخشد. پس مردمان پرسند که این کیست؟ آیا این شخص پیامبر است؟ پس ملائکه گویند که: پیامبر و فرشته نیست بلکه او بنده‌ای از بندگان خداست، از فرزندان آدم

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

مِنْ وَلَدِ آدَمَ قَرَأَ فِي عُمْرِهِ مَرَّةً هَذَا الدُّعَاءَ فَأَكْرَمَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهَذِهِ الْكَرَامَةِ؛ مهج الدعوات ص:

٧٩

﴿٨٥٨٧﴾ امير المؤمنين عليه السلام: فَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَתَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُرَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي؛ بحار الأنوار ج: ٨٣ ص:

٥٤

﴿٨٥٨٨﴾ الباقر عليه السلام: لَا دَعَاءَ بِهِ أَحَدٌ مِنْ شِيعَتِنَا عِنْدَ قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَوْ عِنْدَ قَبْرِ أَحَدٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ عليه السلام إِلَّا رَفَعَ دَعَاؤُهُ فِي دَرَجٍ مِنْ نُورٍ وَطُبِعَ عَلَيْهِ بِخَاتَمِ مُحَمَّدٍ عليه السلام وَكَانَ مَحْفُوظًا كَذَلِكَ حَتَّى يُسَلَّمَ إِلَى قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ عليه السلام فَيَلْقَى صَاحِبَهُ بِالْبُشْرَى وَالتَّحِيَّةِ وَالْكَرَامَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ بحار الأنوار ج: ٩٧ ص: ٢٦٦

﴿٨٥٨٩﴾ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِكُلِّ مَا أَمْلُكَ بِهِ أَمِلْ وَسَلِّمْ بِكَ سَائِلُ بَلَّغْتُهُ آمَالَهُ وَأَوْجَبْتَ سُؤْلَهُ وَبَكُلِّ مَا يَوْمَلُكَ بِهِ أَمِلْ وَيَسْأَلُكَ بِهِ سَائِلُ تَبَلَّغْتُهُ آمَالَهُ وَتُجِيبُ سُؤْلَهُ وَبِالْمَرَامِ وَالْمَكَارِمِ الَّتِي اقْتَضَتْ الْإِتِّدَاءَ بِالنُّوَالِ قَبْلَ السُّؤَالِ وَبَعْدَ السُّؤَالِ وَعِنْدَ السُّؤَالِ؛ مهج الدعوات ص: ٣٤٨

﴿٨٥٩٠﴾ الجواد عليه السلام: وَاجْعَلْ لِي فِي صَلَاتِي وَدُعَائِي رَحْمَةً وَبَرَكَתَةً تُكَفِّرُ بِهَا سَيِّئَاتِي وَتُضَاعِفُ بِهَا حَسَنَاتِي وَتَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَتُكْرِمُ بِهَا مَقَامِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُرَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَحْطُ بِهَا وَزْرِي وَتَقْبِلُ بِهَا فَرْضِي وَنَفْلِي؛ البلد الأمين ص: ٢١

﴿٨٥٩١﴾ الرسول عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِكَ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي عُمْرِهِ مَرَّةً وَاحِدَةً إِلَّا حَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجَّهَهُ يَتَلَأُّ مِثْلَ الْقَمَرِ لَيْلَةً تَمَامِهِ فَيَقُولُ النَّاسُ مِنْ هَذَا أَنْبَى هُوَ فَيُخْبِرُهُمُ الْمَلَائِكَةُ بَأَنَّهُ لَيْسَ هَذَا نَبِيًّا وَلَا مُلْكًا بَلْ هُوَ عَبْدٌ مِنْ عِبِيدِ اللَّهِ تَعَالَى مِنْ وَلَدِ آدَمَ قَرَأَ فِي عُمْرِهِ مَرَّةً هَذَا الدُّعَاءَ فَأَكْرَمَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهَذِهِ الْكَرَامَةِ؛ مهج الدعوات ص: ٧٩

١٠-٥-٤-المنزلة

﴿٨٥٩٢﴾ وَاعْلَمْ أَنِّي أَدْعُوكَ دُعَاءَ السَّيِّدِ مَمْلُوكُهُ لِيُبَلِّغَ بِهِ شَرَفَ الْمَنَازِلِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٤٥

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

که در مدت عمر خود یک مرتبه این دعا را خوانده است و خدای عزوجل به او این کرامت را بخشیده است.

﴿۸۵۸۷﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را به آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی، و رویم را سپید گردانیده، عملم را پاک گردان، و بار گناهانم را بریزی.

﴿۸۵۸۸﴾ هر که از شیعیان ما این زیارت و دعا را نزد قبر امیرالمؤمنین یا یکی از ائمه معصومین علیهم‌السلام بخواند، ملائکه این دعا را بالا برند در نامه‌ای از نور با مهر پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم و هریک از امامان علیهم‌السلام که بر آن بزنند و هریک قبول فرمایند تا تسلیم حضرت صاحب‌الزمان علیه‌السلام کنند، و در روز قیامت، این دعا به استقبال آن مؤمن بشتابد با بشارت‌های نامتناهی و سلام و تحیت فراوان و کرامت‌ها و نعمت‌های بی‌پایان ان‌شاءالله تعالی.

﴿۸۵۸۹﴾ خدایا! با هرچیزی که امیدواران به تو امید بسته و درخواست کنندگان با تکیه بر آن از تو درخواست کرده، و تو آنان را به آرزویشان رسانده‌ای، و نیز با هرآنچه امیدواران به تو امید می‌بندند و درخواست کنندگان با تکیه بر آن از تو درخواست می‌کنند، و نیز به حق الطاف و بزرگواری‌هایی که موجب شده است که بدون سابقه عمل نیک از ما، بدون درخواست، بعد از درخواست و حین درخواست، شروع به بخشش کنی، به تو روی می‌آورم.

﴿۸۵۹۰﴾ برای من در نماز و دعایم رحمت و برکتی قرار ده که بدی‌ها و گناهانم را با آن پوشانده، و کارهای نیکم را دوچندان گردانده، و درجه را بالا برده، و مقام و منزلتم را گرامی بدار، و رویم را سپید گردانیده، و عملم را پاک نما، بار گناهانم را بریزی و واجب و مستحبم را بپذیر.

﴿۸۵۹۱﴾ ای محمد! احدی از امت تو نیست که این دعا را در مدت عمر خود یک مرتبه بخواند مگر آنکه خدای تعالی او را روز قیامت محشور می‌کند و حال آنکه روی او چون ماه شب بدر می‌درخشد. پس مردمان می‌پرسند که این کیست؟ آیا این شخص پیامبر است؟ پس ملائکه گویند که: پیامبر و فرشته نیست بلکه او بنده‌ای از بندگان خداست.

۱۰-۵-۴- منزلت

﴿۸۵۹۲﴾ بدان که من شما را مانند آقای که بنده زرخرد خود را صدا کند تا به او عنایت کند و به او شرف مقام بدهد، صدا می‌کنم.

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٥٩٣﴾ الصادق عليه السلام: يَا مُبْسِرُ ادْعُ وَلَا تَقُلْ إِنَّ الْأَمْرَ قَدْ فُرِغَ مِنْهُ إِنَّ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَنْزِلَةً لَا تَنَالُ إِلَّا بِمَسْأَلَةٍ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٦
١١-٥-٤-الولاية

﴿٨٥٩٤﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ إِنَّ هَذِهِ الْأَسْمَاءَ أَنْزَلَهَا جِبْرِيلُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَكَانَ يَرُدُّهَا ففِيهِنَّ اتَّخَذَهُ اللَّهُ خَلِيلًا وَمَا مِنْ عَبْدٍ يَجْمَعُهُنَّ فِي جَوْفِهِ إِلَّا جَعَلَهُ اللَّهُ فِي جَوْفِهِ حِجَابًا لَا يَخْلُصُ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ أَبَدًا وَلَا يُسَلِّطُ عَلَيْهِ أَبَدًا حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ عَلَى ذَلِكَ فَيُنْزِلَهُ دَارَ الْجَلَالِ فَمَنْ دَعَا بِهِنَّ فِي سَبْعِ لَيَالٍ بَقِيْنَ مِنْ رَجَبٍ عِنْدَ انْفِجَارِ الصُّبْحِ آعَظَاهُ اللَّهُ جَوَائِزَهُ وَوَلَايَتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٩٤ ص: ٥٢
١٢-٥-٤-رضاية الرب

﴿٨٥٩٥﴾ الرسول صلى الله عليه وآله: الْإِشَارَةُ بِالْأَصَابِعِ الْمُسَبَّحَةِ فِي الصَّلَاةِ وَفِي الدُّعَاءِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ مَقْمَعَةٌ لِلشَّيْطَانِ وَهُوَ الْإِخْلَاصُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٨٧
﴿٨٥٩٦﴾ أمير المؤمنين عليه السلام: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَرْضَاتُهُ فِي الطَّلَبِ إِلَيْهِ وَالتَّمَسُّ بِمَا لَدَيْهِ وَسَخَطُهُ فِي تَرْكِ الْإِلْحَاحِ فِي الْمَسْأَلَةِ عَلَيْهِ؛ البلد الأمين ص: ١٢٧
﴿٨٥٩٧﴾ الصادق عليه السلام: أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ الْأَعَزُّ الْأَجَلُّ الْأَكْبَرُ الْأَعْظَمُ الَّذِي تُحِبُّهُ وَتَرْضَى عَمَّنْ دَعَاكَ بِهِ وَتُجِيبُ دَعْوَتَهُ؛ بحار الأنوار ج: ٨٨ ص: ١٧٥

﴿٨٥٩٨﴾ الباقر عليه السلام: فَدَعَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُذْنِبِينَ مِنْ يَوْمِهِ ذَلِكَ بِالْمَغْفِرَةِ وَالرِّضَا عَنْهُمْ قَالَ وَآمَنَ الرَّجُلُ عَلَى دُعَائِهِ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَدَعَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِاللُّغَةِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُذْنِبِينَ مِنْ شِيعَتِنَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ الكافي ج: ٨ ص: ٣٩٢
﴿٨٥٩٩﴾ الصادق عليه السلام: قُلْتُ لَهُ يَصِلُ إِلَى الْمَيِّتِ الدُّعَاءُ وَالصَّدَقَةُ وَالصَّوْمُ وَنَحْوُهَا قَالَ نَعَمْ قُلْتُ أَوْ يَعْلَمُ مَنْ يَصْنَعُ ذَلِكَ بِهِ قَالَ نَعَمْ ثُمَّ قَالَ يَكُونُ مَسْخُوطًا عَلَيْهِ فَيَرْضَى عَنْهُ؛ وسائل الشيعة ج: ٨ ص: ٢٧٨

﴿٨٦٠٠﴾ الحسين عليه السلام: مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ حَشَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ وَلَهُ نَجَاةٌ مِنَ النَّارِ وَلَوْ وَجِبَتْ عَلَيْهِ وَأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى رَكِبَ فِي صُلْبِهِ نُطْفَةٌ زَكَّيْتُ طَيِّبَةً طَاهِرَةً مُطَهَّرَةً يَرْضَى بِهَا كُلُّ

﴿فوائد و ثمرات دعا﴾

﴿۸۵۹۳﴾ ای میسر! دعا کن (و بخوان خداوند را) و مگو (که دعا کردن فایده ندارد و) هرطور مقدر شده واقع خواهد شد، زیرا نزد پروردگار با عزت و جلال (برای کسی) قدر و منزلتی است که به آن نتوان رسید مگر با دعا کردن و درخواست نمودن.

۱۱-۵-۴-ولایت

﴿۸۵۹۴﴾ و سوگند به کسی که تو را به حق به پیامبری برانگیخت، این‌ها اسم‌هایی است که جبرئیل بر ابراهیم نازل کرد و آن‌ها را به هم زد و در بین آن‌ها خداوند نام خلیل را برایش برگزید. پس هرکس این اسما را درون خود حفظ کند، خداوند در دل او پرده‌ای قرار می‌دهد که تا ابد شیطان به قلبش نمی‌رسد و بر او مسلط نمی‌شود. پس هرکس در هفت روز مانده به پایان رجب هنگام طلوع خورشید با این اسما خدا را بخواند، خداوند جوایز و ولایتش را به او می‌دهد.

۱۲-۵-۴-رضایت

﴿۸۵۹۵﴾ در نماز و دعا اشاره با انگشتانی که در تسبیح به کار می‌آیند باعث خشنودی خداوند شده، و همچون گریزی آه‌نین - دورکننده - شیطان است و این اخلاص است. ﴿۸۵۹۶﴾ ستایش مخصوص خدایی است که موجبات خوشنودی‌اش در این است که از او بخواهند و آنچه را نزد اوست با زاری بطلبند، و خشمش در آن است که از درخواست او دست بردارند.

﴿۸۵۹۷﴾ خدایا! از تو درخواست می‌کنم به آن نامت که عزیزتر، جلیل‌تر، بزرگ‌تر، عظیم‌تر و آنکه دوستش داری و پسندیده‌ای، و از هر که تو را به آن بخواند راضی می‌شوی و (در نتیجه) دعایش را اجابت می‌کنی.

﴿۸۵۹۸﴾ ابراهیم علیه السلام برای گنهکاران از مؤمنین و مؤمنات از آن روز تا روز قیامت دعا کرد و آمرزش و رضای خدا را طلبید و آن مرد بر دعایش آمین گفت. راوی می‌گوید: امام پنجم فرمود دعای ابراهیم به مؤمنین گنهکار از شیعیان ما تا روز قیامت می‌رسد.

﴿۸۵۹۹﴾ گفتیم: به مرده دعا و صدقه و روزه و مانند آن می‌رسد؟ فرمود: بله، گفتیم: آیا می‌داند چه کسی آن را برایش فرستاده است؟ فرمود: بله، سپس فرمود: ممکن است مورد خشم و غضب خداوند باشد و خدا (با دعا) از او راضی شود.

﴿۸۶۰۰﴾ هر که این دعا را بخواند خداوند او را با وی محشور خواهد کرد و از آتش نجات خواهد داد ولو از اهل آتش باشد، خداوند در صلب وی نیز نطفه پاک و طاهری قرار داده هر مؤمنی که

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

مُؤْمِنٌ اٰمَنَحَنَ اللّٰهُ قَلْبَهُ لِلْاِيْمَانِ مِمَّنْ قَدْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيْثَاقَهُ فِي الْوَلَايَةِ وَيُكْفِّرُ بِهَا كُلَّ جَاحِدٍ؛
إعلام الوری ص: ۴۰۳

﴿۸۶۰۱﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): وَاجْعَلْ ثَوَابَ مَجْلِسِي وَثَوَابَ مَنْطِقِي وَثَوَابَ دُعَائِي رِضَاكَ عَنِّي وَ
الْجَنَّةَ؛ بحار الأنوار ج: ۹۵ ص: ۹۲

﴿۸۶۰۲﴾ العسکری (عليه السلام): يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اطِيعُوا مُوسَى فَمَا هَذَا الدُّعَاءُ إِلَّا مِفْتَاحُ أَبْوَابِ
الْجَنَانِ وَمَغَالِيقِ أَبْوَابِ النَّيْرَانِ وَ مُسْتَنْزِلُ الْأَرْزَاقِ وَ جَالِبُ عَلَى عِبِيدِ اللَّهِ وَ إِمَائِهِ رِضَاءَ الْمُهَيِّمِينَ
الْخَلَائِقِ؛ مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۳۳

۱۳-۵-۴- شَفَاعَةُ الدَّاعِي

﴿۸۶۰۳﴾ الصَّادِقُ (عليه السلام): فَمَنْ أَدْرَكَهَا أَوْ قَالَ شَهِدَهَا عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) يُصَلِّي عِنْدَهُ رُكْعَتَيْنِ
أَوْ مَا تيسَّرَ لَهُ وَ سَأَلَ اللّٰهَ الْجَنَّةَ وَ اسْتَعَاذَ بِهِ مِنَ النَّارِ آتَاهُ اللّٰهُ مَا سَأَلَ وَ أَعَاذَهُ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ وَ
كَذَلِكَ إِنْ سَأَلَ اللّٰهُ تَعَالَى أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ خَيْرٍ مَا فَرَّقَ وَ قَضَى فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ وَ أَنْ يَقِيَهُ مِنْ شَرٍّ مَا
كَتَبَ فِيهَا أَوْ دَعَا اللّٰهَ وَ سَأَلَهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فِي أَمْرٍ لَا إِثْمَ فِيهِ رَجَوْتُ أَنْ يُؤْتِيَ سُؤْلَهُ وَ يُوقِيَ
مَحَازِيرَهُ وَ يُشَفِّعَ فِي عَشْرَةِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ كُلِّهِمْ؛ بحار الأنوار ج: ۹۵ ص: ۱۶۵

﴿۸۶۰۴﴾ الرُّسُولُ (عليه السلام): وَ مِنْهَا دُعَاءُ أَهْلِ الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ... أَنَّ النَّبِيَّ (عليه السلام) سَأَلَ جَبْرِئِيلَ عَنْ ثَوَابِهِ
فَقَالَ (عليه السلام)...مَلَأَ اللّٰهُ قَلْبَهُ اِيْمَانًا وَ أَشْهَدَ لَهُ مَلَائِكَتُهُ أَنَّهُ أَغْتَفَهُ مِنَ النَّارِ وَ عَتَقَ أَبَوِيهِ وَ إِخْوَتَهُ وَ
أَهْلَهُ وَ وَلَدَهُ وَ جِيرَانَهُ وَ شَفَّعَهُ فِي أَلْفِ رَجُلٍ مِمَّنْ وَجِبَتْ لَهُمُ النَّارُ فَعَلَّمَهُ يَا مُحَمَّدُ الْمُتَّقِينَ وَ لَا
تُعَلِّمُهُ الْمُتَافِقِينَ وَ بِهِ يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ وَ هُوَ دُعَاءُ أَهْلِ الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ وَ بِهِ يَطُوفُونَ حَوْلَهُ؛
بحار الأنوار ج: ۸۳ ص: ۷۵

﴿۸۶۰۵﴾ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَظَرَ اللّٰهُ إِلَيْهِ سَبْعِينَ نَظْرَةً وَ قَضَى لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ
سَبْعِينَ حَاجَةً أَدْنَاهَا الْمَغْفِرَةُ ثُمَّ لَوْ كَانَ شَقِيًّا فَطَلَبَ السَّعَادَةَ لَأَسْعَدَهُ اللّٰهُ يَمْحُورًا اللّٰهُ مَا يَشَاءُ وَ
يُثَبِّتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ وَ لَوْ كَانَ وَالِدَاهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَ دَعَا لَهُمَا أَخْرَجَا مِنَ النَّارِ بَعْدَ أَنْ لَا
يُشْرِكَا بِاللّٰهِ شَيْئًا؛ مستدرک الوسائل ج: ۶ ص: ۲۸۷

۱۴-۵-۴- الْخُلُودُ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

آزمایش خود را داده باشد از وی راضی خواهد شد، ولیکن منافقین و کافرین از وی روی می گردانند.

﴿۸۶۰۱﴾ خدایا! ثواب این مجلس و حرف‌ها و دعایم را در رضایت از من و (توفیق ورود به) بهشت قرار ده.

﴿۸۶۰۲﴾ ای بنی اسرائیل از من پیروی کرده و به دنبال من روان شوید، چون این دعا کلید درهای بهشت و قفل درهای دوزخ و نازل کننده روزی و جلب کننده رضایت خداوند خالق و قادر بر بندگان خویش است.

۱۳-۵-۴- شفیع شدن دعاکننده

﴿۸۶۰۳﴾ در ده روز آخر ماه رمضان، هر که نزد قبر امام حسین علیه السلام باشد، دو رکعت یا هر آنچه توانست نماز بگذارد و از خداوند بهشت بخواند و از آتش جهنم پناه بجوید، خداوند هر چه بخواند به او می دهد و از آنچه پناه جوید، او را پناه می دهد. و همچنین اگر از خداوند بلندمرتبه بخواند که از هر خیری که در این شب تقسیم و مقدر می کند به او بدهد، و از هر شری که در این شب می نویسد او را امان دهد، یا خدا را خوانده و از او خواسته ای بطلبد که در آن گناهی نباشد، امید دارم خدا خواسته هایش را به او بدهد. و او را از آنچه می هراسد در امان داشته و شفاعت او را در حق ده تن از افراد خانواده اش اجازه دهد.

﴿۸۶۰۴﴾ از جمله، دعای اهل بیت معمور است،... پیامبر صلی الله علیه و آله درباره ثواب این دعا از جبرئیل پرسید، فرمود: خداوند قلبش را از ایمان پر می کند. و ملائکه گواهی می دهند که خداوند او و پدر و مادر و برادران و خواهران و خاندان و فرزندان را از آتش آزاد کرد. و شفاعت او را برای هزار نفر که آتش بر آنان واجب بود، می پذیرد. ای محمد این دعا را به پرهیزکاران بیاموز و به منافقین نیاموز. چون به حرمت این دعا، سایر درخواست های دعاکننده نیز مستجاب می شود. و این دعای اهل بیت المعمور است و با این دعا به دور بیت المعمور طواف می کنند.

﴿۸۶۰۵﴾ هر کس این نماز را در این شب بخواند خداوند به او هفتاد نظر می کند و به ازای هر نظر هفتاد حاجت او را که کمترین آن مغفرت و آمرزش است برآورده کند و اگر بدبخت باشد و خوشبختی بخواند خداوند او را سعادت مند خواهد کرد. «خداوند هر چه را بخواند محو می کند و هر چه را بخواند ثابت می دارد، و لوح محفوظ نزد اوست.» و اگر پدر و مادرش از اهل جهنم باشند و برای ایشان دعا کند از آتش جهنم خارج می شوند بعد از اینکه دست از شرک بردارند.

۱۴-۵-۴- جاودانگی

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٦٠٦﴾ الرسول ﷺ: قَالَ جَبْرِئِيلُ لِلنَّبِيِّ ﷺ يَا مُحَمَّدُ مَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ خَمْسَ مَرَّاتٍ خَيْرٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَنَا وَاقِفٌ عَلَى قَبْرِهِ وَمَعِيَ بُرَاقٌ مِنَ الْجَنَّةِ وَلَا أُبْرَحُ وَاقِفًا حَتَّى يَرْكَبُ عَلَيَّ ذَلِكَ الْبُرَاقُ وَلَا يَنْزِلُ عَنْهُ إِلَّا فِي دَارِ النَّعِيمِ خَالِدًا مُخْلَدًا، مهج الدعوات ص: ٧٩

٤-٦- تَبَعَاتُ قِلَّةٍ وَفَقْدَانُ الدُّعَاءِ وَإِنْحِرَافِهِ عَنِ الْأَدْعِيَةِ الْمُنَاسِبَةِ

١-٤-٦- تَبَعَاتُ قِلَّةِ الدُّعَاءِ

١-١-٤-٦-٤-عَدَمُ الْقَبُولِ

﴿٨٦٠٧﴾ الرسول ﷺ: لَا يَقْبَلُ إِلَّا الدُّعَاءَ مِنَ الدَّعَاءِ؛ الجعفریات ص: ١٧٠

٢-١-٤- نزولُ البلاءِ

﴿٨٦٠﴾ الرسول ﷺ: إِذَا قُلَّ الدُّعَاءُ نَزَلَ الْبَلَاءُ؛ مستدرک الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٧

٢-٤-٤- تبعاتُ عَدَمِ الدُّعَاءِ

١-٢-٤- تطويلُ البلاءِ

﴿٨٦٠٩﴾ الكاظم (عليه السلام): وَمَا مِنْ بَلَاءٍ يَنْزِلُ عَلَى عَبْدٍ مُؤْمِنٍ فَيَمْسِكُ عَنِ الدُّعَاءِ إِلَّا كَانَ ذَلِكَ
الْبَلَاءُ طَوِيلًا؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٧١

۲-۲-۴- دُخُولُ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

﴿٨٦١﴾ غَافِرُ آيَةِ ٦٠: وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

﴿٨٦١﴾ السَّجَّادُ (عليه السلام): وَقُلْتُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ، إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ، فَسَمَّيْتُ دُعَاءَكَ عِبَادَةً، وَتَرَكُهُ اسْتِكْبَارًا، وَتَوَعَّدْتُ عَلَى تَرْكِهِ دُخُولَ جَهَنَّمَ

دَاخِرِينَ؛ أَصْحِفَةُ السَّجَادِيَةِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الدَّعَاءُ ٤٥

﴿٨٤١٢﴾ الصادق (عليه السلام): ادْعُ وَلَا تَقُلْ قَدْ فُرِغَ مِنَ الْأَمْرِ فَإِنَّ الدُّعَاءَ هُوَ الْعِبَادَةُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ وَقَالَ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ؛

الكافي ج: ٢ ص: ٤٦٧

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۶۰۶﴾ پس جبرئیل به پیامبر ﷺ عرض کرد: ای محمد کسی که پنج مرتبه این دعا را بخواند در روز قیامت محشور خواهد شد و حال آنکه من بر قبر او ایستاده باشم و براقی از بهشت با من خواهد بود و ایستاده خواهم بود تا وقتی که آن شخص بر براق سوار شود و از آن پایین نمی آید مگر در دارالنعیم دائمی.

۴-۶- پیامد کاهش و فقدان دعا، و انحراف آن از دعای شایسته

۴-۶-۱ پیامد کم دعا کردن.

۴-۶-۱-۱ قبول نشدن اعمال

﴿۸۶۰۷﴾ «دعا پذیرفته نمی شود مگر از کسی که بسیار دعا می کند».

۴-۶-۱-۲ نزول بلا

﴿۸۶۰۸﴾ هرگاه دعا کم شود بلا نازل می شود.

۴-۶-۲ پیامد دعا نکردن.

۴-۶-۲-۱ طولانی شدن بلا

﴿۸۶۰۹﴾ هیچ بلایی بر بنده مؤمن نازل نگردد که از دعا کردن خودداری کند، جز اینکه آن بلا طولانی است.

۴-۶-۲-۲ جهنم

﴿۸۶۱۰﴾ آیه ۶۰، خدای شما فرمود که مرا بخوانید تا دعای شما را مستجاب کنم و آنان که از دعا و عبادت من سرکشی کنند به زودی در حال زبونی به دوزخ خواهند افتاد.

﴿۸۶۱۱﴾ بخوانید مرا تا شما را پاسخ گویم. آنهایی که از پرستش من سرکشی می کنند زودا که در عین خواری به جهنم در آیند. خدایا! دعای بندگان را به درگاه خود عبادت خوانده ای و ترک آن را خودپسندی و سرکشی، و کسانی را که از آن سر برتابند وعده جهنم و خواری آن داده ای.

﴿۸۶۱۲﴾ دعا کن و نگو کار از کار گذشته است، زیرا دعا همان عبادت است و خدای عزوجل فرماید: «آنان که از عبادت من تکبر ورزند به زودی سرافکنده به دوزخ در آیند» و نیز فرموده است: «مرا بخوانید تا اجابت کنم.»

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

٣-٢-٤- غَضَبُ اللَّهِ

﴿٨٦١٣﴾ الرسول ﷺ: مَنْ صَلَّى يَوْمَ الْخَمِيسِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يقرأ فِي الْأَوَّلَى مِنْهُنَّ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ الْإِخْلَاصَ إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً وَ فِي الثَّانِيَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الثَّالِثَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى وَثَلَاثِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِي الرَّابِعَةِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ إِحْدَى أَرْبَعِينَ مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ كُلَّ رَكَعَتَيْنِ بِتَسْلِيمٍ فَإِذَا سَلَّمَ فِي الرَّابِعَةِ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ إِحْدَى وَخَمْسِينَ مَرَّةً وَ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ إِحْدَى وَخَمْسِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَسْجُدُ وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ مِائَةَ مَرَّةً وَ تَدْعُو بِمَا شِئْتَ وَ قَالَ ﷺ إِنَّ مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ قَالَ هَذَا الْقَوْلَ لَوْ سَأَلَ اللَّهُ فِي زَوَالِ الْجِبَالِ لَزَالَتْ أَوْ فِي نُزُولِ الْغَيْثِ لَنَزَلَ وَ إِنَّهُ لَا يُحْجَبُ مَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ وَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَغْضَبُ عَلَى مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ لَمْ يَسْأَلْهُ حَاجَتَهُ؛ مستدرك الوسائل

ج: ٦ ص: ٣٧٧

٤-٢-٤- أَبْغَضُ إِلَى اللَّهِ

﴿٨٦١٤﴾ الباقر عليه السلام: قُلْتُ لِلْبَاقِرِ عليه السلام أَيُّ الْعِبَادَةِ أَفْضَلُ فَقَالَ مَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَنْ يُسْأَلَ وَ يُطْلَبَ مَا عِنْدَهُ وَ مَا أَحَدٌ أَبْغَضَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِمَّنْ يَسْتَكْبِرُ عَنْ عِبَادَتِهِ وَ لَا يَسْأَلُ مَا عِنْدَهُ؛ مستدرك الوسائل ج: ٥ ص: ١٦٩

٥-٢-٤- الْحَرَمَانِ مِنَ الْخَيْرِ وَ الرَّحْمَةِ الْإِلَهِيَّةِ

﴿٨٦١٥﴾ الصادق عليه السلام: لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ بِخَيْرٍ وَ رَجَاءٍ رَحْمَةً مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَا لَمْ يَسْتَعْجِلْ فَيَقْنَطْ وَ يَتْرَكَ الدُّعَاءَ قُلْتُ لَهُ كَيْفَ يَسْتَعْجِلُ قَالَ يَقُولُ قَدْ دَعَوْتُ مُنْذُ كَذَا وَ كَذَا وَ مَا أَرَى

الْإِجَابَةَ؛ الكافي ج: ٢ ص: ٤٩٠

٦-٢-٤- الْجَفَا

﴿٨٦١٦﴾ الرسول ﷺ: يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ أَحْدَثَ وَ لَمْ يَتَوَضَّأْ فَقَدْ جَفَانِي وَ مَنْ أَحْدَثَ وَ تَوَضَّأَ وَ لَمْ يُصَلِّ رَكَعَتَيْنِ فَقَدْ جَفَانِي وَ مَنْ أَحْدَثَ وَ تَوَضَّأَ وَ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ وَ دَعَانِي وَ لَمْ أُجِبْهُ فِيمَا سَأَلَنِي مِنْ أَمْرِ دِينِهِ وَ دُنْيَاهُ فَقَدْ جَفَوْنَهُ وَ لَسْتُ بِرَبِّ جَافٍ؛ وسائل الشيعة ج: ١ ص: ٣٨٢

٧-٢-٤- مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

۳-۲-۴- غضب الهی

﴿۸۶۱۳﴾ هر کس روز پنجشنبه چهار رکعت نماز بخواند و در رکعت اول یک مرتبه حمد و یازده مرتبه سوره اخلاص و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و بیست و یک مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت سوم یک مرتبه حمد و سی و یک مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت چهارم یک مرتبه حمد و چهل و یک بار «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند و هر دو رکعت به یک سلام، پس هرگاه در رکعت چهارم سلام گفت، پنجاه و یک مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند و پنجاه و یک بار بگوید: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ»، سپس به سجده رود و در سجده صد مرتبه بگوید «یا الله یا الله» و هرچه دوست دارد بخواند، و پیامبر ﷺ فرمود: هر کس این نماز را بخواند اگر از خدا جابه‌جایی کوه‌ها را بخواند جابه‌جا می‌شوند، و اگر بارش باران بخواند می‌بارد، این نماز حجابی بین او و خدا باقی نمی‌گذارد و خداوند بلندمرتبه بر کسی که این نماز را بخواند و چیزی از خدا نخواهد غضب خواهد کرد.

۴-۲-۴- دشمنی و ناخشنودی خدا

﴿۸۶۱۴﴾ ابوجعفر گفت: هیچ عبادتی به درگاه خدا بارزش‌تر از این نیست که دست دعا و درخواست به پیشگاهش دراز کنند و فضل و نعمت او را خواهان شوند. و هیچ کس به درگاه خدا منفورتر از مردمان متکبر نیست که از عبادت و نیایش او سر برتابند و فضل و نعمت او را خواهان نباشند.

۵-۲-۴- محرومیت از خیر و رحمت الهی

﴿۸۶۱۵﴾ مؤمن همواره در خیر و خوشی است، و امیدوار رحمتی که از جانب حق نازل شود، در صورتی که شتاب نوزد و از اجابت دعا نومید نشود از اینکه دیگر دعا نکند. من گفتم: چگونه شتاب می‌ورزد؟ ابوعبدالله گفت: با خودش می‌گوید: مدت‌هاست که دعا می‌کنم و اجابتی نمی‌بینم (پس دعای خویش را قطع می‌کند).

۶-۲-۴- جفاست

﴿۸۶۱۶﴾ خدای عزوجل می‌فرماید: هر کس قضای حاجت کرد و وضو نگرفت به من جفا کرده است، و هر کس قضای حاجت کرد و وضو ساخت و دو رکعت نماز به جا نیاورد به من جفا کرده است و هر کس قضای حاجت کرد و وضو گرفت و دو رکعت نماز خواند و مرا خواند و من جواب او را درباره خواسته‌اش در خصوص کارهای دین و دنیا ندادم، به او جفا کرده‌ام و من پروردگار جفاکار نیستم.

۷-۲-۴- بی‌توجهی خدا

﴿فَوَائِدُ الدُّعَاءِ وَتَبَعَاتُهُ﴾

﴿٨٦١٧﴾ الفرقان آية ٧٧: قُلْ مَا يَعْبُدُوا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا

٣-٤-٦- تَبَعَاتُ الدُّعَاءِ بِلا عَمَل

﴿٨٦١٨﴾ الصادق عليه السلام: الدَّاعِي بِلَا عَمَلٍ كَالرَّامِي بِلَا وَتَرٍ؛ من لا يحضره الفقيه ج: ٤ ص: ٤١٦

﴿٨٤١٩﴾ الرضا عليه السلام: مَنْ سَأَلَ اللَّهَ التَّوْفِيقَ وَلَمْ يَجْتَهِدْ فَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِنَفْسِهِ؛ بحار الأنوار ج: ٧٥

ص: ۳۵۶

٤-٤-٤. تَبَعَاتُ الدُّعَاءِ بِلاَ إِعْتِقَادٍ وَدُعَاءُ الْمُنْحَرِفِينَ

١-٤-٤-٤- الهلاكة

﴿٨٤٢٠﴾ الباقِرُ الطَيِّبُ: مَنْ دَعَا اللَّهَ بِنَا أَفْلَحَ وَ مَنْ دَعَاهُ بغيرِنَا هَلَكَ وَ اسْتَهْلَكَ؛ وسائل الشيعة

ج: ۷ ص: ۱۰۲

٢-٤-٤-٤- الضلالة

﴿٨٦٢١﴾ الرعد آية ١٤: وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

٣-٤-٤-٢- فهو من المعتدين

﴿٨٦٢﴾ امير المؤمنين (عليه السلام): اِيَّاكُمْ وَ سَقَطَ الْكَلَامَ وَ فَضَّلُ بَنِي آدَمَ كُتِبَ فَعَلَيْكُمْ بِالْدُّعَاءِ مَا

يُعْرِفُ وَإِيَّاكُمْ وَالدُّعَاءَ بِاللُّغَنِ وَالْخَزْيَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ أَحْكَمَ فِي كِتَابِهِ فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ
ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ فَمَنْ تَعَدَّى بِدُعَائِهِ بَلَعْنِ أَوْ خَزَى فَهُوَ مِنَ الْمُعْتَدِينَ؛

مستدرک الوسائل ج: ۵ ص: ۲۷۳

﴿فواید و ثمرات دعا﴾

﴿۸۶۱۷﴾ آیه ۷۷، بگو: اگر دعایتان نبود، پروردگارتان چه اعتنایی به شما داشت، زیرا مسلماً شما تکذیب کردید، و لذا تکذیبتان همواره ملازم شما خواهد بود.

۳-۴-۶-۴-۳ پیامد دعای بی عمل

﴿۸۶۱۸﴾ دعاکننده بدون عمل مانند تیرانداز بدون کمان است.

﴿۸۶۱۹﴾ هرکس از خداوند توفیق بخواند حال آنکه در انجام اعمال سعی و کوشش نداشته باشد، خود را ریشخند کرده است.

۴-۴-۶-۴-۴ پیامد دعای بی اعتقاد و دعای منحرفین

۱-۴-۶-۴-۴ هلاکت

﴿۸۶۲۰﴾ هر که خدا را به وسیله ما بخواند رستگار است و هر که به غیر از ما را بخواند هلاک می شود و مطالبه اش از غیر او را به هلاکت می کشاند.

۲-۴-۶-۴-۴ گمراهی

﴿۸۶۲۱﴾ آیه ۱۴، و دعای کافران، جز در ضلال (و گمراهی) نیست!

۳-۴-۶-۴-۴ از تجاوز کاران خواهد بود.

﴿۸۶۲۲﴾ از سخنانی که (بدون فکر) از دهان خارج، و موجب جدایی و تفرقه می شود پرهیزید. بر شما دعایی که (به نیکی و خیرخواهی) شناخته شده باشد واجب شد. پس، از نفرین کردن و طلب خواری دیگران پرهیزید، چرا که خداوند در کتاب محکمش چنین فرموده است: خدای خود را با ناله و در نهان بخوانید که او تعدی کنندگان و اهل ظلم را دوست ندارد. کسی که در نفرین کردن و طلب خواری دیگران از حد درگذرد، مشمول آیه است.

فهرست منابع

- الاحتجاج؛ ابو منصور احمد بن على طبرسى، مرتضى، مشهد، ۱۴۰۳ ق.
- الاختصاص؛ شيخ مفيد، كنگره جهانى شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- الإرشاد؛ شيخ مفيد، كنگره جهانى شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- إرشادالقلوب؛ حسن بن ابى الحسن ديلمى، شريف رضى، قم، ۱۴۱۲ ق.
- الإستبصار؛ شيخ طوسى، دارالكتب الإسلاميه، تهران، ۱۳۹۰ ق.
- الإشراف؛ شيخ مفيد، كنگره جهانى شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- الإعلام؛ شيخ مفيد، كنگره جهانى شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- أعلامالدين؛ حسن بن ابى الحسن ديلمى، مؤسسه آل البيت (ع)، قم، ۱۴۰۸ ق.
- إعلامالورى؛ امين الاسلام فضل بن حسن طبرسى، دارالكتب الإسلاميه، تهران، بى تا.
- الإفصاح؛ شيخ مفيد، كنگره جهانى شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- إقبال الأعمال؛ سيد على بن موسى بن طاوس، دارالكتب الإسلاميه، تهران، ۱۳۶۷ ش.
- أقسام المولى فى اللسان؛ شيخ مفيد، كنگره جهانى شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- الألفين؛ بن فهد حلى، دار الهجرة، قم، ۱۴۰۹ ق.
- الأمالى؛ شيخ صدوق، كتابخانه اسلاميه، ۱۳۶۲ هجرى .
- الأمالى؛ شيخ طوسى، دارالثقافة، قم، ۱۴۱۴ ق.
- الأمالى؛ شيخ مفيد، كنگره جهانى شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- الأمان؛ سيدعلى بن موسى بن طاوس، آل البيت (ع)، قم، ۱۴۰۹ ق.
- الأنوار؛ احمد بن عبدالله بكرى، شريف رضى، قم، ۱۴۱۱ ق.

﴿فهرست منابع﴾

- أوائل المقالات؛ شيخ مفيد، كنگره جهانی شیخ مفید، قم، ۱۴۱۳ ق.
- إيمان أبي طالب للفخار؛ سيد فخار بن معد موسوی، سيد الشهداء (ع)، قم، ۱۴۱۰ ق.
- إيمان أبي طالب للمفيد؛ شيخ مفيد، كنگره جهانی شیخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- بحار الأنوار؛ علامه مجلسی، مؤسسة الوفاء، بيروت، ۱۴۰۴ ق.
- البرهان في تفسير القرآن؛ سيد هاشم بن سليمان بحرانی، تصحيح قسم الدراسات الإسلامية مؤسسة البعثة، قم، ۱۳۷۴ ش.
- بشارة المصطفى؛ عماد الدين طبري، كتابخانه حيدريه، نجف، ۱۳۸۳ ق.
- بصائر الدرجات؛ محمد بن حسن بن فروخ صفار، كتابخانه آيت الله مرعشي، قم، ۱۴۰۴ ق.
- بلاغات النساء؛ ابن طيفور احمد بن ابی طاهر، شريف رضى، قم.
- البلد الأمين و الدرع الحصين؛ ابراهيم بن على عاملی، مؤسسة الأعلمی للمطبوعات، بيروت، ۱۴۱۸ ق.
- بناء المقالة الفاطمية؛ سيد احمد بن موسى بن طاوس، مؤسسه آل البيت (ع) قم، ۱۴۱۱ ق.
- تأويل الآيات الظاهرة؛ سيد شرف الدين حسيني استرآبادی، جامعه مدرسين، قم، ۱۴۰۹ ق.
- التحصين لابن طاوس؛ سيد على بن موسى بن طاوس، مؤسسه دارالكتاب، قم، ۱۴۱۳ ق.
- التحصين لابن فهد الحلبي؛ بن فهد الحلبي، مدرسه امام مهدي (عج)، قم، ۱۴۰۶ ق.
- تحف العقول؛ حسن بن شعبه حرانی، جامعه مدرسين، قم، ۱۴۰۴ ق.
- التذكرة بأصول الفقه؛ شيخ مفيد، كنگره جهانی شیخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- تصحيح الاعتقاد؛ شيخ مفيد، كنگره جهانی شیخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- تفسير العياشي؛ محمد بن مسعود عياشي، علميه، تهران، ۱۳۸۰ ق.
- تفسير امام عسكري (ع)؛ امام حسن عسكري (ع)، مدرسه امام مهدي (عج)، قم، ۱۴۰۹ ق.
- تفسير القمي؛ على بن ابراهيم بن هاشم قمی، دارالكتاب قم، ۱۴۰۴ ق.
- تفسير فرات الكوفي؛ فرات بن ابراهيم كوفي، بی تا، ۱۴۱۰ ق.
- تفضيل أمير المؤمنين (ع)؛ شيخ مفيد، كنگره جهانی شیخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
- تقريب المعارف؛ ابوالصلاح حلبی، جامعه مدرسين قم، ۱۴۰۴ ق.
- التمحيص؛ محمد بن همام اسكافي، مدرسه امام مهدي (عج) قم، ۱۴۰۴ ق.
- تنزيه الأنبياء (ع)؛ سيد مرتضى علم الهدی، شريف رضى، قم.
- تهذيب الأحكام؛ شيخ طوسي، دارالكتب الإسلامية، تهران، ۱۳۶۵ ش.
- التوحيد؛ شيخ صدوق، جامعه مدرسين قم، ۱۳۹۸ ق، ۱۳۵۷ ش.
- توحيد المفضل؛ مفضل بن عمر جعفی كوفي، مكتبة الداوری قم، ۱۹۶۹ م.
- ثواب الأعمال؛ شيخ صدوق، شريف رضى، قم، ۱۳۶۴ ش.
- جامع الأخبار؛ تاج الدين شعيري، رضى، قم، ۱۳۶۳ ش.

﴿فهرست منابع﴾

- الجعفریات؛ محمد بن محمد بن اشعث کوفی، ج ۱، مكتبة نينوى الحديثة، تهران.
جمال الأسبوع؛ سيد علي بن موسى بن طاوس، رضى، قم.
الحكايات؛ شيخ مفيد، كنگره جهانى شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
الخرائج و الجرائع؛ قطب الدين راوندی، مؤسسه امام مهدي (عج) قم، ۱۴۰۹ ق .
خصائص الأئمة (ع)؛ سيد رضى، مجمع البحوث آستان قدس رضوى، مشهد، ۱۴۰۶ ق.
الخصال؛ شيخ صدوق، جامعه مدرسين، قم، ۱۴۰۳ ق.
خلاصة الإيجاز؛ شيخ مفيد، كنگره جهانى شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
دعائم الإسلام؛ نعمان بن محمد تميمي مغربي، دارالمعارف، ۱۳۸۵ ق.
الدعوات؛ قطب الدين راوندی، مدرسه امام مهدي (عج) قم، ۱۴۰۷ ق.
دلائل الإمامة؛ محمد بن جرير طبري، دار الذخائر للطبوعات، قم.
ديوان الإمام علي (ع)؛ امام علي بن ابي طالب (ع)، پیام اسلام، قم، ۱۳۶۹ ش.
روضة الواعظين؛ محمد بن حسن فتال نيشابورى، روضة الواعظين، ج ۱، رضى قم.
رياض السالكين فى شرح صحيفة سيد الساجدين، سيد عليخان بن احمد كبير مدنى، تصحيح؛ محسن حسيني امينى، دفتر اسلامى، قم، ۱۴۰۹ ق
الزهد؛ حسين بن سعيد اهوازى، الزهد، ج ۱، حسينيان، بى جا، ۱۴۰۲ ق.
سعد السعود؛ سيد علي بن موسى بن طاوس، دارالذخائر، قم، بى تا.
شرح الكافي - الأصول و الروضة، محمد صالح بن احمد، مازندرانى، تصحيح، ابوالحسن شعرانى، المكتبة الإسلامية، تهران، ۱۳۸۲ ق.
شرح نهج البلاغة؛ ابن ابي الحديد، كتابخانه آيت الله مرعشى، قم، ۱۴۰۴ ق.
شواهد التنزيل؛ حاكم حسانى، مؤسسه چاپ و نشر بى جا، ۱۴۱۱ ق.
صحيفة الرضا (ع)؛ امام علي بن موسى الرضا (ع)، كنگره جهانى امام رضا (ع)، مشهد، ۱۴۰۶ ق.
الصحيفة السجادية؛ امام سجاد (ع)، الهادى، قم، ۱۳۷۶ ش.
الصراط المستقيم؛ علي بن يونس نباطلى بياضى، كتابخانه حيدريه، نجف، ۱۳۸۴ ق.
صفات الشيعة؛ شيخ صدوق، اعلمى، تهران، بى تا.
الصوارم المهرقة؛ قاضى نورالله شوشترى، ج ۱، نهضت، تهران، ۱۳۶۷ ق.
طب النبى (ص)؛ ابوالعباس مستغفرى، رضى، قم، ۱۳۶۲ ش.
طب الأئمة (ع)؛ عبدالله و حسين بسطامى، شريف رضى، قم، ۱۴۱۱ ق.
طب الرضا (ع)؛ امام علي بن موسى الرضا (ع)، خيام، قم، ۱۴۰۲ ق.
الطرائف؛ سيد علي بن موسى بن طاوس، خيام، قم، ۱۴۰۰ ق.
العدد القوية؛ رضى الدين علي بن يوسف حلى، كتابخانه آيت الله مرعشى قم، ۱۴۰۸ ق.

﴿فهرست منابع﴾

- عدة الداعي؛ بن فهد حلی، دارالكتاب الاسلامی، بی‌جا، ۱۴۰۷ ق.
 علل الشرائع؛ شیخ صدوق، مكتبة الداوری، قم، بی‌تا.
 العمدة؛ بن بطریق یحیی بن حسن حلی، جامعه مدرسين قم، ۱۴۰۷ ق.
 عوالی‌الآلی؛ بن ابی جمهور احسائی، سيد الشهداء (ع) قم، ۱۴۰۵ ق.
 العویص؛ شیخ مفید، كنجره جهانی شیخ مفید قم، ۱۴۱۳ ق.
 عین‌العبرة؛ سيد احمد بن موسی بن طاوس، دارالشهاب، قم، بی‌تا.
 عیون أخبار الرضا (ع)؛ شیخ صدوق، جهان، بی‌جا، ۱۳۷۸ ق.
 الغارات؛ ابراهیم بن محمد ثقفی، مؤسسه دارالكتاب، قم، ۱۴۱۰ ق.
 غررالحکم؛ عبدالواحد بن محمد تمیمی آمدی، یک جلد، دفتر تبلیغات اسلامی قم، ۱۳۶۶ ش.
 الغیبة للطوسی؛ شیخ طوسی، مؤسسه معارف اسلامی، قم، ۱۴۱۱ ق.
 الغیبة للنعمانی؛ محمد بن ابراهیم نعمانی، مكتبة الصدوق، تهران، ۱۳۹۷ ق.
 فتح الأبواب؛ سيد علی بن موسی بن طاوس، مؤسسه آل‌البيت (ع) قم، ۱۴۰۹ ق.
 فرج المهموم؛ سيد علی بن موسی بن طاوس، دار الذخائر، قم.
 فرحة الغری؛ سيد عبدالکریم بن طاوس، رضی، قم.
 الفضائل؛ شاذان بن جبرئیل قمی، رضی، قم، ۱۳۶۳ ش.
 فضائل الأشهر الثلاثة؛ شیخ صدوق، مكتبة الداوری، قم.
 فضائل الشيعة؛ شیخ صدوق، اعلمی، تهران.
 فقه الرضا (ع)؛ امام رضا (ع)، كنجره جهانی امام رضا (ع)، مشهد، ۱۴۰۶ ق.
 فقه القرآن؛ قطب‌الدین راوندی، كتابخانه آیت‌الله مرعشی، قم، ۱۴۰۵ ق.
 فلاح السائل سيد علی بن موسی بن طاوس، دفتر تبلیغات اسلامی، قم، بی‌تا.
 قرب الإسناد؛ عبدالله بن جعفر جَمیری قمی، كتابخانه نینوی، تهران، بی‌تا.
 قصص الأنبياء؛ سيد نعمت‌الله جزائری، كتابخانه آیت‌الله مرعشی، قم، ۱۴۰۴ ق.
 قصص الأنبياء؛ قطب‌الدین راوندی، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۴۰۹ ق.
 الکافی؛ ثقة الاسلام کلینی، دار الكتب الإسلامية، تهران، ۱۳۶۵ ش.
 کامل الزیارات؛ ابن قولویه قمی، مرتضویه، نجف اشرف، ۱۳۵۶ ق.
 کتاب‌المزار؛ شیخ مفید، كنجره جهانی شیخ مفید قم، ۱۴۱۳ ق.
 کتاب سلیم؛ سلیم بن قیس هلالی کوفی، الهادی، قم، ۱۴۱۵ ق.
 كشف الریبة؛ شهید ثانی، مرتضوی، مشهد، ۱۳۹۰ ق.
 كشف الغمة؛ علی بن عیسی إربلی، بنی‌هاشمی، تبریز، ۱۳۸۱ ق.
 كشف اليقين؛ علامه حلی حسن بن یوسف، مؤسسه چاپ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۴۱۱ ق.

﴿فهرست منابع﴾

كفاية الأثر؛ على بن محمد خزاز قمی، بیدار، قم، ۱۴۰۱ ق.
كمال الدين؛ شيخ صدوق، دارالكتب الإسلامية، قم، ۱۳۹۵ ق.
كنز الفوائد؛ ابوالفتح كراجکی، دارالذخائر قم، ۱۴۱۰ ق.
اللهوف؛ سيد على بن موسى بن طاوس، جهان، تهران، ۱۳۴۸ ش.
المؤمن؛ حسين بن سعيد اهوازی، مدرسه امام مهدي (عج) قم، ۱۴۰۴ ق.
مئة منقبة؛ بن شاذان قمی، مدرسه امام مهدي (عج) قم، ۱۴۰۷ ق.
متشابه القرآن؛ بن شهر آشوب مازندرانی، بیدار، بی‌جا، ۱۳۲۸ ش.
مشیرالأحزان؛ بن نما حلی، مدرسه امام مهدي (عج) قم، ۱۴۰۶ ق.
المجتبی؛ سيد على بن موسى بن طاوس، دارالذخائر، قم، ۱۴۱۱ ق.
مجمع البحرين، فخرالدين بن محمد طریحی، تصحيح احمد حسینی اشكوری، مرتضوی، تهران، ۱۳۷۵ ش.

مجموعة ورام؛ ورام بن ابی فراس، مكتبة الفقيه، قم.
محاسبة النفس؛ سيد على بن موسى بن طاوس، مرتضوی.
المحاسن؛ احمد بن محمد بن خالد برقی، دارالكتب الإسلامية، قم، ۱۳۷۱ ق.
مسائل على بن جعفر (ع)؛ على بن جعفر (ع)، مؤسسه آل البيت (ع) قم، ۱۴۰۹ ق.
مسار الشيعة؛ شيخ مفيد، كنگره جهانی شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
مستدرک الوسائل؛ محدث نوری، مؤسسه آل البيت (ع)، قم، ۱۴۰۸ ق.
مستطرفات السرائر؛ محمد بن ادريس حلی، جامعه مدرسين، قم، ۱۴۱۱ ق.
مسكن القواد؛ شهيد ثانی، كتابخانه بصيرتی، قم، بی‌تا.
مشكاة الأنوار؛ ابوالفضل على بن حسن طبرسی، كتابخانه حيدريه، نجف اشرف، ۱۳۸۵ ق.
مصادقة الإخوان؛ شيخ صدوق، کرمانی، قم، ۱۴۰۲ ق.
مصباح الشريعة؛ امام صادق (ع)، مؤسسة الأعلمی للمطبوعات، بی‌جا، ۱۴۰۰ ق.
مصباح المتهجد؛ شيخ طوسی، مؤسسه فقه الشيعه، بيروت، ۱۴۱۱ ق.
المصباح؛ ابراهيم بن على عاملی کفعمی، رضی، قم، ۱۴۰۵ ق.
معانی الأخبار؛ شيخ صدوق، جامعه مدرسين، قم، ۱۳۶۱ ش.
معدن الجواهر؛ ابوالفتح كراجکی، كتابخانه مرتضويه، تهران، ۱۳۹۴ ق.
مفتاح الفلاح؛ شيخ بهايی، دار الأضواء، بيروت، ۱۴۰۵ ق.
المقام الأسنى؛ ابراهيم بن على عاملی کفعمی، مؤسسه قائم آل محمد (عج)، قم، ۱۴۱۲ ق.
المقنعة؛ شيخ مفيد، كنگره جهانی شيخ مفيد، قم، ۱۴۱۳ ق.
مكارم الأخلاق؛ رضی الدين حسن بن فضل طبرسی، شريف رضی، قم، ۱۴۱۲ ق.

﴿فهرست منابع﴾

- المناقب؛ بن شهر آشوب مازندرانی، ۴ ج، مؤسسه علامه، قم، ۱۳۷۹ ق.
منتخب الأنوار المضيئة؛ علی بن عبدالکریم نیلی نجفی، خیام، قم، ۱۴۰۱ ق.
من لا يحضره الفقيه؛ شیخ صدوق، جامعه مدرسين، قم، ۱۴۱۳ ق.
منية المريد؛ شهيد ثانی، دفتر تبليغات اسلامی، قم، ۱۴۰۹ ق.
مهج الدعوات؛ سيد علی بن موسی بن طاووس، دار الذخائر، قم، ۱۴۱۱ ق.
نزهة الناظر؛ يحيى بن سعيد حلی، رضی، قم، ۱۳۹۴ ق.
نهج الفصاحة (مجموعه كلمات قصار حضرت رسول ص)، به کوشش ابو القاسم پاینده، دنیای دانش، تهران، ۱۳۸۲ ش.
نهج البلاغة؛ امام علی (ع)، دار الهجرة، قم.
نهج الحق؛ حسن بن یوسف حلی، دارالهجرة، قم، ۱۴۰۷ ق.
النوادر؛ احمد بن محمد بن عيسى اشعری (ع)، مدرسه امام مهدی (عج) قم، ۱۴۰۸ ق.
النوادر؛ سيد فضل الله راوندی، مؤسسه دارالکتاب، قم.
الهداية الكبرى، حسين بن حمدان خصيبی، البلاغ، بيروت، ۱۴۱۹ ق.
وسائل الشيعة؛ شيخ حر عاملی، مؤسسه آل البيت (ع)، قم، ۱۴۰۹ ق.
الوسيلة؛ ابن حمزه طوسی، کتابخانه آیت الله مرعشی، قم، ۱۴۰۸ ق.
وقعة صفین؛ نصر بن مزاحم بن سيار منقري، کتابخانه آیت الله مرعشی، قم، ۱۴۰۳ ق.
اليقين؛ سيد علی بن موسی بن طاووس، مؤسسه دارالکتاب، قم، ۱۴۱۳ ق.